

Іван Сабалош

СЛОВНИК

закарпатської говірки
села Сокирниця
Хустського
району

Іван Сабадощ

С Л О В Н И К
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ГОВІРКИ
СЕЛА СОКИРНИЦЯ
ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ

ББК 82.3(4УКР-4ЗАК)

С12

УДК 398.1(477.87)

Словник уміщує понад 15,9 тисяч діалектних слів (не враховуючи переважної більшості фонетичних варіантів), записаних автором протягом останніх 20–25 років у говірці мараморського типу закарпатського діалекту. Більшість реєстрових слів супроводжується ілюстраціями із зв'язного мовлення, а також прислів'ями, приказками, загадками, уривками з народних пісень та зразками інших видів усної народної творчості. До Словника додані діалектні тексти, записані в говірці села Сокирниця на магнітофонну стрічку в 2004–2005 роках.

Для мовознавців, фольклористів, етнографів, учителів, письменників, журналістів і всіх, хто цікавиться живою народною говіркою.

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Ужгородського національного університету
(протокол № 4 від 23 жовтня 2007 року)*

Рецензенти

П.Ю.Гриценко, доктор філологічних наук, професор
(Інститут української мови НАН України)

Л.М.Полюга, доктор філологічних наук, професор
(Інститут українознавства ім.І.Крип'якевича НАН України)

ПЕРЕДМОВА

У післявоєнний період в Україні розгорнулася широкомасштабна робота з підготовки Діалектологічного атласу української мови, яка значною мірою стимулювала студії в галузі української діалектології взагалі і діалектної лексикографії зокрема. Публікуються дослідження тематичних груп лексики, зібраної в різних регіонах України, а разом з ними й діалектні словники. Спочатку це були невеликі збірки місцевої лексики, опубліковані переважно в різних збірниках. Згодом з'являються й досить солідні лексикографічні праці (детальніше див. [38]).

Закарпатський діалект належить до старожитніх говорів української мови, які зберегли велику кількість архаїчних рис, важливих для фундаментальних досліджень не тільки з україністики, але й славістики. На відміну від попередніх періодів, після другої світової війни практично всі автори етимологічних словників слов'янських і праслов'янської мов активно використовують український говірковий матеріал. Тому створення діалектних словників української мови – актуальне завдання українських мовознавців.

Незважаючи на помітні зрушення у вивченні закарпатського говору, його лексика залишається не тільки недостатньо дослідженою, а й значною мірою не зібраною й не опублікованою.

Перші спроби лексикографічного опрацювання закарпатських говірок припадають на середину – другу половину XIX ст. Піонерами в цій справі були Я.Головацький, І.Верхратський, О.Митрак, Л.Чопей, А.Семенович та ін.

Ще в 50-х роках Я.Головацький підготував словник (близько 10 тис. словникових статей на літери А–З), що репрезентував здебільшого лексику Галичини, Буковини і Закарпаття. У ньому було близько 450 слів та їх варіантів із закарпатського говору. На жаль, ця праця опублікована аж 1982 року [16]. Підготовлений О.Митраком у 1868–1870 рр. “Русско-мадьярській словарь” надрукований тільки 1881 року. У ньому із 7500 вокабул близько 100 із закарпатського діалекту [25]. Хронологічно наступний словник – “Знадоби до словаря южпоруского” (1877) І.Верхратського. У його реєстрі 2500 слів, з них десть півтори сотні записано в закарпатських говірках [5]. “Русько-мадьярський словник” (1883) Л.Чопея налічував близько 20 тис. слів, із яких майже дві тисячі закарпатських діалектизмів [45]. До опублікованої 1883 року статті “Об особенностях утрорусского говора” А.Семенович додав словничок закарпатського діалекту, що налічував 850 словникових статей, побудованих за гніздовим принципом, тому слів тут значно більше [39]. У виданій Г.О. де Волланом книзі “Утрорусские народные песни” (1885) наявний словничок із 366 слів, що зустрічаються в цих піснях [28] (див. ще

[37]). Чимало закарпатських діалектизмів засвідчено “Малоруско-німецьким словарем” (1885–1886) Є.Желеховського та С.Недільського [18]. 1898 року В.Гнатюк опублікував дуже цінний “Словарець угорсько-руських місцевих виразів” (близько однієї тисячі вокабул) [7], а 1899 року І.Верхратський видав працю про закарпатський діалект “Знадоби до пізнання угорсько-руських говорів”, до якої додав словничок, що налічує близько 2,5 тис. словникових статей [4]. Слова із закарпатських говірок наявні також в інших лексикографічних працях (див. [1; 3; 6; 9; 10; 14; 15; 17; 19; 21; 22; 23; 26; 27; 31; 32; 33; 42; 43] та ін.). Проте найбільші словники закарпатського діалекту знаходяться в рукописі, і не відомо, коли будуть опубліковані. Це словник І.Панькевича, що представляє українські говірки Пряшівщини та Закарпаття і налічує близько 60 тис. слів, і словник М.Грицака, що репрезентує українські говірки на території сучасної Закарпатської області, містить близько 300 тис. слів (детальніше див. [35: 98–99]). У 90-х роках ХХ ст. опубліковані назви грибів, записані М.Грицаком у закарпатських говірках [13]. Чимала кількість лексики закарпатського говору міститься у виданих збірниках діалектних текстів (див. [8; 29; 44]).

Яким бути діалектному словнику, повному чи диференційному, такого питання, яке гостро дебатовалося в кінці 50-х років, зараз у східнослов'янських лексикографів практично не виникає. Протягом останніх десятиліть вони випускають майже винятково диференційні діалектні словники, тобто такі, до яких уводяться в основному тільки ті слова, що відсутні в літературній мові або спільні з літературними, а відмінні головним чином лексичними значеннями, граматичними ознаками та ін. М.А.Грицак готував свій словник як повний і взагалі був пристрасним поборником саме такого типу діалектного словника [12]. Подібним є, напр., “Rečnik bačkih Bunjevaca” М.Пейча і Г. Бачлії [46].

У діалектному словнику, по-перше, може відобразитися лексика всіх чи більшості територіальних говорів певної мови, як, напр., у багатотомному “Словаре русских народных говоров” (подібні словники виходять і в інших слов'ян). Це тип зведеного діалектного словника певної мови. По-друге, діалектні словники присвячуються лексиці якогось одного чи кількох діалектів, напр., словники бойківських говірок М.Й.Онишкевича, поліських говорів П.С.Лисенка, Г.Л.Аркушина та ін., 5-томний білоруський “Тураўскі слоўнік”, багатотомні “Псковский областной словарь”, “Архангельский областной словарь” та ін. По-третє, є діалектні словники, що репрезентують лексику частини якогось говору, напр., словнички В.С.Ващенко (Полтавщина), А.Т.Сизька (південно-східна Полтавщина), Й.О.Дзєндзелівського (нижнє Подністров'я), А.А.Москаленка (Одещина) та ін. Нарешті, по-четверте, діалектний словник може представляти лексику однієї говірки. Такі праці наявні практично в усіх слов'ян, у тому числі і в українців.

Словники однієї говірки бувають повними, тобто такими, що охоплюють не лише відмінну, але й спільну з літературною мовою лексику, і диференційні. Ідеальними, звичайно, є словники повного типу. Прикладом такого є “Słownik gwary Domaniówka w powiecie Łęczyckim” М.Шимчака, виданий повністю, його реєстр – близько 29 тис. слів [47]. Проте абсолютно повним не є і цей словник, бо такий, імовірно, і не можливо підготувати. Сам М.Шимчак зізнається, що навіть після завершення цієї праці, щоразу приїжджаючи до Доманівка, він виявляє в говірці слова і значення, раніше

ним не зафіксовані. У східних слов'ян видаються діалектні словники однієї говірки в основному диференційного типу. Досі найбільшим за обсягом є академічний "Словарь современного русского говора (д. Деулино Рязанского района Рязанской области)" [41] з реєстром близько 9 тис. слів. В українській лексикографії праць такого типу (правда, за обсягом значно менших) кілька, зокрема, це словнички О.С.Мельничука [24], Л.С.Паламарчука [30], А.Т.Сизька [40], Г.Л.Аркушина [2] та ін. О.Горбач опублікував з десяток диференційних словничків окремих говірок. Деякі з них досить об'ємні, напр. словник гуцульської говірки села Бродина, яке знаходиться на території Румунії, налічує майже 5 тис. слів [11].

Словник закарпатської говірки села Сокирниця, що на Хустщині (далі Словник), теж диференційний. У теоретичному плані словник однієї говірки треба розглядати не як демонстрацію лексики саме певного населеного пункту, а як здійснення можливості на прикладі однієї говірки показати діалектну лексику, типову для певної діалектної зони, іншими словами, об'єктом такого словника повинна стати говірка, що знаходиться не в смузі перехідних говірок, а в діалектному ядрі [34; 36]. Такій вимозі наша говірка в основному відповідає. Вона належить до марамороських говірок середньозакарпатського, чи закарпатського, говору південно-західного наріччя української мови.

Охарактеризуємо найголовніші риси говірки села Сокирниця.

Фонетичні: 1) фонема /e/ в ненаголошених частці та префіксі *не* в будь-якій позиції, а також в інших випадках перед м'якими приголосними реалізується в звукові [и] і в наголошеній позиції (*не^н біро'вав, не^нфайный, о'тиц', змир'кан'е, сис', т'рит'ый, у се^нл'і*) і в той же час, на відміну від літературної мови, в більшості інших випадків в ненаголошеній позиції зберігається: *бевк'ливый, же'них, пере'ходить, пере'дучора, бе'ремено, зр'інчений, угрепсти, у селови*; але: *поне^нрз'л'ак, див'яц'сил, дири'віти*; 2) фонема /o/ перед м'якими приголосними і перед складами з [і], [у], [ў], [ô] зазнає звуження: *шч'б'с', в'ойна, ч'орн'і, на т'б'му, в'б'вна, к'др'ові*; 3) давній [o] в новозакритих складах дав рефлекс [у]: *кун', вул, сул', нуч*; 4) так само рефлексувався давній [e] в тій самій позиції перед споконвічно твердими приголосними: *ку'тка, в'ийчур, мн'уд(т), спл'ук, при'н'ус*; 5) [o] у відкритому складі перед складом з [у], [і], а також [а] з попереднім м'яким приголосним вимовляється, як [o^у], [у], [ô]: *упу'лудне, ду'йти, ко'р'їнко'вати, ву'н'ати, ку'ладо'вати, п'от'а*; 6) збережений давній [ы], отже, розрізняються фонemi /ы/ та /и/: *мы, сын, б'йти, с'ила, б'йти*; 7) збереження давнього [o] в словах: *бо'гач, бо'гатый, го'разд(ст), го'раздо'вати, ко'чан, го'р'ачый, го'р'ачка* та деякі ін.; 8) збереження давнього [e] в словах: *мед(т), лед(т)* (паралельно *мн'уд(т), л'уд(т)*), *лен, клен*; 9) давні *рь, рь, ль, ль* між приголосними звучать, як *ры, лы, ыр*: *бры'во, блы'ха, слы'за кыр'тина, кыр'ниц'а, кыр'ваый*; 10) наявні звукосполуки *гы, кы, хы*: *воро'гы, ру'кы, бы'кы, хы'трый, му'хы*; 11) оглушення дзвінких приголосних у кінці слів і перед глухими: *ду'п, ру'х, ну'ш, пр'іткый, л'упко*; 12) м'яка фонема [р'] у кінці складів: *гур'кый, з'вир'ху, чит'вир', твар', з'вир'ка*; 13) напівм'який звук [ч'] в усіх позиціях: *ч'ад(т), ч'ир'ак, ч'ер'нити, ч'отыр'і, ч'удо, брыч'*; 14) подовжені приголосні стяглися: *жи'т'е, з'іл'е, знан'е, су'д'а*.

Морфологічні: 1) флексія *-е* (< *-ье*) в іменників сер. роду II відміни в наз. і знах. відмінках одн.: *с'ижін'е, камін'е, лис'ц'е, ти'рн'е, был'е*; 2) флексія *-и* в іменників III відміни в род. і місц. відмінках одн.: *соли, рад'ости, ч'ести, мат'ери, масти*; така

сама флексія в іменників жіп. роду м'якої та мішаної груп I відміни та м'якої і мішаної груп II відміни в місц. відмінку одн.: *на 'яблуни, ме"жи, зе"мли, кони, 'серци, пле'чи*; 3) закінчення *-ô(y)в* в іменників жіп. роду I відміни в оруд. відмінку одн.: *'рыбô(y)в, зимл'ô(y)в, гôлô'вô(y)в, г'рушô(y)в, ко'пакô(y)в*; 4) закінчення *-ох* (паралельно з *-ах*) в деяких іменників IV відміни в місц. відмінку мн.: *на'пôт'ат'ох, па'ц'ат'ох, 'пит'ат'ох, 'зус'ат'ох, тил'ат'ох*; 5) форми чоловічого роду прикметників твердої і м'якої груп у наз. відмінку одн. мають флексію *-ы*: *'файный, 'булиый, 'син'ый, 'вир'хн'ый, 'л'итн'ый*; 6) закінчення *-ы* в наз. відмінку мн. присвійних прикметників: *дун'чины, 'н'ан'ковы, 'мамчины, 'д'идовы, братовы, 'бабины*; 7) творення вищого ступеня прикметників і прислівників за допомогою частки *май*: *май ро'зумный ('л'итный, дур'ный, 'итный, 'файный)*; 8) числівники, що позначають сотні, мають по дві форми: *д'віста і д'вісто-то, т'риста і т'ристо, чо'тыриста і чо'тыристо, п'ят'сто і п'ят'сту, 'шіс'ц'сто і 'шіс'ц'сту* і т.д.; 9) вживання еклітичних форм (паралельно із звичайними) особових і зворотного займенників: *ми – ми'н'і, ти – то'бі, н'а – ме'не, го – йôго, си – со'бі* тощо; 10) інфінітивні форми з основою на *г* і *к* закінчуються на *-чи*: *мо'чи, то'вчи, л'а'чи, пе'чи, 'веречи, уте'чи*, але *уболок'ті*; 11) частка *с'а* може знаходитися після дієслова і перед ним (навіть через кілька слів): *побры'титис'а, ты с'а по'мый, ас':а не" хочеш же'нити*; 12) стягнені форми дієслів I дієвідміни у 2-й і 3-й ос. одн.: *ты 'читаши, с'п'іваши* і т.д. (паралельно також *ты чи'тайеши, с'п'івайеши* і т.д.); *у'вун 'читат, с'п'іват* (і паралельно: *у'вун чи'тайе, с'п'івайе*); 13) збереження форм перфекта в ролі минулого часу: *ходивим, пі'салас', ка'завис', з'налис'ме, чи'талис'те*; 14) у дієсловах літературному префіксу *ви-* відповідає преф. *у-*: *'уйшôв, 'уладилос'а, 'уздôрôвила, 'упили, 'ухотити, ули'шати*.

Синтаксичні: 1) уживання в ролі присвійних займенників форм дав. відмінка особових займенників: *тот х'лôпци' брат йуй, ôта жо'на ми 'вуйна, 'убили му'сына, ôто вам ôтиц'*; 2) використання інфінітива у функції неузгодженого означення: *па-'сул'і ма'чати, р'іпа'сербати, ко'шарка'с'іно но'сити*; 3) широке вживання молодшими пошанної дієслівної форми 3 ос. мн. стосовно старших: *'мамка ('н'ан'ко, 'бапка, 'д'іди-ко, 'вуйна) ка'зали (про'сили, пуш'ли)*.

Лексичні: 1) наявність значної кількості слів праслов'янського походження, не вживаних в українській літературній мові: *берве'но, бир', был', борода'виц'а, бос'ти, вон, вороб'иц', 'вуйко, довг(х), стрый* та багато ін. 2) чимало запозичень з угорської, румунської, польської, німецької, чеської та інших мов.

Село Сокирниця вперше згадується в документах 1389 року [20: 556]. Зараз воно одне з найбільших у районі. У серпні 2007 року тут мешкало понад 5,2 тис. чол. Населення в національному відношенні однорідне: майже всі українці. До другої світової війни і в перші десятиліття після неї в селі мешкала чимала кількість євреїв. Село розташоване в долині ріки Тиса, за 10 км від районного центру, на автотрасі Ужгород – Рахів.

Для автора Словника говірка села Сокирниця є рідною.

Висловлюю щирю вдячність за допомогу в підготовці цієї книги до друку дружині Г.І.Сабадош, доцентам О.Ф.Миголинєць та О.Д.Пискач.

ПОБУДОВА СЛОВНИКА

Реєстр

Реєстр Словника налічує понад 15,9 тисяч слів (не враховуючи переважної більшості фонетичних варіантів). Об'єктом Словника є слова:

1) що відрізняються від літературних лексично, тобто слова з відмінними основами: *з'резен, гул'укати, ма'чати, мер'чачка, кык'от, паз'ный, пал'ісок, пі'ц'і'ц'кый, с'кіпка, чиколонок;*

2) які відрізняються від літературних тільки семантикою: *моло'диц'а* 'молода (на весіллі)', *не'віска* 'заміжня жінка, молодиця', *май'же* 'мабуть', *никати(с'а)* 'дивитися', *р'іпа* 'картопля';

3) спільнокореневі з літературними, але відрізняються словотворчою структурою: *без'д'іткый, д'і'вочити, дурн'ако'ватый, заго'лений, поз'наймый, по'малы, по'тихы, пйа'нишник;*

4) спільні з літературною мовою своїм звуковим складом і лексичними значеннями, але відмінні стилістично. Це або дуже давні слова, що вживалися в українській мові споконвіку, вийшли з літературного вжитку, але збереглися до сьогодні в досліджуваній говірці, або слова, що мають у літературній мові обмежене використання, а в нашій говірці – загальноновживані, звичайні, стилістично нейтральні, напр.: *бол'іс'ц', г'ол'ів'ник, гусл'ати, гуд'ба, гуд(т), да'ві, да'ле, заві'чати, образ* 'обличчя', *од'іж(и), о'тиц', о'бувати, обидитис'а, перст, по'пасовати, приві'жатис'а, п'рит'ати, пуж'а';*

5) які мають інші, ніж у літературній мові, граматичні ознаки: *улуй, ч.р., бры'во, с.р., дихт', ж.р. (род.в. дехти)', п'ут', ч.р., маши'н'іста, мілі'ц'і'шта, тракто'р'іста, ч.р.;*

6) що відрізняються від літературних місцем наголосу (тобто акцентні діалектизми): *везти, дун'ка, кривый, нависн'і, нести, рил'ін', реше'то, сил'ный, сирота, служе'ниц'а, череда;*

7) фонетичні варіанти літературних слів, що зазнали в говірці нерегулярних фонетичних змін: *дож'жити, дол:івати, пр'олуб(н), слота, удый'ти, удот':ати;*

8) вживані дітьми і в розмові старших з дітьми (так звана дитяча лексика) і відсутні в літературній мові: *гава, мин'ка, мун'ко, па'пати (-ткы), си'д'іткы, с'паткы, ц'ика, ц'уц'о;*

9) специфічні власні назви: а) імена людей: *Іл'ана, Ми'гал', Митро, Полан'а, Т'оній, Цил'а, Цил'о;* б) прізвиська, що вживаються в говірці і як апелятиви: *Криво-*

лабиш, ʼЛабіш, Пелеʼхач, ʼПулош, Хроʼман; в) мікротопоніми: Гаʼтовы, Гоʼрʼіпотокы, Заʼвхабы, Кузуʼтовы, Пйаʼцок.

Фонетичні варіанти, що мають регулярні фонетичні особливості (вул – род.в. во-ла, стул – род.в. стоʼла, сулʼ – род.в. ʼсоли, нуч – род.в. ʼночи, ʼтʼутка ‘тітка’, ʼмыло, сын, мнʼасо, ʼуйти ‘вийти’ тощо) до Словника, як правило, не внесені. Не увійшли також слова, засвідчені пам’ятками писемності з цієї території, але відсутні в мовленні сучасних носіїв говірки.

Структура словникової статті

У якому записі подавати реєстрові слова в діалектному словнику – літературною графікою чи в транскрипції? Післявоєнна практика підготовки таких словників використовує обидва способи – окремо (в чистому вигляді) чи комбіновано. У більшості виданих словників застосований засіб літературної графіки, напр. у “Словнику поліських говорів” П.С.Лисенка, “Словнику буковинських говірок” та ін. У словниках М.Й.Онишкевича, Г.Л.Аркушина та ін. реєстрові слова подаються літературною графікою і при потребі дублюються у транскрипції. Так готується кількатомний академічний словник гуцульських говірок. Зважаючи на фонетику говірки села Сокирниця, ми прийшли до висновку, що літературною графікою можна досить точно передати звучання слів цієї говірки, але, звичайно, при цьому слід додатково використати й деякі елементи фонетичної транскрипції, зокрема для передачі збереженого тут давнього [ы] використовуємо відповідну графему *ы*, відсутню в українському алфавіті. У тих випадках, коли наголошений чи ненаголошений [e] звучить як [eʰ], [u], для передачі цього звука використовуємо *e* в орфографічному написанні певного слова, після чого в квадратних дужках подається звучання цього слова в транскрипції: *невістка* [неʰвіска], *верётяний* [виритʰаний], *терьхати* [теʰрʰхати], *словнець* [слѳвʰницʰ] тощо. Так само транскрипція використовується при передачі різного ступеня наближення ненаголошеного [o] до [v]: [ѳ], [oʰ], [y], [v]: *о(оʰ,y)надʼіти*, *оʰ(y,v)дʼіти*, *ѳ(оʰ,y,v)пуночи*. Позаяк у нашій говірці етимологічний [o] у новозакритих складах переходить в [y] (*кунʼ*, *вул*, *сулʼ* і т.д.), то з метою відрізнення цього звука від [y], що постав з ненаголошеного [o], в другому випадку у реєстровому слові, записаному літературною графікою, зберігаємо етимологічний [o], а в квадратних дужках транскрипцією записуємо як [oʰ] або [y]: *полівіти* [пѳлʰівити], *подупати* [пудупати], *покушати* [пукушати] і т.п. Оскільки в цій говірці всякий дзвінкий приголосний у позиції перед глухим чи в кінці слова вимовляється як парний глухий, то, щоб не затемнювати етимологію багатьох слів, зберігаємо написання етимологічно дзвінкого приголосного: *пуд* (род.в. *пода*), *мнюд*, *зтруніціти*, *зімбороватися*, *пудпуровати* та ін.; у квадратних дужках ці слова подаємо в транскрипції: *пуд(m)*, *мнʼуд(m)*, *стʼруніччити*, *сʼіʼмбороватисʼа*, *пуппуровати*. Усі звукові позиційні зміни в слові (асиміляція, дисиміляція, спрощення приголосних і т.д.) відображені в транскрипції. А взагалі у всіх випадках, коли засобами літературної графіки не вдається з достатньою точністю передати звучання діалектного слова, після запису його літературною графікою подається його звучання у спрощеній фонетичній транскрипції, напр., використовуємо дашок над *o* при передачі звуженого [ѳ]: *посѳняшишк* [пѳсѳнʼашник],

покрóвeць [пòк'рòвиц'], бокóнчі [бò'кòнчі], пòкуй [пòкуй], спеціальними літерами відображені африкати [ʃ] (дж) і [ʒ] (дз) і т.д. М'якість і пом'якшеність приголосних передається знаком апострофа ('). Напівпом'якшені приголосні, а також нескладові у та і в Словнику не відбиті, зате розрізняються графічно у доданих текстах (с. 430–476). Якщо слово має кілька фонетичних варіантів, то з метою економії друкованої площі намагаємося звести їх у межах одного слова, напр., у записі *овад(т)* передаються два варіанти: *овад* та *оват*; у *(и,і)з'веречи* – три: *з'веречи*, *из'веречи* та *із'веречи*; у *пòб(о',у,в)над'іти* – чотири: *пòб'над'іти*, *пòо'над'іти*, *пòу'над'іти*, *пòв'над'іти*.

Запис матеріалів для Словника автор здійснював особисто протягом останніх 20–25 років.

Словникова стаття має таку структуру. Після реєстрового слова (всі кількаскладові слова подаються з наголосом над наголошеним голосним) наводиться коротка граматична інформація: для іменників – флексія родового відмінка, вказівка на рід, число (якщо іменник уживається тільки в однині чи множині); для прикметників – закінчення жіночого і середнього роду в називному відмінку однини; для дієслів – флексія першої та другої особи однини теперішнього часу, для безособових закінчення 3-ої особи однини, ремарки, що вказують на вид, безособовість; якщо дієслово має форми недоконаного і доконаного виду, то обидві подаються в одній статті, реєстровим словом виступає форма недоконаного виду, але й форма доконаного виду теж внесена до реєстру з ремаркою *див.* і формою недоконаного виду; якщо дієслово вживається з постфіксом *-ся* і без нього, то в реєстрі подаються обидві. Усі префіксальні дієслівні форми наводяться в реєстрі на своєму місці за алфавітом. Ремарки, що вказують на частиномовну належність реєстрового слова подаються тільки до займенників, числівників, прислівників, службових слів і вигуків.

Якщо реєстрове слово застаріле, рідковживане, стилістично забарвлене, про це сигналізує відповідна ремарка: *заст.*, *рідк.*, *зневаж.*, *вульг.*, *пестл.*, *жарт.*, *дит.* тощо. Деякі ремарки вказують на сферу використання слова: *бот.*, *зоол.*, *орніт.*, *ткац.*, *церк.* і т.д. (див. Список умовних скорочень).

Лексичне значення реєстрового слова розкривається наведенням літературних відповідників або описово, коли літературні відповідники відсутні чи не вдається їх точно підібрати: *чіжмы* – чоботи, *вкус* – смак, *познаймый* – знайомий, *бісагы* – ноша у вигляді з'єднаних двох торб, перекинутих через плече, *бунда* – короткий кожушок-безрукавка і т.ін. Якщо реєстрове слово в говірці має тожожні чи синонімічні за значенням відповідники, то вони один раз перераховуються за алфавітом у кінці основної словникової статті після позначки *Див. ще*, а їх значення передається на своєму місці в реєстрі за допомогою відсильної ремарки *Те саме, що*, напр.: **ВÓДКА** [вòтка], *ы, ж.* Горілка. *Май дав'но на вòтку казали зур'ілка*. Пор. рос. водка т.с. Див. ще **зорілка**, **пáленка**. А в словниковій статті, напр. *зорілка*: **ЗОРІЛКА** [зур'ілка], *ы, ж., заст.* Те саме, що **вóдка**. Деякі фонетичні і морфологічні варіанти винесені як окремі реєстрові слова без будь-якого опису і супроводяться відсиланням за допомогою *див.* до основної словникової статті.

У переважній більшості випадків реєстрові слова ілюструються 1–2 реченнями. Іноді їх замінюють (здебільшого до прикметників, дієприкметників, віддієслівних іменників) словосполучення, які економніше, ніж речення, і достатньо можуть ілю-

струвати сполучуваність реєстрового слова та його граматичні особливості. У ряді випадків, де це вдається, у ролі ілюстрацій виступає фольклорний матеріал: прислів'я, приказки, приповідки, загадки, усталені порівняння, уривки з пісень та ін. З метою економії друкованої площі у більшості випадків не подаються ілюстрації до синонімів абсолютних і тих, що відрізняються частотою вживання. Переважно не ілюструються застарілі слова, акцентні діалектні варіанти (*решето́, гра́блі*), дієслова на *-чи* (*січі, печі*), ті значення семантичних діалектизмів, що збігаються з літературними (у словниковій статті вони подаються першими). Реєстрові похідні дієслова та віддієслівні іменники пов'язуються зі словом, від якого утворені, за допомогою позначки *Пор.*

У Словнику наявний фразеологічний матеріал. Прислів'я й приказки використовуються як ілюстрації до реєстрових слів, а ідіоми позначені ромбиком (◆) і подаються в кінці словникової статті, напр.: **ГРОБОВИЙ**, а, е. Могильний, гробовий. ◆ **До гробової дошки** – до кінця життя, завжди. *До гробової дошки буду т'а л'убити.* Лексикалізовані словосполучення (складені назви) також знаходяться в кінці словникової статті і сигналізуються рівностороннім трикутником (▲): ▲ **Божа ружа, бот.** – півонія лікарська (*Raeonia officinalis*). *У мене ружі божі рустут у гдрюц'ови.*

Для більшості іншомовних запозичень зазначено джерело походження, а для чужомовних слів, які звуковим складом близькі до літературних (напр. *бурак, кдлџн'ї, терпуга* і под.), інформація про їх походження не подається.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алмашій М., Поп Д., о.Дмитрій (Сидор). Русинсько-українсько-російський словник. – Ужгород, 2001. – 156 с.
2. Аркушин Г. Силенська гуторка. – Луцьк, 1996. – 168 с.
3. Бевка О. Словник-пам'ятник. – Ніредьгаза, 2004. – 178 с.
4. Верхратський І. Знадоби до пізнання угорсько-руських говорів: Словарець // Записки Наукового товариства ім.Т.Шевченка. – Львів, 1899. – Т. 30. – С. 201–275.
5. Верхратський І. Знадоби до словаря южнорусского. – Львів, 1877. – 88 с.
6. Верхратський І. Нові знадоби номенклатури і термінології природописної, народної, збрані між людом // Збірник Математично-природописно-лікарської секції НТШ. – Львів, 1908. – Т.ХІІ. – С. 1–84.
7. Гнатюк В. Словарець угорсько-руських місцевих виразів // Етнографічний збірник НТШ: Етнографічні материяли з Угорської Руси. Т. 2. – Львів, 1898. – Т.ІV. – С. 234–251.
8. Говори української мови (36. текстів) / Відп. ред. Н.В.Назарова. – К., 1977. – 592 с.
9. Годинка А. Глаголниця (сбирка всѣхъ глаголувъ пудкарпатсько-русинського языка). Русинсько-мадярський словник глаголув. – Ужгород, 1922 (рукопис). Факсим. вид. – Ніредьгаза, 1991. – 436 с.
10. Горбач О. Мармароська говірка й діалектний словник с. Поляни над р. Русковою (Румунія) // Горбач О. Зібрані статті. VIII: Історія. Діалектологія. Лексикологія. – Мюнхен, 1997. – С. 276–323.
11. Горбач О. Південнобуковинська гуцульська говірка й діалектний словник с.Бродина, повіту Радівці (Румунія) // Там само. – С. 276–323.
12. Грицак М.А. Якого типу повинні бути регіональні словники? // Тези доповідей та повідомлень XVIII наук. конфер. Ужгород. ун-ту: Серія мовознавча. – Ужгород, 1964. – С. 24–27.
13. Грицак М.А. Латинсько-український словник номенклатури грибів говорів Закарпаття на загальноукраїнському тлі / За ред. Й.О.Дзензелівського // Карпатський край. – Ужгород, 1997. – № 6–10 (117). – С. 52–58; 1998. – № 1–2 (118). – С. 50–53; 1999. – № 1–3 (119). – С. 34–36.
14. Дэже Л. Деловая письменность русинов в XVII XVIII веках: Словарь, анализ, тексты; Под общей ред. И.Удвари. – Ніредьгаза, 1996. – 336 с.

15. Дуже Л. Українська лексика сер. XVI века: Няговские поучения (Словарь и анализ). – Дебрецен, 1985. – 525 с.
16. Дзендзелівський Й.О., Ганудель З. Словник української мови Я.Ф.Головацького // Науковий збірник Музею української культури у Свиднику. – Пряшів, 1982. – Т. 10. – С. 311–612.
17. Дзендзелівський Й.О. Практичний словник семантичних діалектизмів Закарпаття. – Ужгород, 1958. – 48 с.
18. Желеховский С., Недільский С. Малорусско-німецкий словарь. – Львів, 1885–1886. – 1117 с.
19. Заклинський К. Латинсько-руський и русько-латинський словарь для низших клас гимназий. – Ужгород, 1926. – 144 с.
20. История городов и сел Украинской ССР. Закарпатская область. – К., 1982. – 612 с.
21. Керча І. Словник русинсько-руський: У 2 т. – Ужгород, 2007.
22. Кубек Е. Старословянській-оугорській-німецькій словарь къ священному писанію. – Ужгород, 1926. – 387 с.
23. Мадьярсько-руський словарь / Под ред. Е.Бокшая, Ю.Рева и М.Брацайка. – Ужгород, 1928. – 516 с.
24. Мельничук О.С. Словник специфічної лексики говірки села Писарівки (Кодимського району Одеської області) // Лексикографічний бюлетень. – К., 1952. – Вип. II. – С. 67–98.
25. Митрак А. Русско-мадьярській словарь. – Унгвар, 1881. – 854 с.
26. Митрак А. Мадьярско-руській словарь. – Ужгород, 1922–1928. – Т. 1–2.
27. Николаев С.Л., Толстая М.Н. Словарь карпатоукраинского торуньского говора. – М., 2001. – 232 с.
28. Объяснение областных и заимствованных слов, встречающихся в песнях // Де Воллан Г.А. Угрорусские народные песни. – Спб., 1885. – С.163–176.
29. Павлюк М., Робчук І. Українські говори Румунії. – Едмонтон; Львів etc., 2003. – 784, XXVI с.
30. Паламарчук Л.С. Словник специфічної лексики говірки с. Мусієвки (Вчорайшенського району, Житомирської обл.) // Лексикографічний бюлетень. – К., 1958. – Вип. VI. – С. 22–35.
31. Поп Д., Поп Д. Русинський синонімічний словник з українськими відповідниками. – Ужгород, 2001. – 48 с.
32. Поп Д. Русинсько-українсько-руський и русско-украинско-русинский словарь. – Ужгород, 2007. – 312 с.
33. Русько-мадьярска терминологія для школьного и приватного уживання / За ред. О.Маркуша, Ю.Рева, О.Фотула. – Ужгород, 1923.
34. Сабадош И.В. Принципы составления словаря одного говора // Зборник Матице српске за филологију и лингвистику. – Нови Сад, 2000. – Т. XLIII. – С. 523–530.
35. Сабадош І.В. Про словник однієї говірки // Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: (Зб. наук. праць). – Ужгород, 2000. – Вип. 3. – С. 190–198.

36. Сабадош І. З історії словникового опрацювання лексики закарпатського говору // Діалектологічні студії. 4: Школи, постаті, проблеми. – Львів, 2004. – С. 73–103.
37. Сабадош І. Розвиток лексикографії на Закарпатті в загальноукраїнському контексті // Другий міжнародний конгрес українців. – Львів, 1993. – С. 252–256.
38. Сабадош І. Українська діалектна лексикографія післявоєнного періоду // Język ukraiński: współczesność – historia. – Lublin, 2003. – S. 93–106.
39. Семенович А. Об особенностях угрорусского говора // Сборник статей по славяноведению / Составленный и изданный учениками В.И.Ламанского. – Спб., 1883. – С. 212–238.
40. Сизько А.Т. Словник діалектної лексики говірки села Кишеньок (Кобеляцького району Полтавської області). – Дніпропетровськ, 1881. – 44 с.
41. Словарь современного русского народного говора (д. Деулино Рязанского района Рязанской области) / Под ред. И.А.Осовецкого. – М., 1969. – 612 с.
42. Словарь української мови / За ред. Б.Д.Грінченка: У 4 т. – К., 1958.
43. Торонскій Е. Мадярсько-руський правничій термінологічний словарь. – Ужгород, 1925–1927. – 187 с.
44. Українські закарпатські говірки: Тексти / Упор. та передм. О.Ф.Мигoliniць, О.Д.Пискач. – Ужгород, 2004. – 400 с.
45. Чопей Л. Русько-мадьярський словарь. – Будапешт, 1883. – 446 с.
46. Peić M., Bačlija G. Rečnik bačkih Bunjevaca; Saradnik i redaktor D.Petrović. – Novi Sad; Subotica, 1990. – 445 s.
47. Szymczak M. Słownik gwary Domaniewka w powiecie Łęczyckim. – Wrocław etc., 1962–1973. – Cz. I–VIII.

Список умовних скорочень

ав. – авіаційне
акт. – активний стан
анат. – анатомічне
астр. – астрономічне
безос. – безособове
болг. – болгарське
бот. – ботанічне
буд. – будівельна справа
вес. – весільний обряд
ветер. – ветеринарне
виг. – вигук
відм. – відмінок
віднос. – відносний
військ. – військова справа
вищ.ст. – вищий ступінь
вказ. – вказівний
встав.сл. – вставне слово
вulg. – вульгарне
гебр. – гебрійське
гр. – грецьке
дав. – давальний відмінок
д.в.нім. – давньоверхньонімецьке
див. – дивіться
дит. – дитяче мовлення
діал. – діалектне
дісприкм. – дісприкметник
док. – доконаний вид
евф. – евфемізм
ент. – ентомологічне
ети. – етнографічне
еди. – еднальний
ж. – жіночий рід
жарт. – жартівливе
жін. – жіноче
займ. – займенник
залізн. – залізничне
запереч. – заперечний
заст. – застаріле
зб. – збірне
збільш. – збільшене
зворот. – зворотний

зруб. – згрубіле
здрібн. – здрібніле
зменш. – зменшене
знах. – знахідний відмінок
знач. – значення
зневаж. – зневажливе
зоол. – зоологічне
ід. – ідиш
ім. – іменник
ірон. – іронічне
іст. – історичне
італ. – італійське
іхтіол. – іхтіологічне
карт. – картярське
кільк. – кількісний
клич. – кличний відмінок
крав. – кравецька справа
лайл. – лайливе
ласк. – ласкаве
лат. – латинське
ліс. – лісівництво
лісор. – лісорубське
літ. – літературне
майб.ч. – майбутній час
метеор. – метеорологічне
мин.ч. – минулий час
місц. – місцевий відмінок
мисл. – мисливське
млин. – млинарське
мн. – множина
модал. – модальний
муз. – музичне
наз. – називний відмінок
найв.ст. – найвищий ступінь
нак.сп. – наказовий спосіб
н.в.нім. – нововерхньонімецьке
н.гр. – новогрецьке
невідм. – невідмінюване
недок. – недоконаний вид
незмін. – незмінюване
неозн.-ос. – неозначено-особовий

неперех. – неперехідне
нім. – німецьке
одн. – одинна
орніт. – орнітологічне
ор(уд).відм. – орудний відмінок
ос. – особа
особ. – особовий
пас. – пасивний стан
перев. – переважно
перен. – переносне
перех. – перехідне
пестл. – пестливе
пит. – питальний
підр. – підрядний
підсил. – підсилювальне
под. – подібне
поет. – поетичне
пол. – польське
помолог. – помологічне
пор. – порівняйте
порівн. – порівняльний
прасл. – праслов'янське
предик.сл. – предикативне слово
прийм. – прийменник
прикм. – прикметник
присл. – прислівник
простор. – просторічне
протист. – протиставний
риб. – рибальство
рідк. – рідковживане
род. – родовий відмінок
розділ. – розділовий
рос. – російське
рум. – румунське

с.в.нім. – середньовірнонімецьке
с.г. – сільське господарство
с(ер). – середній рід
серб. – сербське
словац. – словацьке
словотв. – словотворчий
спец. – спеціальне
співчут. – співчутливе
спол. – сполучник
спорт. – спортивне
стол. – столярна справа
ст.сл. – старослов'янське
субст. – субстантивований
сур. – сурядний
тепер.ч. – теперішній час
тех. – технічне
ткац. – ткацтво
т.с. – те саме
тур. – турецьке
у знач. – у значенні
уроч. – урочисте
фам. – фамільярне
фольк. – фольклорне
церк. – церковне
ц.сл. – церковнослов'янське
ч. – чоловічий рід
част. – частка
чес. – чеське
числ. – числівник
чол. – чоловіче
шв. – швейна справа
шев. – шевство
юр. – юридичне
якісно-означ. – якісно-означальний

Слова в Словнику розташовані в такому алфавітному порядку:

А Б В Г Д Е Ж З И Й І Ї К Л М Н О П Р С Т У Ф Х Ц Ч Ш Щ Ъ Ю Я.

А

А, спол. 1. протист. А. *Мати пушла на р'оботу, а д'іти – в'ойк'оду.* 2. протист. Але. *Навб'іч'ав ми хут'кул'ко, а н'іч не' вч'ивив.* 3. єдн. І. *А т'окан из'лекваром р'обили, а з'з'амув, а з'р'осолом'ис'ме'сербали. Уродило'а м'ного'й'аблок а груш. Ой вы не' д'умайте, с'вату, що нам м'ного'г'іиа, лиш дві'бочки пале'ночки а три'печи'х'л'іба.*

А-А, виг., дит. Уживається при заколисуванні дитини.

АБЫ́, ОБЫ́ [о(о',у,в)бы], спол. 1. підр. умови. Те саме, що **КОБЫ́ 1**. *Абы не' прийшов за м'нов, та сама бым пушла в'кіно. Абы зд'р'овл'е, а г'р'оші буд'ут.* 2. підр. допуст. Хоча б, хоч би. *Абы'была из: о'л'от'ов курунув, та йа бы йуи не' тир'нів.* 3. Щоб. *Коли'лампа с'а м'ала запалити, 'Боже сох'ран', о(у)бы'д'і'вка не' прийшла д'уму.*

АБЫ́, ОБЫ́ [о(о',у,в)бы], част. 1. Щоб. *Абы с'пушов на дры'ва, бо'н'ішчо'к'ласти в шпор. Обы с'д'уму не' д'уишла!* (прокльон). 2. Хай, нехай. *Абы м'одну'р'іпу'йла, лиш бы н'а не' бул'іло.*

АБЫ́КО, ОБЫ́КО [о(о',у,в)быко], займ. незн.-особ. Аби-хто, будь-хто. *Абы'ко н'а'к'ликав, а не' пуйду на вту р'оботу.*

АВАДЬ [а'вад'(г')], спол. Або, чи. *Ми'гал'двад'Тоній'іде на дры'ва.* Пор. угор. avagy т.с. Див. ще **вадь, ци 2**.

АВГУСТ, а, ч. Серпень. *До'августа в'же не'далеко.* Пор. ст.сл. а҃҃҃҃҃҃҃҃, гр. augustos, лат. augustus т.с.

АВУ́, виг. Ану! *Аву не' впат'.*

АВУ́Ж [а'вуж(ш)], част. Ану ж. *Авуи'п'рииде'мати та буде на т'а кри'чати.*

АГОШ, а, ч. Дерев'яний стовп в огорожі. *Сис'агош'уже згнив.* Пор. угор. діал. ágos т.с. Див. ще **шаранц 1**.

АДДЕ [ад:е], присл. Он там, отам. *Ад:е'й'о'го'х'ыжа.* Див. ще **адтам, анде 2, гінде, гентам**.

АДИСТЕРОВАНЕ [ад'істерован'е], а, с. Критика. *Буде тубі ад'істе'рован'е уд'мат:ери.* Пор. адістерова́ти. Див. ще **бріхтерованс, дялазіванс, нсбванс, сповіданс 2, сповідь 2**.

АДИСТЕРОВАНЫЙ [ад'істерованый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до адістерова́ти. *За'таку р'оботу будеш ад'істе'рованый.* Див. ще **бріхтерованый, дялазіваный, псіваный, сповіданый 2**.

АДИСТЕРОВА́ТИ [ад'істерова'ти], 'руйу, 'руйеш, недок. Критикувати, ганьбити. *Буду т'а ад'істе'рова'ти за т'воіу р'оботу.* Див. ще **бріхтерова́ти, дялазівана́ти, псівана́ти, сповіда́ти 2, шпінка́ти**.

АДРЕС, а, ч. Адреса. *Напиши ми свуй'адрес, та'п'риш'у ти'ф'отку.* Див. ще **адрес**.

АДСЕСЕ́ див. адсесь.

АДСЕСІ́ див. адсесь.

АДСЕСЬ [а'ц:ис'], ч., **АДСЕСЯ́** [а'ц:ис'а], ж., **АДСЕСЕ́** [а'ц:есе], с., **АДСЕСІ́** [а'ц:ис'і], мн., займ. вказ. Оцей, оця, оце, оці. *А'ц:ис'чулувік був у нас.* Див. ще **ансесь, генсесь**.

АДСЕСЯ́ див. адсесь.

АДСЮДЫ́ [а'ц':уды], присл. Он сюди. *Под'мало а'ц':уды.* Див. ще **ансюды, генсюды**.

АДСЮЛЬКО [а'ц':ул'ко], займ. вказ. Ось стільки. *Она ми а'ц':ул'ко по'с'он'ашнику'што'пити'дала.*

АДСЯ́К [а'ц':ак], присл. Отак. *Р'оби а'ц':ак, а не' по'с'в'ому.*

АДСЯКА́ див. адсякый.

АДСЯКЕ́ див. адсякый.

АДСЯКЫ́Й [а'ц':акый], ч., **АДСЯКА́** [а'ц':ака], ж., **АДСЯКЕ́** [а'ц':аке], с., **АДСЯКІ́** [а'ц':акі], мн., займ. вказ. Отакий, отака, отаке, отакі. *Ото'быв'зай'айц'а'ц':акый великий.* Див. ще **ансякый, адтакый, генсякый**.

АДСЯКІ́ див. адсякый.

АДТА́К [а'т:ак], присл. Отак; по-іншому. *А'т:ак мал'о'вати ми'н'і с'а май'л'убит.* Див. ще **ант'ак, гент'ак**.

АДТАКА́ див. адтакый.

АДТАКЕ́ див. адтакый.

АДТАКЫ́Й [а'т:акый], ч., **АДТАКА́** [а'т:ака], ж., **АДТАКЕ́** [а'т:аке], с., **АДТАКІ́** [а'т:акі], мн., займ. вказ. Те саме, що **адсякый**. *Ото'быв'з'в'і'р'ат:акый, ги'х'ыжа.* Див. ще **антакый, гентакый**.

АДТАКІ́ див. адтакый.

АДТА́М [а'т:ам], присл. Те саме, що **адде**. *А'т:ам росте'груша.*

АДТО́Й див. адтот.

АДТО́Т [а'т:от], ч., **АДТОТА́** [а'т:ота], ж., **АДТОТО́** [а'т:ото], с., **АДТОТЫ́** [а'т:оты], мн., займ. вказ. Отой, ота, оте, оті. *А'т:ого'х'л'от'ца'йа не' позна'йу.* **А'т:оїй!** – у знач. виг. Отакої. *«Йа'ти не' при'н'ус'д'о'вх»* – *«А'т:оїй!»* Див. ще **ант'от, гент'от**.

АДТОТА́ див. адтот.

АДТОТЫ́ див. адтот.

АДТОТО́ див. адтот.

АДТУДЫ́ [а'т:уды], присл. Он туди. *А'т:уды'йа не' пуйду.* Див. ще **антуды, гентуды**.

АДТУ́Й [а'т:уй], присл. Отут. *А'т:уй'зе'м'л'а май'твер'да, ги'а'нтам.* Див. ще **анту́й, генту́й**.

АДТУ́ЛЬКО [а'т:ул'ко], займ. вказ. От стільки. *А'т:ул'ко ми не' устачило'р'і'ны, абы'засадити'ниву.*

АДЬОК [ад'ок], 'ат'ку, ч. Неродючий шар ґрунту, що знаходиться в деяких місцях під родючим. *Ду'ст'алас'а'с'лива'ат'ку тай'усохла.* Пор. угор. agyag 'глина'.

А́ДЯ [ад'а], і, ж., *військ., заст.* Гармата. *Та-кый, шчо лиш зо з'ад'і'устр'ілити.* Пор. угор. ágyű. т.с. Див. ще **капо́н 1**.

А́СР [айер], а, ч., *заст.* Повітря. *Туй 'файно 'тагне 'айер.* Пор. ст.сл. аєръ, гр. аєг, н.гр. aegas т.с. Див. ще **во́здух**.

АЖ [аж(ш)], *спол.* 1. *Що. Так бым играла, аж н'а 'серце бо'лит.* 2. *Якщо. Аж 'майеш ж'ємин'ку му'кы, та сп'асєс'а уд' му'кы. Прийду, аш буду'го-ден. Аш'хоче, та в'чинит.*

АЖБЫ́, *спол.* 1. *Якби, коли б. Ажбы дожж' не' надав, та йде'ме на г'рибы.* 2. *Хоч би; незважаючи на. Ажбы с'а'а'йак'сердив, йа ти не по'нуичу. Та йа си д'рылбу'купл'у, ажбы м'была'боса.*

АЖБЫ́УДКЫ [ажбы'уткы], *присл.* 3 *будь-яко-го місця. Ажбы'уткы, а йа ти л'ікы ро'здубуду.*

АЖНЄ́Т [ажн'ит], *присл.* *Інакше. Прийди ми ко'пати 'р'іту 'завтра, ажн'ит ты ми не' 'ч'імборка.*

АЙ, *спол.* 1. *єди.* Та й. *Йа прийшла ай'мамка.* 2. *протист.* А. *Ты не' говори'много, ай дай ми, шчо 'р'ошу.*

АЙБО́. 1. *спол. протист.* Але. *Кликали н'а 'мамка, 'айбо йа не' пушла.* 2. *част.* Але ж, та ж. *'Айбо йди думу.*

АЙДЕ́, *част.* 1. Ні, нізачо. *«Ты йдєш до нас?» – «Айде».* 2. Та де. *'Айде тот 'лодар' буде робити.*

АЙНО́, *част.* Так. *«Ты не'здорова?» – «Айно».* Див. ще **ыгы́, йо, но́йб**.

АЙНОДЄ́, *присл.* Де ж іще, куди ще. *«Де с'ходила?» – «На р'оботу, айноде».*

АЙНОКО́, *займ. неозн.-ос.* Хто ще. *Айнокого 'в'бз'му, аж не' Мар'іку, 'доста 'р'адна 'д'івка.*

АЙНОКОЛІ́, *присл.* Коли (ж) іще. *Айноколи по'к'опл'у 'р'іту, аж не 'ны'ї. «Нын'ї с'а будєш ст'ричи?» – «Айноколи».*

АЙНОЩО́ [айнош'чо], *займ. неозн.-ос.* Не зна-ти що. *Айношчо бы с'іш'че на н'а набр'єхала.*

АЙНОЯ́К [айно'йак], *част.* Те саме, що **айя́к**.

АЙЯ́К [ай:ак], *част.* 1. *Аякже, авжеж, звичайно.* «Ты йдєш у'кіно?» – «Ай:ак». 2. *Уживається для вираження незгоди, заперечення, відмови.* «П'од'із'д'м'б'в'ко'ст'ти». – «Ай:ак!» Див. ще **айно́як**.

АКСІ́НЯ [Аксин'а], і, ж., *рідк., заст.* Ксенія, Оксана. *Та'ке ймн'а в нас 'было май'давно, т'і'п'рка не'їє.*

АКУРА́Т, *присл.* 1. *Саме так, якраз.* *Акурат так і в'и'гн'ила.* 2. *Тільки що.* *Петро акурат туй був.* Пор. лат. accurate 'точно', 'уважно', 'обережно'.

А́ЛЛАШ [ал:аш], а, ч., *буд.* Риштування на будівництві. *Треба ми 'ал:аш учи'нити, та буду'вак'вати 'хьжу.* Пор. угор. állás т.с.

АЛОМА́Ш, ша, ч., *заст.* Приміщення для пасажирів на зупинці поїзда; залізничний вокзал.

Ід'ім в ало'маш, бо доиш па'де. Пор. угор. állomás т.с. Див. ще **чекáльня**.

АМЕРИКА́, *ы, ж.* Аме́рика. *До 'Америки 'ду-же д'алеко.*

АМЕРИКА́НКА [амири'канка], *ы, ж., с.г.* Сорт картоплі з червоною шкіркою. *Амири'канка – вто 'файна 'р'іпа.*

АМЕРИКА́НТОШ [амири'кантош], а, ч. Той, що поїхав на заробітки до Америки або приїхав звідти. *Та вто амири'кантош, 'добре с'а 'маєє.*

АМЕРИКА́НТОШКА [амири'кантошка], *ы, ж.* Жін. до **америка́нтош**.

АМЕРИ́ЦЬКИЙ [ами'риц'кый], а, е. Аме-риканський. *Чел:єна 'р'іпа – ами'риц'ка, амири-канка.*

АНГЛІ́ЙКА, *ы, ж.* Хустина з тонкої дорогої вовняної тканини. *Іс'у англи'ку йа дав'но купила.*

А́НДЕ, *присл.* 1. *Недавно.* *'Анде 'были в н'а 'мамка.* Див. ще **гє́нто**. 2. *Те саме, що а́дде.* *Анде 'к'опл'ут 'к'ол'од'аз'.* Див. ще **а́ндекы**.

А́НДЕКЫ́, *присл.* Те саме, що **а́нде**.

АНКУ́ЛЬКО [ан'ікул'ко], *присл.* Ніскільки. *Ан'ікул'ко йуй с'а не в'пало ис:тар'ны.*

АНИМА́ЛО [ан'імало], *присл.* Анітрохи. *Ан'і-мало не'х'очу 'того 'торта.*

АНИ́ПІЩЬКО [ан'іпіц'іц'ко], *присл.* Анітрі-щечки. *Ан'іпіц'іц'ко ми ут':а н'іч не 'треба.*

А́ННА [Ан:а], *ы, ж.* Те саме, що **А́нця**.

А́ННИН [Ан:ин], а, о. Який належить або вла-стивий Анні. *'Ан:ино за'чат'їє, церк.* Християнське свято на честь св. Ганни – матері Богородиці (22 грудня).

АНСЕСЄ́ *див. ансє́сь.*

АНСЕСІ́ *див. ансє́сь.*

АНСЄ́СЬ [ан'сєс'], ч., **АНСЕСЯ́** [анс'єс'а], *ж., АНСЕСЄ́* [анс'єсє], с., **АНСЕСІ́** [анс'єс'і], *лн., займ. вказ.* Те саме, що **адсє́сь**. *Ан'сєс' чулу'в'к'ку-п'ив'нашу 'к'ор'бу.*

АНСЕСЯ́ *див. ансє́сь.*

АНСЮ́ДЫ́ [анс'уды], *присл.* Те саме, що **ад-сюды́**. *Под'анс'уды, бо в'падеш.*

АНСЯ́К [анс'ак], *присл.* Те саме, що **адся́к**. *Ро-би анс'ак, ги ти 'кажу.*

АНСЯКА́ *див. ансся́кый.*

АНСЯКЄ́ *див. ансся́кый.*

АНСЯКЫ́Й [анс'акый], ч., **АНСЯКА́** [анс'а-ка], *ж., АНСЯКЄ́* [анс'акє], с., **АНСЯКІ́** [анс'а-кі], *лн., займ. вказ.* Те саме, що **адсся́кый**. *Тубі с'а 'л'убит анс'ака ш'і'р'іпка, а м'ін'ї – ант'ака.* Пор. **антакый́**.

АНСЯКІ́ *див. ансся́кый.*

АНТА́К, *присл.* Те саме, що **адта́к**. *Антак пи-сати не'добре.*

АНТАКА́ *див. антакый́.*

АНТАКЕ́ див. **антакый́**.

АНТАКЫ́Й, ч., **АНТАКА́**, ж., **АНТАКЕ́**, с., **АНТАКІ́**, мн., займ. вказ. Те саме, що **адтакый́**. *Анс'а́ка робота май' спора, ги анта́ка.*

АНТАКІ́ див. **антакый́**.

АНТА́М, присл. Те саме, що **адта́м**. *Ан'там май' файно, ги туй́.*

АНТО́Т, ч., **АНТОТА́**, ж., **АНТОТО́**, с., **АНТОТЫ́**, мн., займ. вказ. Те саме, що **адто́т**. *Ан'тот дах у'же цуравый́.*

АНТОТА́ див. **анто́т**.

АНТОТЫ́ див. **анто́т**.

АНТОТО́ див. **анто́т**.

АНТУДЫ́, присл. Те саме, що **адтуды́**. *Иди антуды́, за хыжу́.*

АНТУ́Й, присл. Те саме, що **адту́й**. *Не стуй ан'туй, бо заважаш (зава'жайеш) ми.*

АНЦИН, а, о, рідк. Який належить або властивий Ганні. *Анцин чулу'вік (гонор).*

АНЦУГ [анцуг(к)], га (ка), ч., заст. Чоловічий костюм. *Анциг на 'н'о́му но'вий*. Пор. нім. Anzug т.с.

АНЦЬКА [Ан'ц'ка], ы, ж., рідк. Пестл. до **А́нця**.

А́НЦЯ [Ан'ц'а], і, ж., рідк. Ганна. *Наша Ан'ц'а шче спит*. Див. ще **А́нна**.

А́ПРІЛЬ [апр'іл'], а, ч. Квітень. *С'ого'года Ве'лидин' буде у кун'ци апр'іл'а*. Пор. ст. сл. априль, гр. aprili(os), лат. aprilis т.с.

А́ПРІЛЬОВЫ́Й [апр'іл'овый], а, е. Квітневий. *Апр'іл'ове сонце вже доста' файно зр'іє*. Див. ще **а́прільський**.

А́ПРІЛЬСЬКЫ́Й [апр'іл'с'кый], а, е. Те саме, що **а́прільовый**. *Апр'і'л'с'кый дин'*.

АПЧІХАНЕ́ [ап'чихан'е], а, с. Те саме, що **чйхане́**.

АПЧІХАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **АПЧІХНУТИ** [ап'чихнути], ну, неш, *док.*, *неперех*. Те саме, що **чйхати**. *Хочу ап'чихнути, ай не' можу*.

АПЧІХНУТИ див. **анчйхати**.

АРТІСТА [артіста], ы, ч. Артист. *Ис т'войого сына, майже, артиста буде, бо файно с'піват*.

АРШОВА́НС [аршован'е], а, с., с.г. Копання, перекопування земельної ділянки заступом. *Устало ми с'а на вден дин' аршован'а*. Див. ще **прико́пованс 2**. Пор. **аршовати́**.

АРШОВА́НЫЙ, а, е, с.г. Дієприкм. пас. мин. ч. до **аршовати́**. *Аршована чива*. Див. ще **прико́паный**.

АРШОВА́ТИ, шуйу, шуйеш, *недок.*, с.г. Копати, перекопувати земельну ділянку заступом. *Ц'і'лий дин' арш'овалам*. Див. ще **прико́новати 2**.

АРШОВА́ТИСЯ [аршо'ватис'а] шуйес'а, *недок.*, с.г. Перекопуватися, розпушуватися заступом

(про земельну ділянку). *Декотра зим'л'а дуже с'а файно аршуйе*. Ис'а чива аршуйес'а лехко. Див. ще **прико́поватися 2**.

АРШУ́В, шова, ч. Заступ. *Аршовом' до'вго треба ко'пати*. Пор. угор. ársó т.с. Див. ще **луска́рь**.

А́ТРЕЦ, а, ч., заст. Те саме, що **а́дрес**. *Натиши ми атрец на куфирту'і*.

АФІ́Я [А'фійа], йі, ж., рідк. Гафія. *Таке ймн'а май дав'но да'вали*.

АЧЕ́Й [ач'ий], част. Може, можливо, мабуть. *Ач'ий завтра не' буде дошч, хут' треба бы дуже з'у*. Див. ще **аче́нь, вида́в**.

АЧЕ́НЬ [ачин'], част. Те саме, що **аче́й**. *Ачин' го дуже болит, куй так ре'ве*.

Б

БА, част. Уживається в питальних реченнях у сполученні із займенниками і прислівниками. *Ба шчо вна там' робит? Ба кул'ко йсе куш'чуйе? Ба де буде ноче'вати?*

БАБЕ́ХА, ы, ж., вульг. Баба. *Но вто вдна не' добра бабеха*. Див. ще **бабзды́ря, баби́ща**.

БАБЗДЫ́РЯ [бабздыр'а], і, ж., вульг. Те саме, що **бабеха́**.

БА́БИН, а, о. Який належить або властивий бабі чи стосується її. *Така бабина' дол'а*. *Есе бабино газ'дуство*.

БА́БИНЕЦЬ [бабиниц'], нц'а, ч., церк. Місце в церкві біля вхідних дверей.

БА́БИТИ, бл'у, биш, *недок.*, заст. Виконувати обов'язки баби-повитухи. *Ййі бабка до'вгыи час бабила по селови*.

БА́БИТИСЯ [бабитис'а], бл'ус'а, бис'а, *недок*. Ставати подібною до баби (про ще не стару віком жінку). *Ма'р'іко, шче ти с'а рано бабити*.

БА́БИЩА [бабишча], а, ж., вульг. Те саме, що **бабеха́**.

БА́БЛЬОВАТЫ́Й [бابل'оватый], а, е. Подібний на вигляд до баби. *Ма'р'іка шче не' стара жо'на, а вже бابل'овата*.

БА́БЛЬОВАГО. Присл. до **ба́бльоватый**. *Ота жо'на шче моло'да, а впо'зриуйе доста' бابل'овато*.

БА́БОВКА [баб'овка], ы, ж. Кукла, лялька. *Така файна д'івка, ги ба'бовка*.

БА́БОВОЧКА [баб'овочка], ы, ж. Зменшено-пестл. до **ба́бовка**. *Купилам у'нуц'і ба'бовочку*.

БАБРА́К, ка, ч., *зневаж*. Повільний у роботі чоловік. *Но вто вден бабрак, шчо так мало зр'обив за ц'і'лий дин'*.

БАБРАНС [бабран'е], а, с. Те саме, що **бабрачка 1**. *Ис тым 'бабран 'ом много не заробиш.* Пор. **бабрати**².

БАБРАНЫЙ, а, е. Такий, якого вже чіпали. *Сис 'часуник уже 'бабранный.*

БАБРАНКА, а, ж. Те саме, що **бабрачка 1**.

БАБРАТИ¹, айу, айеш, *недок.* Грязнити, бруднити, марати. *Не 'абрай ми от'ран:ик, бо 'рукы в т'а замаш'чин'і.*

БАБРАТИ², айу, аш (айеш), *недок.* Чіпати. *Не' 'абрай електрику, бо в'бие т'а.*

БАБРАТИСЯ¹ [бабратис'а], айус'а, ас:а (айес'а), *недок.* Грязнитися, бруднитися, маратися. *Ис'і нага-вищ'і не 'варта куп'овати, бо будуц'а 'абратити.*

БАБРАТИСЯ², айус'а, ас:а (айес'а), *недок.* Довго вовтузитися з чим-небудь. *Не' 'абрайт'а с тым часуник'ом, а йд'ім гет.* 'Кул'ко с'а будеш 'абратити с тым стол'ом?

БАБРАЧКА, ы, ж. 1. Непродуктивна, затяжна, невдячна праця. *Есе не' робота, а в'дна бабрачка.* Див. ще **бабранс**, **бабранка**, **срайбанс**, **срайбанка**, **шніопавка**. 2. Жін. до **бабрак**. *Ота ж'она вто скоро не' з'робит, бо в'на бабрачка.*

БАБЧИН [бапчин], а, о. Ласк. до **бабин**. 'Бапчина с'вита. 'Бапчино таз'дуство.

БАВИТИ, вл'у, виш, *недок.* 1. Забавляти (дитину). 'Мушу 'бавити чуж'і д'іти, куй с'воіх не' майу. 2. вит. Цікавити. *Мене йсе не 'бавит.* Твоїй д'іла мене не 'бавл'ат. 3. Урівноважувати (про шальки терезів). *Ис'і вагы шч'ос' не 'бавл'ат йак с'л'ім.*

БАВІЛЯ [бавіл'а], і, ж. Нянька. *Ци 'будеш мо-йым д'іт'ом б'авіл'ов'?*

БАВКА, ы, ж. Те саме, що **бавлиця 1**. *Литиш'а д'іти: ото в них така 'бавка.*

БАВЛИНС [бавлин'е], а, с. 1. Дитяча гра. Див. ще **бавка**. 2. Забавляння дитини, догляд за нею. *Гур'ке моє 'бавлин'е с т'ов д'ітин'ов, куй 'вічно ре-ве.* 3. Легке заняття. *Есе не робота, лиш 'бавлин'е.* Пор. **бавити**.

БАГІМ, а, ч., *вульг.* Забудькувата, нерозважлива людина; роззява. *Ты баг'ыме, н'іч не' видиши, ичо ти 'перед о'чима.* Див. ще **бєнчик 2**.

БАГІМОВАТЫЙ, а, е, *вульг.* Забудькуватий, нерозважливий, роззявкватий. *Такий баг'ымова-тый, ичо не' мос'а ним н'іч послу'жити.*

БАГНО, 'на, с. Яма з гноєм. *Гат'куйт'а, бо за-танеш у баг'нови.*

БАГНИЙТ, а, ч., *рідк.* 1. військ. Багнет. 2. Великий ніж, яким заколюють свиней. *Баг'нийтом р'іжут с'вин'і.* Пор. угор. діал. bagnét т.с.

БАГОВ [баг'ов], 'това, ч. 1. Залишки перепаленого тютюну в люльці, які використовуються для жування. *Наш'д'ідо л'убит ж'вати баг'ов.* 2. перен.,

зневаж. Щось маловартісне. *Баг'ов с'т'ойі роботи 'уйде.* Пор. угор. bágó 'тютюп для жування'.

БАГОВІНС [баг'овин'е], а, с. Зб. до **баг'ов**. *Баг'овин'е с'а 'чинит у'ніні.*

БАГОВЛЯНИК [баг'овл'аник], а, ч., *зневаж.* 1. Чоловік, який жує **баг'ов**, а також часто палить. *'Перет сим баг'овл'аником 'дыхати не мои.* 2. перен., *зневаж.* Нешанована людина. *Ты не' чулу'вік, ты баг'овл'аник!*

БАГОВЛЯНЫЙ [баг'овл'анный], а, е. Стосовний до **баг'ов**. *Баг'овл'ана сл'ина.*

БАДОГА, ы, ж., *заст.* 1. Бляха. *Ис'а 'бадота вже д'ірава.* 2. *заст.* Бляшана посудина для гасу. *Бе'ри 'бадог'у та йди ку'пи 'нафты.* Див. ще **нафтянка**. Пор. bádog т.с.

БАДОГАРЬ [бадогар'], р'а, ч. Жерстяник. *Бадогар'ти в'чинит 'тивчар'.*

БАДОГАРЬСЬКИЙ [бадогар'с'кий], а, е. Стосовний до **бадогарь**. *Бадогар'с'ка сер'сама.*

БАДОЖАНЫЙ [бадожанный], а, е. Бляшаний. *'Бадоз'анный дах.*

БАЖИТИ, ба'жит, одн., *недок.* Кортіти. *Ба'жит н'а кув'баскы й'з'істи.*

БАЙ, присл. Погано. *Бай му'нын'і, бо в'чора с'а пер'етив.* Антонім **небай**.

БАЙКА, ы, ж. Фланелева тканина. *Из 'байкы 'файн'і пелен'кы.*

БАЙКОВЫЙ, а, е. Фланелевий (про тканину). *'Байкова сор'очечка.*

БАЙЛОВА, ы, ж. Потік, який тече через села Драгово, Золотарьово, Данилово, Крайниково Хустського району, упадає в с. Сокирниця в Помийницю (див. **Помийниця**) як її ліва притока, а Помийниця є правою притокою Тиси.

БАЙЛОВАНС [байлован'е], а, с. Спроба, намагання. *Твоє байлован'е с'а в'дало.* Див. ще **пр'овба**, **пр'овбал'ш**, **пр'овбал'ованс**. Пор. **байловати**.

БАЙЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, *недок.*, *заст.* Пробувати, намагатися. *Бай'луй, 'хл'опче, 'може, шч'ос' 'уйде в т'а.* Пор. угор. bajlódik т.с. Див. ще **пр'овбал'овати**, **пр'овб'овати**.

БАЛАМУТА, ы, ж. Біда, клопіт, непорозуміння. *Найш'ов ми сын бала'муту.*

БАЛАМУТНИК, а, ч., *зневаж.* Баламут. *'Того бала'мутника одна 'хышка п'ружре, а друга 'усере.*

БАЛАМУТНИЦЯ [бала'мутниц'а], і, *зневаж.* Жін. до **баламутник**.

БАЛАНДА, ы, ч., *зневаж.* Гульвіса, волощого. *Тот баланда п'уш'ов из 'д'ому та н'ігда за 'н'ого не' 'чути, куды п'уш'ов.*

БАЛАНКАЧ, 'ча, ч., *вульг.* Нікудишня, непуцяща людина; нікчема. *Из баланка'ча 'толку н'і'якого.* Див. ще **баталув**, **батрым**, **шм'уїла**.

БАЛАНКОВІТІЙ, а, е. Нікудишній, непуцящий; нікчемний. *Баланковитий хлопчище.*

БАЛАНЧА, і, ж., лісор., буд. Паралельні круглі дрюки, по яких котять колоди або які служать підставками під штабелем дерева. *По баланчах качайут бервена.* Пор. рум. діал. balance т.с.

БАЛАХРЄСТИТИ, х'решчу, х'рестиш, *недок.* Робити несумлінно, неякісно, з помилками. *Не балахрєс'ц', ай 'файно роби.*

БАЛАХРЄЩІНС [балах'рищчін'є], а, с. Робота, виконана несумлінно, неякісно, з помилками. *Ото в 'тебе не робота, ай балахрєщчін'є.* Пор. **балахрєстити.**

БАЛЕГА, ы, ж. Коров'ячий послід. *Уз 'ми лопату та з'чисти 'балєгу на двур'ї.* Пор. рум. baliga (balegă) т.с.

БАЛЕДЖАНИК [бале'жаник], а, ч., *зневаж.* Неохайна людина, що постійно перебуває коло худоби. *Тот 'бале'жаник, 'кроме худ'одобы, буш н 'їч і не' 'вид' 'ів.*

БАЛЕДЖАНИЙ [бале'жаний], а, е. Прикм. до **балега**. *Бале'жан 'ї чїжмы.*

БАЛЕДЖАНКА [бале'жанка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **баледжаник**.

БАЛІМБАЛО [бал'імбало], а, ч. Підвішена річ, що коливається. *Йа'кєс 'бал'імбало 'висит на 'плот'ї.*

БАЛІМБАНЄ [бал'імбан'є], а, с. Коливання підвішеного предмета. *Перед бал'імбан'ом п'др'єжн'ого відр'а не 'вид' 'ілам 'добре 'вулиц'у.* Пор. **балімбаи.**

БАЛІМБАС [бал'імбас], 'са, ч., *вульг.* Неуважний, пустий чоловік. *Йак 'ота ж'єна ж'їве с тым бал'імбасом?!*

БАЛІМБАТИ [бал'імбати], айу, аш (айеш), *недок.* Коливати підвішеним предметом. *Зав'їшене на 'м'отуз'ї відр'о бал'імбат (бал'імбайє).*

БАЛІМБАТИСЯ [бал'імбатис'а], айєс'а (ац'а), *недок.* Коливатися (про підвішений предмет). *Шчо вто бал'імбайєс'а на 'тыц'ї?!*

БАЛО, *встав. сл.* Те саме, що **бывало** 2. *'Бало, 'купл'у 'туйку, та така й'їда!*

БАЛТА, ы, ж. Сокира. *Бєри 'балту та ко'ли дры'ва.* Пор. угор. balta 'топір'.

БАЛТІНА, ы, ж. Зменш. до **балта**.

БАЛТІНКА, ы, ж. Зменш. до **балтіна**.

БАЛЬКО [бал'ко], а, с., *дит.* Яблуко. *Йу'лнко, ци 'хочєш 'бал'ко?*

БАНДА, ы, ж. 1. Банда, згряя, вагата. 2. муз. Духовий оркестр. *'Банды 'х'д'ат по свал'бах.* Пор. нім. Bande 'банда', угор. діал. (cigány) banda '(циганський) оркестр'. 3. *заст.* Група людей. *Из вычурниц' д'д'му 'цили 'банд'ов, бо бо'їалис'а.* На Руз'д'во зб'їрайємєс'а 'бандами, бр'їгадами, і й'дєлє ко'л'а-довати за з'р'одїи на 'цир'к'ов.

БАНДІТА, ы, ч., *заст.* Бандит.

БАНДІШТА [бан'д'їшта], ы, ч. 1. *заст.* Музикант в оркестрі. 2. Прізвисько.

БАНОВАНЄ [банован'є], а, с. Жаль, сум, туга за чим-небудь. *'Д'б'во н 'а 'мучило банован'є за во'лами, шчо уд нас у'сїшу в'з'али в кат'єос.*

БАНОВАТИ, 'нуйу, 'нуйєш, *недок.* Жаліти, сумувати, тужити за чим-небудь. *Муй лі'гін 'нуш'ов у кат'уны, та 'д'б'во за ним бан'овалам.* Пор. угор. bánni, bánkodni т.с.

БАНЯ [бан'а], і, ж. 1. Каменоломня, кар'єр. 2. Водоймище на тому місці, де камінь вибрали. *У 'бани во'да і вл'їт'ї ступ'єна.*

БАНЯЄС [бан'ас], 'са, ч. 1. *заст.* Робітник, що працює в каменоломні. Пор. угор. bányász т.с. 2. Прізвисько.

БАР, *част.* Хоч (в поєднанні з *бы*). *Бар бы йа не' бит 'їж'ный, бо шчус'н 'а 'ламит.* Пор. угор. bár т.с.

БАРАНЄЦЬ [бараніц'ї], н'ї'а, ч., *вес.* Маленький хлопчик, якого дають потримати на весіллі молодій. *Іван'ко був баран'ц'ом у Тєран'ї.* *Из баран'ц'ом во'рожєт, а'бы в м'ол'од'д'її 'самі 'хл'оц'ї 'были.*

БАРАНІСКО, а, ч. Збільш. до **баран**.

БАРАНІЩЄ [бараніщє], а, ч. Збільш. до **бараніско**.

БАРАН'ОК, н'ка, ч. Баранчик. *'М'ойї баран'кы п'с'суц'а на з'р'рд'ї.* Див. ще **бараня**, **баранятко**.

БАРАНЯ [баран'а], н'ати, с. Те саме, що **баран'ок**. *У 'нашуйї ву'ц'ї уко'тилис'а баран'ата.*

БАРАНЯТКО [баран'атко], а, с. Те саме, що **баран'ок**.

БАРНУЛЯ [Барнул'а], і, ж. Кличка корови бур'ї, темної масті. Пор. угор. barna 'коричневий, смуглявий'.

БАРЦА, ы, ж., *заст.* Своєрідна квитанція про оплату за дрова, лісоматеріали і под. Пор. угор. bárcsa т.с.

БАРШУН, а, ч. Вельвет. *Май дав'но по'сили бл'у'скы з 'баршуна.* Пор. угор. bársony 'вельвет; бархат'.

БАРШУНОВІЙ, а, е. Вельветовий. *Баршун'нове пол'отно 'файне тай 'дуже.*

БАСАЛІМБА [басалімба], ы, *заст.*, *вульг.* Чоловік з поганою осанкою. Див. ще **басалімбош**.

БАСАЛІМБОШ [басалімбош], а, *заст.*, *вульг.* 1. Те саме, що **басалімба**. 2. Прізвисько.

БАСАЛІМБОШКА [басалімбошка], ы, *заст.*, *вульг.* Жін. до **басалімба**.

БАТАЛУВ, 'лова, ч. 1. Дерев'яна палиця, якою вимішують мамалігу або мнуть картоплю. *Баталув 'чин'ат ис твєрд'ого 'дєрева.* Пор. рум. bătălău т.с. 2. *перен.*, *зневаж.* Те саме, що **баланк'ач**. *Но ты в'єн баталув, н 'їч ис' не в'ал'овшен.*

БАТЕЧКО [батечко], а, ч. 1. мн. 'кове і 'кы. Хрещений батько. *На крес'тини с'а зыйшли батеч'кове(кы) тай маточ'кы*. 2. перен., жарт., дит. Прутик з лози для покарання. *Йурику, будеш не'чесный, та 'в'оз'лу на т'а 'батека*.

БАТЕЧКУВ [батечкув], кова, о. Який належить хрещеному батькові. *Батеčkова 'хыжа*. *Батеčkovo 'поле*.

БАТРЫМ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **баланк'а**. *Не" буд' бат'рымом, ай буд' чулу'віком*.

БАТРІЙКА [батр'ійка], ы, ж., *заст.* Зменш.-пестл. до **батрія**.

БАТРІЯ [батр'іа], і, ж., *заст.* Батарейка. *Згур'іла ми у 'віл'они 'батр'іа*.

БАТЮРИК [бат'урик], а, ч., *ірон.* Піп. *Наш бат'урик с'коро 'нын'і утха'майдав с'лужбу*.

БАЦІ, *част.* Хіба, невже; чи. *Баці буде 'нын'і година?* Див. ще **бац'яж**.

БАЦІАЖ [бац'ияж(ш)], *част.* Те саме, що **баці**. *«Кажут, Петро вже здоровий»*. – *«Бац'иаи (баці)»*

БАЦЬКАНСЬ [бац'кан'є], а, с. Умочування хліба, картоплі і под. в сметану, олію тощо. *Бац'кан'є хл'іба в 'улуй*. Див. ще **мацьканє**, **мачканє**. Пор. **бацькати**.

БАЦЬКАНИК [бац'каник], а, ч., *ірон.* Чоловік (хлопець), який любить умочувати хліб, картоплю і под. в сметану, олію тощо. *Сис 'бац'каник 'л'убит 'бац'кати 'р'іну в мас'ц'*.

БАЦЬКАНЫЙ [бац'каний], а, е. Умокуваний хліб, картопля і под. в сметану, олію тощо. *Бац'кана 'р'іта*. Див. ще **мацьканий**, **мачканий**.

БАЦЬКАНКА [бац'канка], ы, ж., *ірон.* Жін. до **бацьканик**.

БАЦЬКАТИ [бац'кати], айу, аш (айеш), *недок.*, **БАЦНУТИ** [бац'нути], 'ну, 'неш, *док.* Умочувати хліб, картоплю і под. в сметану, олію тощо. *Іа 'л'убл'у 'бац'кати 'р'іну не'чену в 'улуй*. Див. ще **мацькати**, **мачкати**.

БАЦНУТИ *див.* **бацькати**.

БАЧИЛЬОВАНЄ [бачил'ован'є], а, с. Вмочування, занурювання в рідкому середовищі. *Ота д'ітина уд бачил'ован'а в 'тазику вс'а 'мокра*. Див. ще **бацьканс**. Пор. **бачильовати**.

БАЧИЛЬОВАНЫЙ [бачил'ований], а, е. Рідкий, у якому вже вмочували, занурювали що-небудь. *Ис'а смет'на вже бачил'ована*.

БАЧИЛЬОВАТИ [бачил'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *недок.* Занурювати що-небудь у рідке середовище. *Не бачил'уй у те'ле'т'і 'копачом, бо там вода 'чиста*.

БАЧИЛЬОВАТИСЯ [бачил'оватис'а], 'л'уйес'а, 'л'уйес'а, *недок.* Те саме, що **бачильовати**. *'Кул'ко с'а будеш бачил'овати у туй вуд'і?*

БАЧІЙ, а, ч., *зневаж.*, *рідк.* Незнайомий чоловік, дядько. *К'обы в 'бабы 'вуста, та 'кликали бы на н'у 'бачій*. Пор. угор. bácsi 'дядько'.

БАЯНСЬ [байан'є], а, с. Ворожіння. *Ота жо'на все лиш из 'байан'ом 'ходит*. Див. ще **мам'онисє**, **мондыганс**. Пор. **баяти**.

БАЯТИ [байати], 'байу, 'байеш, *недок.* Ворожити. *Ко знайе 'байати, та 'може помо'чи чіл'ад'никови в бід'і*. 2. перен. Вовтузитися. *'Тоній 'байав з м'д'орк'ов, бо не" 'робит му*. Див. ще **мам'онити**, **мондыгати**.

БЄВКАЛО, а, с., *зневаж.* Дитина, що часто плаче; плакса. *Но ты иче едно 'бевкало, 'кул'ко иче будеш р'євати?!*

БЄВКАНСЬ [бевкан'є], а, с. 1. Бекання (про корову, вівцю і т.д.). *Не" 'л'убл'у 'бевкан'а коровы*. 2. перен., *зневаж.* Голосний рев (про людину, переважно дитину). *'Йурику т'воєє 'бевкан'є вже ми с'а прич'увайє, куды 'х'ожу*. Пор. **бєвкати**.

БЄВКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Бекати (про корову, вівцю і т.д.). *К'орова, кот'ра 'бевкат, 'мало моло'ка 'даєє*. 2. перен., *зневаж.* Голосно ревіти (про людину, переважно дитину). *То'та д'ітина ц'ілий дин 'бевкат (бевкаєє), рот 'уй с'а не" за'пират (запирайє)*.

БЄВКЛИВЫЙ, а, е. Який часто реве або плаче (про тварину, дитину). *Бєвк'лива к'орова (д'ітина)*. Див. ще **ревлівий**.

БЄВКОШ, а, ч., *зневаж.* Хлопчик, який часто плаче. *Такого 'бевкоша с'віт не" від'ів, шчо'бы 'тул'ко ре'вав*. Див. ще **ревлівець**, **рємбало**, **рємбош**, **роздерігурня**.

БЄВКОШКА, ж., *зневаж.* Жін. до **бєвкош**.

БЄГІЙОВ [бегій'ов], йова, ч., *військ.*, *заст.* Повістка про призов до війська. Пор. угор. behívó т.с.

БЄЗВІРНЕЦЬ [безв'ірниц'і], р'ц'а, ч. 1. Той, що не довіряє. *Ты та'кий без'в'ірниц'і, шчо братови не" ну'віруєш*. 2. Безбожник, атеїст. *Та вто без'в'ірниц'і, тот 'Бога в души не 'маєє*. Див. ще **нехрест 2**.

БЄЗДАРЬ [бездар'і], и, ж. Бездара. *Тот чулу'вік 'бездар'і, не"вмієтний*.

БЄЗДІТКИЙ [безд'іткий], а, е. Бездітний. *Йі'її с'тарша сест'ра безд'ітка*.

БЄЗДІТКЫНЯ [безд'іткын'а], і, ж. Бездітна жінка. *Ота безд'іткын'а – 'ду'же ску'па жо'на*.

БЄЗДНО [безно], а, с. Бездна, пропасть. *'Йура зац'потає'а та в'пав у 'безно*.

БЄЗАКОННИК [без'акон:ик], а, ч. Той, який порушує закон, звичаї. *Ти вден без'акон:ик, куй ты та'ке муг уч'инити!*

БЄЗАКОННИЦЯ [без'акон:ица], і. Жін. до **безаконник**.

БЄЗКЛУБЫЙ [бєск'лубый], а, е. Худий. *Бєск'луба жо'на*. Антонім **гузиц'атый**.

БЕЗЛЮДНИК [бе^лз'л'удник], а, ч. Той, який живе самотньо (на краю села, біля лісу), самотник. *Бе^лз'л'удник так просто н'і до кого не^лзайде.*

БЕЗЛЮДНИЦЯ [бе^лз'л'удниц'а], і, ж. Жін. до безлюдник.

БЕЗПЕКАШ [беспек'аш], ша, ч., *заст.* Працівник органів державної безпеки. *Пô вôйн'і в сел'і р'уно^л были безпекаші.*

БЕЗПОКОЇТИ [бе^лспôкôйити], кôйу, кôйиш, *недок.* Турбувати, тривожити. *Не^л бе^лспôкôй мене, бо н'іколи ми.*

БЕЗПОКОЇТИСЯ [бе^лспôкôйитис'а], кôйус'а, кôйіс'а, *недок.* Турбуватися, тривожитися. *Аж не^ліе пут'час д'ітину думу, та^лмати с'а бе^лспôкôйит. Не^л бе^лспôкôйс'а, жоно, за мене.*

БЕЗПОКÓЙНИЙ [беспôкôйний], а, е. Неспокійний. *Дуже беспôкôйнина д'ітина.*

БЕЗПОРЯДОЧНИЙ [беспôр'адочний], а, е. Той, який не дотримується установленого порядку, звичаїв. *Тот чулувік беспôр'адочний, не т'амит, шчо в н'ого іе жо^лна й д'іти, де с'аде, там с'а й приіме.*

БЕЗПОРЯДОЧНО [беспôр'адочно]. Присл. до безпорядочний. *Ко живе беспôр'адочно, тот дôвго не живе.*

БЕЗРЯДЬ [биз'р'ад'(т')], ди, ж. Беспорядок; розпуса. *Така т'ицир биз'р'ат' нушлâ, шчо не лиш хлôпц'і, ай д'івкы п'ут, кур'ат.*

БЕЗЦВІТНИЙ [бе^лс'ц'вітний], а, е. Який не має кольору, блідий (переважно про обличчя). *У нусл'ідн'ий час у тойі жо^лны л'іце стало бе^лс'ц'вітне.*

БЕЗЧÊСТИТИ [бешчестити], чешчу, чештиш, **БЕЗЧЕСТОВАТИ** [бешчестôвати], туйу, туйеш, *недок.* Кривдити словами. *Кул'ко н'а будеш бешчестити, куй йа не^лвин'а.*

БЕЗЧЕСТОВАНЕ [бешчестôван'е], а, с. Словесна кривда. *Йа ййі бешчестôван'а не^л могла удержати.* Пор. **бешчестôвати**.

БЕЗЧЕСТÔВАННИЙ [бешчестôваний], а, е. Кривджений словесно. *Йа была нив'адар' бешчестôвана.*

БЕЗЧЕСТОВАТИ *див.* **безчестити**.

БЕЗЧОЛОВІЧНИЙ [бешчулувічний], а, е. Нелюдський, жорстокий, немилосердний. *Тогды був у нас дуже бешчулувічний голо^лва калôзу, мух чулувіка за струк дати засудити.*

БЕЗЧОЛОВІЧНО [бешчулувічно]. Присл. до безчоловічний. *Ота бр'ігадир'ка по^лводилас'а з луд'ми дуже бешчулувічно.*

БЕКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Ставати рачки. *Уставай, кул'ко будеш беко^лвати.* Див. ще **ста^лти вбеки** (*див.* **убе^лкы**).

БЕЛЕНДІТИ [бе^лен'д'іти], н'жу, д'иш, *недок., зневаж.* Пусто говорити, базікати. *Белендиш,*

белендиш, н'шчо в дв'і тр'іскы ймити. Див. ще **бырбляти, быркати 2.**

БЕМБЕХ, а, ч., *вульг.* Великий живіт, пузо. *Йа-кый бембех ужо^лхав!* Див. ще **гембех, килюх.**

БЕМБЕХАНЯ [бембехан'а], і, ж., *вульг.* Жін. до бембехач. *Бембехан'а – жо^лна з великым бембехом.* Див. ще **гембеханя, килюханя.**

БЕМБЕХАТЫЙ, а, е., *вульг.* Пузатий. *Муї стрый доста бембехатый.* Див. ще **гембехатый, килюхатый.**

БЕМБЕХАЧ, ч^а, ч., *вульг.* Пузач, черевань. *Не^лл убит ми с'а Цил'о, бо в:ун бембехач.* Див. ще **гембехач, килюхач.**

БЕНДИН [бендин], а, ч. Бензін.

БЕНЧИК, а, ч., *ент.* Джміль (*Bombus*). *Жени гет бенчика, бо вжалит т'а.* 2. Те саме, що **багым.** *Ты вден бенчик, а кого с'а забыв?*

БЕНЧИКОВАТИЙ, а, е, *зневаж.* Забудькуватий. *Бенчикова^лта жо^лна.*

БЕРБЕНІЦЯ [бербениц'а], і, ж., *заст.* Мало-го діаметру, продовгаста дерев'яна бочка для перевезення ропи. *У бербеници во^лзили на вôз'і ро^лпу.*

БЕРВЕНÔ, на, с. Колода. *Помôжи ми перенести бервено.* Див. ще **деревина.**

БЕРВІНС [бервин'е], а, с. Зб. до **бервенô.**

БЕРВІНОК [бер'вінок], нка, ч., *бот.* Барвінок (*Vinca rotunda*). *Дружба вінок клав із бервінка.*

БЕРВІНЧАННИЙ [бер'вінчаний], а, е. Барвінковий. *Бер'вінчаний вінок.*

БЕРДАРЬ [бердар'], р'а, ч., *ткац., заст.* Чоловік, який виготовляв берда для ткання.

БЕРДО, а, ч., *ткац., заст.* Деталь ткацького верстата, що нагадує обрамлений гребінь, через зубці якого проходить нитки основи. ♦ **Не^л вс'і ниткы в бирд'і** – нездорова, погано. *Шчôс'і мому чулувікови не^л вс'і ниткы в бирд'і; Одним бердом т'кан'і* – однакові. *Ус'і жо^лны одним бердом т'кан'і.*

БЕРЕГ [берег(х)], га, ч. 1. Край річки, озера. 2. Горб, підвищення, гірка, пагорб. *У берега т'ашко йти, з берега май л'ехко.*

БЕРÊМЕНО, а, с. 1. Вантаж на плечі людини (мішок, в'язка і под.). *По^лнесла беремено мукы.* 2. *перен.* Життєвий тягар, випробування, що випали на долю людини. *Т'ашко му, бо та^лке його беремено.*

БЕРÊМЕНЯ [бе^лре^лме^лн'а], ати, с. Зменш. до **беремено.** Див. ще **беременятко.**

БЕРÊМЕНЯТКО [бе^лре^лме^лн'атко], а, с. Те саме, що **беременя.** *Бе^лре^лме^лн'атко – вто не^лвеличке беремено.*

БЕРКО, а, ч., *заст.* Єврейське чоловіче ім'я.

БЕРЬ [бер'р'], берви, ж. Кладка з колод через потік. *На тот бук пото^лка мо^лч перейти через бер'.*

БЕСІДА [б'ис'іда], *ы, ж.* 1. Бесіда, розмова. 2. Мова, говірка, діалект. *Она не вс'е руз'уміє, бо не знає нашо'ї б'ис'іды.*

БЕТЕГАТИ, айу, айеш, *недок.* Хворіти. *Ма'р'іка давно вже бетегайє.* Див. ще **боліти 2**, **слабушковати**.

БЕТИЖНЬІЙ [бит'іжн'ий], *а, е.* *Муй Йура ду-же бит'іжн'ий.*

БЕТИЖНЯК [бит'іжн'ак], *ка, ч.* Хворий чоло-вік. *Тот б'іт'іжн'ак не скоро уздурувіє.*

БЕТИЖНЯЧКА [бит'іжн'ачка], *ы, ж.* Жін. до **бетіжняк**.

БЕТЛЕГЕН, *а, етн.* Самодіяльний пересувний театр, що ставить на Різдо пов'язану з народженням Христа, вертеп. *Іване, ци ідеме с'ого года з бетлегеном?* Пор. угор. betlehem т.с.

БЕТЛЕГЕНЬОШ [бе"тле"ге"н"ош], *а, етн.* Учасник різдвяного вертепу. *Хлопчуком іа ка-жжого года ходив бе"тле"ге"н"ошом.* Пор. угор. betlehemes т.с.

БЕТОН, *а, ч., буд.* Бетон. Див. ще **цемент 2**.

БЕТЮГ [б'ит'уг(х)], *бетєга, ч., мед., заст.* Хвороба. *Дуже Полан'у пут:очив б'ит'ух.* ▲ **Лихий б'ит'ух, мед.** — епілепсія. *Уд лихого б'ит'угу с'а не мож ул'ічити.* Пор. угор. beteg т.с. Див. ще **бетюжка, хворота**.

БЕТЮЖКА [б'ит'ушка], *ы, ж., мед.* Те саме, що **бетюг**. *Іакас б'ит'ушка на н'ого с'а краде.*

БЕТЯР [бет'ар], *а, ч.* 1. Гарний, високий, сильний парубок, до якого липнуть дівчата і який поводиться гоноровито. *Ото бет'ар: іак зас н'іват на с'вал'бі, та д'івкы аж м'л'ійут.* 2. Зірвиголова. *Увун такий бет'ар, ичо лиш б'іды л'уд'ом'ис'кат.* Пор. угор. betyár т.с.

БЕТЯРИТИ [бет'арити], *р'у, р'иш* і **БЕТАРЬОВА́ТИ**, *р'уйу, р'уйеш, недок.* Парубкувати з шиком, гонором. *Бет'ар'ат читаві лиг'ін'і.*

БЕТЯРКА [бет'арка], *ы, ж.* Жін. до **бетяр 1**. *Цил'а, куй была д'івок, велика была бет'арка.*

БЕТЯРСТВО [бет'арство], *а, с.* Парубкування з гонором, шиком. Пор. **бетярити**. *Його бет'арство было недовгым, бо зар'ізали го на с'вал'бі.*

БЕТЯРСЬКИЙ [бет'арс'кий], *а, е.* Стосовний до **бетяр 1**. *Бет'ар'с'кий лиг'ін' (гонор).*

БЕТЯРСЬКО [бет'арс'ко]. Так, як у гоноровитого парубка, хвацько. *По'гул'алис'ме бет'ар'с'ко на с'вал'бі.* Див. ще **по-бетярськы**.

БЕТАРЬОВА́ТИ див. **бетярити**.

БЕХКАНС [бехкан'є], *а, с.* Вдаряння. *Ут:ого бехкан'а ме"н'і вже в гулуві гу'чит.* Пор. **бехкати**.

БЕХКАТИ, йу, йеш, *недок.*, **БЕХНУТИ**, ну, неш, *док.* Вдаряти. *Куй т'дб'ов бехну, та кышкы с'т'а'уйдут!*

БЕХМАН, *а, ч., зневаж.* Чоловік міцної будо-

ви, високого зросту; здоровило. *Тот бехман бірує ро'бити, ко'бы лиш хот'ів!*

БЕШТЕЛОВА́НС [бештелован'є], *а, с.* 1. Забезпечування, замовляння. *Бештелован'є дрыв.* 2. *заст.* Виписування чого-небудь по пошті. Пор. **бештеловати**.

БЕШТЕЛОВА́НИЙ, *а, е.* Замовлений. *Бештелований с'ведер.*

БЕШТЕЛОВА́ТИ, *луйу, луйеш, недок.* 1. Забезпечувати, замовляти. *Іа ти не годен кажжый раз бештеловати транспорт.* 2. *заст.* Виписувати що-небудь по пошті. *Муй чулу'вік давно бештеловав нам полот'но из Ро'сііі.* Пор. нім. bestätigen 'займатися перевезенням вантажів'.

БЕШТІЯ [бештїя], *і, ж., вульг.* Хвойда, бестія. *Ото добра бештїя! Йїї по вс'ому району знайут.* Пор. угор. bestia т.с. Див. ще **блында, рег'тя**.

БЗИНА, *ы, ж., бот.* Бузина чорна (Sambucus nigra). *Із бзины чин'ат ц'івкы ниткы сукати, ават'тишчалкы.*

БЗИННИК [бзи'н:ик], *а, ч., зб.* Зарості кущів бузини чорної. *У нас іє бзин:ик коло жи'дус'кого тем'това.*

БЗИНОВЫЙ, *а, е.* Стосовний до **бзина**. *Бзино-ві ц'івкы ниткы сукати у'потаку сут.*

БЗІТИ [бз'іти], *бз'у, бзиш, недок.* Смердіти. *Бзи-на зав'то с'а так зве, ичо бзит, вон'ат (вун'айє).*

БІБА, *ы, ж., мед.* Наріст на тілі. *Ур'ізали му бібу на руц'і.*

БІВНИЦЯ [бивниц'а], *і, ж., рідк.* Добре втоптана стежка. *Через до'роды пішакы были, то не было вулиц'ами, нуїли там через бивниц'у.*

БІВНИЙ, *а, е.* Достить великий, повний. *Сис'анцуг на мене доста бивний.* Пор. угор. bőven т.с.

БІВНО, *присл.* 1. Вільно, повно. *Сис'реклик на ме"н'і доста бивно стуйит.* 2. Багато. *Доста бивно ми в'ілли мел'іу.*

БІВШІГ [бив'шиг(к)], *ту, ч.* Достаток. *Великий му бившиг, куй так с'а р'озмітує гро'шима.* Пор. угор. діал. bőšég т.с.

БІВШІЖНИЙ, *а, е.* Який має достаток, заможний. *Бившижний ти'пир'декуму жи'вот.*

БІВШІЖНО, *присл.* Заможно. *Наша ланко-ва бившижно жи'ве.*

БІЙК, *а, ч., лісор., рідк.* Спеціальний прилад, яким ставлять клеймо на колодах. Пор. угор. bélyeg, діал. béjeg 'клеймо'.

БІЙКОВА́НС [бийкован'є], *а, с., рідк.* Нанесення клейма на колоди, вівці і под. *Бийкован'є д'ерева.* Пор. **бийковати**.

БІЙКОВА́ТИ, *куйу, куйеш, недок., рідк.* Ставити клеймо на колодах, вівцях і под. *У бокорови кажжє берве'но бийковали.* *Куй вуц'і знали на полон'ну, та бийковали їх, а'бы позна'вати кажж'у, чийа вна.*

БИТИ, біу, біеш, *недок.* Бити. ♦ **Бити бляхи**, *зневаж.*, *заст.* – байдки бити. *Напаруйут си прутыкы та ход'ат по горсагови, кажут, бляхи біут;* **Бречкы бити**, *зневаж.* – те саме, що **бити бляхи**. *Увун ц'ілыми дн'ами бречкы біе;* **Бити карты** – грати в карти. *А вни даде зачали карты бити;* **Бити пыском**, *вульг.* – те саме, що **пысканити**. *Ты хут' из-за чого пыском біеш;* **Бити лопту**, **бити фод'бал**, *спорт.* – те саме, що **фодьбаловатися**. *Бывало, д'іт'ми ц'ілы дин' билис'ме фод'бал (лопту);* **Бити сдббв** – працювати багато в різних місцях (у пошуках заробітку), старатися з усіх сил, щоб домогтися чого-небудь; бути в дії. – *Тот чулувік біе сдббв по вс'іх с'вітах, д'бы заробити купійку.*

БІТКА, *ы, ж.* Бійка. *Ціл'ови Йурувуму лши битка в гулу'ві.* ♦ **Братис'а** (**имн'атис'а**, **ймн'атис'а**) **биткы** – вступати в бійку. *Лши биткы с'а ймн'айе, усе му шчос' не^мдобре.*

БІВАЛЬЙЙ, *а, е.* Бувальий. *Ото чулувік бывальий.*

БІВАЛО, **БЫЛО**. 1. 3 ос. одн. с. р. мин. ч. до **бывати**. *Таке з ним бывало (было) р'ітко.* 2. *встав. сл.* Бувало (було). 3 *вичур'ниц'*, *бывало (было), сама йду, та так с'а бдйу.* Див. ще **бало**.

БІВАНЕ [быван'е], *а, с.* Місце перебування, проживання. *Де тд'нур п'воіе быван'е?*

БІВАТИ, *бывайу, бывайеш, недок.* 1. Бувати. *Бывайе, шчо й п'йаний с'п'вайе (жарт).* 2. Ставати. *Из поганых д'іти бывайут ддбр'і л'уде, айбо р'ітко.*

БІВШЫЙ, *а, е.* Колишній, бувший. *Бывший б'ірук ужед'нив сына.*

БІДЗИТИСЯ [б'ызитис'а], *з'уса, зис'а, недок.* 1. Гратися, вибрикуватися, загравати з ким-небудь (про людей). *Не^м бы'ц'а, бо дустанеш у сербак.* 2. Вибрикуватися, стрибати, бігати, гедзатися (про тварину). *Упустили тил'а с'хл'іва, та бы'зич'а, не знайе, ддоки му доста.*

БІДЛІНА, *ы, ж.* 1. Тварина, худобина. *Ус'аку быд'лину т'реба дозирати.* 2. *перен., вульг.* Безтолкова, забудькувата людина. *Йура – быд'лина, шчо з'н'ого вз'меш (вдз'меш).* Пор. пол. *bydło* 'худоба, скот'. Див. ще **маржіна**.

БІКОВАТЫЙ, *а, е, вульг.* Забудькуватий. *Такий биковатый, шчо н'іч не^м т'амит.* Див. ще **телячкОВАТЫЙ**.

БІБЛЕ [был'е], *а, с.* 3б. до **быль**. «Кул'ко ти гдду?» – «Тул'ко, йак был'а по гдроду» (жарт).

БЫЛІНА, *ы, ж., бот.* Те саме, що **быль**.

БЫЛО див. **бывало**.

БЫЛЬ [был'], *были, ж., бот.* Стебло кукурузи. *Зелена (суха) был'.* Див. ще **быліна**.

БЫЛЯНИЦЯ [был'аниця], *і, ж., с. г.* Ділянка, з якої знято кукурудзу. *На другый гуд на был'аници посадиле р'іпу.*

БЫРБЛЯНЕ [бырбл'ан'е], *а, с., зневаж.* Пусте говоріння, базікання. *Уже ми надуйло бырбл'ан'е того чулувіка.* Пор. **бырбляти**.

БЫРБЛЯТИ [бырбл'ати], *айу, аш (айеш), недок., зневаж.* Те саме, що **белендіти**. *Кул'ко будеш бырбл'ати, говориш н'і взад, н'і вперет?*

БЫРКАЛО, *а, ч., зневаж.* Базікало. *Но вто вдно быркало, тул'ко нуство говорит.*

БЫРКАНЕ [быркан'е], *а, с., зневаж.* 1. Звучання, подібне до звуку працюючого пропелера. 2. Те саме, що **бырбляне**. Пор. **быркати**.

БЫРКАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* 1. Видавати звук, як пропелер. 2. Колотити, роздрібнювати варену квасолю. *Зварилис'а п'сул'і, та буду йіх зараз быркати.* 3. *перен., зневаж.* Те саме, що **белендіти**. *Не быркай тул'ко, вже м ут'а ісе чув.*

БЫРКАЧ, *а, ч.* Кухонне начиння, яким розколочують страву. *Быркач р'обл'ат ис: товпчика див'ц'ати.*

БЫРЬКА [быр'ка], *ы, ж.* 1. *пестл.* Вівця. *Ото п'суц'а мойй быр'кы.* 2. Хутрянний комір. *Мойа быр'ка мене доста файно зр'ііе.*

БЫТЭ [быт'е], *а, с.* Буття.

БЫТИ, *у теп. ч. усіх осіб одн. і мн. мас форму йе, також 2 ос. мн. йесте, мн. суг; у мш. ч. быв, была, было; мн. были; у майбут. ч. буду, будеш, буде, будеме, будете, будут, недок.* Бути. *Ко йе в хьжж? Де сут т'воій браты? Буде доиш.* Див. ще **имняти 3.** ♦ **Быти в м'іху і в тайстр'і** – здобути досвід. *Ото такий чулу'ік, шчо був і в м'іху і в тайстр'і;* **Быти кривым** – те саме, що **кривитися** 2. *Шчос' увун на мене кривий, не знайу зашчо;* **Бут'те ддбр'і** – будь ласка. *Помд'жит'ми, бут'те ддбр'і, завдат на н'а міх.*

БЫЧА, *чати, с.* Бичок. *Ой, Петрику, муй Петрику, задошн бычана, йакі в біне, такі в тебе чорн'і очин'ата.*

БЫЧІЩЕ [бычишче], *а, ч., збільш.* Бик. *Но вто був великий бычишче!*

БІБІ, *незмін., виг., дит.* Болить.

БІБІТИ, *йе, недок., дит.* Боліти. *Мамко, мене чушка бібііе.*

БІГАНЕ [біган'е], *а, с.* 1. Бігання, біг. 2. Стан тічки (про корів). *Прийшло на нашу кдрову біган'е.* Пор. **бігати**.

БІГАТИ, *недок.* 1. айу, аш (айеш). Бігати. 2. ат (айе). Мати тічку (про корів). *Кул'ко вта корова буде бігати і н'і йак не^м пубігат.*

БІГАРЬ [бігар'], *р'а, ч.* Прутик з гілки, паличка. *Сим бігар'ом уджесни свін'у.*

БІГАРЬЧИК [бігар'чик], *а, ч.* Зменш.-пестл. до **бігарь**. *Бігар'чиком ват' прутыком чуужайун д'ітшу, куй нечеса.*

БІДА, *ды, ж.* 1. Біда. ♦ **Біда го знайе** – хто його знайе. *Біда го знайе, де тот чулувік ходит*

поночи; **Чинити біду** – робити неприємності. *Ота жонна усе лиш біду чинити л'уд'ом.* 2. *перен.* Погана людина. *Ота стара біда не даїе нівіс'у і їжити.* 3. *евф.* Гадюка. *Ото была дваме'трова біда, тот гат.* 4. *евф.* Ракова хвороба. *Ут: бій біды спасу неїе.*

БІДІЙ [бі'дий], їа, ч., *зневаж.* Непуящий чоловік. *Увун, бідий, не був дома уд учора та н'їч не хоче робити.*

БІДІЙКА [бі'дийка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до бідей.

БІДНОТА, ы, ж. Бідність, біднота. *Давно велика біднота была: л'уде не мали шчо їїсти.*

БІДОВ [бі'дov], присл. У поганому фізичному стані, у важкій хворобі. *Тот чулу'вік бідов, майже, не їбуде.*

БІДОВАНИЙ, а, е. Який набидувався, нагрювався. *Ото дуже бідована жонна.*

БІЖАЛМА, ы, ж., *рідк.* 1. *бот.* Айва (Cydonia oblonga). *У нашуму ст'л'ї біжалма р'їтко в кого рoсте.* 2. Плід айви. Пор. угор. birsalma т.с.

БІЖАЛМОВИЙ, а, е. Стосовний до біжалма. *Біжалмовий ком'ют.*

БІЗОВАНЕ [бі'зован'е], а, с. 1. Довіра. *Бі зован'е на того чулу'віка н'їч не куї'чуйе.* 2. Упевненість у чому-небудь. *Не'їе бізован'а, шчо вта д'ївка пуйде за сына ти.* 3. Нахабство. *Ис т'вого бізован'а не буде добра.* Пор. **бізовати**, **бізоватися**.

БІЗОВАТИ, їзуй, їзуйеш, *недок.* Покладати на кого-небудь, довіряти. *Їа на т'а бізуйи їсе д'їло.* Пор. угор. bízik т.с.

БІЗОВАТИСЯ [бі'зоватис'а], їзуйус'а, їзуйес'а, *недок.* 1. Бути впевненим у чому-небудь. *А жє'них не бізовавс'а пере'нести молоди'ц'у чєрес' по'тук.* 2. Відчувати безкарність за провину, нахабніти. *Тот чулу'вік робит, шчо хоче, бо бізуйес'а.*

БІЗУНИЙ [бі'зуний], а, е. 1. Упевнений. *Не бут' такий бізуний, бо може с'а ї не вдати д'їло.* 2. Надійний. *Есе бізуний чулу'вік: куй шчод' упу'вів, та слова додержавс'а.* *Есе д'їло бізуне.* 3. Нахабний. *Не бут' такий бізуний, а ї май' чис'ц'ї'у'ку.* Пор. угор. bizonyos т.с.

БІЗУНО [бі'зуно], присл. 1. Упевнено. *Увун дуже бізуно говорит.* 2. Надійно. *Можеш не переживати за ора'ї'е: ото буде бізуно.* 3. *встав. сл.* Напевне, мабуть. *Мар'їка, бізуно, вже не п'рийде.*

БІКА [бі'ка], ы, ч. Племінний бик, бугай. *Чий бы біка не ска'кав, а тїл'а наше. Сил'ний, їак біка.* Пор. угор. bika т.с.

БІКІНЬ [бі'кін'], а, ч., *бот.* Горошок посівний (Vicia sativa). Пор. угор. bükköngy т.с. ▲ **Дикий бікін'** див. **дикий**.

БІЛАНЯ [Бі'лан'а], і, ж. Кличка свині білої масті. *Цїле, дай Білани їїсти.*

БІЛБАКЫ, ку, мн.; *одн.* білбак, ка, ч., *вульг.* Великі випуклі очі. *Ували с'воїй білбакы та в'їдиш.* Див. ще **пұлы**.

БІЛБАКОВАТЫЙ, а, е, *вульг.* З великими випуклими очима. *Білбаковата д'ївка.* Див. ще **пұлавый**, **пулобкый**, **окастый**.

БІЛІЦІ [бі'лиц'і], лиц', мн.; *одн.* білиц'а, і, ж., *помолог.* Сорт літніх яблук білого кольору. *Білиц'ї – смачн'ї їаблыка.*

БІЛЫЙ, а, е. Білий. ▲ **Білый л'ашчок**, *бот.* – конюшина повзуча (Trifolium repens).

БІЛМО, ма, ч., *мед.* Більмо. *Ускочило їуй білмо на б'ц'ї.*

БІЛОСЛИВА, ы, ж., *бот., помолог.* Сорт великих, смачних слив білого кольору. *Сїс'ї сливи не тїлн'ї, ай прдд'овг'анс'ц'ї, біл'ї, а куй достигнут, та жєвт'аві.*

БІЛУН, на, ч. Кличка кабана білої масті. *Наш Білун так з'їтив, шчо ледвы ходит.*

БІЛЬКА [біл'ка], ы, ж., *пестл.* Біловолоса дитина, білої масті маля тварини (ягня, теля, козеня і под.). *Наша Мар'їчка – біл'ка. Уко'тила ко'за біл'ку.*

БІЛЯВІН [біл'авин], а, ч. Блондин. *Мин'ї с'а біл'авишы не л'убл'ат, їа май'л'убл'у ер'жавых.*

БІЛЯВІНА [біл'авина], ы, ж. Жін. до біляви. Див. ще **білявка**, **білявочка**.

БІЛЯВКА [біл'авка], ы, ж. Те саме, що білявіна.

БІЛЯВОЧКА [біл'авочка], ы, ж. 1. Те саме, що білявіна. 2. *нар. поет.* Кохана дівчина. *Ой ци пуйдеш, біл'авочко, на поточок прати?*

БІМБУВ, бова, ч., *зневаж.* Нерозсудлива людина. *Тот бімбув дур'ний їак тална, лиш очі на т'а увалит.* Пор. угор. заст. bimbó 'бутон'.

БІМБУВКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до бімбув. **БІРОВАНЕ** [бі'рован'е], а, с. Фізичний стан людини, тварини. *Гур'ке їїїї бірован'е, куй уже не годна ї ходити.* Пор. **біровати**.

БІРОВАТИ, їруй, їруйеш, *недок.* Могти, бути спроможним, витримувати. *Кобым так біровав, їак годен (жарт).* Пор. угор. bír т.с.

БІРОВАТИСЯ [бі'роватис'а], їруйуса, їруйес:а, *недок.* Мати сили. *Їа шче, хвала Богу, біруйус'а.*

БІРОВУВ [бі'р'овув], 'р'овова, 'р'овово, *рідк.* Належний голови (старости) села. *Біровова хыжа.*

БІРТОК, а, ч. Маєток, майно. *Шчо на н'а кри'чши, а'чин'им ци бірток протів?* Пор. угор. birtok т.с.

БІРУВ, 'рова, ч., *рідк.* Голова (староста) села. *Наш бірув у л'їди не дуже в чєсти.* Пор. угор. bíró т.с.

БІРУВКА [бі'рука], ы, ж., *рідк.* Дружина сільського голови.

БІРУВНИЙ, а, е. Який має фізичну силу понести що-небудь важке. *Ото шче бірувний чулу'вік, носит бир'вин'е, гї тычкы.*

БІРУВСТВО [біруство], а, с., *рідк.* Виконання обов'язків сільського голови. *Його бірувство дбавым не* 'было.

БІРУВСЬКИЙ [бірус'кий], а, е, *рідк.* Стосовний до бірув. Бірус 'кий горлот (сох'таш).

БІРУВЧИН [біручин], а, о, *рідк.* Належний дружині сільського голови (старости). *Біручин кабат.*

БІРФА, ы, *жс.*; *частіше* бірфы, у, *мн.* Полудрабок. *Пувйус 'півні і бірфы буряку.* Пор. угор. bérfa т.с.

БІСАГЫ, 'саг(х), *мн.* Ноша у вигляді з'єднаних двох торб, перекинутих через плече. *Колі шчос' много 'было 'нести, та бралис'ме бісагы.* Пор. словц. bisahu, пол. biesagi, лат. bisaccium т.с.

БІСАЖИТИСЯ [бісажитис'а], жус'а, жис'а, *недок.*, *ірон.* Важко пересуватися. *Ба куды с'а вта 'баба бісажит?*

БІСИТИСЯ [біситис'а], 'бішус'а, 'бісис'а, *недок.* Біситися.

БІСИЦЯ [бісиг'а], і, *жс.*, *зневаж.* Зла й дуже неспокійна жінка. *Ото вдна бісиц'а, н'ігда йуй не в'годиш.* Див. ще **дяволіця**, **чортія 1**.

БІСТИ, біжу, біжиш, *недок.* Бігти. *Бісти в 'берега т'ашко.*

БІТАНГА, ы, ч., *зневаж.* Волоцюга, ледащо, розбишака. *З бітангом живот 'дуже т'ашкий.* Пор. угор. bitang т.с. Див. ще **гівгер 2**.

БІТАНГОВАНЕ [бітанг'ован'е], а, ч., *зневаж.* Волоцюгтво, ледарство, розбишацтво. *Твоє бітанг'ован'е мене вже до'їло.* Пор. **бітанговати**.

БІТАНГОВАТИ, 'гују, 'гујеш, *недок.*, *зневаж.* Бути волоцюгою, ледарем, розбишакою. *Ми'гал' уже 'доста давно бітангуйе.*

БІТАНДЖУЛЕ [бітан'жул'е], а, с., *зневаж.* Зб. до бітанга. *У туй 'хыжи с'а збирає одно бітан'жул'е.*

БІТАНЗЬКИЙ [бітанз'кий], а, е, *зневаж.* Стосовний до бітанга. *У того чулувіка бітанз'кий живот (характер).*

БІЦІГЛІ [біциг'лі], у, *мн.* Велосипед. *'Філ'і не' біциглі 'і: в'зитис'а не' мош.* Пор. угор. bicikli т.с.

БІЦІГЛІШТА [біциг'лішта], ы, ч., *заст.* Велосипедист. Пор. угор. biciklista т.с.

БІЦІГЛЬОВАНЕ [біциг'л'ован'е], а, с. Катання на велосипеді. Пор. **біцигльоватися**. *Тот д'іт'вак із біциг'л'ован'ом гет 'ногы п'от'овк.*

БІЦІГЛЬОВАТИСЯ [біциг'л'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес'а, *недок.* Кататися на велосипеді. *'Йурику, 'доста ти с'а вже 'было 'нын'і біциг'л'овати.*

БІЧЕЛОВАНЕ [бічелован'е], а, с. Оцінювання. *Бічелован'е газ'дства.* Див. ще **град'оване**. Пор. **бічеловати**.

БІЧЕЛОВАНЫЙ [бічелованый], а, е. Оцінений. *Бічелованый горлот.* *Бічелована 'д'івака.*

БІЧЕЛОВАТИ [бічел'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *недок.* Оцінювати. *Уже мож бічел'овати йсе с'іно, 'кул'ко заважит.* Пор. угор. becstül т.с. Див. ще **град'овати**.

БІЧЕЛОВАТИСЯ [бічел'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес'а, *недок.* Поважатися. *Мы с 'кумом бічел'уйемес'а.*

БІЧЫЙ, а, е. Який належить або властивий бураєві. *'Бічі 'йайц'а.*

БЛАГЫЙ, а, е. Добрий, лагідний, спокійний. *Благе т'іл'а дві коровы с'е. Благый ги вуц'а.*

БЛАГОЧЕСТІВЫЙ [благоче'стивый], а, е. Добрий, спокійний, побожний. *Ис'а жо'на 'дуже благоче'стива.* Пор. ц.сл. **благочестівий** т.с.

БЛАГОЧЕСТІВО [благоче'стиво]. Присл. до **благочестівий**. *'Дуже благоче'стиво с'а мо'лила.*

БЛАЖКЫ [бл'ашкы], жок, *мн.* Полегшення в чому-небудь, роздобуте через знайомство, зв'язки і под. *Увун 'у'се 'ис'кат субі 'йакіс' бл'ашкы.* Див. ще **поблажкы**.

БЛАТНИК, а, ч. Гумовий шиток, що захищає від бризків з колеса велосипеда, мотоцикла та ін. *Удор'авс'а блатник с т'іридн'ого колеса 'біциг'л'у.* Пор. чes., словац. blatník id.

БЛЕЗО, а, с. 1. Брудна рідина, болото. *Ми'гал'ку, дес' зал'із у блезо в но'вых то'паночках?* 2. *зневаж.* Будь-яка рідина. *'Тул'ко в с'а л'еи блеза, не тий буш.*

БЛЕКУТ, ката, ч., *бот.* Болиголов плямистий (Conium maculatum).

БЛІЖЕ. Присл. до **бліжый**. *'Н'ан'ко йдут май ближже ут ко'н'ови.* *С'воя со'рочка ближже до т'іла.*

БЛІЖЫЙ, а, е. Ближчий. *'Л'ітше ближый сус'ід, ги далекий брат.*

БЛІЗИТИСЯ [блізитис'а], ближус'а, близис'а, *недок.* Наближатися. *Тот лігін'у'се парти'л'уйе близитис'а ид ва'шуй, Циле, 'д'івці.*

БЛИЗНИЦЯ [блізнищ'а], і, *жс.* Близнючка. *Близниц'і ст'раууц'а в д'івати однако.*

БЛИЗООКЫЙ, а, е. Короткозорий. *Близо'ока д'ітина.* Див. ще **близор'укый**. Антонім **далекобый**.

БЛИЗОР'УКЫЙ, а, е. Те саме, що **близообый**. **БЛИСТІТИ** [блис'ці'іти], блиш'чу, блис'тиш, *недок.* Блищати. *Чис'ти шпор так, абы блис'ці'ів.*

БЛЫНДА, ы, *жс.*, *вульг.* Те саме, що **бештія**.

БЛЫНДАНЕ [блындан'е], а, с., *вульг.* Розпусне життя. *Блындан'е до добра ни' приводит.* Див. ще **блыцканс 2**. Пор. **блындати**.

БЛЫНДАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, *вульг.* Вести розпусне життя. *Мар'іка та'ка блында, шчо блындат (блындає) по в'с'іму рай'ону.* Пор. пол. błęd 'блуд', błędzić 'блудити'.

БЛЫНЬКАНС [блын'кан'е], а, с., *зневаж.* Вештання, ходіння без діла. *За твое блын'кан'е тубі н'іко не заплаћит.* Пор. **блынькати**.

БЛЫНЬКАТИ [блын'кати], айу, аш (айеш), *недок., зневаж.* Вештатися, ходити без діла. *Не блын'кай ты! тул'ко, а й найди си й'акус' р'д'б'оту.* Пор. ст.пол. бѣкаѣ 'блукати'.

БЛЫХА, ы, ж., *ент.* Блоха. ♦ **Бити блы'хы** див. **бити**.

БЛЫЦКАНС [блыцкан'е], а, с. 1. Пустування, брикання (про тварин, дітей). *Ж'ени те'ла в хл'ів, доста му вже было блыцкан'а.* 2. *зневаж.* Те саме, що **блындане**. Пор. **блыцкаться**.

БЛЫЦКАТИСЯ [блыцкатис'а], айус'а, ац'а (айес'а), *недок.* 1. Пустувати, брикати (про тварин, дітей). *Наше тил'а блыцкац'а (блыцкайес'а) на г'р'д'і.* 2. *перен., зневаж.* Бути людиною легкої поведінки. *По'лан'а блыцкац'а (блыцкайес'а) вже не перший гут.*

БЛЫШАНЬІЙ, а, е. Блошиний, блошачий. *Блыша'на д'ітина.*

БЛІДЫЙ [бл'ідый], а, е. Змарнілий. *Та'кий бл'ідый, ци не забул'ів?*

БЛІДЫЙ [бл'ідый], а, е. Рожевий. *Йа не хочу бл'іду с'р'б'чку, л'ітше чел'ену.*

БЛІДО [бл'ідо]. Присл. до **блідо**¹. *Ш'чус'ота д'івка бл'ідо в'поз'ируйе.*

БЛІДО² [бл'ідо]. Присл. до **блідо**². *Дуже бл'ідо с'а зафарбила шир'інка.*

БЛІЗІР [бліз'ір]. ♦ **Дл'а бліз'іру** – про людське око, на показ. *Ты р'оби, йак сл'ід, а не дл'а бліз'іру.*

БЛОК, а, ч., *заст.* Талон; чек. *Тод'ды му'ку давали лиш на блокы.* Пор. угор. *blokk* т.с.

БЛОМБА, ы, ж. Пломба.

БЛОМБОВАНЕ [блом'бован'е], а, с. Пломбування. Пор. **бломбовати**.

БЛОМБОВАТИ, блум'буйу, блум'буйеш, *недок.* Пломбувати.

БЛУДЕР, а, ч. Духовка в кухонній плиті. *Муї блудер неад'овано не'че хл'ін.* Пор. угор. діал. *blouder*, нім. діал. *Broder* т.с.

БЛЮНДАНЕ [бл'ондан'е], а, с., *зневаж.* Пусте базікання. *Уже ми надуйіло йіх бл'ондан'е.* Пор. **блындати**.

БЛЮНДАТИ [бл'ондати], айу, аш (айеш), *недок., зневаж.* Говорити багато про неістотне. *Не бл'ондай ми тул'ко, бо вже с'ми надуйіла.*

БЛЮНДАТИСЯ [бл'ондатис'а], ац'а (айес'а), *недок., зневаж.* Мати бажання говорити багато про неістотне. *Куй'бы не т'реба р'обити, та най бы с'а вам бл'ондало.*

БЛЮНДОШ [бл'ондош], а, ч., *зневаж.* Пустомеля. *Ото та'кий бл'ондош, шчо н'іч толком не в'пу'іст.*

БЛЮНДОШКА [бл'ондошка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **блындош**.

БЛЮВАТИНС [бл'ува'тин'е], а, с., *зб.* Блювотина. *Кул'ко буду в'з'єрати т'вое бл'ува'тин'е, т'я'ниц'о?*

БЛЮДО [бл'удо], а, с. Будь-яка миска. *У'ний в'каж'з'уму бл'удови й'іда.*

БЛЮДЯ [бл'уд'а], ати, с. Мисочка. *Из бл'уд'ати м'ного не йз'іш.*

БЛЮДЯТКО [бл'уд'атко], а, с. Зменш.-пестл. до **блюдя**. *Над'ала в бл'уд'атко ко'тови моло'ка.*

БЛЮЗКА [бл'уска], ы, ж. 1. Блузка. 2. *заст.* Коротка куртка (чоловіча і жіноча).

БЛЯХАРИТИ [бл'а'харити], р'у, риш, *недок.* Займатися бляхарською справою. *Бл'ахар'ат май'буш'цигане.*

БЛЯХАРИНС [бл'а'хар'ін'е], а, с. Заңяття бляхарською справою. *Многі 'цигане жи'вут из бл'а'хар'ін'а.*

БЛЯШКА [бл'ашка], ы, ж., *заст.* Посудина, що була мірою об'єму рідини (її використовували в корчмах, буфетах при розливі горілки).

БОБАЛЬОК [бобал'ок], л'ка, ч. Що-небудь дрібне й кругле (дрібна картопля, овечий послід і под.). *С'ого 'года была д'уже д'рубна р'іпа – майже самі 'бобал'кы.*

БОБОНЫ, у, мн. Забобони. *Шчо ты 'в'риш у в'с'акі б'обоны!*

БОВТ [б'овт], б'овта, ч., *рідк.* Крамниця. *Ходилам у б'овт, 'айбо н'іч им не' купила.* Пор. угор. діал. *bót* т.с. Див. ще **коператива**.

БОВТАШ [б'ов'таш], ша, ч., *заст.* Крамар, продавець.

БОВТАШКА [б'ов'ташка], ы, ж., *заст.* Жін. до **бовташ**.

БОВТИК [б'овтик], а, ч., *заст.* Зменш. до **бовт**.

БОВТОВЫЙ [б'ов'товый], а, е, *заст.* Куплений у крамниці. *Б'овт'ові наг'виц'і.*

БОВЦАРЬ [б'ов'цар'], ри, ж., *заст.* Ліс, із якого беруть дрова.

БОГАТЫЙ, а, е. Багатий. *Не та'ка ко'за б'огата, ги р'огата.* Див. ще **маєтний**.

БОГАТИ [бога'тіти], т'ійу, т'ійеш, *недок.* Багатіти. *Богат'іти за с'в'ойі р'уки 'т'ашко.*

БОГАТСТВО [бога'цтво], а, с. Багатство. *Бог'ацтво л'ехко не' при'ходит.*

БОГАЧ, ча, ч. 1. Багата, заможна людина. *Бог'ачу чорт на тр'іску 'сере.* 2. Прізвисько.

БОГАЧКА, ы, ж. Жін. до **богач**.

БОГАЧУВ, ч'ова, ч'ово. Належний або властивий багачеві. *Бог'ач'ован'ива.*

БОГДАЙ, част. Бодай. *Бог'дай був и'часливый.*

БОГДАЙ-ДЕ, присл. Будь-де. *Йа го богдай-де, а найду.*

БОГДАЙ-КО, займ. неозн. Будь-хто. *Богдай-ко ми поможє.*

БОГДАЙ-КОЛІ, присл. Будь-коли. *Богдай-коли зрбл'у.*

БОГДАЙ-КОТРЫЙ, займ. неозн. Будь-який. *Богдай-котрый сус'ит прийде.*

БОГДАЙ-КУДЫ, присл. Будь-куди. *Богдай-куды пуйду, лиш бы заробити гроши.*

БОГДАЙ-ЎДКЫ [богдай-уткы], присл. Звідки-небудь. *Богдай-уткы дустану.*

БОГДАЙ-ЧИЙ, займ. неозн. Будь-чий. *Богдай-чий хлопци' поможє ми.*

БОГДАЙ-ЩО [богдай-щчо], займ. неозн. Будь-що. *Богдай-що придумай.*

БОГДАЙ-ЯК [богдай-йак], присл. Будь-як. *Богдай-як доберус'а дулу.*

БОГДАЙ-ЯКЫЙ [богдай-йакый], займ. неозн. Будь-який. *Богдай-йакый бы с'віт не був, а Петро не' пропаде.*

БОГДАПРОСТИ, присл. За простибіг, даром. *За богдапрости робивим му ц'ілий дин'.*

БОГОБУЙНИЙ, а, е. Богобуйливий. *Ото богобуйна чил'ад', біды ти не' вчинит.*

БОГОВАНЄ [бо'гован'є], а, с. Клятьба, проклинання; матюкання. *Ме'н' і аш страшно ут й'ого бо'гован'а.* Пор. **боговати**.

БОГОВАТИ, бо'гуй, бо'гуйєш, *недок.* Клясти кого- або що-небудь; матюкатися. *Ото дуже дурный чулу'вік, хут' за шчо бо'гуйє.* Див. ще **ляяти**.

БОГОНЬКО [Богон'ко], 'ка, с., *ласк.* Бог. *Кобы ми Богон'ко пулук учинити йє 'д'іло. Най го Богон'ко пубіє* (прокулон).

БОГАР, а, ч., *єнт.* Комашка; жучок. *Не бавс'а с тым ботаром.* Пор. угор. bogár т.с.

БОГАЧ, 'ча, ч. 1. *заст.* Корж з кукурудзяної муки або густого некіслоного тіста з пшеничної муки, спечений на плиті. *Богач – не' ко'лач.* 2. Сухе пісочне тістечко. *Богач – ото сухе шит'мин'є.* 3. Спресована у вигляді круга макуха з насіння соняшника після вичавлення з нього олії. *Богачом гудуїут с'вин'і.* Пор. угор. rogácsa, діал. bogácsa т.с.

БОГАЧИК, а, ч. Зменш. до **богач**.

БОДЛИВЫЙ, а, е. Який б'є, коле рогами (про корову, бика і под.). *Бодлива ко'рова.*

БОЖЕНЫЙ, а, е. 1. Який присягнувся на Святому Письмі. *Андр'ій бо'жений, шчо не' буде буш'ити.* 2. Вінчаний у церкві. *Ота му ж'она не' бо'жена.*

БОЖІКАТИ, айу, аш (айєш), *недок.* Часто призивати Бога. *Деко бо'жикайє за каж'зым-другым словом.*

БОЖІТИСЯ [бо'житис'а], б'ожус'а, бо'жис'а; *недок.* 1. Присягатися перед Святим Письмом. *Йа не' буду бо'житис'а, йа ти й так т'вердо повб'іч'айу.* 2. Вінчатися. *Мушу з ним бо'жити, бо бо'жиламе'а з ним.*

БОЖИЙ, а, е. Божий. ▲ **Божа ружа**, *бот.* – півонія лікарська (Peonia officinalis). У мене ружі б'ожі рустує у г'ор'ц'ови; **Божа ко'р'овка**, *єнт.* – сонечко (Coccinella septempunctata). З б'ож'єв ко'р'овк'єв 'д'іти с'а'л'убл'ат бавити.

БОЖИНЄ [бо'ж'іне], а, с. Присягання перед Святим Письмом. *Т'ому п'іанци й б'ожін'є не' помогло.* Пор. **божітися**.

БОКОНЧИКЫ, ку, *мн.*; *одн.* бо'кончик, а, ч., *рідк.* Зменш.-пестл. до **бок'ончі**. *Нагавичкы в н'а й'акіс'были тай'были в н'а бо'кончкы.*

БОК'ОНЧІ [б'ок'ончі], у, *мн.*; *одн.* бо'конч, а, ч., *рідк.* Черевики з грубого матеріалу (шкіри, брезенту), що закривають ноги вище кісточки. *Б'ок'ончі были с'вин'с'куй'кожі вад'из брезента.* Пор. угор. bakancs т.с.

БОК'ОНЧОШ, а, ч. 1. *заст.* Той, що виготовляв чи ремонтував черевики. 2. Прізвисько. Див. ще **ч'жмарь**.

БОКОР, а, ч., *ліс.*, *заст.* Великий пліт сплавлюваного річкою лісу, що складався з багатьох секцій. *Бокоры йшли Тис'єв аж у Мад'аричину.* Пор. угор. bokor 'куш'.

БОКОРАСЬКИЙ [боко'рас'кый], а, е, *заст.* Який належить сплавнику плотів або стосується його. *Бокорас'кый с'вирд'ул. Бокорас'кі заронкы.*

БОКОРАШ, 'ша, ч., *ліс.*, *заст.* Сплавник плотів. *Бокорашам ф'айно платили.* Див. ще **кор'маньшо**.

БОКОРАШИТИ, 'рашу, 'рашиш, *недок.*, *заст.* Сплавляти плоти. *Йа доста 'д'євго бокорашив.*

БОКОРАШНЄ [боко'рашін'є], а, с., *заст.* Сплавляння плотів. *На бокорашін'у мож'было ф'айно заробити.* Пор. **бокорашити**.

БОЛВАН, а, ч. 1. Великий камінь. *З г'оры на д'єр'єзу впав великий болван.* 2. *перен.* Дурень, бовдур. *Но ты в'єн болван, куй ис'такє дурне зробив!*

БОЛЗНИ [б'ол'із'н'], 'болєзни, *жс.*, *мед.* Біль. *Т'аико те'р'ніти болєзни.* Див. ще **болість**.

БОЛІСТЬ [б'ол'іс'ц'], 'болєсти, *ор.* відм. б'ол'іс'ц'єв і 'болєстив, *жс.*, *мед.* Те саме, що **б'олізнь**. *С'уй болєсти йа не' удержу.*

БОЛІТИ [б'ол'іти], *недок.* 1. бул'ііу, бул'іієш. Те саме, що **бег'єгати**. *Доста дав'но в'єсє бул'ііу.* 2. *літ, кого.* Мати відчуття фізичного болю. *Дуже болит н'а в'л'івуму б'єц'і.*

БОЛНІШНЕ, ого, с., у *знач.* ім. Звільнення від роботи в зв'язку з хворобою. *Петро з учора на болнєшнуму.*

БОЛНИЦЯ [болниц'а], і, ж., мед. Лікарня. *Не# була йа в болници й рас.*

БОЛОБОНИНС [бѡлѡбѡнѡн'е], а, с. Невизразне говоріння; бурмотіння, мурмотіння. *Йа з йѡго бѡлѡбѡнѡн'а н'іч не йѡдрузуміла.* Див. ще **мырканс**, **моркѡтанс**. Пор. **болобоніти**.

БОЛОБОНИТИ [бѡлѡбѡн'іти], н'у, болобо-ниш, *недок.* Говорити до кого-небудь неясно, невизразно; бурмотіти, мурмотіти. *Шчо на н'а болобо-ниши?* Див. ще **мыркати**, **моркотати**, **мурконіти**.

БОЛОНГАЗ [болон'газ(с)], за, ч. Лікарня (будинок) для душевнохворих. *Такий дурний, шчо в болон'газ го треба здати.* Пор. угор. bolond 'боже-вільний' і ház 'будинок'.

БОЛОТ [бѡлѡт'е], т'а, с., зб. Багато калюж. *Тул'ко бѡлѡт'а на 'вулицу, шчо не# мош пруйти.*

БОЛЯЧКЫ [бѡл'ач'кы], чок, мн. Відчуття сильного болю в нижній частині живота після пологів. *Такі в н'а 'были бѡл'ачкы, шчо ледвы м'утирпіла.*

БОМБОВАНС [бом'бован'е], а, с., *заст.* Бомбування. *Таке 'было бом'бован'е, шчо 'бойалис' мес'а с'хыжы 'уйти та збилис' мес'а в 'ракаи, гѡ 'вуши в струпи.* Пор. **бомбовати**.

БОМБОВАТИ, буйу, буйеш, *недок.*, *заст.* Бомбити. *Йерот'ланы хѡдили в'с'уды та бом'бовали.*

БОНЯ [бѡн'а], і, ж. Широке й глибоке місце у воді (у річці і поза нею). *У 'бѡн'ах л'убл'ат гар'чі 'быти.*

БОРДЕЛ, а, ч. Безпорядок. *Она не 'держит чистѡту в 'хыжи, у 'ниій 'вічно 'бордел.* Пор. угор. bordelyház 'будинок розпусти'.

БОРЖЕ [бѡржѡ], присл., рідк. Швидше, мерщій. *Гѡи 'бѡржи дѡму.*

БОРКЫЙ [борс'кый], а, е. Енергійний, життерадісний. *Анц'ка – борз'ка 'д'івочка.* Див. ще **дерзкый**, **дрішый**.

БОРЬКАНС [бѡрыкан'е], а, с. Безладне риття землі. Див. ще **боріканс**. Пор. **борыкати**.

БОРЬКАНЫЙ [бѡрыканый], а, е. Безладно поритий (про землю). *Бѡрыканый 'трактором гѡрот.* Див. ще **боріканый**.

БОРЫКАТИ, кайу, 'рыкаш (кайеш), *недок.* Безладно рити землю. *Дѡви, йак 'трактор бѡрыкат (бѡрыкайе) гѡрот, 'кажи 'трактур'істови, най зарунат (зарунайе).* Див. ще **борікати**.

БОРІКАНС [бур'ікан'е], а, с. Перекидування, перебирання; риття. *Твоје бур'ікане 'р'іты мѡн'і с'а не# л'убит – бѡри за 'шором.* Пор. **борікати**.

БОРІКАНЫЙ [бур'іканый], а, е. Перекида-ний, перебраний; ритий. *Бур'ікан'і 'кымыс' бур'акы, бур'іканый свѡн 'ѡв двур.*

БОРІКАТИ [бур'ікати], кайу, 'р'ікаш (кайеш), *недок.* Перекидувати, перебирати; рити. *Ота свѡн'а не# йіст, ай лиш бур'ікат (бур'ікайе) в пѡм'йах.*

БОРОДАВИЦЯ [борода'виц'а], і, ж., мед. Бо-родавка. *Не# знайу, йак с'а збавити уд борода'виц'.*

БОРОДАВИЧКА, ы, ж., мед. Зменш. до **борода-виця**. *Мѡн'і с'а 'уйграла й'кас' борода'вичка на лѡч'ѡви.*

БОРОЗДА, ы, ж., с.г. Борозна. *Стар'ый вул борозды не# сказѡт, айбо й глѡбоко не# 'ѡре.*

БОРОЗДИТИ, бѡрѡж'ж'у, бороз'диш, *недок.*, с.г. Робити борозну. *Ты не# 'копlesi, ай бороздиш.*

БОРОНАНС [бѡронан'е], а, с., с.г. Боронування. *За 'файным бѡронан'ѡм 'лехко сѡдити.* Пор. **боронати**.

БОРОНАНЫЙ, а, е, с.г. Дієприкм. пас. мин. ч. до **боронати**. *Бѡронана 'нива.*

БОРОНАТИ, найу, 'ронаш (найеш), *недок.* с.г. Боронувати. *Май 'файно боронай 'ниву.*

БОРОСКВА, ы, ж. 1. бот. Абрикос звичай-ний (*Armeniaca vulgaris*). 2. Плід абрикоса.

БОРОСКВОВЫЙ, а, е. Абрикосовий. *Бороск-вовый 'лекар.*

БОРТИТИ, р'тит, р'т'ат, 3 ос., *недок.* Робити підземні ходи з викиданням купок землі на поверхню (про крота). *Бортѡц'а й 'дале бортѡтит гѡрот.*

БОРТИЦЯ [бортиц'а], і, ж., зоол. Кріт (*Talpa europaea*). *Сл'іпый, ги бортѡц'а.*

БОРЦА, ы, ч., ж., рідк., *зневаж.* Тучна людина. *Тѡт 'борца 'може й 'міс'ац' не# 'йісти, та н'іч му не# буде.*

БОРЦОВІК [боршчѡ'вик], 'ка, ч., бот. Бор-цівник європейський (*Heracleum sphondylium*). *Ут 'сѡку бѡричѡвика 'кожа буде в мѡх'р'ах.*

БОСОВИТИ, бѡсѡвл'у, бѡсѡвиш, *недок.* Засмучувати; нервувати, дражнити кого-небудь, докучати. *Не# буду йа бѡсѡвити го, йѡму й так не# 'лехко.* Пор. угор. bosszant т.с. Див. ще **суєтити**.

БОСОВИТИСЯ [бѡсѡвитис'а], бѡсѡвл'ус'а, бѡсѡвис'а, *недок.* Засмучуватися, журитися, нервуватися. *Шчо с'а бѡсѡвиш, н'іч тѡл не# 'їе страш-ного.* Див. ще **суєтитися**.

БОСОВНИЙ [бѡсѡв'ний], а, е. Засмучений, сумний. *Шчѡ с' 'такий бѡсѡв'ний, а'чий л'упка т'а л'ішила.* Пор. угор. bosszantó т.с. Див. ще **суєтний**.

БОСОВШАГ [бѡсѡв'шаг(к)], 'га, ч., рідк. Журба, клопіт. *Най'шѡвис' ми бѡсѡв'шаг, шчо не# знайу, йак из 'н'ѡго 'уйти.* Пор. угор. bosszásag 'досада, прикрість'. Див. ще **суєта**.

БОСОРКАНИТИ, н'у, ниш, *недок.* Займатися чаклунством. *Пѡлан'а з 'мѡлодѡсти бѡсор'канил.*

БОСОРКАНЯ [бѡсор'кан'а], і, ж. 1. Відьма. *Ота бѡсор'кан'а вс'е про т'а знайе.* Пор. угор. boszorkány т.с. Див. ще **пѡтника 1. 2.** ент. Нічний метелик. *Гѡи вту бѡсор'кан'у, най ми не# л'ітат у 'хыжи.*

БОСОРКУН [бусур'кун], на, ч. Відьмак. *Йа с'а Їуры Петрицичиного б'б'юу: в'ун, б'ізуно, бусур'кун.*

БОСТІЙ, б'б'ду, б'б'деш, *недок.* Бити (колотити) рогами (про корову, вола, барана та ін.). *Не" б'уйс'а н'а, йа не" ко'рова, йа не" б'б'ду.*

БОСТІЙСЯ [бос'т'а], б'б'дус'а, б'б'дес'а, *недок.* Битися (колотися) рогами (про корів, волів, баранів та ін.). *На т'д'л'оц'і ко'ровы не"р'ітко б'б'ду-ц'а! ме"жи с'б'б'в.*

БОСЯКА [бос'ака], присл. Босо, босоніж. *Мигал'ко прийшов бос'ака. Шче с'н'іг лиш істайав, та мы вже бос'ака б'ігали.*

БОТА, ы, ж. Палка. *Уз'ми б'б'ту та вдже'ни тил'а.* Пор. угор. bot т.с. ♦ **Дурный гі (йак) бота** (в'д'л'ос'ка) – дурний як пеня (як баран). *Та'кыйіс', не"боре, дурный, гі (йак) бота (в'д'л'ос'ка).*

БОТОШ, а, ч. 1. *заст.* Пастух. Пор. угор. botos 'який з палицею'. 2. Прізвисько.

БОХТЕР, а, ч., *заст.* Посильний сільської управи. *Давно бохтер хо'див по сел'у з бубном та укликововав ус'акі новини.* Пор. угор. bakter 'нічний сторож'.

БОХТЕРИТИ, р'у, риш, *недок.*, *заст.* Виконувати функції посильного сільської управи. *Увун д'б'во бохтерив.*

БОХТЕРІНС [бохтер'ін'е], а, с. *заст.* Виконання функцій посильного сільської управи. *У йі-йі 'н'ан'ка 'нінз'ііа мала, бо пушов на н'у з бохтер'ін'а.* Пор. **бохтерити**.

БОЧИТИ, чу, чиш, *недок.* 1. Сторонитися кого-небудь. *Шч'ос' Анд'р'ій, коли н'а в'идит, та б'чит уд н'а.* 2. Звертати вбік. *К'н'і зачали б'чити направо.*

БОЧКОРЫ, у, мн., *зневаж.*, *рідк.* Велике, незграбне й незручне взуття. *Де ты та'кі б'чк'оры вз'ав?* Пор. угор. bocskor 'личаки'.

БОШКАНЕЦЬ [бошка'ниц'], н'п'а, ч., *бот.*, *заст.* Комиш (Турпа).

БОЯЖЛИВЫЙ [бойаж'ливый], а, е. Боязкий. *Бойажлива ж'о'на.* Див. ще **пужливый**.

БОЯЖЛИВО [бойаж'ливо]. Присл. до **бойажливый**. *Шчо с'а так бойажливо на н'а д'ивити?* Див. ще **пужливо**.

БРАМА, ы, ж., **БРАНА**¹, ы, ж., *заст.* 1. Ворота. 2. *спорт.* Футбольні ворота. Пор. чes., словап. brána т.с.

БРАМКАРЬ [брам'кар'], р'а, ч., *спорт.*, *заст.* Воратар (у футболі).

БРАНА¹ див. **брама**.

БРАНА², ы, ж., *заст.* Єврейське жіноче ім'я.

БРАТИ, беру, береш, *недок.* 1. Брати. 2. *на кого, на що.* Одягати. *Бе'ри на с'а с'ведер, бо ступ'дено.* 3. *кого.* Женитися. *Майже беру Мар'іку, бо вна ми с'а май'л'убит, ги Цил'а.*

БРАТОВЕ, т'ову. Форма наз. і клич. відм. мн. до брат 'брат'. *Братове ми читаво помогли, куй им с'а ст'р'ойв. Де с'те б'были, братове, куй им с'а на вас кликав?*

БРАТОВЬКІЙ [брач'кый], 'ка, 'ке. 1. Братів. *Брац'ка ж'о'на.* 2. *кого, ч., у знач. ім.* Племінник за братом. *Треба ми йти до брац'кого.* 3. *к'б'ій, ж., у знач. ім.* Племінниця за братом. *Мойа брац'ка вже в'елика.*

БРАТЧИК [брач'ик], а, ч., *змени.-пестл.* Брат. *Його брач'ик іш'че у в'д'ік'д'лу не' ходит.* Див. ще **братіок**.

БРАТЬО [брат'о], т'а, ч., *ласк.* Брат. *Прийшов із армії муй брат'о.*

БРАТЮК [брат'ук], 'ка, ч., *пестл.* Брат. *По'зычивим уд брат'ука д'алув.* Див. ще **братчик**.

БРЕЗЕНТЯКЫ [бре'зе'нт'акы], 'ку, мн.; *одн.* бре'зе'нт'ак, 'ка, ч., *заст.* Брезентові чоботи. *Бре'зе'нт'акы – студин'і ч'іжмы.*

БРЕХАЧІСКО, а, ч., *зневаж.* Великий брехач. *Т'ому чулу'вікови не' мож в'іровати, бо вто брехачиско.*

БРЕХЛО, 'ла, ч., *зневаж.* Брехун. *Ты вдно брехло, нашко н'а в'бман у'йеш?*

БРЕЧКА. ♦ **Бречкы бити** див. **біти**.

БРЫВА, брыв, мн.; *одн.* брыво, 'ва, с. Брови. *У 'н'ийі б'рыва поб'л'или. У тебе одно брыво май широкє, ги другє.*

БРЫВАСТЫЙ, а, е. Броватий, бровастий. *Брывастый чулу'вік.*

БРЫВО див. **брыва**.

БРЫНДЗА [брын'за], ы, ж., *кул.* Бринза (спеціально приготовлений для тривалого зберігання перемолотий і посолений сир, добре утрамбований у посудині). *Брынзу дер'жасли в к'н'овках.* Пор. рум. brânză т.с.

БРЫНДЗЯНИК [брынз'аник], а, ч., *ірон.* Чоловік, що дуже любить бринзу. *Йу'ра та'кый брынз'аник, шчо хут'кул'ко бы із'ів брынзы.*

БРЫНДЗЯНЫЙ [брындз'аний], а, е. Який властивий бринзі або стосується її. *Есе масло вже не" с'в'іже, майє брынз'аний присмак.*

БРЫНДЗОЛЯ [брынз'бл'а], і, ж. Підкладка з шкіри в черевуку, чоботі. *У мене в ч'іжмах треба м'н'ати брынз'бл'у.*

БРЫНІТИ, 'нит, *недок.* Неголосно мукати (про корову). *Шч'бс' ко'рова зачала брын'іти, майже треба йу'и вод'ы д'ати.*

БРЫСТІЙ, бр'б'ду, бр'б'деш і **БРОДИТИ**, бр'б'жу, бр'б'диш, *недок.* Брести, бродити. *Черес сис'п'д'тук мош бры'сти, туй м'ілко.*

БРЫТИТИ, бр'б'чу, бр'б'тиш, *недок.* Брити. *Ты бр'б'тиши г'д'л'ову?*

БРЫТІТИСЯ [бры'титис'а], бр'б'чус'а, бр'б'тис'а, *недок.* Бритися. *Йа в'чора бры'тив'а.*

БРЫЧ, ча, ч. Бритва. *Затупивс'а муй брыч. Острый йак брыч.*

БРЫЧЭНЫЙ, а, е. Бритий. *Защчо с' не брычэный?*

БРЫЧІНС [брычін'е], а, с. Бриття. *Брычін'е май'файно с'а вдаіе с'теплѡв'вѡдѡв.*

БРІГАДА [бр'ігада], ы, ж. Бригада. *Йа з бр'ігадѡв ходив у'Рѡсію на рѡбѡту многа'гѡду.*

БРІГАДІРИТИ [бр'ігадирити], р'у, рш і **БРІГАДИРЬОВАТИ** [бр'ігадир'ѡвати] р'уйу, р'уйеш, *недок.* Виконувати обов'язки бригадира. *У тоѡты гѡды'н'ан'ко бр'ігадирили в кал'гѡз'і.*

БРІГАДИРІЇВ [бр'ігадир'ув], р'ова, р'ово. Який належить бригадирові. *Бр'ігадир'ова мѡторка.*

БРІГАДІРЬ [бр'ігадир'], р'а, ч. Бригадир. *Марушкйу-бр'ігадир'у, пукрути си'вуста.* Пор. рос. бригадир т.с.

БРІГАДІРЬКА [бр'ігадир'ка], ы, ж. Бригадир-жінка. *Наша бр'ігадир'ка –'файна жѡна.*

БРІГАДИРЬОВАТИ *див. брігадирити.*

БРІГАДІРЬСТВО [бр'ігадир'ство], а, с. Бригадирство. *Йѡго бр'ігадир'ство'было не'дѡвгым.*

БРІГАДІРЬСЬКЫЙ [бр'ігадир'с'кый], а, е. Бригадирський. *Бр'ігадир'с'ка робѡта.*

БРІФТАШКА [бр'іф'ташка], ы, ж., *заст.* Гаманець. *Шчо с'тоѡй бр'іф'ташкы, куй пѡрѡжн'а?* Пор. нім. brieftasche т.с. Див. ще **буділарош**, **таплѡвка**.

БРІХЛЬОШ [бр'іхл'ош], а, ч. Улесливий чоловік, хлопець. *Бр'іхл'ош –'ѡто та'кый примѡвный чулу'вік, шчо'гѡден с'а хут'ит'кѡму пригово'рити, прибор'ехати.*

БРІХЛЮШКА [бр'іхл'юшка], ы, ж. Жін. до **бріхлюш**.

БРІХЛЯ [бр'іхл'а], і, ж., *зневаж.* 1. Брехачка, брехунка. *ѡто така бр'іхл'а, шчо хут'-шчо на чил'адника'угадат.* Див. ще **бріхлядь**. 2. *ласк.-пестл.* Маленька дівчинка, що вміє загравати з дорослими. *Набавилам с'а с'тѡв бр'іхл'ѡв Йу'линкѡв.*

БРІХЛЯДЬ [бр'іхл'ад'(т')], ди, ж., *зневаж., рідк.* Те саме, що **бріхля** 1.

БРІХНІ [бр'іхн'і], 'хин', *мн.* Побрехеньки, плітки, вигадки і под. *ѡта жѡна лиш бр'іхн'ами живе.* ♦ **Бріхн'і розносити** – пліткувати, оббріхувати. *ѡна лиш бр'іхн'і розносит по сѡлу.* Див. ще **пушчати** (пущити) **бр'іхн'і** (*див. пушати*).

БРІХНІЯ [бр'іхн'а], 'н'і, ж. Брехня. *ѡто, шчо вна'каже, бр'іхн'а.*

БРІХТЕРОВАНС [бр'іхтер'ован'е], а, с. Те саме, що **адістерованс**. Пор. **бріхтеровати**.

БРІХТЕРОВАНИЙ [бр'іхтер'ований], а, е. Те саме, що **адістерований**. *Будеш бр'іхтер'ований, аж не'зробиш, шчо вб'іц'ав.*

БРІХТЕРОВАТИ [бр'іхтер'овати], руйу, руйеш, *недок.* Те саме, що **адістеровати**. *Можеш гѡ бр'іхтер'овати, тѡлку н'і'якаго.*

БРѢВЗА [брѡвза], ы, ж., *кул.* Сода (питна). *Из брѡвзы з'вустѡм мож гѡзовану'вѡду рѡбити.* Пор. угор. діал. bróvza, нім. Brause т.с.

БРѢВЗЯНИК [брѡвз'аник], а, ч., *кул.* Хліб, у якому є сода. *Брѡвз'аник –'ѡто брѡвз'аний хл'ін.*

БРѢВЗЯНИЙ [брѡвз'аний], а, е. Властивий соді чи стосовний до неї. *Спеклам брѡвз'аний хл'ін.*

БРОНТ, брѡнту, ч., *мед.* Зараження через рану; інфекція; гангрена. *Олекса дус'тав бронт.* *Уд брѡнту мож'умерти.* Див. ще **заряженс**.

БРУСНІК, 'ка, ч., *с.г.* Ріжок (з бляхи, дерева, рога і под.) з водою для мантачки (до коси). *Тѡче муй брус'ник, тѡреба гѡ запл'атати.*

БУБЕН, бна, ч., *муз.* Бубон. *А'музика с'ака'была: бубен тай'гус'л'і.*

БУБНАНС [бубнан'е], а, с. 1. Гра на бубні. *Майже с'вал'ба йде, бо'чути бубнан'е.* 2. *перен.* Поширення вістей по селу. *Декѡтра жѡна без бубнан'а не'можє й дн'а про'жити.* Пор. **бубнати**.

БУБНАРЬ [бубнар'], р'а, ч., *муз.* Бубняр. Див. ще **бубнаш**.

БУБНАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Грати на бубні, бубнити. *Ходив'бохтер по сѡлу'бубнайучи.* 2. *перен.* Розносити вісті по селу. *Не'вс'тигис'Пѡлани шчѡс'унув'істи, а вна'вже пуб'ігла по сѡлу'бубнати.* Див. ще **трумбетати** 2.

БУБНАШ, ша, ч., *муз.* Те саме, що **бубнарь**.

БУВОЛ, а, ч. 1. *зоол.* Буйвіл (Bivalus). *Буволы'были май'буш у'Салдѡбш'і.* Пор. нар.-лат. bivalus т.с. 2. *перен., зневаж.* Образлива назва будь-якого чоловіка з сусіднього села Стеблівка (колись Салдобш), де традиційно розводили буйволів. *Салдобыс'кый'бувол.* 3. *вульг.* Здоровань, який не хоче працювати. *Тѡт'бувол'н'ігда'т'ашко не'рѡбив.* 4. Прізвисько.

БУВОЛИК, а, ч. 1. Зменш. до **бувол** 1. 2. Прізвисько.

БУВОЛИЦЯ [буволиц'а], і, ж. 1. *зоол.* Буйволиця. 2. Жін. до **бувол** 3.

БУВОЛИЧКА [буволичка], ы, ж. *зоол.* Зменш. до **буволиця** 1.

БУВОЛЯЧЫЙ [бувол'ачый], а, е. Буйволячий. *Бувол'аче'молоко'дуже'мас'не.*

БУГ [Буг(х)], 'Бога, ч. Бог. ▲ **Бугдиривл'аний** – очевидно, первинно язичницький ідол; збереглося тільки у виразі «*Стуйт йак бугдиривл'аний*», тобто стоїть нерухомо. ♦ **Так ми Боже** – їй Богу. *Так ми'Боже, йа'такого'чуда'шче не'вид'ів.*

БУДА, ы, ж. Сільський туалет надворі. *Поне'си па'пір'у'буду.* Пор. угор. діал. buda т.с. Див. ще **заход**.

БУДЁ, *незмін.* Досить, годі. *Ме^н'і буде на^н'ын'і с'ого хл'їба. Буде ти вже на^н'ын'і с'м'їятис'а.*

БУДІТИ¹, 'бужу, 'будиш, *недок.* Будити, про-буджувати від сну.

БУДІТИ², 'бужу, 'будиш, *недок.* Готувати буженину; закопчувати, вудити. *Шовдыр'і покладеме будити.* Див. ще **дыміти 1**.

БУДІТИСЯ [будитис'а], будиц'а, *недок.* Ставати бужениною (про м'ясо, сало). *Пу'вішай мн'асо, най с'а будити.*

БУДІЛАРОШ [буд'іларош], а, ч., *заст.* Те саме, що **брїфтáшка**. Пор. угор. bugyelláris т.с.

БУДІЛКА [буд'ілка], ы, *жс.* Будка, в якій копять свинину (виготовляють буженину). *Пуш'лау буд'ілку та вр'їзалам 'очеренок.*

БУДЛЯК [будл'ак], 'а, ч., *бот.* 1. Будяк аканто-видний (Carduus acanthoides). *Мар'ічко, не^е 'кывай будл'ак, бо 'колес':а.* 2. Дурман звичайний (Datura stramonium).

БУДЬКА¹ [бут'ка], ы, *жс., зневаж.* Повне лице. *Ун'ого та'ка чел:ена 'бут'ка.*

БУДЬКА² [бут'ка], ы, *жс.* 1. Будка для залізничного сторожа. *Вижу, 'бут'ка, там с'торож-зил 'ізнодорожник.* 2. Собака будка. *Заже'ни пса в 'бут'ку.*

БУДЬКОШ [бут'кош], а, ч., *зневаж.* Повнолиця, повновидя людини. *Та'кый 'бут'кош, а робити не^е 'хоче.* Див. ще **буцмак, бұцмош**.

БУДЬКОШКА [бут'кошка], ы, *жс., зневаж.* Жін. до **бұцкош**. Див. ще **буцмачка, бұцмошка**.

БУДЮГОВЫ [буд'у'говы], 'г'ов, *лн.* Довгі жіночі труси (панталони). *Купилам су'бі дв'ойі буд'у'говы.* Пор. угор. vid'yi 'труси', діал. vid'yu'g' 'жіночі труси'.

БУЖЁНЫЙ, а, е. Копчений, вуджений (про м'ясо, сало). *Ис'а соло'нина слабо бужена.*

БУЖНЯ [бужн'а], і, *жс., заст.* Молитовний дім євреїв; синагога. *У нас 'бужн'а 'была 'коло ш'тац'їй, вже 'давно їй там не'їе.* Див. ще **бұхня**.

БУКСА, ы, *жс.* Крем для взуття. *'Чорна 'букса.* Пор. угор. boksz т.с.

БУКСОВАНС [бук'сован'е], а, с. Покриття кремом (про взуття). *Бук'сован'е 'м'окруй'обуви н'іч не^е да'їе.* Пор. **буксовати**.

БУКСОВАНІЙ, а, е. Покриваний кремом (про взуття). *М'ойі то'панки не^е бук'сован'і.*

БУКСОВАТИ, 'суйу, 'суйеш, *недок.* Покривати кремом (про взуття). *Тв'ойі 'чїжмы т'реба вже бук'совати.*

БУКСОВАТИСЯ [бук'соватис'а], 'суйус'а, 'суйес'а, *недок.* Покривати кремом власне взуття. *'Защо с'а не^е бук'суйеш?*

БУЛЕГАН, а, ч., *зневаж.* Здорова, крупна, тучна людина. *Тот булеган у'же 'ледвы 'ходить.*

БУМБЎС, а, ч. Малий хлопчик з повнявим обличчям. *Шчо 'робит нам бум'бус?*

БУМБЎСАВІЙ, а, е. 3 повнявим обличчям (про дитину). *Бум'бусави 'д'ївочка.*

БУМБЎСИК, а, ч. Зменш.-пестл. до **бумбўс**. *У мене в'нучок, н'їв'рочку, та'кый бум'бусик.*

БЎНДА, ы, *жс.* Короткий козушок-безрукавка. *'Бунда с'а 'шийє з бар'ан'ачуйі 'к'ожї.*

БЎНДОЧКА, ы, *жс.* 1. Зменш. до **бунда**. *Иш:лау 'бундочку 'Петрикови.* 2. *заст.* Кольорова жилетка молодї на весіллі, виплетена з вовняної пряжі. *'Уплелау су'бі 'бундочку, чел:ену, с пац'ур'ками.*

БЎНКУВ, кова, ч. Великий залізний молот. *'Бунковом розб'ївайут ка'мін'е дват'ич'б'с'чїше, вад' заб'ївайут ич'б'с'.* Пор. угор. bunkó т.с.

БУРАК, 'ка, ч., *бот.* Буряк (Beta). ▲ **Бурак чел:єний** – буряк столовий (Beta vulgaris subsp. esculenta); **бурак с'вин'с'кый** – те саме, що **моргак**.

БУРАЧАНКА, ы, *жс., кул.* Рідка страва з буряків. *Бурачанка – 'дуже 'добра 'сербанка.*

БУРАЧІНС [бурачин'е], а, с., *зб.* Гичка буряків. *Бурачин'е вар'їме свїн'ам.*

БУРБІЛЬ [бур'біл'], 'л'а, ч. Перукар. *Наш Ци-л'о 'лучиц':а на бур'біл'а.* Пор. угор. borbély, нім. Barbier т.с.

БУРБІЛЬНЯ [бур'біл'н'а], і, *жс.* Перукарня. *У бур'біл'н'і с'а стр'їжут.*

БЎРИТИСЯ [буритис'а], риц':а, *недок.* Збиратися на бурю. *Шч'б'с'буриц':а, 'майже б'уде доиш?*

БУРКОЛОВАНС [бурко'лован'е], а, с. Мощення дороги, двору і под. камінням. *'Файне бурко'лован'е не^е хут'ко 'може вчїнити.* Пор. **бурколовати**.

БУРКОЛОВАНІЙ [бурко'лований], а, е. Мощений камінням (про дорогу, двір і под.). *Бурко'лована 'їарда.*

БУРКОЛАТИ, ку'луйу, ку'луйеш, *недок.* Мостити дорогу, двір і под. камінням. *Ис'у д'ор'огу бурко'ловали 'доста 'давно.* Пор. угор. burkol т.с.

БУРКУТ, 'та, ч. Мінеральна вода. *Іаг буркут забур'коче, 'питис'а 'хоче.* Пор. угор. borkut т.с.

БУРКУТОВІЙ, а, е. Який властивий мінеральній воді чи стосується її. *Буркутова кыр'иц'а.*

БУСЬ [бус'], *дит.* Вигук, яким застерігають дитину від падіння. *Андр'їйку, не^е їди т'уды, бус'!*

БЎТИН, а, ч., *лісор.* Лісосіка. *'Так ис':а 'читаво в'брав, а'чш'у 'бутин 'їдеш.* Пор. рум. burştean 'колода, пень'.

БУТІТИ, бут'ит, *недок.* 1. Глухо ревіти, мичати (про худобу). *Ба ич'о 'наша 'корова бутит.* 2. *перен., зневаж.* Те саме про дитину, що плаче. *Мар'ічко 'кул'ко ише будеш бутити?*

БЎТИНС [б'ут'ін'е], а, с. 1. Глухий рев, мичання (про корову). *Бут'ін'е ко'ровы. 2. перен., зневаж.* Те саме про дитину, що плаче. *Ти, Цил'ку, с'войым бут'ін'ом уд мене н'ич не'* дустанени. Пор. **бўтіти**.

БЎТИТИ [б'ут'іти], б'ут'ііе, *недок.* Бродити (про кисле молоко, вино і под.). *Наше ви'но бут'ііе, майже, с'ме мало цукру в'н'ого* дали.

БЎТЛИК, а, ч., *змени.* Малий бутель. *Продайте ми бутлик ви'на.*

БЎТОР, а, ч., *заст.* Меблі. *У нас ишче старый бутор, зарас такий не'* модный. Пор. угор. butor т.с.

БЎТЎК, ка, ч., *лісор.* Кусок колоди. *Треба ми роздрач'овати пару бутўку.* Пор. рум. butuc т.с.

БЎТЎРЕ [б'ут'ур'е], а, с., *заст.* Зб. до **бўтор**. *Не знайу, куму продати старе бутўр'е.*

БУТУРОВАНС [бу'турован'е], а, с., *заст.* Меблювання. *Ти'пир доро'ге бутўрован'е.* Пор. **бутурова́ти**.

БУТУРОВАНЫЙ, а, е, *заст.* Меблюваний. *Бутурована хыжа.*

БУТУРОВА́ТИ, б'уйу, б'уйеш, *недок., заст.* Меблювати. *Ти'пир л'ехко бутўр'овати хыжу, бо іе в'с'акый бутор, лиш бы з'роши'* были.

БУТЎЧЕ, а, с. Зб. до **бўтўк**. *Наво'зили ми п'овный дур бутўча.*

БЎХАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Стукати глухо, уривчасто. 2. Сильно кашляти, бухкати. *Прусту'дилас'а Цил'а та ти'пир б'ухат (б'ухайе).*

БЎХНЯ [б'ухн'а], і, ж., *заст.* Те саме, що **бўжня**. *У б'ухни с'а жид'и мо'лили.*

БУЦМА́К, ка, ч., *зневаж.* Те саме, що **бўдькош**.

БУЦМА́ТЫЙ, а, е. Повношокий, повновидий.

Буцматый хлопчик. Див. ще **лица́тый**.

БУЦМА́ЧКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **буцма́к**.

БЎЦМОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **бўдькош**.

БЎЦМОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **бўцмош**.

БЎЧЕ, а, с., *бот.* Зб. до бук 'бук'. *У нашуй хашчи п'овно молодого б'уча.*

БУЧНИ́К, ка, ч., зб., ліс. Буковий ліс. *Бучник ото, де вдны б'уки рус'тут.*

БУШ [буш(ж)], присл. Більше. *Йа ти не дам буш шчо'пок. Йа вам буж н'ич не'* впу'вім. Див. ще **майбўш**.

В

В- див. *це у-*.

ВАГ [ваг(х)], 'вага, ч., *заст.* Журавель на колодязі. *Ти'пир кол'од аз'і майбуш не з'вагом, а з в'ерт-л'ўгом.*

ВАГЫ, ту, мн. Прилад для зважування більшої ваги (десятків кілограмів, пентнерів). *Меч м'іхы на*

вагы, та по'важисе ііх. Наші вагы с'а поронто-вали.

ВА́ГАШ, а, ч., *лісор.* Вирубана ділянка лісу, лісосіка. *Ідеме на ма'лину у вагаш.* Пор. угор. vágás, рум. vǎgás т.с.

ВА́ГУВ, и, ж., *стал.* Долото. *Треба мало по'встрити вагув.* Пор. угор. vágó т.с.

ВАГУВГІ́Д [вагув'гід(т)], да, ч. Приміщення, де забивають худобу, бойня, різниця, м'ясокомбінат. *При ма'д'арах вагувгід був і в Со'кырници.* Пор. угор. vágóhid т.с.

ВА́ДА, ы, ж. 1. Недолік. *Есе не'в'елика вада, іісе мож л'ехко по'правити.* 2. Сварка. *Іс'а жо'на найшла ми лиш ваду в хыжи.* Див. ще **сва́да**, **сва́жанс**.

ВАДА́С, 'са, ч., *мисл., заст.* Мисливець. *Йура – до'брый вадас, усе ич'ос' уст'р'ілит.* Пор. угор. vadász т.с.

ВАДА́СИТИ, 'дашу, 'дасиш, *недок., мисл., заст.* Полювати (на звіра). *Ти'пир вадасити не' мош хут'-коли.*

ВАДА́СКА, ы, ж., *мисл., заст.* Полювання. *На вадаску майбуш ход'ат уз'зімі.*

ВА́ДИТИ¹, 'важу, 'вадиш, *недок.* Чіпляти. *Не' треба на н'а вадити в'с'аку б'іду. Д'івко, шчо с'а в'силу вадити на ли'гн'а?*

ВА́ДИТИ², 'важу, 'вадиш, *недок.* Спринняти сварку між людьми. *Ота жо'на дуже л'убит вадити л'ўди, ис'кати ме'жси'тими б'іду.* Див. ще **сважа́ти**.

ВА́ДИТИСЯ¹ [вадитис'а], 'важус'а, 'вадис':а, *недок.* Чіплятися за шо-небудь. *Так іди, абыс':а не' вадив за т'ирн'е.*

ВА́ДИТИСЯ² [вадитис'а], 'важус'а, 'вадис':а, *недок.* Сваритися. *Ота жо'на у'се с'а лиш вадит ис:у'с'ідами.* Див. ще **сважа́тися**.

ВА́ДИТИ [вад'іти], 'вадит, *недок.* Заважати. *Йак ис'не' знав, так бы ти не' вад'іло. Т'ому пі'дници не' вадит, ичо з'роши не' майе, бо в'к'орчму р'уно ходит.*

ВАДЬ [вад'(т')], *спол.* Те саме, що **ава́дь**. *Вад'пан, вад'про'нав.* Пор. угор. vágу т.с.

ВА́ЖКА [вашка], ы, ж. Гиря (гирка), що використовується при зважуванні. *Есе ма'ла ваика, дай май велику.*

ВАЖКЫ́, 'жок, мн. Ваги з двома шальками. *На ба'зар і'важат на ваи'ках.*

ВА́ЗА, ы, ж. Рама, каркас велосипеда. *Зло'милас'а в н'а ваза на б'іціл'ах.* Пор. угор. váz 'кістяк, каркас'.

ВАЗЕЛІ́НА [вази'ліна], ы, ж. Вазелін. *Помас'ти вази'ліноб.* Пор. пол. wazelina, чes. vazelina т.с.

ВА́ЙКАНС [вайкан'е], а, с. 1. Видавання якихось незрозумілих звуків (про спілкування між

собою євреїв). *Жидус'ке вайкан'є*. 2. перен. Нарікання. *Не хочу чути твого вайкан'а, ай роби роботу*. Пор. **вайкати**.

ВАЙКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. *заст.* Вдавати якісь незрозумілі звуки (про спілкування між собою євреїв). *Коли у вбйну зогнали н'імц'ї жиду коло вош'колы, та вни, сиг'н'ашн'ї, лиш'рукы си ламали тай вайкали*. 2. перен. Скаржитися, нарікати. *Ты лиш'усе вайкаєш, туб'ї усє не добре*. Пор. ід. вай 'ой, лихо', н.в.нім. weh т.с.

ВАКАРОВА́ЛИК [вакар'овл'аник], а, ч., *заст.* 1. Той, хто вварював сіль з ропи. *Май давно были вакар'овл'аникы у вс'ых ближн'ых до Шандрова сєлах, бо вакар'овы м'їн'али в Мад'аричин'ї за зерно*. 2. *зневаж.* Мешканець сіл Шандрово (нині Олександрівка), Данилово Хустського району.

ВАКАРОВА́ЛИЧКА [вакар'овл'аничка], ы, ж., *заст.* Жін. до **вакар'овляник** 1, 2.

ВАКАРУ́В, 'рова, ч., *заст.* Сіль у вигляді круглої хлібини, вварена з ропи. *Вакар'овы в'арили з ропы в 'горшках та продавали в Мад'аричин'ї за зерно*. Пор. угор. vakaró 'колобок із залишків тіста'.

ВАКА́ЦІЯ [вакац'ія], і, ж. Шкільні канікули, вакації. *Ул'т'ї в д'їти вакац'ія*. Пор. угор. vakáció, пол. wakacje, чєс. *заст.* vakase, слов. *заст.* vakácie т.с., лат. vacatio 'звільнення, свобода'.

ВАКОВА́НС [вакован'є], а, с., *буд.* Штукатурення. *Вакован'є хыжє*. Пор. **ваковати**. Див. ще **малтер'ованє, ма́щєнє**.

ВАКОВА́НИЙ, а, е, *буд.* Штукатурений. *Вакована хыжє*. Див. ще **малтер'ований, ма́щєний**.

ВАКОВА́ТИ, 'куйу, 'куйєш, *недок.*, *буд.* Штукатурити. *З'ат' вакуєє хл'їв*. Пор. угор. vakol т.с. Див. ще **малтер'овати, ма́стїти**.

ВАКОВА́ТИСЯ [ваковатис'а], 'куйєс'а, *недок.*, *буд.* Штукатуритися. *С'к'їна з вал'ку са не вакуєє*. Див. ще **малтер'оватисє**.

ВАЛАНТИ́РЬ [валан'тир'], 'р'а, ч. Той, що вештається без діла. *Тот валан'тир' не хоче робити, лиш' валан'тир'уйє*.

ВАЛАНТИ́РЬОВА́НС [валан'тир'ован'є], а, с. Вештання без діла. *За валан'тир'ован'є ти н'їко не запл'атит*. Пор. **валан'тир'овати**.

ВАЛАНТИ́РЬОВА́ТИ [валан'тир'овати], 'р'уйу, 'р'уйєш, *недок.* Вештатися без діла. *Найди суб'ї роботу, не валан'тир'уй'туй ко*.

ВА́ЛЕЦЬ [валиц'], л'ц'а, ч., *буд.* Каток, яким вирівнюють та вкочують ґрунт, шляхове покриття. *Валиц'їє зил'їзний на дор'огу тай їє валиц' на зимл'у, куй сад'ат ро'саду*.

ВА́ЛКЫ́Й а, е. Недопечений (про хліб). *Хл'їб валкый – на зубы л'їткый*.

ВАЛЛОВА́НС [вал'ован'є], а, с. Вагання. *Аж ис'ич'бс'р'їшиє робити, та вал'ован'є н'ї до чо-го*. Пор. **валловати**.

ВАЛЛОВА́ТИ [вал'овати], л'уйу, л'уйєш, *недок.*, *заст.* Вагатися. *Т'реба д'їло робити, а не вал'овати*.

ВАЛОВА́ШЕН див. **вал'овшний**.

ВАЛОВА́ШНИЙ [вал'овшний], а, е, **ВАЛОВА́ШЕН** [вал'овшен], шна, шне. 1. Здатний, спроможний, здібний (про людину). *Аж ис'вал'овшен (вал'овшний), та берис'а за роботу*. 2. Зручний, придатний (про річ). *Сис'а сер'сама доста вал'овшина*. Пор. угор. valóс 'реальний'. Див. ще **згра́бний, зда́лий, сноє́бний (сноє́бен), трі́бний (трі́бен), умі́тний**. Антоніми **невал'овшний, незгра́бний, незда́лий, неспое́бний, нетрі́бний, неумі́тний**.

ВАЛОВА́ШНО [вал'овшно], *присл.* Вдало, як слід. *Доста вал'овшно зал'ав тар'адичі*. Див. ще **згра́бно, зда́ло, сноє́бно, трі́бно, умі́тно**. Антоніми **незгра́бно, незда́ло, неспое́бно, нетрі́бно, неумі́тно**.

ВАЛОВА́К, л'ка, ч., *часто мн.* вал'кы, л'ку, с.г. Ряд скошеної трави. *У вал'кы, а не в пласт'ок збер'ають і прив'їзали за дин'тра'ву, абы с'а не спарила*.

ВАЛТОВА́, у, мн., *залізн.* Стрілки на залізничній колії. Пор. угор. váltó т.с. *Вал'тovy были не так дужє давно і в Салд'б'б'ї*.

ВАЛУ́В, 'лова, ч. 1. Корито для годівлі свиней, собака. *Свин'ам да'їт ч'їсти з валова*. 2. Жолоб для напування худоби. *Жєни к'ор'бу до валова най с'а на'їє вод'ы*. Пор. угор. vályú т.с.

ВАЛЧИ́ТИСЯ [вал'читис'а], 'чиц'а, *недок.* Відчувати неприємне, млосне відчуття в горлі і шлунку при споживанні дуже жирної їжі. *Шч'бс'ми с'а вал'чит'єє мн'асо, бо дужє туш'не*.

ВА́ЛКОВЫ́Й [вал'ковый], а, е, *буд.* Із саману, саманний. *Вал'кова хыжє*.

ВА́ЛБЮ́К [вал'бюк], л'ка, ч., *буд.* Необпалена суха цеглина з саману. *Титир ужє мало ко чинит хыжє из вал'ку*. ♦ **Мєтати вал'кы** – виготовляти цеглини з саману. *Давно мы мєтали вал'кы ус'ов фамєлий'ов*.

ВА́ЛЦЬОВА́НС [вал'ц'ован'є], а, с. Вирівнювання та вкочування катком ґрунту, шляхового покриття. *Вал'ц'ован'є н'ол'а пуд ро'саду, гор'с'ата*. Пор. **вальцьовати**.

ВА́ЛЦЬОВА́НИЙ [вал'ц'ований], а, е. Вирівняний та вкочаний катком (про ґрунт або шляхове покриття). *Вал'ц'ованє по'ле, вал'ц'ованый гор'сак*.

ВА́ЛЦЬОВА́ТИ [вал'ц'овати], 'ц'уйу, 'ц'уйєш, *недок.* Вирівнювати та вкочувати катком ґрунт, шляхове покриття. *Пєрет тым, їак садити ро'саду, вал'ц'уйут зимл'у*.

ВАЛЬЦОВА́ТИСЯ [вал'ц'оватитис'а], ц'у-йес'а, *недок.* Вирівнюватися та вкочуватися катком (про ґрунт, шляхове покриття). *Гасфал'тна до'рога тай зим'ла'а перед ро'садов вал'ц'уйес'а.*

ВАЛ'ОХ [вал'ух], ха, ч. Те саме, що **лодарь**. *Вал'ух – ко не" хоче н'ич ро'бити.*

ВАЛЮХОВА́ТЫЙ [вал'ухов'атый], а, е. Лінійвий. *Ота'д'івка вал'ухов'ата.*

ВАЛЯГУ́В [вал'агув], го́ва, ч. Неповоротка людина, вайло. *Ты с тым вал'а'говом м'ного с'а не" наро'биш.*

ВАЛЯ́НЬИЙ [вал'аный], а, е. Брудний від грязюки, болота. *На'писе'а в'чора так, шчо при'йшо'в ус'ый вал'аный.*

ВАЛЯ́ТИ [вал'ати], л'айу, вал'аш (л'айеш), *недок.* 1. Бруднити, грязнити. *Л'ише' было не" вал'ати пу'ві то'панкы, ай у'бути стар'і.* 2. кул. Посипати тісто мукою, цукром, тертимн горіхами, сухарями і под. *Аж не вал'айеш'кісто му'ков, та не" ум'іши го'файно.*

ВАЛЯ́ТИСЯ [вал'атися], л'айус'а валас'а (л'айес'а), *недок.* Бруднитися, грязнитися. *Йурику, не вал'айс'а в'порохови.*

ВАМ, *дав. відм. мн. займ. особ. вы. 1.* Вам. 2. Ваш. *Не ган'бітес'а так гово'риту ш чулу'віком: пак увун вам стрый.*

ВАНДРЫ, у, мн. Мандри, подорожі; бродяжництво. *Пу'шоб Ціл'о наш у'вандры.* Пор. словц. vandry, *чес.* vandr 'мандри', *угор.* vándor 'подорожній', *нім.* wandern 'бродити, мандрувати'. Див. ще **вандр'ованс**.

ВАНДР'ОВАНС [ванд'рован'е], а, с. Те саме, що **вандри**. *Вандрован'е по" с'вітови.* Пор. **вандрова́ти**.

ВАНДРОВА́ТИ [руйу, руйеш, *недок.* Мандрувати. *Ціл'о л'убит вандро'вати.*

ВАНДРУВНІ́К [вандрув'ник], ка, ч. Той, що любить подорожувати. *Вандрув'ник с'а'хыжс'і'д'вого не" держит.*

ВАНДРУВНІ́ЦЯ [вандрув'ниц'а], і, ж. Жін. до **вандрув'ник**. *Твоя'а'д'івка велика вандрув'ниц'а: н'ігда йі не"йе'дома.*

ВАНДРУВНІ́Й [вандрув'ный], а, е. Який любить подорожувати. *Вандрув'на'д'івка.*

ВАНЬКА-СТАНЬКА [ван'ка-стан'ка], ы, ч., *заст.* Вид дитячої іграшки. *Типір'ин'і'д'ити не" зна'ют, шчо та'ке ван'ка-стан'ка.* Пор. *рос.* Ванька, *встань-ка.*

ВАРГУ́ЛЯНС [варгул'ане], а, с. М'яття крутячи (котячи) то в один, то в другий бік. *Ут:войого варгул'ан'а вс'а скатирт' пув'є'варила с'а.* Пор. **варгуля́ти**.

ВАРГУ́ЛЯННИЙ [варгул'аный], а, е. М'яттий у результаті скручування то в один, то вдругий бік. *Варгул'аный ви'лах, варгул'ане полот'но.*

ВАРГУ́ЛЯТИ [варгул'ати], л'айу, гул'аш (л'айеш), *недок.* М'яти крутячи (котячи) то в один, то в другий бік. *Не варгул'ай'тул'ко'кабат, бо пув'є'варитц'а.*

ВАРДЖЕ́ННИЙ [вар'женый], а, е. М'яттий, вироблений, вичинений (про шкуру). *Ис'а ш'кура шче не вар'жена.*

ВАРДЖІ́ТИ [вар'жити], їзу, їши, *недок.* 1. М'яти, виробляти шкуру. *Май'дав'но л'уде'мали бара'ну, вуц'та самі вар'жили ш'куры.* 2. *перен.* М'яти тканину, одяг, папір і под. *Не"вар'жи так ве'рету, бо, див'и, й'дка пув'є'варена.* Див. ще **жмня́кати**, **ужва́рити**. Пор. *угор.* dial. varga 'чинбар'.

ВАРДЖІ́НС [вар'жин'е], а, с. М'яття, вироблення шкури. *Вар'жин'е не" хут'куму с'а в'да'є.* Пор. **варджі́ти**.

ВА́РЕ-ДЕ, *присл.* Будь-де. *Варе-де го най'ди.* Див. ще **хуть-де**.

ВА́РЕ-ЗА́ЩО [варе-'зашчо], *присл.* З будь-якого приводу. *Куй им був ма'льий, та'били н'а'мамка хут'зашчо.* Див. ще **хуть-за́що**.

ВА́РЕ-КО, 'варе-ко'го, *займ. неозн.* Будь-хто. *Йу'му'варе-ко по'можє.* Див. ще **хуть-ко́**.

ВА́РЕ-КОЛІ́Й, *присл.* Будь-коли. *Йа'м'ожу'варе-коли при'йти.* Див. ще **хуть-колі́**.

ВА́РЕ-КО́ТРЫЙ, а, е, *займ. неозн.* Те саме, що **ва́ре-як'ий**. *Най'при'їде'варе-котрый сус'іт.*

ВА́РЕ-КУ́ДЫ, *присл.* Хоч куди. *Можє йти'варе-куды.* Див. ще **хуть-куды́**.

ВА́РЕ-КУ́ЛЬКО [варе-'кул'ко], *числ.* Будь-скільки. *Варе-кул'ко з'р'обл'у, айбо з'р'обл'у.* Див. ще **хуть-ку́лько**.

ВА́РЕ-У́ДКЫ [варе-'уткы] *присл.* Будь-звідки. *Йа'при'везу'зерна'варе-уткы.* Див. ще **хуть-удкы́**.

ВА́РЕ-ЧІ́Й, а, е, *займ. неозн.* Будь-чий. *Варе-чий горот, айбо шче в'ден'куп'у.* Див. ще **хуть-чий́**.

ВА́РЕШ, а, ч., *заст.* Місто. *Дав'но до'вареша с'ме ходили пи'нком.* Пор. *угор.* város т.с. Див. ще **го́род**.

ВА́РЕШСЬКЫ́Й [варес'кый], а, е, *заст.* Міський. *Варес'ка'д'івка.* Див. ще **городськы́й**.

ВА́РЕ-ШЧО [варе-'шчо], 'варе-чого, *займ. неозн.* Будь-що. *Увун'варе-шчо при'думайє, лиш бы помо'чи чулу'вікови.* Див. ще **хуть-ш'о**.

ВА́РЕ-Я́К [варе-'йак], *присл.* Будь-як. *Завтра Мар'іка'варе-йак, а'при'їде до нас.* Див. ще **хуть-я́к**.

ВА́РЕ-Я́КЫ́Й [варе-'йакый], а, е, *займ. неозн.* Будь-який. *Йа'при'везу'р'іну'варе-й'акым'возом.* Див. ще **ва́ре-ко́трый**, **хуть-як'ий**.

ВА́РИНС [вар'ін'е], а, с. Варіння.

ВА́РІ́ХА [вар'і'ха], ы, ж., *кул.* Ополоник. *Ва-р'і'хов чір'айут'сербанку з гор'и'ка.*

ВА́РКАТИ, айу, аш (айеш), *недок., зневаж.* Верзти, патякати. *Кул'ко ми буд'єш'варкати, не"варкай ми'тул'ко.* Див. ще **варчі́ти**.

ВА́РКОШ, а, ч., *зневаж.* Той, що верзе, пагякає. *Варкоша мало ко слухає.*

ВА́РКОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **варкош**.

ВА́РОВАНЕ [варован'е], а, с. Захищення, захист. *Гур'ке моє варован'е, куй йа так пострадав.* Пор. **варовати**.

ВА́РОВАНЬИЙ, а, е. Бережений. *Варованого й Бох со'котит.*

ВА́РОВАТИ, руйу, руйеш, *недок.* Стерегти, берегти, оберігати. *Файна д'івочка, ко'бы йи Бог варовав.*

ВА́РОВАТИСЯ [вароватис'а], руйус'а, руйес'а, *недок.* Остерігатися, берегтися. *Варуйтес'а уд злых л'уди.*

ВА́РТАШ [ша, ч., залізн. Той, що пильнує на залізничному переїзді. *Варташ стуйит на ш'тац'ийі вад' на 'рамні.* Пор. словац. діал., заст. *vartáš*, нім. *Wärter* 'сторож'.

ВАРУВНЬИЙ а, е. Обережний. *Варувный чулу'вік.*

ВА́РЧИТИ [вар'чіти], 'чу, 'чиш, *недок.* Те саме, що **варкати**.

ВА́РЧЛІВЬИЙ, а, е, *зневаж.* Який говорить нісенітницю, веде пусті балачки. *Варчлива 'баба.*

ВАСІ́ЛЯ [Васил'а], *невідм., церк.* Християнське свято на честь святого Василя Великого (14 січня).

ВБЫ́ *див. обы́.*

ВДНУ́ *див. удну́.*

ВДЯ́КА [вд'ака], ы, ж. Приемність. *Есе та'ка т'во'яа вд'ака ми'н'і?* ♦ **Зро'бити на вд'аку** – виконати чие-небудь бажання, прохання. *Зро'би ми на вд'аку – нуц'ул'уй н'а.*

ВЕ́ЗТИ [вести], 'везу, 'везеш, 'везе'ме, 'везе'те; *мш.ч.* в'йуз(с), 'везла, 'везло, 'везли, *недок.* Везті.

ВЕ́ЗТИСЯ [вестис'а], 'везус'а, 'везес'а, *недок.* Везтіся.

ВЕ́КСЛИК, а, ч., *заст.* Вексель.

ВЕ́ЛІКА [велика]. Коротка форма родового відмінка однини прикметника *великий* тільки у разі уд 'мала до велика. *Ус'і ро'били 'с'іном – уд 'мала до велика.* Антонім *мала*.

ВЕ́ЛІЧКЬИЙ [величкьий], а, е, *пестл.* Величенький. *Ййі внучка – доста величка д'івочка.*

ВЕПЕ́РЬ [в'епир'], пр'а, ч. Кабан. *Ма'р'іко, дай 'йісти витр'ова.*

ВЕ́ПРИК [веприк], а, ч. Зменш. до **вепе́рь**. *Файный веприк удавс'а.*

ВЕПРІ́СКО [веприско], а, ч. Збільш. до **вепе́рь**. *Наи веприско б'ру'єє мно'го йз'істи.* Див. ще **вепріще**.

ВЕПРІ́ЩЕ [веприщче], а, ч. Те саме, що **вепріско**.

ВЕПРЬО́ВЬИЙ [випр'овый], а, е. Належний кабанові або пов'язаний з ним. *Витр'ова соло'шша май'добра, ги с'вин'і.*

ВЕРВЕ́ЧКА, ы, ж. Підтяжка на штанах у дітей, смужка тканини, на якій висить торбина. *Удо'рвалас'а вер'вечка на нагави'чках.* *При'ийи вер'вечку на 'тайстр'і.*

ВЕРЕ́ТА, ы, ж., *заст.* Простирadlo здебільшого з домотканого полотна. *Сведер ро'ст'ахс'а, йак вер'ета.* *Вер'етов'і 'с'іно но'сили.*

ВЕРЕ́ТКА, ы, ж. Зменш. до **верета**. *Гду'вержусу ко'р'ові вер'етку 'тавы.* Див. ще **верета**.

ВЕРЕ́ТЯ [в'ирит'а], ати, с. Те саме, що **веретка**. *Треба бы ми в'ирит'а соло'мы с'вин'а уп'алити.*

ВЕРЕ́ТЯНЬИЙ [в'ирит'аний], а, е. З домотканого полотна. *В'ирит'ан'і наг'ави'ц'і.*

ВЕ́РЕЧИ, 'вержу, 'вержеш, *недок.* Кинути. *Вир'з' 'пару на'вилку 'с'іна на вус.* Див. ще **шц'урити**.

ВЕ́РЕЧИСЯ [веречис'а], 'вержус'а, 'вержес'а, *док.* 1. Кинутися, відправитися. *Аж не' б'уде туй роботи, та 'вержус'а в 'Росі'ю.* 2. Здрігнути (про істоту). *Кос' так за'гунав у д'вир'і, шчо д'ітина с'а 'вел'а.* Див. ще **зверечис'я**.

ВЕ́РЕЧИСЯ² [веречис'а], 'вержес'а, *док.* Викривитися пропелером (про дошку, двері і под.). *'Вел'ис'а 'мо'ї д'вир'і, бо 'майже 'с'ыр'ов'атых до'и'чок ййх уч'їнили.* Див. ще **зверечис'я²**, **зв'іритися**, **ўв'іритися**.

ВЕ́РЖЕНЬИЙ, а, е. Кинутий. *'Вержений йак'ы-мис 'коп'ьялом 'камін 'розбив на ст'овпові 'ламтучку.*

ВЕ́РСТНИК [версник], а, ч. Ровесник. *'Йура с Петром – версники.*

ВЕ́РСТНИЦЯ [версниц'а], і, ж. Жін. до **верспик**. *Полан'а – 'мо'яа 'версниц'а.*

ВЕРСТЬ¹ [вирс'п'], 'версти, ж. Вік; вікова група. *Мы з ним од'но'їй 'версти.*

ВЕРСТЬ² [вирс'п'], 'версти, ж., с.г. Частина ділянки, поля і под. *Иш'че 'нын'і по'коп'леме дві 'версти бур'аку.*

ВЕ́РТАНЕ [вертан'е], а, с. 1. Повернення чо-гонебудь, вертання. 2. Ходьба, їзда назад, повернення, вертання. *'Вертан'е з роботи до'му.*

ВЕ́РТАНЬИЙ, а, е. 1. Відданий назад. *'Вертаний с'вирд'ул.* 2. Повернутий з дороги. *Ні'віска вже 'была 'вертана стар'ов ис стар'ини не' рас.*

ВЕРТІ́ЮК [в'ерт'ук], 'ка, ч. Дерев'яний товкач, яким розтирають мак, пшоно, сіль і под.; макогін. *Гду по'з'ыч'ити в'ирт'ук, бо муй с'а дис' загубив.*

ВЕРХО́ВИНА [Верховина], ы, ж. Гірські райони Закарпаття. *На Ве'р'ховин'і в 'апрі'л'у шче ст'удено.*

ВЕРХО́ВИНЕЦЬ [верховиниц'], ни'а, ч. Житель гірських районів Закарпаття. *Вер'ховинц'і умін'уйут у нас дош'кы за 'с'іно.*

ВЕРХО́ВИНКА [верховинка], ы, ж. Жін. до **верховинець**.

ВЕРХОВИНСЬКИЙ [вер'ховинс'кий], а, е. Гірський. *Верховинс'кі села*. Антонім **долуський**.

ВЕРЧЕНЫЙ, а, е. Зроблений сверлом. *Верчена д'іра*.

ВЕРЧЕНИК, а, ч., *вес.*, *заст.* Обрядова кругла весільна хлібина з отвором усередині. *Верченик – ото колач із д'ірбв, ідого несе жеєних із молодцц'ов*. Див. ще **колач із д'ірбв** (див. **колач**).

ВЕРШАДЬ [виршад'(т')], 'вершади, ж., зб. Вершки дерев. *Пузрубуй на чіришини 'виршад', найне" йде у'вир'х*.

ВЕРШИТИ, 'шу, 'шиш, *недок.* Наповнювати вщерть. *Шче 'мало верши 'с'іно на вує*.

ВЕРШНЫЙ, а, с. Наповнений ущерть. *'Вершине корыто пиш'ниці*.

ВЕРШНО. Присл. до **вершний**. *Дали ми чіришини'у 'шанку 'вершно*.

ВЕРЬХ' [вир'х], 'ха, ч. 1. Сметана. Див. ще **зверхни́а, зметана**. *Дуже с'ру'зумна: вир'х із'ла, а самокышу лишила*. 2. буд. Верхня частина будівлі разом з дахом. *На 'пашуй 'хыжи треба бы пумі'н'ати вир'х*.

ВЕРЬХ' [вир'х], *прійм.* Зверх. *Меч 'с'іно вир'х отавы*.

ВЕРЬХОМ [вир'хом], *присл.* Верхи (на конях). *Ут Івана-Франкіс'кого мы вже вир'хом ішли*.

ВЕСЕЛИТИ [веселити], 'л'у, 'лиш, *недок.* 1. Звеселяти кого-небудь. 2. Колядувати на Різдво. *У нас 'прде'ац':а кул'адо'вати так: «Ци веселити вам, 'пане'газде, на сис'С'атый 'вийчур?»*.

ВЕСЕЛІЦЯ [весе'лиц'а], і, ж., *метеор*. Веселка, райдуга. *Д'іти 'віруйут, ичо весе'лиц'а 'вбду пїе*.

ВЕСЕЛЫЙ, а, е. 1. Веселый. *Весела 'моја ку'ма, бо в'вук с'а в'ниій 'вродив*. 2. *перен., ірон.* Який напідпитку. *'Нын'і муй чулу'вік 'прійш'ов 'доста веселый думу, бо 'майже, б'в у 'корчмі*.

ВЕСТИ, 'веду, 'ведеш, 'ведеме, 'ведете; *мин.ч.* в'йуг(х), в'єгла і в'єла, в'єгло і в'єло, в'єгли і в'єлн, *недок.* Весті. *Вєглам д'іт'вака за'руку*.

ВЕСТИСЯ [вєстис'а], в'єдєс'а, *недок.* Щастити. *Вєде іуї с'а. Вєло ми с'а*.

ВЕТЕШНЬКИЙ [ветеш'нин'кий], а, е. Слабенький, значною мірою зношений (про одяг, тканину і под.). *Дуже в'ні'ого ветеш'нин'кий 'вуйош*.

ВЕТЕШНЕНЬКО [ветеш'нин'ко], *присл.* У зношеному одязі, бідненько. *Уд'іта вта 'была 'д'і'вочка ветеш'нин'ко*.

ВЕТЕШНЫЙ, а, е. Зношений (про одяг, тканину). *Ветеш'ный – ото такый, ичо с'коро будє 'чуравый, руз'л 'ізєс'а*.

ВЕТЕШНІТИ [вєтє'шн'іти], 'н'іє, *недок.* Старіти від часу і зношування (про одяг, білизну). *Ус'аки 'бд'іж, іак с'а 'ноєит, та вєтє'шн'ііє*.

ВЕЧЕРІТИ [вє'чє'р'іти], р'ііє, *безос., недок.* Вечоріти. Див. ще **вечерітися**.

ВЕЧЕРІТИСЯ [вє'чє'р'ітис'а], р'іієс'а, *недок., безос.* Те саме, що **вечеріти**. *У дн'цимбр'і вч'ір'іієс'а с'коро*.

ВЕЧЕРІШНЬКИЙ [вє'чє'р'ішн'ый], а, е. Вечірній. *Вє'чє'р'ішн'є моло'ко*.

ВЄЧУР' [в'ийчур], 'вєчєра, ч. Вечір. *'Тєплый 'вийчур. 'С'ого 'вєчєра*.

ВЄЧУР' [в'ийчур], *присл.* Вечірньою порою, ввечері. *Прийду до т'а, Мєр'іко, 'вийчур*. Див. ще **увечері**.

ВЕЧУРНІЦІ [вє'чур'ни'ці], 'ниці, *мл., заст.* Вечорниці. *На вє'чур'ниці 'ах'было 'весєло*.

ВЕЧУРНИЧИТИ [вє'чур'ничити], чу, чип, *недок.* 1. *заст.* Ходити по вечорниціях. *Іа моло'дым л'убив вє'чур'ничити*. 2. Довго сидіти вечером, пізно лягати спати. *Муй у'нук хут'-'кул'ко бы вє'чур'ничив 'коло телє'візєра, а пак 'рано го не" можє рє'збудити у 'вдн'кєлу*.

ВЕЧУРНЯ [вє'чурн'а], і, ж., *церк.* Вечерня. *Нєрєд і'де з вє'чурн'і*.

ВДЫХАНС [вздыхан'є], а, с. Зітхання. *Тєтє і'її вздыхан'є і н'і слова з 'рєта не давало ми с'пєкєйу*. Пор. **вздыхати**.

ВДЫХАТИ, 'хайу, 'дыхаш ('хайєш), *недок.*, **ВДЫХНУТИ**, ну, 'нєш, *док.* Зітхати. *Куй с'а 'журит чулу'в'ік, та вздыхат (взды'хайє)*.

ВДЫХНУТИ див. **вздыхати**.

ВИДАВ, *присл.* модал. Те саме, що **ачей**. *'Анц'а, в'їдав, ичє с'а не" вєрнула*.

ВИДИМЭННЫЙ [види'мен'ый], а, е. Невідворотний. *Види'мен:ый му кєд'ниці*.

ВИДИМЭННО [види'мен:о], *присл.* Невідворотно; постійно. *Хут'Цил'а давно вже не"іє на с'віт'і, а види'мен:о ми і'де на 'очи*.

ВИДІНС [вид'ін'є], а, с. Видіння. Пор. **видіти**.

ВИДІТИ [вид'іти], 'вижу, 'видиш, *недок.* Бачити. *Іа 'вижу, ичє ты 'рєбиш*.

ВИДІТИСЯ [вид'ітис'а], 'вижєса, 'видис':а, *недок.* 1. Бачитися. *Ты 'видис':а в т'а'кєму пє'ску'єнуму 'зиркалові?* 2. Здаватися, видаватися. *Мін'і с'а 'видит, ичє не'треба 'было так 'рєбити. Она ми с'а 'вид'іла май мєл'дєдє, ги іє*.

ВИДКИЙ [в'иткий], а, е. 1. Такий, якого здалеку видно, видний. *Ис'а 'хыжа з'далєку 'витка*. 2. Ясний. *'Заранєк б'в 'виткий*.

ВИДКО [в'итко], *присл.* Видно. *Вєн иш'чє 'витко. 'Житко, ичє в т'а 'витко?* (жарт).

ВИДЯЧЫЙ [видяч'ый], а, е. Зрячий, видючий, видюший. *Однє с'а д'ітина в'ниій 'вродила 'вид'а'чє, а д'ругє с'л'іпа*.

ВИЛÁХ, 'ха, ч. Біле покривало на ліжку, переважно домоткане, вишиване, з мереживом. *Вилáхы да'вали в час'ц'д'івц'і*.

ВІЛЫ, вил, *мн., с.г.* Вила.

ВІЛКА, *ы, ж.* Виделка. *Май даўно вилкы бы-ли у думіюві.*

ВІННИЦЯ [вин:иц'а], *ы, ж., с.г.* Виноградник. *Майеш 'файну' вин:иц'у – тай 'майеш' своее вино.*

ВИНО, *на, с. 1.* Вино. 2. *бот., рідк.* Те саме, що **грэзен**.

ВИНЯНЫЙ [вин'аный], *а, с.* Винний. *'Вин'ана ск'л'анка 'дóвго с'а не' 'може' 'увун'ати уд'вина.*

ВІСКАНС [вискан'е], *а, с.* Виск. *Ут:ого 'вис-кан'а в'же ми в гуду'ві 'вискат.* Пор. **віскати**.

ВІСКАТИ, айу, аш (айеш), *недок., ВІСКНУТИ, кну, кнеш, *док.* Вищати, пищати. *Не' 'вискай, бо в'же н'а 'вуха ут'а: 'бол'ат.**

ВІСКНУТИ *див.* **віскати**.

ВІДРА, *ы, ж. 1. зоол.* Видра (*Lutra lutra*). 2. *перен.* Энергійна й надмірна худа жінка. *Ота 'видра в'же пуб'ігла по селу.*

ВІДРИТИСЯ [выдритис'а], *р'ус'а, рис'а, недок.* Підноситися, підніматися. *Уд м'орозу нус 'выдриц'у:а.*

ВІДРЫЙ, *а, е.* Энергійний, бадьорий. *Петро не' 'л'нивий, ай 'дуже 'выдрый' чулу'вік.*

ВІКАТИ, айу, айеш, *недок.* Звертатися до кого-небудь на «ви». *Та не' 'выкай ми, йа не' 'такий' старый.*

ВІРГА, *ы, ж., зневаж.* Энергійна, непосидюча жінка. *Кул'ко в'та стара 'вирга буде 'бігати по селу?*

ВІСОКЫЙ [вы'сокий], *а, е.* Високий.

ВІСОКО [вы'соко], *присл.* Високо.

ВІСУЧКЫЙ [вы'сучкий], *а, е, ласк.* Висо-ченький. *Доста вы'сучкий 'хлопчик.*

ВІСУЧКО [вы'сучко], *присл., ласк.* Висо-ченько. *Доста вы'сучко у вас до пада.*

ВІТИ, *в'ийу, в'ейш, недок. 1.* Вити (про со-бак, вовків). 2. *перен.* Біситися за жиру (про людей). *Полан'а 'дуже в'же 'в'ийе, бо 'дуже 'йу 'великий' бив'шик.*

ВІШІНЬ [вы'шін'], *ше'ни, ж.* Висота, вишина. *Деко с'а буй'ит вы'ше'ни, та не' 'л'ізе на 'дерево.*

ВІШНЬЫЙ [вышн'ый], *а, е. 1.* Який знаходиться вище, верхній. *Муй кум 'ж'іве у 'вышн'о'му кун'ци 'вулиці і.* Див. ще **горішньый**. 2. Який іде з неба, від Бога або стосовний останнього. *Х'вала 'вышн'о'му 'Бóгу.*

ВІВКАНС [в'іван'е], *а, с.* Пронизливий крик. *То'то 'в'іван'е 'чутти 'было по' вс'уй 'вулиці.* Пор. **вівкати**.

ВІВКАТИ, айу, аш (айеш), **ВІВКНУТИ**, ну, неш, *недок.* Кричати пронизливо. *Не' 'в'івакй 'тул'ко, бо в'же голо'ва н'а в'т'а: 'болит.*

ВІВКНУТИ *див.* **вівкати**.

ВІДІК [від'ік], *ка, ч.* Нерідне село, інший на-селений пункт. *Анд'р'ій 'уз'ав 'д'івку з від'іка.* Пор. угор. *vidék* т.с.

ВІДІЦЬКЫЙ [від'іц'кый], *а, е.* Який з іншого села. *Від'іц'ка 'ж'она.*

ВІДРІСКО, *а, с.* Збільш. до відрó 'відро'. *Йа та'ке від'риско не' 'годна (гон:а) по'нести.*

ВІДРІЩЕ [від'рищче], *а, ч.* Збільш. до відрó 'відро'.

ВІЗІЛÉПОРТ [в'із'ілепорт], *а, ч., заст.* Медич-не посвідчення про наявність тілесних ушкоджень. *Увун н'а так по'бив, шчо йа в'з'ала в'із'ілепорт та зав'далам го на сунт.*

ВІЗІПУШКА [в'із'іпушка], *ы, ж., заст.* Ручна водокачка. *Да'вно в 'каж'ж'уму се'л'і 'была в'із'іпуш-ка.* Пор. угор. *vízirpuska* 'водяний пістолет', 'по-жежний шланг'.

ВІЗІТЕРÓВАНС [в'із'іте'рован'е], *а, с.* Огля-д, перевірка, інспектування. *В'із'іте'рован'е по'міс'ц'а.* Див. ще **візіте'рунок**. Пор. **візіте'ровати**.

ВІЗІТЕРÓВАНЫЙ [в'із'іте'рований], *а, е.* Оглянутий, перевірений, інспектований. *В'із'іте-р'ована по'кун'ц'ом 'х'ы'жа, в'із'іте'рований 'дохто-ром біт'іжн'ак.*

ВІЗІТЕРÓВАТИ [в'із'іте'ровати], *руйу, 'руйеш, недок.* Оглядати, перевіряти, інспектувати. *Прийш-ла стара в'із'іте'ровати сво'йу це'віску.* Пор. лат. *visitare* т.с.

ВІЗІТЕ'РУНОК [в'із'іте'рунок], *нка, ч.* Те саме, що **візіте'рованс**. *'Удержавим в'із'іте'рунок бі'рова.*

ВІКО [віко], *а, с. 1. заст.* Дерев'яна посудина, що була міркою сипучих речовин (зерна, борошна). 2. Міра сипучих речовин, яка дорівнювала 4 купам (25 кг або 32 л). *По'з'ычим в'іко мел'йу.*

ВІЛЛУНЬ [віл'унь], *ни, ж., 1.* Електрична лампочка. *Т'іп'ир 'добре, бо 'віл:ун'і нам с'в'ітит, а да'вно 'лампа кл'і'пала.* 2. Електричний ліхтарик на батарейках. *Б'ери 'віл:ун' та по'никай ко'р'ову, шчо 'чинит.* 3. *заст.* Рентген. *Йа за сво'й 'живот' лиш раз 'была на 'віл:уни.* Пор. угор. *villany* 'електрика'. Див. ще **ренг'інь**.

ВІЛЛУНЬКА [віл'ун'ка], *ы, ж.* Зменш. до **віллу'нь** 2. *Т'іп'ир 'мало не в 'каж'ж'ого д'іт'вака 'йе 'віл:ун'ка.*

ВІНДЖІРІЛЬ [він'ж'ір'іл'], *л'а, ч., заст.* Инже-нер. *Муй сын – він'ж'ір'іл'.*

ВІНДЖІРІЛЬОВАТИ [він'ж'ір'іл'ова'ти], *л'у-йу, л'у'йеш, недок., заст.* Працювати інженером. *Тот чулу'вік 'дóвго він'ж'ір'іл'ова'в на за'вóд'і.*

ВІНКЕЛЬ [в'інк'іл'], *кл'а, ч. 1. стол.* Сто-лярський кутник (прямий кут), кутомір. *Остолош без 'вінк'л'а с'а не' 'може в'б'ийти.* 2. Прямий кут. *Куй 'чин'ат 'х'ы'жу, та все перев'ір'айут, ци 'йе 'він-к'іл'.* Пор. нім. *Winkel* 'кут'.

ВІНКЫ, *ку, мн., вес.* Вечірній обряд наперодні весілля, коли плетуть вінки з барвінку для жениха, друзів, корогви та ін. *На вінкы 'йшли до 'жени'ха д'і'вкы й 'хлопц'і.*

ВІНЧАНС [вінчан'є], а, с., *вес.* Шлюбний церковний обряд вінчання. *Вінчан'є с'а чинит у церкві.* Див. ще **вінчаньки**.

ВІНЧАНЬКИ, *нок, мн., вес.* Те саме, що **вінчанс**. *На вінчаньки йдуть молід'ї, родина, дружбове, кумове.*

ВІНЧОВАНС [вінчован'є], а, с. 1. (про щедрих) Побажання господареві добра проказуванням традиційного тексту під час старого Нового року (14 січня). *На вінчован'є хід'ат лиш хлѠпчुकь, д'ївочкь не йдуть.* 2. Побажання добра. Пор. **вінчова́ти**.

ВІНЧОВА́ТИ, *чуйу, чуйеш, недок.* 1. (про щедрих) Бажати господареві добра проказуванням традиційного тексту під час старого Нового року (14 січня). *Вінчуйу вам, пане газде, на сис'ичасливий Новий гут...* 2. *рідк.* Бажати добра, віншувати. *Вінчуйеме вам ус'їх блах.*

ВІНЧУВНИК [вінчу'ник], *ка, ч.* Щедрувальник на старий Новий рік. *У нас д'ївкь вінчовати не хід'ат, лиш хлѠпц'ї – вінчунікь.*

ВІРНИК, а, *жс., церк.* Християнин, прихожанин. *Вірники хід'ат до церкви.*

ВІРНИЦЯ [вірниц'а], і, *жс., церк.* Жін. до **вірник**.

ВІРОВАТИ [віровати], *руйу, руйеш, недок.* 1. Вірити, довіряти. *Йа віруйу сво́ййу дун'ц'ї.* 2. Бути релігійним. *Ко не віруйе Бо́гу с'а́тѠму, тот буде в'їкл'ї.*

ВІРУЮ́ЩИЙ [віру'їущый], а, е. Член релігійної секти, сектант. *У на́шуму се'ял'ї віру'їущихь мало.*

ВІСЕЛНИЦЯ [віселниц'а], і, *жс., заст.* Шибениця. *Давно на віселницю вішали злѠд'їйу.*

ВІТРИ́СКО, а, ч., *метеор.* Сильний вітер, вітрисько. *Та́кий вітриско с'а руз'війав!*

ВІТРИТИ́СЯ [вітритис'а], *р'ус'а, рис'а, недок.* 1. Бути переповненим енергією. *Петрику, с'ад' тихо не вітрис'а тул'ко!* 2. Порушувати норми поведінки людини. *ЩѠс' Анц'а нудн'ала хвуст – зачалас'а вітрити.*

ВІША́К, *ка, ч.* Вішалка. *На вішак вішайут кабат, вуйош – хут'-шчо.*

ВІШАЛНИ́ЦЯ [Вішалниц'а], і, *жс.* Мікротопонім на позначення місця біля залізниці, де стояла хата-пустка.

ВІШАТИ́СЯ [вішатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок.* 1. Вішатися. 2. Пустувати (переважно про дітей). *Тот д'їт'вак ц'їльй дин'с'а дис'вішат.*

ВІЩУ́НИК [віщун'ик], *ка, ч.* Віщун. *Ты, Мигал'у, віщунік: йак ис'упу'їв, так с'а й'стало.*

ВКУ́С, у, ч. Смак. *Пукушай, йакый вкус у'с'бїй їдї.* Пор. ст.сл. **в'ькоу́сь** 'куштування, вживання їжі'.

ВКУ́СНИЙ, а, е. Смачний (про їжу). *Ци вкусный левеш, шчо му шче хы́бит?*

ВКУ́СНО. Присл. до **вкусный**. *Доста вкусно варит' мо́я нївіска.*

ВЛА́ГА, *ы, жс.* Сирість, вологість. *Ба шчо така влага в нас у'хыжи?* Пор. ст.сл. **влага** т.с.

ВЛА́ЖНИЙ, а, е. Сирий, вологий. *Влажный вѠздух.*

ВЛА́ЖНО. Присл. до **влажно**. *Туй доста влажно.*

ВЛА́СТЬ [влас'ц'], *сти, жс.* Влада. *Тогды шче мѠд'арс'ка влас'ц'у нас'была.*

ВМІ́ШОВАТИ́СЯ [в(у)мішоватис'а], *шуйу'са, шуйес'а, недок., ВМІ́ШАТИ́СЯ [в(у)мішатис'а], *шайус'а, умішас'а (шайес'а), недок.* Втручатися. *Та́кас' не'те'рп'їл'а́ча – хут'у шчо с'а вмішайеш.**

ВНА *див. она́.*

ВНУТ́РІ [внутр'ї], *присл.* Усередині. *Уже вс'е го внутр'ї болит.* Див. ще **уднү**.

ВѠВКОВА́ТЫЙ [вѠвковатый], а, е. Вовкуватий.

ВѠВКУ́Н [вѠвкун], *ча, ч. 1. зоол.* Вовк-самець. *ВѠвкун пу'н'ус уд нас бара́на то́йї зїмы.* 2. *перен.* Вовкулака. *Того с'ме с'а чулу́віка бо́йали, бо ка́зали за н'ого аж вѠвкун.*

ВѠВЦІ [вѠвци], *наз. мн., род.* вѠвку (одн. вѠвк, а, ч.). Вовки. *Та́ка не'ва'лѠвина ко́рова, вѠвци бы йї'їз'їли!*

ВѠВЧІ́ХА [вѠвчиха], *ы, жс., зоол.* Вовчиця. *ВѠвчиху дуже т'ашко вбити, бо дуже хытра.*

ВѠГА! *виг.* Стій, тпру! (до корови, волів, коней).

ВѠГѠВ! [вѠгѠв']. *Вигук, яким спонукають волів, коней повертати наліво.* *Андр'їй буш н'їч не зна́йе, лиш «ча!» тай «вѠгѠв!».*

ВѠДА́ТЫ, *незн.* Давай бити. *А мы го догѠнили та водѠты го.*

ВѠДЫ, *вод, мн. 1. метеор.* Водопілля, повідь. *Станув скоро с'н'їх, та пуїли'водь.* 2. *мед.* Початок пологів. *Йу́лина скоро'родит, бо вже пуїли з'нїий'водь.*

ВѠДКА [вѠтка], *ы, жс.* Горілка. *Май да́вно на вѠтку ка́зали зу'р'їлка.* Пор. рос. водка т.с. Див. ще **зорілка, паленка**.

ВѠДОВА́ГА, *ы, жс.* Ватерпас. *Коли чїниш хы́жу, без водѠвагы с'а не'в'бїйдеш.*

ВѠДѠЩІ [ВѠдѠщчї], *у, мн., церк.* Водохрещі (19 січня). *На ВѠдѠщчї все ве'ялікі мо́розы.*

ВѠДУ́Д [вѠдуд(т)], *да, ч., орніт.* Оуд (Урура).

ВѠД'ЯНИ́ТИ [вѠд'ан'їти], *н'їе, недок.* Ставати водянистим. *За до́вгий час'фарба'вѠд'ан'їе.*

ВѠД'ЯНИ́Й [вѠд'аний], а, е. Водянистий, водявий. *Было много дуж'зу, та зрибы'мало вѠд'ан'ї.*

ВОД'Я́НЧА [вѠд'анча], *ати, с.* Горня, яким п'ють воду з відра, кухоль. *Так до́жила, шчо не'было йуї куму вѠд'анча'водь'подати.* Див. ще **горня́, канчу́в**.

ВОЄМСЬКИЙ [войимс'кый], а, е, *військ, заст.* Військовий. У *Хус'у і коло Кірешу* была *войимс'ка час'у*. Пор. рос. воинский т.с. Див. ще **воєнний**.

ВОЄННИЙ [войен'гий], а, е. Те саме, що **воємський**. На *скірдоьці*, *їат* *войин'ї*, по *хь'жах* *ис'ме* *были*. *Подоьлудн'у іду гет, бо вто войен'е*: *д'їло, там т'реба йти*.

ВОЄТИТИ [войетити], е'чу, е'тиш, *недок.* Сваритися з криком і бійкою. *По'лан'а в'ічно войетити*.

ВОЄТЛИВЫЙ [войетливый], а, е. Те саме, що **заклятый**. *Войетлива жо'на*.

ВОЄТНИК [войетник], *ка, ч., зневаж.* Чоловік, який легко вступає в сварку з криком і бійкою. *Войетник* – *ко все лиш войетити*.

ВОЄТНИЦЯ [войетниц'а], і, *ж.* Жін. до **воєтнийк**.

ВОЄТНИЙ [войетный], а, е. Те саме, що **заклятый**. *Войетный чу'ду'їак*.

ВОЖІНЕ [вожін'е], а, с. 1. Водіння. 2. Возіння.

ВОЖЧИК [вошчик], а, ч. Те саме, що **куннийкош**. *Треба йти за вошчиком а'бы с'їно прив'їус*.

ВОЗДУХ [вѳдух], у, ч. Те саме, що **аєр**. *Пуст'и мало вѳдуху до'хьжє, бо н'їчим д'ыхати*. Пор. ст.сл. **въздѳухъ** т.с.

ВОЗДУШНИЙ [вѳздушный], а, е. Легкий. *Ты не' вѳздушна* – *їа т'а не' б'їруїу держати*.

ВОЗІТИСЯ [вѳзитис'а], 'вѳжус'а, 'возис':а, *недок.* Кататися на чому-небудь. *Тот д'їт'вак хут'кул'ко бы с'а возив на б'їціл'ах*.

ВОЗМОГА, *ы, ж.* Можливість. У *н'ого не'їє возмогы уч'ити д'їти*. Пор. ст.сл. **возмоштин** 'змогти'.

ВОЗНЕСЕНІЄ [Вознеснієс], а, с., *церк.* Християнське свято Вознесіння Христа (через 40 днів після Великодня). Пор. ст.сл. **възнесєннє** т.с.

ВОЗНЄСТИ *див. вознісити*.

ВОЗНЄСТИСЯ *див. возніситися*.

ВОЗНЄСИТИ, вѳзнѳшу, вѳзносиш, *недок.*, **ВОЗНЄСТИ**, *несу, не'сєш, док., кого.* Надавати якій-небудь персоні великої ваги, прославляти. *Так у'жє т'у бр'їадир'ку вѳзнѳс'ат, г'їбы в'нїїї ку'руна'мїжє о'ччма*. Пор. ст.сл. **възносити** 'підносити, вивисувати'.

ВОЗНОСИТИСЯ [вѳзноситис'а], вѳзнѳнос'а, вѳзноис':а, *недок.*, **ВОЗНЄСТИСЯ** [вѳзнесис'а], 'несус'а, не'сєс':а, *док.*, Надавати власній персоні великої ваги, бути гоноровитим. *Цил'а вѳзносиц'а, г'їкуїбы'была цар'иц'ув*.

ВОЗОВІЦЯ [вѳзовиц'а], і, *ж.* Дорога, якою їздять возами. *Возѳвиц'а* – *вто у'тѳптана вѳзами дѳрога*.

ВОЗОВЫЙ, а, е. Возовий. *Вѳзова дѳрога*.

ВОІСТИННО [войистин'о], *присл., уроч.* Справді. *'Христос вѳскрес!*' – *'Воїистин:о вѳскрес!*'

ВОЙНА [война], *ы, ж.* Війна. *'Буде война*, – *ка'зав'їйѳна* (жарт).

ВОЙНОВЫЙ [войновый], а, е. Який стосується війни. У *войнов'ий час* *д'ужє с'ме т'ашко* *їжили*.

ВОЙСЬКО [вѳйс'ко], а, с., *зб.* Військо.

ВОКУЛ' [во'кул], *присл.* Довкола, кругом, навколо. *Об'їйди гѳрод во'кул та подїви, цї не' зайшла й'а'кас'мар'їжина*.

ВОКУЛ' [во'кул], *прим., з род. відм.* Довкола, кругом, навколо. *Во'кул'саду быв паланок*.

ВОЛАРЬ [во'лар'], *р'а, ч., заст.* Пастух волів.

ВОЛЕ, 'вол'а, с. 1. *анат.* Волю у домашніх птахів. *Зар'їзалам ку'риц'у, а в'нїїї пѳвне'воле мела'їу*. 2. Ожиріле підборіддя в людині. *Т'а'кый туш'нїш, шчо аж'воле в'н'ого с'а в'чїнило*. 3. Пухлина шитовидної залози при базедовій хворобі. *Уросло в'нїїї на'шїїї'воле*. 4. *заст.* Резервуарчик у газовій лампі чи ліхтареві. *Май буи'было скл'анчане'воле на'лампї, р'їтко бл'аш'ане*.

ВОЛІСКО, а, ч. Збільш. до вул 'віл'. *Уд'мене в'ка'гѳз у'силу в'з'аші т'а'кых дво'х во'лиску, шчо л'убо'было дї'витис'а*.

ВОЛІЩЕ [волищє], а, ч. Збільш. до вул 'віл'.

ВОЛОСМАН, *на, ч., заст.* Сільський депутат в дорядянському Закарпатті (до 1939 р.).

ВОЛОСОК, *с'ка, ч. 1.* Зменш.-пестл. до **волок** 'волос'. 2. Волосін для вудлища. *Треба ми ку'тити воло'сок на'вудиц'у*.

ВОЛОЧІЙ, вѳлѳчу, вѳлѳчиш, *недок.* Волокти. *Сис'тѳдн'їа вѳлѳчу ит'хьжє*. Див. ще **смьчити**, **цѳбри**.

ВОЛОЧІТИ, вѳлѳчу, вѳлѳчиш, *недок.* Голосно плакати. *ѳта жо'на д'ужє вѳлѳчила за с'воїым чу'лѳвїком*.

ВОЛННИЙ, а, е. Вільний. *Уз'ав ну'жє у'л'їву'руку, о'бы'была'волна'п'рава*.

ВОЛНО. *Присл.* до **волнний**. *Аш'хѳчєш, с'єне, їжити'волно, та йди на свуй хл'їп*.

ВОЛОСІЧКО [вѳлѳс'їчко], а, с., *зменш.-пестл.* Волоссячко.

ВОЛЪОВАТЫЙ [вѳл'ѳвагыї], а, е, *мед.* Хворий на зоб. *Вѳл'ѳвата'д'ївка*.

ВОН. 1. *присл.* Надворі, поза приміщенням, зовні. *Вон'паде дошч*. Див. ще **вѳнка**. 2. *виг.* Гсть! *Вон ми с'хьжє, ц'урѳше!*

ВѳНКА, *присл., рїдк.* Те саме, що **вон 1**. *Вѳнка шчє'вїтко*.

ВОНКАШНЫЙ [вѳнкаш'ный], а, е. Зовнішній стосовно приміщення, який знаходиться надворі. *Вѳнкашн'ї'ѳвир'ї*. Див. ще **вѳпкѳвый**.

ВОНКОВЫЙ, а, е. Те саме, що **вѳнкашний**.

ВОНЬ [вѳн'], *воїни, ж.* Те саме, що **воня**. У *с'уй воїни їа не' годєн'сид'їти*.

ВОНЯ́ [вун'а], і, ж. Сморід. *Вун'а з 'н'ого на кіло'митер.* Див. ще **вонь**.

ВОНЯ́К [вун'ак], 'ка, ч., *зневаж.* Той, що розповсюджує сморід. *Коло 'того вун'ака не" мои пруйти.*

ВОНЯ́ТИ [вун'ати], 'н'айу, 'вон'аш ('н'айеш), *недок.* Смердіти. *Ш'дос' во'нит (вун'айе) в 'хьжи.* Див. ще **бзіти**.

ВОНЯ́ЧЫЙ [вун'ачый], а, е. Смердючий, вонючий. *Вун'аче м'н'асо.*

ВОНЯ́ЧКА [вун'ачка], ы, ж., *зневаж.* 1. Жін. до **воняк**. 2. Курка. *Оты вун'ачкы запас'кудили ми вс'ый дур.*

ВОРГО́НА, ы, ж., *бот.* Бузок звичайний (*Syringa vulgaris*). *'Моя жо'на 'дуже 'л'убит вургу'ну 'пахати.* Пор. угор. orgona т.с.

ВОРКО́НИТИ [в'орк'н'іти], 'н'у, 'ниш, *недок.* 1. Воркотіти, воркувати (про голубів, горлиць і под.). *'Г'олубы в'орк'н'ат.* 2. *перен.* Ніжно розмовляти. *В'орк'нит 'д'івка до 'хлопц'а.*

ВОРОБА́К, 'ка, ч., *орніт., рідк.* Горобець (*Passer domesticus*). Див. ще **воробіць**, **вороб'ок**.

ВОРОБЕ́ЦЬ [в'ор'б'иц'], вуруп'а, ж., *орніт.* Те саме, що **вороб'ак**. *Скаче, як в'ор'б'иц'.*

ВОРОБЛЯ́ЧЫЙ [в'ор'бл'ачый], а, е. Пов'язаний з горобцем. *В'ор'бл'ачі гн'із'да.*

ВОРОБ'О́К, ро'пка, ч. 1. Те саме, що **вороб'ак**. 2. *перен.* Невеликого росту, худий чоловік. *Тот в'ор'бок хут'ку'ды 'ул'ізе.*

ВОРУЖІ́ЛНИК [вуружі'лник], а, ч. Чаклун, ворожит. *Вуру'жілники май 'р'ітко бы'ва'ют, ги вуружі'л'і.*

ВОРОЖІ́ЛЯ [вуружі'л'а], і, ж. Ворожка. *Вуру'жіл'а – вта жо'на, шчо з'на'є воро'жити.* Див. ще **монды'аня**.

ВОРО́СКА, ы, ж. Дужка на відрі, бідончику, кошику і под. *Удор'валас'а во'роска на відр'ови.*

ВОРОТІ́ЛО, а, с., *ткац., заст.* Вал у краснах, на який навівають нитки основи. *На в'ор'тило с'а наві'вала ос'нова.*

ВОРО́ТНИЦЯ [в'ор'тниц'а], і, ж. Одна частина двостулкових воріт. *Одна в'ор'тниц'а про'висла та закр'ывац'а по'гано.*

ВО́РОХ, а, ч. Купа, гурт. *Тоц'а 'ворох, 'майже, рос'паде, бо фурт с'а сва'жайт.* ♦ У 'в'ор'с'і – разом, гуртом, укупі. У 'в'ор'с'і май 'весело ро'бити. Див. ще **на'вороха**.

ВОРОШІ́ТИ, в'ор'шу, в'ор'шиш, *недок.* Об'єднувати, збирати до купи. *Буду су'с'іду в'ор'шити на лам'н'е ст'руча.* Див. ще **ворошніти**.

ВОРОШІ́ТИСЯ [в'ор'шитис'а], в'ор'шус'а, в'ор'шис'а, *недок.* Об'єднуватися. *Треба с'а нам в'ор'шити, та май 'скоро с'а з'робит ро'бота.* Див. ще **ворошнітися**.

ВОРОШНИ́НА, ы, ж. Спільне майно. *З б'дн'ой в'ор'шини не" прож'і'веш, т'реба ш'дос' с'во'ього 'мати.*

ВОРОШНІ́ТИ, в'ор'шн'у, в'ор'шниш, *недок.* Те саме, що **ворошіти**.

ВОРОШНІ́ТИСЯ [в'ор'шнитис'а], в'ор'шн'ус'а, в'ор'шнис'а, *недок.* Те саме, що **ворошітися**.

ВОРОШНЬБІ́Й [в'ор'шн'ій], а, е. Спільний. *'Каж'за та'д'ын'а не" мала с'во'ій 'кросна, май'буи вур'шн'і 'были.* Див. ще **ракашн'ій**.

ВОРОШНІ́Я [в'ор'шн'а], вур'шн'і, ж., *зб.* Гурт. *Будеш сама ро'бити ци в'урушн'і'?*

ВОРХО́НА́ДИТИ, нажу, надиш, *недок.* Кошлатити ворсисту тканину. *Не"сувайс'а по'п'кр'овц'у, бо в'орх'онадиш го.*

ВОРХО́НА́ДИТИСЯ [в'орх'онадитис'а], дин'а, *недок.* Кошлатитися (про ворсисту тканину). *Есе по'лотно 'дуже с'а в'орх'онадиш.*

ВОСК, 'в'дску, ч. Віск.

В'О́СТОК, а, ч. Схід (частина світу). *'Вітер 'зачав 'ві'яти з 'востока.* Пор. ст.сл. в'є'сток т.с.

ВОСТО́ЧНЫЙ, а, е. Східний. *Вос'точный 'вітер.*

ВОШ, 'воши, ж.; мн. 'вуші, 'ши, *ент.* Воша. *'Учесалам у д'ітини вош. Ти'пир чисто'та, та не" 'їе в 'чл'ади ву'ши.*

ВОША́Л'УВ [вущал'ув], 'лова, ч., *ент., частише мн.* вушал'овы, 'л'ову. Паразит (воша) домашньої птиці. *Вушал'овы 'можут за'ї'тити 'птиц'у. Аж у 'куруци м'ного вушал'ову, та з 'ний н'іч.*

ВОШК'О́ЛА, ы, ж. 1. Школа. *Гди вже в:ошк'олу, бо запоз'дис'а.* Пор. угор. діал. oskola, літ. iskola т.с. 2. *перен.* Грамота, освіта, наука. *На 'їс'у р'б'б'ту ве"ликі вошк'олы не т'реба.*

ВОШКО́ЛА́РНЫЙ, а, е. Шкільний. *Вошк'ол'арный 'горот.*

ВОШКО́Л'ОВА́НЄ [вошк'олован'є], а, с. Навчання (переважно в школі). *Вошк'олован'є н'і'к'ому не" и'кодиш.* Пор. **вошколов'ати**.

ВОШКО́Л'ОВА́НИЙ, а, е. Освічений, грамотний. *Вошк'олований 'хлопц'.* Антонім **невошколований**.

ВОШКО́Л'ОВА́ТИ, в'шк'ол'уйу, в'шк'ол'уйеш, *недок.* Навчати. *Ци 'добре вас ву'скулу'є но'ва в'читл'ка?*

ВОШКО́Л'ОВА́ТИСЯ [в'шк'оло'ватис'а], в'шк'ол'уйус'а, в'шк'ол'уйес'а, *недок.* Навчатися. *'Кул'ко с'а, не'боре, не" в'шк'ол'уйеш, а н'іч не" з'на'єш.*

ВОШКО́ЛЯ́НИ́К [в'шк'ол'а'ник], 'ка, ч. Школяр, учень. *Цил'ко – 'добрий вошк'ол'а'ник, 'файно с'а в'шк'ол'уйе.* Див. ще **ученій**.

ВОШКО́ЛЯ́НИ́ЧКА [в'шк'ол'а'ничка], ы, ж. Жін. до **вошколянік**.

ВÓШПОР, ʋóʃpõru, ч. Графітний порошок, який розводять у воді і наносять на чавунну кухонну плиту. *Мар'іко, купи ми мало ʋóʃpõру.* Пор. угор. vasporг т.с.

ВОШУТОШ [ʋуʃутош], а, ч., залізн., заст. Залізничник. *Давно ʋушутуші с'а ʋдобре ʋмали, бо ʋфайно заробл'али.* Пор. угор. vasutas т.с. Див. ще **залізнодорожник, штрекар'ь**.

ВПРУВУД див. **упрувуд**.

ВРЕД [вред(т)], ʋа, ч. Шкода. *Ото так'ий с-с'ід, шчо все ми вред чинит, вбы не чинити вре-ʋа, жити не може.* Пор. ст.сл. **врѣдъ** 'виразка, рана; тілесне ушкодження'.

ВРЕДІТИ [вредити], врежу, редиш, недок. Робити шкоду, шкодити. *Ота ми жо́на фурт вре-ʋит.* Пор. ст. сл. **врѣдити** 'пошкодити; зіпсувати; поранити'.

ВРЕДНЫЙ, а, е. Недобрий, шкідливий. *Не ʋїж уту ʋїду, бо вна ти здор'овл'у ʋредна. Ота тра'вичка (не'ачка) така ʋредна, шчо аш поклавис' у рот кусочок тоїї тра'вички, та уобрази з рота вже ʋї ʋбыло не мош.* Пор. ст.сл. **врѣднь** 'поранений; скалічений; шкідливий; ущербний'.

ВРЕДНО. Присл. до **вредный**. *Много ʋїсти мн'ас'а – ʋредно здор'овл'у.*

ВСЬО див. **усьб**.

ВСЯДЫ див. **усяды**. *Тым хл'опц'ом у'с'ады ʋп'овно.*

ВУВЦЯ [ʋу'ц'а], і, ж. Вівця. *Бла'гый ʋак ʋу'ц'а.*

ВУВЧАРІТИ [ʋу'чарити], р'у, риш, недок. Вівчарити.

ВУВЧАРЬ [ʋу'чар'], р'а, ч. Вівчар.

ВУВЧАРЬСЬКИЙ [ʋу'чар'с'кый], а, е. Вівчарський.

ВУВЧАРІОВ [ʋучар'у'в], р'ова, р'ово. Належний вівчареві. *Вучар'ова робота.*

ВУВЧЫЙ [ʋучый], а, е. Овечий. *ʋуче молоко ʋуже масне. Вучый сыр.*

ВУГІЛЬ [ʋугіл'], гл'а, ч. Вуглина. *Так спек'ла хл'ін, шчо ʋугл'ом став.*

ВУГІЄ [ʋугл'є], а, с. 1. Зб. до **вугіль**. *ʋугл'є с'а вста'їе, ʋак ізго'р'ат дры'ва.* 2. Вугілля як вид палива. *Титир ʋугл'є доро'ге.*

ВУГЛЯНЫЙ [ʋугл'аний], а, е. Вугільний. *ʋугл'аний склат.*

ВУД див. **уд**.

ВУДИЦЯ [ʋудиц'а], і, ж. 1. Шпилька. *Треба ми ʋудиц'у закап'атис'а, бо забулила ʋгомбу.* 2. риб. Вудка. *Ми'гал' нуш'ов имн'ати ʋрыбу ʋудиц'ов.*

ВУЖÓВКА [ʋуж'овка], ы, ж. Мотузка з лози. *Вуж'овкы с'а крут'ат ис'ы'рого ʋрута.*

ВУЗЕЛ, зла, ч. Вузол. *Не ʋгон'а м розй'азати сис'вузел.*

ВУЗІТИ, ʋужу, ʋузиш, недок. Звужувати. *Муї*

сус'ід усе лиш ʋузит ʋулиц'у, шчо с'коро не ʋ може ʋуде у двур зайти з ʋозом.

ВУЗЬКИЙ [ʋуский], а, е. Вузький. *ʋуска доро'га.*

ВУЗКО [ʋуско], присл. Вузько. *У'с'ому кун'ци ʋулиц'і ʋуже ʋуско.*

ВУЗЛÉНЫЙ, а, е. В'язаний вузлами. *Вузлений ʋм'тус.* Див. ще **шлийканий, шлийк'ований**.

ВУЗЛІТИ, л'у, лиш, недок. В'язати вузли. *Зай'ажи на вден ʋузел, не ʋтреба ʋуже ʋузлити.* Див. ще **шлийкати, шлийк'овати**.

ВУЗЛІТИСЯ [ʋузлитис'а], лиц'а, недок. Сплутуватися у вузлі (про нитки і под.). *С'такьми нит'ками ʋашко робити, бо вуз'л'ац'а.* Див. ще **шлийк'атися, шлийк'оватися**.

ВУЗЛІНЕ [ʋузлін'є], а, с. В'язання вузлів. *У ʋний та'ке ʋузлін'є, шчо не ʋмож за нив розʋузлити.* Див. ще **шлийканє, шлийк'ованє**. Пор. **вузліти**.

ВУЙКО, а, ч. 1. Дядько по матері (материн брат). *ʋуйко – то ʋмоїоїї мамкы брат.* 2. Будь-який незнайомий чоловік, дядько. *Ба шчо то за ʋуйко ʋїде с'елом?* 3. евф. Ведмідь. *У нас на мидвид'а шче ʋкажут ʋуйко.*

ВУЙКУВ, кова, ково. Який належить дядьку по матері. *ʋуйково ʋоле.*

ВУЙМНЄ [ʋуймн'є], а, ор.відм. ʋуймн'ам і ʋуймн'ом, с. Вим'я. *У мо'лочн'оїї коровы велике ʋуймн'є.*

ВУЙМНЯСТА [ʋуймн'аста], ж. Яка має велике вим'я (про корову, козу і под.) *Вуймн'аста корова дайє много молока.*

ВУЙНА, ы, ж. Дружина материного брата. *Жо́на мамчиного брата – ме'н'і ʋуйна.*

ВУЙНИН, а, о. Який належить дружині материного брата. *ʋуйнино газ'дуство.*

ВУЙОЩ, а, ч., заст. Верхній одяг із сукна у вигляді напівпальта. *Май ʋдавно ʋуйош ʋшили із до-ʋмашиного сук'на.* Пор. угор. ұјас 'куртка, кофта'.

ВУЙЧАНИК, а, ч. Син материного брата. *Сын мамчиного брата – ʋуйчаник, а мамчин'оїї сестры – ʋу'ч'аник.*

ВУЙЧАНКА, ы, ж. Дочка материного брата. *Мамчиного брата дун'ка – ме'н'і ʋуйчанка.*

ВУЛІЙ [ʋулії], ле'йа, ч. Рамковий вулик. *ʋулії с'а чинит із дош'чок.*

ВУЛШНІК, ʋа, ч., зб. Вільшняк. *Вулишник ро-с'те коло ʋотока.*

ВУНЬ [ʋун'], част. Аж. *Так бы ʋй'рала, ʋун'с'а тр'а'се. Пл'ун'та с'ат', та ʋун'ногы ти по'виснут – так жаргують з дитиною, яка дуже хоче сісти, але немає де.*

ВЎРДА, ы, ж. Сир низької якості, який добувають із сироватки овечого молока в результаті її варіння. *ʋурду ʋар'ат иж:ин'тиц'і.* Пор. рум. urdă 'солодкий овечий сир'.

ВУРДИТИСЯ [вурдитис'а], днц'а, *недок.* Зсідатися при кип'ятінні (про несвіже, але ще не кип'ячене молоко). *Аж не с'віже не парене молоко, та може с'а зурдити, куй го пар'ат.*

ВУРСТА, вурст, мн., *заст.* 1. Те саме, що **вуста**. 2. Прізвище.

ВУРСТАТЫЙ, а, е., *заст.* Те саме, що **вустатый**.

ВУСІМГУДНЫЙ [вус'імгудн'ый], а, е. Восьмирічний. *Давно вус'імгудн'і д'іти вже помагали своїм старшим'і.*

ВУСІМДЕСЯТГУДНЫЙ [вус'імдис'атгудн'ый], а, е. Вісімдесятирічний. *Вус'імдис'атгудн'ый д'ідо.*

ВУСІМНАДЦЯТЬГУДНЫЙ [вус'імнац'іт'гудн'ый], а, е. Вісімнадцятирічний. *Вус'імнац'іт'гудн'а д'івка – уд'аниц'а на вс'у кра'су.*

ВУСІМСТО [вус'імсто], **ВУСІМСТУ** [вус'імсту], числ. кільк., *невідм.* Вісімсот. *Пушів на р'оботу з вус'імсто (вус'імсту) л'уд'ми.*

ВУСІМСТУ *див.* **вусімсто**.

ВУСТА, вуст, мн. Вуса. *Марушкйю-бр'іади-р'у, пукрути си вуста, кат'гозники р'іпу крадут та не'сут до'Хуста.* *Див.* ще **вурста**.

ВУСТАТЫЙ, а, е. Вусатий. *Вустатый чулувік.*

ВУСТИКЫ, у, мн. Зменш. до **вуста**.

ВУСТЯНИТИ [вус'ц'анити], н'у, ниш, *недок.* Додавати оцту. *Мин'і д'гурки не'вусц'ани.*

ВУСТЯНИЙ [вус'ц'аний], а, е. Оцтовий. *Іс'і д'гурки доста вус'ц'ан'і.* Пор. **вусту** (род. відм. від **оцет**).

ВУСЬМЕРО [вус'меро], вус'мох, числ. кільк., зб. Восьмеро.

ВУСЯНИК [вус'аник], а, кул., *заст.* Вівсяник. *Не'с'віжый вус'аник дуже тверд'ий.*

ВУТРИНЯ [вутрин'а], і, ж., *церк.* Вранішнє богослужіння. *Мамка пушли на вутрин'у.*

ВУТЦЮВ [вущ'ув], ц'ова, ц'ово. Батьків (коли мовиться не про свого батька). *Пропивис'вущ'ово газ'дство.*

ВУТЦЮЗНИНА [вущ'узнина], ы, ж. 1. Майнова спадщина від батька. *Вущ'узнина – ото газ'дство, шчо с'а встало уд'вущ'а.* 2. Місце (садиба), де людина народилася. *На м'ойй вущ'узнин'і живут чу'жі л'уде.* *Див.* ще **старин'а**.

ВУТЦЮСЬКИЙ [вущ'ус'кий], а, е. Вихований. *Вущ'ус'ка д'ітина.*

ВУЧКО, а, с. Шибка у вікні, дверях. *На стар'ых хв'ях вучка на б'олоках были мал'ин'кі, не такі, як т'пир.*

ВУШЛІВЕЦЬ [вущ'ливиц'], вц'а, ч. 1. *зневаж.* Вошвива людина чоловічої статі. *Тот х'лотиц'вущ'ливиц', бо н'ігда с'а не'м'ийе.* 2. *заст.* Густий гребінець для чесання волосся. *Вущ'ливиц'ом може было учесати з в'ол'с'а вущі.*

ВУШЛІВЫЙ, а, е. Вошвивий. *Вущ'лива жо'на.*
ВУШЛІВКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **вущлі-вещ** 1. *Іа с'тов'вущлівков'и іч'не'х'очу'мати.*

ВХРЕСТ [в(у)хрест], присл. Навхрест, хресто-подібно. *Снопы с'а вхрест складовало.*

В'ЯРІЙ [вй'арй], присл. Весною. *Час'нок літше с'адити не'вйари, ай увос'ени.*

Г

ГАБА, ы, ж. Хвиля (на воді). *На Тис'і быва'ют доста великі габы.* Пор. угор. hab т.с.

ГАБОВАТИ, габуїе, *недок.* Робити хвилі. *Колі велика вода, та Тиса доста силно габуїе.*

ГАБОВАТЫЙ, а, е. Хвилястий; нерівний (про поверхню). *Габ'овата р'іка, д'орога.*

ГАБОРУВ [габ'орув], 'рова, ч. Шум, крик, гам. *Такый габ'орув с'т'ыми уборами нар'обили!* Пор. угор. háború 'війна'.

ГАБОШ, 'ша, ч. Мікропонім, який називас місцевість на околиці Сокирниць з боку села Бороняво. *А кун'с'а вбернув та туды, у Габош та так, ги к'д'іа, ги мотор.*

ГАВА, ы, ж., *дит.* Собака. *Іванку, не'йди туды, бо гава т'а в'кусит.*

Г'АВРАН, а, ч. 1. орн., рідк. Ворон (Corvus corax). Пор. чes., словац. havran т.с. 2. *перен., зневаж.* Непосидюча, вередлива людина. *Шчо т'у'лко б'ігаш (б'ігайеш), г'авране?*

Г'АВ'ЯЗ [гав'яз(с)], зу, ч., *бот.* Живокіст лікарський (Symphytum officinale). *Гав'яз дуже л'убл'ат с'вин'і йісти.* *Зломлену руку вад'ногу, абы с'а май скоро зрос'ла, та кун'айут у зв'ерену му в мо'ло'ц'і гав'яз'і.*

ГАГОВЫ [Га'говы], 'гову, мн. Поле на околиці села Сокирниця, в напрямку до сусіднього села Бороняво. *У Га'говах паслис'ме ко'ровы.*

ГАД [гад(т)], 'да, ч., *зоол.* Змія (Serpentis). *Звивс'а, йак гад. Н'пудилам'с'а га'да.* *На т'ому пущ'ови м'с'а стр'ітив з га'дом.*

Г'АДАНЕ' [гадан'е], а, с. 1. Думання, розмірковування, гадання. 2. Турбота. *Не'їе в'н'ого гадан'а про жу'ну тай'д'іти, й'уму лиш бы с'а на'тити.* Пор. **гадати**'.

Г'АДАНЕ'² [гадан'е], а, с. Ворожіння. *Ота жо'на на все з'гадан'ом х'одит.* Пор. **гадати**².

Г'АДАНКА, ы, ж. Загадка. *Деко дуже л'убит уд'гадовати гаданкы.*

ГАДАТИ¹, дайу, гадаш (дайеш), *недок.* 1. Думати, гадати. 2. *за ким.* Турбуватися. *Она н'іч не'гадат за с'воім чулувіком.*

ГАДАТИ², дайу, гадаш (дайеш), *недок.* Ворожити. *Іа не'ворошка, вбы м ти г'адала.*

ГА́ДИК, а, ч., зоол. Зменш. до гад. У *тoмy гн'іздови* 'было пoвно гaдику. Див. ще **гадіюк**, **га́дя**.

ГАДІЩЕ [га'дище], а, ч. Збільш. до гад. *Такого м гaдишча вид'їла, ачин' бїзуно двамитрoвого*.

ГАДКÓВАНС [гаг'кован'є], а, с. Вартування, оберігання від небезпеки. *Йаке вто в тебе гaт'кован'є, куй із:а тебе мало чулувіка не" вбило*. Див. ще **соко́чінс**. Пор. **гадковáти**.

ГАДКÓВАНЬЙ [гаг'кованьй], а, е. Який оберігається. *Гaт'кована д'їтина*.

ГАДКОВА́ТИ [гагко'вати], 'куйу, 'куйеш, *недок*. Берегти, бути уважним. *Гaт'куй на д'їтину, вбы не" внала в'їаму*. Див. ще **мір'ковáти 2**, **соко́тїти**, **уважа́ти 2**.

ГАДКОВА́ТИСЯ [гагко'ватис'а], 'куйус'а, 'куйєс'а, *недок*. Остерігатися. *Гaт'куйс'а, вбис' не" зайшов із'возом у шаңц*. **Гaт'ковати на с'а** – те саме. *Гaт'куй на с'а не" впад' із'берви*. Див. ще **соко́тїтися**.

ГАДЮ́К [гад'ук], ка, ч. Те саме, що **га́дик**.

ГА́ДЯ [гад'а], ати, с., *рїдк*. Те саме, що **га́дик**.

ГА́ДЯЧ [Гад'ач], а, ч. Мікротопонім. *Гад'ачом бив п'їшак, пут', уд'Зайды та туды на'Гад'ач*.

ГА́ДЯЧЬЙ [гад'ачьй], а, е. Гадючий. *Гад'аче гн'їздо*. ▲ **Гад'ачьй сл'уга** – комаха, що живе у заростях біля річки (Libellula). *Ут'уде думайут, аш там, де л'їтат гад'ачьй сл'уга, йе гaды*.

ГАЗÓВКА [газ'óвка], ы, ж. Газова плита. *Наша газ'óвка не" хоче пeчн хл'їт*.

ГАЙТА́Ш, ша, ч. Горизонтальна складка на сукні. *Із гaйт'ашом с'вита май'файна*. Пор. угор. *hajtás* 'складка'.

ГАЙТÓВАНС [гайт'ован'є], а, с. Гоніння птиці, свійських тварин або наганяння на мисливців звіра на полюванні. *Гaйт'ован'є гуси уд'гр'адок'было мдйóв рóбóтов*. Пор. **гайтováти**.

ГАЙТÓВАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **гайтováти**. *Гaйт'ована з'вїр'ка*.

ГАЙТОВА́ТИ, 'туйу, 'туйеш, *недок*. Гнати птицю, коней і под., а також наганяти на мисливців звіра на полюванні. *Гaйт'уй гуси з'города в двур*. Пор. угор. *hajt* т.с.

ГАЙТУ́В, 'това, ч., *мисл*. Загонщик на полюванні. *Гaйт'овы гaйт'уйут з'вїр'ку на вадас'ц'ї*. Пор. угор. *hajtó* т.с.

ГАЙЦ. ♦ **Да'вати (дати) гайцу** – те саме, що **гайтováти**. *Дай'гайцу, бо шóс'студено*.

ГАЙЦÓВАНС [гайт'ован'є], а, с. Перемішування жару, щоб вогонь сильніше горів. *Аж не"їе годины, та без гaйт'ован'а огин' слабо горит*. Див. ще **джутрóванс**. Пор. **гайтováти**.

ГАЙЦÓВАНЬЙ, а, е. Перемішуваний (про жар). *Гaйт'ована гран'*. Див. ще **джутрóваньй**.

ГАЙЦОВА́ТИ, 'цуйу, 'цуйеш, *недок*. Перемішувати жар, щоб вогонь сильніше горів. *Гaйт'уй, гaйт'уй, бо'слабо вгн' горит*. Пор. нім. *heizen* 'опалювати, обігрівати'. Див. ще **джутрóвати**.

ГАЛАДІ́ТИ, а'жу, 'диш, *недок*. 1. Минути. *Гaлaд'див ишче вден гут*. *Гaлaд'дило л'їто*. 2. Відійти, від'їхати. *Кума лиш тїтпир гaлaд'дила уд нас*. *Пбїйд уже гaлaд'див*. Пор. угор. *halad* 'їти, їхати, рухатися, прогресувати'.

ГАЛАМА́Н, 'на, ч. Крик, галас. *Такий учїнили гaламан, ичо на вс'у'вулиц'у йїх'чути'было*. Пор. пол. діал. *halamon* 'лайка у шевців'.

ГАЛАМА́НИТИ, н'у, ниш, *недок*. Кричати, галасувати. *Замóвкни, не" гaламан'тул'ко!* Див. ще **гóйкати**.

ГÁЛАШ, а, ч. Мікротопонім (поле на краю села).

ГАЛДОМА́Ш, ша, ч. Могорич. *За'файный гaлдо'маш п'рїйду ти рóбити*. Пор. угор. *áldomás* т.с.

ГÁЛКА, ы, ж. 1. *орн*. Галка (Corvus monedula). Див. ще **ка́вка**. 2. *перен*. Хитра людина, що любить плести інтриги. *Ото одна'галка, лиш натр'óвл'уйе л'уди одного на д'ругого*.

ГАЛЬÓВКАНС [гал'óвкан'є], а, с. Голосне кликання. *Ба ичо за гaл'óвкан'є на'вулицы?* Див. ще **гóвканс**. Пор. **гальóвкати**.

ГАЛЬÓВКАТИ [гал'óвкати], айу, аш (айеш), *недок*. Голосно кликати кого-небудь. Див. ще **гóвкати**. *Шчо'тул'ко гaл'óвкаи (гaл'óвкаїеш) на'їа?*

ГÁМАН, а, ч. 1. *заст*. Особа, яку під час однойменного свята євреї використовують як об'єкт побиття, плузування. *Будеш'битый йак'гаман*. 2. Злодій, злодяка. *Ото иче вден'гаман!* Пор. гебр. *hamañ* 'біблійне ім'я перського сановника – ворога євреїв'.

ГАМБРЕ́ЛА, ы, ж. Парасоля. *Беру гaмбрeлу, бо, майже, буде дошч*. Пор. іт. *ombrello*, діал. *ombrella* т.с. Див. ще **ширїньóвка**.

ГÁМІСТВО, а, с. Лукавство, єхидство. *Гaмїства в'тoмy чулувікови хут'к'ул'ко*.

ГÁМШ, а, ч. Лукава людина. *Гaмш – ото'гaмшный чулувік*. Див. ще **гáмшник**.

ГÁМШНИК, а, ч. Те саме, що **гáмш**.

ГÁМШНИЦЯ [гáмшниц'а], і. Жін. до **гáмшник**.

ГÁМШНЬЙ, а, е. Спесивий, єхидний, фальшивий, лукавий, хитруватий. *Петро – гaмшный чулувік, н'їгда не" знаїеш, ичо вдн'ого мош чeкати*. Пор. угор. *hamis* 'фальшивий'. Антонім **негáмшний**. Див. ще **пeсоватый**.

ГÁМШНО. Присл. До **гáмшний**. *Дуже зóмнóв'гaмшно вчїнив кум*.

ГАМО́ВАНЄ [га'мован'є], а, с. Стримування річки за допомогою спеціальних споруд. *Гамован'є р'їкы мусай робити, бо інак о'на вчинит біду.* Пор. **гамовати**.

ГАМОВА́НИЙ, а, е. 1. Стримуваний (про річку, потік) за допомогою спеціальних споруд. *Гамована р'їка.* 2. Який угамовує спрагу рідиною. *Гамована уд гур'ачкы жо'на.*

ГАМОВА́ТИ, муйу, муйеш, *недок.* 1. Стримувати річку за допомогою спеціальних споруд. *Р'їку треба гамовати, бо інак урвєс'а хут'-ку'ды.* 2. Вгамовувати чию-небудь спрагу від спеки чи гарячки. *Гамуй д'їтину уд гур'ачкы, бо запл'ац'а їйї ле'хкі.*

ГАМОВА́ТИСЯ [гамоватис'а], муйу'са, муйєс'а, *недок.* Вгамовувати власну спрагу від жару чи гарячки. *Така в н'а была гур'ачка, шчо аж бы м с'а не гамовала, та згур'їла бы м.*

ГАМФА́, ы, ж. 1. Орчик. *Урвалас'а гамфа.* Пор. угор. hámfa т.с. 2. *зневаж.* Велика нога людини. *Таки в н'ого гамфы, шчо не мож на них обвук купити.*

ГАНДРЫ́, у, мн. Подол жіночого плаття. *Шчо с' пудн'ала гандры? Бе'ри гандры на мандры та їди гет.* Пор. чєс., словац. hadra, н.в.нім. Händer 'ганчірка'.

ГАНКА́, ы, ж. Що-небудь неймовірне. *Убі-ц'анка – ганка, а дурн'ови радус'ц'.*

ГАНУ́ТИ, ну, нєш, *недок.*, рідк. Угадувати. *Кул'ко будєш ганути, уга'ни вжє.*

ГАНЬБА́ [ган'ба], ы, ж. 1. Сором. Див. ще **стыд**. 2. Принизиле для кого-небудь становище. *Упалам у таку ган'бу, шчо ачин' не переживу!* 3. Поняття про честь, порядність. *Ота жо'на не майє ган'бы, куй таке каже.* 4. *предик. сл.* Соромно. *Мін'ї вжє ган'ба с' т'б'бв про таке говорити.*

◆ **Ган'бы йс'кати кому** – знеславлювати кого-небудь. *Т'ота д'ївка лиш ган'бы мат'єри йс'кат; ган'бы йс'кати си* – знеславлюватися. *Не' йс'кай си, хлопче, ган'бы с' т'б'в д'ївк'в.*

ГАНЬБИ́ТИ [ган'бити], бл'у, биш, *недок.* 1. Вкривати ганьбою, знеславлювати. 2. Соромити. ◆ **Ган'бити пысок, вульг.** – соромитися. *Ты не ган'биш пысок таке говорити?* Див. ще **стыдїти**.

ГАНЬБИ́ТИСЯ [ган'битис'а], бл'ус'а, бис'а, *недок.* 1. Вкриватися ганьбою, знеславлюватися. *Ты таке робиш і не рузумїєш, шчо тым ган'бис'а перед л'уд'ми.* 2. Соромитися. *Мар'їчка ган'биц'а чужых л'уди.* Див. ще **ган'бити пысок** (див. **ганьбити**), **стыдїтися**.

ГАНЬБЛІ́ВЫЙ [ган'блівый], а, е. Сором'язливий. *Ган'блїва д'ївка.*

ГАНЬБЛІ́ВО [ган'блїво], а, е. Сором'язливо. *Дуже ган'блїво с'а дївила д'ївка на хл'оц'а.*

ГАНЬБОВІ́ТЫЙ [ган'бо'витый], а, е. Доволі непристойний, негідний. *Доста с' ган'бо'вите д'їло вчинїла.*

ГАНЬБОВІ́ТО [ган'бо'вито], а, е. Присл. до **ганьбовітьїй**. *Ган'бо'вито їти жу'н'ї на с'вал'бу беи чулу'віка.*

ГАНЬО́ВКА [ган'овка], ы, ж. Совкова лопата. *Ган'овк'в не к'д'л'ут, ай перемітуїут шч'бс'.*

ГАРАПÓВЫ, п'бву, мн. Кліщі (інструмент). *Кл'їшчамы д'вуз'д'є ут'їзуїут.* Пор. угор. hagarófó т.с.

ГАРДЖУ́ГАТИ [гар'жугати], гайу, жугаш (га'їєш), *недок.* М'яти (постільну білизну, скатертину і под.). *Не гар'жугай скатїрт'.*

ГАРІ́НТЫ, у, мн., одн. гаринок, нга, ч., кул. Оселедці. *Із гарингу мы чїнили руслики.* Пор. нім. Häring, угор. hering т.с.

ГАРІ́НГОШ, а, ч., *зневаж.* 1. Той, що дуже любить їсти оселедці. *Муї гарингош хут'кул'ко бы їз'їв гарингу.* 2. Зневажлива назва жителя села Сокирниця у мовленні мешканців навколишніх сіл. *Гарингушї – о'то та'ка назывка на сокырниц'кых л'уди.*

ГАРІ́НГОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **гарінгош**.

ГА́РМАНЄ [гарман'є], а, с. Загрібання чужого добра. *У н'ого все в гулу'ві лиш гарман'є.* Пор. **гармати**.

ГА́РМАТИ, айу, аш (айєш), *недок.* Бути загребуцим. *Петро бы лиш гармав хут'цуткы, все му'мало.*

ГАРМÓНІЯ [гар'м'нїя], і, ж., муз. Гармошка. *У нас су'с'їц'кый хл'оц'ц', б'ывало, ц'їлыми дн'ами гус'л'ав на гарм'нїї та вжє нам б'ыв ч'итаво наду'їв.*

ГАРНА́ДЖИТИСЯ [гар'на'житис'а], жу'с'а, жис'а, *недок.* Боротися у гурті, граючись, іноді б'ючись (про людей, частіше дітей, тварин). *Д'їти б'ав'ац'а, гар'на'ж'ац'а на тр'б'ї вад' на с'н'їгу.* *Гар'на'житис'а м'ожут псы, коти.*

ГАРНА́ДЖКА [гар'начка], ы, ж. Боротьба гуртом у грї, яка може стати бійкою. *Гар'начку м'ожут учїнїти д'їти п'озад'лоптї.*

ГА́РОМ, *невідм.* ◆ **Гаром по'натроїє** – неякісно, нашвидкуруч, як-небудь. *По'лан'а ч'ишїє гаром по'натроїє.* Пор. угор. három 'три'.

ГАРПІ́ЧÓВКА [гарп'ч'овка], ы, ж., бот. Топінамбу (Helianthus tuberosus). *Тїтїр гарп'ч'овкы с'ад'ат у нас'р'їтк'о.* Пор. угор. csicsóvka, діал. picsóvka т.с.

ГА́РПЯ [гарп'їя], і, ж., *вульг.* Зла жінка. *Не'к'ывай уту жу'ну, бо вто гарп'їя.*

ГАРЧ, ча, ч., *іхтіол.* Сом (Silurus glanis). *Йїст їак гарч.* Пор. угор. harsca т.с.

ГАРЬО́ВАНЄ [гар'ован'є], а, с. Важка, без відпочинку праця. *Ут'ого гар'ован'а так с'а скоро постар'їв.* Пор. **гарьовати**.

ГАРЬОВА́ТИ [гар'о'вати], р'у'йу, р'у'йеш, *недок.* Важко, без відпочинку працювати. *Годами гар'у'йу, а н'іч не майу.* Див. ще **мучити**.

ГАСИ́ТИ, гашу, гасиш, *недок.* 1. Гасити (вогонь). 2. Вимикати електричне світло. *Йурику, гаси с'вітло в ко́моро́ і.*

ГАТИЖА́К, ка, ч. Рюкзак. *Гатижском до́бре но́сити шчо́с'т'ашке.* Пор. угор. hátizsák т.с.

ГАТИ́ТИ, га'чу, га'тиш, *недок.* 1. Робити гатку або греблю, відгороджуючи воду. 2. Ударяти, стукати, бити. *Н'і с'того, н'і с'ого за́чав га́тити н'йас'чов ми́н'і в зруди (по́ зруд'ох).*

ГАТЬ [гат'], ти, *ж.* Гребля, загата на річці. *Гат'і робили з дерева.*

ГАЧКА́ТИ, 'кайу, гачкаш (кайеш), *недок.* Підкочувати штани собі або кому-небудь. *Гачкай нагави́'і, бо на́мочиши йїх.*

ГАЧКА́ТИСЯ [гачкати́'а], 'кайус'а, 'гачкас'а (кайес'а), *недок.* Підкочувати собі штани. *Гачкайс'а скоро, бо на́мочиши нагави́'і.*

ГА́ЧНИК [гашник], а, ч., *заст.* Шнурок, яким зав'язували в поясі підштанники домашнього виробництва, очкур. *Гашином с'а за́йзавали гат'і.*

ГВО́ЗДИК, а, ч., *змени.* Гвіздок. *Забий у с'кіну зводик, най за́вишу обра́щик.*

ГЕ, *част. пит.* Уживається як відгук на звертання; га? «Петре!» – «Ге?»

ГЕВЕЛНЬІЙ, а, е. Вільний. *Есе відро гевелне, можеш го брати.* Пор. угор. heverő т.с.

ГЕ́КАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Часто вживати питальну частку **ге**. *Мар'ічко, кул'ко будеш гека́ти, а'чин'ис'глу'ха, що не чу́йеш н'а?*

ГЕКТА́РС [гек'тар'е], а, с. Зб. до гекта́р 'гектар'. *А да́вно до́уже м'ного зим'н'і́ было в чил'ади – гектар'е, а тїпир нї́йе тул'ко зим'н'і́.*

ГЕ́НТЕР, а, ч. Гумовий валик з візерунками, яким наносять накат на стіні. *Гентером генте́руйут публі́н'і с'кіны.* Пор. угор. henger 'вал, каток'.

ГЕНТЕ́РОВАНС [генте'рован'е], а, с. Накатування візерунків на стінах. *Генте́рован'е до́уже сподобл'а́йе хы́жу.* Пор. **генте́рова́ти**.

ГЕНТЕ́РОВАНЬІЙ, а, е. З накатаними візерунками (про стіну). *Ис'а хы́жа и́че не генте́рована.*

ГЕНТЕ́РОВА́ТИ, р'уйу, р'уйеш, *недок.* Накатувати візерунки на стінах. *Шче ми тре́ба генте́рова́ти йс'у хы́жу.*

ГЕНДЕ́ [гинде], *присл.* Те саме, що **а́дде**. *Гинде йде вуйко.*

ГЕНСЕСЕ́ *див. генсе́сь.*

ГЕНСЕСІ́ *див. генсе́сь.*

ГЕНСЕ́СЬ [гин'сис'], ч., **ГЕНСЕСЯ́** [гинси'с'а], *ж.*, **ГЕНСЕСЕ́** [гинсе'се], с., **ГЕНСЕСІ́** [гинси'с'і], *мн.*, *займ. вказ.* Те саме, що **адсе́сь**. *Гин'сис' стовп май пуде́нив, ги гин'тот.*

ГЕНСЕСЯ́ *див. генсе́сь.*

ГЕНСЮ́ДЫ́ [гинс'у'ды], *присл.* Те саме, що **адсю́ды**. *Под'май гинс'у'ды.*

ГЕНСЯ́К [гинс'ак], *присл.* Те саме, що **адся́к**. *Роби гин'с'ак, йак ти в'казу́й.*

ГЕНСЯ́КА́ *див. генся́кый.*

ГЕНСЯ́КЕ́ *див. генся́кый.*

ГЕНСЯ́КЫ́Й [гинс'акый], ч., **ГЕНСЯ́КА́** [гинс'а'ка], *ж.*, **ГЕНСЯ́КЕ́** [гинс'а'ке], с., **ГЕНСЯ́КІ́** [гинс'а'кі], *мн.*, *займ. вказ.* Те саме, що **адся́кый**. *Гинс'акый ц'в'іт ми с'а май'л'убит, ги гинт'акый.*

ГЕНСЯ́КІ́ *див. генся́кый.*

ГЕНТА́К [гин'так], *присл.* Те саме, що **адта́к**. *Чи́ни ми гин'так, йак у суе'іда.*

ГЕНТА́КА́ *див. гента́кый.*

ГЕНТА́КЕ́ *див. гента́кый.*

ГЕНТА́КЫ́Й [гинта'кий], ч., **ГЕНТА́КА́** [гинта'ка], *ж.*, **ГЕНТА́КЕ́** [гинта'ке], с., **ГЕНТА́КІ́** [гинта'кі], *мн.*, *займ. вказ.* Те саме, що **адта́кый**.

ГЕНТА́КІ́ *див. гента́кый.*

ГЕНТА́М [гин'там], *присл.* Те саме, що **а́дде**. *Гинтам'ко́пл'ут'р'іну.*

ГЕНТЕ́Ш, а, ч., *заст.* М'ясник, різник. *Гентеш і'р'ізав, і прода́вав м'н'асо.* Пор. угор. hentes т.с. Див. ще **міса́рош**.

ГЕНТО́, *присл.* Те саме, що **а́нде**. *Генто'была́м у'Хус'ц'і.*

ГЕНТО́Т [гин'тот], ч., **ГЕНТО́ТА́** [гинто'та], *ж.*, **ГЕНТО́ТО́** [гинто'то], с., **ГЕНТО́ТЫ́** [гинто'ты], *мн.*, *займ. вказ.* Те саме, що **адто́т**. *Гин'тот чулу́вік із нашого села.*

ГЕНТО́ТА́ *див. генто́т.*

ГЕНТО́ТЫ́ *див. генто́т.*

ГЕНТО́У́ДЫ́ *див. генто́т.*

ГЕНТУ́ДЫ́ [гин'ту'ды], *присл.* Те саме, що **анту́ды**. *Тои гинту́ды, та там увидиши бовт.*

ГЕНТУ́Й [гин'ту'й], *присл.* Те саме, що **адту́й**. *Гин'ту'й'л'іше, ги гин'там.*

ГЕ́ПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Гепати. *Не'гепкай'тул'ко двє́рима.* Див. ще **гун'кати**.

ГЕРЕ́ТІК, а, ч., *заст.* Дуже заможна людина, багатій. *Ото геретик, великий газда.*

ГЕРО́Й [гер'ой], а, ч. Самовпевнений чоловік, парубок. *Ото та́кий геро́й, думайе, аж у'с'о може.*

ГЕРО́ЙКА [гер'ойка], ы. Жін. до **геро́й**.

ГЕРТИ́ГА [гер'тига], ы, *ж.*, *мед.* Туберкульоз. *Тїпир на гертигу так не'бул'ійут, ги да́вно.* Пор. угор. hektika, hertika, лат. hestica т.с.

ГЕРТИГÁШНИК [герти'гашник], а, ч. Той, що хворий на туберкульоз. *Герти'гашник – ото герти'гашный чулу́вік.*

ГЕРТИГÁШНИЦЯ [герти'гашниц'а], і, *ж.* Жін. до **герти'гашник**.

ГЕРТИГ'АШНИЙ [гертиг'ашний], а, е. Туберкулезний. *Гертигашина жо'на.*

ГЕТ¹, присл. Геть. *Иди гет уц'і.*

ГЕТ², присл. Дуже. *Р'іна гет пужув'іла.*

ГЕТ³, част. підсил. Уживається в знач. 'зовсім, цілком', 'увесь', 'геть'. *Гет им с'а замастила сив (с'ов) фарб'ов. Гет закр'овл'анений був.*

ГИ [ги(i)], спол. 1. Як. *Так му'добре, ги'г'ол'ому в'тир'н'у. Про'нав, з'і сул'в укр'опі.* 2. Ніж, аніж.

ГИБЫ [ги(i)бы], спол. Ніби, (не)мовби, (не)наче. *Так го'ды пруйшли, гибы пр'утом ма'нув. Так ми'кажеш, г'ібы м ти не' ро'дина.*

ГИВК! Вигук, яким спонукають волів рухатися назад.

ГИВКАНС [гивкан'е], а, с. 1. Спонування волів голосом до заднього ходу. 2. Вгамовування кого-небудь криком. Пор. **гивкати**.

ГИВКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ГІВКНУТИ**, кну, кнеш, *док.* 1. Спонукувати волів голосом до заднього ходу. *Гивкают на во'лы, в'бы йшли мало взат.* 2. кого. Кричати на кого-небудь переважно з метою вгамувати погані вчинки. *Андр'ійу, гивкни мало на'сына, бо р'бспустив'а.*

ГИКУЙ [ги(i)куй], спол. Те саме, що **ги** 2. *Анц'а май'добра, гикуй (г'ікуй) Мар'іка.*

ГИКУЙБЫ [ги(i)куйбы], спол. Те саме, що **гикуй**.

ГІЛ [гил'е], а, с., *заст.* Місце на великому ліжку, на якому спала колись уся сім'я. *На'гил'ови с'ме с'а вс'і вміш'чали с'нати.*

ГИРИТИ, ір'у, іриш, *недок.* Марнотратити, втрачати. *Тот ли'гін'н'іч не' робит, лиш з'р'одіи гирит.* Пор. *чес.* hŭřiti 'пити-гуляти', *ст.чес.* 'трішити, помилятися, блукати', *словац.* hŭřiti 'пити-гуляти, розкошувати (марнотратно жити)'.

ГИРЬ [ги(i)р'], ір'у, ч., *рідк.* Вість, звістка. Пор. угор. hír т.с. ♦ **ГІГІР'У (ГІР'У) НЕЙЕ** – шезнути, пропасти. *Йак пу'ш'ов из'д'ому, тай гир'у му'нейе.*

ГІБЛЫЙ [гыблый], а, е. Здохлий. *Давно в се'мл'і був тем'етув, де загр'ібали'гыблу ско'тину.*

ГІБНУТИ, 'гыбну, 'гыбнеш, *недок.* Гинутися. *Щ'о'с'гыбне худ'оба в се'мл'і.* Див. ще **згыба'ти**.

ГІКАВЫЙ, а, е. Те саме, що **загыкавый**.

ГІБЛЫ. ♦ **ГІГЫЛЫ Й КЫЛЫ** – усі підряд. *На вту свал'бу'прийшли і'гылы й'кылы.*

ГІМКАНС [гымкан'е], а, с. Хмикання. Пор. **гымкати**.

ГІМКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ГІМКНУТИ**, ну, неш, *док.* Хмикати. *Не'гымкай, ай кажжи ми'шчус'.*

ГІНЦ'ОЛЯ [гынц'ол'а], і, *ж.* Великий шмат м'яса. *Зварилам ц'ілу гынц'ол'у, та най'йд'ат.*

ГІРКАНС [гыркан'е], а, с. Покрикування зі злістю. *У нас був су'с'ід (у'же вмер), шчо без'гыркан'а не' муг н'і с кым гово'рити.* Пор. **гыркати**.

ГІРКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ГІРКНУТИ**, ну, неш, *док.* Покрикувати зі злістю. *Щчо на н'а'тул'ко'гыркаи?*

ГІРКНУТИ *див.* **гыркати**.

ГЫРТАНКА, ы, *ж.*, *анат.* Горло. *Черес св'ойу гыртанку Петро'много прупустив.*

ГЫРТАНКЫ, 'нок, *мн.*, *анат.* Бронхи. *Так кашл'у, аж гыртанкы н'а'б'л'ат.*

ГЫРТАНК'ОВЫЙ, а, е. Стосовний до **гыртанка**. *Гыртанкова хво'рота.*

ГЫРТАНОЧКА, ы, *ж.* Пестл. до **гыртанка**. *Буд' здорова, гыртаночко, бо йде на т'а'п'бун' (жарт).*

ГЫР'ОВАТЫЙ [гыр'оватый], а, е, *ірон.* Головатий. *Сис'х'л'опиц'д'оста'гыр'оватый, айбо не' р'узумный.*

ГЫР'ЧАТИ, *недок.* 1. 'чит. Гарчати (про собаку). *Щ'о'с'на н'а'гыр'чит пес.* 2. 'чу, 'чиш, *перен.*, *вульг.* Недружелюбно спілкуватися. *Не гыр'чи на н'а, 'жоно.*

ГІБРЯ [гыр'а], і, *ірон.* Голова великих розмірів. *На й'о'го'гыр'у не' мои'шанку ку'тити, бо вс'і му'мал'і.*

ГІЦАН [гыцан'е], а, с. 1. Барахтання. *Гыцан'е псу.* 2. Те саме, що **дворіне**. Пор. **гыцати**.

ГЫЦАТИСЯ [гыцатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* 1. Барахтатися. *Д'іти'гыцайуц':а на тра'ві.* 2. Те саме, що **дворітися** 2. *Петро з Мар'і'ков'гыцайуц':а у'корчох.*

ГІЧКА, ы, *ж.*, *бот.* Кореневище кукурудзи, соняшника після зрізування стебла. *Треба ми п'увмы'кати тай поп'алити гыч'кы на ниві.*

ГІ *див.* **ги**.

ГІБЫ *див.* **гыбы**.

ГІДОШ, а, ч., *заст.* Гідош ходив на 'Тис'і коло Крив'ы, т'итир там муст. Пор. угор. hidas т.с.

ГІКАНС [гикан'е], а, с. Викрикування із зависті. *Не'м'ожу те'р'п'іти'гикан'а зависли'ц'у.* Пор. **гикати**.

ГІКАТИ, кайу, каш (кайеш), *недок.* Викрикувати із зависті. *Щчо на н'у'гикаи, она не' с'т'во'го жи'ве.*

ГІКУЙ *див.* **гикуй**.

ГІПАНС [гипан'е], а, с. Колихання; вдарання. *Петрику, ут т'во'його'гипан'а мене в'же но'га болит.* Пор. **гипати**.

ГІПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Колихати; вдарати. *Не'гипай д'іти'нов, бо'рынзу в н'уй пере'вернеш.*

ГІПАТИСЯ [гипатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Колихатися; вдарятися. *Не'гипайс'а (не'гипай с'б'ов), д'іти'но, 'тул'ко.*

ГІРЬ *див.* **гырь**.

ГІЦАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ГІЦНУТИ**, ну, неш, *док.* Штовхати, вдаряти. *Уд'же'ни тил'а ут ко'ровы, най не'г'іцайе і'уй у'вуйми'е.*

ГІЦАТИСЯ [гіцатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.*, **ГІЦНУТИСЯ**, нус'а, нес':а, *док.* Штовхатися, вдартися. *Тото тїл'а не вєдлєвшине, бо не" с'є, лиш гїцайєс'а у вуймн'є.*

ГІЯ' [гїяа], *присл.* Треба. *Ой вы не" думайте, с'вату, шчо нам много гїяа, лиш двї бочки палєночки а три пєчї хл'їба.*

ГІЯ² [гїяа], і, *жс.*, *рїдк.* Нестача, нестаток, брак чого-небудь. *Бїда му майє гїїї 'нічого йому не бракує'. Пор. угор. hija т.с.*

ГІЯБА [гїяба], *присл.* Даремно. Пор. угор. hiába т.с. ♦ **Гїяба д'їло** – не можна зарадити чому-небудь, нема ради. *Дорєгу треба поправити, гїяба д'їло.*

ГЛАЇТИ [глаїїти], їу, їїш, *недок.* Мирити, залагоджувати, заспокоювати, втихомирювати. *Приїшлам вас глаїїти, вбї с'те с'а не сєрдили одно на 'одного.*

ГЛАЇТИСЯ [глаїїтис'а], їус'а, їїс':а, *недок.* Заспокоюватися, втихомирюватися. *Уз'алам рев'їву д'їтїну на руки, та вна с'а 'зачала по'малы глаїїти.*

ГЛИНЯНИК [глин'анїк], 'ка, ч., *заст.* Глиняний горщик. *Тїпир мало в 'кого с'а шче встав глин'анїк.*

ГЛИНЯНИЙ [глин'анїй], а, с. Глиняний.

ГЛІПАТИ, айу, аш (айєш), *недок.*, **ГЛІПНУТИ**, пну, пнєш, *док.* Поглядати. *Глїпни лиш в 'оболок, шчо с'а там 'чинит.*

ГЛІПІТИ [глїпїти], п'л'у, 'пиш, *недок.* Мати вигляд, виглядати. *У с'одму 'анцукови 'добре глїпїти.* Див. ще **самарати, упозїрєвати.**

ГЛІСНИК, 'ка, ч., *бот.* Пижмо звичайне (Taraxacum vulgare). *Глїсник 'добрий уд глїст.*

ГЛИСТА, ты, *жс.* 1. зоол. Глист. *Із мбїдїї в'нучкы уїшла така глїста, їак б'тух.* 2. перен. Висока й тонка людина. *Ба куды вже вта глїста пуїшла?*

ГЛОТА ы, *жс.* Велика черга людей за чим-небудь, тіснота, тиснява. *Така 'была вє'лика глєта у млин'ї, шчо 'ледвы м за два дны змєлєв тїє'нїц'у.*

ГЛОТІТИ, глєчу, глєтиш, *недок.* Поспішати, напірати. *Не" глєти на н'а.*

ГЛОТІТИСЯ [гло'титис'а], глєт'ац':а, *недок.* Товпитися. *Ба за чим с'а так глєт'ат л'удє?*

ГЛУБИНА, ы, *жс.* Глибока вода, глибина. *Туй у р'їц'ї доста вє'лика глубїна.*

ГЛУБІТИ, бл'у, 'биш, *недок.* Заглиблюватися. *Не" глуби, бо до'кплєс'а до вєды.* Див. ще **глубїтїся.**

ГЛУБІТИСЯ [глуб'итис'а], бл'ус'а, 'бис':а, *недок.* Те саме, що **глубїти.** *Туй глубїтїс'а не" вдас':а, бо вєликє кам'їн'є.*

ГЛУБІНЬ [глуб'їн'], ни, *жс.* Велика глибина. *У їс'у глуб'їн'їа с'а 'ббїу плыс'ти.*

ГЛУБОКИЙ, а, е. Глибокий.

ГЛУБОКО, *присл.* Глибоко.

ГЛУБОЧКЫЙ, а, е, *ласк.* Глибоченький. *Сис' потєчєк 'дєста глубєчкый.*

ГЛУМ, а, ч. Насмішник. *Пїлуйєс'а глум глумити, вбї го с'пут'а не вб'алити.*

ГЛУМІТИСЯ [глум'итис'а], г'лумл'ус'а, мис':а, *недок.*, *кому.* Перекривляти, дражнити кого-небудь. *Мамко, їйура ми с'а глумит.*

ГЛУМЛІНЄ [г'лумлїн'є], а, с. Перекривляння, драгування кого-небудь. *Ота жє'на без глумлїн'а не" 'годна с'а вбїїти.* Пор. **глумїтїся.**

ГЛУПІАК, 'ка, ч., *вульг.* Нерозсудлива, нерозумна людина чоловічої статі. *Но вто вден глупак, куй увєн таке вчїнив.*

ГЛУПАНЯ [глупан'а], і, *жс.*, *вульг.* Жін. до **глупак.** *Ота жє'на вє'лика глупан'а.* Див. ще **глупачка.**

ГЛУПАЧЕ, а, с., *вульг.* Зб. до **глупак.** *Рузумнуму чїл'адникєви с' глупачєм л'їтїє н'їч не" мати.*

ГЛУПАЧКА, ы, *жс.*, *вульг.* Те саме, що **глупаня.**

ГЛУПІТИ, п'л'у, 'пиш, *недок.* Одурманювати. *Мар'їка 'зачала н'а глупити, гїбї йа с'а н'їч не" рузумїв, шчо ми вна 'кажє.*

ГЛУПІТИСЯ, п'л'уса, пис':а, *недок.* Одурманюватися. *Олєкса 'дєвго глупїс'а жє'днєв, 'закї не" прузр'їв.*

ГЛУПЫЙ, а, е, *вульг.* Нерозсудливий, нерозумний. *Глупый чулувік.*

ГЛУПІТИ, пїйу, пїїєш, *недок.* Ставати нерозумним. *Дєкутр'ї л'їудє з 'каж'з'ым 'годєм не" мур'їїут, ай глупїїут.*

ГЛУПО, *вульг.* Присл. до **глупый.** *Ты їєс'а доста глупє вчїнив.*

ГЛУПОВАТЫЙ, а, е, *вульг.* Трохи нерозсудливий, нерозумний. *Глупєвата д'ївка.*

ГЛУПОСТИ, пус'ц'у, м.; *одн.* г'лупус'ц', *пєсти, жс.* Дурєші. *Увєн такі глупєсти прєвєдїт, шчо кун'бї с'а с'мїїав.*

ГЛУПОТА, ы, *жс.* Дурїсть. *Їл'уц' куй глупєт'ї нєїє н'ї кун'ц'а, н'ї к'раїу.*

ГЛУПСТВО, а, с., *вульг.* Нерозумні вчинки. *Ота жє'на таке глупєство прєвєдїт, шчо кун'бї с'а с'того с'мїїав.*

ГЛУХЫЙ, 'ха, 'хе. Глухий. ▲ **Глуха жалїва**, *бот.* – глуха кропива біла (Lamium album). Див. ще **дїка жалїва** (див. **дїкый**). *Глухєв с'а звє їс'а жалїва, бо не жалїт.*

ГЛУХМАН, а, ч. 1. Глуха чи глухувата людина чоловічої статі, глушман. *Муй кум – глухман, та т'ашко з ним говорїти.* 2. *зневаж.* Людина чоловічої статі, що ігнорує звертання до неї. *Ты глухманє, 'кул'ко на т'а 'клїкати, абї с':а взав?*

ГЛУХМАНКА, *ы, жс.* Жін. до **глухман**.

ГЛУХОТА, *ы, жс.* Глухота.

ГЛЯДАНЕ [гл'адан'е], *а, с.* Шукання. *Гл'адан'е ним зрочи было 'дбвгым.* Пор. **глядати**.

ГЛЯДАНЫЙ [гл'аданий], *а, е.* Шуканий. *Гл'аданий 'ножик най'шбв'а.*

ГЛЯДАТИ [гл'адати], *айу, аш (айеш), недок.* Шукати. *Гл'адай та 'найдеи.* Див. ще **искати**.

ГЛЯДАТИСЯ [гл'адатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок.* Те саме, що **пуглядати**.

ГНЕРЕЗДИТИСЯ [гнерездитис'а], *ре'ж'ус'а, рездис'а, недок.* Розміщатися, влаштовуватися. *Шчо с'а гнерездиш, ги 'куруц'а.* Див. ще **містоватися**.

ГНЕРЕЗДЫ, *у, мн.* Нерест. *Зачалис'а гнерезды.*

ГНІДАВЕЦЬ [г'нидавиц'], *вп'а, ч., зневаж.* Хлопець, чоловік, який має гниди.

ГНІДАВЫЙ, *а, е.* Який май гниди. *Гнидава д'їтина.*

ГНІДАВКА, *ы, жс., зневаж.* Жін. до **гніда-вель**.

ГНИЛІЧЕНЫЙ, *а, е.* Пригнилий (про плід дикої груші). *Гс'ї дичкы вже гниличин'ї, мож йїх 'їисти.*

ГНИЛІЧИТИ, *чу, чинш, недок.* Робити гнилиці (пригнили плоди дикої груші). *Поклалам гниличити дичкы.*

ГНИЛІЧИТИСЯ [гниличитис'а], *чин'а, недок.* Робитися пригнилими (про гнилиці – пригнили плоди дикої груші). *Поклалам 'мало дичок, най с'а гниличат.*

ГНИЛІЧІНС [гниличін'е], *а, с.* Підготовка гнилиць. *Гниличін'е дичок у 'с'ін'ї.* Пор. **гниличити**.

ГНИЛЯК [гнил'ак], *ка, ч.* Те саме, що **погниляк**.

ГНОСНЫЙ [гно'йнений], *а, е.* Удобрений гноєм (про ґрунт). *Гно'їена 'чива.*

ГНОЇНС [г'ноійн'е], *а, с.* Удобрювання ґрунту гноєм. *Без г'ноійн'а зимл'а не' 'родит.* Пор. **гноїти**.

ГНОЇТИ [гну'їйти], *гну'їу, гну'їїш, недок.* Удобряти ґрунт гноєм. *Аж не' гну'їїш 'зимл'у, она 'родити не' буде.*

ГНОЇТИСЯ [гну'їйтис'а], *гну'їїш'а, недок.* Удобрятися гноєм (про ґрунт). *Де не' гну'їїц'а, там лиш гоз росте.*

ГНОЯНЫЙ, *а, е.* Стосовний до гною. *Ціл'о Парашчин був 'вічно гной'ний. Гной'на 'їама.*

ГОБДУРЫ [г'обдурь], *у, мн., рідк.* Пустощі, розвагі; розпушта, оргії. *Туй жу'н'ї лиш 'г'обдурь в гулу'ї.*

ГОВ! [г'ов], *виг.* 1. Виражає бажання привернути чию-небудь увагу, агов. 2. Виражає бажання спинити (переважно коней, волів), тпру! Див. ще **вога!** 3. Вигук, яким відгукуються на звертання. *«Йуро!» – «Гов!»*

ГОВГЕР [г'овгер], *а, ч.* 1. Високий сильний чоловік, від якого може йти небезпека. *Йа 'того 'г'овгера с'а 'б'ойу.* 2. Те саме, що **бітанга**. Пор. угор. hōhég 'кат; мучитель'.

ГОВГЕРСЬКИЙ [г'овгер'с'кий], *а, е.* Який стосується до **говгер** 2. *'Г'овгер'с'кий 'гонор, х'ракттер.*

ГОВКАНС [г'овкан'е], *а, с.* Те саме, що **гальовкано**. Пор. **говкати**.

ГОВКАТИ [г'овкати], *айу, аш (айеш), недок.* Те саме, що **гальовкати**. *Не' 'г'овкай на Мар'їку, бо не'їе йї 'дома.*

ГОВОРІНС [г'оворін'е], *а, с.* Говоріння.

ГОВОРЛІВЫЙ [г'ов'орлівий] *а, е.* Говіркий. *Полан'а – 'дуже г'ов'орліва жо'на.* Антонім **неговорлівий**.

ГОДЕН *див. г'одный.*

ГОДИК, *а, ч.* Зменш.-пестл. до **гуд**. *'Нашуму в'нукови вже мін'ув 'годик.* Див. ще **годочок**.

ГОДНЫЙ, ГОДЕН, *дна, дне.* 1. Який може, здатний виконувати що-небудь. *Она 'годна йс'у р'оботу зр'обити.* 2. Сильна, дебела людина. *'Годный чулу'вк.* Див. ще **з'амашный, ч'итавый** 1. ♦ **Годный (а, е) за с'а** – який може постояти за себе. *Есе н'ор'с'атко 'годно за с'а – 'голодным с'а не в'стане.*

ГОДНО, *невідм., у сполуч. з б'їти.* Мабуть, можливо. *«Ци буд'ут 'нын'ї д'авати р'їну на труд'дн'ї?» – «Годно 'б'ыти».*

ГОДНОДЬ [г'одн'од'(т')], *д'а, ч., військ., заст.* Військовий старшина; офіцер. Пор. угор. hadnagy 'лейтенант'.

ГОДОВАНС [г'одован'е], *а, с.* Годування.

ГОДОВАНИК, *а, ч.* Приймний син. *Ціл'о – 'Йудині не' 'рудный сын, ай 'г'одованик.* Див. ще **к'оханик**.

ГОДОВАНКА, *ы, жс.* Жін. до **годованик**. Див. ще **к'оханка**.

ГОДОВІНА, *ы, жс.* Річниця смерті людини. *Уже й 'г'одовина 'маму'ї мін'ула.*

ГОДОВЫЙ, *а, е.* Річний, однорічний. *'Г'одовый в'їпир', 'г'одова д'їтина.*

ГОДОЧОК, *чка, ч., зменш.-пестл.* Те саме, що **годик**.

ГОДУВЛЯ [гу'дул'а], *ї, жс.* 1. Материнське (грудне) молоко. *Не в'биват 'м'ойу'ї д'їтин'ї гу'дул'ї.* 2. Корм великої рогатої худоби. *Уд 'д'оброїї гу'дул'ї й 'молоко 'файне.* 3. Одна порція корму для великої рогатої худоби. *Уз'їмі д'а'їут 'к'ор'ові лиш дві гу'дул'ї.*

ГОДУВНАК [гуду'нак], *ка, ч.* Вигодуваний кабан. *Ціл'а 'читавого гуду'нака 'укохала.*

ГОЙКАЛО [г'ойкало], *а, с.* Крикун. *Олекса – вто та'ке 'г'ойкало, у'се лиш 'г'ойкат.*

ГОЙКАНС [г'ойкан'е], *а, с.* Те саме, що **гойканина**. Пор. **гойкати**.

ГОЙКАНИНА [гõй'ка'нина], *ы, ж.* Крик. Таку гõйканину вчинили, шчо ган 'биламс' а их слухати. Див. ще **гõйканс**, **гулюканс**, **крявканс**.

ГОЙКАТИ [гõй'кати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ГОЙКНУТИ** [гõй'кнуги], ну, неш, *док.* Кричати. 'Тихо' бут' те, не" гõйкайте. Див. ще **галаманити**, **гулюкати**, **крявкати**.

ГОЙКЛИВЫЙ [гõй'кливый] *а, е.* Крикливий. Така вта Мар'ика гõйклива!

ГОЙКНУТИ *див.* **гõйкати**.

ГОЛД, *а, ч., заст.* Міра земельної площі (0,432 га). Тiнпир 'зимл' у'мир' айут не на голды, ай на 'соткы й гектары. Поп. угор. hold т.с.

ГОЛОВАЧ, 'ча, ч. Керівник; великий начальник; вождь. Не" дуже 'думайут головачі за прость л'уди.

ГОЛОВИЦЯ [голо'виц'а], *і, ж.* Ступиця (коле-са). Голо'виц'а с'а на'д' іват на 'тинг'іл'воза.

ГОЛОВИЩА [голо'вишча], *а, ж.* Збільш. до голова 'частина тіла людини або тварини'. Но в'н'ого гол'овиско: не" мож на 'н'ого 'шакку нур'малну купити.

ГОЛОВІЛЬ [гõл'õв'іль], 'вл'а, ч., *іхтіол.* Риба Salmo hucho. У нас гõл'õвл' у'йм'н' айут у'п'õтõц'і.

ГОЛОВНИК [гõл'õв'ник], 'ка, ч., *рідк.* Убивця. Гõл'õв'ник тот, шчо вбїе нас'мрут' чулу'віка.

ГОЛОВНИЦТВО [гõл'õв'ництво], *а, с., рідк.* Убивство. Гõл'õв'ництво – май'т' аш'кый гр'іх.

ГОЛÕВНО [гõл'õвно], *присл.* Головним чином, гол'овно. Весно'вали'рано, гõл'õвно садили'р'іну.

ГОЛОВНЯ [гõл'õв'ня], *і, ж., с.г.* Грибок-завхворювання переважно злакових рослин, головня, сажка (Ustilago). Гõл'õв'ня бы'ває на мел'їови, пше'ниці, та'ка 'чорна, ги'сажа.

ГОЛОДНЯК [гõл'õд'н'ак, гõл'õд'н'ачк], 'ка, ч. 1. Дуже голодна людина чоловічої статі. Дай'мало хл'їба'тõму гõл'õд'н'ак'ови. 2. *перен., зневаж.* Той, кому весь час мало статків. Гõл'õд'н'ак – õто нена'жерливий чулу'вік.

ГОЛОДНЯЧКА [гõл'õд'н'ачка, гõл'õд'н'ачка], *ы, ж.* Жін. до **голодняк**.

ГОЛОДОВАНЄ [голо'дован'є], *а, с.* Голодування.

ГОЛОЛЕДИЦЯ [голо'ледич'а], *і, ж., метеор., рідк.* Те саме, що **полєдиця**.

ГОЛОМОРОЗЫ, мõр'õзу, *мн., метеор.* Мороз-на погода без снїгового покриву. Голомо'рõзы 'дуже и'кõд'ат озими'н'і.

ГОЛОМШІТИ, гõл'õмш, голом'шиш, *недок.* 1. Сильними ударами (звичайно по голові) позбавляти свідомості. Най'не" голом'шит д'їт'вак на'ц'атка. 2. Градом сильною зливою збивати посїви, високу траву, ламати гілля дерев тощо. Диви, йак голом'шит грат'чиршин'у.

ГОЛОСИТИ, гõл'õшу, голо'сиш, *недок.* Доносити на кого-небудь. Полан'а пу'шла голо'сити

бїровови, шчо йа пере'õрав уд'ниий'ниву. Див. ще **мелдовати**.

ГОЛОСИТИСЯ [голо'ситис'а], гõл'õшус'а, голо'сис'а, *недок.* Сказати про себе якусь важливу інформацію. Иди'чесно голо'ситис'а, шчо ну'р'їзавис'хлõпц'а. Див. ще **мелдоватися**.

ГОЛОСЛИВЫЙ, *а, е.* Голосний (про людину). Ты, 'Петре, голосливый, д'а'леко т'а'чуги.

ГОЛОСЛИВО. Присл. до **голосливый**. 'Дуже голосливо говориш.

ГОЛОСНИЦЯ [голос'ниц'а], *і, ж.* Скроня. Аш по голос'ниці 'силно в'дарити чулу'віка, та 'може в'мерти.

ГОЛОШЕНЬИЙ, *а, е.* Те саме, що **заголошєний**.

ГОЛОШІЯ [голо'шійа], *і, ж., зоол.* Голошийка. Голо'шійи'тiнпир'р'їтко в'кого йє.

ГОЛОШІНЄ [гõл'õшін'є], *а, с.* Те саме, що **мелдїнок**.

ГОЛУБІНКА [гулуб'інка], *ы, ж., бот.* Гриб різних видів сирõжки зеленої (Russula Pers.) з шапкою різного кольору (зеленого, голутого, рожевого, темно-вишневого та ін.). Гулуб'інкы – 'доста смач'н'і зрибы.

ГОЛУБЦІ [гõлупц'і], *у, мн.; одн.* 'гõлубиц', пц'а, ч., *кул.* Голубці. У нас 'гõлупц'і 'каж'зуйї (ко-ж'зуйї) ни'д'їл'ї вар'ат. ▲ **Л'їнив'ї гõлупц'і**, *кул.* – страва з каші вперемішку зі шматками капусти. Л'ї-ниви'гõлупц'і 'чин'ат, куй'н'їколи в'чинити'обыч'н'і.

ГОЛУЗА [гулуза], *ы, ж.* Галуза.

ГОЛУЗЄ [гõлуз'є], *а, с., зб.* Галуззя. Йа'когос'рушча нал'д'маєме там, гõлуз'а.

ГОЛУЗИНА [гулузина], *ы, ж.* Галузина.

ГОНИХМАРЬ [гõнихмар'], *а, ч.* 1. *заст.* Міфїчна істота, яка наганяє хмари. 2. *перен., ірон.* Дуже рухлива людина (дитина); бродяга. Йура – та'кый гõнихмар', шчо в'с'уды ним'пõвно. Див. ще **гõнихмар'ник**, **плавїна 2**.

ГОНИХМАРЬКА [гõнихмар'ка], *ы, ж.* Жін. до **гõнихмарь 2**.

ГОНИХМАРЬНИК [гõнихмар'ник], *а, ч., рідк.* Те саме, що **гõнихмарь 2**.

ГОНОРИТИСЯ [гоно'ритис'а], гõнõр'ус'а, гоно'рис'а, *недок.* Бути пихатим, чванливим, зарозумілим. Кум'с'а так гоно'рит, гїбы май'газды уд'н'ого не'їє в'се'л'ї.

ГОНОРОВІСТЫЙ, *а, е.* Гоноровитий. Муй сус'їд 'дуже гонор'овистый. Див. ще **гонорõвый**.

ГОНОРÕВЫЙ, *а, е.* Те саме, що **гонорõвый**.

ГОРÁЗД' [гõр'азд(ст)], з'ду, ч. Щастя, благополуччя. Йа ти, 'сыне, 'хõчу лиш'гораз'ду.

ГОРÁЗД' [гõр'азд(ст)], *част.* Так, добре. «Мамко, йа йду на вичур'ниц'ї». – «Гораст».

ГОРА́ЗД [го'разд(ст)], *предик. сл.* Добре, чудово. *Гораст Цили с та́кым чулу́віком.*

ГОРА́ЗДЫ, *ду, мн.* Достатки. *Не" зна́ю, ци та́кі в ¹ній горазды, зі с'а хва́лит.*

ГОРА́ЗДОВА́НС [гораз'дован'е], *а, с.* Життя в достатку, в щасті. *Н'і́да не" было в ¹росто́го чи ¹адника гораз'дован'а.* Пор. **гораз'довати**.

ГОРА́ЗДОВА́ТИ, *дуйу, дуйеш, недок.* Жити щасливо, в достатку. *Мойа д'ітина йе да́леко, не" зна́ю, ци гораз'дуйе, ци б'дуйе.*

ГОРБА́ТЕНЬКЫ́Й [горба'тин'кый], *а, е. 1.* Горбатий. *Горба́тин'кый чулу́вік. 2.* Прізвисько.

ГОРБЫ́, *бу, мн.* Мікротопонім, що називає пагорбкувате поле між селами Сокирниця і Крайніково.

ГОРБУ́Л [г'орбул'і], *у, мн., зневаж.* Плечі. *Не" серди н'а, бо дам ти по г'орбул'ах.*

ГОРДУ́В [г'ор'дув], *гор'дова, ч., заст.* Велика бочка (кількасот літрів). *Да́вно у гор'довах возили ру́ну.* Пор. угор. *hordő* 'бочка'.

ГОРДЯ́К [г'ор'д'ак], *ка, ч.* Гордовита людина, гордій. *Г'ор'д'ак – дурн'ови брат.*

ГОРДЯ́ЧКА [г'ор'д'ачка], *ы, ж.* Жін. до **гор'дяк**. *Наша су́с'ітка – доста г'ор'д'ачка.*

ГО́РЫ-ДО́ЛЫ, *невідм.* Що-небудь у великому обсязі (коли йдеться про обіцяне). *Уб'іц'али ми на туй р'об'от'і г'оры-долы, а пак у'с'е за́были.*

ГОРІ́ [гу'р'і], *присл.* Уверх, угору. *Абы на́р'ва-ти чир'ишин', тре́ба ¹істи гу'р'і, на ¹дереву.*

ГОРІ́ [гу'р'і], *прійм. з ор. відм.* Попри, побіля, коло. *Пу́шов гу'р'і с' к'ін'ов (¹потоком). Ма́р'іка тли гу'р'і йу́ром си́дит.*

ГОРІ́ДОЛУ́ [гу'р'і-ду'лу], *присл.* Сюди-туди. *О́й ци йду гу'р'і-ду'лу, не" в'итко н'ікого, ¹серце ми с'а расту́кайе ж:сал у великого.*

ГОРІ́ПО́ТОКЫ [гу'р'і'пото'кы], *п'п'ото'ку, мн.* 1. Територія, що прилягає з обох боків до верхньої частини потоку. 2. Мікротопонім, що називає місцевість по обидва боки верхньої частини потоку Помийниця. *Гур'і'пото'кы с'ме ¹насли ¹маргу.*

ГОРІ́ШНЬЫ́Й [гу'р'ішн'ый], *а, е. 1.* Те саме, що **вы́шнью́й 1.** 2. Той, що стосується верхньої частини села. **▲ Гур'ішн'ый Край** – мікротопонім, верхня частина села Сокирниця. *Гур'ішн'ый Край и́че с'а зве Гур'ками.* Див. ще **гу́рка 2.**

ГОРІ́ШНЯ́НИН [гу'р'ішн'ан'ин], *а, ч.* Мешканець верхньої частини села. *Гур'ішн'ан'ин – ко з Гур'ішн'ого Краю, з гур'ішн'ат.*

ГОРІ́ШНЯ́НКА [гу'р'ішн'ан'ка], *ы, ж.* Жін. до **горішн'янин**.

ГОРІ́ШНЯ́ТА [гу'р'ішн'ата], *н'ат, мн.* Ті, що живуть у верхній частині села Сокирниця. *Гур'ішн'ата в нас жи́вут у Гур'ішн'олу Крайі.* Антонім **долушн'ята**.

ГОРНЕ́ЦЬ [гор'ниц'і], *ни'ц'а, ч.* Велика каструля. *У горніц'ови ва́р'ат'сербанку.* **▲ Мал'ованый гор'ниц'і** – емальована каструля; див. ще **мал'ованый гор'шок** (див. **горш'ок**).

ГОРНИ́ЧО́К, *чка, ч.* Каструлька. *Зва́рилам горніч'ок ¹р'іпы.*

ГОРНЯ́ [гурн'а], *н'ати, с.* Те саме, що **водян'ча**.

ГОРНЯ́ТКО [гурн'атко], *а, с.* Малий горщик. *Прис'тавилам ва́рити гурн'атко з ¹р'іп'ов.*

ГО́РОД [город(т)], *да, ч.* Те саме, що **ва́реш**. *До ¹города уд нас да́леко, ¹айбо да́вно мы хо́дили ту́ды н'іш'ком.*

ГОРО́Д [го'род(т)], *да, ч.* Присадибна ділянка. *Го́рот – о́то зим'л'а ¹коло ¹хыжі.*

ГОРО́ДЕЦЬ [г'ор'один'і], *п'а'а, ч.* Відгороджена біля хаги ділянка для городини й квітів. *У г'ор'о-ц'ови с'а не" оре, ай при'к'опуєс'а луска́р'ом.*

ГОРОДИ́НА, *ы, ж.* 1. Примітивна огорожа. *Городина ¹може ¹быти ¹плетены́й плут, вад'из л'а-ц'ок. 2.* Обгороджене місце, город. *Ану́'ко, ¹ужени тил'а з городини.*

ГОРОДО́К, *рот'ка, ч.* Зменш. до **го́род**! *Т'ачо-во – горо'док не"ве"ликий.*

ГОРО́ДСЬКЫ́Й [гороц'кый], *а, е.* Міський. *Гороц'кый пан.* Див. ще **ва́решський**.

ГОРОЖА́НКА, *ы, ж., заст.* Загальноосвітня школа у місті на Закарпатті до 1944 р.

ГОРОЖЕ́НЫЙ, *а, е. 1.* Який має огорожу (будь-яку). *Горо́женый го́рот, сте́жар. 2. заст.* З огорожі, зробленої з тичок (про пліт), плетений. *Да́вно ¹были та́кі пл'оты горо́жен'і. Ти́пир у́же горо́женых ¹пл'оту у се"л'і не"йе.*

ГОРО́ЖО́НЬКЫ́Й [г'ор'ожн'е], *а, с.* Створення огорожі. *Г'ор'ожн'е ¹ти́пир ¹дорого с'а ух'одит.*

ГОРСА́Г [гор'саг(к)], *га, ч.* Центральна дорога, шосе. *У шід'іл'у ли́гн'і сто́йали на г'орса'гови.* Пор. угор. *országát* т.с.

ГОРСА́ЦЬКЫ́Й [гор'сац'кый], *а, е.* Стосовний до **горса́г**. *Гор'сац'ка до́роза.*

ГОРСТЬ [г'орс'ц'і], *горсти, ж., с.г.* Горстка зібраних стебел конопель, пшениці, жита і под. *Три ¹тыжн'і ¹к'д'л'он'і ¹мокли в:од'і, п'от'олму з'ме йіх уб'ірали та й'в'азали ¹ме та́кі ¹горсти ма́л'і. Бе́ри май ма́лу г'ор'с'ц'і.*

ГОРШО́К, *шка, ч.* Каструля. *Не" с'ат'і ¹горшкы ¹л'іпл'ат.* *Да́вно прод'іравлині ¹горшкы не" в'мітовали ай ¹платали та́дале с'а ¹ними сл'ужили.*

▲ Мал'ованый гор'шок – те саме, що **мал'ованый гор'ниц'і** (див. **горне́ць**).

ГО́РЯЧ [г'ор'ач], *и, ж.* 1. Висока температура, гарячінь. *Йа с' ¹то́йі г'ор'ачи ¹ледвы ¹уйшла. 2. метеор.* Спекя, жара. *Велика ¹г'ор'ач на́стала – вс'а с'і́вба зго́рит.*

ГОРЯЧИ́ТИСЯ [гур'ачитис'а], 'чус'а, 'чис':а, *недок.* Гарячитися.

ГОРЯЧЫ́Й [гур'ачый], а, е. Гарячий. ♦ **Гми-ти на гур'ачуму** – упіймати на гарячому, викрити, спіймати на місці злочину. *Сус'ітка ми бо'жилас'а, шчо вна уд н'а 'дын'і не' краде, а йа йі пуссоко'тила тай ймила на гур'ачуму.*

ГОРЯЧКА [гур'ачка], ы, ж., *мед.* Підвищена температура тіла, гарячка, пропасниця.

ГОСТИ́НА, ы, ж. Страви і напої, якими частують. *Така была гостина, шчо прийишлис'ме з ч'ний гдлодн'і.*

ГОСТИНКЫ́, 'нок, *мн.* Часті пригощання. *У нас на рдб'от'і каж'зый дин' гостинкы.*

ГОСТЬ [гос'ц'], а, ч. Гість.

ГОШЫ́ТИСЯ [гошитис'а], гд'шус'а, гд'шис':а, *недок.* Намагатися; нахвалитися; хоробритися. *Петро лиши гошци':а побити Йвана, 'айбо вто не' вчинит.*

ГРАБИТИ, бл'у, биш, *недок.* Грабувати. *'Кул'ко н'а будут о'ты бітанты з'рабити?!*

ГРАБКАНЕ́ [грапкан'е], а, с., *с.г.* Процес, при якому гребуть сіно, отаву і под. *Куй 'сушиши с'іно вад' отаву та з'рапкан'а 'дуже м'ного.* Пор. **гра́кати.**

ГРАБКАТИ [г'рапкати], айу, аш (айеш), *недок.*, *с.г.* Гребти граблями сіно, отаву і под. *Грапкайме скоро, бо 'зараз дошч.* Див. ще **гребстї 2.**

ГРАБКАТИСЯ [г'рапкатис'а], ац':а (айес'а), *недок.*, *с.г.* Згрібатися докупити граблями (про сіно, отаву і под.). *Т'ашко с'а з'рапкат с'іно вад' отава, аж не'файно поко'шена тра'ва, запи'найуц':а з'рабл'і, 'ламл'уц':а чут'кы на них.*

ГРАБЛІ [г'рабл'і], 'бил', *мн.*, *с.г.* Граблі.

ГРАБНІ́К, 'ка, ч., зб., *бот.* Зарості граба. *У'нашуй 'хашчі трафл'айуц':а грабнікы.*

ГРАБЧА́К [г'рап'чак], 'ка, ч., зб., *бот.* Молоде грабове деревце. *Зру'бавим у 'хашчі два грапчакы.*

ГРАНЬ [гран'], г'рани, ж. Жар, жарина. *Поддай ми гран'цигаретлик запа'лити.*

ГРЕ́БІНЬ [г'рибін'], бін'а, ч. Гребінець для розчісування волосся. ♦ **Грибін' упав у відро** – порожнє відро. *Йди зач'ри воды, бо з'рибін' упав у відро.*

ГРЕБЛІ́ЦЯ [греблиц'а], і, ж. Залізна щітка, якою чистять корів, коней та ін.; скребло. *Бери греблиц'у та почисти кдрову.*

ГРЕБСТІ́ [гребс'ти], г'ребу, гребеш, *недок.* 1. Розгрібати, розривати що-небудь. 2. *с.г.* Те саме, що **гра́кати.**

ГРЕ́ЗЕН [г'резен], зну, ч., *бот.* Виноград (*Vinea vitis*). *У Со'кырницї май дав'но з'резен 'р'ітко ко са'див.* Див. ще **вино 2.**

ГРЕ́ЗНО, а, ч., *бот.* Гроно винограду. *Хдчу ну'кушати 'вашого з'резну, ур'віт ми лиш од'но з'резно.*

ГРИБА́РИТИ, р'у, риш, *недок.* Ходити по гриби. *'Анци'а 'дуже л'убит з'рибарити, з 'малости з'рибарит.*

ГРИБА́РИНЕ́ [г'рибар'ін'е], а, с. Ходіння по гриби. *'С'ого л'іта з'рибу 'было м'ного, та 'было з'рибар'ін'а 'доста.* Пор. **гриба́рити.**

ГРИБА́РЬ [г'рибар'], 'р'а, ч. Грибник. *Ко 'добрый з'рибар', та аж бы лиш од'ен был у 'хашчі з'рип, тай 'того найде.*

ГРИБА́РЬКА [г'рибар'ка], ы, ж. Жін. до **гриба́рь.**

ГРИ́ВЕНЬ [г'ривин'], а, ч. Гривня. *По'зых ми од'ен з'ривин'.* Див. ще **рубель 2.**

ГРИ́МАНЕ́ [г'риман'е], а, с. 1. Грюкіт. *Ба шчо за з'риман'е в хл'іви? 2. метеор.* Грім. *Моя жо'на 'дуже с'а 'буїит з'риман'а (куй з'рум з'римит).* Пор. **грімати.**

ГРИ́МАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ГРИ́МНУТИ** [г'римнути], мну, мнеш, *док.* 1. Грюкати. *Ба ко з'римат у 'двирі? 2. метеор.* Грімити (про грім). *Ко'ли 'зачало з'римати, йа вт'ікла до'хыш.*

ГРИ́МУТ, у, ч. 1. Сильне грюкання. *Йа'кыйіс'там з'римут на пуд'і.* 2. *метеор.* Сильний грім. *Гримут – коли 'силно з'рум з'римит.*

ГРИ́ДЕЛЬ [г'р'ідил'], дил'а, ч., *мед.* Стрижень у фурункулі. *Гр'ідил' ис чир'ака треба 'умісити вон.*

ГРИ́НКА [г'р'інка], ы, ж. Скибка хліба (підсмажена чи непідсмажена). *Ты ут с'вого 'сына з'р'інкы на старости не ч'кай.*

ГРИ́НЧЕНЬЙ [г'р'інченый], а, е. Підсмажений на плиті або сковородці (про скибки хліба). *Моя у'нука 'дуже л'убит з'р'інченый хл'ін.*

ГРИ́НЧИТИ [г'р'інчити], чу, чиш, *недок.* Підсмажувати на плиті або сковородці скибку хліба. *Йа з'р'інчу хл'ін на ш'порови.*

ГРИ́ХОВА́ТИСЯ [г'р'іхо'ватис'а], 'хуйу'са, 'хуйес':а, *недок.* Неточно думати, сумніватися. *Йа гр'іховалас'а, ци уд:алам вам дд'вх.*

ГРИ́ШКА [г'р'ішка], ы, ж. Порожнє, незаповнене місце (щілина між зубами, отріх на полотні і под.). *У нас 'кажут, у 'кого гр'ішкы в зубах, тот брехливый.*

ГРИ́ШНЫ́Й, а, е. Грішний. ▲ **Гр'ішніе 'т'іло** – зовнішній статевий орган (чоловіка або жінки). *Ма'р'іко, прус 'вчуйе ти с'а круз'с'виту з'р'ішнє'т'іло.*

ГРОБА́РИТИ, р'у, риш, *недок.* Бути гробарем. *Гр'обарити буде не 'каж'зый чулу'вік.*

ГРОБА́РИНЕ́ [г'робар'ін'е], а, с. Заняття гробаря. *Жив 'т'ашко – з 'робар'ін'а.*

ГРОБА́РЬСЬКЫ́Й [г'робар'с'кый] а, е. Стосовний гробаря. *Гр'обар'с'ка робота не'লেখка.*

ГРОБОВЫ́Й, а, е. Могильний, гробовий. ♦ **До гр'обб'ойї 'дошкы** – до кінця життя, завжди. *До гр'обб'ойї 'дошкы буду т'а л'убити.*

ГРОЖЁНЫЙ, а, е. Вихований. *Ото грожена д'їтина.*

ГРОЗІТИ, грѳжу, грѳзиш, *недок.* 1. Сварити; погрозувати. *Прійшдам т'а, сыне, грозити, бо ты с'а вже дуже роз'вѳв.* 2. Виховувати. *Ма-р'іко, ты не грозиш с'вѳйу д'їтину.* 3. Вимагати. *Она грозит уд брата с'вѳйу час'ц' из ву'ц':ового газд'уства.*

ГРОЗІТИСЯ [грѳзитис'а], грѳжус'а, грѳзис'а, *недок.* Сваритися. *Дуже м с'а на н'ого грозила.*

ГРУБ [груб(п)], грѳба, ч. Могила. *У нашіуму сил'і грѳбы дуже дозірайт.*

ГРУБЁЗНИЙ, а, е. Збільш. до **грубый** 1, 2. *Грубезна дын'а. Такий грубезный чулу'вік, мало не до по'да.*

ГРУБЫЙ, а, е. 1. Великий. *Грубый пласт.* 2. Високий. *Йуй с'а л'убл'ат лиш зруб'і лиг'н'і.*

ГРУДНІЦЯ [грудниц'а], і, ж., *анат.* Передня частина туші з ребрами, м'ясо з ребрами, поребринна. *Из грудниц'і файне мн'асо.*

ГРУЖЁНИЙ, а, е. Вантажений. *Сис'вуз добре груженый.* Див. ще **теръханий**.

ГРУЖІНС [гружін'е], а, с. Вантаження. *Гружін'е – т'ашка робота.* Див. ще **теръхане**. Пор. **грузити**.

ГРУЗ [груз(с)], за, ч. Вантаж. *Ото великий груз на вѳз'і.* Див. ще **теръх**.

ГРУЗІТИ, гружу, грузиш, *недок.* Вантажити. *Грузи два вѳзы з'нѳйу.* Див. ще **теръхати**.

ГРУЗИТИСЯ [грузитис'а] гружус'а, грузис'а, *недок.* Вантажитися. *Не грузис'а дуже, бо т'ашко меш'нести.* Див. ще **теръхатися**.

ГРУЗНИЙ¹, а, е. Повчальний, виховний, грізний. *Из хыж'і чувс'а грузный голос ву'ц':а до сына.*

ГРУЗНИЙ², а, е. Огрядний, тілистий. *Грузный – ото великий, туш'ный чулу'вік.* Див. ще **тілн'истый**.

ГРУЗНОВАТЫЙ, а, е. Який має велику масу тіла (про людину). *Полан'а – грузновата жо'на.*

ГРУЗЬБА [груз'ба], бы, ж. Виховання словами, моралізування. *Мат'ерина груз'ба н'іч не кошко'вала: сын'дале робив с'воей.*

ГРУШКА, ы, ж. 1. Зменш до груша 'груша'. 2. рідко. Електрична лампочка. Пор. *чес. hrůška т.с.*

ГРУШНИЙ, а, е. Groшовитий. *Андр'ій – груш'ный чулу'вік.*

ГРЯДА [гр'ада], ды, ж. Значне підвищення річкового дна, може виступати з води. *Дивис'а, абы т'а вода не увел:а с'чайкув на гр'аду.*

ГРЯДКА¹ [гр'атка], ы, ж. Невеличка ділянка землі, грядка.

ГРЯДКА² [гр'атка], ы, ж. Горизонтально підвішена до стелі палиця, на яку вивішували білизну, рушники, а в сараї на ній сиділи кури. *Кури*

л'убл'ат сид'іти на зр'ац':і. За дѳс'атку вирз'ітат'і на зр'атку (жарт).

ГУ́БА, ы, ж.; *мн.* губы, губ (гуп), *бот.* Грудзь, або хрящ-молочник першевий (Lactarius pipereatus). *Губы – дуже пус'н'і зрибы.*

ГУБИТИ, л'у, биш, *недок.* 1. Втрачати, губити що-небудь. 2. Псувати, переводити добро. *Ото тил'а не йіст о'таву, ай лиш губит'іі.*

ГУГНАВЕЦЬ [гугнавиц'], ви'а, ч. Чоловік, що гугнявить.

ГУГНАВИТИ, вл'у, виш, *недок.* Гугнявити. Див. ще **гугнати**.

ГУГНАВЫЙ, а, е. Гугнявий.

ГУГНАВКА, ы, ж. Жін. до **гугнавець**.

ГУГНАВО, *присл.* Гугняво.

ГУГНАНС [гугнан'е], а, с. Говоріння, співання гугняво. *Йа с'того гугнан'а н'іч не руз'умійу.* Пор. **гугнати**.

ГУГНАТИ, айу, айеш, *недок.* Те саме, що **гугнявити**.

ГУД [гуд(т)], годa і гѳду, ч. Рік. *Того годa (гѳду) зима б'ыла твер'да. Го'ды йдут, з'ібы пр'утом ма'хав.*

ГУДА́К, ка, ч. 1. Музикант, переважно скрипаль. *Уже же'них тай гуда'кы йдут.* Див. ще **гусляш**. 2. Прізвисько.

ГУДАКОВАНС [гудакован'е], а, с. Виконування ролі музиканта, переважно скрипаля. *Йуму с'а л'убит гудакован'е.* Див. ще **гусляне**. Пор. **гудаковати**.

ГУДАКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Виконувати роль музиканта, переважно скрипаля на весіллях, сільських танцях та ін. *Увун гудакує на свал'бах из ма'лого.*

ГУДАКУ́В, кова, ково. Стосовний до **гуда́к**. *Гудаковы гусл'і.*

ГУДАЧО́К, чка, ч. 1. Зменш.-пестл. до **гуда́к**. *Гудачок стар'ав'а файно гусл'ати.* 2. Прізвисько.

ГУ́ДНИЙ, а, е. 1. Дозволений. 2. Скоромний. *Вуторк – гудный дин', аж не'че по'сту.* Див. ще **порз'ный**.

ГУ́ДНО, *присл. предик.* Можна, дозволено. *Не гудно йісти мн'асо у п'ятниц'у і не гудно робити в нѳд'ілі'у, а читати гудно хут'-ко'лі.*

ГУ́ДНЫ́Й [гудн'ый], а, е. Річний. *Гудн'е тѳл'а.*

ГУ́ДТЕПЕР [гут:ипир], *присл.* Торік. *Гут:ипир у сис'час б'ыло май'тепло.* Див. ще **тогуд**.

ГУ́ДТЕПЕРШЫ́Й [гут:ипир'ішн'ый], а, е. Торішний. *Гут:ипир'ішн'ый ѳвес.* Див. ще **тогудный**.

ГУ́ДЬБА [гуд'ба], ы, ж., *муз.* Духовий оркестр. *У мѳй'дѳй дун'кы на свал'бі б'ыла гуд'ба.*

ГУ́ЗЕРО, а, с. Нижня частина мішка, товстіший кінець колоди і т.д. *Бери мѳх за г'узоро, а йа – за чулку.*

ГУЗИЦАТЫЙ, а, е. З великими сідницями. *Крестина дуже гузицата. Антонім безклубий.*

ГУЗИЦЯ [гу'зиц'а], і, ж. Сідниця. *Гузиц'а пирд'іла, бо не мала д'іла* (грубий жарт). Див. ще **перебачниця**.

ГУЗИЧКА, ы, ж. Зменш.-пестл. до **гузиця**. *Не роби б'їду, Анц'ко, ай с'ат'си на гузичку.*

ГУЗИШНИК, а, ч. 1. Чоловік, який має велику сідницю. *Гузишник – у кого велика гузиц'а*. 2. Прізвисько.

ГУЗИШНИЦЯ [гу'зишниц'а], і, ж. Жін. до **гузишник**.

ГУКАНЄ [гу'кан'є], а, с. Тічка у свиноматки. *Прийшло на нашу сви'н'у гукан'є*. Пор. **гукатися**.

ГУКАТИСЯ [гукатис'а], аш'а (айес'а), *недок.* Мати тічку (про свиноматку). *Абы с'а сви'н'а не гукала, та хорошають її.*

ГУЛЬКЫ [гул'кы], л'ок, мн. Веселе, з розвагами, танцями і т. ін. проведення часу. *Муй сын пузно приходить из гул'ок.*

ГУЛЬМОШ [гул'мош], а, ч., *зневаж.* Крикун. *Ис тым чул'віком не мож нур'мально говорити, бо вто гул'мош*. Див. ще **гулюг'ув**, **гулюкало**.

ГУЛЮГ'УВ [гул'уг'ув], го'ва, ч., *зневаж.* Те саме, що **гульмош**.

ГУЛЮКАЛО [гул'укало], а, ч., *зневаж.* Те саме, що **гульмош**.

ГУЛЮКАНЄ [гул'укан'є], а, с. Те саме, що **гойкаїна**. Пор. **гулюкати**.

ГУЛЮКАТИ [гул'укаги], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **гойкати**.

ГУНОЇД [гу'ноїд(т)], да, ч., *вульг.* Скнара. *Тот гу'ноїд два раз бы едно йїв*.

ГУНЦУТ, а, ч., *заст.* Хитрун, негідник, шельма. Пор. угор. huncut, пол. huncuot, нім. Hundsott т.с.

ГУНЦУТКА, кы, ж., *заст.* Жін. до **гунцут**.

ГУНЦУТСТВО [гунцуство] а, с., *заст.* Одурманення, ошуканство. *Политика – ото пан'с'ке гунцуство*.

ГУНЦУТСЬКИЙ [гунцуц'кий], а, е. Стосовний до **гунцут**. *Гунцуц'кый с'віт наст'ав*.

ГУН'А, [гун'а], і, ж., *заст.* Верхня одежа з дотканого грубого і ворсистого, переважно нефарбованого сукна. *Гун'і носили і л'уде, і жоны*.

ГУНЯГЫ [гун'агы], гу, мн. Калова маса у кишках заколотої свині. *Гун'агы утр'асуїт, кышкы скренчут тай'файно мыйт, а'дале чин'ат кувбаскы*.

ГУПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **гєпкати**.

ГУРБА, ы, ж. Натопв, юрба. *Гурба д'ївок стоїла на підцу*.

ГУРКА', ы, ж. 1. Гірка. *Мойа сестра живе на туй гу'рц'і*. 2. мн. Гуркы, фок. Те саме, що **Гурішн'ый Край** (див. **горішн'ый 2**).

ГУРКА', ы, ж., кул. Сорт домашньої ковбаси (суміш каші з потрохами, кров'ю, зрідка м'ясом). *Гурка с'а чинит на Руд'во*. Пор. угор. hurka 'ковбаса'. Див. ще **кышка**.

ГУРКАЛ'УВ, лова, ч., *заст.* Начиння у вигляді великого шприца для виготовлення ковбас. *Типир і ковбаскы, і кышкы майбуш наби'вайут не гуркаловом, ай млинц'ом*. Пор. угор. hurkatöltö т.с.

ГУРКАНЄ [гуркан'є], а, с. Видавання загрозливих звуків (про свиню, кабана). *Гуркан'є на сви'н'у нат'ходить тог'ды, куй с'а згукаїе*. Пор. **гуркати**.

ГУРКАТИ, ат (айе), *недок.* **ГУРКНУТИ'** [гуркнуги], кне, *док.* Видавати загрозливі звуки (про свиню, кабана). *Сви'н'а гуркнула і пуб'їгла в кутц'і*.

ГУРКЫ див. **гурка' 2**.

ГУРКНУТИ' див. **гуркати**.

ГУРКНУТИ', ну, неш, *недок.* Вилляти одним махом велику кількість рідини. *Перевернули гелету, і вода з чинїї гуркнула. Скоро гурк'ни у валув по'мыйи сви'ни, бо вбалит'а*.

ГУРЬКИЙ, а, е. Гіркий.

ГУРЬКОТА [гур'кота], ы, ж. Те, що має гіркий смак; гіркість, гіркоті. Див. ще **гурьчадь**.

ГУРЬЧАВЫЙ [гур'чавый], а, е. Гіркуватий. Див. ще **нрігурький**. *Твоя ка'ша гур'чава*.

ГУРЬЧАДЬ [гур'чад'(т')], ди, ж. Те саме, що **гурькота**. *С'дїї гур'чади йа'їїсти не'можу*.

ГУРЬЧИТИ [гур'читги], чу, чнш, *недок.* Робити страву гіркою. *Йа гур'чу страву, йа май'л'убл'у та'ку*. Див. ще **гурьчїтися 2**.

ГУРЬЧИТИСЯ [гур'читис'а], чус'а, чнс'а, *док.* 1. Споживати гіркою. *Йа не'л'убл'у гур'читис'а*. 2. чнш'а. Те саме, що **гурьчїти**. *Декотра ст'рава не'добра, аж не'гур'чнц'а*.

ГУСЕЛЬКЫ [гусил'кы], л'ок, мн. Зменш.-пестл. до **гуслі**. *Учїнївим д'їт'вакови гусіл'кы, та так л'убит гусл'ати на нх!*

ГУСІЛНИЦЯ [гус'їлниц'а], і, ж., *зоол.* Гусениця, гусїнь. *Гус'їлниц'а пуйїла ка'пусту*.

ГУСКЫ, сок, мн., *вес.* Дівч-вечір. *Гускы чин'ат ув'їчир'ї сперет свел'бїв*.

ГУСЛІ [гусл'ї], 'сил', мн., муз. Скрипка. *Давно на с'вал'бі майбуш'были гусл'ї тай'бубен*.

ГУСЛЯНЄ [гусл'ан'є], а, с. Гра на скрипці. *Гур'ке'мойе гусл'ан'є, куй йа та'кый стар'ый*. Пор. **гусляти**.

ГУСЛЯТИ [гусл'ати], л'айу, гусл'аш (л'айеш), *недок.* 1. Грати на скрипці. *Загусл'ай ми, гусл'ашу, бо йа'хдоу й'рати*. Див. ще **густї**. 2. перен. Муркотати (про kota). *Кут, куй ми'добре, та гус'л'ат*. 3. гусл'ат (гусл'айе), перен. Хрипіти в грудях у старої або хворої людини. *Гусл'ат ми в зруд'ох*.

ГУСЛЯТИСЯ [гусл'атис'а], [гусл'ан':а, *недок.* 1. Про бажання грати на скрипці. *Що́с' не" гуслац':а ме"н'і'нын'і.* 2. Про схильність муркотати (про kota). *Тепло ко́тови, та'файно му с'а'гусл'ат (гусл'аіе).*

ГУСЛЯШ [гусл'аш], ша, ч. Скрипаль. *Ци́л'о Ци́нкало був'файный гусл'аш.* Див. ще **гудак**.

ГУСОШ, а, ч. 1. *заст.* Монета вартістю 20 форинтів. Пор. угор. húszas 'двадцятка (гроші)'. 2. *вес.* Одна з монет, якими прикрашали вінок молодої або виготовляли намисто. *Гусуші проби'вали та приши'вали до ві́нка'около чо́ла молодоїц'і.*

ГУСТІЙ, гуду, гудеш, *недок.* Те саме, що **гусляти 1**.

ГУСТІТИ, гуш'чу, гус'тиш, *недок.* Робити щонебудь густішим, ніж звичайно. *Не" густити так шоры, бо ма́ла р'іпа'уросте.*

ГУСУНДРА́ГЫ, гу, *мн., заст.* Підтяжки для штанів. *Гусундраты'были купован'і, а'заміс'них'д'ім'ом приши'вала на наг'двіц'і'вервечкы.* Пор. угор. діал. hózetrák т.с.

ГУСУНДРАГО́Ш, а, ч., *заст.* Заможний інтелегентний чоловік (хлопець), який носив штани з підтяжками.

ГУСЯ [гус'а], ати, с. Гусеня, гуся. Див. ще **гусятко**.

ГУСЯТКО [гус'атко], а, с. Те саме, що **гуся**; гусятко.

ГУСЯЧКЫ́ [гус'ачкы], чок, *мн.; одн.* гус'ачка, *ы, ж.* Гусячий послід. *Там, де'гуси, п'овно гус'ачок.*

ГУЧАНЄ [гучан'є], а, с. Шум. *Петрику, прикрути'радїю, бо в'мене й без'ниї у'вуха'гучан'є.* Пор. **гучати**.

ГУЧА́ТИ, чу, ч'иш, *недок.* Шуміти. *Во́да в'п'ото́ц'і'зучит. У'вухови'може гучати.*

ГУЩАВНІ́К [гушчав'ник], ка, ч., *зб.* Гушавина, зарості. *Та́кый гушчав'ник, шчо не" мож из'н'ого'уйти.*

ГУЩА́ДЬ [гушчад'(т')], ди, *ж.* Гушавина (сільськогосподарські рослини). *Та́ку с'нали'шала'гуччат', шчо треба й'прур'їдити.*

Г

ГАБАТІ́ТИ, а'чу, а'тиш, *недок.* Невдало порізати матерію, попсувати. *Она та́ка са́бука, шчо лиш'габатити'годна.*

ГАВА́ЛЬОК *див.* **кава́льок**.

ГАВА́ЛЬЧИ́К *див.* **кава́льчик**.

ГА́ВКАТИ, айу, аш (айеш), **ГАВЧІ́ТИ**, в'чу, в'чиш, *недок.* Вимагати, просити. *Не'тавкай, бо не" дам ти н'іч.*

ГА́ВРА, *ы, ж.* Барліг; діра; паша. *Мид'від'на'вис'н'і'уйде з'тавры'доуже'слабый.*

ГА́ВРАН, а, ч. 1. Вид великих домашніх гусей. *Йіст йак'тавран, вун'да'виц':а.* 2. *зневаж.* Зажерлива людина. *Т'оній та́кый'тавран, шчо пус'віта'бы'прожер.*

ГАВЧІ́ТИ *див.* **га́вкати**.

ГА́З [газ(с)] зу, ч. Газ; чадний газ. *Га́зом с'а'може'чїл'адник'зафуїто'вати.*

ГА́ЗДА́, *ы, ч.* 1. Господар, хазяїн. *Ко в'хыжи'тазда? Куї с'а'тазда'зостит, ху́доба най'постит.* 2. Заможний селянин. *Гычкы'давно'были'ви́лки'тазды.* 3. Одружений чоловік. *Ци́ле, ци'дома'ваш'тазда?* 4. Прізвисько (*тазда*). Пор. угор. gazda 'господар, селянин'.

ГА́ЗДІ́СКО, а, ч. Дуже багатий господар. *Ото'читавый'таз'диско!* Див. ще **газдіще**.

ГА́ЗДІ́ЩЕ [газ'дишче], а, ч. Те саме, що **газдіско**.

ГА́ЗДЫ́НИН, а, о. Який належить господині. *Га́здынн по'р'адок.*

ГА́ЗДЫ́НЬКА [газ'дын'ка], *ы, ж.* Зменш.-пестл. до **газдыня**.

ГА́ЗДЫ́НЯ [газ'дын'а], *і, ж.* Жін. до **газда́**. *Де'дві'таз'дын'і, там'хыжа'не'метена.*

ГА́ЗДІ́ТИ [газ'д'іти], д'їю, д'їйеш, *недок.* Багатіти. *Сирот'і'т'ашко'газ'д'іти.*

ГА́ЗДОВА́НЄ [газдован'є], а, с. Господарювання. *Гур'ке'газ'дован'є'на'пустуй'земли.*

ГА́ЗДОВА́ТИ, дуйу, дуйеш, *недок.* Господарювати. *Треба л'убити'газ'довати, то́гда в'т'а'ич'ос'бу́де.*

ГА́ЗДУВ, дова, дово. Який належить господареві. *Га́здова'хыжа.*

ГА́ЗДУВНЫ́Й [газдув'ный], а, е. Хазяйновитий. *Ото'газ'дув'ный'чулу'вік, котрый'у'с'ачино'хоче'мати'і'в'хыжи, і'коло'хыжи.*

ГА́ЗДУ́ВСТВО [газ'дуство], а, с. Господарство; маєток. *У'мойого'д'їда'было'ви́лке'газ'дуство.*

ГА́ЗДУВСЬКЫ́Й [газду'с'кый], а, е. 1. Який належить господареві, властивий йому чи стосується його. *Газдус'ка'хыжа. Газдус'кый'сын. Газдус'кый'ха́рактер.* 2. Хазяйновитий. *Газдус'кый'хлоп'чишче'л'убит'газ'довати.* 3. Заможний. *Ис'а'д'ївка'из'газ'дус'к'ойї'фа'мелїї.*

ГА́ЗДЮ́К [газд'ук], ка, ч., *зневаж.* Чоловік, який хизується своєю заможністю, чванько. *Не"х'б'чу'йа'ут'ого'газд'ука'н'іч'про'сити.*

ГА́ЗМА́СКА, *ы, ж., військ., заст.* Протигаз. Пор. угор. gázmaszk т.с.

ГА́ЗОВА́НЫЙ [газованый], а, е. Газований. *Га'зована'вода.*

ГА́ЙДА́НЄ [гайдан'є], а, с. Пусте говоріння, базікання. *Ис'того'гайдан'а'н'іч'нового'не"в'чу'йеш.* Пор. **гайдати**.

ГАЙДАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Пусто говорити. *Не гайдай ми тул'ко, ай їди с'пати.* Пор. угор. *gajdolni* 'горланити, кричати'.

ГАЙЗ [гайз(с)], гайзу, ч., *заст.* Отруйний, у тім числі вихлопний, газ. *Йій, йак вун'айе гайзом!*

ГАЙЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, *недок.* Випускати отруйний газ, газувати. *Заїри д'вир'ц'ї на шп'ор'ї, не гайзуї так.*

ГАЛАМБУЦКЫ, присл. Перекидом, шкереберть. *Так мидв' стурцнуло, ичо полит'ївим галамбуцкы.*

ГАЛАНДЕР, а, ч. Телеграфний (телефонний і под.) стовп. *Треба мін'ати коло нас галандер, бо погнив.*

ГАЛІБА, ы, ж. Неприємність, біда, халепа. *Галиба ми до н'ого. Галиба бы т'а в'з'ала. Іди до галибы.* ♦ **Де в галибы?** – невже? **до галибы!** – до біса! Пор. угор. *galiba* 'клопіт, хаос, безладдя'.

ГАЛІР [гал'ір], 'ра, ч. Комір сорочки. *Сис' гал'ір тубї великий.* Див. ще **ошіїник**. Пор. угор. *gallér* т.с.

ГАМЖА, і, ж., *вульг.* Великий рот. *Не наби'вай так гамжу, бо иче с'а вд'авиш.*

ГАМЖАК, 'ка, ч., *вульг.* Той, що має непомірний апетит, ненажерливий чоловік. *Петро та'кий гамжак, ичо ку'лко бы не'їв, у'се му'мало.*

ГАМЖАНЯ [гам'жан'а], і, ж. Жін. до **гамжак**.

ГАНІТИ, ган'у, ганиш, *недок.* Шукати вади, гудити; докоряти. *Не'їе її заи'чо ганити, бо 'файна чил'а'дина.*

ГАНЧ, 'чу, ч. Вада, хиба, недолік. *Не'їе їйї ган'чу.* Пор. угор. *gáncs* т.с. Див. ще **хыба 1**.

ГАНЧУВНИЙ, а, е. Який має недоліки, ознаки каліцтва. *Ганчувна д'ївка.* Див. ще **хыбашний**.

ГАРАДИЧА, і, ж. Ступенька в сходах, сходина. *Уд'ну гарадичу л'ехко вчи'нити, айбо гарадичї – 'доста т'аико.*

ГАРАДИЧИ [гарадичї], дич, мн. 1. Сходи. *У нас гарадичї не'вы'сокі.* Пор. угор. *garádics* т.с. 2. *перен.* Нерівна, некваліфікована стрижка. *Так н'а постригла, ичо гарадичї му'наробила.*

ГАРБУЛЯНС [гарбул'ан'е], а, с. Переміщення круглого предмета шляхом обертання його в певному напрямку. *Гарбул'ан'е гелеты.* Див. ще **качане 1**, **качулянс**. Пор. **гарбуляти**.

ГАРБУЛЯНИЙ [гарбул'аний], а, е. Переміщений (про круглий предмет) шляхом обертання його в певному напрямку. *Гарбул'аний кымак.* Див. ще **качаный 1**, **качуляний**.

ГАРБУЛЯТИ [гарбул'ати], л'айу, бул'аш (л'айеш), *недок.* Котити. *Есе дерево май л'ехко гарбул'ати, ги'чести.* Див. ще **качати 1**, **качуляти**.

ГАРБУЛЯТИСЯ [гарбул'атис'а], л'айус'а, бул'ас'а (л'айес'а), *недок.* Котитися. *Трут' ото*

берве'но, най с'а гарбул'ат (гарбул'айе) в ра'каш. Діти с'а л'убл'ат гарбул'ати ду'ду берегом. Див. ще **качати 2**, **качулятися**.

ГАТЕР, тра, ч., *ліс.* Пилорама. *Треба нам есе 'дерево на 'гаторво попи'лити.* Пор. нім. *Gatter* т.с.

ГАТИ [гат'ї], 'ти, мн. 1. *заст.* Підштанники, кальсоні. *Тїшпир 'гат'ї лиш ст'ар'ї л'уде 'нос'ат.* 2. *заст.* Штани з домотканого полотна. *Давно в 'гат'ох і до 'церкви хо'дили, айбо вто 'были 'файн'ї 'гат'ї.* 3. Труси. *Ку'пилам си 'файн'ї 'гат'ї.* Пор. угор. *gatyá* 'кальсоні'.

ГАТЬКЫ [гат'кы], т'ок, мн. Зменш.-пестл. до **гати**. *Ку'пилам ти, Ми'гал'ку, 'файн'ї гат'кы.*

ГАТЬКОШ [гат'кош], а, ч., *зневаж., заст.* Чоловік, що ходив у домотканих підштанниках. *У 'того 'гат'коша, 'бізуно, не'їе н'їйакых нага'виц', ичо все 'ходить у 'гат'ох.* Див. ще **гатиош**.

ГАТЬОШ [гат'ош], а, ч., *зневаж., заст.* Те саме, що **гатиош**.

ГАТЯ [гат'а], і, ж. Одна штанина підштанників, кальсонів. *Треба за'шити н'ан'кови л'їву гат'ю, бо росп'оролас'а.*

ГЕЛЕБАН, 'на, ч., *зневаж.* Те саме, що **кильохач**. *Тот гелебан та'кий тув'тмый, ичо нага'виц' му не' купити.*

ГЕЛЕТА, ы, ж. Велика бочка. *Гелета диврил'ана добра на к'пусту, р'ону, ви'но.* Пор. рум. *găleată* 'відро; (дерев'яна) дійниця; міра місткості (зерна, молочних продуктів і т.п.)'.

ГЕЛЕТКА, ы, ж. Зменш. до **гелета**. *Гелетка на брын'зу.* Див. ще **гелетя**.

ГЕЛЕТЯ [гелет'а], т'ати, с. Те саме, що **гелетка**.

ГЕМБЕХ, а, ч., *вульг.* Те саме, що **бембех**. *Та'кий у н'ого 'гембех, г'бы мав ро'жати.*

ГЕМБЕХАНЯ [гембехан'а], і, ж., *вульг.* Те саме, що **бембеханя**.

ГЕМБЕХАТЫЙ, а, е. Те саме, що **бембехатый**.

ГЕМБЕХАЧ, 'ча, ч., *вульг.* Те саме, що **бембехач**. *Та де та'кий гембехач ти буде ро'бити!*

ГЕМБЕЦ, а, ч., *анат.* Свинячий шлунок. *Из 'гембеца 'чин'ат ибїтї.* Пор. угор. *gömböc* т.с.

ГЕРБЕВОШ, а, ж. Металева кочережка до плити, коцюба. *До шп'ора майе 'быти і гербевош.* Пор. угор. діал. *görbevas* т.с.

ГЕРЕНДА, 'ды, ж., *буд., заст.* Основна поздовжня балка, на якій лежать поперечні балки стелі старовинної хаги. Пор. угор. *gerenda* т.с., прасл. *gręda 'колода, жердина'.

ГЕРШЛІ [гиршл'ї], у, мн., *заст.* Каша з перлової крупи (із зерен ячменю). *Із 'гиршл'у давно 'году'ц'ї чїнили.* Пор. угор. *gersli* 'ячмінна крупа (каша)'.

ГЕРШЛЯНИЙ [гиршл'аний], а, е. Приготовлений з перлової крупи. *Гиршл'ан'ї 'году'ц'ї, 'гиршл'ана 'гурка.*

ГЕШЕФТ, у, ч. Дрібна спекулятивна торгівля; вигода; заробіток. *Слабый у шийи гешешфт*. Пор. нім. Geschäft 'справа; заняття; торгівля'.

ГЕШЕФТАРЬ [гешеш'тар'], ір'а, ч. Дрібний торговець-спекулянт. *Йура такий гешеш'тар', шчо хут'на к'бому заробит*.

ГЕШЕФТАРЬКА [гешеш'тар'ка], ы, ж. Жін. до **гешеш'тáрь**.

ГЕШЕФТОВАНС [гешеш'тован'е], а, с. Заняття дрібною спекулятивною торгівлею. *Ис т'войого, сыне, гешеш'тован'а ми'н'і н'ол'зы мало*. Пор. **гешеш'товáти**.

ГЕШЕФТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.* Займатися дрібною спекулятивною торгівлею. *Гешеш'товати май л'ехко, ги з л'опат'ов робити*.

ГИЙП [гийп], па, ч., *заст.* 1. Паровоз, локомотив. 2. Парова машина в млині. *Колли шче не" было в сил'і електрикы, та млин уд гий'па робив*. Пор. угор. géр 'машина; станок'.

ГИЙПАШ, ша, ч., *заст.* Машиніст локомотива. Пор. угор. gépész т.с.

ГІНЯДЬ [гін'ад'(г')], ди, ж., *мед.* Гній, що виходить у результаті прориву запальовального процесу на тілі. *Гинад' може уйтиши чир'ака, куй с'а в:ун н'рурве*. Пор. угор. gennyedés т.с., gennyed 'гноїтис'я'.

ГІСТЕНЬ [гистин'], а, ч., *бот.* Гіркокаштан звичайний (Aesculus hippocastanum). Пор. угор. gesztenye т.с.

ГІЦЕНЬ [гичин'], у, ч. Сперма. *Много гичин'у не" бы'вайе*.

ГІБА, ы, ж. 1. Стара корова. *Треба вже м'ойу'бу здати на мн'асо*. Див. ще **кля́мна**. 2. *перен., вульг.* Стара, немічна жінка. *Ото вже не" ж'она, ай'гьба*.

ГІГАНЕ [гьган'е], а, с. Ударення ногою. *Ід'ім с'а м'етати, айбо без гьган'а*. *Гьган'е л'отты*. Див. ще **к'бк'анс**, **р'уганс**. Пор. **гьгати**.

ГІГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ГІГНУТИ**, гну, гнеш, *док.* Ударяти, бити ногою; копати. *Мамко, Петро н'а гьгнуты*. Див. ще **к'бк'ати**, **р'угати**.

ГІГАТИСЯ [гьгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Ударяти кого-небудь ногою. *Мамко, Йура с'а гьгат, а йа му н'іч не" чинив*. Див. ще **к'бк'атис'я**, **р'угатис'я**.

ГІМЗІТИ [гьмз'іти], зит, *недок.* Кишіти. *Ул'ім'і, бы'вайе, у мн'асови черв'акы аж гьмз'ат*.

ГІНДАВЫЙ, а, е. Який вимовляє нечленороздільні звуки (про немовля). *Гьндава д'ітина*.

ГІНДАНИС [гьндан'е], а, с. Вимовляння нечленороздільних звуків (про немовля). *Ис'того гьндан'а шче н'іч не" мож руз'уміти*. Пор. **гьндати**.

ГІНДАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Вимовляти нечленороздільні звуки (про немовля). *Наш Цил'ко вже зачав гьндати*.

ГІНДОШ, а, ч. Мала дитина, яка ще не вміє вимовляти членороздільні звуки. *Наш гьндош не" годен с'а на'гьндакы*.

ГІНДОШКА, ы, ж. Жін. до **гьндош**.

ГІНТИ [гьн'іти], ійу, ійеш, *недок.* Хворіти тривалий час. *Мойа Цил'а вже дафно гьн'ійе*.

ГІРГАВКА, ы, ж., *анат.* Глотка. *Тул'ко гу'л'укайе, і гьр'гавка го не" бо'лит*.

ГІРГОШ [гьргуші], у, мн. В'язи, карк, спина, плечі. *Ми'гал'ку, хочеш, а'бьм т'а пун'ус на гьр'гошах?*

ГІРЧ, ча, ч., *мед.* Тромб, наріст. *У'нійи на но'гах великі гьр'чі*. Пор. угор. görcs 'сук; вузол'.

ГІРЧА, і, ж. 1. Сукувате дерево, коряжина. *Така гьрча в нас рос'те на г'р'р'д'і!* 2. *перен., зневаж.* Уперта, сварлива жінка. *Из гьрч'ов чулу'вік т'ашко живе*.

ГІРЧОВАТЫЙ, а, е. Який має тромби на ногах. *Гьрч'овата нога*.

ГЛАЙХ, у, ч. Домовленість, договір, угода, згода. ♦ **Чинити глайх** – те саме, що **глайхатис'я**. *Браты учинили м'ижє с'б'б'в глайх про вуц'обу з'имл'у*. Пор. нім. Gleich 'рівність'.

ГЛАЙХАНЕ [г'лайхан'е], а, с. Укладення домовленості, договору, угоди, про що-небудь. *У сестер было глайхан'е, і вже мирно живут*. Пор. **глайхатис'я**.

ГЛАЙХАТИС'Я [г'лайхатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* 1. Домовлятися, доходити згоди. *Глайхатес'а так, а'бьс'те с'а буш не с'в'д'жали*. 2. Свататися. *Глайхалис'а, глайхалис'а, айбо до с'вал'бы не" дуй'шло*. Див. ще **чинити глайх** (див. **глайх**).

ГЛІЙЗИК, а, ч., *кул.* Оладка. *Мамка напек'ли глийзику*.

ГЛІЙТОВАНС [глий'тован'е], а, с. Переміщення; перевезення. *На глий'тован'е с'ого ш'ифона треба тр'ох л'уді*. Пор. **глийтовáти**.

ГЛІЙТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.* Переміщати; перевозити. *Треба йсе д'ерево глий'товати мало даде*. Пор. нім. gleiten 'ковзати; плавно рухатис'я'.

ГЛІЙТОВАТИС'Я [глий'товатис'а], туйус'а, туйес'а, *недок.* Переміщатис'я; перевозитис'я. *Доки с'а будеш глий'товати?*

ГЛОНДЗАНЕ [глон'зан'е], а, с. Лузання насіння соняшника, гарбуза і под. *Уже н'а йа'зык бо'лит уд глон'зан'а*. Див. ще **ш'оплінс**. Пор. **глондзати**.

ГЛОНДЗАТИ [глон'зати], айу, аш (айеш), *недок.* Лузати насіння соняшника, гарбуза і под. *Глон'зати та вс'у'хьжу зас'м'ітивис'*. Див. ще **ш'опіти**.

ГЛОНДЗАТИС'Я [глон'затис'а], ац'а (айес'а), *недок.* Пас. до **глондзати**. *Най бы с'а глон'зало, куй бы не треба н'іч робити*.

ГЛОНДЗАТЫЙ, а, е. Який має великі негарні зуби. *Глондзата* 'д'івка.

ГЛОНДЗЫ [глонзџы], глонз(ц), мн. Великі негарні зуби у людини. У 'д'івки глонзџы – *ото великий танч*. ♦ **Глондзы лупити** – зубоскалити. *Тот чулу'вік џсе лиш глонзџы лупит*.

ГЛОНДЗІШ [глондзіш], а, ч., *зневаж*. Чоловік з великими зубами. У *глондзіша* *все* 'зубы витко.

ГЛОНДЗІШКА [глондзішка], ы, жс., *зневаж*. Жін. до глондзіш.

ГЛ'ОВЦАТИ [гл'овцати], айу, аш (айеш), **ГЛ'ОВЦНУТИ** [гл'овцнути], ну, неш, *недок*. Проскакувати одним махом (про ковток їжі, який-небудь предмет). *Не* 'хот'іло *проходити* 'йабылко *черес* 'шиійку, а *дале* лиш *гл'овцнуло*.

ГЛ'ОВЦНУТИ див. **гль'овцати**.

ГНОТ, а, ч. Гніт (у свічці, газовій лампі і под.).

Г'ОВБАН [г'овбан], а, ч. Ковбиця. *Г'овбан* *уберайут* *ис:* *уковатого* 'дерева, *в'быс* 'а не' *роск'ол'ов*. Див. ще **г'овбиця**, **г'овбаник**, **г'овбіш**, **дрыв'утня**.

Г'ОВБАНИК [г'овбаник], а, ч. Зменш. до **г'овбан**.

Г'ОВБИЦЯ [г'овбиц'я], і, жс. Те саме, що **г'овбан**.

Г'ОВБІШ [г'овб'іш], а, ч. Те саме, що **г'овбан**.

Г'ОВЛЯ [г'овл'я], і, жс., *орн*. Лелека (*Ciconia alba*). *Нозы в Цил* 'і тункі, *зі в* 'г'овл'і. Пор. угор. *golya* т.с.

ГОГА, ы, жс., *дит*. Будь-яка комаха. *Ми'гал* 'ку, *не* 'кывай 'гогу, *бо* 'вкус'ііе *т'а*. Пор. рум. *goga* 'страховище, страхопуд'.

ГОГОСИТИСЯ [гогоситис'я], г'ог'ошус'я, г'ог'осис'я, *недок*. Робити обличчя насупленим, пихатим, бундючним. *Г'ог'ос* 'ау' : *а* *г'орд* 'ақы.

ГОЗ [гоз(с)], г'озу, ч., с.г. Бур'ян (свіжий або висушений). *Прийде на пса мороз, буде с'а* 'тыкати *в* *гос*. Пор. угор. *gaz* т.с. Див. ще **дудв'а** 1.

ГОЗ'ОВАТЫЙ [г'оз'оватый], а, е. Бур'янистий. *Г'оз'овата* *зр'атка*.

ГОЗ'ЯНИЙ [г'оз'аний], а, е. Забур'янений. *Г'оз'ана* 'нива.

ГОЗ'ЯНИТИ [г'оз'анити], н'у, ниш, *недок*. Сміяти. *Кул* 'ко *ми* *меш* 'г'оз'анити, *лиш* *им* *замела* *двур*.

ГОЙ [г'ой], а, ч., *заст.*, *зневаж*. Цим словом євреї називали презирливо неєвреїв.

ГОЛЕГО, а, с. Колесо, обід і под. *Ма'л* 'і 'д'іти *бігайут* з *голетом* *по* 'вулиці. *Треба* *ми* 'голето *на* 'біціті'і. Див. ще **г'олесо**.

ГОЛЕСО, а, с. Колесо воза, велосипеда і под. *Так* *ми* *вто* *хы* 'бит, *ги* *п'йате* 'голесо *у* 'в'оз'і.

ГОЛІЧКО [гул'ічко], а, с. Коліща, коліщатко. *Д'ітина* 'бавиц' : *а* з *гул* 'ічком.

ГОЛ'ОМБОШ [г'ол'омб'ош], а, ч. ? *Таку* *вош* 'учесалам, *зі* *г'ол'омб'ош*. Пор. угор. *galamb* 'голуб'.

ГОЛЬ'ОВГАНЕ [г'ол'овган'е], а, с. Ковтання їжі без старанного її пережовування. *Г'ол'овган* 'е 'р'іны. Пор. **голь'овгати**.

ГОЛЬ'ОВГАТИ [г'ол'овгати], айу, аш (айеш), *недок*. Ковтати їжу, не пережовуючи її старанно. *Йіж* *нур* 'мално, *а* не' *г'ол* 'овгаі *й'іду*.

ГОМБА, ы, жс. Гудзик. *Загом* 'байс'а *на* *вс* 'і *гомбы*, *бо* *студено*. Пор. угор. *gomb* т.с.

ГОМБАНЕ [гомбан'е], а, с. Застібання гудзиків. *Гомбан* 'е *на* *вс* 'і *гомбы*. Див. ще **капчане**, **шпункане**, **шункане**. Пор. **гомбати**.

ГОМБАНИЙ, а, е. Застібнутий на гудзики. У *того* *д* 'ітвака *в* 'уйошик *д* 'чин 'н'іда *не* 'гомбаний, *тай* не' *прустужуйес* 'а. Див. ще **капчаний** 1, **шунканий**.

ГОМБАТИ, 'байу, 'гомбаш (байеш), *недок*. Застібати гудзики. *Йа* *шуга* *не* 'гомбайу *с* 'ор'очку *на* 'вир 'хн'у 'гомбу. Див. ще **капчати** 1, **шпункати**, **шункати**.

ГОМБАТИСЯ [гомбатис'я], 'байус'я, 'гомбас'я (байес'я), *недок*. Застібатися. *Гомбайс* 'я, *та* *й* *іде* *ме* *вон*. Див. ще **шпункатися**, **шункатися**.

ГОМБИЦЯ [гомбиц'я], і, жс. 1. Зменш. до **гомба**. *Удор* 'валас'а *гомбиц* 'а *на* 'рекливои. 2. Таблетка ліків. *Дайте* *ми* 'гомбиц'у *уд* *голо* 'вы.

ГОМБИЧКА, ы, жс. Зменш. до **гомбиця**.

ГОРГОЛІЦЯ [горголіц'я], і, жс., *ент*. Якась комаха. *Залит* 'іла *до* 'хыж *горголіц* 'а.

ГРАДЫ, у, мн. Термометр, градусник. *Дай* *ми* 'рады *пумір* 'ати *зур* 'ачку. Див. ще **градусник**. 2. Градуси на термометрі, у горіліці. *Кул* 'ко *в* *т'а* 'раду *зур* 'ачка? У *с* 'уй *зур* 'іліц'і *н'ейе* 'сорок *граду*.

ГРАДОВАНЕ [градован'е], с. Те саме, що **бічел'оване**. *Градован* 'е *города*, *ту* 'міс'ц'я, 'хыжі. Пор. **градовати**.

ГРАДОВАТИ, 'дуйу, 'дуйеш, *недок*. Те саме, що **бічеловати**. *Іде* *ме* *град* 'овати, *кул* 'ко *на* 'т'олму *в'о* 'зі *митру* 'с'іна.

ГРАДУСНИК, а, ч. Те саме, що **грады**. *Дав* 'но *градусник* 'мало *в* 'кого *быв* *у* 'хыжі. Пор. рос. градусник т.с.

ГРАНАТ, а, ч., *військ*. Граната. Пор. угор. *granát* т.с. У *війно* *розор* 'вавс'а *гранат* *у* *руках* *одного* *хлопчика*.

ГРЕБИТИ [гребити], бит, *кого*. Бажати. *Вічно* *йі* *шч'ос* 'гребит.

ГРЕЙДА [г'рейда], ы, жс. Крейда. *Прийдув* *у* 'в'ошк'ол'і *тшиут*. Пор. н.в.нім. *Kreide* т.с.

ГРЕЙЦАРІ [г'рейцар'і], 'р'у, мн., *рідк*. Гроші. *Кіс* 'ный *на* *г'рейцар* 'і.

ГРЕЙЦАРЬ [г'рейцар'], 'р'а, ч., *заст*. Дрібна розмінна монета. Пор. н.в.нім. *Kreuzer* т.с.

ГРІНДЖОЛЫ [г'рин'ж'олы], у, мн. Саморобні санчата, на яких катаються діти взимку. *На* *г'рин* 'ж'олах *ис* 'ме *с* 'а *спуш* 'чали *з* *берега*. Пор. рум. *gringioră* 'балка, жердина'.

ГРЫНДЖИТИ [г'рын'жити], 'жу, 'жиш, *недок*. Трошити, кришити, давити. *Г'рын* 'жити *мош* *пара* 'дци'і, *сливы*, *р* 'іну *в* 'р'ену. Див. ще **друцкати**.

ГРІНДЖИТИСЯ [г'ринд'житис'а], жин'а, *недок.* Трощитися, давитися, кришитися. *Абы с'а парадци'і не з'ринд'жили, треба йїх збирати в кошарку, а не в тайстру.* Див. ще **дрўцкати**.

ГРІНДЖІНЕ [г'ринд'жин'е], а, с. Трошення, кришення, роздавлювання. *Уд г'ринд'жин'а парадци' ис тайстры' зачало капати.* Див. ще **дрўцканс**. Пор. **г'ринд'жити**.

ГРІГА [г'р'іга], ы, ж., зоол. Вид великої жаби. *Гр'ігы н'лавайут у'бони.*

ГРІГОНЦ [г'р'ігонц], а, ж., зоол. Жаба прудка (*Rana dalmatina*). *Та'кый зе'лений, гі г'р'ігонц.*

ГРІЗ [г'р'із(с)], г'р'ізу, ж., кул. Манна крупа, манка. *Уд г'р'ізу с'а поправл'а'йут.* Пор. угор. gríz т.с.

ГРІЗОВИЙ [г'р'ізовий], а, е, кул. *Гр'ізова'каша.*

ГРІЗОВКА [г'р'ізовка], ы, ж., кул. Те саме, що **нўлашка**. *Гр'ізовка – то'же нўлашка, лиш' мало май'остра.*

ГРІФЛИК [г'р'іфлик], а, ч. 1. *заст.* Грифель, яким писали школяри на г'рафітовій дошці. *Давно у'бш'к'ол'і д'і'ти писали г'р'іфликом на'таблиц'і.* 2. Г'рафітовий стержень в олівці. *Йе'к'либас с'прос'тым і тинт'а'ным г'р'іфликом.*

ГРОВФ [г'р'овф], г'р'овфа, ч., *заст.* Граф. *Тат' ты, Цил'у, не' г'р'овф, шчо так ти'треба уг'д'жати.* Пор. угор. gróf т.с.

ГР'ОВФКА [г'р'овфка], ы, ж., *заст.* Графиня.

ГР'ОХКАНЕ [г'р'охкан'е], а, с. Хрюкання. Пор. **г'р'охкати**. *Іс хл'їва'чулос'а г'р'охкан'е сви'н'і.*

ГР'ОХКАТИ [г'р'охкати], ат (айе), *недок.* Хрюкати (про свиню). *Сви'н'а г'р'охкат (г'р'охка'йе) до чил'адника, куй уд'н'ого и'чус'чекат.*

ГУБ'ОВАНЕ [гу'бован'е], а, с. Гарантія, заклад для забезпечення даного слова. *На гу'бован'е вже в'на не'было з'роши.* Пор. **гу'бовати**.

ГУБ'ОВАТИ, бу'йу, бу'йеш, *недок.* Гарантувати, мати заклад для забезпечення даного слова. *Аш'хочеш иг'рати в'карты, та'майеш'мати чим гу'бовати.*

ГУЛЬКАНЕ [гул'кан'е], а, с. Пожадливе, великими ковтками, з характерним звуком ковтання рідини. *Гул'кан'е'чи'ва.* Пор. **гулькати**.

ГУЛЬКАТИ [гул'кати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ГУЛЬКНУТИ** [гул'кнуди], ну, неш, *док.* Пожадливо, великими ковтками, з характерним звуком ковтати рідину. *Так Анд'р'ій гул'кав ви'но ис ск'л'анкы, шчо далеко го'было'чуди.*

ГУЛЬКНУТИ див. **гулькати**.

ГУЛЯ [гул'а], і, ж. Куля; патрон (вогнепальної зброї). *У нас по'воїн'і оден хлопчик'бавив'а з гул'ов, та'персты му'удор'вало.*

ГУЛЯШ [гул'аш], у, ч., кул. Суп-гуляш (з картоплі, нарізаної кубиками, і м'яса з приправами). *Гул'аш'дуже смач'ний.* Пор. угор. gulyás т.с.

ГУМАКЫ, ку, мн., *одн.* гу'мак, 'ка, ч. Гумові чоботи. *У гумаках'добре по'калови ходити, бо не'намо'кают.* Див. ще **гум'іаші**.

ГУМІЙКА [гум'ійка], ы, ж., *змени.* 1. Гумка для витирання написаного. 2. Те саме, що **гум'ія**.

ГУМ'ІОВИЙ [гум'іовий], а, е. Гумовий. *Чіжмы гум'іові.*

ГУМ'ІЯ [гум'ія], йі, ж. 1. Гума. *Із'гум'іи'чин'ат тату на'ббув, л'зут гум'іові'чіжмы.* 2. Стрічка тканини з гумою, використовувана для стягування на поясі трусів, юбки і т.д. *Ур'валас'а в д'і'тини'гу'м'ія в'гат'ках.* Пор. угор. gumí т.с.

ГУМ'ІАШІ [гум'іаш'і], шу, мн.; *одн.* гум'іаш, 'ша, ч. Те саме, що **гума'кы**.

ГУМОВАТИ, му'йу, му'йеш, *недок.* Витирати написане гумкою. *Йак им'гумова'за, та роз'дерс'а па'пір'.*

ГУМОВАТИСЯ [гум'оватис'а], му'йес'а, *недок.* Стиратися від тертя гумкою (про написане). *Сив'гумков'не'гу'му'йес'а'буква.*

ГУТА, ы, ж., *заст.* Апоплексичний удар. Уживається переважно в проклятих та вульгарних виразах. *Гута бы'т'а'в'била! На й'дку'гугу'есе'вчи'нилас'?'і под.* Пор. угор. guta т.с.

ГУТ'ОВСЬКИЙ [гут'овс'кий], а, е. Який має дуже неспокійний, агресивний характер. *Но вто'вден гут'овс'кий'хлопци'!*

Д

Д див. ид.

ДАВАНЫЙ, а, е. Який дають. *Давана ко'р'ові о'тава.*

ДАВАТИ, да'йу, да'йеш, **ДАТИ**, дам, даш, *док.* Дати. ♦ **Да'вати (дати) в'пысок, да'вати (дати) по'пыску** див. **пысок**; **Да'вати (дати) гайцу** див. **гайц**; **Да'вати (дати, дуставати, дустати)** **їзо'сы** див. **дж'осы**; **Да'вати (дати) ім'н'а (ім'н'а, ім'н'а)** див. **им'н'я**; **Да'вати (дати) позавуха** див. **позавуха**; **Да'вати (дати) пок'уй** див. **пок'уй**; **Да'вати (дати) роскас** див. **розказ**; **Да'вати (дати) фр'ічку** див. **фр'ічка**; **Да'вати (дати) ш'патар'а** – див. **шп'атарь**; **Н'і дай'н'і пуй'ди** – те саме, що **нічог'отка**. *Н'ічог'отка'ета Й'у'лиша – н'і дай'н'і пуй'ди.*

ДАВІ [дав'і], присл. Сьогодні вранці. *Мин'і пур'вали'дав'і.*

ДАВЛ'ЕНЕ [дав'ле'н'е], а, ч., *мед.* Артеріальний тиск крові. *Та'ке в'на'было'дав'ле'н'е, шчо'ючі ми зав'вало.* Пор. рос. давление т.с.

ДАВЛЯЧЫЙ [дав'л'ачый], а, е. Який важко проковтнути (про їжу). *Іс'а з'руша'дуже дав'л'ача.*

ДАВЛЯЧКА [давля'чка], *ы, ж., мед.* Ангіна. Ухопила *йй* давля'чка, та велика гур'ачка в'нийи.

ДАВНО [дав'но і рідк. давно], *присл.* Давно. Та вто 'было давно. Давно с'а 'жсило т'ашко.

ДАГДЕ, *присл.* Де-небудь; подекуди. Сис'о'б'ичай дагде в'наших 'селах не знайут. Див. ще **дегде**.

ДАЖЕ, *част.* Навіть. Даже д'іти йшли в кал'гос р'обити.

ДАЗ [даз(с)], *част.* Майже, приблизно. Р'обилам даз два 'часы. Зар'обивим да с'тр'иц'ат' рубль'у.

ДАЙКАТИ, айу, аш (айеш), *недок., зневаж.* Просити докучаючи, канючити. Не дайкай буш, бо вже м ти 'дала вс'і шчо'пкы, шчо в н'а 'были.

ДАКЫЙ, а, е. 1. Деякий. Ци вта ж'о'на не' р'одина вам 'дака? 'Даке се'ло. 2. Який із заможного роду. Ото дакый лиг'ін'. Див. ще **дачий**.

ДАКО, **ДАТКО**, 'дакого, займ. *неозн.* 1. Дехто. Ци 'нын'і був у вас 'дако? 2. Той, хто має значення. Ко йе ко, а 'Йура 'дако. Див. ще **деко**'.

ДАКОЛИ, *присл.* Деколи, іноді, бувало. Даколи на вичур'ниц'ах так с'а не' хоче ц'ул'о'вати, айбо 'мушу. Див. ще **подаколи**, **подеколи**.

ДАКОСЬ [дакос'], да'когос', займ. *неозн.* Хтось. Да'кос' бы сис'у р'об'оту не' р'обив н'і'зашчо, а йа 'мушу.

ДАКОТРИЙСЬ [дакотрийс'], т'рас', т'рес', займ. *неозн.* Декотрийсь. За да'котр'овс' 'д'і'вков хл'опц'і 'бігають, гі зду'р'іл'і. Див. ще **подакотрийсь**, **подекотрийсь**.

ДАКОТРИЙ, а, е, займ. *неозн.* Декотрий. Да'котрий чил'адник на та'ке с'а не' т'ворит. Див. ще **подакый**, **подакотрий**, **подекотрий**.

ДАКУДЫ, *присл.* Куди-небудь. Треба бы 'нын'і дакуды на вичур'ниц'і пуйти.

ДАКУЛЬКО [дакул'ко], кох, числ. Те саме, що **варе-кулько**. Най бы прийшли на р'об'оту дакул'ко чулу'вік.

ДАЛЕ, *присл.* 1. Далі. Гди май 'дале. 2. Потім. Спершу с'а сам нав'чи, а дале будеш д'ругого в'чити. 3. рідк. Увійдіть!, можна! (відповідь на стук у двері). Пор. *чес.* *dále* т.с.

ДАЛЕКООКЫЙ, а, е. Далекозорний. Далек'о'кый – ко да'леко 'видит. Антоніми **близоокый**, **близор'укий**.

ДАРАБ [дараб(п)], ба, ч. 1. Кусок; скиба; частина земельної площі. Удр'ізаний дараб на'зад не' притулиш. Уз'али уд н'а в кал'гос 'файный дараб зима'і. Пор. угор. *darab* 'кусок'. 2. Одна худобина. У того газды 'было п'яди'с'ат і п'ят' дарабу 'маргы. Див. ще **дараба**.

ДАРАБА, *ы, ж.* Те саме, що **дараб**. Та'кий 'до'брый, ги дараба хл'іба.

ДАРАБКА [дарапка], *ы, ж.* Зменш. до **дараба**.

ДАРАБЛОВАНЕ [дараб'лован'е], а, с. Дрібнення на частини. Куй іде дараб'лован'е йа'когос газду'ства, та вто не' 'дуже 'добре. Пор. **дарабловати**.

ДАРАБЛОВАННЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дарабловати**. Дараб'ловане мн'асо.

ДАРАБЛОВАТИ, 'луйу 'луйеш, *недок.* Ділити, дрібнити на частини. Не дараблуй 'читаво 'дын'у. Пор. угор. *darabol* т.с. Див. ще **фалатити**.

ДАРАБЛОВАТИСЯ [дараб'ловатис'а], 'луйес'а, *недок.* Ділитися, дрібнитися на частини. Йак с'а свин'а зар'іже, та мн'асо тай соло'нина дараблуйес'а.

ДАРАБЧИК [дарапчик], а, ч. Зменш. до **дараб**, **дараба**. Ур'іж ми дарапчик хл'іба.

ДАРЕННЫЙ, а, е. Дарований. Сис'с'ведер у н'а д'аренный.

ДАРИТИ, 'дар'у, 'дариш, *недок.* Дарувати. На с'вал'бі молодичина фа'мелия д'арит (переказуй) да'ры жени'х'овуй.

ДАРЫ, 'ру, *мн., вес.* Подарунки на традиційному весіллі від родини молодого родини молоді. Ішли до жени'ха в пруйуй та 'несли переказовати да'ры.

ДАРИНЕ [дар'ін'е], а, с. Дарування, пожертвування. Ут 'дар'ін'а 'мало ко с'а ут'каже. Див. ще **дарванс**.

ДАРМО, *присл.* Дарма, марно, даремно. Дармо му ка'зав а'бы не' йшов у 'в'оду. Див. ще **задарь 2**, **задармо**, **запуста**.

ДАРМОЛА, 'лы, *ж.* Малокалорійна груба їжа. Уд: армо'лы с'а не' по'травши.

ДАРОВАНЕ [дарован'е], а, с. Те саме, що **даріне**.

ДАРУВ, рова, ч., *заст.* 1. Віл темно-сірої масті. Пор. угор. діал. *daró* т.с. 2. Кличка такого вола.

ДАТИ *див.* **давати**.

ДАТКО *див.* **дако**.

ДАЧИЙСЬ [дачийіс'], йас', йес', займ. *неозн.* Якийсь із заможного роду. Да'чийас 'д'і'вка.

ДАЧИЙ, да'чийа, да'чийе, да'чийі, займ. *неозн.* Те саме, що **дакий**.

ДАЩО [дашчо], 'дачого, займ. *неозн.* Дещо. У в'ош'к'олу м не' 'дуже ходила, бо треба 'было 'дома 'дашчо ч'і'нтити.

ДАЩОСЬ [дашчус'], 'дачогос', займ. *неозн.* Що-небудь, щось. Гду на з'рибы, 'може, 'дашчус' 'найду.

ДАЯК [дайак], *присл.* Як-небудь. Дайак пруйди до нас.

ДАЯКЫЙ [дайакый], а, е, займ. *неозн.* Який-небудь. Зварилам 'д'і'ом 'даяку ст'раву та пуб'іг'лам у кал'гос. Див. ще **подаякий**, **подеякий**.

ДВАГУДНЫЙ [двагудн'ый], а, е. Дворічний. Двагуд'на д'і'тина.

ДВАДЕЦЬОВИЙ [д'вадиц'овий], а, е. Міра рідини (200 мл). *Двадиц'овий по'гар.*

ДВАДЦЯТКА [двац':атка], ы, ж. 1. Купюра вартістю 20 гривень; сума грошей у кількості 20 одиниць. *По'зич ми двац':атку, бо не" дуств'їе ми на 'анцук.* 2. Вік у 20 років. *Їа рум'їн'ала вже т'рит'у двац':атку.* 3. церк. Група людей, що турбуються про матеріальне, фінансове благополуччя церкви в селі. *Двац':атка збирає по селу з'робиши на 'цир'кув.*

ДВАДЦЯТЬГУДНИЙ [двац':іг'гудн'ий], а, е. Двадцятирічний. *У сил'і двац':іт'гуд'н'а 'д'івка вже стара.*

ДВАЕТАЖНИЙ, а, е. Двоповерховий. *Двае-тажна 'хыжа.*

ДВАЄ [два'є], числ. Двоє (тільки про чоловіків). *Давно май'бідн'і орати складовалис'а по два'є.*

ДВАКІЛОВИЙ [двакі'ловий], а, е. Двакіловий ко'зут.

ДВАЛІТРОВИЙ [двалі'тровий], а, е. Дволітровий. *Двалі'трова 'канта.*

ДВАМЕТРОВИЙ [двамит'ровий], а, е. Двометровий. *Двамит'рова 'тычка.*

ДВАМІСЯЧНИЙ [дваміс'ачний], а, е. Двомісячний. *Дваміс'ачна д'їтина.*

ДВАНКА, ы, ж. 1. Двійка (оцінка). *При 'чехах у нас оди'ниц'і і дванкы 'были май'л'ітши 'оц'інкы.* 2. Той, що складається з двох частин (напр., два фруктові плоди, що виростили з однієї бруньки, і под.). *Дванкы с чир'ишин' 'д'іти 'вішали си на 'буха 'заміс'кузут'ку.*

ДВАНЧАСТЫЙ, а, е. Який складається з двох частин. *Дван'час'ц'і 'вила, дван'частый 'оболок.*

ДВАСТО, **ДВАСТУ**, числ. кільк., невідм., рідк. Те саме, що двіста.

ДВАСТУ див. **двасто**.

ДВАТЫЖНЬОВИЙ [дватыж'н'овий], а, е. Двотижневий. *Два тыж'н'ова плат'н'а.*

ДВАШТОКОВИЙ, а, е. Двоповерховий. *Два-штокова 'хыжа.*

ДВЕЗЬ [двиз'(с')], д'вези, ж., зб. 1. Нечистоти у вигляді комах, черв'яків, плазунів тощо. *У сп'еку у мн'асови с'а 'може роз'вести двез'.* 2. зневаж. Людина, що не відзначається порядністю, культурністю. *Ус'ака двис'с'уды прий'шла.*

ДВЕРЦІ [д'вирц'і], 'риц', мн. Хвіртка. *За'при д'вирц'і на ку'ц'и, бо 'уйде свин'а.*

ДВЕРЦЯТА [д'вирц'ата], ц'ат, мн. Зменш. до **дверці**.

ДВІГАНЄ [д'виган'є], а, с. Пересування, пере-міщення чого-небудь. *На д'виган'є 'с'ого 'шифона т'реба тр'ох чулуві'ку.* Пор. **двігати**.

ДВІГАННИЙ, а, е. Перемішуваний. *Сис' 'ши-фон хут'-'кул'ко раз у'же д'виган'ний.*

ДВІГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Пересувати, рухати що-небудь. *Не" д'вигай 'тул'ко стул'ц'ом.*

ДВЫЧІ [д'выч'і], присл. Двічі. *Пуп д'выч'і 'казан'не" 'каже.*

ДВІСТА [д'віста], числ. кільк., невідм. Двісті. *Із д'віста рубл'у уст'ало с'а в н'а т'риц':ат'.* Див. ще **двасто**, **двасту**.

ДВІСТАГРАМОВИЙ, а, е. Який має місткість рідини 200 мл. *На'л'ав ми по'гар ви'на д'вістагра-мовий.*

ДВОЇ [д'в'ої'і], йых, числ. кільк., зб., мн. Двоє; уживається тільки з множинними іменниками. *Двоїі д'вир'і, 'ножиц'і, 'сани і т.д.*

ДВОЇЧКО [д'в'ої'чко], а, числ. кільк., зб., *пестл.* Двійко. *У 'м'ойої сестры двої'чко д'іто'чок.*

ДВОЙКА [д'в'ойка], ы, ж. Залізна вила з двома ріжками. *Б'ери 'вила-д'в'ойку та пуб'бертай'с'іно.*

ДВОРЕННИЙ, а, е, вульг. 1. Така, з якою мали вже статевий акт. *Іс'а 'д'івка вже дво'рена.* 2. Обманований. *Їа вже, 'Петре, був не рас т'б'ов дво-р'енный, та буш не" 'х'б'чу.*

ДВОРИТИ, д'в'ор'у, д'вориш, *недок.*, вульг. 1. Мати статеві зносини з жінкою (про чоловіка). *Петро дво'рив Мар'іку на 'с'ін'і.* Див. ще **др'їмба-ти 2**, **п'їрджити**. 2. Обманувати. *'Кул'ко, 'Полан'о, будеш м'єне дво'рити на вс' 'ому, 'кажи ми т'равду.*

ДВОРИТИСЯ [д'во'ритис'а], д'в'ор'у'са, д'во-рис'а, *недок.* 1. вульг. Мати статевий акт. *Петро з Мар'ікув дво'рилис'а на 'с'ін'і.* Див. ще **г'їцатися 2**, **др'їмбатися 1**, **н'їрджитися**. 2. рідк. Гратися. *'Д'іти д'в'ор'ац':а з 'л'б'т'ув.*

ДВОРИНЄ [д'в'ор'ін'є], а, с. 1. вульг. Статевий акт. *Цил'ови 'х'от'і'ос'а д'в'ор'ін'а с' 'Полан'ов.* Див. ще **г'їцанє**, **др'їмбанє 2**. 2. рідк. Гра. Пор. **дворіти**.

ДГОРІ див. **идг'орі**.

ДЕ, присл. 1. Де. 2. Куди. *Де йдеш?*

ДЄБРИ [д'ибр'і], у, мн. Непрохідний чагарник, нетрі. *Їа в тых 'д'ибр'ах 'мало с'а не" зублудила.*

ДЕВ'ЯНОСТОГУДНИЙ [д'в'їаносто'гудн'ий], а, е. Дев'яносторічний. *Д'в'їаносто'гудн'ий 'д'ідо.*

ДЕВ'ЯСИЛ [д'в'їя'сил], а, ч., бот. Оман високий (*Inula helenium*).

ДЕВ'ЯТЕРО [д'в'їя'теро], 'т'ох, числ., кільк., зб. Дев'ятеро.

ДЕВ'ЯТИНА [д'в'їя'тина], ы, ж. Дев'ятий день після смерті людини. Див. ще **тыжньовина**. *На д'в'їятину 'мамкы зыйш'лас'а вс'а на'ша ро'дина.*

ДЕВ'ЯТНАДЦЯТЬГУДНИЙ [д'в'їятна-ц':іг'гудн'ий], а, е. Дев'ятнадцятирічний. *Д'в'їятна-цац':іт'гудн'а 'д'івка.*

ДЕВ'ЯТЬГУДНИЙ [д'в'їят'гудн'ий], а, е. Дев'ятирічний. *Д'в'їят'гудн'а 'д'івочка.*

ДЕВ'ЯТЬМЕТРОВИЙ [д'в'їят'мит'ровий], а, е. Дев'ятиметровий. *Д'в'їят'мит'ровий пр'от'ус.*

ДЕВ'ЯТЬМІСЯЧНИЙ [див'яат'міс'ачный], а, е. Дев'ятимісячний. *Див'ят'міс'ачна д'їтина.*

ДЕВ'ЯТЬСТО [див'яац'сто], **ДЕВ'ЯТЬСТУ** [див'яац'сту], числ. кільк., невідм. Дев'ятсот. З *див'яац'сто (див'яац'сту) рубл'амі живиміс'ау'.*

ДЕВ'ЯТЬСТУ див. дев'ятьсто.

ДЕГУДЬ [дегуд'(т')], част., заст. Такні! «*Йа ту-бі уд:ав грбі'ї.*» – «*Дегут'!*». Пор. угор. dehugy т.с.

ДЕГДЕ, присл. Те саме, що **ДАГДЕ**. *Р'їбіз'л'ї в'нашуму сїл'ї рус'тут лїи'дегде.*

ДЕЙЖА [дейжа], і, ж., заст. Дерев'яний чебер. У *дїйжу'л'али змылки.* Пор. угор. kézsa т.с.

ДЕКА, ы, ж., рідк. Те саме, що **НОПЛОН**. Пор. пол., чес. deka, нім. Decke 'покривало'.

ДЕКО¹, декого, займ. неозн. Те саме, що **ДАКО**.

ДЕКО², а, с. Міра ваги 10 грамів. Пор. угор. чес., словц. deko, угор., пол. deka т.с.

ДЕКУНОК [декунок], нка, ч., військ., заст. Окоп. У *вїйну за селом'было м'ного декунку.* Пор. нім. Dekung т.с.

ДЕЛЕНОВКА [деле'новка], ы, ж., заст. Святкова хустина з дорогого й тонкого полотна. *Деленовки носили д'ївки тай'млод'ї'жсоны.*

ДЕМПОВАНС [демпован'е], а, с. Заповнювання щілини, дірки; конопачення. *Демпован'е с'кін давно робили, куй'хыжа с'а чїнила з'дерева у зруп.* Пор. демповати.

ДЕМПОВАНЬЙ [демпованый], а, е. Заповнений (про щілину, дірку); конопачений. *Демпованый'оболок.*

ДЕМПОВАТИ [демповати], ¹пуйу, ¹пуйеш, *недок.* Заповнювати щілини, дірки; конопатити. *Демпуу'оболокы, абы не'дула студин'.*

ДЕМПОВАТИСЯ [демповатис'а], ¹пуйес'а, *недок.* Заповнюватися (про щілини, дірки); конопатитися. *Дирил'ана'хыжа с'а'мус'їла демповати, бо'инаг бы'была студена.*

ДЕНЦЕ, ц'а, с. Денце.

ДЕНЦЬОВАНС [де'нц'ован'е], а, с. Вставляння в посудину нового дна замість непридатного. Пор. денцьовати.

ДЕНЦЬОВАНЬЙ [де'нц'ованый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **денцьовати**. *Де'нц'оване відро.* Див. ще **денчєный**.

ДЕНЦЬОВАТИ [де'нц'овати], ¹ц'уйу, ¹ц'уйеш і **ДЕНЧІТИ** [денч'ити], ¹чу, ¹чиш, *недок.* Вставляти в посудину нове дно замість непридатного. *Денч'или майбуш'цїгана, айбо тїпур'уже р'їтко, ко дїє денч'ити.*

ДЕНЦЬОВАТИСЯ [де'нц'оватис'а], ¹ц'уйес'а і **ДЕНЧІТИСЯ** [денч'итис'а], ¹чич'а, *недок.* Вставлятися (про нове дно замість непридатного). *Не вс'ака с'а судина'лехко денч'ит.*

ДЕНЧЄНЫЙ, а, е. Те саме, що **денцьованый**.

ДЕНЧІТИ див. денцьовати.

ДЕНЧІТИСЯ див. денцьоватися.

ДЕРБАК, ¹ка, ч., *зневаж.* Нікудишня людина. *Дербак – неваловиний чулу'вік.* Пор. пол. діал. dąbąk 'негідник, шалапут', чес., словац. dąrebák т.с.

ДЕРБАКОВАТЫЙ, а, е. Нікудишний (про людину). *Тот чулу'вік дербаковатый, у'н'ого н'їч не'їє тр'їбною.*

ДЕРБАНС [дербан'е], а, с. Колупання. *Лїшис'а'того'дербан'а.* Див. ще **шкобланс**. Пор. **дєрбаги**.

ДЕРБАНЯ [дербан'а], і, ж., *зневаж.* Жін. до **дєрбák**. *Така дербан'а, шчо й роботы йуй не'вїтко.* Див. ще **дєрбáчка**.

ДЕРБАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Колупати, скоблити. *Нашако'дербаи'струп?* Див. ще **шкоблати**.

ДЕРБАТИСЯ [дербатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Колупатися. *Не'дєрбайс'а в'чнóс'ї.* Див. ще **шкоблатися**.

ДЕРБАЧКА, ы, ж., *зневаж.* Те саме, що **дєрбáня**.

ДЕРБАЧУЛЄ [дербачул'е], і, с., *зневаж.* Зб. до **дєрбák**. *Шчо'вбз'меш ис'того дербачул'а?!*

ДЕРБІВУЗКА [дєрбівуска], ы, ж., *бот.* Шпипшина собача (Rosa canina). *Из дєрбівускы вар'ат чай.*

ДЕРГАНС [дерган'е], а, с., *заст.* Очищування повісма від решток костриці протягуванням його через спеціальну металеву щітку. Пор. **дєргати**.

ДЕРГАТИ, айу, аш (айеш), *недок., заст.* Очищати повісма від решток костриці, протягуючи його через спеціальну металеву щітку. *Были тдкі щит'кы зїл'їзн'ї, дєргализ'ме, рóску'бали так, чїнили по'вісма.*

ДЕРЕВІНА [дєрєвіна], ы, ж. Те саме, що **бєрвєпó**. *Треба ми'воза перевести'пару дєрєвін.*

ДЕРЕВІСКО [дєрєвіско], а, с. Величезне дерево. *Таке там дєрєвіско, шчо д'чин'до'неба ду'с'їгат.*

ДЕРЕВІЩЕ [дєрєвіщє], а, с. Домовина, труна. *Дєко ис'старых'л'уди пар'вав суб'ї дєрєвіщє на'вєрєт.*

ДЕРЕВІНЬ [дири'він'], ¹він'у, ч., *бот.* Цикорій дикий, або петрові батоги (Cichorium inthybus). *Давно з дири'він'у'чїл'ад'робила'кавіл'.*

ДЕРЕВІТИ [дири'віті], ¹війу, ¹війеш, *недок.* Втрачати чутливість, дерев'яніти. У *мене'деколи'ногы дири'віїут.*

ДЕРЄВЛЄ [дїривл'є], а, с., *зб.* Дерево. *Кут'вим'пбво дїривл'а.*

ДЕРЕВЛЯНКА [дирил'ванка], ы, ж., *заст.* Дерев'яна миска для варених пирогів, формування хлібин перед випіканням у печі тощо. *Дирил'ванка – ото дирил'анє бл'удо.*

ДЕРЕШ, а, ч. 1. Кінь або віл світло-сірої масті. 2. Кличка такого коня. Пор. угор. *deres* т.с.

ДЕРЖАЛО, а, с. Держак батога. *Держало* *фаїне* з л'ївицини.

ДЕРЖАНЄ [держан'є], а, с. 1. Тримання, держання. Пор. **держати** 1. 2. Тривале використання в зв'язку з вигідністю. *Ис'а корова* 'добра на 'держан'є, бо не треба 'пусто гудул' у тай 'фаїне молоко даїє.

ДЕРЖАТИ, 'держу, 'держиш, *недок.* 1. Держати, тримати. 2. Виступати хрещеним батьком у церковному ритуалі хрещення новонародженого. *Йа держала* 'Цил'а 'Петры 'Фречкового, *йа му* 'маточка.

ДЕРЗКЬІЙ [дерс'кьій], а, е. Те саме, що **борзкьій**. *Дерска* д'їтина.

ДЕРТИ, 'деру, 'дереш, *недок.* Дряпати. ♦ **Не** *щч'єши й не зде'ри* – дуже вразливий. *Цил'а та'ка, шчо не* 'щч'єши *йї не* 'зде'ри *йї*.

ДЕСЬ-НЄ-ДЕСЬ [дис'-'ни-дис'], присл. 1. Дене-де, десль-не-дєсь. 'С'ого 'года дис'-'ни-дис' 'цїбул'а уросла 'фаїна, а в 'мене сла'ба. 2. Інколи, зрідка. *Петро дис'-'ни-дис'* 'приходить до вуц':а.

ДЕСЯТЄРО [дис'а'теро], т'ох, числ. кільк., зб. Десятеро.

ДЕСЯТЬГУДНЬІЙ [дис'ат'гудн'ій], а, е. Десятирічний. *Дис'ат'гудн'ій* 'хлопчик.

ДЕСЯТЬМЕТРОВІЙ [дис'ат'митровій], а, е. Десятиметровий. *Дис'ат'митровій* 'мџтус.

ДЕСЯТЬМІСЯЧНІЙ [дис'ат'міс'ачний], а, е. Десятимісячний. *Дис'ат'міс'ачне тїл'а*.

ДЕХТЬ [дихт'], 'дехти, *жс.* Дьоготь. *Дихт'у* в мастили 'колеса на 'возови.

ДЕЦЕМБЕР [де'цембер], бра, ч. Грудень. У дицимбри у нас 'усе був с'н'їх. Пор. угор. *decemberi*, лат. *december* т.с.

ДЕЦЬОВІЙ [диц'овій], а, е. Стомілілітровий. *Диц'овій* 'по'гарчик.

ДЄЦЯ [диц'а], і, *жс.*, рідк. 1. 100 мл рідини, переважно горілки. 2. Посудина, що була мірою об'єму рідини 100 мл (її використовували в корчмах, буфетах при розливі горілки). Пор. угор. *desi* т.с.

ДЖАВІТИ [ж'авити], вл'у, 'виш, *недок.* Давити так, щоб сік пішов, чавити. *Жавл'ат* 'грезен на вино. Див. ще **джемігати**, **джемеріти**.

ДЖАВІТИСЯ [ж'авитис'а], 'виц':а, *недок.* Давитися так, щоб сік пішов, чавитися. *Грезен* 'жавиц':а 'дуже 'লেখко. Див. ще **джемігатися**, **джемерітисся**.

ДЖАГНУТИ [жа'гнути], г'ну, г'неш, *док.* Нанести незначне поранення чимось гострим. *Жагнул* го но'жом.

ДЖАНДАР [жан'дар], 'ра, ч., *заст.* Жандарм за часів Угорщини та Чехословаччини.

ДЖВАНДА [ж'ванда], ы, ч., *жс.*, *зневаж.* Постійно недоволена людина. *Дж'ванда* 'вічно 'жвандаїє.

ДЖВАНДАНЄ [ж'вандан'є], а, с. Постійне нарікання. *Ме'н'ї вже надуйїло* 'ото *Мар'їчино* 'вічне 'ж'вандан'є. Пор. **джвандати**.

ДЖВАНДАТИ [ж'вандати], айу, даш (айеш) і **ДЖВАНДІТИ** [ж'ванд'іти], дл'у, 'диш, *недок.* Постійно нарікати. *Не ж'вандаї* 'тул'ко, бо не вс'є та'ке по'гане, ги ты 'кажеш.

ДЖВАНДІТИ див. **джвандати**.

ДЖВАНДЛИВИЙ [ж'ванд'ливій], а, е. Який постійно недовольний, нарікає на все на світі. *Ж'вандливий* – 'ото та'кьїй уїс'ливий чулу'вік.

ДЖЕМЕРІТИ [жемерити], 'р'у, 'риш, *недок.* Те саме, що **джавіти**.

ДЖЕМІГА [жемига], ы, *жс.* Яка-небудь розчавлена маса. *Ис* тых 'яагод, *шчос* 'прин'ус, 'жемига с'а в'чинила.

ДЖЕМІГАНЄ [жемиган'є], а, с. Чавлення, видавлення. Пор. **джемігати**.

ДЖЕМІГАТИ [жемигати], айу, айеш (аш), *недок.*, **ДЖЕМІДЖИТИ** [жеми'джити], ж'у, 'жиш, *недок.* Те саме, що **джавіти**. *Не жемич* слівы.

ДЖЕМІДЖИТИ див. **джемігати**.

ДЖЄРГА [жерга], ы, *жс.*, *заст.* Домоткана з різнокольорових ганчірних чи вовняних смужок ковдра, покривало. *Типир* 'у'же 'р'ітко в 'кого мож 'увид'іти 'жергу. Пор. рум. *sergă* 'ковдра, покривало з грубого сукна, попона'.

ДЖЄРГОЧКА [жергочка], ы, *жс.*, *заст.* Зменш. до **джерга**.

ДЖІГАРЬ [жигар'], а, ч. Здоровий, сильний чоловік. *Та'кьїй* 'жигар', а робити не 'хоче.

ДЖОРІНА [ж'орина], ы, *жс.* Підсмажений шматок сала або м'яса, шкварка. *Жорини* дуже вкус'н'ї. Див. ще **шікора**.

ДЖОСЫ [ж'осы]. ♦ **Да'вати** (дати) 'жосы – дуже побити кого-небудь, дати чосу. **Дуста'вати** (дуст'ати) 'жосы – бути дуже побитим ким-небудь. *Йа йуї* 'дала (она дуста'вала) 'жосы, 'н'їгда н'а не' за'буде. Див. ще **дьосы**.

ДЖУМЕР [ж'умер], а, ч. Підсмажений шматок сала, з якого повністю витоплено жир. *Жумеры* мы кладеме в 'голуц'ї. Пор. рум. *jumări* т.с.

ДЖУРАТ [ж'урат], а, ч., *юр.*, *заст.* Суддя, юрист. *Шчо го заставл'аш* 'учитис'а, а'чин'из'н'ого 'журат не' буде. Пор. рум. *jurat* т.с.

ДЖУТРОВАНЕ [ж'утрован'є], а, с. 1. Те саме, що **гайцџване**. *Йуллино, ут'войого* 'ж'утрован'а 'много 'дыму 'їде до'хвы. 2. Підговорювання когось ким-небудь на сварку, бійку. *Побилис'а* 'хлопц'ї 'позад 'ж'утрован'а 'д'ївки. 3. Пристрасне допитування кого-небудь про щось. *Ж'утрован'є* жо'ны чулу'віка, де був 'учора. Пор. **джутрџвати**.

ДЖУТРОВАНИЙ [ж'утрований], а, е. 1. Те саме, що **гайцований**. *Жутрований огин'*. 2. Підговорюваний ким-небудь на сварку, бійку. *Жутрований сестр'ов, чулувік мало не побив жуну*. 3. Пристрасно про щось допитуваний. *Жутрована мат: ерив, д'івка мус'їла с'а признати, де была с'ночи*.

ДЖУТРОВАТИ [ж'утровати], руйу, руйеш, *недок.* 1. Те саме, що **гайцовати**. *Жутруй мало, бо шч'бс' слабо вгин' го'рит*. 2. Підговорювати кого-небудь на сварку, бійку. *Не' жутруй х'л'оп'ца не' ис'кай му б'їды*. 3. Пристрасно про щось допитуватися у кого-небудь. *Кул'ко н'а будеш жутровати, пак іа ти вже вс'о впувіла*.

ДЗІЛІНЬКАЛО [з'їл'їн'кало], а, с. Дзвінок на велосипеді. *З'їл'їн'кало на б'їціл'ах мусит' быти*.

ДЗІЛІНЬКАНС [з'їл'їн'кан'е], а, с. Дзеленькання. *Ут т'воєго, д'їтино, з'їл'їн'кан'а вже н'а голо'ва бо'лит*. Пор. **дзілїнькати**.

ДЗІЛІНЬКАТИ [з'їл'їн'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Дзеленькати. *З'їл'їн'кає з'їл'їн'кало на б'їціл'ах*.

ДЗІЛІНЬКОЇТИ [з'їл'їн'ку'їти], н'у, ко'ниш, *недок.* Дзеленькотіти. *Не' з'їл'їн'ко'ни'тул'ко!*

ДЗЬОБАЛА [з'обала], бал, *мн., одн.* [з'обало], а, с. 1. Вудила. *З'обала кладут' к'он'ум у'зубы, куй йїх запр'агайт*. 2. *перен.* Тріщинки в кутиках губ у людини. *З'обала бы'вайт у д'їти*.

ДЗЬОБАНС [з'оббан'е], а, с. 1. Дзюбання (про птахів). 2. Споживання їжі без апетиту (про людину). *Не' годна м' с'а дївити на з'оббан'е т'ойї д'їтини в йїд'ї*. 3. Колупання чого-небудь. *З'оббан'е куриц'ов с'кіны*. 4. *перен., жарт.* Шиття, вишивання. *За ц'їльий дин' з'оббан'а ледвы м'ушила дві ко'сиц'ї*. Пор. **дзьобвати**.

ДЗЬОБВАТИ [з'обвати], айу, аш (айеш), *недок.* 1. Дзювати (про птахів). 2. Колупати що-небудь. *Кури л'убл'ат з'обвати с'кіну, пуб'лену з'вестив*. 3. *перен.* Їсти без апетиту, перебираючи (про людину). *Йурику, не' з'обвай уту р'їну, ай у'же йї пуйїши*. 4. *перен.* Дошкряпати, допикати кому-небудь. *Кул'ко н'а вже буде бр'їтадир'ка з'обвати за вты буракы?* 5. *перен., жарт.* Шити, вишивати. *Кул'ко будеш з'обвати, а кун'ц'а ти р'об'от'ї не'їе?*

ДЗЬОВБАЧКЫ [з'обач'кы], чок, *мн., кул.* Страва з цілих варених квасолин (без рідини), заправлених олією з цибулею, часником та ін. *Деко дуже л'убит' йїсти з'обач'кы*.

ДЗЬОВБНУТИ [з'обвн'ути], ну, неш, *док.* 1. Ключути дзьобом. *З'обвнула куриц'а кот'а за вухо*. 2. Уколоти чим-небудь гострим. *Ану, гат'куй, не' з'обвни д'їтину й'длиц'ов*.

ДЗЬОГАНС [з'оган'е], а, с. Цюкання. Пор. **дзьогати**.

ДЗЬОГАТИ [з'огати], айу, аш (айеш), *недок.* **ДЗЬОГНУТИ** [з'огнути], гну, з'огнеш, *док.* Цюкати. *Сидит с'уб'ї д'їдо та по'малы з'огатє со'кыркув*. **ДЗЬОГНУТИ** *див.* **дзьогати**.

ДЗЬОГАНС [з'уган'е], а, с. Штрикання. Пор. **дзьогати**.

ДЗЬОГАТИ [з'угати], айу, аш (айеш), *недок.* Штрикати. *Ану гат'куй'с, бо з'угне т'а корова ро'гамі*.

ДЗЬОГАТИСЯ [з'угатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.*, **ДЗЬОГНУТИСЯ** [з'угнутис'а], гнус'а, гнес'а, *док.* Штрикатися. *Ану не' з'угнис'а друтом в'око*.

ДЗЬОГНУТИ *див.* **дзьогати**.

ДЗЬОГНУТИСЯ *див.* **дзьогатися**.

ДЗЬОГНУТИЙ [з'угнутый], а, е. Штрикнутий. *З'угнута в'черево корова*.

ДЗЯБРІ [з'абр'ї], бер, *мн.* 1. *їхтіол.* Зябра. 2. *вульг.* Рот. *Зап'ри з'абр'ї!* ♦ **Дати в з'абр'ї**, *вульг.* – дати по зубах. *Хочеш, а'бым ти дав у з'абр'ї?*

ДЗЯВКАНС [з'авкан'е], а, с. Те саме, що **пыск'ованс**. *Йа с'а бо'їу з'авкан'а тойї ж'о'ны*. Пор. **дзявкати**.

ДЗЯВКАТИ [з'авкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **пыск'анити**.

ДЗЯВКОШ [з'авкош], а, ч., *вульг.* Пашекуватий чоловік. *Тот з'авкош хут' зашчо с'а на чл'адника у'з'авкат (у'з'авкає)*.

ДЗЯВКОШКА [з'авкошка], ы, жс. Жін. до **дзявкош**.

ДЗЯМА [з'ама], ы, жс., *кул.* 1. Юшка. *Лушчу убрав, а з'аму лишив*. ▲ **з'ама печена** – рідка страва, заправлена однією мукою. 2. Навар із сушених фруктів. *А то'кан из л'екваром р'обили, а з з'амув*. ♦ **На вднуї з'амі** – одним коштом (переважно в сполученні зі словом *свальба*). *Йа с'а уд: а'вала за лиг'н'а, у' котрого сест'ру брав муй брат*. *Місто двох свал'б'была вдна, нараз'обом на'рам, та вто с'а зве свал'ба на вднуї з'амі*.

ДЗЯПАНС [з'апан'е], а, с. Те саме, що **пыск'ованс**. Пор. **дзяпати**.

ДЗЯПАТИ [з'апати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **пыск'анити**.

ДИВІТИ, дивл'у, дивнш, *недок.* Дивитися, оглядатися. *Діви, што іа р'обл'у*. Див. ще **нікати**, **позир'ати**.

ДИЙЖА, і, жс., *заст.* Дерев'яний цебер. Пор. угор. *dézsá* т.с.

ДИКИЙ, а, е. Дикий. ▲ **Дикий б'ікін'**, *бот.* – горошок мишачий (*Vicia cracca*); **Дика жаліва**, *бот.* – те саме, що **глу'ха жаліва** (*див.* **глух'ий**); **Дика пше'ниц'а**, *бот.* – осока шершава (*Sagex hirta*); **Дике м'н'асо** – наріст на тілі; **Дикі пал'о'ші**, *бот.* – півники болотні (*Iris pseudacorus*), пор. угор.

pallos 'кавалерійська шабля'; **ДИКИЙ ПОЛЫМ**, бот. – якийсь вид Artemisia.

ДИКУН, на, ч. зоол. Дикий кабан. *Титир у хашич і мало дикуну с'а встало.*

ДИРЕКТОРОВАТИ [деректуровавати], 'руйи, 'руйеш, *недок.* Бути директором.

ДИРÉКТУР [д'еректур], а, ч. Директор.

ДИЧІТИ, 'чйу, 'чйеш, *недок.* Дичавіти. *Презен, йак не вбр із'ати, та дичіе.*

ДИЧКА, ы, ж., бот. 1. Дика груша. *Дичкы рус-тут у хашич і.* 2. Плід дикої груші; дрібна грушка.

ДЫМІТИ, м'л'у, 'миш, *недок.* 1. Те саме, що **будіти**². *Иш'че с'а мн'асо мало дымило.* 2. Виділяти, випускати дим; диміти. *Муй шпор шчос 'дуже дымит.*

ДЫМКЫ, 'мок, мн.; *одн.* дымка, ы, с.г. Маленькі цибулинки, які виростили з насіння і які наступного року садять, щоб виростила цибуля. *Дымками с'а звут, бо кладут йїх на зиму коло шпора, вбы с'а удымчили, бо чинак цибул і пуйдут у нуку.* Див. ще **сіянка**.

ДЫМЧІТИ, 'чу, 'чиш, *недок.* Витримувати маленьку цибульку для садіння в теплі протягом зими. *Дымчити дымкы кллаи коло шпора.*

ДЫМЧІНС [дым'чин'є], а, с. Витримування маленької цибульки для садіння в теплі протягом зими. *На дым'чин'є малін ку цибул ку кладут дис' коло шпора в тепле місто.* Пор. **дымчїти**.

ДЫННІК [дын'ник], 'ка, ч., зб. Гудиння гарбузів. *Аш 'файный дын'ик, тай 'файні дын'і.*

ДЫНЯ [дын'а], і, ж., бот. Гарбуз звичайний (Cucurbita pepo). *Ис'у дын'у майбуш вар'ат сви'н'ам.* ▲ **Дын'а пекучка**, бот. – диня посівна (Melo sativa). *Пекучка р'іжут на р'ізны і пе'чут у блудер'і, она 'дуже со'лотка.*

ДЫНЬКА [дын'ка], ы, ж., бот. Зменш. до **дыня**.

ДЫРКАЛО, а, с., *зневаж.* П'яниця, який говорить нерозбірливо. *Ото 'дыркало напйес'а, та н'іч го не' роз'умити.*

ДЫХ, у, ч. Місце в людини під грудьми, дуже вразливе від удару. *Як им му дав пуд дых, та в:ун 'нараз у'нав.*

ДЫХІТИ [дых'т'іти], х'чу, х'тиш, *недок.* Тяско дихати; мати астму. *Дых'тит чил'адник при гур'ац'і.* *Н'ан'ко куй мало пуйдут, та 'дуже дых'т'ат.*

ДІ [д'і!], виг. Ну! (вигук, яким спонукають коней рухатися). Див. ще **дікати**.

ДІВАН [діван], на, ч. Диван. *Купилам но'вий діван.* Пор. угор. díván т.с.

ДІВЕРЬ [д'івір'], а, ч. Дівер. *Муй 'д'івир' шче не' же'натый.*

ДІВЕРЮВ [д'івір'ув], р'ова, р'ово. Стосовний до **діверь**. *Д'івир'ув го'рот.*

ДІВКА [д'івка], ы, ж. 1. Дівчина. *Не'йе 'д'івкы бит 'іжної, а жоны зд'орвоуї.* *Честуй 'д'івц'і вінок.* 2. Дочка. *Мойа 'д'івка вже в'д'ана.*

ДІВОЦЬКИЙ [д'івіц'кый], а, е. Дівочий, дівчачий. *Д'івіц'ка по'става, шп'рінка.*

ДІВОЧИТИ [д'івочити], чу, чиш, *недок.* Дівувати. *Ис'а 'д'івка не' 'двог'о 'д'івочит, бо йе на н'у много же'ніху.*

ДІВОЧИТИСЯ [д'івочитис'а], 'в'очус'а, 'вочис'а, *недок.* Дівувати (про дівчину-підлітка, що намагається бути подібною на дорослу дівчину). *Така ма'ла, а вже бы с'а 'д'івочила.*

ДІВОЧІНС [д'івочін'є], а, с. Дівування. *Мойе 'д'івочін'є было 'двогым.* Пор. **дівочити**.

ДІВОЧКА [д'івочка], ы, ж. Зменш.-пестл. до **дівка**. *У сус'іда росте 'дуже 'файна й пуслушна 'д'івочка*

ДІДИК [д'ідик], **ДІДИКО** [д'ідико], а, ч. Ласк. до **дідо**; дідусь. *Йа 'дуже л'убила 'мойого 'д'ідика по 'маму'і.*

ДІДИКО див. **дідик**.

ДІДИКУВ [д'ідикув], кова, ково. Ласк. до **дідув**. *Д'ідикова 'хыжа.*

ДІДИСКО [д'ідиско], а, ч. Кремезний дід. *Ото шче 'жилавый 'д'ідиско.*

ДІДКО [д'ітко], а, ч. Дідько.

ДІДКОВАТЫЙ [д'ітковатый], а, е. Неспокійний, неслухняний, який приносить неприємності. *Ото вден 'д'ітковатый 'копыл, н'ікого с'а не' слухат!* Див. ще **дітківський**.

ДІДКОВСЬКИЙ [д'ітківс'кый], а, е. Те саме, що **дітковатый**.

ДІДО [д'ідо], а, ч. 1. Чоловік похилого віку, дід. *Коло стар'ойі 'хыжі с'ід 'ів згорблений 'д'ідо.* 2. Рідний дід. *Мамчин 'д'ідо до'жив до сто 'году.*

ДІДОРА [д'ідора], ы, ч., вульг. Дід. *Ото шче 'д'ідора, шче за 'д'івками 'глипат!*

ДІДУВ [д'ідув], дова, дово. 1. Який належить, властивий дідові або стосується його. *Д'ідув же'вот.* 2. Який належить, властивий рідному дідусеві або стосується його. *Д'ідово пуміс'ц'е.*

ДІДУЗНИНА [д'ідузнина], ы, ж. Майнова спадщина від рідного діда. *Мойа 'д'ідузнина на 'тому 'б'оц'і потока.*

ДІКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Стимулювати коней рухатися за допомогою вигуку **ді**!

ДІЛ [д'іл], 'ла, ч. 1. Одна з гір у гірському пасмі, за яким знаходиться Румунія. *Хмары з Д'іла усе на дошч.* 2. заст. Ділянка лісу, відведена для рубки лісу і заготівлі дров. *Завтра йдеме в 'д'іл на дры'ва.*

ДІЛІЖМА [д'іл'іжма], ы, ж. Ділення, поділ. *Прийшла По'лан'а на 'д'іл'іжму, вбы йуй нив'іска ур'іху'дала.*

ДІЛНИЦЯ [д'ілниц'а], і, ж. Прохід (в огорожі і под.). *Училили субі д'ілницю в н'л'от'і та х'од' ат' через наш г'ор'от.*

ДІНА [Діна], ы, ж., заст. Єврейське жіноче ім'я.

ДІРА́ВИТИ [д'іравити], вл'у, виш, недок. Провбавати наскрізь, дірявити.

ДІРА́ВИТИСЯ [д'іравитис'а], виц':а, недок. Ставати дірявим. *Д'іравл'ац':а на ч'іжмах 'сары.* Див. ще **діра́витися**.

ДІРА́ВЫЙ [д'іравый], а, е. Який має дірки. *Д'іравый міх.*

ДІРА́ВИТИСЯ [д'іравитис'а], війес':а, недок. Те саме, що **діра́витися**. *То'панки в н'а д'іраві-йуц':а.*

ДІРА́НЯ [д'іран'а], і, ж., вульг. Жінка, яка не заслугоує поваги. *Ба 'нашчо в'та д'іран'а прийшла?* Див. ще **діре́йка**.

ДІРЕ́Й [д'ірий], йа, ч., вульг. Чоловік, який постійно вміщується в жіночі справи.

ДІРЕ́ЙКА [д'ірийка], ы, ж., вульг. Те саме, що **діра́ня**.

ДІРКА́ВИТИ [д'ір'кавити], вл'у, виш, недок. Робити що-небудь дірчастим. *Д'ір'кавл'ат' гурку, куй с'а не'че, в'бы не' по'нулака.*

ДІРКА́ВЫЙ [д'ір'кавый], а, е. Дірчавий, дірчастий. *Д'ір'кавый хл'іб – аш 'файно 'укыс і с 'файнуї му'кы сп'еченыї.*

ДІТВА́К [д'іт'вак], 'ка, ч. Хлопчик; дитина. *Не 'кывай го, не бий го, бо в'то шче д'іт'вак.*

ДІТВАКОВА́ТЫЙ [д'іт'ваковатый], а, е. З дитячими звичками, повадками (про дорослу людину). *В'єлика 'д'ітка, а все шче д'іт'ваков'ата.*

ДІТВАЧА́ [д'іт'ва'ча], 'чати, с. Дитя. *'Файне д'іт'ва'ча, куй го не' болит.*

ДІТВАЧНЯ́ [д'іт'вачн'а], і, ж., зб. Дітвора. *От'а д'іт'вачн'а вл'іт'і ц'і'льый дин' ко'ровы по'насуїе.*

ДІТВАЧО́К [д'іт'ва'чок], 'чка, ч. Зменш.-пестл. до **діт'ва́к**. *Та в'то шче д'іт'ва'чок, у'вун іш'че не' 'годен по'насовати ко'р'ову.*

ДІТІ́НА [д'іті'на], ж. Дитина.

ДІТІ́НИЦЯ [д'іті'ниця'а], і, ж. Ласк. до **діті́на**. *Шчо с', 'моїа д'іті'нице, наро'біла?*

ДІТІ́НКА [д'іті'нка], ы, ж. Зменш.-пестл. до **діті́на**. *Мойа те'т'ачка 'зараз не' робит, бо 'бавит д'іт'инку.*

ДІТІ́НСТВО [д'іті'нство], а, с. Дитинство.

ДІТІ́НСЬКИЙ [д'іті'нс'кий], а, е. Дитячий. *Д'ітін'с'кий 'р'озум (с'ведерик).* Див. ще **діто́чий**

▲ **Д'ітін'с'ка 'п'ос'ц'іл'**, мед. –пологовий період у матері. *Йа то'гда 'была шче у д'ітін'с'куї 'постели.*

ДІТО́ЧЫЙ [д'іто'чий], а, е. Те саме, що **дітінський**.

ДНЕСЬ [днис'], присл., рідк. Сьогодні. *Днис' мош ко'сити, бо буде година.*

ДНЭШНЫ́Й [д'нишн'ый], а, е. Сьогоднішній. *Днишн'а д'нина май 'файна, ги в'ч'орашн'а.*

ДНІ́НА, ж. 1. День. *Йа ісе д'бр'обл'у 'нын'ішн'ув д'нинув.* 2. Частина дня до сходу сонця. *'Моїа ж'о'на в'стаїе до д'нини.*

ДОАРШОВА́НЫЙ, а, е. Повністю перекопаний заступом (про земельну ділянку). *Доар'шованый г'ор'от.*

ДОАРШОВА́ТИ див. доарш'ововати.

ДОАРШОВА́ВАТИ, ш'овуйу, ш'овуйеш, недок., **ДОАРШОВА́ТИ**, 'шуйу, 'пуйеш, док. Закінчувати перекопувати заступом земельну ділянку. *Доар'шуй, та най 'мало прот'р'ахне зимл'а, і буде 'ме с'д'ити.* Пор. **аршова́ти**.

ДОБА́БРАТИСЯ [до'б'абратис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. Провозившись з чим-небудь, дійти до поганого результату. *Так Пет'ро до'б'абрав'с'а ш часу'ніком, шчо лиш 'ув'еречи го т'реба.* Див. ще **досра́йбатися**. Пор. **ба́братися**.

ДОБЕЛЕНДІ́ТИСЯ [добилин'д'ітис'а], н'жу-с'а, н'дис':а, док. Добазігатися. *Добилин'д'ілас'а Полан'а, шчо в'с'ачино про с'а порос'казовала.* Див. ще **добы́рблятися, добы́ркатися**. Пор. **беленді́ти**.

ДОБЕТЯ́РИТИ [добет'арити], р'у, риш і **ДОБЕТЯРЬОВА́ТИ** [добет'ар'ов'ати], р'уйу, р'уйеш, док. Допарубкувати з шиком, гонором до певного часу. *Мит'ро добет'арив до т'риц':ат' 'году.* Пор. **бетя́рити**.

ДОБЕТЯ́РИТИСЯ [добет'аритис'а], р'ус'а, рис':а і **ДОБЕТЯРЬОВА́ТИСЯ** [добет'ар'ов'атис'а], р'уйус'а, р'уйес':а, док. Допарубкуватися з шиком, гонором до небажаного результату. *Так добет'арив'с'а, шчо 'мало не' с'ів у тим'ницю.* Пор. **бетя́рити**.

ДОБЕТЯРЬОВА́ТИ див. добетя́рити.

ДОБЕТЯРЬОВА́ТИСЯ див. добетя́ритися.

ДОБЫ́ВАТИ¹, 'вайу, 'бываш (вайеш), недок., **ДОБЫ́ТИ¹**, 'буду, 'будеш, док. Добувати, доіснувати. *Йак им до'быв на туй р'д'б'от'і гут, та 'зачавим'с'а пр'осити на довол'ину.* Пор. **быва́ти 1**.

ДОБЫ́ВАТИ², 'вайу, 'бываш (вайеш), недок., **ДОБЫ́ТИ²**, 'буду, 'будеш, док. Діставати, здобувати. *Йа ти до'буду тиглы на 'хы'жсу.*

ДОБЫ́РБЛЯ́ТИСЯ [до'бырбл'атис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. Те саме, що **добеленді́тися**. Пор. **бы́рбляти**.

ДОБЫ́РКА́ТИСЯ [до'быркатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. Те саме, що **добеленді́тися**. Пор. **бы́р'кати**.

ДОБЫ́ТИ¹ див. **добыва́ти¹**.

ДОБЫ́ТИ² див. **добыва́ти²**.

ДОБІ́СТИ, 'біжу, 'біжиш, док. Добігти.

ДОБИТАНГОВА́ТИСЯ [добітанг'оватис'а], 'гуйус'а, 'гуйес':а, док. У результаті волоцюзтва,

ледарства, розбишацтва дійти до останньої межі. *Добітаного вавс'а Олекса, шчо жо'на го с' хьжжи пругнала.* Пор. **бітаноговати**.

ДОБІЦІЛЬОВА́ТИСЯ [добіціл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, док. Ускочити в халепу, катаючись на велосипеді. *Так добіціл'овавс'а хлоп'чичице, шчо впас теді.* Пор. **біцільоватися**.

ДОБЛЫ́НДАТИСЯ [добльндатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **добльщкатися 2** (про жінку). Пор. **блындати**.

ДОБЛЫ́ЩКАТИСЯ [добльщкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. 1. Дістати травму в результаті пустування, брикання (про тварину). *Добльщкалас'а телиц'а, шчо застр'ала міжси бер'вена.* 2. перен. Дійти до великих неприємностей внаслідок розпусного життя. *Одна с'а 'д'івка добльщкала, шчо т'штр н' і'к'ому їй не' треба.* Див. ще **дольндыатися**. Пор. **блыщкатися**.

ДОБЛЫ́ОНДАТИСЯ [добл'ондатис'а], айу'са, ас'а (айес'а), док. Добазікатися до такого, яке стає небезпечним для того, хто говорить. *Добл'ондалас'а Полан'а до 'того, шчо призналас'а, аж кра-ла 'дын'і шчужоїї нивы.* Пор. **блыондати**.

ДОБРА́К, ка, жс. Добряк. *Йура – добрак, зав'то жо'на в'н'ого – читава 'бешійа.*

ДОБРА́ЧКА, ка, жс. Жін. до **добрак**. *Та'кої добрачки, як Крестина, треба шче нуйс'кати.*

ДОБРИ́НЬКА́ [добрин'ка], кы, жс. 1. Смачна й калорійна їжа. *Йа'ку быс' добрин'ку із'ів?* 2. перен., ірон. Недобра людина. *Полан'а така добрин'ка, шчо л'іше їй здалеку о'быйти.*

ДОБРЫ́ДАТИ, дайу, 'рыдаш (дайеш), *недок.*, **ДОБРЫ́СТІЙ**, ду, деш, док. Бредучи, доходить до певного місця; добрести. *Йа, майже, не' добры'ду до 'того берега, бо в зулу'і м'с'а крутит.* Пор. **брысті**.

ДОБРЫ́СТІЙ див. **добрыдати**.

ДОБРЫ́ТІТИ див. **добрычовати**.

ДОБРЫ́ТІТИСЯ див. **добрычоватися**.

ДОБРЫ́ЧЕ́НЫЙ, а, е. Добритий. *Добры'чене лице.*

ДОБРЫ́ЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ДОБРЫ́ТИТИ**, рычу, 'рытиш, док. Добривати. *Йа вже йду, лиш най'н'анка добрычу.* Пор. **брытіти**.

ДОБРЫ́ЧОВАТИСЯ [добрычоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **ДОБРЫ́ТИТИСЯ** [добрытитис'а], 'рычус'а, 'рытис'а, док. Добритися. *Зараз добрычус'а.* Пор. **брытітися**.

ДОБРИ́ГАДІРИТИСЯ [добр'ігадиритис'а], р'ус'а, рис'а, док. Працюючи бригадиром, дійти небажаного результату. *Так 'Тоній добр'ігадиривс'а, шчо 'угнули го з роботи.* Пор. **бригадирити**.

ДОБРО́, присл. предик. Добре. *Добро ми в'ас.*

ДОБРО́ТА, ты, жс. Доброта. *Без доброты бы с'віт про'нав.*

ДОБРОТКА́, кы, жс. Ласк. до **доброта**. *Добротка бы т'а 'побила* (доброзичливе побажання).

ДОБРОТЛІ́ВЫЙ, а, е. Добрадушний. *Добротлива жо'на.*

ДОБРЯ́К, ка, ч. Дуже добрий чоловік. *У мене сус'ід – добр'ак.*

ДОБРЯ́ТІНА [добр'атина], ы, жс. Дуже добра людина. *Добр'атина – та'кий чил'адник, шчо вс'ым с'а по'д'ілит.*

ДОБРЯ́ЧКА, ы, жс. Жін. до **добряк**. *Моя жо'на – добр'ачка.*

ДОБУ́ДИТИ¹ [до'будити], 'бужу, 'будиш, док. Добудитися. *Так т'вердо спит, шчо не' мож го до'будити.* Пор. **будіти¹**.

ДОБУ́ДИТИ² див. **добужовати**.

ДОБУ́ДІТИСЯ див. **добужоватися**.

ДОБУ́ЖЕ́НЫЙ [до'буженый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **добудити²**. *Ко'баска вже до'бужена.*

ДОБУ́ЖОВАТИ [до'бужовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **ДОБУ́ДИТИ²** [до'будити], 'бужу, 'будиш, док. Завершувати приготування буженини. *'Дуже 'важно до'будити як с'л'ід м'н'асо.* Пор. **будіти²**.

ДОБУ́ЖОВАТИСЯ [до'бужоватис'а], жуйес'а, *недок.*, **ДОБУ́ДИТИСЯ** [до'будитис'а], будиц'а, док. Ставати бужениною (про свинне м'ясо). *'Шовдур' у'же до'бужуйес'а.* Пор. **будітися**.

ДОВА́ДИТИСЯ [до'вадитис'а], жус'а, дис'а, док. Сварячися, дійти до неприємного результату. *Так до'вадилис'а 'жоны, шчо аш похрипли.* Див. ще **досваж'атися**. Пор. **вадітися**.

ДОВА́ЖОК, вашка, ч. Доважок.

ДОВБА́К [до'вбак], ка, ч., *орніт*. Дятел (Dryobates). *Куй до'вбак 'двбайе на 'дириві, та далеко го 'чути.* Див. ще **попук'ак**.

ДОВГ [д'овг(х)], до'вга, ч. Борг. *Уд'алам му довх.* *'Ледвы м'уйш'ов из дов'гу.*

ДОВГОВА́ТИ [д'овгов'ати], 'гуйу, 'гуйеш і **ДОВЖІ́ТИ** [д'овжити], 'жу, 'жиш, *недок.* Боргувати. *Йа вам шче дов'гуйу 'митер пиш'ниц'і.* *Кум уже дав'но дов'жит ми 'доста м'ного 'гроши.*

ДОВГОЛА́БЫЙ [д'овголабый], а, е. Довгоногий. *Та'кий довголабый, ги 'д'ов'ла.*

ДОВГО́СЛИВА [д'овгослива], ы, жс., *помолог*. 1. Сорт сливи, темно-сині плоди якої мають видовжену форму із соковитим м'якушем і дрібною кісточкою. 2. Плід цієї сливи (угорка). *Д'овгослива – 'дуже в'кусна слива.*

ДОВЕ́РЕЧИ, ржу, ржеш, док. Докинути. *До'ве'р'з'н'ару 'навщку с'і'на на вус.* Пор. **ве'речи**.

ДОВЕРШІ́ТИ див. **довершовати**.

ДОВЕРШОВА́НЕ [до'вершован'е], а, с. Докидання з метою завершення чого-небудь. Пор. **довершовати**.

ДОВЕРШОВАТИ, шуйу, шуйеш, *недок.* **ДОВЕРШИТИ**, вершу, вер'шиш, *док.* Докинути щонебудь на вершок, щоб завершити. *Маф'іко, довершии вту ко'ниц'у.*

ДОВЕРХА́ [довир'ха], *присл.* Доверху, до верхньої межі. *Тир'хай вуз довир'ха, к'он'і пове'зут.*

ДОВЕЧУРНІЧИТИ [довичур'ничити], чу, чиш, *док.* Побути на вечорницях до певного часу. *Довичур'ничилис'ме та пуш'лис'ме д'уму напопере'кы.* Пор. **вечур'ничити**.

ДОВЖЕН [д'овжен], **ДОВЖНИЙ** [д'овжний], а, е. 1. Який боргує. *Она ми д'овжна шче сто рубл'у.* 2. Повинен. *Йа вам не д'овжен був есе ка'зати.*

ДОВЖІТИ *див. довговати.*

ДОВЖЬЙ [д'овжъй], а, е. Довший. *Сис'м'отуз д'овжъй за тот.*

ДОВЖНИК [д'овж'ник], 'ка, ч. Боржник. *Довж'ник весело бе'ре, айбо т'ашко уд'а'їе.*

ДОВЖНІЦЯ [д'овж'ниц'а], і, ж. Жін. до довжнік.

ДОВЖНИЙ *див. довжен.*

ДОВЖНО [д'овжно], *присл. предик.* Повинно. *Так не д'овжно б'ыти, ги в'ун'хоце.*

ДОВІДІТИ [до'вид'іти], 'вижу, 'видиш, *док.* Замітити, розглядіти як слід. *Она до'вид'іла, шчо йа не д'уже лубрычений.* *Див. ще дои'кати 1, дослі'нати.* Пор. **відіти**.

ДОВІЖЕННИЙ, а, е. Замічений, роздивлений як слід. *Довиж'ена д'і'рочка на рекли'кови.* *Див. ще дои'каний 2, дослі'наний.*

ДОВІТИ, 'вийу, 'вийеш, *док.* 1. Перестати вити (про вовків, собак та ін.). 2. *перен.* Добіситися (про людей). *До'выв, шчо с'ів у тим'ниц'у.* Пор. **віти**.

ДОВОЄТИТИ [довойе'тити], йе'чу, йе'тиш, *док.* Дійти до небажаних наслідків через сварки, бійки. *Мус'іла довойе'тити та най'т'іт'ир тер'пит.* *Див. ще довоє'титися.* Пор. **востіти**.

ДОВОЄТИТИСЯ [довойе'титис'а], йе'чу'са, йе'тис'а, *док.* Те саме, що **довостіти**. *Довойе'титис'а, шчо т'іт'ир н'і в'кого не м'аїе ч'ести.* *Див. ще долар'мовати(ся).*

ДОВОЛЕНА, ы, ж. Відпустка. *Муй сын прий'шов из 'армії на довол'ену.* Пор. *чес. dovolena* т.с. *Див. ще б'тпук, ұлаг.*

ДОВОЛОЧІЙ, в'ол'о'чу, в'олочиш, *док.* Доволокти. *Див. ще досм'ьчити.* Пор. **волочі**.

ДОВОЛЬНИЙ [д'ов'ол'ний], а, е. Задоволений. *Йа до'вол'на с'вои'ymi д'і'т'ми.* Пор. *рос. довольный* т.с.

ДОВУЗІТИ, ву'жу, ву'зиш, *док.* Звужуючи, дійти до негативного результату. *Так ми с'б'був до'ву'з'ив нага'виц'і, шчо вже й'х не м'ожу на с'а в'д'іти.* Пор. **вузіти**.

ДОВЧОРА [д'ов'чора], *присл.* До вчорашнього дня. *До'вчора ме'не не б'ыло до'ма.*

ДОГАТКОВАТИ [догатковати], 'куйу, 'куйеш, *недок.* Спостерігаючи за чимось, забути про основне. *Так ис'догатковав, шчо у'йшло ут'а мо'локо на шпор.*

ДОГАЖАНЄ [дога'жан'є], а, с. Догоджання. Пор. **догажати**.

ДОГАЖАТИ, 'жайу, 'гажат ('жайе), *недок.* Догоджати. *Ты т'одму чулу'вікови дога'ж'ай, не дога'ж'ай, хут'і'як будеш не до'бра.*

ДОГАН, 'на, ч., *бот.* Тютюн (Nicotiana). *У нас у кал'г'оз'і с'адили доган, т'ашко з ним б'ыло роб'ити.* Пор. *угор. dohāny* т.с.

ДОГАНЯНЄ [до'ган'ан'є], а, с. Процес, за якого хтось когось доганяє. *Так за то'б'ов б'іглам, шчо уд до'ган'ан'а 'коле н'а пуд реб'ром.* Пор. **доганяти**.

ДОГАНЯНЄ² [до'ган'ан'є], а, с. Докір, закид. *Не'їе туй д'і'вці до'ган'ан'а, бо 'фаїна тай'ч'нна.* Пор. **доганяти²**.

ДОГАНЯНИЙ¹ [до'ган'аний], а, е. Такий, якого хтось доганяє. *До'ган'аний п'сом хлопчик ус'тиг 'заскочити до'хъи.*

ДОГАНЯНИЙ² [до'ган'аний], а, е. Тютюновий. *До'ган'аний 'запах у с'теку д'уже й'в 'оч'і й дур'манив 'г'ол'ду.*

ДОГАНЯТИ¹ [дога'н'ати], 'н'айу, н'аш ('н'айеш), *недок.*, *кого;* **ДОГОНИТИ**, д'ог'он'у, догониш, *док.* Доганяти. *Аш т'а не д'ог'он'у, та хуц'а зу'р'і'у.*

ДОГАНЯТИ² [дога'н'ати], 'н'айу, н'аш ('н'айеш), *недок.*, *кому.* Шукати недоліки у кого-небудь або в чомусь, дорікати. *Не'їе й'уш шчо до'ган'ати. 'фаїна чил'а'дина.* *Сл'і'ный хр'б'омуму до'ган'ат ('н'айе).*

ДОГАРЬОВАТИ [до'гар'овати], р'уйе і **ДОГОРЬОВАТИ** [д'ог'ор'овати], р'уйе, *недок.* Догоряти. *С'вічка вже до'гар'уйе(д'ог'ор'уйе).*

ДОГНОЄНИЙ [догно'їєний], а, е. Дієприкм. *пас. мин. ч. до дог'но'їти.* *Догно'їєний г'ор'одиц'.*

ДОГНОЇТИ [до'гно'їти], 'йу, 'йиш, *док.* Удобрити гноєм достатньою мірою. *Абы до'гно'їити йс'у'н'иву, т'реба м'ного г'но'їу.* Пор. **гноїти**.

ДОГОВОРЕНИЙ, а, е. 1. Закінчений (про розмову). *Догово'рена б'ис'іда.* 2. Домовлений. *Догово'рене стр'ітин'е.*

ДОГОВОРЄНО. 1. Договorenо. *Догово'рено б'ис'іду.* 2. Домовлено. *Догово'рено за плат'н'у.*

ДОГОВОРЬОВАТИСЯ [д'ог'в'ор'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а, **ДОГОВОРЯТИСЯ** [д'ог'ов'р'атис'а], р'айус'а, в'ор'ас'а (р'айес'а), *недок.* 1. Домовлятися. *Свата'чі с'а д'ог'в'ор'али з роди'чами д'і'вкы.* 2. Вступати в словесну перепалку, галасливу суперечку. *Ото та'ка йазы'ката д'і'вка, шчо хут'ис кым с'а догово'рит.*

ДОГОВОРЯТИСЯ див. договóрватися.

ДОГОЛА, присл. 1. З повністю оголеним тілом. *Руз'д'івс'а догола*. 2. З повністю обстриженою головою. *В'армії перший рас постригли н'а догола*.

ДОГОНІТИ див. доганя́ти'.

ДОГОРІВАТИ див. дога́рвати.

ДОГРА́БКАНИЙ [дог'рапканый], а, е, с.г. Дісприкм. пас. мин. ч. до догра́бкати. *Дограпкана втава*.

ДОГРА́БКАТИ [дог'рапкати], айу, аш (айеш), док., с.г. Повністю завершити гребти сіно і под. *Йдеме копати р'ину, лиш дограпкайу с'іно*. Див. ще догребсти́ 2. Пор. гра́пкати.

ДОГРЕБСТІ [догрепст'и], 'ребу, ребеш, док. 1. Завершити гребти, догребти. 2. Те саме, що догра́бкати. Пор. гребсти́.

ДОГРОБА́РИТИ, р'у, риш, док. Завершити виконання обов'язків гробаря. *Йа вже тогуд догробарив, буш не^в хожу н'і ко́му копати*. Пор. гробáрити.

ДО́ГА, ы, жс. Клепка (в бочці). *Доги на пилит'і с'а с'у агу́ют убр'учом*.

ДОГАЗДОВА́ТИ, 'дуйу, 'дуйеш, док. Довести господарство до поганого стану. *Но ты так догаздовав, ги вта до'д'івочила*.

ДОГАРБУ́ЛЯНИЙ [догарбул'аний], а, е. Перемішений способом кочення до якого-небудь місця. *Догарбул'ане бервено*. Див. ще докачу́льний.

ДОГАРБУ́ЛЯТИ [догарбул'ати], 'л'айу, 'бул'аш ('л'айеш), док. Докотити що-небудь до певного місця. *Ледвы с'ме догарбул'али того кымака*. Див. ще докачу́ляти. Пор. гарбу́ляти.

ДОГАРБУ́ЛЯТИСЯ [догарбул'атис'а], 'л'айу'са, 'бул'ас'а ('л'айес'а), док. Докотитися. *Тот камін з берега догарбул'авс'а до самойі р'ікы*. Див. ще докачу́лятися. Пор. гарбу́лятися.

ДОГЛА́ЙХАТИСЯ [доглайхатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок. 1. Дійти до небажаного результату в домовленостях. *Так с'а доглайхав із від'іц'кым чулувіком, шчо вставс'а і бес коровы, і бес зроши*. 2. Дійти в сватанні до небажаного результату. *Так с'а доглайхали, шчо розыйилиц'а до свал'бы*. Пор. гла́йхатися.

ДОГЛИ́ЙТОВАНИЙ, а, е. Доставлений. *Доглийтована п'лита*. Див. ще досалітло́ваний.

ДОГЛИ́ЙТОВА́ТИ, 'туйу, 'туйеш, док. Доставити. *Доглийтуй есе 'дерево до 'моюого дво'ра*. Див. ще досалітло́вати. Пор. гли́йтовати.

ДОГЛИ́ЙТОВА́ТИСЯ [доглийто'ватис'а], 'туйус'а, 'туйес'а, док. Дістатися з вантажем чи багажем до певного пункту. *Ледвы м с'а доглийтовав ду́му ис тым 'куфром*. Пор. гли́йтоватися.

ДОГЛОН́ДЗАТИ [до'глонзати], айу, аш (айеш), док. Закінчити лузання насіння. *До'глонзай*

п'дс'он'ашник, та най за то'б'ов за'мету. Див. ще дощопі́ти. Пор. гл'ондзати́.

ДОГЛОН́ДЗАТИСЯ [до'глонзатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Лузуючи насіння, дійти до неприємного результату. *До'глонзавимс'а, шчо вс'ый н'а рот бо'лит*. Пор. гл'ондзатися́.

ДОГУМОВА́ТИ [до'гумо'вати], 'мују, 'муйеш, док. Терти гумкою по написаному до певного моменту. *Так у'нук до'гумовав у 'зошит'і, шчо вч'инилас'а 'д'ірочка*. Пор. гумова́ти.

ДОДЗЯ́ВКАТИСЯ [до'з'авкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док., вульг. Те саме, що допыска́нитися. Пор. дзя́вкати.

ДОДЗЯ́ПАТИСЯ [до'з'апатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док., вульг. Те саме, що допыска́нитися. Пор. дзя́патн.

ДОДИВІ́ТИ, 'дивл'у, 'дивиш, док. Розглянути повністю, до кінця. *Йа лиш до'дивл'у йс'у к'нишку, та йдеме ду́му*. Див. ще доні́кати 2. Пор. диві́ти.

ДОДІВА́ТИ [до'д'івати], 'вайу, 'д'іваш ('вайеш), недок. Кепкувати, глузувати; драгувати. *Лішис'а ты ме'не, 'кул'ко н'а меш до'д'івати*.

ДОДІВО́ЧИТИ [до'д'івочити], 'в'очу, 'в'очш, док. 1. Закінчити період дивування. Див. ще долі'в'очитися 1. 2. Зістаритися дівуючи. *Но ты долі'в'очив, йак ота дод'івочила*. Пор. діво́чити.

ДОДІВО́ЧИТИСЯ [до'д'івочитис'а], 'в'очус'а, 'вочис'а, док. 1. Те саме, що додіво́чити 1. 2. Дійти до негативного чи позитивного результату внаслідок тривалого дівування. *Ты, не^вбого, дод'і'вочилася, шчо вст'алас'а 'д'і'вкув*. *Так Ірина дод'і'вочилас'а, шчо найшла си 'файного лігн'а*. Пор. діво́читися.

ДОДОХТÓРИТИ див. додохторова́ти.

ДОДОХТÓРИТИСЯ див. додохторова́тися.

ДОДОХТОРОВА́ТИ, 'рују, 'руйеш, **ДОДОХТÓРИТИ** [додох'торити], д'ох'т'ор'у, дох'ториш, док. Перестати займатися лікарською практикою. *Йа вже с'воіе додохторо'вала, бо йду в 'пінз'і'ју*. Пор. дохторова́ти.

ДОДОХТОРОВА́ТИСЯ [додохторо'ватис'а], д'ох'т'ор'уйус'а, д'ох'т'ор'уйес'а, **ДОДОХТÓРИТИСЯ** [додох'торитис'а], д'ох'т'ор'ус'а, дох'торис'а, док. Скомпрометуватися у лікарській діяльності. *Петро так додохторо'вавс'а, шчо 'увел'и го з роботи*.

ДОДРАЧО́ВАНИЙ, а, е. Розпилений на дошки, бруси. *Додрачоване 'дерево*.

ДОДРАЧОВА́ТИ див. додрачо́вовати.

ДОДРАЧО́ВОВАТИ, 'ч'овују, 'ч'овуйеш, недок., **ДОДРАЧОВА́ТИ**, 'чуйу, 'чуйеш, док. Закінчити розпилювання колоди вручну на дошки, бруси. *Ледвы с'ме додрачо'вали того кымака*. Пор. драчова́ти.

ДОЄ́НЬЙ [до'єньный], а, е. Здоєний. *Корова шче не^в до'єна*.

ДОЖВАНЫЙ [до'жваный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дожв'ати**. *До'жваний б'а'т'ов 'д' 'ідо 'улл' 'унув.*

ДОЖВ'АТИ [до'ж'вати], 'ву, веш, док. Дожувати. *Старе мн' асо 'т' ашко до'ж'вати.* Пор. **жв'ати**.

ДОЖДЖ [дож'ж, дошч], до'ж'ж'у, ч., метеор. Дош. *Просиш, ги 'кан' а до'ж'ж'у. Па'де дошч.*

ДОЖДЖАНИК [дож'ж'аник], 'ка, ч. Плащ від дощу, дощовик. *Добрий дож'ж'аник не про'мокне.*

ДОЖДЖАНИЙ [дож'ж'аний], а, е. Дощовий. *До'ж'ж'ана д'нина.*

ДОЖДЖИК [дож'ж'ик], у, ч. Зменш.-ласк. до **дождж**. *Дужже бы т'реба до'ж'ж'ику, бо вс'е по'сохне.*

ДОЖДЖИТИ [дож'ж'ити], 'жит, недок. Доштити.

ДОЖДЖЛИВЫЙ [дож'ж'ливый], а, е. Сльотавий, сльотяний, дощовий. *'Того 'года 'л' 'іто 'было дож'ж'ливе.* Див. ще **моч'авый, сл'от'яний**.

ДОЖЕЛ'БАТИ [до'ж'ил' 'ібати], айу, аш (айеш), док. 1. Дійти до якого-небудь місця (про дитину). *До'ж'ил' 'ібала в'нучка з одного кун' 'ц' а двора до' другого.* 2. Докосити впалу траву. *'Ледвы до'ж'ил' 'ібав отаву, бо 'дуже потоло'чена.* Пор. **жел'бати**.

ДОЖЕРТИ, дуж'ру, дож'реш, вульг., док. 1. Жадібно доісти велику кількість їжі. 2. Допити (переважно алкогольний напій). Пор. **жерти**.

ДОЖЕРТИСЯ [до'жертис'а], 'дужрес'а, 'дужрес'а, вульг., док. 1. Унаслідок постійного переїдання нажити хвороби. *До'жел.ас'а, и'чо вс'е йі бо'лит.* 2. Стати алкоголіком. *'Думав, и'чо вс'у зур' 'ілку у'т'іе та до'жерс'а, и'чо на чулу'віка не" по'дабт (по'дабайе).*

ДОЗБИТКОВАТИСЯ [доз'битко'ватис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, док. Дійти до крайнощів у знущанні над ким-небудь. *'Йура так доз'битко'вавс'а над ж'о'н'ов, и'чо вна зл' 'а'ла.* Див. ще **досмішков'атися**. Пор. **збитков'атися**.

ДОЗВІДАНИЙ [д'оз'віданий], а, е. Допитаний. *Д'оз' 'відана ж'о'на впу'віла, ко крав'р' 'іну.*

ДОЗВІДАТИ див. **дозв'ід'овувати**.

ДОЗВІДАТИСЯ див. **дозв'ід'овуватися**.

ДОЗВІД'ОВАТИ [д'оз'від'овувати], 'д'бовуу, 'д'бовуіе, недок., **ДОЗВІДАТИ** [д'оз'відати], айу, аш (йеш), док. Допитувати, випитувати. *'Д'оти н'а д'оз'в'ід'ов'вала, 'заким й'уу 'ус'е не" вту'віла.* Пор. **зв'ідати**.

ДОЗВІД'ОВАТИСЯ [д'оз'від'ов'ватис'а], 'д'бовуус'а, 'д'бовуес'а, недок., **ДОЗВІДАТИСЯ** [д'оз'в'ідатис'а], айус'а, ас'а (йес'а), док. Допитуватися. *Д'оз'в'ід'ов'овавс'а о'ден в'ід' 'ц' 'кый чулу'вік, ци не'іе в сил' 'і коровы на про'даш.* Пор. **зв'ідатися**.

ДОЗІРАНЕ [до'зіран'е], а, с. Догляд. *За сво'іе ну'міс' 'ц' е 'баба 'хоче 'файне до'зіран'е.* Пор. **дозир'ати**.

ДОЗІРАНИЙ, а, е. Який добре доглядається. *До'зірана 'д' 'ітина.*

ДОЗИРАТИ, 'райу, 'зіраш (райеш), недок. Доглядати. *'Баба в нас, н' і'вр'о'ку, 'файна, бо мы йі дозіра'іе.*

ДОЙГРАНИЙ, а, е. Дотанцьований. *До'йгра'ний та'нціц'.*

ДОЙГРОВАНЕ [до'йгрован'е], а, с. Завершення танцю. Пор. **дойгровати**.

ДОЙГРОВАТИ, руйу, руйеш, недок., **ДУЙГРАТИ** [дуйг'рати], 'райу, до'йграш (дуйг'раіеш), док. Дотанцьовувати. *До'йгру'іе пус' 'л' 'ідн' 'ый та'нціц' 'та й'де'ме думу.* Пор. **играти**.

ДОЇНЕ [д'оїн'е], а, с. Доїння.

ДОЇНОК, 'дуйка, ч. 1. анат. Дійка. *К'о'бы в к'о'ровы хут' о'ден 'дойок да'вав зур' 'ілки вад' 'віна (жарт п'яків).* 2. перен., вульг., жарт. Пеніс. *Спр'ач свуй 'дойок, бо 'л' 'уде с'а 'д'ивл' 'ат.*

ДОКАЗКОВАТИСЯ [докас'коватис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, док. Дійти в розмові до певного моменту. *Та мы с'а докас'ковали, и'чо 'завтра' коплеме р' 'іну.* Пор. **казков'ати**.

ДОКАЗОВАНЕ [до'казован'е], а, с. Сперечання, суперечка. *Ми'гал' ку, до'казован'е ис' 'таршыми – не" 'файне 'д' 'іло.* Пор. **доказоватися**.

ДОКАЗОВАТИСЯ [до'казоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, недок. Сперечатися. *Они с'а 'д'овго до'казовали, а пак 'мирно розый'ілис'а.*

ДОКАПЧАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **доканч'ати**. *До'капчаний ва'тон.*

ДОКАПЧАТИ див. **докапчовати**.

ДОКАПЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, недок., **ДОКАПЧ'АТИ**, 'чайу, 'капчаш ('чайеш), док. Доеднувати що-небудь до чого. *До'капчали до 'воза ти- 'л' 'ішку.* Пор. **капч'ати**.

ДОКАРТЯТИСЯ [до'карт'атис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Часто граючи в карти, дійти до поганого результату. *Так наш з'ат' до'карт'авс'а, и'чо 'мало с'а й' 'хыжі не з'быв.* Пор. **карт'ятися**.

ДОКАЧУЛЯНИЙ [дока'чул'аний], а, е. Те саме, що **догарбуляний**.

ДОКАЧУЛЯТИ [докачу'л'ати], 'л' 'айу, 'чул'аш (л' 'айеш), док. Те саме, що **догарбулятися**. *Докачу- 'л' 'айме' с'о'го кыма'ка до хл' 'іва.* Пор. **качуляти**.

ДОКАЧУЛЯТИСЯ [докачу'л'атиса], 'л' 'айу, 'чул'аш (л' 'айеш), док. Те саме, що **догарбулятися**. Пор. **качулятися**.

ДОКЫНУТИСЯ [докы'нутис'а], 'нус'а, 'нес'а, док. Догоркнутися. *Аш хут' докы'нес'а до 'д' 'т'и- ны ми, та дус'танеш с'во'іе!* Пор. **кынутися**.

ДОКОДКОДАКАТИСЯ [докотко'дакатис'а], док. 1. ац'а (айес'а). Перестати кудкудакати назавжди (про курку, яку зарізали). *Докотко'дакалас'а 'чорна 'куруц'а – вже в гури'ку в'риц'а.* 2. айус'а, ас'а (айес'а), перен., зневаж. Добазікатися, допліткуватися. *Докотко'дакалас'а По'лан'а, и'чо налу'тили йі 'читаво.* Пор. **кодкод'акати**.

ДОКОНЧЕННИЙ, а, е. Те саме, що **контченний**.

ДОКОНЧИТИ *див. доконтчовати*.

ДОКОНЧОВАНЄ [до'контчован'є], а, с. Те саме, що **контчанс**.

ДОКОНЧОВАННИЙ, а, е. Закінчуваний. *До-контчована робота*.

ДОКОНЧОВАТИ, до'контчу'ю, до'контчу'єш, *недок.*, **ДОКОНЧИТИ**, чу, чиш, *док.* Те саме, що **контчати**.

ДОКОХАННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **докохати**. *Докоханний випир'*.

ДОКОХАТИ, 'хайу, 'кохаш ('хайеш), *док.* Дбайливо виростити до певного стану. *Так ис' докохала свин'а, шчо вже го треба р'ізати, а до' Рудва шче далеко*. Пор. **кохати**.

ДОКУМЕНТ [ду'кумент], а, ч., *юр.* Документ.

ДОКУРТАТИ, 'тайу, 'курташ ('тайеш), *док.* Укорочуванням дійти до негативного результату. *Так дун'ка докуртала свитку, шчо лиш пак увел'а йі*. Пор. **куртати**.

ДОКУХАРИТИСЯ [до'кухаритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Дійти до неприємного кінця в куховарській справі. *Так до'кухарилас'а, шчо вже йі н'і-ко не кличе 'кухарити по свал'бах*. Пор. **кухарити**.

ДОЛАРМОВАТИ, 'му'ю, 'муйеш, *недок.* Те саме, що **довостіти**. Пор. **лармовати**.

ДОЛАРМОВАТИСЯ [долармоватис'а], 'му'йс'а, 'муйес'а, *док.* Те саме, що **довостітися**. Пор. **лармовати**.

ДОЛЕГІНИТИ [доли'гінити], н'у, ниш, *док.* Довго парубкувати; допарубкувати. *Так доли'гінив, ги вта дод'ївчала. Олека доли'гінив до т'риц'ат' п'ят'г'бду*. Пор. **легінити**.

ДОЛЕГІНИТИСЯ [доли'гінитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Парубкуючи, зазнати неприємностей. *Но ци доли'гінивис'а, шчо т'ипир н'і вдна 'д'івка за т'а не' пуйде*. Пор. **легінитися**.

ДОЛБІМПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Добратися до якого-небудь місця, повільно йдучи, плентаючися, чвалаючи. *Ледвы 'баба долымпала до' дун'кы*. Пор. **лбмпати**.

ДОЛЧІТИ [до'л'ічити], л'ічу, л'ічиш, *док.* Долікувати. *Мене так дох'торы до'л'ічили, шчо шче м май біт'ієсний став*. Пор. **лічити**.

ДОЛЧІТИСЯ [до'л'ічитис'а], л'ічус'а, л'ічис'а, *док.* Долікуватися. *Не' до'л'ічивимс'а та мушу в'їят л'ігати в'болниц'у*. Пор. **лічитися**.

ДОЛЛИВАТИ [дол:'ивати], 'вайу, л'иваш ('вайеш), *недок.* **ДОЛЛЯТИ** [дул:'ати], 'дул'у, 'дул'л'еш, *док.* Доливати. Пор. **лляти**.

ДОЛЛЯТИ *див. доллівати*.

ДОЛОМ, присл. Низом. *Кр'ов пушла му' долом*.

ДОЛОНЬ [д'ол'он'], до'лони, *жс. І. анат.* Долоня. *Витко, йак на долони*. ♦ **Заробити п'ят'пер-**

сту і шесту д'ол'он' – марно працювати на кого-небудь. *Робивим му' т'ыжж'ін' та заробивим п'ят'персту і шесту д'ол'он'*. 2. Народна міра довжини, що дорівнює ширині долоні (10–12 см). *Зар'ізавим свин'а, та соло'нина на н'ум на д'ол'он'*.

ДОЛОПОНІТИ [дулупун'іти], 'н'у, долопониш, *док.* Добазікати до певного моменту. *Ци вже вта Й'улина вс'е дулупун'іла до' кун'ц'а, шчо з'нала? Так дулупун'іла, шчо запоздила'а на роб'бту*. Пор. **лопоніти**.

ДОЛОПОНІТИСЯ [дулупун'ітис'а], 'н'ус'а, долопониш'а, *док.* Добазікатися до неприємностей. *Дулупун'івс'а, шчо мало го не за'пели в те'м'нищ'у*. Пор. **лопоніти**.

ДОЛУ [ду'лу]. 1. присл. Униз, долі. *Меч'реклик дулу та под'в'ічир'ати. Кум не' кум, а ш ч'іриши'і дулу*. 2. *прим.*, з оруд. або знах. відм. Уживається на означення напряму руху. *Пуш'ов дулу 'берегом. Пушли 'н'ан'ко туды дулу 'Куты*.

ДОЛУЛИЦЬ [ду'лулиц'ь], присл. Долилиць. *Йа л'убл'у с'пати ду'лулиц'*.

ДОЛУПОТОКИ [дулу'потокы], п'от'оку, *мн.* 1. Територія, що прилягає з обох боків до верхньої частини потоку. 2. Мікротопонім, що називає місцевість по обидва боки нижньої частини потоку Копанка. *Дулу'потокы с'ме ходили з 'маргув*.

ДОЛУСЬКІЙ [дулус'кый], 'ка, 'ке. Який живе в долині, долішній. *Дулус'ка жо'на*. *Див. ще долушній*.

ДОЛУШНІЙ [дулушн'ий], а, е. Те саме, що **долуськый**.

ДОЛУШНЯТА [дулушн'ата], н'ат, *мн.* Ті, що мешкають у нижній частині села Сокирниця. *Дулушн'ата усе май л'ітише 'жили, йак гур'ішн'ата*. Антонім **горішніята**.

ДОМА, присл. Удома. *У 'г'дс'ц'о'х 'добре, 'айбо 'дома л'ітише*.

ДОМАЛЬОВАНИЙ [дома'л'ований], а, е. 1. Домальований. *Дома'л'ований мал'унок*. 2. Дофарбований. *Дома'л'ован'і 'білув 'фарбув 'двир'і*.

ДОМАЛЬОВАТИ *див. домальбовати*.

ДОМАЛЬОВАТИ [дома'л'ововати], л'обу'ю, л'обу'єш, *недок.*, **ДОМАЛЬОВАТИ** [домал'ов'вати], л'у'ю, л'у'єш, *одк.* 1. Домалювати. *Л'иши д'ітину, най дома'л'уйе мал'унок*. 2. Дофарбувати. *Бери мал'та дома'л'уй 'двир'і*. Пор. **мальовати**.

ДОМЕРЕКОНІТИ [домирикун'іти], н'ійе, *док.* Мерехтіти якийсь час. *Так домирикун'іла с'вічка, шчо за'гасла*. Пор. **мереконіти**.

ДОМЬКАТИ, 'мычу, 'мычеш, *док.* Закінчити виривати, висмикувати рослини, бур'ян. *Йа вже до'мычу тоз на с'уй 'р'ац'і*. Пор. **мыкати**.

ДОМОЗГОВАТИ, до'муз'гуйу, 'гуйеш, *док.* Додуматися, дійти висновку. *Так Т'оній домозго-*

в'ав, шчо вчїнив ма'шинку ст'руче су'кати. Пор. мозгов'ати.

ДОМОРДУШИТИ [думур'душити], шу, шиш, док. Те саме, що заморд'ушити. Пор. морд'ушити.

ДОМУВ [ду'му], присл. Додому. *Под' ду'му, бо вже нуч. Ци не^мїе мат'ери ду'му?*

ДОМУВСТВО [ду'муство], а, с. Домівка. *Со'коти с'воєе ду'муство.*

ДОНЕХОЧУ [доне^мх'очу], присл. Донєсхочу. *Можеш їїсти ресел'овл'анику доне^мх'очу.*

ДОНІКАНІЙ, а, е. 1. Додивлений до кінця. *До'никана к'нишка. 2. Те саме, що довїженийїй.*

ДОНІКАТИ див. доп'іковати.

ДОНІКАТИСЯ [донікатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), док. Те саме, що доп'ікати. Пор. п'ікатися.

ДОНІКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ДОНІКАТИ**, айу, аш (айеш), док. 1. Те саме, що довїдіти. *До'никавим, шчо дах на хл'їві по'детде вже ч'уравий. 2. Те саме, що додівїти. До'никаїу їсе к'іно до кун'ц'а. Пор. п'ікати.*

ДООГНІЧИТИ, чу, чиш, док. Натопити так, щоб стало тепло. *У такуї великуї 'хыжи не^м до'огничиш. Пор. огн'ічити.*

ДООНАДЖЕНІЙ [доо'наж'єний], а, е. Закінчений (про яку-небудь коп'ітку, рутинну роботу). *Доо'наж'єна робота.*

ДООНАДЖИТИ див. дооп'аджовати.

ДООНАДЖИТИСЯ [доо'наж'итис'а], наж'ус'а, наж'ис'а, до'їєс'а, док. В результаті тривалого виконання якої-небудь рутинної роботи зазнати невдачі. *Так доо'наж'илас'а, шчо с' того н'їч не^м уїшло. Пор. он'адіти, он'аджити.*

ДООНАДЖОВАНЄ [доо'наж'ован'є], а, с. Завершування якої-небудь коп'іткої роботи. Пор. дооп'аджовати.

ДООНАДЖОВАТИ [доо'наж'овати], ж'уйу, ж'уйеш, *недок.*, **ДООНАДЖИТИ** [доо'наж'ити], наж'у, наж'иш, **ДООНАДІТИ** [доо'над'їти], д'їйу, д'їйеш, док. Закінчувати яку-небудь коп'ітку, рутинну роботу. *Она вже давно вто онаж'ит, може, вже й'ак'ос' доо'наж'ит. Пор. он'адіти, он'аджити.*

ДООНАДІТИ див. дооп'аджити.

ДООНАДІТИСЯ див. дооп'аджитися.

ДООСТРЄНИЙ [д'овстр'єний], а, е. Повністю нагострений. *Д'овстр'єна со'кыра.*

ДООСТРЬОВАТИ [д'обстр'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ДООСТРІТИ** [д'об(о'у)встриги], д'обстр'у, д'обстриш, док. Завершувати гостріння чого-небудь. *Така 'была 'тупа т'їла, шчо 'ледвы м їй дувстр'ив. Пор. остр'їти.*

ДОПАДАТИСЯ [допа'датис'а], дайус'а, падас'а (дайєс'а), *недок.*, **ДОПАСТИСЯ** [до'пас'тис'а], падус'а, падєс'а, док. Діставатися, добира-

тися до чого-небудь. *До'навс'а до бо'гацтва, та не з'наїє, доки 'доста.*

ДОПАНІТИ [па'н'їти], н'їйу, н'їйеш, *недок.* Паніючі, дійти до негативного результату. *Так ота ж'она допа'н'їла, шчо вже н'їч не^м 'хоче робити.*

ДОПАРОВАТИ, р'уйу, р'уйеш, док. Те саме, що доп'растати. Пор. пар'овати.

ДОПАСОВАТИ, с'уйу, с'уйеш, *недок.* Дійти до певного результату (позитивного чи негативного) при підгонці, прилаштуванні чого-небудь. *Так Олекса допас'овав обол'ошкы, шчо вже дошч не за'лизуйєс'а вдну. Так ис' допас'овала вты 'жєбы, шчо к'риво пр'їшит'ї. Пор. пас'овати 1.*

ДОПАСТИСЯ див. допад'атися.

ДОПАСТЫРИТИ, р'у, риш, док. Пастушити до завершення домовленого терміну чи закінчення сезону. *Через два 'тыжн'ї у'вун у'же допаст'ырит. Див. ще дочер'едарити. Пор. паст'ырити.*

ДОПАСТЫРИТИСЯ [допаст'ыритис'а], р'ус'а, рис'а, док. Дійти до невтішого результату пастушачи. *Так допаст'ыривс'а, шчо двї коровы уд'н'ого 'зайали. Див. ще дочер'едаритися. Пор. паст'ырити.*

ДОПЕЧІ [допеч'и], п'єчу, п'єчеш, док. Допекти. Пор. п'єчі.

ДОПЕЧІСЯ [допеч'ис'а], п'єчус'а, п'єчєс'а, док. Допектися. Пор. п'єчієс'а.

ДОПИЛЄНИЙ, а, е. Допиляний. *Допи'лин'ї дры'ва.*

ДОПИЛІТИ див. доп'ільовати.

ДОПІЛЬОВАТИ [допил'овати], п'ил'уйу, п'ил'уйеш, *недок.*, **ДОПИЛІТИ** [допи'лїти], п'ил'у, п'илиш, док. Допилювати. Пор. п'ил'їти.

ДОПЫСКАНИТИСЯ [допыс'к'анитис'а], н'ус'а, нис'а, док. Завдати собі шкоди пашекуючи. *Она допыс'к'аниц'а, шчо 'зурше їйї будє. Див. ще додз'явкатися, додз'япатися, допыс'ков'атис'а, дописляков'атис'а. Пор. пыс'к'анити.*

ДОПЫСКОВАТИСЯ [допыс'ков'атис'а], к'уйус'а, к'уйєс'а, док. Те саме, що допыс'к'анитися. Пор. пыс'ков'ати.

ДОПИСЛЯКОВАТИСЯ [допис'п'ак'оватис'а], к'уйус'а, к'уйєс'а, док. Те саме, що допыс'к'анитися. Пор. писляков'ати.

ДОПЫТАТИ, айу, аш (айеш), док. Домацати. *Так допыт'ав По'лан'у, шчо вун'спут'їв. Пор. нытати.*

ДОПЫТАТИСЯ [допыт'атис'а], айус'а, ас'а (ай'єс'а), док. 1. Домацатися. *Допыт'алас'а з'роши в 'жєбі. 2. Дійти до неприємностей, мацаючи когось або щось. Допыт'авс'а, шчо дуст'ав уд'ївкы в 'пысок. Пор. пытатися.*

ДОПІВКАТИСЯ [д'оп'івкатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), док. Завдати собі шкоди кричачи. *Мар'їка д'оп'івкалас'а – дуст'ала уч'улувіка за свуй їа'зык. Пор. п'івкати.*

ДОПІПКАТИ [до'піпкати], айу, аш (айеш), *док.* Докурити люльку. *Допіпкайте, 'н'ан'ку, 'піпу, та йдеме перем'ятати дош'кы.* Пор. **піпкати**.

ДОПІТИ [до'піти], 'піє, *док.* 1. Закінчити кукурікати (про півня). *Ку'зут у'же до'нів.* 2. Перестати кукурікати назавжди (про півня, якого зарізали). *Наш ку'зут у'же до'нів, у'же с'ме го й'з'іли.* Пор. **піти**.

ДОПЛАТКЫ [до'платкы], тку, *мн.; одн.* до'платок, тка, *ч.* Доплата. *Дуставим на р'об'от'і до'платкы.*

ДОПЛЫСТИ, лы'ву, лы'веш, *док.* Допливти, доплисти. *Доп'лысти до д'ругого 'берега 'Тисы 'было 'т'ашко.* Пор. **пльысти**.

ДОПОЗИРАТИ, 'райу, 'зираш (райеш), *док.* Додивитися. *Так допозирала, шчо 'в'ид'іла ганч.* Пор. **позирати**.

ДОПОЛУДЕНКОВАТИ [до'по'лудинко'вати], 'куйу, 'куйеш, *док.* Закінчити обідати. *Лиш ис'ме до'по'лудинко'вали, йак у'же т'реба 'было йти гет.* Пор. **полуденковати**.

ДОПОЛ'ОКАНИЙ [допол'оканий], а, е. Дополосканий. *Допол'окана в'єрета.*

ДОПОЛЬОКАТИ [допол'окати], 'кайу (д'оп'л'б'чу), допол'окаш (кайеш, 'л'очеш), *док.* Дополоскати. *Йдеме в с'єло, лиш д'оп'л'очу 'р'анд'є.* Пор. **польокати**.

ДОПОСЛДИ [д'оп'ос'л'іди], *присл.* До кінця, до останку. *'Н'ан'ко д'оп'ос'л'іди 'были при 'памн'ати.*

ДОПРАВИТИ *див.* **доправляти**.

ДОПРАВІТИСЯ *див.* **доправлятися**.

ДОПРАВЛЕННИЙ [доп'равлений], а, е. Добудований. *Доп'равлена 'л'ітн'а 'кухн'а.*

ДОПРАВЛЬОВАНЕ [доп'равл'ован'є], а, с. 1. Добудування. *Доп'равл'ован'є 'нашуйі 'хыжї за 'т'агу'єс'а.* 2. Завершення ремонту. *Доп'равл'ован'є б'іц'ітл'.* Пор. **доправляти**.

ДОПРАВЛЬОВАТИ *див.* **доправляти**.

ДОПРАВЛЬОВАТИСЯ *див.* **доправлятися**.

ДОПРАВЛЯТИ [доп'равл'ати], 'л'айу, 'равл'аш ('л'айеш) і **ДОПРАВЛЬОВАТИ** [доп'равл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ДОПРАВИТИ**, вл'у, виш, *док.*, буд. 1. Добудувати. *Доп'равиме 'хыжу, та сп'аде з нас велика 'жура.* 2. Завершити ремонт. *При'вези ми вуз, а'бы м го доп'равив.* Пор. **нравити**.

ДОПРАВЛЯТИСЯ [доп'равл'атис'а], 'равл'ац'а ('л'айес'а) і **ДОПРАВЛЬОВАТИСЯ** [доп'равл'оватис'а], л'уйес'є, *недок.*, **ДОПРАВИТИСЯ** [доп'равитис'а], виц'а, *док.* Добудуватися. *Хыжа 'т'ашко с'а за'чинат, 'айбо шче май 'т'ашко с'а доп'равл'ат (доп'равл'айє).*

ДОПРАСТАНИЙ [доп'растаный], а, е. Настачений. *Доп'растана 'тигла на 'хыжу.* Див. ще **достарчений, нап'растаный, настарчений**.

ДОПРАСТАТИ [доп'растати], айу, аш (айеш), *док.* Настачити. *Аж'бы не 'вуз'ле, та не' мож бы др'ов доп'растати.* Див. ще **донаровати, доп'растатися, достарчити, нап'растати, настарчити**.

ДОПРАСТАТИСЯ [доп'растатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Настачитися. *На вс'іх мн'аса не' доп'растаймес'а.* Див. ще **доп'растатися, достарчитися, нап'растатися, настарчитися**.

ДОПУЗНО [д'опузно], *присл.* Допізна.

ДОРА, ы, ж., *церк.* Шматок проскури. *Доры дайє пуп у 'церквы.*

ДОРЕГОНІТИСЯ [до'ригу'н'ітис'а], 'н'ус'а, дорегонис'а, *док.* Дореготатися. *Олексик с'а так до'ригу'н'ів, шчо втиц' му дав у 'пысок.* Див. ще **регонітися**.

ДОРЕСЕЛОВАНИЙ [дореселований], а, е. Дотертий (про терті на терці овочі, сир і под.). *Дореселована 'р'іпа.*

ДОРЕСЕЛОВАНЕ [дореселовован'є], а, с. Завершування тертя чого-небудь на терці. *Дореселован'є 'морквы.* Пор. **дореселювати**.

ДОРЕСЕЛОВАТИ *див.* **дореселювати**.

ДОРЕСЕЛЮВАТИ, 'л'буйу, 'л'буйеш, **ДОРЕСЕЛОВАТИ**, 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Завершити терти на терці певну кількість овочів, сиру і под. *'Зарас 'печу ресел'овл'аникы, лиш доресел'уйу шче дві р'ітны.* Пор. **реселювати**.

ДОРЫБАРИТИ, р'у, риш, *док.* Перестати рибалити, дійти до небажаного результату внаслідок рибалення. *Йа вже доры'барив, бо 'дуже м с'а пр'остудив, с'тойачи у ву'д'і.* Пор. **рыбарити**.

ДОРОЖАНЕ [до'рожан'є], а, с. Дорожчання.

ДОРОЖАТИ, 'рожат (жайє), *док.* Дорожчати.

ДОРОЖИТИ [дор'ожити], 'жу, 'жиш, *недок.* (у сполученні з *с'обі, си*). Вважати що-небудь до-рогуватим. *Х'от'іла бы Й'улина ку'тити вту с'виту, 'айбо дор'ожжи'у.*

ДОРОЖИЙ, а, е. Дорожчий. *Хл'ін став дор'ожий.*

ДОРОЖНЯ [д'ор'ожн'а], і, ж. Дорожнеча. *Та 'ка с'тала дор'ожн'а, шчо н'іч 'файного не' мож за йс'у платн'у ку'тити.*

ДОРУВНАНИЙ [до'рунаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **доруvнати**. *До'рунана 'вулиц'а.*

ДОРУВНЮВАТИ [до'рун'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ДОРУВНАТИ** [до'рунати], 'найу, 'рунаш (найеш), *док.* Повністю вирівняти. *До'рунайу д'р'атку, та буду с'адити.* Пор. **руvнати**.

ДОСАЛІТЛОВАНИЙ [досалітлований], а, е. Те саме, що **дог'лийт'ованийий**. *Досаліт'ловане 'дерево.*

ДОСАЛІТЛОВАТИ *див.* **досалітлювати**.

ДОСАЛІТЛЮВАТИ [досалітлювати], 'л'буйу, 'л'буйеш, *недок.*, **ДОСАЛІТЛОВАТИ**

[досалітло'вати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Те саме, що **ДОГЛЙТОВАТИ**. *Хочу досалітло'вати йсе бир'вин'е на свей двур.* Пор. **САЛІТЛОВАТИ**.

ДОСВАЖАТИСЯ [досва'жатис'а], 'жайус'а, 'важас':а (жайес':а), *док.* Те саме, що **ДОВАДІТИСЯ**. Пор. **сваж'атися**.

ДОСВАЛЬБОВАТИ [досвал'бо'вати], 'буйу, 'буйеш, *док.* Дійти до завершення весілля. *Слава Ђбгу, досвал'бо'валис'ме нур'мално.* Пор. **сваль'бов'ати**.

ДОСВАЛЬБОВАТИСЯ [досвал'бо'ватис'а], 'буйус'а, 'буйес':а, *док.* Дійти до небажаного результату, гуляючи по весіллях. *Так досвал'бо'валас'а Афїя, ичо стала пїд'ниц'ув.* Пор. **сваль'бов'ати**.

ДОС'ЕРБАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дос'ербати**. *До'сербана бур'чанка.*

ДОС'ЕРБАТИ *див.* **дос'ербовати**.

ДОС'ЕРБОВАНЕ [дос'ербован'е], а, с. Закінчен-ня сьорбання. *Дос'ербован'е левешу.* Пор. **с'ербати**.

ДОС'ЕРБОВАТИ, бу'ю, бу'єш, *док.*, **ДОС'ЕР-БАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Закінчувати сьорбати. *Дос'ербуйе д'їтина левеш.* Пор. **с'ербати**.

ДОС'ІГАТИ [до'с'їгати], 'гайу, с'їгаш (гайеш), *недок.* Досягати. Пор. **сїг'ати**.

ДОС'ІЧІ [до'с'їчи], 'чу, 'чеш, *недок.* Досікти. Пор. **сїчі**.

ДОС'КІПЛЬОВАТИ [до'с'кіпл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ДОС'КІПІТИ** [до'с'кіпїти], кіпл'у, кіпиш, *док.* Закінчувати щеплення. *Уже йду, лиш на до'с'кіпл'у йаблун'ку.* Пор. **скіп'ити**.

ДОСКР'ЕБТАНИЙ [доскр'ептаный], а, е. Такий, скребти якого завершили. *Доскр'ептана м'орква.*

ДОСКР'ЕБ'АТИ [доскр'еп'тати], 'рпечу, 'рпечеш, *док.* Доскрести. *Доскр'еблам 'р'їну.* Пор. **скр'еб'ати**.

ДОСК'УБСТИ [дус'купсти], дускубу, дуску-беш, *док.* Доскубти. *Треба ми дус'купсти 'пїр'е.* Пор. **ск'убсти**.

ДОС'ЛІПАНИЙ [дус'л'їпаный], а, е. Те саме, що **ДОВ'ІЖЕНИЙ**. *Дус'л'їпана з'р'їшка в п'ол'тїн'ї.*

ДОС'ЛІПАТИ [дус'л'їпати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **ДОВ'ІДІТИ**. *Дус'л'їпатам, ичо вдна 'гамбичка при'шита на с'р'оц':ї не'добре.* Пор. **сліпати**.

ДОС'МЫЧЕНИЙ, а, е. Доволочений. *Дос'мы-чений ит'хьжси ст'овп'дерева.*

ДОС'МЫЧИТИ, чу, чиш, *док.* Те саме, що **ДОВОЛОЧИ**. *Йа сама йсе дры'во не'дос'мычу думу.* Пор. **см'ычити**.

ДОС'МІШКОВАТИСЯ [до'с'мішко'ватис'а], 'куйус'а, 'куйес':а, *док.* Те саме, що **ДОЗБЫТКОВАТИСЯ**. *Дос'мішко'вавс'а сам нат с'б'б'в, бо пїе ги свїн'а.* Пор. **см'ішкова'тися**.

ДОСОКА'ЧИТИ, чу, чиш, *док.* Добути куха-рем (кухаркою) до певного часу. *Йа вже на с'уй с'вал'б'ї досо'качу, а буш не'х'очу.*

ДОСОКА'ЧИТИСЯ [досо'качитис'а], чус'а, чис':а, *док.* Довго куховарячи, дійти до небажано-го результату. *Йа вже так досо'качилас'а, ичо не'м'ожу с'а на й'їду й дївїтї.* Пор. **сока'чити**.

ДОСОКОТ'ІТИ, 'к'бчу, 'к'отиш, *док.* Достерегти. *Так досоко'тила к'р'р'ову, ичо й загубила йї.* Пор. **соко'тїти**.

ДОСОКОТ'ІТИСЯ [досоко'титис'а], 'к'бчус'а, 'к'отис':а, *док.* Дуже оберегаючись, дійти до небажано-го результату. *Так досоко'тилас'а, ичо й забул'їла.* Пор. **соко'тїтися**.

ДОСРАЙ'БАТИСЯ [дос'райбатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **ДОБА'БРАТИСЯ**. Пор. **срай'батися**.

ДОСТА, *присл.* Досить. *Мїн'ї доста 'того, ичо 'майї.*

ДОСТА'РЧЕНИЙ, а, е. Те саме, що **ДОПРА-СТАНИЙ**. *Дост'арчена му'ка.*

ДОСТА'РЧИТИ, чу, чиш, *док.* Те саме, що **ДОПРА'СТАТИ**. *У нас 'тул'ко 'было д'їти, ичо не'можє 'было йїм хл'їба дост'арчити.* Пор. пол. dostarczać т.с.

ДОСТА'РЧИТИСЯ [дос'тарчитис'а], чус'а, чис':а, *док.* Те саме, що **ДОПРА'СТАТИСЯ**. *Ко вам 'тул'ко мн'аса дост'арчиц'ї.*

ДОСТЫВА'ТИ, 'вайу, 'тываш ('вайеш), *недок.*, **ДОСТЫ'ТИ**, **ДОСТЫ'НУТИ**, 'тыну, 'тынеш, *док.*
1. Доходить до норми в затвердінні від холоду. *Йак рос'славлений воск дост'ыне, та стане твердым.*
2. Охолоджуватися до небажаного результату (про живий організм), простуджуватися. *Йа на с'вал'бі так дост'ыла, ичо 'майже буду бит'їсна.* Пор. **сты'ти**.

ДОСТЫ'НУТИ *див.* **достыв'ати**.

ДОСТЫ'ТИ *див.* **достыв'ати**.

ДОСТР'ІЧИ, 'рижу, 'рижеш, *док.* Достригти. Пор. **стр'ічи**.

ДОСТРО'ЕННИЙ [достройенный], а, е. Добудо-ваний. *Достройенный хл'їв.*

ДОСТРО'ІТИ *див.* **дострой'овати**.

ДОСТРО'ІТИСЯ *див.* **дострой'оватися**.

ДОСТРОЙ'ОВАНЕ [достройован'е], а, с. Добудовування. *Див.* ще **ДОЧ'ІНЬОВАНЕ 2**. Пор. **дострой'овати**.

ДОСТРОЙ'ОВАТИ [д'остройовати], йуйу, йу-йеш, *недок.*, **ДОСТРО'ІТИ** [д'остройїти], йу, йїш, *док.*, *буд.* Добудовувати. *С'ого 'года мы 'ачин' достройїме 'нашу 'хьжсу.* *Див.* ще **ДОЧ'ІНЬОВАТИ 2**. Пор. **стр'іти**.

ДОСТРОЙ'ОВАТИСЯ [д'остройоватис'а], йуйус'а, йуйес':а, *недок.*, **ДОСТРО'ІТИСЯ**

[дѳстрѳойітис'а], йус'а, йіс'а, *док.*, *буд.* Див. ще **дочіньоватися** 2. *С'ого 'года мы 'ачин' дѳстрѳойімес'а.* Пор. **стрѳітися**.

ДОСУДИТИ [до'судити], /сужу, судиш, *док.* У результаті тривалого обговорення дійти висновку. *Так ис'ме до'судили, шчо 'наша 'д'івка не'добре с'а 'уд'ала.* Пор. **судіти**.

ДОСЯТКОВАТИ [дос'атко'вати], /куйу, /куйеш, *док.* Досвяткувати. Пор. **сятковати**.

ДОТАЛАПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Важко дійти великою грязюкою до якого-небудь місця. *Ледвы м дотал'апала с кал'ѳзу думу.* Див. ще **дотал'апатися**. Пор. **тал'апати**.

ДОТАЛАПАТИСЯ [дотал'апатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Важко дістатися. *'Т'ашко с'а 'было дотал'апати по кал'ови до работы.* Пор. **тал'апати**.

ДОТЕЛ'ЕМПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Обратися до якого-небудь місця важкою й тривалою ходьбою. *Ледвы м дотел'емпав думу.* Див. ще **дотел'емпатися**. Пор. **тел'емпати**.

ДОТЕЛ'ЕМПАТИСЯ [дотел'емпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **дотел'емпати**. *Ледвы с'а 'вта жѳна дотел'емпала думу.* Пор. **тел'емпати**.

ДОТЕЧИ [дотечи], /тече, *док.* Дотекти. Пор. **течі**.

ДОТІГАТИ¹ [дут'ігати], /гайу, /т'ігаш (гайеш), **ДОТІГОВАТИ**¹ [дот'іговати], гуйу, гуйеш, *недок.*, **ДОТЯГНУТИ**¹ [дут'аг'нути], гну, гнеш і **ДОТІГАТИ** [дут'ігати], айу, аш (айеш), *док.* *док.* Дотягувати, доволочувати. *Йакус' дот'аг'лам тил'ішку ду вурут.* Пор. **тігати** 1.

ДОТІГАТИ² [дут'ігати], /гайу, /т'ігаш (гайеш), **ДОТІГОВАТИ**² [дут'іговати], гуйу, гуйеш і **ДОТЯГОВАТИ**² [дот'аговати], гуйу, гуйеш, *недок.*, **ДОТЯГНУТИ**² [дут'аг'нути], гну, гнеш, *док.* Притягувати до відповідальності. *Петро не' 'хѳт'ів дут'ігати Ціл'а за шкѳду.* Пор. **тігати** 2.

ДОТІГАТИ *див.* **дотіговати**¹.

ДОТІГАТИСЯ¹ [дут'ігатис'а], /гайус'а, /т'ігас'а (гайес'а), **ДОТІГОВАТИСЯ**¹ [дот'іговатис'а], гуйус'а, гуйес'а і **ДОТЯГОВАТИСЯ**¹ [дот'аговатис'а], гуйус'а, гуйес'а, *недок.*, **ДОТЯГНУТИСЯ**¹ [дут'аг'нутис'а], гнус'а, гнес'а, *док.* Дотягуватися. *'Т'ашко с'а дут'ігуіе біт'іжн'ак за зурн'ат'ом, поклад'іт му май' блис'ко.* Пор. **тігатися**.

ДОТІГАТИСЯ² [дут'ігатиса], /гайус'а, /т'ігас'а (гайес'а), **ДОТІГОВАТИСЯ**² [дут'іговатис'а] і **ДОТЯГОВАТИСЯ**² [дот'аговатис'а], гуйус'а, гуйес'а, *недок.*, **ДОТЯГНУТИСЯ**² [дут'аг'нутис'а], гнус'а, гнес'а, *док.* Притягуватися до відповідаль-

ності. *Андр'ій дот'ігавс'а за вто, шчо побив 'Івана.* Пор. **тігатися**.

ДОТІГАТИСЯ [дут'ігатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Допрацюватися до небажаного результату, волочачи, тягаючи що-небудь. *Так им дут'ігавс'а бер'вин'а, шчо 'мало м не' вкылавів.*

ДОТІГОВАНЕ¹ [дут'ігован'е], а і **ДОТЯГОВАНЕ**¹ [дот'агован'е], а, с. Дотягування до чого-небудь. *Дот'агован'е до хл'іба.* *Дот'агован'е бер'вена до двора.* Пор. **дотігати**¹.

ДОТІГОВАНЕ² [дут'ігован'е], а і **ДОТЯГОВАНЕ**² [дот'агован'е], а, с. Притягування до відповідальності. *Петро ледвы 'уйиѳв из дот'агован'а (дут'ігован'а) сус'ідом.* Пор. **дотігати**².

ДОТІГОВАТИ¹ *див.* **дотігати**¹.

ДОТІГОВАТИ² *див.* **дотігати**².

ДОТІГОВАТИСЯ¹ *див.* **дотігатися**¹.

ДОТІГОВАТИСЯ² *див.* **дотігатися**².

ДОТОВЧІ [дѳтѳв'чи], /тѳвчу, /тѳвчеш, *док.* Дотовкти. *Дотѳвчи пѳсѳн'ашник, нак іди, куды 'хѳчеш.* Пор. **товчі**.

ДОТОКМІТИСЯ [доток'митис'а], дѳтѳкмл'ус'а, доток'мис'а, *док.* Домовитися (переважно про ціну). *Доток'милс'мес'а за кѳрѳву.* Див. ще **стокмітися**, **ітокмітися**. Пор. **токмітися**.

ДОТОКМ'Л'ЕНЬІЙ, а, с. Домовлений (переважно про ціну). *Доток'мл'ене с'іно.* Див. ще **стокм'л'еньїй**.

ДОТОЧ'ЕНЬІЙ, а, е. Те саме, що **приточ'еньїй**.

Пор. **точ'еньїй**.

ДОТОЧІТИ *див.* **дотѳчовати**.

ДОТОЧІТИСЯ *див.* **дотѳчоватися**.

ДОТОЧКА, ы, ж. Кусок, частина, що приєднується до чого-небудь основного. *Іс'і рука'вы 'курт'і, т'реба при'шити ид ним 'доточки.*

ДОТОЧОВАНЕ [дот'очован'е], а, с. Те саме, що **притѳчованс**. Пор. **дотѳчовати**.

ДОТОЧОВАТИ, дѳтѳчуйу, дѳтѳчуйеш, *недок.*, **ДОТОЧІТИ**, дѳтѳчу, дѳтѳчиш, *док.* Те саме, що **притѳчїти**. *Треба йс'у с'виту дотѳчїти, бо збіглас'а.* *Сис' муту'зѳк т'реба дотѳчїти.* Пор. **точїти**.

ДОТОЧОВАТИСЯ [дот'очоватис'а], дѳтѳчуйуса, дѳтѳчуйес'а, *недок.*, **ДОТОЧІТИСЯ** [дот'очитис'а], дѳтѳчуса, дѳтѳчис'а, *док.* Приєднуватися. *Ку'ма с'кумом дотѳчїлис'а до 'нашого шѳру.* Пор. **точїти**.

ДОТРИЧІ [дотричі], *присл.* До трѳох разів. *За здѳрѳвл'е т'реба 'пїти 'дотричі.*

ДОТРІВАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Доперіти. *Йа не' 'мѳжѳо дот'рївати с'уй' болести.* 2. Дослужити (про речі). *Кѳбы 'мѳїї 'чїжмы хут' до весны дот'рївали.* Пор. **трївати**.

ДОТРУТИТИ *див.* **дотрѳчовати**.

ДОТРУЧАТИ *див. дотручовати.*

ДОТРУЧЕНИЙ [дотручений] а, е. Доштовхнутий. *Дотручена плита ду фундамента.*

ДОТРУЧОВАТИ [дотручовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ДОТРУЧАТИ** [дотручати], чайу, ручаш (чайеш) і **ДОТРУТИТИ**, рручу, ррутиш, *док.* Доштовхувати. *Дотрут'те иче мало вто дерево.* Пор. **тручати**.

ДОТЯГА [дог'ага], ы, ж., юр. Притягнення до відповідальності. *Типир не'іе н'іакуйі дот'агы на зл'од'іу.*

ДОТЯГНУТИ¹ *див. дотігати*¹.

ДОТЯГНУТИ² *див. дотігати*².

ДОТЯГНУТИСЯ¹ *див. дотігатися*¹.

ДОТЯГНУТИСЯ² *див. дотігатися*².

ДОТЯГОВАНЕ¹ *див. дотіговане*¹.

ДОТЯГОВАНЕ² *див. дотіговане*².

ДОТЯГОВАТИ¹ *див. дотігати*¹.

ДОТЯГОВАТИ² *див. дотігати*².

ДОТЯГОВАТИСЯ¹ *див. дотігатися*¹.

ДОТЯГОВАТИСЯ² *див. дотігатися*².

ДОФАРБИТИ, бл'у, б'иш, *док.* Дофарбувати. *Треба ми це 'оболок дофарбити.* Пор. **фарбити**.

ДОФАРБЛЕННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин ч. до **дофарбіти**. *Дофарблін і д'вир'і.*

ДОФІГЛЮВАТИ [дофігл'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* Дожартуватися. *Ты так дофігл'уйеши із'о мн'ов, ичо дустанеши по з'орбул'ах.* Див. ще **дофіглювати**. Пор. **фіглювати**.

ДОФІГЛЮВАТИСЯ [дофігл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, *док.* Те саме, що **дофіглювати**. Пор. **фіглюватися**.

ДОХАРЕННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дохаріти**. *Дохарена х'ыжэ.*

ДОХАРІТИ, хар'у, хариш, *док.* Дочистити, довести до порядку. *За т'ыми луд'ми не' може дохарити.* Пор. **харіти**.

ДОХАРІТИСЯ [дохаритиса], хар'ус'а, хар'ис'а, *док.* Дочиститися, домогтися чистоти й порядку. *Най раз домайстр'уйут, а пак тожэ дохаритц'а.* Пор. **харіти**.

ДОХБІЖ [дох'ыж(ш)], *присл.* До житлового приміщення. *Іванку, йди дох'ыжэ, бо замерзнеши.*

ДОХОВЗАТИСЯ [дох'овзатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* В результаті тривалого ковзання на льоду дійти до небажаних наслідків. *Так ис'а дох'овзав, Й'урику, ичо т'ипир ис' біт'іж'енний.* *Дох'овзалас'а, не'б'ого, ичо ч'іжем'кы с' нур'вала.* Пор. **ховзатися**.

ДОХОДІТИ, дох'оджу, доходиш і **ДОХОЖОВАТИ**, дох'оджуйу, жуйеш, *недок.*, **ДУЙТИ**, дуйду, дуйдеш, *док.* 1. Добиратися до певного місця, доходити. 2. Вистачити. *Нам р'іны с'в'ой'ойі не' дуйде, треба буде докуп'овувати.*

ДОХОДОК, дохотка, ч. Дохід, прибуток. *Йа пінз' і'йаиш, та слаб'ый на доходок.*

ДОХОЖОВАТИ *див. дохідити.*

ДОХРАМАТИ, айу (рамл'у), аш (айеш, 'рамлеш), *док.* Дійти кульгаючи. *Так н'а бул'іла нога, ичо л'едвы м дохрамав на р'об'оту.* Пор. **храмати**.

ДОХТОР, а, ч. Лікар. *Із дох'торами треба б'ыти добрым.*

ДОХТОРИТИ *див. дохторовати.*

ДОХТОРИНС [дох'тор'ін'е], а, с. Заняття лікарською практикою. *Дох'тор'ін'е в се'л'і не' было му на ш'к'оду.* Пор. **дохторіти**.

ДОХТОРКА, ы, ж. Жін. до дохтор.

ДОХТОРОВАТИ, руйу, руйеш і **ДОХТОРИТИ**, тор'у, ториш, *недок.* Займатися лікарською практикою. *В'ол'од'а дох'торит (дох'туруйе) в сус'ід'нуму с'іл'і.*

ДОХТОРУВ [дох'турув], дохторова, дохторово. Лікарів. *Дох'турув брат.* Див. ще **дохторський**.

ДОХТОРСЬКИЙ [дох'торс'кый], а, е. 1. Лікарський. *Дох'торс'ка н'омуч.* 2. Те саме, що **дохторув**. *Дох'торс'кый халат.*

ДОЦАБАТИСЯ [доцабатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Важко переміститися. *Така бит'іж'на, ичо не' з'одна с'а доцабати з'одноїі х'ыжэ д'о другуйі.* Пор. **цабатися**.

ДОЦЫБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Тяжко донести що-небудь до якогось місця. *Л'едвы йа тот міх доцыбала думу.* Пор. **цыбати**.

ДОЦЫРГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Утомити кого-небудь постійним смиканням. *Дай ми н'окуй, бо вже с'н'а доцыргав.* Пор. **цыргати**.

ДОЦЫРГАТИСЯ [доцыргатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Смикаючи одне одного, дійти до небажаного результату. *Псы так с'а доцыргали, ичо нуку'салис'а.* Пор. **цыргатися**.

ДОЦЫТКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Заставити замовкнути за допомогою вигука **цыг!** *Ото та'ка пис'л'ачка, ичо не доцыткаи(айеш) йі.* Пор. **цыткати**.

ДОЦКУБАНІТИСЯ [доц'ікубанитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Добазікатися набридливо до того, що в кого-небудь увірветься терпечь. *Доц'ікубанилас'а, ичо чулу'вік йі мало не набив.* Пор. **ікубанити**.

ДОЦІФРОВАННИЙ [доц'іфрований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **доціфровати** 1. *Доц'іфрована с'к'і'на, ве'ранда.*

ДОЦІФРОВАТИ *див. доціфровувати.*

ДОЦІФРОВАТИСЯ *див. доціфровуватися.*

ДОЦІФРОВАТИ [доц'іфровати], р'овуйу, р'овуйеш, *недок.*, **ДОЦІФРОВАТИ** [доц'іфр'овати], руйу, руйеш, *док.* 1. Завершувати оздоблення. *Йа ч'нын'і доц'іфруйу ве'ранду.* 2. *перен.* Надумувати, спричиняти який-небудь клопіт. *Ты так*

доц'іфро'вала, *що лиш бі'ды с' ми найшла*. Пор. **ціфрова́ти**.

ДОЦІФРОВАТИСЯ [доц'іф'рововатис'а], р'овуєс'а, *недок.*, **ДОЦІФРОВА́ТИСЯ** [доц'іф'роватис'а], р'уйєс'а, *док.* Оздоблюватися. *Йа не знаю, ко'ли с'а йс'а х'ыжса доц'іфрує*. Пор. **ціфрова́тися**.

ДОЧАЛЯПАТИ [дочал'апати], айу, аш (айеш), *док.* Дійти по мокрому (болоту і под.) до якого-небудь місця. *Йак о'та д'ітина с'ама дочал'апала ду'му вно'чи?* Див. ще **дочаляпатися**. Пор. **чаляпа́ти**.

ДОЧАЛЯПАТИСЯ [дочал'апатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Те саме, що **дочаляпати**. *Йа'к'ос' д'ідо дочал'апавс'а вно'чи ду'му*. Пор. **чаляпа́ти**.

ДОЧАСУ́, *присл.* Своєчасно. *Прийшлам на го'стину доча'су*.

ДОЧЕПЕРАТИ [доче'перати], айу, айеш (аш), *док.* Дійти до якого-небудь місця, перевалюючись з однієї ноги на іншу. *Тот чепе'рак, са'ракый, лед'вы до нас доче'перав*. Див. ще **чепері́гати**. Пор. **чепе́рати**.

ДОЧЕПЕРІГАТИ [доче'перігати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **доче'перати**. Пор. **чепе́ригати**.

ДОЧЕРЕДА́РИТИ, р'у, риш, *док.* Те саме, що **допасты́рити**. Пор. **череда́рити**.

ДОЧЕРЕДА́РИТИСЯ [дочере'даритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Те саме, що **допасты́ритися**. Пор. **череда́рити**.

ДОЧИНЕ́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дочиніти**. *Дочинена х'ыжса*.

ДОЧИНІ́ТИ *див.* **дочиньовати**.

ДОЧИНІ́ТИСЯ *див.* **дочиньоватися**.

ДОЧІ́НЬОВАНЄ [до'чин'ован'є], а, с. 1. Завершення виготовлення чого-небудь. *До'чин'ован'є сто'ла*. 2. Те саме, що **дострійованє**.

ДОЧІ́НЬОВАТИ [до'чин'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ДОЧИНІ́ТИ**, чин'у, чиниш, *док.* 1. Доробляти, завершувати виготовлення чого-небудь. *До'чин'у йс'у р'б'боту та 'берус'а за дру'гу*. 2. Те саме, що **дострійовати**. *Нашу х'ыжсу дочини'ли того 'года*. Пор. **чині́ти**.

ДОЧІ́НЬОВАТИСЯ [до'чин'оватис'а], н'уйєс'а, *недок.*, **ДОЧИНІ́ТИСЯ** [дочин'нитис'а], чиниш'а, *док.* 1. Дороблятися. 2. Те саме, що **дострійоватися**. *До'чин'уйєс'а 'наша х'ыжса 'доста 'т'ашко, бо не' в'биват нам так, г'ібы с'ме х'от'іли..* 3. Дійти в симулюванні до втрати довір'я в людей. *Дочинилас'а По'лан'а, шчо т'і'тир і'уй н'і'ко не' 'вірує, аж бо'лит і'ї*. Пор. **чині́тися**.

ДОЧІ́РЬОВАТИ [до'чир'овати], р'уйу, р'уйєш, *недок.*, **ДОЧИРЯ́ТИ** [дочир'ати], р'айу, чир'аш (р'айєш), *док.* 1. Закінчувати черпання рідини. До-

чир'ав із ко'лод'аз'а в'доу. 2. Додавати черпанням ще якусь кількість рідини. *До'чир'овала в те'лету р'д'с'олу*. Пор. **чиря́ти**.

ДОЧИРЯ́НЬИЙ [до'чир'аный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дочиря́ти**. *До'чир'ана те'лета*.

ДОЧИРЯ́ТИ *див.* **дочірьовати**.

ДОЧИРЯ́ТИСЯ [дочир'атис'а], р'айус'а, чир'ас'а (р'айєс'а), *док.* Повністю вичерпати рідину. *До'чир'али с'ме с'а до дна ко'лод'аз'а*. Пор. **чиря́ти**.

ДОЧОКА́НЬОВА́НЬИЙ [дочока'н'ованый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дочока́ньюва́ти**. *До'чока'н'ованый ш'а'лунок п'ут фун'дамент*.

ДОЧОКА́НЬОВА́ТИ *див.* **дочока́ньювати**.

ДОЧОКА́НЬОВА́ТИСЯ *див.* **дочока́ньюватися**.

ДОЧОКА́НЬОВОВАТИ [дочока'н'ововати], н'овуйу, н'овуйєш, *недок.*, **ДОЧОКА́НЬОВА́ТИ** [дочока'н'овати], н'уйу, н'уйєш, *док.* Докопувати киркою. *Аж 'нын'і м дочока'н'ововав (дочока'н'овав) ш'а'лунок п'ут хл'і'в, бо т'реба 'было ко'пати в р'іни*. Пор. **чока́ньюва́ти**.

ДОЧОКА́НЬОВАТИСЯ [дочока'н'ововатис'а], н'овуйус'а, н'овуйєс'а, *недок.*, **ДОЧОКА́НЬОВА́ТИСЯ** [н'уйус'а, н'уйєс'а, *док.* Копаючи киркою, доходить до неприємного. *Так им дочока'н'овавс'а, шчо рук си не' 'чу'їу*. Пор. **чока́ньюва́ти**.

ДОЧУ́ХТАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Чуханням заспокоїти свербіння. *Так д'ітина 'ручку ду'чухта'ла, шчо й зас'пала*. Пор. **чу́хтати**.

ДОЧУ́ХТАТИСЯ [ду'чухтатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Чуханням дійти до небажаного результату. *Так им с'а ду'чухта'в, шчо вс'і м 'і'х'р'і м по'дер*. Пор. **чу́хтатися**.

ДОШЕФТОВА́ТИ [дошефто'вати], т'уйу, т'уйєш, *док.* Дійти в дрібній спекулятивній торгівлі до небажаного результату. Див. ще **дошефтова́тися**. Пор. **шефтова́ти**.

ДОШЕФТОВА́ТИСЯ [дошефто'ватис'а], т'уйус'а, т'уйєс'а, *док.* Те саме, що **дошефтова́ти**. *Так дошефто'валас'а Крє'стина, шчо в'з'ала і'ї мі'лиц'і'я*. Пор. **шефтова́ти**.

ДОШМІ́РГІЛЬОВА́НЬИЙ [дошміргі'л'ованый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дошміргі́люва́ти**. *Дошміргі'л'ованый ш'оп, гор'шок*.

ДОШМІ́РГІЛЬОВА́ТИ *див.* **дошміргі́лювати**.

ДОШМІ́РГІЛЬОВОВАТИ [дошміргі'л'ововати], л'овуйу, л'овуйєш, *недок.*, **ДОШМІ́РГІЛЬОВА́ТИ** [дошміргі'л'овати], л'уйу, л'уйєш, *док.* Завершувати шліфування наждачним папером. *'Ледвы м дошміргі'л'овав дуб'ові д'вир'і*. Пор. **шміргі́люва́ти**.

ДОШНЮПАНИЙ [душ'н'упаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дошнюпати**. *Душ'н'упана мала цібул'ка.*

ДОШНЮПАТИ див. **дошнюповати**.

ДОШНЮПОВАТИ [душ'н'уповати], пуйу, пуйеш, *недок.*, **ДОШНЮПАТИ** [душ'н'упати], айу, аш (айеш), *док.* Закінчувати яку-небудь дрібну й одноманітну роботу, що вимагає багато часу. *Уже мушу дошн'упати істим ушиван'ом.* Пор. **шнюпати**.

ДОШОРЕНЬНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дошоріти**. *Наша хыжа вже дошорена.*

ДОШОРІТИ див. **дошорьовати**.

ДОШОРЬОВАТИ [д'ош'ор'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ДОШОРІТИ** [ш'ор'у, ш'ор'иш, *док.* Завершувати яку-небудь справу. *Уз'авис'а за д'іло, та дошори го.* Пор. **шоріти**.

ДОШПЕКУЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, *док.* 1. Дійти до якої-небудь вигідної думки. *Бр'іта-дир' так дошпекуловав, шчо 'уйшло в н'ого так, інак 'хот'ів.* 2. Внаслідок хитрування дійти до неприємного. *Ты дошпекулуйеш, шчо 'уженут т'а з роботи.* Див. ще **дошпекуловатися**. Пор. **шпекуловати**.

ДОШПЕКУЛОВАТИСЯ [дошпекуловатис'а], 'луйус'а, 'луйес'а, *док.* Те саме, що **дошпекуловати** 2. Пор. **шпекуловати**.

ДОШПЕНТА, присл. Повністю, цілком. *Із'іли вс'е мн'асо дошпента.* Пор. пол. do szczytu 'дошенту, дотла'.

ДОШТИМОВАТИ, 'муйу, 'муйеш, *док.* Упорядкувати, підігнати що-небудь до певного стану. *Так Петро доштимовав, шчо 'доста 'добре в н'ого 'уйшло.* Пор. **штимовати**.

ДОШТРУГАТИ [дош'т'ругати] айу, аш (айеш), *док.* 1. Штурхати до отримання бажаного результату. *Дош'т'ругалам у трубі, шчо во'да потекла пуд мост'ком.* 2. *перен.* Дійняти до живого, дістати. *Так дош'т'ругав о'тиц' сына, шчо тот 'мус'ів признатис'а.* Пор. **штрүгати**.

ДОШТРУГАТИСЯ [дош'т'ругатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Доштурхатися до небажаного результату. *Д'ітина так дош'т'ругалас'а, шчо 'уйшли йуй'ногы із 'парны.* Пор. **штрүгати**.

ДОШУРОВАНЬНИЙ [дош'шурованьний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дошуровати** 1, 2. *Через дош'шуровану 'луру потекла во'да. Дош'шурованый шпор заблис'ц'ів.*

ДОШУРОВАТИ [дош'шуровати], 'руйу, 'руйеш, *док.* 1. Штрикати чим-небудь до якось результату. *Так дош'шуровав у трубі, шчо про'бив її.* 2. Дочистити тертям. *Так им дош'шуровала шпор, шчо заблис'ц'ів.* Пор. **шуровати**.

ДОЩОПІТИ [дошч'опити], д'ошч'опл'у, дошч'опиш, *док.* Те саме, що **доглобідзати**. Пор. **щопіти**.

ДОЩОПЛЕНЬНИЙ [дошч'оплений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дощопіти**. *Дошч'оплений п'д'осн'ашник.*

ДОЯМЧИТИ [дойамч'ити], 'чу, 'чиш, *док.* Закінчити робити ямки для картоплі при садінні її. *Дойамчу та йду вам помагати загр'їбати р'іну.* Пор. **ямчити**.

ДРАБАТИСЯ [д'рабатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Карбакатися; лізти по драбині. *Драбайс'а на хл'ів.*

ДРАГАРЬ [д'рагар'], а, ч., *буд.* Вид пиломатеріалів для будівництва. *Треба ми натїлити д'рагар'і.* Пор. н.в.нім. Träger 'балка, брус; носій'.

ДРАГУЛІЦЬ [драгу'лиц'], л'ц'а, ч., *бот.* Хвощ польовий (Equisetum argense). Див. ще **дрябуліць**, **свищ**, **свйщ**, **смеречка**.

ДРАЙДА, *ы, жс., зневаж.* Людина, що приносить одні неприємності для оточуючих. *Тот ли'тин' – д'райда л'уц'ка.*

ДРАНІЦЯ [дран'иц'а], і, *жс., буд.* Одна з тонких дощечок, якими покривають дах; dranka. *Ті'пир уже в нас нуві хы'жі дран'иц'ами не' побивайут.*

ДРАНІЧИТИ [дран'ичити], чу, чиш, *недок., буд.* Покривати дах drankoю. Див. ще **побивати**.

ДРАНТЄ [дрант'є], а, с., *зб.* Що-небудь порване, старе (одяг, взуття, транспортний засіб і т.д.). *Ото в тебе вже не' то'панкы, ай дрант'є.*

ДРАНЧИТИ [дранч'ити], 'чу, 'чиш, *недок., буд.* 1. Колоти дерево на dranky. 2. Оббивати дерев'яні стіни або стелю під шгукатурку; drankувати.

ДРАПІЖНИК [драп'іжник], а, ч., *зневаж.* Причеп, здирник. *Ут'ого драп'іжника с'а т'ашко вборонити.*

ДРАЧЕ, а, с., *зб.* Колючі куші. *Драче – то тирн'є, дерб'ивуска, вс'є, шчо 'коле.*

ДРАЧКА¹, *ы, жс., заст.* Пила, якою вручну розпилювали колоду на дошки. *Май давно 'дерево драчкув драчовали.*

ДРАЧКА², *ы, жс.* Дівчинка-непосида. *Драчка – д'івочка, шчо задирац'а з ус'іма.*

ДРАЧОВАНЄ [драч'ован'є], а, с. Пиляння колоди на дошки або бруси. Пор. **драчовати**.

ДРАЧОВАНЬНИЙ, а, е. Пиляний на дошки або бруси. *Хочу купити драч'ованого 'дерева.*

ДРАЧОВАТИ, 'чуйу, 'чуйеш, *недок.* Розпилювати колоду на дошки або бруси. *Треба ми драч'овати 'дерево.*

ДРАЧОВАТИСЯ [драч'оватис'а], 'чуйес'а, *недок.* Розпилюватися на дошки або бруси (про колоду). *Дуп с'а т'ашко драч'уйє.*

ДРАШПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Дряпати. *Дивис'а, кут д'рашпат с'кїну.*

ДРАШПАТИСЯ [драшпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Дряпатися. *Кут д'рашпац'а на морс.*

ДРЕСЕН, с'ну, ч., бот. Ракові шийки (*Polygonum bistorta*). ▲ **Пол'овий дресен**, бот. – якийсь інший вид *Polygonum*.

ДРІСКАНС [дрискан'є], а, с. 1. Бризкання (про видавлений сік, м'якоть з фрукта, овоча і под.). Уд дрискан'а сливи забабралас'а в н'а сол'очка. Дуже н'а сердит дрискан'е кури по йард'і в дво'рови. 2. Те саме, що **кыдыканс**. Пор. **дріскати**.

ДРІСКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ДРІСНУТИ**, ну, неш, *док.* 1. Видавати під напором дрібними порціями яку-небудь напіврідку масу. Дриснути може досягла слива, парадци'а. Шчус' йа 'нын'і ц' ільй дин' дрискай. Куриц' а дрискаш. І чил' адник може дрискаш. 2. Те саме, що **кыдыкати**. Шчо ты мин'і не даш ус'ый довг, ай дрискаш по крехты.

ДРІСКАТИСЯ [дрискатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.*, **ДРІСНУТИСЯ** [дриснутис'а], нус'а, нес'а, *док.* Те саме, що **дріскати** 1. Куриц' а дриснулас'а на гардичох.

ДРІСКОШ, а, ч., *зневаж.* 1. Чоловік (хлопець), що часто випросяється малими, напіврідкими порціями. Дрискош с'а не' годен поправити, бо не берес'а на н'ого. 2. Чоловік, що розпочне кілька робіт, але жодної не завершує. Тот дрискош не' кончив му'овати, а вже пушбв ис'біцітл'ами с'а бабрати.

ДРІСКОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **дріскош**. Див. ще **дрискуля**.

ДРИСКУЛЯ [дрискул'а], і, ж., *зневаж.* Те саме, що **дріскошка**.

ДРИСЛЯК [дрис'л'ак], 'ка, ч. Друшляк. Купилам новый дрис'л'ак.

ДРИСЛЯНКЫ [дрис'л'ан'кы], 'нок, *мн.*, *помолог.* 1. Сорт сливи, плоди якої круглі, невеликі, дрібні, темно-сині і дуже соковиті. 2. Плоди цієї сливи. Так йжэ оты дрис'л'ан'кы, абы ти не дриснули на свиту.

ДРІСНУТИ *див.* **дріскати**.

ДРІСНУТИСЯ *див.* **дріскатися**.

ДРІСТАНКА, ы, ж., *мед.* Пронос. Та'ка на н'а дростанка прийшла, шчо не знайус'а де'д'ити. Див. ще **ср'ачка**.

ДРИСТАТИ, д'ришчу, д'ришчеш, *недок.* Страждати проносом. Найіламс'а слив та ц' ільй дин' 'нын'і дришчу.

ДРЫВА́, дрыв, *мн.*, зб. Дрова. На зиму дрыв т'реба много.

ДРЫВА́РНЯ [дры'варн'а], і, ж. Приміщення для дров, місце, де зберігають дрова; дровитня. У дры'варни складуйут дры'ва.

ДРЫВІ́ТИ, в'іе, *недок.* Трухлявіти (про ділову деревину, що погано зберігається). Уд дуже'зу зрубане' дерево дры'віе.

ДРЫВÓ, 'ва, ч. Поліно. Вир'з' одно дры'во в шпор, абы вгин' не загас.

ДРЫВУ́ТНЯ [дры'вутн'а], і, ж., *рідк.* Те саме, що **гóвбан**.

ДРЫВЦÉ, 'ц'ати, с. Зменш. до **дрыво́**. Ут:ого дры'вц'ати великого вгн'а не' буде.

ДРЫГО́ТА, ы, ж. Трясучка, тряся. Ото 'часто так бы'вайе: на 'голого дры'гота. Див. ще **дрыж'ачка**.

ДРЫ́ГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Розмахувати, бити ногами; дригати. Не дрыгай'тул'ко ногами.

ДРЫГО́НІТИ [дрыгун'іти], 'н'у, го'ниш, *недок.* і **ДРЫГО́АТИ**, 'гóчу, 'гочеш, *недок.* Говорити невиразно, нечітко, з вадами в мові. Говори'файно – не дрыго'чоти.

ДРЫГО́АТИ *див.* **дрыгоніти**.

ДРЫЖА́ЧКА, ы, ж. Те саме, що **дрыго́та**.

ДРЫ́ЛЕНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дрыля́ти**. Дрылене беревено.

ДРЫ́ЛИТИ *див.* **дрыля́ти**.

ДРЫ́ЛЯНЕ [дрыл'ан'є], а, с. Штовхання, кидання. Уд дрыл'ан'а плит'аку аш 'череву н'а п'бóл'уйе. Див. ще **друляне**. Пор. **дрыля́ти**.

ДРЫ́ЛЯНЫЙ [дрыл'аный], а, е. Штовхнений, кинутий. Дрыл'ане кы'маче.

ДРЫ́ЛЯТИ [дрыл'ати], 'л'айу, дрыл'аш ('л'айеш), *недок.*, **ДРЫ́ЛИТИ**, л'у, лиш, *док.* Штовхати, кидати. Дрыл'те ду'лу 'того кы'ма'ка. Див. ще **друля́ти**.

ДРЫ́МБА, ы, ж. 1. муз. Дримба, варган. А йа субі дрымбу 'купл'у, аж'бы м'была 'боса, най ми дрымба задрымбайе 'коло 'мого 'носа. Пор. пол. *drumla*, діал. *dremla* т.с., *drymba* 'кобза', *trumba* 'дримба, варган'. 2. *перен.*, *вульг.* Жінка легкої поведінки. Де вта дрымба стара?

ДРЫ́МБАВЫЙ, а, е. Те саме, що **невалóвшен**.

ДРЫ́МБАВО. Присл. до **дрымба́вый**. Ты вс'о 'робиш невалóвшино, дрымбаво.

ДРЫ́МБАНЕ [дрымбан'є], а, с. 1. Гра на дримбі. Мин'і вже надуйіло т'вое дрымбан'є. 2. *перен.*, *вульг.* Те саме, що **дворинс** 1. 3. Обдурювання. Йу'му с'а лиш удало дрымбан'є зó мн'в, буш та'кого не' буде. Пор. **дрымати**.

ДРЫ́МБАНЫЙ, а, е. 1. Такий, якого обдурювали. Йа вже був дрымбаный'кумом, буш не'хóчу. 2. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дрымати** 2. Ота'д'івка иче не дрымбана.

ДРЫ́МБАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Грати на дримбі. Дрымбайут на дрымбі. 2. *перен.*, *вульг.* Те саме, що **дворити** 1. 3. Обдурювати. Ту'бі с'а вже не вдаст мене дрымбати, йа с'а вже нару'зумів.

ДРЫ́МБАТИСЯ [дрымбатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* 1. *вульг.* Те саме, що **дворитися** 1. 2. *перен.*, *вульг.* Займатися якою-небудь справою до вго і без видимого результату. 'Кул'ко с'а будеш д'рымбати с'тым 'колесом?!

ДРЬМБОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що *неваловшп'як*.

ДРЬМБОШКА, *ы, ж., зневаж.* Жін. до *дрьмбош*.

ДРЬЧНЬІЙ [др'іш'ньі́й], а, е. Те саме, що *борзкий*. Пор. *чес. діал. drčnú, словац. driešny, діал. drčny* 'стрункий, добре збудований, гарний'.

ДРУБІЦЬКИЙ [друб'іц'кий], а, е. Дуже дрібний, дрібненький. *Дуже дуб'іц'ка р'іпа с'а вродила і с'ого года.*

ДРУБЛЯ [д'рубл'а], і, *ж.* Дрібнота. *Друбл'а може быти дубна р'іпа, малин'к'і д'іточкы, пур'с'атка – у с'е дубне.*

ДРУБНЯЧЕ [друбн'аче], а, с., *зб.* Дрібні гроші. *Немає в н'а дубн'ача, абы м'вел'а к'овдошови.*

ДРУЖБА, *ы, ж., вес.* Перший товариш молодого на весіллі. *Дружба несе кураг'ов.*

ДРУЖБОВАНЕ [друж'бован'е], а, с. Виконання на весіллі обов'язків першого товариша молодого. *Утказоватис'а уд друж'бован'а не мош.* Пор. *друж'бовати*.

ДРУЖБОВАТИ, буйу, буйеш, *недок.* Бути на весіллі першим товаришем молодого. *Добре дружбі друж'бовати, куй іє в н'ого мати, іє кому на віночкы ранин'ко зазнати.*

ДРУЖБУВ, бова, бово. Стосовний до *дружба*. *Дружбова д'івка, кошич'а, дружбув'гонор.*

ДРУЖКА [д'руш'ка], *ы, ж.* Перша подруга молоді на весіллі. *На свал'бі мали быти дв'і кумы тай дв'і друшкы.*

ДРУЖЧИН [д'рушчин], а, о. Стосовний до *дружка*.

ДРҮЛИТИ *див. дрҮлити.*

ДРҮЛЯНЕ [д'рул'ан'е], а, с. Те саме, що *дрьляне*. Пор. *дрҮляти*.

ДРҮЛЯНИЙ [д'рул'аньі́й], а, е. Те саме, що *дрьляний*.

ДРУЛЯТИ [д'рул'ати], айу, аш (айеш), *недок., ДРҮЛИТИ [д'рулити], Те саме, що *дрьляти*.*

ДРУЛЯТИСЯ [д'рул'атис'а], л'айус'а, д'рул'ас'а (л'айес'а), *недок.* Штовхатися. *Кул'ко с'а будеш д'рул'ати!*

ДРУТОВАНЕ [д'рутован'е], а, с. Пов'язування дротом. *Ты тым д'рутован'ом в'орота не по'язуй, ай учини ну'ві.* Пор. *друтовати*.

ДРУТОВАНЬІЙ, а, е. Пов'язаний дротом. *Друтована ко'шарка. Друтованьій плут.*

ДРУТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.* В'язати дротом. *Есе треба добре д'рутовати, абы с'а не ро'с'ытало.*

ДРУТОВАТИСЯ [д'рутоватис'а], туйес'а, *недок.* Пов'язуватися дротом. *Друтуєс'а хут'шчо, абы с'а май'силно держало.*

ДРУЦКАЛО, а, с., *кул.* Кухонне начиння, за допомогою якого роблять картопляне пюре. *Друцкало бы'вайє з д'ерева, вад' из тувс'того друта, вад' из бл'ахы. Та'кі б'ыли друцкала, ф'айно м'сили р'іпу та з мук'ов м'елайнов перем'ішували.*

ДРУЦКАНЕ [д'руцкан'е], а, с. Те саме, що *грьнджине*. Пор. *друцкати*.

ДРУЦКАНИЙ, а, е. Топтаний, давлений. *Друцкана р'іпа 'картопляне пюре'.*

ДРУЦКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що *грьнджити*.

ДРЯБУЛЄЦЬ [др'абул'ец'ь], л'ц'а, ч., *бот.* Те саме, що *драгулєць*.

ДУБА [дуба], *присл.* Верхньою частиною униз. *Шчо вбер'нувис' к'нишку дуба? ♦ Дуба г'ол'в'ов – уверх ногами. Став дуба г'ол'в'ов.*

ДУБКАНЕ [дупкан'е], а, е. Тупотіння. *Учулам дупкан'е в і с'ін'ох.* Пор. *дубкати*.

ДУБКАТИ [дупкати], айу, аш (айеш), *недок.* Тупотіти. *Дупкав, дупкав на с'н'г'ови, а пак пу'ш'ов гет.*

ДУБКЫ [дупкы], *присл.* Випрямивши ноги (в стоячому положенні). *Куй д'ітина с'а учит ходити, та кажут: «Уже стуйит дупкы». ♦ Стати дупкы – Стати неупотупливим, упертися. Мар'іка с'тала дупкы перет Петром і н'іч му не пол'івши.*

ДУБЛЄ [дубл'е], л'а, с. Зб. до дуб 'дуб'. *На двур'і б'ыло п'овно дубл'а.*

ДУБОНІТИ [дубун'іти], бун'у, бо'ниш, *недок.* Тупотіти (переважно в танці). *Петро вер'шакув, пу'ш'ов до гудаку і зачав дубун'іти.*

ДУБРОВА, *ы, ж.* Дубовий ліс. *Коло Салдобыша б'ыла ф'айна дуброва, та урубав іі кал'гос.*

ДУБЧАК [дупчак], ка, ч. 1. зб. Молодий дубовий ліс. *У'нашуй хашчі іє дупчак.* 2. Дубок. *Зр'ізаліз'ме пару дупчаку.*

ДУГОВКА [дуг'овка], *ы, ж.* Затичка, пробка. *Давно дуг'овку на скл'анку ч'інили з м'елайного качана.* Пор. *угор. dugó* т.с.

ДУГОВОЧКА [дуг'овочка], *ы, ж.* Зменш. до *дуг'овка*. *Дуг'овочка на малин'куй скл'анци'і.*

ДУДВА, *вы, ж., бот., зб.* 1. Будь-який і різний бур'ян. *Найілас'а свиn'а у с'акуйі дудвы.* Пор. *угор. dudva* 'бур'ян'. 2. *перен.* Суміш ускої невибагливої їжі, спожитої людиною. *Найіламс'а у с'акуйі дудвы, та шч'о с'ми не'дуже добре.*

ДУДКА [дудка], *ы, ж., род. відм. мн.* 'дудок. Гроші. *Дайут ми за кор'ову ф'айн'і дуткы.* Пор. *пол. діал. dudek* 'дрібна монета; гроші', *ст. чес. dudek* 'дрібна монета', *словац. dudek, dudky* т.с.

ДУЖАНЕ [дужан'е], е, с. Сила, міць. *До бит'іжн'а'ка дужан'е по'малы приходит.* Пор. *дужати*.

ДУЖАТИ, айу, дужаш (айеш), *недок.* Міцніти, кріпнути. *Іак біт'іжн'ак зач'інайє (зач'інат) ііс'ти, та дужат (дужайє).*

ДУЖДЖАТИ [дужжати], жу, жеш, док. Дожити. *Мамка, може, й не дууж жу до Рузд'ва. Не дууж жав бы днинь* (проклон). Пор. жджати.

ДУЖДЖАТИСЯ [дужжатис'а], жу'а, жес'а, док. Те саме, що дужжати. *Дужжатис'а л'ітихь часу.*

ДУЖЫЙ, а, е. Сильний, міцний. *Дужыый чулу-вік, дуже полотно.*

ДУЙГРАТИ див. дойгровати.

ДУЙГРАТИСЯ [дуйгратис'а], райус'а, доигра-с'а: (дуйгратис'а), док. Багато танцюючи, дійти до неприємного. *Так дуйгратас'а, ичо нбоу увихнула.*

ДУЙТИ див. доходити.

ДУКЛАДКЫ [дуклаткы], атку, мн. Домовляння про придане. *Спершу сватачі ф'ігл'о'вали, а пак тос'а'зачали дуклаткы.*

ДУКЛАДОВАНЕ [дукладован'е], а, с. 1. Додавання. *Твое, сыне, дукладован'е до сих гроши слабе, абы за них мош купити корбву.* 2. Плата за образу честі. *Його дукладован'е майе быти май'читаве, бо в:ун'дуже вбідив н'а.* Пор. дукладовати.

ДУКЛАДОВАТИ, дуйу, дуйеш, недок., **ДУКЛАСТИ**, ладу, ладеш, док. 1. Додавати. *До твоиых гроши йа ти иче дукладу, та купити:и біцілі і.* 2. Платити за образу честі. *Цил'о'читаво дуклав Полани, ичо йі вбідив.*

ДУКЛАДОВАТИСЯ [дукладоватис'а], дуйус'а, дуйес'а, недок., **ДУКЛАСТИСЯ** [дукластис'а], ладус'а, ладес'а, док. Домовлятися. *Дукла-стис'а чініти свал'бу ну Рузд'ві.*

ДУКЛАСТИ див. дукладовати.

ДУКЛАСТИСЯ див. дукладоватися.

ДУКЛІТИ [дукл'іти], л'ііе, док. Дотліти. *Най дукл'ііе вгін', та йдеме спати.* Пор. кліти.

ДУМКУ, присл., дит. Додому. *Мар'ічко, йдеме думку?*

ДУНА, ы, ж. Перина. Див. ще велика чарна (див. парна). Пор. угор. dupla т.с.

ДУНЬКА [дун'ка], кы, ж. Донька.

ДУНЯНКА [дун'анка], ы, ж. Напірник для перини.

ДУПЛАВІТИ, вііе, недок. Робитися дуплавим. *Шчос'наш дуб'зачав дуплавити, треба го зрубати.*

ДУПЛЕ [дупл'е], л'а, с. Кімната. *У н'ого хыжа на три'дупл'а.*

ДУР, дуру, ч. Дурість. *Куй на н'ого прійде йакыйіс' дур, та мусит'быти на його.*

ДУРАЛҀЙСА [дурал'ійса], ы, ч. і ж., зневаж. Те саме, що дурінь. *Фийса-дурал'ійса.*

ДУРІГРУШ, роша, ч. Щось пусте, що не варте грошей. *Оты топанкы – лиш дурігруш: два раз им убула тай пурваліс'а.*

ДУРІРОТ, а, ч. Їжа, від якої не можна стати ситим. *Ото кісто – лиш дурірот.*

ДУРІНЬ [дур'ін'], рн'а, ч. Дурень. Див. ще дуралҀйса.

ДУРКАНЕ [дуркан'е], а, с. Стукання, грюкання. *Ба ичо за'дуркан'е в'двир'і?* Див. ще дуркотанс, трісканс 2. Пор. дуркати.

ДУРКАТИ, айу, аш (айеш), недок., **ДУРКНУТИ**, ну, неш, док. Стукати, грюкати. *Кус'дуркнув у'двир'і.*

ДУРКНУТИ див. дуркати.

ДУРКОНІТИ див. дуркотати.

ДУРКОТАНЕ [дур'котан'е], а, с. Підсил. до дурканс. Пор. дуркати.

ДУРКОТАТИ, кочу, кочеш і **ДУРКОНІТИ** [дуркун'іти], ін'у, ниш, недок. Підсил. до дуркати. *Ко там'тул'ко дуркоче?*

ДУРНҀША, і, ж., зневаж. Дурепа. *Нашчо вна, дурнеша, таке зробила?*

ДУРНЫЙ, а, е. Дурний. ▲ **Дурный гриб** – усякий отруйний гриб. *З ним говорити – йак дурных грибу с'а найісти.*

ДУРНҀТА, ы, ж. Дурниця. *Ото дурнота на'д'ііастис'а на дармуві'єрбіш.*

ДУРНЯКОВАТЫЙ, а, е, зневаж. Дурнуватий. *Дурн'аковатый хлбтиц'.* Див. ще наддурістый.

ДУРНҀС [дурн'ас], са, ч., бот. Отруйний або неістівний гриб. *Та ты одных дурн'асу назбірала!*

ДУРНҀЧКА [дурн'ачка], ы, ж., мед. Черевний тиф. *Спит, ги на дурн'ачку.*

ДУСТАТИ, тану, танеш, док. Дістати, одержати. ♦ **Дустати (дати) їзосы** див. джбсы.

ДУСТАТОК, тка, ч. Достаток, добробут. *Та лиш виликый у н'ого дустаток, куй с'а так грошима ружмітуе.*

ДУФЛОВАНЕ [дуфлован'е], а, с. Подвоювання. *Хочеш по'дуфловати заробок, айбо туй'тубі дуфлован'е не в'дас'а.*

ДУФЛОВАНЫЙ, а, е. Подвійний. *Дуфловане полотно, дуфлована платн'а.* Пор. угор. duplán 'удвоє', лат. duplus 'подвійний'.

ДУФЛОВАНКА, ы, ж. Хустка із тонкої вовняної тканини, що має однаковий візерунок на всіх чотирьох кутах (у неї обидві сторони лицеві). *Із дуфлованкы мож учініти дві шири'нкы.*

ДУФЛОВАТИ, луіу, луіеш, док. Подвоювати. *Треба му дуфловати платн'у, бо малит му с'а.*

ДУФЛОМ, присл. Подвійно. *Полотно скручене у звоіи'дуфлом.*

ДУХОМ, присл. Швидко. *Треба духам'бісти думу, бо ичос'с'а стало.* Див. ще наглé, раз-два, раз-раз.

ДУША, і, ж. 1. Душа. 2. перен. Камера м'яча, велосипеда і под. *Так допомп'овав лбтту, ичо душа в н'уй'пукла.*

ДУШНЫЙ, а, е. Душний. *Душний'вбздух.*

ДУШНО. Присл. до душный. *Туй'душно.*

ДЬОЛОГОМ [д'ологом], присл. Те саме, що пішкбм. *Где'д'ологом'понат шанц. Іш'лам то н'ішкы, то'д'ологом (жарт).* Пор. угор. gyalog т.с.

ДЬОНДЮЧКЫ [д'днд'учкы], чок, мн., бот. Конвалія травнева (Convallaria majalis). Див. ще **любка, мелайчик**. Пор. угор. gyöngyvirág т.с.

ДЬОРДІНЫ [д'др'д'іны], д'ін, мн., бот. Жоржина мінлива (Dahlia variabilis). Пор. угор. Gyögy 'Георгій'.

ДЬОРШКА [д'оршка], ы, ж. 1. Швидкий поїзд. *Бігає, йак д'оршка*. Пор. угор. gyorsvonat т.с. 2. *перен.* Рухлива людина. *Ото т'ака д'оршка, ичо раз-рас по' с'ела уб'ігає*.

ДЬОСЫ [д'осы]. ♦ **Дати (дус'тати)** д'осы – те саме, що **дати (дус'тати)** **Їзосы** (див. **джбсы**). *Йа му дала д'осы, буде н'а д'двого т'амити*.

ДЬОГАНЄ [д'угане], а, с. Різке вдаряння. *Д'уган'ом пуд 'ребра заст'авили го уд'оперти склат*. Пор. **д'югати**.

ДЬОГАТИ [д'угати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ДЬОГНУТИ** [д'угнути], ну, неш, *док.* Різко вдаряти. *Не" д'у'ни н'а в'ногу, бо бол'ача*.

ДЬОГАТИСЯ [д'угатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.*, **ДЬОГНУТИСЯ** [д'угнутис'а], нус'а, нес'а, *док.* Різко вдарятися. *Ану, не" д'у'гис'а в н'а, бо болит н'а ребро*.

ДЬОДЯ [д'уд'а], і, ж., *дит.* Холод. *Не" мош, Цил'ку, на 'вулиц'у йти, бо д'уд'а*.

ДЬОДЯНИЙ [д'уд'аний], а, е, *дит.* Холодний. *Крестинко, й'ака в'тебе 'ручка д'уд'ана!*

ДЬОДЯНО [д'уд'ано], *присл., дит.* Холодно.

ДЬОЙТА [д'уйта], ы, ж., *заст.* Запальничка. Пор. угор. öngyújtó т.с.

ДЬАВОЛ [д'авол], а, ч. 1. Біс, чорт, диявол. *Ото не" чулу'вік, ай д'авол*. 2. *зневаж.* Злий і дуже неспокійний чоловік, хлопець. *Олекса Афійін – д'авол, на вгни бы не" згур'ів*.

ДЬАВОЛІЦЯ [д'аволиц'а], і, ж., *зневаж.* Те саме, що **бісиця**.

ДЬАВОЛЬСЬКИЙ [д'авол'с'кий], а, е. Те саме, що **заклятий**. *Д'авол'с'кий характер у'того чулу'віка*.

ДЬАКА [д'ака], ы, ж. Бажання. *Майу на Ма'р'іку д'аку. Йе в н'а д'ака по'гостити т'а*.

ДЬАКОВАНЄ [д'акован'е], а, с., *церк.* Виконання обов'язків дяка в церковних відправах. *Йо'го д'акован'е с'а не" вс'ім л'убит*. Див. ще **дякувство**. Пор. **дяковати**.

ДЬАКОВАТИ [д'аковати], куйу, куйеш, *недок.*, *церк.* Виконувати обов'язки дяка в церковних відправах. *Муй н'анко д'двого д'аковали в православнуй 'церкви*.

ДЬАКЎВ [д'акув], кова, ково. Який належить дякові. *Д'акова х'ыжа*.

ДЬАКЎВСТВО [д'акувство], а, с. Те саме, що **дякованс**.

ДЬАКЎВСЬКИЙ [д'акус'кий], а, е. Який нале-

жить дякові або стосується його. *Д'акус'кий сын. Д'акус'ка робота*.

ДЯКУВЩИНА [д'акушчина], ы, ж., *заст.* Податок дякові. *Д'акушчина 'была дав'но, типир т'акого не"йе*.

ДЯЛАЗОВАНЄ [д'алазован'е], а, с. Критика, посоромлення. *Мойе далазован'е ф'ійінови с'а не" л'убит*. Пор. **дялазовати**.

ДЯЛАЗОВАНИЙ [д'алазований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дялазовати**. *Увун був не раз д'алазований м'нов*.

ДЯЛАЗОВАТИ [д'алазовати], зуйу, зуйеш, *недок.* Критикувати, соромити, совістити. *Д'алазуй го не д'алазуй, од'нако с'того н'ич не" буде*. Пор. угор. dialáz т.с.

ДЯЛОВАНЄ [д'алован'е], а, с. Знімання стружки з деревини рубанком, фуганком. *Ручне д'алован'е – т'ащ'ка робота*. Пор. **дяловати**.

ДЯЛОВАНИЙ [д'алований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **дяловати**. *Д'алована дошка майе лице*.

ДЯЛОВАТИ [д'аловати], луйу, луйеш, *недок.* 1. *стол.* Знімати стружку з деревини рубанком, фуганком. *Не" хут'ко 'файно д'алуїе 'ддишку, ото т'реба знати*. 2. Шаткувати капусту та інші овочі. *Капусту д'алуїе на 'зиму*.

ДЯЛОВАТИСЯ [д'аловатис'а], луйес'а. 1. *стол.* Стругатися рубанком, фуганком (про деревину). *На под'лаш дошкы д'алуїуц'а лиш з'одного 'б'оку*. 2. Піддаватися шаткуванню (про капусту та ін. овочі). *Капуста, бур'якы далуйуц'а в 'гелету на 'зиму*.

ДЯЛУВ [д'алув], лова, ч. 1. *стол.* Рубанок. *Д'алув на 'дерево*. ▲ **Великий д'алув** – те саме, що **рбант**. 2. Начиння для шаткування капусти та інших овочів, шатківниця. *Д'алув на капусту*.

ДЯПЛОВЫ [д'апловы], л'бову, ми. Віжки. *Даже д'апловами 'к'он'і г'ан'али*. Пор. угор. guerlő т.с.

ДЯЧИТИСЯ [д'ачитис'а], чиц'а, *недок.* Те саме, що **любитися**. 2. *Мін'і с'а не" д'ачит'ото, ичо ты 'робиш*.

ДЯЧІХА [д'ачиха], ы, ж. Дружина дяка. *Д'а'чиха Цил'а все робила в кал'г'дз'і*.

Е

ЕЗЕРЬ [изир'], а, ч.; *заст.* Тисяча. *Уродила-с'а д'івка – паруй йуй изир'і в час'ц'*. Пор. угор. ezeg т.с.

ЕКЗАМЕНТ [екзамент], а, ч. Испит. *Типир д'і-ти майут май мало екзаменту, гі май дав'но*.

ЕПЕРКА [еперка], ы, ж., бот. Шовковиця (Morus). Пор. угор. eperfa т.с.

ЕРЖА́, иржі, жс. Иржа. У зе^млі ержа скоро йіст зе^млі ізо. Див. ще **рожда́**.

ЕРЖА́ВЫЙ [ержавый], а, е. 1. Иржавий. Ержавый друг. Див. ще **рожда́вый**. 2. Зі смуглою шкірою (про людину); чорнявий. Анц'а – мало ержава ід'іва.

ЕРЖА́ВИТИ, віе, недок. Иржавіти. Зе^млі ізо уд воды ержавііе.

ЕРЖИ́КА [Иржіка], і, жс., рідк. Зменш.-пестл. до Ёржія.

ЕРЖІЯ [Иржія], і, жс., рідк. Єлизавета.

ЕСЕ́ див. **сесь**.

Е́СТЕРКА, ы, жс., заст. Єврейське жіноче ім'я.

ЕТА́Ж [етаж(ш)], жа, ч. Поверх. Мойя дун'ка живе в гóрд'і на другому етажови. Пор. пол. etaż, чес., словац. etaž, фр. étage т.с. Див. ще **шток**.

Е́ТЕРНИК, а, ч. Етерніт. Давно лиш май бо-гат'і л'уде крыли етерником.

Є

ЄВАНГЕ́ЛИС [йевангелііе], а, с. Євангеліс.

Є́ГДЕ [йегде], присл. Багато місця, вільно. Жи-віт, мамко, в нас, туй йегде.

Є́КОЛИ [йеколи], присл. Неспішно, с час. При-йди до н'а, куй ми ме май йеколи.

ЄНА́ШКА [йенашка], ы, жс., зневаж. Людина, що розносить побрехеньки. Туй йенас'ц'і н'іч не^м мож упувісти, бо вс'е село буде знати.

ЄРОПЛА́Н [йероплан], а, ч., ав., заст. Літак. У во́йну біда была, бо йеропланы хо́дили вс'уды та бомбо'вали.

Ж

ЖА́БЕРИНА, ы, жс. Слизька маса, що утворюється на поверхні стоячої води. Жаберини п'бно у шан'ц'ох.

ЖА́БИН, а, е. Який стосується жаби. Жабине к'вакан'е, жабина голо'ва.

ЖА́БИЩЕ [жабище], а, жс., рідк. Велика жаба. Ото была така жабище, ги поткан!

ЖА́БКА [жапка], ы, жс. 1. Зменш. до жаба 'жаба'. 2. Прищіпка, затискувач для білизни. Давно были жапкы май сил'ні, зил'із'н'і, л'ітше держали.

ЖА́БЛЯЧКА [жабл'ачка], ы, жс. 1. Відрижка гіркістю. Шч'ос' ми с'а жабл'ачкув удригуіе. 2. бот. Калужниця болотна (Caltha palustris).

3. бот. Глечики жовті (Nuphar luteum). 4. бот. Піпінка весняна (Ficaria verna).

ЖА́БРЫ, ру, мн., зоол., анат. Зябра. Жабры іе в'рыбы.

ЖА́ДНЫЙ, а, е. Жадібний; жагерливий; за-здрісний. Така жадна, шчо пус'віта бы заже-ла, абы жодна.

ЖА́ДНЫЙ, на, не. Спраглий; такий, якому мінімального не вистачає. Уд гу'р'ачкы была м'дуже жадна. Она, суг'ін'аика, і л'іба жадна.

ЖА́ДНУСТЬ [жаднус'ц'], ности, жс. Жадіб-ність; жагерливість; заздрісність. Жаднус'ц' й'ого іс'віта зве'де.

ЖА́ЖДА, ы, жс. Спрага. Ул'іт'і мене дуже жаждо мучит. Пор. ст.сл. жажда т.с.

ЖА́ЖДАТИ, айу (ж'зу), даш (жадеш, ж'жеш), недок. 1. Мати спрагу. Так им жаждала'пити, шчо-раз, а не'было с'а де на'пити. Див. ще **жаждатися**. 2. Мати жадобу, прагнення, пристрасть. Нівіска жаждат (жажже) смерти старого.

ЖА́ЖДАТИСЯ [жаждатис'а], дац'а (айес'а, жаж'ес'а), недок. Те саме, **жаждати** 1. Дуже ми с'а жаждало'пити.

ЖА́ЛІВА, ы, жс., бот. Кропива дводомна (Urtica dioica), кропива жалка (Urtica urens). Жалва і добра в борич. ▲ Глуха жалва див. **глухий**; ідика жалва див. **дікий**; н'іма жалва див. **німій**.

ЖАЛИВЛЯ́К [жаливл'ак], жа, ч. Мішок з волонкнистої кропиви. Жаливл'акы на 'р'іну ід'б'р'і.

ЖАЛІВЛЯ́НЫЙ [жаливл'аний], а, е. З кропиви. Міх жаливл'аний – жаливл'ак.

ЖА́ЛОБА, ы, жс. Скарга. Была на нашу ід'хтурку жалоба.

ЖА́ЛОВАНЕ́ [жалован'е], а, с. Жаління. Жалован'е мачухув сироты. Пор. **жаловати**.

ЖА́ЛОВАТИ, луйу, луйеш, недок. Жаліти. Ото та'кий чулувік, шчо н'ікого не жадуіе.

ЖАЛУСЛІ́ВЫЙ, а, е. Жалісливий. Муй чулу-вік і дуже жалусливый, хут'із-за чого ме ре'вати.

ЖАЛУСЛІ́ВО. Присл. до **жалусливый**. Ди-витис'а жалусливо.

ЖАЛЯ́ЧКА [жал'ачка], ы, жс., бот. Жабурник звичайний (Hydrocharis morsus-ranae).

ЖАЧКОВИ́К, а, ч. Зменш. до **жачк'ув**.

ЖАЧК'У́В, жова, ч. Кисет (для тютюну). Ко ні-ну майе, та доган'ности жачк'ови. Пор. угор. dohányzaszó т.с. Див. ще **кашш'к**, **тапш'к**.

ЖВА́ТИ, жву, жвеш, недок. Жувати. Жви і до-бре вбы с'а не в'давів.

ЖДЖА́ТИ [ж'жати], ж'зу, ж'жеш, недок. Чекати, ждати. Ж'зи, псе, заки ко'была здохне.

ЖЕБ [жеб(п)], ба, ч. Кишеня. У н'ого в жсибі лиш цит'ретлики тай с'кіпкы. Пор. угор. zseb 'ки-

шеня'. ♦ **Великий жеп** – багато грошей. У *Йуры вiлкий жеп, бо хут'-шчо може купити; д'iравый жеп* – немає грошей; у *жиби вiтер вiйе* 'те саме'. У *пiдницi* і *д'iравый жеп* (у *жиби вiтер вiйе*); **набивати (набити) жебы** – збагачуватися; наживатися. У *кантiр* і *Андр'ий* не *задар* 'прiсид'iв, бо *набив* читаво *жебы*.

ЖЕБИК, а, ч. Зменш.-пестл. до **жеб**. *Поклади си, Мигал'ку, жебд'лiвку в жебик*.

ЖЕБИЩЕ [жебищче], а, ч. Збiльш. до **жеб**. *Та в тебе такий жебищче, шчо стане в н'ого буханка*.

ЖЕБОВИЙ, а, е. Кишеньковий. *Жебовий чашуник*.

ЖЕБОЛОВКА [жебо'лiвка], ы, ж. Носовий платок. *Муй чулувiк усе забыват уз'ати с:дбiв жебо'лiвку*. Пор. угор. zsebalakú 'формату кишенi', дiал. zsebbevalóu 'носовий платок'.

ЖЕБОЛОВЧКА [жебо'лiвочка], ы, ж. Зменш. до **жебiлiвчкa**.

ЖЕБРАЧЕ, а, с. Зб. до **жебрак** 'жебрак'. У *кал'роз испер'шу зап'исалос* 'а одно *жебраче*.

ЖЕБРАЮЧИЙ [жебрайучий], а, е. Який жебракує. *Жебрайучых с* 'а много *розвелo*, *айбо н'iко з их рiбити не* 'хоче.

ЖЕЛАННИЙ, а, е, рiдк. Бажаний. *Ота д'iтина была желана, завто тiка* 'файна.

ЖЕЛАТИ, лайу, лайеш, недок., рiдк. Бажати. *Йа ти бiдй не* 'хбчу, *йа ти желайу* *лиш добра*.

ЖЕЛІБАНС [жил'iбан'е], а, с. 1. Ходiння малої дитини. *Миловалас* 'а *жил'iбан'ом* *унучкы*. 2. Косiння малої трави. *Така мала втава, шчо вто не* 'кiшин'е, *ай лиш жил'iбан'е*. Пор. **желiбати**.

ЖЕЛІБАТИ [жил'iбати], айу, аш (айеш), недок. 1. Гти (про малу дитину). *Наша внучка вже по'малы жил'iбат*. 2. Косити малу траву. *Т'ашко жил'iбайу* *йс* 'у *траву*.

ЖЕЛІЗНИЙ [жил'iзний], а, е, заст., **ЗЕЛІЗНИЙ** [зил'iзний], а, е. Залізний. *Были плугы дивил'ди* 'i, *а* 'были *й жил'iзн* 'i (зил'iзн'i).

ЖЕЛІЗНОДОРIЖНИК [жил'iзнодо'рожник], а, ч., **ЗЕЛІЗНОДОРIЖНИК** [зил'iзнодо'рожник], а, ч., залiзн. Те саме, що **вущiтош**. *Пiтiому йа служив у жил'iзнодо'рожника, туй, на Товар'ишчох*. *Вижу, бут'ка йе там, с'торош там тот, зил'iзнодо'рожник у* *иубi*. Пор. рос. железнодорiжник т.с.

ЖЕЛІЗО [жил'iзо], а, с., заст., **ЗЕЛІЗО** [зил'iзо], а, с. Залiзо; сталь. *Жил'iзо (зил'iзо) не* 'дры'во, у *шпiр* і *гур'ити* не' *буде*.

ЖЕНАТИЙ, ч. Жонатий. *Муй брат був д'вечи же'натий*.

ЖЕНИЛО [же'нило], а, с., *жарт*. Пенiс дорослого чоловіка. *Уже му* *робит же'нило*, *може с* 'а *же'нити*.

ЖЕНИТВА [женитва], ы, ж. Одруження. *Уже му прий'шов час на же'нитву*. У *мене два с'и'ны на же'нитву*.

ЖЕНТИЦЯ [жен'тиц'а], і, ж., кул. Сироватка. *Чекай уд бы'ка молока, а вуд коровы же'нтиц'и*. Пор. рум. jintița т.с., прасл. *žętica 'вiджата сироватка'.

ЖЕНТИТИ [же'нт'ити], т'ийе, недок. Швидко скисатися вiд надмiрного тепла і видiляти сироватку (про молоко). *Абы не* 'же'нт'ило *молоко, треба го* *к'лести* 'киснути в студене мiсто. Див. ще **жен'тигн**.

ЖЕНТИТСЯ [же'нт'итис'а], т'ийес'а, недок. Те саме, що **жен'тигн**.

ЖЕРДЕ [жирд'е], а, с. Зб. до **жердь**. *Треба ми* *мало* *жирд'а* *на плут*.

ЖЕРДЬ [жирд'('т)], жерди, ж. Жердина. *Жирд' – ото велика* 'тычка.

ЖЕРТИ [жертi], жру, жреш, недок. 1. Багато пити рiдини (переважно про корову). *Жре, йак корова*. 2. Дуже пиячити. *Перес'тав* *жертти*, *вбы не* 'вмерти.

ЖИВИНА, ны, ж. Живнисть. *Шчо вто за чулувiк, шчо в н'ого н'ийакуй* *живини* *не* 'йе *коло* 'хыжi?

ЖИВОТ, та, ч. Життя. *Йа не* 'рузум'йу *с'ого живо'та*, *абы злiд'ий с* 'а *рахо'вав* *нур'малным чулувiком*. Див. ще **жизнь**.

ЖИВОТИТСЯ [живо'титис'а], вiчус'а, во'тис'а, недок. Перебиватися якими-небудь мiзерними харчами. У *вiйну сол'даты ме'тали кур'кы с* *хл'iба*, *а мы тым ис'ме с* 'а *животили*.

ЖИД [жид(т)], жидка, ч. Єврей. У *нас у сил'i дi* *вiдiны* *жисло* *пiвно жиду*, *тай пi* *вiдiн* 'i *йих* *было*, *а тiшпир* *не* 'йе *н* 'i *вiдно*.

ЖИДЕНЯ [жиди'н'а], н'ати, с., зменш.-пестл., заст. Єврейська дитина. *З жиди'н'атами мы, нас* 'кi *д'ити*, *бавили с* 'ме *с* 'а.

ЖИДЕНЯТКО [жиди'н'атко], ка, с., зменш.-пестл., заст. Те саме, що **жиденя**.

ЖИДИК, а, ч. Зменш.-пестл. до **жид**. Див. ще **жидiк**.

ЖИДИСКО [жидиско], а, ч., заст. Кремезний єврей.

ЖИДКА [житка], ы, ж. Єврейка. *Житко, шчо в т* 'а *вiтко?* (жарт). Див. ще **жиду'вка**.

ЖИДНЯ [жиди'н'а], і, ж. Зб. до **жид**.

ЖИДОВАТИЙ, а, е. Хитруватий, меркантильний. *Ты, Петре, доста* *жидоватий*, *куй ты* *всели* *н* 'ар' *о'вати* *л* 'убиши.

ЖИДОВИЧКА [жид'овичка], ы, ж., зменш.-пестл. Те саме, що **жиду'чка**.

ЖИДОК, т'ка, ч. Те саме, що **жидик**.

ЖИДУВ, дова, дово. Який належить євреєві. *Жидова дун'ка* (хыжса).

ЖИДУ́ВКА [жи'дука], *ы, ж.* Те саме, що **жідка**.

ЖИДУ́ВСЬКИЙ [жи'дус'кий], *а, е.* Який належить євреєві або стосується його. *Жидус'ка хыжа, жи'дус'кий р'бзум (обычай).*

ЖИДУ́ЧИН [жи'дучин], *а, о.* Який належить євреєйці. *Жидучина гуска.*

ЖИДУ́ЧКА, *ы, ж.* Зменш.-пестл. до **жідка**. Див. ще **жидовочка**.

ЖИДУ́ЩИНА [жи'душчина], *ы, ж., зб., заст.* Єврейські землі, маєтки.

ЖИЗНЬ [жизн'], *жизни, ж., заст.* Те саме, що **живот**. *Т'ашко с'а жыло, но жизн' ишла, оден' одному помагалис'ме.*

ЖИЛА, *ы, ж.* 1. *анат.* Кровоносна судина. *Ба шчо йуй так набухли жылы на чул'і?* 2. Сухожилля. *Пур'вав си жыли на н'з'і.* 3. Джерело. *Коналис'ме долод'ас', та'двого с'ме не' могли'попасти на жылу.* Див. ще **нора** 2.

ЖИЛКА, *ы, ж.* Зменш. до **жіла**. Див. ще **жілка**.

ЖИЛОВАТЫЙ, *а, е.* Міцний, мускулистий, жилавий. *Жиловатый чулу'вік.*

ЖИЛОЧКА, *ы, ж.* Те саме, що **жілка**.

ЖИР, *а, ч.* 1. *рідк.* Жир (переважно з борсука). *Бурсучый жир.* 2. Насіння (горішки) бука. *Жир – ото зур'ишкы з бука, они'добр'і йисти сырыми.*

ЖИРА́ЛЬ [жи'рал'], *л'а, ч.* Квартирант. *У нас не'было жирал'у, а в су'с'іда были.* Див. ще **квартилянт**.

ЖИРАЛЬОВА́НЕ [жирал'ован'е], *а, с.* Мешкання на квартирі. *На'моє жирал'ован'е ишла четвертина платн'і.* Див. ще **квартильованс**. Пор. **жиральова́ти**.

ЖИРАЛЬОВА́ТИ [жирал'овати], *л'у'йу, л'у'йеш, недок.* Мешкати на квартирі. *Муй сын учити-л'у'є на в'д'іч'куму сил'і та жирал'у'є в'одной'жо'ны.* Див. ще **квартильова́ти**.

ЖИТНЫЙ [житн'ый], *а, е.* Житній. *Житн'ый хл'ін.*

ЖІВАН, *а, ч., зневаж.* 1. Хитрий, підступний чоловік (хлопець). *Но вто вден'жіван!* 2. *перен.* Здоровий, міцний, енергійний чоловік. *Тот'жіван б'ру'є робити!* 3. Якась пташка? *Шчо скачеш, гі'жіван на друтови.* Пор. угор. zsvánu 'розбійник'.

ЖІВАНКА, *ы, зневаж.* Жін. до **жіван** 1, 2. *Ота'д'івка – жыванка, на вгни бы не'зур'іла. Маріка – жыванка, з'дорова, йаг дуп.*

ЖІВАНОВАТЫЙ, *а, е.* Здоровий, енергійний. *Ж'івановатый хл'о'ниц'.*

ЖІВАНСТВО, *а, с.* Хитрість, підступність. *Ти-пир'жіванства'в'с'уды'повно.*

ЖІВАНСЬКИЙ [жіванс'кий], *а, е.* Хитрий, підступний. *Жіванс'кий с'віт'настав.*

ЖІНОР, *а, ч., заст.* Тасьма (біла або кольорова) для оздоблення одягу. *Пришый ми на бл'уску жєнор, абы'была май'файна.* Пор. угор. zsinór т.с.

ЖМЫ́КАНЕ [жмыкан'е], *а, с.* Ручне миття виробу з тканини. *Ут:ого жмыкан'а вже н'а'рукы бо'л'ат.* Пор. **жмыкати**.

ЖМЫ́КАНЫЙ, *а, е.* Дісприкм. пас. мин. ч. до **жмыкати**. *Жмыкан'і сорочкы.*

ЖМЫ́КАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* Вручну мити виріб з тканини. *Йа в'сый'свуй'жы'вот'жмыкала'р'анд'е.*

ЖМЫ́ТОК, *тка, ч.* Жмуток. Див. ще **чуму́в**. *Жмыток соломы, колошпн', травы.*

ЖМНЯ́КАНЕ [жмн'акан'е], *а, с.* Тиснення, м'яття при вичавлюванні води, соку, олії і под. *Ут'жмн'акан'а сливы май'с'коро'кыснут на сливл'анку.* Пор. **жмнякати**.

ЖМНЯ́КАНЫЙ [жмн'аканый], *а, е.* Тиснений, м'яттий (при вичавлюванні води, соку, олії і под.). *Жмн'аканый дрезен.*

ЖМНЯ́КАТИ [жмн'акати], *айу, аш (айеш), недок.* 1. Вичавлювати рідину (воду, сік, олію і под.). *Жмн'акайу'парад'іц'і.* 2. Те саме, що **варджити** 2.

ЖМУ́РЬКАНЕ [жмур'кане], *а, с.* Кліпання. *Ба уч:ого в'той'д'ітны'таке'жмур'кан'е?* Пор. **жмурькати**.

ЖМУ́РЬКАТИ [жмур'кати], *айу, аш (айеш), недок.* Кліпати. *Ба шчо так'д'ітина'часто'жмур'кат?* Див. ще **клінкати** 1.

ЖОВКОВИНА [жув'ковина], *ы, ж.* Обручальний перстень, обручка. *Жув'ковины'над'вайут, коли с'а'він'чайут.*

ЖО́ВТЬКА [ж'в'т'ка], *ы, ж.* Курка кольору, близького до жовтого. *Из'несла с'а'ж'в'т'ка.*

ЖОВТІ́ОХА [жув'т'уха], *ы, ж., мед.* Гепатит. *Жув'т'уха – т'ашкый'бит'ух, чіл'адник'двого не'може н'іч'т'ашкого, ма'ного'йисти.* Див. ще **жовтя́чка**.

ЖОВТЯ́ЧКА [жув'т'ачка], *ы, ж., мед.* Те саме, що **жовті́оха**.

ЖОВЧ [ж'в'ч], *ча, ч.* Жовч. *У'той'ж'оны'много'ж'в'ча, бо'дуже'зла.*

ЖОЛОБИ́ТИ, *бит, недок.* Шукати яку-небудь поживу у болоті (про плаваючих птахів). *Качка жолобит у шан'цови.* Див. ще **жолобоніти** 1.

ЖОЛОБО́НІТИ [ж'ло'бун'іти], *жолобонит, недок.* 1. Те саме, що **жолобіти**. 2. *перен.* Дзюрчати. *Дожд'ж'жолобонит'п'отр'іс'і.*

ЖОЛУ́ДОК [ж'о'лудок], *лутка, ч., анат.* Шлунок. *Унив'зур'ілки на'голодный'ж'о'лудок, та'вп'і'шило'го.*

ЖОЛУ́ДОЧНЫЙ [ж'о'луд'очный], *а, е.* Шлунковий. *Ж'о'луд'очный'бул'.*

ЖОНА́, *ны, ж.* 1. Жінка. *Чужа'ж'она.* 2. Дружина. *Моя'ж'она.*

ЖОНІН, а, о. Який стосується до жонá. *Жоні́на час 'ц', світа, 'хыжа.*

ЖОНІСКО [жо'ниско], а, ж. Жінка великої старури. *Но вто, н'івро́ку, жо'ниско!* Див. ще **жоніще**.

ЖОНІЩЕ [жо'нищче], а, ж. Те саме, що **жоніско**.

ЖУБЕРИЦЯ [жубериц'а], і, ж. Якась хвороба. *Жубериц'а бы т'а і'з'іла* (прокльон).

ЖУЛИК, а, ч., *зневаж.* Пройдисвіт, шахрай. *Не' хóчу з ним н'іч 'мати, бо увун 'жулик.*

ЖУЛИКОВАТЫЙ, а, е. З характером пройдисвіта, шахрая. *Жуликоватый д'іт'вак.*

ЖУЛИЦЬКИЙ [жулиц'кый], а, е. Який стосується до **жулик**. *Жулиц'кый 'ножик.*

ЖУНСЬКИЙ [жун'с'кый], а, е. Жіночий. *Жун'с'кый с'ведер.*

ЖУРА [жура], ы, ж. Журба. *Жу́ра 'нищит чул'віка, ги хворота.*

ЖУРИТИСЯ [жу'ритис'а], *недок.* 1. жур'ус'а, журис'а. Журитися. 2. журиц'а, *перен.* Неспокійно ходити й видавати звуки «ко-ко» (про курку). *'Куриц'а с'а 'журит, куй с'а не' годна знести.*

З

З [з(с), зо(доу), из(с), 'изо(доу), із(с)]. 1. *прийм.* З (із, зі, зо). *С'мі'яв'а з 'д'іда. Устала с' 'постели. Прий'шов із 'города (із Д'і'ла, ис'печи, ис'Хуста). Робив із'зо мно́в. Ходила зо́ мно́в.* 2. *преф.* З (з(с)-, зі(о)-, із(с)-). *З'брати, скап'чати, зобратиса, зугр'іти, із'рана, изугн'ути, і'з'істи, ис'ситися, ис'у'кати.*

ЗААТРЕЦОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заатрецовати**. *Заатрецована ку'фертка.*

ЗААТРЕЦОВАТИ, 'цуйу, 'цуйеш, *док.* Заадресувати. *Не' добре м заатрецовала ку'фертку.*

ЗАБАБИТИ, бл'у, биш, *док., заст.* Заробити заняттям баби-повитухи. *Она могла 'файно забабити, бо по вс'óму селу 'бабила.* Пор. **бабити**.

ЗАБАБИТИСЯ [забабитис'а], бл'ус'а, бис'а, *док.* Стати подібною до баби (про ще не стару за віком жінку). *Ш'чóс':а 'Цил'а гет забабилá.* Пор. **бабитися**.

ЗАБАБРАННИЙ [забабранный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **забабрати**. *Забабран'і нага'виц'і.* Див. ще **уббабранный**.

ЗАБАБРАТИ [забабрати], айу, аш (айеш), *док.* Забруднити, замарати. *Забабралам 'рукы.* Див. ще **побабрати, уббабрати**. Пор. **бабрати**'.

ЗАБАБРАТИСЯ [забабратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Забруднитися, замаратися. *Не' йди в хл'ів у 'чисту, бо забабрас':а.* Див. ще **побабратися, уббабратися**. Пор. **бабратися**'.

ЗАБАВЛЕННИЙ [забавленный], а, е. Такий, якого забавили; заспокоєний. *За'бавлена д'ітина.*

ЗАБАЖИТИ [заба'жити], 'жит, *док.* Захотіти, закортіти. *Заба'жило йі 'рыбы і'з'істи.* Пор. **бажити**.

ЗАБАЖИТИСЯ [заба'житис'а], 'жиц'а, *док.* Захотітися. *Ш'чо ййу с'а забажит, ото буде 'мати.* Пор. **бажитися**.

ЗАБАНОВАТИ [забано'вати], 'нуйу, 'нуйеш, *док.* Зажаліти за ким-(чим)-небудь. *Так им забано'вала за 'н'ан'ком, ш'чо вун' забул'ілам.* Пор. **бановати**.

ЗАБАЧИЛЬОВАНИЙ [забачил'ований], а, е. Занурений (у рідину). *Забачил'ован'і д'іт'вакóвóв ручкóв па'сул'і.*

ЗАБАЧИЛЬОВАТИ [забачил'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Занурити *'Зач'чо с' забачил'овав не'мытым во'д'анчатом у 'відро з во'дóв? Забачил'овалам о'жиц'ó в у мед, а там ш'чóс'тверде.* Пор. **бачильовати**.

ЗАБАЧИЛЬОВАТИСЯ [забачил'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес':а, *док.* Зануритися (у рідину). *Де с':а так забачил'овала, ш'чо лиц'а на тубі не'йе, не' мош т'а уб'мыти?* Пор. **бачильоватися**.

ЗАБАЯТИ [забайати], 'байу, 'байеш, *док.* Позбутися хвороби ворожінням. *Так ми забайала одна 'баба нóгу, ш'чо не' бо'лит н'а.* Пор. **баяти**.

ЗАБЕВКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Забекати (про корову). *Забевкала ко'рова – т'реба йі знати 'пасты.* Пор. **бевкати**'.

ЗАБЕРЕМЕНІТИ [заби'римін'іти], н'ійу, н'ійеш, *док.* Завагітніти. *Куй им заби'римін'іла 'перидóв д'ітинóв, та 'дуже ми 'было 'т'ашко.*

ЗАБЕТЕГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Захворіти. *'Того 'года йа на'дóвго заб'етегала 'была.* Пор. **бетегати**.

ЗАБЕШТЕЛОВАНИЙ [забештелованный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **забештеловати**. *Твойа мо'торка вже забештелована до Со'к'ярниц'і.*

ЗАБЕШТЕЛОВАТИ див. **забештелововати**.

ЗАБЕШТЕЛОВОВАТИ, 'л'овуйу, 'л'овуйеш, *недок., ЗАБЕШТЕЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, *док.* 1. Добувати, діставати що-небудь; забезпечувати. *Та уткы йа ти забештелуйу такі 'ч'іжмы, гі ты 'хочеш.* 2. Виписувати поштою. *Мы си забештеловали дру'кар'с'ку ма'шинку из Моск'вы.* Пор. **бештеловати**.*

ЗАБЗІТИ [забз'іти], бз'у, бз'иш, *док.* Те саме, що **завоняти**. *Ко так забз'ів 'хыжу?* Пор. **бзіти**.

ЗАБЫВАТИ, 'вайу, 'бываш ('вайеш), *недок., ЗАБЫТИ, 'буду, 'будеш, *док.* Забувати. *Прос'т'ити м'óжу, а за'быти н'ит.**

ЗАБЫВАТИСЯ [забы'ватис'а], 'вайус'а, 'бывас':а ('вайес':а), *недок., ЗАБЫТИСЯ [забытис'а],*

будус'а, будес'а, док. 1. Забуватися. *Забывимс'а побыр'ити. А в хыжѣ такъ была зимн'а, шчо аж ис'а забыла, та сховзлас'а.* 2. Задивитися. *Забылас'а д'їтина на чел:ене.* 3. Помилятися. *Йа забывс'а, куй им рахо'вав. Забывс'а, бо не мывс'а (жарт).*

ЗАБЫ́ВШЛИВЕЦЬ [забывшливиц'], вц'а, ч. Забудько. *Забывшливиц' – ко фурт забыват.*

ЗАБЫ́ВШЛИВЫЙ, а, е. Забудькуватий. *Йулина дуже забывшлива.* Див. ще **забытый 3.**

ЗАБЫ́ВШЛИВКА, ы, ж. Жін. до **забывшливець.**

ЗАБЫ́ТЄ [забыт'е], а, с. Забуття. *Не было бы ти забыт'а (доброзичливе побажання).*

ЗАБЫ́ТИ див. **забывати.**

ЗАБЫ́ТИСЯ див. **забыватися.**

ЗАБЫ́ТЫЙ, а, е. 1. Забутий. *Забутый часуник.* 2. Який задивився. *Д'їтина забыта на чел:ене.* 3. Те саме, що **забывшливый.** *Забутый гибенчик.*

ЗАБІ́РОВАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **забіровати 1, 2.** *Ут'куй им уйшла с кор'азы, та, видит ми с'а, май забірована м стала. Олекса май забірований став, ут'коли пушов на завог робити.*

ЗАБІ́РОВА́ТИ, 'руйу, 'руйеш, док. Стати сильнішим. *Май забіро'вавим, йак им зачав йїсти солонины.* Пор. **біровати.**

ЗАБІ́РОВА́ТИСЯ [забі'рoвaтиc'а], 'руйус'а, 'руйес'а, док. 1. Відчутти в собі приплив фізичної сили. *Май забіро'валамс'а з л'їта.* 2. перен. Розбагатіти, поліпшити своє матеріальне становище. *Ут'куй Олекса робит на завог д'ї, та читаво забіро'вавс'а.* Пор. **біроватися.**

ЗАБІ́СТИ, 'жу, 'жиш, док. Забігти.

ЗА́БЛИЗЬКЫЙ [заблис'кый], а, е. Ближчий, ніж звичайно або потрібно; близькуватий. *Ты ми'н'ї заблис'кый, абы с'а с то'ббв сваджати.* Антоніми **задалекый, подалекый.**

ЗА́БЛИЗЬКО [заблис'ко], присл. Ближче, ніж звичайно або потрібно; близькуваго. *До вош'колы му заблис'ко, завог с'а все в'пожж'ат.* Антоніми **задалеко, подалеко.**

ЗАБЛИСТІ́ЛЫЙ [заблис'ц'ілыый], а, е. Який заблищав. *Хо'дилам по заблис'ц'ілуї на тр'аві рдс'ї.*

ЗАБЛИСТІ́ТИ [заблис'ц'іти], блищ'чу, блистиш, док. Заблищати. *Ба шчо там заблис'ц'іло?* Пор. **блистіти.**

ЗАБЛОМБОВА́НЫЙ, а, е. Опломбований. *Забломбований бовт.*

ЗАБЛОМБОВА́ТИ, лум'буїу, лум'буїеш, док. Опломбувати. *Забломбовали бовт, бо была кража.* Пор. **бломбовати.**

ЗАБОГА́ТІЛЫЙ [забогат'ілыый], а, е. Забагатілий.

ЗАБОГА́ТІТИ [забогат'іти], 'т'їйу, 'т'їйеш, док. Забагатіти. *За ис'ї го'ды Петро читаво забогат'ів.* Пор. **богатіти.**

ЗАБОГОВА́ТИ, бо'гуїу, бо'гуїеш, док. Вилятукатися; почати проклинати. Див. ще **залаяти.** Пор. **боговати.**

ЗАБОЛІ́ТИ [забул'іти], док. 1. 'л'їйу, 'л'їйеш, док. Захворіти. *Того года в с'акый час она забул'їла.* 2. заболит. Відчутти фізичний біль. *Забул'їло н'а пуд груд'їми.* Пор. **боліти.**

ЗАБОЛОБО́НІТИ [забо'ло'бу'н'іти], 'н'у, болобо'ниш, недок. Заговорити до кого-небудь неясно, невизначно; бурмотіти, мурмотіти. *Шчодс' заболобо'н'їла, айбо йа с'того н'їч не' поро'зумїла.* Див. ще **заміркати, заморконіти.**

ЗАБОРО́НАНЫЙ, а, е, с.г. Те саме, що **боронаний.**

ЗАБОРОНА́ТИ, 'найу, 'ронаш ('найеш), док., с.г. Заборонувати. *Уже ниву пув'рали, тїпир йї заборо'наїут.* Пор. **боронати.**

ЗАБОСО́ВИТИ, бд'св'л'у, бо'совиш, док. Зажурити, засмутити. *Забосовив ты мене, сыне, читаво.* Див. ще **засуєтити.** Пор. **босовити.**

ЗАБОСО́ВИТИСЯ [забо'совитис'а], бд'св'л'ус'а, бо'совис'а, док. Почати нервуватися; зажуритися. *Забосовилас'а мати, шчо дун'ка с'а иче не' вер'нула.* Див. ще **засуєтитися.** Пор. **босовитися.**

ЗАБОСО́ВЛЕННЫЙ [забд'св'лєнный], а, е. Зажурений. *Збд'св'лєна жо'на.* Див. ще **засуєчений.**

ЗАБО́ТА, ы, ж. Турбота, щоденний клопіт. *Ус'а жєзн'чл'адника про'ходит у заботах.*

ЗАБО́ТИТИСЯ [заботитис'а], 'ббчус'а, 'ботис'а, недок. Турбуватися, піклуватися, клопотати. *Аж не заботис'а, тай н'їч у т'а не' буде.*

ЗАБО́ТЛИВЫЙ, а, е. Турботливий. *Заботлива жо'на.*

ЗАБОЧІ́ТИ, бд'чу, бо'чиш, док. Почати уникати зустрічі з ким-небудь, сторонитися. *Сват, майже, 'сердиц'а на н'а, бо забочив.* Пор. **бочіти.**

ЗАБРЫ́ДАТИ, 'даїу, 'рыдаш ('даїеш), недок., **ЗАБРЫ́СТІ**, 'ду, 'деш, док. Забрідати.

ЗАБРЫ́НІТИ [забры'н'іти], 'н'у, 'ниш, док. Неголосно замукати (про корову). *Корова забры'н'їла – не'си йїт'їти.* Пор. **брыніти.**

ЗАБРЫ́СТІ див. **забрыдати.**

ЗАБУ́ДІТИ див. **забужувати.**

ЗАБУ́ДІТИСЯ див. **забужуватися.**

ЗАБУЖЕ́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **забудіти.** *Забужєный чидвыр'.*

ЗАБУ́ЖОВАНЄ [забужован'є], а, с. Процес, при якому готується буженина. *У давн'ых хыжях забужован'є было на пуд'ї, бо дым йшов на пут.* Пор. **забужувати.**

ЗАБУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ЗАБУДИТИ**, бу'жу, диш, *док.* Готувати буженину (м'ясо, сало); коптити. *Мн'асо забу'дилис'ме 'доста 'файно.* Див. ще **задымльовати 2**. Пор. **будіти**.

ЗАБУЖОВАТИСЯ [забу'жоватис'а], жуйес'а, *недок.*, **ЗАБУДИТИСЯ** [забу'дитис'а], диш'а, *док.* Ставати бужениною; закопчуватися. *Соло'нина с'а 'д'б'во забужує.* Див. ще **задымльоватися 2**. Пор. **будітися**.

ЗАБУТИТИ [забу'тити], *недок.* 1. 'тит. Заричати (про велику рогату худобу). *Ко'рова забут'ила.* 2. 'тиш, 'тит, *перен.* Голосно заплакати (про людину). *Ба шчо в'ийат забут'ила 'мойа 'д'івка?* Пор. **бутіти**.

ЗАБУТИТИ [забу'тити], 'бут'іє, *недок.* Почати бродити (про кисле молоко, вино і под.). *В'ино забут'іло, 'майже, с'ме 'мало 'цукру в 'н'ого 'дали.* Пор. **б'іти**.

ЗАБУТУРОВАНЬЙ, а, е, *заст.* Обставлений меблями. *Забуту'рована 'хыжа.*

ЗАБУТУРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *док.*, *заст.* Обставити меблями, меблювати. *'Х'от 'іла бы м забуту'ровати ну'ву 'хыжу.* Пор. **бутурова́ти**.

ЗАВАГОНІРОВАТИ [заваго'н'іровати], руйу, руйеш, *док.*, *заст.* Помістити у вагон. *Нас забрали та заваго'н'іровали на ш'тац'і'ї та по'везли нас.*

ЗАВАДА, ы, *ж.* Те, що заважає. *Тебе, Ма'р'і'чко, ми 'дали не в 'п'омуч, а лиш на за'ваду.*

ЗАВАДИТИ¹ *див.* **заважати**.

ЗАВАДИТИ² *див.* **заважовати**.

ЗАВАДИТИСЯ *див.* **заважоватися**.

ЗАВАЖАНЄ [за'важан'є], а, с. Перешкода, завада; відволікання від праці. *Прийш'іла до н'а су'с'ітка лиш на за'важан'є.* Пор. **заважати**.

ЗАВАЖАТИ, 'жайу, 'важаш ('жайеш), *недок.*, **ЗАВАДИТИ¹**, 'важу, 'вадиш, *док.* Перешкоджати; зашкодити. *Ты ми не за'вадиш з'орати 'першым.* *Не" 'буйс'а, с'ведер ти не завадит у д'бр'оз'і.* Пор. **ва́дити, ва́дити**.

ЗАВАЖЕНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зава́дити**. *За'важена на кул ку'пан'а.*

ЗАВАЖИТИ, жу, жиш, *док.* Показати вагу (при заважуванні). *Іа за'важу дис'сто кіл. Ба 'кул'ко сис' сыр за'важат?*

ЗАВАЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ЗАВАДИТИ²**, 'важу, 'вадиш, *док.* 1. Зачеплювати. *За'вадила н'д'зв за друг.* 2. Вішати. *Завади'в'у'юш на в'ішак.* Пор. **ва́дити**.

ЗАВАЖОВАТИСЯ [за'важоватис'а], жуйус'а, жуйес'а, *недок.*, **ЗАВАДИТИСЯ** [за'вадитис'а], 'важус'а, 'вадис'а, *док.* 1. Зачеплюватися. *За'вадис'а на гвуд та роз'дер нага'виц'і.* 2. Причепитися до кого-небудь. *Ма'р'і'ка с'а завадила на Анд'р'і'я.* Пор. **ва́дитися**.

ЗАВАКОВАНИЙ, а, е. Заштукатурений. *Зава'кована с'к'іна.* Див. ще **замалтер'ований**.

ЗАВАКОВАТИ *див.* **завак'ововати**.

ЗАВАКОВАТИСЯ *див.* **завак'ововатися**.

ЗАВАК'ОВОВАТИ, 'к'овуйу, 'к'овуйеш, *недок.*, **ЗАВАКОВАТИ**, 'куйу, 'куйеш, *док.* Заштукатурювати. *Треба ми завак'овати с'к'іну, бо по'лу'палас'а.* Див. ще **замалтер'ововати**. Пор. **ваковати**.

ЗАВАК'ОВОВАТИСЯ [зава'кововатис'а], 'к'овуйес'а, *недок.*, **ЗАВАКОВАТИСЯ** [завако'ватис'а], 'куйес'а, *док.* Заштукатурювати. *Іак с'а завак'уйє с'к'іна, та буде'файна.* Див. ще **замалтер'ововатися**. Пор. **ваковатися**.

ЗАВАЛЯНИЙ, а, е. Забруднений грязюкою, болотом. *Зава'л'ан'і'ч'іжмы.* Див. ще **закалянений, закаляньий, пов'яляний, пок'алянений, пок'аляний, уб'валяний 1**.

ЗАВАЛЯТИ [зава'л'яти], 'л'айу, 'вал'аш ('л'айеш), *док.* Забруднити. *Зава'л'ала то'панкы.* Див. ще **закалянити, закаляти, пов'яляти, пок'алянити, пок'ал'яти, уб'вал'яти 1**. Пор. **вал'яти**.

ЗАВАЛЯТИСЯ [зава'л'ятис'а], 'л'айус'а, 'вал'ас'а ('л'айес'а), *док.* Забруднитися. *Зава'л'аламс'а, 'х'д'ачи по к'алови.* Див. ще **закалянитися, закалятися, пов'ялятися, пок'алянитися, пок'ал'ятися, уб'вал'ятися 1**. Пор. **вал'ятися**.

ЗАВАРИТИ *див.* **зава́рьовати**.

ЗАВА́РОВАТИ, руйє, *док.* Захистити, зберегти. *Най нас Бог зава'рує уд біды тай злых л'уд.* Див. ще **ува́ровати**. Пор. **ва́ровати**.

ЗАВА́РЬОВАНЄ [за'вар'ован'є], а, с., *кул.* 1. Консервування фруктів, овочів. *Май ми с'а вда'їє за'вар'ован'є слив.* Див. ще **закла́дованє**. 2. Консервувані в домашніх умовах фрукти, овочі. *Много в н'а 'с'одгу за'вар'ован'а.* Пор. **зава́рьовати**.

ЗАВА́РЬОВАНЬЙ [за'вар'ован'ий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зава́рьовати**. *За'вар'ован'і пар'диц'і (сливы, 'ягоды).* Див. ще **закла́дений 3**.

ЗАВА́РЬОВАТИ [за'вар'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ЗАВАРИТИ**, 'вар'у, 'вар'иш, *док.* Консервувати фрукти, овочі. *Іа 'майбуш за'вар'уйу пар'диц' тай 'б'гурку.* Див. ще **закла́довати 3**.

ЗАВГУ́РА, ы, *ж.* Забава; приємне заняття. *Аж 'майєш за'вгуру, та май с'коро час іде.* Див. ще **завгу́ряне**.

ЗАВГУ́РЕНЬЙ, а, е. Захоплений приємним заняттям. *Д'їтина за'вгурена ба'б'овку.*

ЗАВГУ́РИТИ *див.* **завгу́рьовати**.

ЗАВГУ́РИТИСЯ *див.* **завгу́рьоватися**.

ЗАВГУ́РЬОВАТИ [зав'гур'овати], р'уйу, р'уйеш і **ЗАВГУ́РЯТИ** [завгу'р'яти], 'р'айу, 'гур'аш ('р'айеш), *недок.*, **ЗАВГУ́РИТИ**, р'у, риш, *док.* Забавляти; відволікати чію-небудь увагу чимось приємним або цікавим. *За'вгур'д'їтину, най не" ре'ве.*

ЗАВГУ́РЬОВАТИСЯ [зав'гур'оватис'а], р'у-йус'а, р'уйес':а і **ЗАВГУРЯ́ТИСЯ** [завгу'р'атис'а], р'айус'а, гур'ас':а (р'айес':а) *недок.*, **ЗАВГУ́РИТИСЯ** [зав'гуритис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Забавлятися; відволікатися чим-небудь приємним. *Д'ідо с'а мусит чимис' завгур'ати.*

ЗАВГУ́РЯНЕ [зав'гур'ан'е], а, с. Те саме, що **завгу́ра**. Пор. **завгуря́ти**.

ЗАВГУРЯ́ТИ *див. завгу́рьювати.*

ЗАВГУРЯ́ТИСЯ *див. завгу́рьюватися.*

ЗАВДА́ВАНЄ [завдаван'е], а, с. 1. Оскарження в суді чи в іншій установі чиеї-небудь дії. *Ис' того завдаван'а у суд н'іч не 'уйшло, бо суд'у пудплатили.* 2. Допомога кому-небудь висадити на нього вантаж. *Без завдаван'а йа сис' міх не 'вержу на плече.* 3. Давання завдатку. *Без завдаван'а м'ожут продати ко́рбову чинио'му.*

ЗАВДА́ВАТИ, айу, айеш, *недок.*, **ЗАВДА́ТИ**, дам, даш, *док.* 1. на кого. Оскаржувати в суді чи в іншій установі чієї-небудь дії. *Мар'іка завдала у суд на Павла.* 2. на кого. Допомогати кому-небудь висадити на нього вантаж. *Завдай на н'а б'еремено.* 3. кому. Давати задаток. *Йа ти завдайу за ко́рбову сто рубл'у.*

ЗАВДА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **завда́ти** 1–3. *Йа 'была 'завдана су'с' ідом на кумітет біровови, 'зашчо перео'ралам уд'н'ого. 'Завданий на плече міх. 'Завдан'і за с'іно г'рбїтї.*

ЗАВДА́ТИ *див. завдава́ти.*

ЗАВДА́ТОК, тка, ч. Аванс. *Йа йуї у'же дав за свин'а завдаток.*

ЗАВДІ́ВАТИ [завд'івати], 'вайу, 'д'іваш ('вайеш), *недок.*, **ЗАВДІ́ТИ** [завд'іти], 'д'іну, 'д'інеш, *док.* Просувувати в отвір; засилювати. *Йа не 'вижу завд'іти 'нитку в ц'єлу.*

ЗАВДІ́ТИ *див. завдіва́ти.*

ЗАВДІ́ТИЙ [завд'ітйий], а, е. Засунутий в отвір; засилений. *Завд'іта в ц'єлу 'нитка.*

ЗАВÉЗТИ [завести], зу, 'зеш, *док.* Завезті. Пор. **вэ́зти**.

ЗАВЕ́ЛИКИЙ [завеликий], а, е. Більший, ніж звичайно або потрібно; великуватий. *Завеликий йуї 'реклик.* *Див. ще по́великий.* Антонім **за́малый**.

ЗАВЕ́ЛИКО [завелико]. Присл. до **за́великий**. *Завелико с' заснур'овав сис'і шалунки.* Антонім **за́мало**.

ЗАВÉРЕЧИ [заверечи], 'вержу, 'вержеш, *док.* Закинути. *Дис' им 'авел:а гамбрелу та не" м'ожу йї найти.* Пор. **вэ́речи**.

ЗАВÉРЕЧИ́СЯ [заверечис'а], 'вержус'а, жес':а, *док.* Трохи поїсти, перехопити трохи їжі. *Лиш 'завержус'а 'мало, та йдеме.* *Див. ще замі́товатися, пудвэ́речися.* Пор. **вэ́речися**.

ЗАВÉРЖЕНИЙ, а, е. 1. Закинутий. *На пуд'і найшо́вим 'завержений с'тудчик.* 2. Який трохи поїв. *Завержений чил'адник 'може 'мало поро'бити.* 3. Запустілий. *Завержена зимл'а ко'палас'а 'т'ашко.*

ЗАВЕРНУ́ТИ *див. заверта́ти.*

ЗАВЕРТА́ТИ, 'тайу, 'верташ ('тайеш), *недок.*, **ЗАВЕРНУ́ТИ**, 'верну, 'вернеш, *док.* 1. Повертати кого-небудь. *Ану заверни Мар'іку, она лиш ч'тен т'іпир 'уйшла с' х'язжі.* *Див. ще заобертáти.* 2. Повертатися до старого. *Петро май завернув ку́рти.* 3. 'вертат, *недок.*, 'верне, *док.* Повернутися (про хворобу). *На 'нийй у'їят завернуло.* *Див. ще прообертáти.*

ЗАВЕРТІ́ТИ [завир'т'іти], 'верчу, вер'тиш, *док.* Зробити свердловину. *Завер'ти сис' пр'от'ус.*

ЗАВЕРЧÉНИЙ, а, е. З'єднаний через свердловину чопом. *Кузл'ы завир'чин'і ис:е'леменами.*

ЗАВЕ́СЕЛИТИ [завеселити], 'л'у, 'лиш, *док.* Заколядувати на Різдва. *Ци завеселити вам, 'пане 'газдо, на сис' С'а'т'ий 'виїчур? Мы крас'но завеселили, та иче нам плат'н'у 'дали.* Пор. **веселіти**.

ЗАВÉСТИ, 'веду, 'ведеш, *док.* Завесті. Пор. **вэ́сти**.

ЗАВИВА́ТИ, 'вайу, 'виваш ('вайеш), *недок.*, **ЗАВІ́ТИ**, 'завйу, 'завйеш, *док.* 1. Обгортати, обв'язувати що-небудь. *Завйи ц'ібул'і, в'бы не змерзли.* 2. Пов'язувати хустину на голову. *Завила 'гло́бу 'теплув шир'іт'ку.* ♦ **Завило 'оч'і** – тимчасово втратити зір, свідомість. *Завило ми 'оч'і, і йа 'мало не" в'пала.*

ЗАВИВА́ТИСЯ [завиватис'а], 'вайус'а, вивас':а ('вайес':а), *недок.*, **ЗАВІ́ТИСЯ** [завитис'а], 'завйус'а, 'завйес':а, *док.* Пов'язати собі на голову хустину. *Д'івка с'а 'майе 'файно 'завити (завивати).*

ЗАВІ́ДИТИ [завид'іти], 'вижу, видиш, *недок.* Завидувати. *Ціл'о 'в'ічно мін'і 'завидит.*

ЗАВІ́ДИТИЙ [завид'ітйий], 'вижу, 'видиш, *док.* Помітити. *Учора м' у'ту 'д'івку 'перший раз 'завид'ів.* Пор. **відіти**.

ЗАВІ́ДКА [завитка], присл. Завидна. *Вер'нув-с'а ду́му 'завитка.*

ЗА́ВИСЛИВЕЦЬ [зависливец'], вц'а, ч. Заздрісник. *Андр'ій – 'зависливец', у'с'ім 'завидит.* *Див. ще за́висник.*

ЗА́ВИСЛИВИЙ, а, е. Заздрісний. *'Зависливей чулу'вік.* *Див. ще за́висний¹.*

ЗА́ВИСНИК, а, ч. Те саме, що **за́висливец**.

ЗА́ВИСНИЦЯ [зависниц'а], і, жс. Жін. до **за́висник**.

ЗА́ВИСНИЙ¹, а, е. Те саме, що **за́висливей**. *'Зависна ж'о'на.*

ЗА́ВИСНИЙ², а, е. Миршавий, слабенький. *Та'кий 'зависний, г'ібы 'н'ігда не" йів.*

ЗАВИСТЬ [завис'ц'], сти, жс. Заздрість. *Деко без зависти життя не годен.*

ЗАВІТИ див. **завивати**.

ЗАВІТИСЯ див. **завиватися**.

ЗАВІДРЕННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до **завідрити**. *Завідрений нус.*

ЗАВІДРИТИ, др'у, дриш, док. Підняти край, кінець що-небудь. *Моя корова хуст завідрила тай зблыцкалас'а.*

ЗАВІДРИТИСЯ [за'відритис'а], дриц'а, док. Піднятися (про край, кінець чого-небудь). *Нус му с'а завідрив ут студени.*

ЗАВЫСОКИЙ [завы'сокий], а, е. Вищий, ніж звичайно або потрібно, зависокий. *Ис'а 'д'івка завь'сока до с'войого лиг'н'а.* Див. ще **пovýсокий**. Антонім **занизький**. Пор. **высокий**.

ЗАВЫСОКО [завы'соко], присл. Вище, ніж звичайно або потрібно. *Сис'а оболок покладений завь'соко.* Див. ще **пovýсоко**. Антонім **занизько**. Пор. **высоко**.

ЗАВІВКАТИ, айу, аш (айеш), док. Закричати пронизливо. *Иа с'а так напудила та так им завівала!* Пор. **вівкати**.

ЗАВІНЧОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до **завінчовати** 2. *Завінчован'і дроби.*

ЗАВІНЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, док. 1. Те саме, що **повінчовати** 2. *Гди завінчуй батечкови.* 2. Заробити винагороду (грошей, продуктів) за віншування на старий Новий рік (14 січня). *Муй малый завінчовав того года дис'ат' рубл'у тай п'овно вр'іху.* Пор. **вінчовати**.

ЗАВІСИТИ, вішу, вісиш, док. 1. Повісити що-небудь або кого-небудь. *Того хл'опц'а, бізуну, завісили, не сам с'а завісис.* 2. перен. Нав'язати дівчину якому-небудь парубкові з метою одруження. *Наблыдалас'а 'доста Полан'а, а пак її завісили на Й'уру.* Див. ще **навадити** 2.

ЗАВІСИТИСЯ [за'виситис'а], вішус'а, вісис'а, док. Повіситися (покінчити життя). *Хреснич:ин Иван завісис'а.* 2. Нав'язатися кому-небудь, одружити кого-небудь на собі. *Ота 'д'івка завісис'а нашу му лиг'н'ови на шийу.*

ЗАВІЧАТИ [завічати], чайу, вічаш (чайеш), недок. Передвіщати, передбачати. *Тот д'іт'вак на добре не завічат.*

ЗАВІЩАТИ [завіщати], чайу, віщаш (чайеш), недок. Заповідати. *Н'ан'ко ми'н'і завіщали хьжу, а дус'талас'а систр'і.*

ЗАВОДОК, вотка, ч. 1. Те, що заводиться. *Заводок м'яши с'а учінив у к'д'ор'і.* 2. Те, що засновує, починає що-небудь. *Літ'ишам си рубил'на заводок.* *Заводок – ото новый фил'р'іны, п'сул'ват' ч'огос'инишго.*

ЗАВОЄТИТИ [завоє'тити], ечу, етиш, док. Учинити сварку з бійкою. *Й'ура так завоєтив, шчо л'едвы с'ме го втихо'мирили.* Пор. **востіти**.

ЗАВОЛОЧІЙ, 'л'бчу, 'л'очиш, док. Заволокти. Див. ще **засм'іччати**. Пор. **волочі**.

ЗАВОНЯНИЙ [за'в'н'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до **завонятн**. *Зав'он'ана хьжу.*

ЗАВОНЯТИ [заву'н'ати], 'н'айу, 'в'н'аш (н'айеш), док. 1. Почати смердіти. *Заву'н'ало мн'асо.* 2. Заповнити неприсмним запахом який-небудь простір. *Заву'н'ала буксов'ус'у хьжу.* Див. ще **забзітн**. Пор. **вонятн**.

ЗАВОНЯТИСЯ [заву'н'атис'а], 'н'айус'а, 'в'н'ас'а (н'айес'а), док. Наповнитися смородом (про простір, річ). *Заву'н'алас'а вс'а хьжу нафт'ов.*

ЗАВСТАВАТИСЯ див. **заоставатися**.

ЗАВСТАЛЫЙ див. **заосталый**.

ЗАВСТАЛО див. **заостало**.

ЗАВСТАТИСЯ див. **заостатися**.

ЗАВСТРІТИ див. **заостріти**.

ЗАВТО див. **заот'о**.

ЗАВТРИШНИЙ [завтр'ішн'ий], а, е. Завтрашній. *Завтр'ішн'ий дин'.*

ЗАВУЖЕНИЙ, а, е. Звужений. *Заву'жена до'рога.* *Заву'женный двур.*

ЗАВУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, недок., **ЗАВУЗІТИ**, ву'жу, ву'зиш, док. Звукити. *Так заву'зили вулиц'у 'декутр'і го'ло'дн'акы, шчо не' годн'і с'а вбый'ити два 'моторы.* Пор. **вукити**.

ЗАВУЗИТИ див. **заву'жовати**.

ЗАВУЗКИЙ [завуский], а, е. Трохи вужчий, ніж звичайно або потрібно; вузькуватий. *Наша вулиц'у 'завуска, абы мож'лехко у двур зайти з 'в'озом, 'авад'з 'мотором.* Див. ще **п'овузкий**. Антонім **заширокий**. Пор. **в'узкий**.

ЗАВУЗКО [завуско], присл. Трохи вужче, ніж звичайно або потрібно; вузькувато. *Ус'ому двур'і 'завуско.* Див. ще **п'овузко**. Антонім **зашироко**. Пор. **в'узко**.

ЗАВУЗЛЕННИЙ, а, е. Пов'язаний багатьма вузлами. *Завузлений чат'л'ув.* Див. ще **зашлійканий**, **зашлійкований**, **повузлений**, **пошлійканий**, **пошлійкований**.

ЗАВУЗЛІТИ [завузлити], 'л'у, 'лиш, док. Зав'язати вузлом так, що важко розв'язати. *Так заву'злила м'іх, шчо н'ї'як не роз'ї'ажу.* Див. ще **зашлійкати**, **зашлійковати**, **новузліти**, **пошлійкати**, **пошлійковати**. Пор. **вузліти**.

ЗАВУЗЛІТИСЯ [завузлитис'а], 'лиц'а, док. Зав'язатися вузлом так, що важко розв'язати. *Заву'злів'а чат'л'ув на то'панкови.*

ЗАВУСТЯНИТИ [завус'ц'анити], 'н'у, 'ниш, док. Те саме, що **п'овустянути**. Пор. **вустянити**.

ЗАВУШЛІВІТИ, ійу, ійеш, док. Стати вошивим. *Завушлівити мож'уд нечистоты.*

ЗАВУШНИЦІ [завушниц'і], ниц'; мн., одн. завушниц'а, і, жс. Серезки. *Купилис'ме в'нуц'і зулут'і завушниц'і.* Див. ще **кугутк'і**.

ЗАВХАБОМ, *невідм.* Мікротопонім, що називає поле коло Тиси. *До кал'гозу Завхабом б'вля в нас'нива.*

ЗАВ'ЯЗКА [зав'язка], *ы, ж.* В'язка. *Прийн'усим зав'язку хвурусту.*

ЗАГА, *ы, ж., мед.* Печія, згага. *Мучит н'а'зага.* ◆ **ЗАГА ПЕЧЕ**, *мед.* – наявність відчуття печіння, болу в стравоході. *Так н'а'деколи'зага пече, шчо не знайус'а де'д'іти.*

ЗАГАБКА [заганка], *ы, ж.* Одне з вушок для ремня на штанах, загнута смужка для резинки в трусах і под. *У'заганку на'гат'ох зат'ігац'а'гашиник вад'ігуміа.*

ЗАГАНДРАНИЙ, *а, е.* З піднятою нижньою частиною плаття. *Загандрана жодна с'нала пун'платом.* Див. ще **заголений**.

ЗАГАНДРАТИ *див.* **загандровати**.

ЗАГАНДРАТИСЯ *див.* **загандроватися**.

ЗАГАНДРОВАНЕ [загандрован'є], *а, с.* Підняття нижньої частини плаття на собі або кому-небудь. Пор. **загандровати**.

ЗАГАНДРОВАТИ, *руйу, руйеш, недок., ЗАГАНДРАТИ*, *айу, аш (айеш), док.* Підняти нижню частину плаття на собі або кому-небудь. *Маф'іка загандрала ду кул'ін світу і перебр'ыла'п'отук.* Див. ще **загольовати, пудгандровати**.

ЗАГАНДРОВАТИСЯ [загандроватис'а], *руйус'а, руйес'а, недок., ЗАГАНДРАТИСЯ* [загандратис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), док.* Підняти нижню частину плаття на собі. *Цил'ко, шчос'а загандрала, не ган'бис'а? Див. ще загольоватися, пудгандроватися.*

ЗАГАНУТИ, *ну, неш, док.* Загадати. *Загани, шчо ти прин'есе Миколай.*

ЗАГАНЬБІТИ [заган'бити], *бл'у, биш, док.* Осоромити; засоромити. *Нашчо с'заган'бив д'і'тшну? Пор. ганьбіти.*

ЗАГАНЬБІТИСЯ [заган'битис'а], *бл'ус'а, бис'а, док.* Засоромитися. *Д'івочка заган'билас'а тай'ускочила с'хьжсі.* Пор. **ганьбітися**.

ЗАГАНЬБЛЕНИЙ [заган'блений], *а, е.* Осоромлений; засоромлений. *Заган'блена д'івка.*

ЗАГАНЯТИ [заган'яти], *н'айу, ган'аш (н'айеш), недок., ЗАГНАТИ* [загна'ти], *зажену, заженеш, док.* 1. Заганяти. 2. Надсилати, посилати. *Загналам'сынови в'арм'ійу пак. Загнали н'а'мамка за'т'уткув.*

ЗАГАРМАННИЙ, *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **загармати** 1, 2. *Загарманий ис'тайстры п'дс'он'ашник. Загармана'нива.*

ЗАГАРМАТИ, *айу, аш (айеш), док.* 1. Зачерпнути жменю чого-небудь. *Загармала дві пригуриччі в'р'іху. 2. перен.* Загарбати, захопити. *Загармав уд брата пугорода.* Пор. **гармати**.

ЗАГАРЬОВАННИЙ [загар'ований], *а, е.* Зароблений дуже важкою працею. *Загар'ован'і'єр'оші.*

ЗАГАРЬОВАТИ [загар'овати], *р'уйу, р'уйеш, док.* Заробити дуже важкою працею. *Ц'іле жит'є гар'овавим і н'іч им не загар'овав.* Пор. **гарьовати**.

ЗАГАСИТИ, *гашу, гасиш, док.* 1. Загасити (вогонь). 2. Вимкнути електричне світло. *Загаси с'вітло, най не горит удин'.* Пор. **гасити**.

ЗАГАЧКАНИЙ, *а, е.* Підкочений (про штани). *Загачкан'і нага'виц'і.* Див. ще **пудгачканий**.

ЗАГАЧКАТИ *див.* **загачковати**.

ЗАГАЧКАТИСЯ *див.* **загачковатися**.

ЗАГАЧКОВАНЕ [загачкован'є], *а, с.* Підкочування штанів собі або кому-небудь. Пор. **загачковати**.

ЗАГАЧКОВАТИ, *куйу, куйеш, недок., ЗАГАЧКАТИ* *кайу, гачкаш (кайеш), док.* Підкочувати штани собі або кому-небудь. *Бры'ди'черес'п'отук, айбо загач'кай нага'виц'і, бо намоочиш.* Див. ще **пудгачковати**. Пор. **гачкати**.

ЗАГАЧКОВАТИСЯ [загачковатис'а], *куйус'а, куйес'а, недок., ЗАГАЧКАТИСЯ* [загачкатис'а], *кайус'а, гачкас'а (кайес'а), док.* Підкочувати собі штани. *Загач'кай'с'а ду кул'ін тай бры'ди.* Див. ще **пудгачковатися**. Пор. **гачкатися**.

ЗАГИРЕНИЙ, *а, е.* Загублений. *Загиреный к'уц.*

ЗАГИРІТИ, *р'у, фриш, док.* Загубити. *Де с', Петрику, загірив муй часу'ник? Пор. гиріти.*

ЗАГИРІТИСЯ [загіритис'а], *р'ус'а, фрис'а, док.* Загубитися, шезнути. *Дес'а, Цил'у, загірив, ц'ілий дин'им т'а'йс'кала? Пор. гирітися.*

ЗАГЫБАТИ, *байу, гыбаш (байеш), недок.* Загинати. *Чого тот гвезд не забиваш ду кунц'а, ай загыбаш?*

ЗАГЫБАТИСЯ [загыбатис'а], *байус'а, гыбас'а (байес'а).* Загинатися. *Сис'друт с'а'т'ашко загыбат.*

ЗАГЫКАВЕЦЬ [загыкавиц'ь], *вц'а, ч.* Заїка. *Та'кый'файный'хлопчик, а загыкавиц'ь.*

ЗАГЫКАВЫЙ, *а, е.* Який заїкається. *Загыкава жодна.* Див. ще **гыкавый**.

ЗАГЫКАВКА, *ы, ж.* Жін. до **загыкавець**.

ЗАГЫКАНИЙ, *а, е.* Захеканий. *Прийшла ду'му загыкана, бо'бігла.*

ЗАГЫКАТИСЯ [загыкатис'а], *ау'йус'а, ас'а (айес'а), недок.* Захекатися. *Так им с'а загыкав, шчо не" бир'овавим говорити.*

ЗАГЫКОВАНЕ [загыкован'є], *а, с.* Заїкання. *Хлопчик с'а'дуже ган'бит с'воійым загыкован'ом.* Пор. **загыковатися**.

ЗАГЫКОВАТИСЯ [загыковатис'а], *куйус'а, куйес'а, недок.* Заїкатися. *Т'ашко му говорити, бо загыкуйес'а.*

ЗАГБІНЯНИК [загын'аник], а, ч., кул. Пиріг з розкочаного тіста, згорнутого в трубку кількома шарами, між якими міститься начинка; струдель. *Йа 'л'убл'у загын'аник и'с:ыром.*

ЗАГІКАТИ, айу, аш (айеш), док. Почати викрикувати із зависті. *Она йак увид'іла Йулину в'шубі, та йак загікала на н'у!* Пор. **гікати**.

ЗАГЛАЄНИЙ [загла'єний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заглаїти**. *Загла'єна д'ітина, загла'єний 'голот.*

ЗАГЛАЇТИ [загла'їти], айу, айіш, док. Заспокоїти людину або організм, примирити, залагодити яку-небудь справу. *Загла'їтам д'ітину, бо 'дуже ре'вала.* ♦ **Загла'їти 'ворога (душу)** – заморити черв'яка, трохи вгамувати голод. *Загла'їла Полан'а 'ворога та май'добрів'стала.* Пор. **глаїти**.

ЗАГЛАЇТИСЯ [загла'їтис'а], айус'а, айіс'а, док. Заспокоїтися. *Ростел:и ми 'читаво 'ногу, та май не'болит н'а, 'мало с'а загла'їла.* Пор. **глаїтися**.

ЗАГЛУБІТИ див. **заглублювати**.

ЗАГЛУБІТИСЯ див. **заглублюватися**.

ЗАГЛУБЛЮВАТИ [заг'лубл'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАГЛУБЛЯТИ** [заг'лубл'яти], 'л'айу, 'лубл'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗАГЛУБІТИ** [заг'лубити], 'лубл'у, 'лубиш, док. Заглибити. *Не'заг'лубл'уйте так шалунки: туй 'доста тверда зе'мл'а.* Пор. **глубіти**.

ЗАГЛУБЛЮВАТИСЯ [заг'лубл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, і **ЗАГЛУБЛЯТИСЯ** [заг'лубл'ятис'а], 'л'айус'а, 'лубл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **ЗАГЛУБІТИСЯ** [заг'лубитис'а], 'лубл'ус'а, 'лубис'а, док. Заглиблюватися. *Мы с'а 'зачали заг'лубл'овати та натрафиліс'ме на нору.* Пор. **глубітися**.

ЗАГЛУБЛЯТИ див. **заглублювати**.

ЗАГЛУБЛЯТИСЯ див. **заглублюватися**.

ЗАГЛУБОКИЙ, а, е. Трохи глибший, ніж звичайно або потрібно, глибокуватий. *Заглубокий шанц.* Див. ще **п'оглубокий**. Антонім **з'амілкый**. Пор. **глуб'окий**.

ЗАГЛУБОКО, присл. Трохи глибше, ніж звичайно або потрібно, глибокувато. *Ис'у 'йаму ты 'укопав 'заглубоко.* Див. ще **п'оглубоко**. Антонім **з'амілко**. Пор. **глуб'око**.

ЗАГЛУПІТИ див. **заглуплювати**.

ЗАГЛУПЛЕНИЙ, а, е. Одурманений. *Заглу'пленый жед'нов чулувік.*

ЗАГЛУПЛЮВАНЕ [заг'лупл'ован'є], а, с. Одурманювання. Пор. **заглуплювати**.

ЗАГЛУПЛЮВАТИ [заг'лупл'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАГЛУПЛЯТИ** [заг'лупл'яти], 'л'айу, 'лупл'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗАГЛУПІТИ** [заг'лупити], 'лупл'у, 'лупиш, док. Одурманювати. *Не'заг'лупл'уй лиг'нишча иче й ты, бо в:ун і так дур'ный.* Пор. **гупіти**.

ЗАГЛУПЛЯТИ див. **заглуплювати**.

ЗАГНАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. до **загнати**
1, 2. *Загнане в ку'тиці'свин'а.* *Загнаний у б'овт за хл'ібом д'іт'вак.*

ЗАГНАТИ див. **заганяти**.

ЗАГНІТЛИВЕЦЬ [загн'ітлиць'], вц'а, ч., *зневаж.* Худий, хворобливий, з сірим обличчям чоловік. *Тот загн'ітлиць'не'б'іруєе говорити, а та'кый не'добрий.*

ЗАГНІТЛИВИЙ [загн'ітливий], а, е. Худий, хворобливий, з сірим обличчям. *Загн'ітлива д'івка.*

ЗАГНІТЛИВКА [загн'ітливка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **загнітлицевь**.

ЗАГОВКАТИ [заг'овкати], айу, каш (айеш), док. Голосно покликати з вигуком «гов!». *Ми'гал'заг'овкав на Йуру.* Пор. **говкати**.

ЗАГОЙКАТИ [заг'ойкати], айу, каш (кайеш), док. Закричати надто голосно. *Ба ко на н'а заг'ойкав?* Див. ще **загулюкати**. Пор. **гойкати**.

ЗАГОЛЕННИЙ, а, е. Те саме, що **загандранний**. *Олена заго'лена* (вираз, яким дражняться).

ЗАГОЛІТИ див. **заг'блювати**.

ЗАГОЛІТИСЯ див. **заг'блюватися**.

ЗАГОЛОМШЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заголомшіти**. *Заголом'шений 'камін'ом, хл'опці'у'нав на зим'у.* Див. ще **зачмеленний**, **причмеленний**.

ЗАГОЛОМШІТИ див. **заголомшувати**.

ЗАГОЛОМШОВАТИ, г'д'л'омшуйу, г'д'л'омшуйеш, *недок.*, **ЗАГОЛОМШІТИ**, г'д'л'омшу, гол'ом'шиш, док. Сильним ударом (звичайно по голові) позбавляти свідомості або життя, приголомшувати. *Д'іт'вак заголом'шив дры'вом пац'а.* *Жи'ву 'рыбу спершу заг'д'л'омши'ют, а пак тож из нив 'р'обл'ат.* Див. ще **зачмелювати**, **учмеліти**. Пор. **голомшіти**.

ЗАГОЛОСІТИ див. **заголошувати**.

ЗАГОЛОСІТИСЯ див. **заголошуватися**.

ЗАГОЛОШЕНИЙ, а, е. Такий, на якого донесли. *Іван заголо'шений на кум'тет, ичо п'обив су'с'іда.* Див. ще **гол'ошений**, **приданий**.

ЗАГОЛОШОВАТИ, г'д'л'ошуйу, г'д'л'ошуйеш, *недок.*, **ЗАГОЛОСІТИ**, г'д'л'ошу, гол'осиш, док., *кого.* Донести на кого-небудь. *Она го заголо'сила, ичо крав.* Див. ще **замелдовати**, **нап'равити**, **придати**. Пор. **голосити**.

ЗАГОЛОШОВАТИСЯ [заг'олошоватис'а], г'д'л'ошуйус'а, г'д'л'ошуйес'а, док., **ЗАГОЛОСІТИСЯ** [заг'олоситис'а], г'д'л'ошус'а, голо'сис'а, док. 1. Прийти з повинною, заявити на себе. *Петро заголо'сивс'а на кум'тет, ичо п'обив Івана.* 2. Зголоситися. *'Мамка заголо'сила с'а прийти на збори 'місто 'н'анка.* Див. ще **замелдоватися**. Пор. **голоситися**.

ЗАГОЛЬОВАТИ [заг'ол'овати], 'гол'уйу, 'гол'уйеш і **ЗАГОЛЯТИ** [заг'ол'ати], 'л'айу, 'гол'аш ('л'айеш), *недок.*, **ЗАГОЛИТИ**, 'гол'у, 'голиш, *док.* Те саме, що **загандровати**.

ЗАГОЛЬОВАТИСЯ [заг'ол'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а і **ЗАГОЛЯТИСЯ** [заг'ол'атис'а], 'л'айус'а, 'гол'ас'а ('л'айес'а), *недок.*, **ЗАГОЛИТИСЯ** [заг'олитис'а], 'гол'ус'а, 'голис'а, *док.* Те саме, що **загандроватися**. *Мар'ичко, не заг'ол'айс'а, бо вто не файно.*

ЗАГОЛЯТИ *див.* **загольовати**.

ЗАГОЛЯТИСЯ *див.* **загольоватися**.

ЗАГОРДИТИСЯ [загур'д'ітис'а], д'ійус'а, д'ійес'а, *док.* Загордитися, ставати гордовитим, пихатим. *Так с'а Мигал' загур'д'ів, шчо й л'уди вже не познайе.*

ЗАГОРОДА, *ы, ж.* Загороджена ділянка землі. *У загуруд'і скопсилс'ме траву.*

ЗАГОТОВАЧ, 'ча, ч. Заготівельник. *Прійшов до нас заготовач тил'а купити на мн'асо.*

ЗАГОШИТИСЯ [заг'ошитис'а], г'ошус'а, 'шис'а, *док.* Зробити намагання. *Заг'ошивс'а удремонтувати ворота.* *Див.* ще **ногошитися**. Пор. **гошитися**.

ЗАГРАБКАНЬ [заг'рапканий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **загרבкати** *Заграпканий горот.*

ЗАГРАБКАТИ [заг'рапкати], айу, аш (айеш), *док.* Загребти граблями сіно, отаву і под. *Йак поноситє пласты, та йа за вами заг'рапкайу.* *Див.* ще **загребті** 2. Пор. **гרבкати**.

ЗАГРАБКАТИСЯ [заг'рапкатис'а], ац'а (айес'а), *док.* Стати зібраним граблями (про сіно, отаву і под.). *Не заг'рабкалас'а втава файно, бо прис'ичул'е в'еліке.*

ЗАГРАНІЧНЬ, а, е. Закордонний. *Загранична б'д'ін.*

ЗАГРЕБСТІ [заг'репс'ти], 'ребу, ребеш, *док.*, с.г. 1. Покрити щось глиною або чим-небудь іншим. 2. с.г. Те саме, що **загרבкати**. Пор. **гребсті**.

ЗАГРОЗІТИСЯ [заг'розитис'а], 'р'ожус'а, 'розис'а, *док.*, *на кого.* Заборонити, наказати. *Йа загрозилас'а на н'ого, вбы таке буш не робив.* Пор. **грозітися**.

ЗАГУЛЮКАТИ [загу'л'укати], айу, аш (йеш), *док.* Те саме, що **загбкати**. Пор. **гулюкати**.

ЗАГУРЬЧОВАТИ [загур'човати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗАГУРЬЧИТИ** [загур'чити], 'чу, 'чиш, *док.* Додавати до страви гіркого. *Дуже с' загур'чила р'іту.* Пор. **гурьчіти**.

ЗАГУРЬЧОВАТИСЯ [загур'човатис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **ЗАГУРЬЧИТИСЯ** [загур'читис'а], 'чус'а, 'чис'а, *док.* Спожити чогось гіркого. *Йа л'убл'у мало загур'читис'а.* Пор. **гурьчітися**.

ЗАГУСЛЯНЬ [загус'л'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **загусляти** 1. *Загус'л'аний танец'.*

ЗАГУСЛЯТИ [загус'л'ати], 'л'айу, 'гус'л'аш ('л'айеш), *док.* 1. Заграти на скрипці. *Див.* ще **загусті**. 2. 'л'айе, *перен.* Захрипіти в грудях у старої чи хворої людини. *Н'іч го не бо'лит, лиш' дуже му гус'л'ат у груд'ох.* Пор. **гусляти**.

ЗАГУСТІ, гу'ду, гу'деш, *док.* Те саме, що **загусляти** 1. Пор. **густі**.

ЗАГУСТЬ, а, е. Трохи густіший, ніж звичайно або потрібно. *Загустый бетон.* *Див.* ще **погустый**. Антонім **з'арідкий**.

ЗАГУСТО. Присл. до **загустый**. *Не вдри токан так загусто.* *Див.* ще **погусто**. Антонім **з'арідко**.

ЗАГУЧАТИ, гу'чу, гучиш, *док.* Почати гучати, шуміти. *Шч'ос'ми у вус'і загучало.* Пор. **гучати**.

ЗАГАЗДІЛЬ [загаз'д'ільй], а, е. Розбагатілий. *Загаз'д'ільй за чужьей трут.* *Див.* ще **загымзілий** 2, **закыслый** 2.

ЗАГАЗДІТИ [загаз'д'іти], д'ійу, д'ійеш, *док.* Розбагатіти. *Петро читаво загаз'д'ів.* *Див.* ще **загымзіти**, **закыснути**, **затыти**. Пор. **газдіти**.

ЗАГАЗДОВАТИ, 'дуйу, 'дуйеш, *док.* Почати господарювати. *Побстроїлис'мес'а тай загаздо'вали.* Пор. **газдова́ти**.

ЗАГАРБУЛЯНЬ [загар'бул'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **загарбуляти**. *Загарбул'аний у двур'камін'.* *Див.* ще **закачуляний**.

ЗАГАРБУЛЯТИ [загарбул'ати], 'л'айу, 'бул'аш ('л'айеш), *док.* Котячи перемістити що-небудь у якесь місце; закотити. *Загарбул'алис'ме камін' з вулиц'і у двур.* Пор. **гарбуляти**.

ЗАГАРБУЛЯТИСЯ [загарбул'атис'а], 'л'айус'а, 'бул'ас'а ('л'айес'а), *док.* Котячись переміститися з одного місця в інше. *Загарбул'алас'а одна д'ын'а в колиш'у.* Пор. **гарбулятися**.

ЗАГЫМЗІЛЬ, а, е. 1. Дієприкм. пас. мин. ч. до **загымзіти** 1. *Загымз'іле мн'асо.* 2. Те саме, що **загазділий** 2. *Затымз'ільй сус'іт.*

ЗАГЫМЗІТИ [загымз'іти], м'жу, м'зиш, *док.* 1. Набути великої кількості черв'яків (про м'ясо і под.). *Ус'е мн'асо загымз'іло черва'ками.* 2. *перен.* Те саме, що **загаздіти**.

ЗАГЫНДАТИ, ат (айе), *док.* Почати вимовляти нечленороздільні звуки (прото немовля). *Наша Цил'ка загындала.* Пор. **гындати**.

ЗАГЫНІТИ [загын'іти], ійу, ійеш, *док.* Захворіти на тривалий час. *Давно ващ'у йу'лину не витко, ци хут'не загын'іла в'іят?* Пор. **гыніти**.

ЗАГОМБАНЬ, а, е. Застебнутий на гудзики. *Загомбана со'рочка.* *Див.* ще **зак'аччаний** 1, **зашпунканий**, **зашпункований**, **защпунканий**, **зашпункований**.

ЗАГОМБАТИ *див.* загомбовати.

ЗАГОМБАТИСЯ *див.* загомбоватися.

ЗАГОМБОВАНЕ [за'гомбован'є], а, с. Застібання гудзиків. *Довге в тебе, Йурику, за'гомбован'є, май скоро с'а хытай.* Див. ще **закáччоване 1**, **зашпунковане**, **зашпунковане**. Пор. **загомбовати**.

ЗАГОМБОВАТИ, 'гомбу́йу, 'гомбу́йеш, *недок.*, **ЗАГОМБАТИ**, 'байу, 'гомбаш (байеш), *док.* Застібати гудзика. *Увун н'ігда не за'гомбу́йє сдрóчку пун'шцйув.* Див. ще **закáччовати**, **зашпунковати**, **зашпунковувати**, **зашпунковати**, **зашпунковувати**. Пор. **гомба́ти**.

ЗАГОМБОВАТИСЯ [за'гомбоватис'а], 'гомбу́йс'а, 'гомбу́йс'а, *недок.*, **ЗАГОМБАТИСЯ** [загомбатис'а], 'байус'а, 'гомбас'а (байес'а), *док.* Застібатися на гудзика. *Загомбайс'а, бо прусту-дис'а.* Див. ще **закáччоватися**, **зашпунковатися**, **зашпунковуватися**, **зашпунковуватися**. Пор. **гомба́тися**.

ЗАГРÉБИТИ, бит, *док.* Забажатися. *Шчóс' ій за'гребило, та невр'аду іуу.* Пор. **грéбити**.

ЗАГРЬОХКАТИ [загр'охкати], айє, *док.* Захрюкати. *Пурус'а за'гр'охкало до н'а.* Пор. **грью́хкати**.

ЗАГУБОВА́ТИ 'бу́йу, 'бу́йеш, *док.* Забезпечити власне слово грішми або матеріально (переважно в грі в карти). *Іа загу́бовати карту і поклавим на стул с'тóнку.* Пор. **губова́ти**.

ЗАДАВКА, ы, ж., *мед.* Дифтерія. У *нашуу ро-дин'і, хвала 'Бóгу, н'іко не бул'ів на 'задавку.*

ЗАДАЛЕКЫЙ, а, е. Дальший, ніж звичайно або потрібно; далекуватий. *Задалека ми до-рога на рóбóту.* Див. ще **пóдалекый**. Антонім **зáблизкый**.

ЗАДАЛЕКО. Присл. до **зáдалекый**. *Задалеко ми ходити на рóбóту.* Див. ще **пóдалеко**. Антонім **зáблизько**.

ЗАДАРИ́ТИ *див.* задарьовати.

ЗАДА́РМО, *присл.* Те саме, що **да́рмо**. *Сис'і б'іцїл'і брат ми дав задармо.*

ЗАДАРНИНА́, 'ны, ж. Те, що отримане задарма. *Задарнину вс'і 'л'убл'ат.*

ЗАДАРНИНКА́, 'кы, ж., *ірон.* Зменш. до **задарнинна́**. *Мар'іка навчєна лиш на задарнинку, н'і за шчо бы не платила.*

ЗАДА́РОВАТИ *див.* задарьовати.

ЗАДА́РЬ ['задар'], *присл.* 1. Задарма, даром. *Іс'а ло'пата ми с'а прийшла 'задар'.* Див. ще **задарьньо**, **набóже**. 2. Те саме, що **да́рмо**. *'Задар' му 'кажу, абы ми не робив таке.* Антонім **неза́дарь**.

ЗАДА́РЬНЫЙ [за'дар'н'ый], а, е. Безплатний, даремний. *Із за'дарн'уйу рóботы н'іч.*

ЗАДА́РЬНЬО [за'дар'н'о], *присл.* Те саме, що **за́дарь**. *Такий махун, шчо лиш ус'о за'дар'н'о 'хоче.*

ЗАДА́РЬОВАТИ [за'дар'овати], р'уйу, р'уйеш і **ЗАДА́РОВОВАТИ**, 'рòвуйу, 'рòвуйеш, *недок.*, **ЗАДА́РИТИ**, 'р'у, 'риш, *док.* Давати кому-небудь багато подарунків. *Так го за'дар'ила, шчо став ид н'уй 'дуже 'добрий.* *За'дар'уй ій, не за'дар'уй, а вна с'а і так на н'а 'ду́йє.* Пор. **да́ри́ти**.

ЗА́ДВЫ́ЧИ [за'двычї], *присл.* За два рази. *'Задвычї м приходила за дувгом, 'айбо н'іч им не 'уходила.*

ЗАДВО́РИТИ, 'вòр'у, 'вориш, *док.*, *вульг.* Здійснити короткочасні статеві зносини. *'Мало субї за-дворив тай пучиòв гет.* Див. ще **задрьымбати**. Пор. **дворі́ти**.

ЗАДЕМПОВА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **задемпова́ти**. *Задемпован'і 'д'іры.*

ЗАДЕМПОВА́ТИ *див.* задемповувати.

ЗАДЕМПОВА́ТИ, 'пòвуйу, 'пòвуйеш, *недок.*, **ЗАДЕМПОВА́ТИ**, 'пуйу, 'пуйеш, *док.* Заповнювати дірки, щілини; законопачувати. *Задемп-овав на 'хыжї вс'і 'д'іры, рускул'ібины, тр'ішчыны.* Пор. **демпова́ти**.

ЗАДЕНЦЬОВА́НИЙ [заде"нц'ований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заденцья́ти**. *Заде"нц'ована дуї'ниц'а.* Див. ще **заденчєний**.

ЗАДЕНЦЬОВА́ТИ *див.* заденцьяовувати.

ЗАДЕНЦЬОВА́ТИСЯ *див.* заденцьяовуватися.

ЗАДЕНЦЬОВА́ТИ [заде"нц'овати], 'ц'òвуйу, 'ц'òвуйеш, *недок.*, **ЗАДЕНЦЬОВА́ТИ** [заде"нц'овати], 'ц'уйу, 'ц'уйеш і **ЗАДЕНЧІ́ТИ** [заденчити] 'чу, 'чиш, *док.* Вставляти нове дно. *Заде"нц'овав ми бадòгар 'два 'відра.* Пор. **денцья́ти**.

ЗАДЕНЦЬОВА́ВАТИСЯ [заде"нц'оватис'а], 'ц'òвуйєс'а, *недок.*, **ЗАДЕНЦЬОВА́ТИСЯ** [заде"нц'оватис'а], 'ц'уйєс'а і **ЗАДЕНЧІ́ТИСЯ** [заденчитис'а], 'чиц'а, *док.* Вставлятися (про нове дно). *Ас'а 'відро 'добре заденчит, та не' буде те-чи.* Пор. **денцья́ватися**.

ЗАДЕНЧЄ́НИЙ [заденчєнный], а, е. Те саме, що **заденцьяований**.

ЗАДЕНЧІ́ТИ *див.* заденцьяовувати.

ЗАДЕНЧІ́ТИСЯ *див.* заденцьяовуватися.

ЗАДЕРЕВІ́ЛЫЙ [задирив'ільий], а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **задереві́ти**. *Задири'в'іла ум 'сижін'а нога.* Див. ще **подереві́лий**.

ЗАДЕРЕВІ́ТИ [задирив'іти], 'війу, 'війеш, *док.* Втрапити чутливість; задерев'яніти. *'Утивим 'на-ленкы, та 'мало м задири'вів, та не' 'чууу так 'бòл'і.* Див. ще **подереві́ти**. Пор. **дереві́ти**.

ЗАДÉРТИ *див.* задира́ти.

ЗАДÉРТЫЙ, а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **задэ́рти**. *За'дэртый пес, за'дэрта жо'на.*

ЗА́ДЕШЕВЫЙ, а, е. Дешевший, ніж звичайно або потрібно. *Сведер хут'і 'задешевый, 'айбо 'доста 'файный.* Див. ще **пóдешевый**. Антонім **зáдорогый**.

ЗАДЕШЕВО, а, е. Дешевше, ніж звичайно або потрібно. *Сведер хут і 'задешеве куплений, 'айбо 'дужый.* Див. ще **пóдешеве**. Антонім **зáдорого**.

ЗАДЗЬÓВБАНЫЙ [за'з'óвбаный], а, е. Діє-прикм. акт. мин. ч. до **зadzьóвбати 1, 2.** *За'з'óвбана кури'ми пше'ниці'а. За'з'óвбана 'їастр'абом 'куриці'а.*

ЗАДЗЬÓВБАТИ [за'з'óвбати], айе, док. 1. З'їсти все (про птаха). *Куриці'а за'з'óвбала вс'у пше'ниці'у.* 2. Заклювати дзьобом на смерть. *'їастр'аб за'з'óвбав 'куриці'у.* Пор. **дзьóвбати**.

ЗАДІРАНЕ [задиран'е], а, с. Дія, якою дражнять кого-небудь, дражніння. *'їурови вже наду'їло задиран'е 'тóйі 'д'івки.*

ЗАДИРА́ТИ, 'райу, 'дираш (райеш), *недок.*, **ЗАДЕРТИ**, 'задру, 'задреш, *док.*, *кого.* Дражнити, сердити кого-небудь. *Не зади'рай пса. Задрі го!* (так навмисне дражнять дражливу людину).

ЗАДИРА́ТИСЯ [задиратис'а], 'райу'са, 'дирас':а (райес':а), *недок.* Дражнитися. *Петро 'л'убиці'а зади'рати з 'д'івками. Не задирай'са с псом, бо в'кусит':а.*

ЗАДЫ́МЛ'ОВАТИ [за'дымл'овати], 'л'уйу, 'л'уйш, *недок.*, **ЗАДЫ́МИТИ** [зады'мити], 'дымл'у, 'миш, *док.* 1. Наповнювати димом. *Ус'у 'бд'їж зады'мив.* 2. Те саме, що **забудіти**. *'Шóвдыр'т'реба 'добре зады'мити, 'абы с'а не' прув'н'ав.*

ЗАДЫ́МЛ'ОВАТИСЯ [зад'ымл'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес':а, *недок.*, **ЗАДЫ́МИ́ТИСЯ** [зад'ымитис'а], 'дымл'уйес'а, *док.* 1. Наповнюватися димом. *Зады'милас'а вс'а 'хыжа.* 2. Те саме, що **забудітися**. *Соло'нина шче с'а не' зады'мила.*

ЗАДІТІ́НИТИСЯ [зад'і'тинитис'а], ниц':а, *док.* Почати що-небудь усвідомлювати – задивлятися на що-небудь, впізнавати близьких, посміхатися до них і под. (про немовля). *Уже с'а 'наша внучка май зад'і'тiniла, вже й 'банку позна'їе.*

ЗА́ДОВГЫЙ [зadóвгый], а, е. Трохи довший, ніж звичайно або потрібно; довгуватий. *'Задóвгі рука'вы.* Див. ще **пóдовгы́й**. Антонім **зáкурты́й**.

ЗА́ДОВГО [zadóвго]. Присл. до **зadóвгы́й**. *'Задóвго не' 'было т'а 'дома.* Див. ще **пóдовго**. Антонім **пóкурого**.

ЗАДОВГОВА́ТИ [zadóвго'вати], 'гу́у, 'гу́еш, *недок.*, **ЗАДОВЖІ́ТИ** [zadóв'жити], 'жу, 'жиш, *док.*, *кому.* Заборгувати перед ким-небудь. *'Читаво м задóв'жила 'кумови.* Пор. **довговáти**.

ЗАДОВГОВА́ТИСЯ [zadóвго'ватис'а], 'гу́йус'а, 'гу́йес':а, *недок.*, **ЗАДОВЖІ́ТИСЯ** [zadóв'житис'а], 'жус'а, 'жис':а, *док.*, *перед ким.* Те саме, що **зadóвговáти**. *'Доста м с'а задóв'жила 'перет сус'ідам.* Пор. **зadóвговáти**.

ЗАДОВЖЕ́НЫЙ [zadóв'женный], а, е. Який заборгував. *'Доста м был 'читаво задóв'женный сус'ідам.*

ЗАДОВЖІ́ТИ *див. zadóвговáти.*

ЗАДОЖДЖІ́ТИ [zadóж'жити], 'з'ит, *док.* Задощити. *'Абы лиш не задóж'зило, бо не' 'усохне в'тава.* Пор. **дожджіти**.

ЗАДОРОГЫ́Й, а, е. Дорожчий, ніж звичайно; дорогуватий. *'Задороге 'с'іно у вас.* Див. ще **пóдорогы́й**.

ЗАДРІ́СКАНЫЙ, а, е. Забрисканий; забруднений нечистотами. *'Задрискана 'їарда (д'і'тина).* Див. ще **нодрі́сканы́й**.

ЗАДРІ́СКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Забрискати рідиною, нечистотами. *'Кури задрискали двур.* Див. ще **подрі́скати**. Пор. **дрі́скати**.

ЗАДРІ́СКАТИСЯ [zadr'iskatıs'a], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Забрискатися рідиною; забруднитися нечистотами (про малу дитину, безпомічну людину). *'Задрискалам с'а пар'диці'ами. 'Геці'а задрискала д'і'тина.* Див. ще **подрі́скатися**. Пор. **дрі́скатися**.

ЗАДРІ́СТАНЫЙ, а, е. Забруднений нечистотами в результаті проносу. *'Задристан'і 'там'і.* Див. ще **нодрі́станый**.

ЗАДРИ́СТАТИ, 'ришчу, 'ришчеш, *док.* В результаті проносу забруднити що-небудь. *'Задристали 'буду, шчо 'н'і'де с'тати.* Див. ще **нодрі́стáти 1**. Пор. **дри́стáти**.

ЗАДРИ́СТА́ТИСЯ [zadrıs'tatıs'a], 'ришчус'а, 'ришчес':а, *док.* Забруднитися в результаті проносу. *'Задристатас'а д'і'тина.* Див. ще **подрі́стáтися**. Пор. **дри́стáтися**.

ЗАДРЬІ́ГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Почати розмахувати, бити ногами; задригати. *'Уд злости задрыгав обо'ма но'гами.* Пор. **дры́гати**.

ЗАДРЫ́ГО́НИТИ [zadr'ygun'iti], гу'н'у, го'ниш, *док.* Заговорити невиразно, нечітко, з вадами в мовленні. *'Увун шчус' задрыгун'ів, 'айбо йа го не' 'пóрозуміла.* Пор. **дры́гоніти**.

ЗАДРЬІ́ЛЕНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зadры́лити**. *'Задрылена на вус п'лита.* Див. ще **зadры́ляны́й, задр'уляны́й**.

ЗАДРЬІ́ЛИТИ *див. zadры́льовати.*

ЗАДРЬІ́Л'ОВАНЕ [zadr'yl'ovan'e], а, с. Заштовхування; закидування. *'Задрыл'ован'е (зad'ryл'ован'е) кыма'ку в ко'лиши'у.* Див. ще **зadры́льоване**. Пор. **зadры́льовати**.

ЗАДРЬІ́ЛЬОВАТИ [zadr'yl'ovati], 'л'уйу, 'л'уйеш, *недок.*, **ЗАДРЬІ́ЛЯТИ** [zadr'yl'яти], 'л'айу, 'рыл'аш (л'айеш) і **ЗАДРЬІ́ЛИТИ** [zadr'yl'ити], 'л'у, лиш, *док.* Заштовхувати; закидувати. *'Задрыл'того кыма'ка в двур.* Див. ще **зadры́льовати**. Пор. **дры́ляти**.

ЗАДРЬІ́ЛЯНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зadры́ляти**. *'Задрыл'ані у ко'лиши'у кыма'кы.*

ЗАДРЬІ́ЛЯТИ *див. zadры́льовати.*

ЗАДРЬМБАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **задрьмбати**. *Задрьмбана* 'д'івка, *задрьмбаний рббтбв*.

ЗАДРЬМБАТИ, айу, аш (айеш), *док.*, *вульг.* 1. Те саме, що **задворіти**. 2. *перен.* Замучити безпервною роботою. *Ты мене вже задрьмбала с т'воим кошін'ом*. Пор. **дрьмбати**.

ЗАДРЬМБАТИСЯ [задрьмбатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *вульг.* Замучитися безпервною роботою. *Задрьмбавимс'а вже и:с:им бетоном*. Пор. **дрьмбатися**.

ЗАДРҮЛЬОВАНЄ [задр'ул'ован'є], а, с. Те саме, що **задрьльованс**. Пор. **задрьльовати**.

ЗАДРҮЛЬОВАТИ [задр'ул'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАДРҮЛЯТИ** [задр'ул'ати], л'айу, р'ул'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **задрьльовати**. Пор. **друляти**.

ЗАДРҮЛЯНИЙ [задр'ул'аний], а, е. Те саме, що **задрьлений**.

ЗАДРҮЛЯТИ *див.* **задрьльовати**.

ЗАДРУТОВАНІЙ, а, е. Пов'язаний дротом. *Задрутован'і д'вир'і*.

ЗАДРУТОВАТИ, т'уйу, т'уйеш, *док.* Пов'язати дротом. *Так им задрутовав плут, шчо вже йакыйіс' час потриват*. Див. ще **подрутовати**. Пор. **друтовати**.

ЗАДҮБКАТИ [зад'упкати], айу, аш (айеш), *док.* Затупотіти. Пор. **дубкати**.

ЗАДУГОВАНІЙ, а, е. Заткнутий затичкою (пробкою). *Задугована скл'анка*.

ЗАДУЖАЛЬЙ, а, е. Зміцнілий. *Задужальый чулувік*.

ЗАДУЖАНЄ [зад'ужан'є], а, с. Стан, при якому людина стала міцнішою. *Моє задужан'є с'а зачало, йак им став май'лехко робити*. Пор. **задужати**.

ЗАДУЖАТИ, жайу, дужаш (жайеш), *док.* Зміцніти, особливо після хвороби. *Йак им зачав йісти дбру йіду, тай май задужавим*.

ЗАДУРЄНИЙ, а, е. Заманений. *Задурене па'ч'а хот'ло с'а лувати с' куц'а*.

ЗАДУРІТИ *див.* **задурьовати**.

ЗАДҮРКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **подуркати**. *Кос' задуркав у д'вир'і*. Пор. **дуркати**.

ЗАДҮРЬОВАНЄ [задур'ован'є], а, с. Заманювання. *Задур'ован'є па'ц'ати в хл'ів*.

ЗАДҮРЬОВАТИ [задур'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ЗАДУРИТИ** [задурити], дур'у, дуриш, *док.* Заманювати. *Пружл'ат'і копылц'і задурили* 'д'івку в кор'чі *та позбытковалис'а над нив* (н'ів).

ЗАДЯКОВАТИ [зад'аковати], куйу, куйеш, *док.* Заробити виконанням обов'язків дяка. *Зад'аковав за мис'ац' беремено мукы*. Пор. **дяковати**.

ЗАЕРЖАВІТИ, віе, *док.* Заржавіти. Пор. **ержавіти**.

ЗАЕРЖАВЛЕНИЙ, а, е. Заржавілий. *Заер'жавлена пук'ова*.

ЗАЖАЛІТИ *див.* **зажаловати**.

ЗАЖАЛОВАТИ, луйу, луйеш і **ЗАЖАЛІТИ** [зажал'іти], л'уйу, л'уйеш, *док.* Відчути жаль. *За'р'ізана свин'а* 'д'обво не" хот'іла здихати, бо газ'дын'а зажаловала. Пор. **жаловати**.

ЗАЖДЖАТИ [заж'жати], ж'у, ж'еш, *док.* Зачекати. *Заж'жи н'а, йа с'коро прійду*.

ЗАЖДЖАТИСЯ [заж'жатис'а], ж'ус'а, ж'ес'а, *док.* Зачекатися. *Заж'жала с'а йа тебе, г'од'і бы с' прійшов*. Пор. **жджати**.

ЗАЖЕБРАКОВАНІЙ, а, е. Добутий жебракуванням. Зажебракований хл'іп. Див. ще **зажебраний**, **заковдваний**.

ЗАЖЕБРАКОВАТИ, куйу, куйеш, *док.* Добути жебракуванням. *Зажебраковала к'овдошка* 'мало р'іти, *солонини*. Див. ще **зажебрати**, **заковдвати**.

ЗАЖЕБРАНИЙ, а, е. Те саме, що **зажебракований**. *Зажебран'і купійкы*.

ЗАЖЕБРАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **зажебраковати**. *Зажебрала цвганка і йіды, і одежи*.

ЗАЖИВНИЙ, а, е. Товстий, угодований. *Заживна жо'на*.

ЗАЖИТОЧНИЙ, а, е. Заможний; багатий. *Ото зажиточный чулувік*.

ЗАЖМУРИТИ, мур'у, муриш, *док.* Зажмурити. ♦ **Зажмурити** 'очі – померти. *Не встиг отиц' зажмурити* 'очі, *йак св'ны зачали* 'д'іти газ'дство. Див. ще **прут'агнути** 'ногы (*див.* **протягнути**).

ЗАЖОНІТИСЯ [зажонитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Набути ознак заміжньої жінки. *Йу'лина* 'д'івков'была 'сухр'ошка, *а д'иви, йак с'а зажонила*.

ЗАЗБІРАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зазбирати**. *Зазбиран'і груши, йаблыка в саду*.

ЗАЗБИРАТИ *див.* **зазбировати**.

ЗАЗБИРОВАТИ, руйу, руйеш, *недок.*, **ЗАЗБИРАТИ**, райу, бираш (райеш), *док.* 1. Зазбирати частки за ким-небудь. *Ц'ілий дин' зазбировалам* 'яблыка *у кал'гознуму садови*. 2. *перен.* Одружитися з найгіршим (найгіршою). *Ко* 'д'обво *убират* (уби'рае), *тот зазбират* (зазби'рае).

ЗАЗВЕНІТИ [зазвин'іти], н'у, ниш, *док.* Подзвонити, задзвеніти. *Часуник зазвин'ів – треба вст'вати*. Пор. **звеніти**.

ЗАЗВІДАТИ *див.* **зазвідовати**.

ЗАЗВІДАТИСЯ *див.* **зазвідоватися**.

ЗАЗВІДОВАТИ [заз'в'ідовати], дуйу, дуйеш і **ЗАЗВІДАТИ** [заз'в'ідати], айу, аш (айеш), *док.* Запитати. *Ци мош т'а шбос' заз'в'ідовати* (заз'в'ідати)? Див. ще **позвідовати**. Пор. **звідовати**.

ЗАЗВІДОВАТИСЯ [заз'в'ідоватис'а], дуйус'а, дуйес'а і **ЗАЗВІДАТИСЯ** [заз'в'ідоватис'а], айу-

с'а, ас'а (айес'а), *док.* Запитатися. *Заз'відаламс'а* (*заз'відоваламс'а*) стрыйны, ци здо'ровый стрый. Див. ще **звідоватися**. Пор. **звідоватися**.

ЗАВОНІТИ [заво'ніти], 'вон'у, 'вониш, *док.* Задзвонити. Пор. **звоніти**.

ЗАЗУЛІН, а, е. Зозулін. *Зазулине йайце*.
▲ **Зазулини** 'чїжмы, *бот.* – зозулинець широколистий (*Oorchis latifolia*).

ЗАЗУЛІНА, ы, *жс.* Поет. до **зазуля**. *Закукала зазулина, с'іла на шфранца...*

ЗАЗУЛЯ [зазул'а], і, *жс., орн.* Зозуля звичайна (*Cuculus canorus*).

ЗАЙГРАНЫЙ, а, е. Затанцьований. *Зайгранный з мѡлдѡв тѡниц'.*

ЗАЙДЕНЬ [зайідений], а, е. З рештками їжі на губах. *Куды йдеш из зайідемым' ротом?* Див. ще **зачапканий**.

ЗАЙМАТИ [зайімати], 'майу, 'йїмаш (майеш), *недок.*, **ЗАЯТИ** [зайати], 'займу, 'займеш, *док.* Забрати худобину, що зайшла в чужий город, з метою вимагати компенсацію за заподіяну шкоду. *Кір'і-тв'у зайав мѡйу кѡрѡву, бо зайшла в кал'гозный лугер.*

ЗАІСТИ [зайісти], 'йїм, 'йїш, *док.* 1. Доїсти. *Треба зайісти, шчо с'а з гостини встало.* 2. Трохи поїсти. *Зайім шчѡс', та йдеме гет.*

ЗАЙГРАТИ, 'райу, 'заиграш (й'граєш), *док.* Затанцювати. *Зайграйме си ѡден тѡниц', тай'дос-та.* Пор. **играти**.

ЗАЙДА ы, ч., *жс.* 1. Прийшла (не тутешня) людина. *Вѡлѡд'а – зайда, увун не з'нашого с'єла.* Див. ще **прийшляк**. 2. Мікротопонім (місце на околиці села).

ЗАЙОЙКАТИ [зайійкати], айу, аш (айеш), *док.* Почати йойкати. *Ударивс'а клепа'чом по пер-стови та читаво зайійкав.*

ЗАЙТІСЯ¹ [зай'тис'а], 'зайдус'а, 'зайдес'а, *а, док.* Обійтися, задовольнитися. *Зайдис'а тым, шчо майеш.*

ЗАЙТІСЯ² [зай'тис'а], 'зайдес'а, *док.* Опинитися в такому стані під час сильного плачу, коли *голос зникає (про немовля). *Д'їтина с'а так роз-рєвала, шчо вун' зайідлас'а.*

ЗАКАБРІТИ, 'р'у, 'риш, *док.* Посіпати про-кльонами, заматюкатися. *Увун ми так закабрів, шчо йа с'а аш пер'єнула.* Пор. **кабріти**.

ЗАКАЖЕНЫЙ, а, е. Який почав псуватися (про харчі). 'Мало закажєный сыр.

ЗАКАЖОВАТИСЯ [зака'жоватис'а], жуйес'а, **ЗАКАЗІТИСЯ** [зака'зитис'а], 'зиц'а, *док.* Почати псуватися (про харчі). *Брынза с'а за'кажує.* Пор. **казітися**.

ЗАКАЗ, у, ч. Наказ; заборона. *Бірув дав 'казак не знати коровы 'насти Гур'їпотоки.*

ЗАКАЗАТИ *див.* **заказовати**.

ЗАКАЗІТИСЯ *див.* **заказоватися**.

ЗАКАЗОВАНЕ [за'казован'є], а, с. 1. Замовляння. 2. Наказ; заборона. Пор. **заказовати**.

ЗАКАЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, *недок.*, **ЗАКА-ЗАТИ**, 'кажу, 'кажеш, *док.* 1. Замовляти. *Зака'залам дун'ч'і, вбы ми купила 'файну свиту.* 2. кому. Наказувати; забороняти. *Йѡго жо'на зака'зала му хо-'дити до 'мамкы.*

ЗАКАЛЕНЬ, а, е. Загартований (про метал). *Закалена пут'кова.*

ЗАКАЛЬОВАТИ *див.* **закальоватися**.

ЗАКАЛЬОВАНЕ [за'кал'ован'є], а, с. Загартовування металу. *За'кал'ован'є зил'їза.*

ЗАКАЛЬОВАТИ [за'кал'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАКАЛІТИ**, 'л'у, 'лиц, *док.* Загартовувати метал. *Зил'їзо за'кал'уйут, вбы 'было май тверде і май сил'не.* Пор. **каліти**.

ЗАКАЛЬОВАТИСЯ [за'кал'оватис'а], л'уйес'а, *недок.*, **ЗАКАЛІТИСЯ** [закалітис'а], 'лиц'а, *док.* Загартуватися (про метал). *Обы зил'їзо 'было тверде, мусит закал'итис'а.* Пор. **калітисся**.

ЗАКАЛЯНЕНЬ [за'кал'анєний], а, е. Те саме, що **закаляний**.

ЗАКАЛЯНИТИ [за'кал'анити], н'у, ниш, *док.* Те саме, що **заваляти**. *Мар'їчко, по'мылам ти нуш-кы, а ты йїх уїят за'кал'анила.* Пор. **калянити**.

ЗАКАЛЯНИТИСЯ [за'кал'анитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Те саме, що **завалятися**. *За'кал'ани-лис'а 'чїжмы.* Пор. **калянитися**.

ЗАКАЛЯНЫЙ [за'кал'аный], а, е. Те саме, що **завалєний**. *За'кал'ан'і тѡпанкы.*

ЗАКАЛЯТИ [закал'ати], 'л'айу, 'кал'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **заваляти**. *Цил'ку, дес' так закал'ав нагавичкы?* Див. ще **закалянити**, **покалянити**, **покаляти**. Пор. **каляти**.

ЗАКАЛЯТИСЯ [закал'атис'а], 'л'айус'а, 'кал'ас'а (л'айес'а), *док.* Те саме, що **завалятися**. Пор. **калятисся**.

ЗАКАМІНІЛЬ [закамін'іль], а, е. Закам'янілий.

ЗАКАМІНІТИ [закамін'іти], 'н'їйу, 'н'їйеш, *док.* Закам'янити.

ЗАКАПРАВІЛЬ, а, е. Те саме, що **каправый**. *Закап'равіле 'око.*

ЗАКАПРАВІТИ [закап'равіти], вїє, *док.* Загноїтися (про очі), зробитися каправим. *Шчѡс' ми 'ючі закап'равіли.* Див. ще **закап'равітисся**. Пор. **кап'равіти**.

ЗАКАПРАВІТИСЯ [закап'равітис'а], вїєс'а, *док.* Те саме, що **закап'равіти**. Пор. **кап'равітисся**.

ЗАКАПЧАНЬ, а, е. 1. Те саме, що **загѡм-баный**. *Закапчанный' кабат.* 2. Зачеплений (при з'єднанні), приєднаний. *Закапчана до 'воза тїл'їшка.*

ЗАКАПЧАТИ див. **закапчовати**.

ЗАКАПЧАТИСЯ див. **закапчоватися**.

ЗАКАПЧОВАНС [закапчован'є], а, с. 1. Те саме, що **загбмбованс**. 2. Приєднування. *Закапчован'є тил'ішки до воза*. Пор. **закапчовати**.

ЗАКАПЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, недок., **ЗАКАПЧАТИ**, чайу, капчаш (чайеш), док. 1. Те саме, що **загбмбовати**. *Закапчай гбмбу на вуїюши*. 2. Приєднувати. *Закапчали шче вден вагон до ндіїзда*. Пор. **канчати**.

ЗАКАПЧОВАТИСЯ [закапчоватис'а], чуйу-с'а, чуйес'а, недок., **ЗАКАПЧАТИСЯ** [закапчатис'а], чайус'а, капчас'а (чайес'а), док. 1. Те саме, що **загбмбоватися**. 2. Приєднатися, причепитися. *Закапчалис'мес'а з мотормом до трактора, тай пос'мычив нас*. Пор. **канчатися**.

ЗАКАРІКОВАНИЙ [закар'ікований], а, е. З металевим кільцем у рилі (про поросю). *Закар'іковане свин'а*. Див. ще **карікований, покарікований**.

ЗАКАРІКОВАТИ [закар'іковати], куйу, куйеш, док. Вставити в рило поросяти кільце з дроту, щоб не могло рити. *Закар'ікуй свин'а, бо вс'ый двур порыло*. Див. ще **покаріковати**. Пор. **каріковати**.

ЗАКАРТЯТИ [закарт'ати], айу, аш (айеш), док. Пограти в карти. *Закарт'алис'ме мало, пак'зачалис'ме робити*. Пор. **картятися**.

ЗАКАЧУЛЯНИЙ [закачул'аний], а, е. Те саме, що **загарбуляний**.

ЗАКАЧУЛЯТИ [закачул'ати], л'айу, чул'аш (л'айеш), док. Котячи перемістити що-небудь кудись; закотити. *Закачул'айме с'ого кымака в кол'иши'у*. Пор. **качуляти**.

ЗАКАЧУЛЯТИСЯ [закачул'атис'а], л'айус'а, чул'ас'а (л'айес'а), док. Котячися переміститися куди-небудь; закотитися. *Закачул'авс'а з беришка камін'нут самый плут*. Пор. **качулятися**.

ЗАКАШЛАТИ, айу, аш (лайеш), док. Почати кашляти, закашляти. *Кос'закашлав на двур'і*. Див. ще **захавкати**. Пор. **кашлати**.

ЗАКАШЛАТИСЯ [закашлатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Закашлятися. *Піпкав'д'ідо с'вбїу'ніну, а пак с'а'дуже закашлав*. Пор. **кашлатися**.

ЗАКВАСНЕНИЙ, а, е. Зроблений кислим. *Закваснена с'ербанка*.

ЗАКВАСНИТИ, ч'ну, ч'ниш, док. Зробити кислим. *Закваснила с'ербанку*. Пор. **квасніти**.

ЗАКВАСНИТИСЯ [закваснитис'а], ч'нус'а, ч'нис'а, док. З'їсти або випити чого-небудь кислого. *Закваснитис'а читаво мош шчавув, лис'ниц'ув*. Пор. **кваснітися**.

ЗАКВІЧАТИ, чит, док. Закувікати. *Пурус'атко закви'чало, йак им го в'з'ала в'рукы*. Пор. **квичати**.

ЗАКИ, спол. Поки. *Заки, Йулінко, с'а'верну, вбї х'ыжса'была пох'арена*.

ЗАКИПІРИТИСЯ [закіпіритис'а], р'ус'а, рис'а, док. Почати вдавати з себе мужнього, сильного. *Закіпіриламс'а, шчо не' ббїус'а, та пуш'лам из вичур'ниц' думу с'ама*. Пор. **кипіритися**.

ЗАКІВАТИ, айу, аш (айеш), док. 1. Захитати. *Закывав Йура'агош*. Див. ще **захліпати**. 2. Поворухнути. *Закывалам'перстом*. 3. Рушити з місця. *Фурман'ош с'ів на вус тай закывав гет*. Пор. **кывати**.

ЗАКІВАТИСЯ [закыватис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. 1. Захитатися. *Путко'налис'ме дерево, і вно закывалос'а*. Див. ще **залыгатися, захліпатися**. 2. Поворухнутися. *Думали, шчо чулувік мертвый, а вун закывавс'а*. Пор. **кыватися**.

ЗАКЫРВАВИТИ див. **закырвாவльовати**.

ЗАКЫРВАВИТИСЯ див. **закырвாவльоватися**.

ЗАКЫРВАВЛЕННИЙ, а, е. Закривавлений. *Закыр'вавлена сорочка*.

ЗАКЫРВАВЛЬОВАТИ [закыр'вавл'овати], л'уйу, л'уйеш, недок., **ЗАКЫРВАВИТИ**, в'у, виш, док. 1. Почати кровоточити. *Рана закыр'вавила*. 2. Закривавити. *Олекса закыр'вавив уд'раны ус'у с'орб'чу*. Див. ще **покырвавити**. Пор. **кырвавити**.

ЗАКЫРВАВЛЬОВАТИСЯ [закыр'вавл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, недок., **ЗАКЫРВАВИТИСЯ** [закыр'вавитис'а], в'ус'а, вис'а, док. Покритися кров'ю. *Пур'ізана рука закыр'вавилас'а*. Пор. **кырвавитися**.

ЗАКЫСАТИ, сайу, кысаш (сайеш), недок., **ЗАКЫСНУТИ**, ну, неш, док. 1. Закисати. 2. перен. Те саме, що **загаздіти**. *За пус'л'ідн'і годды Петро'сильно закыс*.

ЗАКЫСЛИЙ, а, е. 1. Закислий. *Закысле болото, закысл'і'ючі*. 2. Те саме, що **загазділий**. 2. *Закыслый газда*.

ЗАКЫСНУТИ див. **закысати**.

ЗАКІВЕНОВАТИ, ч'нуїу, ч'нуїеш, док. Забажати. *Куй н'а бул'іло, шчо м заківено'вала, вто ми мамка купо'вали*. Пор. **ківеновати**.

ЗАКІВКАТИ, айу, аш (айеш), док., зневаж. Заричати тонким пронизливим голосом. *Йак заківкала Крестина, та аш псы с'а попере'пужовали*. Пор. **ківкати**.

ЗАКІНЬ [закін'], ни, ж. Затінок. *За'нашбв'хыжс'ов'вічно'закін'*. Див. ще **хблуд**. 2.

ЗАКІРІТОВИТИ [закірі'товити], т'бвл'у, т'овиш, док. Заробити сторожуванням у полі. *Закірі'товити мож'было не'пудло*. Пор. **кірітовити**.

ЗАКІРІТОВЛЕННИЙ [закірі'товлений], а, е. *Закірі'т'овлен'н'і'єршїі*.

ЗАКЛАДАТИ див. **закладовати**.

ЗАКЛАДЕНИЙ, а, е. 1. Закладений. 2. Загороджений. У нас горот погано закладений, та чужа скотина туды йде. 3. Консервованый (про м'ясо, овочі, фрукти). Закладин і бгуркы. Див. ще заварьованый.

ЗАКЛАДОВАНЄ [зак'ладован'є], а, с. Консервування м'яса, овочів, фруктів. Закладован'є парадци, ивишин, мн'аса. Див. ще заварьованє. Пор. закладовати.

ЗАКЛАДОВАТИ, дуйу, дуйеш і **ЗАКЛАДАТИ**, дайу, ладаш (дайеш), *недок.*, **ЗАКЛАСТИ** [зак'ласти], ладу, деш, *док.* 1. Заповнювати отвір, заглибину, пустий простір та ін.; закладати. Закладам д'їру в хл'їві, вбы потканы в хл'їв не ходили. 2. Ставити огорожу, загороджувати. Заклади город, бо йде ти в с'ака скотина. 3. Консервувати м'ясо, овочі, фрукти. Закладам доста много парадци, дис'ат банок мн'аса. Див. ще заварьовати.

ЗАКЛАСТИ *див.* закладовати.

ЗАКЛІКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Запрошувати. Закликовалис'ме на с'вал'бу в с'їх сус'їду.

ЗАКЛІПКАТИ [зак'л'іпкати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Почати кліпати. 2. Не второпати того, про що мовиться. Йа ійу упу'їв про бїду з братом, а вна закл'іпкала. Пор. кліпкати 2.

ЗАКЛЌПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Постукасти в двері, просячи дозволу увійти. Кос'заклонав у двір'ї. Див. ще заклїнкати. Пор. клїпати.

ЗАКЛЌПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що заклїнкати. Пор. клїпкати.

ЗАКЛЌЧИТИ, чит, *док.* Стати квочкою, перестати нестися. Біла куриц'а уїят заклїчила. Пор. клїчити.

ЗАКЛЮЧЄНИЙ [закл'учєный], а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до заклїчити. Ба ци закл'учєне с'вітло в хл'їві?

ЗАКЛЮЧИТИ *див.* заклїчувати.

ЗАКЛЌЧОВАТИ [закл'учовати], чуйу, чаш (чуйеш), *недок.*, **ЗАКЛЌЧИТИ** [закл'учити], л'учу, л'учиш, *док.* Вимкнути світло (газ, електрику). Закл'учи с'вітло, бо й так витько.

ЗАКЛЌГАНЫЙ [закл'іганый], а, е, кул. Підквашене спеціальним ферментом з метою виготовлення сиру для бринзи (про молоко). Закл'іганє молоко. Пор. клїганий.

ЗАКЛЌГАТИ *див.* заклїговати.

ЗАКЛЌГОВАНЄ [закл'ігован'є], а, с. Підквашування спеціальним ферментом молока з метою приготування сиру для бринзи. Без:акл'ігован'я сыр с'а не в'їчинит.

ЗАКЛЌГОВАТИ [закл'іговати], гуйу, гуйеш, *недок.*, **ЗАКЛЌГАТИ** [закл'ігати], айу, аш (айеш), *док.*, кул. Підквашувати спеціальним ферментом молоко з метою приготування сиру для бринзи. За-

кл'ігалам ус'є с'нуши'є молоко. Див. ще склїяговати. Пор. клїгати.

ЗАКЛЌГОВАТИСЯ [закл'іговатис'а], гуйєс'а, *недок.*, **ЗАКЛЌГАТИСЯ** [закл'ігатис'а], гац'а, *док.*, кул. Те саме, що клїгатися. Не закл'ігуєс'а в н'а молоко: майже старый кл'ак. Див. ще зимитися, клїгатися.

ЗАКЛЌТЄ [закл'ат'є], т'а, с. Прокляття. Ачин'на н'ого йакєс' закл'ат'є. Закл'ат'є бы ти! (прокльон).

ЗАКЛЌТЫЙ [закл'атый], а, е. Який має неспокійну вдачу, становить загрозу для оточуючих. Ото дуже закл'ата жо'на! А иче йє такый чулу'їк закл'атый, ичо не рахуйє жу'нс'кый трут. Див. ще востлийый, востный, гутівський, дявільський, нещасный, невошний, проклятый, чортіватый, чортуський.

ЗАКЛЌТЫЙ [закл'атый], а, е, вульг. У прокльоні: Закл'атый быс'бы! 'Будь ти проклятий!'

ЗАКОВДОВАНЫЙ [зак'овдованый], а, е. Те саме, що зажебракованный.

ЗАКОВДОВАТИ [зак'овдовати], дуйу, дуйеш, *док.* Те саме, що зажебраковати. Ковдови заковдовав'ябну тайстру'р'їны. Пор. ковдовати.

ЗАКОВЫРІТИСЯ [зак'овыритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Те саме, що закорїтися. Пор. ковыріти.

ЗАКЌВТАТИ [зак'овтати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що покЌвтати. Пор. кЌвтати.

ЗАКОДКОДАКАТИ [зак'одкодакати], айу, аш (айеш), *док.* Закудкудакати. Куриц'а с'а сполюшила тай зак'откодакала. Пор. кодкодакати.

ЗАКОЛОМПОНИТИ [зак'олумпу'ніти], ч'у, заколомпоніш, *док.* Загриміти в посуді. Закулумпу'н'їв уно'чи в п'рбжн'уму відрови. Пор. коломпоніти.

ЗАКОЛЯДОВАНЫЙ [зак'улядованый], а, е. Отриманий за колядування. Закул'ядован'ї зрїші.

ЗАКОЛЯДОВАТИ [зак'улядовати], дуйу, дуйеш, *док.* 1. Те саме, що поколядовати. У'мїйуйі'д'ївкы закул'ядовалис'ме, а'далє нас п'дгостили. 2. Отримати винагороду (грошей, продуктів) за колядування. Давно закул'ядовалис'ме'мало зрїши, а май'буш ур'їху, ч'укру ко'їкового, й'аблок, ф'анку – ус'ачино.

ЗАКЌНЧЕНЫЙ, а, е. Те саме, що кЌнчений. Закончена робота.

ЗАКЌНЧИТИ *див.* закЌнчовати.

ЗАКЌНЧОВАНЄ [зак'ончован'є], а, с. Те саме, що кЌнчанє.

ЗАКЌНЧОВАТИ, кЌнчуу, кЌнчуєш, *недок.*, **ЗАКЌНЧИТИ**, кЌнчу, кЌнчиш, *док.* Те саме, що кЌнчати.

ЗАКОПАЧИТИ *див.* закопачовати.

ЗАКОПАЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗАКОПАЧИТИ**, чу, чиш, *док.* Вганяти що-небудь загострене в землю. Ты так закопачиш, ичо й'косу

уд н'а урвеш. *Зако́нач бі́гар' у'зимл'у та прий'ажу до 'н'ого стебло пар'адци'ї.* Пор. **копа́чити**.

ЗАКОРА́ВИТИ, війе, док. Стати жорстким, зашкарублим. *Мойі унучі так закоравіли, шчо не' мож іїх убути.* Пор. **кора́вити**.

ЗАКОРА́ТИСЯ [зако'ритис'а], 'к'ор'ус'а, 'корис'а, док. Стати непоступливим, непокірним. *Йу'лина закорилас'а та не' пушла на р'б'б'оту.* Див. ще **зако́вірітися**. Пор. **ко́рітися**.

ЗАКОРОЦІ́ТИСЯ [зако́рош'читис'а], 'к'ор'б'ш'чус'а, корош'чис'а, док. Почати крутитися, корчитися від болю, зуду і под. *За́корош'чилас'а д'їтина, майже ії черев'ко бо'лим.* Пор. **коро́цітися**.

ЗАКОСІ́ЧАНИЙ, а, е. Прикрашений квітами, завітчаний. *Зако́сичана 'х'яжса.*

ЗАКОСІ́ЧИТИ див. **зако́січовати**.

ЗАКОСІ́ЧИТИСЯ див. **зако́січоватися**.

ЗАКОСІ́ЧОВАНС [зако́сичован'е], а, с. Прикрашення квітами. Пор. **зако́січовати**.

ЗАКОСІ́ЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗАКОСІ́ЧИТИ**, чу, чиш, док. Прикрашати квітами, завітчувати. *Зако́сичуйут 'х'яжсу на С'ату ни'д'їл'у.* Пор. **ко́січити**.

ЗАКОСІ́ЧОВАТИСЯ [зако́сичоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **ЗАКОСІ́ЧИТИСЯ** [зако́сичитис'а], чус'а, чис'а, док. Прикрашатися квітами, завітчуватися. *Зако́сичуйуц'а на С'ату ни'д'їл'у.* Пор. **ко́січитися**.

ЗАКО́ХОВАНС [за'кохован'е], а, с. Турботливе, дбайливе годування. Пор. **зако́ховати**.

ЗАКОХА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **закоха́ти**. *Зако́хана д'їтина.*

ЗАКО́ХОВАТИ, 'к'охуйу, 'к'охуйеш, *недок.*, **ЗАКОХА́ТИ**, 'хайу, 'кохаш ('хайеш), док. Турботливо, дбайливо годувати. *Аш 'хоцеш 'мати 'файне с'вин'а, та зо'к'охуй п'ц'а з малого.*

ЗАКО́ХОВАТИСЯ [за'коховатис'а], 'к'охуйес'а, *недок.*, **ЗАКОХА́ТИСЯ** [зако'хатис'а], 'кохац'а ('хайес'а), док. Турботливо, дбайливо годуватися. *Ота д'їтина зако́халас'а з 'малости.*

ЗАКОЦІ́БЛИЙ [закуц'їбл'ий], а, е. Закляклий. *Закуц'їбл'ї 'персты.*

ЗАКОЦІ́БНУТИ [закуц'їбнути], ну, неш, док. Заклякнути, закоцюбнути. *'Персты закуц'їбли.* Пор. **куці́бнути**.

ЗАКОЦІ́КАТИ [за'к'оц'кати], айе, док. Почати штрикати, колоти. *За'к'оц'кало н'а пуд ло'паткув.* Пор. **ко́цькати**.

ЗАКОЧА́НИЛЫЙ [закоча'н'ільий], а, е. Замерзлий. *Закоча'н'ільй труп.*

ЗАКОЧА́НИТИ [закоча'н'їти], 'н'їйу, 'н'їйеш, док. Задубіти, залякнути, заціпеніти, замерзнути. *Че'кавим 'д'овго на м'ор'в'з'ї та 'мало м не закоча'н'їв.* Пор. **коча́ніти**.

ЗАКРІ́ВИТИ див. **закривля́ти**.

ЗАКРИВУ́ЛЯТИ [закриву'л'ати], 'л'айу, 'вул'аш ('л'айеш), док. Повертати вліво чи вправо (як правило, про транспортний засіб). *Закриву'л'ай в і'с'у'булиц'у.*

ЗАКРОВЛЯ́НЕНІЙ [закр'овл'анен'ий], а, е. Закривавлений. *Закр'овл'анена со'рочка.* Див. ще **покровля́нений**.

ЗАКРОВЛЯ́НИТИ [закр'овл'анити], н'у, ниш, док. Закривавити. *Не закр'овл'ани ми с'катир'т'.* Див. ще **покровля́ніти**. Пор. **кроволя́ніти**.

ЗАКРУ́ТИТИСЯ [закру'титис'а], 'ручус'а, 'рутис'а, док. Закрутитися. ♦ **Закру́титис'а в гулу'в'ї** – запаморочитися. *Мин'ї с'а заку́тило в гулу'в'ї, і іа в'пала.*

ЗА́КРУТИТИСЯ [закрутитис'а], 'ручус'а, 'рутис'а, док. Трохи побути. *Зайшла 'д'ївка до'х'яжс, 'мало с'а заку́тила тай 'уйшла вон.*

ЗАКУВ'Я́ЗЛЫЙ [закув'язл'ий], а, е. Задубілий, заляклий, заціпенілий. *Закув'язл'ий чулу'вік.*

ЗАКУВ'Я́ЗНУТИ [закув'язнути], ну, неш, док. 1. Стати нерухомим, задубіти, залякнути, заціпнути. *Наше с'вин'а закув'язло 'было, 'ледвы м го прутр'ухала.* 2. Померти. *Дам ти так ну гулу'ві, шчо закув'язнеш.*

ЗАКУП'І́ТИТИ, пчу, птиш, док. Наповнити парою приміщення. *Закуп'їтити мош 'х'яжсу, куй с'а вар'ат 'муткы, 'р'ан'д'е вад' вар'иц'а с'вин'ам.* Пор. **куп'ї́ти**.

ЗАКУП'І́ТИСЯ [закуп'їтитис'а], 'п'чус'а, 'п'тис'а, док. Наповнитися парою (про приміщення). *Ус'а 'х'яжса закуп'їтилас'а, бо 'вар'у 'муткы.* Пор. **куп'ї́тися**.

ЗАКУРА́ЖИТИСЯ [заку'ражитис'а], жус'а, жис'а, док. Проявити відвагу, сміливість у результаті сп'яніння. *'Унів 'мало Олекса та заку'раживс'а.* Пор. **кура́житися**.

ЗАКУРВА́РИТИ, р'у, риш, док. Почати розпусне життя. *Збітанто'вавс'а Анд'р'їй тай закур'варив.* Пор. **курва́рити**.

ЗАКУРІ́ЦМАТИСЯ [закуріц'матис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Заворухитися; пробудитися. *Йак им 'зачала спл'аче с'вин'атко брати в 'рукы, та закур'їц'малос'а.* Пор. **куру́цматися**.

ЗАКУРТЫ́Й, а, е. Трохи коротший, ніж звичайно або потрібно; короткуватий. *'Закурта ш'на'рга.* Див. ще **по́курты́й**. Антонім **за́довгы́й**.

ЗАКУСУРДА́ВИТИСЯ [закусур'давїтис'а], 'дав'їус'а, 'дав'їес'а, док. Стати непривітним. *Ш'чус'а 'сердит кум на 'мене, закусур'давївс'а.* Пор. **кусура́двітися**.

ЗАЛА́ДКАТИ [залаткати], айу, аш (айеш), док., *етн.*, *весіл.* Заспівати весільних пісень під час плетіння вінків у переддень весілля. *Залаткали д'ївки на гус'ках.* Пор. **ла́дкати**.

ЗАЛА́МОВАТИ див. заломльовати.

ЗАЛА́МОВАТИСЯ див. заломльоватися.

ЗАЛА́ЯТИ [зал'айати], л'айу, л'айеш, док. Те саме, що **забогаювати**. Так ми нефаїно сус'ід за-дар'зал'айав. Пор. л'яйти.

ЗАЛА́ЯТИСЯ [зал'айатис'а], л'айус'а, л'айес'а, док. 1. Виматюкається. *Защо с'а так зал'айав, не ган'бис'а?* 2. Поклястися. Андрій зал'айавс'а, шчо вун не брав уд брата т'ілу. Пор. л'яйтися.

ЗА́ЛЕГКЬКИЙ [зал'ехкый], а, е. Трохи легший, ніж звичайно або потрібно; легкуватий. *Зал'ехкый клепач*. Див. ще **но́легкий**. Антонім **за́тяжкий**.

ЗА́ЛЕПАВИТИ, вл'у, виш, док. Забруднити. За фару дну зал'епавиш с'обр'очку.

ЗА́ЛЕПАВИТИСЯ [зал'епавитис'а], вл'ус'а, вис'а, док. Забруднитися. *Ут'п'оту тай'п'ор'оху скоро с'а зал'епавиш*. Див. ще **зал'епавіти**.

ЗА́ЛЕПАВИТИ, в'іу, в'іеш, док. Те саме, що **зал'епавитися**. Так им зал'епавіт іс'с'іном, шчо л'едвы м с'а уд'мыв.

ЗА́ЛЕПАНЬКИЙ, а, е. Забруднений. *Зал'епаный кабат*.

ЗА́ЛЕПКАТИ, айу, аш (айеш), док., буд. Закидати рідкою глиною стіну або стелю. *За дин'зал'епкаліс'ме удну'хыжу*. Пор. л'епкати.

ЗАЛЕПЧИ́ТИ [зал'епч'ити] л'чу, л'чиш, док. Щільно прилипнути. *Зал'епч'ило с'н'ігом'оболок*. *Зал'епч'ило ми г'ьрт'аф'кы*. Пор. л'епч'ити.

ЗАЛІ́ВЧНИК, а, ч. Стопор на осі воза, який тримає люшню. *Зал'ивчник не даїе лив'чови с'ц'аг'нутис'а з'т'инл'а*. Пор. ливч.

ЗА́ЛИЗЕНЬ [зал'изин'а], з'н'а, ч., ірон. Вибаглива в їжі людина. *Тот'зал'изин'у'се бы лиш шч'ос'добрин'ке йіе*.

ЗАЛІ́ШЕНЬКИЙ, а, е. Відсталий. *Ото зал'ише-ный чулу'вік, н'ічим с'а не журиш*.

ЗАЛЫ́ГАТИСЯ [зал'ыгатис'а], ац'а. Те саме, що **зак'іватися** 1. Пор. л'ыгатися.

ЗАЛІ́ГАТИ [зал'ігати], недок. 1. л'гайу, л'ігаш (гайеш). Лягати надовго або з якою-небудь метою. 2. безос. Закладати у вусі. *Куй ми зал'ігати у ву'хах, та слабо'чуйу*.

ЗАЛІ́ПІТИ див. заліпльовати.

ЗАЛІ́ПЛЬОВАТИ [зал'іпл'овати], л'уїу, л'уїеш, недок., **ЗАЛІ́ПІТИ** [зал'іпити], л'іпл'у, л'іпиш, док. Заклеювати. *Зал'іпи ку'ф'ертку та не'си на'п'одшту*.

ЗАЛІ́ЧЕНЫЙ [зал'ічений], а, е. Залікований. *Зал'ічена но'га*.

ЗАЛІ́ЧИТИ див. залічовати.

ЗАЛІ́ЧИТИСЯ див. залічоватися.

ЗАЛІ́ЧОВАНСЬ [зал'ічован'е], а, с. Заліковування. *Зал'ічован'е'раны*.

ЗАЛІ́ЧОВАТИ [зал'ічовати], чуйу, чуйеш, недок., **ЗАЛІ́ЧИТИ** [зал'іч'ити], л'ічу, л'ічиш, док.

Заліковувати. *Іа с'в'ойу б'іт'ушку'мало зал'ічила*. Пор. ліч'ити.

ЗАЛІ́ЧОВАТИСЯ [зал'ічоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, недок., **ЗАЛІ́ЧИТИСЯ** [зал'іч'итис'а], л'ічус'а, л'ічис'а, док. Залікуватися. *Моя но'га ут'ог'ды май зал'ічила с'а*. *Декутр'і'раны'дуже с'а'т'ашко зал'ічуйут*. Пор. ліч'итися.

ЗА́ЛЛИВА [зал'лива], ы, ж., метеор. Велика злива. *Учора та'ка'была'зал'лива, а'чин'с'а'хмара'урвала*.

ЗАЛЛИВА́ТИ [зал'л'ивати], в'айу, л'ливах (в'айеш), недок., **ЗАЛЛІ́ЯТИ** [зал'л'яти], зал'у, зал'еш, док. 1. Заливати. 2. Бетонувати. *Завтра'зал'еме'фун'дамент*. Див. ще **улія́ти** 2. Пор. ллія́ти 2.

ЗАЛЛІ́ЯТИ див. заллїя́ти.

ЗА́ЛЛЯТЫЙ [зал'л'ятый], а, е. 1. Залитий. *Зал'л'ятый'в'од'дов'под'лаш'т'реба'утерти*. 2. Забетонований. *Наш'фун'дамент'уже'зал'л'ятый, скоро'мош с'і'к'іны'мур'овати*.

ЗАЛÓВГАТИ [зал'овгати], айу, аш (айеш), док. Заколисати, захитати. *Мати зал'овгала'ко'лыску*. Пор. л'овгати.

ЗАЛÓВГАТИСЯ [зал'овгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Захитатися, заколисатися. *Лавиц'а пуд'ним'зал'овгалис'а*. Пор. л'овгатися.

ЗА́ЛОЖИТИСЯ див. заложоватися.

ЗА́ЛОЖКА [зал'ожка], ы, ж. Заклад, парі. *Мы з'Іваном'пос'порили'в'зал'ожку*.

ЗАЛÓЖОВАТИСЯ [зал'ожоватис'а], л'б'ожуйус'а, л'б'ожуйес'а, недок., **ЗА́ЛОЖИТИСЯ** [зал'ожитис'а], л'б'ожус'а, л'ожис'а, док. Битися об заклад. *Мы с'а'зал'ожили'на'сто'рубл'у, шчо'н'анко с'а'вернут'на'Руд'во*.

ЗАЛОМІ́ТИ див. заломльовати.

ЗАЛОМІ́ТИСЯ див. заломльоватися.

ЗАЛÓМЛЬОВАТИ [зал'омл'овати], л'уїу, л'уїеш і **ЗАЛА́МОВАТИ**, муйу, муйеш, недок., **ЗАЛОМІ́ТИ**, л'омл'у, л'омиш, док. Давлячи, натискуючи на що-небудь, робити дірки, проломи, заглибини і под., провалювати. *Дуже'т'ашкый'гру'л'езный'мотор'можє зал'омити'сис'муст*.

ЗАЛÓМЛЬОВАТИСЯ [зал'омл'оватис'а], л'уїус'а, л'уїес'а і **ЗАЛА́МОВАТИСЯ** [зал'амоватис'а], муйус'а, муйес'а, недок., **ЗАЛОМІ́ТИСЯ** [зал'омитис'а], л'омл'ус'а, л'омис'а, док. Провалюватися. *Зал'омлилас'а'д'і'в'очка'на'ледови*. *На'п'од'і'ста'р'бой'хыжи'одно'го'года'было'тул'ко'ст'руча, шчо'зал'омл'овавс'а'пуд*. *Тул'ко'было'ст'руча, шчо'пуд'зал'амовавс'а*.

ЗАЛОПОНІ́ТИ [залуп'н'іти], н'у, л'ниш, док. 1. Видати звук «лоп!», якщо кинути у воду який-небудь предмет. *Так'т'об'ов'вер'жу'у'в'оду, лиш'зал'опонит'за'т'об'ов*. 2. Почати базікати. *Та'ке'дур'не'зал'опонити!* Див. ще **залопот'ати**, **затросконіти**, **затроскот'ати**. Пор. лопоніти.

ЗАЛОПОТАТИ, ʼпбчу, ʼпочеш, *док.* Те саме, що **залопоніти**. *Ты таке залопочеш, ичо ʼнʼишо мѣжи двѣ трʼіскы вѣзʼати*. Пор. **лонотати**.

ЗАЛУПІТИ *див.* залупльовати.

ЗАЛУПІТИСЯ *див.* залупльоватися.

ЗАЛУПКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Почати вда- ряти, стукати. *Косʼзалупкав у двирʼі*. Пор. **лупкати**.

ЗАЛУПЛЕНІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до залупіти. *Куй у жоґны залуплена сʼвита, та на ʼнийі неʼфайно ʼкажут*.

ЗАЛУПЛЬОВАТИ [залуплʼовати], лʼуйу, лʼуйеш, *недок.*, **ЗАЛУПІТИ**, ʼлуплʼу, ʼлупиш, *док.* Зако- тивши що-небудь, оголоти його. *Залупти, Цилʼку, зубу, най поʼдивлʼу, йак у тʼаʼзубы русʼтут*. Пор. **лупіти**.

ЗАЛУПЛЬОВАТИСЯ [залуплʼоватисʼа], ʼлуйесʼа, *недок.*, **ЗАЛУПІТИСЯ** [залупитисʼа], ʼлупицʼа, *док.* Оголотоватися чому-небудь в результаті закочування чогось. *Треба йти сʼтым дʼітваком до ʼдохтора, бо неʼ залуплʼуйуйе му сʼаʼпуцка*.

ЗАЛЬОПАНІЙ [залʼопаний], а, е. Забризка- ний болотом, неохайний, забруднений. *Залʼопана жоґна*.

ЗАЛЬОПАТИ [залʼопати], айу, аш (айеш), *док.* Забризкати грязюкою. Пор. **льопати**. *Ко тʼа так залʼопав?*

ЗАЛЬОПАТИСЯ [залʼопатисʼа], айусʼа, асʼа (айесʼа), *док.* Забризкатися грязюкою. *Де сʼа так залʼопала?*

ЗАЛЯЧІЙ [залʼачи], ʼлʼажу, ʼлʼажеш, *док.* За- лягти.

ЗАМАГАТИ, ʼгайу, ʼмагаш (гайеш), *недок.* На- магатися, робити спроби. *Йура замѣгав нʼа вдарити, ʼайбо йа сʼа утʼаґнув. Пару раз замѣгало нʼа булʼіти*.

ЗАМАЗГҮЛЯНИЙ [замазʼгүлʼаний], а, е. Спотворений (текст, малюнок, книжка або чистий аркуш) безладним писанням або малюванням. *Замазʼгүлʼаний зошит*. *Див* ще **помазгүляний**.

ЗАМАЗГҮЛЯТИ [замазʼгүлʼати], ʼлʼайу, ʼгүлʼаш (лʼайеш), *док.* Безладним писанням або малюван- ням спотворити текст, малюнок, книгу і под. *Ді- тина замазʼгүлʼала кʼнижку*. *Див* ще **помазгүляти**. Пор. **мазгүляти**.

ЗАМАЛАТЛОВАТИ, ʼлуйу, ʼлуйеш, *док.* Загу- ляти (переважно в стані спʼяніння). *Муй чулʼвік за- малатлѡвав: уже другыи динʼго неʼде доʼма*. Пор. **малатловати**.

ЗАМАЛЫЙ, а, е. Трохи менший, ніж звичайно або потрібно. *Замалый сʼведер*. *Див* ще **пбмалый**.

ЗАМАЛО. Присл. до **замалый**. *Замало ты минʼі дала врʼіху*. Антонім **завелико**.

ЗАМАЛТЕРОВАНИЙ, а, е. Те саме, що **завакбаваний**.

ЗАМАЛТЕРОВАТИ *див.* замалтербововати.

ЗАМАЛТЕРОВАТИСЯ *див.* замалтербовова- тися.

ЗАМАЛТЕРОВОВАТИ, ʼрбуйу, ʼрбуйеш, *не- док.*, **ЗАМАЛТЕРОВАТИ**, ʼруйу, ʼруйеш, *док.* Те саме, що **завакбавати**.

ЗАМАЛТЕРОВОВАТИСЯ [замалтеʼррова- тисʼа], ʼрбуйесʼа, *недок.*, **ЗАМАЛТЕРОВАТИСЯ** [замалтерѡватисʼа], ʼруйесʼа, *док.* Те саме, що **завакбаватися**.

ЗАМАЛЬОВАТИ *див.* замальбововати.

ЗАМАЛЬОВОВАТИ [замалʼововати], ʼлʼбуйу, ʼлʼбуйеш, *недок.*, **ЗАМАЛЬОВАТИ** [замалʼо- вати], ʼлʼуйу, ʼлʼуйеш, *док.* 1. Замалювати. 2. Зафарбу- вати. *Замалʼуй ми двирʼі кавилʼбѡувʼфарбув*. *Див* ще **помальбовати**.

ЗАМАЛЬОВОВАТИСЯ [замалʼововатисʼа], ʼлʼбуйесʼа, *недок.*, **ЗАМАЛЬОВАТИСЯ** [замалʼо- ватисʼа], ʼлуйесʼа, *док.* 1. Замалюватися. 2. Зафар- буватися. *Йак сʼа сисʼкреденцʼ замалʼуйе та май глʼінітме*. *Див* ще **помальбоватися**.

ЗАМАЧАНІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **замачати**. *Замачаний у мет хлʼін (перст у ʼлек- вар)*.

ЗАМАЧАТИ *див.* замачовати.

ЗАМАЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗАМАЧАТИ**, ʼчайу, ʼчаш (чайеш), *док.* Вмокувати чим-небудь. *Замачай, Йурику, хлʼібом у сметану та неʼ будеш голоден*. Пор. **мачати**.

ЗАМАШНИЙ, а, е. 1. Те саме, що **гбдний**. 2. Великого розміру (про предмет). *Замашный бі- тарʼ*.

ЗАМАЩЕНИК [замашʼченик], а, ч., *знев.* За- мазура, неохайна, брудна людина. *На того замаш- ченика неʼ хоче ми сʼа й дивити*.

ЗАМАЩЕНІЙ [замашʼчений], а, е. 1. Забруд- нений. *Замашчена рука*. 2. Відремонтований (про стіни в хаті перед побілкою). *Замашчинʼі дʼіры, трʼішчини*.

ЗАМЕЛДОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **замелдовати**. *Йаʼбула замелдована біровови суʼсʼідом, ичо перевралам удʼнʼого*.

ЗАМЕЛДОВАТИ, мелʼдуйу, мелʼдуйеш, *док.* Те саме, що **заголосіти**. Пор. **мелдовати**.

ЗАМЕЛДОВАТИСЯ [замелдѡватисʼа], мелʼдуйусʼа, мелʼдуйесʼа, *док.* Те саме, що **заголосі- тися**. Пор. **мелдоватися**.

ЗАМЕРВІТИ [замирвіти], ійу, ійеш, *док.* По- чати засинати. *Лиш им замривів, йак загрѣміло в двирʼі*. Пор. **мервіти**.

ЗАМЕРЕКОНІТИ [замирикуʼнʼіти], коґнит, *док.* Замерехтити. *На нашуму гбрдʼі ичусʼ зами- рикунʼіло, а пак заґасло*. Пор. **мереконіти**.

ЗАМЕРЗЛЯК [замерзʼлʼак], ка, ч. Те саме, що **померзляк**.

ЗАМЕРЗНУ́ТЫЙ, а, е. Замерзлий. *Замерзнула те йаблыкo. Замерзнула вода у відр'ї.*

ЗАМЕРЧІТИ [замер'чити], чит, док. Починати бути неприємним (про погоду перед сніговими опадами). *Майже, буде падати с'н'їг, бо замерчило.* Пор. мерч'їти.

ЗАМÉШТЕРЕНЬЙ, а, е. Зароблений майструванням. *С'ого л'їта замештеривим не^вхыбн'ї зр'оші.*

ЗАМÉШТЕРИТИ [за'мештерити], ме'ште'р'у, мештерити, док. Заробити майструванням. *Йа ка-жж'ый дин'ичус'а замеште'р'у.* Пор. мештерити.

ЗАМЫЛÉНЬЙ, а, е. Доведений ким-небудь до помилки. *Замылена кум'ов, уч'їшилам зр'їшку в п'ол'тн'ї, куй им т'кала.*

ЗАМЫЛІТИ див. замыльовати.

ЗАМЫЛІТИСЯ див. замыльоватися.

ЗАМЫЛЬОВАНÉ [за'мыл'ован'е], а, с. Допущення помилки. *Замыл'ован'е в н'а бы'вае, куй н'а голо'ва болит.*

ЗАМЫЛЬОВАТИ [за'мыл'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАМЫЛЯТИ** [за'мыл'ати], л'айу, мыл'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗАМЫЛІТИ**, мыл'у, мылиш, *док.*, *перех.*, *кого.* Зумовлювати чию-небудь помилку. *Тихо буд', бо ты н'а замылив: из-за тебе т'пир мушу спершу разо'вати.* Пор. мыліти.

ЗАМЫЛЬОВАТИСЯ [за'мыл'оватис'а], л'уйу-с'а, л'уйес'а і **ЗАМЫЛЯТИСЯ** [за'мыл'атис'а], л'айуса, мыл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **ЗАМЫЛІТИСЯ** [за'мылитис'а], мыл'ус'а, мылис'а, *док.* Помилатися. *Не заважай ми, бо замыл'ус'а.* Пор. мылітися.

ЗАМЫЛЯТИ див. замыльовати.

ЗАМЫЛЯТИСЯ див. замыльоватися.

ЗАМЫРКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що заболоніти.

ЗАМІЛКЬЙ, а, е. Мілкіший, ніж звичайно або потрібно: мілкуватий. *Абы с'а купати, туй вода замілка.* Див. ще помілкый. Антонім заглубокый.

ЗАМІТОВАНÉ [за'мітован'е], а, с. 1. Закидування. *Давно с'кіны з вал'ку зачїнали по'вон мастити із замітован'а р'їтк'ов Елин'ов.* 2. Часте споживання їжі малими порціями. *Ты, не бо'рачко, ис'войым замітован'ом до'вго робити не буд'еи.* Пор. замітоватися.

ЗАМІТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.* Закидувати. *Замітуй дры'ва в ко'лиш'у.*

ЗАМІТОВАТИСЯ [за'мітоватис'а], туйус'а, туйес'а, *недок.* Їсти потрохи. *У кор'газ'ї йа не^вїїла, лиш замітовалам с'а.* Див. ще завéречися (*док.*).

ЗАМЛÁВИТИСЯ [зам'лавитис'а], виц'а, *безос.*, *док.* Захмаритися, схилитися на негоду, сльоту (про погоду). *Зам'лавилос'а, майже буде дошч.* Див. ще помлáвитися. Пор. млáвитися.

ЗАМЛÁВЛЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до замлáвитися. *Зам'лавлене небо.*

ЗАМЛÁЧЕНЬЙ, а, е. Болотистий. *Зам'лачена нива.*

ЗАМЛÁЧИТИСЯ [зам'лачитис'а], чид'а, *док.* Стати болотистим (про зéмлю). *Вулиц'а с'а пудни-мала, та го'рот с'а так зам'лачив, ичо мусай го пудни'мати.*

ЗАМЛІВАТИ [замл'івати], вайу, л'іваш (вайеш), *недок.*, **ЗАМЛІТИ** [замл'іти], л'ійу, л'ійеш, *док.* Втрачати сили, слабнути; ставати виснаженим. *Ут:ак'оїї йїды, й'аку вна йїст, скоро замл'їе.*

ЗАМЛІЛЫЙ [замл'ілый], а, е. Виснажний, безсилий. *Замл'їла ко'была.* Див. ще замл'ітый.

ЗАМЛІТИ див. замлівати.

ЗАМЛІТЫЙ [замл'ітый], а, е. Те саме, що замл'ілый. *Замл'ітый чулу'вік.*

ЗАМНОГО, *присл.* Трохи більше, ніж звичайно або потрібно. *Замного ты му'дала зр'оши.*

ЗАМНЯКЬКЫЙ [зам'няк'ый], а, е. Трохи м'якший, ніж звичайно або потрібно; м'якуватий. *Замн'ак'ый сыр (характер).* Див. ще помняккый. Антонім зátвердый. Пор. мпяккый.

ЗАМНЯККО [замн'ак'о], *присл.* Трохи м'якше, ніж звичайно або потрібно, м'якувати. *Замн'ак'о йс'ї ко'леса напо'м'пован'ї.*

ЗАМНЯЦКАНЫЙ [замн'ацканый], а, е. Втиснутий, вдвальный. *Замн'ацкана в кал'дошка.*

ЗАМНЯЦКАТИ [замн'ацкати], айу, аш (айеш), *док.* Втиснути, вдавити. *Ты замн'ацкала н'ог'ов'р'їпу в з'имл'у.* Пор. мняцкати.

ЗАМНЯЦКАТИСЯ [замн'ацкатис'а], ац'а (айес'а), *док.* *Замн'ацкалас'а дошка в з'имл'у.* Пор. мняцкатися.

ЗАМОЛОДЫЙ, а, е. Молодший, ніж звичайно або потрібно. *Олекса замолодый на'проти с'в'ой'оїї жо'ны.* Див. ще помолодый. Антонім застарый.

ЗАМОРДУШЕНЬЙ [замур'душеньый], а, е. Замордований. *Замур'душеньый кут.*

ЗАМОРДУШИТИ [замур'душити], шу, шиш, *док.* Замордувати. *Пес замур'душив куриц'у.* Див. ще доморд'ушити, поморд'ушити 2. Пор. морд'ушити.

ЗАМОРДУШИТИСЯ [замур'душитис'а], шус'а, шис'а, *док.* Заморитися, задихнутися, замордуватися. *Так н'а до'м'учив Олекса, ичо мало м с'а не замур'душила.* Пор. морд'ушнитися.

ЗАМОРОКНІТИ [замо'ркун'іти], н'у, морко-ниш, *недок.* Те саме, що заболоніти.

ЗАМОТЫЛЯТИ [замотыл'ати], л'айу, тыл'аш (л'айеш), *док.* Замотати головою, хвостом. *Корова замотыл'ала г'л'д'в'ов.* Пор. мотыляти.

ЗАМОТУ́ЛЬКАНЫЙ [замут'ул'каный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до замоту́лькати. *Замут'ул'кана ш'на'рта.*

ЗАМОТУЛЬКАТИ [замутул'кати], 'кайу, 'тулкаш ('кайеш), *док.* Заплутати (про нитки, пряжу і под.). *Так замутул'кавис' мутул'зок, шчо ледвы м розмутул'кала.* Пор. **мотулькати**.

ЗАМОТУЛЬКАТИСЯ [замутул'катис'а], 'тул'кац':а ('кайес'а), *док.* Заплутатися, переплівшись (про нитки, мітки і под.). *Пр'ажка в муткови замутул'калас'а.* Пор. **мотулькатися**.

ЗАМОТЯЧКЫ [замот'ачкы], у, *мн., ткац., заст.* Пристрій, за допомогою якого міток звивають у клубок. *Замот'ачкы і кросна не' были в кажэуый газдын'і, ййх'зычили.*

ЗАМОЦОВАТИСЯ [замоцо'ватис'а], 'цуйус'а, 'цуйес':а, *док.* Зробити фізичне зусилля, напружитися. *Ухопили свин'а, оно замоцо'валос'а, айбо не' урвалос'а.* Пор. **моцоватися**.

ЗАМОШИТИ, 'мдшу, 'мошиш, *док.* Почати робити що-небудь дуже повільно. *Мар'іка замошила з мдлыми цибул'ками.* Пор. **мошити**.

ЗАМРАЧЕНЫЙ, а, е. Затуманений. *Замрачений' міс'ац'.*

ЗАМРАЧИТИСЯ [замра'читис'а], 'чиц':а, *без-ос., док.* Затуманитися. *Так с'а замра'чило, шчо н'іч не' витко.* Пор. **мрачитися**.

ЗАМУРГАНЬЙ, а, е. Забруднений, замурзаний. *Замургане лице.*

ЗАМУРГАТИ, айу, аш ('айеш), *док.* Забруднити, замурзати (обличчя, дзеркало, вікно і под.). *Ко так замургатв'зиркало?* Пор. **мургати**.

ЗАМУРГАТИСЯ [замургатис'а], айус'а, ас':а ('айес':а), *док.* Забруднюватися, замурзуватися. *Замургатас'а оболко, треба го по'мыти.* Пор. **мургатися**.

ЗАНАФТЯНЕНЬЙ [занафт'анений], а, е. Забруднений керосином. *Занафт'анена скл'анка.*

ЗАНАФТЯНИТИ [занафт'анити], 'н'у, 'ниш, *док.* Забруднити що-небудь гасом. *Занафт'анилас' ми'канту.* Пор. **нафтянити**.

ЗАНЕМАГАТИ, 'гайу, 'магаш ('гайеш), *недок., ЗАНЕМОЧІ, 'мджу, 'можеш, *док.* Занедужувати. *Мже другый тижэйн'занемагайу, не' знайу, шчо ми йе.**

ЗАНЕМОЧІ *див. занемочі.*

ЗАНИЗЬКИЙ [занис'кый], а, е. Трохи нижчий, ніж звичайно або потрібно; низькуватий. *Занис'кый паланок.* *Див. ще понизький.* Антонім **завысокий**.

ЗАНИКАТИСЯ *див. заніковатися.*

ЗАНИКОВАТИСЯ [заніковатис'а], куйус'а, куйес':а, *недок., ЗАНИКАТИСЯ [занікатис'а] 'кайус'а, кас':а ('кайес':а), *док.* Задивлятися. *Ота жо'на іде 'вулиц'ув'і занікуйес'а в'кажэуый двур.* Пор. **нікатися**.*

ЗАНИМАТИ, 'майу, 'нимаш ('майеш), *недок., ЗАНЯТИ [зан'ати], 'займу, 'займеш, *док.* Займати*

(заповнювати собою яку-небудь площу, простір, місце). *Мол'од'і занімайут'хыжу, а стар'і жы'вут у'н'арц'і.*

ЗАНИМАТИСЯ [зани'матис'а], 'нимац':а ('майес'а), *недок., ЗАНЯТИСЯ [зан'атис'а], 'займес'а, *док.* Займатися. *Снуйниц'а тка'была, сно'вали, ото вже с'а тым'жоны зані'мали.**

ЗАНІЗАЩО [зан'і'зашчо], *присл.* Майже даремно, безплатно. *Таке дешеве'с'іно, шчо кутылам го зан'і'зашчо.*

ЗАНІТОВАНИЙ [зан'і'тований], а, е. Те саме, що **нітований**.

ЗАНІТОВАТИ [зан'і'товати], 'туйу, 'туйеш, *не-док.* Залатати дірку на посудині за допомогою заклепки. *Зан'і'туй во'д'анча.* Пор. **нітовати**.

ЗАНУГТИЦЯ [занухтиц'а], і, *жс.; мн.* 'занухтиц'і, тиц'. Задрірка (на пальці коло нігтя). *Йа не' л'убл'у, куй у'н'а'занухтиц'і.*

ЗАНЯТИ *див. занимати.*

ЗАНЯТЫЙ [зан'агыый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **заняти**. *Одна хыжа зан'ата жира'л'ами.*

ЗАОБЕРНУТИ *див. заобертати.*

ЗАОБЕРТАТИ [завбер'тати], 'тайу, 'берташ ('тайеш), **недок., ЗАОБЕРНУТИ [завбер'нути], 'берну, 'бернеш, *док.* Те саме, що **завертати 2**. *Заввернулам'Йуру з'вулиц'і. Біжи завверни кор'ову, бо туйде в'лугер.**

ЗАОБЕРТАТИСЯ [завбер'татис'а], 'тайус'а, 'бертас':а ('тайес':а), *недок., ЗАОБЕРНУТИСЯ [завбер'нутис'а], 'бернус':а, 'бернес':а, *док.* Повернутися. *Йа с'а нараз завверну'і увид'івим стра'шного 'в'вка. Забывим'дома д'роби та заввернувимс'а аж из-за села.**

ЗАОЛЮНЯНЕНЬЙ [зао(в)лойанений], а, е, *кул.* Дісприкм. пас. мин. ч. до **заолюнянити**. *Зао(в)лойанена'р'іпа.*

ЗАОЛЮНЯНИТИ [зао(в)лойанити], н'у, ниш, *док., кул.* Заправити олією. *Зао(в)лойанилам па'сул'і.* Пор. **олюнянити**.

ЗАОПЕРЯЗАНИЙ [завпир'азаний], а, е. Підперезаний. *Завпир'азана'платом ніве'ска ва'рила в'чир'у.* *Див. ще пудперязаний.*

ЗАОПЕРЯЗАТИ *див. заоперязовати.*

ЗАОПЕРЯЗАТИСЯ *див. заоперязоватися.*

ЗАОПЕРЯЗОВАТИ [завпир'азовати], зуйу, зуйеш, *недок., ЗАОПЕРЯЗАТИ [завпир'азати], 'р'ажу, 'р'ажеш, *док.* Підперізувати. *Не' завпир'азуй так'читаво'д'івку.* *Див. ще пудперязовати.**

ЗАОПЕРЯЗОВАТИСЯ [завпир'азоватис'а], зуйус'а, зуйес':а, *недок., ЗАОПЕРЯЗАТИСЯ [завпир'азатис'а], 'р'ажус'а, 'р'ажес':а, *док.* Підперізуватися. *Завпир'азаламс'а'платом та пуш'лаам до'церкви.* *Див. ще пудперязоватися.**

ЗАОРАТИ [заорати], 'бр'у, 'ореш, *док.* Заробити на оранці. *Йа годен був заорати і по сто рубл'у в дин'.*

ЗАОСТАВА́ТИСЯ [завставатис'а], таїус'а, таїєс'а, *недок.*, **ЗАОСТА́ТИСЯ** [завстатис'а], 'танус'а, 'танєс'а, *док.* 1. Відставати. *Ты, не^шбого, дужє завсталас'а ут:ит'р'иш'уйі м'овды. Не^шборе, ис'к'ошін'ом'отавы завставис'а.* 2. Залишатися. *Завсталас'а Мар'іка в д'івах. Завсталос'а в н'а шче мало цименту, та'х'очу вч'инити йарду в дво'рови.*

ЗАОСТА́ЛЫЙ [завстальій], а, е. 1. Відсталій. *То'то дужє завстальий чулу'вік, куй у'н'ого доти'пир лит'риky в'хыжи не'їе.* 2. Залишений. *У туй'хыжи йе завстала'д'івка.*

ЗАОСТА́ЛО [завстало]. Присл. до **заостáл-ный** 1. *Так завстало мало ко жєїве, гї тот чулу'вік.*

ЗАОСТА́ТИСЯ *див.* **заоставáтися.**

ЗАОСТРЕ́НЫЙ [зао(в)стр'еный], а, е. Загостр'ений. *Заостр'еный (завстр'еный) кул.*

ЗАОСТРИ́ТИ [зао(в)стр'ити], забстр'у, забстр'иш, *док.* Загострити. *Завстр'и ми чуп ро'саду садити.* Пор. **острити.**

ЗАОТÓ [зао(в)то], присл. Тому, зате. *Йа не^ш ходила у в'ош'к'олу зав'то, шчо тр'єба'было'дома робити.* Див. ще **затотó.**

ЗАПАД [запад(т)], да, ч. Захід (частина світу). *Аж'бур'а йде з:апада, дуж'ж'у не^ш буде.*

ЗАПАДНЬЙ [западный], а, е. Західний. *Западный'вітер.*

ЗАПАНІ́ЛЫЙ [запан'ілый], а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **запаніти.** *Запан'іла жо'на.*

ЗАПАНІ́ТИ [запан'іти], 'н'ійу, 'н'ійєш, *док.* Почати поводитися по-панському, пихато. *Дужє запан'іла наша сус'іда.* Пор. **паніти.**

ЗАПА́РИ [запар'і], р'у, мн. Зашпори. *Зайшли ми'запар'і в'руку.*

ЗАПАРÓВАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **запаровáти** 1, 2. *Запарован'і двир'і в'шифон.* *Дун'ка запарована на'р'оботу у в'ош'к'олу.*

ЗАПАРÓВА́ТИ *див.* **запарóвовати.**

ЗАПАРÓВА́ТИСЯ *див.* **запарóвоватися.**

ЗАПАРÓВА́ТИ [запаровати], 'руйу, 'руйєш, *док.* 1. Підганяти, приладнувати, прилаштовувати яку-небудь деталь, річ. *Запарóвавим'нуву'ручку в зам'кови.* Див. ще **запасóвати.** 2. Влаштувати кого-небудь на вигідне місце. *Запарóвав йї на'фабрику.* Див. ще **папаровáти.** Пор. **паровáти.**

ЗАПАРÓВОВА́ТИСЯ [запар'ововатис'а], 'р'овуйус'а, 'р'овуйєс'а, *недок.*, **ЗАПАРÓВА́ТИСЯ** [запар'оватис'а], 'руйус'а, 'руйєс'а, *док.* Влаштуватися на вигідному місці. *Мар'іка запарóвалас'а у кан'тору робити.* Див. ще **папаровáтися.** Пор. **паровáтися.**

ЗАПАСÓВАНЬЙ, а, е. Підігнаний, приладна-ний, прилаштований. *Так'фаїно запасóвана'дош-ка, шчо не тр'єба йї й'прив'вати.*

ЗАПАСÓВА́ТИ *див.* **запасóвовати.**

ЗАПАСÓВА́ТИСЯ *див.* **запасóвоватися.**

ЗАПАСÓВА́ТИ, 'суйу, 'суйєш, *док.* Те саме, що **запарóвати** 1. *Сис'ізамок у йс'і'двир'і не^ш в'дас'а'запасóвати.* Пор. **пасовáти.**

ЗАПАСÓВОВА́ТИСЯ [запас'ововатис'а], 'с'овуйєс'а, *недок.*, **ЗАПАСÓВА́ТИСЯ** [запас'оватис'а], 'суйєс'а, *док.* Підганятися, приладнуватися, прилаштовуватися (про яку-небудь деталь, річ). *Сис'ізамок у йс'і'двир'і не запасóвуйєс'а, тр'єба дру'гий.*

ЗАПАСТЫ́РЕНЬЙ, а, е. Зароблений пасту-шенням. *Запастыре'н'і'р'оші.*

ЗАПАСТЫ́РИТИ [запастырити], р'у, риш, *док.* Заробити пастушенням. *За'л'іто мож не^ш мало запастырити, аш'череда вел'ика.* Див. ще **зачередáрити.** Пор. **пасты́рити.**

ЗАПЕРІ́ТИ [заперити], 'р'у, 'риш, *док.* Голосно закричати. *Страшно заперила'мати, йак увид'іла'д'ітину на зрубово кол'од'аз'а.* Пор. **періти.**

ЗАПЕР́ТИ *див.* **запіра́ти.**

ЗАПЕР́ТЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заперти** 1, 2. *Заперте в ку'ц:и'свин'а.* *Андр'ій був запертый на два'годы за злуд'ійство.*

ЗАПЕЧЕТЛÓВАНЬЙ [запечатлований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **запечатловáти** 1, 2. *Запечатлована ку'фертка.* *Запечатлованный'груп.*

ЗАПЕЧЕТЛÓВА́ТИ *див.* **запечатловóвати.**

ЗАПЕЧЕТЛÓВА́ТИСЯ *див.* **запечатловóватися.**

ЗАПЕЧЕТЛÓВОВА́ТИ, 'л'овуйу, 'л'овуйєш, *недок.*, **ЗАПЕЧЕТЛÓВА́ТИ**, 'л'уйу, 'л'уйєш, *док.* 1. Заклеювати конверт; закривати посилку. *Шче м'х'от'іла ич'бс' допи'сати, 'айбо вже м'запечатлов'вала ку'фертку.* 2. *церк.* Перехрестити могилу з опущеною до неї труною і кинути в чотири кути перші грудки землі (цей ритуал виконує священник). *Пуп запечатлов'вав'груп, і'гробар'і'зачали загр'іба-ти.* Пор. **печетловáти.**

ЗАПЕЧЕТЛÓВОВА́ТИСЯ [запечат'лововатис'а], 'л'овуйєс'а, *недок.*, **ЗАПЕЧЕТЛÓВА́ТИСЯ** [запечат'ловатис'а], 'л'уйєс'а, *док.* 1. Заклеюватися (про конверт), закритися (про посилку). 2. *церк.* Закритися (про ритуал священника над могилою – *див.* **запечатловóвати** 2). *Груб'запечат'ловуйєс'а'по'ном.* Пор. **печетловáтися.**

ЗАПЕЧІ́ [запеч'и], 'печу, 'печєш, *док.* Запекти. Пор. **печі́.**

ЗАПЕЧІ́СЯ [запеч'ис'а], 'печу'са, 'печєс'а, *док.* Запектися. Пор. **печі́ся.**

ЗАПИЛЁНЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. мин. ч. до запыліты. *Запылена дошка.*

ЗАПИЛІТИ, 'пил'у, 'пилиш, *док.* Заглибити-ся пилою в матеріал. *Запылі йс'у дошку.* Пор. **пи-літи**.

ЗАПИЛОВАЎТАСЯ [запыло'ватис'а], 'луйус'а, 'луйес'а, *док.* Заспішити, заквапітисся. *Шчо с'а так запыло'вав, а'чин'у т'а 'д'іти мал'і 'дома ре'в'вут?* Пор. **пилова'тисся**.

ЗАПИНАЎТИ, 'найу, 'пинаш ('найеш), *недок.*, **ЗАПНЯТИ** ['запн'ати], ну, неш, *док.* Упирати. *Запни луйтру, вбы с'а не" по'сунула.*

ЗАПИНАЎТАСЯ [запн'натис'а], 'найус'а, 'пинас'а ('найес'а), *недок.*, **ЗАПНЯТАСЯ** [запн'атис'а], нус'а, нес'а, *док.* 1. Перерыватися в голосі, говорити із запинкою. *Д'іт'вак не" муг говорити нур'мално, запн'нав'а.* 2. Упиратися. *Поклади так луйтру, вбы с'а в шч'ос' 'запн'ала.*

ЗАПИРАЎТИ, 'райу, 'пираш ('райеш), *недок.*, **ЗАПЕРТИ**, 'запру, 'запреш, *док.* 1. Закривати, зачиняти. *Запел:ам 'оболок, бо студін' іде.* ♦ **За'перти пысок**, *в'ульг.* – замовкнути. *За'при 'пысок, най т'а не" чу'й!* 2. Ув'язнити. *За'пел:и го за злуд'і'ство на два 'годы.*

ЗАПИРАЎТАСЯ [запн'ратис'а] 'райус'а, 'пирас'а ('райес'а), *недок.*, **ЗАПЕРТАСЯ** [зап'ертис'а], 'запрус'а, 'запрес'а, *док.* 1. Закриватися, зачинятися. *Запел:ис'і двір'і уд' вітру.* 2. Цил'о с'а не дав 'заперти, бо путля'тив суд'у.

ЗАПИЩАЎЛАТИ [запишча'лати], 'лайу, 'чалаш ('лайеш), *док.* Заграти на сопілці. *Бывало, х'л'оц'і л'убили запишча'лати на пишча'ках.* Пор. **пишча'лати**.

ЗАПЫШЭНЫЙ, а, е. Зі стуленими губами; гордовитий. *Ота ж'о'на все запы'шена, н' і'гда с'а не 'зас'міе.*

ЗАПЫШІТИ, 'шу, 'шиш, *док.* Стулити губи. Пор. **пыш'іти**.

ЗАПЫШІТАСЯ [запыштитис'а], 'шус'а, 'шис'а, *док.* Стуливши губи, зробитися гордовитим. *Запыш'шлас'а та так 'ходить, г'ібы ку'руну на гу'лу'ві 'несла.* Пор. **пыш'ітисся**.

ЗАПІВКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Засигналити (про автомобіль). 2. Закричати тонким, пискливим голосом. *Ма'р'і'ка за'півкала на 'вулиці.* Пор. **півкати**.

ЗАПІЛЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. мин. ч. до запіти. *За'пільий ку'гут.*

ЗАПІПКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Запалити люльку. *Наб'ив 'д'ідо 'п'іпу до'га'ном та за'пипкав си.* Пор. **пипкати**.

ЗАПІПКАТАСЯ [за'пипкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Наглотатися диму від люльки. *За'пипкав'а 'д'ідо з в'еликым сма'ком.* Пор. **пипкати**.

ЗАПІРИТИСЯ [за'піритис'а], *док.* 1. риц'а, *док.* Пускати перо (про цибулю). *По до'же'ж'ови цибул'а с'а 'дуже 'фа'йно за'п'ірила.* 2. р'ус'а, рис'а, *док., перен., ірон.* Почати вип'ячуватися. *По свал'бі 'наша Ма'р'і'чка с'а 'дуже за'пірила.* Пор. **піритися**.

ЗАПІТИ, 'пійу, 'пійеш, *док.* 1. Закукурікати (про півня). *За'п'іли ку'гути – 'треба в'же вст'авати.* 2. *перен., ірон.* Почати нестримно сміятися (про людину). *Шчо с'а за'пів, не"бо'ре?* Пор. **піти**.

ЗАПЛАЎТА, ы, ж. Латка. *Йа'кый міх, та'ка й та'плата.*

ЗАПЛАЎТАНЫЙ, а, е. Залатаний. *За'плата'н'і на'га'виц'і.* Пор. **п'латаный**.

ЗАПЛАЎТАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Залатати. *За'плата'ла чу'лу'ві'ковы 'та'т'і.* Пор. **п'латати**.

ЗАПЛАЎТКА, ы, ж. Зменш. до запл'ата. *При'шли ми 'ма'мка та'ку за'п'латку, шчо й не' 'в'итко йі.*

ЗАПЛЫВАЎТИ, 'вайу, 'льваш ('вайеш), *недок.*, **ЗАПЛЫЎТИ** і **ЗАПЛЫСТІ**, 'ву, 'веш, *док.* 1. Запливати. *Йа за'плы'вав до се'ре'дини 'озера. Д'іти за'п'лыли так да'леко!* 2. 3 ос. Те саме, що **зат'ыти** 1. *Та'кый ту'ш'ный, шчо 'очі му за'п'лыли.* Пор. **п'листі**.

ЗАПЛЫЛЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. мин. ч. до заплысті 1, 2. *За'п'лыла 'чайка. За'п'лыле 'юко.*

ЗАПЛЫТИ *див.* заплыва'ти.

ЗАПЛЫСТІ *див.* заплыва'ти.

ЗАПЛІСНІЛЫЙ [запл'іс'н'ільий], а, е. Вкритий пліснявою. *За'пл'іс'н'ільий сыр.*

ЗАПЛІСНІТИ [запл'іс'н'іти], н'і'е, *док.* Вкритися пліснявою, запліснявити. *За'пл'іс'н'іла 'курка на 'хл'і'бови.* Пор. **плісніти**.

ЗАПЛІТКА [запл'ітка], ы, ж. Стрічка, що заплітається в косу. *Де с'а, не"бо'го, за'губила 'запл'ітку, та 'чулка ти с'а рос'п'ела?*

ЗАПЛІТОВАТИ [запл'ітовати], туйу, туйеш, *недок.* Заплітати. *За'пл'ітуй, Ма'р'і'чко, в'д'л'ос'е у дві чу'л'кы.*

ЗАПНЯТАСЯ *див.* запн'атисся.

ЗАПОЖДЖАТИ [запож'жати], 'жайу, 'по'жаш ('жайеш) і **ЗАПОЖДЖОВАТИ** [за'п'ож'жовати], 'п'ож'жуйу, 'п'ож'жуйеш, *недок.*, **ЗАПОЗДІТИ** [запоз'дити], 'п'ож'ж'у, здиш, *док.* Запізнюватися. *Ав'т'об'ус 'май'же запоз'дит.* *Див.* ще **запожж'атисся**. Пор. **позд'іти**.

ЗАПОЖДЖАТАСЯ [запож'ж'атис'а], 'жайус'а, 'пож'жас'а ('жайес'а) і **ЗАПОЖДЖОВАТАСЯ** [за'п'ож'жоватис'а], 'жайус'а, 'жайес'а, *недок.*, **ЗАПОЗДІТАСЯ** [запоз'дитис'а], 'п'ож'ж'ус'а, 'позди-с'а, *док.* Те саме, що **запожж'атисся**. *А запоз'д'ивс'а муй лі'гін', та х'л'оц'і с'а нус'мі'йуйут на'д'д'о мн'ов.* Пор. **позд'ітисся**.

ЗАПОЖДЖЭНЫЙ [запож'жэ'ный], а, е. 1. Який запізнався. *И'з'вийш'лам из запож'жэ'ного на 'на'ру м'і'*

нут *п'ойізда, айбо вже н'іко н'а не** чекав. 2. Пізній.
Запожжена д'їтина – йдка с'а'родит у годы.

ЗАПО́ЖДЖОВАТИ *див. запожджати.*

ЗАПО́ЖДЖОВАТИСЯ *див. запожджатися.*

ЗАПОЗДІТИ *див. запожджати.*

ЗАПОЗДІТИСЯ *див. запожджатися.*

ЗАПОЛÓТИ, *п'ол'у, полеш, док.* 1. Через незнання виполоти з грядки не тільки бур'яни, але й городні культури. *Так м'ойа донечка пол'ола, шчо запо'лола й добре, не лиш г'ос.* 2. *перен.* Забрати все. *Мар'іка по смерти в'уц'а гет запо'лола, н'ікому н'іч не* лишила.*

ЗАПОЛÓТЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **заполóти 1, 2.** *Заполóта петрушка. Заполóте вс'е цур'е с'хыжі.*

ЗАПОЛЬÓКАНИЙ [запол'оканий], а, е. Частиною помитий і сполосканий (про білизну, одержину і под.). *Запол'оканий гал'ір сороч'кы.*

ЗАПОЛЬÓКАТИ [запол'окати], *кайу, л'окаш (кайеш), док.* Помити й сполоскати лише частину якої-небудь одержини, простирадла і т.д. *Запол'окалам в'ерету, бо почернилас'а в од'нóму м'іс'ц'і.* Пор. **польокати.**

ЗАПОМАГÁТИ, *гайу, магаш (гайеш), недок.,* **ЗАПОМОЧІЙ**, *м'ожу, можеш, док., кого.* Допомогати кому-небудь у матеріальному становленні. *Вуйко добре запумуг Івана.* Див. ще **спомагати.**

ЗАПОМАГÁТИСЯ [запомагатис'а], *гайуса, магас'а (гайес'а), недок.,* **ЗАПОМОЧІСЯ** [запомочис'а], *м'ожус'а, можес'а, док.* Поправляти власне матеріальне становище, розжитися, збагачуватися. *Запомо'зис'а бр'ігидир'і с'кал'г'озу.* Див. ще **спомагатися.**

ЗАПОМО́ЖЕНЬКИЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **запомагати.** *Запомо'женый д'ідом М'ігал' добре с'а майе.* Див. ще **спомо'жений.**

ЗАПОМОЧІЙ *див. запомагати.*

ЗАПОМОЧІСЯ *див. запомагатися.*

ЗАПОПÁВШЛИВИЙ, а, е. Який уміє накопичувати статки. *Петро з Йу'линув о'боіе запоп'авшливи, зав'то й майут.* Див. ще **змаг'айливый.**

ЗАПРА́ВДІ [зап'равд'і], *присл., модал. сл.* Мабуть, здається. *Пак йа, зап'равд'і, заб'ыла за йсе.*

ЗАПРАВОТІТИ, *в'о'чу, в'о'тиш, док., кого.* Подати позов до суду. *Аж у'вун н'а не* перепросит, йа го зап'рав'о'чу.* Пор. **п'равотіти.**

ЗАПРАВОЧЕ́НИЙ, а, е. Такий, на якого подано позов до суду. *Зап'раво'чена су'с'ідом, мус'ілам іти до* суду.*

ЗАПРІТІТИ *див. запрічати.*

ЗАПРІЧА́ТИ [зап'річати], *чайу, р'ічаш (чайеш), недок.,* **ЗАПРІТІТИ** [зап'рітити], *чу, р'ітиш, док.* Забороняти. *Л'убила го, хут м'мати йуї зап'річала.*

ЗАПРІЧЕ́НИЙ [зап'річений], а, е. Заборонений. *М'ін і была зап'річена д'орога до сест'ры.*

ЗАПРОПАСТІТИ, *аш'чу, ас'тиш, док.* Те саме, що **згиріти.** *Де с'а зап'ропаст'ила мал'ый ножик?*

ЗАПРОПАСТІТИСЯ [зап'ропаститис'а], *аш'чус'а, ас'тис'а, док.* Те саме, що **згирітися.** *Де с'а зап'ропаст'ив твуй чулу'вік, шчо не* в'итко го.*

ЗАПРОТÓРИТИ [зап'роторити], *т'ор'у, ториш, док.* Те саме, що **згиріти.**

ЗАПРОТÓРИТИСЯ [зап'роторитис'а], *т'ор'ус'а, т'орис'а, док.* Те саме, що **згирітися.**

ЗАПРУДІТИ *див. запружувати.*

ЗАПРУЖЕ́НИЙ, а, е. Загачений (про річку). *Запру'жена б'окорами р'іка.*

ЗАПРУ́ЖОВАТИ, *жуйу, жуйеш, недок.,* **ЗАПРУДІТИ**, *у'жу, у'диш, док.* Загачувати (річку). *Запру'дили б'окоры р'іку.*

ЗАПРЯ́ЖКАНИЙ [зап'р'ашканий], а, е. Застібнутий пряжкою (про ремінь, пояс). *Зап'р'ашкан і наг'виц'і.*

ЗАПРЯ́ЖКАТИ [зап'р'ашкати], *кайу, р'ашкаш (кайеш), док.* Застібнути ремінь, пояс пряжкою. *Зап'р'ашкай май' силно р'емін'.* Пор. **пряжкати.**

ЗАПРЯ́ЖКАТИСЯ [зап'р'ашкатис'а], *кайус'а, р'ашкас'а (кайес'а), док.* Затягнутися ременем. *Зап'р'ашкайс'а л'ітише, бо наг'виц'і ти повисли.* Пор. **пряжкатися.**

ЗАПРЯ́ТАНИЙ [зап'р'атаний], а, е. 1. Захований. *Зап'р'атані д'рди і.* 2. Захований (про померлого). *Л'уде йдут из тем'това, бо вже зап'р'атаный Олекса.*

ЗАПРЯ́ТАТИ [зап'р'атати], *р'ачу, р'ачеш, док.* 1. Заховати. 2. Похоронити. *Уже зап'р'атали мир'ц'а.* 3. Скласти картоплю в кагат на зиму. *Зап'р'аталис'ме р'іту на зиму в'іаму (п'аст).* Пор. **прятати.**

ЗАПРЯ́ТАТИСЯ [зап'р'ататис'а], *р'ачус'а, р'ачес'а, док.* Заховатися. *Ба де с'а зап'р'атала молодц'а? Ід'еме йі йс'кати.* Пор. **прятатися.**

ЗАПУ́ДИТИ *див. запужувати.*

ЗАПУ́ДИТИСЯ *див. запужоватися.*

ЗАПУ́ЖАТИ *див. запужувати.*

ЗАПУ́ЖАТИСЯ *див. запужоватися.*

ЗАПУ́ЖЕНИЙ, а, е. Заляканий. *Ота жо'на все зап'ужена, бо б'іе йі чулу'вік.*

ЗАПУ́ЖОВАТИ, *жуйу, жуйеш, недок.,* **ЗАПУ́ДИТИ** [запудити], *п'ужу, пудиш і* **ЗАПУ́ЖАТИ**, *айу, аш (айеш), док.* Залякувати. *Зап'ужала мати д'ітину, шчо цыганка йі вз'ме. Нашчо с'а запудив пса?* Пор. **пужати.**

ЗАПУ́ЖОВАТИСЯ [запужоватис'а], *жуйус'а, жуйес'а, недок.,* **ЗАПУ́ДИТИСЯ** [запудитис'а], *пужус'а, пудис'а і* **ЗАПУ́ЖАТИСЯ** [запужатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), док.* Залякуватися. *Не* кричи, бо д'ітина с'а запудит. Ота д'івка*

запу́жуйес'а хут'у¹ч:ого. Не давимс'а запу́жати.
Пор. пужати.

ЗАПУЏНАТИ, айу, аш (айеш), док. Закріпити сіно на возі за допомогою рубеля. Ажбы не запу́жи-нали с'іно на в'одз'і, та вно бы с'а звернуло з н'ого. Пор. пўзінати.

ЗАПУСТО, присл. Те саме, що **д'армо**. Ой, хлопче, запу́сто ходиши до т'ойі д'івкы.

ЗАПУТАНЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до запу́тати **1, 2**. Задпутаний кун'. Задпутаний ч'л'адник.

ЗАПУТАТИ, айу, аш (айеш), док. 1. Спутати (коня і т.д.). Кун'а запу́туйут, абы далеко не пушоб пасу'чис'а. 2. Заплутати кого-небудь. Задпутавис'н'а іс:ими рахунками. Див. ще **попу́тати**. Пор. пўтати.

ЗАПУТАТИСЯ [запу́татис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. 1. Стати спутаним без участі людини (про коня і т.д.). Запу́тавс'а кун'у хамах. 2. Заплутатися в чому-небудь. Іс:ими рахунками так им с'а задпутала, шчо н'іц':а не рузумійу.

ЗАП'ЯСНИК див. зап'ясныкы.

ЗАП'ЯСНИКЫ [зап'ясныкы], у, мн., одн. зап'яясник, а, ч. Манжети на сорочці. На кунц'ах рукаву іе зап'яясныкы.

ЗАП'ЯТОК [зап'яток], тка, ч. 1. Задня частина підшви п'яти. Зап'яткы ми с'а под'пукали. 2. Закаблук у взутті. Удор'вав ми с'а зап'яток на ч'іжмови.

ЗАРАЖЁНЫЙ, а, е, мед. Заражений.

ЗАРАЖІНС [заражін'е], а, с., мед. Те саме, що **бронт**. Дустала заражін'е кыр'ви.

ЗАРАЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ЗАРА-ЗІТИ**, ражу, разіш, док. Передавати заразу, заражати. Не чихай коло д'ітныи, бо шче йі заразіш.

ЗАРАЖОВАТИСЯ [заражоватис'а], жуйус'а, жуйес':а, *недок.*, **ЗАРАЗІТИСЯ** [заразитис'а], 'ражус'а, разіс':а, док. Передаватися (про заразу), заражатися. Мар'ічко, не бері коту в руки, бо заразіс':а глистами.

ЗАРАЗ [за'раз(с)], присл. В один прийом, зразу. Увун за'рас пун'ус тот пласт.

ЗАРАЗІТИ див. заражовати.

ЗАРАЗІТИСЯ див. заражоватися.

ЗАРАНОК, нку, ч. Досвіток; ранок. Заранкы в новімбр'і вже студін'і.

ЗАРАНТОВАНЫЙ [заран'тований], а, е, кул. Заправлений засмажкою (про страву). Заранто-ван'і па'сул'і.

ЗАРАНТОВАТИ, тууу, тууеш, док., кул. Заправити страву засмажкою. Зарантовати страву мусай, бо чинак ко йі ме йісти. Пор. рантовати.

ЗАРАНТОВАТИСЯ [зарантоватис'а], ту-йес'а, док., кул. Бути заправленим засмажкою (про страву). Па'сул'і д'обр'і, куй с'а зарантуйут. Пор. рантоватися.

ЗАРА́ПКАТИ, айу, аш (айеш), док. 1. (про качок) Почати видавати специфічні качині звуки. За'рапкала качка. 2. перен., *зневаж.* (про людину) Заговорити неприємним голосом, подібним до качиного. Но, вже за'рапкав Ми'гал'. Пор. ра́пкати.

ЗАРВА, ы, ж. Заглиблення, утворене в зв'язку з тим, що провалилася земля. У туй зарві на висн'і была во'да.

ЗАРВА́ТИСЯ див. зарыватися.

ЗАРЕБЕНІТИ [зарибін'іти], док. 1. н'іе. Почати виділяти сечу великою струєю (про корову, коня). Зарибн'іла ч'наша М'онц'ія. 2. н'іуу, н'ійеш, перен., *вульг.* Те саме про людину. Зарибн'івис'і серед двора, не можеш май'дале удыйти? Пор. **ребеніти**.

ЗАРЁВАНЫЙ, а, е. Заплаканий. Заревана жо-ч'на. Див. ще **зарёмбанный**, **засмыранный 2**, **засмыр-данный 2**.

ЗАРЕВА́ТИ, 'реву, ре'веш, док. Заплакати. Гди до д'ітныи, бо заре'вала. Див. ще **зарыкати 3**. Пор. рева́ти.

ЗАРЕВА́ТИСЯ [зареватис'а], 'ревус'а, ре'вс':а, док. Дуже сильно заплакати. Так с'а заре'вала д'ітныа, шчо вун'зайш'ас'а. Пор. рева́тися.

ЗАРЕГО́НІТИ [заригун'іти], н'у, ниш, док. Те саме, що **зареготати 1**. Пор. **регоніти**.

ЗАРЕГО́НІТИСЯ [заригун'ітис'а], н'ус'а, ч'нис':а, док. Те саме, що **зарегоніти**. Уд Івановых сл'ов Петро с'а заригун'ів. Пор. **регонітися**.

ЗАРЕГОТА́ТИ, ре'г'очу, ре'г'очеш, док. 1. Зареготати. 2. Заіржати. Йак у'чув газду, кун'читаво зарего'тав. Пор. **реготати**.

ЗАРЕПІСТРОВА́НИЙ [заригіст'рований], а, е. Зареєстрований.

ЗАРЕПІСТРОВА́ТИСЯ [заригіст'роватис'а], 'руйус'а, 'руйес':а, док. Зареєструватися. Но та йде-ме заригіст'роватис'а, такый договор зробити.

ЗАРЁМБАНЫЙ, а, е. Те саме, що **зареваний**. Шчо у вас та'ка зарёмбана д'ітныа?

ЗАРЁМБАТИ, айу, аш (айеш), док. Почати безперервно плакати (переважно про дітей). Цил'ку, ты вп'яат зарёмбав? Пор. **ре́мбати**.

ЗАРЕЧІ́СЯ [заречис'а], чус'а, ч'ес':а, док. Заректися.

ЗАРЫБА́РЕННЫЙ, а, е. Зароблений риболов-лею. Зарыбарин'і зр'оби.

ЗАРЫБА́РИТИ, р'у, риш, док. Заробити риболовлею. Аж йе удача, та мож зарыбарити не-лудло, айбо треба йти на Тису. Пор. **рыба́рити**.

ЗАРЫВА́ТИСЯ [зарыватис'а], 'вайус'а, 'рывас':а (вайес':а), *недок.*, **ЗАРВА́ТИСЯ** [зар'ватис'а], 'зарвус'а, 'зарвс':а, док. 1. Ховатися, риючи заглиблення в чому-небудь, зариватися. Бортиц'а д'уже с'коро зарывац':а в з'имл'у. 2. Провалитися.

Ба шчо с'а так зил'а зар'вала на 'нашуму г'ор'д'і'?
3. Щезнути, зникнути. *Ба де с'а вта 'д'івка зар'вала?* *Зар'вав бы с':а, куй ис' т'ажкый н'е'во'й'аинный!* (прокльон).

ЗАРЬКАТИ, 'рычу, 'рычеш, *док.* 1. Зарикати (про тварин, звірів). *Куй ко'рова 'прійде с 'наш ід:ворови, та зарыче, вбы йі запустити в хлів.* 2. *перен., вульг.* Почати кричати на кого-небудь (про людей). *А бр'іта'дир'і'як на н'а зарыче!* 3. *вульг.* Те саме, що **зарев'ати**. *Куй Олексу 'д'овгери 'зачали 'бити, та так зарыкав, шчо страшно 'было 'чути.* Див. ще **зарыч'ати**. Пор. **рыкати**.

ЗАРЬЧАТИ, 'рычу, 'рычеш, *док., вульг.* Те саме, що **зарыкати**. Пор. **рыч'ати**.

ЗАРІДКЫЙ [зар'іткый], а, е. Трохи рідший, ніж звичайно або потрібно; рідкуватий. *Зарітка 'каша.* Див. ще **порідкый**. Пор. **рідкый**. Антонім **з'агустый**.

ЗАРІДКО [зар'ітко], *присл.* Рідкувато. *Уч'і'ни-лас' 'мачанку 'зар'ітко.* Див. ще **погусто**. Антонім **з'агусто**.

ЗАРІКАНС [зар'ікан'е], а, с. Зарікання.

ЗАРІНОК [зар'інок], *нка, ч.* Пологий берег річки, вкритий рінню. *На зар'інку 'много 'р'іни.*

ЗАРІЧНЫЙ [зар'ічний], а, е. Який зарікся. *Петро вже не 'п'іе, бо в:ун зар'ічний.*

ЗАРОБОК, рупку, ч. Заробіток, платня. *Н'іч из й'о'го 'зарупку: шчо заробив, вто про'п'ив.*

ЗАРУБИТИ *див. зару'б'лювати.*

ЗАРУБЛЁНЫЙ, а, е. Підрублений.

ЗАРУБ'ЛЮВАТИ [зару'бл'овати], л'уйу, л'аш (л'уйеш) і **ЗАРУБ'ЛЯТИ** [зару'бл'яти], л'айу, 'рубл'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗАРУБ'ІТИ**, 'рубл'у, 'руб'иш, *док.* Підрубляти. *Зарубилам си с'виту.*

ЗАРУБ'ЛЮВАТИСЯ [зару'бл'оватис'а], л'уйес'а і **ЗАРУБ'ЛЯТИСЯ** [зару'бл'ятис'а], л'айес'а, *недок.*, **ЗАРУБ'ІТИ**, 'рубци':а, *док.* Підрублятися. *Ас':а по-лотно не' зару'бит, та буде с'а стр'амкати.*

ЗАРУБ'ЛЯТИ *див. зару'б'лювати.*

ЗАРУВНАНИЙ [зару'наний], а, е. Зарівняний, вирівняний. *Зару'нана 'вулиц'а.*

ЗАРУВНАТИ *див. зару'в'нювати.*

ЗАРУВНАТИСЯ *див. зару'в'нюватися.*

ЗАРУВ'НЮВАТИ [зарун'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ЗАРУВНАТИ** [зару'нати], 'найу, 'рунаш (найеш), *док.* Зарівнювати, вирівнювати. *Май 'файно зару'най зр'атку.* Пор. **рув'нати**.

ЗАРУВ'НЮВАТИСЯ [зарун'оватис'а], н'уйес'а, *недок.*, **ЗАРУВНАТИСЯ** [зарунатис'а], 'рунац':а (найес'а), *док.* Зарівнювати, вирівнювати. *Йаг 'добре роз'бити гру'д'е, та май 'файно с'а зару'наїе зр'атка.* Пор. **рув'натися**.

ЗАРУМЕГ'АТИ, 'ме'зе, *док.* Почати ремігати. *За два дны ко'р'ову 'нашу бул'іло, та н'іч не' 'йїла, слава 'Б'огу, вже заруме'гала.* Пор. **руме'гати**.

ЗАРШ'ОВАНЫЙ, а, е. Те саме, що **поарш'ованный**. *Зар'шованный з'бр'одци'.*

ЗАРШОВАТИ, 'шуйу, 'шуйеш, *док.* Те саме, що **поарш'овати**. Пор. **арш'овати**.

ЗАСАП'ІТИ, п'л'у, 'пиш, *док.* Почати важко дихати через задуху. *'Чуйу, ко'с' засап'ів 'коло 'мене.* Пор. **сап'іти**.

ЗАСАСОВАТИ, суйе і **ЗАСЫСАТИ**, 'сысат (сайе), *недок.*, **ЗАССАТИ** [зас'сати], 'зас:е, *док.* Засмоктувати, втягувати. *Отто бо'лото хут'-кого 'зас:е. Не' в'стигнеш с'тати там, йак т'а 'зачне за'сасовати.*

ЗАСВАЛЬБОВАТИ [засвал'бо'вати], 'буйу, 'буйеш, *док.* Тривалий час гуляти по весіллях. *Не'йе с' 'Цил'і н'і 'й'якуйі роб'оты, бо засвал'бо'вала.* Пор. **свальбов'ати**.

ЗАСВИН'ІТИ [засвин'ітти], 'н'у, 'ниш, *док.* Те саме, що **пасвин'іти** 1. *Ус'у 'хы'жы засви'нив.* Пор. **свин'іти**.

ЗАСЕКУР'ОВАНЫЙ, а, е, *юр.* Застрахований (про майно). *Наша 'хы'жа засеку'рована.*

ЗАСЕКУРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *док.*, *юр.* Застрахувати майно. *Засеку'р'о'валам 'хы'жы.* Пор. **секу'р'овати**.

ЗАСЕКУРОВАТИСЯ [засеку'р'оватис'а], 'руйус'а, 'руйес':а, *док.* Застрахуватися. *Засеку'р'оватиса 'мусай.* Пор. **секу'р'оватися**.

ЗАСЕРА, *ы, ч., ж., вульг.* Людина, яка постійно вип'ячується. *Йа вту за'серу 'мушу дис'уад'істе'р'овати, бо лиш 'усе с'а 'хоче вка'зати.*

ЗАСЕРБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Засьорбати. *За'сер'балам 'мало 'левешу.* Див. ще **затильк'ати**, **залхліпати**. Пор. **сёрбати**.

ЗАСИЛЁНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **засил'іти** 1, 2. *Засилена 'нитка в і'злу.* *Засилений 'вузел.*

ЗАСИЛ'ІТИ *див. заси'лювати.*

ЗАСИЛКА, *ы, ж.* Петля. *Малу с' 'засилку вчи'нила, бо не за'ходит у н'у 'гомба.* Див. ще **кл'ючка**.

ЗАСИ'ЛЮВАТИ [засил'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАСИЛ'ЯТИ** [засил'яти], л'айу, 'сил'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗАСИЛ'ІТИ**, 'сил'у, 'силиш, *док.* 1. Засилювати. 2. Зав'язувати міцно у вузол. *Васил'у, на 'нитку т'а за'сил'у (жарт).* Пор. **сил'іти**.

ЗАСИЛ'ЯТИ *див. заси'лювати.*

ЗАСЫСАТИ *див. зас'асовати.*

ЗАСІГ'АТИ *див. засі'говати.*

ЗАСІГОВАТИ [зас'іговати], гуйу, гуйеш, *недок.*, **ЗАСІГ'АТИ** [зас'ігати], 'гайу, 'с'ігаш (гайеш), *док.* Засягувати. Пор. **сіг'ати**.

ЗАСІЧ'І [зас'ічи], 'чу, 'чеш, *док.* Засікти. Пор. **січи**.

ЗАСКАЛЁНЫЙ¹, а, е. Із занозою. *Заска'лена 'ру'ка.*

ЗАСКАЛЁНЫЙ², а, е. Косий (про очі). У н'ого *одно око заскалена*.

ЗАСКАЛІТИ¹ *див. заскальовати*¹.

ЗАСКАЛІТИ² *див. заскальовати*².

ЗАСКАЛІТИСЯ *див. заскальоватися*.

ЗАСКАЛЬОВАТИ¹ [заскал'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАСКАЛІТИ**¹, кал'у, калиш, *док.* Допускати ненароком, щоб увійшла заноза в руку. *Заскальовим* *дошку* *перст*.

ЗАСКАЛЬОВАТИ² [заскал'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАСКАЛІТИ**², кал'у, калиш, *док.* Те саме, що **скаліти**. *Шчо с' заскальов око?*

ЗАСКАЛЬОВАТИСЯ [заскал'оватис'а], л'уйес'а, *док.*, **ЗАСКАЛІТИСЯ** [заскал'итис'а], лиц'а, *док.* Те саме, що **скалітися**. *Ас'а дошка заскальуйе, куй йі д'алуйеш, та вберні йі другым кунц'ом*.

ЗАСКАНДРЁНЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. мин. ч. до **заскандріти**. *Заскандрена* *дошка*.

ЗАСКАНДРІТИ *див. заскандрьовати*.

ЗАСКАНДРІТИСЯ *див. заскандрьоватися*.

ЗАСКАНДРЬОВАТИ [заскадр'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ЗАСКАНДРІТИ**, р'у, р'иш, *док.* Відривати або відколювати скалку, тріску від дошки. *Нашчо с' заскандрив* *дошку?* Пор. **скандріти**.

ЗАСКАНДРЬОВАТИСЯ [заскадр'оватис'а], р'уйес'а, *недок.*, **ЗАСКАНДРІТИСЯ** [заскадр'итис'а], р'иш'а, *док.* Відколотися (про тріску, скалку). *Дошка заскандрилас'а*. Пор. **скандрітися**.

ЗАСКІПІТИ [зас'кіпіти], кіпл'у, кіпиш, *док.* Те саме, що **прискіпіти**. *Зас'кіпи ми, Йване, йаблун'ку*. Пор. **скіпіти**.

ЗАСКІПЛЁНЫЙ [зас'кіплёный], а, е. Те саме, що **прискіплёный**. *Зас'кіплена* *присатка*.

ЗАСКОМЫТАТИ, *мычү, мычеш, док.* 1. Полоскотати. *Заскомытав н'а в* *ногу*. 2. *безос., одн.* Почати свербіти. *Заскомытало н'а пуд* *лопатку*. Пор. **скомытати**.

ЗАСКОРО, *присл.* 1. Раніше, ніж звичайно або потрібно. *Ты заскоро прийшов, бо иче вс'і спл'ат*. 2. Швидко, ніж звичайно чи потрібно. *Увун заскоро ходит, йа за ним не встигаю*. Див. ще **поскоро**.

ЗАСКОЧИТИ, чу, чиш, *док.* Заскочити. *Див-л'ус'а, каже, д'івка в студниці вбрат, та заскочила в хыжу*.

ЗАСЛІНАВИТИСЯ [заслінавитис'а], *док.* 1. вл'ус'а, вис'а. Те саме, що **послінавитися**. 2. *виш'а, перен.* Те саме, що **розслінавитися** 2.

ЗАСЛІНИТИСЯ [заслінитис'а], *док.* 1. н'ус'а, нис'а. Те саме, що **нослінавитися**. 2. *ниш'а, перен.* Те саме, що **розслінавитися** 2.

ЗАСЛЫЗЁНЫЙ, а, е. Засльозений. *Заслызене* *траве* *юко*.

ЗАСЛЫЗІТИСЯ [заслыз'итис'а], *з'ус'а, зис'а, док.* Засльозитися. *Мін'і око заслызилось'а, бо шчос'ушло в н'ого*. Пор. **слызітени**.

ЗАСЛІПЛЁНЫЙ, а, е. Засліплений.

ЗАСЛОТІТИ, *тит, док., безос., метеор.* Засльотити. Пор. **слотіти**.

ЗАСЛУЖЁНЫЙ, а, е. Заслужений.

ЗАСМЫРАВИТИ *див. засмырьовати*.

ЗАСМЫРАВИТИСЯ *див. засмырьоватися*.

ЗАСМЫРАВЛЁНЫЙ, а, е. Забруднений соплями. *Засмыравлена* *д'ітина*. Див. ще **засмыраный** 1.

ЗАСМЫРАНЫЙ, а, е. 1. Те саме, що **засмыравлений**, **засмылавлений**. 2. Те саме, що **зарёваний**.

ЗАСМЫРАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Схопити нежить, почати часто підтягувати соплі. *Шче не* *было студено, а ты вже засмырав*. 2. Почати плакати, часто підтягуючи соплі. *Ко т'а, Йурику, побив, ичо впят ис' засмырав? На впр'вд'і і тот засмырат, ко н'іта не реве*. Див. ще **засмырдати**. Пор. **смырати**.

ЗАСМЫРДАНЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. мин. ч. до **засмырдати** 1, 2. *Шчо с' така засмырдана, ачин'ис'а пустудила? Ба ко д'ітину побив, ичо така засмырдана?*

ЗАСМЫРДАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **засмырати** 1, 2. Пор. **смырдати**.

ЗАСМЫРЬОВАНЕ [зас'мыр'ован'е], а, с. Забруднювання соплями. *Зас'мыр'ован'е сорочечкы*. Пор. **засмырьовати**.

ЗАСМЫРЬОВАТИ [зас'мыр'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ЗАСМЫРАВИТИ**, вл'у, виш, *док.* Забруднювати соплями. *Засмыравила* *д'ітина* *ус'у сорочечку*. Див. ще **засмылавити**, **смыравити**.

ЗАСМЫРЬОВАТИСЯ [зас'мыр'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а, *недок.*, **ЗАСМЫРАВИТИСЯ** [зас'мыравитис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Забруднюватися соплями. *Ци'ко, заишо с'а так засмыравила, куй мамка ти дала жебу'ловочку?* Див. ще **засмылавитися**.

ЗАСМЫЧЁНЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. мин. часу до **засмычити**. *Зас'мычений* *двома* *луд'ми дохыш* *п'іаный*.

ЗАСМЫЧИТИ *див. засмычовати*.

ЗАСМЫЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗАСМЫЧИТИ**, чу, чиш, *док.* Те саме, що **заволочі**. *Ледвы* *м засмычила* *сис'сто́вп* *у двур*. Пор. **смычити**.

ЗАСМІВАТИ [зас'мівати], *вайу, міваш (вайеш), док.* Осміювати. *Не зас'мівай ты, д'івко, того лигн'а, бо иче ти годен* *быти женихом*.

ЗАСМІТЯНЁНЫЙ [зас'міт'анёный], а, е. Засмічений. *Зас'міт'анёный* *подлаш*.

ЗАСМІТЯЊІТИ [зас'міт'аніти], *н'у, ниш, док.* Засмічувати. *Зас'міт'анілис'те* *хыжу, айбо замести* *н'ікуму*.

ЗАСМІТЯНІТИСЯ [зас'міт'анитис'а], 'ни-ц':а, *док.* Засмічуватися. *Не встиглам замести хьйжу, тай ун'йац':а зас'міт'аніла.*

ЗАСМОЛАВИТИ, вл'у, виш, *док.* Те саме, що засм'равити. *Засмолавила д'їтина сорочичку.* Пор. см'лавити.

ЗАСМОЛАВЛЕННИЙ, а, е. Те саме, що засм'равлений. *Засмолавлений с'ведерик.*

ЗАСМОЛЁНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до засмол'їти 1, 2. *Засмолений фундамент. Засмолена сорочка.*

ЗАСМОЛ'ІТИ, 'мол'у, 'молиш, *док.* 1. Покрити смолою. *Треба ми засмолити фундамент, обы вода не зат'їкала в 'тивниц'у.* 2. *перен.* Дуже забруднити (сорочку, одяг і под.) тривалим носінням. *Звир'з'їс':а с'рбр'чку, най пом'йу, бо гет ис'її засмол'ив.* Пор. смол'їти.

ЗАСМУГАННИЙ, а, е. Забруднений. *Засмугана сорочка.* Див. ще **посмуганный**.

ЗАСМУГАТИ *див.* засмуг'ововати.

ЗАСМУГАТИСЯ *див.* засмуг'ововатися.

ЗАСМУГ'ОВОВАТИ, 'г'ов'йу, 'г'ов'йеш, *недок.*, **ЗАСМУГАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Укрити брудними смугами, забруднити. *Засмугав нагавич'кы.* *За вден дин' засмуг'овує дві сорочеч'кы.* Див. ще **посмугати**. Пор. см'гати.

ЗАСМУГ'ОВОВАТИСЯ [засмуг'ововатис'а], 'г'ов'йес'а, *недок.*, **ЗАСМУГАТИСЯ** [засмугатис'а], ац':а (айес'а), *док.* Забруднитися. *Засмугалас'а сорочка.* *Біле 'р'анд'є засмуг'ов'йес'а скоро.* Див. ще. **носмугатися**. Пор. см'гатися.

ЗАСМУЧЁНИЙ, а, е. Засмучений.

ЗАСМУЖЁНИЙ [зас'н'їжений], а, е. Засніжений.

ЗАСНУР'ОВАННИЙ, а, е, *буд.* Дієприкм. пас. мин. ч. до заснур'овати. *Заснур'ована хьйжа.*

ЗАСНУР'ОВОВАТИ, 'р'ов'йу, 'р'ов'йеш, *недок.*, **ЗАСНУР'ОВАТИ**, 'руйу, 'руйеш, *док.*, *буд.* Робити розмітку за допомогою шнура для копання траншеї під фундамент будови. *Брат заснур'овав 'дуже велику хьйжу.* Пор. **снур'овати**.

ЗАСНУР'ОВАТИСЯ [заснур'ововатис'а], 'р'ов'йес'а, *недок.*, **ЗАСНУР'ОВАТИСЯ** [заснур'оватис'а], 'руйес'а, *док.*, *буд.* Те саме, що **заснур'ововати**. *'Перет 'копан'ом ш'дунку на фундамент, заснур'ов'йес'а, де треба 'копати.* Пор. **снур'овати**.

ЗАСОЛЁНИЙ, а, е. Засолнений.

ЗАСП'ІВАТИ [зас'п'івати], 'вайу, 'п'іваш (вайеш), *док.* 1. Заспівати. 2. Запросити що-небудь несподіване, напр., високу ціну за щось. *Йа 'х'ом'їв уд'н'ого ку'п'ити хьйжу, но в:ун зас'п'ївав таке, шчо йа пер'єдумав.*

ЗАСП'ІЛНИЦЯ [зас'пулниц'а], і, *ж.*, *заст.* Нижня жіноча сорочка під святковою. *Заспулниц'а майє 'б'ити з білого полот'на.*

ЗАСС'АТИ *див.* засас'увати.

ЗАСТАВАТИ, айу, айеш, *недок.*, **ЗАСТАТИ**, 'тану, 'танеш, *док.* 1. Заставати. *Петро застав н'а 'дома.* 2. Заступатися за кого-небудь. *Муї старший брат усе за н'а застав'вав, куй н'а кус' 'х'ом'їв 'бити.*

ЗАСТАНОВ'ІТИ *див.* застанов'ляти.

ЗАСТАНОВ'ІТИСЯ *див.* застанов'лятися.

ЗАСТАНОВЛЁНИЙ [застановл'єний], а, е. Зупинений. *Застановлена ко'рова 'никала, йак бы об'їйти чулу'віка.*

ЗАСТАНОВ'ЛЯТИ [застанув'л'яти], 'л'айу, 'н'овлаш (нув'л'айеш), *недок.*, **ЗАСТАНОВ'ІТИ**, 'н'овл'у, 'новиш, *док.* Те саме, що **зопир'ати**. *Мигал'у, застан'ови мало 'к'он'ї, най переп'очинут.*

ЗАСТАНОВ'ЛЯТИСЯ [застанув'л'атис'а], 'л'айус'а, 'н'овлас'а (нув'л'айес'а), *недок.*, **ЗАСТАНОВ'ІТИСЯ** [застанов'итис'а], 'н'овл'ус'а, 'новис'а, *док.* Чинити опір, упиратися. *Ота ж'одна йак с'а застан'овит, та н'ї за шчо с'а не' ут'єстунит.* Див. ще **станов'ляти**.

ЗАСТАР'ІЙ, а, е. Старіший, ніж звичайно або потрібно, старуватий. *Муї чулу'вік ми'н'ї мало 'застар'ий.* Див. ще **п'остар'ий**, **старучков'атий**. Антонім **з'амолод'ий**.

ЗАСТАТИ *див.* заставати.

ЗАСТ'ІВАТИ, 'вайу, 'т'ываш (вайеш), *недок.*, **ЗАСТ'ІНУТИ** і **ЗАСТ'ІТИ**, 'тыну, 'тынеш, *док.* 1. Охолоджуватися. *Дуже м заст'ив на м'др'оз'ї.* 2. Застигати, загусати. *Сис' кл'ага'ниц'а скоро заст'ине.* Пор. **ст'їти**, **ст'їнути**.

ЗАСТ'ІЛНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до заст'їти 1, 2. *Заст'ил'ї ноги. Заст'їлний кл'ага'ниц'а.*

ЗАСТ'ІНУТИ *див.* заст'ївати.

ЗАСТ'ІТИ *див.* заст'ївати.

ЗАСТ'ОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.* Закривати, застилати собою світло. *Йди уд'оболока, не' застуй ми.*

ЗАСТР'ІШИНА [застр'їшина], ы, *ж.*, *буд.* Частина даху (стріхи).

ЗАСТРОЖ'ІТИСЯ [застро'житис'а], ру'жус'а, ро'жис'а, *док.* Пригрозити. *Не'їє ко'му на т'а с'а застро'жити, куй та'ке 'робиш.* Пор. **стро'житися**.

ЗАСТР'ІМКАТИ [застр'амкати], кат (каїс), *док.*, *безос.* Почати поколювати, штрикати (про біль у тілі). *Застр'амкало н'а в:ус'ї.* Пор. **стр'ямкати**.

ЗАСТР'ІЯТИ [застр'яти], 'р'ану, 'р'анеш, *док.* Застрягти. *Она застр'агла. Увун застр'ах. Застр'аг у калови.*

ЗАСТУВ'ІТИ, 'п'їу, 'п'їеш, *док.* Остовпіти. *Застув'їлам, йак им увид'їла чулу'віка в кров'и.*

ЗАСТУДЕНИТИ, 'нит, *док.*, *безос.* Те саме, що **застуд'їти** 2. Пор. **студен'їти**.

ЗАСТУДИТИ, 'тжу, 'тудиш, *док.* 1. Простудити кого-небудь. *Не застуди д'їтину.* 2. *дит.* *док.*

безос. Стати холодно. *Доста застудило: іде зима.* Див. ще **застуденіти**. Пор. **студіти**.

ЗАСТУЖЕ́НЫЙ, а, е. Застуджений. *Ты, не брачка, шчо́с' дуже застужена.* Див. ще **постуже́ный**.

ЗАСУ́ЄТИТИ [засу'їетити], 'їечу, 'їетиш, *док.* Те саме, що **забосовіти**. *Найшла ми ты суїету, читаво с'на засуїетила.* Пор. **суїєтиги**.

ЗАСУ́ЄТИТИСЯ [засу'їетитис'а], 'їечус'а, 'їетис'а, *док.* Те саме, що **забосовітися**. *Засуїетиламе с'а, бо не'їе ми чулувіка ду'му.* Пор. **суїєти-тися**.

ЗАСУ́ЄЧЕНЫЙ [засу'їеченый], а, е. Те саме, що **забосовлений**.

ЗАСУМФА́ЛЕНый, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **засумфалити**. *Засумфалена ве'рета.*

ЗАСУМФА́ЛИТИ *див. засумфальовати.*

ЗАСУМФА́ЛИТИСЯ *див. засумфальоватися.*

ЗАСУМФА́ЛЮВАТИ [засум'фал'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАСУМФА́ЛИТИ**, 'фал'у, 'фалиш, *док.* Заяложувати, забруднювати мнучи (переважно про тканину, одяг). *Засумфалив но'вий 'реклик.* Пор. **сумфалити**.

ЗАСУМФА́ЛЮВАТИСЯ [засум'фал'оватис'а], 'фал'уйес'а, *недок.*, **ЗАСУМФА́ЛИТИСЯ** [засум'фалитис'а], 'фал'ус'а, 'фалис'а, *док.* Заяложитися, забруднитися. *Засумфалилас'а скатир'т*. Пор. **сумфалитися**.

ЗАТАВА́ТИ, та'йу, та'йеш, *недок.*, **ЗАТА́НУТИ**, ЗАТА́ТИ, 'тану, 'танеш, *док.* 1. Загрузати в болоті, снігу і т.д. *С'н 'їх так'їй 'мокрий, шчо 'ногы в'н'бму зат'їдут до зим'ї.* 2. Занурювати в воду, опускається на дно, тонути. *У 'Тис'ї 'їе м'їста, шчо мож за'танути 'ї на 'пару 'митру.* Див. ще **потавати 1**.

ЗАТАЛА́ПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Зайти важкою ногою в грузьке середовище. *Ба ко уно'чи зат'алапав у 'малтер?* Пор. **талапати**.

ЗАТА́ЛЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **затати 1, 2**. *Заталу у калови 'ногу 'ледвы м 'ут 'ах.* *Затале па'ц'а у в'д'ї 'было не'в'итко.*

ЗАТА́НУТИ *див. затавати.*

ЗАТА́ТИ *див. затавати.*

ЗАТВЕРДЫ́Й, а, е. Трохи твердіший, ніж звичайно або погрібно; твердуватий. *Затвердый хл'їт.* Див. ще **п'отвердый**. Антонім **з'амняккый**.

ЗАТВЕРДО, *присл.* Твердувати. *Туй 'затвердо ко'пати.* Див. ще **п'отвердо**.

ЗАТВОРЕ́НЫЙ, а, е. Зачинений, закритий. *Затворе'ный ку'тці'.*

ЗАТВОРІ́ТИ *див. затворьовати.*

ЗАТВОРІ́ТИСЯ *див. затворьоватися.*

ЗАТВОРЬОВАТИ [за'в'ор'овати], р'уйу, р'уйеш і **ЗАТВОРЯ́ТИ** [за'в'ор'ати], 'р'айу, 'в'ор'аш (р'айеш), *недок.*, **ЗАТВОРІ́ТИ** [за'в'орити], 'в'ор'у,

'вориш, *док.* Зачиняти, закривати. *Затвори скоро двір'ї, бо студено.*

ЗАТВОРЬОВАТИСЯ [за'в'ор'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а і **ЗАТВОРЯ́ТИСЯ** [за'в'ор'атис'а], 'р'айус'а, 'в'ор'ас'а (р'айес'а), *док.*, **ЗАТВОРІ́ТИСЯ** [за'в'оритис'а], 'в'ор'ус'а, 'ворис'а, *док.* Зачинятися, закриватися. *Іс'ї двір'ї с'а не' зат'в'ор'уйут 'їак с'л'їт.*

ЗАТВОРЯ́ТИ *див. затворьовати.*

ЗАТВОРЯ́ТИСЯ *див. затворьоватися.*

ЗАТЕЛЕ́ПАНЫЙ, а, е. Неякісно замальований, забілений, зафарбований. *Зателепан'ї с'к'їны.*

ЗАТЕЛЕ́ПАТИ *див. зателеповати.*

ЗАТЕЛЕ́ПОВАТИ, пуйу, пуйеш, *недок.*, **ЗАТЕЛЕ́ПАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Неякісно замальовувати, забільовати, зафарбовувати. *Туб'ї лиш зателепати, тад' мал'уй 'файно.* Пор. **телєпати**.

ЗАТЄМНІ́ТИ [за'тімн'їти], *недок.* 1. їйу, їйеш. Ставати темним або темнішим. 2. н'їєс'а, *безос.* Те саме, що **затємнітися 2, 3**. Пор. **тємніти**.

ЗАТЄМНІ́ТИСЯ [за'тімн'їтис'а], їєс'а, *безос.*, *док.* 1. Звечоріти, засутеніти. *Уже с'а зат'їмн'їло, т'реба 'лампу запалити.* 2. Стати темно від дошових хмар. *Так с'а зат'їмн'їло 'серед дн'а, шчо хут' лампу п'али.* Див. ще **затємніти 2**. Пор. **тємнітися**.

ЗАТЕРНЕ́НЫЙ, а, е. Загороджений колючими вітками, терням. *Затер'ненный керт.*

ЗАТЕРНІ́ТИ *див. затєрньовати.*

ЗАТЕРНЬОВА́НЕ [за'тирн'ован'є], а, с. Загороджування ділянки колючими вітками, терням. *Затирн'ован'є го'рода.* Пор. **затєрньовати**.

ЗАТЕРНЬОВАТИ [за'тирн'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ЗАТЕРНІ́ТИ** [за'тєр'ніти], 'н'у, 'ниш, *док.* Загородити ділянку колючими вітками, терням. *'Мушу затєр'нити го'р'дци', 'абы не' 'їшли 'кури.*

ЗАТЕЧІ́ [за'тє'чи], 'тєчу, 'тєчеш, *док.* Затекти. Пор. **течі**.

ЗАТІ́ЛЬКАТИ [за'тил'кати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **засєрбати**. Пор. **тількати**.

ЗАТИНТЯ́НЕ́НЫЙ [затинт'анєный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **затинт'яніти**. *Затинт'ан'їн'ї 'рукы.*

ЗАТИНТЯ́НІ́ТИ [затинт'анити], 'н'у, 'ниш, *док.* Забруднити або зафарбувати чорнилом. *Затинт'ан'їла 'їайц'а.* Пор. **тинт'яніти**.

ЗАТИНТЯ́НІ́ТИСЯ [затинт'анитис'а], 'н'ус'а, 'нис'а, *док.* Забруднитися або зафарбуватися чорнилом. *Мал'о'валам 'їайц'а та гет им с'а затинт'ан'їла.* Пор. **тинт'янітися**.

ЗАТЫВА́ТИ, 'вайу, 'тываш (вайеш), *недок.*, **ЗАТЫ́ТИ**, 'тыйу, 'тыйеш, *док.* 1. Ставати жирним, запливати жиром. *Так затыв, шчо вже в'н'ого 'ї ший'ї не'їе.* *Так'їй Пет'ро туш'ный, шчо 'очи му*

з'явили. 2. перен. Те саме, що **загаздіти**. *Утк'оли став складовичиком, та читаво за'тыв, ус'ачино в'н'ого йе.* Пор. **тыти**.

ЗАТЫЛЫЙ, а, е. Який ожирів, заплив жиром.

Затылыый в'штур'.
ЗАТЫМ, присл., рідк. Те саме, що **пак**². *Пув'б'і-далис'ме, за'тым ис'ме шче'мало поко'сили.*

ЗАТЫТИ див. **затывати**.

ЗАТІГАТИ див. **затіговати**.

ЗАТІГАТИСЯ¹ [зат'ігатис'а], т'ігац'а, *недок.*, **ЗАТЯГНУТИСЯ**¹ [зат'агн'утис'а], т'г'ос'а, *док.* Те саме, що **замлівитися**. *Зат'аг'ос'а на дошч.*

ЗАТІГАТИСЯ² [зат'ігатис'а], т'гайс'а, т'ігац'а (т'гайс'а), *недок.*, **ЗАТЯГНУТИСЯ**² [зат'агн'утис'а], т'агнус'а, т'агнес'а, *док.* Зменшувати обсяг споживання їжі і внаслідок цього худнути. *Мойа д'івка гет зат'аг'ас'а, тул'ко йіст, гі'кутка.*

ЗАТІГОВАТИ [зат'іговати], т'гайу, т'гайеш і **ЗАТІГАТИ** [зат'ігати], т'гайу, т'ігаш (т'гайеш), *недок.* 1. Затягувати. 2. *недок.*, *безос.* Важко дихати, задихатися. *Не з'найу, шчо н'а так зат'ігує.*

ЗАТІДІКАТИ [зат'ідікати], айу, аш (айеш), *док.* Засигналізувати (про автомобіль). *Ба ко зат'іді-кав на вулиці?* Пор. **тідікати**.

ЗАТКАНИЙ, а, е. Заткнутий (про отвір). *Зат-кана скл'анка, т'елета.*

ЗАТКАТИ, т'кайу (зач'у), т'заткаш (т'кайеш, т'зач'еш), *док.* Заткнути. *Затчу скл'анку, бо в'вітри-ц'а зур'ілка.* ♦ **Заткати т'пысок**, *вульг.* — те саме, що **заткати**. *Заткай (зач'у) т'пысок, най ти тул'ко не'ходит.*

ЗАТКАТИСЯ [зат'катис'а], т'кайс'а (зач'ус'а), т'заткас'а (т'кайс'а, т'зач'ес'а), *док.*, *перен.*, *вульг.* Замовкнути, заткнути. *Ты с'а вже т'зач'еш, ци бу-деш шиче т'пысканити?*

ЗАТО, присл. Усупереч, наперекір. *Йа йсе й'зато не' з'р'обл'у.* Див. ще **прото**.

ЗАТОВСТЫЙ [затувстый], а, е. Трохи товстіший, ніж звичайно; товстуватий. *Затувстый бат'лув.* Див. ще **пóтовстый**. Антонім **затонкый**.

ЗАТОВЧІЙ [затувч'и], т'чу, т'чеш, *док.* Затовкти. *Йууро, затувч'и гвезд, абы не стыр'чав.* Пор. **товчій**.

ЗАТОНКЫЙ, а, е. Трохи тонший, ніж звичайно або потрібно; тонкуватий. *Есе затонкый л'уд, абы по'н'ому перейти п'отук.* Див. ще **пóтонкый**. Антонім **затувстый**.

ЗАТОПІТИ¹ див. **затоплювати**¹.

ЗАТОПІТИ² див. **затоплювати**².

ЗАТОПЛЭНЫЙ¹, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **затопіти**¹. *Затоплена в'улиц'а.*

ЗАТОПЛЭНЫЙ², а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **затопіти**². *Затоплена ст'рава.*

ЗАТОПЛЬОВАТИ¹ [зат'опл'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАТОПЛЯТИ**¹ [зат'опл'яти], л'уйу, т'опл'аш

(л'айеш), *недок.*, **ЗАТОПІТИ**¹, т'опл'у, т'опиш, *док.* Покривати водою, затоплювати.

ЗАТОПЛЬОВАТИ² [зат'опл'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАТОПЛЯТИ**² [зат'опл'яти], л'уйу, т'опл'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗАТОПІТИ**², т'опл'у, т'опиш, *док.* Заправити страву жирною (переважно зі смальцю) засмажкою. *Затопилам п'асул'і ма'чати, та т'акі д'обр'і!* Пор. **топіти**².

ЗАТОПЛЯТИ¹ див. **затоплювати**¹.

ЗАТОПЛЯТИ² див. **затоплювати**².

ЗАТОТ присл. Те саме, що **заот**. *Йа ти зато то не' в'руєш, бо ты бр'ехач.*

ЗАТРИЧИ [затричі], присл. За три рази, тричі. *Йа затричі до т'а ходила, айбо т'ебе не'было.*

ЗАТРОСКОНІТИ [затруску'ніти], т'н'у, т'ниш, *недок.* Те саме, що **залопоніти** 2.

ЗАТРОСКОТАТИ, т'р'оск'очу, т'р'оскочеш, *недок.* Те саме, що **залопоніти** 2.

ЗАТРУМБЕТАТИ, т'бечу (т'тайу), т'бечеш (т'беш, т'тайеш), *док.*, *муз.* Заграти на духовому музичному інструменті. *Затрумб'етав на т'румбит'і.* Пор. **трумбетати**.

ЗАТРУТИТИ див. **затручувати**.

ЗАТРУЧАТИ див. **затручувати**.

ЗАТРУЧОВАТИ, т'чуйу, т'чуйеш, *недок.*, **ЗАТРУТИТИ**, т'ручу, т'рутиш і **ЗАТРУЧАТИ**, т'чайу, т'ручаш (т'чайеш), *док.* 1. Заштовхувати (кого- або що-небудь). *Бывало, не' затручу д'івка в'б'очер'ит', та встай'емес'а без буханки. Затрут'л'ац'у, най не' стыр'чит.* 2. Влаштувати когос' куди-небудь. *Затрутивим дун'ку на фабрику. Л'едвы с'ме затрутили в'нука в'училищче.* Пор. **тручати**.

ЗАТУГАТИ, т'гає (т'угат). **ЗАТУГНУТИ**, не, *недок.* Ставати густішим, твердішим, тугішим, застиглим. *Так затугла уд м'орозу соло'нина, шчо л'едвы м'удр'ізала д'аранчик. У'же т'бетон затуг, мош по'н'ому ходити.* Пор. **тугнути**.

ЗАТУГЛЫЙ, а, е. Який став густішим, твердішим, тугішим, застиглим. *Затугле уд студени м'н'асо.*

ЗАТУГНУТИ див. **затугати**.

ЗАТУРІГАНИЙ [зату'р'іганий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **затурігати**. *Затур'іганий вуз ул'іво.*

ЗАТУРІГАТИ [затур'ігати], т'гайу, т'р'ігаш (т'гайеш), *док.* Занести вбік частину чого-небудь громіздкого (воза і под.). *Затур'ігаєме вуз, абы с'а мож убернути.* Пор. **турігати**.

ЗАТЯГНУТИСЯ¹ див. **затігатися**¹.

ЗАТЯГНУТИСЯ² див. **затігатися**².

ЗАТЯЖІЛЫЙ [зат'ажілый], а, е. Який став важчим. *Зат'ажілы д'ім'вак. Зат'ажілы уд дуж'э'зу кылмак.*

ЗАТЯЖІТИ [зат'ажіти], т'жійу, т'жійеш, *док.* Стати важчим. *Уз'імі не'єе так м'ного р'оботы, та*

чил'адник май зат'ажийе. Намокло берв'ено та зат'ажло. Пор. **тяжіти**.

ЗАТЯЖКЫЙ [зат'ашкый], а, е. Трохи важчий, ніж звичайно або потрібно; важкуватий. *Йсе бере-мено 'зат'ашке на 'а*. Див. ще **потяжкый**. Антонім **залежкый**.

ЗАТЯТИ [зат'ати], тну, тнеш, *док.* Затяти.

ЗАФАГАНЕНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зафаганіти**. *Зафаганенный у 'руку нуш*.

ЗАФАГАНІТИ, н'у, ниш, *док.* Грубо і сильно вторгнутися чимось гострим у що-небудь. *Зафаганивим си ножом у 'руку*. Пор. **фаганіти**.

ЗАФАЙЧІТИ, ч'у, чиш, *док.* Закурити люльку, цигарку і под. *Дай ми цигаретлик, най'мало зафайч'у*. Пор. **файчіти**.

ЗАФАРБІТИ *див.* **зафарб'ювати**.

ЗАФАРБІТИСЯ [зафар'битис'а], 'биц'а, *док.* Зафарбуватися. *С'в'а шир'інка паскудно с'а зафар'била*. Пор. **фарбітися**.

ЗАФАРБЛЕННЫЙ, а, е. Зафарбований. *Зафарблена 'дошка*.

ЗАФАРБ'ЮВАТИ [за'фарбл'овати], л'уйу, л'уйеш і **ЗАФАРБ'ЮВАТИ**, 'бб'уйу, 'бб'уйеш, *недок.*, **ЗАФАРБІТИ**, бл'у, биш, *док.* Зафарбовувати. *Зафарбилам ти с'др'очку 'натемно*. Пор. **фарбіти**.

ЗАФАРБ'ЮВАТИ *див.* **зафарб'ювати**.

ЗАФАРТУКАТИ, 'кайу, 'тукаш ('кайеш), *док.* Примусити корову, коня і под. відступитися задом убік. *'Петрику, зафартукай к'др'ову, най'із-пуд 'нийй 'лучишчу 'балегу*. Пор. **фартука́ти**.

ЗАФАРТУКАТИСЯ [зафарту'катис'а], 'тукац'а ('кайес'а), *док.* Відступитися задом убік (про корову, коня і под.). *К'вни к'др'ову, най'с'а зафар'тукат*. Пор. **фартука́тися**.

ЗАФИЙГОВАТИ, 'гуйу, 'гуйеш, *док.* Загальмувати. *Зафий'гуй, бо 'зайдеш у шанц*. Пор. **фийговати**.

ЗАФІРКАТИ, айу, аш (айеш) *док.* 1. Почати безладно розкидувати що-небудь. *За'фыркала ст'ручком на по'д'і*. 2. Завередувати. *Йа 'йуй уту'в'іти ко'пати 'р'іну, а вна лиш за'фыркала та нуш'ла, ку'ды 'х'от'іла*. Пор. **фы́ркиати**.

ЗАФІГ'ЛОВАТИ [зафіг'л'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Почати жартувати. *Зафіг'л'овав іс'ц'імбором*. Пор. **фіг'лювати**.

ЗАФІТЬКАТИ [заф'іг'кати], айу, аш (айеш), *док.* Засвистіти уривчасто. *К'дс' за'ф'іт'кав пуд'оболоком*. Пор. **фітькати**.

ЗАФІЦКАТИ [зафіц'кати], ат (кайе), *док.* Почати брикатися. *К'р'ова за'фіц'кала, шчо неш'моглам 'й'дуй'іти*. Пор. **фіцкати**.

ЗАФ'Л'ОКАТИ [заф'л'окати], айу, аш (айеш), *док.* Забризкати вибухаючими бульбашками при ва-

рінні джему, викисанні вина і под. *Заф'л'окало ви'но кор'чагу*. Див. ще **заф'л'оцкати**. Пор. **ф'л'окати**.

ЗАФ'Л'ОКАТИСЯ [заф'л'окатис'а], ац'а (айес'а), *док.* Забризкатися вибухаючими бульбашками при варінні джему, викисанні вина і под. *Заф'л'окалас'а с'к'іна 'лекваром*. Див. ще **заф'л'оцкатисся**. Пор. **ф'л'окати**.

ЗАФ'Л'ОЦКАТИ [заф'л'оцкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **заф'л'окати**.

ЗАФ'Л'ОЦКАТИСЯ [заф'л'оцкатис'а], ац'а (айес'а), *док.* Те саме, що **заф'л'окати**.

ЗАФОРКОНІТИ [зафурку'н'іти], форко'нит, *док.* Глухо забулкотіти у горлі, грудях при хворобливому стані. *Л'иш зафурку'н'іло му в 'р'уд'ох, тай'умер*. Див. ще **зафоркотати**. Пор. **форконіти**.

ЗАФОРКОТАТИ, 'коче, *безос.*, *док.* Те саме, що **зафорконіти**. Пор. **форкотати**.

ЗАФ'РІНЦКАТИ [заф'р'інцкати], айу, аш (айеш), *док.*, *зневаж.* Заговорити пихато, різко, неприємно. *Д'івни, 'йак заф'р'інц'кала, г'б'ы ки'гин'ув'была*. Пор. **ф'рінцкати**.

ЗАФУЙТОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зафуйтовати**. *Зафуйтована 'газом ж'с'на*.

ЗАФУЙТОВАТИ, 'туйу, 'туйеш, *док.* Задушити; отруїти димом, чадом, газом і под. *Д'ым вад'гас стл'ачого чил'адника зафуй'туйе*. Пор. **фуйтовати**.

ЗАФУЙТОВАТИСЯ [зафуйто'ватис'а], 'туйус'а, 'туйес'а, *док.* Задушитися; отруїтися димом, газом, чадом і под. *'Й'й'и чулу'вік зафуйто'вавс'а 'дымом у 'х'ыжи, куй спав 'п'яный*. Пор. **фуйтоватисся**.

ЗАФ'УКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зафукати**. *За'фукана зелен'ів'фарб'в'с'к'іна*.

ЗАФ'УКАТИ *див.* **заф'юкати**.

ЗАФ'УКОВАНЕ [за'фукован'е], а, с. Забризкування яким-небудь засобом. *Не в'д'вало ми с'а за'фукован'е'с'о'й'і с'к'іны*. Пор. **заф'юкати**.

ЗАФ'УКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ЗАФ'УКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Забризкати яким-небудь засобом. *За'фукай с'к'іну*. Пор. **ф'юкати**.

ЗАФ'УЦКАНИЙ, айу, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заф'юцкати**. *За'фукана с'в'іта (шир'інка)*. *За'ф'юцканий с'ведер (ку'в'ак, 'анцук)*.

ЗАФ'УЦКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Зробити неприваблним – бруднуватим, пом'ятим (переважно про одяг, взуття і под.). *Оден раз уд'ів но'вий 'анцук, а вже го за'ф'юц'кав*. Див. ще **поф'юцкати**. Пор. **ф'юцкати**.

ЗАФ'УЦКАТИСЯ [за'фукатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Стати неприваблним – бруднуватим, пом'ятим (переважно про одяг, взуття і под.). *'Н'ус-им міх із му'к'ов та гет им с'а за'ф'юц'кав*.

ЗАХАВКАТИ, айу, аш (айеш), *док.*, *зневаж.* Те саме, що **зак'ашлати**. *Так захавкав, шчо д'алеко го 'чути*. Пор. **х'авкати**.

ЗАХАРÉНЬИЙ, а, е. 1. Почищений від бруду, приведенний до порядку. *Захар'ена* 'хыжса. Див. ще **похарéний**. 2. *перен.* Такий, з якого все забрано. *Захар'ений* 'шифон, *гор'от*.

ЗАХАРÍТИ *див. захáрьовати.*

ЗАХАРÍТИСЯ *див. захáрьоватися.*

ЗАХАРЧÍТИ [захар'чítи], *док.* 1. 'чит. Захрипіти. *Поддеколи му захар'чит у з'руд'ох.* 2. 'чу, 'чиш. Захрипіти. *Л'а'гла 'баба на 'пòс'ч'іл' тай захар'чила.* Див. ще **захрапíти**. Пор. **харчítи**.

ЗАХА́РЬОВАТИ [зах'ар'овати], 'хар'у'йу, 'хар'у'йеш, *недок.*, **ЗАХАРÍТИ**, 'хар'у, 'риш, *док.* 1. Зробити чистоту, порядок. *Захар'илам 'файно 'хыжу.* 2. *перен.* Повністю забрати все, що було. *Так захар'ила ком'ору, ичо 'н'иц'а не встало.* Пор. **харítи**.

ЗАХА́РЬОВАТИСЯ [зах'ар'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а, *недок.*, **ЗАХАРÍТИСЯ** [захар'итис'а], 'хар'ус'а, 'рис'а, *док.* 1. Відходити, від'їжджати, забиратися. *Йа впу'вила нив'єс'ц'і, вбы с'а за два дны захар'ила ми с'хыжсі.* 2. з чого. Те саме, що **захарьовати** 2. *Уже с'ме с'а захар'или з города, лиш иш'че т'реба 'был'е по'рубати. Захар'иламс'а ис стар'ойи 'хыжсі, та буд'еме ий рòзн'їсати.* Пор. **харítися**.

ЗАХА́РЬАВЛЫЙ, а, е. Який надовго захворів. *Зах'яр'авлый хлòтиц'.*

ЗАХЫ́РАВИТИ, в'йу, в'йеш, *док.* Надовго захворіти. *Зах'ыравіли 'вуйна, ичо з'дòму н'їкуды не 'хòд'ат.* Див. ще **захы́рати**. Пор. **хы́равіти**.

ЗАХЫ́РАТИ [зах'ырати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **захы́равіти**. Пор. **хы́рати**.

ЗАХЫ́РЛЫЙ [зах'ыр'ільий], а, е. Який міцно заспав. *Зах'ыр'ільий 'д'їдо.*

ЗАХЫ́РÍТИ [зах'ыр'ítи], р'ійу, р'ійеш, *док.*, *зневаж.* Міцно заспати. *Так зах'ыр'ів, ичо ледвы м го рузбудила.* Пор. **хы́рítи**.

ЗАХЛЕБТА́ТИ [захлеп'тати], 'лепчу, 'лепчеш, *док.* 1. Трохи полакати (про собаку, kota і под.). 2. *перен.* Трохи поїсти рідкої страви (про людей). *Мойа дун'ка захлеп'тала 'мало тай руб'їгла.* Пор. **хлебтáти**.

ЗАХЛÍПАТИ¹, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **закы́вати**. Пор. **хлипати¹**.

ЗАХЛÍПАТИ², айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **засёрбати**. Пор. **хлипати²**.

ЗАХЛÍПАТИСЯ [зах'липатис'а], айус'а, айес'а, *док.* Те саме, що **закы́ватися** 1. Пор. **хлÍпатися**.

ЗАХЛЫ́ЦКОВАТИСЯ [зах'хлыцковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **ЗАХЛЫ́ЦНУ́ТИСЯ** [зах'хлыцнудис'а], 'нус'а, 'нес'а, *док.* Захлинатися від випадкового потрапляння рідини до трахеї. *Йїж, Йируку, спу'куйно, бо заххлыцнес'а.* Пор. **хлы́цькати**.

ЗАХЛЫ́ЦНУ́ТИСЯ *див. заххлы́цковатися.*

ЗАХЛЫ́ЦНУ́ТЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **заххлы́цнутися**. *Заххлыцнута д'їтина, заххлыцнуте свин'а.*

ЗА́ХОД [заход(т)], да, ч. Те саме, що **буда**.

ЗАХО́ДИТИСЯ [зах'одитис'а], диц'а, *док.* Наложати, припадати. *Мин'ї з 'н'ан'кового газ'дуства уже с'а н'їч не зах'одит.*

ЗАХО́ЖОВАТИ, 'хòжуйу, 'хòжуйеш, *недок.* Заходити. *Д'ївкы зах'ожовали до 'церкви по 'партійох.*

ЗАХО́ТÍТИ [зах'òтítи], 'хòчу, 'хочеш, *док.* Захотіти. Пор. **хòтítи**.

ЗАХРА́МАТИ [зах'рамати], айу, аш (айеш), *док.* Почати кульгати. *Захрамавим, бо ичòс'ми с'тало в нуз'ї.* Пор. **хра́мати**.

ЗАХРАПÍТИ [захрап'ítи], пл'у, 'пиш, *док.* Те саме, що **захарчítи** 2. *Так захрап'їла, ичо дáлеко ий 'чути.* Див. ще **захарчítи** 2. Пор. **храпти**.

ЗАХРУ́НЯВЛЫЙ [зах'рун'авільий], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **захру́нявіти**. *Зах'рун'авільий кут.*

ЗАХРУ́НЯВÍТИ [зах'рун'авítи], в'їе, *док.* Почати втрачати життєві сили, захворіти. *Шчòс'наш кут зах'рун'авів, не 'їадерный став.* Пор. **хру́нявіти**.

ЗАЦВÍРÍНЧА́ТИ [зац'в'ір'ін'чати], 'чит, *док.* Почати цвірінкати (про цвіркуна). *Зац'в'ір'ін'чали ц'в'ір'ін'кы.* Пор. **цв'ірін'чати**.

ЗАЦЕМЕНТОВА́НЬИЙ [заце'ментованый], а, е. Забетонований. *Заце'ментована 'їарда в дво'рови.*

ЗАЦЕМЕНТОВА́ТИ *див. зацементóвovati.*

ЗАЦЕМЕНТОВА́ТИСЯ *див. зацементóвovатися.*

ЗАЦЕМЕНТÓВОВАТИ [заце'ментововати], 'тòвуйу, 'тòвуйеш, *недок.*, **ЗАЦЕМЕНТОВА́ТИ** [заце'ментовати], 'ту'йу, 'ту'йеш, *док.* Забетонувати. *Заце'ментуйеме гáрадичі та йд'еме на 'цишу р'òбòту.* Пор. **цементóвати**.

ЗАЦЕМЕНТÓВОВАТИСЯ [заце'ментововатис'а], 'тòвуйес'а, *недок.*, **ЗАЦЕМЕНТОВА́ТИСЯ** [заце'ментоватис'а], 'ту'йес'а, *док.* Забетонуватися. *Ис'а 'їарда с'а не'файно заце'ментовала.* Пор. **цементóватися**.

ЗАЦЫ́ТКАНЬИЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **зацы́ткати**. *Зацыткана 'мат.ерив дун'ка, залу-в'чала.* Див. ще **зачы́тканий**.

ЗАЦЫ́ТКАТИ *див. зацы́тковати.*

ЗАЦЫ́ТКОВА́НЄ [зацыткован'є], а, с. Примушування кого-небудь замовкнути. *Дун'ка с'а не т'вор'їла на зацыткован'є 'мат.ери, ай'дале говорила с'воє.* Див. ще **зачы́ткованє**. Пор. **зацы́тковати**.

ЗАЦЫ́ТКОВА́НЬИЙ [зацыткованый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **зацы́тковати**. Див. ще **зачы́ткований**.

ЗАЦЫ́ТКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ЗАЦЫ́ТКАТИ**, айу, айеш, *док.* Припиняти чие-небудь

бажання говорити. *Щчо н'а зац'ыткуйеш?* Див. ще **зачітькати**. Пор. **ц'ыткати**.

ЗАЦЛЕНЬЙ [зац'ілений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зацлійти**. *Зац'ілин і'і'зубы*.

ЗАЦЛІЙТИ див. **зацільовати**.

ЗАЦІЛЬОВАТИ [зац'ільовати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАЦІЛИТИ** [зац'ілити], ц'іл'у, ц'илиш, *недок.* Щільно стискувати, стуляти, зацільовувати зуби. *Майже го дуже бул'іло, айбо не стогнав, лиш зуби зац'ілив. На вто паскудне слово н'іч му не впу'вила, лиш зуби зац'ілила і пушила гет.* Див. ще **зцільовати**. ♦ **Зац'ілити зуби** – померти. *Заки му дали укол, увун у'же зац'ілив зуби.*

ЗАЦІМБАЛАТИ [зац'імбалати], л'айу, л'алаш (лайеш), *недок.* Заграти на губній гармошці. *Муї чулу'вік л'убив субі подеколи зац'імбалати.* Пор. **цімбалати**.

ЗАЦІПАТИ [зац'іпати], ат (айе), *недок.* Почати видавати звук «ціп-ціп» (про курчат). *Лиш лул'ило с'а з іайц'а ч'іт'а, а вже зац'іпало.* Див. ще **заціпкати**. Пор. **ціпати**.

ЗАЦІПКАТИ [зац'іпкати], ат (айе), *недок.* Те саме, що **заціпати**. Пор. **ціпкати**.

ЗАЦІПНУТИ [зац'іпнути], ну, неш, *недок.* Заціпеніти (переважно від холоду). *Мідгал'ку, йди до х'ыж, бо зац'іпнеш на д'ор'іт'і.* Пор. **ціпнути**.

ЗАЦІПНУТИЙ [зац'іпнутый], а, е. Заціпенілий. *Зац'іпнуте тил'а.*

ЗАЦІРІПАТИ [зац'ір'іпати], айу, аш (айеш), *недок.* Заграти фальшиво на скрипці. *Д'іт'вак у'з'ав гус'л'і та мало зац'ір'іпав на них.* Див. ще **зацір'іпати**. Пор. **цір'іпати**.

ЗАЦІРІПКАТИ [зац'ір'іпкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **зацір'іпати**. Пор. **цір'іпкати**.

ЗАЦОРКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **зацорконіти 1**.

ЗАЦОРКОНІТИ [зац'орк'он'іти], ч'у, цоркониш, *недок. 1.* Забрызгати, забрызкати. *К'іс' зац'орк'он'ів у бл' удах.* Див. ще **зацоркот'ати 2**. *перен., зневаж.* Почати довге базікання. *Йак зац'орк'он'іла йу'лина, та не могла с'а з'перти.* Пор. **цорконити**.

ЗАЦОРКОТАТИ, к'бчу, к'чеш, *недок.* Те саме, що **зацорконіти 1, 2**. Пор. **цоркот'ати**.

ЗАЦУКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Почати забавляти дитину, підкидаючи її на колінах. *Отиц' поклав д'іт'вака на кул'іно та мало го зац'укав.* Пор. **цукати**.

ЗАЦУРІГАНЬЙ [зацур'іганий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зацурігати**. *Зацур'іганий вус.*

ЗАЦУРІГАТИ [зацур'ігати], г'айу, цур'ігаш (гайеш), *недок.* Дати назад з возом. *Зацур'ігаш вуз май іт хл'і'вови.* Пор. **цурігати**.

ЗАЦЯПАТИ [зац'япати], ат (айе), *недок.* Почати повільно капати (про рідину). *П'ол'овтавим ч'опом, і з гелеты зац'япало в'іно.* Пор. **цяпати**.

ЗАЧА́ПКАНЬЙ, а, е. Те саме, що **заїдений**. *За'чапканий рот.*

ЗАЧА́ПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Почати жувати голосно, причмокуючи, плямкуючи губами; чавкати. *Далам д'ідови йісти, і в'ун смачно за'ч'апкав.* Пор. **ч'апкати**.

ЗАЧА́ПКОВАТИСЯ [за'ч'апковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **ЗАЧА́ПКАТИСЯ** [за'ч'апкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Стати неакуратним, маючи рештки їжі на губах. *Утрис'а, бо гет ис'а за'ч'апкав.* Пор. **ч'апкати**.

ЗАЧАПЛОВА́НЬЙ, а, е. Зашнурований (про черевики). *Зачаплован'і топанкы.* Див. ще **почаплований**.

ЗАЧАПЛОВА́ТИ див. **зачапловувати**.

ЗАЧАПЛОВА́ТИСЯ див. **зачапловуватися**.

ЗАЧАПЛОВО́ВАТИ, л'вуйу, л'вуйеш, *недок.*, **ЗАЧАПЛОВА́ТИ**, л'уйу, л'уйеш, *недок.* Зашнурувати черевики. *Зачап'луй д'ітин'і б'окончкы.* Див. ще **почаплов'ати**. Пор. **ч'аплов'ати**.

ЗАЧАПЛОВО́ВАТИСЯ [за'ч'аплововатис'а], л'вуйус'а, л'вуйес'а, *недок.*, **ЗАЧАПЛОВА́ТИСЯ** [за'ч'аплововатис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, *недок.* Зашнуруватися (про черевики). *Не'добре с'а зач'аплов'ав.* Див. ще **почаплов'атися**. Пор. **ч'аплов'атися**.

ЗАЧА́ТАТИ див. **зачип'ати**.

ЗАЧА́ТАТИСЯ див. **зачип'атися**.

ЗАЧА́ТАТЬЙ, а, е. Поч'атий. *Зач'атый но'вый шор, вал.*

ЗАЧВІ́РЬКАНЬЙ [за'ч'вір'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зачв'ір'кати**. *Ус' і г'радичі зач'вір'кан'і д'ідом.*

ЗАЧВІ́РЬКАТИ [за'ч'вір'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Почати спльовувати крізь зуби. *Закур'ів д'ідо п'іпу тай зач'вір'кав.* Пор. **ч'в'ір'кати**.

ЗАЧЕ́ЛЛЕНІ́ЛЬЙ [за'чил:ин'ільий], а, е. Те саме, що **почелленілий**. *За'чил:ин'іл'і пара'диц'і.*

ЗАЧЕ́ЛЛЕНІ́ТИ [за'чил:ин'іти], н'ійу, н'ійеш, *недок.* Те саме, що **почелленіти**. *Пара'диц'і вже за'чил:ин'іли.* Пор. **челленіти**.

ЗАЧЕ́ЛЛЕНІ́ТИСЯ [за'чил:ин'ітис'а], н'ійес'а, *недок.* Здалеку показатися червоним. *У саду за'чил:ин'ілис'а ч'іришин'і.*

ЗАЧЕРЕДА́РИТИ, д'ар'у, д'ариш, *недок.* Те саме, що **запаст'ірити**.

ЗАЧЕРНÉНЬЙ, а, е. Забруднений сажено. *За'чер'ниш'і руки.* Див. ще **почерн'ений**.

ЗАЧЕРНІ́ТИ див. **зачерньовати**.

ЗАЧЕРНІ́ТИСЯ див. **зачерньоватися**.

ЗАЧЕРНЬОВА́ТИ [за'ч'ерн'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ЗАЧЕРНІ́ТИ** [за'ч'ерн'ити], ч'ир'н'у, ч'ерниш, *недок.* Забруднювати сажено. *Та б'ери кар'іку так, абы с'не зач'ернив'і руку.* Див. ще **почерн'ити**. Пор. **черн'ити**.

ЗАЧЕРНЬОВАТИСЯ [за'че'рн'оватис'а], н'у-йус'а, н'уйес'а, *недок.*, **ЗАЧЕРНІТИСЯ** [зачер'нитис'а], 'чир'н'ус'а, 'чернис'а, *док.* Забруднюва-тися сажено. *Чистилам 'ц'івку на шп'ор'і та гет им с'а зачернила.* Див. ще **почернітися**. Пор. **черні-тися**.

ЗАЧЕРТИ *див.* **зачірьовати**.

ЗАЧЕРТЫЙ, а, е. Зачерпнутий. *За'черте гу-рн'а воды.*

ЗАЧЕРЬКАНИЙ [за'чир'каний], а, е. Ді-еприкм. пас. мин. ч. до **зачерькати**.

ЗАЧЕРЬКАТИ *див.* **зачерьковати**.

ЗАЧЕРЬКАТИ [зачир'кати], 'кайу, 'чир'каш (кайеш), *док.* 1. Закреслити написане чи надруко-ване. *Йа зачир'кала одно слово.* Пор. **черькати**. 2. Тертям сірника об сірникову коробку запалити його. *Зачир'кай с' 'кіпку та по'с'віти ми, бо н'іч не' 'вижу.* Пор. **черькати**.

ЗАЧЕРЬКОВАТИ [за'чир'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЗАЧЕРЬКАТИ** [за'чир'кати], айу, аш (айеш), *док.* Старанно закреслювати написане чи надруковане. *Аж ис' не' 'добре напи'сала, та за-чир'кай.* Пор. **черькати**.

ЗАЧІНАНС [за'чинан'е], а, с. Те саме, що **на-чінанс**. Пор. **зачинати**.

ЗАЧІНАТИ, 'найу, 'чинаш (найеш), *недок.*, **ЗАЧАТИ**, чну, чнеш, *док.* Починати. *Х'ом'ат, а'бы йа зач'нула с'н'івати.* *Зачалам м'ісити 'кісто.*

ЗАЧІНАТИСЯ [зачи'натис'а], 'найус'а, 'чи-нас'а (найес'а), *недок.*, **ЗАЧАТИСЯ** [зачатис'а], чнус'а, чнеш'а, *док.* Починатися. *Ты зач'нав'а 'бити.* *Зачалам с'а мо'лоти.*

ЗАЧІНІТИСЯ [зачи'нитис'а], 'чин'ус'а, 'чи-нис'а, *док.* Трохи оклигати після хвороби, підліку-ватися. *Май зач'нилас'а 'Йу'лина, у'же май гли'тит.*

ЗАЧІРЬОВАТИ [за'чир'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ЗАЧИРЯТИ** [зачир'ати], 'р'айу, 'чир'аш (р'айеш) і **ЗАЧЕРТИ**, 'зачру, 'зачреш, *док.* Зачерп-нути рідину. *Ци 'зачреме с' 'того к'д'л'д'аз'а 'воды?* Див. ще **зачир'яти**. Пор. **чир'яти**.

ЗАЧИРЯТИ *див.* **зачірьовати**.

ЗАЧІХАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Почати чха-ти. *За'чихала д'ітина, майже, с'а прустудила.* Пор. **чихати**.

ЗАЧІТЬКАНИЙ [за'ч'іт'каний], а, е. Те саме, що **зац'ітканий**.

ЗАЧІТЬКАТИ *див.* **зачітьковати**.

ЗАЧІТЬКОВАННИЙ [за'ч'іт'кований], а, е. Те саме, що **зац'іткований**.

ЗАЧІТЬКОВАНЕ [за'ч'іт'кован'е], а, с. Те саме, що **зац'ітковане**.

ЗАЧІТЬКОВАТИ [за'ч'іт'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЗАЧІТЬКАТИ** [за'ч'іт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **зац'ітковати**.

ЗАЧМЕЛЁНИЙ, а, е. Те саме, що **заголом-шённий**. *Зачмеленый 'камін'ом, 'Йура в'пав.*

ЗАЧМЕЛІТИ *див.* **зачмельовати**.

ЗАЧМЕЛЬОВАТИ [зачме'л'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗАЧМЕЛІТИ** [зачме'лити], 'ме-л'у, ме'лиш, *док.* Те саме, що **заголомшовати**. *Но, не'бор'ата, тот го зачмел'ив.* Пор. **чмеліти**.

ЗАЧОПУТЛОВАНИЙ [зачупут'лований] а, е. Замкнений. *Зачупут'лован'і д'ви'рц'і.* Див. ще **зач'упканий**.

ЗАЧОПУТЛОВАТИ *див.* **зачопутльовати**.

ЗАЧОПУТЛОВАТИСЯ *див.* **зачопутльова-тися**.

ЗАЧОПУТЛЬОВАТИ [зачупут'лювати], 'л'овуйу, 'л'овуйеш, *недок.*, **ЗАЧОПУТЛОВАТИ** [за-чупут'лювати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Замикати. *Зачупут-луй 'добре д'ви'рц'і, в'бы н'і'ко не зай'и'б.* Див. ще **зачупкати**. Пор. **чопутльовати**.

ЗАЧОПУТЛЬОВАТИСЯ [зачупут'люова-тис'а], 'л'овуйус'а, 'л'овуйес'а, *недок.*, **ЗАЧОПУТ-ЛОВАТИСЯ** [зачупут'люватис'а], 'луйус'а, 'луйе-с'а, *док.* Замикатися. *Мы с'а на нуч зачупут'лю-йеме.* Див. ще **зачупкатися**. Пор. **чопутльоватися**.

ЗАЧ'УПКАННИЙ, а, е. Те саме, що **зачопут-лований**. *За'чупкан'і в'орота.*

ЗАЧУПКАТИ *див.* **зач'упковати**.

ЗАЧУПКАТИСЯ *див.* **зач'упковатися**.

ЗАЧ'УПКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ЗАЧУП-КАТИ** [зачуп'кати], 'кайу, 'чупкаш (кайеш), *док.* Те саме, що **зачопутльовати**. Пор. **чупкати**.

ЗАЧ'УПКОВАТИСЯ [зач'упковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **ЗАЧУПКАТИСЯ** [зачуп'катис'а], 'кайус'а, 'чупкас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **зачопутльоватися**. Пор. **чупкатися**.

ЗАШАВКАТИ, ат, айе, *недок.* Почати видавати глухі звуки (про мокре взуття і под.). *М'ойі то'пан-кы на'мокли тай за'шавкали.* Пор. **шавкати**.

ЗАШВАКАТИ, 'кайу, 'вакаш (кайеш), *док.* Почати швидко відходити. *Мар'іка зашва'кала думу.* Пор. **швакати**.

ЗАШЕФТОВАНИЙ [зашеф'тований], а, е. Ді-еприкм. пас. мин. ч. до **зашефтовати**. *Зашефто-ван'і з'р'оші.*

ЗАШЕФТОВАТИ, 'туйу, 'туйеш, *док.* Зароби-ти дрібною спекулятивною торгівлею. *Нын'і йа не'п'огано зашефто'вала.* Пор. **шефтовати**.

ЗАШИРОКИЙ, а, е. Трохи ширший, ніж зви-чайно або потрібно; широкуватий. *Заширокий 'ре-клик.* Див. ще **поширокий**. Антонім **з'вузкий**.

ЗАШИРОКО, *присл.* Широкувати. *Зашироко 'чините ш'оры на 'р'іну.* Див. ще **пошироко**. Анто-нім **з'вузко**.

ЗАШКОРОБЧИТИ [зашкороб'чити], 'чу, 'чиш, *док.* 1. Почати видавати звук, подібний до того, який

видає миша, коли щось гризе. *Щчѳс' зашкороп'чило в' закутку*. 2. *чит, перен.* Почати відчувати голод у шлунку. *Зашкороп'чило н'а в жу'лутку – х'ѳчу йи-сти*. Пор. **шкороб'чїти**.

ЗАШКРОВФОВАНИЙ [зашкрѳв'фований], а, е. Закручений (про гайку). *Сис' шкрѳвф слабо зашкрѳв'фований*.

ЗАШКРОВФОВАТИ *див.* зашкрѳв'фувати.

ЗАШКРОВФОВОВАТИ [зашкрѳв'ф'овувати], вуйу, вуйеш, *недок.*, **ЗАШКРОВФОВАТИ** [зашкрѳв'ф'овати], *фуйу, фуйеш, док.* Закручувати гайку на болт. *Добре зашкрѳв'фуй тот шкрѳвф.* Пор. **шкороф'овати**.

ЗАШЛИЙКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин.

ч. до зашлийк'ати. *Защлийканий мїх.*

ЗАШЛИЙКАТИ *див.* зашлийк'увати.

ЗАШЛИЙКАТИСЯ *див.* зашлийк'уватися.

ЗАШЛИЙКОВАТИ *див.* зашлийк'увати.

ЗАШЛИЙКОВАТИСЯ *див.* зашлийк'уватися.

ЗАШЛИЙКОВОВАТИ, *к'ѳвуйу, к'ѳвуйеш, недок.*, **ЗАШЛИЙКОВАТИ**, *куйу, куйеш і ЗАШЛИЙКАТИ* *кайу, лийкаш (кайеш), док.* Міцно зав'язати багатьма вузлами. *Так зашлий'кала, шчо не мож розй'зати*. Пор. **шлийк'овати, шлийк'ати**.

ЗАШЛИЙКОВОВАТИСЯ [зашлийк'ововатис'а], *к'ѳвуйес'а, недок.*, **ЗАШЛИЙКОВАТИСЯ** [зашлийк'оватис'а], *куйес'а і ЗАШЛИЙКАТИСЯ* [зашлийкатис'а], *лийкац'а (кайес'а), док.* Міцно зав'язувати багатьма вузлами. *Ас'а мїх добре защлийкат (зашлийкаїє), та не розй'аїєс'а*. Пор. **шлийк'овати, шлийк'ати**.

ЗАШОР'ЕНИЙ, а, е. Улаштований. *Муй сын зашор'еный на добру рѳбѳту*.

ЗАШОР'ІТИ *див.* зашѳр'увати.

ЗАШѳРОМ, *присл.* Підряд, по порядку. *На вичур'ниц'ах ус' і д'ївкы зашѳром мали ц'ул'ѳвати кажє жого лїг'н'а*.

ЗАШѳРОВАТИ [защѳр'овати], *р'уйу, р'уйеш, недок.*, **ЗАШѳРИТИ**, *шѳр'у, шѳриш, док.* Улаштувати (на роботу, навчання і под.). *Сват ми пумуг зашѳрити дун'ку на файну рѳбѳту*. *Див.* ще **ушор'їти**. 2. Пор. **шор'їти**.

ЗАШѳТАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до зашѳтати 1, 2. *Защѳпотаний д'їт'вак. Защѳпотаний у рѳбѳт'ї*.

ЗАШѳТАТИ *див.* зашѳтувати.

ЗАШѳТАТИСЯ *див.* зашѳтуватися.

ЗАШѳПОТИТИ *див.* зашѳтувати.

ЗАШѳПОТИТИСЯ *див.* зашѳтуватися.

ЗАШѳПОВАНЕ [защѳпован'е], а, с. Підножка. *Декутр'ї кол'пыл'цї дужє л'убл'ат защѳпован'е та щѳпотаїут другых д'їти*. Пор. **зашѳтовати**.

ЗАШѳПОВАТИ, *пѳтуйу, пѳтуйеш, недок.*, **ЗАШѳТАТИ**, *айу, аш (айеш) і ЗАШПОТИТИ*, *пѳчу, потиш, док.* 1. Підставити ногу кому. *Йу-ра защѳпотає Йу'лїну. Защчо з' н'а защѳпотила?* 2. Перешкоджати кому-небудь у чомусь. *Муй сус'їт, шчо бы м не рѳбив, усе н'а защѳпѳтуйє*. *Див.* ще **пудшѳтовати**. Пор. **шѳтати**.

ЗАШѳПОВАТИСЯ [защѳповатис'а], *пѳтуйус'а, пѳтуйес'а, недок.*, **ЗАШѳТАТИСЯ** [защѳпотатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а) і ЗАШПОТИТИСЯ* [защѳпотитис'а], *пѳчус'а, потис'а, док.* Спотикатися. *Защѳпотаєс'а (зашѳпотилаєс'а) на чїстїму пѳт'ѳви*. *Див.* ще **пудшѳтоватися**. Пор. **шѳтатися**.

ЗАШѳУНКАНИЙ, а, е. Те саме, що загѳмбаный. *Защѳпункана сорѳчка*.

ЗАШѳПУНКАТИ *див.* зашѳпунк'увати.

ЗАШѳПУНКАТИСЯ *див.* зашѳпунк'уватися.

ЗАШѳПУНКОВАНЕ [защѳпунк'ован'е], а, с. Те саме, що загѳмбованє.

ЗАШѳПУНКОВАНИЙ, а, е. Те саме, що загѳмбаный.

ЗАШѳПУНКОВАТИ *див.* зашѳпунк'увати.

ЗАШѳПУНКОВАТИСЯ *див.* зашѳпунк'уватися.

ЗАШѳПУНКОВОВАТИ, *к'ѳвуйу, к'ѳвуйеш і ЗАШѳПУНКОВАТИ*, *куйу, куйеш, недок.*, **ЗАШѳПУНКАТИ**, *кайу, пункаш (кайеш), док.* Те саме, що загѳмбовати. Пор. **шѳпунк'ати**.

ЗАШѳПУНКОВАТИСЯ [защѳпунк'ововатис'а], *к'ѳвуйус'а, к'ѳвуйес'а і ЗАШѳПУНКОВАТИСЯ* [защѳпунк'оватис'а], *куйус'а, куйес'а, недок.*, **ЗАШѳПУНКАТИСЯ** [защѳпунк'атис'а], *кайус'а, пункас'а (кайес'а), док.* Те саме, що загѳмб'атися.

ЗАШѳПУР'ОВАНИЙ [защѳпур'ований], а, е. *Защѳпур'ована р'їпа, защѳпур'ован'ї єрѳшї*. *Див.* ще **пришѳпур'ований**.

ЗАШѳПУР'ОВАТИ *див.* зашѳпур'увати.

ЗАШѳПУР'ОВОВАТИ [защѳпур'овувати], *р'ѳвуйу, р'ѳвуйеш, недок.*, **ЗАШѳПУР'ОВАТИ** [защѳпур'овати], *р'уйу, р'уйеш, док.* Заощаджувати, економити. *Защѳпур'овалає сї єрѳши на кабат*. *Див.* ще **пришѳпур'увати**. Пор. **шѳпур'овати**.

ЗАШѳУРКАТИ, *айу, аш (айеш), док.* Почати штрикувати. *Защѳуркає вїлами ус'їно*. Пор. **шѳуркати**.

ЗАЩІКАТИ [защ'чикати], *айу, аш (айеш), док.* Почати їкати. *Дай д'їтин'ї вѳды, бо щчѳс' защ'чикала*.

ЗАЩІПАТИ [защ'ч'пати], *п'айу, ч'паш (п'айеш), недок.*, **ЗАЩІПНУТИ** [защ'чипнути], *ну, неш, док.* Затискати, защемляти. *Защ'чип сї д'їт'вак п'єрстїк ѳжапѳѳѳ*.

ЗАЩІПНУТИ *див.* защ'ч'пати.

ЗАЩО [зашчо], *присл.* Чому, чого. *Защчо бы йа задар'рѳбив?*

ЗАЩОСЬ [зашч'о́с'], присл. Чомусь, чогось. *Не ходит до нас зашч'о́с' нівіска.*

ЗАЩУ́НКАНЬЙ [зашч'унканый], а, е. Те саме, що **заго́мбаный**. *Заго́мбаный вуйош.*

ЗАЩУ́НКАТИ див. **защунко́вувати**.

ЗАЩУ́НКАТИСЯ див. **защунко́вуватися**.

ЗАЩУ́НКОВА́НЕ [зашчун'кован'е], а, с. Те саме, що **заго́мбоване**.

ЗАЩУ́НКОВА́НЬЙ [зашчун'кованый], а, е. Те саме, що **заго́мбаный**.

ЗАЩУ́НКОВАТИ див. **защунко́вувати**.

ЗАЩУ́НКОВАТИСЯ див. **защунко́вуватися**.

ЗАЩУ́НКОВА́ВАТИ [зашчун'ковувати], к'б-вуйу, к'бвуйеш і **ЗАЩУ́НКОВАТИ** [зашч'унковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЗАЩУ́НКАТИ** [зашч'ункати], к'айу, ч'ункаш (кайеш), *док.* Те саме, що **заго́мбовувати**. *Зашчун'кай си вуйош.* Пор. **щунка́ти**.

ЗАЩУ́НКОВА́ТИСЯ [зашчун'ковуватися], к'бвуйус'а, к'бвуйес'а і **ЗАЩУ́НКОВА́ТИСЯ** [зашч'унковатися], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **ЗАЩУ́НКАТИСЯ** [зашч'ункатися], к'айус'а, ч'ункас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **заго́мбовуватися**. Пор. **щунка́тися**.

ЗА́ЯСЦЬ [зайайц'], йц'а, ч., зоол. Засць; кролик. *У нас на до́машн'ого зайайц'а д'іти кажут ишче трус'ка.*

ЗА́ЯЗА́НЬЙ [зай'язаний], а, е. Зав'язаний.

ЗА́ЯЗА́ТИ див. **зайзювати**.

ЗА́ЯЗА́ТИСЯ див. **зайзюватися**.

ЗА́ЯЗОВАТИ [зай'язувати], зуйу, зуйеш, *недок.*,

ЗА́ЯЗА́ТИ [зай'язати], й'ажу, й'ажеш, *док.* Зав'язувати. Пор. **язати**.

ЗА́ЯЗОВА́ТИСЯ [зай'язуватися], зуйус'а, зуйес'а, *недок.*, **ЗА́ЯЗА́ТИСЯ** [зай'язатися], й'ажус'а, й'ажес'а, *док.* Зав'язуватися. Пор. **язатися**.

ЗА́ЯЙЧА́ТИНА [зайайч'атина], ы, ж. Зайчатина, кролятина. *Варена зайайч'атина біла, ги кур'атина.*

ЗА́ЯЙЧЕ́НЯ [зайайч'и'н'я], н'ати, ор. відм. н'ат'ом., с. Зменш. до **заяєць**. *Одно зайайч'и'н'я пройало с'а с'к'л'иткы та дис'ут'ікло.*

ЗА́ЯЙЧИ́К [зайайчик], а, ч. Зменш.-пестл. до **заяєць**. *У нашіуї зайайч'ихы вко́тили с'а ма́л'і зайайчики.*

ЗА́ЯЙЧИ́ХА [зайайчиха], ы, ж. Самка зайця або кролика. *Кутна зайайчиха.*

ЗА́ЯЙЧИ́Й [зайайчий], а, е. Який належить або властивий зайцю чи кролику. *Зайайчий хвуст.*

▲ **Зайайча ш'чава**, бот. — квасниця звичайна (*Oxalis acetosella*); **зайайчі чирини́**, бот. — паслін солодко-гіркий (*Solanum dulcamara*).

ЗА́ЯТИ див. **заїма́ти**.

ЗА́ЯТЬЙ [зайатый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **заяти**. *Ис'а ко́рова зайата, бо в чу́жому дугерови паслас'а.*

ЗБА́БРАНЬЙ [(и,і)зб'абраный], а, е. Виконаний абияк. *Зб'абраный шифон.*

ЗБА́БРАТИ [(и,і)зб'абрати], айу, аш (айеш), *док.* Виконати роботу абияк, недбало. *Есе треба переробити, бо ты го лиш изб'абрав.* Пор. **ба́брати**.

ЗБА́ВИТИСЯ див. **ЗБАВЛЯ́ТИСЯ**.

ЗБАВЛЯ́ТИСЯ [(и,і)збавл'атис'а], л'айус'а, б'авл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **ЗБА́ВИТИСЯ** [(и,і)збавитис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Позбутися. *Збавилам с'а біды.*

ЗБАЛАХРЕ́СТИТИ [(и,і)збалах'рестити], р'ешчу, р'естиш, *док.* Те саме, що **набалахрестити**. Пор. **балахрестити**.

ЗБАЛАХРЕ́ЩЕ́НЬЙ [(и,і)збалах'решченый], а, е. Те саме, що **набалахрещений**.

ЗБАЛÉНЬЙ [(и,і)збал'еный], а, е. Те саме, що **убалéный**. *Збалене з'йаблун'і й'аблыко было смачне.*

ЗБАЛІ́ТИ див. **збал'яти**.

ЗБАЛ'ЯТИ [(и,і)збал'ати], л'айу, б'ал'аш (л'айеш), *недок.*, **ЗБАЛІ́ТИ**, б'алу, л'иш, *док.* Те саме, що **убал'яти**. *Т'ікай из куц'а, бо витир'т'а збалит.*

ЗБІ́ТИ див. **избі́ти**.

ЗБИРА́ЛЬЩИ́НА [(и,і)зби'рал'щина], а, ж. Збиранина. *У нашіуї ко́лешни по́вно в с'акуї збирал'ичины, половину треба ўметати.*

ЗБИРА́ТИСЯ [(и,і)зби'ратис'а], райуц'а, *док.* 1. Збиратися. 2. Одружуватися. *Котр'і с'а л'убл'ат, та изб'райуц'а.*

ЗБЫВА́ТИ [(и,і)збы'вати], в'айу, в'иваш (в'айеш), *недок.*, **ЗБЫ́ТИ** [(и,і)збы'ти], б'уду, б'удеш, *док.* Продавати, віддавати, влаштовувати що-або кого-небудь, позбавляючись від утримання, догляду; збувати. *Не знайу, де ми збыти ис'у ко́рбу, бо дуже не'вал'овина.*

ЗБЫВА́ТИСЯ [(и,і)збы'ватис'а], в'айус'а, в'ивас'а (в'айес'а), *недок.*, **ЗБЫ́ТИСЯ** [(и,і)збы'тис'а], б'удус'а, б'удес'а, *док.* Збуватися.

ЗБЫ́ДИТИСЯ [(и,і)збы'зитис'а], з'ус'а, зис'а, *док.* Те саме, що **зблы́цкати́ся** 1. Пор. **бы́дзитися**.

ЗБЫ́Т, та, ч., зневаж. 1. Той, що любить знушатися, насміхатися над іншими. *Но ты вден збыт л'уц'кый.* Див. ще **збыто́шник**. 2. Посміховисько. *Збыт бы с'т'а пушов, куй ты так л'убиши збытковатис'а.*

ЗБЫ́ТИ див. **збыва́ти**.

ЗБЫ́ТИСЯ див. **збыва́тися**.

ЗБЫ́ТКОВА́НЬЙ [(и,і)збыт'кованый], а, е. Такий, над яким знущалися. *Ота жо́на дуже збыт'кована с'воїм чу́лувіком.*

ЗБЫ́ТКОВА́ТИ [(и,і)збыт'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, *перех.*, кого. Знущатися над ким-небудь. *Шчо го збыт'куйеш, шчо в'ун ти в'инен?*

ЗБЫ́ТКОВА́ТИСЯ [(и,і)збыт'коватис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, *над ким.* Знущатися, насміхатися над ким-небудь або над собою. *Кул'ко с'а б'у-*

деш над д'іт'ваком збытк'овати? Не збыт'куйе'а нат с'воѳым зд'р'овл'ом. Див. ще **смiшк'оватися**.

ЗБЫТОЧНИК [(и,і)збы'тошник], а, ч., *зневаж.* Те саме, що **збыт 1**.

ЗБЫТОЧНИЦЯ [(и,і)збы'тошниц'а], і, *ж.*, *зневаж.* Жін. до **збытошник**.

ЗБЫТОЧНЫЙ [(и,і)збы'тошный] а, е. Який любить знущатися, насміхатися над ким-небудь. *Ото така збы'тошина жо'на, шчо хут' нат кым с'а позбыт'куйе.*

ЗБИГАТИСЯ [(и,і)збі'гатис'а], *недок.*, **ЗБИГНУТИСЯ** [(и,і)збіг'нутис'а], *док.* 1. 'гайемес'а, 'гайетес'а. Прибигати з різних місць в одне. 2. гац':а. Зменшуватися в розмірі після перебування в мокрому стані (про одяг, тканину, нитки). *Пом'ялам с'ведер, та з'бігс'а.*

ЗБИГАТИСЯ [(и,і)збі'гатис'а], гац':а, *док.*, Вступити в стан течки (про корів). *Наша ко'р'ова збігалас'а, треба їй 'вести до 'бікы.* Пор. **бігати 2**.

ЗБИГЛЫЙ [(и,і)збіг'лый], а, е. Який став меншим від прання, перебування під дощем (про одяг, тканину). *Збіг'лый с'ведер, збігле полот'но.*

ЗБИГЛЯТИНА [(и,і)збіг'ля'тина], *ы, ж., ірон.* Одяг, що збігса (як правило, після прання, перебування під дощем). *Треба му куп'ити но'вий 'анцуг, бо вто на 'н'ому вже збіг'ля'тина.*

ЗБИГНУТИСЯ *див. збігатися.*

ЗБИЗОВАНИЙ [(и,і)збіз'ований], а, е. Знахабний. *Нейє в 'того д'іт'вака в'уц':а, та та'кый став збіз'ований.* Див. ще **розбіз'ований**.

ЗБИЗОВАТИСЯ [(и,і)збіз'оватис'а], 'зуйус'а, 'зуйес':а, *док.* Знахабніти. *Она на 'мене збіз'овалас'а та не' слухац':а н'а.* Див. ще **розбіз'оватися**. Пор. **біз'оватися**.

ЗБИРОВАНИЙ [(и,і)збір'ований], а, е. Такий, якого подолали, здоланий. *Збір'ований в'уц':ом сын.*

ЗБИРОВАТИ [(и,і)збір'овати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Змогти; подолати. *Йа не' збіруйу по'нести йєс б'еремено. Увун не' збіруйє 'веречи тым х'л'опц'ом.* Пор. **бір'овати**.

ЗБИСИТИСЯ [(и,і)збіс'итис'а], 'бішус'а, сис':а, *док.* Стати лютим (про собаку і людину). *Ота с'а жо'на а'чин'збіс'ила, шчо так їй 'морит.* Пор. **біс'итися**.

ЗБІСНИЙ [(и,і)збіс'ний], а, е. 1. Скажений, хворий на сказ (про собаку, кішку). *Збіс'ний пес.* 2. *перен., зневаж.* Неврівноважена, ненормальна людина. *Збіс'на жо'на.* Див. ще **збіш'лений**.

ЗБІСОТА [(и,і)збіс'ота], *ы, ж.* Надлишок енергії, невірноваженість. *Збіс'ота на 'ного прийшла.*

ЗБИТАНГОВАНИЙ [(и,і)збітанг'ований] а, е. Який став волоцюгою. *Та'кый у н'а збітанг'ований чулу'вік, шчо не' знайу, шчо чин'ити.*

ЗБИТАНГОВАТИСЯ [(и,і)збітанг'оватис'а], 'гуйус'а, 'гуйес':а, *док.* Стати волоцюгою. *Збитан-*

го'вавс'а наш сын: у'же й 'дома не' ну'чуйє. Пор. **бітанг'овати**.

ЗБІШЛЕНЬЙ [(и,і)збіш'лений], а, е. Те саме, що **збіс'ний**. *Избіш'лений пес.*

ЗБІШЛИТИСЯ [(и,і)збіш'литис'а], лиц':а, *док.* Сказитися. *Сус'іц'кый пес 'майже збіш'ливс'а.*

ЗБЫНДАТИСЯ [(и,і)зб'лындатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Стати хвойдою. Див. ще **зб'лыцк'атися**. Пор. **б'лындати**.

ЗБЫЦКАТИСЯ [(и,і)зб'лыцк'атис'а], кац':а, *док.* 1. Почати пустувати, брикати (про тварину). *Зб'лыцкалас'а т'єлиц'а, та не' можє їй за'знати в хл'ів.* Див. ще **зб'йдзитися**. 2. айус'а, ас':а (айес':а), *перен.* Те саме, що **зб'лындатися**. Пор. **б'лыцк'атися**.

ЗБОГАТИТИ *див. збогач'овати*.

ЗБОГАТИТИСЯ *див. збогач'оватися*.

ЗБОГАТІЛЫЙ [(и,і)збога'т'ілыий], а, е. Розбагатілий.

ЗБОГАТИТИ [(и,і)збога'т'іти], 'т'ійу, 'т'ійеш, *док.* Розбагатіти. Пор. **богатіти**.

ЗБОГАЧОВАНЄ [(и,і)збогач'ован'є], а, с. Збагачування.

ЗБОГАЧОВАТИ [(и,і)збогач'овати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗБОГАТИТИ** [(и,і)збогат'ити], а'чу, а'тиш, *док.* Збагачувати кого-небудь.

ЗБОГАЧОВАТИСЯ [(и,і)збогач'оватис'а], чуйус'а, чуйес':а, *недок.*, **ЗБОГАТИТИСЯ** [(и,і)збогат'итис'а], а'чус'а, а'тис':а, *док.* Збагачуватися.

ЗБОГОВАТИ [(и,і)збого'вати], б'ог'уйу, б'ог'уйеш, *док.* Використати лайку, матюки, клятьбу на чийо-небудь адресу. *Тот чулу'вік так ми збого'вав, шчо не' біро'валам го слухати.* Пор. **боговати**.

ЗБОЛІТИ [(и,і)збол'іти], 'бол'ііє, *док.* Почати раптово сильно боліти. *Так н'а в'чора збол'іло нуд реб'ром, шчо не зналамс'а де 'д'іти.* Пор. **боліти 2**.

ЗБОЛОБОНІТИ [(и,і)збул'обун'іти], 'н'у, бол'обон'иш, *док.* Сказати невиразно, неясно; пробурмотіти. *Муй чулу'вік збул'обун'ів на н'а тай ну'ш'ов із'д'ому.* Пор. **бол'обоніти**.

ЗБОСТІ [(и,і)збос'ти], боде, *мин.* ч. буг (бух), богла, богли, *док.* Ударити (уколотити) рогами. *Наша ко'р'ова в'чора сус'іду збо'зла.* Див. ще **побості**. Пор. **бості**.

ЗБОСТІСЯ [(и,і)збос'тис'а], будуц':а, *док.* Ударитися (уколотися) рогами. *Збо'злис'а ко'р'овы, та одна збо'мила рух.* Див. ще **побостісся**. Пор. **бостісся**.

ЗБОЯНИЙ [(и,і)збой'аний], а, е. Переляканий. *Збой'аний д'іт'вак.*

ЗБОЯТИСЯ [(и,і)збой'атис'а], 'б'ойус'а, 'б'ойіс':а, *недок.* Перелякатися. *Так с'а д'ітина збой'ала пса, шчо бо'йіц':а уй'ити с'х'ыжі.*

ЗБРЫТИТИ *див. збрьч'овати*.

ЗБРЬЧОВАТИ [(и,і)збрьч'овати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ЗБРЫТИТИ** [(и,і)збрьч'ити], 'рычу,

брьтиш, док. Збривати. *Наш ід'ідо збрьттив вуста, дчин'с'а хоче жєніти.* Пор. **брьтіти**.

ЗБРЯ́ГА [збр'ага], ы, ж., зневаж. Алкогольний напій низької якості. *Напив'а йа'к'ойіс' збр'агы, та т'іпир го бо'лит.*

ЗБУДІ́ТИ див. збужа́ти.

ЗБУДІ́ТИСЯ див. збужа́тися.

ЗБУЖА́ТИ [(и,і)збу'жати], б'жайу, б'жаш (жа-йеш) і **ЗБУЖОВА́ТИ** [(и,і)збужовати], жуйу, жу-йеш, *недок.*, **ЗБУДІ́ТИ** [(и,і)збудити], б'жу, б'удиш, *док.* Будити. *Збу'жай вуц'а, бо т'реба му йти на р'б'оту.*

ЗБУЖА́ТИСЯ [(и,і)збу'жатис'а], б'жайус'а, б'жас'а (жа'йес'а) і **ЗБУЖОВА́ТИСЯ** [(и,і)збужоватис'а], жуйус'а, жу'йес'а, *недок.*, **ЗБУДІ́ТИСЯ** [(и,і)збудитис'а], б'жус'а, будис'а, *док.* Прокидатися від сну, будитися. *Сийі ночі м с'а часто збу-жовала, бо шч'д'с' ми не"добре б'ыло.*

ЗБУЖЕ́НЬИЙ [(и,і)збу'жений], а, е. Такий, яко-го розбудили, збуджений. *Збу'жена д'їтина зачала р'євати.*

ЗБУЖОВА́ТИ див. збужа́ти.

ЗБУЖОВА́ТИСЯ див. збужа́тися.

ЗБУ́ТИЛИЙ [(и,і)зб'ут'ілий], а, е. Який почав бродити (про вино, молоко і под.). *Зб'ут'іле ви'но.*

ЗБУ́ТИТИ [(и,і)зб'ут'іти], йіє, *док.* Швидко скиснути й набути низької якості (про кисле молоко, вино). *Уд ви'ликуйі жєры молока зб'ут'іло.* Пор. **б'утіти**.

ЗВАЛАНТИ́РЬОВА́ТИСЯ [(и,і)звалантир'оватис'а], р'уйуса, р'уйес'а, *док.* Те саме, що **злодарьова́ти**. Пор. **валантир'ова́ти**.

ЗВАЛЧІ́ТИ [(и,і)звалч'ити], ч'чу, ч'иш, *док.* Зібрати прив'язу скошену траву у валки. *Звалч'ит отаву, бо в пласт'ках будє с'а д'уже зр'іти.*

ЗВАЛЧІ́ТИСЯ [(и,і)звалч'итис'а], ч'чиц'а, *док.* Відчутти неприємне, м'ясне відчуття в горлі і шлунку при споживанні дуже жирного м'яса. *Так ми с'а звалч'ило туш'не м'н'асо, шчо не"моглам го про'жєрти.* Пор. **валч'ітися**.

ЗВА́РА, ы, ж. Духота з дуже вологим повітрям. *Коли з'ол'ат муткы, та в хьжжи з'вара. Авад'ул'іт'і перед дож'єм.*

ЗВАРЯ́ЛНИЦЯ [звар'алниц'а], і, ж., *заст.* Дерев'яна посудина у формі діжки, в якій долили м'ітки, домоткану білизну.

ЗВА́РЯНС [звар'ан'є], а, с., *заст.* Зоління. *Звар'ан'є мутку.* Див. ще **уз'ольованє**. Пор. **звар'яти**.

ЗВА́РЯНЫЙ [звар'аний], а, е. 1. *заст.* Золений. 2. *перен.* Битий. *Провічнів'а Цил'ко та бив читаво звар'аний ц'імбо'рами.* Див. ще **золєний**.

ЗВА́РЯТИ [звар'ати], р'айу, вар'аш (р'айеш), *недок.* 1. Золити (про домоткану білизну, полотно).

2. Сильно бити, вдаряти кого-небудь. *Читаво го, сий'н'аша, звар'али б'ітангы.* 3. Сильно лити (про дощ, зливу). *Так звар'ав дощ по даху, шчо вид'іло ми с'а, аж др'нці'и не"удержат.* Див. ще **золіти**.

ЗВЕ́ДЕНИЦЯ [зведениц'а], і, ж. Покритка. *Ота зведениц'а так і не"уд'лаш'а.*

ЗВЕ́НІТИ [звин'іти], ч'у, ч'иш, *недок.* Дзвеніти.

ЗВЕРЕ́ЧИ [(и,і)зверечи], ржу, ржєш, *док.*

1. Скинути. *Звир'з'із'воза'с'іно.* 2. Звільнити кого-небудь з керівної посади. *Звел'і го з дєрєктура.* Див. ще **зміговати**. 3. Перервати вагітність (про жінку). *Анц'о, не"пуднімай т'аш'ке, бо звержєши (д'їтину).* Див. ще **страстіся**. Пор. **вєречи**.

ЗВЕРЕ́ЧИСЯ¹ [(и,і)зверечис'а], ржус'а, ржєс'а, *док.* 1. Скинутися (в складчину) з метою щось купити або кому-небудь допомогти. *По два-три рубл'і звел'ис'а та кут'или скл'анку в'откы. Звел'ос'а село вд'овици, та так си вч'інила хьшыку.* Див. ще **зміговатися**¹. 2. Те саме, що **вєречис'я**². *Крєстина д'уже с'а звел'а, йак ударив грум.*

ЗВЕРЕ́ЧИСЯ² [(и,і)зверечис'а], ржєс'а, *док.*

1. Втратити свої властивості, змінитися. *Може с'а зверечи'фарба, вад'поп'рита солотка, аш'коло ч'ийі посадити гур'ку. Извел'ас'а дошка (стала виглядати пропелером). Из'єрс'а спирт – ув'ітрив'а. Йу'лина звел'а бы с'а, аж'бы не вк'рала.* Див. ще **вєречис'я**², **зв'одитися**, **зміговатися**².

ЗВЕРЖЕ́НЬИЙ [(и,і)звержений] а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **звєречи** 1, 2. *Звержєне с хл'їва'с'іно.* *Олекса звержєний з дєрєктура.*

ЗВЕРНУ́ТИ див. зверта́ти.

ЗВЕРТА́ТИ [(и,і)звертати], ч'тайу, в'єраш (тайеш), *недок.*, **ЗВЕРНУ́ТИ** [(и,і)звернути], в'єрну, в'єрнєш, *док.* Перевертати, перекидати. *Ану не"зверни ко'пиц'у.*

ЗВЕРТА́ТИСЯ [(и,і)звертатис'а], ч'тайус'а, в'єртас'а (тайєс'а), *недок.*, **ЗВЕРНУ́ТИСЯ** [(и,і)звернутис'а], в'єрнус'а, в'єрнєс'а, *док.* Перевертатися, перекидатися. *Вуз йє'іном зай'иов од'ным колєсом у шанц тай звернув'а.*

ЗВЕРЬХЫ [(и,і)звир'хы], присл. Зверху. *Звир'хы было в'итко вс'є село. Ко звир'хы, того й правда.*

ЗВЕРЬХНИ́НА [звир'хн'іна], ы, ж. Те саме, що **вєрх**¹ 1.

ЗВЕ́СТИСЯ див. зв'одитися.

ЗВЕ́СТЬ [звєс'ц'і], звести, ж., буд. Вапно. *Треба ми мало звести хьжжу помас'тити.*

ЗВЕТЕШНІ́ЛИЙ [(и,і)звє"тє"шн'ілий], а, е. Зістарілий від часу і знешування (про одяг, білизну). *Звє"тє"шн'ілий с'ведєр.*

ЗВЕТЕШНІ́ТИ [(и,і)звє"тє"шн'іти], ч'н'йє, *недок.* Зістарітися від часу і знешування (про одяг, білизну). *Так звє"тє"шн'іла в'єрєта, шчо вже йі лии в'єрєчи.* Див. ще **зветешнітися**. Пор. **ветешніти**.

ЗВЕТЕШНІТИСЯ [(и,і)звѣтѣ'шн'ітис'а], н'і-йес'а, *недок.* Те саме, що **зветешніти**. *Так с'а зве'тѣ'шн'іла 'нарн'анка, шчо н'іч из'не'її.* Пор. **ветешніти**.

ЗВѢЧЕРА [(и,і)звѣчѣ'ра], *присл.* Звечора.

ЗВЕЧЕРІТИСЯ [(и,і)звѣчѣ'р'ітис'а], р'ійес'а, *док., безос.* Звечоріти. *Мже с'а зве'чѣ'р'іло, куй ис'ме при'знали думу коровы с'наші.* Пор. **вечеріти**.

ЗВІДАНЄ [(и,і)з'відан'є], а, с. Запитування, розпитування, питання. *«Як с'а 'маєте?» – «Д'а-куйу за з'відан'є, 'добре».*

ЗВІДАТИ *див. звідовати.*

ЗВІДАТИСЯ *див. звідоватися.*

ЗВІДОВАТИ [(и,і)з'відовати], уйу, даш (дайеш) і **ЗВІДАТИ** [(и,і)з'відати], айу, даш (дайеш), *недок.* Питати. *Йурику, ану з'відай 'мат'ір, ци йде в бѣт.*

ЗВІДОВАТИСЯ [(и,і)з'відоватис'а], дуйус'а, дас'а (дайес'а) і **ЗВІДАТИСЯ** [(и,і)з'відатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Питатися. *М'гал'ку, з'відайс'а 'мат'ір, ци 'пушчат'а на з'рибы.*

ЗВІЗДА [з'візда], ды, ж. 1. *астр.* Зірка. *У 'каж'зоо чил'адника на 'нибі йе своја з'візда.* 2. Різдвяна зірка, з якою діти ходять колядувати. *Муй малый ходив із з'віздѣв.*

ЗВІЗДОЧКА [з'віздочка], 'кы, ж. Зірочка. *На 'нибі не'їе н'і 'одної з'віздочкы.*

ЗВІЗДЯНИЙ [з'віз'д'аный], а, е. Зоряний. *З'віз'д'ане 'небо.*

ЗВІЗДЯНО [з'віз'д'ано], *присл., метеор.* Зоряно. *'Майже буде мороз, бо з'віз'д'ано.*

ЗВІРІСКО [з'вір'іско], а, ч. Збільш. до звір 'звір'. *Ото був страшный звірско!* *Див. ще звірище.*

ЗВІРИТИСЯ [з'віритис'а], иц'а, *док.* Те саме, що **вѣречися?**

ЗВІРИЩЕ [з'вірищѣ], а, ч. Те саме, що **звіріско**.

ЗВІРЬКА [з'вір'ка], ы, ж., зб. Дикі звірі. *Давно в 'нашуй 'хашич'была в'с'ака з'вір'ка.*

ЗВІТРЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **звітритися**. *Ота 'д'івка з'вѣтрена, уд 'ниій мош хут'і-шчо чекати.*

ЗВІТРИТИСЯ [(и,і)з'вітритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Переповнитися енергією, порушити норми поведінки. *Тажкий гур'кый хр'ін, шчо 'мос'а уд 'н'ого з'вітрити.* *Див. ще пуд'н'ати хвуст (див. пудняти).* Пор. **вітритися**.

ЗВІДИТИСЯ [(и,і)з'водитис'а], 'вѣд'ац'а, *недок., ЗВѢСТИСЯ [(и,і)звѣстис'а], вѣдуц'а, *док.* 1. Зійтися. *'Наші молод'ата розыйш'лис'а, а пак уп'ят звѣлис'а.* 2. Втратити свої властивості (про культурні рослини). *Шчѣс'звѣлас'а 'моја 'морква.**

ЗВІДЯНИТИ [(и,і)з'вѣд'ан'іти], н'ійе, *док.* Ставати водянистим. *Ис'а 'фарба вже не'добра, з'вѣд'ан'ілас'а.* Пор. **вѣд'аніти**.

ЗВОСТІТИ [(и,і)звойѣ'тити], йѣчу, йѣтиш, *док.* Зірвати досягнуту домовленість. *Ишло до с'вал'бы, а на'пѣсл'іды Мар'іка звойѣ'тила.* Пор. **востіти**.

ЗВОЛНѢНИЙ [(и,і)звол'нѣный] а, е. Звільнений. *Звол'нѣный уд 'армії.*

ЗВОЛНІТИ *див. зволняти.*

ЗВОЛНІТИСЯ *див. зволнятися.*

ЗВОЛНЯТИ [(и,і)звѣл'н'ати], н'айу, 'вѣлн'аш (н'айеш), *недок., ЗВОЛНІТИ [(и,і)звол'нити], н'у, 'волниш, *док.* Звільняти. *Звол'нили го з роботи, бо п'ід'ниц'а.**

ЗВОЛНЯТИСЯ [(и,і)звѣл'натис'а], н'айус'а, 'вѣлн'ас'а (н'айес'а), *недок., ЗВОЛНІТИСЯ [(и,і)звол'нитис'а], вѣлн'ус'а, 'волнис'а, *док.* Звільнятися. *Зволн'айус'а з роботи бо йду на скір'дѣвку.**

ЗВОЛОЧІ [(и,і)зволоч'и], з'вѣлѣчу, з'вѣлѣчис', *док.* Волочачи зібрати докупи, зволокати. Пор. **волочі**.

ЗВОН *див. ізвѣн.*

ЗВОНІТИ, з'вѣн'у, з'вѣниш, *недок.* Дзвонити. *Ба куму звун з'вонит? З'вонит на ви'чурн'у.*

ЗВОНІНС [з'вѣн'іне], а, с. Дзвоніння. *Шчѣс'дѣвге з'вѣн'іе 'тѣму мир'ц'ови.* Пор. **звоніти**.

ЗВОНКА *див. ізвѣнка.*

ЗВОНІК, звун'ка, ч. Дзвінок.

ЗВОНЯТИ [(и,і)звун'ати], н'айу, 'вѣн'аш (н'айеш), *док.* Зіпсувати повітря випусканням газів з кишечника. *Приз'найтес'а 'чесно, ко звун'ав?* *Див. ще ізз'іти.* Пор. **воняти**.

ЗВОРИНА, ы, ж. Стрімкий потічок у міжгір'ї. *Зворинами тѣче вода у поточкы.*

ЗВОРОВАНИЙ, а, е. Прикм. до **звур**. *Зворова во'да 'чиста.*

ЗВОРОШІТИ *див. зворошувати.*

ЗВОРОШІТИСЯ *див. зворошуватися.*

ЗВОРОШНІТИ [(и,і)зворош'нити], вѣрѣшн'у, ворош'ниш, *док.* Те саме, що **зворошіти**. Пор. **ворошніти**.

ЗВОРОШНІТИСЯ [(и,і)зворош'нитис'а], вѣрѣшн'ус'а, ворош'нис'а, *док.* Те саме, що **зворошітися**. *Абы с'ме купили кѣрѣву, та зворош'нилис'мес'а з братом.* Пор. **ворошнітися**.

ЗВОРОШОВАТИ [(и,і)зворош'овати], вѣрѣшуйу, вѣрѣшуйеш, *недок., ЗВОРОШІТИ [(и,і)зворош'ити], вѣрѣшу, ворош'иш, *док.* Об'єднувати, збирати докупи. *Зворош'ив нас Пет'ро на бур'акы, та 'доста 'файно с'ме зарѣбили.* *Див. ще зворошніти.* Пор. **ворошіти**.*

ЗВОРОШОВАТИСЯ [(и,і)зворош'оватис'а], вѣрѣшуйус'а, вѣрѣшуйес'а, *недок., ЗВОРОШІТИСЯ [(и,і)зворош'итис'а], вѣрѣшус'а, ворош'ис'а, *док.* Об'єднуватися. *Зворош'или с'ме с'а 'р'іну с'ідити.* *Див. ще зворошнітися.* Пор. **ворошітися**.*

ЗВУЙ, з'воя, ч. Сувій. *Ур'їжте ми полот'на ис того з'воя.*

ЗВУН, з'вона, ч., церк. Дзвін.

ЗВУННИЦЯ [звун:ниц'а], і, ж., церк. Дзвіниця.

ЗВУР, з'вора, ч. Міжгір'я. *У з'вор'ї л'ублат ростити з'рибы.*

ЗВҰРДЖЕНЬ [(и,і)звур'женый], е, с. Яке зсілося (про молоко). *Звур'жене молоко.*

ЗВҰРДЖОВАТИСЯ [(и,і)звур'жоватис'а], з'у-йес'а, *недок.*, **ЗВҰРДИТИСЯ** [(и,і)звурдитис'а], дит'а, *док.* Зсідатися при кип'ятінні (про молоко). *Пок'лалам парити молоко, а вно с'а з'вурдило.* Пор. **вурдитися.**

ЗВҰРДИТИСЯ *див. звуржоватися.*

ЗГАРАБҰЗДИТИ [(и,і)згара'буздити], буж:у, б'уздиш, *док.* Змішати що-небудь різнорідне в одну купу. *Згарабуздила вс'е, шчо 'было на стул'ї.*

ЗГАРДЖҰГАНЬ [(и,і)згар'жуганый], а, е. Зім'ятий у жмут. *Згар'жугана сорочка (в'єрета).*

ЗГАРДЖҰГАТИ [(и,і)згар'жугати], т'айу, з'угаш (т'айеш), *док.* Зім'яти в жмут. *Ты згар'жугала м'ихы, а вни были ч'айно складин'ї. Ус'е в постели згар'жугави п'ут себе.* Пор. **гарджугати.**

ЗГАРДЖҰГАТИСЯ [(и,і)згар'жугатис'а], з'угаш'а (т'айес'а), *док.* Зім'ятися в жмут (про тканину, білизну і под.). *Згар'жугалас'а пуд ним в'єрета.* Пор. **гарджугатися.**

ЗГАРМАТИ [(и,і)згармати], айу, аш (айеш), *док.* Одним махом забрати що-небудь сипке. *Хлопчик згармав ус'ї ч'ириши'ї з бл'уда.* Пор. **гармати.**

ЗГІРЕНЬ [(и,і)згірений], а, е. Запропашений, загублений. *Згірена иглиц'а.*

ЗГІРІТИ [(и,і)згірити], р'у, р'иш, *док.* Запропашити, загубити. *Де ты згірила малый ножик?* *Див. ще запропашити, запротірити, скітити.* Пор. **гірити.**

ЗГІРІТИСЯ [(и,і)згіритис'а], р'ус'а, р'ис'а, *док.* Щезнути. *Не знайу, де с'а згірив муй чулу'вік.* Пор. **гіритися.**

ЗГЫБ, а, ч. Місце згинання. *На згыбі сары в'інілас'а д'ірочка.*

ЗГЫБАТИ¹ [(и,і)згыбати], б'айу, т'ыбаш (б'айеш), *недок.*, **ЗГЫБНУТИ** [(и,і)згыбнути], ну, неш, *док.* Те саме, що **гыбнути**. *Тотта жодна згыбла дуже ч'удно. С'н'їг уже майже вс'ый ізгыт.*

ЗГЫБАТИ² [(и,і)згыбати], б'айу, т'ыбаш (б'айеш), *недок.*, **ЗУГНҰТИ** [(и,і)зугнҰти], з'огну, з'огнеш, *док.* Згинати. *Сис' друт йа т'ашко згыбав. Йсе зил'їзо зогнеш.*

ЗГЫБАТИСЯ [(и,і)згыбатис'а], б'айус'а, т'ыбас'а (б'айес'а), *недок.*, **ЗУГНҰТИСЯ** [(и,і)зугнҰтис'а], з'огнус'а, з'огнес'а, *док.* Згинатися. *Есе зил'їзо с'а не зогнеш.*

ЗГЫБІЛЬ [(и,і)згыбіл'], бели, ж., *вульг.* Те саме, що **здыхіль**. *Прийшла на ний згыбіл'.*

ЗГЫБЛЫЙ [(и,і)згыблый], а, е. Те саме, що **здыхлый 2**.

ЗГЫБЛЯК [(и,і)згыбл'ак], 'ка, ч., *вульг.* Те саме, що **здыхляк**.

ЗГЫБЛЯЧКА [(и,і)згыбл'ачка], ы, ж., *вульг.* Те саме, що **здыхлячка**.

ЗГЫБНУТИ *див. згыбати*¹.

ЗГЫНАНКА [(и,і)згынанка], ы, ж., *анат.* Суглоб (у коліні або лікті). *Болит го нога в згынанц'ї.*

ЗГЛОТІТИ [(и,і)зглотити], гл'очу, гл'отиш, *док.* Поспішити, наперти. *Так на н'а Анц'а зглотила, шчо мус'їлам йуи нарас ис кати полотно і забылам си шор у р'обот'ї.* Пор. **глотітися.**

ЗГЛОТІТИСЯ [(и,і)зглотитис'а], т'иц'а, *док.* Зібратися в натовп, стовпитися. *Народ у млин'ї зглотивс'а.* Пор. **глотітися.**

ЗГОДЯ [(и,і)зг'од'а], *присл.* Згодом. *Изг'од'а прийшло ко'сити шче д'воє кус'ц'у.*

ЗГОЙКАТИ [(и,і)зг'ойкати], айу, аш (кайеш), *док.* Скричати. *Петро зг'ойкав на жу'ну.* Пор. **гойкати.**

ЗГОРЕНЬ *див. изгореный.*

ЗГОРІ [(и,і)зг'ор'ї], *присл.* Зверху, згори. *Зг'ор'ї витко вс'е село.*

ЗГРАБКАНЬ [(и,і)зг'рапканый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **зг'рабкати**. *Зг'рабкане лис'ц'е.*

ЗГРАБКАТИ *див. зг'рабковати.*

ЗГРАБКОВАТИ [(и,і)зг'рапковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЗГРАБКАТИ** [(и,і)зг'рапкати], айу, аш (айеш), *док.* Зг'рабати граблями сіно, отаву і под. *Зг'рапкаи скоро отаву, бо йде дошч.* Пор. **г'рабкати.**

ЗГРЕБСТІ [(и,і)зг'репс'ти], р'ебу, р'ебеш, *док.* Згребти.

ЗГРИМІТИ [(и,і)зг'риміти], м'л'у, м'иш, *док.* Зчинити шум, грукіт. *К'ос'у с'ін'ох изг'римів.* *Див. ще згучати 1.*

ЗГРУЖАТИ *див. зг'ружовати.*

ЗГРУЖАТИСЯ *див. зг'ружоватися.*

ЗГРУЖЕНЬ [(и,і)зг'ружєный], а, е. Скинутий з транспортного засобу (про вантаж). *Зг'ружєне зерно.* Пор. **гружєный.**

ЗГРҰЖОВАНЄ [(и,і)зг'ружован'є], а, е. Розвантажування транспортного засобу. *Зг'ружован'є з'ноўу – т'ашка робота.*

ЗГРҰЖОВАТИ [(и,і)зг'ружовати], жу'йу, жу'йеш і **ЗГРҰЖАТИ** [(и,і)зг'ружати], б'айу, р'ужаш (ж'айеш), *недок.*, **ЗГРУЗИТИ** [(и,і)зг'рузити], р'ужу, р'узиш, *док.* Скидати вантаж з транспортного засобу. *Зг'ружай из 'воза шутер.* Пор. **грузити.**

ЗГРУЖОВАТИСЯ [(и,і)зг'ружоватис'а], жу-
йус'а, жуйес':а і **ЗГРУЖАТИСЯ** [(и,і)зг'руж-
атис'а], жайус'а, 'ружас':а (жайес':а), *недок.*, **ЗГРУ-**
ЗІТИСЯ [(и,і)зг'рузитис'а], 'ружус'а, 'рузис':а, *док.*
Розвантажуватися (про транспортний засіб). *Зг'ру-*
жуйтес'а, бо шофер пілуєс'а. Аж машина бор-
това, та зг'ружуйєс'а л'уд'ми. Пор. **грузітися**.

ЗГРУЗІТИ *див.* **зг'ружовати**.

ЗГРУЗІТИСЯ *див.* **зг'ружоватися**.

ЗГУБЛЯТИ [(и,і)згубл'яти], 'л'айу, 'губл'аш
(л'айєш), *недок.* Знищувати, убивати.

ЗГУБЛЯТИСЯ [(и,і)згубл'атис'я], 'л'айєс'а. Зни-
щуватися. *Изгубл'айєс'а много маргы, куй с'а заведе*
й'дкас' з'фразна хворота.

ЗГУКАНИЙ [(и,і)згуканий], а, е. Дієприкм.
пас. мин. ч. до **згукатися**. *Згукана свин'а зуркала*
по' дво'ру.

ЗГУКАТИСЯ *див.* **зг'укватися**.

ЗГУКОВАТИСЯ [(и,і)згуковатис'а], куйєс'а,
недок., **ЗГУКАТИСЯ** [(и,і)згукатис'а], ац':а, *док.*
Маги тічку (про свиноматку). *Наша Білан'а згука-*
лас'а, треба її вести до конды. Пор. **гукатися**.

ЗГУРНИЙ [(и,і)згурний], а, е. Похилий. *Згур-*
на до'рога.

ЗГУРНО [(и,і)згурно], *присл.* Похило. *Йс'а*
'дошка прибита мало згурно.

ЗГУРЬКЛЫЙ [(и,і)згур'клыій], а, е. Який став
гірким. *Згур'клыій у'луї.* Див. ще **прогур'клыій**.

ЗГУРЬКНУТИ [(и,і)згур'кнути], не, *док.* Ста-
ти гірким. *Сис'а брынза вже читава згур'кла.*

ЗГУЧАТИ [(и,і)згучати], 'чу, 'чиш, *док.*
1. Те саме, що **згріміти**. 2. Рознести (про пого-
лос). *'Чилад' згучала, шчо 'зачалас'а в'діна.* Пор.
гучати.

ЗГАНІТИ [(и,і)зганіти], н'у, ниш, *док.* Знайти
вади, погудити; докорити. *Ота жона хут'-шчо*
зганит, йуй иш'че н'іко на вд'аку не' вчинив. Пор.
ганіти.

ЗГЛАЙХАТИ [(и,і)зглайхати], айу, аш (айєш),
док. 1. Допогти кому-небудь дійти згоди. *Йа й'дк'ос'*
зглайхала мойых сус'іду. 2. Посвагати. *Мб'іу ни-*
'віску зглайхала з 'мойым' сыном ку'ма Крестина.
Пор. **глайхати**.

ЗГЛАЙХАТИСЯ [(и,і)зглайхатис'а], айус'а,
ас':а (айєс':а), *док.* Домовитися, дійти згоди, поми-
ритися. *Зглайхалис'а на ракаш.* Пор. **глайхатися**.

ЗГОЛЬОВГАНЫЙ [(и,і)зг'ол'овганий], а, е.
Дієприкм. пас. мин. ч. до **зг'ольовгати**. *Зг'ол'овган'і*
хлопчиком ресел'овл'аникы. Див. ще **пог'ольовган-**
ный.

ЗГОЛЬОВГАТИ [(и,і)зг'ол'овгати], айу, аш
(айєш), *док.* Швидко з'їсти, не пережовуючи
старанно. *Та ты, Йулінко, не 'файно й'з'іла, ай*
изг'ол'овгала пала'чінту. Див. ще **пог'ольовгати**.

ЗГРАБНЫЙ, а, е. 1. Акуратний, гарний. *Ота*
жона доста зграбна. Зграбна в Мар'ікы робота.
2. Те саме, що **вал'овшний**. Антонім **незграбный**.

ЗГРАБНО. Присл. до **зграбный** 1, 2. *Ч'іни ты*
з'рабл'і май з'грабно. Антонім **незграбно**.

ЗГУМОВАТИ *див.* **згум'ововати**.

ЗГУМ'ОВОВАТИ, 'м'овуйу, 'м'овуйєш, *недок.*,
ЗГУМОВАТИ, 'муйу, 'муйєш, *док.* Витирати гум-
кою написане. *'Л'ітше не за'чир'куї, ай згумуй.*
Пор. **гумовати**.

ЗДАЛЫЙ, а, е. Те саме, що **вал'овшний**. *Зда-*
лыій хлопці'. Антонім **нездалый**.

ЗДАЛО, *присл.* Те саме, що **вал'овшно**. *Доста*
здало умуровав Йура хыжу. Антонім **нездало**.

ЗДВИГЫ, Здвиг(х), *мн.* Християнське свято Воз-
движення Чесного Хреста (27 вересня). *На Здвигы*
г'ды, йашчуркы зал'ізайут у'зимл'у на'зіму.

ЗДБЕЛА, *присл.* Повільно, поступово. *Лий*
здебела, абы с'не' перел'ала.

ЗДЕРЖАНЫЙ [(и,і)здержаний], а, е. Стрима-
ний. *Ото дуже здержаний чулу'вік, й'ого т'ашко*
ро'сердити.

ЗДЕРЖАНО [(и,і)здержано]. Присл. до
здержаний. *Брат п'оводис'а доста здержано.*

ЗДЕРЖАТИСЯ *див.* **здержоватися**.

ЗДЕРЖОВАТИ [(и,і)здержовати], жуїу, жу-
йєш, *недок.*, **ЗДЕРЖАТИ** [(и,і)здержати], жу, жиш,
док. 1. Стримувати. *'Заки го ж'она здержовала, 'до-*
ти був нурмальный чулу'вік. 2. Втримувати. *Ліз'у*
к'дл'одаз'на 'мотуз'і, йа т'а здержу.

ЗДЕРЖОВАТИСЯ [(и,і)здержоватис'а], жу-
йус'а, жуйєс':а, *недок.*, **ЗДЕРЖАТИСЯ** [(и,і)здер-
жатис'а], жус'а, жис':а, *док.* 1. Стримуватися. *Так*
н'а бул'іло, шчо 'ледви м с'а здержовав, абы не'
кричати. 2. Втримуватися. *'Мало м не впад у'й'аму,*
'ледвы м с'а здержав.

ЗДЕРІШНИК [здер'ішнийк], а, ч., *зневаж.*
Здирник, здирщик. *Ото такый здер'ішнийк, шчо і*
з вуц':а зде'ре. Див. ще **здірця**.

ЗДЗЯБНУТИ *див.* **издз'ябнути**.

ЗДІРЦЯ [здірц'а], і, ч., *зневаж.* Те саме, що
здерішнийк.

ЗДЫХАТИ [(и,і)зды'хати], 'хайу, 'дыхаш ('ха-
йєш), *недок.* 1. Гинути,дохнути (про тварин).
2. вульг. Те саме про людей. *Наш бр'іг'адир'за л'у-*
'ди не' думат, про 'н'ого най зды'хайут.

ЗДЫХІЛЬ [(и,і)зды'хил'], хели, ж., вульг.
Смерть. *Не'їє на 'н'ого зды'хели! Прийшла на 'нийі*
зды'хил' (переважно в прокльонах, недобророзумних
побажаннях). Див. ще **згыбіль**, **погыбіль**.

ЗДЫХЛЫЙ [(и,і)зды'хлыій], а, е. 1. Здохлий.
2. вульг. Такий, у якому ледве тримаються життєві
сили, який дихає на ладан. *Ото такый зды'хлыій,*
шчо 'ледвы ходит. Див. ще **згыблыій**, **погыблыій**.

ЗДЫХЛЯК [(и,і)здыхл'ак], 'ка, ч., вульг. Дуже хворий, немічний чоловік або тварина. *Тот здыхл'ак шиче живе?* Див. ще **згыбляк**, **погыбляк**.

ЗДЫХЛЯТИНА [(и,і)здыхл'атина], ы, ж. Падло, стерво. *Наш народ здыхл'атину н'іда не" йв.* Див. ще **мёрша**.

ЗДЫХЛЯЧЕ [(и,і)здыхл'аче], а, с., зб. Дуже кволі тварини. *У кал'гоз і нависн'і коровы – одно здыхл'аче.*

ЗДЫХЛЯЧКА [(и,і)здыхл'ачка], ы, ж., вульг. Жін. до **здыхляк**. *Ота здыхл'ачка вже доживат своје.* Див. ще **згыблячка**, **погыблячка**.

ЗДІВАТИ див. **издіва́ти**.

ЗДІВАТИСЯ див. **издіва́тися**.

ЗДІТИ див. **изді́ти**.

ЗДІТИСЯ див. **изді́тися**.

ЗДІТИЙ див. **изді́тий**.

ЗДІЙМНЯТИ див. **знимати́**.

ЗДІЛУ [(и,і)зд'олу], присл. Знизу. *Зд'олу не" витко, шчо 'чин'ат з'вир'ху.*

ЗДІМУ [(и,і)зд'ому], присл. Звідти, де живеш. *До 'охтора треба йти зд'ому. 'Од'іж да'дут ти зд'ому, йа ти не" дам 'од'іж, дам ти 'йисти.*

ЗДОРОВАТИСЯ [зд'ор'оватис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок. Вітатися при зустрічі (звичайно про чоловіків). *Ты, 'Петре, а'чин'с'а'сердиш на мене, шчо не" зд'ор'овас'а.* Див. ще **кланятися**.

ЗДОРОВАЛЧКО [зд'ор'овл'ічко], а, с., нестл. Здоров'ячко. *На зд'ор'овл'ічко с'а не" скаржу, х'вала 'Б'огу. На зд'ор'овл'ічко! (при частуванні). «Дай, 'Боже, 'добрий дин'!» – «Дай, 'Боже, зд'ор'овл'ічка!» (при вітанні).*

ЗДРІВІЛИЙ [(и,і)здры'вілий], а, е. Струхлявілий, зіпсований (про деревину). *Здры'віле 'дерев.* Див. ще **стру́пшілий**.

ЗДРІВІТИ [(и,і)здры'віти], 'віе, док. Напивзгнити, струхлявіти (про деревину). *Сис'і дош'кы здры'віли.* Див. ще **стру́пшіти**. Пор. **здрывіти**.

ЗДРЫГ [здрыг(х)], здрыгу, ч. Струс (мозку і т. д.). *У н'ийн'и був здрыг 'мбзгу.*

ЗДРЫГАТИ [(и,і)здрыгати] айу, аш (айеш), док. Короткочасно побити (здригнути) ногами. *Йа 'хот'іла го по'ладити, а в'ун лиш но'гами здрыгав.* Пор. **дры́гати**.

ЗДРЫЛЕНИЙ [(и,і)здрыл'енний], а, е. Зіштовхнений, скинений. *Здрылене з 'матора камін'е.* Див. ще **здрул'енний**.

ЗДРЫЛЯТИ див. **здр'ульовати**.

ЗДР'УЛЬОВАТИ [(и,і)здр'ул'овати], л'уйу, л'уйеш, недок., **ЗДРЫЛЯТИ** [(и,і)здр'ыл'ати], л'айу, 'рыл'аш (л'айеш), док. Зіштовхувати, скидати. *Здрыл'авим из'воза дры'ва.* Див. ще **здр'ульовати**. Пор. **дры́ляти**.

ЗДР'УЛЬОВАТИ [(и,і)здр'ул'овати], л'уйу, л'уйеш, недок., **ЗДРУЛЯТИ** [(и,і)здр'ул'ати], л'айу,

'рул'аш (л'айеш), док. Те саме, що **здр'ульовати**. Пор. **друля́ти**.

ЗДР'УЛЯНИЙ [(и,і)здр'ул'аний], а, е. Те саме, що **здр'ульенний**.

ЗДРУЛЯТИ див. **здр'ульовати**.

ЗДУБАЗЛОВАТИ [(и,і)здубазло'вати], л'уйу, л'уйеш, док. Упасти головою вниз. *Не" в'держаламс'а на 'дириві та здубазло'валам.*

ЗДУБКАТИ [(и,і)здукати], айу, аш (айеш), док. Враз загупотіти. *Кос' здукав у 'с'ин'ох.* Пор. **л'убкати**.

ЗДУДРЕНИЙ [(и,і)з'дудрений], а, е. Зманений, збаламучений. *Здудре"н'і старшыми хл'опц'ами, пуш'нис'ме с'а ку'пати на 'Тису.*

ЗДУДРИТИ див. **зду́р'ювати**.

ЗДУДРИТИСЯ див. **зду́р'юватися**.

ЗДУДР'ЮВАТИ [(и,і)з'дудр'овати], р'уйу, р'уйеш, недок., **ЗДУДРИТИ** [(и,і)з'дудрити], р'у, риш, док. Зманити, збаламутити кого-небудь. *'Йура з'дудрив су'с'іда йти в кал'гоз красти 'йаблыка.*

ЗДУДР'ЮВАТИСЯ [(и,і)з'дудр'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а, недок., **ЗДУДРИТИСЯ** [(и,і)з'дудритис'а], р'ус'а, рис'а, док. 1. Ходити чи іздити куди-небудь, за чимось, волочитися. *Ку'ды с'а т'воя 'д'івка з'дудрила?* 2. Піддаватися на яку-небудь провокацію. *Петро з'дудривс'а до' 'Хуста, бо ка'зали му, аж йе деш'е'ве 'вугл'е.*

ЗДУМАТИ [(и,і)з'думати], айу, аш (айеш), док. Уявити собі. *Давно так 'т'ашко жив наш народ, шчо і з'думати не" мош.*

ЗДУПЛАВІЛИЙ [(и,і)здуп'лавілий], а, е. Який став дуплавим. *Издуп'лавілий зуп, издуп'лавіле 'дерев.*

ЗДУПЛАВІТИ [(и,і)здуп'лавити], вит (віе), док. Зробитися дуплавим. *У мене вс'і задн'і зубы здуп'лавіли.* Пор. **дупла́вити**.

ЗДУРЕНИЙ [(и,і)зду'рений], а, е. Обдурений. *зду́рити. Издуренний, йа пуш'ов из'ними 'бити 'карты на з'р'оші.*

ЗДУРИТИ [(и,і)зду́рити], л'ур'у, л'уриш, док. Обдурити. *Йа'бы м знав, шчо зду́рит н'а, та не" йш'ов бы м із ним.*

ЗДУРКАТИ [(и,і)з'дуркати], айу, аш (айеш), док. Враз загрюкати, застукати. *Ба ко з'дуркав у 'д'вир'і?* Див. ще **здуконіти**, **здукотати**, **зл'упкати**, **зл'ускати** 2. Пор. **ду́ркати**.

ЗДУРКОНІТИ [(и,і)з'дурку'ніти], л'ну, коніш, док. Те саме, що **з'дуркати**. Пор. **дурконіти**.

ЗДУРКОТАТИ [(и,і)з'дурко'тати], л'кочу, л'кочеш, док. Те саме, що **з'дуркати**. Пор. **дуркотати**.

ЗДЯЛОВАНИЙ [(и,і)зд'алований], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **здяловати**. *Зд'алована 'футра, 'рама.*

ЗДЯЛОВАТИ див. **здяло́вати**.

ЗДЯЛОВА́ТИСЯ *див. здяло́воватися.*

ЗДЯЛО́ВОВАТИ [(и,і)зд'алововати], л'буйу, л'буйеш, *недок.*, **ЗДЯЛОВА́ТИ** [(и,і)зд'аловати], л'уйу, л'уйеш, *док.* Знімати рубанком чи фуганком стружку з дерева. *Зд'алуй мало йс'у л'ау'у, бо п'от'овста.* Пор. **дялова́ти.**

ЗДЯЛО́ВОВАТИСЯ [(и,і)зд'алововатис'а], л'буйес'а, *недок.*, **ЗДЯЛОВА́ТИСЯ** [(и,і)зд'аловатис'а], л'уйес'а, *док.* Зніматися рубанком чи фуганком (про стружку з дерева). *Дубова дошка зд'ал'буйес'а т'ашка.* Пор. **дялова́ти.**

ЗЕЛЕНЕ́ЦЬ [зили'ниц'], н'ц'а, ч. Недозрілий фрукт. *Не' йиш зилин'ц'у, бо буде в т'а поч'еревина.*

ЗЕЛЕНЯ́ВЫЙ [зили'н'авый], а, е. Зеленуватий, зеленавий. *Зилин'ава мал'.*

ЗЕ́ЛЕР, а, ч., *бот., рідк.* Селера пахуча (*Apium graveolens*). *Урви ми мало з'елеру.*

ЗЕЛІ́ЗНИЙ *див. же́лізний.*

ЗЕЛІ́ЗНОДОРО́ЖНИК *див. же́лізнодоро́жник.*

ЗЕЛІ́ЗО *див. же́лізо.*

ЗЕМНЯ́ [зимн'а], і, ж. 1. Земля. 2. *заст.* Маза на долівка в старій хаті. *Давно лиш у докего в х'яжи був подлаш, а майбуш – зимн'а.*

ЗЕ́РКАЛО [зиркало], а, с. Дзеркало.

ЗЕ́РКАЛЬЦЕ [зиркал'це], ц'а, с. Зменш. до зєркало.

ЗЖА́ЛОВАТИСЯ [(и,і)ж:аловатис'а], луйус'а, луйес'а, *док.*, *над ким.* Зжалітися. *Йа с'а ж:аловала нат т'ыми л'уд'ми, та понесла м йім хл'іба тай соло'нини.*

ЗЖЕНТІ́ТИ [(и,і)ж:инт'іти], т'ііе, *док.* Перетворитися в сироватку (про молоко, яке від тепла швидко скисло). *Моло'ко ж:инт'ііе, аж буде в те'плут'і скоро к'иснути.* *Див. ще зженті́тися.* Пор. **женті́ти.**

ЗЖЕНТІ́ТИСЯ [(и,і)ж:инт'ітис'а], т'ііес'а, *док.* Те саме, що **зженті́ти.**

ЗЖЕ́РТИ *див. изже́рти.*

ЗЗА́ГОРЯЧА *див. изза́горяча.*

ЗЗАД *див. изза́д.*

ЗЗАДГУ́ЗИЧНИК *див. иззадгузі́чник.*

ЗЗА́РАНЬ *див. изза́рань.*

ЗЗЫВА́ТИ *див. иззыва́ти.*

ЗЗЫВА́ТИСЯ *див. иззыва́тися.*

ЗЗУВА́ТИ *див. иззува́ти.*

ЗЗУВА́ТИСЯ *див. иззува́тися.*

ЗЗУ́ТИ *див. иззува́ти.*

ЗЗУ́ТИСЯ *див. иззува́тися.*

ЗЗЯ́БНУТИ *див. иззя́бнути.*

ЗИМІ́ТИСЯ [(и)зим'итис'а], миц'а, *док.* Те саме, що **закля́говатися.** *Йак с'а моло'ко ут кл'агу зімло, мы то'то с'ц'т'дили.*

ЗИМÓВ [зим'ов], *присл.* Те саме, що **узі́мі.** *Д'л'а с'акых д'іти, йак мы, вош'кола б'ыла лиш зим'ов.*

ЗИМÓВАНЄ [зим'ован'е], а, с. Зимування.

ЗИМУ́ЛЬКЫ́ [зимул'кы], л'ок, *мн., бот.* Хризантема посівна (*Chrysanthemum segetum*).

ЗИМУ́ЛЯ [зимул'а], і, ж. Корм для худоби в стійловий період. *С'ого год'а зимул'і майже не дуйде до п'аші.*

ЗИМУ́ШНЫ́Й [зимушн'ый], а, е. Зимовий. *Зимушн'і йа'блыка (нага'виц'і, то'панкы і т.д.).*

▲ **Зимушн'а риг'ка** – сорт редьки (з чорною шкіркою), що заготовляється на зиму.

ЗЫ́ЙТИ́ *див. изы́йти́.*

ЗЫ́ЙТИ́СЯ *див. изы́йти́ся.*

ЗІ́ВАНЄ [зі'ван'є], а, с. Позіхання. *Майже буде дошч, бо прийшло на н'а зі'ван'є.* *Див. ще зів'ота.* Пор. **зівати.**

ЗІ́ВАТИ [зі'вати], айу, аш (йеш), *недок.*, **ЗІ́ВНУ́ТИ** [зі'вн'ути], ну, неш, *док.* Позіхати. *Шч'ос д'ітина зі'ват, майже х'оче сп'ати.*

ЗІ́ВКАТИ [зі'вкати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ЗІ́ВКНУТИ** [зі'вкн'ути], ну, неш, *док.* Ловити ротом повітря в передсмертній агонії. *Уже йуи ку'нци', бо лиш зі'вкат. Пару раз зі'вкнула тай умел'а.*

ЗІ́ВКНУТИ *див. зівкати.*

ЗІ́ВНУ́ТИ *див. зівати.*

ЗІ́ВОТА [зі'вота], ы, ж. Те саме, що **зіванс.** Позіхання. *Шч'ос на н'а надыйшла зі'вота, ци не на дошч?*

ЗІЦІ́РОВА́НЄ [зі'ц'і'рован'є], а, с., *військ.* Муштра. *У катун'ох каж'з'ый дин' з'іц'і'рован'є.* Пор. **зіцірова́ти.**

ЗІЦІ́РОВАНЫ́Й [зі'ц'і'рований], а, е. 1. *військ.* Муштрований. 2. *перен.* Такий, якого тримають у дисципліні. *У Полан'і д'іти добре з'іц'і'рован'і.*

ЗІЦІ́РОВА́ТИ [зі'ц'і'ровати], 'руйу, 'руйеш, *недок.* 1. *військ.* Муштрувати. *З'іц'і'руйут у катун'ох.* 2. Тримати в дисципліні. *Йа с'воіи д'іти добре з'іц'і'ров'ала, завто ч'тними уросли.*

ЗІЦІ́РОВА́ТИСЯ [зі'ц'і'роватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, *недок.* 1. *військ.* Муштруватися. *У катун'ох з'іц'і'ровалис'мес'а каж'з'ый дин'.* 2. Триматися в дисципліні. *Мы с'а з'іц'і'ровали майбуш мам'ков, бо н'ан'ко б'ыли на заробках.*

ЗІ́ЙКАТИ [(и,і)зі'йкати], айу, аш (айеш), *док.* Враз скрикнути (йой) від болю, страху і под. *Ба што так Ми'гал'зі'ййкав?*

ЗЛАДІ́ТИ *див. зла́жовати.*

ЗЛАДІ́ТИСЯ *див. зла́жоватися.*

ЗЛАЖЕ́НЫЙ [(и,і)зла'жений], а, е. 1. Приготовлений (про страву, їжу). *Зла'жена ви'чир'а.* 2. Зроблений, змайстрований, підготовлений. *Зла'жена тил'ішка. Зла'жений часу'ник, вус.* *Див. ще зріх'тований.*

ЗЛА́ЖОВАТИ [(и,і)зла'жовати], жују, жујеш, *недок.*, *рідк.*, **ЗЛАДІ́ТИ** [(и,і)зладити], л'ажу,

ладіш, *док.* 1. Приготувати страву, їжу. *Злади ми, жноно, т'лудинок, та біжу на р'об'оту.* 2. Зробити, змайструвати; підготувати. *Треба зладити лави'ц'у на с'вал'бу.* *Зладивим сан'кы, мож на них 'вести пше-ниц'у в млин.* Див. ще **зріхтовати**. Пор. **ладіти**.

ЗЛАЖОВАТИСЯ [(и,і)злажоватис'а], жуйус'а, жуйес'а, *недок.*, **ЗЛАДІТИСЯ** [(и,і)зладитис'а], 'лажус'а, ладис'а, *док.* Зібратися (в дорогу і под.). *Йа с'а вже зладдила на с'вал'бу.* Пор. **ладітися**.

ЗЛАКОМІЩЕ́НИЙ [(и,і)злакуміш'чений], а, е. Який злакомився. *Злакуміш'чена д'їтина.*

ЗЛАКОМІЩІТИ [(и,і)злакуміш'чити], 'чу, 'чиш, *док.* Злакомити. *Злакуміш'чила д'їтину.* Пор. **лакоміщити**.

ЗЛАКОМІЩІТИСЯ [(и,і)злакуміш'читис'а], 'чус'а, 'чис'а, *док.* Злакомитися. *Йа мал'дв у'з'імі 'была злакуміш'чилас'а в су'с'ід'ох на за'кладован'ї с'ливы.* Пор. **лакоміщітися**.

ЗЛАМЛÉНИЙ [(и,і)злам'лений], а, е. Злама-ний. *Не раз им прийшла из вичурниц' из зламлен'ов ку'жлік'ов.*

ЗЛАРМОВА́ТИ [(и,і)злармо'вати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Почати рватися куди-небудь з криком, грюком. *Шчо Йура так излармовав, шчо му т'реба?* Пор. **лармовати**.

ЗЛЯ́ЯТИ [(и,і)злайати], 'лайу, 'лайеш, *док.* Враз виматюкатися. *Йа му не в'стигла впо'вісти, а в:ун из'лайав ми тай ут'ік.*

ЗЛІВАНКЫ [(и,і)зливанкы], нок, *мн.* Об'єм рідини, що утворився внаслідок кількарязового до-ливання, напр., молока і под. *Йаг до' снушин'ого мо-лока ду'л'ати ра'н'ішн'ого, та буд'ут из'ливанкы.*

ЗЛИХОТІ́ТИСЯ [(и,і)злихотитис'а], тиц'а, *док., безос.* Занудити, замлоїти. *Шч'б'с' ми с'а зли-хотило у'ц'о'йі й'ды.* Пор. **лихотітися**.

ЗЛІШКЫ, шку, *мн.* Остаток. *Усталис'а в н'а с'того полот'на злишкы.*

ЗЛЫНГА́РЬОВА́НИЙ [(и,і)злынгар'ований], а, е. Зледащільний. *Излынгар'ована д'ївка.*

ЗЛЫНГА́РЬОВА́ТИСЯ [(и,і)злынгар'оватис'а], 'р'уйус'а, 'р'уйес'а, *док.* Зледащіти. *Гет наш лігін'излынгар'овавс'а.* Пор. **лынгарьовати**.

ЗЛО́ДІЙ [зл'од'ій], а, ч., *зневаж.* 1. Той, що краде; злодій. 2. Шахрай. *Тот зл'од'ій хут'ко'го угхыт'рит.*

ЗЛО́ДІЙКА [зл'од'ійка], ы, *жс., зневаж.* Жін. до злодія.

ЗЛО́ДІЙОВА́ТЫЙ [зл'од'ійоватый], а, е. 1. Злодійкуватий. 2. Шахруватий. *Зл'од'ійоватый чулу'вік.*

ЗЛО́ДІЙСТВО [зл'уд'ійство], а, с. 1. Злодій-ство. 2. Шахрайство. *Зарас'а много розв'ело злу-д'ійства: мало 'куму мож'віровати, шчо не в'мане т'а.*

ЗЛОМУЗЛОВА́ТИ [(и,і)злмузлов'ати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Загримати, загрюкати. *К'бс' 'сишно злу-музлов'ав у д'вир'ї.* Пор. **ломузловати**.

ЗЛОПЫ́ЦКА́НИЙ [(и,і)злопыцканий], а, е. Неякісний, нашвидкуруч зроблений. *Излопыцкан'ї столы.*

ЗЛОПЫ́ЦКАТИ [(и,і)злопыцкати], айу, аш (айеш), *док.* Швидко й неякісно зробити що-небудь. *Увун 'годен излопыцкати 'шіфон за вден дин'.* Пор. **лопыцкати**.

ЗЛОПОНІ́ТИ [(и,і)злупун'іти], 'н'у, лоп'оніш, *док.* Швидко пробурмотати. *Так излупун'ів, шчо йа го н'іч не' пор'зуміла.* Див. ще **зморконіти**, **испорконіти**. Пор. **лопоніти**.

ЗЛОПУШІ́ТИ [(и,і)злупуш'іти], 'шіє, *док.* Укритися пузирями (про яку-небудь неживу по-верхню). *Публілаам с'к'іну, а вна злупуш'іла.*

ЗЛО́СТЬ [зл'д'с'ц'], злості, *жс.* Злість.

ЗЛУ́ПА́НИЙ [(и,і)злупаний], а, е. 1. Сколупа-ний, розколотий. *Злупана с'к'іна на хыжы.* *Злупана 'бунковом п'літа.* 2. З'їдена велика порція їжі. *Злу-паний голод'ным д'їт'ваком да'рап х'л'їба.*

ЗЛУПА́ТИ [(и,і)злупати], 'пайу, 'лупаш (пайеш), *док.* 1. Сколупати, злупати, розколотити. 2. Враз почати боліти пульсуючим боєм. *Йой, йак н'а злупала но'га!* 3. З'їсти велику порцію їжі. *Раз-раз излупала гы'н'ц'ол'у м'н'аса.* Пор. **лупати**.

ЗЛУ́ПКАТИ [(и,і)злупкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **здуркати**. *К'бс' излупкав у д'вир'ї.* Пор. **лупкати**.

ЗЛУ́СКАТИ [(и,і)злускати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Враз затріскати батою. *Чер'еда'р' злускав бат'угом, і корова с'а в'вернула.* 2. Те саме, що **здуркати**. Пор. **лускати**.

ЗЛЯ́ЧИ [(и,і)зл'ачи], 'л'ажу, 'л'ажеш, *док.* Зляг-ти, занемогти. *По' Рузд'ві зл'а'глам і 'д'д'вог м прубу-л'їла.* Пор. **лячи**.

ЗМАГА́ЙЛИ́ВЫЙ [(и,і)змагайливий], а, е. Який постійно дбає про збільшення власно-го достатку. *Измагайливый чулу'вік.* Див. ще **запоп'авшлывий**.

ЗМА́ГАНÉ [(и,і)змаган'е], а, с. Постійне старання про збільшення власного достатку. *Узмаган'у пруйш'ов у 'с'вій йуй жи'вот.* Пор. **змаг'атися**².

ЗМАГА́ТИСЯ¹ [(и,і)змаг'атис'а], 'гайус'а, 'ма-гас'а (гайес'а), *недок.* Поспішати; старатися. *Измагайтес'а доко'пати 'р'іпу до 'вечера.* *Увун бы'в не' під'ниц'а, труд'ага, измагавс'а.*

ЗМАГА́ТИСЯ² [(и,і)змаг'атис'а], 'гайус'а, 'магас'а (гайес'а), *недок.*, **ЗМО́ЧИ́СЯ** [(и,і)змо-чис'а], 'м'ожус'а, 'м'ожес'а, *док.* Постійно дбати про збільшення власного достатку, спромагатися. *Измагайтс'а, та буд'еш мати.* *Ба ци зможемес'а на ну'ву хыжы?* Див. ще **спомоч'іся**.

ЗМАЛЁНЫЙ [(и,і)змалёны́й], а, е. Зменшений. *Змалена ц'іна*. Див. ще **умалёны́й**.

ЗМАЛІТИ [(и,і)змаліти], л'у, лиш, док. Зменшити. *Петро мало ми змалив ц'іну за ко́рвоу*. Див. ще **умаліти**. Пор. **маліти**.

ЗМАЛІЛЬЙ [(и,і)змалільй́й], а, е. Який зменшився. *Змал'ільй'реклік*.

ЗМАЛІТИ [(и,і)змалі'ти], л'йу, л'йеш, док. Зменшитися. *Ізмал'ілі мо́йі заропки*. Див. ще **змалітисся, помаліти**. Пор. **маліти**.

ЗМАЛІТИСЯ [(и,і)змалі'тис'а], л'йус'а, л'йес'а, док. Те саме, що **змаліти**. *Муй с'ведер, йак им го упрала, змал'іве'а*. Пор. **малітисся**.

ЗМАЛОСТИ [(и,і)змалости́], присл. Змалку. *Йа змалости'перу*. Див. ще **удма́ла, удма́лости**.

ЗМАНТІТИ [(и,і)зман'тити], ман'чу, ман'тиш, док. Принадити, щоб обдурити, обманути. *Измантив'ід'івку н'ібы'добрыми'заропками*. Пор. **мантіти**.

ЗМАНЧЁНЫЙ [(и,і)зман'чэны́й], а, е. Принаджений з метою обдурення, обману. *Зманчэны́й чулу'вік*.

ЗМАХЛ'ОВАНЫЙ [(и,і)змахл'ованы́й], а, е. Підтасований, шахрайований. *Ото д'іло было змахл'оване фіш'карешом*.

ЗМАХЛ'ОВАТИ [(и,і)змахл'овати], л'у'йу, л'у'йеш, док. Обманути, підтасувати, шахраювати. *Тот чулу'вік усе лиш'никат, йагбы змахл'овати*. Пор. **махл'овати**.

ЗМЕЖІ [(и,і)зми'жи], прийм. З-поміж. *Изми'жи вс'іх д'іти у'вун май'файны́й*.

ЗМЕРЗІТИ [(и,і)змер'зити], р'жус'а, р'зис'а, док., чим. Спричинити огиду у кого-небудь до чогось. *Измер'зилам д'ітвака'рыбл'ачкув*. Пор. **мерз'ітисся**.

ЗМЕРЗІТИСЯ [(и,і)змер'зитис'а], р'жус'а, р'зис'а, док. Згидувати. *Йа тым туш'ным мн'асом измер'зилас'а*. Пор. **мерз'ітисся**.

ЗМЕРЬКАНС [(и,і)змир'кан'е], а, с. Настання сутінків, смеркання. *Змир'кан'е у де'ц'е'мбр'і настайе'скоро*.

ЗМЕРЬКАТИСЯ [(и,і)змир'к'атис'а], 'мир'кац'а (кай'ес'а), *недок.*, **ЗМЕРЬКНУТИСЯ** [(и,і)змир'к'нутис'а], клос'а, *док.*, *безос.* Смеркати. *У но'ве'мбр'і змир'кац'а скоро*. Див. ще **затемнітисся**.

ЗМЕРЬКНУТИСЯ *див. змерьк'атисся*.

ЗМЕРЬКОМ [змир'ком], *присл.* Після заходу сонця, смерком. *Мы з ро'боты вер'талис'а ду'му змир'ком*.

ЗМЕТА́НА, *ы, ж.* Сметана. *Шчо́с' мало зметаны'с'ого мо́лока*. Див. ще **верьх, верхинна́**.

ЗМЕТА́НЫЙ [(и,і)зметаны́й], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **зметати 1, 2, зметатисся^{1,2}**. *Ізметане з'воза'с'іно*. *Зметана д'ітина*. *Зметана мал' (фарба)*. *Зметана'морква*.

ЗМЕТА́ТИ *див. змітовати*.

ЗМЕТА́ТИСЯ¹ *див. змітоватисся¹*.

ЗМЕТА́ТИСЯ² *див. змітоватисся²*.

ЗМІШТЕРИТИ [(и,і)зміштерити], р'у, риш, док. Змайструвати. *Ціл'о зміштерив братикови мал'ин'кый'стулчик*. Пор. **міштерити**.

ЗМЫГ'ЛОВАНЫЙ [(и,і)змыг'лованы́й], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **змыг'ловати**. *Ізмыг'ловане'дерево*. *Ізмыг'лован'існопы*.

ЗМЫГ'ЛОВАТИ *див. змыг'лововати*.

ЗМЫГ'ЛОВАТИСЯ *див. змыг'лововатисся*.

ЗМЫГ'ЛОВОВАТИ [(и,і)змыг'лововати], л'б'у'йу, л'б'у'йеш, *недок.*, **ЗМЫГ'ЛОВАТИ** [(и,і)змыг'ловати], л'у'йу, л'у'йеш, док. Складуватися (про колоди, дошки в штабелі чи снопи в копі). *Ізмыг'ловалис'ме'в'е'дерево в мыг'лы*. Пор. **мыг'ловати**.

ЗМЫГ'ЛОВОВАТИСЯ [(и,і)змыг'лововатис'а], л'б'у'йес'а, *недок.*, **ЗМЫГ'ЛОВАТИСЯ** [(и,і)змыг'ловатис'а], л'у'йес'а, *док.* Складуватися (про колоди в штабелі чи снопи в копі). *Ізмыг'ловалос'а вс'існопы в мыг'лы*. Пор. **мыг'ловатисся**.

ЗМЫКА́НЫЙ [(и,і)змыканы́й], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **змыкати 1, 2**. *Ізмыкана'морква*. *Ізмыканы́й'мат'ерив д'іт'вак*. Див. ще **помыканы́й**.

ЗМЫКАТИ [(и,і)змыкати], з'мычу, з'мычеш, док. 1. Вирвати рослини з корінням з усієї ділянки. *Змыкали уд н'а вс'у'моркву*. 2. Смикнути за волосся. *Мати змыкала'хлопчика, вбы си'д'ів'тихо*. Пор. **мыкати**.

ЗМЫЛ'КЫ, *у, мн.* Вода (разом з рештками їжі), в якій мили посуд. *Змылки мы л'е'ме в по'мыйі*.

ЗМІЛ'ІЛЬЙ [(и,і)зміл'ільй́й], а, е. Який став мілким. *Ізміл'ільй'п'отук*.

ЗМІН'ЯТИ [(и,і)змін'яти], л'н'айу, змін'аш (н'айеш), док. Змінювати. *Йа там був два'тыжн'і у тых'окопах, через два'тыжн'і нас'ізмін'али*.

ЗМІСІТИ [(и,і)змі'сити], з'мішу, з'місиш, док. Розтоптати, наступити. *Ану гат'куй, не' зміси'йа-гуду (д'ітину)*.

ЗМІТОВАТИ [(и,і)змітовати], туйу, туйеш, *недок.*, **ЗМЕТА́ТИ** [(и,і)зме'тати], м'ечу, м'ечеш, док. Те саме, що **звєречи 1**. *Ізмітуйут Анд'р'йа з де'ре'ктура*. 2. Звільняти з посади. *Ізметали'с'іно с'хл'іва*. 3. Перервати вагітність (про тварину). *Треба'нашу'ко́рвоу продати, бо вже в'д'ругый'раз зметала*.

ЗМІТОВАТИСЯ¹ [(и,і)змітоватис'а], туйемес'а, туйетес'а, *мн.*, *недок.*, **ЗМЕТА́ТИСЯ¹** [(и,і)зме'татис'а], м'ечемес'а, м'ечетес'а, *мн.*, *док.* Складатися (в складчину), дарувати колективно кому-небудь. *Ізметали'йуй'с'а на тил'і'візор*. Див. ще **звєречисся¹**.

ЗМІТОВАТИСЯ² [(и,і)змітоватис'а], туйес'а, *недок.*, **ЗМЕТА́ТИСЯ²** [(и,і)зме'татис'а], м'ечес'а,

док. Те саме, що **звѣречисъ**?. Не змішує фарбу, бо змечес'а. Кажэгого года в мене змітуйес'а морква.

ЗМІХІРЕНИЙ [(и,і)зміхірений], а, е. Покритий прищами чи пухирями (про шкіру). *Зміхірен'і руку.*

ЗМІХІРИТИ [(и,і)зміхірити], рит, док. Покритися прищами чи пухирями (про шкіру). *Ус'і в нийі ногы зміхірили, бо спеклас'а кыпл'атком.* Див. ще **зміхірити**.

ЗМІХІРИТИСЯ [(и,і)зміхіритис'а], риц'а, док. Те саме, що **зміхірити**. *Руку в н'а с'а зміхірили.* Пор. **міхіритися**.

ЗМІШЕНИЙ [(и,і)змішений], а, е. Розтопаний, здавлений. *Змішена друша, слива. Змішений перст на нуз'і.*

ЗМНЯВІТИ [(и,і)змн'авити], вл'у, вищ, док. Стиснути, здавити, зжати. *Измн'авилам шитимин'е, ваки м го донесла.* Див. ще **зняцкати**. Пор. **мнявіти**.

ЗМНЯВІТИСЯ [(и,і)змनावитис'а], виц'а, док. Стиснутися, здавитися, зжатися. *Измн'авилис'а парадци'і в тайстр'і.* Див. ще **зняцкатися**. Пор. **мнявітися**.

ЗМНЯВЛЕНИЙ [(и,і)змн'авлений], а, е. Стиснутий, здавлений. *Измн'авлин'і друбы.*

ЗМНЯГУРЕНИЙ [(и,і)змн'агурений], а, е. Зім'ятий. *Измн'агурена шапка.*

ЗМНЯГУРИТИ [(и,і)змн'агурити], р'у, риш, док. Зім'яти. *Измн'агурив шапку.* Пор. **мнягурити**.

ЗМНЯГУРИТИСЯ [(и,і)змн'агуритис'а], риц'а, док. Зім'ятися. *Измн'агурилас'а шапка.* Пор. **мнягуритися**.

ЗМНЯЦКАНИЙ [(и,і)змн'ацканий], а, е. Те саме, що **змнявлений**. *Змн'ацканий дрезен на вино.*

ЗМНЯЦКАТИ [(и,і)змн'ацкати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **знявіти**. *Не змн'ацкайте д'ітину.* Пор. **мняцкати**.

ЗМНЯЦКАТИСЯ [(и,і)змн'ацкатис'а], ац'а (айес'а), док. Те саме, що **знявітися**. *Измн'ацкалис'а сливы в тайстр'і.* Пор. **мняцкатися**.

ЗМОЧІЙ, змѳжу, зможеш, док. Змогти.

ЗМОЧІЙСЯ див. **змагáтисъ**?

ЗМУДРІТИ див. **змудровáти**.

ЗМУДРОВАТИ [(и,і)змудровати], 'руйу, 'руйеш і **ЗМУДРІТИ** [(и,і)змудрити], 'р'у, 'риш, док. 1. Придумати. *Тѳній таку ма'шинку змудровав, шчо суче стр'уче.* 2. Перехитрити. *Тот чулу'вік усє мусит змудрити, лиш бы было на йѳго.*

ЗМУРКОНІТИ [(и,і)змуркун'іти], 'н'у, 'ко'ниш, док. Те саме, що **зболобоніти**. Пор. **мурконіти**.

ЗНАКОМИТИ, 'кѳмл'у, 'комиш, *недок.* Знайти. *Увун н'а 'зачав знакомити с хлѳпц'ми.*

ЗНАКОМИТИСЯ [зна'комитис'а], 'кѳмл'ус'а, 'комис'а, *недок.* Знайти. *Позна'комилас'а с 'файнов жѳдѳнов.*

ЗНАКОМЫЙ, а, е. Знайомий. *Зна'комый чулу'вік.* Див. ще **позна́ймый**. Антонім **незнако́мый**.

ЗНАКОМЛІНС [зна'комлін'е], а, с. Знайомлення. *Наше зна'комлін'е с тым чулу'віком было случайным.* Пор. **знако́мити**.

ЗНАКОМСТВО, а, с. Знайомство. *Дустав се'рсаму по зна'комству.*

ЗНА́МЫЙ, а, е. Відомий. *Ото зна́мі в сѳл'і л'уде.*

ЗНАТѳ [знат'е], 'г'а, с. Достовірна інформація. *Абы знат'е, шчо муй чулу'вік нын'і с'а не 'верне думу, та пушла бы м до вас пр'асти.* Антонім **знатѳ**.

ЗНА́ТИ, зна́у, зна́еш, *недок.* 1. Знати. 2. Дізнаватися про стан хворого шляхом відвідання його. *Хѳдилам зна́ти 'вуйну, бо 'дуже біт'іжн'і.*

ЗНАЧѳНИЙ, а, е. Значений.

ЗНЕБЫВА́ТИСЯ [(и,і)знебы'ватис'а], 'вайус'а, 'бывас'а ('вайес'а), *недок.*, **ЗНЕБЫ́ТИСЯ** [(и,і)не'бытис'а], 'будус'а, 'будес'а, док. Позбутися. *Ледвы с'ме с'а знебыли тѳѳіи коровы.*

ЗНЕБЫ́ТИСЯ див. **знебыва́тися**.

ЗНЕМОЧІЙ [(и,і)знемѳчи], 'мѳжу, 'можеш, док. Знемогти; злягти, захворіти. *Уже мис'ац' скоро бу'де, йаг знемогли стр'ыйна.* Пор. **мѳчі**.

ЗНЕ́СТИ [(и,і)зне́сти], зно́шу, зносиш, док. Знести.

ЗНЕ́СТИСЯ [(и,і)зне́стис'а], 'сес'а, док. 1. Відкласти яйце (про птахів), зне́стисъ. 2. вульг. Перебрати вагітність (про жінку). *Уже с'а Мар'іка знесла.*

ЗНИ́ДЛЫЙ [(и,і)знід'ільий], а, е. Який захирів (про людину). *Изнід'ільий уд т'ашкѳѳіи рѳботы чулу'вік.*

ЗНИ́ДИТИСЯ [(и,і)знід'ітис'а], ійус'а, ійес'а, док. Захиріти (про людей). *Гец'а Полан'а знід'іла: лиш 'кожа та куст'кы с'а встали.* Пор. **нідітися**.

ЗНИ́МАНС [(и,і)зниман'е], а, с. Знімання. *Зниман'е бѳремена з 'воза.*

ЗНИ́МАНЫЙ [(и,і)зниманий], а, е. Зніманий. *Іс'і двир'і вже 'были зниман'і.*

ЗНИМА́ТИ [(и,і)зни'мати], 'майу, знімаш ('майеш), *недок.*, **ЗДО́ЙМНЯТИ** [(и,і)здойм'яти], здойму, здоймеш, док. Знімати. *Не знимай сама бѳремено. Ты вто бѳрве'но не здоймеш.*

ЗНИМА́ТИСЯ [(и,і)зни'матис'а], знимац'а ('майс'а), *недок.* Зніматися. *На с'ѳму ш'порови та'блы с'а не знимают.*

ЗНИСА́ТИ [(и,і)зн'ісати], 'сайу, знісаш ('сайеш), *недок.* Зносити (будинок, споруду, огорожу і под.). *Йа сис'хл'ів с'ѳго года зн'ісайу.*

ЗНО́СОК [(и,і)зносѳк], ска, ч. Останнє (дуже маленьке) яйце, знесене куркою (його викидають). *У нас ѳбычай мѳтати зносѳк 'черес 'хыжу.* Кажут,

аж із носок но́сити пунт плечом, та з 'ного с'а'улу-пунт чорт, не мав бы мо́ци, ги жаба хвоста.

ЗО- див. також **з-, зо-, зу-, із-, изо-, ис-, із-, іс-**.

ЗОВА́ТИ див. **изыва́ти**.

ЗОВА́ТИСЯ див. **изыва́тися**.

ЗО́КНІ [з'о́кн'і], у, мн. Довгі жіночі шкарпетки. *Май да́вно у д'ївок 'была мо́вда но́сити 'з'о́кн'і*. Пор. угор. zokni 'шкарпетки'.

ЗОЛÉНЬИЙ, а, е. Те саме, що **зв'я́рянний**. *Зо-лин'і му́ткы*.

ЗОЛІ́ТИ, з'ол'у, з'олиш, *недок.* Те саме, що **звар'я́ти 1–3**.

ЗО́НГО́РЫ, з'о́нго́ру, мн., муз., *заст.* Піаніно; рояль. *Да́вно 'зонго́ры 'были лиш у па́ну*. Пор. угор. zongora 'рояль'.

ЗО́ПЕРТИ див. **зопира́ти**.

ЗО́ПЕРТИСЯ див. **зопира́тися**.

ЗО́ПЕРТЬИЙ [(и,і)зопертьий, (и,і)спертьий], а, е. Зупинений. *Изопертьий по́йїзд*.

ЗОПІ́РА́НЬИЙ [(и,і)зопиранний, (и,і)спиранний], а, е. Зупинюваний. *Зо́пирана міл'чу 'штом ма́шина 'мало не зай'їла в ша́нц*. Див. ще **спіра́ний**.

ЗОПІ́РА́ТИ [(и,і)зопірати, (и,і)спірати], 'райу, 'піраш (райш), *недок.*, **ЗО́ПЕРТИ** [(и,і)зо-перти, (и,і)сперти], з'о́пру, з'опреш, *док.* Зупиняти. *Да́вай 'зопре́ме 'с'ого 'мотора*. Див. ще **застанов-ля́ти, спіра́ти, становля́ти**.

ЗОПІ́РА́ТИСЯ [(и,і)зопіратис'а, (и,і)спіратис'а], 'райус'а, 'пірас'а (райес'а), *недок.*, **ЗО́ПЕРТИСЯ** [(и,і)зопертис'а, (и,і)спертис'а], з'о́пру-с'а, з'опрес'а, *док.* 1. Зупинятися. *Изопрес'а 'коло бо́вта та 'куши хл'їба*. 2. Спіратися, аби не впасти. *Изопертамс'а на уд'їврок*. Див. ще **спіра́тися, спёртис'я**.

ЗОПРІ́ВА́ТИ [(и,і)зопр'івати], 'вайу, 'р'іваш (вайеш), *недок.*, **ЗОПРІ́ТИ** [(и,і)зопр'іти], 'р'іюу, 'р'іюеш, *док.* Вкриватися потом, потіти. *К'о́с'ачи, 'дуже м б'ыв 'зо'пр'ів*.

ЗОПРІ́ЛЬИЙ [(и,і)зопр'ільий], а, е. Спотілий. *Изо'пр'ільий чулу́вік*.

ЗОРІ́ЛКА [зу'р'ілка], ы, ж., *заст.* Те саме, що **во́дка**.

ЗО́РЯ́ТИ [зо'р'яти], з'о́р'ят (р'яйе), *недок.* 1. Світати. *У́же 'зор'ят (зо'р'яйе), т'реба вст'вати*. 2. Просвічуватися, прозирати через отвір. *Іс'ї двир'і так с'а ро́с:охли, шчо 'через них 'зо́р'ят*. *Двир'і зо́р'а́тур*.

ЗО́ТЯ́ТИ [(и,і)зо́т'яти], з'о́тну, з'отнеш, *док.* Зітнути. *Изо́т'ни ст'овник на 'яблуні*.

ЗОЧИ́ТИ [(и,і)зочити] з'о́чу, зочиш, *док.* Відшукати поглядом, побачити, помітити. *О́на го зо-чила 'нараз, 'яг лиш прий'їшла*.

ЗРА́ДОВА́НЬИЙ [(и,і)зрадований], а, е. Зраділий. *Израдована жо́на, шчо вер'нувс'а чулу́вік*.

ЗРА́ДОВАТИ [(и,і)зрадовати], дуйу, дуйеш, *док.*, *кого*. Порадувати. *Дун 'ка 'зрадовала н'а, шчо прий'їшла на'д'дво*.

ЗРА́ДОВАТИСЯ [(и,і)зрадоватис'а], дуйус'а, дуйес'а, *док.* Зрадіти. *Ма́мка ми с'а 'дуже 'зрадо-вали*. Пор. **ра́доватися**.

ЗРА́НА [(и,і)зра́на], присл. Зранку. *О́на в́же 'зра́на 'была на 'чнів*.

ЗРАХОВА́ТИ [(и,і)зраховати], 'хуйу, 'хуйеш, *док.* Зробити підрахунок, порахувати. *Изра'хуйте ми, 'кул'ко м у вас зар'обила*.

ЗРЕВА́ТИ [(и,і)зревати], з'реву, 'веш, *док.* Сильно закричати (від страху, болю). *Ма́р'їка зре-вала, куй увид'їла га́да*. Пор. **рева́ти**.

ЗРЕСЕЛОВА́ТИ [(и,і)зреселовати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Потерти на терці овочі, сир і под. *Изре-село'вала 'мо́ркву*. Пор. **реселова́ти**.

ЗРЕСЕЛОВА́ТИСЯ [(и,і)зреселоватис'а], 'луйес'а, *док.* Потертися на терці (про овочі, сир і под.). *'Заки с'а вс'їй бу'рак не 'зреселуйе, 'доти не с'їда́йме за ви'чир'у*. Пор. **реселова́тися**.

ЗРЕЧІ́СЯ [(и,і)зречис'а], з'речус'а, зречес'а, *док.* Зречтися.

ЗРІ́ХТОВА́НЬИЙ [(и,і)зр'іхтований], а, е. Полагоджений, відремонтований. *Изр'іхтован'і 'біціга'ї*.

ЗРІ́ХТОВА́ТИ [(і)зр'іхтовати], 'ту́йу, 'ту́йеш, *док.* Полагодити, відремонтувати. *Изр'іх'туй ми вуз, бо 'завтра йду на дры́ва*. Див. ще **зладі́ти 2**. Пор. **ріхтова́ти**.

ЗРУ́БИ́НИ [(и,і)зрубини], бин, мн., *буд.* Захисна огорожа колодязя, зроблена з колод у зруб. *Изру́бини 'мусай ч'їнити, аж'н'ит с'а во́да буде пас'кудити*.

ЗРУ́ВНА́НИЙ [(и,і)зруваний], а, е. Зрівняний. *Зрунан'і дошкы*.

ЗРУВНА́ТИ див. **зру́внювати**.

ЗРУВНА́ТИСЯ див. **зру́внюватися**.

ЗРУ́ВНЬОВА́ТИ [(и,і)зрун'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ЗРУВНА́ТИ** [(и,і)зрунати], 'найу, 'рунаш (найеш), *док.* Зрівнювати. *Іс'ї л'ац'ї зруна́й та так при́бий*. Пор. **рувна́ти**.

ЗРУ́ВНОВА́ТИСЯ [(и,і)зрун'оватис'а], н'уйус'а, н'уйес'а, *недок.*, **ЗРУВНА́ТИСЯ** [(и,і)зрунатис'а], 'найус'а, 'рунас'а (найес'а), *док.* Зрівнюватися. *Ко с'а с та'кым 'газдом, 'як ты, 'може зрунати*. Пор. **рувна́тися**.

ЗРУДА́ВІТИ [(и,і)зрудавити], іїе, *док.* Вкритися темними хворобливими плямами (про рослини, овочі, фрукти і под.). *Пуш'ла ст'удін', і парад'иц'ї зру'дав'їли*. Пор. **руда́віти**.

ЗРУКОВА́НЬИЙ [(и,і)зрукований], а, е. Призваний до війська. *Зрукований ли'гін'*.

ЗРУКОВА́ТИ [(и,і)зруковати], ру'куйу, ру'куйеш, *док.* Призватися до війська. *'Н'ан'ко зруко'вали 'того л'їта, куй с'а 'зачала 'во́йна*. Пор. **рукова́ти**.

ЗСИРА́ТИСЯ [(и,і)с'і'ратис'а], 'райус'а, 'с'і'рас':а (райес':а), *недок.*, **ЗУСРА́ТИСЯ** [(и,і)зус'ратис'а], 'с'ерус'а, 'с'ерес':а, *док.* Ставати слабосильним. *Доста читаво зус'ралас'а Полан'а за нусл'ідн'ый час.*

ЗСІ́ЧИ [(и,і)с':і'чи], 'чу, 'чеш, *док.* Зсікти. Пор. *січі.*

ЗСУ́КАНИЙ [(и,і)с'уканий], а, е. 1. Скручений з кількох ниток. *Ис:укана нитка.* 2. Витертий. *Ис:уканий стул.*

ЗСУКА́ТИ *див.* **зсуковати.**

ЗСУ́КОВАТИ [(и,і)с'уковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЗСУКА́ТИ** [(и,і)с'укати], 'сучу, 'сучеш, *док.* 1. Те саме, що **сука́ти**. *Ис:укалам 'мало 'пересучі.* 2. Витирати. *Ис:укала 'д'івочка из 'зиркала с'мугы.*

ЗУ- *див.* також **з-, зо-, из-, изо-, изу-, із-, іс-**.

ЗУБКОВА́ТЫЙ [зупко'ватый], а, е. Зубчастий. *Зупко'ватый гал'ір.*

ЗУГНУ́ТИ *див.* **згыба́ти.**

ЗУГНУ́ТИСЯ *див.* **згыба́тися.**

ЗУЖВА́РЕНИЙ [(и,і)зуж'вареный], а, е. Те саме, що **пожмня́каний**. *Зуж'варена верета.*

ЗУЖВА́РИТИ [(и,і)зуж'варити], р'у, риш, *док.* Те саме, що **пожмня́кати 2.**

ЗУ́ЛНИЦЯ [зулниц'а], і, ж., *заст.* Велика посудина, в якій золили мітки, домоткане полотно, білизну. *У 'зулници давно зо'лили 'муткы тай у'с'е пр'адивне.*

ЗЦІ́ЛИТИ¹ [(і)с'ц'і'лити], 'ц'і'л'у, 'ц'і'лиш, *док.* Зцілити, вилікувати.

ЗЦІ́ЛИТИ² *див.* **зцільовати**².

ЗЦІ́ЛЬОВАТИ² [(і)с'ц'і'л'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ЗЦІ́ЛИТИ**² [(і)с'ц'і'лити], 'ц'і'л'у, 'ц'і'лиш, *док.* Те саме, що **зцільовати**. *Так іс'ц'і'лила ко'рова 'зубы, шчо не' м'ож їх 'было розц'і'лити.*

ЗЦІ́МБОРА́ШИТИСЯ [(і)с'ц'і'мбо'рашитис'а], шус'а, шис':а, *док.* Здружитися (про жінок). *Мы з Йу'линув іс'ц'і'мбо'рашилис'а на скир'дбвц'і.* Пор. **цімборашитися**.

ЗЦІ́МБОРОВА́ТИ [(і)с'ц'і'мбор'овати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Здружити когось з ким-небудь. *Йа Йуру з Андрійом іс'ц'і'мбор'овав на Алтайі.* Пор. **цімборовати**.

ЗЦІ́МБОРОВА́ТИСЯ [(і)с'ц'і'мбор'оватис'а], 'руйус'а, 'руйес':а, *док.* Здружитися. *Мы с Фречком давно с'ц'і'бор'овалис'а.* *Див.* ще **зцімборошоватися**.

ЗЦІ́МБОРОШОВА́ТИСЯ [(і)с'ц'і'мборошо'ватис'а], 'руйус'а, 'руйес':а, *док.* Те саме, що **зцімбороватися**.

ЗЦІ́ПИТИ [(і)с'ц'і'пити], 'ц'і'пл'у, 'пиш, *док.* 1. Зціпити (зуби). *Див.* ще **зцільовати**. 2. *перен.* Викликати штучно дефіцит чого-небудь. *'Была 'вотка в'б'овт'і, і рас іс'ц'і'пиши йі.*

ЗЧАХНУ́ТИ *див.* **зчаховати.**

ЗЧАХНУ́ТИСЯ *див.* **зчаховатися.**

ЗЧА́ХНУТЫЙ [(и,і)ш'чахнутый], а, е. Відламанний, відщеплений. *Иш'чахнутый стручок г'резну.*

ЗЧА́ХОВАНЕ [(и,і)ш'чахован'е], а, с. Відламування, відривання способом відщеплювання. *Бе'ри плат, та ш'чахуй сви'нам 'мало 'лис'ц'а с' п'дс'он'ашника.* Пор. **зчаховати**.

ЗЧА́ХОВАТИ [(и,і)ш'чаховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **ЗЧАХНУ́ТИ** [(и,і)ш'чах'нути], 'чу, 'неш, *док.* Відламувати, відривати способом відщеплювання. *Не' ста'вай на тот ст'овп, бо ш'чахнеш го, не' шча'хни го.* Пор. **чахати**.

ЗЧА́ХОВАТИСЯ [(и,і)ш'чаховатис'а], хуйес':а, *недок.*, **ЗЧАХНУ́ТИСЯ** [(и,і)ш'чах'нутис'а], 'нес'а, *док.* Відламуватися, відриватися способом відщеплювання. *Иш'чахнув'с'а ст'овп на 'йаблуни.* Пор. **чахатися**.

ЗЯ́БКЫЙ [з'ап'кый], а, е. Холоднуватий. *З'ап'кый 'вітер пув'і'вав.*

ЗЯ́БКО [з'ап'ко], *присл.* Холодногато. *З'ап'ко с'а вч'і'нило вон.*

ЗЯ́БКО [з'ап'ко], 'ка, ч., *ірон.* Те саме, що **померзляк**. *Та наш Олекса та'кый з'ап'ко, 'вічно му студено.*

ЗЯ́БСТІ *див.* **иззя́бнути.**

И

Див. також на **з-, і-**.

ИВА́Н [И(І,Й)ван], а, ч. Іван.

ИВА́НДЕЛЬ [И(І,Й)вандил'], а, ч., *церк.* Християнське свято різдво святого Івана Хрестителя (7 липня).

ИВАНДЕ́ЛЬКЫ [и(і,й)вандил'кы], 'л'ок, *ми,* *помолог.* Сорт літніх яблук. *Ивандил'кы ч'іл:ш'і'й 'дуже с'л'отк'і 'йаблыка.*

ИВА́НДЕЛЬОВЫЙ [и(і,й)вандил'овый], а, е. Який стосується християнського свята **Ивандель** (*див.*). ▲ **ивандил'ове** з'іл'е, *бот.* — синяк звичайний (Echium vulgare).

ИВА́НХА [И(І,Й)ваниха], ы, ж. Дружина Івана. *Гду до Йв'анхы.*

ИВА́НИШИН [И(І,Й)ва'нишин], а, о. Приналежний, стосовний Іванові дружини. *Не' м'ожу те'рп'іти Йв'анишиного 'г'дн'ору.*

ИВАНКО́ [И(І,Й)ван'ко], 'ка, ч. Зменш.-пестл. до **Ива́н**.

ИВАНКУ́В, 'кова, 'ково. Який належить **Іванко**-ві. *Иван'ковы 'очка.*

ИВА́НУВ [И(І,Й)ванув], нова, ново. Який належить Іванові або стосується його. *Есе Йванова 'хыжа.*

ІВИШНЯ [‘ивишн’а], і, ж, бот. Вишня звичайна (*Cerasus vulgaris*).

ІГЛА [и(і,й)‘гла], ы, ж. Голка. *Ігла затупилас’а. Дай ми йглу.*

ІГЛИЦЯ [и(і,й)‘глиц’а], і, ж. Велика голка для нанизування листя тютюну та ін. (глиця) або спиця для в’язання. *Іглиця і чин’ат из друта.*

ІГРАНИЙ, а, е. Танцюваний. *Іграний танец’.*

ІГРАТИ [и(і,й)‘грати], ‘райу, ‘играш (‘райеш), недок. Танцювати. *Іак гусл’айут, так и’грайут. Пбд’, Мар’іко, и’граати.*

ІГРАТИСЯ [и(і,й)‘гратис’а], ‘райус’а, ‘играс’а (‘райес’а), недок. Те саме, що **хыг’атися** 2. *Іграйс’а, та’уйграйеш.*

ІГРЫ [и(і)‘гры], у, мн. Танці. *Ідкі ігры, такі та’ніц’і, тай и’грали два зас’ран’ц’і (жарт).*

ІД [ид(т), ід(т), д(т)], прийм., з дав. відм. До, к. Вер ним ид’земли. *Ід Іванови йди. Іде д’мамц’і. Пушбв іт’Тис’і. Іди т’Тис’і.*

ІДГОРІ [и(і)дг’ор’і], присл. Уверх, догори. *Ой упуу по’гар ‘воткы та ‘пуйду ид’гор’і, на ‘паленку з’рбші ‘майу, а ‘плич’і в н’а ‘зол’і.*

ІЗ- див. також **з-, зо-, зу-, из-, ис-, изо-, изу-, із-, іс-**.

ІЗБІТИ [(и,і)зб’з’іти], ‘з’у, ‘зиш, док. Те саме, що **звон’яти**. *Ба ко так изб’з’ів?* Пор. **бзіти**.

ІЗБОСТІСЯ [(и,і)збос’тис’а], бо’дуц’а, док. Побитися рогами (про корів, биків і под.). *Избог’лис’а коровы, та вдна руг изло’мила.*

ІЗБОЯНИЙ [(и,і)збойаний], а, е. Переляканий. *Избойана ‘д’івка.*

ІЗБОЯТИСЯ [(и,і)збойатис’а], ‘ббйуса, ‘ббійс’а, док. Перелякатися. *Д’їтина с’а ‘дуже збойала пса.*

ІЗВОН [(и,і)звон], присл. Зовні хати, знадвору. *Извон ‘через двир’і с’істудін ‘дуйе.* Див. ще **извонка, повбн**.

ІЗВОНКА [(и,і)звонка], присл., рідк. Те саме, що **извон**.

ІЗГОРЕНИЙ [(и,і)зг’ор’ений], а, е. Який згорів обвуглившись. *Изг’ор’еный хл’ін.*

ІЗДАЛЕКА [(и,і)здалека], **ІЗДАЛЕКУ** [(и,і)здалеку], присл. З далекої відстані, здалека. *Тот чулу’вік прийшов издалека.*

ІЗДАЛЕКУ див. **издалека**.

ІЗДІВАТИ [(и,і)з’д’івати], ‘вайу, ‘д’іваш (‘вайеш), недок., **ІЗДІТИ** [(и,і)з’д’іти], ‘д’іну, ‘д’інеш, док. Насаджувати на що-небудь гостре, нанизувати. *Из’д’ів ‘іаблыко на и’глиц’у.*

ІЗДІВАТИСЯ [(и,і)з’д’іватис’а], ‘вайус’а, ‘д’івас’а (‘вайес’а), недок., **ІЗДІТИСЯ** [(и,і)з’д’ітис’а], док. Протикатися, нанизуватися. *Свин’а скакало ‘через плут тай із’д’ілос’а на кул.*

ІЗДІТИ див. **издівати**.

ІЗДІТИСЯ див. **издіватися**.

ІЗДІТЫЙ [(и,і)з’д’ітый], а, е. Насаджений на що-небудь гостре, нанизаний. *Ізд’ітый гриб на ро’жен.*

ІЗЖЕРТИ [и(і)‘ж’ерти], ‘зб’жру, ‘зожреш, док. 1. З’їсти жадібно й багато. *Есе свин’а и’ж:ел’о м’ного р’іпы.* 2. вульг. Випити повністю (переважно алкогольний напій). *Іура ж:ер у’с’о, и’чо ‘было в скл’анц’і.* Див. ще **ужерти**. Пор. **жерти**.

ІЗЖЕРТЫЙ [и(і)‘ж’ертый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **изжерти** 1, 2. *И’ж:ерте мн’асо. И’ж:ерте в’іно.*

ІЗЖМНЯКАНИЙ [(и,і)ж:мн’аканий], а, е. Зім’ятий. *И’ж:мн’акана сорочка.* Див. ще **изжв’ареный**.

ІЗЖМНЯКАТИ [и(і)ж:мн’акати], айу, аш (айеш), док. Зім’яти. *Нашчо с’ так и’ж:мн’акав ‘реклик?* Див. ще **изжв’арити**.

ІЗЗАГОДІ [(и,і)з:агу’д’і], присл. Завчасно. *Іанц’а прийшла на р’дб’оту з:агу’д’і.*

ІЗЗАГОРЯЧА [(и,і)з:агур’ача], присл. Згарячу, відразу. *И’з:агур’ача не’ вчув, и’чо ну’р ‘зав’руку.*

ІЗЗАД [(и,і)з:ад(т)], прийм. 1. Позаду. *Ішов и’з:ад’мене (и’з:ат’тебе). Ішла з:ад ву’ц’а.* 2. Через. *И’з:ат сестры не’ в’ж’єнівимс’а.* Див. ще **пбзад**.

ІЗЗАДГУЗИЧНИК [(и,і)з:адгузичник], а, ч., ірон. Щось живе, що плентається за дорослою людиною (мала дитина, кішка, собака і под.). *За Пет’ром ішов його з:адгузичник – малый ‘чесик.*

ІЗЗАРАНЬ [(и,і)з:аран’], присл. Завтра вранці. *И’з:аран’ і’деме ко’сти.*

ІЗЗЫВАТИ [(и,і)з:ы’вати], ‘вайу, ‘з:ываш (‘вайеш), недок., рідк. **ЗОЗВАТИ** [(и,і)зоз’вати], ‘збз’ву, ‘зозвеш, док., рідк. Скликати. *З:ы’вайеме ‘гос’ц’у на с’вал’бу.* Див. ще **склик’ововати**.

ІЗЗЫВАТИСЯ [(и,і)з:ы’ватис’а], з:ывац’а (‘вайес’а), недок., рідк., **ЗОЗВАТИСЯ** [(и,і)зоз’ватис’а], ‘зозвес’а, док., рідк. Скликатися. *На крест’ины з:ы’вайуц’а батеч’кове тай маточ’кы.* Див. ще **склик’ововати**.

ІЗЗУВАТИ [(и,і)з:у’вати], ‘вайу, ‘з:уваш (‘вайеш), недок., **ІЗЗУТИ** [(и,і)з:ути], док. Роззувати. *И’з:ула ‘чіжмы.*

ІЗЗУВАТИСЯ [(и,і)з:у’ватис’а], ‘вайус’а, ‘зу’вас’а (‘вайес’а), недок., **ІЗЗУТИСЯ** [(и,і)з:утис’а], ‘з:уйус’а, ‘з:уйес’а, док. Роззуватися. *И’з:уйс’а, аш ти ш’дс’ хы’бит.*

ІЗЗУТИ див. **иззувати**.

ІЗЗУТИСЯ див. **иззуватися**.

ІЗЗУТЫЙ [(и,і)з:утый], а, е. Роззутий. *Пет’ро ер’ів и’з:уту ‘ногу ‘коло ш’пора.*

ІЗЪЯБЛЫЙ [(и,і)з’аблыый], а, е. Сильно охолоджений, змерзлий. *Зайшов д’іт’вак дохыш та’кый и’з’аблыый, и’чо ‘д’б’во с’а не’ муг руз’єр’іти.* Див. ще **иззябутый**.

ИЗЪЯБНУТИ [(и,і)з'абнути], (і)ну, (і)неш і **ИЗЪЯБСТІ** [(и,і)з'абсти], із'абу, беш, док. Відчувати холод, мерзнути. *Уб'ірайс'а, бо из'а'беш. У мене скоро р'уки з'абнут.*

ИЗЪЯБНУТИЙ [(и,і)з'абнутый], а, е. Те саме, що **изъябный**.

ИЗЫЙТИ [(и,і,й)зыйти], ізыйду, ізыйдеш, док. 1. Зійти. *Она зыйшла з до'роги. Йак с'н'іг изыйши'ов – худоба в'поле. Сонце шче не' изыйшло.* 2. Позбутися плоду (про дитинку). *Не' доно'сила, бо зыйшла уд'ни'ї д'їтина.*

ИЗЫЙТИСЯ [(и,і,й)зыйтис'а], ізыйдус'а, ізыйдес'а, док. 1. Зійтися. 2. Продовжити подружнє життя після розлучення. *Мы з'м'ойым с'а зыйшли доста скоро.*

ИЗІДЕННИЙ [и(і,й)з'ідений], а, е. З'ідений. *Із'ідений голубиц'.*

ИЗІСТИ [и(і,й)з'істи], з'ім, з'іш, док. З'істи. *Дай, Боже, в'овку кор'овку, лиш бы йї не' йз'ів. Ей, д'їду, із'іш б'їду та во'ды на'пийс'а, ч'ерес тебе, стар'ий д'їду, м'їгін у'то'нівс'а. Ой ты до'ле не'и'час'лива, дес'а, до'ле, д'їла, ци т'а во'да приму'ла, ци т'а'р'ыпка із'їла?*

ИЗМ'ОРА [и(і)зм'ора], ы, ж. Сильна втома. *Ізмора н'а в'з'ала, і йа скоро зас'нав.* ♦ **До изм'оры (ізм'оры)** – до цілковитого знесилля. *На туй р'об'от'ї р'обилис'ме до изм'оры.*

ИЗМОР'ЕННИЙ [(и,і)зморенный], а, е. 1. Стомлений, зморений. 2. рідк. Який зробився несамовитим. *Така изморена жо'на, шчо не' мож из нив н'їч уд'їяти.*

ИЗМОР'ИТИ [(и,і)зморити], з'м'ор'у, з'мориш, док. 1. Зморити. 2. зморит, док. Зробитися несамовитим. *А'чин' О'лексу зморило, шчо та'кий став дур'ний.* Пор. **морити**.

ИЗО- див. **из-**.

ИЗОБРАННИЙ [(и,і)зобраный], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **изобр'ати 1, 2**. *Из г'ор'оц'а бу'рак и'зобраный.* Фа'йна з'обрана на'ра.

ИЗОБРАТИ [(и,і)зобрати], зберу, р'еш, док. 1. Зібрати кого-небудь або що-небудь. 2. Одружити. *Мы с'с'ватом изобрали с'воих д'їти в т'аш'кый гут.*

ИЗОБРАТИСЯ [(и,і)зобратис'а], б'еруц'а, док. 1. Зібратися. 2. Побратися, одружитися. *Мы з'м'ойым изобратис'а у'воїн'ї.*

ИЗОЖВАННИЙ [(и,і)зожванный], а, е. Зжуванний. *Изожванный д'їдом до'ган.*

ИЗОЖВАТИ [(и,і)зожвати], із'ожву, із'ожвеш, док. Жувати. *Есе мн'асо тверде, йа го не' із'ожву.* Див. ще **пужвати**.

ИЗОТЕРТИ [(и,і)зотерти], із'отру, із'отреш, док. Стерти, зітерти.

ИЗРОСТИТИ [(и,і)зростити], р'бшчу, р'остиш,

док. Виростити. *Дуже м'т'ашко переб'їдо'вала с'т'ыми д'їтми, но йа йїх изр'остила.*

ИЗУДНУ [(и,і)зудну], присл. Зсередини, ізнутрі. *Изудну т'реба г'елету по'мыти.*

ИЗУЖВАРЕНИЙ [(и,і)зужваренный], а, е. Те саме, що **изжваренный**. *Изуж'варена со'рочка.*

ИЗУЖВАРИТИ [(и,і)зуж'варити], вар'у, вар'иш, док. Те саме, що **изжварити**. *Ба де с'так изуж'варила с'виту?*

ИЗУЖВАРИТИСЯ [(и,і)зуж'варитис'а], риц'а, док. Зім'ятися. *Изуж'варилас'а с'катирт'.*

ИЗЦАПКОВАТИ [(и,і)сцапковати], ку'йу, ку'йеш, док. Невадо ступити, падати з ніг (переважно про п'яного). *Дорога б'ыла не'руна, та сцапко'вавим на'ру рас.* Пор. **цанковати**.

ИЗЦОРКОНІТИ [(и,і)сц'оркун'їти], н'у, ниш, док. Забр'яжчати враз (короткочасно). *Исц'оркун'їла скл'ан'ками.* Пор. **порконіти**.

ИЗЧ'ЕРКАНИЙ [(и,і)ш'чир'каний], а, е. Суцільно помараний, покреслений. *Иш'чир'кана д'їтин'ов к'нишка.*

ИЗЧ'ЕРКАТИ [(и,і)ш'чир'кати], айу, аш (айеш), док. Суцільно помарати, покреслити написане, надруковане. *Иш'чир'кала у'с'ый зошит та'ї к'нишку.* Пор. **ч'еркати**.

ИЗЧ'ОМХАНИЙ [(и,і)ш'ч'омханий], а, е. Подряпаний. *Иш'ч'омхана но'га.*

ИЗЧ'ОМХАТИ [(и,і)ш'ч'омхати], х'айу, ч'омхаш (х'айеш), док. Подряпати. *Иш'ч'омхав с'к'їну.* Пор. **ч'омхати**.

ИШЕМТІЛИЙ [(и,і)ш'им'т'їлий], а, е. Скинний. *Иш'им'т'їле ви'но.*

ИШЕМТІТИ [(и,і)ш'им'т'їти], тит (т'їйе), док. Сकिनути. *Лиш ку'пилам мол'око, а вно ш'им'т'їло.* Пор. **ш'емтїти**.

ИШКР'УМАТИ [(и,і)ш'к'руматити], айу, аш (айеш), док. З'їсти що-небудь хрустке, переважно піджарене. *Д'їтина ш'к'румала і'з'умер.* Пор. **ш'к'руматити**.

ІЛИЙ, а, ч. Святий Ілля. *Илий бы т'а по'бив (про'льон).*

ІЛЬКО [Ил'ко], а, ч., заст. Єврейське ім'я. *Ил'ко прода'вав у бу'фит'ї.*

ІЛЯ [Ил'а], а, с., церк. Християнське свято на честь святого Іллі (2 серпня).

ІЛЯНА [И(І,Й)л'ана], ы, ж., заст. Олена.

ІМІТИ див. **имняти**.

ІМІТИСЯ див. **имнятися**.

ІМЛ'ЕННИЙ, а, е. Зловлений. *Им'лене на'ц'а к'ви'чало.*

ИМНЯ [и(і,й)м'н'а], а, ор.відм. імн'ам і імн'ом, ч. Ім'я. *Шчо на'н'ого к'личеш «хлопче», ци в'н'ого не'їе імн'а?* ♦ **Давати (дати) и(і,й)м'н'а** – називати. *Прибе'ри пн'а, дай му ймн'а, та бу'де з'н'ого чу'лу'вік.*

ІМНЯНИЙ [имн'аний], а, е. Такий, якого ловили. *Імн'аний б'ячок забіг у хл'ів.*

ІМНЯТИ [и(і,й)мн'ати], н'айу, імн'аш (н'айеш), *недок.*, **ІМІТИ** [и(і,й)мити], му, меш, ме, ме'ме, ме'те, му'т, *док.* 1. Ловити. *Іван їмив 'зайайц'а. Темно, ги'бы за 'ючі їмив.* 2. Ставати, починати. *Андр'ій їмив чі'тати. Ты їмеш му ка'зати, а в:ун мув'чит.* 3. Те саме, що **БІТИ**. *Не меш 'тихо!* 4. П'яніти. *'Унів зу'р 'ілкы, та ї'мло го.*

ІМНЯТИСЯ [и(і,й)мн'атис'а], н'айус'а, імн'ас'а (н'айес'а), *недок.*, **ІМІТИСЯ** [и(і,й)митис'а], му'са, мес'а, *док.* 1. Ловитися. *Імн'а 'іс'а, 'рыпко, велика й мала.* 2. Братися, пробувати щось робити, починатися. *Імн'ац'а д'їтина хо'дити.* 3. Охоплюватися полум'ям, займатися, спалахувати. *Огін' с'а вже їмив.* ♦ **И(і,й)митис'а за рит'кы** – залишитися з носом (ні з чим). *Імис'а, Полан'о, за рит'кы, куй ис' така ру'зумна.*

ІМШІНА, ы, ж., с.г. Вид густої трави, яку важко косити і яка має низьку кормову якість. *Абы імшійну ко'сити, т'реба 'доброго кус'ц'а з 'добр'ов ко'сов.*

ІМШІТИ, шу, шшиш, *недок.* Конопатити мотом. *Давно с'кіны на дирилв'аных хь'жсах імшили, а пак так їх мас'тили ват'ици'ловали.*

ІНАК [инак(г)], присл. Інакше. *Іс'у 'хыжу мож'было вчи'нити 'мало 'инак. Олекса 'инак бы с'а звер, а'бы не 'было так, ги в:ун 'хоче.*

ІНАКШЫЙ, а, е. Інакший. *Есе полот'но 'инаке, ги вто, и'чо м ку'шла.*

ІНДЕ, присл. Інде.

ІНІЙ [иній], у, ч., метеор. Іній.

ІНШЫЙ, а, е. Інший.

ІПНИЙ, а, е. 1. Працьовитий. *Мар'іка – 'ипна чил'а'дина.* 2. Справний (про річ). *'Ипна в т'а со'кырка.* Пор. угор. ер 'справний; неущожджений; здоровий'.

ІПНО. Присл. до **іпный 2**. *Доста 'ипно 'робиш.*

ІППЕН, присл. 1. Саме, якраз. *Ку'шлам 'реклик 'ипен та'кый, ги в 'тебе. Сис' с'ведер 'ипен на мене.* 2. Тільки що. *'Была в н'а ку'ма, 'ипен пу'шла.* Пор. угор. еррп т.с.

ІРСТИТИСЯ [(и,і)рститис'а], ирш'чус'а, ирстис'а, *недок.*, *заст.* Хреститися.

ІРЩЕНЫЙ [(и,і)рш'чений], а, е., *заст.* Хрещений. *Ірш'чена д'їтина.*

ІС – див. також 3-, с-, 30-, зу-, из-, изо-, із-, іс-

ІСІ див. сесь.

ІСКУСІТИ див. **искушати**.

ІСКУСІТИСЯ див. **искушатися**.

ІСКУШАНИЙ [(и,і)скушаний], а, е. Спробований, скуштований (про їжу). *Іскушана т'рава.*

ІСКУШАТИ [(и,і)скушати], шайу, кушаш (шайеш), *недок.*, **ІСКУСИТИ** [(и,і)ску'сити], ку-

шу, ку'шиш, *док.* Спокушувати. *Змії иску'сив 'Йеву на гр'іх, а вна 'Адама ску'сила.*

ІСКУШАТИ [(и,і)скушати], шайу, аш (шайеш), *док.* Спробувати, скуштувати що-небудь істинне. *Ійак искушала д'їтина вты 'фанкы, та не' моглас'а на'їйти.*

ІСКУШАТИСЯ [(и,і)скушатис'а], шайус'а, кушас'а (шайес'а), *недок.*, **ІСКУСИТИСЯ** [(и,і)ску'ситис'а], кушус'а, кусис'а, *док.* Спокушуватися. *'Мойа нівіска ску'сила с'а на муї го'рот.*

ІСКУШЕНИЙ [(и,і)скушешный], а, е. Спокушений. *Іскушена д'їтка.*

ІСПАРЕНИЙ [(и,і)спарешный], а, е. 1. Скип'ячений (про молоко). *Спарене молоко.* 2. Обпечений окропом або дуже гарячою парою. *Спарена рука.*

ІСПАРИТИ [(и,і)спарити], р'у, риш, *док.* 1. Скип'ятити молоко. *Іду на р'об'оту, лиш ис'пар'у молоко.* 2. Обпекти частину тіла окропом або дуже гарячою парою. *Іспарила си 'ногы.* Пор. **пáрти**.

ІСПАРИТИСЯ [(и,і)спаритис'а], *док.* 1. риц'а. Скип'ятитися (про молоко). *Молоко с'а вже спарило.* 2. р'ус'а, рис'а Обпектися окропом, дуже гарячою парою; дуже перегрітися (про щось несухе, складене, докупити). *Іспарила си 'руку окропом. Спарилас'а отава у 'пластові. Іа в с'уй 'одежи спар'ус'а.* Пор. **пáртися**.

ІСПЕРВУ див. **сперву**.

ІСПОДУ [(и,і)сп'оду], присл. Зісподу. *У мене плашч ис'п'оду теплий.*

ІСПОРТИТИ [(и,і)сп'ортити], п'орчу, п'ортиш, *док.* Зіпсувати. *Не' с'б'р'т' полот'но, ай 'файно пум'р'ай.* Пор. **пóртити**.

ІСПОРТИТИСЯ [(и,і)сп'ортитис'а], тиц'а, *док.* Зіпсуватися. *Іс'а мас'ц' с'а вже сп'ортила.* Пор. **спóртися**.

ІСПОРЧЕНИЙ [(и,і)сп'орчений], а, е. Те саме, що **пóрчений**. *Іспорчена соло'нина.*

ІСПРОШОВАТИСЯ [(и,і)сп'рошоватис'а], р'бшуйус'а, р'бшуйес'а, *недок.*, *кого, чога.* Зрікатися, відрікатися. *Ты с'а за с'воїй д'їла будеш сп'рошовати і с'воїйой фамелійі. Так їй бу'л'іло, и'чо сп'рошовалас'а с'с'ого с'віта.*

ІСПСІТИСЯ [(и,і)сп'ситис'а], п'с'ус'а, п'сис'а, *док.* Стати непорядною людиною, зіпсуватися. *Став де'фектуром та 'гец'а спсив.* Див. ще **розвинітися**. Пор. **псáтися**.

ІСПУДИТИ див. **испужовати**.

ІСПУДИТИСЯ див. **испужоватися**.

ІСПУЖЕНИЙ [(и,і)сп'ужешный], а, е. Зляканий. *Іспужена с'с'ідала куриц'а.*

ІСПУЖОВАТИ [(и,і)сп'ужовати], жуїу, жуїеш, *недок.*, **ІСПУДИТИ** [(и,і)сп'удити], п'ужу, п'удиш, *док.* Сполюхувати. *Що ты л'уді сп'ужуйеш?*

ИСПУЖОВАТИСЯ [(и,і)спужоватис'а], жу-йус'а, жуйес'а, *недок.*, **ИСПУДИТИСЯ** [(и,і)спудитис'а], пужус'а, пудис'а, *док.* Піддаватися страху. *Так с'а спудив кут пса, ичо луб'іг аж на дах.*

ИССАДИТИ *див.* **иссажовати.**

ИССАЖОВАТИ [(и,і)сса:жовати], жуйу, жу-йеш, *недок.*, **ИССАДИТИ** [(и,і)сса:дити], сажу, садиш, *док.* Знімати кого- або що-небудь. *Ис:ади д'ітину з в'оза. Ис:ажовалис'ме чішфон з мотора, та мало уд нас не впав.*

ИССЕРЦЯ [(и,і)ссер'ц'а], *присл.* Спересердя. *Ис:сир'ч'а не утклан'алимс'а уд'н'ого.*

ИССИЛЁНИЙ [(и,і)ссил'єний], а, е. Зв'язаний до купи. *Ис:ил'єний из м'ногих табел'бокор спла-вл'али до Вар'йова.*

ИССИЛІТИ *див.* **иссільовати.**

ИССІЛЬОВАТИ [(и,і)ссил'овати], л'уйу, л'у-йеш і **ИССИЛІЯТИ** [(и,і)ссил'яти], л'айу, сил'аш (л'айеш), *недок.*, **ИССИЛІТИ** [(и,і)ссилити], л'у, л'иш, *док.* Зв'язувати частини в ціле. *Давно берве-на'ссил'овали в б'окор'і вужд'оками.* Пор. **силіти.**

ИССИЛІЯТИ *див.* **иссільовати.**

ИССІЧІ [ис'і'чи], ч'у, ч'еш, *док.* Зсікти.

ИССУКАТИ¹ *див.* **иссуковати¹.**

ИССУКАТИ² *див.* **иссуковати².**

ИССУКОВАТИ¹ [(и,і)с:уковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ИССУКАТИ¹** [(и,і)с:укати], с:учу, с:учеш, *док.* Скручуючи звивати кілька ниток в одну. *Абы шити чіжмы, треба ис:укати нитку.* *Див.* **сукати.**

ИССУКОВАТИ² [(и,і)с:уковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ИССУКАТИ²** [(и,і)с:укати], с:учу, с:учеш, *док.* Витирати, стирати. *А на то'ту табличку гр'іфлик був, та сим нап'ишеме, сим ис:учеме.*

ИСТАЯТИ [(и,і)стайати], тайе, *док.* Роззяти (про сніг, лід і под.). *Шче с'н'іг лиш ис'тайав, та мы вже бос'ака бігали.* *Див.* **ще роззяти.**

ИСТЕЧІ [(и,і)сте'чи], т'ечу, ч'еш, *док.* Істекти (про кров, вибите око і под.). Пор. **течі.**

ИСТОВЧІ [(и,і)ст'ов'чи], ч'у, ч'еш, *док.* Стів-кти. Пор. **товчі.**

ИСТОНКЛЫЙ [(и,і)стонклый], а, е. Який став тоншим. *Иак ота жо'на забул'іла, та ч'итаво стон-кла. Куй с'а кувбаскы забуд'ат, та май ист'онкнут.*

ИСТОНКНУТИ [(и,і)ст'онкнути], ну, тон-неш, *док.* Стати тоншим. *Не' дуже йуй'добре, бо стонкла йуй гу'зиц'а.*

ИСТОЧЁНИЙ [(и,і)сточ'єний], а, е. Згри-зений, сточений черв'яками, гризунами та ін. *Ис-то'чена черв'яками дошка.*

ИСТОЧЁНИЙ² [(и,і)сточ'єний], а, е. З'єднаний кілками. *Сис'друг ист'оч'єний, бо ур'вавс'а був.*

ИСТРЕБИТИ *див.* **истребляти.**

ИСТРЕБИТИСЯ *див.* **истреблятися.**

ИСТРЕБЛЁНИЙ [(и,і)стребл'єний], а, е.

1. Винищений. *Истреблена градом с'івба.* 2. Витрачений. *Истреблин'і задар'гроші.*

ИСТРЕБЛЯТИ [(и,і)стре'бл'яти], л'айу, ре-бл'аш (л'айеш), *недок.*, **ИСТРЕБИТИ** [(и,і)стре-б'ити], ре'бл'у, ребиш, *док.* 1. Знищувати. *Стребив калгос худобы хут'ікул'ко м'ного.* 2. Витрачати кошти (гроші та ін.). *Ми'гал'истребив м'ного гро-ши на бен'зин.* Пор. **требіти.**

ИСТРЕБЛЯТИСЯ [(и,і)стре'бл'ятис'а], л'а-йус'а, ре'бл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **ИСТРЕБИТИСЯ** [(и,і)стреб'итис'а], бл'ус'а, б'ис'а, *док.*

1. Знищуватися. *Из-за дур'ної голо'вы Олекса ге'ц'а стребив – зд'оровл'а не' майе н'їякого.* 2. Витрачатися (про кошти). *Дуже с'ме с'а стре-били на х'яжу.* Пор. **требітися.**

ИСХАЛЯВКАНИЙ [(и,і)схал'авканий], а, е. Смачно з'їдений свинею. *Исхал'авкана свин'ов'р'іта.*

ИСХАЛЯВКАТИ [(и,і)схал'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Смачно з'їсти (про свиню). *Свин'а скоро схал'авкало вс'і'яблыка.* Пор. **хал'явкати.**

ИСХОЖЁНИЙ [(и,і)схо'жєний], а, е. 1. Такий, по якому багато разів ходили. *Схожєний ним пут'.* 2. Який зносився (про взуття). *Схожєн'і чіжмы.*

ИСХОЖОВАТИСЯ [(и,і)схожоватис'а], *не-док.* 1. х'ожуйемес'а, х'ожуйетес'а. Сходитися, зби-ратися разом. *Рано мы вже коло'церкви схожова-лис'а.* 2. с'х'ожуйес'а. Стиратися, зношуватися від ходіння (про взуття). *Кожана талпа с'а май'скоро с'х'ожуйе, ги гум'йова.*

ИСПОРКОНІТИ [(и,і)сп'орко'н'іти], н'у, ниш, *док.* 1. Враз забряжчати. *К'ос'исп'орко'н'ів пог'рама.* 2. перен. Те саме, що **злопоніти.** Пор. **цорконіти.**

ИСКАТИ [и(і,й)с'кати], кайу, ис'каш (ка-йеш), *недок.* Те саме, що **глядати.** *Не' ис'кай б'іду: біда сама пр'ийде.*

ИСКАТИСЯ [и(і,й)с'катис'а], кайус'а, ис'-кас'а (кайес'а), *недок.* Шукати для себе що-небудь потрібне. *Не' майеш роботы, та ис'кайс'а, не' си-ди дама.* *Див.* **ще поглядатися, пуйськати.**

ИСКІТІТИ [(и,і)с'к'ітити], і'чу, і'тиш, *док.* 1. Загубити, запропастити, втратити. *Дис'им с'к'і-твила кле'пач.* 2. Знищити кого-небудь. *Ты, бідо, с'к'і-твила тако'го р'адного чулу'віка!* 3. Зробити аборт. *Іс'к'ітила курва д'ітину!*

ИСКІТІТИСЯ [(и,і)с'к'ітитис'а], т'ис'а, т'иц'а, *док.* 1. Загубитися, запропаститися, втра-тися, зникнути. *Ба де с'а с'к'ітив бат'лув? Іс'к'і-тивс'а дис'муй чулу'вік.* 2. Знищитися. *Быв чулу-вік, а ч'озад дур'ного р'озуму с'к'ітивс'а.*

ИСКІЧЕНЬНИЙ [(и,і)с'кіч'єний], а, е. Діє-прикм. пас. мин. ч. до **искітїти 1, 2.** (І)с'кічена

жобковина. Ис'к'ичений жс'нов чуду'вік. Ис'к'ичена худобина.

ИСЯ див. **сесь**.

ИТ див. **ид**.

ЙЦЬКО [Йи'ц'ко], а, ч., *заст.* Єврейське чоловіче ім'я.

ИШ! Вигук, яким відганяють курей.

Ы

ЫГЫ́, *част.* Те саме, що **айно**. «Ты йдеш на з'риб'?» – «Ыгы́».

ЫЫ, *част.* Те саме, що **нст**. «Укопалас' р'и-ну?» – «Ыы».

І

ІГЕШНИЙ, а, е. Прудкий, спритний, швидкий. *Угешна* 'д'івочка. Пор. угор. *ideges* 'нервовий; неспокійний'.

ІГЕШНО, *присл.* Прудко, спритно, швидко. *Зробила р'оботу ігешно*.

ІД див. **ид**.

ІЗ- див. також **з-, зо-, зу-, из-, изо-, ис-, іс-, с.**

ІЗМІНЯТИ [ізм'і'н'ати], 'н'айу, 'мін'аш ('н'а-йеш), *недок.*, **ІЗМІНИТИ**, 'мін'у, 'мініш, *док.* Змінювати. *Но та тог'ды нас ізм'і'нали, мы тог'ды пушли* 'ут:ы у Н'ірид 'газу.

ІЗСІЧІ [іс'і'чи], 'чу, 'чеш, *док.* Посікти. *Іс'і'чи, Йване, ото рушче*.

ІМІТИ див. **нміти**.

ІМНЯТИ див. **нмняти**.

ІНГЕДОВАТИ, 'дуйу, 'дуйеш, *недок.*, *заст.* Поступатися; дозволяти. *Инге'дуй ми, бо іа не' знав*. Пор. угор. *enged* т.с.

ІНКАП, *присл.* Швидше за все. *Не' буду іїсти іс'і пасул'і, інкап буду го'лоден*. Пор. угор. *inkább* т.с.

ІНОШ, а, ч., *заст.* Помічник; слуга. Пор. угор. *inas* 'помічник майстра', д.рус. уноша, ст.сл. *юноша* 'юнак'.

ІПКА, *ы, ж, дит.* Картопля.

ІС- див. також **з-, зо-, зу-, из-, ис-, изо-, изу-, із-**.

ІТ див. **ид**.

ІТІ [і(и,й)ти], і(и,й)ду, і(и,й)деш, *недок.* 1. Іти пішки. 2. Їхати. *П'ойїзд (вуз) дде*. Док. **пуйті**.

ІЧКАТИ, 'кайу, 'кайеш, *недок.*, *дит.* Їсти.

ІЯ [йіа], і, ж., *заст.* Єврейське жіноче ім'я.

Ї

ЇДА́ [йі'да], 'ды, *жс.* Їжа, харч. *Їсытна йіда мас-тит чере'ва*. Див. ще **їдинс, келчіг, кост**.

ЇДАК [йі'дак], 'ка, ч. Їдець. *Добрий йідак* – 'добрий р'об'от'ас'.

ЇДЕНИЙ [йі'денний], а, е. Такий, якого їли. *Йі-денний хл'ін, йідене м'н'асо*.

ЇДИНС [йі'д'ін'є], а, с. Те саме, що **їда**. *Йіске йід'ін'є, т'а'ка й р'обота*.

ЇДУСКА [Йі'дуска], *ы, жс.*, *заст.* Єврейське жіноче ім'я. *Йіду'ска здур'іла, бо д'ітину втратила у'в'ойн'і*.

ЇМ [йім], дав. відм. мн. займ. особ. **оні**. 1. Їм. *Далам йім мало йіаблок*. 2. у знач. присв. займ. Їх. *Мы йім родина*.

ЇРКА [йірка], *ы, жс.*, *заст.* Зошит. Пор. угор. *irka* т.с.

ЇСТИ [йісти], йім, йіш, *недок.* 1. Споживати їжу, їсти. 2. Нервувати. *Т'а'ке н'а не' іїло ут'куй'ат'і'ношу*.

ЇСТИСЯ [йістис'а], йімс'а, йіс'а, *недок.* Гризтися, переживати, нервуватися. *Забуд' уже про вто, не' йіс'а'тул'ко*.

Й

ЙО, *част.*, *заст.* Те саме, що **айно**. Пор. угор. *jó* «добре».

ЙОВЖІЙ [Йі'овж'ій], а, ч., *заст.* Йосип. Див. ще **Йовшка, Йосиф**.

ЙОВЖІЙКА [Йі'овж'ійка], *ы, жс.* Первинно – дружина **Йовжія** (Йосипа), проте зараз у говірі функціонує тільки як прізвисько.

ЙОВЖКА [Йі'овшка], *ы, ч.* 1. *рідк.* Те саме, що **Йовжія**. 2. *зневаж.* Незвично одягнений чоловік. *Но ты вден йовшка, ш'чос'а так ч'удно вд'ів?* Імовірно, утворене від угор. *József* 'Йосип'.

ЙОВНОТА́НКИ [йі'овно'танкы], *нок, мн., одн.* йівно'танка, *жс.*, *бот., с.г.* Сорт яблуні, джонатан. *У саду пару йівно'танок мусит быти*. 2. *помолог.* Плоди цієї яблуні. *Йівно'танкы – ото та'кі'файн'і ч'іл'ин'і з'імушн'і йіабылка*. 'дуже'с'б'чн'і.

ЙОЙКАТИСЯ [йі'ойкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Плакатися, скаржитися, йойкати. *Ота жс'она в'ічно с'а йіойкат*.

ЙОЙКЛІВЫЙ [йі'ойк'ливый], а, е. Якни постійно плачеться, скаржитися. *Йі'ойк'лива жс'она*.

ЙОСИФ, а, ч., *заст.* Те саме, що **Йовжія**.

ЙУЛІНА, *ы, жс.* Юлія.

ЙУЛІНКА, *ы, жс.* Зменш.-пестл. до **Йуліна**.

ЙУРИК, а, ч. Зменш.-пестл. до власного імені Юра.

К

КАБАТ, а, ч., *заст.* Пальто. Пор. пол. kabat, угор. kabát т.с.

КАБАТИК, а, ч. Зменш. до **кабат**. Діт'як *вер кабатик на н'ос 'ц'іл'.*

КАБРІТИ, р'у, р'иш, *недок.* Проклинати; маюватися. *'Кул'ко будеш кабрити, не ган'бис'а!*

КАВАЛЬБОК [гавал'ок], л'ка, ч. Шматок, кавалок. *Дай д'їтин'і гавал'ок кув'баски.*

КАВАЛЬЧИК [гавал'чик], а, ч. Зменш. до **кавальок**.

КАВИЛЬ [кавил'л'], у, ч. Кава. *Напила бы м с'а кавил'у.* Пор. угор. kávé т.с.

КАВИЛЬОВИЙ [кавил'л'овий], а, е. Коричневий. *Кавил'л'овий сведер.*

КАВКА, ы, ж., *орн.* Те саме, що **гálка 1**.

КАДІЛНИЦЯ [кад'їлиц'я], і, ж., *церк.* Кадило, кадилиця.

КАДОВБ [кад'овб(п)], ба, ч. Огорожа криниці у вигляді цільної бочки з видовбаного всередині куска товстої колоди. *У кад'овбі во'да 'добра.*

КАДЬ [кад' (т')], 'кади, ж. Велике дерев'яне корито. *У кади со'лили р'п'ов соло'нину тай м'н'асо.* *'Була кад' 'мытис'а.* Пор. ст.сл. **кадь** 'кадка'.

КАЖДЖЫЙ [каж'жый], **КОЖДЖЫЙ** [ко'жжый], а, е. Кожний. *Каж'жый ('кож'жый) дин'.*

КАЖДЖОДЕННИЙ [каж'ж'оден'ый], **КОЖДЖОДЕННИЙ** [кож'ж'оден'ый], а, е. 1. Щоденний. *Каж'ж'оден:а ('кож'ж'оден:а) робота.* 2. Буденний. *Каж'ж'оден:а ('кож'ж'оден:а) 'од'иш.*

КАЖДЖОДЕННО [каж'ж'оден:о], **КОЖДЖОДЕННО** [кож'ж'оден:о], *присл.* Щоденно. *Каж'ж'оден:о ('кож'ж'оден:о) треба с'а 'двигати.*

КАЗАНЬ [казан'], ни, ж., *церк.* Церковна проповідь. *Пуп два рас'казан'не' кажє.*

КАЗІТИ, 'кажу, ка'зиш, *недок.* 1. Розбивати (скло, фарфор, кераміку і под.), ламати. *Ота жо'на ка'зит та ка'зит тан'жеру.* 2. Псувати (про механізми), ламати. *Не ка'зи часунку.*

КАЗІТИ, 'зит, *недок.* Тиснути (про тісне взуття), травмувати живе тіло. *Ка'зит го то'панок, бо 'помальй му.* *Йа не' буду с'пати на дош'ках, бо ка'з'ат н'а.*

КАЗІТИСЯ [ка'зитис'а], 'зит':а, *недок.* 1. Розбиватися. *Скл'анчан'і по'гары 'дуже с'а 'лехко ка'з'ат.* 2. Псуватися, ламатися. *Сл'с'і 'біціл'і не' муц':а 'часто ка'зити.*

КАЗКОВАТИ [кас'ковати], 'куйу, 'куйеш, *недок.* Розмовляти протягом тривалішого часу. *Там прода'виц' тай іи'че вден чо'ло'вік кас'куйут.* Див. ще **приказовати**.

КАКА, ы, ж., *дит.* 1. Фекалії. 2. Грязь, нечистоти.

КАКАНИЙ, а, е, *дит.* Брудний від дитячих ескрементів або іншого бруду.

КАКАТИ, айу, айеш, *недок.*, *дит.* Звільняти організм від фекалій, випорожнятися.

КАЛ, у, ч. Болото, грязюка. *Такый кал на 'вулиці, ичо беш ч'їжем не' пруй'деш.* Див. ще **каліло**, **калы**.

КАЛАВУЗ [ка'лавуз(с), калауз(с)], за, ч., *заст.* Провідник поїзда. Пор. угор. kalauz т.с.

КАЛАМАЙКА, ы, ж. Метушня, безладдя. *По'навим у т'аку каламайку, ичо 'ледвы м из'ний'уйиув.*

КАЛАП, а, ч. 1. *рідк.* Чоловічий капелюх (переважно вихідний). *Купивим си но'вий 'калап.* Див. ще **клеб'аня**, **шапка**. 2. Жіночий капелюх. *У 'калаллах 'х'од'ат нан'їйкы, н'р'ост'і 'жоны не' 'х'од'ат.* Пор. угор. kalap т.с.

КАЛГОЗ [кал'гоз(с)], за, ч., *заст.* Колгосп. *У кал'гоз'і йа 'д'овго проро'била.* Пор. рос. колхоз т.с.

КАЛГОЗНИК, а, ч., *заст.* Колгоспник. *Кал'гозники 'т'ашко 'жили, но л'уді в кал'гоз'і с'а пув'ств'ало 'рехты, пуш'ли по май'л'ітшых роботах, усталис'а 'майбуш'жоны.* Пор. рос. колхозник т.с.

КАЛГОЗНИЦЯ [кал'гозниц'я], і, ч., *заст.* Колгоспниця. *Кал'гозниц'і 'т'ашко робили в кал'гоз'і й 'дуже 'мало зар'об'али.* Див. ще **калгозничка**. Пор. рос. колхозница т.с.

КАЛГОЗНИЧКА, ы, ж., *заст.* Те саме, що **калгозниця**.

КАЛГОЗНИЙ, а, е, *заст.* Колгоспний. *Кал'гозне 'поле.* Пор. рос. колхозный т.с.

КАЛЕНДАРІЯ [кален'дар'їя], і, ж., *заст.* Календар. *Купилам календар'їю на другый гут.*

КАЛЕНЬИЙ, а, е. Загартований (про сталь). *Йс'а пук'това не' калена, за'то та'ка слаба.*

КАЛІЛО, а, с., *рідк.* Те саме, що **кал**. Уживається тільки в приказці *«Сви'н'а хут'-де найде калило».*

КАЛІНКА, ы, ж., *бот.* Калина звичайна (*Viburnum opulus*). *Калінку вар'ат ут'каш'у.*

КАЛІТИ, 'кал'у, ка'лиш, *недок.* Гартувати сталь. *Абыс'а не' з'нош'овала пук'това, треба їй калити.*

КАЛІТИСЯ [ка'литис'а], 'лиц':а, *недок.* Гартуватися (про сталь). *Абы зил'ізо 'было май твер'де, та калит':а.*

КАЛЫ, 'лу, мн. Велика грязюка. *Йа 'тьмы калыми 'ледвы пруй'ш'ов.*

КАЛІЧА [кал'іча], ати, с. Дитина-каліка. *Ото кал'іча, 'сиг'ін', не ста'їє на 'ногы.* Див. ще **калічатко**.

КАЛІЧАТКО [кал'ічатко], а, с. Те саме, що **каліча**.

КАЛІЧКА [кал'ічка], ы, ж. Молода хвороблива людина. *У той'і сиг'ін'ашкы кал'ічкы 'майже н'іч не'їє здо'рогово.*

КАЛОВАТЫЙ, а, е. Подібний до мокрої глини; недопечений (про хліб): гливікий. *Не в'даве а хліб, бо мало каловатый.*

КАЛОШІ [кал'оші], 'лош, мн.; одн. кал'оша, і, ж. Галоші. *Кал'оші д'обрі на кал.*

КАЛУПРЬ [калупірь], а, ч., бот., рідк. Канупер великий (Ryhetrum majus).

КАЛЬГА [кал'га], ы, ж., заст. Груба, грубка. *Давно у вош'к'ол'і мы с'а др'іли кал'гув.* Пор. угор. kályha 'піч, печка'.

КАЛЬКО [кал'ко], 'ка, ч., дит. Хліб. *Анц'ко, ци хочеш кал'ка?*

КАЛЯНИТИ [кал'анити], н'у, ниш, недок. Те саме, що **каляти**.

КАЛЯНИТИСЯ [кал'анитис'а], н'уса, нис'а, недок. Те саме, що **калятися**.

КАЛЯНИЙ [кал'аний], а, е. Забруднений грязюкою, болотом. *Кал'ан'і назд'виц'і.*

КАЛЯТИ [кал'ати], 'л'айу, 'кал'аш ('л'айеш), недок. Забруднювати болотом, грязюкою, грязнити. *Не кал'ай ч'іжмы, бо не' усухнут до 'завтра.* Див. ще **калянити**.

КАЛЯТИСЯ [кал'атис'а], 'л'айус'а, 'кал'ас'а ('л'айес'а), недок. Забруднюватися болотом, грязюкою, грязнитися. *Мар'ічко, 'нашчо с'а 'кал'аш?* Див. ще **калянитися**.

КАМАЙ, част. Уживається з прикметниками та прислівниками для підвищення або (рідше) зниження ступеня якості чи кількості. *Треба 'было обрати к'дмай 'файну 'д'івку. Дай му к'дмай буш чир'ішин'.*

КАМІННИЙ [камін'ній], а, е. 1. Кам'яний, камінний (з каменю). *Камін'а до'рога.* 2. перен. Бездушний, черствий. *Тот чулу'вік 'має камін'е 'серце.*

КАМПЕЦ, предик. сл. Каюк. *'Зарас ти буде 'кампец, аж не' уд: аж д'о'вх.*

КАМФОРОВИЙ, а, е. Камфорний. ▲ **Камфоровий чай**, бот. – м'ята перцева (Mentha piperita). Див. ще **мнята**.

КАНДІРЬ [кан'дирь], 'р'а, ч. Стара бляшана посудина. *Ис' кандір'ом хо'дилис 'ме май 'давно на 'нафту.*

КАНОН, а, ч. 1. військ. Те саме, що **адя**. *Так йак 'зачали 'бити 'через Дн'ітро'тьми канонами!* Пор. франц. canon т.с. 2. перен., вульг. Велика сідиця. *Щчо с' 'уоставила св'й канон?*

КАНТА, ы, ж. Бідончик. *Оленко, бе'ри 'канту з молоком та не'си до 'маточки.* Пор. угор. діал. kanta т.с.

КАНТАРЫ, 'ру, мн., рідк. Дисципліна. *Жо'на го 'добре 'держит у кантрах.* Пор. угор. kantár 'вуздечка'.

КАНТОЧКА, ы, ж. Зменш. до **канта**. *Мігал'ку, пон'еси канто'чку моло'ка до 'буїны.* Див. ще **кантя**.

КАНТУЖЕНЫЙ, а, е. Дурний. *Щчо з нив го'ворити, куй о'на кантужена!*

КАНТЯ [кант'а], ати, с. Зменш. до **канта**.

КАНЧОВИК, а, ч. Зменш. до **канч'ув**. *Нал'ий д'ітин'і моло'ка в канчовик.* Див. ще **канч'овля**.

КАНЧ'ОВЛЯ [канч'овл'а], ати, с., змени. Те саме, що **канч'овик**.

КАНЧ'УВ, 'чова, ч. Те саме, що **вод'янча**. Пор. угор. kancsó т.с.

КАПИЦЯ [капиц'а], і, ж., заст. Кепка.

КАПКА, ы, ж. Крапля, краплина. *'Капка во'ды.*

КАПКАТИ, айе, недок. Капати. *Капкайе по'малы ис:тр'іхы.*

КАПРАВЫЙ, а, е. 1. Загноєний (про око). *Кап'раве 'око.* 2. Який має загноєні й невміті очі. *Кап'рава 'д'івка.* Див. ще **закап'равлений**.

КАПРАВИТИ, йе, недок. Гноїтися в оці. *Щчо с' ми 'л'іве 'око кап'равіе.* Див. ще **кап'равітися**.

КАПРАВИТИСЯ [кап'равітис'а], йес'а, недок. Те саме, що **кап'равіти**.

КАПРЫ, у, мн. Гній в оці. *'Капры в т'а в 'б'ц'і.*

КАПСЛИК, а, ч., військ. Гільза від патрона.

Пор. угор. kapszli т.с.

КАПУСТИНЄ [капустин'е], а, с., зб. Листя капусти. *'Нарву капустин'а 'зайайц'ум.*

КАПУСТРІПА [капуст'ріпа], ы, ж., бот. Бруква (Brassica napus var. esculenta).

КАПУСТЯНИК [капуст'яник], ка, ч., кул., заст. Пиріг з кукурудзяного тіста, всередину якого загорнуто шар капусти.

КАПЦЫ, 'цу, мн., заст. Полотняні шкарпетки на ногах покійника в труні. *Ти'пир у'же кла'д'ут ме'р'іч'а в дере'вишче не' в 'капцах, ай у то'панках.* Пор. пол. діал. karście 'вид шкарпеток'.

КАПЦ'ОВАТИ [капц'овати], 'ц'уйу, 'ц'уйеш, недок. Те саме, що **кап'чати**.

КАПЧА, і, ж. Застібка. Пор. **к'опча**. Пор. угор. karcsa 'к'ямба'.

КАПЧАЛУВ, 'лова, ч., рідк. 1. Простий засіб фіксації дверей, щоб не відчинялися (засув, крючок і под.). *За'п'ри д'вирц'і капч'оловом, о'бы не' уйшло свин'а на го'рот.* 2. Вимикач електричного струму. *Треба замін'ати капч'лув у'кухни, бо не' на'лит с'вітло.* Пор. угор. karcsolón 'який з'єднує; вимикач'.

КАПЧАНЄ [капчан'е], а, с. 1. Те саме, що **го'мбанс**. 2. З'єднування. *Не' буде с' 'того 'капчан'а н'іч, бо муту'зок тон'кый та ур'вес'а.* Пор. **кап'чати**.

КАПЧАНИЙ, а, е. 1. Застебнутий. *Капчаний 'кабат.* 2. Який складається з кількох з'єднаних між собою частин. *Капчаний ланц.*

КАПЧАТИ, 'чайу, 'капчаш (чайеш), недок. 1. Те саме, що **го'мбати**. 2. З'єднувати. *Не кап'чай тил'ішку до 'воза.*

КАПЧАТИСЯ [кап'чатис'а], 'чайус'а, 'капчас':а ('чайес':а), *недок.* 1. Те саме, що **гомбáтися**. 2. З'єднуватися. *Сис 'мóтус кап'чайес'а дó кл'уку.*

КАПЧИТИ, 'чу, 'чиш, *недок.* Робити вм'ятини взуттям, копитами і под. *'Козы кап'чат зр'ат'кы, к'р'ай й'х зет.* Див. ще **капцьовáти**.

КАПЧУРЫ, 'ру, *мн.*; *одн.* кап'чур, 'ра, ч. Грубі вовняні шкарпетки домашньої роботи. *Капчуры вóд'ивають, куй'дуже студено.*

КАПШУК, 'ка, ч. Те саме, що **жачк'ув**.

КАРАП, а, ч. 1. Хлопець-підліток. *Тот 'карап т'а'кый прукл'атый!* 2. Слабеньке, худеньке порося. *Куп'ивым 'карана, та не" хоче 'їисти.*

КАРАПАТИЦЯ [кара'патни'а], і, *ж.* 1. зоол. Жаба-ропуха (*Bufo*). *Кара'патиц'а – вто т'а'ка ве"лика 'жаба.* 2. *перен., вульг.* Тучна повільна жінка, що йде, перевалюючись з однієї ноги на другу. *Туй кара'патици и с'х'ыжі 'уйти т'ашко, а не вбы кудыс'далеко пушла.*

КАРАЧУН, 'на, ч., *етн., заст.* Кругла ритуальна хлібина, яку пекли на старий Новий рік (14 січня).

КАРІКА [кар'іка], *ы, ж.* 1. Кільце з дроту, яке вставляють у рило поросяти, щоб не могло рити. *Обы 'свин'а не" р'ыло, кладут муз з друта кар'іку в'рыку.* 2. Кружок на кухонній плиті. *На 'кож'зуй 'табл'і шпорá йе кар'іка.* ♦ **Фрасова ('чортова) кар'іка, лайл.** – вживається в лайці. *Йди до 'чóртувуй кар'ікы!* Пор. угор. *karika* 'кільце; обруч; петля'.

КАРІКОВАНИЙ [кар'ікований], а, е. Те саме, що **закарікований**. *Кар'іковане 'свин'а.*

КАРІКОВАТИ [кар'іковати], 'куйу, 'куйеш, *недок.* Вставляти дротяне кільце в рило поросяти, щоб не могло рити. *Кар'ікуйт 'свин'а, куй 'ши'че мале.*

КАРІЧКА [кар'ічка], *ы, ж.* Зменш. до **каріка**.

КАРТЯНС [карт'ан'с], а, с. Гра в карти. *'Н'ишчо йти в 'карт'ан'е, аж не" знайеш карт'арс'кі пор'аткы.* Пор. **карт'ятися**.

КАРТЯТИСЯ [карт'атис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Грати в карти. *Йд'ит у'же робити, 'кул'ко с'а'ме'те 'карт'ати.*

КАРТЯШ [карт'аш], 'ша, ч. Картяр. *Карт'аші мо'гли и ч'їлу нуч'бити 'карты.* Пор. угор. *kártyás* т.с.

КАРТЯШСЬКИЙ [карт'ас'кый], а, е. Картярський. *Карт'ас'кі пор'аткы.*

КАСАРНЯ [кас'ар'н'а], і, *ж., військ., заст.* Казарма. *Дн'ежурный во'ен:ый у'з'ав нас, 'може, в с'ім часу в 'кас'ар'н'у.* Пор. угор. *kaszárnya* т.с.

КАСІРЬ [кас'ір'], 'р'а, ч. Касир.

КАСІРЬКА [кас'ір'ка], *ы, ж.* Жін. до **касірь**.

КАТРАНЬ [катран'], *ни, ж., буд.* Смола, гудрон. *Робота с' 'катран'ув 'вредна.* Пор. угор. *kátrány* т.с.

КАТУНА, *ы, ч., військ., заст.* Солдат, військовий. Пор. угор. *katona* т.с.

КАТУНЫ(Е), 'тун, *мн., військ., заст.* Військо. *Ой у'з'али н'а у 'катуны(е) 'кури соко'тити, 'кури 'йай'ц'а пугубл'али, 'хóт'или н'а в'бити. Йа у 'катун'ох служив тог'ды.* ♦ **Іти в катуны(е)** – іти на службу в армію. *Куй, бы'вало, с'є'ла йиши ли'гн'і в катуны(е), та 'много 'было 'реву.* Див. ще **руковáти**.

КАТУНСЬКИЙ [катун'с'кый], а, е. Який належить військовому, солдатові. *'Катун'с'кый римін'.*

КАЦ! Вигук, яким відганяють котів.

КАЦАБ [ка'цаб(п)], ба, ч., *зневаж.* Чоловік православного віросповідування (вживається тільки у мовленні греко-католиків села). *Ка'цабами у нас ун'ї'яты прозы'вають православных.*

КАЦАБКА [ка'цапка], *ы, ж.* Жін. до **кацаб**.

КАЦАБСЬКИЙ [ка'цапс'кый], а, е. Стосовний до **кацаб**. *Ка'цапс'ка 'цур'кув.*

КАЧА, ати, *ор. відм.* 'качат'ом, с. Каченя. 3 *од:ным 'качат'ом 'майу 'суйету: фурт с'а'зубит уд рака'ша.* Див. ще **качатко**.

КАЧАНЕ [качан'е], а, с. 1. Те саме, що **гарбуляне**. *'Качан'е бервен.* 2. *заст.* Вирівнювання качалкою та рублем тканини (білизни). 3. Розкачування тіста для нарізування локшини. *'Качан'е 'кіста на лай'кы.* Пор. **качáти**.

КАЧАНИЙ, а, е. 1. Те саме, що **гарбуляний**. *'Качан'і бервена.* 2. *заст.* Вирівнюваний качалкою та рублем (про тканину, білизну). *'Качана ве'рета.* 3. Розкачаний (про тісто для нарізування локшини). *'Качане 'кісто.*

КАЧАТИ, 'чайу, 'качаш ('чайеш), *недок.* 1. Те саме, що **гарбуляти**. 2. *заст.* Вирівнювати качалкою та рублем тканину (білизну). *Ка'чати 'р'анд'е.* 3. Розкачувати тісто для нарізування локшини. *Ка'чати 'кісто.*

КАЧАТИСЯ [ка'чатис'а], 'чайус'а, 'качас':а ('чайес':а), *недок.* 1. Перевертатися, повертатися на чомусь, по чому або чомусь, качатися. 2. Те саме, що **гарбулятися**. *Бервенó ка'чайес'а 'লেখко по балан'чах.* 3. *заст.* Вирівнюватися качалкою та рублем (про тканину, білизну). *Ка'чайес'а 'р'анд'е 'двого.* 3. Розкачуватися (про тісто для нарізування локшини). *Обы с'а'кісто 'файно 'качало, 'треба го по'сыпати мук'ов.*

КАЧАТКО, а, с. Те саме, що **кача**.

КАЧАЧИЙ, а, е. Качиний, качачий. *'Качача йи'да, 'качаче йай'це.*

КАЧУЛКА, *ы, ж.* 1. Качалка, якою розкачують тканину (білизну), тісто і т.д. *Ка'чулка йе в 'каж'зуйі газдын'і.* 2. *перен.* Рулон. *Куп'илам 'качулку пап'ір'а на с'к'їну.*

КАЧУЛЯНЕ [качул'ан'е], а, с. Те саме, що **гарбуляне**.

КАЧУЛЯНИЙ [качул'аний], а, е. Те саме, що **гарбуляний**. *Ка'чул'ане бервенó.*

КАЧУЛЯТИ [качул'ати], л'айу, чул'аш (л'айеш), *недок.* Те саме, що **гарбуляти**. *Качул'ай есе берве́но мало́ дале.*

КАЧУЛЯТИСЯ [качул'атис'а], л'айус'а, чул'аса (л'айес'а), *недок.* Те саме, що **кача́тися 1, 2.** *Вир'з'те берве́но на ба́ланчі, та май'лехко с'а ме качу́л'ати.*

КАЧУ́Р, ра ч., *орніт.* Качур.

КАШАНИКЫ, ку, мн.; *одн.* кашаник, а, ч., кул., *рідк.* Голубці з будь-якої каші, крім рисової. *Кашаникы – 'одолуц'і з ме'лайнуйі, перл'овуйі каші.*

КАШИ́ЦЯ [кашиц'а], і, ж., *тех.* Річкова дамба. *Мы з 'Мадийом робили на кашиц'ах.*

КАШІ́ЛЬ [кашіл'], шл'у, ч., *мед.* Кашель. *Л'ікы ут'кашл'у.* Див. ще **ка́шлане, хав́кане.**

КАШЛАНЕ́ [кашлан'е], а, с., *мед.* Те саме, що **ка́шіль.** *Прийшло на н'а та́ке 'кашлан'е, шчо 'ледвы м с'а 'укашлала.* Пор. **ка́шлати.**

КАШЛАТИ, шл'у (лайу), леш (лайеш), *недок.* 1. Кашляти. 2. *перен.* Чхати на кого-небудь, на що-небудь, не зважати, ігнорувати. *'Кашлала йа на тво́йе старан'е.* Див. ще **хав́кати.**

КАШЛАТИСЯ́ [кашлатис'а], айес'а, *недок., безос.* Відкашлюватися. *Ут:еплого молока з 'медом май'лехко с'а 'кашлаіе.*

КАШЛІ́ВЕЦЬ [кашливиц'], вц'а, ч. Чоловік, який постійно кашляє. *Наш су'с'ит – кашливиц', не" перест'аіе 'кашлати н'і в'з'імі, н'і вл'іт'і.* Див. ще **хав́кош.**

КАШЛІ́ВЫЙ, а, е. Який постійно кашляє. *Кашлिवый 'д'ідо.* Див. ще **хав́клі́вый.**

КАШЛІ́ВКА, ы, ж. Жін. *Дво кашлі́вець.* *Мар'іка – кашлі́вка, усе 'кашле.* Див. ще **хав́кошка.**

КВАРТЕ́ЛЬНЫЙ [квартил'ный], а, е. Квартирний. *Квартил'ный жи'вот.*

КВАРТИ́ЛЬОВА́НС [квартил'ован'е], а, с. Те саме, що **жиральова́нс.** Пор. **квартильова́ти.**

КВАРТИ́ЛЬОВА́ТИ [квартил'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.* Те саме, що **жиральова́ти.** *Мы з жд'н'ов 'д'овго квартил'овали пу чу'ужых хы'жсах.*

КВАРТИ́ЛЯ́НТ [квартил'ант], а, ч. Те саме, що **жираль.** *У нас быв 'файный квартил'ант – у'читил'.*

КВА́РТИЛЬ [к'вартіл'], тили, ж. Квартира, помешкання. *Йа 'д'овго жив на 'квартили.* Пор. угор. kvártély т.с.

КВАС, у, ч., кул. Закваска (залишена грудочка сирого тіста) для приготування розчини. *Про'кыс, зі квас.*

КВАСНÉНЬКЫ́Й [квас'нин'кый], а, е, *пестл.* Кисленький. *Квас'нин'ка 'сербанка.*

КВАСНІ́К, ка, ч. Що-небудь дуже кисле. *Ота т'во́йа 'сербанка – та́кий квас'ник, шчо не" мож йі 'йісти.* Див. ще **квасніна́, кысля́к.**

КВАСНІ́НА́, ы, ж. Те саме, що **кваснік.** *'Хот'іла бы м 'йа'к'б'ііс 'квасніны, кор'тит н'а за-квас'нитис'а.*

КВАСНІ́ТИ, н'у, ниш, *недок.* Робити кислим. *Квас'н'ат 'сербанку вад' шч'б'с 'чинше.*

КВАСНІ́ТИСЯ [квас'нитис'а], 'ниц':а, *недок.* Заправлятися кислим. *Квас'ниц':а йа'кас'йіда.*

КВАСНІ́ЦЯ [квас'ниц'а], і, ж., кул. Те саме, що **женті́ця.**

КВАСНІ́Й, а, е. Кислий. *Квасне молоко 'кисле молоко', квас'на ка'пуста 'квашена капуста'.*

КВАСНІ́ТИ [квас'н'іти], н'йіе, *недок.* Ставати кислим, скисати. *Есе молоко вже квас'н'йіе. Ут и'чавы йі'да квас'н'йіе.*

КВАСНО́, присл. Кисло. *Квасно ми в 'р'от'і ут и'чавы.*

КВАСНОВА́ТЫЙ, а, е. Кислуватий. *Квасно-вата 'сербанка.* Див. ще **про́квасный.**

КВИ́ЧАТИ, 'чит, *недок.* Кувікати. *Кви'чит мале по'р'д'с'а, куй го в'з'ати в 'рукы.*

КЕ́ДВА, ы, ж. Бажання, настрій. *Та́ка в 'нийй 'кедва 'мало с'а по'гоно'р'ити.* Пор. угор. kedv т.с.

КЕДВЕЗОВА́НЫЙ, а, е. Такий, якому дождають, потурують в усьому. *Кедвезована 'д'івка.*

КЕДВЕ́ЗОВА́ТИ, 'зуйу, 'зуйеш, *недок.* Догоджати, потурати в усьому. *Дуже му кедвезуй, бо в:ун ото заслужив.*

КЕ́ДВЕШНІ́Й, а, е. Милій, дорогий. *Ото 'кедвешина ж'она.* Пор. угор. kedves т.с.

КЕ́ДВЕШНО́, *рідк.* Присл. до **ке́двешный.** *Дуже 'кедвешно з'д'м'н'ов говорив.*

КЕЗЕЛОВА́НИЙ, а, е. Доглянутий. *Кезелована 'д'ітина.*

КЕЗЕЛОВА́ТИ, 'луйу, 'луйеш, *недок.* Обслуговувати, доглядати. *'Цил'а 'добре кезелуйе с'во́його чулу'віка.* Пор. kezel т.с.

КЕКС, у, ч., кул., *заст.* Сухе тістечко з кремом чи без нього. *'Мамка ми купили 'кексу, та та́ка м 'была 'рада.* Пор. угор. keksz т.с.

КЕЛТОВА́НС [кел'тован'е], а, с. Витрачання; споживання. *Много в н'а 'было кел'тован'а ис:'вал'б'ов.* Пор. **келтова́ти.**

КЕЛТОВА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **келтова́ти.** *Кел'тован'і г'р'оші.*

КЕЛТОВА́ТИ, 'туйу, 'туйеш, *недок.* Витрачати (переважно гроші); споживати їжу. *Кел'туй, 'айбо й ра'хуй.* Пор. угор. költ т.с.

КЕЛТОВА́ТИСЯ [кел'товатис'а], 'туйус'а, 'туйес':а, *недок.* Витрачатися. *Муї чулу'вік 'дуже не" л'убит кел'товатис'а.*

КЕЛТУВНІ́Й, а, е. Який багато витрачає або споживає. *Келтув'ний чулу'вік; келтув'на корова.*

КЕЛТУ́НОК, нка, ч. Витрати. *У 'мене т'н'пир великі кел'тункы с 'хы'ж'ов.*

КЕЛЧІГ [кел'чиг(х)], ґу, ч., *заст.* Те саме, що *їд'а*. *Без доброго келчигу неїе й дбруй роботы.* Пор. угор. költség 'витрати, кошти'.

КЕЛЧИГОВАТИСЯ [келчиг'оватис'а], ґу-йус'а, ґуйес'а, *недок.* Повноцінно харчуватися. *Абы мати здбр'ов'е, т'р'еба с'а келчиговати.*

КЕНШНЬЙ [кен'ешный], а, е. Ніжний, чуттєвий; вибагливий, вередливий. *Ото дуже кен'ешна жо'на.* Пор. угор. kényes 'чуттєвий, делікатний'.

КЕП, а, ч., *зневаж.* Неохайна, погано й дивно одягнена людина; посміховисько. *Ни ч'и'нис'а к'ена.* Див. ще **опуд 2**. Пор. пол. kier 'дурень'. Див. ще **к'епеш**.

КЕПЕШ, а, ч., *зневаж.* 1. Те саме, що **к'еп**. 2. Прізвисько.

КЕРЕТІШ, ʃша, ч. Огорожа з вертикально прибитих дощок. *Іс'ого керети'ша вже н'іч, т'р'еба но'вий ч'и'нити.* Пор. угор. kerítés 'огорожа'.

КЕРТ, керта, ч. Загороджена ділянка землі коло хати. *У нас у к'ертови йе й д'ерева. У к'ирт'і т'р'а'ва все май'файна, ги'инде.* Див. ще **ст'ежар**. Пор. угор. kert 'сад'.

КЕРТИК, а, ч. Зменш. до **к'ерт**. *Тр'еба в к'ертикови т'р'аву ско'сити.*

КЕРТОВЫЙ [керт'овый], а, е. Городній. *Керт'ова т'р'а'ва.*

КЕРТЯ [к'ирт'а], ати, с. Лампочка в електрично-му ліхтарику. *Згур'іло в н'а к'ирт'а у в'і'л'они.* Пор. угор. körte '(електрична) лампочка', gyertya 'свічка'.

КЕФА, ы, ж. Шітка для одягу, взуття. *Бери к'ефу та к'ефуйс'а.* Пор. угор. kefe 'шітка'.

КЕФОВАНС [ке'фован'е], а, с. Чищення шіткою. *Ут'ового к'ефован'а п'овно п'ор'о'ху.* Пор. **кефовати**.

КЕФОВАНЬЙ [ке'фованый], а, е. Чищений шіткою (про одяг, взуття). *К'ефованый кабат.*

КЕФОВАТИ [ке'ф'овати], ʃфуйу, ʃфуйеш, *недок.* Чистити одяг, взуття шіткою. *К'е'фуй'реклик.*

КЕФОВАТИСЯ [ке'ф'оватис'а], ʃфуйус'а, ʃфуйес'а, *недок.* Чиститися шіткою (про власний одяг, взуття). *На к'ефу та к'ефуйс'а.*

КЕФОЧКА, ы, ж. Зменш. до **к'ефа**. *Дис'им за-зубила к'ефо'чку.*

КЕЦЕРВАНЬ [ке'церван'], ни, ж., *заст.* Костюмна тканина з вовни. *Сис'реклик ис к'е'цервани.*

КЕЦЕРВАНЬОВЫЙ [ке'церван'овый], а, е, *заст.* Із костюмною тканиною, виготовленою з вовни. *А в мене л'айбчикок та'кый, йак у х'лопц'у, та'кый к'е'церван'овый. К'е'церван'овый а'ниук.*

КЕШЕЛІСТЫЙ [кеш'елістый] а, е. Плями-стий (про полотно, масть тварини і под.). *Кеш'еліста ко'рова (с'вита).*

КЕШЕЛЬКА [кеш'еш'л'ка], ы, ж. Зменш.-пестл. до **кеш'еля**. *Кеш'еш'л'ка – кеш'еліста о'вечка.*

КЕШЕЛЯ [кеш'еш'л'а], і, ж. Плямиста корова, вівця і т.д. *У нас была ко'рова кеш'еш'л'а.* Пор. угор. kesely 'строкатий, пістрявий'.

КЕШЕРВЕШНЫЙ, а, е. Слабий, кволий. *Дуже кеш'ервешна жо'на.* Пор. угор. keserves 'гіркий, сумний'.

КЕШЕРВЕШНО, присл. Слабо, кволо. *Кеш'ервешно с'а май'у.*

КЕШЕРНЫЙ, а, е. ▲ **Кешерне м'н'асо**, *заст.* – м'ясо, яке не можна їсти євреям. Пор. угор. kesenyés 'гіркуватий'.

КИВІЛНІТИСЯ [ки(і)віл'нитис'а], ʃн'ус'а, ʃнис'а, *недок.* Бути гордовитим. *Моя ку'ма дуже кивіл'ниц'а.*

КИВІЛНЬЙ [ки(і)віл'ный], а, е. Гордовитий. *Кивіл'на д'і'вка.* Див. ще **пышний**. Пор. угор. kevély т.с.

КИВІЛНО [ки(і)віл'но]. Присл. до **кивілнй**. *Ота с'а д'і'вка дуже кивіл'но д'ержит.*

КИГІНЯ [ки'гин'а], і, ж. Велика пані; дуже гордовита, пихата жінка. *Мар'іка – в'і'лика киг'ин'а.*

КИЛЮХ [ки(і)л'ух], ʃха, ч., *анат.* Черевко. *Болит н'а кил'ух. Шпайер у д'і'ла, а кил'ух до пудборотка.* Див. ще **б'ембех**.

КИЛЮХАНЯ [ки(і)л'ухан'а], і, ж., *вульг.* Те саме, що **б'ембеханя**.

КИЛЮХАТА [ки(і)л'ухата], о'її, ж. Вагітна жінка. *Того го'да йа была кил'ухатув.* Див. ще **тувста, т'яжка**.

КИЛЮХАТЫЙ [ки(і)л'ухатый], а, е, *зневаж.* Те саме, що **б'ембехатый**. *Кил'ухате пац'а.*

КИЛЮХАЧ [ки(і)л'ухач], ʃча, ч., *вульг.* Те саме, що **б'ембехач**. *Тому кил'ухачови т'ашко ходити, а не шче й робити.* Див. ще **гелебан**.

КИЛЮХАЧКА [ки(і)л'ухачка], ы, ж., *вульг.* Жін. до **килюхач**.

КИЛЮХЫ [ки(і)л'ухы], ʃху, мн., *анат.* Кишечник. *Бол'ат н'а кил'ухы.*

КИПНЬ [кипін'], пе'н'а, ч., *заст.* Плащ. *Уд'ів на с'а кипін'.* Пор. угор. köpöny 'плащ, халат'.

КИПРИТИСЯ [ки(і)п'иритис'а], р'ус'а, рис'а, *недок.* Триматися гордовито. *Йа'г бы с'а не к'ип'ирив тот літін', а н'іч не куш'чує.*

КИРІНЯ [ки'рин'а], і, ж. Закваска з фруктів для горілки-самогону. *Кирин'а вже го'това, мож варити п'аленку.*

КИСЕЛІЦЯ [кис'еліц'а], і, ж. Драглиста маса з пом'ятих або слабо зварених слив без цукру як матеріал для приготування джему, повидла. *Таке квас'не, ги кис'лиц'а.*

КИСЕЛІЧИТИ, чу, чиш, *недок.* Готувати **киселіцю**. *На л'еквар іс'і сливи т'р'еба шче кис'елічити.*

КЫВАНЄ [кыван'є], а, с. 1. Хитання. *Кыван'а агоша*. Див. ще **хліпанє**! 1. 2. Ворушіння. *Кыван'е ноґы*. 3. Чіпання. *Кыван'е біціґіл'*. Пор. **кывати**.

КЫВАНЫЙ, а, е. Зрушений з місця, такий, який чіпали, займаний. *Кывана шкатул'а*. Див. ще **кынұтый**. Антонім **некываный**.

КЫВАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **КЫНУТИ**, ну, неш, *док.* 1. Хитати. *Кывайме сис' агош та т'аґи'ім го вон*. Див. ще **лыгати**, **лбвгати**, **хліпати**! 2. Ворушити. *Ану кывай перстом*. 3. Чіпати. *Хлбңи'і, не кывайте біціґіл'і*. Див. ще **рушати** 2. 4. Рушати на якому-небудь транспорті (переважно на возі). *С'їдай на вус та кывай гет*.

КЫВАТИСЯ [кыватис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.*, **КЫНУТИСЯ** [кынутис'а], нус'а, нес'а, *док.* 1. Хитатися. *Сис' зуп кывац'а*. Див. ще **лыгатися**, **лбвгатися**, **хліпатися**. 2. Рухатися, ворушитися. *Шчбс' кывац'а в сметан'і*. *Май кывайс'а, бо ни вс'тиземе*.

КЫДАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **КЫДНУТИ**, ну, неш, *док.* Бризкати, хлюпати. *Кыдни ми мало на руки теплуй воды*.

КЫДНУТИ *див.* **кыдати**.

КЫДЬКАНЄ [кыт'кан'є], а, с. Давання малими порціями, потрохи. *Дай май буш шчо'пнок, шчо ми с т'войого кыт'кан'а*. Див. ще **дрісканє** 2, **кыцьканє**. Пор. **кыдькати**.

КЫДЬКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Давати малими порціями, потрохи. *Шчо ми кыт'кайеш т'той соло'нины, дай ми йак с'л'іт*. Див. ще **дріскати** 2, **кыцькати**.

КЫЙ, *займ. тут., невідм.* Який; уживається переважно в сполученні зі словами *біда*, *чорт* та ін. *Кый ти біда, шчо не' хочеш йісти?*

КЫКОТЬ [кыкбт'], кыкт'а, ч. Обрубок руки або ноги. *У'н'ого не'їе правай'у'ру'кы, лиш кыкбт'*. Див. ще **кўльта**.

КЫЛАВЫЙ, а, е. 1. *мед.* Який має пахову грижу. *Кылавый хлопчик*. 2. *перен., зневаж.* Нікудишній переважно в професійному (про людину) чи технічному (про річ) стосунку. *Кылавый мурник, кылаві біціґіл'і*.

КЫЛАВИТИ, йу, йеш, *недок.* Мати перші ознаки грижі. *Ут'ашкбй роботы чулувік зчав кылавіти*.

КЫЛАВО. Присл. до **кылавый**. Див. ще **невалбвшно**.

КЫЛЫ, кыл, *мн., мед.* Пахова грижа. *У Цил'а кылы*. *Хвал'ба до неба, а кылы до зим'л'і*.

КЫЛЮ, ла, с. Ячка (чоловіче). ♦ **Урвати кыло** – надіратися від піднімання вантажу. *Не' пудни'май, бо урвеш кыло*.

КЫЛОШ, а, ч. 1. Той, що має пахову грижу. *Тот чулувік не' понєсе вто бервєно, бо в:ун*

кылош. 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **неваловшнїяк**.

КЫЛОШКА, ы, *жс., зневаж.* 1. Жін. до **кылош** 1. 2. Те саме, що **неваловшнїячка**.

КЫМАК, ка, ч. 1. Кусок товстої колоди. *Хбчу сис' кымак роскблоти*. 2. *заст.* Вулик у вигляді дуплянки або зроблений з дощок без рамок.

КЫМАЧЕ, а, с. 3б. до **кымак**. *Наво'зли ми пбвно кымача, лиш ко го по'коле, куй йа не' біруйу?* Див. ще **кымачуле**.

КЫМАЧЫСКО, а, ч. Збільш. до **кымак** 1. *С'ого кымачиска буде т'ашко роскблоти*. Див. ще **кымачыше**.

КЫМАЧЫЦЕ [кымачышце], а, ч. Те саме, що **кымачыско**.

КЫМАЧОК, чка, ч. Зменш. до **кымак**. *Кымачок – о'то не' ви'ликий кымак*.

КЫМАЧУЛЕ [кымачул'є], а, с., 3б. Те саме, що **кымаче**.

КЫНУТИ *див.* **кывати**.

КЫНУТИСЯ *див.* **кынұтися**.

КЫНУТЫЙ, а, е. Те саме, що **кываный**.

КЫПЛЯТОК [кыпл'аток], т'ка, ч. Окріп, кип'ятко. *Меч с'коро лашкы в кып'аток*. Див. ще **укруп** 1.

КЫРВАВИТИ, вл'у, виш, *недок.* 1. Стікати кров'ю, кровоточити. *Перст ми кырвавит*. 2. Закривавлювати. *Гаткуй, бо кыр'вавши сбрбчку*.

КЫРВАВИТИСЯ [кыр'вавитис'а], вл'ус'а, вис'а, *недок.* Закривавлюватися. *Пур'ізана но'га зчала кыр'вавитис'а*.

КЫРВАВЫЙ, а, е. Кров'яний; кривавий. *Кыр'вава в'жила, кыр'вавый перст*.

КЫРВИЦЯ [кыр'виц'а], і, *жс., поет.* Кровиця. *Много з н'а упив кыр'виц'і кал'гоз за с'орок ббду*.

КЫРКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **КЫРКНУТИ**, ну, неш, *док.* Намагатися негативно висловлюватися про кого-небудь або про щось. *Ты, старый, не' кыркай про ли'гін'а, бо ты не' л'ітшый быв*.

КЫРКНУТИ *див.* **кыркати**.

КЫРНИЦЯ [кыр'ниц'а], і, *жс.* Криниця. *У кыр'ници вода все студена*.

КЫРНИЧКА, ы, *жс.* Зменш.-пестл. до **кыр'ниця**. *Треба по'чистити кыр'ничку, бо вже заму'лилас'а*.

КЫРНИЧНЫЙ, а, е. Криничний. *Кыр'нична вода студена*.

КЫРТИНА, ы, *жс.* 1. Купка землі, нарита котом. *Позат кыр'тин'т'ашко ко'сити*. 2. Мурашник. *Не кывай кыр'тину, бо пуку'сайут'а мур'анкы*.

КЫРТИНС [кыр'тин'є], а, с. 3б. до **кыр'тина**. *Тул'ко кыр'тин'а, шчо не' мбжу ко'сити*.

КЫСЛИТИ, л'у, лиш, *недок.* Відкласти молоку для скисання. *Пок'лалам літер моло'ка кыслити*.

КЫСЛЯК [кысл'ак], ка, ч. Те саме, що **квасник**. *Ото в тебе не вино, ай кысл'ак.*

КЫСНУТИ, не, *недок.* 1. Киснути. 2. Бути в стані бродіння, бродити. *Вино (кісто) шче кысне, ще не укысло.* 3. ну, неш, *перен.* Знаходиться довго у воді (про людину, одяг і под.). *Уставай з воды, Цил'у, кул'ко будеш кыснути.*

КЫТКА, ы, ж. Зв'язаний жмут сухих листків з кукурудзяних качанів. *Кажэа таздын'а майе на спошибі в хыжи кыткы.*

КЫХАНЕ [кыхан'е], а, с. Те саме, що **чыханс**. Пор. **кыхати**.

КЫХАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **КЫХНУТИ**, ну, неш, *док.* Те саме, що **чыхати**.

КЫХНУТИ *див. кыхати.*

КЫЦЛИК, а, ч. Що-небудь дуже мале. *Такий кыцлик кувбаскы уд'р'ізала, шчо н'шчо го вид'іти.*

КЫЦЬКАНЕ [кыц'кане], а, с. Те саме, що **кыцьканс**. Пор. **кыцьканс**.

КЫЦЬКАТИ [кыц'кати], айу, аш (айеш), *недок.*, **КЫЦЬНУТИ** [кыц'нути], ну, неш, *док.* Те саме, що **кыцькати**. *Кыц'нула ми тул'ко йды, зі котови.*

КЫЦЬНУТИ *див. кыцькати.*

КЫШАЛÓВЫ, лóво, мн., кул. Домашня ковбаса з товстої кишки, наповненої сумішшю каші, потрохів, крові. *Кышловы уп'кали в типші на Руздво.*

КЫШКА, ы, ж. 1. *анат.* Кишка. 2. кул. Те саме, що **гурка**². 3. Шланг для поливання. *Кышкы пол:швайут гóродиц'.*

КЫВАГШ, у, ч. Мука грубого помолу, що використовувалась як корм для худоби. *Треба ми змолоти кывагашу.* Пор. угор. kivágás 'вирізування, вирубка'.

КИВЕНОВАТИ, нуйу, нуйеш, *недок.*, *заст.* Бажати. Пор. угор. kíván т.с.

КИВЕТ, а, ч. 1. *заст.* Депутат парламенту. Пор. угор. követ т.с. 2. *перен.* Той, з ким носяться, кому догоджають. *У них д'іти – киветы, бо вс'о, шчо захочут, майут.*

КІВКАНЕ [ківкан'е], с. Те саме, що **нівканс**. Пор. **ківкати**.

КІВКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **нівкати**.

КІКЛИК, а, ч. Піджачок. *Де муй кіклик?* Пор. нім. Kittel 'спецодяг; робочий халат; робоча блуза'.

КІЛО, а, с. Міра ваги 1 кг. *Поваште ми кіло мн'аса.* Пор. угор. kiló т.с.

КІЛÓВЫЙ, а, е. Кілограмовий. *Муй чулу'вік недавно ймив у Тис'і кілóво ш'чуку.*

КІЛОМÉТЕР [кіло'митер], тра, ч. Кілометр. *Уч'і, може, кіломитер, де йа жив'ю. Ото дис' двац'іт' і п'ят' кіло'митру йа йшов пішком.*

КІН, у, ч. Мука. *Ты хочеш дивитис'а на муй кін?* Пор. угор. kін т.с. ♦ **Стати на кін** – увійти в передсмертну агонію. *Не кывайте йі, бо вна вже стала на к'ін.*

КІНА, ы, ж. Тінь. *Куй сонце зр'іє, та к'іна йде за чил'адником.*

КІНО, а, с. Кінó. *Прийшлис'ме с'кіна пузно.*

КІНОВАТИ, нуйу, нуйеш, *недок.* 1. Тривалий час хворіти, мучитися. *Она, сит'н'ашка, давно вже к'інуйе в болести.* 2. *перен.* Бідувати. *Ота чил'ат' т'ашко к'інуйе, бо не майе шчо йісти.*

КІРТÓВИТИ [кір'тóвити], тóвл'у, тóвиш, *недок.* Сторожити в полі. *Кòс мусит кір'тóвити поле.*

КІРТÓВ [кір'тóв], тóва, ч. Громадський польовий сторож. *Кір'тóв на пóлі майе быти і вночи.* Пор. угор. kerűlò 'обхідний'.

КІРÓН, а, ч., *ліс., заст., лісор.* Бригадир лісорубів.

КІРÓНИТИ, н'у, ниш, *недок.*, *заст.* Бригадити в лісорубів.

КІРЯТИ [кір'ати], р'айу, кір'аш (р'айеш), *недок.* Гнати. *Кір'ай куриц'у в кур'ашулик.*

КІСНІТИСЯ [кіснитис'а], н'ус'а, нис'а, *недок.* 1. Бути в бідному становищі, безгрошів'і. *Ус'ако с'а кісנית, лиш бы ўжити.* 2. Тіснитися, ушільнюватися. *Май кіс'н'іц'а на лавиц'і, абы шче могл'и л'уде с'істи.*

КІСНЬЙ, а, е. 1. Небагатий, бідний, з обмеженими матеріальними можливостями. *Йура кісний на зрóші.* 2. Тісний (про одяг, взуття і под.). *Доста кіс'н'і ми топанкы.*

КІСНО, *присл.* 1. Тісно. *У старых хыжах было доста кісно ўжити.* 2. *перен.* Бідно, з обмеженими матеріальними можливостями. *У простого чил'адника усє кісно з зрушми.*

КІСНОТА, ы, ж. 1. Тіснота. *Сис'хл'ів треба рош:ирити, бо туй кіснота.* 2. *перен.* Бідність, безгрошів'я. *Велика в нас была кіснота за зрóші, куй ис'ме чинили хыжы.*

КІСТО, а, с., кул. 1. Тісто для випікання хлібо-булочних виробів. 2. Тісто як кондитерський виріб (печиво, торт та ін.). 3. Розкатане тісто для нарізання локшини. *На стул'і сохло кісто на лашкы.*

КІФЛИК, а, ч., кул. Роголик. *Кіфлик – ото малин'кый солоткый роглик.* Див. ще **рóглик**. Пор. угор. kifli т.с.

КІШАССУНЯ [кішас:ун'а], і, ж. 1. *заст.* Панночка. 2. *перен.* Примхлива, гоноровита сільська дівчина, що цурається фізичної праці. *Ота стрыйова кішас:ун'а рóбити не'буде.* Пор. угор. kisasszony т.с.

КЛАДНЯ [кладн'а], і, ж. 1. с.г. Копа снопів. *Снопы с'а складуйут у кладн'і.* 2. *перен.*, *зневаж.* Дуже повна, огрядна жінка. *Пушла до'лу вулиц'ю бв'кладн'а.*

КЛАНЯНСЕ [клан'ан'е], а, с. Вітання, здоровання. *У сил'і клан'ан'е' дуже важне, треба ще й знати, кому с'а як поклонити.* Пор. **кланятися**.

КЛАНЯТИСЯ [клан'атис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Вітатися, здороватися. *У нас старш'і л'уде клан'айуц'а «Слава Йсусу Христу!» вад' «Дай, Боже, добрий дин'!»*

КЛАПОВУХЫЙ, а, е. 3 одвислими вухами. *Клаповухый хлопец'.*

КЛАСА, ы, ж. Клас. *Іа своїй дун'кы на скірдобку брала ш:естой класы.*

КЛАСТИ, клладу, кладеш, *недок.* 1. Класти. 2. Призначати. *Хот'ілі Йуру класти на бр'ігдир'а.*

КЛЕБАНЯ [клебан'а], і, ж. Те саме, що **капап** 1. **КЛЕВЕТА**, ты, ж. Наклеп. *Декотр'і л'уде бес клеветы жыти не' мбжут.*

КЛЕВЕТАТИ, ввечу, ввечеш, *недок.* Зводити наклеп. *Май'мало бы Полан'а клеветала, та'было бы йуі май'добре.*

КЛЕВЕТНИК, а, ч. Наклепник. *У клеветника майгулвна робота – клеветати.*

КЛЕВЕТНИЦЯ [клеветниц'а], ы, ж. Жін. до **клеветник**.

КЛЕНЬ [клин'], н'а, ч., іхтіол. Головень (Leuciscus cephalus).

КЛЕП, у, ч. Стук молотком. *Коли клеп, тогды хлп* ('Що заробив, те й проїв').

КЛЕПАВЫЙ, а, е. Те саме, що **клаповухый**. *Клепаве порос'а.*

КЛЕПАЛО, а, с., *церк.* На дзвіниці дерев'яна дошка, по якій діти б'ють дерев'яними молотками у великокоп'ятниці у суботу, коли дзвонити заборонено. *Клепалами клепали мал'і хлопці.*

КЛЕПАНЕ [клепан'е], а, с. 1. Клепання. 2. Кування (про коваля). 3. Вистукування на дзвіниці дерев'яним молотком по **клепалу**. *Д'іти дуже л'убл'ат клепан'е.* Пор. **клепати**.

КЛЕПАТИ, клипл'у (клепайу), клеплеш (клепайеш), *недок.*, **КЛЕПНУТИ**, ну, неш, *док.* 1. Вирівнювати лезо, б'ючи по ньому молотком. *Петре, свин'а в куц'и клепле* (дражнилка). 2. Кувати. 3. Вистукувати на дзвіниці дерев'яним молотком по **клепалу**. *Клипл'ут д'іти.*

КЛЕПАЧ, ча, ч. 1. Молоток. *Клепачом заби'вайут' дзвз'д'е.* 2. Прізвисько.

КЛЕПАЧИК, а, ч. Зменш. до **клепач**. *Д'ідо вчїнив унукови клепачик.*

КЛЕПНУТИ *див.* **клепати**.

КЛІЙБАС, а, ч., *заст.* Олівець. Пор. угор. *plajbász* т.с. Див. ще **церуза**.

КЛІКАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **клікати** 1. *Кликаны'і с'ме до фїйїна на свал'бу.*

КЛІКАТИ, клічу, клічеш, *недок.* 1. Звати, кликати. 2. Називати. *Мын'ком го клічут у сел'і.*

КЛІКАТИСЯ [кликатис'а], клічус'а, клічеш'а, *недок.* 1. Називатися. *Хлопчику, як с'а клічеш?* 2. Скликувати, запрошувати. *На свал'бу клічеш'а вс'а родина.* 3. Звати на допомогу. *Так ис' загурд'ів, будеш ты с'а ще клікати, айбо'пузно буде.*

КЛИН, а, ч. 1. Клин. 2. Задня частина матні штанів. *Милгал'у, цуравый у т'а клин.* ♦ **Тр'асти голым клином** – бути бідним, без грошей. *Тоній проптив ус'е, а тупир тр'асе голым клином.*

КЛИНОК, н'ка, ч. Забитий у стіну кілочок чи пнях для вішання чого-небудь. *Твуй'реклик висит на клинку.*

КЛИНЬОШ [клин'ош], а, ч., *зневаж.* Худий чоловік з одвислою (напівпорожньою) матнею. *Тот клин'ош – ж'мин'а душі.*

КЛЫ, у, мн., *анат.* Ікла. *Такі в'того чулувіка великі клы!*

КЛП [кл'іп], а, ч. ♦ **Пут кл'іп'ока** – швидко, миттєво. *Увун'ото вчїнит пут кл'іп'ока.*

КЛПАВКЫ [кл'іпавкы], вок, мн.; *одн.* кл'іпавка, ы, ж., *анат.* Повіки. *У'тойі'д'івки'файн'і кл'іпавкы.*

КЛІПКАТИ [кл'іпкати], айу, аш (айеш), *недок.* 1. Те саме, що **жмурькати**. 2. Не розуміти того, що мовиться. *Іа му'кажу на'розум, а в'ун лиш кл'іпкати.*

КЛІПКО [кл'іпко], ка, ч. Чоловік, який часто кліпає віями. Див. ще **кліпкош**. 2. Прізвисько. *Кл'іпко бдрон'авус'кый.*

КЛІПКОШ [кл'іпкош], а, ч. Те саме, що **кліпко**. **КЛІПКОШКА** [кл'іпкошка], ы, ж. Жін. до **кліпкош**.

КЛІТИ [кл'іти], кл'іту, кл'ітеш, *недок.* Горіти без полум'я, тліти. *Ото дры'во не' горит, лиш кл'іте.*

КЛІТЬ [кл'іт'], ти, ж., *заст.* Комора.

КЛО, а, с., *наз. мн.* клы. Ікло. *Никай, бо убйу ти клы.*

КЛОКА, ы, ж. Квочка. *Ш'чеш'а'нім'а не' удупило, а вже'хоче'клоку'вчїти.*

КЛОПАНЕ [клопан'е], а, с. Стукання в двері з метою одержання дозволу увійти. *Причуло ми с'а клопан'е в'двер'і.* Див. ще **клопанс**. Пор. **клопати**.

КЛОПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **КЛОПНУТИ** [клопнути], ну, неш, *док.* Стукати в двері, просячи дозволу увійти. *Петрику, аш'хочеш зай'ти до чу'ждой'хыжї, та'клопай у'двер'і.* Див. ще **клопкати**.

КЛОПКАНЕ [клопкан'е], а, с. Те саме, що **клопанс**. Пор. **клопкати**.

КЛОПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **клопати**.

КЛОПНУТИ *див.* **клопати**.

КЛОЧАНИК, *ка, ч.* Міх з полотна, зітканого з клочаних ниток. *Клочаникы* *добр'ї на р'їну.*

КЛО́ЧИТИ, *чит, док.* Бути квочкою, перестати нести яйця (про курку). *Чорна куриц'а вїят клочит.*

КЛО́ЧИТИСЯ [к'лочитис'а], *чит'а, док.* Розводитися, плодитися (про всяку нечисть: воші, блохи, блошиці, таргани, миші тощо). *Треба пох'рвити в ко́мор'ї, бо клочцї 'а в'с'ака двиз'.*

КЛУ́БОВАТЫЙ, *а, е.* З великими клубами. *Клубовата жо́на.*

КЛЮ́Ц [к'л'оц], *а, ч.* Кусок товстої колоди; чурбак. *Прївезли ми ма́шину кл'бцу.* Пор. нім. Klotz т.с.

КЛЮ́ЦКЫ [к'л'оцкы], *цок, мн., кул.* Те саме, що **п'уцкы**. Пор. нім. Kloss 'грудка, скибка, галушка'.

КЛЮВ [к'л'ув], *а, ч., анат.* Дзьоб птаха. *Йастр'аб майє сил'ный кл'ув.*

КЛЮ́КА [к'л'ука], *ы, ж.* 1. Звисаюча з журавля колодязя жердина з крючком на кінці для відра. *На кл'уку с'а вїшат відро.* 2. Жердина з крючком на кінці для витягування відра з колодязя чи криниці. *Бе́ри кл'уку та 'ут'агни відро с ко́лбд'аз'а.*

КЛЮ́МПА [к'л'умпа], *ы, ж., лісор.* Прилад для вимірювання товщини колод (має вигляд штангенциркуля великих розмірів). *Кл'умпув мїр'айут, йаке тув'єте д'ерево.* Пор. нім. діал. Kluppe 'кліщі'.

КЛЮ́СІТИ [к'л'ус'їти], *с'у, сиш, недок.* Дрімати. *Кл'усит, гї'куруц'а.*

КЛЮ́ЧКА [к'л'ужка], *ы, ж.* Те саме, що **засїлка**. *Кл'учка ко́же быти з 'ниткы, м'отуза, друта, ву'жбкы тай 'иншого.*

КЛЯ́Г [к'л'аг(к)], *гу, ч., кул.* Речовина з висушеного шлуночка теляти, ягняти та ін., якою підквашують молоко з метою приготування твердого сиру для бринзи. *За́р'їзалос'а тїл'атко, 'убралис'ме кл'ак.* Пор. рум. chiag, лат. slagum т.с.

КЛЯ́ГАНЕ́ЦЬ [к'л'аган'їц'], *н'їц'у, ч., кул.* Холодець. *Кл'аган'їц'вар'ат майбуш ис'вин'с'кых лап.*

КЛЯ́ГАНЕ [к'л'аган'е], *а, с.* Підквашування молока за допомогою **кля́гу**. *Бес кл'аган'а сыр с'а не'в'чинит.* Пор. **кля́гати**.

КЛЯ́ГАНЫЙ [к'л'аган'їй], *а, е.* Приготовлений за допомогою **кля́гу** (про сир для бринзи). *Йе кл'аган'їй сыр ис кл'аганого молока, а йе удуз'р'їваний сыр ис квас'ного молока.*

КЛЯ́ГАТИ [к'л'агати], *айу, аш (айеш), недок.* Підквашувати молоко за допомогою **кля́гу**. *Кл'агайт молоко на брын'зу.*

КЛЯ́ГАТИСЯ [к'л'агатис'а], *ац'а (айес'а), недок.* Зсідатися (про молоко) від підквашування за допомогою **кля́гу**. Див. ще **закля́говатися**. *Ут кл'агу молоко с'а кл'агат.*

КЛЯ́МБА [к'л'амба], *ы, ж.* Металева ручка замка. *Іванку, ни вїшайс'а на кл'амбу, бо вломїш йї.* Пор. пол. діал. klambia т.с., нім. klamben 'міцно спаювати, сполучати скобою'.

КЛЯ́МПА [к'л'ампа], *ы, ж.* Те саме, що **гьба 1**. **КЛЯ́НЧИТИ** [к'л'анчити], *чу, чиш, недок.* Каянчити. *Ота д'їтина усе лиш кл'анчит, ус'е, шчо вїдїт, бы 'хот'їла.* Пор. пол. kłęzcęc т.с.

КЛЯ́ЧА [к'л'ача], *ї, ж.* Виснажена схудла коро́ва або кобила, шкапа. *С'тбїї кл'ачї вже н'їч.*

КЛЯ́ЧКОВА́ТИ [к'л'ачко'вати], *'куйу, 'куйеш, недок.* Довго працювати схилившись. *Кл'ач'куйеш, куй'полеш з'р'атку.*

КМЕТЬ [к'мит'], *т'а, ч.* Чоловік, що живе в домі батьків дружини; приймак. *Т'аш'кый жївот у кмїт'а, бо не'майє слова в'хыжи.*

КМИ́НКОВЫЙ, *а, е.* Те саме, що **кминя́ный**. **КМИ́НЯ́НЫЙ** [к'мин'ан'їй], *а, е.* Кминовий.

Кмин'ан'їй чай, хл'їп. Див. ще **кминко́вый**.

КМИ́НЯ́НКА [к'мин'ан'ка], *ы, ж., кул.* Кминовий суп. *Кми'н'анка – вто 'сербанка с к'мином.*

КНЕ́ДЛИКЫ, *ку, мн., кул.* Кнелї. *До к'недлику треба м'н'аса вад'з'рибу.* Пор. чес. knedlík, нім. Knödel т.с.

КНИ́ГЫ, *книг(х), мн.* 1. Книги. 2. *анат.* Частина шлунка жуйних тварин.

КНЫ́Ш, *ша, ч., кул., весїл., заст.* Пирїг з кислого тіста, що готувався на традиційне весїлля. *Кны'шї не'сли за моло'диц'ув у пруп'їу до жени'ха.*

КО, *кого, займ. пит.-віднос.* Хто. *Ко ко'му не'майстє, тот то'му не пан.*

КО́БЫ. 1. *стал.* Якби, коли б, якщо б. *Кобы в 'бабы 'вуста, та 'клякали бы на н'у 'бачї.* Див. ще **абы 1, куйбы 1**. 2. *част.* Якби. *Кобы 'падав дошч.* Див. ще **куйбы 2**.

КО́БЫЛИ́ЦІ [ко'былиц'ї], *лиц', мн.; одн.* ко'былиц'а, *ї, ж.* Сорт великих слив. *Ко'былиц'ї – ото ве'лики, 'дуже 'добр'ї сливы.*

КО́БЫЛИ́ЩЕ [ко'былищ'е], *а, с.* 1. Кобила великих розмірів. 2. *вульг.* Жінка великої статури. *Ко'былищ'е – 'читава жо́носко.*

КО́БЫ́ЛКА, *кы, ж.* 1. Кобилка. 2. кобыл'кы, *лок, мн., перен., ткац.* Деталь кросен у вигляді двох малих дерев'яних блоків. *На кобыл'ках хо'дили 'ничилниц'ї.*

КО́БЛИНА, *ы, ж., заст.* 1. Плата польовому строжеві від одного двору. 2. Церковний податок (переважно натурою). *Коблина 'была 'п'орц'їйу 'церкви.*

КО́БЛО, *а, с.* 1. Кубло (гадок і т.д.). *Гад'аче 'кобло.* 2. Місце розпусти. *Розвели в туй 'хыжї 'кобло.*

КОВАНЕ́ [кова'н'е], *н'а, с.* 1. Кування (ковальська робота). *Кован'е – т'аш'ка робота.* 2. Кріплення фурнітури на столярних виробх. *Шче*

ми с'а встало ¹мало кова́н'а о́б'оло¹ку. 3. Фурнітура для столярних виробів. *Треба ми купити кова́н'е на двир'і.* Пор. кова́ти.

КОВА́ТИ, ¹куйу, ¹куйеш, *недок.* Виконувати ковальську роботу; кувати. *У сил'і ко́вач ку́йе ус'ачино, куму шчо т́реба.* Див. ще **ковачова́ти**.

КОВА́ТИСЯ [ко'ватис'а], ¹куйес'а, *недок.* Піддаватися куванню. *У¹ добро́го кова́ча вс'аке зил'ізо с'а куйе.*

КОВА́ЦЬКИЙ [ко'вац'кій], а, е. Стосовний до кова́ч. *Кова́ц'кый клéпач, кова́ц'кі кл'іш'чі.*

КОВА́Ч, ¹ча, ч. 1. Коваль. *Кова́ч мо́же хут'ишчо из зил'іза вчи́нити.* 2. Прізвище.

КОВА́ЧКА, ¹ы, *ж.* 1. Дружина коваля. 2. Дружина чоловіка за прізвищем **Кова́ч**.

КОВАЧОВА́ТИ, ¹чу́йу, ¹чу́йеш, *недок.* Те саме, що кова́ти.

КОВАЧУ́В, ¹чова, ¹чово. Який належить ковалеві чи стосується його. *Кова́чова хы́жа.*

КОВАЧУ́СЬКИЙ [кова'чус'кій], а, е. Властивий Ковачеві. *Кова́чус'кый ф'іл'.*

КОВБА́СЯНИК [кóв'бас'аник], а, ч. Високий і тонкий чоловік (хлопець). *Та́кый кóв'бас'аник жу́рус, шчо хут'-де ду́с'агне.*

КÓВДЫ [кóвды], у, *мн.* Жебри. *Не¹ хочеш (хоч) ро́бити, та йди в'кóвды.* Див. ще **ковдо́ванс**.

КОВДО́ВАНЄ [кóв'дован'є], а, с. Те саме, що **кóвды**. *Лу́шла в кóв'дован'є.* Пор. **ковдова́ти**.

КОВДО́ВАТИ [кóвдо'вати], ¹ду́йу, ¹ду́йеш, *недок.* Жебракувати. *Кóвдо'вати – ото пус'л'ідн'є д'іло, вели́ке не'ш'час'ч'є.* Пор. угор. koldul т.с.

КÓВДСТВО [кóвдство], а, с. Бідність. *Кóвдство – вели́ка б́да дл'а чл'а адника.*

КÓВДОСЬКИЙ [кóвдус'кій], а, е. Жебрацький. *Кóвдус'ка тайстра.*

КÓВДОШ [кóвдош], а, ч. 1. Жебрак, старець. *Кóвдош бу́де і в Амери́ці і кóвдошам.* 2. Бідний чоловік у селі. *Перет'с'атками кóвдошам чил'ат' носит йакус' ййду.* 3. Каліка. *Ото кóвдош: у'н'ого но́га пока́л'ічена.* Пор. угор. koldus т.с. ♦ **Вже кóвдош на т́рит'о́му се¹л'і** – дуже пізно. *Вже кóвдош на т́рит'о́му се¹л'і, а ты шче спиш.*

КÓВДОШКА [кóвдошка], ¹ы, *ж.* Жін. до **кóвдош**.

КОВДОШНЯ́ [кóвдушн'а], ¹і, *ж.*, *зб.*, *зневаж.* Жебрюга. *Шчо с кóвдушн'і'вдз'меи?*

КОВДОШОВА́ТЙ [кóвдошо'ватый], а, е. Скалічений. *У'ни́й одна ру́ка кóвдошо'вата.*

КÓВДОЩИНА [кóвдощина], ¹ы, ч., *ж.*, *зневаж.* Те саме, що **кóвдош**, **кóвдошка**. *Ота кóвдощина й хл'іба го́лодна.*

КОВЫ́РТИ [кóвыр'іти], ¹йу, ¹йеш, *недок.* Ставати покірним, смиренним. *До́ста ст́дра, а шче не¹ ко́выр'іе.*

КОВЫ́ОР [кóв'йор], а, ч. Килим, палас. *Да́вно ков'йору в нас не¹ было.* Пор. рос. ковёр т.с.

КОВПА́К [кóв'пак], ¹ка, ч. Зимова тепла шапка з натурального чи штучного хутра. *У ко́впакови хóд'ат уз'імі.* Пор. угор. kalpak, тур. kalpak т.с.

КÓВРОШ [кóврош], а, ч., *церк.* Підвищення в церкві для хору. *На кóвроши ст́вайут.*

КÓВТАНЄ [кóвтан'є], а, с. Стукання. *Ййй чу́лувік – остóлош, та кóвтан'ом зарóбл'ат'рóши.* Пор. **кóвтати**.

КÓВТАТИ [кóвтати], айу, аш (айеш), *недок.*, **КÓВТНУТИ** [кóвтнути], ну, неш, *док.* Стукати. *Ба ко́ там кóвтан (кóвтайе) в двир'і?* ♦ **Кóвтнути в'гóлбу** – прийти на розум. *Йу́му кóвтнуло в'гóлбу и́ти пуд нуч из'дóму.*

КÓВТНЕНЬИЙ [кóвтнений], а, с. 1. Такий, по якому стукнули й залишилися сліди. *Кóвтнене скло.* 2. Нерозумний, безтолковий. *По́лан'а мало кóвтнена.* Див. ще **кóвтнутый**.

КÓВТНУТИ див. **кóвтати**.

КÓВТНУТЫЙ [кóвтнутый], а, е. Те саме, що **кóвтнений**.

КОГУ́Т [ко'гут], ¹та, ч. 1. Півень. *Кажэ́ый ко́гут с'мільий на с'вóйуму с'м'т'у.* 2. *ірон.* Чоловік, що впадає за жінками. *Петро на д'івкы'дóбрый ко́гут.* Див. ще **кóкoш 1, 2**.

КОГУ́ТИК [ко'гутик], а, ч. 1. Зменш. до **когу́т**. *Ко́гутик б́гав по двóрови.* 2. Гвинтик-затискач (напр., на м'ясорубці і под.). *Закру́ти ко́гутик май'силно, бо мли́ниц'а хл'ипат.* 2. мисл. Курок на рушниці, гвинтівці і под. *Аш не¹ п'ут'агнеш за ко́гутик, та пу́шка не¹ ст'р'ілит.*

КОГУТІ́СКО [ко'гутіско], а, ч., *збільш.* Півень великих розмірів. *У нас б'ыв та́кый ко́гутіско, шчо на л'уди с'а ме́тав.* Див. ще **когути́ще**.

КОГУТІ́ЩЕ [ко'гутіщче], а, ч. Те саме, що **когути́ско**.

КОГУТКЫ́ [ко'гут'кы], ¹тку, *мн.*; *одн.* ко'гут'ток, ¹тка, ч. 1. Серезки. *Ота свита так ййу'псу́е, ги св'іни ко́гут'кы.* 2. *перен.*, *бот.* Вид городньої квіткі з розовим суцвіттям, подібним до серезок.

КОГУТНЯ́ [ко'гутн'а], ¹н'і, *ж.*, *зб.* 3б. від **когу́т**. *Наша ко́гутн'а с'а роз'выла, т́реба йй гет'ур'ізати.*

КОГУТÓВЫ [Ко'гутóвы], ¹тóву, *мн.* Мікротопіні, що називає пасовисько на околиці с. Сокирниця з боку села Бороняво. *На Ко́гутóвах ис'ме'насли ко́ровы.*

КОГУ́ТЯ [ко'гут'а], ¹т'ати, с. Півнятко. *О́й Ма́р'іко, л'убл'у'т'а, ку́пл'у йа ти ко́гут'а. Йак ко́гут'а за́пійе, вст'вай гу́р'і, Ма́р'іе.* Див. ще **когу́тятко**.

КОГУ́ТЯТКО [ко'гут'атко], а, с. Те саме, що **когу́тя**.

КОГУ́ТЯЧЫЙ [ко^л'гут'ачый], а, е. Півнячий. *Ко^л'гут'ачый з'риб'ін'.*

КОДКОДАКАНЕ [котко'дакан'е], а, с. Кудку-дакання (про курку). *Уже ми надуйіло котко'дакан'е т'ойі' куриц'і.* 2. перен., зневаж. Базікання. Пор. **кодкодакати**.

КОДКОДАКАТИ [котко'дакати], дакаш (дакайеш), дакат (дакайе), *недок.* 1. Кудкудакати (про курку). 2. перен., зневаж. Базікати. *Мар'іко не^л коткодакай'тул'ко!*

КОЖА, і, ж. 1. Шкіра. *Така ху'да, шчо лиш'кожа та'к'бс'ц'і.* 2. Шкура. ♦ **ХОДИТ ЙАК ВУЛ У КОЖ'І** – про людину, що рідко міняє одяг. *Ты не^лборе, йак вул у'кожсі, – усе в уднуй с'бр'оц'і: і'ходиш.*

КОЖАНИЙ, а, е. Шкіряний. *Кожан'і то'панкы.*

КОЖДЖЫЙ див. **кажджый**.

КОЖДЖОДЕННЫЙ див. **кажджоденный**.

КОЗАН, а, ч. 1. *заст.* Великий казан. 2. *зневаж.* Людина, яка весь час хоче їсти. *Т'ому'козаноуи й'їды не^л на'прашташ. Йа ти не^лкозан, о'бы м'ус'о вто йз'ів.*

КОЗАРИТИ, р'у, риш, *недок.* Пасти кіз. *Козарит тот, ко па'се'козы.*

КОЗАРЬ, р'а, ч. Пастух кіз.

КОЗЕЛ, кузла, ч., буд. Кроква. *На куз'лы бе'рес'а'д'б'вге, тон'ке й'п'раве'дерево.*

КОЗУБ [к'дзуб(п)], ба, ч., *зневаж.* Людина малого зросту. *Тот'козуб мал'ый та прук'л'атый.*

КОЗЯ [к'уз'а], 'з'ати, с., *змени.* Козеня. *Коза не^лвиновата, аж ро'зат'і куз'ата.* Див. ще **козятко**.

КОЗЯТКО [к'уз'атко], а, с., *змени.-пестл.* Те саме, що **козя**.

КОЗЯЧКЫ, [к'дз'ач'кы], чок, мн. Екскременти кози. *Кдз'ачкы – вто такі барбул'кы.*

КОКО, ка, с., дит. Яйце.

КОКОШ, а, ч. 1. Те саме, що **ког'ут 1**. *Сис'ли'гін'ходит, йак'кокош.* 2. перен. Те саме, що **ког'ут 2**. *Петро – великый'кокош: лиш'коло жун'с'а'крутит.*

КОКОШИТИСЯ [коко'шитис'а], *недок.* 1. щип'ц'а. Пишатися собою (про півня). 2. к'д'д'шус'а, коко'шис'а, перен. Те саме про людей; бундючитися. *Мал'і'хл'б'ц'і'л'уб'л'ат'кокошитис'а.*

КОКОШИ [к'окуші], у, мн. Печені зерна спеціального сорту кукурудзи, кукурудзяні баранці. *Д'іти'дуже'л'уб'л'ат'к'окуші.*

КОКОШКА, ы, ж., буд. Бангіна на даху старовинної хати або хліва. *На кокош'ках'л'уб'л'ат'сид'іти'куру.*

КОЛАЧ, ча, ч. 1. Круглий хліб з пшеничної муки. *Ут'агли кол'ачі с'печі.* 2. *заст.* Білий хліб. *Давно, куй був лиш'мелайный'хл'ін, та кол'ача с'ме'йіли'р'ітко.* ▲ **КОЛАЧ ИЗ Д'ІР'В**, *заст.* – те саме, що **верч'енік**.

КОЛАЧИК, а, ч. Зменш. до **кол'ач 1**. *Куй ми'мамка, бы'вало, спек'ли кол'ачик, та та'ка м'была'рада!*

КОЛЕСАРИТИ, р'у, риш, *недок.*, *заст.* Виготовляти колеса для возів.

КОЛЕСАРЬ [коле'сар'], р'а, ч. 1. *заст.* Колісний майстер, колісник. 2. Прізвисько.

КОЛЕСАРЬКА [коле'сар'ка], ы, ж. 1. *заст.* Жінка колісника. 2. Прізвисько.

КОЛ'ЕШНЯ [ко'лишн'а], і, ж. Приміщення для дров, знаряддя; дровитня. *Прин'еси с'ко'лишн'і со'к'ыру. Со'к'ыра в'ко'лишню.*

КОЛ'ІБА, ы, ж. 1. Курінь для лісоруба в лісі або вівчаря на полонині чи пастуха, сторожа в полі. *Кір'ітув мав на'поли'ко'либу ис'п'рут'а тай'с'іна.* 2. *зневаж.* Халупа. *Тот'бідн'ак жи'ве в'й'акуйс'ко'либі.* Пор. рум. colibă 'халупка', угор. kaliba 'курінь, примітивна хатинка'.

КОЛ'ІБКА, ы, ж. Зменш. до **коліба**.

КОЛ'ЫСАНЕ [ко'лысан'е], а, с. 1. Колисання. 2. Гойдання. *Ус'і'д'іти'л'уб'л'ат'ко'лысан'е.*

КОЛ'ЫСАНКА, ы, ж. Гойдалка. *Колысанку'чин'ат'д'іт'ом.*

КОЛ'ДОР [колі'дор], а, ч. Коридор. *Кол'доруы'зачали'чинити в'новых'хы'жах, у'старых'йх'не'было.*

КОЛ'Н'КОВАНЕ [ко'л'ін'кован'е], а, с. Робота на колінах. *Ут'ого'ко'л'ін'кован'а'ко'л'ін'си'не'чуй.* Пор. **колін'ковати**.

КОЛ'Н'КОВАТИ [ко'л'ін'ковати], куйу, куйеш, *недок.* Працювати на колінах. *Зак'и м'уту'з'р'атку'уполола, та'треба'было'д'б'вго'ко'л'ін'ковати*

КОЛОБА́НЯ [коло'бан'а], і, ж. Глибоке місце, заглибина в річці; яма з водою, баюра. *У коло'бани'жабы'к'вакайут.*

КОЛОД'Е [Колод'е], д'а, с., зб. 1. Колоддя. 2. Мікротопонім, що називає поле на околиці села Сокирницья.

КОЛОДИЦЯ [ко'лодиц'а], і, ж. Висячий замок. *Треба'пумін'ати'ко'лодиц'у на'к'д'м'р'і.* ♦ **За'п'ерти рот на колодиц'у** – замовкнути. *Была бы'с'май'файна, аж'бы'с'за'пел'а рот на'ко'лодиц'у.*

КОЛОДКА [ко'лотка], ы, ж. Дерев'яна ручка ножа. *Кол'отка'с'а'чинит'с'твер'дого'тай'густого'дерева.*

КОЛОЗДРИКЫ, у, мн.; одн. ко'лоздрик, а, ч., бот. 1. Підсніжник звичайний (*Galanthus nivalis*). 2. Білоцвіт весняний (*Leucojum vernum*). *За'ко'лоздриками'с'ме'ходили'малыми'д'іт'ми на'вис'н'і'аж на'Кри'вул'у, пуд'Б'бр'он'авом.*

КО́ЛОКУЛ [к'длукул], 'колокола, ч. 1. Бляшаний дзвіночок на шні корови, вівці. *К'длукул'в'ішали на'к'р'ову, в'бы'с'а'не'за'губила.* 2. перен., *зневаж.* Людина, що переносить по селу плітки і всякі но-

вини. *Йуй не мож н'іч упу'вісти, бо вто 'к'олукул: 'нараз буде знати вс'е село.*

КОЛОМПОНІТИ [кулумпун'іти], к'ол'ом'п'он'у, коломпо'ниш, *недок.* Гриміти в посуді (горняк у порожньому відрі, ложкою в банці і под.). *Іди зачри воды, а не' коломпо'ни в по'р'ожн' уму від'р'і.*

КОЛОПЕННИК [коло'пен:ик], а, ч., *зб., с.г., заст.* Місце, з якого зняли коноплі, коноплице.

КОЛОПНИ [к'ол'опн'і], коло'пин', *мн., бот.* Коноплі звичайні (*Cannabis sativa*). ▲ **Біл'і к'ол'опн'і** – плоскінь (чоловічі стебла конопель).

КОЛОПНЯНИЙ [к'ол'опн'яний], а, е. Конопляний. *К'ол'опн'ане с'імн'е.*

КОЛОТВИЦЯ [к'ол'отвиц'а], і, *ж.* Метрове поліно із колотої колоди для дров. *На дры'ва к'олотвиц'у 'р'іжут 'настройе-начетверо, а 'дале к'ол'ут.*

КОЛОТІТИСЯ [коло'титис'а], *недок.* 1. 'лотитц'а, Подрібнюватися перемішуючись. *Куй вар'ат коло'чин'і па'сул'і, та вни с'а 'д'овго к'ол'от'ат.* 2. к'ол'отч'у'а, к'ол'отис'а. Сходить з розуму, божеволіти. *Пут кун'иц'у 'По'лан'а с'а в'же 'зачала коло'тити.* Див. ще **сплы'вати з 'р'озуму** (див. **сплы'вати**).

КОЛОТНЬИЙ, а, е. Який викликає в оточуючих неспокій, незадоволення, незгоду, підбурює. *Ото 'дуже колотн'ий чулу'вік.*

КОЛОЧЕНЫЙ, а, е. Подрібнений тривалим перемішуванням. *Коло'чин'і па'сул'і.*

КОЛЦЕ, ц'ати, с. Кільчик, пагінець. *На 'р'іні в'же в'єлик'і к'ол'ц'ата, мож йі са'дити.*

КОЛЧИТИ, чит, *недок.* Проростати (про картоплю, зерно та ін. насіння). *Ут:є'гла 'р'іпа в'же 'колчит.*

КОЛЬКАНЕ [к'ол'кан'е], а, с. Поколювання. *Ба шчо в 'мене за к'ол'кан'е в жо'лутку.* Див. ще **коцькане**. Пор. **коцькати**.

КОЛЬКАТИ [к'ол'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Поколювати. *Ш'ч'ос' н'а 'к'ол'кайе в 'сирц'і. Не' 'к'ол'кай н'а тыв и'глиц'ов.* Див. ще **коцькати**.

КОЛЯДЫ [кул'ады], ду, *мн.* Колядування. *'С'оду в нас 'были 'файн'і кул'ады.*

КОЛЯДНИК [кул'адник], 'ка, ч. Колядник.

КОЛЯДНИЦЯ [кул'адниц'а], і, *ж.* Колядниця.

КОЛЯЧЫЙ [к'ол'ачый], а, е. Колючий. *К'ол'ачый корч.*

КОЛЯЧКЫ [к'ол'ачкы], 'чок, *мн., бот.* Нетреба звичайна (*Xanthium strumarium*).

КОМАНІЦЯ [кома'ниц'а], і, *ж., рідк., бот.* Коношина посівна (*Trifolium sativum*). *К'ол'и т'оту кома'ниц'у 'с'і'яли, тог'ды мы с'а л'уб'овати 'зачали...* Див. ще **л'у'гер**.

КОМАНІШТА [кома'н'ішта], *ы, ж., заст.* Комуніст. *Кома'н'ішты 'х'от'іли ус'ый с'віт завойо'вати.* Пор. угор. kommunista т.с.

КОМАШНЯ [к'омашн'а], і, *ж.* Поминки. *У нас на к'омашн'у з'выкли к'ликати вс'у ро'дину тай су'с'іду.* Пор. угор. komaság 'кумання', рум. comesean 'співтрапезник'. ♦ **Свин'с'ка к'омашн'а, жарт.** – частування з нагоди забою свині. *На свин'с'ку к'омашн'у кличут тых, ко пома'гав уио'рити за'р'ізане свин'а, бо вто ве'лика робота.*

КОМЕНАРЬ [коме'нар'], 'р'а, ч. Сажотрус. *Та'кый замаш'ченый, ги коменар'.*

КОМЕНА, а, с. Колин.

КОМІТЭ [кумі'тет'], а, ч. Сільська управа, сільрада. *Зав'дам т'а на кум'ітет, бо пок'осивис' м'ойу тра'ву.*

КОНДА, 'ды, ч. Кнур. *Треба 'вести свин'у до к'онды, бо з'зукалас'а.* Пор. угор. konda 'стадо свиней'.

КОНДИСКО, а, ч. Збільш. до **конда**. *Ото бы в 'читавый кондиско!* Див. ще **кондище**.

КОНДИЩЕ [кондишче], а, ч., *збільш.* Те саме, що **кондиско**.

КОНЕЦЬ [к'он'иц'], кун'иц'а, ч. Кінець. *На кун'иц'и ба'туз луска.*

КОНОВКА [к'он'овка], *ы, ж.* 1. Дерев'яна джечка для зберігання бринзи. *У к'он'овц'і дер'жали брынзу.* 2. *перен., зневаж.* Нерозумна голова. *Ты лиш пудумай с'в'ойов к'он'овкув, шчо ты нар'обила.*

КОНОВЛЯ [к'он'овл'а], ати, с. Зменш. до **кон'овка** 1. Див. ще **кон'овлятко, кон'овочка**.

КОНОВЛЯТКО [к'он'овл'атко], с. Те саме, що **кон'овля**.

КОНОВОЧКА [к'он'овочка], *ы, ж.* Те саме, що **кон'овля**.

КОНТИ [к'онт'і], у, *мн.* Шиньйон. *'Конт'і 'р'обл'ат пан'ікы.* Пор. угор. konty т.с.

КОНТО, *невідм., заст.* Борг. *Давно да'вали в 'б'овт'і на 'konto.* Пор. угор. kontó, іт. conto 'комерційний рахунок'.

КОНТОВАТИ, ко'н'ту'йу, ко'н'ту'йеш, *недок., заст.* Брати в борг. *'Т'оній ко'н'ту'йе з'р'оші п'ов'с'ому с'елови.*

КОНТРАШ, 'ша, ч., *муз.* Друга скрипка в оркестрі (скрипаль). Пор. угор. kontrás т.с.

КОНТРОВАТИ, 'ру'йу, 'ру'йеш, *недок., муз.* Виконувати роль другої скрипки в оркестрі.

КОНЦ, 'конца, ч. Відрізаний шмат ковбаси і под. *Із'ів два 'концы ку'в'баскы.* Пор. угор. konc 'кусок м'яса'.

КОНЦИК, а, ч. Зменш. до **конц**.

КОНЦОЛАРНЯ [концо'ларн'а], і, *ж., рідк.* 1. *заст.* Державна установа. 2. *перен.* Гарно прибрана кімната. *Мош у йс'у концо'ларн'у зайти?* 3. *перен., жарт.* Туалет. *Уту 'вашу концо'ларн'у 'добре бы по'б'ілити.*

КОНЧАНЕ [к'ончан'е], а, с. Закінчування; закінчення, кінець. *Така йс'а робота уно'вита,*

ачин' їуй 'н'їгїда не" буде 'кнчан'а. Див. ще **ДОКОНЧОВАПЕ, ЗАКОНЧОВАНЕ.**

КОНЧАТИ, 'чайу, 'кончаш (чайеш), *недок.*, **КОНЧИТИ**, 'кнчу, 'кончиш, *док.* Закінчувати. *Ус'аку р'об'оту май 'т'аже 'зачати й кон'чати.* Див. ще **ДОКОНЧОВАТИ, ЗАКОНЧОВАТИ.**

КОНЧАТИСЯ [кон'чатис'а], кон'чайус'а, 'кончас'а (чайес'а), *недок.*, **КОНЧИТИСЯ** [кон'читис'а], 'кнчус'а, 'кончис'а, *док.* 1. Кінчатися. 2. Помирати. *Так н'а бо'лит, шчо 'зарас'а кон'чайу.*

КОНЧЕНЬИЙ, а, с. Закінчений. *Закончена роб'ота.* Див. ще **ДОКОНЧЕНЬИЙ, ЗАКОНЧЕНЬИЙ.**

КОНЧИТИ *див. кон'чати.*

КОНЧИТИСЯ *див. кон'чатися.*

КОНЧИНЕ [кнчн'е], а, с. Кінець, капут. *Так н'а 'бул'їло, шчо 'думалам, аж прийшло ми 'кнчн'е.*

КОНЬОР [кон'ор], а, ч. Поворот. ♦ **Метати кон'оры** – втїкати петляючи. *'Зарас на т'а 'в'оз'му 'тычку та меш метати 'кон'оры.*

КОНЬЯК [кон'ак], а, ч. Коньяк.

КОПАКА, ы, ж., с.г. Мотика. *Копака с'а в н'а с'ч'агла, треба її набити.* ▲ **Друга копака**, с.г. – друге просапвання сільськогосподарських культур. *'Першый рас м'елай ут'чис'ч'ат уд 'гозу, по'рубайут, 'котрый не"тр'їбный, но шче все ли'шали на другу копаку.*

КОПАНЕ [коп'ан'е], 'н'а, с., с.г. Пора обгортаня картоплі. *Есе с'а стало в копан'е.* *'Перше (друге) копан'е.* Пор. **копати.**

КОПАНКА, ы, ж. Назва потоку, що протїкає через село; права притока **Пом'їйниці** (*див.*), яка є правою притокою Тиси. У *'Копанц'ї с'ме 'к'л'днн'ї мо'чили.*

КОПАТИ, 'к'дп'у, 'коплеш, *недок.* 1. Копати. 2. Обробляти мотикою просапні культури; вибирати картоплю. *'К'дл'ут бур'акы. 'Р'їну 'к'дп'ут у 'першый раз і в 'другый. 'Наша 'р'їна вже дос'тигла, мож її 'копати.*

КОПАЧ, а, ч. Те саме, що **бігарь**. *Уз 'ми 'копач та уткїр'ай п'а'ч'а.*

КОПАЧИТИ, чу, чиш, *недок.* Встромлювати що-небудь у землю (з наміром чи випадково). *Не" копач п'ут'. Аж не з'наїєш ко'сити, та 'копачити-меш 'к'д'с'в у 'зімл'у.*

КОПАЧІЛОВАТИ [копач'їл'овати], 'л'у-їу, 'л'уїєш, *недок.* Колупати палицею в чому-небудь. *Шчо 'копач'їл'уїєш у 'їск'у?* Див. ще **КОПАЧІЛОВАТИСЯ.**

КОПАЧІЛОВАТИСЯ [копачїло'ватис'а], 'л'у-їус'а, 'л'уїєс'а, *недок.* Те саме, що **копачіловати**. *'Кул'ко с'а меш 'копачїл'овати у туй з'р'а'ч'ї?*

КОПАЧКА, ы, ж., зменш., с.г. Маленька мотичка для просапвання городни. *Та'ка в н'а 'была*

спусубна 'копачка, та вло'милас'а. *'Копачк'ов 'добре 'копати 'цибул'ї, 'часнок.*

КОПАЧУЛІС [копачул'е], а, с. Зб. до **кбпач**. ♦ **Пуйти в копачул'е гусл'аїучи** – померти. *Не" будес'а л'їчити, та 'пуйдеи у копачул'е гусл'аїучи.*

КОПАШ, 'ша, ч., с.г. Людина, що обробляє ґрунт мотикою. *'Найн'алам на 'нын'ї двох 'копашу.*

КОПАШКА, ы. Жін. до **копаш**.

КОПЕРАТИВА, ы, ж., *заст.* Те саме, що **бовт**. *'Мамка пуйли в коперативу на хл'їп.*

КОПЫЛ, а, ч. 1. Байстриук. *Ото 'копыл: у 'н'ого не"їє ву'ц'а.* 2. зневаж. Малий неспокійний хлопчик. *Муй унук – та'кий 'копыл не"чесный!* Див. ще **КОПЫЛЕЦЬ.**

КОПЫЛЕЦЬ [копыл'лиц'], л'їц'а, ч. Зменш.-пестл. до **копыл 1, 2.** *Ус'ї копыл 'ч'ї прукл'ат'ї. Ба шчо там 'р'бл'ат 'наши копыл 'ч'ї?*

КОПЫЛИЦЯ [копыл'лиц'а], і, ж. Жін. до **копыл 1, 2.** Див. ще **копылка**.

КОПЫЛКА, ы, ж. Те саме, що **копылиция**.

КОПЫЛЬЧУК, 'ка, ч. Зменш. до **копыл**.

КОПЫЛЯ ['копыл'а], ати, с. Зменш. до **копыл** (хлопчик або дівчинка). *Ото 'копыл'а 'доста 'файне.* Див. ще **копылятко**.

КОПЫЛЯТКО [копыл'атко], а, с. Те саме, що **копыля**.

КОПТАН [куп'їтан], а, ч., *військ., заст.* Капітан. Пор. угор. kapitány т.с.

КОПКАТИ, айу, аш (айєш), *недок.*, **КОПНУТИ** [к'опнути], ну, неш, *док.* Те саме, що **г'їгати**. *Іванку, не" 'копкаї хлопчика.* Див. ще **копкатися**.

КОПКАТИСЯ [копкатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *недок.* Те саме, що **копкати**. *Не" 'копкайс'а, 'Петрику, бо будеш 'битый.*

КОПНУТИ *див. копкати.*

КОПОНЯ [к'дп'н'а], і, ж., *їрон.* Голова. *Лпи дур'на 'к'дп'н'а бо'лит (жарт).* Пор. угор. коронуа 'череп, черепна коробка'.

КОПОСАТЫЙ, а, е. Який має довге волосся на голові. *Копосатый чулу'вік.*

КОПОСЫ, 'к'дпус, мн. Довге волосся на голові людини. *Пострижис'а, не" х'оди с та'кими 'копосами.*

КОПТА, ы, ж. Шевська колодка. *На 'к'дпту 'шустер над 'їват(вайє) 'обув.* Пор. угор. карта т.с.

КОПТАРЬ [коп'тар'], 'р'а, ч., *заст.* Те саме, що **в'їлій**.

КОПТИТИ [коп'тїтїти], 'тїт, *недок.* Пускати пару, дим. *З горш'ка, де с'а вар'ат 'муткы, 'дуже ко'птит.*

КОПТИТИСЯ [коп'тїтїтїс'а], 'тїц'а, *недок.* Випаровуватися, димітися. *Ко'птїтїц'а з варенуїї 'р'їны.*

КОПТІЛКА [коп'т'ілка], *ы, жс.* Будка, в якій відбувається підготовка буженини. *Іди вр'їж у буд'ілиці і пару к'онцу куѳбаскы.*

КОПЦОГЫРОШ, *а, ч., зневаж.* Хлопець-підліток неспокоїної вдачі. *Імилис 'а копц'огыруші до'д'івки.*

КОПЦОГЫРОШКА, *ы, жс.* Жін. до **копц'огырош**. *Копц'огырошка, ги хлоп'чишче, не'чесна.*

КОПЧА, *і, жс.* 1. Те саме, що **вудця** 1. 2. буд. Металева скоба для укріплення з'єднань дерев'яних частин у будівлях. *Копча – ото, ичо кажут рус'кі (маскал'і), скоба.* Пор. угор. karcsa т.с.

КОРАВЕЦЬ [ко'равець], *вц'а, ч.* Упертий, не поступливий чоловік, хлопець. *Тот ко'равець не'хоче с'а н'а слухати.*

КОРАВЬЙ, *а, е.* 1. Жорсткий, зашкарублий (про онучі, шкіру, шкуру і под.). 2. *перен.* Непоступливий, упертий. *Сис' чулувік коравьй, ги в'нуча.* Див. ще **ук'урливый**.

КОРАВІТИ [ко'равіти], *ію, ієш, недок.* Ставати жорстким, зашкарублим. *М'окр'і в'нучі, іак с'дхнут, та ко'равіт'ют.*

КОРАВКА, *ы, жс.* Жін. до **коравець**.

КОРАГОВ [кураг'ов], *т'овли, жс., весіл.* Весільна корогва. *А же'них прийшов іс кураг'ов'ов за м'ов.*

КОРБАЧ, *ча, ч.* Батіг. *М'ігал'ку, бери корбач та вберни к'орбву.* Пор. угор. korbács т.с.

КОРГАЗА, *ы, жс., заст.* Те саме, що **б'блница**. *Давно в коргазу' мало ко йшов.* Пор. угор. kórház т.с.

КОРДУПІЛЬ [кур'дупіль], *пил'а, ч.* Низькоросла, але коренаста людина. *Кур'дупіль – ото малый чил'адник.*

КОРЕЛА, *ы, жс.* 1. Холера. *Корела бы т'а й'з'іла!* (прокльон). 2. *бот.* Повитиця звичайна (*Cuscuta europaea*). 3. *перен.* Капризна людина. *Ото иче вдна корела Крестина!* Пор. угор. kolega т.с.

КОРІТИ, *к'ор'у, к'оріш, недок., кого.* Докоряти кому-небудь. *Не' корі го, бо й так сердитый.* Див. ще **укор'яті**.

КОРІТИСЯ [ко'ритис'а], *к'ор'ус'а, к'орис'а, недок.* Виявляти непокоу. *Не' хоче вуц'ови вчинити наф'аку, ай к'оріц'а.*

КОРЬТЯ [ко'рьт'а], *ати, с., змени.* Коритце. *Бери корьт'а та причіни на вден хл'ін.* Див. ще **кор'бтя**.

КОРЬТЯТКО [ко'рьт'атко], *а, с.* Те саме, що **кор'бтя**.

КОРІНКОВАНЕ [кур'інкован'е], *а, с.* Корчування пнів. *Ото кур'інкован'е н'а і дуже змучило.* Пор. **корінковати**.

КОРІНКОВАНЬЙ [кур'інкован'ьй], *а, е.* Який викорчували. *Кур'інкована стафра і'аплун'а.*

КОРІНКОВАТИ [кур'інковати], *куйу, куйеш, недок.* Корчувати пні. *Кур'інковати – т'аишка р'обота.*

КОРМАНЬ [корман'], *ни, жс.* Руль (на велосипеді, мотоциклі). *Корман' с'а скрутила на бі'ціл'ах(л'ох), т'реба йі по'правити.* Пор. угор. kormány т.с.

КОРМАНЬОВАТИ [корман'овати], *н'уйу, н'уйеш, недок.* Рулити (на велосипеді, мотоциклі). *Так корман'уй, о'бы с'не' в'пав.*

КОРМАНЬОШ [корман'ош], *а, ч., лісор., заст.* Плотогон; плотогон, який управляв плотом в його передній частині. Пор. угор. kormányos 'рульовий'.

КОРМУШ [к'ормуші], *у, мн., помолог.* Сорт зимових яблук. *К'ормуші – смачн'і і'яблыкя.*

КОРНЕЛ, *а, ч., спорт., заст.* Кутовий удар у футболі. *Іс к'орнела м'оже быти тол.* Пор. угор. korneg т.с.

КОРОВИЩА [ко'ровища], *і, жс.* 1. Корова великих розмірів. *Туй ко'ровищчі т'реба м'ного с'іна на зиму.* 2. *перен., вульг.* Дебела, неповоротка й не дуже охайна жінка. *Но вта жо'на ко'ровищча, не'хоче с'а на н'у й дивити!*

КОРОВКА [к'ор'овка], *ы, жс.* *змени.-пестл.* Корова. ▲ **Божа к'ор'овка** – див. **б'бжый**.

КОРОЛАБА, *ы, жс., бот.* Кольрабі (*Brassica oleracea* var. gongyoides). Пор. угор. karalábé т.с.

КОРОМПАВЬЙ, *а, е.* Дуплавий (дерево, картопля і под.). *Кором'павя р'іпа.*

КОРОМПАВІТИ [кором'пав'іти], *ієе, недок.* Ставати дуплавим. *Р'іпа кором'пав'ієе ут черва'ку.*

КОРОПАНЯ [ко'ропан'а], *і, жс., зоол.* Вид ропухи (*Bufo*). *Коропан'а – вто така велика жаба.*

КОРОСТАВЕЦЬ [ко'роставець], *вц'а, ч., зневаж.* Брудний, коростявий чоловік, хлопець. *Короставець, бо не' м'ыйес'а, і'айбо ко'роста м'ожес'а і і'м'іти на чил'адника.*

КОРОСТАВЬЙ, *а, е.* Коростявий. *Коростава жо'на.*

КОРОСТАВКА, *ы, жс., зневаж.* Жін. до **кор'оставець**.

КОРОШІТИСЯ [ко'рош'читис'а], *к'ор'ош'чус'а, ко'рош'чис'а, недок.* Крутитися, корчиться від свербіння, болю і т.д. *Ба ичо с'а вта д'ітина так ко'рош'чит'?*

КОРОШЧІНЕ [к'ор'ош'чін'е], *а, с.* Перебування в неспокоїному стані від свербіння, болю і под. *Шч'бс' не' л'убиц'а м'ін'і к'ор'ош'чін'е т'ойі д'іт'инь.* Пор. **ко'рош'ч'итися**.

КОРПАНЕ [корпан'е], *а, с.* Порпання. *Жун'і при'ходиц'а м'ного часу т'ратити на корпан'е в х'ыжи.* Пор. **ко'рпати**.

КОРПАТИ [ко'рпати], *айу, аш (айеш), недок.* Порпати, порпати; щупати. *Шчо там ко'рпайеш у землі?*

КОРПАТИСЯ [ко'рпатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок.* Поратися, порпатися; щупатися.

Кул'ко с'а будеш корпати в зр'ац'і, йди вже на рдбџу.

КОРТЯЧКА [кџрт'ачка], џ, ж. Нетерпіння. *Що т'а так кџрт'ачка свербит? Потерти мало.*

КОРУНА [ку'руна], џ, ж. 1. Корона. *Тат'куруна с т'а не впаде, аж го попросиш.* 2. вес. Вінець. *Куруна у вінкови молодиц'і на с'вал'бі.* 3. заст. Крона (грошова одиниця за часів Чехо-Словаччини).

КОРУНИК [ку'руник], а, ч., бот. Волошка лучна (*Sentaurea jacea*).

КОРУХ [ку'рух], џа, ч., бот. Робінія звичайна, або біла акація (*Robinia pseudoacacia*). *Мы малыми дуже л'убили йісти ц'віт куруха, айбо страшили нас, шчо уд'н'ого може быти почеревина.*

КОРЧ, џа, ч., мед. Корчі, судома. *Имив ми корч нџгу в Тис'і, та мало м с'а не вџопив.*

КОРЧАГА, џ, ж. 1. Обплетений лозою скляний бутель, використовувавший переважно для вина. *У корчагах добре держати вино.* Див. ще **шашованія** 1. 2. заст. Глиняна (керамічна) посудина для питної води.

КОРЧАЖКА [кор'чашка], џ, ж. Зменш. до **корчага**. *Корчашка майе чџтыри-пџат'літру.*

КОРЧМА, џ, ж. Корчма. *У корчмі л'убл'ат сид'іти пџдниц'і.*

КОРЧМАРИТИ, р'у, риш., недок. Виконувати обов'язки корчмаря. *Давно корчмарили майбуш жџды.*

КОРЧМАРИНЕ [корч'мар'ін'є], а, с. Виконання обов'язків корчмаря. *Ис корч'мар'ін'а може не пудло жжити.* Пор. **корчмарити**.

КОРЧОВАНІЯ [корч'ован'я], і, ж. 1. с.г. Кушова цибуля. *Корчован'і сад'ат на пџр'є.* 2. бот. Вид їстівного гриба, подібного до кущика. *Назбиралис'ме біл'яку, го'лубінок тай корчован'.* Див. ще **корчџвка**.

КОРЧОВАТЫЙ, а, е. Кушовидний. *Корчовата цибул'а.*

КОРЧџВКА [кџрч'џвка], џ, ж., бот. Те саме, що **корчованія** 2.

КОРЧџВЛ див. **кџрчулі**.

КОРЧџВЛЯНЕ [кџрч'џвл'ан'є], а, с. Катання на ковзанах. *Из-за кџрч'џвл'ан'а тџму д'іт'вакови і йісти н'іколи.* Див. ще **кџрчуляне**. Пор. **кџрчџвлятися**.

КОРЧџВЛЯТИСЯ див. **кџрчулятися**.

КОРЧџЛЕ [ку'рчул'є], а, с., зб. Куші, зарості з кушів. *У ку'рчул'єви с'а мџжут і гџды вчџнити.*

КОРЧџЛІ [кџрчул'і], у, мн.; одн. кџрчул'а, і, ж., **КОРЧџВЛІ** [кџрч'џвл'і], у, мн.; кџрч'џвл'а, і, ж. Ковзани. Пор. словац. *korčule*, угор. *korcsolya* т.с. *Давно д'іти самі си чџнили кџрчул'і (кџрч'џвл'і) из дџрева й друта.*

КОРЧџЛЯНЕ [кџ'рчул'ан'є], а, с. Те саме, що **кџрчџвляне**. Пор. **кџрчулятися**.

КОРЧџЛЯТИСЯ [кџ'рчул'атис'а], **КОРЧџВЛЯТИСЯ** [кџ'рч'џвл'атис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), недок. Кататися на ковзанах. *Кџрч'џвл'айуц'а на лџду.*

КОСАЛЛОВЫ [кџ'сал:овы], у, мн.; одн. кџ'сал:ув, л:ова, ч., с.г. Місце, де косять. *У нас бџли кџ'сал:овы коло пџтока.*

КОСЄЦЬ [кџ'сиц'], кус'ц'а, ч. Косар. *Наш д'і-до бџв дџуже дџобры кџ'сиц'.*

КОСИЦЯ [кџ'сиц'а], і, ж. Квітка. *Дџівка ги кџ'сиц'а.*

КОСИЧАНЬИЙ, а, е. Який розписаний квітками (про матерію). *У нас бџли шџрінкы фџйн'і, кџ'сичан'і. Кџ'сичана с'вџта.*

КОСИЧИТИ, чу, чиш, недок. Прикрашати квітками. *Кџ'сичит Мџр'іка хџжу, бо йде С'ата нџд'іл'а.*

КОСИЧИТИСЯ [кџ'сичитис'а], чус'а, чис'а, недок. Прикрашатися квітками. *Кџ'сичиц'а хџжа, бо йде С'ата нџд'іл'а.*

КОСИЧКА, џ, ж. Зменш.-пестл. до **косиця**. *Шџр'іночка тџка в нас бџла бџлін'ка, с кџсичками.*

КОСЫ, кус, мн.; одн. кџ'са, сџы, ж., бот. Нарцис білий (*Narcissus poeticus*). *За кџсами с'ме хо-дџили на Кривул'у.*

КОСТ, кџ'кџту, ч., заст. Те саме, що **їдџ**. Пор. угор. *kost*, нім. *Kost* т.с.

КОСТЕРЄВА, џ, ж., бот. Костриця лучна (*Festuca pratensis*). *Ил'ис'ме в пџле на кџстереву кџровам.* Див. ще **мелайна кџстерєва** (див. **мелайний**), **мелайниця**.

КОСТИ, кџ'кџ'ц'у, зб. Зб. до **кусть** 1. *Так им с'а нарџбџв, шчо вс'і кџсти н'а бџл'ат. Н'іч у тџму тџл'ати не бџло мн'аса, одны кџсти.* Див. ще **кустџ**.

КОСТџВАНЄ [кџ'кџ'ован'є], а, с. Харчування. *Н'ан'ко с'а все стџрџли, а бџи в нас кџ'кџ'ован'є бџло дџобре.* Пор. **кџ'кџ'оватися**.

КОСТџВАТИСЯ [кџ'кџ'оватис'а], кџ'с'туйус'а, ч'туйєс'а, недок., заст. Харчуватися. *Мы с'а дџобре кџ'с'туйєме, мы на чџрџвџ дџуже не шџур'уйєме.*

КОСТРУБАТЫЙ [кустру'батый], а, е. 1. Який має довге, густе, скуйовджене волосся. *Ужџнивс'а пџлџхатый та вз'ав кџстру'бату.* 2. Ворсистий (про тканину). *Кџстру'бате полотно.* 3. Неакуратно виконана робота. *Кџстру'бата, не вџмыта тџвџя робџта.*

КОСТРУБАТО [кустру'бџто]. Присл. до **кџстру'батый** 3. *Так ис' кџстру'бџто покџпџла парџдџкы.*

КОСТРУБЫ [кџ'кџ'трубы], у, мн. Довге, густе, скуйовджене волосся. *Олексо, шчо с' утпџс'тив тџкі кџ'кџ'трубы?* Див. ще **пџлџхы**.

КОСЬ [кџ'(у)с'], кџ'гџс', займ. незн. Хтось. *Кус'(кџ'с') приџиџџ до нас.*

КОТРЫЙ, а, е. Котрый.

КОТЬКА [к'от'ка], ы, ж., дит. Сорочечка.

КОТЯ [кут'а], ати; ор. відм. ом, с. Котеня. *Ма-р'ічко, не^м йди н'ікуды с кут'ат'ом.*

КОТЯТКО [кут'атко], а, с. Те саме, що **кутя**. *Йа^м дуже л'убл'у ма^лин'кі кут'атка.*

КОТЯЧКЫ [кут'ачкы], чок, мн. Котячий полід. *Кут'ачкы дуже ву^н ачі.*

КОФА, ы, ж., зневаж. Базіка, цокотуха, пліткарка. Пор. угор. kofa т.с.

КОХАНЕ [кохан'е], а, с. Дбайливе вирощування. *Бес^т кохан'а н'іч^т файне не^т уросте.* Пор. **кохати**.

КОХАНИК, а, ч. Те саме, що **годіваник**.

КОХАНИЙ, а, е. Дбайливо вирощуваний (про людину, тварину, рослину). *Кохана^т д'івка (те^личка, морква).*

КОХАНКА, ы, ж. Те саме, що **годіванка**.

КОХАТИ, хайу, кохаш (хайеш), *недок.* Дбайливо вирощувати. *Аж шчус^т кохаш, тай майеш.*

КОХАТИСЯ [кохатис'а], хайус'а, кохас'а (хайес'а), *недок.* Споживати смачну й калорійну їжу. *Ты все лиш кохас'а, йиш сметанку, кувбасуку, йайечко.*

КОЦКА, ы, ж. 1. Шестигранник з цукру, каменю, дерева і т.д. *Коцка цукру.* Пор. угор. koska 'куб, шестигранник'. 2. перен. Жеребок. *Ми^н і упала коцка не^т йти чын'і на р'оботу.* ♦ **Веречи коцку** – кинути жереб. *Вир'з'ме коцку, та на кого впаде, тот іде на дры^ва; У коцку – те саме, що коцк'овый 1.* *Кутилам цукор у коцку; Унала коцка на кого – випав жереб, судилося, признанено. Упала на н'а коцка йти с чередуе у нид'іу, та н'іч не^т в'чин'у.*

КОЦКАТЫЙ, а, е. Картатий, клігчастий, у клітку. *Коцката сорочка (скатирт').* Див. ще **коцк'ов'атый, коцк'овый 2**.

КОЦК'ОВАНЫЙ, а, е. Який складається з квадратиків; брукований. *Коцк'ованый двур, гор'сак.*

КОЦК'ОВАТЫЙ, а, е. Те саме, що **коцк'атый**. *Коцк'овате полот'но.*

КОЦК'ОВЫЙ, а, е. 1. Який має форму куба, шестигранника. *Коцк'овый цукор.* Див. ще у **коцку** (див. **коцка**). 2. Те саме, що **коцк'атый**. *Коцк'овый зошит.*

КОЦОРИТИСЯ [коцоритис'а], коцор'ус'а, коцорис'а, *недок.* Козиритися. *Дуже с'а ты, жоно, зачала коцорити.*

КОЦЬКАНЕ [к'оц'кан'е], а, с. Штрикання, поколювання. *Бесп'одійт н'а коц'кан'е в правуму б'оц'і нуд ребром.* Пор. **коцькати**.

КОЦЬКАТИ [к'оц'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Штрикати, колоти. *Шчус' н'а коц'кайе в сирц'і.*

КОЧАЛО, а, с. 1. Котушка для ниток; котушка з нитками на ній. *П'ор'ожн'е кочало; кочало ниток.*

2. *заст.* Пряслиця на веретені. *Дис'а загу^било ко-чало з веретена.*

КОЧАН, на, ч. Стрижень качана кукурудзи, головки капусти, яблука, груші і под. *Йа дуже л'убл'у йи^{сти} кочан ис к'апусты.*

КОЧАНЕ [к'очан'е], а, с. Зб. до **кочан**. *Кочан'е з мел'іу рос'нар'уйут та д'іют худ'ббі.*

КОЧАНІТИ [кочан'іти], н'ійу, н'ійеш, *недок.* Дубіти, ціпеніти, замерзати. *Іду дох'яж, бо руку ми кочан'ійут.*

КОЧЕРГА, ы, ж. Кочерга.

КОЧІШ [к'очіш], а, ч., *заст.* Кучер на бричці. Пор. угор. kocsis т.с.

КОЧІЯ [к'очія], і, ж. *заст.* Бричка. *А кун'с'а вбер'нув, та т'ікати, ги кочія, ги мотор.* Пор. угор. kocsi т.с.

КОШАР, ра, ч. Великий кошик. *Кошар – ото ве^лика кошарка.*

КОШАРА, ы, ж. Загорода для овець. *У кошар'і вуц'і ну^чуйут.*

КОШАРЫ, шар, мн. Мікротопонім, що позначас поле біля Тиси на околиці Сокириці. *Мы туй коло хамніка, на Кошарах, зачали садити капусту.*

КОШАРКА, ы, ж. Кошик. *Йе в'с'акі кошаркы: на с'іно, на р'іну, на паску.*

КОШАРОЧКА, ы, ж. 1. Зменш. до **кошарка**. *У кошарочках мал'і д'іти несут до церкви пасочкы с'адити.* Див. ще **кошарча**. 2. *тех.* Каркас кулькопідшипника з гніздами, в яких містяться кульки. *У кошароц'і с'а д'ержат ш'рийты.*

КОШАРЧА, чати, с. Те саме, що **кошарочка**.

КОШІНЕ [к'ошін'е], а, с., с.г. Косіння трави, бур'яну і т.д. *Кошін'е тай драчован'е была майт'ашка р'обота в сил'і.*

КОШКАНЕ [кошкан'е], а, с. Годування смачною їжею. *Ут кошкан'а свин'а с'а с'коро поправ'айе.* Пор. **кошкати**.

КОШКАНЫЙ, а, е. Годований смачною їжею. *Кошкана д'ітина.*

КОШКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Годувати смачною їжею кого-небудь. *Твоя жо^на усє т'а лиш кошкат.*

КОШКАТИСЯ [кошкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Споживати смачну їжу (переважно на самоті). *Ты бы, Полан'о, й про чулувіка погда-ла, а не лиш са^ма с'а все кошкаш.*

КОШУТІНЕ [кошутин'е], а, с., зб., зневаж. Волосся на голові (велике й нечесане). *Причеши с'вое кошутин'е.*

КОЩАВЕЦЬ [кошчавиц'], вц'а, ч. Той, що не має апетиту, вибагливий до їжі. *Кошчавиц' не найс'а, гі другый чил'адник, ай лиш потын'ат у йід'і.*

КОЩАВЫЙ [кош'чавый], а, е. Який не має апетиту, вибагливий до їжі. *За вто вто жо'на та'ка су'ха, бо кош'чава, ї дуже ї мало їйт.*

КОЩАВКА [кош'чавка], ы, ж. Жін. до **кощавець**.

КОЩОВАТИ [кош'човати], куш'чуу, куш'чу-йеш, *недок.* Коштувати, бути вартим. *ЇКул'ко вты то'панкы куш'чууйут? Тот чулу'вік н'іч не' куш'чуйе: шчо здробит, ото н'рунїе.*

КРАДКЫ, [крат'кы], *присл.* Те саме, що **крадськы**.

КРАДСЬКЫ [крац'кы], *присл.* Крадькома. *Полан'а нїе крац'кы ут чулу'віка.*

КРАЙ, а, ч. 1. Край (кінець чого-небудь). 2. Поселення на певній вулиці. *У нашуму крайи вс'і хы'жі н'у'ві.*

КРАЙНИКУСЬКА [Крайникус'ка], куйі, ж., у *знач. ім.* Толока між селами Крайниково та Сокирниця.

КРАЙНІАНСЬКИЙ [край'н'ан'с'кый], а, е. Який знаходиться на певній вулиці. *На вичур'ницї і йшли й мулуд'і жо'ны край'н'ан'с'кі.* Див. ще **країнськый**.

КРАМКАСА, ы, ж., *заст.* Профспілка. *Будете за два годы платити крам'касу, ото по-нашо'му пром'со'їус.* Див. ще **промсоюз**.

КРАМПАЧ, ча, ч., *залізн.* Спеціальне кайло, кирка залізничника. *Робити с крам'пачом'т'ашко.* Пор. угор. krampács т.с.

КРАМПОВАТИ, пуйу, пуйеш, *недок.* Орудувати кайлом залізничника. *За дин' крам'пуйеш та їдале си'рукы не' чуйеш.*

КРАСНО, *присл.* Гарно, красно. *Красно роби рд'б'оту, вбы'была в'мыта.*

КРАЙНЕ [край'ане], йан, *мн.*; *одн.* край'анн, а, ч. Люди, що живуть на одній вулиці. *У нас край'ане с'а'р'ітко св'а'жайут.*

КРАЙНСЬКИЙ [край'ан'с'кый], а, е. Те саме, що **крайніанський**.

КРЕДЕНЦ, а, ч. Шкаф для посуду, кухонний буфет. *О'жиц'у най'деш у кре'дици'ї.* Див. ще **подышур**. Пор. угор. kredenc, пол. kredens, ст.пол. kredenc, іт. credenza т.с.

КРЕПЛИКЫ, у, *мн.*, кул. Галушки, нарізані квадратиками з розкчаного тіста. *Йа'л'убл'у крепликы'с'ыром.* Пор. пол. krepel, н.в.нім. krepel 'пончик'. Див. ще **наленяга**.

КРЕСТІНА, ы, ж. Христинна.

КРЕСТІНЫ, 'тин, *мн.* Хрестини. *Крестины чин'ат с'коро по'т'ому, йак по'крис'ц'ат д'їтину.*

КРЕСТІТИ, крешчу, крестиш, *недок.* Хрестити (виконувати обряд хрещення). *Кре'с'ц'ат д'їтину дис'черес'тыж'їн'по'т'ому, йак с'а в'родит.*

КРЕСТІТИСЯ [крес'титис'а], крешчус'а, крестис'а, *недок.* Хреститися (проходити через обряд хрещення). *Кре'с'ц'ат д'їтину з'батечкам'ї'мат'очку.*

КРЕХКЫЙ, а, е. Крихкий. *Дерево з'руша ї дуже кре'хе.*

КРЕХТЫ, *присл.* Те саме, що **маленько**. *По'зыч'ми крехты'хл'їба.*

КРЕХТІЦЬКЫ [крих'тіц'кы], *присл.* Дуже мало. *Посад'дилам крих'тіц'кы'маку.*

КРЕЩЕЊИЙ [креш'чений], а, е. Хрещений. *Кре'ш'чена д'їтина.*

КРЕЩЕНЕ [креш'шчін'е], а, с. Хрещення. *Кре'ш'шчін'е їм'ой'б'її в'нучкы'буде'черес'тыж'їн'.* Пор. **крестіти**.

КРІВИТИ, вл'у, виш, *недок.* Кривіти.

КРІВИТИСЯ [кривитис'а], вл'ус'а, вис'а, *недок.* 1. Ставати кривим. *Іс'а'дошка с'а'зачала кривити.* 2. Злитися на кого-небудь. *Не'з'найу, їзаччо с'а'сест'ра на н'а'кривит.*

КРІВЫЙ, а, е. Кривий.

КРІВІТИ, віу, війеш, *док.* Кривіти.

КРИВЛЯК [кривл'ак], ка, ч. Криве дерево. *Іс'того кривл'ака н'іч не'мож'учи'нити.*

КРИВЛЯЧЕ [кривл'аче], а, с. Зб. до **кривляк**. *Туй не нар'їжеме'фай'ного'дерева, одно кривл'аче.*

КРІВО, *присл.* 1. Криво. 2. Зло, недружелюбно, вороже. *Жо'на на н'а'с'а'дуже'криво'дивит, куй н'а'видит'н'їаным.*

КРИВОЗУБЫЙ, а, е. Який має поодинокі зуби, що виростає під кутом до інших зубів. *У криво'зубого'декутр'ї'зубы'косо'уросли.*

КРИВОЛАБЫЙ, а, е. Кривоногий. *Криво'лаба їд'ївка.*

КРИВОЛАБШ [криво'лабш], а, ч., *зневаж.*

1. Кривоногий чоловік, хлопець. *Криво'лабш'маїе'криві'лабы'ногы.* 2. Прізвисько. Див. ще **лабіш**.

КРИВОЛАБШКА [криво'лабш'ка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **криволабіш**. Див. ще **лабішка**.

КРИВОКОКИЙ, а, е. Косокий. *Криво'ока д'ї'ті'на.*

КРИВОПЫСЬКИЙ, а, е, *вульг.* 1. Який має кривий рот. *Криво'пыс'кый'хл'о'ниц'.* 2. Прізвисько.

КРИВОРОГЫЙ, а, е. З кривими рогами. *Криво'рога'ко'рова.*

КРИВУЛЬКА [кривул'ка], ы, ж. Зменш. до **кривуля**.

КРИВУЛЬКОВАТЫЙ [кривул'коватый], а, е. Який має ряд закрутів, поворотів. *Кривул'ковата'дорога.* Див. ще **кривулястый**.

КРИВУЛЯ [кривул'а], і, ж. 1. Крутий поворот річки, дороги, закрут. *На кривул'ї'р'ї'ка'ват'п'отук'мул'ит'берех.* 2. Мікротопонім (місцевість, що прилягає до крутого повороту шосейної дороги в кінці села Сокирниця з боку села Бороняво).

На Кривул'у с'ме хо'дили на'висн'і за ко'лоздрі-ками.

КРИВУЛЯНС [кр'ивул'ан'е], а, с. Повертання на поворотах, закрута. *Із-за кривул'ан'а у'павим із біч'їгл'і*. Пор. **кривуляти**.

КРИВУЛЯСТЫЙ [кривул'астый], а, е. Те саме, що **кривульковатый**.

КРИВУЛЯТИ [кривул'ати], л'айу, вул'аш (л'айеш), *недок.* Повертати на поворотах, закрута. *Кривул'ай ул'іво, бо 'зайдеш у шанц. Ис'а дорога 'часто кривул'айе (кривул'ат).*

КРИЖМА, ы, жс., *етн.* Біла матерія, яку дають хрещені батьки новонародженій дитині. *Кут'ила 'маточка 'файну 'кріжму 'ф'їйнови*. Пор. пол. krzyżmo т.с.

КРИНДА, ы, жс., ч. Плаксива, капризна дитина. *Туй с'а 'кринд'і рот не за'тирає*. Див. ще **криндало**, **курібало**.

КРИНДАВЕЦЬ, вц'а, ч. Плаксивий, капризний хлопчик. *Криндавиц' – ре'вливий і кусур'даввий д'ит'вак*.

КРИНДАВЫЙ, а, е. Плаксивий, капризний (переважно про дитину). *Криндава д'їтина*.

КРИНДАВКА, ы, жс. Жін. до **криндавець**.

КРИНДАЛО, а, с., ч. Те саме, що **кринда**.

КРИНДАТИ, айу, даш (айеш), *недок.* Плакати, вередувати, капризувати (переважно про дитину). *Не' 'криндай тул'ко, най т'а вже не' 'чу'їу!*

КРЫЛОС, а, ч., *церк.* Підвишене місце в церкві перед іконостасом для дяків. *У крыло'с і с'ніва'їут д'акы*. Пор. ст.сл. **кларосъ** т.с.

КРЫЛОСНИК, а, ч. Один з дяків, що беруть участь у церковній відправі. *Крылосник, коли служба 'божа, сту'їит у крыло'с'і*.

КРЫСА, крыс, мн. Криси.

КРЫСАНЯ [кры'сан'а], і, жс. Капелюх, бриль (переважно із соломи). *У кры'сани 'сонце не' 'пече так*.

КРЫТЁ [крыт'е], т'а, с. Покрівля, дах. *Шче ми тре'ба вчи'нити кри'т'е на 'хыжу*. Див. ще **покрытё**.

КРЫХОТЄ [кры'хот'е], а, с., зб. Багато крихіток. *Не' 'хот'ат, не' 'хот'ат, а ну'їїли с:стола й кры'хот'е*.

КРЫХТА, ты, жс. Крихта.

КРЫХУТКА, ы, жс. Крихітка.

КРІГЛЯ [кр'ігл'а], і, жс. Кухоль для пива. *'Упив кр'ігл'у 'пива тай ну'їш'ов ду'му*. Пор. угор. krigli, нім. Krügel т.с.

КРІЗА [кр'іза], ы, жс. Гостра нестача чого-небудь. *При маск'ал'ах ус'є 'была кр'іза за 'чимис': за 'цукром, за му'ков, за 'горшками, бл'удами*.

КРІПЦЬКИЙ [кр'іпц'кий], а, е. Дуже міцний. *Іа л'убл'у кр'іпц'ке ви'но*.

КРІПКЫЙ, а, е. Міцний. *Ото кр'іпкый чулу'вік*. **КРІПКО**. Присл. до **кріпкий**. *Муй чулу'вік кр'іпко стит*.

КРІПНУТИ [кр'іпнути], ну, неш, *недок.* Міцніти. *Свыны 'моїї по'мали кр'іпнут, буде в н'а с'ко-ро 'п'дмуч*.

КРІПУСТЬ [кр'іпус'ц'], пости, жс. Міць, сила. *Дай му, 'Боже, кр'ітости тай 'р'озуму!*

КРОВЛЯНИТИ [кр'овл'анити], н'у, ниш, *недок.* Кривавити. *С'віже мн'асо кр'овл'анит. Ану не' кр'овл'дни с'катир'т'*.

КРОВНИК [кр'овник], ка, ч., *бот.* Звіробій звичайний (Nupuricum perforatum). *Чай ис кр'овника л'ічит жу'лудок*.

КРОКУС [кр'окус], коса, ч., *бот.* Нагідки лікарські (Calendula officinalis). *Ут кр'окуса с'коро зажи'вайут 'раны*.

КРОМЕ, прийм. Крім. *Кроме п'їат'ох дун'ок, б'ыв у 'ниї иче сын*.

КРОМІШНЬИЙ [кру'мішн'ий], а, е. ♦ **Кру-мішн'а тма див. тма**.

КРОН, а, ч. Силач. *Тот чулу'вік – кр'отон, біру'є м'ного пудн'ати*.

КРОШНЯ [кр'ошн'а], і, жс. Козлики для пилян-ня дров. *На кр'ошни 'пил'ат ко'лотвиц'і*.

КРУГЛОЛИЦЫЙ, ца, це. Круглолидий. *Кру-глолица д'івка*.

КРУЖКЫ [круш'кы], ку, мн. Дошечки, що утворюють круг, яким накривають квашену капусту в діжці або іншій посудині. *На круш'кы кла'дут іич'є т'аску'н'ї*.

КРУЖЧИК [круш'чик], а, ч. Кусок. *Не'їе й круш'чика хл'іба в'хыжи*.

КРУТІЛЬ [крут'іл'], л'а, ч. Вир, крутіж. *Із крут'іл'а т'ашко 'уплысти*.

КРУТО, присл. Дуже погано (про стан здо-ров'я). *Дуже жо'н'і круто с'тало*.

КРУЧЁНЫЙ. 1. а, е. Кручений. 2. ного, у *знач. ім., етн.* Народний танець, що виконується під мелодію коломийки. *У 'нашуму се'л'і иг'райут на свал 'бах май'буи кручений*.

КРУЧІНС [круч'ін'є], а, с. Крутіння. *Із-за т'во-його, 'їурику, круч'ін'а не'файно т'а 'вуйко пост'рих*.

КРЯВКАНС [кр'авкан'є], а, с. Те саме, що **гой-каніпа**.

КРЯВКАТИ [кр'авкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **гойкати**. *Шчо кр'авкаш, іа т'а й так 'чу'їу*.

КРЯНУТИСЯ [кр'анутис'а], нус'а, нес'а, *недок.* Дігтися; ворухнутися; повернутися. *Та'ка ма'ла 'хыжа, ичо не'їе де кр'анутис'а*.

КРЯТАНС [кр'атан'є], а, с. Викручування руки, ноги. *Рука н'а бо'лит ут кр'атан'а*. Пор. **крятати**.

КРЯТАНИЙ [кр'атаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **крятати**. *Болит го рука, бо кр'атана.*

КРЯТАТИ [кр'атати], айу, аш (айеш), *недок.* Вивертати (руку, ногу), робити спробу вивиху. *Не кр'атай хлопці ови руку.*

КУБИК, а, ч. Кубометр (деревини, каменю і под., але не дров). *Треба ми кубик дошчок.*

КУБИКЛОВАНС [кубиклован'є], а, с. Визначення кубатури ділової деревини. *Кубиклован'є сих дошчок мене довго не задержит.* Пор. **кубикловати**.

КУБИКЛОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **кубикловати**. *Іс'ї дошкы вже кубиклован'ї.*

КУБИКЛОВАТИ, луйу, луйеш, *недок.* Встановлювати кубатуру ділової деревини. *Кубиклуйут дерево, дошкы.*

КУВПОТА, ы, ж. Клопіт. *Мигал'маєе кувпоту с'сыном.*

КУВПОТИТИ, п'бчу, п'отиш, *недок.* Виконувати клопітну роботу (переважно по домашньому господарству). *Мамка кувпот'ац'а в х'яжи.*

КУВПОТИНС [кувпотін'є], а, с. Виконання клопітної роботи. *Кувпотін'є в х'яжи много часу забират у газдын'ї.* Пор. **кувп'отити**.

КУГУКАНС [кугукан'є], а, с. Сильний кашель. *Кугукан'є той д'їтини мене вже страшит.* Пор. **кугукати**.

КУГУКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Сильно кашляти. *Тота д'їтина ц'їлий т'яжж'їн' кугукайе.*

КУЗЛИКЫ, у, мн.; *одн.* 'кузлик, а, ч., *бот.* Жовтець їдкий (*Ranunculus acris*). *Ут'кузлику с'а може в'чинити рана на зд'ор'вум'т'їл'ї.*

КУЙ, стол. Коли; якщо. *Так ми д'обре, ги к'ор'ові, куй с'а телит.* *Бери, куй ти да'їут, т'їчи, куй т'а б'їут.*

КУЙБЫ 1. *стол.* Те саме, що **кобы** 1. *Не р'бив бы м, куйбы м знав, што нын'ї с'ато.* 2. *част.* Тільки (лише) б (би). *Куйбы лиш не было дуж'ж'у.*

КУКАНС [кукан'є], а, с. 1. Кування зозулі. 2. Видивляння, виглядання кого-(чого)-небудь. *У тойї ж'о'ны 'кукан'є – йїїї р'бота.* Пор. **кукати**.

КУКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Кувати (про зозулю). 2. Видивлятися, виглядати. *Ц'їлий дин'д'ї-тина кукайе в'об'б'л'ц'ї, дивиц'а, цїм'ати не'їде.*

КУКЕР, а, ч. 1. в'їйск. Бінокль. 2. *перен.* в'ульг. Анальний отвір. *Под'вис'а ми в'кукер'ї (у сварці).*

КУКУШ [кукуш], ша, ч. Гуля на голові. *Ударивс'а та л'ускочив му кукуш на гулуві.* ♦ **Набити си кукуш** – зазнати невдачі, неприємностей. *Йа набив си на тому д'їл'ї кукуш.*

КУЛАЧ, а, ч. Фляга. *У кулачи д'обре в'оду с'об'б'ов'осити в с'неку.* Пор. угор. kulacs т.с.

КУЛТУРА, ы, ж. Культура.

КУЛТУРНИЙ, а, е. Культурний.

КУЛЬКЫЙ [кул'кый], а, е. Який виявляється у великій кількості. *Кул'кый хл'їн пул'їс'н'їє!*

КУЛЬКЫЙСЬ [кул'кыйїс'], 'кас', 'кес'. Якийсь. *Кул'кис'годы б'ды с'ме не знали.*

КУЛЬКО [кул'ко], *присл.* Скільки. *Кул'ко йсе с'їно куш'чуйе?*

КУЛЬТА [кул'т'а], і, ж. Те саме, що **кыкоть**. **КУМЗЕРВА**, ы, ж. 1. Консерва (у бляшаній банці). *Кутилам кумзерву к'їл'кы.* 2. Порожня бляшана банка з-під консерви. *Нал'ий котови молока в кумзерву.*

КУМИЦЯ [кумиц'а], і, ж., *ласк.* Кума. *Мойа кумиц'а ф'айно н'а погостила.*

КУМІЛА [куміла], ы, ж. Людина великого зросту. *Тота куміла а'чин'двамит'рова.*

КУМОВАНЕ [кумован'є], а, с. Кумання. *С т'во-його кумован'а с'а л'уде с'м'їют, бо ты кум поло-вин'ї села.*

КУМОВАТИСЯ [кумоватис'а], 'муйс'а, 'муйе-с'а, *недок.* Ставати кумом жениха й молодої на весіллі або батьків новонародженої дитини при її хрещенні. *Ку'муйемес'а з Йуром: їду му дер'жати д'їтину.*

КУМОВЕ, м'ову, мн. Форма наз. і клич. відм. мн. до кум 'кум'. *Ку'мове с'а майут често'вати.* *Йа вас, д'ор'б'ї мойї ку'мове, х'бчу ф'айно погостити.*

КУННІКОШ [кун'нікош], а, ч. Кунюх, той, що возить кіньми; візник. *Тупир ку'н:икушу в сил'ї мало.* Див. ще **в'ожчик**, **фурманьош**.

КУНЦ'ОВЫЙ [кун'ц'овый], а, е. Кінечний; остаточний. *Кун'ц'ова платн'а.*

КУПА, ы, ж. 1. Купа. 2. *заст.* Дерев'яна посудина, що була мірою сипучих продуктів (близько 3 кг). *Кумо, по'зичте ми'куну му'кы.* *Тот чулу'вік не' куш'чуйе куну р'їпы.*

КУПАЛО, а, с. Вимощене в кошику з сіном місце, де куриця несеться або висиджує курчат. *Было дно, та упало, та встало с'а купало (жарт).*

КУПАНЯ [купан'а], і, ж. Глиняний глечик для молока, води. *У купани ф'айне молоко хут'солотке, хут'квасне.* Див. ще **товкан**.

КУПЕРАЙ, а, ч., *рідк.* Бордель. *Уч'їнили с'хы-жи куперай: двир'ї с'а там не' запирайут п'ерет кур'в'от'ов.*

КУПЕЦЬ [куп'пец'], ц'а, ч. Покупець. *С'б'гду мало было в н'а купц'у на с'їно.*

КУП-КУП, *виг.*, *дит.* Уживається за значенням дієслова **купатися**.

КУПОВАНИЙ, а, е. 1. Купований. 2. Те саме, що **бовт'овый**.

КУРАЖ [кураж(ш)], жу, ч. Бадьорість, ентузіазм, збудження; відвага. *Деколи такый майу кураш, шчо перер'обила бы м хут'кул'ко роботы.*

КУРАЖИТИСЯ [куражитис'а], жус'а, жис'а, *недок.* Проявляти бадьорість, відвагу, сміливість в

результаті сп'яніння. *Кураживс'а, кураживс'а, а пак зас'нав за столом.*

КУРА́ЖНЫЙ, а, е. Трохи сп'янілий, бадьорий. *Куражний чулувік.*

КУРА́СТРА, *ы, жс.* Молозиво. *Курастра ва-риц'а з молока, куй с'а корова втелит.* Пор. рум. *coastră*, діал. *surastră*, лат. *colostrum* т.с.

КУРА́ТОР, а, ч., *церк.* Голова церковної двадцятки. *Курастор с'а мустит ст'рати за цип'кув.*

КУРА́ТОРИТИ *див. кураторовати.*

КУРАТОРОВА́ТИ, *руйу, руйеш і КУРА́ТОРИТИ*, *тор'у, ториш, недок.* Виконувати обов'язки голови церковної двадцятки. *Кураторовавати – вто велика чев'с'ц'у сев'л'а дла чулувіка.*

КУРА́ТОРСТВО, а, с. Виконання обов'язків голови церковної двадцятки. *За годы його кура-торства учинили ну'ву цип'кув.*

КУРА́ТОРСЬКИЙ [кураторс'кий], а, е. Сто-совний до **кура́тор**. *Курасторс'ка робота.*

КУ́РВА, *ы, жс., вульг.* Хвойда. *Див. ще льбидра, льбофа.* ♦ **Курва печена**, **курва реге^мме^нц'ка** (*див. регементський*), *вульг.* – велика хвойда. *У печенуй (реге^мме^нс'куй) курвы хыжа не замыкайес'а перед л'убасами.*

КУРВА́РИТИ, *р'у, риш, недок., вульг.* Жити розпусно; зраджувати в подружньому житті. *Полан'а д'бво курварила, а пак тож утихла.*

КУРВА́РСТВО, а, с., *вульг.* Розпусництво, блуд. *Курварство до д'брого не приведе.*

КУРВА́РСЬКИЙ [курвар'с'кий], а, е, *вульг.* Розпусний. *Курвар'с'кий с'в'т настав.* *Див. ще курва́ський.*

КУРВА́СЬКИЙ [курвас'кий], а, е, *вульг.* Те саме, що **курва́ський**.

КУРВА́Ш, *ша, ч., вульг.* Розпусник; чоловік, що зраджує свою дружину. *Курваша лиш гробова дошка справит.*

КУ́РВИСКО, а, *жс., вульг.* Збільш. до **курва**. *Див. ще к'урвище.*

КУ́РВИЩЕ [курвище], а, *жс., вульг., збільш.* Те саме, що **курвиско**.

КУРВО́ТА, *ы, жс., зб., вульг.* Люди легкої поведінки. *Шчо ты вз'меш с'т'ойі курвоты?*

КУРВО́ЧКЫ́, *чок, мн.* Сорт тичної квасолі, у якої половина квасоліні біла, а половина – іншого кольору. *Посади курвочки, та меш (будеш) мати файн'і лопат'кы.*

КУ́РИЦЯ [куриц'а], *і, жс.* Курка. *І куриц'у'т'аг-не на вулиц'у. Йак куриц'а зн'есес'а, на вс'ый двур узвес'а. Ой хлопче, хлопче, куриц'а т'а стопче.*

КУ́РИЧКА, *ы, жс.* Зменш. до **куриця**.

КУРІ́БАЛО [кур'ібало], а, с. Те саме, що **крінда**.

КУРІ́НЕ [кур'ін'е], а, с. Куриво. *Уйшло уд н'а кур'ін'е, та не майу шчо курити.*

КУРІ́ЦМАТИСЯ [кур'іцматис'а], *айус'а, ас'а* (айес'а), *недок.* Ворушитися; пробуджуватися. *Йаг н'а вчула д'їтина, та зачала с'а кур'іцмати в'парн'і.*

КУ́РКА, *ы, жс.* 1. Кірка. *Курка хл'іба, соло'ни-ны.* 2. Кора на дереві. *Курку із зрубаного дерева треба злушчити.* 3. Те саме, що **піна**.

КУ́РТАНС [куртан'е], а, с. Укорочування. *Куртан'е с'виты.*

КУРТА́ТИ, *тайу, курташ (тайеш), недок.* Уко-рочувати. *Не куртай д'уже кабат.*

КУРТА́ТИСЯ [куртагис'а], *тайес'а, недок.* У р'обот'і час с'коро куртайес'а.

КУРТИ́НЬКИЙ [куртин'кый], а, е. Коротень-кий. *Сис'реклик тубі, Йванку, куртин'кый.*

КУРТЬЙ, а, е. Короткий. *Д'бве в'ол'ос'е, а куртьий р'озум.* Пор. угор. *kurta* т.с.

КУ́РТО, *присл.* Коротко. *Доста с' курто пудрубила с'виту.*

КУРЬО́ПЫТНИК [кур'опытник], а, ч., *зне-важ.* Ловелас. *Такий кур'опытник, шчо вс'ых д'і-вок у сил'і переп'ыт'кав.*

КУРЮ́Н [кур'ун], *на, ч., рідк.* Те саме, що **ког'ут 1**. *Купилам ч'ит'ата, а вто вс'і кур'уны.*

КУ́РЯ [кур'а], *ати; ор. відм. аг'ом, с.* Курча. *Іс'і кур'ата май рузумн'і ут к'локы.* *Див. ще пітя.*

КУРЯ́К [кур'ак], *ка, ч.* Курець. *Перет'мыми кур'аками д'ыхати не'їе йак.* *Див. ще куря́щий.*

КУ́РЯТКО [кур'атко], а, с. Те саме, що **куря**. *Див. ще піят'ко.*

КУ́РЯЧЬЙ [кур'ачый], а, е. Курячий. ▲ **Ку-р'ачі лап'кы**, *лабок, мн., бот.* – плаун булавовид-ний (*Lusorodium clavatum*).

КУ́РЯЧКА [кур'ачка], *ы, жс., бот.* Спориш звичайний (*Polygonum aviculare*). *Кур'ачка л'убит р'ості на двур'і.*

КУРЯ́ЧКЫ́ [кур'ачкы], *чок, мн.; одн.* Кур'ач-ка, *ы, жс.* Курячий послід. *Аш кури пустити на двур, та вс'ый буде у кур'ачках.*

КУРЯШУ́ЛНИК [кур'ашульник], а, ч. Великий ящик, у якому ночують кури. *Поп'рав, чулувіче, кур'ашульник, бо зайде в н'ого тхур'ват'поткан.*

КУРЯ́ЩЫЙ [кур'ашчый], а, е, у *ролі ім.* Те саме, що **куряк**. Пор. рос. *кураший* т.с.

КУ́СИТИ [кус'іти], *ійу, ійеш, недок., дит.* Ку-сати.

КУСНЬЙ, а, е. Який легко коситься (про тра-ву, бур'ян). *У стежар'і трава кусна.*

КУСТÉ [кус'п'е], *п'а, с., зб.* Те саме, що **к'ости**. *На мал'ому т'іл'атови м'н'аса мало – одно кус'ц'е.*

КУСТЬ [кус'п'], *к'ости, жс., анат.* 1. Кість, кістка. *З мойыми кус'ц'ми далеко не пуйдеш.* 2. Скелет. *У т'ойі ж'оны сил'на кус'ц'.*

КУСТЯНИК [кус'ц'анік], 'ка, ч., помолог. Горіх, у плоді якого дуже тверда шкаралупа. *Кус'ц'анік не хоче с'а колоти, гі другі в'р'іхы, з н'ого зирн'а д'бвго т'реба у'дербовати.*

КУСТЯНИЙ [кус'ц'аній], а, е. Твердий. *Ис'того в'р'іха кус'ц'ан'і плоды, шкаралупи на них тверда, ги кустка.*

КУСУРДАВИТИСЯ [кусур'давитис'а], 'дав'у-с'а, 'давис'а, недок. Ставати непривітним, невдоволенням, легко ображатися. *Олекса хут'заччо с'а кусур'давит.*

КУСУРДАВІЙ, а, е, ірон. Непривітний, невдоволенням, надто чувливий до образ. *Кусур'дава ж'она.*

КУСУРДАК, 'ка, ч., ірон. Непривітний, невдоволенням, чоловік, який легко ображається. *Тот кусур'дак хут'из-за ч'ого с'а на'дуйе.*

КУСУРДАНЯ [кусур'дан'а], і, ж., ірон. Жін. до кусур'дак. Див. ще **кусур'дачка**.

КУСУРДАЧКА, ы, ж., ірон. Те саме, що кусур'даня.

КУСЬКАНС [кус'кан'є], а, с. 1. Покусування. *Кус'кан'є ко'т'ат. 2. дит. Кусання. 2. перен. Учинення дрібних неприємностей кому-небудь. Ты бес'кус'кан'а, не#боре, не#можеш'жити. Пор. к'уськати.*

КУСЬКАТИ [кус'кати], айу, каш (айеш), недок. 1. Покусувати. *Кус'кайуц'а н'є'ата, ку'т'ата, куй с'а'бав'ат. 2. дит. Кусати. Кус'кай, Ми'гал'ку, 'мало хл'итц'а. 3. перен. Робити кому-небудь дрібні неприємності. Ми'гал'по'деколи'кус'кайє н'а.*

КУСЬКАТИСЯ [кус'катис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), недок. 1. Покусуватися. *Шчин'ата с'уж'ов'кус'кайуц'а. 2. перен. Час від часу робити одне одному неприємності. Сестры в'же дав'но'кус'кайуц'а.*

КУСЬ-КУСЬ [кус'-кус'], виг., дит. Уживається за значенням слів *небезпечно, кусається. Мар'ічко не#кывай'ц'іку, бо'ц'іка кус'-кус'!*

КУСЯ [ку'є'а], 'с'ати, с., с.г. Кієся. *Уло'милос'а в н'а'кує'а, та т'реба вчинити'нове.*

КУТЄЦЬ [ку'тиц'], ку'ц'а, ч. 1. Свинарник або відгороджений у хліві кут для свиней. *Уку'ц'и'держат'свин'а. 2. перен. Дуже запущена кімната. Йак'ота ж'она в'т'ому ку'ц'и'живе?!*

КУТИК, а, ч. Куток, в тому числі кут скатерті, простирадла, хустини і т.д. *Шир'інка з коси'чками в'кутику.*

КУТЫ, Кут, мн. Мікротопонім, називає місце-вість між двома потоками. *Дулу'Куты'ходилис'ме ко'ровы'части.*

КУТНÉРОШ [ку'т'інерош], а, ч., *зневаж.* Чоловік, хлопечь малого росту. *Ото'вден'кут'інерош не#зрослий!*

КУТНЬ [ку'тін'], тин'а, ч., анат. Пряма кишка. *Кутін'из'т'ий'уйшов. Ходит, ги'кутін'уверне-*

ний (увернутый). Див. ще кутніянка, кутн'а к'ышка (див. кутній).

КЎТКА, ы, ж., зоол. Кішка свійська (Felis). *Тот чулу'вік жи'ве іс'ж:о'нов, ги'нес'іс'кутк'ув.*

КЎТЛИК, а, ч. Котелок, казанок. *У'кутлику'варили'лекар.*

КУТЛОВАТЫЙ, а, е. Несвіжий, непридатний для вживання в їжу. *Кутло'ват'і'п'сул'і.*

КУТЛОВАТИ [кутло'ват'іти], іїє, недок. Ставати несвіжим від довгого стояння в посуді (про воду, їжу). *Во'да в'ідр'і'скоро'кутло'ват'іїє.*

КУТНІЙ, а, е. Який стосується прямої кишки. **▲ Кутн'а к'ышка** – те саме, що **кутніянка**.

КУТНІЯНКА [ку'тн'анка], ы, ж., анат. Пряма кишка. *Куй'кутн'анка'болит, та'вто'по'гано.* Див. ще **кутн'а к'ышка** (див. **кутній**).

КЎТОЧКА, ы, ж. Зменш. до **кўтка**.

КЎТЧИК [ку'чик], а, ч. Зменш. до **кутець**. *Куч'ик'чин'ат'на'мале'свин'атко.*

КУФАЙКА, ы, ж., заст. Фуфайка. *Ку'файку'ти'тир'уже'н'і'ко'не#носит.*

КУФАЙЧАНІЙ, а, е, заст. Виготовлений із фуфайчаного матеріалу. *У'мойого'чулу'віка'были'куфайчан'і'наг'виц'і.*

КЎФЕР, фра, ч., заст. Валіза, чемодан. *Май'дав'но'на'чумай'дан'ка'зали'куфер.* Пор. угор. kúfer, пол. kufer, нім. Kuffer т.с. Див. ще **чумай'дан**.

КУФÉРТКА, ы, ж., заст. Поштовий конверт. *Ба'ко'бы'ми'заатре'цов'ав'куфертку?*

КЎФРИК, а, ч. Зменш. до **кўфер**.

КЎХАРИТИ, р'у, риш, недок, кул. Кухарити, кухарювати. *Мене'м'ногі'кличут'на'свал'бу'кухарити.* Див. ще **сока'чити**.

КЎХАРИНС [кухар'ін'є], а, с., кул. Кухарство. *Йє'в'се'л'і'ж'оны, шчо'годами'майут'д'іло'с'кухар'ін'ом'по'свал'бах.* Пор. **кухарити**.

КЎХАРЬКА [кухар'ка], ы, ж., кул. Кухарка на весіллях, поминках. *Без'д'обруй'кухар'кы'свал'ба'с'а'не#чинит.* Див. ще **сока'чка**.

КЎЧА, і, ж. 1. Собака будка. *Заже'ни'пса'в'кучу.* 2. перен. Бідненька хатинка. *Уч'инилис'ме'туй'к'овдус'ц'і'й'акус'кучу.* Див. ще **кўчка**.

КУЧЕРЯВКА [куче'р'авка], ы, ж. Кучерява дівчина або жінка. *Диви, й'ака'куче'р'авка'пуш'ла.*

КЎЧКА, ы, ж. Те саме, що **кўча**. 2. *Й'ака'вто'х'ы'жа, вто'кучка.*

КЎЧМА, ы, ж. Густе, велике волосся на голові. *Файна'в'н'ого'кучма.*

КУШ, ко'ша, ч. 1. Отвір у млинці для засипання зерна. 2. заст. Споруда у вигляді високої і вузької клітки для сушіння й зберігання качанів кукурудзи. *Дав'но'коло'каж'жуй'і'х'ы'ж'і'были'ко'ши.* 3. заст. Те саме, що **шашов'аня**. 2.

КУШ?! виг. Вигук, яким відганяють свиней.

КУШАНЕ [кушан'е], а, с. Пробування, куштування їжі, напою і под. *Кушан'е стравы.* Пор. **кушати**.

КУШАНИЙ, а, е. Пробуваний, куштований (про їжу, напій). *Кушаний левеш.*

КУШАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Пробувати, куштувати будь-що їстівне. *Зварила їйду, айбо шче йй не кушала.*

КУШАТИСЯ [кушатис'а], айу, аш (айеш), *недок.* *Ас'а ййда варит і не кушайес'а, та може с'а й не вдати.*

КУЩИК [кушчик], а, ч. Малий кусок. *Ут свого сына не жжи кушчика хл'їба у старости.*

Л

ЛАБА, ы, ж. 1. Лапа тварини. *Ис:винс'кых лабар'ат кл'аг'аг'ниці.* 2. вульг. Нога людини. *Ану забери своій лаби с'постели.* 3. Ніжка стола, стільця і под. *Зломилис'а лаба на стул'ц'ови.* Пор. пол., словац. laba, рум. labă, угор. láb 'лапа'.

ЛАБАТЫЙ, а, е, *зневаж.* Який має великі ноги. *Лабатый чулувік.*

ЛАБЕЦА, ы, ж., *зневаж.* Нога великих розмірів. *У тойї жонї такі лабецы!* Див. **лабища**, **ножіща**.

ЛАБИЩА [лабишча], і, ж., *зневаж.* Те саме, що лабеца.

ЛАБИШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **криволабіш**.

ЛАБИШКА, ы, ж., *зневаж.* Те саме, що **криволабішка**.

ЛАБКА [лапка], ы, ж. Те саме, що **лаба** 3. *Уломилас'а лапка на стул'ц'ови.*

ЛАБОШ, а, ч., кул. Велика сковорода. *У лабоши мош пе'чи фанкы ват'шч'ос'смажити.* Пор. угор. lábos ' (низька) каструля; сковорода'. Див. ще **палачінтош**, **хвуст**.

ЛАБОШКА, ы, ж., кул. Мала сковорідка; неглибока каструля, в якій смажать. *Улабос'ц'і смажат мн'асо, чин'ат ран'таш.*

ЛАВИЦЯ [лавиц'а], і, ж. Лава для сидіння. *Давно лавиц'і были в хы'жах, а тш'пир на вулиці коло каж'зуйі хыжі.*

ЛАВОР, а, ч. Великий тазик. *У лавор'і кісто міс'ат, мыйуц'а, мыйут р'ан'д'е.* Пор. угор. lavór, чes. lavog, нім. Lavog т.с.

ЛАГА, ы, ж., буд. Один з брусів, до яких прибивається дощана підлога. *Лагы кладуц'а пунт подлаш.* Див. ще **пудм'остина**.

ЛАГОСІКЫ [Лагос'ікы], у, мн., церк. Християнське свято Усікновення голови св. Івана Хрестителя (11 вересня).

ЛАГ [лаг(к)], гу, ч. Лак.

ЛАГЕР, гра, ч. 1. Пасовисько разом зі стійбищем. *У ларови марга ц'їле л'їто жи'ве.* 2. *заст.* Піонерський табір. *Д'їти утпро'важовали ул'їт'ї в лагер.* 3. *заст.* Концентраційний військовий табір. *Йура Йваншин ут'їк із н'їмиц'кого лара.* Пор. нім. Lager 'нічліг; табір; стан'.

ЛАГОВАНС [лагован'е], а, с. Лакування. Пор. **лаговати**.

ЛАГОВАНИЙ, а, е. Лакований.

ЛАГОВАТИ, гуїу, гуїеш, *недок.* Лакувати.

ЛАДА, ы, ж., *заст.* Скриня-лавиця. *У ладу клали р'ан'д'е тай на лад'ї сїд'їли, спали.* ♦ **Дьвага лада** – місце, в якому важко знайти потрібну річ. *Не'годен ис'найти, бо поклавис'у дьвгу ладу.* Пор. словац. lada, угор. láda, нім. Lade 'скриня'.

ЛАДІТИ, ла'жу, ла'диш, *недок.* Готувати. *Мин'ї треба было двом дун'кам ладити час'ц'.*

ЛАДІТИСЯ [ладитис'а], ла'жус'а, ла'дис'а, *недок.* Готуватися, збиратися. *На другий ци трит'ый дин'мали прий'ти сват'чі, а йа вже пак ла'жус'а.*

ЛАДЬКА, ы, ч., церк. Єпископ, владика. *Пупладька без йа'зыка (жарт).*

ЛАДЖАНС [латкан'е], а, с., *весіл.* Співання весільних пісень під час виготовлення вінків для молодих, заплітання молодої тощо. Пор. **ладкати**.

ЛАДКАТИ [латкати], кайу, каш (кайеш), *недок., весіл.* Співати весільних пісень під час виготовлення вінків для молодих, заплітання молодої тощо. *Куй пл'етут вінкы та латкайут.*

ЛАДЧІНА, ы, ж. Зменш. до **лада**.

ЛАЖЕЧКЫ, чок. Зменш.-пестл. до **лажкы**. *Ци хочеш, Анц'ко, лажечок?*

ЛАЖКА [лашка], ы, ж., кул. Одна частинка локшини. *К'ос'л'убит тунку лашку.*

ЛАЖКЫ [лашкы], ла'жок, мн., кул. Локшина. *У нас лажки не ку'пуйут, ай майбуш'чин'ат самі.*

ЛАЗ, а, ч., *частіше мн.* ла'зы, 'зу. Лука у гірській лісистій місцевості. *Ходилис'ме на йаблыка у т'а'чус'кі (вышкувс'кі) ла'зы.*

ЛАЙБА, ы, ж., *зневаж.* Старий транспортний засіб (велосипед, мотоцикл, автомобіль тощо). *Позычивим лайбу та йду за'втра до'Хуста.* Пор. пол. діал. leiba 'млява, вайлувата людина; незграбний одяг', н.в.нім. leib 'блуза, каптан, корсет'.

ЛАЙБИК, а, ч. Жилет, камізелька. *Давно лін'ї у лайбиках ходили до церкви.* Пор. угор. lajbi т.с., нім. Leibrock 'фрак; сюртук'. ♦ **Рука'вы з лайбика** – нічого. *Йак с'а не ст'фрала, а уй'грала рука'вы з лайбика.*

ЛАЙБИЧОК, чка, ч. Зменш. до **лайбик**. *А мене лайбичок та'кый, йак у хл'опц'у, та'кый кечера'н'овый.*

ЛАЙЗЕР, а, ч., *заст.* Єврейське чоловіче ім'я.

ЛАЙКА, *ы, ж.* 1. Прокльони. *Не мож лайати иншуму чіл'адникови, бо вта лайка може впасти на т'вою гол'ову.* 2. Матюки. *Тот чулу'вік без лайки не годен прожити й минути.*

ЛАКАТОШ, а, ч., *заст.* Слюсар. Пор. угор. lakatos т.с.

ЛАКОМШІТИ [лакуміш'чити], *чу, чиш, недок.* Лакомити. *Не лакуміш'чи д'іти шити'мин'ом, ай по'силу йіх.*

ЛАКОМШІТИСЯ [лакуміш'читис'а], *чус'а, чис'а, недок.* Лакомитися. *Моя д'івка, куй была мал'ов, та дуже с'а лакуміш'чила на вс'е, шчо вид'іла.*

ЛАКОМШЛІВЫЙ [лакумішч'ливый], а, е. Який лакомиться. *Лакумішч'лива ж'сна.* Див. ще **лакумный**.

ЛАКУМКА, *мок, мн.; одн.* лакумка, *ы, ж.* Ласощі. *Давно лакумув'была і булочка.*

ЛАКУМНЫЙ, а, е. 1. Лакомий, привабливий. *Лакумн'і фанкы.* 2. Те саме, що **лакомшлівый**.

ЛАМАНЕ́ [лама'н'е], а, с. 1. Ламання, ломка. *Ламан'е двер'у.* 2. с.г. Збирання врожаю качанів кукурудзи. *Мы хо'дили бр'ігадув на ламан'е на Вкрай'іну, та мож было файно заробити зер'на.* Пор. **ламати**.

ЛАМАТИ, *ламл'у, ламлеш, недок.* 1. Ломати. 2. с.г. Збирати врожай качанів кукурудзи. *Коли файна врода на м'елай, та дуже л'убл'у ламати струче.*

ЛАМПОШ, а, ч., *заст.* Ліхтар гасовий. *Заки не было лит'риky, та з лампошом ис'ме хо'дили вночи в хл'ів.* Пор. угор. lámpás 'ліхтар'.

ЛАМПОШИК, а, ч. Зменш. до **лампощ**. *У нас був дуже спусубный лампошик.*

ЛАНГ, у, ч. Сильне полум'я. *Куй го'р'ат су'хі дры'ва, та в'чиниц'а ланг.* Пор. угор. láng т.с. Див. ще **ноловинь**.

ЛАНГОВАТИ, *туїе, недок.* Горіти сильним полум'ям (про вогонь). *Прикрути газ, бо сильно лангуїе.*

ЛАНГОШКА, *ы, ж., кул.* Корж, випечений на сковорідці; оладок. *Лангошка с'а п'ече в'лаб'дши.* Пор. угор. lángos 'оладок'.

ЛАНДЫШ, а, ч., *бот.* Конвалія звичайна (Convallaria majalis). *Ландыш росте в нас у г'р'оц'и та файно пахне.*

ЛАНДЫШОВЫЙ, а, е. Конвалієвий. *Ландышовый ц'віт.*

ЛАНЦ, *ца, ч.* 1. Довгий і товстий ланцюг. *Ланцом зайау'ють вус, куй ве'зут много д'ерева вад'др'ов.* Пор. угор. lánc т.с. 2. перен. Ряд, ланцюг людей. *У пер'ицум ш'ір'і мала май ве'лика родина йти: о'тиц', мати, ст'р'ыйна, та молод'иц'а пер'ший ланц, у'с'іх ц'ул'овала.*

ЛАНЦОК, *ц'ка, ч.* 1. Зменш. до **ланц**. *Ланц'ком при'ау'ють ко'р'ову.* 2. *заст.* Прикраса у вигляді стрічки з різнокольорових намистинок на шії дівчини. *Та'ка была ч'иношна д'івка, шчо на ко'же'зу нид'іл'у мала дру'гий ланцок.*

ЛАРМА, *ы, ж.* Сварка з бійкою. *Ба шчо с'а с'тало, шчо в су'с'іду ларма?* ♦ **Пуд'н'ати ларму** – те саме, що **лармовати**.

ЛАРМОВАНЕ́ [лар'мован'е], а, с. Намагання увірватися з криком, грюкотом куди-небудь. *Ото было та'ке лар'мован'е, шчо д'ітина с'а пере'нудила.* Пор. **лармовати**.

ЛАРМОВАТИ, *муйу, муйеш, недок.* Рватися куди-небудь з криком, грюкотом. *Иди вдо'при две'р'і, ко так лармуїе.*

ЛАСТУКА, *ы, ж., орн.* Ластівка (Hirundo). *Ластуки не сл'обудно к'ывати.*

ЛАСТУЧИН, а, е. Ластівчин. *Ластучине гн'іздо.*

ЛАСТУЧКА, *ы, ж.* Зменш.-пестл. до **ласт'ука**.

ЛА́Я [Лайа], *і, ж., заст.* Єврейське жіноче ім'я.

ЛА́ЯТИ [лайати], *лайу, лайеш, недок., кому.* 1. Проклинати. *Не лай с'вої'у д'ітин'і.* 2. Матюкати. *Деко не к'ynes'а, в'бы не лайати?*

ЛА́ЯТИСЯ [лайатис'а], *лайус'а, лайес'а, недок.* Клястися. *Лайлатис'а при л'уд'ох, шчо буи до нас не при'їде.*

ЛЕВЕНТ, а, ч., *заст.* Старшокласник, який проходив військові заняття за окупації Угорщиною в 1939–1944 рр. *Левенты с'а фурт з'и'р'овали.* Пор. угор. levente 'допривзник; член допривзничої організації фашистського характеру'.

ЛЕВЕРЕНДА *див. реверенда.*

ЛЕВЕШ, у, ч., *кул.* Бульйон. *Зварилам файный левеш ис'куруц'і.* Пор. угор. leves 'суп'.

ЛЕВО́Р, а, ч., *військ.* Револьвер, пістолет. *Н'і'миц'кый уф'іц'ір зай'шов до нас до'хыж из левором у руц'і, та мы с'а вс'і пере'пужали.*

ЛЕГКІ [л'іккі], *л'ехкых, мн., у ролі ім., анат.* Легені. *Баба бит'іжна на л'іхкі.* Див. ще **не'чунка** **л'ехка** (*див. печу́нка*).

ЛЕГІ́НИК [ліг'інік], а, ч. Зменш.-пестл. до **легінь**. *Бо'р'он'аво – файне село, лиш ко'бы не в і'ямі, та'кі в н'о'му легі'нікы, йак намал'ован'і.*

ЛЕГІ́НИНСЕ́ [ліг'інін'е], а, с. Парубкування. *Мін'і было то'гда не до легі'нін'а, бо треба было г'р'оші заробл'ати.*

ЛЕГІ́НИ́СКО [ліг'ініско], а, ч., *збільш.* Кре-мезний парубок. *Ото легі'ніско, а не кур'дуні'.*

ЛЕГІ́НИТИ [ліг'ініти], *н'у, ниш, недок.* Парубкувати. *Петро до'вог легі'нів.* Див. ще **легіньо-вати**.

ЛЕГІ́НИТИСЯ [ліг'інітис'а], *н'ус'а, нис'а, недок.* Удавати з себе парубка (про підлітка або старшого віком чоловіка). *Шче му с'мыры пуд но-*

сом не^м 'усохли, а вже бы с'а 'лігнів. Ужже 'майже 'д'ідо, а шче бы с'а 'лігнів.

ЛЕГІНІЩЕ [лігінішче], а, ч. Підліток. Його лігнішче 'ипний, вже з'роби заробл'ат. Див. ще лігнішч'ук, лігніч'ук, хлопч'іще.

ЛЕГІНІЩУВ [лігінішчув], чова, чово. Який належить підліткові. Лігнішчув 'реклик. Див. ще лігніч'ук.

ЛЕГІНІЩУК [лігінішчук], 'ка, ч. Те саме, що легініще.

ЛЕГІНСТВО [лігінство], а, с., зб. Парубоцтво. Сож'ярниц'ке лігінство – ото 'были все пубуйц'і.

ЛЕГІНСЬКИЙ [лігін'с'кий], а, е. Який властивий парубкові або стосується його. Лігін'с'кий сох'таш. Лігін'с'ка 'бд'іш.

ЛЕГІНЧУК [лігінчук], 'ка, ч. Те саме, що лігніще.

ЛЕГІНЧУК'УВ, 'кова, 'ково. Те саме, що лігнішчув.

ЛЕГІНЬ [лігін'], 'н'а, ч. Парубок. Тот лігін' невд'ловшен іграги. Пор. угор. legény т.с. Див. ще фат'т'юв.

ЛЕГІНЬОВАНЄ [лігін'ован'є], а, с. Те саме, що легінінс. Моє лігін'ован'є 'было не^мд'овгым.

ЛЕГІНЬОВАТИ [лігін'овати], 'н'уйу, 'н'уйеш, недок. Те саме, що легінінт.

ЛЕГІНЮВ [лігін'ув], 'н'ова, 'н'ово. Який належить парубкові. Лігін'ув 'лайбик.

ЛЕГОЛАБ [леголаб(п)], част., заст. Хоча б. Мож бы ч'їну 'мало пудн'ати, леголаб на 'сорок рубл'у. Пор. угор. legolább т.с.

ЛЕД [лед(т), л'уд(т)], 'леду, ч. Лід. Студеный йак лет (л'ут). На йазыку мн'уд, а на 'сирц'і л'ут.

ЛЕДАЯКИЙ [леда'який], а, е. Нікудишній, поганый. Леда'яка р'іпа с'а 'вродила 'т'огут.

ЛЕДАЯКО [леда'яко]. Присл. до леда'який. Леда'яко с'а 'д'ідо 'має, бо вже здр'овл'а не^мїе.

Л'ЕДВЫ, присл. Ледве. Л'едвы м'устиг на 'н'д'їзд.

Л'ЕДВЫ-Л'ЕДВЫ, присл. Ледь-ледь. Л'едвы-л'едвы йа до'несла вто б'ремено.

Л'ЕДВЫНЕ, присл. модал. (вст. сл.). Напевне, мабуть. Мар'іка, л'едвыне, с'а вернула.

ЛЕДОВЫЙ, а, е. Те саме, що леда'який 1. Ледава 'курка, 'вулиц'а.

ЛЕДЯНИЙ [лід'яний], а, е. 1. З льоду, льодовий. Лід 'ана до'рога. Див. ще леда'який. 2. Холодний, як лід. Лід 'ана во'да.

Л'ЕЖА, присл. Лежачи. Ты бы вс'е робив 'лежа. Див. ще ул'ежа.

Л'ЕЖАЛО, а, с. Місце, де лежать. Худоба 'має с'воєє 'лежало, а чил'адник с'воєє. Сторож 'має 'лежало в ко'лібі.

ЛЕЖАТИ, лежу, лежиш, недок. Лежати. ♦ Пласта (хреста) лежати – лежати в стані по-

вного фізичного знесилення. Та'кий слабый, шчо пласта (хреста) лежат.

ЛЕЖАЧКА, ы, жс., бот. Вероніка лікарська (Veronica officinalis).

Л'ЕКВАР, у, ч., кул. Варення, повидло. Йа д'ітинув 'ужже л'убила 'леквар. Пор. угор. lekvár 'повидло'.

Л'ЕЛЕНЦ, а, ч., заст. Те саме, що сиротінець. Пор. угор. lelenc(ház) т.с.

Л'ЕЛІК [лі'лик], 'ка, ч., ент. Метелик. За-лит'ів лі'лик до'хыш. ▲ Сл'іпый лі'лик, рідк. – те саме, що мышол'ув.

ЛЕМАК, 'ка, ч. 1. Представник частини мешканців Закарпаття (не сплутувати з лемками), які вживають частку лем 'лише, тільки'. 2. Прізвисько.

ЛЕН, у, ч., бот. Льон посівний, довгунець (Linum usitatissimum). Лен у нас 'мало ко 'с'їйав, май-буш – ко'л'он'і.

ЛЕНОВЫЙ [ле'новый], а, е. Льяний. Ленова со'рочка.

Л'ЕПАВЕЦЬ [лепавиц'], вц'а, ч., зневаж. Брудний чоловік, що рідко миється. Тот 'лепавиц' ачин'с'а 'н'їда не 'мыє, куй та'кий ву'н'ачый!

Л'ЕПАВЫЙ, а, е. Вкритий лепом, брудний (про тіло людини або тварини). Ут: а'коїі роботи вс'є т'іло 'лепаве.

Л'ЕПАВИТИ, ійу, ійеш, недок. Ставати брудним (про людину, тварину). Ут 'н'оту тай 'н'ор'оху с'коро 'лепавиіеш.

Л'ЕПАВКА, ы, жс., зневаж. Жін. до л'епавець.

Л'ЕПКАНЄ [лепкан'є], а, с. Кидання рідкої глини на стіну або стелю. На 'лепкан'є од'ноїі 'хыжі т'реба 'много 'часу. Пор. л'епкати.

Л'ЕПКАТИ, айу, аш (айеш), недок., л'ЕПНУТИ, ну, неш, док., буд., заст. Кидати рідку глину на стіну або стелю. Ц'їлыми дн'ами 'лепкалам 'хыжу.

Л'ЕПНУТИ див. л'епкати.

Л'ЕПЧИТИ [леп'чити], 'чит, недок. Щільно прилипати. Сніг ле'чит обол'о'кы. Куй с'а прус'тудиш, та гыртан'кы ти ле'чит з'нойом.

Л'ЕПЧИТИСЯ [леп'читис'а], 'чиц'а, недок. Щільно вкритися чим-небудь. Шч'ос'ми с'а гыртан'кы ле'чат ут со'лоткого.

ЛЕТ, а, ч. Політ. Куй им був брамк'ф'ом та ймн'авим 'л'опту на 'лету.

Л'ЕТИЩЕ [лі'тишче], а, с., ав., заст. Аеродром. Л'етишче 'было ко'лис'у 'Бушчин'і. Пор. чes. letiště т.с.

ЛЕТРИКА [лі'трика], ы, жс. Електрика. Ни л'із'на таландера, бо лит'рика т'а в'біє.

ЛЕТРИКАШ [літри'каш], 'ша, ч. Електрик. Наш сус'ід – лит'рикаш, та все нам шч'ос' пот'равит, куй т'реба.

ЛЕТРИЧНИЙ [лит'ричний], а, е. Електричний. *Лит'ричне с'вітло. У перший раз лит'ричне с'вітло було нам великим чудом.*

ЛЕЧІЙ див. **ЛЯЧІЙ**.

ЛІБІНЧ, у, ч. ? *Не хочеш ис'у й'їду й'їсти? Та й'їш'либінч з мур'ан'ками.*

ЛИВЧ, 'ча, ч. Люшня (деталь у возі). *Дур'ний ги ливч.* Пор. угор. lőcs, н.в.нім. Leuchse т.с.

ЛІЗЬКАТИ [лис'кати], айу, аш (айеш), *недок.* 1. Проводити язиком по кому-, чому-небудь, доторкуватися язиком до когось, чогось; лизкати. *Д'їти-на лис'кала мид'аник.* 2. Бути дуже вибагливим у їжі, намагатися їсти тільки щось смачненьке. *Наша д'ївка не хоче й'їсти хут'-щчо, лиш бы лис'кала.*

ЛІЙКА, ы, ж., рідк. Ополоник. Див. ще **варі-ха**, **веліка ожийця**, **спил'ачка**.

ЛІНДІЙ [Лин'дий], йа, а. Прізвисько.

ЛІНДИК, а, ч. *анат.* Відросток, клітор. *Іди субі на 'мат:ерин'линдики (лайка).* Пор. рум. lindic т.с.

ЛІНІЙКА [ли'нийка], ы, ж. Лінійка.

ЛІНІЙКОВИЙ, а, е. Який у лінійку. *Линий-ковий 'зошит.*

ЛІНІЯ [лин'и́я], і, ж. Лінія.

ЛІНТА, ы, ж. Сочевиця (Lens esculenta). Пор. рум. linte т.с.

ЛІПНИК, 'ка, ч., *бот.* Підмаренник чіпкий (Galium aparine). Див. ще **світліця**.

ЛИПНИКЫ, 'ку, мн. Мікротопонім, що називає частину поля біля села Бороняво.

ЛИПОВИЙ, а, е. Ліповий. *Ліпова 'тийа.*

ЛИСНИЦЯ [лис'ниц'а], і, ж. Дика яблуня та її плід. *Из лис'ниц'ї дужче квасне 'яблыкo.*

ЛИХОТІТИСЯ [лихo'титис'а], 'тич'а, *недок.* Нудити, млоїти. *Лихo'тиц'а й'їу ут:уц'ного мн'аса.*

ЛИЦАТЫЙ, а, е. Те саме, що **буцн'атий**. *Лиц'ата д'ївка.*

ЛИЦЕ, 'ца, с. 1. Обличчя. 2. *перен.* Честь, гідність, достоїнство. ♦ **Мати лице** – бути гідною, порядною людиною; **Не мати лиц'а** – бути безсовісним, непорядним. *Ота жо'на не 'маєе лиц'а.*

ЛИЦОВИЙ [лиц'овий], а, е. Лицьовий.

ЛИЧКО, 'ка, с. Зменш.-пестл. до **лице**, лічко.

ЛІШКЫ, шок, мн. Надлишок. *Лішкы 'тдоїї кув'баскы, й'аку м не 'до'їйла, уз'алам ис:дб'ов.*

ЛІШНИЙ [лишн'ий], а, е. Зайвий. *Лішн'ых з'роши не б'в'вайе.*

ЛЫБАВИЙ, а, е. Який погано лежить (про одяг на людині). *Лыбава св'ита.*

ЛЫБЫ, лыб(п), мн. Одяг на людині, що помітно більший, ніж потрібно, за ростом і розміром. *Ото, не'боре, на 'тб'ї не 'ануц, ай й'ак'ис'лыбы.*

ЛЫГАВИЙ, а, е. 1. Незакріплений, розрегульований, розхитаний. *Лыгавий 'агош.* Див. ще **розлыганий**. 2. Те саме, що **лымпавий**. *Лыгава жо'на.*

ЛЫГАВО. Присл. до **лыгавый** 1, 2. *Лс'ї д'вир-ц'ї лыгаво сто'їат.*

ЛЫГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **кывати** 1. *Не 'лыгай 'лавиц'у'в.*

ЛЫГАТИСЯ [х'липатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Те саме, що **кыватися** 1. *Не 'лыгайс'а на стул 'ц'ови, бо гет го роз'лыгаиш.*

ЛЫГОШ, а, ч., *зневаж.* Повільний чоловік. *Тот 'лыгош буде вто 'дб'вого робити.*

ЛЫГОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **лыгош**.

ЛЫМПАВИЙ, а, е. Повільний. *Лымпавий чу-лу'вік.* Див. ще **лыгавый** 2.

ЛЫМПАВО. Присл. до **лымпавый**. *Дуже лымпаво 'ходить o'ти жо'на.* Див. ще **лыгаво** 2.

ЛЫМПАК, 'ка, ч., *зневаж.* Вайлуватий чоловік. *Тот лымпак 'скоро вто не' в'чинит.*

ЛЫМПАНЕ [лымпан'е], а, с. Плентання. *Ото й'ого лымпан 'е мене дуже 'сердит.* Пор. **лымпати**.

ЛЫМПАНЯ [лымпан'а], і, ж., *зневаж.* Жін. до **лымпак**.

ЛЫМПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Повільно йти, плентатися, чвалати. *Дб'вого лымпали, 'заки дуй'їли думу.* Див. ще **телемпатися**.

ЛЫНГАРИТИ, р'у, риш, *недок.* Те саме, що **лодарьовати**.

ЛЫНГАРЬ [лын'гар'], р'а, ч., *зневаж.* Те саме, що **лодарь**. Пор. угор. lingár 'довгоногий'.

ЛЫНГАРЬНЯ [лын'гар'н'а], і, ж., *зневаж.*, зб. Те саме, що **лодарьян**.

ЛЫНГАРЬОВАНЕ [лын'гар'ован'е], а, с. Те саме, що **лодарьоване**.

ЛЫНГАРЬОВАТИ [лын'гар'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.* Те саме, що **лынгарити**.

ЛЫНГАРЬОВАТЫЙ [лын'гар'оватый], а, е. Ледарюватий. *Лынгар'овата д'ївка.*

ЛЫНГАРЬСТВО [лын'гар'ство], а, с. Те саме, що **лодарьоване**.

ЛЫНГАРЬСЬКИЙ [лын'гар'с'кий], а, е, *зневаж.* Те саме, що **лодарьський**. *Лынгар'с'ка 'банда.*

ЛЫТКА, ы, ж., *анат.* Литка.

ЛІВАК [л'ївак], 'ка, ч. Лівша (чоловік, хлопець). *У мене вук л'ївак, 'тише 'л'їву'в рук'ов.*

ЛІВАЧКА [л'ївачка], ы, ж. Жін. до **лівак**.

ЛІВИТИ [л'ївити], вл'у, 'виш, *недок.* 1. Ослабляти напруження, поступатися. *Аж не 'хочеме o'ден 'одному л'ївити, та 'мусиме с'а св'а'жати.* 2. л'ївит. Пом'якшати (про погоду – потепління після морозів). *Зачало л'ївити.*

ЛІВКЫЙ [л'ївкый], а, е. 1. Слабо натягнутий; слабо скручений. *Сис' друт на 'пловови 'доста л'ївкый, похл'ан.* *Л'ївка 'нитка* (слабо скручена). 2. Який має м'який характер, поступливий. *Л'їв'кий чулу'вік.*

ЛІВКО. Присл. до **лівкый**.

ЛІГАНЕ [л'іган'е], а, с. Лягання. *Пуз'и'е л'іган'е – додвге спан'е.* Пор. **лігати**.

ЛІГАТИ [л'ігати], гайу, л'ігаш (гайеш), *недок.* Лягати. ♦ **Лежати хреста** – лежати колодою. *Так с'а змучив, шчо лежить хреста.*

ЛІЖАК [лі'жак], ка, ч. Лижник. *Ба ко з вас, хлџці'і, майдобрий ліжак?*

ЛІЖАНЕ [лі'жан'е], а, с. *Тот д'іт'вак дуже л'убит ліжан'е.* Пор. **ліжатися**.

ЛІЖАРЬ [лі'жар'], р'а, ч. Те саме, що **ліжак**.

ЛІЖАТИСЯ [лі'жатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Кагатися на ліжах. *Д'іти с'а л'уб'ат л'іжати.*

ЛІЖИ [ліжі], ліж(ш), мн. Лижі.

ЛІЗЬКАТИ [л'іс'кати], кайу, л'із'каш (кайеш), *недок.*, дит. Лягати. *Цил'ку, л'іс'кай коло мамки.*

ЛІК [лі'к], у, ч. Ліки. *Ку'му йе вік, ту'му йе й л'ік.*

ЛІКЫ [лі'кы], ку, мн. Ліки.

ЛІНІТИСЯ [л'інітис'а], л'ініц'а, *недок.* Линяти: втрачати шерсть (про тварину), волосся на голові (про людину), міняти шкіру (про гадюку) і т.д. *Кут с'а зачав л'інити.*

ЛІНІТИСЯ [л'інітис'а], н'ус'а, нис'а, *недок.* Лінуватися. *Не л'ініс'а принести до'хыж дрџв.*

ЛІНІОХ [л'ін'ох], ха, ч. Лінива людина. *Іди на дрџва, не бут' такым л'ін'ухом.*

ЛІПКЫЙ [л'іп'кый], а, е. Липкий. *Хл'іб вал'кый – на зубы л'іп'кый.*

ЛІСА [л'іса], ы, ж. 1. *рідк.* Невеликі ворота, виплетені з лози. *Типур' мало в кого л'іса місто вурт.* 2. Виплетена з лози сітка для сушіння фруктів на сонці. *Прувбер'тай с'ливы на л'іс'і, та май скоро усухнут.*

ЛІСКА, ы, ж. 1. Зменш. до **ліса 1, 2.** бот., *заст.* Те саме, що **ліщана**.

ЛІСКОВЕЦЬ [л'іско'виц'], кџв'ца, ч., бот. Плід (горішок) ліщини. *Л'іско'виц' – ото л'ісковый ур'іх.*

ЛІСКОВЫЙ [л'ісковый], а, е. Те саме, що **ліщановый**. *Л'іскові ур'іхы.*

ЛІТАНС [л'ітан'е], а, с. Літання.

ЛІТАТИ [л'ітати], айу, аш (айеш), *недок.* Літати.

ЛІТЕПНЫЙ [л'ітепный], а, е. Який має кімнатну температуру. *Л'ітепна вода.*

ЛІТЕР [лі'тер], а, ч. Міра об'єму рідини 1 літр. *Прџдала три літры моло'ка.* Див. ще **літра**.

ЛІТОВАТИСЯ [л'іто'ватис'а], ту'йус'а, ту'йес'а, *недок.* Літувати. *Л'іто'валис' мес'а в н'ар'іц'і, бо хыжу с'ме роз'нєллі.*

ЛІТРА [лі'тра], ы, ж., *рідко.* Те саме, що **літер**. *Упив літру зур'ікы.*

ЛІТРџВКА [лі'трџвка], ы, ж. Літрова пляшка, банка. *Одна в н'а літрџвка з вином, а шче дві – з џлолом.*

ЛІТУЧЫЙ [л'і'тучый], а, е. Літаючий. ▲ **Лі'туча мыш** *див. мыш.*

ЛІЧЭНЫЙ [лі'ченый], а, е. Лікований. *Тот чулувік л'іченый дох'торами, айбо не л'улі'ченый.*

ЛІЧІТИ [л'і'чити], л'ічу, л'ічиш, *недок.* Рахувати, лічити. *Такый малый, а вже знайе л'і'чити дрџші.*

ЛІЧІТИ² [л'і'чити], л'ічу, л'ічиш, *недок.* Лікувати. *Дох'торы на вто вбы л'і'чити л'у'ди.*

ЛІЧІТИСЯ [л'і'читис'а], л'ічус'а, л'ічис'а, *недок.* Лікуватися. *Аш т'а бо'лит, та л'ічис'а.*

ЛІЧІНС [л'і'чін'е], а, с. Лікування. *Задар'н'ым л'і'чін'ом с'а не л'улі'чиш.*

ЛІЩАНА [л'іщ'чана], ы, ж., бот. Ліщина звичайна (*Corylus avellana*). *Із л'іщ'чаны ф'айн'і тычкы на па'сул'і.* Див. ще **ліска**.

ЛІЩАНКА [л'іщ'чанка], ы, ж. Тичка з ліщини. *Л'іщчан'ками тычат па'сул'і.*

ЛІЩАНКОВЫЙ [л'іщчан'ковый], а, е. Те саме, що **ліщанџвый**. *Л'іщчан'кова тычка.*

ЛІЩАННИК [л'іщчан'ник], ка, ч., зб. Ліс з ліщини. *У л'іщчан'іку рус'тут дрџбы пудл'існикы.*

ЛІЩАНОВЫЙ [л'іщчан'овый], а, е. Ліщиновий. Див. ще **ліщанкџвый**.

ЛЛЯТИ [л':ати], л':у, л':еш, *недок.* 1. Лити (рідину). 2. Лити (про розплавлений метал). 3. Бетонувати. *Нын'і буде'ме л':ати тарадичі.*

ЛЛЯТЫЙ [л':атый], а, е. 1. Литий (про рідину). *Л':ата з гелеты во'да.* 2. Вилитий (про метал). *Л':атый звун.* 3. З бетону, бетонований. *Лс'і тарадичі не мурован'і ай л':ат'і.*

ЛОБОДА, ы, ж. Низької якості їжа, зварена з усякої рослинності. *Зваріла'м мало лџбџды.*

ЛОВГАВЫЙ [лџв'гавый], а, е. Який хитається. *Лџвгавый стџвп (чулувік).*

ЛОВГАНЕ [лџвган'е], а, с. Хитання; колісання. *Ты, Петрику, свџйым лџвган'ом стуліц'ис' розлџгав.* Пор. **лџвгати**.

ЛОВГАТИ [лџвгати], айу, аш (айеш), *недок.* Хитати; колісати. *Лџвгай ко'лыску, та май скоро застит д'ітина.*

ЛОВГАТИСЯ [лџвгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Хитатися; колісатися. *Не лџвгайс'а на стул'ч'џви.* Пор. угор. **lóg** т.с.

ЛОВГОВАНЕ [лџв'гован'е], а, с. Те саме, що **лодарџванс**.

ЛОВГОВАТИ [лџв'говати], ту'йу, ту'йеш, *недок.* Те саме, що **лодарџвати**. Пор. угор. **lóg** т.с.

ЛОГЫН, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **лодарь**.

ЛОДАРИТИ, р'у, риш, *недок.* Те саме, що **лодарџвати**.

ЛОДАРЬ [лодар'], а, ч., *зневаж.* Ледар. *Лодар' не хоче рџбити.* Див. ще **лынгарь**, **лџгын**, **нероб**, **плџнгур**.

ЛОДАРЬНЯ [лодар'н'а], і, ж., зневаж. Зб. до лодарь. Лодар'н'а не хоче робити, лиш бітангу-йе. Див. ще **лынгарья**.

ЛОДАРЬОВАНЕ [лодар'оване], а, с. Байдикування, ледарювання. Муй сын робити не хоче, пушов у лодар'ован'е. Див. ще **лынгарьоване**, **лынгарьство**, **ловгьоване**, **лодарьство**, **плунгуроване**, **плунгурство**. Пор. **лодарьовати**.

ЛОДАРЬОВАТИ [лодар'овати], 'р'уйу, 'р'уйеш, *недок.* Ледарювати. Лодар'овати мож, аж йе на т'а куму робити. Див. ще **лынгарнти**, **лынгарьовати**, **ловговати**, **лодарнти**, **плунгуровати**.

ЛОДАРЬОВАТЫЙ [лодар'оватый], а, е. Ледачкуватий.

ЛОДАРЬСТВО [лодар'с'тво], а, с. Те саме, що **лодарьоване**.

ЛОДАРЬСЬКИЙ [лодар'с'кий], а, е, зневаж. Який властивий лодареві або стосується його. Лодар'с'кий с'в'іт. Лодар'с'ка банда.

ЛОДАРИУВ [лодар'ув], ова, ове. Який належить ледареві. Лодар'ова п'ос'ц'іл'.

ЛОЙДА [л'ойда], ы, ч., ж., зневаж. Людина (переважно жінка), що завжди ходить у брудному одязі.

ЛОКОТЬ [л'окот'], кт'а, ч. 1. анат. Лікоть. 2. перен., *заст.* Стара міра довжини (відстань від ліктя до кінця пальців).

ЛОМІТИ, л'омл'у, ломиш, *недок.* Ламати. ♦ **Лумл'а г'ол'ов'ов** – дуже швидко. Прибіг лумл'а г'ол'ов'ов.

ЛОПАТКА, ы, ж. 1. Мала лопата. 2. анат. Лопатка. 3. Стручок тичної квасолі. Шче не льыковата лопатка.

ЛОПАТКЫ, ток, мн. 1. Стручки тичної квасолі. Лопаткы с'огду файно с'а вродили. 2. кул. Страва з незрілих стручків квасолі. Наварилам лопаток.

ЛОПЫНДАНЯ [лопындан'а], і, ж., вульг. Жінка з повним обличчям, товста, вайлувата. Ба де эта лопындан'а пушла?

ЛОПЫНДАТЫЙ, а, е. 3 повним обличчям, товстий, вайлуватий. Лопындата жо'на.

ЛОПЫЦКАНЕ [лопыцкан'е], а, с. Швидка й неякісна робота. Ис та'кого лопыцкан'а н'іч файне не уйде. Пор. **лопыцкати**.

ЛОПЫЦКАНИК, а, ч., зневаж. Той, який робить швидко і неякісно. Сис' шифон та'кий не валовиен, бо його вчинив оден лопыцканик. Див. ще **малацканик**.

ЛОПЫЦКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Робити що-небудь швидко й неякісно. Ото та'кий майстер, шчо скоро лопыцкати, зашто й робота в н'ого не файна.

ЛОПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ЛОПНУТИ** [л'опнути], ну, неш, *док.* 1. Видавати звук «лоп!»

при падінні в рідину. Упав камін' у в'оду, лиш л'опнуло за ним. Ко другому й'аму копле, тот сам у н'у л'опне. Див. ще **лопопіти** 1. 2. перен., зневаж. Говорити що-небудь неозв'язно, окремими словами. Она все шчус' дур'не л'опне.

ЛОПНУТИ *див.* лопкати.

ЛОПОЙДА [л'опойда], ы, ж., зневаж. 1. рідк. Те саме, що **лопотень**. 2. Прізвище.

ЛОПОНІТИ [лупун'іти], 'н'у, лопоніш, *недок.* 1. Те саме, що **лопкати** 1. Тихо бут'те д'іти, бо по'мечу вас у болото, буде'те лупун'іти (жарт). 2. зневаж. Базікати. Таке лопочеш, шчо н'ішчо в дві тр'іскы в'з'ати. Див. ще **лопотати**, **тросконіти**, **троскотати**, **цорконіти**, **цоркотати**, **чіпінлати**.

ЛОПОТАЛО, а, ч., зневаж. Те саме, що **лопотень**.

ЛОПОТАНЕ [л'опотан'е], а, с. 1. Видавання звука «лоп!» при падінні в рідину. Звир'ху м'етали камін'ом, та лиш ч'улос'а лопотан'е в'озир'і. 2. зневаж. Базікання. Уд'д'овгого лопотан'а жун у чулу'віка с'а може й голо'ва рузбул'іти. Пор. **лопотати**.

ЛОПОТАТИ, л'оп'отчу, л'оп'очеш, *недок.* Те саме, що **лопоніти**. Шчо лопочеш дур'не?

ЛОПОТЕНЬ [л'опутин'], тн'а, ч., зневаж. Базікало. Тот лопутин'у с'е лопоче, шчо робиц'а в хьжжи. Див. ще **лоп'ойда**, **лоп'отало**, **троскотало**, **троскотень**, **чіпіндало**, **чіпіндош**.

ЛОПОТЛИВЫЙ [лупутливый], а, е, зневаж. Який любить базікати, балакучий. Ото дуже лупутлива жо'на. Див. ще **чіпіндавый**, **чіпіндливый**.

ЛОПТА, ы, ж., спорт. М'яч. Лопта йе гум'йова, кожана. ♦ **Бити л'опту**, спорт. – те саме, що **лоптатися**. Д'іти л'убл'ат бити л'опту.

ЛОПТАНЕ [лоптан'е], а, с. Гра в м'яча. Муй унуч из лоптан'ом заб'ыват і за й'іду. Пор. **лоптатися**.

ЛОПТАТИСЯ [лоптатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Грати в м'яча. У вош'к'ол'і с'а л'іти лоптайт' кажэ'ый дин'. Див. ще **бити л'опту** (див. **лопта**).

ЛОПОТЧКА, ы, ж., спорт. Зменш. до **лопта**. **ЛОПУШИНЕ** [лупушин'е], а, с., зб., бот. Зарості лопуха. Із-за того лупушин'а буш н'іч не хоче рос'ти. Див. ще **лопушнік**.

ЛОСА, ы, ж., *заст.* Облігація державного займу в населення. При рус'кых мус'іліс'ме купов'ати лосы. Пор. *чес.* los 'виграшний лотерейний білет', *словац.* los, *нім.* Los т.с.

ЛОСКОМ, присл. Нерухомо. Лежав лоском у постели, шчо ни муг уст'ати.

ЛОШУК [лушук], ка, ч. Жеребець віком близько одного року. Лушук – ото вже файный коник.

ЛУБОК, пка, ч. Задник взуття, каблук. Абы с'а не с'хожжовав, на лубок приб'ивали шп'іц.

ЛУГ [луг(х)], гу, ч., *бот.* Глід одноматочний (Crateagus monogina). *Чай з лугу дуже добрий ут сирц'а.*

ЛУГЕР, у, ч., *бот.* Те саме, що **команіяця**. *Лу-гер дуже л'убит марга.* Пор. угор. lóhere т.с.

ЛУДНИЙ, а, е. Нудний. *Лудний дин'у мене нын'і, бо не майу роботи.*

ЛУДНО, присл. Нудно. *Мойому чулувікови н'ігда не лудно, бо в:ун усе в робб'от'і.*

ЛУЖКА [лушка], ы, ж., *род. мн.* лужок, рідко. Те саме, що **постіль**. *Давно в хыжи не было много лужок, а вдна велика на вс'іх.*

ЛУЙТРА, ы, ж. Дерев'яна драбина. *Пб луйтр'і йдут на пуд вад'на хл'ів.* Пор. угор. létra, нім. Leiter т.с.

ЛУКОВАТЫЙ, а, е. Дугастий. *Луковата тычка.*

ЛУКСОШ, а, ч., *заст.* Легковий автомобіль. *Давно в се'л'і був дис'п'о вден луксош.* Пор. угор. luxusautó 'автомобіль-люкс'.

ЛУКСОШНИЙ, а, е. Люксовий. *Купивим си луксошн'і біцикл'і.*

ЛУМУЗЛОВАНЕ [лумузлован'е], а, с. Гримання, грюкання. *Учулам серед ночі лумузлован'е у сус'іду.* Пор. **ломозловіати**.

ЛУМУЗЛОВАТИ, лумузлуу, луйеш, *недок.* Гримати, грюкати. *Ба ко там лумузлуйе в д'вир'і?*

ЛУПАК, ка, ч. Великий кусок хліба, сала, сиру і т.д. *Удр'ізала ковдошови лупак хл'іба тай'мало солодныи.*

ЛУПАТИ, пайу, лупаш (пайеш), *недок.* 1. Колупати, лупати, розколювати. 2. лупат (лупайе), *недок.* Боліти пульсуючим болем. *Деколи дуже н'а лупат (лупайе) голова.* 3. Їсти з великим апетитом багато їжі. *Тот так солоднину лупат, з'бы н'ігда ни йів.*

ЛУПАТИСЯ [лупатис'а], ац'а, *недок.* Відлущуватися, тріскатися. *Шчус'с'к'іна зачала лупатис'а.*

ЛУПИНА, ы, ж. Лушпайка картоплі, яблука і под. *У тебе лупина з р'іны дуже тувста.*

ЛУПІТИ, лупл'у, лупиш, *недок.* 1. Лупити. 2. Скалити. ♦ **Лупити зуби**, *вульг.* — скалити зуби, сміятися. *Шчо лупиш зуби?* Див. ще **уціліятися**.

ЛУПІТИ, лупл'у, лупиш, *недок.* Те саме, що **лупкати**. *Лупив у'бубен з ус'ой'і силы.*

ЛУПКАНЕ [лупкан'е], а, с. Ударення, стукання, биття; лупцювання. *Ут:ого лупкан'а йа с'а пробудила.* Пор. **лупкати**.

ЛУПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ЛУПНУТИ**, ну, неш, *док.* Ударяти, стукати, бити; лупцювати. *Ба ко так лупкайе в'оболок? Мати го лупкат, бо нечесный.*

ЛУПНУТИ *див.* **лупкати**.

ЛУПУР, а, ч., *вульг.* Дурень; пустомеля. *Шчо того лупура слухати: н'іч разумного не впувіст.* Пор. рум. lupul, лат. lupulus 'вовк'.

ЛУПША, і, ч., *ж.*, *зневаж.* Глитай. *Тот лупша бы пус'віта зажер, обы мух.*

ЛУРА, ы, ж. Труба для стоку води. *Лурб'в'ода те'че пуд мостком.* 2. Те саме, ще **цівка** 1. Пор. нім. Rohr 'труба'.

ЛУСКАНЕ [лускан'е], а, с. Те саме, що **дуркане**. *Ба шчо за лускан'е в д'веп'і?* Пор. **лускати** 2.

ЛУСКАРЬ [лускар'], р'а, ч. Те саме, що **аршув**.

ЛУСКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ЛУСНУТИ**, ну, неш, *док.* 1. Тріскати. *На кунци ба'туг лускат.* 2. Те саме, що **дуркати**. *Так ми лускат у гулу'в'і!*

ЛУСКОНІТИ [лускун'іти], н'у, ниш, *недок.* Ударяти по чому-небудь часто й несильно. *Ба ко там лусконит по в'оротах?*

ЛУСКОТАНЕ [лускотан'е], а, с. Те саме, що **лускане**. Пор. **лускотати**.

ЛУСКОТАТИ, к'бчу, к'очеш, *недок.* Те саме, що **лускати** 2.

ЛУСНУТИ *див.* **лускати**.

ЛУТРІЯ [лутр'ія], і, ж., *рідк.* Лотерея. Пор. угор. lutri т.с.

ЛУФЫС, *невідм.*, *вульг.* 1. Дуля, фіга. *На с'уй р'обб'от'і луфыс заробиш.* 2. *перен.* Дурень, нездара. *Ото не'чулувік, ай луфыс.*

ЛУФТ, у, ч. (Свіже) повітря. *Удоп'ри мало д'вир'і, най іде луфт, бо н'ічим д'ыхати.* Пор. нім. Luft т.с.

ЛУФТОВАНЕ [луфтован'е], а, с. Провітрювання. *Ут:войого луфтован'а вч'инилос'а студено в'хыжи.* Пор. **луфтовати**.

ЛУФТОВАНИЙ, а, е. Провітрюваний. *Луфтована хыжа.*

ЛУФТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.* Провітрювати. *Не'луфтуйте дуже хыжу, бо буде студено.* Див. ще **фрішіяти**.

ЛУФТОВАТИСЯ [луфтоватис'а], туйус'а, туйес'а, *недок.* Провітрюватися. *Аш ти душно, та йди на двур луфтуйс'а.* Див. ще **фрішіятися**.

ЛУЧ, ча, ч. Промінь. *У сик'тимбр'і луч'і с'бн-ц'а вже слабі.*

ЛУЩИТИ [лушчити], чу, чиш, *недок.* Теревити качани кукурудзи, луштити горіхи, стручки квасолі, гороху і под. *Луштити пасул'і, ст'руче.*

ЛУЩИТИСЯ [лушчитис'а], чич'а, *недок.* Теревитися, луштитися (про качани кукурудзи, горіхи, стручки квасолі, гороху і под.). *Пасул'і с'а лушчат лехко.*

ЛУЩИНЕ [лушчин'е], а, с. Процес, при якому теревлять, лушать качани кукурудзи, стручки квасолі, гороху і под. *Треба с'а брати за лушчин'е ст'руча, бо вже не'йе кур'ом тай с'вин'ати мела-йу.* Пор. **луштити**.

ЛЬОГАНЕ [л'оган'е], а, с. Жлуктання. *У тул'кого л'оган'а ви'на д'ідо рузбул'іас'а.* Пор. **льогати**.

ЛЬОГАТИ [л'огати], айу, аш (айеш), *недок.* Жлуктити. *Кул'ко ты будеш л'огати того в'на?*

ЛЬОНДРА [л'ондра], ы, ж., *вульг.* Те саме, що **кўрва**.

ЛЬОНДРИЩА [л'ондрища], а, ж., *вульг.* Згруб. до **льбидра**. *Ота л'ондрищча н'їкого с'а не' ган'бит.*

ЛЬОПАНЕ [л'опан'е], а, с. Бризкання грязюкою. *Уд л'опан'а д'їтвака у'с'а м зал'опана.* Пор. **льопати**.

ЛЬОПАТИ [л'опати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ЛЬОПНУТИ** [л'опнути], ну, неш, *док.* Бризкати грязюкою. *Йурику, не скачи по болотови, бо л'опаш на н'а.*

ЛЬОПКАТИ [л'опкати], айу, аш (айеш), *недок.* Хлюпати. *Л'опкат вода в'їдр'ї, куй го не'сеш.*

ЛЬОПКАТИСЯ [л'опкатис'а], ац':а (айес'а), *недок.* Вихлюпуватися. *Май'файно не'си в'їдро, бо л'опкайес'а в т'а вода.*

ЛЬОПНУТИ *див.* **льопати**.

ЛЬОФА [л'офа], ы, ж. Те саме, що **кўрва**. Пор. пол. losha 'свиноматка', словац. діал. l'acha 'легко-важна жінка', нім. діал. Löse 'свиноматка'.

ЛЮБАС [л'убас], 'са, ч. Коханець. У *Полан'ї* *было много л'убасу.* Див. ще **любно**, **фраєр**.

ЛЮБА́СКА [л'убаска], ы, ж. Жін. до **лубас**.

ЛЮБА́СОЧКА [л'убасочка], ы, ж. Ласк. до **лубаска**. *Ми'гал'ку, ко т'воїа л'убасочка?*

ЛЮБИМО [л'убимо], *присл.* Любо. *А йа н'р'а-ду в'н'ого на кул'їн'ох, коли л'убимо было.*

ЛЮБИТИ [л'убити], л'убл'у, л'убиш, *недок.* 1. Любити; кохати. 2. Хотїти, бажати. *Л'убив бы м увид'їти, шчо з'моб'їых унуку уїде.*

ЛЮБИТИСЯ [л'убитис'а], л'убиц':а, *недок.* 1. Любитися; кохатися. 2. Подобатися. *Ми'н'ї л'убиц':а Ми'гал'.* Див. ще **дїчитися**.

ЛЮБИ́ЩЕ [л'убишче], а, ч., *поет.* Коханий, суджений. *Йак заплачеш, молодїце, у т'рит'у'сере-ду, йак т'а вдарит твуй л'убишче по'ныску спереду.*

ЛЮ́БКА¹ [л'упка], пкы, ж., *род. відм. мн.* л'убок. Те саме, що **лубаска**. *Кул'ко в т'а, Йїуро, л'убок?*

ЛЮ́БКА² [л'упка], пкы, ж., *бот.* Те саме, що **дьюндючкї**.

ЛЮ́БКО [л'упко], а, ч. Те саме, що **лубас**. *Сама м т'р'аву столо'чила, сама йї п'ок'ошу, сама м л'упка р'ос'ердила, сама го п'п'р'ошу.*

ЛЮ́ОВАНЕ [л'убован'е], а, с. Процес, при якому закохани пестять одне одного; кохання. *Йїх л'убован'е не' было д'овгым, бо в'з'али го на в'ойну.* Див. ще **миловане**.

ЛЮД *див.* **лед**.

ЛЮ́ДЕ [л'уде], ди, мн. 1. Люди. 2. Чоловіки. *Зыйш'лис'а л'уде тай'жоны.*

ЛЮ́ДСЬКЫЙ [л'уц'кый], а, е. 1. Людський; порядний. *Уч'їнити чл'адникови д'обре – с'есе л'уц'ке д'їло.* *Л'уц'ка д'їтина.* 2. Який належить або властивий чоловікові. *Есе не' жун'с'кый, ай л'уц'кый с'ведер.* *Есе л'уц'ке, а не' жун'с'ке д'їло.* 3. Приватний (недержавний, неколективний). *Лс'ї го'роды не' кал'г'оз'н'ї, ай л'уц'к'ї.*

ЛЮКАСТОВАНЕ [л'укастован'е], а, с. Причепурювання. *Уд л'укастован'а Мар'їка май гли-тїт.* Пор. **люкастовати**.

ЛЮКАСТОВА́ТИ [л'укастовати], туйу, туйеш, *недок.* Чепурити. *Л'укастуйу дун'ку, бо йде до ц'еркви.*

ЛЮКАСТОВА́ТИСЯ [л'укастоватис'а], туйу-с'а, туйес':а, *недок.* Чепуритися. *Ан'ц'а с'а л'убит л'укастовати.*

ЛЯ́ЦЬКА [л'ац'ка], ы, ж., *буд.* Зменш. до **ляця**.

ЛЯ́ЦЯ [л'ац'а], і, ж., *буд.* 1. Лага, рейка, планка, дощечка. *Под'алуї у'с'у л'ац'у.* 2. Штахетина в штахетнику. *Удор'валас'а л'ац'а в п'л'от'ї.* Пор. угор. lés т.с.

ЛЯ́ЧІЙ [л'ачи], **ЛЕЧІЙ**, л'ажу, л'ажеш; *мин.ч.* л'аг (л'ах), л'уг (л'ух), л'агли, легли, *док.* Лягти.

ЛЯ́ЩОК [л'ашчок], чку, ч., *бот.* Конюшина лучна (Trifolium pratense). *Корова л'убит'настис'а в л'ашчку.* ▲ **Б'їлий** л'ашчок *див.* **білий**.

М

МАВІПҀН, на, ч., *зоол.* Те саме, що **моймҀн**.

МА́ГНІШ [магніш], а, ч. Магніт. *Т'агне йї до йагод, йак до магніша.* Пор. угор. mágnés т.с.

МА́ГНІШОВЫЙ, а, е. Магнітний. *Магнішова п'ут'кова.*

МА́ДЯР [мад'ар], а, ч. 1. Угорець. 2. Прізвисько (українця). *Мад'аром пруз'вали шче п'рад'їда, бо в:ун уб'увс'а в нувї ч'їжмы та при л'уд'ох с'а'зачав хвалити: «Т'акый им си, йак мад'ар!»*, та так с'а за ним тай за його вс'ов'фамелїїов'ї в'стало.

МА́ДЯРИЗЛОВА́НЕ [мад'аризлован'е], а, с. Говоріння по-угорськи. *Йа с'того мад'аризлован'а н'їч не' п'ор'узумїла.* Пор. **мадяризовати**.

МА́ДЯРИЗЛОВА́ТИ [мад'аризловати], луйу, луйеш, *недок.* Говорити по-угорськи. *Они там ме'жи с'б'б'в про шч'ос'мад'аризловали.*

МА́ДЯРІСКО [мад'ариско], а, ч. Кремезний угорець. *Ото ч'итавый мад'ариско!*

МА́ДЯ́РКА [мад'арка], ы, ж. Жін. до **ма́ляр 1**. *Тот жил'їзнодо'рожник із Вышково, мад'ар, тай она мад'арка.*

МА́ДЯ́РКА [мад'арка], ы, ж. Жін. до **ма́ляр 2**. *Шчус'сердиц':а на н'а мад'арка.*

МАДЯРÓN [мад'арон], а, ч. Чоловік, який за походженням не є угорцем, але змадяризувався. *Мад'арон забиват своїе ко'рін'е.*

МАДЯРÓNКА [мад'аронка], ы, ж. Жін. до мадярón.

МАДЯРóЧКА [м'ад'арочка], ы, ж. Зменш.-пестл. до мадярка.

МАДЯРóЧКА [м'ад'арочка], ы, ж. Зменш.-пестл. до мадярка.

МАДЯРСЬКЫЙ [м'ад'арс'кый], а, е. Стосовний до мадяр 1. *Мад'арс'кый йа'зык'доста т'аш'кый.*

МАДЯРУВ [мад'арув], рова, рово. Який належить мадярові 1, 2 (див.).

МАДЯРУСЬКЫЙ [мад'арус'кый], а, е. Стосовний до мадяр 2. *Мад'арус'кый фíl'.*

МАДЯРЧÁ [мад'арча], чати, с. Зменш.-пестл. до мадяр.

МАДЯРЧÚК [мад'ар'чук], ка, ч., змени. 1. Хлопчик-угорець. 2. Хлопчик, що належить до родини Мадяра (див.).

МАДЯРЩИНА [мад'арщина], ы, ж. Угорщина. *У Мад'арщин'і уро'жайна зе'м'а.*

МАЁТНЫЙ [ма'йтный], а, е. Те саме, що богáтый. *Дуже ма'йтным стрый не' був, йабо жив не'пудло.*

МА́ЖА, і, ж. Центнер. *Ку'пив'дис'ат' маш'с'ина.* Пор. угор. *mazsa* т.с. Див. ще **ме́тер 2**.

МАЗГУЛЯТИ [мазгул'ати], л'айу, тул'аш (л'айеш), недок. Писати або малювати безладно, незрозуміло. *Не' мазгул'ай кншику, д'їтино.*

МАЙ¹, а, ч. Травень. *Муй сын с'а вродив у май'ови.* Пор. ст.сл. *man*, лат. *maius* т.с.

МАЙ², присл. Найбільше. *Господи'Боже, помáгай, куму, куму, а'мин'і май. Ты'думаш' (дума'йеш), аш ты май ро'зу'мак.* Див. ще **ма́йбуш**.

МАЙ³, присл. Те саме, що уп'ят. *Що с' май прийшла, за'былас'ичус'?*

МАЙ⁴, част. Надає прикметникові або прислівникові значення вищого ступеня порівняння. *Цил'а май'файна, зі Йулина. Йа прийшла май'ско-ро, ги ты.* Пор. рум. *mai* т.с.

МАЙ⁵. Префікс, за допомогою якого утворюються прикметникові та прислівникові форми найвищого ступеня порівняння. *Мар'ика май'файна'д'івака. Май'скоро дости'гайт'йагоды тай чириш'і.* Пор. рум. *mai* т.с.

МАЙБЛИЖЫЙ, а, е. Найближчий.

МАЙБЛИЖЕ. Присл. до **ма́йближый**.

МАЙБУШ, присл. Те саме, що май². *Ото така нена'сытна жо'на: в'ічно йуй'майбуш'треба.*

МАЙБУШ, присл. Те саме, що буш. *Мин'і треба дрóв майбуш, зі Йурови. Майбуш из-за те-бе м'прийшов.*

МА́ЙЖЕ, присл. модаль. (вст. сл.). *Мабуть. Зачало'прип'кати, – майже, буде дошч.* Див. ще **ма́йжинь**.

МА́ЙЖЕ-МА́ЙЖЕ, присл. Майже. *С'ого'с'ина майже-майже'дуйде до'наши.*

МА́ЙЖИ́НЬ [майжин'], присл. модаль. (вст. сл.). Те саме, що **ма́йже**. *Майжин', йа буду бит'їжний, бо ичус'н'а тр'дсе.*

МА́ЙЗНАМЫЙ, а, е. Найвідоміший. *Тот чулу-вік у ц'їлому ра'йон'і майзнамый.*

МА́ЙКУРТЫЙ, а, е. Найкоротший. *Майкур-тый дин'у де'це'мбр'і.*

МА́ЙМОЛОЖЫЙ, а, е. Наймолодший.

МАЙОВИ́К, ка, ч. Той, що народився в травні. *У мене сын – май'овик.*

МАЙÓВЫЙ, а, е. Травневий. *Май'овый дин'уже великий.*

МАЙÓРНЯ [майорн'а], і, ж., заст. Хутір з великим господарством, куди бідніші люди ходили на заробітки. *Ц'їлу нуч го'рит у т'а с'вітло, йак на майорни.* Пор. угор. *major*, нім. *Meierhof* 'ферма, хутір'. Див. ще **то́ня**.

МА́ЙСКОРІ [майскóр'і], присл. Найшвидше. *Йа прибігла'думу майскóр'і.* Див. ще **ма́йскорше**.

МА́ЙСКОРШЕ, присл. Те саме, що **ма́йскорі**.

МА́ЙСКОРШЫЙ, присл. Найшвидший. *Май-скоршый л'їжар'.*

МА́ЙСТЕРШЫЙ [майстир'шиг(к)], та, ч. Ремесло, професія. *Чулу'вік мусит'мати йа'кыйи'с'майстир'шик.* Пор. угор. *masterség*, нім. *Meisterstück* т.с.

МА́ЙТЯЖЕ [майг'аже]. Присл. до **ма́йтязый**.

МА́ЙТЯЖЫЙ [майг'ажый], а, е. Найважчий.

МА́ЙФАЙНЫЙ, а, е. Найгарніший. *Мар'ика – май'файна'д'івака.*

МА́ЙФАЙНО. Присл. до **ма́йфайный**.

МА́ЙХОСНОВИТЫЙ, а, е. Найвикористовуваніший. *И'с'а со'кырка – май'хосновита в таз'дустві сер'сама.*

МАКАРÓN, а, ч. Форма однини від макарон. *Д'іт'вак с'ав св'рый макарон.*

МАКОВЕ́Я [Мако'в'ийа], а, с., церк. Християнське свято на честь мучеників Маккавеїв (14 серпня).

МА́ЛА. Коротка форма родового відмінка однини прикметника *ма'лый* тільки у виразі уд **мала до велика**. *Ус'і рвали'йаблыка – уд'мала до велика.* Антонім **вели́ка**.

МАЛАТЛÓВАНЕ [малат'лован'е], а, с. Перебування в стані веселості, гуляння (переважно після сп'яніння). *Полан'і с'а л'убит'малат'лован'е.* Див. ще **малатча́г**. Пор. **малат'ловати**.

МАЛАТЛÓВАНЫЙ, а, е. Який любить повеселитися, погуляти (переважно в стані сп'яніння). *Малат'лована жо'на.*

МАЛАТЛОВА́ТИ, ¹луйу, ¹луйеш, *недок.* Веселитися, гуляти (переважно після сп'яніння). *Малатловати* – *не робити*. Пор. угор. mulat т.с.

МАЛАТЧА́Г [малач'аг(к)], ¹га, ч., *рідк.* Те саме, що **малатлованс**. Пор. угор. mulatság т.с.

МАЛАЦКАНИК, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **лопыцканик**.

МАЛАЦКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **МАЛАЦНУ́ТИ**, ну, неш, *док.* Розмахувати чим-небудь. *Малацкав руками та нехот'ячи малацнував жуїну по гулуві.*

МАЛАЦНУ́ТИ *див.* **малацкати**.

МАЛЕНЬКО [малин'ко], *присл.* Трішечки. *Дай ми малин'ко соли.* *Див.* ще **крэхты, піцко, піцинько, піцицько**.

МАЛИННИ́ЧЕ [малин'иче], а, с. Малинник. *У малин'ичу л'убл'ат гады быти.*

МАЛИ́ТИ, л'у, лиш, *недок.* Вважати малим, недостатним. *Мы му дали доста много гроши, а вун си малит.*

МАЛІ́ТИ [мал'іти], л'іюу, л'ієш, *недок.* Меншати. *Дин'у же мал'іє.*

МАЛІ́ТИСЯ [мал'ітис'а], л'іюус'а, л'ієс'а, *недок.* Зменшуватися. *Пригр'іло сон'ічко та с'н'іг по'малы с'а мал'іє.*

МА́ЛО, *присл.* 1. У невеликій кількості, мало. *Ты мало зробив'нын'і.* 2. Недовго. *Пом'те мало до нас.* 2. Нечасто, рідко. *Брат мало до мамки ходит.*

МА́ЛТЕР, у, ч., *буд.* Цементно-вапняно-піщаний розчин для штукатурення, мурування і под. *Малтер с'а чинит із піску, цементу тай звести.* Пор. угор. malter т.с.

МАЛТЕ́РОВАНЕ́ [малте'рован'е], а, с., *буд.* Те саме, що **ваковане**. *Малте'рован'е майл'ітиє робити, куй не пече'соце і скоро не схе.* Пор. **малтерова́ти**.

МАЛТЕ́РОВАНЫ́Й, а, е. Те саме, що **вако́ваний**. *Малте'рована хыжа.*

МАЛТЕ́РОВА́ТИ, р'уйу, р'уйеш, *недок.* Те саме, що **вакова́ти**. *Малте'руйут хыжу.*

МАЛТЕ́РОВА́ТИСЯ [малте'роватис'а], руйс'а, *недок.* Те саме, що **вакова́тися**. *Малте'руйес'а хыжа по'вон у л'іт'і.*

МА́ЛЬ [мал'], ли, ж. Фарба (олійна і под., але не водяна). *Купилам зе'лену мал'.*

МА́ЛЬОВА́НЕ [мал'ован'е], а, с. 1. Малюваня. 2. Фарбування. *Берус'а за фар'ован'е две'ри.* Пор. **мальова́ти**.

МА́ЛЬОВА́НИЙ [мал'ованый], а, е. 1. Мальований. 2. Фарбований. *Мал'ованый стул.*

МА́ЛЬОВА́ТИ [мал'овати], л'у'юу, л'у'єш, *недок.* 1. Малювати. 2. Фарбувати. *Іа сама мал'у'юу с'кіны, двир'і, оболокы.* *Див.* ще **фарбіти 1**.

МА́ЛЯРИТИ [мал'арити], р'у, риш, *недок.* Працювати малярем (про будівельну професію). *Мал'ары до'вго не' жи'вут.*

МА́ЛЯРИ́НЕ [мал'ар'ін'е], а, с. Робота малярем. *Із мал'ар'ін'а моти'файно'жити.* Пор. **маляри́ти**.

МА́МКА, ы, ж. Мама. *Мамка ми купили чир'шин'.*

МА́МКАНЕ́ [мамкан'е], а, с. Часте повторювання «мамко». *Декотра д'ітина ц'ілий дин'на дуї'даїє мат'ери мамкан'ом.* Пор. **ма́мкати**.

МА́МКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Часто повторювати «мамко». *Йурику, кул'ко на п'а будеш мамкати?*

МА́МЛАС, а, ч., *зневаж.* Похмура, неговірка, непривітна людина. *Тот мамлас н'іч не' каже, ай мув'чит.*

МА́МЛАСКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **ма́млас**.

МАМЛАСОВА́ТЫЙ, а, е, *зневаж.* Похмурий, неговіркий, непривітний. *Мамласо'ватый чулу'вік.*

МАМО́НИТИ, н'у, ниш, *недок.* Те саме, що **ба́яти**. *Наша бапка знали мамонити.*

МАМО́НИ́НЕ [ма'монін'е], а, с. Те саме, що **ба́янс**. *Ота жо'на в'ічно'ходить з мамонін'ом.* Пор. **мамо́нити**.

МА́МЧИН, на, но. Мамин. *Мамчин'реклик.* *Мамчино полот'но.*

МАНАСТЫ́РЬ [манаст'ыр'], р'а, ч. Монастир.

МАНА́Х, а, ч. Монах, чернець. *Уд нас ис с'єла пу'шоб'хл'опиц'у манахы.*

МАНА́ШИТИ, шу, шиш, *недок.* Бути монахом або монашкою. *Ко став ма'нахом, та му'сит ма'нашити до с'мерти.*

МАНА́ШЫ́Й, а, е. Чернечий. *Ма'наша мо'лтва, до'д'іш.*

МАНА́ШКА, ы, ж. Жін. до **манáх**.

МАНГАЛÓВИНА, і, ж., *заст.* Те саме, що **мангалу́в**.

МАНГАЛУ́В, лова, ч., *заст.* Рубель. *Май да'вно мангал'овом качали'чисте'р'анд'е, бо не' в каж'зого чил'адника бы'в тил'азув.* Пор. угор. діал. mángalló т.с. *Див.* ще **мангалóвина**.

МАНДУ́ЛЫ, дул, мн.; *одн.* ман'дула, ы, ж., *мед.* Гланди, мигдалини. *Бол'ат йі ман'дулы.* Пор. угор. mandula, нім. Mandel т.с.

МАНЕ́БРС [ма'нибр'е], а, с., *військ., заст.* Маневри.

МАНЕБРОВА́ТИ [манибр'овати], р'у'юу, р'у'єш, *недок.* Маневрувати. *Манибр'у'ют у в'ойс'ку.*

МА́НКЛЯ [манкл'а], і, ж., *військ., заст.* Шинель. *Манкл'і при'возили'хл'опц'і, йак с'а вертали'думу з в'ойс'ка.* Пор. нім. Mantel т.с.

МАНТІ́ТИ, н'чу, н'тиш, *недок.* Принаджувати; дурити, манити. *Тот чулу'вік чил'ад'ма'нтит.*

МАНТЬО́ [мант'о], т'а, ч., *зневаж.* Те саме, що **маху́н**. *Тот ма'нт'о хут'-ичо'умантит'ут чил'адника.*

МАНТЯРЬ [мант'ар'], р'а, ч., *зневаж.* Те саме, що **махун**.

МАРАДІК, ка, ч. Земельна ділянка; частина, залишок. *Йе в н'а в сус'ідн'уму с'іл'і ф'айн'ий марадик з'имл'і.* Пор. угор. maradék 'залишок, остача'.

МАРГА, ы, ж., зб. Велика рогата худоба. У *нашуму с'іл'і так догаздо'вали, шчо марга в'же не' майе де'пасті.* Пор. угор. marha 'худоба'.

МАРГОВАТЫЙ, а, е. Нахабний. *Ото д'уже марговатый чулу'вік.*

МАРЖІНА, ы, ж. 1. Одна особина великої рогатої худоби. *Двур без маржіны – ги х'ыжа без д'ітины.* 2. *перен., вульг.* Те саме, що **быдліна** 2.

МАРЖІНКА, ы, ж. Ласк. до **маржіна** 1.

МАРЖІНСЬКИЙ [мар'жин'с'кий], а, е. Який належить великій рогатій худобі або стосується її. *Мар'жин'с'ке м'н'асо; мар'жин'с'кий с'л'іт.*

▲ **Мар'жин'с'кий с'л'ід(т)** – стати жінкою, вийти заміж. *Мар'іка Й'урова в'же с'тала в мар'жин'с'кий с'л'іт.*

МАРІКА [Мар'іка], ы, ж. Марія.

МАРІЧИН [Мар'ічин], а, о. Маріїн. *Мар'ічина с'вита. Мар'ічино газ'дуство.*

МАРІЧКА [Мар'ічка], ы, ж. Ласк. до **Маріка**.

МАРМАЛАДА, ы, ж. Мармелад.

МАРОТ *див. март.*

МАРТ, а, **МАРОТ**, рота, ч. Березень. У *март'ови с'а д'уже л'ехко прустудити.* Пор. ст.сл. **март**, лат. martius т.с.

МАРТОВЫЙ, а, е. Березневий. *Март'овый вітер.* Див. ще **мартяній**.

МАРТЯНІК [март'анік], ка, ч. 1. *метеор.* Березневий вітер. *Март'анік д'уже ш'кодит зд'ор'вл'у.* 2. Той, що народився в березні. *Наш Й'ура – март'анік.*

МАРТЯНЬКИЙ [март'анький], а, е. Те саме, що **март'овый**.

МАСКАЛІСКО, а, ч. 1. Кремезний росіянин. *Такого маскаліска, йат д'уба, привела си Крестина з Р'осії.* Див. ще **маскаліще**.

МАСКАЛІЩЕ [маскалішче], а, ч. Те саме, що **маскаліско** 1, 2.

МАСКАЛЬ [маскал'], л'а, ч. Росіянин. У нас у сел'і в'же йе маскал'і, к'отр'і в'же'нілиц'а на нашых д'івках.

МАСКАЛЬНЯ [маскал'н'а], і, ж. Зб. до **маскаль**. У *г'ор'од'і т'овно маскал'н'і.*

МАСКАЛЬСЬКИЙ [маскал'с'кий], а, е. Який властивий або стосується росіянина. У *тебе маскал'с'ка натура.*

МАСКАЛЬЩИНА [Маскал'щина], ы, ж. Те саме, що **Р'осія**.

МАСЛАГІ, гу, мн., *бот.* Вид отруйних грибів. *Така с' дур'на, г'іби с'а найла маслагу.* Пор. угор. maszlag 'дурман; опіум'.

МАСЛОВАТЫЙ, а, е. Дурний. *Ходит, йат маслаговатый.*

МАСЛЯНКА [масл'анка], ы, ж. Масничка. *Накладди в масл'анку мало масла.*

МАСНЁ, ного, с., у знач. ім. Скромне. *Уже настав п'уст, масного не' мож'істи.*

МАСНЬКИЙ, а, е. 1. Жирний. *Йа не' л'ублу масне м'н'асо.* 2. Такий, до якого липне протилежна стаття. *Ото д'уже масна д'івка, куй за нив так х'л'од'ц'і б'ігайут.*

МАСТІГА, ы, ж. Мастика, мазь. *Шчо за мастити в с'уй'бан'ц'і?*

МАСТІКЫШКА, ы, ж., ч., *ірон.* Услеслива людина. *Ота мастикышка хут'іт к'ому с'а приго'ворит.*

МАСТИТИ, машчу, мастиш, *недок.* 1. Мастити. 2. Білити хату. *Мушу мастити в х'ыжи, бо ге'ц'а закурило.* 3. Те саме, що **ваковати**. *Шче ми х'ыжы звон (по'вон) не' помастили, бо не'йе піску.*

МАСТЬ [мас'ц'], сти, ж. 1. Мазь. *У'ц'ийі масти ф'айно с'а го'ят р'аны.* 2. кул. Витоплений із сала жир, смалець. *Нато'пилам гор'ниц'і масти.*

МАТЕРІЗНИНА, ы, ж. Майнова спадщина від матері, материзна. *Кросна – мойа материзина.*

МАТИ, майу, майеш, *недок.* ♦ **Мати лице** – бути порядною людиною. *Ота жо'на не' майе ли'ц'а, куй она та'ке ка'же.* **Мати на т'ам'ц'і** – пам'ятати. *Йа все майу на т'ам'ц'і, шчо д'об'жен им ти з'р'оші.* **Не мав бы моци**, *евф.* – диявол. *Йак с'а Андр'ій читаво на'пив, та при'вид'ів му с'а тот, не' мав бы моци.*

МАТИ-МАЧОХА, ы, ж., *бот.* Підбіл звичайний (Tussilago farfara). **Мати-мачоха** майе лист'кы з'вир'ху з'іл'ин'і й студин'і, а сп'оду біл'аві й тил'і.

МАТИСЯ [матис'а], майус'а, майес'а, майес'а, майесес'а, майетес'а, майуц'а, *недок.* Перебувати в певному стані щодо здоров'я, справ; почуватися. *Кум із кум'ов д'обре с'а майут.* «Йак с'а майеш?» – «Майус'а, йак з'ольый у тирн'у».

МАТКА, ы, ж. 1. *анат.* Матка. 2. Плідна самиця в тварин. 3. Швидка течія річки. *Матк'ов л'ехко пль'єти.*

МАТЛЮГАНЄ [матл'уган'є], а, с. Махання, розмахування. *Из-за т'войого матл'уган'а руками мало м с'а не' пур'ізав.* Пор. **матлюгати**.

МАТЛЮГАТИ [матл'угати], т'айу, л'угаш (гайеш), *недок.* Махати, розмахувати. *Не матл'угай н'д'гов, бо з'вернеш від'ро.*

МАТОЧКА, і, ж. Хрещена мати. *Маточки нам розд'явали коло церкви писан'ї йайц'а.*

МАТОЧЧИН [маточ:ин], а, о. Який належить хрещеній матері. *Маточ:ино єус'а.*

МАТРИЯН [матр'і'ян], а, ч. Матеріал. *Матр'і'ян на вболокы шче сыр'ий.*

МАХ. ♦ **Одним махом** – враз, умить. *Одным махом лускочив на'вир'х.*

МАХАЛУСНИК, а, ч., вульг. Нікудишня, недбала людина. *З махалусника н'ї дома, н'ї на р'об'от'ї не'їе хос'на.*

МАХАНЄ [махан'є], а, с., *заст.* 1. Махання. 2. Скручування крутої нитки. *Махан'є пересуч'ї.* Пор. **махати**.

МАХАНКА, ы, ж., *заст.* Спеціальний пристрій, за допомогою якого робили круту нитку, скручуючи її з кількох тонших ниток. *Маханків махали пересуч'ї.*

МАХАТИ, х'айу, махаш (хайеш), *недок.* 1. Махати. 2. *заст.* Скручування крутої нитки з кількох тонших ниток. *Махали пересуч'ї маханків.*

МАХЛ'ОВАНЄ [махл'ован'є], а, с. Обман, шахрайство. *Мин'ї т'воєє махл'ован'є не'ї л'убиц'ї'а.* Пор. **махльовати**.

МАХЛ'ОВАТИ [махл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.* Обманувати, підтасовувати, шахраювати. *Махл'уй си з вуц'ом, а не'ї з'о мн'ов.*

МАХЛ'ЯРЬ [махл'ар'], р'а, ч., *зневаж., рідк.* Те саме, що **махун**.

МАХЛ'ЯРЬКА [махл'ар'ка], ы, *зневаж., рідк.* Жін. до **махлярь**.

МАХЛ'ЯРЬСТВО [махл'ар'ство], а, с., *зневаж., рідк.* Крутіїство, ошуканство, шахрайство. *Ты с'а, не'їборе, соко'ти махл'ар'ства того хл'опц'а.*

МАХЛ'ЯРЬСЬКИЙ [махл'ар'с'кый], а, е, *зневаж., рідк.* Стосовний до **махлярь**. *Махл'ар'с'кї д'їла.*

МАХУН, на, ч., *зневаж.* Обманщик, ошуканець, шахрай. *Із ним не'їе шчо с'а з'їззовати, бо вто махун.* Див. ще **манть'о**, **манть'ярь**, **махлярь**.

МАХУНКА, ы, *зневаж., рідк.* Жін. до **махун**. Див. ще **махлярька**.

МАЦ'ІЦ'КЫЙ [мац'іц'кый], а, е, *дит.* Дуже маленький. *Мац'іц'кый хл'опчик.*

МАЦ'ІЦ'КО [мац'іц'ко], присл., *дит.* Те саме, що **маленько**.

МАЦ'УР, пра, ч. 1. Кіт. *Наш ма'цур имив мыш.* 2. *ірон.* Хлопець, який вештається вночі. *Тот ма'цур ходит за д'їв'ками лиш'ї поночи.*

МАЦЬКАНЄ [мац'кан'є], а, с. Те саме, що **бацьканє**.

МАЦЬКАНЫЙ [мац'каний], а, е. Те саме, що **бацьканий**.

МАЦЬКАТИ [мац'кати], айу, аш (айеш), *недок.*, **МАЦЬНУТИ** [мац'нути], ну, неш, *док.* Те саме, що **бацькати**.

МАЦЬНУТИ *див.* **мацькати**.

МАЧАНЄ [мачан'є], а, с. Вибирання рідини вмочуванням. *Мин'ї с'а л'убит мачан'є зме'таны б'ільым хл'їбом.* Пор. **мачати**.

МАЧАНЬИЙ, а, е. Вмочуваний. *Мачаньий у мет хл'їп.*

МАЧАНКА, ы, ж., *кул.* Напіврідка страва з яєць, борошна, сметани, молока. *Мамка нам мачанку чинили доста часто.*

МАЧАТИ, ч'айу, мачаш (чайеш), *недок.* Мокуючи чим-небудь, вибирати рідину; умочати, мочати. *Д'їтина мачат хл'їб у сме'тану.* ▲ **Па'сул'ї мачати**, *кул.* – напіврідка страва з колоченої квасолі. *Па'сул'ї мачати д'обр'ї з о'лойом, а шче л'їтши ис'вин'с'кув мастив.* Див. ще **мачкати**.

МАЧАТИСЯ [мачатися], ч'айес'а, *недок.* Мокуючися, вибирати рідину; умочатися, мочатися. *Най бы с'а мачало влуй, лиш бы го б'ыло ку'му купити.*

МАЧКАНЄ [мачкан'є], а, с. Те саме, що **бацьканє**.

МАЧКАНЫЙ [мачканий], а, е. Те саме, що **бацьканий**.

МАЧКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **бацькати**.

МАЧКАТИСЯ [мачкатися], айес'а, *недок.* Те саме, що **мачатися**. *Писали йайц'а, на с'вічку мачкалос'а, у'с'акі у'зорчики б'ыли.*

МАЧОХА, ы, ж. Мачуха. ♦ **Уд'мачохы** – нижчого сорту, другорядний. *Ци йа уд'мачохы, шчо мин'ї не'ї дали о'йандик.*

МАШІНА, ы, ж., *заст.* Поїзд. *Май да'вно ка'зали ма'шина, а тї'пир – поїїзд.*

МАШИНІСТА [маші'н'їста], ы, ч., *залізн.* Машиніст локомотива. *Машин'їсты ф'айн'ї зр'об'ї зар'обл'айут.*

МАШИР'ОВАНЄ [машир'ован'є], а, с. Маршрування, ходіння з одного кінця в інший. Пор. **машир'овати**.

МАШИР'ОВАТИ [машир'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.* Маршрувати; ходити з одного кінця в інший. *Машир'уйут ка'туне, айбо й'м'ол'од'ун'їд'їл'у вад'у'с'ато машир'уйе, пр'ох'о'ж'уєс'а по гор'с'т'у.*

МАШІНГВЕР, а, ч., *військ., заст.* Кулемет. *Куй у'воїну ж'ї'ду зобрали н'їмц'ї коло вош'колы, та маші'нвер усадили на дах вош'колы, айбо н'їко не'ї т'їкав.*

МАШЛИК, а, ч. Краватка. *Тї'пир каж'з'ый дур'ін'ї машлик майе, а да'вно – лиш у'чин'їл'уде ват'п'аньї.* Див. ще **машля**.

МАШЛЯ [машл'а], і, ж. Те саме, що **машлик**. Пор. угор. *másli t.c.*

МАЩЕ́НИЙ [маш'ченый], а, е. 1. Змашчений.

2. Який побілили (про стіни в хаті). *В мене 'кухн'а шче не" маш'чена.* 3. Те саме, що **вакба́ваний**.

МА́ЩИНЕ [машчін'е], а, с. 1. Змашчування.

2. Побілка. *'Машчін'е 'хыжі.* 3. Те саме, що **вакба́ванс**. Пор. **масти́ти**.

МЕД див. **мнюл**.

МЕДВЕ́ДИК, а, ч., зоол. Шкідник сільськогосподарських культур, що під'їдає їх коріння (*Gryllotalpa vulgaris*). *Як с'а мед'ведик заве́де, та м'ного шкодо на'робит.*

МЕДВЕ́ДИЦЯ [мед'ведиц'а], і, ж., зоол. Жін. до **медві́дь**.

МЕДВЕДЯ́ [ме"две"д'а], ати, с. Ведмежа.

МЕДВЕДЯ́ТКО [ме"две"д'атко], а, с. Ведмежатко.

МЕДВЕДЯ́ЧЫЙ [ме"две"д'ачый], а, е. Те саме, що **медве́жий**. *У'того чулу'віка ме"две"д'ача 'сила.*

МЕДВЕЖА́ТИНА, ы, ж. Ведмежатина. *Яа не" йла медве'жатинь, 'кажшт, шчо 'добра.*

МЕДВЕЖЫ́Й, а, е. Ведмежий. *Медве'жый с'а'ит.* Див. ще **медве́дячыЙ**.

МЕДВІ́ДЬ [ми"двід'(т'')], а, мидвід'а, ч. 1. зоол. Ведмідь. *Ми"двід' – 'дуже сил'ный з'вір'.* 2. перен., ірон. Чоловік великої сили. *Тот ми"двіт' сил'ный, 'айбо робити не" хоче.*

МЕ́ДЯНИК [мид'аник], а, ч. Медяник.

МЕДЯ́НИЙ [мид'аний], а, е. Медовий. *'Ми-д'ане 'к'істо.*

МЕЖІ́ [ме"жи], прийм. Між. *Ты не" м'шайс'а ми'жи моло'д'ат, о'ни с'а самі 'порузу'міют.*

МЕЖИ́ВОДЫ [ме"живоды], незмін. Суша між рукавами річки. *Ми'живоды рус'тут ко'рчі.*

МЕЖИГО́РСАГЫ [Ме"жигор'сагы], гу, мн. Мікротопонім, що називає поле між двома шосейними дорогами та залізницею. *Ме"жигор'сагы – ото май'давно 'были мочар'кы, там лиш тра'ва росла. Прий'ш'лам из Ме"жигор'сагу.*

МЕЖИ́ПЛЕЧІ [ме"жипле"чі], незмін. Спина. *Ударив н'а ме"жипле"чі.*

МЕЖИТІ́СЕ [Ме"житис'е], а, с. Мікротопонім, що називає поле біля Тиси.

МЕЛА́Й, у, ч. 1. бот. Кукурудза (*Zea mays*). *Мелай 'л'убит 'добр'у 'зимл'у.* 2. Зерно кукурудзи. *На'сучи мало мелай'у 'кур'ом.* Пор. рум. *melai* т.с.

МЕЛА́ЙШЦЕ [мелайшпче], а, ч. Збільш. до **мелай́**. *Та'кый у н'а мелайшпче 'урус, шчо 'л'убо с'а дивити.*

МЕЛА́ЙНИЦЯ [мелайниц'а], і, ж., бот. Те саме, що **костере́ва**.

МЕЛА́ЙНИЙ, а, е. Кукурудзяний. *Мелайный хл'іб не" 'дуже с'мел'убили 'йісти.* ▲ *Мелайна ко-стерева, бот.* – те саме, що **костере́ва**.

МЕЛА́ЙНЯНИК [мелайн'аник], а, ч. Хліб з кукурудзяного борошна. *Мелайн'аник не" та'кый смач'ный, ги ти'ешиный хл'іп.*

МЕЛА́ЙЧИК, а, ч. 1. Зменш.-пестл. до **мелай́**. 1. *Наш мелайчик у'же зый'чив.* 2. бот. Те саме, що **льондю́чок**.

МЕЛДО́ВАНЕ [мел'дован'е], а, с. Те саме, що **мелду́нок**. Пор. **мелдова́ти**.

МЕЛДОВА́ТИ, 'дуйу, 'дуйеш, *недок.* Те саме, що **голоси́ти**. Пор. пол. *meldować*, нім. *melden* т.с.

МЕЛДОВА́ТИСЯ [мел'доватис'а], 'дуйус'а, 'дуйес':а, *недок.* Те саме, що **голоси́тися**.

МЕЛДУ́НОК, нка, ч. Повідомлення, заява. *Яа пуш'ла до б'ррова з мел'дунок на сус'іда, бо пере-орав уд н'а 'ниву.* Див. ще **голо́шинс**, **мелдо́ванс**.

МЕЛЕГА́НЯ [меле'ган'а], і, ж. Парник для вирощування розсади. *Яа 'дого ро'била в кал'гòз'і з меле'ган'ами.* Пор. угор. *melegágy* т.с.

МЕ́ЛНИК, а, ч., млин. Мельник. *Давно 'мелни-кы 'добре 'жили.*

МЕ́ЛНИЦЬКЫ́Й [ме"лниц'кый], а, е. Який належить мельникові або стосується його. *Голод-ный, як 'мелниц'кі 'кури* (тобто ситий).

МЕНДЫ́Л, а, ч., *заст.* Єврейське чоловіче ім'я. *Мендыл шус'терив.*

МЕ́РВА [мирва], ы, ж. Домішки з неякісної трави, бур'яну в сіні. *Не" с'іно, ай сама 'мирва, 'йі-сти го'не ко'рòв'і, ай лиш 'коб'ом.*

МЕ́РВІНС [мирвін'е], а, с. Засинання. *Прийи-ло на н'а 'мирвін'е.* Пор. **ме́рвіти**.

МЕ́РВІТИ [мирвіти], ійу, ійеш, *недок.* Засина-ти. *'Тихо бут'те, бо д'їтина 'мирвііе.*

МЕРЕКО́НІТИ [ме"ре'ку'ні'іти], мереконит, *недок.* Мерехтіти. *Ба шчо 'лампа мереконит, 'май-же не"йе в н'уй'нафты?*

МЕРЕ́НА, ы, ж., іхтіол. Річкова риба родини ко-ропових; марена. *За ме́ренами т'реба йти на 'Тису.*

МЕРЕЩІ́ТИСЯ [мереш'читис'а], 'чиц':а, *не-док.* Ввижатися. *Ото йде, не"бого, не" твуй чулу-вік, ото тубі лиш мереш'чиц':а.*

МЕРЗІ́ТИ [мер'зити], мер'жу, мер'зиш, *недок.*, *кого.* Викликати в кого-небудь огиду до чогось. *Не" мерзи тым мн'асом д'їтину.* Див. ще **ска́рі-довати**.

МЕРЗІ́ТИСЯ [мер'зитис'а], мер'жус'а, мер-'зис':а, *недок.* Гидувати. *'Деко мер'зиц':а брати в 'рукы сь'ре мн'асо.* Див. ще **ска́рідоватися**.

МЕ́РЗКЫ́Й [мерський], а, е. Огидний, гидкий; неприємний. *Мерска жо'на; мерска по'года.* Див. ще **ска́рідный**.

МЕ́РЗКО¹ [мерско]. Присл. до **ме́рзкый**. *'Мойму 'сынови 'мерско брати сь'ре мн'асо в 'рукы. Така мер'чачка, шчо 'мерско 'уйти вон.* Див. ще **ска́рідно**.

МЕ́РЗКО² [мерско], присл. Холодно. *Надвур'і 'мерско.*

МЕРИ́НДЯ [ми'ринд'а], і, ж. 1. Харчі на до-рогу. *Зобрала чулу'вікови ми'ринд'у.* 2. Вим'я. *Есе мо'лочна ко'рова, бо 'файна в 'ниій ми'ринд'а.* 3. пе-

рен., зневаж. Велике пузо. У того чулу віка читава мѣринд'а. Пор. рум. meginde 'харчі, провізія'.

МЕРТВЕЦЬ [ме'рт'виц'], мир'н'а, ч. Покійник. Мир'н'а 'а держат незап'р'атаным 'майбуци три дны.

МЕРТВІЦЯ [ме'рт'виц'я], і, ж. Неродюча земля. На мѣрт'вици н'іч с'а не" хоче 'родити. Див. ще **а́лькок**, **челлениця**.

МЕРЧАЧКА, ы, ж., метеор. Волога й холодна погода перед випаданням снігу. Мер'чачка все бы-вайе, куй 'майе 'надати с'н'іх.

МЕРЧІТИ, 'чит, безос., метеор. Бути вологою й холодною (про погоду перед випаданням снігу). Мер'чит – буде с'н'іх 'надати.

МЕРША, 'мирши, ж. 1. Те саме, що **здохлятина**. 2. перен. Миршава тварина (іноді людина). Ото иче в нас 'мерша: вже і в отаві пере'бират.

МЕРШЛЯК [мирш'л'ак], 'ка, ч. Миршава тварина. Мирш'л'ак тот кун', не" хоче т'аг'нути.

МЕРШЛЯЧКА [мирш'л'ачка], ы, ж. Жін. до мерш'ляк. Ст'ара мирш'л'ачка не" даје молока (про корову). Див. ще **мѣрша 2**.

МЕСИЯ [месийа], і, ж. Месія.

МЕТАЛІЯ [м'італійа], і, ж. Медаль. Наш унук 'добре с'а вчи у в'іш'ол'і, дустав зо'луту м'італійу.

МѢТАНКА, ы, ж. Вільна боротьба (переважно між дітьми та підлітками). Хл'опці 'л'убл'ат 'метанку. Див. ще **розщібане**.

МѢТАТИСЯ [ме'татис'я], 'мечемес'а, 'мечуц'а, мн., недок. 1. Кидатися. 2. Боротися способом вільної боротьби. Іване, ци іде'ме с'а м'етати? Див. ще **розщібатися**.

МѢТЕР [мітер], тра, ч. 1. Один метр (міра довжини). Ис'а 'дошка 'д'овга три 'митры. 2. Те саме, що **м'ажа**. 3. Один кубометр дров, каменю і под. На гут т'реба нам 'было иіс'ц'-'с'ім 'митру др'ов.

МѢТИНС [мітін'е], а, с. Замітання. Задержалас'а з 'митін'ом дв'ора.

МѢШТЕР, а, ч., заст. Майстер. Пор. угор. mester т.с.

МѢШТЕРИТИ, 'ме'штир'у, 'мештериш, недок., заст. Майструвати. Шчо, не"боре, 'мештериш?

МѢШТЕРІНС [мештер'ін'е], а, с. Майстрування. Т'оній уз'авс'а за 'мештер'ін'е. Пор. **мѣштерити**.

МИ, дав. одн. займ. я. 1. Мені. Дай ми ко'паку. 2. Мій (моє, моє, мої). Там'тот хл'опці' брат ми. Тоты д'і'вкы ми ц'і'мборкы.

МИГАЛІХА, ы, ж. Дружина Михайла. Наша Мигаліха ич'ос'а 'дуйе на н'а.

МИГАЛЬ [Мигал'], 'л'а, ч. Михайло. Ої ци Мигал'у, Мигал'у; Мигал'у б'ілін'кый, ої ци мін'і'черес тебе с'віт не" ве"се'лін'кый. Пор. угор. Mihály т.с.

МИГАЛЬКО [Мигал'ко], 'ка, ч. Зменш.-пестл. до Мигаль.

МИГАЛЮВ, л'ова, л'ово. Михайлів. Мигал'ова ж'она.

МИГАНЄ [миган'е], а, с. Мигання, блимання, блискання. 'Миган'е 'лампы. Пор. **мигати**.

МИГАТИ, айу, аш (айеш), недок. Мигати, блимати, блискати. Оты два с'віт'ла 'митают та пут-с'какуйт.

МИЙГІШ [мийгіш], присл., заст. Все-таки; приблизно. Там 'было 'мийгіш п'ят' 'митру с'іна. Пор. угор. mégis 'все-таки'.

МИЙРЕГ, ригу, ч. 1. Отрута. Най'івбыс'а 'мийриту (прокльон). 2. Нервозність; злість, гнів. 'Мийрег іі'іст. Пор. угор. mégreg т.с.

МИЙРЕГОВАНЄ [мийри'тован'е], а, с. Нервування. Голо'ва т'а болит уд мийри'тован'а.

МИЙРЕГОВАНЬИЙ [мийри'тованьий], а, е. 1. Трусний. Оты потканы вже мийри'тован'і, 'айбо н'іч іім не хы'бит. 2. Нервовий, злий. Така вто ж'она мийри'тована, ичо не" мож из нив гово-р'ити.

МИЙРЕГОВАТИ [мийриго'вати], 'гуйу, 'гуйеш, недок. 1. Труїти. Мусай мийриго'вати 'жуку, 'инок із 'р'іты н'іч. 2. Нервувати, злити. Ни мийри'гуйете н'а вже 'тул'ко!

МИЙРЕГОВАТИСЯ [мийриго'ватис'я], 'гуйу-с'а, 'гуйес'а, недок. Нервуватися, злитися. Шчо с'а 'задар' мийри'гуйеи?

МИКОЛАЙ, а, ч. Святий Миколай. Мико'лай 'чесным 'д'іт'ом 'ойандикы 'носит.

МИКОЛЫ, Мико'л, мн., церк. Зимове християнське свято на честь святого Миколи (19 грудня). Д'іти 'дуже чекайут Мико'лы, бо на Мико'лы с'а-т'ый Мико'лай 'ходить.

МИКУЛА, ы, ч., рідк. Микола. Мико'ло, ичо ти с'а на'дуло? (жарт).

МИКУЛКА, ы, ч., рідк., зменш.-пестл. Миколка.

МИКУЛКЫ, 'лок, мн. церк. Весняне християнське свято на честь святого Миколи (22 травня).

МИКУЛУВ, лова, лово, рідк. Миколин. Мико'лова 'хы'жа.

МИЛІНЬКАНС [мілін'кан'е], а, с. Прояв ніжності, ласки до кого-небудь. Та'ке м'ілін'кан'е з д'іт-ми, 'як у 'ний, 'мало в 'кого іе. Пор. **милінькати**.

МИЛІНЬКАТИ [мілін'кати], айу, аш (айеш), недок. Ніжити, ласкати. Она 'дуже м'ілін'кат (милін'кайе) с'в'ойых д'іти.

МИЛІНЬКАТИСЯ [мілін'катис'я], айус'а, ас'а (айес'а), недок. Ніжитися, ласкатися; панькатися. М'ілін'кайес'а ис'с'в'ойу ж'об'нов.

МИЛОВАНЄ [мі'лован'е], а, с. Те саме, що **люб'оване**.

МИНУВШЫЙ, а, е. Минулий. Мину'шого 'ти'жен'а н'а бул'іло.

МИНУТА, ы, ж. Хвилина. Уту д'ітину не" мож і на 'минуту са'му лі'шити.

МИНУТКА, ы, ж. Зменш. до **мину'та**.

МИНУТНЫЙ, а, е. Хвилиний. *Минутный чайтер; минутне д'іло.*

МЫНЬКА [мин'ка], ы, ж., дит. Те саме, що **мынька 1**.

МИНЬ-МИНЬ! виг. Те саме, що **мынь-мынь!**

МИРОВАНС [ми'рован'е], а, с., церк. Миропозання. *Мирован'е быває на великі с'ата.* Пор. **мирова́ти**.

МИРОВАНЫЙ, а, е. Діеприкм. пас. миин. ч. до **мирова́ти**. *Мирована чил'ат'.*

МИРОВА́ТИ, [руйу, руйеш, недок., церк. Виконувати обряд миропозання (про священика). *Пуп мирує вс'іх, ко прийшов до церкви.*

МИРОВА́ТИСЯ [миро'ватис'а], [руйус'а, 'руйес'а, недок., церк. Піддаватися обряду миропозання. *На двац'ят майвеликих с'ат ус'і в церкви мирують'а.*

МИРОНОСИЦЯ [миро'носиц'а], і, ж. 1. іст. За Святим Письмом, одна з двох жінок (Марія й Магдалина), що вирили намазати пахошами мерве тіло Христа. 2. перен., ірон. Надто побожна жінка. *Ану'а Ціл'ова – велика мироносиц'а.*

МИСА́РНЯ [ми(і)сар'н'а], і, ж. 1. заст. М'ясна крамниця. 2. перен., жарт. Розріз, який застібається, в передній частині матні чоловічих штанів. *Закр'ий свію мисар'н'у, не ган'бис'а!*

МИСА́РОШ [ми(і)сарош], а, ч., заст. Те саме, що **гэнтеш**. Пор. *mészáros* т.с.

МІТРИК, а, ч. 1. рідк. Змен.-пестл. до **Мітро**. 2. Прізвисько.

МІТРО, а, ч., рідк. Дмитро.

МІТРУВ, рова, рово, рідк. Дмитрів.

МІТРЯ [Митр'а], невідм., церк. Християнське свято на честь святого Дмитра (8 листопада).

МИХА́ЙЛЯ [Михайл'а], невідм., церк. Християнське свято на честь архистратига Михайла (21 листопада). *На Михайл'а треба чекати зиму.*

МЫ́ГЛА, ы, ж. Купа; штабель. *Та в тебе, чулувіче, у'ла мыгла дошчок.* Пор. рум. діал. *mîglă* т.с.

МЫ́ГЛОВАНС [мыглован'е], а, с. Складання колод, дощок у штабель або скошеної пшениці в снопи й копи. *Ідеме на мыглован'е дерева.* Пор. **мыгловати**.

МЫ́ГЛОВАНЫЙ, а, е. Складений у штабель. *Мыгловане дерево.*

МЫ́ГЛОВА́ТИ, [луйу, луйеш, недок. Складати колоди, дошки в штабель або скошену пшеницю в снопи й копи. *Жоны мыгловат пшеницу.*

МЫ́ГЛОВА́ТИСЯ [мыгловатис'а], [луйес'а, недок. Складатися в штабель або в снопи й копи (про колоди або скошену пшеницю). *Зрубане й спущене до р'іки дерево с'а мыглуйе.*

МЫ́КАНС [мыкан'е], а, с. 1. Виривання рослин з корінням. *Іа с тым мыкан'ом т'озу збавилам*

си пудн'а. 2. Смикання за волосся. *Давно вчитил'мыкан'ом привчав д'іти до пор'атку.*

МЫКА́НЫЙ, а, е. 1. Вириваний з корінням (про рослини). *Мыкана цибул'а.* 2. Смиканий за волосся. *Іа была нечесна у вди'к'ол'і, та кажэый дин'им была мыкана за кошутин'е вчитил'ков.*

МЫКА́ТИ, [мычу, мычеш, недок. 1. Виривати рослини з корінням. *Мычут кол'дн'і, куй їх берут, гос. Не мыч косиц'і.* 2. Смикати за волосся. *Іванку, што мычеш д'ітину за в'д'ос'е?* Див. ще **с'кубсти 2**.

МЫКА́ТИСЯ [мыкатис'а], недок. 1. 'мычес'а. Вириватися з корінням (про рослини). *По дожэови тоз із гр'атки с'а лехко мыче.* 2. 'мычус'а, 'мычес'а. Смикатися за волосся. *Д'іти с'а дуже л'убл'ат мыкати.*

МЫ́ЛИТИ, [л'у, лиш, недок., кого. Зумовлювати чию-небудь помилку. *Ты мене не мы'ли, бо йа с'а й сама м'джу замы'лити.*

МЫ́ЛИТИ, л'у, лиш, недок., кого, що. Намилувати кого-небудь або що-небудь. *Мылит шийу, лице.*

МЫ́ЛИ́ТИСЯ [мылитис'а], [л'ус'а, лис'а, недок. Помилуватися. *Іа не часто мыл'ус'а.*

МЫ́ЛИ́ТИСЯ [мылитис'а], [л'ус'а, лис'а, недок. Намилуватися. *Добре мыл'с'а, бо дуже с'лепавый.*

МЫ́ЛЯНИНА [мыл'анина], ы, ж. Мильна піна. *Іс'ого мыла слаба мыл'анина.*

МЫ́ЛЯ́НЫЙ [мыл'аний], а, е. Мильний. *Мыл'ана голова.*

МЫ́ЛЯ́НКА [мыл'анка], ы, ж., бот. Мильнянка лікарська (*Saponaria officinalis*).

МЫ́МЛЬОШ [мымл'ош], а, ч., зневаж. Чоловік, який надто повільно чи неохоче їсть. *Того мымл'оша год'і с'а дочекати, заки пуйіст.*

МЫ́МЛЬОШКА [мымл'ошка], ы, ж., зневаж. Жін. до **мымл'ош**.

МЫ́МЛЬА́ВЫЙ [мымл'авый], а, е. Надто повільний у споживанні їжі. *Мымл'ава жо́на.*

МЫ́МЛЯ́НЕ [мымл'ан'е], а, с. Неохоче споживання їжі. *Не б'руйус'а дивити на мымл'ан'е т'ойі д'івки.* Див. ще **ты́няне**.

МЫ́МЛЯ́ТИ [мымл'ати], айу, аш (айеш), недок., зневаж. Неохоче їсти. *Не мымл'ай тул'ко, ай йіж май скоро.* Див. ще **ты́няти**.

МЫ́НДРА, ы, ж., ірон. Самогон. *Напивс'а вчора мындры, та нын'і бит'іжньый.* Див. ще **правосла́вна 2**.

МЫ́НЬКА [мын'ка], ы, ж. 1. дит. Кішка. *Ма'р'ічко, де т'воја мын'ка?* Див. ще **мынька**. 2. Прізвисько.

МЫ́НЬКА́НЯ [мын'кан'а], і, ж. Жін. до **Мынько 2**.

МЫНЬКО [мын'ко], 'ка, ч. 1. *дит.* Кіт. 2. Прізвисько.

МЫНЬ-МЫНЬ! Вигук, яким підзивають kota (кішку). Див. ще **МННЬ-МННЬ!**, **МЫЦ-МЫЦ!**, **МІЦЬ-МІЦЬ!**

МЫРКАНЄ [мыркан'є], а, с. Те саме, що **БОЛОБОНІЄ**. Пор. **МЫРКАТИ**.

МЫРКАТИ, айу, аш (айеш) і **МЫРЧАТИ**, 'чу, 'чиш, *недок.*, **МЫРКНУТИ**, ну, неш, *недок.* Те саме, що **БОЛОБОНІТИ**.

МЫРКНУТИ *див.* **МЫРКАТИ**.

МЫРХА, ы, ж. 1. Примхлива і, як правило, немолочна корова. *Ота мырха не насе, йак д'ругі ко'ровы, ай лиш бігат.* 2. *перен., вульг.* Примхлива і недобра жінка. *В Андр'їя жо'на – та'ка мырха, шчо дві наворохы з нив не скла'деш.* Пор. пол. *tercha*, діал. *turcha* 'шкапа; падло', чес. *trcha* 'падло', словац. *trcha* 'падло; шкапа', нім. *Mähre* 'шкапа, кобила', с.в.нім. *terche* 'кобила'.

МЫРХАВЫЙ, а, е. Примхливий. *Мырхава д'ївка.*

МЫЦКА, ы, ж. Котик (вербовий прут з розвинутими бруньками-котиками). *Мыцку с'ат'ат у ц'еркви на Ц'віт'ну нид'іл'у.* Пор. рум. *mițe* 'руно, вовна молодих ягнят'.

МЫЦКАНЄ [мыцкан'є], а, с. Зачіпання кого-небудь із прихильності чи закоханості; залицяння. *Твоє, не борє, мыцкан'є ис тов д'ївков н'ич ти не даст.* Пор. **МЫЦКАТИСЯ**.

МЫЦКАТИСЯ [мыцкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Чіпати кого-небудь із прихильності чи закоханості; залицятися. *Іди уд н'а гет, не мыцкайс'а!*

МЫЦ-МЫЦ! *виг.* Те саме, що **МЫНЬ-МЫНЬ!**

МЫШ, і, *род. відм. мн.* 'ши, ж., зоол. Миша (Mus). *Завелас'а в хыжи мыш.* ▲ **Л'ІТУЧА МЫШ**, зоол. Те саме, що **МЫШОЛЎВ**.

МЫША, ати, с., Мишеня. *Ба туткы с'а в хыжи пой'авло мыша?*

МЫШАТКО, а, с., *змениш.* Мишенятко.

МЫШАЧКЫ, чок, мн. Мишачі екскременти. *По мышачках познати, ци йє мыш у ко'мбр'і, на нуд'і.*

МЫШОЛЎВ [мышо'лув], 'лова, ч., зоол., *рідк.* Кажан (Eptesicus). *Мышоловы л'ітают уно'чи.* Див. ще **Л'ІТУЧА МЫШ** (*див.* **МЫШ**), **С'Л'ІПЫЙ ЛИЛК** (*див.* **ЛЕЛІК**).

МІВІДЬ *див.* **МЕДВІДЬ**.

МІЗЕРАК, 'ка, ч. Мізерний чоловік (хлопчик). *Мізерак – ото та'кый хлопчик, ават'чулувік, шчо н'иччо го 'вид'іти.*

МІЗЕРАЧКА, ы, ж. Жін. до **МІЗЕРАК**.

МІЗЕРІЯ [мізер'їя], і, ж. 1. Дуже слабий урожай. *С'ого года вродилас'а не'р'іпа, а мізер'їя.*

2. Убоге майно. *У н'ого н'ич не'їє, одна мізер'їя.*
3. Що-небудь дуже дрібне або надто мала кількість чого-небудь. *Таку мізер'їю ми дала, йак вуші.*
Тул'ко ми дала на'с'ін'а (с'аму мізер'їю), шчо ме-жи дво'ма 'перстами с'а вмістило.

МІЗІЛНИК [мізилник], а, ч. 1. *анат.* Мізинець. *Мізилник н'а бо'лит.* 2. Найменша дитина (хлопчик) в сім'ї. *Муй брат Ці'л'о мізилник у на-шуй родин'і.*

МІЗІЛНИЧКА [мізилничка], ы, ж. Жін. до **мізилник** 2. *Мойа мамка были мізилничка.*

МІЗІЛНИЧОК [мізилничок], чка, ч. 1. Зменш. до **мізилник** 1. 2. Пестл. до **мізилник** 2. *Ру'зумный у нас мізилничок ростє.*

МІЛІЙОН [мілі'йон], а, ч. Мільйон. *Ул'ім'і тых мух – мілі'йоны.*

МІЛІЦІШТА [мілі'ц'ішта], ы, ч. Міліціонер. *Наш мілі'ц'ішта л'убит лупити.*

МІЛІЦІШТУВ [мілі'ц'іштув], това, тово. *Мілі'ц'іштова ташка.*

МІЛКЫЙ [міл'кый], а, е. Мілкий.

МІНІНЄ [мінин'є], а, с. Обіцянка. *Ты м'іниш, айбо с'воего м'інин'а с'а не до'держуйєш.* Пор. **МІНІТИ**.

МІНІТИ [мінити], 'н'у, 'ниш, *недок.* Обіцяти. *Л'ітше ни м'іни, а зроби.*

МІНІТИСЯ [мінитис'а], 'н'ус'а, 'нис':а, *недок.* Обіцятися. *Мойа дун'ка м'інит ми с'а завтра р'іпу ко'пати.*

МІНТА [мін'та], ы, ж. Трафарет для нанесення малюнка на стіні; формочка для пісочного тістечка. *У мене йє в'с'акі мін'ты на кісто.* Пор. угор. *minta* т.с.

МІНТЕ [мін'те], а, с. Глузд, розум. *По'лан'а не' майє мінт'а в гол'дві.* Пор. рум. *mintе* т.с.

МІНЯНЫЙ [мін'аний], а, е. Такий, якого поміняли. *Мін'аний сведєр.*

МІНЯНКА [мін'анка], ы, ж., *вес.* 1. Обмін об'ручками між молодятами. *Мін'анка жує'ковинами.* 2. Випадок, при якому брат і сестра з однієї сім'ї одружуються з сестрою і братом з іншої сім'ї. *При мін'ан'ц'і свал'бу чин'ат майбуш на в'дну'ї з'амі.*

МІРКА, ы, ж., *заст.* Дерев'яна посудина, яка служила мірою ваги (3–5 кг) сипких продуктів (зерна, муки і под.).

МІРЬКОВАНЄ [мір'кован'є], а, с. Уважність. *А'бы не' мір'кован'є сус'іды, та циганє бы в'крали д'їтину.* Пор. **МІРЬКОВАТИ**.

МІРЬКОВАТИ [мір'ковати], 'куй, 'куйєш, *недок.* 1. Бути уважним, обережним; мати на увазі. *Мір'куй, не впад'у бо'лото.* 2. Звертати увагу на кого-небудь, доглядати. *Мір'куй на д'їтину, а'бы не' в'пала.* Див. ще **ГАДКОВАТИ**. Пор. словац. *merkovat'* т.с., нім. *merken* 'позначати; помічати, розуміти'.

МІСТО' [місто], а, с. 1. Місце. *Твоє, Мігал'у, місто коло жонь.* 2. мед. Плацента в утробі матері. *Місто має уйти вон, йак с'а д'їтина вродит.*

МІСТО² [місто], прийм. Замість. *Йа пушла на рдббту місто брата.*

МІСТОВАНЕ [містован'е], а, с. Розміщування, влаштування. *Із-за дбвгого містован'а не встигла с'а куриц'а знести, бо инша її зогнала с купала.* Пор. **містоватися**.

МІСТОВАТИСЯ [містоватис'а], туйус'а, туйес'а, недок. Те саме, що **гнерездїтисся**. *Містуйес'а, г'і куриц'а на с'їодл'і.*

МІСЯЧНИК [міс'ачник], а, ч. Лунатик, сновид. *Міс'ачника не мош к'ликати коли л'їзе навир'х, бо впаде.* Див. ще **місячний**.

МІСЯЧНИЙ [міс'ачний], а, е. Те саме, що **місячник**.

МІХ [міх], а, ч. Міх. ♦ **Міхом ударений** – дурний. *З ним н'їшчо говорити, бо в:ун міхом ударений.*

МІХІРИТИСЯ [міхиритис'а], риц'а, недок. Покриватися прищами або пухирами. *Міхир'ац'а в н'а плічї.*

МІХІРЬ [міхір'], р'а, ч., мед. Прищ; пухир. *На мдлбдбму лічї ускакуйут міхір'ї. Попарилас'а так, шчо вс'а рука в міхір'ах.*

МІХІРЬОВАТЫЙ [міхір'оватый], а, е. Який у прищах, пухирах. *Міхир'овате т'їло.*

МІХІРЬЧИК [міхір'чик], а, ч., мед. Зменш. до **міхір**. Див. ще **спыршок**.

МІЦЬ-МІЦЬ! виг. Те саме, що **мынь-мынь!**

МІШАНЕ [мішан'е], а, с. 1. Перемішування. 2. Перешкоджання. *Із-за т'воїого мішан'а йа на рдббту ввоздила.* Пор. **мішати**.

МІШАТИ, шайу, м'їшаш (шайеш), недок. 1. Мішати, перемішувати. 2. Заважати. *Іди гет, не м'їшай ми.*

МІШАТИСЯ [мішатис'а], шайус'а, мішас'а (шайес'а), недок. 1. Змішуватися. *Най с'а не м'їшайут па'сул'ї, вбї йїх тож не перебїратї.* 2. Втручатися, вмішуватися. *Не м'їшайс'а межи молодых, самї с'а помир'ат.*

МІШАШ, у, ч. Мішанина різнорідних продуктів. *Змішала білу муку іс'їрув, та уйшов мішаш.* Пор. угор. *mísmás* 'спиртний напій, виготовлений змішуванням кількох сортів горілки', нім. *Mischmasch* 'мішанина'.

МІЩУК [міщ'чук], ка, ч. Мішок. *Міщчук муки.*

МІЩУЧОК [міщ'ч'чок], ч'ка, ч. Зменш. до **міщук**. *Назбїралам міщ'ч'чок шчо'пнок.*

МЛ'АВИТИСЯ [м'лавитис'а], виц'а, безос., недок., метеор. Хмаритися, хилитися на негоду, сльоту (про погоду). *Не буду ко'сити, бо м'лавиц'а.* Див. ще **затїгатися 1, молодїтисся²**.

МЛ'АВЫЙ, а, е. Хмарний. *Млаве небо.*

МЛ'АВО, присл. Хмарно. *Шчус'стало м'лаво.*

МЛ'АКА, ы, жс. Заболочена місцевість. *На туй млац'ї лиш т'р'ва росте.* Пор. чes., словац. *mlaka* 'калюжа', рум. *mlacă* 'багно', прасл. **molka* 'болото'.

МЛ'АКОВАТЫЙ, а, е. Заболочений, низовинний. *Млаковатый ублуг.*

МЛ'АКОВАТО. Присл. до **млаковатый**. *Де м'лаковато, там ф'айна т'р'ва росте.*

МЛ'АКОВІТЫЙ, а, е. Трохи заболочений, низовинний. *Млаков'ита ч'ива.*

МЛ'АКОВІТО. Присл. до **млаковітый**. *Туй не мож о'рати, бо шче м'лаков'ито.*

МЛИНАРЬ [мли'нар'], р'а, ч., млин., рїдк. Те саме, що **мелник**.

МЛИНЄЦЬ [мли'ниц'], ц'а, ч. 1. М'ясорубка кухонна. *Бєри млиниц', та змєли мн'асо.* 2. заст. Жорна.

МЛИНОВИЦЯ [Мли'новиц'а], і, жс., гїдронім, заст. Потік, що приводив у рух водяний млин. *Туйтїр уже не'їе т'ого мли'на, тай Млиновиц'а усохла.*

МНОГЫЙ, га, те; частіше мн'дгї, г'ых, мн. Багато хто (що), багато які. *Йа мн'дг'ых у сє'л'ї вже не познаїу. Мн'дгї дєрева. Мн'дг'ый народ унїщєный у в'ойн'ї. Мн'дга ч'ил'ад'.* Антонім **немногі**.

МНОГО, присл. Багато. *Л'їнив'ый м'ного ходит, а скуп'ый м'ного даїе.*

МНЮД [мн'уд(т), мед(т)], меду, ч. Мед. *Солотк'ый йак мн'ут.*

МНЮХ [мн'ух], ха, ч., іхтіол. Линь (*Lota vulgaris*). *Мн'ух – дужє д'обра рыба.*

МНЯВІТИ [мн'авити], вл'у, виш, недок. Стискувати, давити, жати; чавити. *Не мн'двї пар'дц'ї.* Див. ще **мняцкати 1**.

МНЯВІТИСЯ [мн'авитис'а], виц'а, недок. Стискатися, давитися, тиснутися, жатися; чавитися. *Йагоды на спуд не кла'ди, бо будут мн'двїтис'а.* Див. ще **мняцкатисся 1**.

МНЯГ'ЕНЬКЫЙ [мн'а'гін'кый], а, е, пестл. М'якенький. *У мене ч'їжмы та'кі мн'а'гін'кі, мн'а'гін'кі, так у них д'обре нуз'ї!*

МНЯГ'ЕНЬКО [мн'а'гін'ко], присл., пестл. М'якенько. *У с'уй постели дужє ф'айно, мн'а'гін'ко с'пати.*

МНЯГ'УРИТИ [мн'а'гурити], р'у, риш, недок. М'яти. *Петро би лиш мн'а'гурив д'ївок. Не мн'а'гур'с'катирт'.*

МНЯГ'УРИТИСЯ [мн'а'гуритис'а], риц'а, недок. М'ятися. *Шкура з бар'ана, абы б'ыла ч'иста тай мн'а'к'а, мн'а'гуриц'а, вар'з'иц'а.*

МНЯЗДРО [мн'аздро], ра, с. М'яка маса помідор, огрїків і под. *Убєри шчо'пк'ы из мн'аздра д'ын'ї.*

МНЯ́КЫШ [мн'акыш], а, ч., бот. Біловус тиснутий (Nardus stricta). Див. ще **пся́чка**. *Си/с'у трд'вду 'дуже т'ашко ко/сити, бо мн'акыш.*

МНЯ́ККЫЙ [мн'ак:ый], а, е. М'який.

МНЯ́ККО [мн'ак:о], присл. М'яко.

МНЯ́КНУТИ [мн'акнути], ну, неш, недок.

1. Ставати м'яким, м'якнути. 2. не, безос. Те саме, що **перепука́ти**. *Майже буде мн'акнути, бо 'нын'і мороз май сла́бый, ги вчора.* 3. Ставати поступливим. *Як им купив жу́н'і с'ведер, 'зачала мн'акнути.*

МНЯ́КОТИНА́ [мн'акотин'а], ы, ж. М'якоть. *Купилам мн'асо – саму мн'акотину.*

МНЯ́МЛЬОШ [мн'амл'ош], а, ч., зневаж. Чоловік, який в'яло, невизразно говорить, повільний. *Тот мн'амлош як йіст, так і робит.*

МНЯ́МЛЬОШКА [мн'амл'ошка], ы, ж. Жін. до **мня́мльош**.

МНЯ́МЛЯВЫЙ [мн'амл'авый], а, е, зневаж. Який повільно, невизразно, в'яло говорить, повільний. *Того чулу́віка не 'л'убл'у слухати: та́кый мн'амл'авый.*

МНЯ́МЛЯНС [мн'амл'ан'е], а, с. Невизразне, мляве говориння. *Із мн'амл'ан'а 'того чулу́віка не' дочекас'; а шчо́с'по'рузуміти.* Пор. **мня́мляти**.

МНЯ́МЛЯТИ [мн'амл'ати], айу, аш (айеш), недок. Говорити невизразно, в'яло. *Шчус' мн'амл'айе, айбо йа го н'іч не' рузумійу.*

МНЯ́СОТА [мн'асота], ы, ж. М'ясна страва. *Давно й'гда 'была п'асул'і, не' было н'й'акых мн'асот.*

МНЯ́ТА [мн'ата], ы, ж., бот. Те саме, що **камфоровый чай** (див. **камфорovýй**).

МНЯ́ЦКАНС [мн'ацкан'е], а, с. М'яття, роздавлювання. *Мн'ацкан'е р'іты.* Пор. **мня́цкати**.

МНЯ́ЦКАНИК [мн'ацканик], а, ч., зневаж. Скупердай, скнара. *Ото та́кый мн'ацканик, шчо все лиш з'бират ку́н'йіку до ку́н'йікы.*

МНЯ́ЦКАНЫЙ [мн'ацканый], а, е. М'яттий, роздавлений. *Мн'ацкана р'іпа.*

МНЯ́ЦКАНКА [мн'ацканка], ы, ж. Штовханина і тиск у натовпі, давка. *Та́ка 'была мн'ацканка за хл'ібом!*

МНЯ́ЦКАТИ [мн'ацкати], айу, аш (айеш), недок. 1. Те саме, що **мняв'іти**. *Мн'ацкайт д'резен на вино.* 2. Дуже економити, скнарити. *Т'оній мн'ацкайе на в'с'ому, ск'ладуйе ку́н'йіку до ку́н'йікы.*

МНЯ́ЦКАТИСЯ [мн'ацкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), недок. 1. Те саме, що **мняв'ітися**. 2. Зазнавати штовханини й тиску натовпу, перебувати у давці. *Д'овго с'а мн'ацкали 'л'уде, 'закі удопел.і бо́вт.*

М'О́ВДА [м'овда], ы, ж. Звичай, спосіб; манера. *Ун'ого така м'овда 'дуже по'малы говорити.* Пор. угор. mód t.c.

М'О́ВКУШ [м'овкуш], а, ч., зоол. Білка (Sciurus). *М'овкуші 'дуже 'л'убл'ат ур'іхы.* Пор. угор. mókus t.c. Див. ще **рускурі́к**.

М'О́ВЧАНС [м'овчан'е], а, с. Мовчання.

М'О́ВЧАЧЫЙ [м'овчачый], а, е. Мовчазний. *М'овчача 'д'івка.*

М'О́ДА, ы, ж., рідк. Магда, Магдалина.

М'О́С див. **муй**.

М'О́Ж [мож(ш)], присл. Можна. *Давно ус'е до'маши 'е 'было, за хл'ібом, мош ка'зати, не' хо'дили.*

М'О́ЗГЫ́, мо'з'ту, мн. Голова; мізки; розум. *У 'нийй моз'гы не' р'обл'ат як с'л'іт.*

М'О́ЗГ'ОВА́НС [моз'гован'е], а, с. Думання. *Без моз'гован'а н'іч ро'зумного не' в'чиниш.* Пор. **моз'гов'ати**.

М'О́ЗГ'О́ВАТИ, мо'з'ту'йу, мо'з'ту'йеш, недок. Думати, вирішувати. *Йе в т'а голова, та мо'з'ту'й нив.*

М'О́ЗОГ [мозог(к)] 'м'озгу, ч., анат. Мозок.

М'О́Й див. **муй**.

М'О́ЙМА [м'ойма], ы, ж., **М'О́ЛЬМА** [м'ол'ма], ы, ж. 1. зоол. Мавпа. *Та́ка с', ги м'ойма (м'ол'ма).* 2. перен., зневаж. Жінка з маленькою головою або обличчям. *Ба де вта м'ол'ма хо'дила?* Пор. угор. majom 'мавпа'.

М'О́ЙМУ́Н [м'ой'мун], 'на, ч., **М'О́ЛЬМУ́Н** [м'ол'мун], 'на, ч. Чол. до **м'ойма** (**м'ольма**). *Но вто вден м'ой'мун (м'ол'мун)!* Див. ще **мави́ун**.

М'О́ЙТ [м'ойт], присл. Потім. *М'ойт у'чуйеш, шчо с'того буде.* Пор. угор. majd t.c.

М'О́ЙША [м'ойша], і, ч., заст. Єврейське чоловіче ім'я.

М'О́КЛ'Я́К [м'окл'як], 'ка, ч. Намокле зрубане дерево, дрова, хворост. *Во́да у'мітуйе м'окл'як на 'берех.*

М'О́КЛ'Я́ЧЕ [м'окл'яче], а, с. Зб. до **м'окл'як**. *Ото м'окл'яче т'реба мало пр'осушити, бо не ме гу́р'іти.*

М'О́ЛОД'І́ТИС'Я¹ [моло'дитис'а], м'ол'д'жус'а, моло'дис':а, док. Намагатися виглядати молодше своїх років; молодитися. *Стара жо'на, а шче с'а моло'дит.*

М'О́ЛОД'І́ТИС'Я² [моло'дитис'а], 'диц':а, недок., безос., метеор. Те саме, що **м'лаві́тися**. *Зачалос'а моло'дити. Моло'диц':а – буде дошч.*

М'О́ЛОД'І́Ц'Я [моло'диц'а], і, ж., вес. Молода на весіллі. *'Файна моло'диц'а.'*

М'О́ЛОД'І́ЧИН, а, о. Який належить молодій на весіллі або стосується її. *Моло'дичин та'ниц' (вінок, колач).*

М'О́ЛОД'І́ЧКА, ы, ж. Ласк. до **молоді́ця**. *'Файна молодичка у'нашого ф'іііна.*

М'О́ЛОД'Н'І́К, 'ка, ч., зб. Молоде покоління, молодь. *Тип'ір'іш'ый молодник не' тот, шчо був наш.* Антонім **старні́к**. Див. ще **молоді́нче**.

М'О́ЛОД'Н'І́ЧЕ, а, с., зб. Те саме, що **молодні́к**.

М'О́ЛОД'Ю́К [мо'ло'д'ук], 'ка, ч. Молодий, здоровий, сильний чоловік. *Ото шче мо'ло'д'ук, б'і'руйе ко/сити.*

МОЛО́ЖЕ. Присл. до **моло́жий.** *Увун упозируе мо'ложе с'воихъ го'ду.*

МОЛО́ЖЫЙ, а, е. Молодий. *Мар'ика мо'ложе ут Крестины.*

МОЛОКО́, 'ка, с. Молоко. ▲ **Квасне мо'локо див. квасный; Пóт'аче мо'локо див. пóтячий.**

МОЛОТІ́ЛКА [мóлòт'ілка], ы, ж., с.г., заст. Молотарка.

МОЛОТІ́ЛНИК [мóлòт'ілник], а, ч., с.г., заст. Той, хто молотить, молотник.

МО́ЛОЧ, а, ч., бот. Осот жовтий польовий (Sonchus arvensis). Див. ще **молочка́вець.**

МОЛОЧА́НЫЙ, а, е. Молочний. *Молочана 'сербанка.*

МОЛОЧА́НКА, ы, ж. Корова молочної породи. *У нас ко'рова – мо'лочанка, да'йе 'файно мо'лока.*

МОЛОЧКА́ВЕЦЬ [молочкавиц'], вц'а, ч., бот. Те саме, що **мóлоч.**

МОЛОЧКО́, ка, с. Зменш. до **молоко́.** ▲ **Пис'є мо'лочко див. пéссьый.**

МОЛО́ЧНИЦЯ [мо'лочниц'а], і, ж., мед. Пліснявка (у немовлят). *Молочниц'а у мал'и'куйі д'ітинки на йазычкови, треба йи промывати.*

МО́ЛЬМА див. **мо́йма.**

МО́ЛЬМУ́Н див. **мо́ймун.**

МОНДЫ́ГАНС [мон'дыган'е], а, с. Ворожіння. *То'та жо'на все ходит із мон'дыган'ом.* Див. ще **монды́гы.** Пор. **мондыга́ти.**

МОНДЫ́ГАНЯ [монды'ган'а], і, ж. Те саме, що **ворожіля.**

МОНДЫ́ГАТИ, 'гайу, 'дыгаш (гайеш), *недок.* Те саме, що **мамóнити.**

МОНДЫ́ГЫ, 'гу, мн. Те саме, що **мондыганс.** *А д'івки, йак не'йе хлòпц'у, та во'рожат, та'кі рòбл'ат монды'гы, о'бы хлòпц'и прийшли.*

МОНЦІ́Я [Мòнці'я], і, ж. Кличка корови. Пор. угор. Mancsi 'Марія'.

МОРГÁК, 'ка, ч., бот. Кормовий буряк (Beta vulgaris). *Мы сад'іме 'доста м'ного морга'ку та да'йе'ме свин'ам, ко'рòви.* Див. ще **бура́к с'вин'с'кий** (див. **бура́к**), **моргоро́па.**

МОРГОРІ́ПА [морго'р'іпа], ы, ж., бот., рідк. Те саме, що **морга́к.** Пор. угор. marhagéra 'кормова ріпа'.

МОРДА́, ы, ж. Неговірка, замкнута людина. *Ис то'в мòрдòв н'й'як на пут'ни 'уйдеш.*

МОРДУ́ШИТИ [мо'рдушити], шу, шинш, *недок.* Мучити, мордувати. *Йурику, не' мур'душ ко'та.*

МОРДУ́ШИНЕ [мо'рдушін'е], а, с. Мордування. *Йане'л'убила мо'рдушин'а, куй, бы'вало, хлòпц'и 'зачнут д'івок мо'рдушити.* Пор. **морду́шити.**

МОРИ́ТИ, *недок.* 1. 'мор'у, 'мориш. Морити. 2. 'морит, безос. Робитися несамовитим. *Ун'ят йи 'морит, та ймилас'а до чулу'віка.*

МО́РКОВ [мòркòв], 'моркви, ж., бот., рідк. Морква посівна (Daucus sativus).

МО́РКОНІ́ТИ [мо'ркун'іти], 'н'у, морко'ниш, *недок.* Те саме, що **болобоніти.**

МО́РКОТА́НС [мо'ркотан'е], а, с. Те саме, що **болобóніне.** Пор. **моркотáти.**

МО́РКОТА́ТИ, мòркòчу, мор'кочеш, *недок.* Те саме, що **морконіти.**

МО́РКОТЛІ́ВЫЙ, а, е. Який невиразно говорити, бурмотити. *Моркотливый чулу'вік.*

МО́РОЗІ́СКО, а, ч., метеор. Сильний мороз. *Такий с'а морòзиско вч'инив!*

МО́РТХА, ы, ч., заст. Єврейське чоловіче ім'я. *'Мортха быв 'шустером.*

МО́РЦІ́Й [мòрці'й], а, ч. 1. ? *'Бігат, йак 'мòрці'й.* *Такий не'добрий, а'чин'у 'н'уму 'мòрці'й с'ів.* 2. *перен., ірон.* Непосидюча людина. *Ба де вже тот 'мòрці'й пубіх?*

МО́СТОК, муст'ка, ч. Місток. *Пуд мост'ком вода не' текла, бо замулилас'а.*

МО́ТАНКА, ы, ж. Метушня, мотанина. *'Было в н'а 'доста 'мотанкы ис'вал 'бòв дун 'кы.*

МОТЫ́ЛИЦЯ [моты'лиц'а], і, ж., ветер. Хвороба овечь (вівця постійно крутить головою), *вертіж.* *Мо'тылиц'а трафл'айес'а не'р'ітко в о'виц'.*

МОТЫ́ЛИШНЫ́Й, а, е. Хворий на вертіж. *Мо'тылишина вуц'а. Шчо 'крутис'а, йак мо'тылишний?*

МОТЫ́ЛЬ [мо'тыл'], л'а, ч., ент. Вид метелика. *Такий хлòпчик 'хытрый, йак мо'тыл'.*

МОТЫ́ЛЯНС [мо'тыл'ан'е], а, с. Мотання головою, вертіння хвостом. *Куй мо'тыл'ан'е глò'вòв у о'виц', ото хо'рòта та'ка – мо'тылиц'а.* Пор. **мотыля́ти.**

МОТЫ́ЛЯТИ [мотыл'ати], л'айу, 'тыл'аш (л'айеш), *недок.* Мотати головою, вертіти хвостом. *Пес ну'біг до та'зды, мо'тыл'айучи хвостом.*

МО́ТОК, 'мутка, ч., ткац., заст. Те саме, що **му́ток.**

МО́ТОР, а, ч. Автомобіль (переважно вантажний). *Привезли ми 'мотором піску.*

МОТОРБІ́ЦІГЛІ [мотор'біцігл'і], у, мн., заст. Мотоцикл. Див. ще **мотòрка, тропòвка.** Пор. угор. motorbicikli т.с.

МОТО́РКА, ы, ж., рідк. Те саме, що **моторбїцілі.**

МОТУ́ЛКА́НС [мутул'кан'е], а, с. Сплутування (ниток, мотуззя і под.). *'Из-за мутул'кан'а н'іток 'доста 'дòво'го треба з'в'язати 'моток у клубок.* Пор. **мотулька́ти.**

МОТУ́ЛКА́ТИ [мутул'кати], 'кайу, 'тул'каш (кайеш), *недок.* Сплутувати (нитки, мотуззя і под.). *Не' мутул'кай ми пр'ажу.*

МОТУ́ЛКА́ТИСЯ [мутул'катис'а], ац'а(айес'а), *недок.* Сплутуватися (пор нитки і под.). *Ниткы 'треба 'вити в клубок так, а'бы с'а не' мутул'кали.*

МО́ТЯ [мòг'а], ати, с., ткац., заст. Зменш. до **мо́ток.**

МОХНАТЕНЬКИЙ [мохна'тин'кий], а, е, ірон. Покритий пушком, волоссям (про тіло людини). *Моя тетачка мохнатин'ка.*

МОХНАТИТИ [мох'нат'іти], т'їу, т'їйеш, недок. Покриватися мохом, пушком, волоссям. *Шчбс' у тебе, не^вбого, мохнат'їйе лице.*

МОЦНИЙ, а, е. Міцний. *Моцний чулу'вік.* Пор. пол. тоспу т.с.

МОЦНО, присл. Міцно. *Моцно дер'жи свин'а, бо 'урвес'а.*

МОЦОВАНЕ [мо'цован'е], а, с. Боротьба, міряння силою, напруження. *У моцован'ї с'хлбпц'а-ми пур'вавим сб'рбчкчу.* Пор. **моцоватися**.

МОЦОВАТИСЯ [мо'цоватис'а], 'цуйус'а, 'цуйес'а, недок. Боротися, міряться силою, робити зусилля, напружуватися. *Тройе хлбпу не^в могли го втихо'мирити – 'дбвог с'а моц'вав.* Пор. пол. тосоваа сіє т.с.

МОЦЬ [моц'], 'моци, ж. Міць, сила. *Не^вїе вже 'моци в його руках. Не^в мав бы с'моци, ги 'жаба хвоста (прокльон).* Пор. пол. тос т.с. **Не^в мав бы 'моци, еф.** – диявол. *Йак с'а 'напїе, та прївїжат му с'а тот, не^в мав бы 'моци.*

МОЧАВЫЙ, а, е. Те саме, що дожджливый. *Мочаве 'л'іто.*

МОЧАРІСТЫЙ, а, е. Постійно вологуватий. *Мочариста зим'л'а.*

МОЧАРКА, ы, ж. Постійно вологе поле, луг. *А йа на лет, та туды, гур'ї мочар'камї.* Див. ще **мбчарь**.

МОЧАРЬ [мочар'], ри, ж. Те саме, що мочарка.

МОЧАРЬОВАТЫЙ [мочар'оватый], а, е. Постійно вологий (про поле, луг). *Мочар'оватый горот.*

МОЧІЙ, 'мбжу, 'можеш, недок. Могти.

МОЧОВІЙК, 'ка, ч., анат. Сечовий міхур. *Болит йї моч'овик.*

МОШИТИ, 'мбшу, 'мошиш, недок. Робити щонебудь дуже нудно, повільно, вовтузитися. *'Кул'ко будеш 'мошити с' 'тými дым'ками? Пор. рум. тожі т.с. Див. ще **мбдвати**.*

МОШІНЕ [мбшін'е], а, с. Дуже нудна, повільна робота. *Мбшін'е б'ываїе ич'чїмос' 'такым, ичо го не^вспоро робити.* Пор. **мбшити**.

МОЯ див. **муй**.

МРАК, а, ч., метеор. Туман. *'Уйшбв мид'від'из м'рака.*

МРАКОВІТЫЙ, а, е, метеор. З легким туманом. *Мрако'витый 'чнн'ї дин'.*

МРАКОВІТО, метеор. Присл. до **мраковїтый**. *'Того 'рана 'было мрако'вито.*

МРАЧИТИСЯ [мра'читис'а], 'чїц'а, недок., метеор. Затуманюватися. *Звечера с'а 'зачало мра'чити.*

МРАЧНИЙ, а, е, метеор. Туманный. *Мрачн'ї 'заранкы восе'ни.*

МРАЧНО, метеор. Присл. до **мрачний**. *Так мрачно, ичо 'сонце не^в вїтко. Куї израна м'рачно, удин'буде го'дина.*

МУ, дав. відм. займ. особ. у'вун. 1. Йому. *Йа му 'кажу.* 2. у знач. займен. присв. Його. *Тад' 'Йура брат му.*

МУДРОВАНЕ [муд'рован'е], а, с. Мудрування.

МУДРОТА, ы, ж. Мудрість; вигадливість. *Тїпир ис' 'тými хы'жками та'ка муд'рота пуи'ла, ичо дав'но й не^в з'думав бы та'ке н'їко.*

МУДРОЩАК [мудрош'чак], 'ка, ч. Модерність в оязї, інтер'ерї жїтлї і т.д. *Мудрош'чак с'ого с'віта.*

МУДРЯК [муд'р'ак], 'ка, ч., ірон. Дуже акуратний, охайний чоловік, добрий господар, який у всьому намагається виділитися. *Тонїй – муд'р'ак, у н'ого вс'уды по'р'адок.*

МУДРЯЧКА [муд'р'ачка], ы, ж., ірон. Жін. до **мудряк**. *У 'тоїї муд'р'ачкы усє по'р'адок, ко'ли бы с' 'до 'нїий не^в зай'шбв.*

МУЖ [муж(ш)], 'мужа, ч., поет., рїдк. Одружений чоловік. *У 'доброго 'мужа жо'на йак 'ружа, а в по'ганого 'раба жо'на йак 'жаба.*

МУЙ, ч., **МОЯ** [моїа], ж., **МОЄ** [моїе], с., **МОЇ** [моїї] мн. Мій, моя, моє, мої. *Моя жо'на. Моїых 'кбн'у. З 'моїбв 'д'ївкбв. На 'моїбму 'пбл'ови ('поли).*

МУЛІТИ, лит, недок. Заносити намулом, замулювати. *Кажє'зого 'года 'пбтук му'лит 'нашї го'роды.*

МУНЬКО [мун'ко], 'ка, с., дит. Молочко.

МУР, а, ч., буд. 1. Мур. 2. Мурована будівля. *У Мїгал'а та'кий мур, ичо 'мало в 'кого в 'сил'ї та'кий йе.* Пор. пол. туг, словац. тїг, с.в.нім. тїге, лат. тугус 'кам'яна стїна'.

МУРГАНЕ [мурган'е], а, с. Мурзання. *Мурган'е 'зиркала.* Пор. **мургани**.

МУРГАТИ, айу, аш (айеш), недок. Мурзати (переважно обличчя, скло, дзеркало і под.). *Мїгал'ку, не^в мургаїт скло на 'оболокови.* Пор. рум. тург 'темно-гнідий'.

МУРГАТИСЯ [мургатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок. Мурзатися (переважно про обличчя). *Кож'за мала д'їтина мургац'а.*

МУРНИК, а, ч., буд. Муляр. *Олекса му'руїе хы'жі, у'вун 'добрий 'мурник.*

МУРНИЦТВО, а, с. Мулярська справа. *Йа з'малости по'л'убив 'мурництво.*

МУРНИЦЬКИЙ [мурниц'кий], а, е, буд. Який належить мулярові або стосується його. *Мурниц'ка сер'сама.*

МУРОВАНЕ [му'рован'е], а, с., буд. Мурування. *Мурован'е 'хы'жі.*

МУРОВАНКА, ы, ж., буд. Будинок з каменю або цегли. *Тїпир у нас лиш одны му'рованкы 'чин'ат.*

МУР'ЯНКА [мур'анка], *ы, жс., ент., рідк.* Мурашка. *Кажэа мур'анка шчбс' несе до мур'ашулніка.* Див. ще **мурянок**.

МУР'ЯНКОВЫЙ [мур'анковий], *а, е.* Стосовний до **мур'янка**, **мур'янок**. *Мур'анкове'кусан'е.*

МУР'ЯНОК [мур'анок], *н'ка, ч., ент.* Те саме, що **мур'янка**.

МУР'ЯШУЛНИК [мур'ашулник], *а, ч.* Мурашник. *Мур'анкы'чин'ат субі мур'ашулник.*

МУР'ЯЩУЛНИК [мур'аш'чулник], *а, ч., бот.* Деревій звичайний (*Achillea millefolium*).

МУСАЙ, *присл.* Треба, необхідно. *Іс'у рдббту мусай уч'инити.* Пор. угор. *muszaj* т.с. Див. ще **мушэно**.

МУСАЙНИЙ, *а, е.* Змушений, повинен, зобов'язаний. *Іа мусайна сесе вч'инити.* Див. ще **мушэний**.

МУТОК, *тка, ч., ткац., заст.* Міра пряжі, міток. *Муткы'вили на мото'вило, а пак йіх золили.*

МУХАРІЦЯ [муха'риц'а], *і, жс., ент.* Комар звичайний (*Culex ripiens*). *Так н'а пук'сали мухаріц'і, шчо не з'най'у с'а де'д'іти.*

МУХОБОЙКА [мухо'ббйка], *ы, жс.* Паличка зі шматком гуми на кінці для биття мух. *Мухо'ббйкув бйут'мухы.*

МУЧАНІТИ, *н'у, ниш, док.* Обкачувати, посипати мукою. *Аш'кісто не' муч'ниши, та не' ро'скачи го.*

МУЧАНИЙ, *а, е. 1.* З муки, борошністий. *Мучан'і галуш'кы.* *2.* Те саме, що **помучанэний**. *3.* Розсіпчастий. *Мучан'і'йаблька.*

МУЧИТИ, *чу, чиш, недок., перепех.* Те саме, що **гарьовати**. *Вічно м'мучив, зав'то й бул'ййу т'пир.*

МУШЕЛАЙБ, *а, ч., заст.* Єврейське чоловіче ім'я. *Муш'елайб був сабовом.*

МУШЭНИЙ, *а, е.* Те саме, що **мусайний**.

МУШЭНО, *присл.* Те саме, що **мусай**. *Іс'у рдббту мушэно'нын'і з'робити.*

МУШКА, *ы, жс., ент.* Маленька комашка, що заводиться в зерні. *Зав'елас'а мушка в пиш'ници.*

МУШКОТАЛЬКЫ [мушкотал'кы], *л'ок, мн.* Сорт ранніх слив. *Мушкотал'кы – нив'личкі сд'л'откі слив'кы.*

Н

НААРШОВАНЫЙ, *а, е.* Перекопаний заступом. *Наар'шован'і гр'ат'кы вже прот'р'ахли, мош са'дити ро'саду.*

НААРШОВАТИ, *шуйу, шуйеш, док.* Перекопати заступом значну ділянку. *Іа'того наарш'овав, ід'ім са'дити.* Пор. **аршовати**.

НААРШОВАТИСЯ [нааршо'ватис'а], *шуйус'а, шуйес'а, док.* Напрацюватися, перекопувати заступом. *Так ім с'а наарш'овав, шчо рук си не' чуйу.* Пор. **аршовати**.

НАБАБИТИСЯ [набабитис'а], *бл'ус'а, бис'а, док.* Досхочу виконувати обов'язки баби-повитухи. *Тота жо'на набабилас'а по с'елови за т'риц'ат' ідду.* Пор. **бабити**.

НАБАБРАТИ¹, *айу, аш (айеш), док.* Залишити після себе бруд. *Лиш ім похар'ила, а ты май на'ббрав у хьжы.* Пор. **бáбрати**¹.

НАБАБРАТИ², *айу, аш (айеш), док.* Виготовити у великій кількості що-небудь неякісне. *Наббрав увун'того'доста'много.* Див. ще **насраїбати**. Пор. **бáбрати**².

НАБАБРАТИСЯ [набабратис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), док.* Дуже довго провозитися з чим-небудь. *Наббравес'а йа с' трактором хут'і'кул'ко.* Див. ще **насраїбатися**. Пор. **бáбрати**².

НАБАВИТИСЯ [набавитис'а], *вл'ус'а, вис'а, док.* Досхочу погратися. *Набавиламс'а з'унок.* Пор. **бáвитися**.

НАБАЛАМУЧОВАТИ, *чуйу, чуйеш, недок.,* **НАБАЛАМУТІТИ**, *мучу, мутиш, док.* Робити багато клопоту, непорозуміння. *Нашчо с' набала'мутила с'трудодн'ами?*

НАБАЛАХРЭСТИТИ, *решчу, р'естиш, док.* Зробити несумлінно, неякісно, з помилками. *Набалахрестилас' таке, шчо не' ігодна м из'н'ого'уйти на п'ут'.* Див. ще **збалахрестити**, **побалахрестити**. Пор. **балахрестити**.

НАБАЛАХРЭЩЕНЫЙ [набалах'решченый], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **набалахрестити**. *Набалахрешчена робота.* Див. ще **збалахрешченый**, **побалахрешченый**.

НАБАНОВАТИСЯ [набано'ватис'а], *нуйус'а, нуйес'а, док.* Насумуватися. *Дуже м с'а набано'вала за'н'ан'ком, куй'умел'і.* Пор. **бановати**.

НАБАЯТИ [набайати], *байу, байеш, док.* Наворожити. *Майже'мбйуй'д'іву'і набайали, шчо не' ігодна с'а в'д'ати.* Пор. **бáяти**.

НАБЭВКАТИСЯ [набэвкатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок. 1.* Нарикатися досхочу (про корову, козу, вівцю). *Не'было нас'д'овго'дома, та набэвкала'а'доста'ко'рова. 2. перен.* Голосно наплакатися досхочу. *Так с'а д'ітина набэвкала, шчо вун'за'хрипла.* Пор. **бэвкати**.

НАБЕЛЕНДІТИ [набилин'д'іти], *н'жу, н'диш, док.* Набазікати. *Набилин'д'ів'у'с'акуйі'дурости.* Пор. **белендіти**.

НАБЕЛЕНДІТИСЯ [набилин'д'ітис'а], *н'жус'а, н'дис'а, док.* Набазікатися. *Тул'ко с'а набилин'д'іла, шчо м'н'і аж'дурно уд'нийі.* Пор. **белендіти**.

НАБЕТЯРИТИСЯ [набет'аритис'а], р'ус'а, рис'а і **НАБЕТЯРЬОВАТИСЯ** [набет'ар'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а, док. Попарубкувати досхочу. *Мигал' с'а набет'арив до сорок'зоду.* Пор. **бетярити**.

НАБЕТЯРЬОВАТИСЯ див. **набетяритися**.

НАБЗІТИ [набз'іті], бз'у, бзіш, док. Те саме, що **навоняти**. *Ба ко так набз'ів?* Пор. **бзіти**.

НАБИЛКЫ, у, мн., ткац., заст. Рама у кроснах, в якій закріплюється бердо. У *набилках с'а держит бердо.*

НАБЫВАТИСЯ [набы'ватис'а], 'вайус'а, 'бывас'а ('вайес'а), *недок., рідк.*, **НАБЫТИСЯ** [на'бытис'а], 'будус'а, 'будес'а, док. Бути досхочу з ким-небудь або де-небудь, набуватися. *Набыламс'а с'ого'л'іта в брата.* Пор. **быти**.

НАБЫДЗИТИСЯ [набы'зитис'а], з'ус'а, зис'а, док. 1. Досхочу награтися, повибрикуватися, позагравати з ким-небудь (про людей). *Набызилис'а д'івки на вичурниц'ах.* 2. Досхочу набрикатися, настрибати, набігати (про тварин). *Набызилос'а тил'а на гдрод'і.* Пор. **быдзитися**.

НАБЫРБЛЯТИ [набырбл'ати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **набелендіти**. Пор. **бырбляти**.

НАБЫРБЛЯТИСЯ [набырбл'атис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **набелендітися**. Пор. **бырбляти**.

НАБЫРКАТИ [набыркати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **набелендіти**. Пор. **быркати**.

НАБЫРКАТИСЯ [набыркатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **набелендітися**. Пор. **быркати**.

НАБЫТИСЯ див. **набыватися**.

НАБДОВАНЫЙ, а, е. Який набідувався. *Ота жо'на с тул'кыми д'ітми' доста наб'дована.*

НАБИЗУНО [набі'зуно], присл. Напевно, обов'язково. *Ото набізуно буде з'роблено, не переживай.* Пор. **бізуно**.

НАБІЛО [набіло], присл. Без м'яса і тваринного жиру (про молочну їжу перед наступленням суворого посту). *Ми'асниц'і кон'чайуц'а, і пус'л'ідн'ый 'тыжж'ін' перед Великим' постом може'йтиши лиш'набіло.*

НАБИТАНГОВАТИСЯ [набітанго'ватис'а], 'гуйус'а, 'гуйес'а, док. Досхочу побути волоцюгою, ледарем, розбишакою. *Йура до триц'ат'зоду доста набітанго'вас'а.* Пор. **бітанговати**.

НАБИЦІГЛЮВАТИСЯ [наб'іцігл'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес'а, док. Досхочу покататися на велосипеді. *Того дн'а йа набіцігл'овас'а.* Пор. **біціглювати**.

НАБИЧЕЛОВАТИ [наб'ічело'вати], 'луйу, 'луйеш, док. Зробити кому-небудь нарахування за заподіяну ним шкоду. *Набічеловали на н'а, бо 'мойа корова пушла в сус'ідув'лугер.* Пор. **бічеловати**.

НАБЛИЗЬКО [наблис'ко], присл. На малій відстані. *Гс'і шоры з р'ін'ов' доста'наблис'ко с'те вч'інили.* *'Наблис'ко по'саже'н'і йаблун'кы.*

НАБЛЫНДАТИСЯ [наблындатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док., вульг. Те саме, що **наблыцкаться 2** (про жінку). *Полан'а наблындалас'а доста, а пак у'д:алас'а за 'чесного лиг'н'а.* Пор. **блындати**.

НАБЛЫНЬКАТИСЯ [наблын'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Находиться без діла. *Наблын'калас'а хут'і'кул'ко по селу бес'толку.* Пор. **блынькати**.

НАБЛЫЦКАТИСЯ [наблыцкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. 1. Попустувати, побрикатися вдовсталь (про тварину, дитину). *'Упустивим у'першый рас'телиц'у на гор'от, та'файно с'а наблыцкала.* Див. ще **ублыцкаться 1. 2.** *перен., вульг.* Досхочу пожити розпусно. *Тотта'д'івка хут'і'кул'ко с'а наблыцкала, а'типир си по'р'а'ного лиг'н'а найшла.* Див. ще **ублыцкаться 2, ублындатися**.

НАБЛ'ОНДАТИ [набл'ондати], айу, аш (айеш), док. Наговорити пустого. *Наб'ондав ми дур'ного хут'і'кул'ко.* Пор. **бл'ондати**.

НАБЛ'ОНДАТИСЯ [набл'ондатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Наговоритися пустого вволю. *'Тул'ко с'а набл'ондала, шчо не'мож йі'было пере'слухати.* Пор. **бл'ондати**.

НАБОГОВАТИ, бугуйу, бугуйеш, док. Якийсь час клясти кого-небудь або що-небудь. *Бр'іта'дир'набого'вав'чил'ади тай'пуш'ов'дале.* Пор. **боговати**.

НАБОГОВАТИСЯ [набоговатис'а], 'гуйус'а, 'гуйес'а, док. Досхочу клясти кого-небудь або що-небудь. *По'дакотрый'чулу'вік хут'і'за шчо с'а набу'гуйе.* Пор. **боговати**.

НАБОЖЕ, присл. Те саме, що **зідарь**. *Робивим му'ц'і'льий дин'набоже.*

НАБОРЫКАТИ, 'кайу, 'рыкаш ('кайеш), док. Безсистемно порити землю в багатьох місцях (трактором, повинню і т.д.). *Ур'вас'а'п'отук, та'так'і'ми'іа'ми на гдрод'і'наборы'кала вода!* Пор. **борыкати**.

НАБОРТІТИ, 'тит, док. Наробити підземні ходи з викиданням купок землі на поверхню (про крота). *Таке ми'набортила на гдрод'і'бортиц'а, шчо к'д'с'ов не'мож мах'нути.* Пор. **бортіти**.

НАБОСО, присл. На босу ногу. *Убув'б'к'ончі'набосо та'пуш'ов'у хл'ів.*

НАБОСОВИТИ, б'д'с'овл'у, б'с'овиш, док., кого. Понервувати, роздражнити, надокучити. *Так н'а'набо'совив сын, шчо не'м'ожу с'а'всп'к'ойити.* Пор. **босовити**.

НАБОСОВИТИСЯ [набо'совитис'а], б'д'с'овл'у'с'а, б'д'совис'а, док. Нанервуватися. *Набо'совив-*

с'а йа с'ив хыжув, 'закі м'йі вч'нів. Див. ще **нанерв'озитися**, **насу'єтитися**. Пор. **бос'овитися**.

НАБОХТЕРИТИСЯ [на'бохтеритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.*, *заст.* Тривалий час виконувати функції посилюючої сільської управи. За *т'риц'ат'г'оду набохтеривс'а*. Пор. **б'охтерити**.

НАБОЦІ [набо'ц'і], *присл.* 1. Збоку. *'Вижу: стуйїт хл'одци 'набо'ц'і уд 'берви*. 2. Окремо. *'Його дун 'ка жи'ве 'набо'ц'і*.

НАБРАТИСЯ [набратис'а], бе'рес'а, *док.* 1. Набратися. 2. Побувати в злуччі із самцем (про козу, вівцю та ін.). *'Наша ко'за набралас'а, та чекайме при'їл'доу*.

НАБРІГАДІРИТИСЯ [набр'іга'диритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Побути бригадиром досхочу. *'Йа за два'ц'іт'г'оду набр'іга'диривс'а в кал'г'од'і 'дос-та*. Пор. **брига'дирити**.

НАБРЯЗГЛЫЙ [набр'азглыі], а, е. Набряклий. *'Набр'азгле лі'це*.

НАБРЯЗГНУТИ *див.* **набряка'ти**.

НАБРЯКАТИ [набр'а'кати], р'акат (кайе), *недок.*, **НАБРЯЗГНУТИ** [набр'азгнути], не, *док.* Опухати, набрякати (про тіло, обличчя). *'Набр'азгли 'ногы*.

НАБУБНАТИСЯ [набубнатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Пограти на бубні досхочу. 2. Досхочу попліткувати по всьому селу. *'Но шчо, 'Циле, набубналас'а про 'мене 'дос-та?* Пор. **бубнати**.

НАБУДІТИ, бужу, будиш, *док.* Виготовити багато буженини. *'Тул'ко м'набудив мн'а'соты, шчо буде нам на ц'іле л'іто*. Пор. **будіти²**.

НАБУДІТИСЯ [набудитис'а], бужус'а, будис'а, *док.* Напрацюватися досхочу при виготовленні буженини. *'Набудивимс'а, 'закі м'забудив мн'асо из двох вип'р'у*. Пор. **будітися**.

НАБУКСОВАНИЙ, а, е. Накремований (про взуття). *'Набукс'ован'і то'панкы*. Див. ще **убуксований**.

НАБУКСОВАТИ, 'суйу, 'суйеш, *док.* Накремувати взуття. *'Набукс'уй і 'м'ойі то'панкы*. Див. ще **убуксовати**. Пор. **буксовати**.

НАБУКСОВАТИСЯ [набукс'оватис'а], 'суйу-с'а, 'суйес'а, *док.* Накремувати власне взуття. *'Так ис'а набукс'овала, г'бы с'до 'церкви йшла*. Див. ще **убуксоватися**. Пор. **буксоватися**.

НАБУТІТИСЯ [набут'ітиса], ійес'а, *док.* 1. Наричатися досхочу (про велику рогату худобу). *'Не'дали ко'р'ові во'ды, та 'набут'ілас'а хут'кул'ко*. 2. Наплакати дуже протягом тривалого часу. *'Лижили д'і'їтину са'му, та, са'рака, набут'ілас'а 'читаво*. Пор. **бу'їти²**.

НАВАДІТИ *див.* **нава'жовати**.

НАВАДІТИСЯ [на'вадитис'а], 'важус'а, 'вадис'а, *док.* Те саме, що **насва'жатися**. Пор. **ва'днитися**¹.

НАВАДІТИСЯ² [на'вадитис'а], 'важус'а, 'вадис'а, *док.* Те саме, що **завіс'нитися²**. *'Навадила с'а По'лан'а на 'чесного ли'гн'а*. Пор. **ва'днитися²**.

НАВА'ЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **НАВАДІТИ**, 'важу, 'вадиш, *док.* 1. Вішати що-небудь. *'Навадила ку'пан'і на плут, а'бы во'да з них с'текла. 'Ледвы м'на 'ного навадила 'кабат, бо ка'зав, шчо й так му'тепло*. 2. *перен.* Те саме, що **завіс'нати²**. *'Оту 'д'і'вку лиш навадили на 'Йуру*. Пор. **ва'днати**¹.

НАВАНДРОВАТИСЯ [навандро'ватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, *док.* Намандруватися. *'Навандро'вавс'а по'с'віту та при'їд'в ид жу'н'і бес ку'пн'ікы*. Пор. **вандр'овати**.

НАВБАЛЯНИЙ [нав'бал'аныі], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **навб'ал'яти**. *'Нав'бал'ан'і 'їа-блыка*.

НАВБАЛЯТИ [навбал'ати], л'айу, 'бал'аш (л'айеш), *недок.* Позбивати. *'Навбал'ай ми 'мало груш*.

НАВГАД [нав'гад(т)], *присл.* Навмання, наосліп. *'Йа сис'с'ведер не' 'мір'ала, ай ку'пилам на'вгат (нав'гад им ку'пила)*. Див. ще **навман'а, навманці, насліпо**.

НАВГУЛ, *присл.* У цілому, за все разом. *'Йак ми йдеш ро'бити — на дны ци на'вгул?*

НАВД'ЯКУ [навд'яку], *присл.* На догоду. *'Зроби ми хут'раз на'в'яку!*

НАВЕЛИКО [навелико], *присл.* Гордовито, пихато. *'Не'говори з'д мн'ов так 'навелико*. Див. ще **на'гордо**.

НАВЕРЕЧИ [на'веречи], 'вержу, 'вержеш, *док.* Докинути частину для завершення чого-небудь. *'Іс'у ко'пц'у 'т'реба завер'шити, а'ну, на'вир'з'на 'у шче два 'навилкы с'іна*. Пор. **вер'єчи**.

НАВЕРЖЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **навер'єчи**. *'Наверже'н'і на вуз два 'навилкы с'іна*.

НАВЕРНУТИ *див.* **наверт'атися**.

НАВЕРТ'АТИСЯ [наверт'атис'а], 'тайус'а, 'вертас'а (тайес'а), *недок.*, **НАВЕРНУТИ** [наверн'утис'а], 'вернус'а, 'вернес'а, *док.* Повернутися назад. *'Навернувс'а чу'лувік йуї з 'вандру, та сит'н'ашка 'рада*.

НАВЕРШІТИ [навер'шити], 'шу, 'шиш, *док.* Наповнити щерть. *'Так на'вер'шив пласт, шчо 'зарас с'а з'верне. На'вер'шилас'ми 'тул'ко й'д'ы, шчо не' пуйїм*. Пор. **вер'шіти**.

НАВЕСЕЛІТИСЯ [навеселитис'а], л'ус'а, лис'а, *док.* 1. Досхочу повеселитися. 2. Досхочу поколядувати. *'Навесел'илис'мес'а 'дос-та на С'а'т'ьїй 'в'їчур*. Пор. **весел'іти**.

НАВІДИТИ [навид'іти], вижу, видиш, *недок.* Терпіти; любити. *'Ко йї 'можє на'вид'іти за та'к'їй ха'рактєр?*

НАВИЛОК, лка, ч., с.г. Купа сіна, соломи і под., підібрана на вила за один раз; навильник. *'Вир'з'іш'че 'пару навилку на вус*.

НАВІТИСЯ [на'вітис'а], 'вийус'а, 'вийес':а, док. 1. Дуже довго вити (про вовків, собак та ін.). 2. Біситися (про людей). *На'вивс'а 'доста Андр'ій, а т'їпир 'хоче по'р'адну 'д'івку*. 3. Досхочу наплакатися голосно. *На'ввлас'а д'їтина, аж захрипла*. Пор. **вѳти**.

НАВІРНО, присл. Напевно. *На'вірно 'завтра буде дошч, бо 'дуже мух'арци 'і ку'сайут*.

НАВКУРЦІ [навкурц'і], присл. Наперекір, усупереч. *Она все 'робит навкурц'і с'вѳйѳму чулу'вікови*.

НАВМАНА, присл. Те саме, що **навгáд**.

НАВМАНЦІ [навманц'і], присл. Те саме, що **навгáд**.

НАВНОВАТИ, ну'їу, ну'їеш, док. Набриднути. *Мін'ї вже навновало 'їїсти па'сул'ї 'кажз'ый 'дин'*. Пор. **уновáти**.

НАВНОВІТЙЙ, а, е. Набридливий. *Навно'вита д'їтина*. Див. ще **надоїдливий**, **надоїсливий**, **уновітйй**, **унувн'їй**.

НАВНОВІТО, присл. Набридливо. *Навно'вита ми 'їс'у рѳбѳту рѳбити*.

НАВОСТІТИ [навоє'тити], йе'чу, йе'тиш, док. Учинити сварку з криком, бійкою. *'Мус'івис' так довоє'тити, шчо навоє'тивис' бѳду*. Див. ще **налармовáти**. Пор. **востіти**.

НАВОСТІТИСЯ [навоє'титис'а], йе'чус'а, йе'тис':а, док. Насваритися з криком, бійкою. *Наво'їетивс'а Олекса 'доста, шчо 'ледвы с'ме го 'утранспоровали с'хьжї*. Див. ще **налармовáтися**.

НАВОЛОЧІЙ, 'лочу, 'лочиш, док. Наволокти. Див. ще **насм'чити**. Пор. **волочій**.

НАВОНЯТИ [наву'н'ати], 'н'айу, 'вѳн'аш ('н'а'їеш), док. Насмердіти. *Приз'найтес'а, ко наву'н'ав у'хьжси*. Див. ще **набіти**. Пор. **воняти**.

НАВОРОХА, ы, ж., рідк. Те саме, що **вѳрох**.
◆ **Дві 'наворохы ск'ласти** – дійти згоди, полагоди-ти. *Така не'добра, шчо не' мож из нив двї 'наворохы ск'ласти*.

НАВПЕРЕД [нав'перед(т)], присл. Наперед. *Іди нав'перед, 'я т'а дѳгѳн'у. За с'їно дай зрѳші нав'перет*.

НАВПЕРЕДІ [нав'пирід'і], присл. Попереду. *Іде с'вал'ба, а нав'пирід'ї гудѳкы*.

НАВПРІЧАКЫ, присл. Навпочіпки. *Пѳлолам зр'атку нав'пичакы*.

НАВРЕДІТИ [навре'дити], ре'жу, ре'диш, док. Нашкодити. *Так го л'їчи, вѳы с'му не' навредила*. Пор. **вредіти**.

НАВСЕ, присл. Назавжди. *Іс'у канту 'мамка ми 'дали нав'се*. Див. ще **навхтѳма 1**, **нафурт**.

НАВТІКЫ [навт'їкы], присл. Швидко тікаючи. *'Іак у'чув, шчо будѳт го 'бити, та ну'стивс'а навт'їкы*.

НАВУСТЯНІТИ [навус'ц'а'ніти], 'н'у, 'ниш, док. Додати до їжі забагато ошту. *Так ис' навус'ц'а'ниша капусту, шчо не' мож 'їїїсти*. Пор. **вустяніти**.

НАВХТѳМА, присл. 1. Те саме, що **навсѳ**. *Уз'ав уд н'а тїлу навхтѳма*. 2. Завжди, вічно. *Ты навхтѳма с'а пїлуйеш*.

НАВЧАС, присл. Своєчасно. *'Іа ти 'файно зап'лачу, лиш уч'їни ми обѳло'кы нав'час*. Див. ще **нудчás**.

НАГАВІЦІ [нага'виц'і], 'виц', мн. Штани. *Ку'пивим си ну'ві нага'виц'ї*. Див. ще **надрáгы**.

НАГАВІЦЯ [нага'виц'а], і, ж. Одна штанина. *Рѳздер 'л'іву нага'виц'у*. Див. ще **надрáга**.

НАГАВИЧКЫ, 'чок, мн. Зменш. до **нагавіці**. *Не' рви на 'сѳбі, Мигал'ку, нагавичкы. У 'тѳму м с'а вжѳнив, у тых нагавич'ках тай у тых 'чїжмах*.

НАГАДАТИСЯ [нага'датис'а], 'дайус'а, 'гада-с':а ('дайес':а), док. Згадати. *'Іа ти при'несу 'завтра слив, ас':а нагада'їу*.

НАГАЛАМÁNИТИСЯ [нагала'манитис'а], н'уса, нис':а, док. Те саме, що **нагѳкатиcя**. Пор. **галамáнити**.

НАГÁРМАТИ, айу, аш (айеш), док. Загарбати що-небудь у великій кількості. *Цїл'о нагармав, 'закї був складѳвич'ком, у'с'ачино*. Див. ще **нагарматися**. Пор. **гáрмати**.

НАГÁРМАТИСЯ [нагарматис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. Те саме, що **нагармати**. *Куй с'а кал'гоз роспа'дав, нагармалис'а мнѳгі*. Пор. **гáрмати**.

НАГАРЬОВАТИСЯ [нагар'оватис'а], 'р'уйус'а, 'р'уйес':а, док. Дуже напруцюватися протягом тривалого часу. *За с'воєе жи'т'е 'н'ан'ко 'читаво с'а нагар'ѳвали*. Пор. **гарьѳвати**.

НАГЫБÁТИ, 'байу, 'гыбаш ('байеш), недок. Нагинати. *Нагы'бай тот стѳвп, най си ур'ву 'файне 'їабыкѳ*.

НАГЫБÁТИСЯ [нагы'батис'а], 'байус'а, 'гыбас':а ('байес':а), недок. Нагинатися. *Ты с'а 'дуже нагы'баш, куй 'косиш*.

НАГЛѳ, присл. Те саме, що **духѳм**. *Зан'дары мѳгли нагле злѳд 'їа 'їмити. Пѳд 'нагле с'удї!*

НАГЛІТИ, 'л'у, 'лиш, недок. Спішити; підганяти. *Не нагле на н'а, бо 'їа не' встига'їу за тѳбѳв*.

НАГЛЫЙ, а, е. Який швидко гнівається. *Не' кывай 'того чулу'віка, бо в'ун 'дуже наг'лий*.

НАГЛУПІТИ, пл'у, 'пиш, док. Наробити дурниць. *Ты 'мало наглу'тила, куй ис':а ток'мила за с'їно*. Пор. **глупїти**.

НАГНАТИ, на'жену, наже'неш, док. 1. Зігнати до купи (людей, тварин). *Наз'нали на бур'ѳкы 'пѳвно жун*. 2. Прогнати, відправити. *Отиц' наз'нав дун'ку ит чулу'вікови*.

НАГОВКАТИСЯ [нагѳвкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. Вволю накричатися, кличучи кого-

небудь. *Наг'овкавс'а хут'-'кул'ко, айбо н'іко с'а не' узы'вав.* Пор. **говкати**.

НАГОЙКАТИ [наг'ойкати], айу, аш (айеш), док. Накричати. *Задар'ис'на н'у наг'ойкав.* Див. ще **нагулюкати**, **накрывкати**. Пор. **гойкати**.

НАГОЙКАТИСЯ [наг'ойкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Накричатися. *Наг'ойкавса на н'а, а йа му н'іч не" казала.* Див. ще **нагаламанитися**, **нагулюкатися**, **накрывкатися**. Пор. **гойкати**.

НАГОЛІВНИК [наг'олівник], а, ч. Частина упряжі, узди, що одягається на голову коня. *Ку'н-кош на'д'ів на ку'н'а наг'олівник.*

НАГОЛОС, присл. Уголос. *Чи'тай'наголос.*

НАГОРАЗДОВАТИСЯ [нагораздоватис'а], дуйус'а, дуйес'а, док. Досхочу пожити в достатку. *Ма'р'іка нагораздовалас'а, а тї'пир прийшла на н'у б'іда.* Пор. **гораздовати**.

НАГОРДО, присл. Те саме, що **навеліко**.

НАГОРЯЧО [наг'ор'ачо], присл. В такому стані, поки гаряче. *Йа вз'ав, по-нашо'му з'вес'а ш'тійслик, на'д'ів туды, по'л'ічив, де'д'і'рочка, йа пробив'наг'ор'ачо, ото'л'устыло, кажу, помагай ми складовати вус.*

НАГОСТИТИСЯ [наг'оститис'а], г'бшчус'а, г'гостис'а, док. Набутися в гостях. *За'тыжж'ін'йа читаво наг'остилас'а в брата.*

НАГОТОВАНИЙ, а, е. Підготовлений, підігнаний, упорядкований. *Наг'отована'мыгла.* Див. ще **напаріваний**, **ушгнмований**.

НАГРАБИТИ, бл'у, биш, док. Награбувати. *Р'облув лиш про одно'думат, де бы наг'рабити.* Пор. **грабіти**.

НАГРАБКАННИЙ [наг'рапканний], а, е. Нагреблений граблями. *Наг'рапканний'пласт'с'іна.*

НАГРАБКАТИ [наг'рапкати], айу, аш (айеш), док. Нагребти граблями. *Наг'рапкалам за'вами шче пласток'отавы.* Пор. **грабкати**.

НАГРАБКАТИСЯ [наг'рапкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Напрацюватися, гребучи сіно, отаву і под. *Наг'рапкалам'а, шчо'рукы н'а б'д'л'ат.* Пор. **грабкати**.

НАГРАБЛЕННИЙ, а, е. Награбований. *Йак тых з'л'од'і'йу йшли, та найшли в них'і'вно наг'рабленого добра.*

НАГРИБАРИТИСЯ [нагрибаритис'а], р'ус'а, рис'а, док. Походити по гриби досхочу. *Нагрибарилс'мес'а'с'озо'л'і'та'доста.* Пор. **грибарити**.

НАГРІЗТИ [наг'рысти], зу, з'еш, док. 1. Намуляти. *Наг'рызли н'а'чіжмы.* 2. Насердити. *Так йі наг'рызли на р'об'т'і, шчо, майже, с'а йі'лишит.* Див. ще **наідати** 2.

НАГРІЗТИСЯ [наг'рыстис'а], зус'а, з'ес'а, док. Насердитися. *Так им с'а наг'рызла с'т'ов д'і'тинов, шчо аж ми не" добре.*

НАГРОБАРИТИСЯ [нагробаритис'а], р'ус'а, рис'а, док. Напрацюватися гробарем досхочу. *Йа за'т'риц'ат'г'оду'доста с'а нагробарив.* Пор. **гробарити**.

НАГРОЗІТИ, р'ожу, р'озиш, док. Насварити. *Ты нагрозі'сына, бо б'ітанта.* Пор. **грозіти**.

НАГРУЖАТИ, жайу, ружаш (жайеш) і **НАГРУЖОВАТИ**, жуйу, жуйеш, *недок.*, **НАГРУЗІТИ**, г'ружу, г'рузиш, *недок.* Навантажувати. *Наг'рузили вуз г'н'іу.* Див. ще **натерьхати**. Пор. **грузіти**.

НАГРУЖАТИСЯ [наг'ружатис'а], жайус'а, ружас'а (жайес'а) і **НАГРУЖОВАТИСЯ** [наг'ружоватис'а], жуйус'а, жуйес'а, *недок.*, **НАГРУЗІТИСЯ** [наг'рузитис'а], г'рузус'а, г'рузис'а, *недок.* Навантажуватися. *Нашчос'а так'читаво наг'рузив?* Пор. **грузітися**.

НАГРУЖЕНИЙ, а, е. Навантажений. *Наг'руженный'дрывами вус.*

НАГРУЖОВАТИ *див. наг'ружати.*

НАГРУЖОВАТИСЯ *див. наг'ружатися.*

НАГРУЗІТИ *див. наг'ружати.*

НАГРУЗІТИСЯ *див. наг'ружатися.*

НАГУЛЮКАТИ [нагу'л'укати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **нагойкати**.

НАГУЛЮКАТИСЯ [нагу'л'укатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **нагойкатися**.

НАГУРЬЧИТИ [нагур'चितи], ч'у, ч'иш, док. Додати до страви надто багато гіркого. *Дуже с'нагур'чила'р'іту.* Пор. **гурч'іти**.

НАГУРЬЧИТИСЯ [загур'चितис'а], ч'ус'а, ч'ис'а, док. Спожити надто багато гіркого. *Так им с'а нагур'чила'поп'риг'ов, шчо в'р'от'і ми горит.* Пор. **гурч'іти**.

НАГУЧАТИ, ч'у, ч'иш, док. 1. Накричати, на шуміти. *Прийшов М'ігал'нагучав та й'ут'ік.* Пор. **гучати**. 2. Вирости великим, у великій кількості. *За дожд'ж'ами нагучало'травы.*

НАГУЧАТИСЯ [нагу'чатис'а], ч'ус'а, ч'ис'а, док. Накричатися, на шумітися. *Нагучалас'а на н'а сус'іда за н'і'зашчо.* Пор. **гучати**.

НАГАЗДОВАТИ, дуйу, дуйеш, док. Нажити майно, нагосподарювати. *Йа'с'в'од'ільм'д'і'т'ом не-мало нагаздов'ав.* Пор. **газдовати**.

НАГАЗДОВАТИСЯ, дуйус'а, дуйес'а, док. Тривалий час потрудитися на господарстві, наживши майно. *За свуй'живот'йа'доста нагаздов'ав'а.*

НАГЫГАННИЙ, а, е. Такий, якому завдали багато ударів ногою. *Наг'ытанный'великыми'д'і'тми, хлопчик ре'вав п'ут'плотом.* Див. ще **накопканий**, **наруганный**.

НАГЫГАТИ, айу, аш (айеш), док. Завдати багато ударів ногою кому-небудь. *Так'д'і'т'ва'ка б'ітанти наг'ытали, шчо не" муз'устати.* Див. ще **наругати**, **накопкати**. Пор. **гыгати**.

НАГЫГАТИСЯ [на'гыгатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Вволю надавати ударів ногою один одному. *Так с'а ко'пылы на'гыгали, шчо аш покал'ічилис'а.* 2. Награтися вволю у футбол. *Доста на'гыгалис'а лопты.* Див. ще **нако́пкаться**, **наругатися**.

НАГЫМЗІТИ [на'гымз'іти], 'зит, *док.* Наплодитися (про черв'яків). *У м'н'ас'і 'півно черва'ку на'гымз'іло.*

НАГЫНДАТИСЯ [на'гындатис'а], ап':а (айес':а), *док.* Досхочу вимовляти нечленороздільні звуки (про немовл'я). *Наша в'нучка хут'кул'ко с'а може на'гындати.*

НАГЛОНЗАТИ [на'глонзати], айу, аш (айеш), *док.* Насмітити лужанням насіння. *Ко на'глонзав тул'ко с'міт'а?* Див. ще **нащопіти**.

НАГЛОНЗАТИСЯ [на'глонзатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Досхочу налузатися насіння. *Ноты с'а нын'і на'глонзала, диви, кул'ко с'міт'а с'наробила.* Див. ще **нащопітися**.

НАГОГОСИТИСЯ [на'гогоситис'а], го'гшус'а, го'госис':а, *док.* 1. Стати в бойову позу з метою нападу (про гусака). *Гусак на'гогосис'а, йак н'а'в:ид'ів.* 2. *перен.* Насупитися; стати пихатим. *Так с'а Йура на'гогосис, шчо н'ікого не'видит.* Пор. **гогоситися**.

НАГОГОШЕНЬЙ, а, е. 1. Який прийняв бойову позу з метою нападу (про гусака). *На'гогошеный гусак.* 2. Насуплений; пихатий. *На'гогошена жо'на.*

НАГОЗЯНИТИ [на'гыз'анити], н'у, ниш, *док.* Насмітити. *Ба ко на'гыз'анив у кол'ідор'і?* Пор. **гоз'янити**.

НАГУЛЬКАТИСЯ [на'гул'катис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Пожадливо, великими ковтками, з характерним звуком наковтатися рідини. *Так им с'а на'гул'кав кыр'ничный во'ды, 'ас:и 'черево 'чу:йу.* Пор. **гулькати**.

НАДАЛЕ, присл. Надалі. *Надале ме'не вна не'вбмане.*

НАДВЫЧІ [надвычі], присл. На два рази. *Мус'ілам нести вту 'р'іну 'надвычі.*

НАДВОРЁНЫЙ, а, е. Обманутий. *Надвор'єный чулу'вік.*

НАДВОРИТИ, 'вдр'у, 'вориш, *док.* Обманути. *Кат'гос 'читаво надвор'ив л'уді с'пайами.* Див. ще **надрымбати**. Пор. **дворіти**.

НАДВОРІТИСЯ [надвор'итис'а], 'вдр'ус'а, 'ворис':а, *док.* 1. Досхочу награтися. *Надвор'илис'а 'доста'д'іти з 'лоптов.* 2. *вульг.* Позайматися досхочу ставними зносинами. *Надвор'илис'а жо'на кул'ко лиш 'хот'іла.* Див. ще **надрымбатися**. Пор. **дворітися**.

НАДВОРІ [надвор'і], присл. Надворі.

НАДГУЛЬКОВАТИЙ [над'гул'коватий], а, е, *зневаж.* Шалений, ненормальний. *Іс ты чулу'віком не'іе шчо говор'ити, бо над'гул'коватий.*

НАДДАТИСЯ [над'датис'а], 'дас':а, *док.* Стати дуже подібним (як правило, характером, вдачею) до кого-небудь з рідних. *Аж над'далас'а Крестина в:у'ц'а.*

НАДУРІСТЫЙ [над:ур'истый], а, е, *зневаж.* Те саме, що **дурняковатий**.

НАДЗЬОВБАНЫЙ [на'з'овбаный], а, е. Наколупаний дзьобанням. *На двор'ови вал'алис'а на'з'овбан'і кур'ми 'бобал'кы 'грезну.*

НАДЗЬОВБАТИ [на'з'овбати], айу, аш (айеш), *док.* Наколупати (також дзьобаючи). *Куриц'а на'з'овбала ис:к'іны 'звести.* *Мож на'з'овбати 'бобал'ку ис ст'ручка 'грезну вад'мелай'у ис ст'рука.*

НАДЗЬОВБАТИСЯ [на'з'овбатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Подзьобати, поколупатися досхочу (про птахів). *На'з'овбалас'а куриц'а мелай'у.* 2. Вишивати досхочу. *На'з'овбаламс'а так, шчо аж 'очи н'а бол'ат.* Пор. **дзьобвати**.

НАДЗЬЮГАНЫЙ [на'з'уганый], а, е. Штриканий протягом тривалого часу. *На'з'угана бара'ном но'га бул'іла.*

НАДЗЬЮГАТИ [на'з'угати], айу, аш (айеш), *док.* Штрикати протягом тривалого часу. *На'з'угала н'а д'ітина бігар'ом у по'перек.* Пор. **дзьюгати**.

НАДЗЬЮГАТИСЯ [на'з'угатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Штрикатися протягом тривалого часу. *На'з'угавс'а но'жом у м'н'асо, а пак лішив го, бо ту'ше.* Пор. **дзьюгатися**.

НАДЗЬВКАТИ [на'з'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **напысканити**. *Йа не'знайу, зашчо на н'а на'з'авкала жо'на.* Пор. **дз'явкати**.

НАДЗЬВКАТИСЯ [на'з'авкатиса], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **напысканитися**. *На'з'авкалас'а, шчо далеко її 'напыск'ачути.*

НАДЗЬПАТИ [на'з'апати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **напысканити**. *Так с'а на'з'апав голо'ва на л'уди, аж зах'рип.* Пор. **дз'япати**.

НАДЗЬПАТИСЯ [на'з'апатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **напысканитися**.

НАДИРЕКТОРОВАТИСЯ [надеректуро'ватис'а], руйус'а, руйес':а, *док.* Набутися директором. *Доста надеректуро'вавс'а.* Пор. **директорівати**.

НАДІЙТИ, 'дййду, 'дййдеш, *док.* Надійти.

НАДІВОЧИТИСЯ [над'івочитис'а], 'ввочис'а, *док.* Надівуватися. *Но вта с'а над'івочила до т'риц':ат'г'бду.* Пор. **дівочити**.

НАДІЯТИСЯ [над'ійатис'а], йус'а, йес':а, *не-док.* Мати надію, надіятися.

НАДНИМАТИ, 'майу, 'нимаш (майеш), *недок.* **НАДОЙМНЯТИ** [над'оймн'ати] і **НАДНІЯТИ** [над'н'ати], 'дййму, 'дйймеш, *док.* Трохи підняти. *Над'ойму 'мало міх, най покладу пуд'н'ого дошочку.*

НАДНИМАТИСЯ [над'ниматис'а], 'нимац':а, *недок.* **НАДОЙМНЯТИСЯ** [над'оймн'атис'а] і

НАДНЯТИСЯ [над'н'атис'а], 'дб'ймус'а, 'дб'йме-с'а; док. Трохи піднятися. *Ба шчо сис' под'лаш над-нимац'а (над'н'авс'а)?*

НАДНЯТИ див. наднимати.

НАДНЯТИСЯ див. надниматися.

НАДНЯТЫЙ [над'н'атый], а, е. Трохи підня-тий. *Пуд над'н'атов' плитов' увид' ілис'ме 'гад'ачі з'н'ізда.* Див. ще надб'ймнятый.

НАДОВГОВАТИ [над'овг'овати], 'гу'йу, 'гу'йеш і **НАДОВЖИТИ** [над'ов'жити], 'жу, 'жиш, док. На-брати багато боргів. *Над'овг'овалам у мно'гих, не' з'найу, як буду уд'с'вати.* Пор. довговати.

НАДОВЖЕНЫЙ [над'ов'женный], а, е. У 'ний над'ов'жен' і з'р'біш з'у'с'ого с'єла.

НАДОВЖІТИ див. надовговати.

НАДОГАНЯТИ [надога'н'ати], 'н'айу, 'ган'аш ('н'айаш), док., **НАДОГНАТИ**, до'жену, же'неш, док. Наздоганяти. *Надог'нала н'а Анц'а аж у кун'ці 'вулиц'і.*

НАДОГНАНИЙ, а, е. Наздогнаний. *Йа с'а по-кло'нила на'догнануму мн'ов чулу'вікови.*

НАДОГНАТИ див. надоганяти.

НАДОГОНКУ [над'ог'онку], присл. Навздо-гін. *Лиш ти'пир уйшов' вуйко с' 'хыжі, їди му над'огонку.*

НАДОЖДЖІТИ [надож'жити] 'жит, безос., док. Налити (про дощ). *'Читаво надож'жило за нуч.* Пор. дожджити.

НАДОЇДАТИ [наду'й'дати], дайу, 'йідаш (да-йеш), док., **НАДОЇСТИ** [наду'й'сти], йім, йіш, док. Те саме, що навовати.

НАДОЇДЛИВИЙ [наду'й'дливый], а, е. Те саме, що навовитый. *Наду'й'дливый чулу'вік.*

НАДОЇСЛИВИЙ [наду'й'сливый], а, е. Те саме, що навовитый. *Наду'й'слива робота.*

НАДОЇСТИ див. надоїдати.

НАДОЙМНЯТИ див. наднимати.

НАДОЙМНЯТИСЯ див. надниматися.

НАДОЙМНЯТЫЙ [над'ойм'н'атый], а, е. Те саме, що надк'язоватый. *Над'ойм'н'атый 'камін'.*

НАДОКАЗОВАТИСЯ [надо'казоватис'а], зу-йус'а, зуйес'а; док. Насперечатися. *Надо'казова-лис'мес'а с' ку'мов хут'-'кул'ко, 'айбо йу'й 'т'ашко шч'єс' док'азати.* Пор. док'азоватися.

НАДОСЛУСИ [над'ослус'і], присл. Чутко (про неглибокий сон). У поєднанні з дієсловом спати. *Спалам над'ослус'і та вс'е м'чула.*

НАДПАЛЕНЬНИЙ [натпал'єний], а, е. Дієприк-метник пас. мин. ч. до надпаліти. *Натпал'єний ку'нци' біта'р'а.*

НАДПАЛІТИ див. надпальовати.

НАДПАЛІТИСЯ див. надпальоватися.

НАДПАЛЬОВАТИ [натпал'овати], л'уйу, л'у-йеш, док., **НАДПАЛІТИ** [натпалити], 'пал'у,

'лиш, док. Припалити поверхню, край, кінець чо-го-небудь. *'Коло вгн'а натпал'илам кл'іпав'кы.*

НАДПАЛЬОВАТИСЯ [натпал'оватис'а], л'у-йес'а, док., **НАДПАЛІТИСЯ** [натпалитис'а], 'пал'уйес'а, док. Припалитися (про поверхню, край, кінець чо-го-небудь). *'Коло вгн'а не з'д'їтливим, як натпаливс'а 'чїжем.*

НАДПИЛЁНИЙ [натпи'лєний], а, е. Надпиля-ний. *Натпи'лена труба.*

НАДПІЛЬОВАНИЄ [натпил'ован'є], а, с. Пи-ляння чо-го-небудь неглибоко, не до кінця. *Нат-пил'ован'є 'дошкы.* Пор. надпільовати.

НАДПІЛЬОВАТИ [натпил'овати], л'уйу, л'у-йеш, док., **НАДПИЛІТИ** [натпилити], 'пил'у, 'пилиш, док. Надпилювати. *Натпи'ли 'мало йсе зил'ізо, а пак'оно с'а даст уло'мити.* Пор. пиліти.

НАДПІЛЬОВАТИСЯ [натпил'оватис'а], л'у-йес'а, док., **НАДПИЛІТИСЯ** [натпилитис'а], 'пи-лиш'а; док. Ставати надпиленим. *Абы с'а труба'лехко вло'мила, она спер'їцу натпил'уйес'а.* Пор. пилітися.

НАДПЛАТКЫ [натплаткы], у, мн. Хабар. *Без 'натплатку 'т'ашко с'а вб'їти.* Див. ще пуд-платкы.

НАДРАГА, ы, ж., заст. Те саме, що нагавиця.

НАДРА́ГЫ, у, мн., заст. Те саме, що нагавиці. Пор. угор. nadrág т.с.

НАДРА́НО, присл. Спозаранку, удосвіта. *Прий-ш'лис'ме ис'вал'бы над'рано.* Див. ще узарані.

НАДРАЧОВАНИЙ, а, е. Напиляний із колоди (про дошку, брус). *Надра'чован'і с'єлемена.*

НАДРАЧОВАТИ, 'чуйу, 'чуйеш, док. Напиляти дощок, брусів. *Надрач'овавим 'п'овно дош'чок.* Пор. драчовати.

НАДРАЧОВАТИСЯ [надрач'оватис'а], 'чуйу-с'а, 'чуйес'а; док. Досхочу напрацюватися на роз-пилюванні колод вручну. *Йа на с'в'ой'ому віку 'дуже мно'го надрач'овавс'а.* Пор. драчовати.

НАДРА́ШПАНИЙ, а, е. Надряпаний. *Над-рашпане на с'к'їн'і 'нумеро.*

НАДРА́ШПАТИ, айу, аш (айеш), док. Надря-пати. *'Сий 'ночі на в'оротах ми надрашпали пас-кудне с'лово.* Пор. драшпати.

НАДРІСКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до надріскати 1, 3. *Надрісканий іс'лив сок. Над-рискан'і кур'ач'кы на та'радичах.*

НАДРІСКАТИ, айу, аш (айеш), док. 1. На-брискати (про видавлений сік, м'якоть овочів, фруктів). *Ба ко над'рискав ис' парад'їц'і на стул'і?* 2. Надавати малими дозами, частинами. *Надри-скала ми 'тул'ко на'с'ін'а, шчо 'н'ішчо го 'вид'їти.* 3. Випорочитися малими дозами. *'Кури надриска-ли на та'радичах.* Пор. дрискати.

НАДРІСКАТИСЯ [надріскатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що надріскати 3.

Моя внучка може надрискатися а хут'-де. Пор. **дріскатися**.

НАДРІСТАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **надристáти**. *Надристане д'ітинбв на 'йард'і т'реба зах'рйти*.

НАДРИСТА́ТИ, |ришчу, |ришчеш, *док.* Страждаючи проносом, забруднити що-небудь. *Д'ітина надристала на по'рогови*. Пор. **дристáти**.

НАДРИСТА́ТИСЯ [надристатис'а], |ришчу-с'а, |ришчес':а, *док.* Те саме, що **надристáти**.

НАДРІ́ГАТИСЯ [над'рыгатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Досхочу розмахувати ногами; надригатися. Пор. **дрыгáти**.

НАДРІ́ГОНИ́ТИСЯ [надрыгу'н'ітис'а], |н'ус'а, го'нис':а, *док.* Досхочу наговоритися невизрадно, з вадами в мовленні. *Надрыгу'н'ілас'а хут'-'кул'ко, 'айбо йа йі 'мало по'рузу'міла*. Пор. **дрыгоні́ти**.

НАДРІ́ЛЯНИЙ [над'рыл'аний], а, е. *Над'рыл'ане бир'вин'е*.

НАДРІ́ЛЯТИ [над'рыл'ати], айу, аш (айеш), *док.* Наштовхати, накидати що-небудь важке. *Пет'ро надрыл'ав нам кл'оцу, а мы йіх тир'хали на вус*. Пор. **дрыля́ти**.

НАДРІ́ЛЯТИСЯ [над'рыл'атис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **надрыля́ти**. *Надрыл'авимс'а пш'т'а, шчо рук си не' 'чууй*. Пор. **дрыля́ти**.

НАДРІ́МБАНИЙ, а, е, *вульг.* Те саме, що **надворе́ний**. *Аж не' 'хочеш 'быти над'рымбаным, та гат'куйс'а*.

НАДРІ́МБАТИ, айу, аш (айеш), *док., вульг.* кого. Те саме, що **надворі́ти**. *'Читаво н'а над'рымбали с'нрмій'ов*. Пор. **дры́мбати**.

НАДРІ́МБАТИСЯ [над'рымбатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док., вульг.* 1. Те саме, що **надворі́ти**. 2. Обманутися. *Над'рымбавимс'а шс'іном, бо переплат'ивим*. Пор. **дры́мбатися**.

НАДРУЖБОВА́ТИСЯ [надружбо'ватис'а], |буйус'а, |буйес':а, *док.* Досхочу набутися на весіллях у ролі першого товариша молодого. *'С'ого 'года наш сын надружбо'вавс'а 'доста*.

НАДТІ́ГАТИ [нат'і'гати], |гайу, |т'ігаш (гайеш) і **НАДТІ́ГОВАТИ** [нат'і'говати], гуйу, гуйеш, *недок.*, **НАДТЯГНУ́ТИ** [нат'а'гнути], |т'агну, |т'агнеш і **НАДТЯГТІ́ТИ** [нат'ах'ти], |т'агну, |т'агнеш, *док.* Трохи підтягувати за собою. *Нат'а'гнула пус'толину й увид'іла 'пирстин'*.

НАДТО́КЫ [нат'о:кы], у, *мн., заст.* Шкіряні шнурки до постолів.

НАДТРУ́ТИТИ [нат'рутити], |ручу, |рутиш, *док.* Трохи підштовхнути. *Нат'рут'ме сис'-'камін', пак у'вун с'а сам 'дале пока'чайе*. Пор. **тру́тити**.

НАДТЯ́ГНЕНИЙ [нат'а'гнений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **надтягну́ти**. *Нат'а'гнена к'нишка шш:'т'овса*.

НАДТЯГНУ́ТИ *див.* **надті́гати**.

НАДТІ́ГОВАТИ *див.* **надті́гати**.

НАДТЯГТІ́ТИ *див.* **надті́гати**.

НАДУ́БКАТИСЯ [надупкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Натупотітися. *'Тоц':а надупкав у'чора на мо'р'оз'і, 'заки т'а приче'кав*. Пор. **дубка́ти**.

НАДУ́РКАТИСЯ [надуркатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Настукатися, нагрюкатися. *Дуже м с'а надуркав, 'заки м т'а рузбудив*. Пор. **дурка́ти**.

НАДУРКОНІ́ТИСЯ [надурку'н'ітис'а], |н'ус'а, ко'нис':а, *док.* Підсил. до **надуркатися**. *Надурку'н'ітс'а йа с'ночи 'доста у'ваші во'рота, і н'іко н'а не' чув*. Пор. **дурконі́ти**.

НАДУРКОТА́ТИСЯ [надурко'татис'а], |к'очус'а, |к'очес':а, *док.* Те саме, що **надурконі́тися**. Пор. **дуркота́ти**.

НА́ДХА [натха], ы, *жс., мед.* Нежить. *Іди на 'натху! 'Натха бы т'а в'з'ала!* (прокльони). *Див.* ще **но́шесть, смь́рданка**.

НАДЦЕ́БНИЙ [над'ц'єбний], а, е. Гордовитий, пихатий. *Нац'єбна 'д'ієка*. *Див.* ще **надча́гошний**.

НАДЯКОВА́ТИСЯ [над'ако'ватис'а], |куйус'а, |куйес':а, *док.* Виконати обов'язки дяка в церкві протягом тривалого часу. *Муй н'ан'ко, най будуть прош'чин'і, над'ако'валис'а 'доста*. Пор. **дякова́ти**.

НАДЯЛОВА́НИЙ [над'алований], а, е. Настроганий (про дерев'яні вироби) або нашинкований (про капусту та інші овочі). *Над'алован'і дош'кы; над'алована капуста*.

НАДЯЛОВА́ТИ [над'ало'вати], |луйу, |луйеш, *док.* Настругати багато дощок чи виробів з дерева або нашинкувати капусту та ін. *Над'аловалис'ме п'овно дош'чок*. Пор. **дялова́ти**.

НАДЯЛОВА́ТИСЯ [над'ало'ватис'а], |луйус'а, |луйес':а, *док.* Напрацюватися струганням дерев'яних виробів або шинкуванням овочів. *За дин'-'читаво м с'а над'ало'вав*. Пор. **дялова́ти**.

НАЖДЖА́ТИСЯ [наж'ж'атис'а], |ж'ус'а, |ж'ес':а, *док.* Начекатися. *Наж'ж'авимс'а вас хут'-'кул'ко 'д'овго*. Пор. **жджа́ти**.

НАЖЕ́РТИСЯ [на'жертис'а], |ж'рус'а, |ж'рес':а, *док.* 1. Наїстися жадбно й багато; нажертися. 2. Напитися до без тями переважно алкогольних напоїв. *Так на'жерс'а в'чора, шчо 'нын'і н'іч не' бі'руйе*. Пор. **же́рти**.

НАЖМНЯ́КАНИЙ [нажм'н'аканий], а, е. Начавлений. *Нажм'н'аканий сок*.

НАЖМНЯ́КАТИ [нажм'н'акати], айу, аш (айеш), *док.* Начавити рідини (води, соку, олії і т.д.). *Нажм'н'акайу 'соку с'пара'диц'*. Пор. **жмня́кати**.

НАЗАВІ́ЧАТИ, |чайу, |вічай (чайеш), *док.* Передбачити; напрокувати. *Тота ми ж'она таке назаві'чала, шчо хуц':а 'вішай*. Пор. **заві́чати**.

НАЗА́Д [на'зад(т)], присл. Знову. *Прийшла, а пак на'зад удыйшла. А тот мене на'зат кличе й'єрати.* Див. ще ун'ят.

НАЗБЫ́Т, присл. Насміхаючись. *Увун говорит з луд'ми назбыт.*

НАЗБЫТКОВА́ТИСЯ [назбыткo'ватис'а], 'куйус'а, 'куйес':а, док. Те саме, що **УЗБЫТКОВАТИСЯ**. *Назбыткo'вавс'а над'д'івкув, а пак йі'лишиє.* Пор. **збыткo'ватися**.

НАЗГЫ́БЕЛЬ [назгыбил'], присл. На смерть. *Не серди го, бо вбїє т'а назгыбил'.*

НАЗДІ́ВАНЫЙ [наз'д'іваный], а, е. Нанизаний. *Наз'д'іван'і на чуп и'куру.* Див. ще **поздіваный**.

НАЗДІ́ВАТИ [наз'д'івати], 'вайу, 'д'іваш (вайеш), док. Нанизати. *Наз'д'івала на'нитку в'с'акі пац'уркы, та в'чинив'а 'файный лан'чок.* Див. ще **поздівати**. Пор. **издівати**.

НАЗДІ́ВАТИСЯ [наз'д'іватис'а], 'д'іваш':а, док. Нанизатися. *Наз'д'івалис'а сливы на'тир'іе.* Див. ще **поздіватися**. Пор. **издіватися**.

НАЗЫ́ВАТИ, 'вайу, 'зывает (вайеш), недок. 1. Називати. 2. Прозивати (надавати прізвисько). *У'нашуму с'ил'і мно'гих назы'вайут не'файными словами – назыв'ками.*

НАЗЫ́ВАТИСЯ [назы'ватис'а], 'вайус'а, 'зывает':а (вайес':а), недок. Обзивати кого-небудь неприємним прізвиськом. *Шчо с'а называет, на вс'іх назыв'кы кладеш?*

НАЗЫ́ВКА, ы, ж. Прізвисько, яке неприємне для його носія. *Не' ган'бис':а на вс'іх назыв'кы класти?* Пор. **прбзывка**.

НАЗЯ́БНУ́ТИСЯ [наз'абнудитис'а], **НАЗЯ́БСТІ́СЯ** [наз'абстис'а], нус'а, нес':а, док. Намерзнутися. *Читаво м с'а наз'абла, 'перучи на'п'отбц'і.* Пор. **зйбнути**.

НАЗЯ́БСТІ́СЯ див. **пазя́бнүтися**.

НАИМНЯ́ТИ [наймн'яти], 'н'айу, 'имн'аш ('н'айеш), док. Наловити. *Кут наймн'ав вурутц'у.* Пор. **имняти**.

НАЙДА́ТИ [най'дати], 'дају, 'йдаш (дайеш), недок., **НАЙ́СТИ** [най'исти], 'йім, 'йиш, док. 1. З'ідаючи багато смачної їжі, збільшувати живіт, робити гладкішим обличчя і т.д. *Диви, йакє 'череву на'йіє!* 2. Те саме, що **нагры́зти**. *Так го найла жо'на, ичо 'мус'ів уд'ний пуйти гет.* 3. Набридати, морочити голову. *Перебачте, ичо най'дайтеме вас 'тул'ко.*

НАЙМА́ТИ [най'мати], 'майу, 'йимаш (майеш) і **НАНИМА́ТИ**, 'майу, 'нимаш (майеш), недок., **НА́ЯТИ** [найати], 'найму, 'наймеш, док. Наймати. *Хл'отц'і нанімали та'ниц'і коло 'хыжи. Не'йє ко'го найати пуврати го'рот.*

НАЙМА́ТИСЯ [най'матис'а], 'майус'а, 'йимас':а ('майес':а), **НАНИМА́ТИСЯ**, 'майус'а, 'нимас':а ('майес':а), недок., **НА́ЯТИСЯ** [найатис'а], 'най-

мус'а, 'наймес':а, док. Найматися. *Найимац'а 'чил'ат', куй т'реба заробити на про'житок.*

НАЙ́СТИ див. **най'дати**.

НАЙ, част. Хай, нехай. *Не' жу'рис'а, най с'а жу'рат 'кури. Не хвал'ис'а сам, най т'а хвал'ат'л'уде.*

НАЙГРА́ТИСЯ [най'гратис'а], 'райус'а, 'наиграс':а ('райес':а), док. Досхочу наганцюватися. *Най'граламс'а на свал'бі.* Пор. **игра́ти**.

НАЙТІ́, 'найду, 'найдеш, док. Знайти. *Йа'кый'йиов, тако'го най'иов.*

НАЙТІ́СЯ див. **паходитися**.

НАКАБРИ́ТИ, 'р'у, 'риш, док. Наговорити прокльонів, вжити матюків. *Тот ми так накабрив, ичо вт'іклам уд'н'ого.* Пор. **кабри́ти**.

НАКАЖЕ́НЫЙ, а, е. 1. Натрошений (про бите скло, кераміку і под.). *Туй'п'овно нака'женого скла.* 2. Зіпсований (переважно шлунок людини чи тварини). *Нака'женный жу'лудок.*

НАКАЖЕ́НО. Предик. сл. до **накаже́ный** 1, 2. *'Тул'ко скла нака'жено на 'вулицы, ичо не' мож'б'осо'му пуйти. Нака'жено д'ітин'і жу'лудочок.*

НАКАЗІ́ТИ¹, 'кажу, 'казиш, док. Набити чимало скла, посуду і т.д. *Ко'тул'ко скла нака'зів? Пор. кази́ти*¹.

НАКАЗІ́ТИ², 'кажу, 'казиш, док. 1. Натерти ногу тісним взуттям. *Нака'зилам си 'но'гу.* 2. Зіпсувати шлунок. *Нака'зів си жу'лудок.* Пор. **кази́ти**².

НАКАЗІ́ТИСЯ [нака'зитис'а], 'кажус'а, 'казис':а, док. Те саме, що **накази́ти**². *Так им с'а нака'зів, ичо не знайу, йак'уйду'с':ого.* Пор. **кази́тися**.

НАКАЗКОВА́ТИСЯ [накаско'ватис'а], 'куйус'а, 'куйес':а, док. Наговоритися досхочу. *Накаско'валис'а мы с'кум'ов, г'ібы с'ме с'а не' выд'іли'дис'ат' г'одо.* Див. ще **наприказo'ватися**. Пор. **казкo'вати**.

НАКА́КАТИ, айу, аш (айеш), док., дит. Виділити на яку-небудь поверхню екскременти (переважно дитячі). *На'какавс'а в'нучок на гара'дичах.* Пор. **ка́кати**.

НАКАПЧА́ТИ, 'чайу, 'капчаш ('чайеш), док. 1. Приєднати до чого-небудь у великій кількості. *Наишо с' 'тул'ко лан'цу накап'чав на вус? 2. Начепити. *Накап'чав си на 'реклик й'акіс' мі'талій, та так с'а киві'лнит!* Пор. **капчати**.*

НАКАПЧА́ТИСЯ [накап'чатис'а], 'чайес'а, док. Приєднатися до чого-небудь у великій кількості. *Накап'чалис'а до 'воза д'ітвакы на 'біціл'ах.* Пор. **капчати́ся**.

НА́КВАСНО, присл. З кислим смаком. *Зва'рилам на'сул'і с'ка'пустo'в'наквасно.*

НАКВИЧА́ТИСЯ [накви'чатис'а], 'чиц':а, док. Накувікатися вволю. *Накви'чалос'а пац'атко, пак утихло.* Пор. **квичати́**.

НАКІВІЛНО [наківілно], *присл.* Гордовито. *Ота д'івка держиц'а наківілно.*

НАКІВКАТИСЯ [наківкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Накричатися вволю тонким пронизливим голосом. *Полан'а наківкала с'а тай пушла думу.* Пор. **ківкати**.

НАКІНОВАТИСЯ [накіноватис'а], 'нуйус'а, 'нуйес'а, *док.* Дуже намучитися, настраждатися. *Йа с-ив д'ітинув с'а дуже накіновала. Накіновалис'а с'игін'і мамка, 'закі в'мел.и.* Пор. **кіновати**.

НАКІРІТОВИТИСЯ [накір'ітовитис'а], 'гівл'ус'а, 'товис'а, *док.* Досхочу набутися польовим сторожем. *Муй д'ідо накір'ітовив с'а доста, айбо мало заробив.* Пор. **кірїтовити**.

НАКІРЯНИЙ [накір'аний], а, е. 1. Прогнаний. *Накір'ана стар'ов ис 'хыжі нівіска.* 2. *перен.* Навіжений, неврівноважений. *Із накір'аным чулувіком т'ашко с'а по'рузуміти.*

НАКІРЯТИ [накір'ати], 'р'айу, 'кір'аш (р'аш), *док.* Змусити піти, прогнати. *Накір'али нівіску, бо не добра їм.* Пор. **кір'яти**.

НАКЛÁСТИ, 'ладу, 'ладеш, *док.* 1. Накласти. **◆ Накласти вгн'а** – розпалити вогонь. 2. Висунути звинувачення проти кого-небудь. *Она та'ке на мене наклала, шчо йа не знала, шчо казати.*

НАКЛÁСТИСЯ [накл'астис'а], 'ладус'а, 'ладес'а, *док.* Ретельно підготуватися для успішного виконання задуманого. *Увун накл'ав с'а с'тати директором і став ним.*

НАКЛЕВЕТАТИ, 'вечу, 'вечеш, *док.* Звести наклеп на кого-небудь. *Мар'іка наклеветала на н'а, аж йа їйї чулувіка л'убл'у.* Пор. **клеветати**.

НАКЛЕВЕТАТИСЯ [наклеветатис'а], 'вечу-с'а, 'вечес'а, *док.* Досхочу наговорювати на кого-небудь неправду. *Мойа сус'іда наклеветалас'а про мене (н'а) доста.* Пор. **клеветати**.

НАКЛÓЧЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **наклóчити**. *Наклóчин'і в кóмбр'і м'ыші.*

НАКЛÓЧИТИ, 'лóчу, 'лóчиш, *док.* Не прибираючи, не миючись, розвести всяку нечисть (блошиці, воші, блохи, гризуни). *Ходит не'прана, не'мита та наклóчила п'овно вуши тай блох.* Пор. **клóчити**.

НАКЛÓЧИТИСЯ [наклóчитис'а], чиц'а, *док.* 1. Довго квочити (про курку). *'Чорна куриц'а наклóчилас'а за ц'іле л'іто.* 2. Розвестися всякій нечисті (блошиці, воші, блохи, миші і т.д.). *На пуд'і наклóчилося п'овно м'ыші.* Див. ще **уклóчитися**. Пор. **клóчитися**.

НАКЛЯЧКОВАТИСЯ [накл'ачковатис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, *док.* Напрацюватися у схиленій позі. *Так им с'а накл'ачковала, шчо по'перек н'а болит.* Пор. **клячкóвати**.

НАКОВДОВАНИЙ [наків'дований], а, е. Нажебраний. *Наків'дована мука.*

НАКОВДОВАТИ [наків'довати], 'дуйу, 'дуйеш, *док.* Нажебрати. *Наків'довала солонини.* Пор. **ковдовати**.

НАКОВДОВАТИСЯ [наків'доватис'а], 'дуйу-с'а, 'дуйес'а, *док.* Жебрати протягом тривалого часу. *Тота кóвдошка наків'довалас'а, 'закі могла хо'дити.* Пор. **ковдовати**.

НАКÓВТАТИСЯ [наків'татис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Настукатися. *Ц'ілий дин' тот чулувік кóвтайе та коли с'а вже наків'тайе?* Пор. **кóвтати**.

НАКОДКОДАКАТИСЯ [накоткóдакатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Накудкудакатися (про курку). *Накоткóдалас'а куриц'а, йак ізнесла йайце.* 2. *перен., зневаж.* Набазікатися; напліткуватися. *Накоткóдалас'а Мар'іка тул'ко, аж на'дуйла ми.* Пор. **кодкóдати**.

НАКОКОШЕНИЙ, а, е. Пихатий, самозакоханий. *Накокошена жéна.*

НАКОКОШИТИСЯ [нако'кошитис'а], 'кóшу-с'а, 'кошис'а, *док.* Зробитися пихатим, бундючним. *Так с'а накокошив, шчо й не пуд'ийдеш до н'ого.* Пор. **кокошитися**.

НАКОЛІНКИ [накóл'інкы], *присл.* Навколїшки. *Стала накóл'інкы та смірен:о мо'лилас'а.*

◆ На кóл'інкы падати перед ким – дуже просити; просити пощади. *Прийдес'а перед ним накóл'інкы падати, абы ми пол'ївив'мало.*

НАКОЛІНКОВАТИСЯ [накóл'інковатис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, *док.* Напрацюватися на колінах досхочу. *Так им с'а накóл'інковала, шчо н'і кóл'ін, н'і по'перека си не'чуйу.* Пор. **колінкóвати**.

НАКОЛОМПОНІТИСЯ [накóл'мпун'ітис'а], 'н'ус'а, 'нис'а, *док.* Досхочу нагримітися в посуді. *Накóл'мпун'ілас'а доста в 'горщиках, 'закі найшла шчус' із'істи.* Пор. **коломпоніти**.

НАКОНТОВАТИ, кóнтуйу, 'туйеш, *док.* Набрати в борг. *Наконт'овалам у'ббвт'і, та не знайу, кóли с'а рос'плачу.* *Тот наконто'ав'тул'ко з'роши, шчо не знайе, йак уд'ати.* Пор. **контóвати**.

НАКОПКАНИЙ, а, е. Те саме, що **нагыганий**.

НАКОПКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **нагыгати**. Пор. **копкати**.

НАКОПКАТИСЯ [накопкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **нагыгатися**. Пор. **копкати**.

НАКОРПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Назбирати чого-небудь малими кількостями. *Така слаба в'рода, шчо ледвы м накорпала 'мало р'іны.* *Накорпалам з'роши за молоко.* Пор. **корпати**.

НАКОРЧОВЛЯТИСЯ [накóрчóвл'атис'а], айус'а, айес'а, *док.* Досхочу покататися на ковзанах. *Накóрчóвл'авс'а внук на леду.* Пор. **корчóвлятися**.

НАКРА́Й, присл. Набік. *Стан'те накрай, бо мотор вас уб'є.*

НАКРАМПОВА́ТИСЯ [накрамп'оватис'а], 'пуйус'а, 'пуйес':а, *док.* Працювати тривалий час кайлом залізничника. *Накрамп'овавимс'а чын'і ч'итаво.* Пор. **крамп'овати**.

НАКРІ́ПКО [накр'іпко], *присл.* Дуже міцно. *Прибий'добику'накр'іпко.* Пор. **кріпкий**.

НАКРО́ПІТИ *див.* **накр'оплювати**.

НАКРО́ПЛЬОВАТИ [накр'опл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **НАКРО́ПІТИ**, 'р'опл'у, 'р'опиши, *док.* 1. Оббризувати. *Накр'опи'мало под'лаци, а пак так ме'ти, бо'порох.* 2. 'р'опл'уйе. Накрапати (про дощ). *Дуж'з'у'было'мало, лиш накр'опив.*

НАКРУТІ́ТИ, 'р'учу, 'р'утиши, *док.* 1. Накрутити. 2. Завести годинник і т.п. *Накр'учу часу'ник, бо став.*

НАКР'Я́ВКАТИ [накр'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **наг'ойкати**. *Бр'і'га'дир'на н'а'читаво накр'авкав.* Пор. **кр'явкати**.

НАКР'Я́ВКАТИСЯ [накр'авкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **наг'ойкатися**. *Бр'і'га'дир'у кал'г'оз'і'мусиц':а'много накр'авкати за дин'.* Пор. **кр'явкати**.

НАКСА́М, у, ч. Тимчасовий найм на певну роботу. *Пушла р'обити в накс'ам.* Пор. угор. *papszám* 'поденна плата'.

НАКСА́МОШ, а, ч. Той, що тимчасово наймається на роботу. *Із накс'амошами за дин'ис'ме'р'і'пу'убрали.* Пор. угор. *papszámos* 'поденник'.

НАКУ́ГУКАТИСЯ [наку'гукатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Дуже сильно й довго кашляти. *Но йа за сис'тыж'з'ин'наку'гукалас'а'доста.* Пор. **куг'укати**.

НА́КУЙ, *присл.* Коли, як тільки, поки. *Накуй с'а'верну, в'быс'те доко'сили.* *Накуй'кончиме р'д'боту, в'бы'была й'да'го'това.*

НА́КУЛЬКО [накул'ко], *присл.* Наскільки. *Не'знайу, накул'ко'вна бр'є'хлапа.*

НАКУРВА́РИТИСЯ [накур'варитис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Досхочу нажитися в розпусті. *Накур'варилас'а, а пак найшла си'чесного х'л'б'ца.* Пор. **кур'варити**.

НА́КУРТО, *присл.* Накоротко. *Зайа'жи т'ил'а'накурто, в'бы не ска'кало по хл'ї'вови.*

НА́КУХАРИТИ, р'у, риш, *док.* Наварити всяких страв. *Мар'ї'ка'много накухарила.* Пор. **кухарити**.

НА́КУХАРИТИСЯ [накухаритис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Досхочу набутися куховаром. *За двац':им'г'оду йа с'а'накухарила по свал'бах.* Пор. **кухарити**.

НА́КУШАТИСЯ [накушатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Багато разів пробувати, покуштувати їжу. *Так им с'а'накушала, шчо'вже й'ї'исти не'х'д'чу.* Пор. **кушати**.

НАЛАКОМІ́ЩЕ́НЬЙ [налакуміш'ченый], а, е. Такий, який лакомився тривалий час. *Налакуміш'чена д'ї'тина.*

НАЛАКОМІ́ЩІТИ [налакуміш'чити], 'чу, 'чиш, *док.*, *кого.* Лакомити кого-небудь тривалий час. *Налакуміш'чилис'те д'ї'тину, а не'по'силовалис'те йі.* Пор. **лакоміщити**.

НАЛАКОМІ́ЩІТИСЯ [налакуміш'читис'а], 'чус'а, 'чис':а, *док.* Лакомитися протягом тривалого часу. *Так с'а'д'ї'тина налакуміш'чила, а н'ї'ко йі не'по'силював.* Пор. **лакоміщити**.

НАЛАРМОВА́ТИ, 'мују, 'муйеш, *док.* Те саме, що **навестити**. Пор. **лармовати**.

НАЛАРМОВА́ТИСЯ [налармо'ватис'а], 'мујус'а, 'муйес':а, *док.* Те саме, що **навеститися**.

НАЛА́ЯТИ [налайати], 'лайу, 'лайеш, *док.* 1. Те саме, що **у'ляяти**. 2. Досхочу виматюкатися. *Так пас'кудно на'лайав, шчо'л'уде с'а'чудовали.* Пор. **ла'яти**.

НАЛА́ЯТИСЯ [налайатис'а], 'лайус'а, 'лайес':а, *док.* Те саме, що **на'ляяти**. 2. *Декотрий чулу'вік н'ї'зашчо хут'кул'ко с'а'на'лає.* Пор. **ла'ятися**.

НА́ЛЕГКО [наলেখко], *присл.* 1. У легкій одежі. *Уб'їгла на'вулиц'у'наলেখко.* 2. Без речей, інструментів. *Пак шчо'так'наলেখко, без н'ї'чого прийш'лас', чим будеш р'обити?*

НАЛІ́ГНИТИСЯ [наліг'нитис'а], н'ус'а, нис':а, *док.* Досхочу напарубкуватися. *Доста с'а'наліг'ник до т'риц':ат'г'оду.* Пор. **легігнитися**.

НАЛІ́ПКАТИ, айу, аш (айеш), *док.*, *буд.* Накладати рідкої глини на стіну, стелю. *За дин'ты'доста'много на'лепкала.* Пор. **леп'кати**.

НАЛІ́СНИК, а, ч., *кул.*, *заст.* Своєрідний корж з тіста, до якого додано молока й соди і який спечений на капустяному листі. *Йа'малым л'убив'ї'исти на'лисники.*

НА́ЛИЦЕ, *присл.* Лицьовим боком назовні, а тильним усередину. Антоніми **на'рубь**, **на'уверьх**. *Есе'полот'но'і'налице, і'нарубы'однако'фа'йне.*

НАЛІ́ША́НЬЙ, а, е. Залишений місцями у помітній кількості. *Налишана'у'нуками по вс'ых'х'ї'ж'ах'ї'д'ї'ш.* *Див.* ще **поналішаний**.

НАЛІ́ША́ТИ, 'шайу, 'лишаш (шайеш), *док.* Залишити місцями у помітній кількості. *Налишали'м'ол'д'ата'ис:'вал'бы'вс'я'чино, та'шче не'по'несли си'д'уму.* *Див.* ще **поналішати**.

НАЛІ́ША́ТИСЯ [наліш'атис'а], 'лишаш':а (шайес':а), *док.* Залишитися місцями у помітній кількості. *Налишалас'а'ис:'вал'бы'п'овно'й'ї'ды'тай'п'ї'т'а, та'м'усиме'чи'н'ити'гос'тину.* *Див.* ще **поналішатися**.

НАЛЫНЃАРИТИСЯ [налын'гаритис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Те саме, що **налод'аритися**. *Ішче с'а'мало налын'гарив?* Пор. **лын'гарити**.

НАЛЫНГАРЬОВА́ТИСЯ [налынгар'овати-с'а], р'уйус'а, р'уйес':а, *док.* Те саме, що **налода́рится**. Пор. **лынгарьова́ти**.

НАЛІВКО [нал'івко], *присл.* Нетуго, розслаблено. *Не плети так нал'івко.*

НАЛІГА́ТИ [нал'ігати], гайу, л'ігаш (гайеш), *док.* Кульгати, шкандибати. *Увун нал'ігає на праву н'огу.* Див. ще **хро́мідяти**. Пор. **ліга́ти**.

НАЛІЖА́ТИСЯ [нал'іжати-с'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Досхочу показатися на лижах. *Тот д'ітвак 'закі с'а не' наліжат (наліжайє), 'доти дох'єж не' прійде.* Пор. **ліжати́ся**.

НАЛЛІВА́ТИ [нал:івати], вайу, л'иваш (вайеш), *недок.*, **НАЛЛЯ́ТИ** [нал':ати], нал':у, нал':еш, *док.* Наливати. Пор. **лля́ти**.

НАЛЛЯ́ТИ *див.* **наллива́ти**.

НАЛЛЯ́ТЫЙ [нал':атый], а, е. 1. Налитий. *Нал':атый погар зур'ілки.* 2. Розлитий. *Нал':ата вода на подлаш.*

НАЛ'ОВГА́ТИСЯ [нал'овгати-с'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Поколисатися, похитатися вволю. *Нал'овталас'а на стул'цови.* Пор. **лов'гати́ся**.

НАЛОВ'ГОВА́ТИСЯ [нал'овговати-с'а], гуйус'а, гуйес':а, *док.* Те саме, що **налода́рится**. *За ц'іле л'іто 'доста с':а налов'говав.* Пор. **лов'гати́**.

НАЛОДА́РИТИСЯ [нал'одарити-с'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Наледарюватися. *Нал'одаривс'а по с'віту, а титир прійшов ми на 'зол'ову.* Див. ще **налынга́рится**, **налынгарьова́тися**, **налов'говати́ся**, **налодарьова́тися**, **наплунгурова́тися**. Пор. **лода́рити**.

НАЛОДА́РЬОВА́ТИСЯ [налодар'овати-с'а], р'уйус'а, р'уйес':а, *док.* Те саме, що **налода́рится**. Пор. **лодарьова́ти**.

НАЛОПОНІ́ТИ [налу'пун'іти], н'у, лоп'ниш, *док.*, *зневаж.* Багато набазікати, наверхти дурниць. *Ота жо́на м'ного ми налу'пун'іла за 'себе.* Див. ще **налопотати́**, **натроскоп'іти**, **натроскотати́**. Пор. **лопоні́ти**.

НАЛОПОНІ́ТИСЯ [налу'пун'ітис'а], н'ус'а, лоп'ніс':а, *док.*, *зневаж.* Набазікатися багато. *Налу'пун'ілас'а хут'-кул'ко.* Див. ще **налонотати́ся**, **натроскоп'ітис'я**, **натроскотати́ся**, **нацорконітис'я**, **нацоркотати́ся** 2. Пор. **лопоні́ти**.

НАЛОПОТА́ТИ, п'очу, п'очеш, *док.*, *зневаж.* Те саме, що **налопоні́ти**. Пор. **лопотати́**.

НАЛОПОТА́ТИСЯ [налопотати-с'а], п'очус'а, п'очес':а, *док.*, *зневаж.* Те саме, що **налопоні́тис'я**. Пор. **лопотати́**.

НАЛУПІ́ТИ, лупл'у, лупиш, *док.* Відлупцювати кого-небудь. *Так налу'пила д'ітвака, шчо да-леко йі в'ходить.* Пор. **лупі́ти**².

НАЛУПЛÉ́НЫЙ, а, е. Відлупцюваний. *Налу-пл'єный мат:єрив хлопчик.*

НАЛ'ОГА́ТИСЯ [нал'огати-с'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Налігатися. *Нал'огавс'а моло'ка ква-с'ного.* Пор. **ль'огати**.

НАЛЯ́ЧИЙ [нал'ачи], л'ажу, л'ажеш, *док.* Наялгати. Пор. **лячи́**.

НАМ, *дав. відм. мн. займ. особ. ми.* 1. Нам. 2. у знач. *займ. присв.* Наш. *Тат' тот чулу'вік нам з'ат'.*

НАМАЗГУ́ЛЯНИЙ [намазгул'аний], а, е. Написаний або намальований безладно. *Намазгул'ана с'кіна.*

НАМАЗГУ́ЛЯТИ [намазгул'ати], л'айу, гул'аш (л'айеш), *док.* Написати чи намалювати щонебудь безладно, незрозуміло. *Та'же намазгул'ала, шчо не' м'ожу пр'озуміти.* Пор. **мазгуля́ти**.

НАМА́ЛО, *присл.* Ненадовго. *Йа до вас на'мало зайшла.* *Прійшов на'мало думу.*

НАМА́ЛО, *присл.* Невеликими частинами. *Лу-л'р'іж мн' асо май'намало.*

НАМАМО́НИТИ, н'у, ниш, *док.* Наворожити. *Нама'монила во'рошка м'ойуй д'івц'і 'файного же-ни'ха.* Див. ще **памондыга́ти**. Пор. **мам'онити**.

НАМАНУ́ТИ *див.* **нама́ньовати**.

НАМА́НЬОВАТИ [наман'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **НАМАНУ́ТИ**, чу, неш, *док.* 1. Угладувати. *Наманула ми циганка, коли с'а уд'ам.* 2. Брати на-вмання. *Наманув им й'акыйис'клепач у тимн'ут'і.*

НАМАХНУ́ТИСЯ *див.* **нама́ховатися**.

НАМА́ХОВА́ТИСЯ [намаховати-с'а], хуйус'а, хуйес':а, *док.*, **НАМА́ХНУТИ́СЯ** [намахну-с'а], нус'а, нес':а, *док.* Робити намір, спробу; пробувати, наважуватися. *Намахнувс'а (намахс'а) пе'рескочити й'аму, а пак уб'ийшов йі.*

НАМА́ЧАНИЙ, а, е. Умочений. *На'мачана о'ллойом л'р'іпа.*

НАМА́ЧАТИ, ч'айу, ч'ачаш (ч'айеш), *док.* Намазати яку-небудь рідину на щонебудь. *Нама'чай ми на хл'іб меду.* Пор. **мачати́**.

НАМАЧА́ТИСЯ [намачатис'а], ч'айус'а, ч'ачас':а (ч'айес':а), *док.* Досхочу наїстися чого-небудь рідкого способом вмокання в нього чогось іншого. *Так им с'а нама'чав па'сул'ис хл'ібом, аж н'а черево болит.* Пор. **мачати́**.

НАМЕТА́ТИСЯ [наметатис'а], м'ечус'а, м'ечес':а, *док.* Досхочу позайматися вільною боротьбою. *Наме'тавимс'а с'хл'отц'амі, шчо вун'рука н'а болит.* Див. ще **нарозчиба́тис'я**. Пор. **метати́ся**.

НАМИЙРЕГОВА́НИЙ [намийригований], а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до **намийрегова́ти**. *Та'ка намийри'гована, шчо не знайес'а де д'іти.*

НАМИЙРЕГОВА́ТИ [намийриговати], гуйу, гуйеш, *док.* Нанервувати, назлити. *Так н'а намийри'говала сус'іда, шчо, зас'пати м не' мо'гла.* Пор. **мийрегова́ти**.

НАМИЙРЕГОВА́ТИСЯ [намийриго'ватис'а], 'гуйус'а, 'гуйес':а, *док.* Нанервуватися, назлитуся. З д'їтми с'а намийри'гуйу за дин'ї доста. Пор. **мийриговати́ся**.

НАМЫ́КАТИ, 'мычу, 'мычеш, *док.* 1. Навиривати рослин з корінням. *Намыкала м'пбно 'рит'кы.* 2. Насмикати за волосся. *Д'їдо намыкав 'мало в'нука, бо не' слухавс'а го.* Пор. **мыкати**.

НАМЫ́КАТИСЯ [на'мыкатис'а], чус'а, чес':а, *док.* 1. Навиривати чи навириватися (про рослини). *Из 'гозом намыкалас'а і 'морква.* 2. Насмикатися за волосся. *'Заки м роише'сала в'л'ос'е, та гет им с'а намыкала.* Пор. **мыкатися**.

НАМІ́НИТИ [намі'нити], 'н'у, 'ниш, *док.* Наобіщати. *Намінили ми м'ного, а н'їч не' дали.* Пор. **мініти**.

НАМІ́НИТИСЯ [намі'нитис'а], 'н'ус'а, 'нис':а, *док.* Наобіщатися. *Намінила ми с'а прий'ти н'р'асти, а не' прий'шла.* Пор. **мінітися**.

НА́МНОГО, *присл.* Надто багато. *'Намного го-вориш.*

НАМНО́ГО, *присл.* Набагато, значно. *Намного май буш им изр'обила 'нын'ї, гі в'чора.*

НАМНЯ́ВІТИ [намн'ав'ити], в'л'у, 'виш, *док.* Подавити, почавити що-небудь у великій кількості. *Намн'авила с'вин'ати р'їны в по'мыйї.* Див. ще **намяцкати 1**. Пор. **мяв'іти**.

НАМНЯ́ВІТИСЯ [намн'ав'итис'а], в'л'ус'а, 'вис':а, *док.* 1. Почавитися. *Так намн'авилис'а 'їагоды, шчо потек'ло з них.* 2. Дуже напруцюватися давл'ячи, чавл'ячи що-небудь. *За ц'їлий дин' намн'авивимс'а г'резну.* Див. ще **намяцкатися 2**.

НАМНЯ́ГУРИТИ [намн'агурити], р'у, риш, *док.* Нам'яти. *Олекса так намн'агурив д'ївок, шчо сп'рошувалис'а го.* Пор. **мяг'уритися**.

НАМНЯ́ГУРИТИСЯ [намн'агуритис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Змучитися, мнучикого-(шо-)небудь. *Намн'агуривимс'а 'їулицу доне'х'очу.* Пор. **мяг'урити**.

НА́МНЯККО [намн'ак:о], *присл.* Те саме, що **наумачкы**. *Зварив 'їайце 'намн'ак:о.* Антонім **п'атвердо**.

НАМНЯ́ЦКАТИ [намн'ацкати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Заготувати певну масу мнучи. *Намн'ацкала с'вин'ам варен'їй р'їны.* 2. Зекономити завдяки скнарості. *Намн'ацкав г'роши на 'хыжу.* Пор. **мяцкати**.

НАМНЯ́ЦКАТИСЯ [намн'ацкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Перебувати потісненим тривалий час. *Намн'ацкалис'мес'а в ав'т'обус'ї.* 2. Те саме, що **намяв'ітися 2**. Пор. **мяцкатися**.

НАМОНДЫ́АТИ, 'гайу, 'дыгаш ('гайеш), *док.* Те саме, що **намамонити**. Пор. **мондыати**.

НАМОРДУ́ШЕНЬИЙ [намур'душеньий], а, е. Намучений кимось. *Намур'душеньий д'їтинув кут.*

НАМОРДУ́ШИТИ [намур'душити], шу, шиш, *док.* Намучити кого-небудь. *Намур'душив д'ївку, бо не' 'х'от'їла го ц'ул'овати.* Пор. **мордушити**.

НАМОРДУ́ШИТИСЯ [намур'душитис'а], шус'а, шис':а, *док.* Намучитися. *Намур'душиламс'а 'читаво, 'заким с'а 'урвала уд лигн'а.* Пор. **мордушитися**.

НАМО́ЧИТИСЯ *див.* **намо́човатися**.

НАМО́ЧОВАТИСЯ [на'мочоватис'а], 'м'б'чуйус'а, 'м'б'чуйес':а, *недок.*, **НАМО́ЧИТИСЯ** [намо'читис'а], 'м'б'чус'а, 'мочис':а, *док.* Змокати. *Та'кый доиш, шчо намоч'чиламс'а до пус'ї ід'н'ойї 'ниткы.*

НА́МУДРО, *присл.* Вишукано. *Дуже с'а 'намудро в'д'їват о'та ж'о'на.*

НАНА́ГУД [на'нагуд(т)], *присл.* Наступного року. *На'нагуд 'їа вже буду пінз'ї'їашка.*

НАНЕРВ́ОЖЕНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **нанерв'озити**. *Нанер'вожена д'їтми 'мати.*

НАНЕРВ́ОЗИТИ, 'в'б'жу, 'возиш, *док.* Те саме, що **набос'овити**. *Так н'а нанер'возив чулу'вік, шчо голова н'а болит.* Пор. **нерв'озити**.

НАНЕРВ́ОЗИТИСЯ [нанер'возитис'а], 'в'б'жус'а, 'возис':а, *док.* Те саме, що **набос'овитися**. *Нанер'возиламс'а з д'їтми.* Пор. **нерв'озитися**.

НАНІ́КАТИСЯ [на'нікатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Надивитися. *На'нікаламс'а доста на 'їх 'дурости.* Див. ще **напозир'атися**. Пор. **нікати́ся**.

НАНІ́МАНЬИЙ, а, е. Найманний. *Коп'алам 'р'їну з на'німаньими коп'ашами.*

НАНИМА́ТИ *див.* **наім'ати**.

НАНИМА́ТИСЯ *див.* **наім'атися**.

НА́НІКА [нані'ка], ы, ж. Парадна жінка. *Ваш Цил'о уз'ав та'ку 'файну 'наніку.*

НАНІ́Ч [на'н'їч], *присл.* ♦ **Изый'ти на'н'їч** – зійти нінащо. *Тот чулу'вік ис т'ов ж'о'нов изый'ш'ов на'н'їч.* Див. ще **изый'ти на'фуч** (*див.* **на'фуч**). Пор. **ніч**.

НА́НОВО, *присл.* Заново. *Поб'їлилам 'хыжу 'наново.*

НАНОРÉНЬИЙ, а, е. Який знову натік із джерела. *Нанор'ена вода.*

НАНОРІ́ТИ, 'рит, *док.* Знову натекти з джерела. *'Учир'али 'в'бду з к'д'л'од'аз'а, та с'віжа 'в'ода шче не' нанор'ила.* Пор. **нор'іти**.

НАОБОРÓТ, *присл.* Навпаки. *Ты не лиш не' по'магаи ми, ай, наоб'орот, шкодиш ми.*

НАОГНІ́ЧЕНЬИЙ [нао(в)'г'ниченьий], а, е. Дуже сильно нагрітий (про приміщення). *Наог'ничена 'хыжа.*

НАОГНІ́ЧИТИ [нао(в)'г'ничити], чу, чиш, *док.* Дуже сильно нагріти приміщення. *Так ис'наог'ничила (нав'г'ничила), шчо не' можэ 'утривати.* Пор. **огні́чити**.

НАПЫТАНЫЙ, а, е. Намацаний. *Напытаний* у *мїхови струк*.

НАПЫТАТИ див. **напытовати**.

НАПЫТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.*, **НАПЫТАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Намацувати. *Напытам* у *куруци йайце*. Пор. **пытати**.

НАПЫТЬКАНЫЙ [напыт'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **напытькати**. *Напыт'кана* в *жєбі куїйка*.

НАПЫТЬКАТИ [напыт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Старанно мацаючи, щось знайти. *Доктор напыт'кав* у *н'а йакус'бол'гачку*. Пор. **пытькати**.

НАПЫТЬКАТИСЯ [напыт'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Досхочу мацати кого-(що-)небудь. *На вичурниц'ах, бывало, хлбц'і хут'кул'ко напыт'кайуц'а д'івок*.

НАПІВКАТИСЯ [напівкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Накричатися тонким, писклявим голосом. *Напівкалас'а сує'іда на вс'у вулиц'у*. Пор. **півкати**.

НАПІПКАТИСЯ [напїпкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Досхочу накуритися тютюну за допомогою люльки. *Напїпкав'а д'ідо, а пак задр'імав*. Пор. **пїпкати**.

НАПІРНИК, а, ч. Напірниця. *Треба купити новий напірник*. Див. ще **спудниця 2**.

НАПІТИСЯ [напїтис'а], *док.* 1. 'пїєс'а. Накукурікатися досхочу (про півня). *Напїєс'а кузут зрана та тїпир сїдїт тїхо*. 2. 'пїйус'а, 'пїєс'а, *перен.*, *зневаж.* Нестримно насміятися досхочу (про людину). *Но ты с'а напїла, не'бого!* Пор. **пїти**.

НАПІШАНИЙ, а, е. Те саме, що **насілкапый 1**.

НАПІШАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Намочити що-небудь сечею. *Д'їт'вак напїшав на под'лаш*. Див. ще **напїшатєся**. Пор. **пїшати**.

НАПІШАТИСЯ [напїшатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **напїшати**. *Д'їтина напїшалас'а на'парну*. Пор. **пїшатєся**.

НАПІЩАЛАТИСЯ [напїщчалатис'а], 'лайус'а, 'чалас'а (лайес'а), *док.* Досхочу пограти на сопілці. *Напїщч'лавс'а, аж'зубы го бол'ат*. Пор. **пїщалати**.

НАПЛАТІТИ див. **наплáčовати**.

НАПЛАТІТИСЯ див. **наплáčоватися**.

НАПЛАЧОВАТИ, уйу, уйеш, *недок.*, **НАПЛАТІТИ**, лачу, лачиш, *док.* Зазнати значних витрат. *Ко вейєтит, тот наплатит*. Див. ще **наплáčоватися**.

НАПЛАЧОВАТИСЯ [наплáčоватис'а], уйус'а, уйес'а, *недок.*, **НАПЛАТІТИСЯ** [наплатитис'а], 'лачус'а, 'латис'а, *док.* Те саме, що **наплатити**. *Доста'много наплативимс'а за'с'іно*. *Наплатилас'а по суд'ах хут'кул'ко'много*.

НАПЛУНГУРОВАТИСЯ [наплунгуро'ватис'а], 'руйус'а, 'руйєс'а, *док.* Те саме, що **налодарьоватися**. *За'сорок'гбду'доста с'а наплунгуро'вав*. Пор. **плунгуровати**.

НАПОВЕРЬХ [напбвир'х], *присл.* Понад домовлену кількість. *Одно йайце'далам йуй напбвир'х*.

НАПОЗИРАТИСЯ [напозиратис'а], 'райус'а, 'зирас'а (райєс'а), *док.* Те саме, що **нанїкатися**. *Напозираламс'а на вту'нехар'доста*. Пор. **позирати**.

НАПОЛЫ, *присл.* Пополам, наполовину, надвоє. *Перєр'ізав'йаблько'напопы*. Див. ще **наспул 1**.

НАПОЛУДНЕ [напо'лудне], *присл.* В обідню пору. *Прийду до т'а напо'лудне*. Див. ще **уполудне**.

НАПОПЕРЕК. 1. *присл.* Те саме, що **поперек² 2, 3**. *Ід'ім напо'перек та май'скоро'пrijдеме*. 2. *прійм*. *Л'аг напо'перек'постели*.

НАПОПЕРЕКЬІ, *присл.* Те саме, що **поперек² 2, 3**. **НАПОПОЧІВКЫ**, *присл.* Час від часу відпочиваючи. *Н'ус'берємено напо'почивкы*.

НАПОПРЭНИЙ, а, е. Понад міру заправлений чорним перцем (про їжу). *Напопрэный'левеш*.

НАПОПРІДЖЕНЬІ [напоп'ри'женый], а, е. Дуже наперчений молотим червоним перцем (про страву, салат). *Напоп'ри'жен'і'гблунц'і*.

НАПОПРІДЖИТИ [напоп'ри'жити], 'зу, 'зиш, *док.* Дуже поперчити страву, салат молотим червоним перцем. *Напоп'ри'зилас'р'іну, шчо не'можє'її'їєсти*. Пор. **поп'риджити**.

НАПОПРІТИ, 'р'у, 'риш, *док.* Понад міру заправити їжу чорним перцем. *Напоп'рила'левеш*. Пор. **поп'рити**.

НАПОРОШІТИ, пб'рбшу, поро'шиш, *док.* Підняти пиліюку. *Покро'пи'мало'под'лаш, бо напо'ро'шилас', метучи в'хыжи*.

НАПОРФІНЕНИЙ [напб'рфінєный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **напб'рфінити**. *Напб'рфінєна'д'ївка*.

НАПОРФІНИТИ [напб'рфінити], н'у, ниш, *док.* Оббризкати, намочити, натерти духами, пахучим що-(кого-)небудь, надушити. *Мар'іко, напб'рфін'мєне'мало*. Пор. **пб'рфінити**.

НАПОРФІНИТИСЯ [напб'рфінитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Надушитися. *Так ис'а напб'рфінїла, шчо д'алеко с'т'а'чути*. Пор. **пб'рфінитися**.

НАПОСЛІДЫ [напбс'л'іды], *присл.* Насамкінець, наостанок. *Декут'р'їдудт'ис'паскув'напбс'л'іды тай'тру'чайуц'а*. Див. ще **напбс'лідок**.

НАПОСЛІДОК [напбс'л'ідок], *присл.* Те саме, що **напбс'ліды**.

НАПОСМІХ [напбс'міх], *присл.* Насміх. *Ота'д'ївка вс'талас'а напбс'міх'л'уд'ам*. ♦ **Уз'ати напбс'міх** – насміятися над ким-небудь. *За'вто, шчо т'аке'дурне'вчїнив, уз'али'того'чул'вєіка напбс'міх*.

НАПРАВИТИ див. **направліти**.

НАПРАВЛЯТИ [направл'ати], л'айу, 'равл'аш (л'айеш), *недок.*, **НАПРАВІТИ**, вл'у, виш, *док.*
1. Випрямляти який-небудь кривий предмет (стержень, дріт і под.). *Направ зил'ізний кул, бо скрививс'а.* 2. *на кого.* *Навести на кого-небудь.* *Кос'на н'у направи, аж украла ут сул'іды 'дын'і.* Див. ще **заголосіти**. Пор. **правити**.

НАПРАВЦІ [направц'і], *присл.* Не косо, а прямо. *Лс'а ко'нака дуже 'направц'і, та не' може нив р'обити.*

НАПРАСТАНІЙ, а, е. Те саме, що **допрастаний**. *Напрастане к'ор'ові с'іно.*

НАПРАСТАТИ, тайу, 'расташ (тайеш), *док.* Те саме, що **допрастати**. *С'уй к'ор'ові не' напастати с'іна, так много йіст.*

НАПРАСТАТИСЯ [напастатис'а], тайус'а, 'растас'а (тайес'а), *док.* Те саме, що **допрастатися**. *Тубі с'а не напастайеш чукру.*

НАПРИКАЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, *док.* Наговорити про що-небудь. *Наприказовав ми за себе много.* Пор. **приказовати**.

НАПРИКАЗОВАТИСЯ [наприказоватиса], зуйуса, зуйеса, *док.* Те саме, що **наказоватися**. *Была в н'а сест'ра, та наприказовалис'мес'а.* Пор. **приказовати**.

НАПРІМІРЬ [напримір'], *присл., вст.сл.* Наприклад. *Йа, напрімір', не' 'дуже л'убл'у мн'асо.*

НАПРЬЖАНІЙ, а, е. Те саме, що **напужаний**. *Нап'рыжане тил'а.*

НАПРЬЖАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **напужати**. *Так нес нап'рыжав ко'та, шчо не' знайу де с'а д'ів.* Пор. **прьжати**.

НАПРЬЖАТИСЯ [нап'рыжатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **напужатися**. *Так им с'а нап'рыжала ут:ого пса, шчо аж ми не'добре.* Пор. **прьжатися**.

НАПРОТИ, *прим., присл.* 1. З протилежного боку, навпроти. *С'іла м напроти (л'упка).* 2. Порівняно з ким-(чим-)небудь. *Мар'іка шче молода напроти с'вого чулувіка.*

НАПРЯТАНИЙ [напр'атаний], а, е. Нахований. *Напр'атан'і 'іайц'а.*

НАПРЯТАТИ [напр'атати], р'ачу, р'ачеш, *док.*
1. Наховати; приберегти. *Напр'атала 'мало з'роши.*
2. Запалившись, утворити налив на тілі. *Напр'атало ми на стегнови.* Пор. **прятати**.

НАПУДЕРОВАНИЙ [напудерований], а, е. Напудрений. *Напудерована 'д'івка.*

НАПУДЕРОВАТИ [напудеровати], руйу, руйеш, *док.* Напудрити. *Напудерувала лице.* Пор. **пудеровати**.

НАПУДЕРОВАТИСЯ [пудероватис'а], руйус'а, руйес'а, *док.* *Напудеровалас'а та пушла на таниц'.* Пор. **пудероватися**.

НАПУДИТИ, пужу |пудиш і **НАПУЖАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Налякати, наполохати. *Йа не' 'хот'ів тебе напудити.* *Напужав свин'а.* Див. ще **напрыжати**. Пор. **пужати**.

НАПУДИТИСЯ [напудитис'а], пужус'а, пудис'а і **НАПУЖАТИСЯ** [напужатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Налякатися. *Л'ітше с'а бо'їати, зі с'а напудити.* *Напужалас'а д'ітина пса.* Пор. **пужатися**.

НАПУЖАНИЙ, а, е. Наляканий. *Напужана 'куруц'а.* Пор. **пужаний**.

НАПУЖАТИ *див. напудити.*

НАПУЖАТИСЯ *див. напудитися.*

НАПУЖАТИСЯ [напужатис'а], 'жайус'а, пужас'а ('жайес'а), *недок.* Бути лякливим, легко перелякуватися. *Она хут'у'ч:ого напужайес'а.* Пор. **пужатися**.

НАПУЖЕНИЙ, а, е. Зляканий. *Напужена псом д'ітина.* Див. ще **напрыжаний**.

НАПУНОЧИ, *присл.* Опівночі. *Збу'ди го хут'напуночи, та розкаже ти тот ст'ішок.* Див. ще **опуночи**.

НАПУТАНИЙ, а, е. Наплутаний. *Напунане п'литин'е.*

НАПУТАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Наплутати. *Не' напунтай шчус'у туй р'об'от'і.* Пор. **путати**.

НАПУЦОВАНИЙ, а, е. Начищений до блиску. *Напуцован'і т'панкы.* Пор. **пуцований**.

НАПУЦОВАТИ, цуйу, цуйеш, *док.* Начистити до блиску. *Напуцовалис'чіжмы.* Пор. **пуцовати**.

НАПУЦОВАТИСЯ [напуцоватис'а], цуйус'а, цуйес'а, *док.* Начистити власний одяг, взуття до блиску. *Напуцовавс'а та пушів до 'церкви.* Пор. **пуцоватися**.

НАПУЧЕНИЙ, а, е. Вирячений (про очі). *Напуче'н'і 'очі в т'обій 'д'івкы.*

НАПУЧИТИ, пучу, пучиш, *док.* Повидавлювати кісточки з певної кількості слив, вишень і т.д. *Напучила слив на пиро'гы.* Пор. **пучити**.

НАПУЧИТИСЯ [напучитис'а], чиц'а, *док.* Вирячитися (про очі). *Ба шчо ми с'а напучили 'очі?* Пор. **пучитися**.

НАПУЧН'ЯВІЛЬНИЙ [напучн'авільний], а, е. Набряклий, набухлий. *Напучн'авіл'і п'сул'і.*

НАПУЧН'ЯВІТИ [напучн'авіти], ійе, *док.* Набрякнути, набухнути. *Нап'алам воды в п'сул'і та до 'рана напучн'авіли.* *Уже напучн'авіли дерева (появилися бруньки).* Пор. **пучн'явіти**.

НАРАДІТИ, 'ражу, 'радши, *док.* 1. Дати пораду. 2. Підмовити, підбурити когось-небудь на щось. *Йа го нарадила не' слухати мат'і'р, ай уже'нитис'а.*

НАРАДІТИСЯ [нарадитис'а], 'ражус'а, 'радис'а, *док.* Вирішити. *Нарадивимс'а, шчо помир'ус'а с'ыном.*

НАРАСНИЙ [нара'єний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **нараїти**. *Мз'ав нара'єнену му в:їд'іц'ко'му се'л'і'д'івку.*

НАРАЖЕНИЙ, а, е. 1. Який отримав поразу. *Наражений дун'ків, пушбвим с'а мирити с:ьном.* 2. Підбурений. *Наражений мат:єрив, Йура пруж'нав жу'ну.*

НАРАЗ [нараз(с)], присл. Відразу. *Нарас ти впу'вим. Нараз їди думу. Йак лиш прийшов думу, нараз л'ух с'пати.*

НАРАЇТИ [нараї'їти], айу, айіш, док. Нарадити, дати рекомендацію. *Нардїїли ми газдус'ку'д'івку.* Пор. **раїти**.

НАРАЙЗОВАНИЙ, а, е. Накреслений, намальований олівцем. *Нарайзований мдл'унок.*

НАРАЙЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, док., заст. Накреслити, намалювати олівцем. *Нарайзовав д'іт'вак'хыжу.* Пор. **райзовати**.

НАРАЙЗОВАТИСЯ [нарайзоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, док. Досхочу креслити, малювати олівцем. *Доста м с'а нарайзовав, заки м заго'товив матр'їйан на вс'і д'вир'ї.* Пор. **райзовати**.

НАРАКВИЦІ [на'раквиц'ї], иц', мн.; одн. на'раквиц'а, і, жс., заст. В'язані втоняні нарукавники (манжети) з різнокольорових ниток, що носили парубки під сорочкою з широкими рукавами. *Нараквиц'ї но'сили лиг'н'ї дав'но.*

НАРАНО, присл. Уранці, ранком. *Нарано вс'ї'были с'віжі, гд'т'овї до роботи.*

НАРАПКАТИ, айу, аш (айеш), док., зневаж. Багато наговорити неприємним голосом, подібним до качиною. *Нарапкала ми хут'ку'л'ко'много.* Пор. **рапкати**.

НАРАПКАТИСЯ [на'рапкатиса], айуса, аса (айес:а), док. 1. Видавати тривалий час звук «рап» (про качку). *Качка с'а'н'їда не на'рапкат, она не'рапкає, лиш куй стит.* 2. зневаж. Багато наговоритися неприємним голосом, подібним до качиною. *Тул'ко на'рапкалас'а Йудина, ичо голо'ва н'а уд'ний бо'лит.* Пор. **рапкати**.

НАРЕБЕНІТИ [нариб'їн'їти], док. 1. нит (н'їє). Виділити багато сечі (про корову і под.). 2. н'у (н'їю), ниш (н'їєш), перен., вульг. Те саме про людину. *Нариб'їн'ів Петро, ги кун'.* Пор. **ребеніти**.

НАРЕБЕНІТИСЯ [нариб'їн'їтис'а], док. 1. ниц'а (н'їєс'а). Досхочу виділити багато сечі (про корову і под.). *Нариб'їн'їлас'а корова по'серед дво'ра.* 2. н'ус'а (н'їус'а), нис'а (н'їєс'а), перен., вульг. Те саме про людину. Пор. **ребеніти**.

НАРЕВАТИСЯ [наре'ватис'а], реvus'а, реве'с'а, док. Наплакатися. *Наре'валас'а за'н'анком.* Див. ще **нарыкатися**. Пор. **ревати**.

НАРЕГОНІТИСЯ [наригу'н'їтис'а], н'ус'а (н'їус'а), нис'а (н'їєс'а), док. Нареготатися

досхочу. *Уд Андр'їйовых фїл' так ис'ме с'а наригу'н'їли, ичо аш'черево н'а бул'їло.* Пор. **регонітисся**.

НАРЕМБАТИСЯ [на'рембатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Наплакатися довго й безперервно (про дитину). *Лиг'или д'їтину с'аму, та хут'ку'л'ко с'а на'рембала.* Пор. **рембати**.

НАРЕМНИЙ, а, е. Настирливий. *Такый на'ремный чулу'вік, ичо мушу'нарас у'с'е'лишати та їти му помагати.*

НАРЕМНО, присл. Настирливо. *Дуже на'ремно просит, ичо не' може їуї утказати.*

НАРЕСЕЛОВАНИЙ, а, е. Натертий на терці (про овочі, сир та ін.). *Нареселована'морква.*

НАРЕСЕЛОВАТИ, луйу, луйеш, док. Натерти на терці овочі, сир та ін. *Нареселовала р'їны на реселов'л'аникы.* Пор. **реселовати**.

НАРЕСЕЛОВАТИСЯ [нареселоватис'а], луйус'а, луйес'а, док. Досхочу напрацюватися, тручі на терці овочі, сир та ін. *Так им с'а нареселовала, ичо руки н'а вже бд'л'ат.* Пор. **реселоватися**.

НАРИГАТИ, айу, аш (айеш), док. Наблювати. *Нарига на под'лаш.* Пор. **ригати**.

НАРИГАТИСЯ [на'ригатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Наблюватися. *Прийшов п'їаный та на'ригав'с'а, йак сви'н'а, в'хыжи.* Пор. **ригати**.

НАРЫКАТИСЯ [на'рыкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Тривалий час рикати вволю (про звірів). 2. перен., вульг. Накричатися на кого-небудь (про людей). *Нарыкав'с'а на н'а бр'їг'адир'тай пуш'ов.* 3. перен., вульг. Те саме, що **нареватися**. Див. ще **нарычатися**. Пор. **рыкати**.

НАРЫЧАТИСЯ [нары'чатис'а], рычус'а, рычес'а, док. Те саме, що **нарыкатися** 1–3. Пор. **рычати**.

НАРІДКО [нар'їтко], присл. У рідкому стані. *Звари ли'кашу нар'їтко.*

НАРІХТОВАНИЙ [нар'їх'тований], а, е. Налагоджений, наготовлений. *Нар'їх'тований вус.*

НАРІХТОВАТИ [нар'їх'товати], туйу, туйеш, док. Налагодити, наготувати. *Нар'їх'туй ми'біціл'ї, бо далеко ми ходити.* Пор. **ріхтовати**.

НАРОБЛОВАТИ, луйу, луйеш, док. Награбувати. *Наробловали б'їтанты по селу в'с'акого добра.* Пор. **робловати**.

НАРОБЛОВАТИСЯ [наробловатис'а], луйус'а, луйес'а, док. Займатися грабуванням досхочу. *Наробловас'а за с'вуй жи'вот доста і в тем'ниці сид'ів за роблован'є.* Пор. **робловати**.

НАРОЗУМИТИ [нарузумити], мл'у, миш, док., кого. Зробити кого-небудь досвідченишим, кмітливішим, вбити в голову. *Нарозумили Олексу чу'ж'їл'уде, куй го втиц'не'мх.* Див. ще **утув'чи в'г'л'ову** (див. **утовчі** 2).

НАРОЗУМІТИСЯ [нарузумитис'а], мл'ус'а, мис':а, *док.* Здобути досвід, стати кмітливішим. *Мало с'а май нарузумила, бо вже не' робит' дурости.*

НАРОЗЧИБАТИСЯ [нарошчи'батис'а], 'байус'а, 'чибас':а ('байес':а), *док.* Те саме, що **наметатися**. *Нарошчибалис'мес'а'доста.* Пор. **розчибатися**.

НАРОКОМ, *присл.* Те саме, що **нарочно**. *Она вто вчинила нар'ком.*

НАРОЧНИЙ, а, е. Навмисний, зумисний. *Нарочна с'вада.*

НАРОЧНО, *присл.* Нароком, навмисне. *Йа нарочно зайшов до вас.* Див. ще **нарок'ом**, **хотячі**. Антоніми **ненарочно**, **ненароком**.

НАРУБЫ, *присл.* Навиворіт. *Шчо с'уд'ів с'ведер'нарубы?*

НАРУБАНИЙ, а, е. Те саме, що **нагыганый**.

НАРУГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **нагыгати**. *Наругав д'тва'ка'задар'.* Пор. **ругати**.

НАРУГАТИСЯ [наругатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **нагыгатися**. *За вден урок наругалис'мес'а'доста'лопты.* Пор. **ругати**.

НАРУШАТИ *див.* **нарушувати**.

НАРУШЕНИЙ, а, е. Порушений; зачеплений. *Нарушений с'покуй. Нарушений и'табил'дои'чок.*

НАРУШИТИ *див.* **нарушувати**.

НАРУШОВАТИ, шуйу, шуйеш і **НАРУШАТИ**, 'шайу, 'рушаш ('шайеш), *недок.*, **НАРУШИТИ**, 'рушу, 'рушиш, *док.* Порушувати; зачіплювати. *Олекса'л'убит нарушувати по'р'адок. Не' наруш бирвин'е, бо рос'качац':а.* Пор. **рушати**.

НАСА́НКАТИСЯ [на'санкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Досхочу покататися на санчатах. *Насанкавис':а та йди думу.* Пор. **санкатися**.

НАСВАЖАТИСЯ [насва'жатис'а], 'жайус'а, 'важас':а ('жайес':а), *док.* Насваритися між собою. *Учора с'а насва'жали, а'нын'і с'а поми'рили.* Див. ще **наваднитися**. Пор. **сважатися**.

НАСВАЛЬБОВАТИСЯ [насвал'боватис'а], 'буйус'а, 'буйес':а, *док.* Досхочу нагулятися по весіллях. *Насвал'бовавис':а за'тыжэ'жін'.* Пор. **свальбовати**.

НАСВИ́НІТИ, 'н'у, 'ниш, *док.* 1. Залишити після себе бруд, не прибрати. *Шчо с'насвинив на ступл'і?* Див. ще **засвиніти**. 2. Навмисне зробити кому-небудь неприємність. *Мар'іка насвинила ми на р'б'б'от'і, шчо ме'не'ув'олили.* Див. ще **насвинітися**. Пор. **свиніти**.

НАСВИ́НІТИСЯ [насвинитис'а], 'н'ус'а, 'нис':а, *док.* Те саме, що **насвиніти**. Пор. **свиніти**.

НАСВИСТА́ТИ, 'вишчу, 'вишчеш, *недок.* 1. Насвистати. 2. *на кого (що), перен., вульг.* Не визнати, лишати поза увагою кого-, що-небудь, зігнувати;

начхати. *Насвистав йа на вту д'івку, та пушов ид другуй.* Див. ще **насвистатися 2**, **нафітькатися 2**. Пор. **свистати**.

НАСВИСТА́ТИСЯ [насвистатис'а], 'вишчус'а, 'вишчеш':а, *недок.* 1. Досхочу насвистітися. 2. *на кого (що), перен., вульг.* Те саме, що **насвистати 2**.

НАСЕРБАТИСЯ [на'сербатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Насьорбатися. *Насербавс'а'насул'та пушов на р'б'б'оту.* Див. ще **натількатися**, **нахліпатися 1**. Пор. **сербати**.

НАСЕРЕДИ́НІ [насири'дин'і], *присл.* Посередині. *Йа став насирі'дин'і, а вты два х'лопц'і – по бо'ках.*

НАСИ́ГНІТИСЯ [наси'гнитис'а], н'ус'а, нис':а, *док.* Досхочу наскаржитися з метою викликати співчуття до себе. *Насигнілас'а дун'ка'мат:ери, аш'т'ашко йуй'ш:чулу'віком.* Пор. **сигнітися**.

НАСИКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мн. ч. **насікати 1, 2**. *Насікане за нуч від'ро'треба'было ко'л'мус'унести.* Див. ще **напісаний**. *Уд'насікано'йі'сика'ками во'ды на с'к'ін'і всталис'а'печтла.*

НАСІКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Випустити сечу на що-небудь. *Насікав на г'ради'чі.* 2. Випустити рідину з трубочки, шланга, шприца і под. *Насікала на с'к'іну, куй пол:'вала'є'р'атку.* Див. ще **насікатися**. Пор. **сікати**.

НАСІКАТИСЯ [насікатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **насікати**. *Насікалас'а на по'кр'овиц'у.* Пор. **сікати**.

НАСІНЬО [насин'о], *присл.* У синій колір, синьо. *Зафар'билам шп'рінку'насин'о.*

НАСІЧІЙ [нас'ічи], 'чу, 'чеш, *док.* Насікти. *Нас'ік'лам х'во'рус'ту.* Пор. **січі**.

НАСКАРІ́ДИТИ [наскар'ідити], р'іжу, р'ідиш, *док., перех., кого.* Викликати у кого-небудь огиду до чогось. *Наскар'ідив н'а чулу'вік г'аринта'ми.* Див. ще **наскарідовати**. Пор. **скарідити**.

НАСКАРІ́ДИТИСЯ [наскар'ідитис'а], 'жус'а, 'дис':а, *док.* Зазнати огиди до чого-небудь. *Таким с'а наскар'ідила черва'ками в м'н'асови, шчо не'х'очу й'вид'іти н'й'яке мн'асо.* Див. ще **наскарідоватися**. Пор. **скарідитися**.

НАСКАРІ́ДОВАНИЙ [наскар'ідований], а, е. Такий, у якого викликали огиду до чого-небудь істинного. *Наскар'ідована зака'жен'ов кув'бас'ков д'і'тина.*

НАСКАРІ́ДОВАТИ [наскар'ідовати], дуїу, дуїеш, *док.* Те саме, що **наскарідити**. Пор. **скарідовати**.

НАСКАРІ́ДОВАТИСЯ [наскар'ідоватис'а], дуїус'а, дуїес':а, *док.* Те саме, що **наскарідитися**. Пор. **скарідоватися**.

НАСКІПІТИ [нас'кіпити], 'кіпл'у, кіпиш, *док.* Прищепити багато рослин (переважно дерев).

Йа нас 'кіпів 'с 'ого 'года у'с 'аку садо'вину. Пор. **скіпїти**.

НАСКІПІТИСЯ [нас'кіпїтис'а], 'кіпл'ус'а, 'кіпис'а, *док.* Досхочу займатися шепленням рослин (переважно дерев). 'С'дїй вес'ны 'доста м с'а нас'кіпів по'л'уд'ох. Пор. **скіпїти**.

НАСКЛІКОВАНЬЙ, а, е. Скликаний з різних місць. *Наск'ликована на ко'маши'у 'чил'ат'.*

НАСКЛІКОВАТИ *див. насклікóвати.*

НАСКЛІКÓВАТИ, 'кóвуйу, 'кóвуйеш і **НАСКЛІКОВАТИ**, куйу, куйеш, *недок.* Скликати з різних місць. *Наск'лікóвуйе тул'ко л'удї, шчо не'знати, де їх у'містит.* Пор. **склікóвати**.

НАСКОРО, *присл.* Нашвидку, квапливо; швидко. *Пуїли 'наскоро тай пуїли в 'поле. Мелайный хл'їт май 'наскоро с'а пл'ук.*

НАСКРÉБТАНЬЙ, а, е. Який наскребли. *Наск'рептане с кь'шок 'сало 'добре на л'їк.*

НАСКРЕБТАТИ [наскреп'тати], 'репчу, 'репчеш, *док.* Наскребти. *Наск'реп'чи 'мало 'р'їны, 'морк'вы.* Пор. **скреб'тати**.

НАСКУБСТИ [наскупсти], 'бу, 'беш, *док.* Наскубти. *Треба ми наскубсти на 'парну 'пір'а.* Пор. **скубсти**.

НАСКУБСТИСЯ [наскупстис'а], 'бус'а, 'бес'а, *док.* 1. Досхочу скубти пір'я. *За йс'у 'зиму наскуб'ламс'а 'доста 'пір'а.* 2. бес'а. В результаті скубання назбиратися певною мірою (про пір'я і под.). *За 'зиму наскуб'лос'а 'доста 'фраїно 'пір'а.* Пор. **скубсти**.

НАСЛІДНИК [нас'л'їдник], а, ч. Спадкоємець. *Муї нас 'л'їдник іш'че мал'ый.*

НАСЛІДНИКУВ [нас'л'їдникув], кова, ково. Належний спадкоємцеві. *Нас 'л'їдникув 'горот.*

НАСЛІДНИЦЯ [нас'л'їдниц'а], і, *ж.* Жін. до наслідник.

НАСЛІДСТВО [нас'л'їцтво], а, с. Спадщина. *Нас 'л'їцтво за 'н 'анкам 'было не'ве'шлике.*

НАСЛІПАНЬЙ [нас'л'їпаньий], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **насліпати**. *Нас 'л'їпана на под'лаши йгла.*

НАСЛІПАТИ [нас'л'їпати], айу, аш (айеш), *док.* Що-небудь знайти, особливо роздивляючись. *Ледвы м нас 'л'їпала йглу.* Пор. **слїпати**.

НАСЛІПАТИСЯ [нас'л'їпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Напрацюватися з чим-небудь таким, що вимагає напруженого розглядання. *Нас 'л'їпаламс'а 'пын'ї с шїт'ом тай из гр'ат'ками, 'закї м йїх 'уполола.* Пор. **слїпати**.

НАСЛІПО [нас'л'їпо], *присл.* Те саме, що **навгáд**. *У тїмнóт'ї 'нас 'л'їпо найш'ла м 'двир'ї.*

НАСМЫЧЕНЬЙ, а, е. Наволочений. *Нас'мычене и'с.аду в двур 'стóвл'е 'треба по'с'їчи.*

НАСМЫЧИТИ, чу, чїш, *док.* Те саме, що **наволочі**. *Нас'мычїлам хут'їкул'ко 'гóлз'а.* Пор. **смьчїти**.

НАСМЫЧИТИСЯ [нас'мычитис'а], чус'а, чїс'а, *док.* Напрацюватися волочачи що-небудь. *Так им с'а нас'мычїв сан'кы 'с'їном, шчо 'рукы си не'чуїу.* Пор. **смьчїтися**.

НАСМІТЯНÉНЬЙ [нас'міт'аненый], а, е. Насмічений. *Нас 'міт'анена 'хыжа.*

НАСМІТЯНІТИ [нас'міт'анїти], 'н'у, 'ниш, *док.* Насмітити. *Нас 'міт'анїлис 'ме в 'хыжї, а ти-'пір, 'Йу'лінко, 'бєри 'віник у 'рукы.* Пор. **смїтянїти**.

НАСМІХ [нас'міх], *присл.* На жарт. *Не' говори зó мнóв нас 'міх.*

НАСМШКÓВАТИСЯ [нас'мішкóватис'а], 'куїус'а, 'куїєс'а, *док.* Те саме, що **пазбыткóватися**. *Так нас 'мішкóвалис'а над д'їтва'ком, шчо 'ледвы м го в'познала.* Пор. **смїшкóватися**.

НАСНІТИ, 'н'у, 'ниш, *док.* Побачити віщий сон. *Но ты мїн'ї нас'ніла бїду!* Пор. **снїти**.

НАСОКАЧИТИ, 'качу, 'качиш, *док.* Наварити багато всякої їжі. *Ма'р'їка насóкачїла 'їды.* Пор. **сокачїти**.

НАСОЛОДКО [насолотко], *присл.* Із солодким смаком. *Зварїлам лопат'кы 'насолотко.*

НАСПІЛАНЬЙ, а, е. Начерпаний. *Нас'тілапний у бл'удо 'левеш.*

НАСПІЛАТИ, 'лайу, 'пилаш (лайеш), *док.* Начерпати чого-небудь рідкого. *Нас'тілай ми 'мало 'сербанкы.* Пор. **спїлатп**.

НАСПІЛАТИСЯ [наспїлатис'а], 'лайус'а, 'пила-с'а (лайес'а), *док.* Напрацюватися, черпаючи рідину. *Нас'тілавс'а хут'їкул'ко, 'закї 'устїлав шї 'чайкы 'вдо.*

НАСПІХОВАНЬЙ, а, е. Швидко приготовлений. *Нас'пїхована вїчир'а.*

НАСПІХОВАТИ [нас'пїховати], 'хуйу, 'хуйеш, *док.* Швидко наготувати що-небудь (їжу та ін.). *Закї с'ме с'а закру'їтли, а вна вже нас 'пїховала нам пу'лудинок.* Пор. **спїховáти**.

НАСПОШІБИ, *присл.* Напоготові. *Держу скл'анку зур'їлкы насно'шїбі.*

НАСПУЛ, *присл.* 1. Те саме, що **наполы**. *Пóд'їліліс 'мес'а 'с'їном нас'пул.* 2. Не повністю. *Ты с'вóйу рóбóту зрòбила нас'пул.*

НАСРАЙБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **пабáбрати**². *Нас'райбала, та тїт'пір 'треба перерóб'лати за шив.* Пор. **срайбати**.

НАСРАЙБАТИСЯ [насрайбатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **набáбратися**². Пор. **срайбатися**.

НАСТАРО, *присл.* По-старому. *Увун іш'че мо-ло'дóй, 'айбо гóворїт 'настаро.*

НАСТАРЧЕНЬЙ, а, е. Те саме, що **допрас'таний**. *Нас'тарчена на 'зиму 'р'їпа.*

НАСТАРЧИТИ, чу, чїш, *док.* Те саме, що **допрас'тати**. *Ко на вас нас'тарчїт тул'ко мн'аса?* Пор. **стáрчїти**.

НАСТАРЧИТИСЯ [нас'тарчitis'а], чуc'а, чис'а, док. Те саме, що допрастáтися. *На вс'іх вас не настарчис'а модноуй одежи.* Пор. стар'чити.

НАСТЕЖАР, присл. Навстіж. *Удопел:а д'вир'і наст'ежар.*

НАСТІГОВАТИ [нас'ц'іговати], гуїу, гуїеш, док. 1. Стягнути з чого-небудь. *Нас'ц'ігуїу д'рибу з низанки, та треба їй розмочити, а пак тож варити.* 2. Понатягувати. *Нас'ц'іговалис'ме до дво-бра'п'овно'жир'д'а.* Пор. тігати'.

НАСТРАХАТИ, айу, аш (айеш), док. Налякати, настрахати. *Наст'рахов н'а'дохтор, шчо гер'тита в н'а, айбо не'бай ми н'іч, х'вала'Б'бгу.*

НАСТРІЧИ, 'рижу, ри'жеш, док. Настригти. *Наст'риглам із д'іт'ва'ка'купу в'д'л'ос'а.* Див. ще настр'ичися 1. Пор. стр'ічи.

НАСТРІЧИСЯ [нас'тр'ичис'а]. 1. 'жес'а, док. Те саме, що настр'ічи. *Наст'риг'лос'а мно'го'в'б'вны из о'виц'.* 2. 'рижус'а, ри'жес'а, док. Напрацювати-ся стрижучи. *Так с'а наст'рижу'вуц'і за дин', шчо 'руку си не'чуйу.* Пор. стр'ічися.

НАСТРОПÓЛЕНЬЙ, а, е. Підбурений. *Наст'роп'оленьй з'ат'п'ротив стар'ойі.*

НАСТРОПОЛІТИ див. настропóльовати.

НАСТРОПÓЛЬОВАНЄ [настр'оп'ол'ован'є], а, с. Підбурювання. *Йе л'уде, шчо без наст'роп'ол'ован'а прот'и'когос'ожити не'м'ожут.* Пор. настроп'ольовати.

НАСТРОПÓЛЬОВАТИ [настр'оп'ол'овати], л'уйу, л'уйеш, недок., **НАСТРОПОЛІТИ**, р'оп'ол'у, р'оп'олиш, док. Підбурювати. *Стара фурт наст'роп'ол'уйе'с'ына против н'іс'кы.*

НАСТРЯКОНІТИСЯ [настр'акун'ітис'а], н'ус'а, нис'а, док. Дуже довго чекати з нетерпінням і без діла. *Наст'ракун'іламс'а, ч'екайучи д'еректура.* Пор. стр'яконіти.

НАСУЄТИТИ [насу'їетити], 'йечу, 'йетиш, док. Те саме, що набосóвити. *Так н'а насуйетила дун'ка, шчо м'іста си не'найду.* Пор. су'єтити.

НАСУЄТИТИСЯ [насу'їетитис'а], 'йечус'а, 'йетис'а, док. Те саме, що набосóвитися. *Насуйетиламс'а із у'нуком, бо не'слухавс'а н'а.* Пор. су'єтитися.

НАСУКАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до насукáти 1-4. *Клубок насуканых н'іток. Насукана ц'івка н'іток. Насукана ногга. Насуканый мелай.* Див. ще насученьй.

НАСУКАТИ, 'сучу, 'сучеш, док. 1. Насукати багато ниток. *Насукалам кочало н'іток.* 2. Намотати нитки на шпульку для ткання. *Насучи ми'пару ц'і'вок, бо вже в н'а не'їе.* 3. Натерти. *Насукали ми'ч'іжмы'ногы.* 4. Налущити (натеребити) багато качанів кукурудзи. *Насучи свин'ам мел'їу.* Пор. сукáти.

НАСУЧЕНЬЙ, а, е. Те саме, що насуканый.

НАСЦЯТИ [нас'ц'яти], 'нашчу, наш'чиш, док. Те саме, що насикати'. *Нас'ц'яв на д'вирц'і.* Пор. сц'яти.

НАСЦЯТИСЯ [нас'ц'ятис'а], 'нашчус'а, наш'чис'а, док. Те саме, що насикатися'.

НАСЬКИЙ [нас'кый], а, е. Наш, гутешній. *Нас'кый чулу'вік.* ▲ **Нас'ке свин'а** – гутешня порода свиней. *Ку'тилам'нас'ке свин'а.*

НАСЯТКОВАТИСЯ [нас'атко'ватис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, док. Посвятувати досхочу. *Нас'атко'валамс'а за т'ыжж'ін', аж ми надуй'ло.* Пор. сятковáти.

НАТАВАРЄГАТИ, айу, аш (айеш), док. Те саме, що нату'ввázити. Пор. тавар'єга.

НАТАЛАЗÓВАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до ната'лазováти. *Наталаз'ован'і'йаб'лыка.*

НАТАЛАЗÓВАТИ, зуйу, зуйеш, док. Назбирати залишків урожаю після основного збирання. *Наталаз'овалам два м'іхы'йаб'лок.* Пор. талазováти.

НАТАЛАЗÓВАТИСЯ [наталазо'ватис'а], зуйус'а, зуйес'а, док. Напрацюватися, збираючи залишки врожаю. *Наталаз'овалис'мес'а в саду.*

НАТВЕРДО, присл. Круто (нерідко). *Звари ми йайце'натвердо.* Антонім на'мнякко.

НАТЕЛÉПАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до нате'л'єпати. *Нате'л'єпана с'к'іна.*

НАТЕЛÉПАТИ, айу, аш (айеш), док. Неякісно намалювати, пофарбувати, побілити. *Так нате'л'єпала в'хыжси, шчо кун'бы с'а с'м'їав.* Пор. тел'єпати.

НАТЕЛÉПКАНЬЙ, а, е. Намазаний. *Нате'л'єпкана'л'єкваром з'р'інка.*

НАТЕЛÉПКАТИ, айу, аш (айеш), док. Намазати, накидати щось рідке. *Нате'л'єпкав'масти на хл'ін.* Пор. тел'єпкати.

НАТЕМЕШІТИ, 'шу, 'шиш, док. Надумати. *Йак шчус'натем'єшиш, та впу'віш ми.* Пор. тем'єш'іти.

НАТЕПÉР [нати'пир], присл. На цей час. *Нати'пир у н'а й'д'ы йе'доста, а на'завтра треба варити.*

НАТÉРЬХАНЬЙ [натир'ханый], а, е. Те саме, що на'груж'єный. *Натир'ханый вус.* Пор. тер'ьханый, натер'ьхати.

НАТЕРЬХАТИ [натир'хати], 'хайу, 'тир'хаш (хайеш), док. Те саме, що на'груз'їти. *Натир'хав на вуз з'н'ойу.* Пор. тер'ьхати.

НАТЕРЬХАТИСЯ [натир'хати], 'хайус'а, 'тир'хас'а (хайес'а), док. 1. Занадто навантажитися. *Натир'халам на с'а'тул'ко, шчо'л'едвы м'дон'есла.* 2. Дуже напружатися, вантажачи що-небудь. *Так им с'а натир'хав, шчо'рукы си не'чуйу.* Пор. тер'ьхатися.

НАТЕЧІЙ, 'че, док. Натекти. Пор. теч'ій.

НАТІЛЬКАТИСЯ [на'тил'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док., ірон.* Те саме, що **насєрбатися**. *На'тил'каламс'а л'евешу на с'вал'б'і.* Пор. **тількати**.

НАТЫЛЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **на'тыти**. *На'тыла трава, на'тыл'і па'ц'ата.*

НАТЫТИ, 'тыє, *док.* Стати жирним, соковитим, набрати ваги. *Така тра'ва на'тыла в с'тежар'і, шчо л'убо с'а ди'вити. Уд му'кы па'ц'ата на'тытут.* Пор. **тыти**.

НАТІГАНЫЙ [на'т'іганный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **натігати і натігати**. *На'т'ігана с'саду с'т'овл'е т'реба по'с'ічи. На'т'ігана на 'парну'парн'анка рос'п'оролас'а.*

НАТІГАТИ [на'т'ігати], айу, аш (айеш), *док.* Тягаючи приносити в якій-небудь кількості за кілька разів, натягувати. *На'т'ігав ис 'хашчі м'ного бир'вин'а.* Пор. **тігати**².

НАТІГАТИ [на'т'ігати], 'гайу, 'т'ігаш (гайеш), *недок.* 1. Тягнути або розтягнути чи закручуючи, робити що-небудь пружним, натягувати. *Не" нат'і-гай так 'гум'йу, бо у'рвєс'а. На'т'ігайт часу'ник, об'ы хо'див.* 2. Одягати. *Не" нат'ігай на с'а тот с'ведер, бо мал'ый ти.* Пор. **тігати**¹.

НАТІГАТИСЯ [на'т'ігатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Напрацюватися, тягаючи що-небудь, натягати. *На'т'ігавимс'а м'іхы 'доста.* 2. Досхочу поскубти кого-небудь за волосся або потягати за вуха. *Добре, шчо у'знали вту в'читил'ку з роботи, бо 'доста с'а на'т'ігала 'д'іти за 'вуха тай в'д'л'ос'е.* Пор. **тігатися**.

НАТІГАТИСЯ [на'т'ігатис'а], 'гайус'а, 'т'ігас'а (гайєс'а), *док.* 1. Розтягуватися. *Ис'а 'гум'йа с'а слабо на'т'ігат.* 2. Потягуватися. *Не" нат'ігайс'а, ай уста'вай та йди ко'сити.* 3. Бути повільним, баритися, затримуватися. *Скоро йди, не" нат'ігайс'а.*

НАТОВЧІЙ, 'т'овчу, 'т'овчєш, *док.* Натовкти. Пор. **товчі**.

НАТОНКО, *присл.* Тонко, тонким шаром. *Треба с'сыпати в'р'іхы 'натонко, бо май с'коро у'сунхнут.* Антонім **на'тувєсто**.

НАТОРМОСИТИ, 'м'ошу, 'мо'сиш, *док.* Натрясти. *Так м'нов натормо'сило на 'в'оз'і, шчо кыш'кы си 'чу'у.* Див. ще **наш'гиліпати**. Пор. **тормосіти**.

НАТОРМОСИТИСЯ [натормо'ситис'а], 'м'ошус'а, 'мо'шис'а, *док.* Натрястися. *Натормо'силамс'а на 'в'оз'і.* Пор. **тормосітися**.

НАТОРМОШЭНЫЙ, а, е. Такий, яким потрусило довго. *Натормо'шена на 'в'оз'і, жо'на л'єдвы с'а в'сп'д'к'ойла.* Див. ще **наш'гиліпанный**.

НАТОЧЭНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **наточіти**. *Наточ'єный лан'ц.*

НАТОЧІТИ *див. нат'очовати*.

НАТОЧІТИСЯ *див. нат'очоватися*.

НАТОЧОВАТИ, 'т'очуйу, 'т'очуйєш, *недок., НАТОЧІТИ, 'т'очу, 'точиш, *док.* Приднувати частини до чого-небудь з метою його подовження. *До 'того м'б'отуза на'т'очєно в'же м'ного кус'ку.* Пор. **точіти**.*

НАТОЧОВАТИСЯ [на'точоватис'а], 'т'очуйєс'а, *недок., НАТОЧІТИСЯ [на'точитис'а], 'точиш'а, *док.* Приднуватися до чого-небудь з метою його подовження (про окремі долучувані частини). *На'т'очилис'а 'д'іти в лан'ц та так 'бавилис'а.* Пор. **точітися**.*

НАТРАФИТИ *див. натрафляти*.

НАТРАФЛЯТИ [натраф'л'ати], л'айу, 'рафл'аш (л'айєш), *недок., НАТРАФИТИ, фл'у, фиш, *док.* Натрапити. *На'трафивим на б'рата в 'г'ор'д'і.* Пор. **трафляти**.*

НАТРЕБИТИ, бл'у, 'биш, *док.* Витратити що-небудь без відчутної користі. *На'шчо с' 'тул'ко на'тре'бив мєла'йу с'вин'ати?* Пор. **требіти**.

НАТРЕБИТИСЯ [натребитис'а], рибл'ус'а, рєбис'а, *док.* Зазнати великих витрат. *На'тре'биламс'а хут'-'кул'ко з'роши на 'м'б'іу 'д'і'ку.* Пор. **требітися**.

НАТРЕБЛЭНЫЙ, а, е. Витрачений без відчутної користі. *На'тре'бленє зерно мєла'йу в'ал'алос'а нуд но'гамі.*

НАТРИЧІ [натричі], *присл.* На три рази. *Йа вту пиш'ниц'у н'ус'натричі.*

НАТРОВІТИ *див. натр'овльовати*.

НАТРОВЛЭНЫЙ, а, е. Нацькований. *На'тровл'єный на 'циган пєс удо'знав йіх ум 'х'ыж'і.*

НАТРОВЛЬОВАТИ [натр'овл'овати], л'уйу, л'уйєш, *недок., НАТРОВІТИ, 'р'овл'у, 'ровиш, *док.* Нацьковувати. *На'тровив на н'а пєа.* Пор. **тровити**².*

НАТРОСКОНІТИ [натр'оску'ніти], н'у, роско'ниш, *док., зневаж.* Те саме, що **налопо'ніти**. *На'тр'оску'н'іла в'є'акуй'і ду'рости.* Пор. **троско'ніти**.

НАТРОСКОНІТИСЯ [натр'оску'нітис'а], н'ус'а, роско'нис'а, *док., зневаж.* Те саме, що **налопо'нітися**. *На'тр'оску'н'ілас'а 'тул'ко, шчо голо'ва н'а уд 'ч'ий'і болит.* Пор. **троско'ніти**.

НАТРОСКОТАТИ, 'к'очу, 'кочєш, *док., зневаж.* Те саме, що **налопо'ніти**. Пор. **троско'тати**.

НАТРОСКОТАТИСЯ [натроско'татис'а], 'к'очус'а, 'кочєс'а, *док., зневаж.* Те саме, що **налопо'нітися**. Пор. **троско'тати**.

НАТРУЧАТИ, 'чайу, 'ручаш (чайєш), *док.* Перемістити певну кількість чого-небудь переважно штовханням. *На'тру'чавим на хл'і'в с'іна аж до 'даху.* Пор. **тручати**.

НАТРУЧАТИСЯ [натру'чатис'а], 'чайус'а, 'ручас'а (чайєс'а), *док.* Напрацюватися в результаті штовхання, переміщення чого-небудь. *На'тру'чавимс'а вуз, аж н'а хр'ы'бет болит.* Пор. **тручати**.

НАТУВВАЗИТИ [нату'в:азити], 'важу, 'ва-зиш, *док.* Накласти чого-небудь багато, з верш-ком. *Де ты 'тул'ко нату'в:азила ми 'р'іть!* Див. ще **нагавар'єгати**. Пор. **тувв'азити**.

НАТУВСТО, *присл.* Товстим шаром, товсто. *Не" мас'ти ми 'леквар 'натонко, бо 'яа 'л'убл'у 'на-тувсто.* Антонім **натонко**.

НАТУЛЬКО [на'тул'ко], *присл.* Настільки. *Яа лиш на'тул'ко при'їшов, абы т'а 'в:ид'іти.*

НАТЬ [нат'], ти, *жс., бот.* Лобода біла (Chep-ropodium album). *Нат' 'добра 'йісти, аж 'йі 'файно по'смажити тай за'правити.*

НАУВЕРЬХ [нау'вир'х], *присл.* Те саме, що **на'рубы**. *Ты вд 'ів 'майку нау'вир'х.* Антонім **налице**.

НАУКАЗ [нау'каз(с)], *присл.* Напоказ. *'Устави-ла с'воїй с'вѣты нау'каз.*

НАУМАЧКЫ, *присл.* Некруто, рідко (про зва-рене яйце). *Яа 'л'убл'у 'йайце не" 'натвердо, ай на-'умачкы.* Див. ще **на́мнякко**.

НАУНОВА́ТИ [навнo'вати], ну'їу, ну'їеш, *док.* Набридути. *Сис 'вуйош ми'н'і в'же навнo'вав.* Пор. **унов'ати**.

НАУПКА́ТИ [навп'кати], 'кайу, 'пікаш ('ка-їеш), *док.* Напекти багато чого. *Ко 'йайц'а вбив, ко 'рыбы навп'кав.*

НАУРОБKY [нау'ропкы], *присл.* Для госпо-дарської роботи (про робочу людину). *Яа братови лиш нау'ропкы 'добра.*

НАФАЙЧИТИ, 'чу, 'чиш, *док.* Надиміти палін-ням (курінням). *Нафай'чив у 'хыжи, шчо н'іч не" 'вѣтко.* Пор. **фай'чѣти**.

НАФАЙЧИ́ТИСЯ [нафай'читис'а], 'чус'а, 'чис'а, *док.* Накуритися тютюну. *Так нафай'чив-с'а, шчо вун'айе з'н'ого на кіло'митер.* Пор. **фай-чѣти**.

НАФАРАДЛОВА́НИЙ, а, е. Натомлений. *На-фарадлований за дин'п'лугом чулу'вік.*

НАФАРАДЛОВА́ТИСЯ [нафарадло'ватис'а], 'луйус'а, 'луйес'а, *док.* Натомитися. *Нафарадло-'вавс'а на рoбoт'і.* Пор. **фарадлов'ати**.

НАФЫСКА́НИЙ, а, е. Наповнений зіпсованим повітрям. *Нафыскана 'хыжа.* Пор. **нафыскати**.

НАФЫСКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Зіпсувати повітря виділенням газів з анального отвору. *На-'фыскали в 'хыжи, шчо не" мош продых'нути.* Пор. **фыскати**.

НАФЫСКА́ТИСЯ [нафыскатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **нафыскати**. *Ба ко с'а нафыскав у 'хыжи?* Пор. **фыскати**.

НАФІГЛІ [наф'ігл'і], *присл.* Жартома. *Она го-ворила зo мнoв наф'ігл'і.*

НАФІГЛОВА́ТИСЯ [наф'ігл'o'ватис'а], 'л'у-йус'а, 'л'уйес'а, *док.* Нажаргуватися. *Наф'ігл'o'ва-лис'мес'а за 'вийчур 'доста.* Пор. **фігльов'ати**.

НАФІРКА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **наф'іркати**. *Наф'іркан'і бук'вы.* Див. ще **наш'раї-баный**.

НАФІРКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Написа-ти некрасиво; замарати, покреслити написане. *Ба ко наф'іркав у 'книз'і?* Див. ще **наш'раїбати**. Пор. **ф'іркати**.

НАФІТЬКАТИ [наф'іт'кати], айу, аш (айеш), *не-док., на кого, перен., вульг.* Те саме, що **насвист'ати 2**. *Наф'іт'кав 'яа на вты по'р'аткы та пу'їов на дру-гу рoбoтy.* Пор. **ф'ітькати**.

НАФІТЬКА́ТИСЯ [наф'іт'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Те саме, що **насвист'атися 1, 2**.

НА́ФТА, ы, *жс.* Гас, керосин. *Давно у ламп'і гу-'р'іла 'нафта.*

НАФТЯ́НИТИ [нафт'анити], 'н'у, 'ниш, *недок.* Забруднювати керосином посудину, річ, тіло і под. *Не" нафт'анн'рукы, бо 'дoвго мут вун'ати.*

НАФТЯ́НИЙ [нафт'аный], а, е. Гасовий, ке-росиновий. *Нафт'анна скл'анка.*

НАФТЯ́НКА [нафт'анка], ы, *жс., заст.* Посу-дина для гасу. Див. ще **ба́лога 2**.

НАФУ́КА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **наф'укати**. *Та'ка с' нафукана 'пoр'фіном, шчо на кі-ло'митер 'ис'ц'а 'чути.*

НАФУ́КАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Набризкати; наповнити який-небудь простір чимось способом розпилювання. *Нафукала на с'а 'пoр'фіну, шчо да-леко з'ни'ї'чути.* Пор. **ф'укати**.

НАФУ́РТ, *присл.* Те саме, що **навс'є**. *Дала ми с'ведер по'но'сѣти, та в'ставс'а в н'а нафурт.* Пор. **фурт**.

НАФУФЫ́РЕНИЙ, а, е. Причепурений і наду-шений. *'Нын'і 'наша н'в'єска 'дуже нафуфырена.*

НАФУФЫ́РИТИСЯ *див.* **нафуфырьоватися**.

НАФУФЫ́РЬОВАТИСЯ [нафуфыр'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес'а, *недок., НАФУФЫ́РИТИСЯ* [нафуфыритис'а], р'ус'а, р'ис'а, *док.* Причепурую-ватися і надушитися. *Ота с'а 'д'івка нафуфырила тай пу'їла на т'янци'.*

НАФУ́Ч, *присл.*: **Изый'ти нафуч** – те саме, що **изый'ти на'н'іч** (*див.* **на'ніч**). Пор. **фуч**.

НАХА́ВКА́ТИСЯ [на'хавкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Покашляти вволю. *Надыхаламс'а 'пoрoху та хут'-'кул'ко м с'а нахавкала.* Пор. **х'авкати**.

НАХАЛ'ЯВКА́ТИСЯ [нахал'авкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Наїстися зі смаком. *Наха-'л'авкавс'а 'oдлуц'у.* Пор. **хал'явкати**.

НАХЫ́РІТИСЯ [на'хыр'ітис'а], ійус'а, ійес'а, *док., зневаж.* Поспати міцно й досхочу. *'Мало с'а нахыр'ів за дин'?* Пор. **хы'рїти**.

НАХЛІПА́ТИСЯ [нах'ліпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Те саме, що **нас'єрбатися**. *'Тул'ко*

с'а нахліпав па'сул', шчо черево го болит. 2. Спожити надмірну дозу алкоголю. *Так с'а нахліпав, ичи на ногах не може стоїати.* Див. ще **нахлыцькати** 2. Пор. хліяти.

НАХЛЫЦЬКАТИСЯ [нах'лып'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. 1. Напитися багато рідини малими ковтками. *Нахлыцькалас'а моложа квасного.* 2. Те саме, що **нахліпатися** 2. *Так нахлыцькав'а, ишо п'яаный йак цюлиток.* Пор. хлыцькати.

НАХОВЗАТИСЯ [нах'овзатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Досхочу наховзатися на льоду. *Цил'ку, йди дохыш, бо вже с'а наховзав.* Пор. ховзатися.

НАХОДИТИСЯ [нах'одитис'а], 'х'оджус'а, 'ходис'а, *недок.*, **НАЙТИСЯ** [най'тис'а], 'найдус'а, 'найдес'а, док. 1. Знаходитися. *Загубилам часуник, може, дис' найдес'а.* *Тв'ойа д'їтина нах'одити'а в нас.* 2. Познайти. *Мар'їка с' Тонійом найшлис'а на скір'д'овці.*

НАХОЖОВАТИ, 'х'оджуйу, 'х'оджуйеш, *недок.* Знаходити. *Йа ичу' не нах'оджуйу' малый' ножик.*

НАХОЖОВАТИ, 'х'оджуйу, 'х'оджуйеш, *недок.* Ходити досхочу. *Йа за дин' много кіломитру нах'оджуйу.* Див. ще **нахожоватися** 2.

НАХОЖОВАТИСЯ¹ [нах'ожоватис'а], 'х'оджуйес'а, *недок.* Знаходитися. *Нын' і мин' і с'а слабо нах'оджуйут г'риби.*

НАХОЖОВАТИСЯ² [нах'ожоватис'а], 'х'оджуйус'а, 'х'оджуйес'а, *недок.* Те саме, що **нахожовати** 2. *Так с'а за дин' нах'оджуйу, ишо вл'чир'і нух п'ут с'д'б'ов не' чуїу.*

НАХОСНОВАТИСЯ [нах'основатис'а], х'оснуїус'а, х'оснуїес'а, док. Досхочу покористуватися. *Нахосновалас'а м'ойым горил'ком, та верни ми го.* Пор. хосновати.

НАХРАПІТИСЯ [нахрап'ітис'а], п'л'ус'а, п'ис'а, док. Хропіти досхочу. *Нахрап'ілас'а за нуч.* Пор. храпіти.

НАХРЯШКОВАТИСЯ [нахр'ашковатис'а], 'куїус'а, 'куїес'а, док. Дуже напрацюватися. *Так им с'а нахр'ашковала, ишо не' могл'ам заспати.* Пор. хряшковати.

НАЦАБКЫ [нацапкы], *присл.* Рачки, карачки (звичайно про малу дитину, п'яну людину). *Такий був п'яаный, ишо йшов' нацапкы.* Див. ще **угавкы**. Пор. цапати.

НАЦВІСТІ [нац'вісти], 'ту, 'теш, док. Дуже заквітнути. *Тул'ко ко'сиц' нац'віло, ги в р'їу.* Пор. цвісті.

НАЦИГУЛЯТИСЯ [нацигул'атис'а], 'п'айус'а, 'гул'ас'а (п'айес'а), док. Довго, до втоми гострити (ніж, сокиру, мотику і под.). *Нацигул'авимс'а и'с'ив с'ожырув.* Пор. цигуляти.

НАЦІЦНИК, а, ч. Бюстгальтер. *Давно с'їл'с'кі ж'оны не' носили націцники, а тит'ир м'одгі'нос'ат.*

НАЦЫРМАТИСЯ [на'цырматис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Смикати досхочу. *Нацырмалас'а за дуйкы, аж її'рукы бол'ат.* Пор. цырати.

НАЦКУБАНИТИСЯ [нац'ікубанитис'а], н'ус'а, нис'а, док. Досхочу наговоритися набридливо й довго. *Тул'ко нац'ікубанилас'а, ишо вже н'а голова уд'ниїй болит.* Пор. цікубанити.

НАЦІМБАЛАТИСЯ [нац'імбалатис'а], 'лайус'а, 'балас'а (лайес'а), док. Досхочу пограти на губній гармошці. *Нац'імбалавс'а, а пак'зачав робити.* Пор. цімбалати.

НАЦІФРОВАТИ [нац'іфровати], 'руїу, 'руїеш, док. Наробити оздоблення. *Нац'іфр'овала на с'к'ін'і в'с'акі ко'сиц'і.* Пор. ціфровати.

НАЦОМФЛАТИСЯ [на'цомфлатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Насмоктатися досхочу. *На'цомфлалас'а д'їтина'ц'уцлик, а пак'зас'пала.* Пор. цомфлати.

НАЦОРКОНІТИСЯ [нац'орк'он'ітис'а], н'ус'а, цорк'онис'а, док. Те саме, що **налоноїтися**. Пор. цорк'оніти 2.

НАЦОРКОТАТИСЯ [нац'орк'отатис'а], 'к'очус'а, 'к'очес'а, док. 1. Побрызкотіти досхочу. *Нац'орк'оталас'а д'їтина.* 2. *перен.* Те саме, що **налопоїтися**. Пор. цоркотати 2.

НАЦУКАТИ, айу, аш (айеш), док. Досхочу забавляти дитину, підкидаючи її на колінах. *Нац'укавим унука'доста.* Пор. цукати.

НАЦУКАТИСЯ [на'цукатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Досхочу погратися, підкидаючись на колінах дорослого (про дитину). *Нац'укалас'а Мар'їчка у'вуйка на кул'ін'ох.* Пор. цукатися.

НАЦУКР'ЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **нацукр'іти**. *Нуцукр'ін'і мака'роны.*

НАЦУКР'ІТИ, р'у, риш, док. Зробити солодким, кладучи цукор, нацукрувати. *Дуже с' науц'ур'ила сыр.* Пор. цукр'іти.

НАЦЫЦЯТИСЯ [нац'иц'ятис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Насатися. *Так с'а нац'иц'яла д'їтина, ишо аж'мало'ригнула.* Пор. цыцяти.

НАЦЮЛЬОВАТИСЯ [нац'юловатис'а], 'л'уїус'а, 'л'уїес'а, док. Націлуватися. *Бывало, нац'юл'уйемес'а с'х'л'одц'ами на вичур'ниц'ах!* Пор. цюльоватися.

НАЦЯПАНЫЙ [нац'япаный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **нацяпати**. *Нац'япане з'бочкы гур'на вина.*

НАЦЯПАТИ [нац'япати], айу, аш (айеш), док. Накапати, натекти (про рідину). *Нац'япай ми'мало'мынды.* *Нац'япало віно з'бочкы.* Див. ще **нацяпкати**. Пор. цяпати.

НАЦЯПКАТИ [нац'япкати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **нацяпати**.

НАЧА́ЛНИК, а, ч. Начальник.

НАЧАЛНИКОВА́ТИ, куйу, куйеш, *недок.* Бути начальником.

НАЧА́ЛО, а, с. Початок. *Нас зміни́али в нача́л і но́вембра.*

НАЧА́ЛСТВО, а, с., *зб.* Начальство.

НАЧА́ТИ *див. начиня́ти.*

НАЧА́ТИСЯ *див. начиня́тися.*

НАЧА́ТЫЙ, а, е. Початий. *Начата с'піванка фа́йна.* Див. ще **зача́тый.**

НАЧА́ХАНИЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **нача́хати.** *Начахане лис'ця́ е с'посон'ашника.*

НАЧА́ХАТИ *див. нача́ховати.*

НАЧА́ХОВАТИ, хуйу, хуйеш, *недок.*, **НАЧА́ХАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Нарвати листя, гілок і под. способом відщеплення. *Начахай сви́н'ам лис'ця́ с'посон'ашника.* Пор. **ча́хати.**

НАЧЕРЕДА́РИТИСЯ [начер'даритис'а], р'у-с'а, рис'а, *док.* Те саме, що **напасты́ритися.** Пор. **чередари́ти.**

НАЧЕ́РТИ *див. начи́рювати.*

НАЧІ́НАНЄ [начинан'є], а, с. Почата справа. *Ус'аке начи́нан'є не'лежке.* Див. ще **зачи́нанє.** Пор. **начиня́ти.**

НАЧИНЯ́ТИ, ч'найу, ч'чинаш (ч'найеш), *недок.*, **НА́ЧАТИ**, чну, чнеш, *док.* Починати. *А йак уйдут жоны на поле та начнут с'півати!* Див. ще **зачиня́ти.**

НАЧИНЯ́ТИСЯ [начи'натис'а], ч'найус'а, ч'чинас'а (ч'найес'а), *недок.*, **НА́ЧАТИСЯ** [начатис'а], ч'чнус'а, ч'чнес'а, *док.* Починатися. *Перша с'піванка началас'а, шчо віночкы с'а начи́найут.* *Начавимс'а с'міяти.* Див. ще **зачиня́тися.**

НАЧИНІ́ТИ, ч'чин'у, ч'чиниш, *док.* 1. Наробити чого (що)-небудь. *Начи́нилис'ме вал'кы, та йс'а хыжса з вал'ку.* 2. вульг. Наплодити. *Начи́нив'побну хыжсу д'іти.* Пор. **ч'ниніти.**

НАЧИНІ́ТИСЯ [начи'нитис'а], ч'чин'ус'а, ч'чинис'а, *док.* Наробитися. *Начи́нилиамс'а тых'зблунця́ у на с'вал'бу, шчо темно ми в очах.*

НАЧИ́Р'РОВАТИ [начир'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **НАЧИ́Р'ЯТИ** [начир'яти], р'айу, чир'аш (р'айеш), *док.* Начерпувати великими дозами. *Начир'ай воды в ко́рыто.* Пор. **чиря́ти.**

НАЧИ́Р'ЯНИЙ [начир'аний], а, е. Начерпаний великими дозами. *Начир'ане с'ко́лд'аз'а ко́рыто.*

НАЧІ́ХАТИСЯ [начихатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Начхатися, почхати досхочу. *Так им с'а начихала, аж н'а'черево бо́лит.* Пор. **чихати.**

НАЧІ́ПІ́НДАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Набалакати. *Анця́ аначі́піндала ми про с'во́йу стару.* Пор. **ч'піндати.**

НАЧІ́ПІ́НДАТИСЯ [начі'піндатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *зневаж.* Набалакатися. *Ку́ма с'ку́мов'доста с'а начі́піндали.* Пор. **ч'піндати.**

НАЧОКАНЬОВА́ТИСЯ [начокан'оватис'а], ч'найус'а, ч'найус'а, *док.* Напрацюватися киркою. *Бывало, так с'а за дин'начокан'уйеш, шчо ру́кы си не'чуйеш.* Пор. **чоканьова́ти.**

НА́ЧОРНО, *присл.* 1. Чорним кольором (фарбою). *Двир'ця́ помаг'овали ч'начорно.* Антонім **набі́ло.** 2. *рідк.* За спекулятивною ціною. *Май давно'л'ітцу оддежу'было мош купити лиш'начорно.*

НАЧУ́ХТАНИЙ, а, е. Начуханий. *Начухтаний міхир'чик.*

НАЧУ́ХТАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Начухати. *Нашчо с'так начухтала'вух?* Пор. **чухтати.**

НАЧУ́ХТАТИСЯ [начухтатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Начухати себе. *Начухталас'а д'іти на так, аш кро́в потекла.* Пор. **чухтатися.**

НАЧЧА́ГА [нач'ага], ы, ж. Жін. до **начч'агош.** Див. ще **начч'агошка.**

НАЧЧА́ГОШ [нач'агош], а, ч. Ваша величність; пихатий чоловік. *Ото та́кый нач'агош, шчо й гово́рити не'буде хут'ис кым.* Пор. угор. nagyságos т.с.

НАЧЧА́ГОШКА [нач'агошка], ы, ж. Те саме, що **начч'ага.**

НАЧЧА́ГОШНИЙ [нач'агошний], а, е. Те саме, що **надце́бний.**

НАШВІ́ТЬКАНИЙ [наш'віт'каний], а, е. Відшмаганий. *Наш'віт'каний'прутом д'іт'вак.*

НАШВІ́ТЬКАТИ [наш'віт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Відшмагати. *Так'того'хлопчика'мати наш'віт'кала, шчо'дуже'ддво'ре'вав.* Пор. **шві́тькати 1.**

НАШЕФТОВА́ТИСЯ [нашефтоватис'а], ч'туйус'а, ч'туйес'а, *док.* Досхочу займатися дрібною спекулятивною торгівлею. *Она за'дис'ат'з'оду наш'ефтовалас'а.* Пор. **шефтова́ти.**

НАШІ́ЙТАЛОВА́ТИСЯ [нашийталоватис'а], ч'луйус'а, ч'луйес'а, *док.* Досхочу нагулятися ходячи. *Нашійталовалис'мес'а по горса́ту.* Див. ще **нашпацірова́тися.** Пор. **шийталова́ти.**

НА́ШИРОКО, *присл.* 1. Багато, у достатку. *Дуже йу́'добре, бо живе'нашироко.* 2. Самовпевнено, з погордою. *Нашироко зб'мно́в'говорила.*

НАШКО́БЛАНИЙ, а, е. Наколуваний, наскоблений. *Нашкобланий'ис'нал'а'ниці'і'посон'ашник, ис'трука'мелай.*

НАШКО́БЛАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Наколувати, наскобити. *Нашкоблалам д'ітин'і'посон'ашнику с'нал'а'ниці'і.* Пор. **шко́блати.**

НАШНІ́ОПАТИСЯ [нашн'упатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Потратити багато часу й сил для виконання якої-небудь дрібної й одноманітної роботи. *Нашн'упаламс'а з гр'атками, заки м'їх'поп'олола.* Пор. **шні́опати.**

НАШПАЦІРОВА́ТИСЯ [нашпац'іроватис'а], ч'руйус'а, ч'руйес'а, *док.* Те саме, що **нашийталова́тися.** Пор. **шпацірова́ти.**

НАШПІЛЬКАНЫЙ [наш'пил'каний], а, е. Начерпаний малими порціями. *Наш'пил'кана с ко'рыта ро'па.*

НАШПИЛЬКАТИ [нашпил'кати], 'кайу, 'пил'-каш (кайеш), *док.* Начерпати рідини малими порціями. *Нашпил'калам во'ды с кыр'ниц'і.* Пор. **шпилька́ти.**

НАШПИЛЬКАТИСЯ [нашпил'катис'а], 'кайус'а, 'пил'кас'а (кайес'а), *док.* Напрацюватися, черпаючи рідину малими порціями. *Нашпил'каламс'а во'ды с чай'кы, 'закы с'ме переплы'ли 'Тисы.* Пор. **шпилька́ти.**

НАШПУРЬОВАНЫЙ [нашпур'ованый], а, е. Заощаджений, зекономлений. *Нашпур'ован'і зр'оді.*

НАШПУРЬОВАТИ [нашпур'овати], 'р'уйу, 'р'уйеш, *док.* Заощадити, зекономити. *Нашпур'овалам мало 'ран'уїі 'р'іны са'дити.* Пор. **шпурьова́ти.**

НАШПУРЬОВАТИСЯ [нашпур'оватис'а], 'р'уйус'а, 'р'уйес'а, *док.* Заощаджуватися. *З 'мо'ймы с'а 'хлопц'ами нашпур'уйеш, куй они так'і келту'вн'і!* Пор. **шпурьова́ти.**

НАШРАЙБАНЫЙ, а, е. Те саме, що **нафірканый.**

НАШРАЙБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **нафіркати.**

НАШТИЛІПАНЫЙ [нашти'л'іпаний], а, е. Те саме, що **натормоше́ный.**

НАШТИЛІПАТИ [нашти'л'іпати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **натормосіти.** *Так мн'ов 'вуйко наштил'іпав, ичо вун'ми не'добре.* Пор. **штиліпати.**

НАШТИЛІПАТИСЯ [нашти'л'іпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **натормосітисся.** *Наштил'іпаламс'а на 'в'оз'і, аш кыш'кы си 'чуйу.* Пор. **штиліпатисся.**

НАШТІЦКАНЫЙ [нашт'іцканий], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **нашт'іцкати.** *Нашт'іцканий 'копылами д'іт'вак.*

НАШТІЦКАТИ [нашт'іцкати], айу, аш (айеш), *док.* Наштовхати кого-небудь, надавати стусанів. *Нашт'іцкав 'йі чулу'вік 'задар'.* Пор. **шт'іцкати.**

НАШТРУГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Наштурхати. *Нашт'ругала н'а, куй с'пала з'о мн'ов.* Пор. **штр'угати.**

НАШУПАНЫЙ, а, е. Нашупаний. *Нашупана в 'жыбі ку'пійка.*

НАШУПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Нашупати. *Нашупавим у тра'ві 'пару в'р'іху.* Пор. **шупати.**

НАЩЕ [нашче], *присл.* Натщесерце. *'Добре 'упити 'нашче сы'ре 'ай'це.*

НАЩЕВ [нашчив], у, ч. Відвідини. *'Д'акуйу за 'нашчив.* Див. ще **удознаванс.**

НАЩЕВІТИ *див.* **нащевляти.**

НАЩЕВЛЁНЫЙ [нашчив'лений], а, е. Відвіданий. *Нашчив'лений біт 'іжн'ак.* Див. ще **удознаый, удознаый.**

НАЩЕВЛЯТИ [нашчив'ляти], 'л'айу, 'чивл'аш (л'айеш), *недок., НАЩЕВІТИ* [наш'чивити], 'вл'у, 'вшп, *док.* Відвідувати кого-небудь. *Нашчив'вилам біт 'іжну 'вуйну.* Пор. словац. *navštíviti'*, чес. *navštívít*, ст.чес. *navšćieviti'*, прасл. **navēstiti* т.с. Див. ще **удознава́ти.**

НАШЧКАТИСЯ [наш'чикатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Кати дуже довго, до знесилення. *Так им с'а наш'чкала, аш кил'у'хы н'а б'дл'ат.* Пор. **шчкати.**

НАЩОПІТИ [нашчо'пити], 'ч'дпл'у, 'чопиш, *док.* Те саме, що **нагло́ндзати.** *Ба ко нашчо'питв у 'хы'жи?* Пор. **щопіти.**

НАЩОПІТИСЯ [нашчо'питис'а], 'ч'дпл'ус'а, 'чопис'а, *док.* Те саме, що **нагло́ндзатисся.** *Уже с'а 'доста нашчо'тила.* Пор. **щопіти.**

НАЯЗАНЫЙ [найазаний], а, е. 1. Такий, на якого що-небудь прив'язано у певній кількості. *Найязанымы на ты'чкы 'панкликымы ут'пу'жуйут 'птиц'у ут с'і'вбы.* 2. Зав'язаний, зароджений (про зав'язь плодів). *Найязан'і 'йаблы'чка, груш'кы.*

НАЯЗАТИ *див.* **наязовати.**

НАЯЗЫКАНИТИ [наязы'канити], н'у', ниш, *док.* Намолоти язиком; пліткувати якийсь час, позлословити, попашекувати досхочу. *Наязы'канила на н'а, а т'іпир 'хоче 'быти 'добра.* Пор. **языкани́ти.**

НАЯЗЫКАНИТИСЯ [наязы'канитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Полан'а читаво с'а *наязы'канила на 'чесного чулу'віка.* Пор. **языкани́ти.**

НАЯЗОВАТИ [найязовати], зуйу, зуйеш, *недок., НАЯЗАТИ* [найязати], 'йажу, 'йажеш, *док.* В'язати певну кількість чого-небудь, нав'язувати. *Найяз'и 'панкликы на кура'г'ов.* Пор. **язати.**

НАЯЗОВАТИСЯ [найязоватис'а], зуйес'а, *недок., НАЯЗАТИСЯ* [найязатис'а], 'йажес'а, *док.* 1. Ставати нав'язаним. *На кура'г'ов найязуйуц'а 'панкликы, 'файн'і шір 'інкы.* 2. Наробитися, зародитися (про зав'язь плодів). *Найязалос'а на г'р'од'і 'п'овно 'бзурку.* Пор. **язатисся.**

НАЯМЧЁНЫЙ [найам'чений], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **наямчіти.** *'Нива найам'чена, мож м'етати 'р'іну.*

НАЯМЧІТИ [найам'чити], 'чу, 'чиш, *док.* Наробити ямки для картоплі при садінні її. *Абы са'дити 'р'іну, спер'шу т'реба найам'чити.* Пор. **ямчіти.**

НАЯТИ *див.* **найма́ти.**

НАЯТИСЯ *див.* **найма́тисся.**

НАЯТЫЙ [найатый], а, е. Найнятий. *'Найатый чулу'вік ко'сити.*

НЕ! *виг.* Не чіпай! *Д'ітина 'х'от 'іла в'з'ати ку'т'а.* «Не!» – *крикнула 'мати.*

НЕБА́Й [не^мбай], *присл. предик.* Нічого страшного, не хибить, непогано. *Не^мбай му коло ду^нкы.* *Не^мбай, аж буде дошч.* Антонім бай.

НЕБЫТ́Е [не^мбыт^те], т^та, с. Небуття.

НЕБІ́ЗУНЫЙ [не^мбізуный], а, е. 1. Невпевнений. *Т^ташко т^дму чулу^вікови ж^жити, бо в:ун ^вічно не^мбізуный.* 2. Ненадійний. *Ото не^мбізуный чулу^вік: й^йму не^м може вір^вовати.* Антонім бізуный.

НЕБІ́ЗУНО [не^мбізуно], *присл.* 1. Невпевнено. *Увун^дуже не^мбізуно гово^рит.* 2. Ненадійно. *Ото не^мбізуно, шчо ти Мар^р'іка пув^біц'ала.* Антонім бізуно.

НЕ́БО, а, с. 1. Небо. 2. анат. Піднебіння. *У^мене на небови вч^нилис'а міх^ріц'і.*

НЕБОРА́К [не^мбора^к], ка, ч. Чоловік, становище якого викликає співчуття; неборака. *Та^кый не^мбора^к с'а вч^нив, аж ми ж^жалко го.*

НЕБОРА́ЧКА [не^мбора^чка], ы, ж. 1. Жін. до небора^к. *Мар^р'іка, не^мбора^чка, быт^т'іжна.* 2. Жін. до неборе. *Лиш не^м ка^жи, не^мбора^чко, шчо йа т'а застав^л'айу йсе робити.*

НЕБО́РЕ [не^мборе], *тільки кл. відм., ч.* Словозвертання до чоловіка без чіткого значення. *Под^д, не^мборе, до х^хыжи.*

НЕБОРЯ́ [не^мбор'а], р'ати, с. Зменш.-пестл. до неборе (вживається в стосунку до будь-якої статі і не тільки в ролі звертання). *Не^мбор'ата, вы с'а туй 'карт'айете, а по селу та^кый страх!* Див. ще неборятко.

НЕБОРЯ́ТКО [не^мбор'атко], тка, с. Те саме, що неборя́.

НЕБОЯЖЛІ́ВЫЙ [не^мбойажливый], а, е. Небоязкий. *Не^мбойажливый д'ит'вак.* Антонім бояжливый.

НЕВА́ЖНЫЙ [не^мважный], а, е. Який погано виглядає, хворий. *Вид'ілам стр'яйну, доста не^мважна.*

НЕВА́ЖНО [не^мважно]. Присл. до нева́жный. *Не^мважно с'а чувствуй.*

НЕВАЛО́ШЕН *див. неваловшний.*

НЕВАЛО́ШНЫЙ [не^мваловшний], а, е, НЕВАЛО́ШЕН [не^мваловшен], шна, шне. Нездатний, невмілий, непридатний. *Й^йура не^мваловшен есе вч^нити.* *Не^мваловшному волови ш^шкода й по^пловы.* Див. ще дрымбавый, кылавый 2, невмітны, недыбавый 2, недуйдавый, нездальный, неспособный, нетрибный (нетрибен) 2, неумітны. Антоніми валовшен, зграбный, здальный, способный, трибный, умітны.

НЕВАЛО́ШНО [не^мваловшно], *присл.* Нездатно, невміло. *Д'ідо не^мваловшино покосив го^рот.* Див. ще дрымбаво, кылаво, невмітно, недыбаво, недуйдаво, нездало, неспособно, нетрибно. Антоніми валовшно, зграбно, здало, способно, трибно, умітно.

НЕВАЛОВШНЯ́К [не^мваловшн'ак], ка, ч., *зневаж.* Ні до чого не здатний, нікудишний чоловік; нікчема. *Андр'ій – не^мваловшн'ак, у^увун ото не^мвч^нит.* Див. ще дрымбош, кылош^т, недыбавець, недуйдавець, шнянкó.

НЕВАЛОВШНЯ́ЧКА [не^мваловшн'ачка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до неваловшняк. Див. ще дрымбошка, кылошка^т, недыбавка, недуйдавка.

НЕВБИВА́ТИ [не^мвби^вати], б^биват, *безос., недок.* Не вистачати. *Не^мвбиват ми гроши на то^панкы.* Антонім убивати^т.

НЕВДА́ТНЫЙ [не^мвдатный], а, е. Незручний. *Не^мвдатна ко^пака.* Антонім уда́тны.

НЕВДА́ТНО [не^мвдатно], *присл.* Незручно. *Не^мвдатно ми писати прав^ов рук^ов.* Антонім уда́тно.

НЕВДЯ́КА [не^мвд'ака], ы, ж. Невдячність. *Не^мнавижу 'л'уц'ку не^мвд'аку.*

НЕВІ́СТКА [ни^нвіска], ы, ж. 1. Дружина брата, сина. *Ни^нвіска – чу^жа тр'іска.* 2. Будь-яка заміжня нестара жінка. *Ото шче не^мбаба, ай ни^нвіска.*

НЕВІ́СТОЦЬКИЙ [ни^нвістоц'кий], а, е. Невістчин. *Ни^нвістоц'кий кабат.*

НЕВІ́СТУ́ЛЬКА [ни^нвістул'ка], ы, ж., *бот.* Королиця звичайна (Leucanthemum vulgare).

НЕВМІ́СТНЫЙ [ни^нвміетный], а, е. Те саме, що неваловшний. *Ты, хлопче, дуже ни^нвміетны.* Антонім уміетны.

НЕВМІ́СТНО [ни^нвміетно], *присл.* Те саме, що неваловшно. *Так ис'ни^нвміетно вч^нив г^градици.*

НЕВОШКО́ЛОВАНЫЙ [не^мвошколованы], а, е. Неосвічений, неграмотний. *Тот чулу^вік не^мвошколованы.* Антонім вошколованы.

НЕВПОРЯ́ДКУ [не^мвпор'атку], *присл.* Некомфортно, не до ладу. *Ш^шчус'му не^мвпор'атку.* Див. ще невряду. Антонім упорядк, уряду.

НЕВРО́ДА [не^мврода], ы, ж. Неврожай. *С'огду на р'іну не^мврода.* Антонім урóда.

НЕВРЯ́ДУ́ [не^мвр'аду], *присл.* Те саме, що невпорядку.

НЕВСТІ́ЖНЫЙ [не^мвстижный], а, е. Який не встигає, не справляється зі своїми обов'язками. *Йа не^мвстижна й на рóботу ходити, й дома по^р'адок дер^жжати.*

НЕГАДА́ТИ [не^мгадати], дайу, гадаш (дайеш), *недок.* Мати намір, намагатися. *Тот чулу^вік не^мгадав бы с'віт прожерти, абы го^ден.*

НЕГА́МШНЫЙ [не^мгамішний], а, е. Щирий, нелукавий. Антонім гамішний.

НЕГОВОРЛІ́ВЫЙ [не^мговорливый], а, е. Неговіркий. *Ото не^мговорливый чулу^вік, мо^мвчун.* Антонім говорливый.

НЕГОРА́ЗД [не^мго^разд(ст)] *присл.* Негаразд.

НЕГРОЖЕ́НЫЙ [не^мгро^женый], а, е. Невихований. *Не^мгро^жена д'ітина.* Антонім гро^женый.

НЕГУДНЫЙ [не^ггудный], а, е. Пісний. *Ліятниця 'а – не^ггудний дин'.* Антонім **гудный**.

НЕГУДНО [не^ггудно], *присл. предик.* Заборонено, не можна. *Не^ггудно ліяти.* Антонім **гудно**.

НЕДЫБАВЕЦЬ [не^ддыбавиць], вц'а, ч. Те саме, що **неваловшняк**.

НЕДЫБАВЫЙ [не^ддыбавый], а, е. Те саме, що **нетрібен**.

НЕДЫБАВКА [не^ддыбавка], ы, ж. Те саме, що **неваловшнячка**.

НЕДЫБАВО [не^ддыбаво], *присл.* Те саме, що **неваловшно**.

НЕДЛЯШНЫЙ [нид'іл'ашный], а, е. Святковий, вихідний. *Нид'іл'ашна сорочка.*

НЕДОБРО [не^ддобро], *присл.* Погано. *Не^ддобро ми в старій (в жулутку).*

НЕДОВЕРЧЕННЫЙ [не^ддоверченый], а, е. Не до кінця просвердлений. *Не^ддоверчена д'іра в д'ос'ці.*

НЕДОВІДИТИ *див. недовижати.*

НЕДОВИЖАТИ [не^ддовижати], жайу, вжайш (жайеш), *недок.*, **НЕДОВІДИТИ** [не^ддовид'іти], вiju, видиш, *док.* Недобачати. *Іа вже не^ддовижайу завд'іти читку у йгу.* Пор. **видіти**.

НЕДОВОЛЬНЫЙ [не^дд'ов'оль'ный], а, е. Незадоволений. *Н'анко были не^дд'ов'оль'н'і м'ой'ов р'об'от'ов.*

НЕДОГРУЖЕНЫЙ [не^ддогруженный], а, е. Недовантажений. *Не^ддогруженный вус.* Див. ще **недотеръханий**. Пор. **груж'еный**.

НЕДОГРУЖОВАТИ [не^ддогружовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **НЕДОГРУЗИТИ** [ружу, рузиш, *док.* Недовантажувати. *Вы, х'л'отц'і с'ого м'отора не^ддогрузили.* Див. ще **недотеръховати**. Пор. **грузити**.

НЕДОГРУЖОВАТИСЯ [не^ддогружоватис'а], жуйус'а, жуйес'а, *недок.*, **НЕДОГРУЗИТИСЯ** [не^ддогрузитис'а], ружус'а, рузис'а, *док.* Недовантажуватися. *Л'іт'ие с'а не^ддогрузити, ги перегрузити.* Див. ще **недотеръховатися**. Пор. **грузитися**.

НЕДОГРУЗИТИ *див. недогружовати.*

НЕДОГРУЗИТИСЯ *див. недогружоватися.*

НЕДОКЛІЛЫЙ [не^ддокл'ілый], а, е. Який не догорів, недоглілий. *Не^ддокл'іле д'р'ьво.*

НЕДОЛЕГНИТИ [не^дд'ол'ігнити], гін'у, г'іниш, *док.* Мало парубкувати, одружитися молодим. *Іа не^дд'ол'ігнив, а вже с'а зачала в'ойна.*

НЕДОЛІЧЕНЫЙ [не^дд'ол'ічений], а, е. Недолікований. *Не^дд'ол'ічений жулудок.*

НЕДОЛІЧИТИ [не^дд'ол'ічити], л'ічу, л'ічиш, *док.* Недолікувати. *Не^дд'ол'ічили д'ітину, та кашле.* Пор. **лічити**.

НЕДОЛІЧИТИСЯ [не^дд'ол'ічитис'а], л'ічус'а, л'ічис'а, *док.* Недолікуватися. *Не^дд'ол'ічилас'а та в'іят им забул'іла.* Пор. **лічитися**.

НЕДОЛЛИВАТИ [не^ддол'ливати], вайу, вливаш (вайеш), *недок.*, **НЕДОЛЛЯТИ** [не^ддул'яти], дул'у, дул'еш, *док.* Недостатньо наливати. *Тот корчмар' ус'ім не^ддол'иват, завто й х'ыжу так скоро в'ч'нив.* Пор. **л'ляти**.

НЕДОНОСКИ [не^ддоносکی], д'д'носку, *мн.* Старий одяг, який уже хтось носив. *Май мал'і д'іти давно носили не^ддоносکی за старышми.*

НЕДОПРАВИТИ *див. див. недоп'равльовати.*

НЕДОПРАВЛЕННЫЙ [не^ддоп'равлений], а, е. 1. буд. Недобудований. *Не^ддоп'равлена х'ыжа.* 2. *перен.*, вульг. Нерозумний. *Та Олекса не^ддоп'равлений, ичо з н'ого в'оз'меш.* Див. ще **недоч'іненый**.

НЕДОПРАВЛЬОВАТИ [не^ддоп'равл'овати], л'уйу, л'уйеш і **НЕДОПРАВЛЯТИ** [не^ддоп'равл'яти], л'айу, л'равл'аш (л'айеш), *недок.*, **НЕДОПРАВИТИ** [не^ддоп'равити], вл'у, виш, *док.*, буд. Не завершувати будівництво, недобудовувати. *Мы ище не^ддоп'равили х'ыжу.* Пор. **п'равити**.

НЕДОПРАВЛЯТИ *див. недоп'равльовати.*

НЕДОРОСТОК [не^ддоросток], тка, ч., *зневаж.* Людина невеликого зросту. *Тот не^ддоросток д'уже прукл'атый.* Див. ще **незросл'як**, **шт'іленц**.

НЕДОТЕРЪХАНЫЙ [не^ддотир'ханий], а, е. Те саме, що **недогруж'еный**. *Не^ддотир'хана машина.*

НЕДОТЕРЪХАТИ *див. недотеръховати.*

НЕДОТЕРЪХАТИСЯ *див. недотеръховатися.*

НЕДОТЕРЪХОВАТИ [не^ддотир'ховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **НЕДОТЕРЪХАТИ** [не^ддотир'хати], хайу, тир'хаш (хайеш), *док.* Те саме, що **недогружовати**. Пор. **теръхати**.

НЕДОТЕРЪХОВАТИСЯ [не^ддотир'ховатис'а], хуйус'а, хуйес'а, *недок.*, **НЕДОТЕРЪХАТИСЯ** [не^ддотир'хатис'а], хайус'а, тир'хас'а (хайес'а), *док.* Те саме, що **недогружоватися**. Пор. **теръхатися**.

НЕДОУЧОК [не^ддоучок], чка, ч., *зневаж.* Недоучка.

НЕДОЧ'ІНЕННЫЙ [не^ддоч'иненный], а, е. Те саме, що **недоп'равлений**.

НЕДУЙДАВЕЦЬ [не^ддуйдавиць], вц'а, ч., *зневаж.* Те саме, що **неваловшняк**.

НЕДУЙДАВЫЙ [не^ддуйдавый], а, е. Те саме, що **неваловшний**. *Не^ддуйдава ж'она – не^ддуйдавка.*

НЕДУЙДАВО [не^ддуйдаво], *присл.* Те саме, що **неваловшно**.

НЕДУЙДАВКА [не^ддуйдавка], ы, ж., *зневаж.* Те саме, що **неваловшнячка**.

НЕДУМЛИВЫЙ [не^ддумливый], а, е. Безтолковий. *Не^ддумливый чулу'вік.* Див. ще **немысл'енный**, **нерозмысл'енный**.

НЕДУМЛИВО [не^ддумливо], *присл.* Безтолково. *Она не^ддумливо р'обит уту р'об'оту.* Див. ще **немысл'енно**, **нерозмысл'енно**.

НЕДУСТАТКИ [не^ндустаткы], у, мн.; одн. не^ндустаток, тка, ч. Нестатки. *Заки с'ме 'были молодыми, та все в нас 'были не^ндустаткы.*

НЕЄ [не^н'йе], предик. сл. Немає. *Ти/туркы т'акого не^н'йе. Кум куму, йак не^н'йе ко^н'му.*

НЕЗАДА́РЬ [не^н'задар'], присл. 1. Платно, за оплату. *Пур'їж ми дры'ва, ото буде не^н'задар'.* 2. Недарма. *Не^н'задар' им т'а вчив, бо щ'б'с' зна'иеш.* Антонім **за́дарь**.

НЕЗАРАНТОВА́НИЙ [не^н'заран^тованый], а, е. Незаправлений засмажкою (про страву). *Не^н'заран^тована йїда т'ака – гі бїда гур'ка.* Пор. **заран^тований**.

НЕЗГРА́БНИЙ [не^н'зграбный], а, е. 1. Неакуратний, негарний. *Не^н'зграбна в т'а робота (жона).* 2. Те саме, що **неваловшный**.

НЕЗГРА́БНО [не^н'зграбно]. Присл. до **незгра́бный**. *Так не^н'зграбно 'пише, шчо не^н мож за ним читати.*

НЕЗДА́ЛЫЙ [не^н'здалый], а, е. Те саме, що **неваловшен**. Антонім **зда́лый**.

НЕЗДА́ЛО [не^н'здало], присл. Те саме, що **неваловшно**. Антонім **зда́ло**.

НЕЗДЕРЖА́НИЙ [не^н'здержанный], а, е. Нестриманий. *Ота ж'она не^н'здержана – хут' за шчо с'а впа'лит.*

НЕЗДЕРЖАНО [не^н'здержано]. Присл. до **нездержаний**. *Ты, не^н'бого, 'дуже не^н'здержано по'водис'а з л'уд'ми.*

НЕЗНАКО́МЫЙ [не^н'знакомый], а, е. Незнайомий. Антонім **знако́мый**.

НЕЗНАТÉ [не^н'знат'е], т'а, с. Незнання, невідання, необізнаність. *Ото в:ун учи'нив не^н нарочно, ай уд не^н'знат'а.* Антонім **знатé**.

НЕЗРО́СЛЫЙ [не^н'зрослый], а, е. Малорослий, такий, якому немає зросту. *Не^н'зрослый 'копыл.*

НЕЗРОСЛЯ́К [не^н'зр'осл'лак], 'ка, ч., **зневаж**. Те саме, що **недо́росток**.

НЕЗРОСЛЯ́ЧКА [не^н'зр'осл'л'ачка], ы, ж., **зневаж**. Жін. до **незросляк**.

НЕЗЧАСО́М [не^н'шча'сом], присл. Передчасно. *Ота ж'она вродила хлопчика не^н'шча'сом.*

НЕКЫВА́НИЙ [не^н'кыванный], а, е. Незайманий. *Не^н'кывана йїда.* Антонім **кываний**. Див. ще **некычу́тый**.

НЕКЫНУ́ТЫЙ [не^н'кы'нутый], а, е. Те саме, що **некываний**.

НЕМЫСЛÉННИЙ [не^н'мысленный], а, е. Те саме, що **недумлівий**. *Не^н'мыслен'а ж'она.*

НЕМЫСЛÉННО [не^н'мыслен:о], присл. Те саме, що **недумліво**. *Не^н'мыслен:о говорит ота ж'она.*

НЕМНОГЫ́Й [не^н'многый], 'га, 'ге; частіше не^н'многі, 'гых, мн. Деякий. *Не^н'многі'л'уде зна'йут,*

йак з бор'тиц'ами урадити. Не^н'многый нарот при'йшов на зборы. Антонім **многі**.

НЕНАРОКО́М [не^н'наро'ком], присл. Ненароком. Див. ще **ненар'очно**. Антоніми **нароко́м, пар'очно**.

НЕНАРО́ЧНО [не^н'на'рочно], присл. Те саме, що **ненароко́м**. *Йа ти не^н'х'от'їла бїды, ото в'мене не^н'на'рочно с'а стало.*

НЕОБАВКЫ [не^н'обавкы], присл. Незабаром, скоро. *Не^н'обавкы 'мамка с'а вернут.* Див. ще **ноза́богом**.

НЕОБЫЧА́ЙНИЙ [не^н'о(в)бы'чайный], а, е. Який не дотримується звичаїв, заведеного порядку; некультурний. *Полан'а – не^н'вбы'чайна ж'она: она хут'-шчо може вч'инити.* Антонім **обыча́йный**.

НЕОБЫЧА́ЙНО [не^н'о(в)бы'чайно], присл. Некультурно, без дотримання звичаїв. *Тот чулу'вік по'водитц'а не^н'вбы'чайно.*

НЕОБЫ́ЧНЫЙ [не^н'о(в)бы'чный], а, е. Незвичайний, незвичайний. *Ми'гал' – не^н'вбы'чный чулу'вік. Не^н'вбы'чна робота.* Антонім **обы́чный**.

НЕОБЫ́ЧНО [не^н'о(в)бы'чно], присл. Незвичайно, незвично. *Ми'н'ї не^н'вбы'чно ка'зати с'таршуму «ты».* Антонім **обы́чно**.

НЕОДИ́ТЫЙ [не^н'вд'їтый], а, е. Роздязнений. *Не^н'вд'їта д'їтина.*

НЕПА́РА [не^н'пара], ы, жс. Той (та, те), що не підходить. *Ота 'д'ївка йуму не^н'пара. 'Дали ми в 'б'б'т'ї то'панок не^н'пару.*

НЕПЛА́ТЦЯ [не^н'плац'а], і, ч. Той, що не хоче платити за виконану роботу або повертати борг. *З Андр'їюм н'їч не^н'треба 'мати, бо в:ун не^н'плац'а.*

НЕПОРЯ́ДОЧНИЙ [не^н'пор'адочный], а, е. Те саме, що **неря́дний**.

НЕПОСТО́ЯННИЙ [не^н'посто'йанный], а, е. Мінливий. *Ота ж'она – гі йс'а година, 'дуже не^н'посто'йан'а.* Пор. **носто́янный**.

НЕПО́ТРИБ [не^н'п'отр'їб(п)], ре^н'бу, ч. Ні на що не здатна людина або річ. *Не^н'мос'а тым х'лопц'ом пу'служити, бо не^н'п'отр'їп. Накупо'вав ус'акого не^н'п'отре'бу, лиш зр'обиш потратив.*

НЕПРА́НИЙ [не^н'п'раный], а, е. Брудний, який не випрала. *Не^н'прана сорочка.*

НЕПРАНКА, ы, жс. 1. Брудна сорочка. *'Кул'ко бу'деи ходити у'непранц'ї?* 2. **зневаж**. Брудна неохайна жінка. *Сама 'непранка, а в др'утого 'видит 'хыбу.*

НЕПРАНЧУ́ЛЕ [не^н'пран'чу'ле], а, с., зб. Брудна білизна, одяг. *У 'т'ому с'а не^н'пран'чу'л'у 'вушї вч'ин'ат.*

НЕПРЕСТА́ННИЙ [не^н'п'рестан:ый], а, е. Безперервний. *У туй 'хыжи не^н'п'рестан:а 'лайка. Не^н'п'рестан:ый дошч, не^н'п'рестан:е 'к'овтан'е.*

НЕПРЕСТА́ННО [не^н'п'рестан:о], присл. Весь час, постійно. *Не^н'п'рестан:о ми б'реше.*

НЕПУДЛЫЙ [не^нпудл^лй], а, е. Досить добрий, якісний, непоганий. *Не^нпудлу м си ^лк^су ку ^лп^лв.* Див. ще **нехыбный**. Антонім **пудлый**.

НЕПУДЛО [не^нпудло], *присл.* Присл. до **непудлый**. *Муй сын не^нпудло с'а ^лмайе.* Див. ще **нехыбно**. Антонім **пудло**.

НЕРВНЫЙ, а, е. Нервовий, нервовозний. *Нерв^ный чулу^лвік.*

НЕРВНО, *присл.* Нервово, нервовозно. *Дуже ^лнервно говорив.*

НЕРВОЗИТИ [не^нр'взити], ^лв^лжу, ^лв^лзиш, *недок.* Нервувати кого-небудь. *Не не^нр'в^лз'н'а ^лтул'ко.*

НЕРВОЗИТСЯ [не^нр'взитис'а], ^лв^лжус'а, ^лв^лзис'а, *недок.* Нервуватися. *Голо^лва н'а болит, бо не^нр'в^лжус'а*

НЕРОБ [нероб(п)], ба, ч. Те саме, що **лодарь**. *Нероба здалеку ^лпознати.*

НЕРОЗЛУЧНЫЙ [не^нр'узл^лчний], а, е. Нечленороздільний (про мовлення); невиразний, незрозумілий; нечіткий, нерозбірливий. *Говорит не^нр'узл^лчний ^лязыком.* Антонім **розлуčný**.

НЕРОЗЛУЧНО [не^нр'узл^лчно], *присл.* Нечленороздільно, невиразно, нечітко, нерозбірливо. *Пишеш не^нр'узл^лчно, ^ля за т^лб^лв не^н ^лгодна прочитати.* *Говорит не^нр'узл^лчно, та ^ля го не^н ^лрузу^лмію.* Антонім **розлучно**.

НЕРОЗМЫСЛЕННЫЙ [не^нр'озмыслен^ный], а, е. Те саме, що **недумлівий**. *Не^нрозмыслен:а ж^лна.*

НЕРОЗМЫСЛЕННО [не^нр'озмыслен:о], *присл.* Те саме, що **недумліво**. *Не^нрозмыслен:о вч^лнила гр'аткы.*

НЕРУВНЯ [не^нрун'а], і, ж. Нерівня. *Не^нфайна ^лпара, бо ^лвта ^лд'івка ^лт^лму ^лх^лл^лт^лц^лови не^нрун'а.* Антонім **рувня**.

НЕРЯДНЫЙ [не^нр'адный], а, е. Непорядний. *Ото не^нр'адный чулу^лвік.* Див. ще **непорядочный**. Антонім **рядный**.

НЕСЛОБУДНО [не^нс'л^лб^лбудно], *присл.* *недик.* Не можна, не дозволено. *Таке, ^лгі ты ^лробиш, не^нс'л^лб^лбудно робити.* Антонім **слобудно**.

НЕСОХТУВНЫЙ [не^нс'ух'тувный], а, е. Незвиклий. *Не^нс'ух'тувный до т'ашк^лд^лй роботы.* Антонім **сохтувный**.

НЕСПОСУБНЫЙ [не^нсп'усубный], а, е. Те саме, що **неваловшний**. *Не^нсп'усубна ж^лна (мотыка).* Антонім **сносубный**.

НЕСПОСУБНО [не^нсп'усубно], *присл.* Незручно, не на руку. *Не^нсп'усубно ми сив ^лп^лл^лв ^лп^лл^лти.* Антонім **сносубно**.

НЕСТИ, ^лнесу, ^лнесеш; *мин.* ч. н'ус, ^лнесла, ^лнесли, *недок.* Несті.

НЕТЕЦИК [не^нтецик], *присл.* Не до вподоби. *Шч^лб^с'ийи не^нтецик.* Пор. угор. діал. тессік 'подо-бається'.

НЕТОЛКОВЫЙ [не^нтол'ковый], а, е. Безтолковий. *Не^нтол'ковый ^лх^лл^лт^лц^л'. Антонім **толковый**.*

НЕТОЛКОВО [не^нтол'ково], *присл.* Безтолково. *Уч^лн^лив во^лрота не^нтол'ково.* Антонім **толково**.

НЕТРЕБ [нетреб(п)], ба, ч., *зневаж.* Лінива і ні до чого не здатна людина. *Но ты вден ^лу^л'кый ^лнетреб.*

НЕТРІБЕН *див.* **нетрібный**.

НЕТРІБНЫЙ [не^нтр'ібный], а, е, **НЕТРІБЕН** [не^нтр'ібен], бна, бне. 1. Лінивий. *Не^нтр'ібна в ^лн'ого ж^лна, бо н'іч не^н ^лхоче робити.* 2. Те саме, що **неваловшний**.

НЕТРІБНО [не^нтр'ібно], *присл.* Те саме, що **неваловшно**. *Не^нтр'ібно ми пок^лали двір'і, бо вже уд^лвисли.*

НЕТРІБНЯК [не^нтр'ібн'ак], ^лка, ч., *зневаж.* Лінивий чоловік. *Із не^нтр'ібн'аком ж^лун'і т'ашко ^лжити.*

НЕТРІБНЯЧКА [не^нтр'ібн'ачка], ^лы, ж. Жін. до **нетрібный**. *Моя ку^лма не^нтр'ібн'ачка: у ^лний ^лхыжа ^лвічно не^нметена.*

НЕУВІРЕНИЙ [не^ну'вірений, не^нв'ірений], а, е. Невпевнений. *Не^ну'вірена м, ^лци ^лпрійде ав^лт^лобус.* Антонім **увірений**.

НЕУВІРЕНО [не^ну'вірено, не^нв'ірено], а, е. Невпевнено. *Не^ну'вірено вб^лц'ала, ^лшчо ^лпрійде ми ^лко^лпати.* Антонім **увірено**.

НЕУКАЗНЫЙ [не^нвказ'ный], а, е. Непоказний, який не виділяється в кращий бік. *Не^нвказна ^лвта ^лд'івка (хыжа, тел^лц'а).* Антонім **указный**.

НЕУКЫЙ [не^ну'кий], а, е. Нерозумний, невмілий. *Росте в т'а не^ну'кий ^лхл^лл'чичке.* Антонім **укий**.

НЕУМІЕТНЫЙ [не^ну(в)міетный], а, е. Те саме, що **неваловшний**.

НЕУМІЕТНО [не^ну(в)міетно], а, е. Те саме, що **неваловшно**.

НЕУМНЫЙ [не^нумный], а, е. Нерозумний. *Не^нумна ^лвта ж^лна, куй ^лтаке вч^лнила.* Антонім **умный**.

НЕУМНО [не^нумно]. Нерозумно. *Не^нумно ти с'а ^лвказала с'а ^лт^лыми ^лбис'ідами.* Антонім **умно**.

НЕУПЛАТА [не^нв'плата], *невідм., ж., предик.* сл. Невигідно, некорисно. *Не^нв'плата ми на р^лб^лоту ав^лт^лобусом с'а ^лво^лзити, зав^лто ^лйду на ^лп^лойзд.* Див. ще **неуплатно**. Антонім **уплата**.

НЕУПЛАТНЫЙ [не^нв'платный], а, е. Невигідний, некорисний. *Ис'а р^лбота м^лн'і не^нв'платна.* Антонім **уплатный**.

НЕУПЛАТНО [не^нв'платно], *присл.* Те саме, що **неуплата**. *Не^нв'платно ми так ^лд^лалеко ^лходити на р^лб^лоту.* Антонім **уплатно**.

НЕФАЙНЫЙ [не^нфайный], а, е. Негарний, красивий; поганий. *Не^нфайна ^лд'івка.* Антонім **файный**.

НЕФАЙНО [не^мфайно], Присл. до **нефайний**. Ты йсе не^мфайно робиш. Антонім **файний**.

НЕХАЛ [не^мхал], а, ч., *зневаж.* Безглуздий чоловік, хлопець. *Йак ты можеши жити с та^кым не^мхалом!*

НЕХАРАПУТНИК [не^мхарапутник], а, ч., *рідк.* Те саме, що **нехарник**.

НЕХАРАПУТНЫЙ [не^мхарапутный], а, е. 1. Брудний. *Не^мхарапутна жо^на.* 2. *перен.* Який не дотримується звичаїв; нахабний. *На Олексу не^м мож бизовати, бо в:ун не^мхарапутный чулувік.* Див. ще **нехарний**.

НЕХАРАПУТНО [не^мхарапутно], *присл.* 1. Брудно. *У^нийі в^хыжі усе не^мхарапутно.* 2. *перен.* Без дотримання звичаїв; нахабно. *Полян 'а ду^же не^мхарапутно с 'а поводит.* Див. ще **нехарно**.

НЕХАРНИК [не^мхарник], а, ч., *зневаж.* Брудний, неакуратний чоловік, хлопець. *Ото та^кый не^мхарник, и^чо 'н 'ігда с 'а не^м 'мыйе.* Див. ще **нехарапутник**.

НЕХАРНЫЙ [не^мхарный], а, е. Те саме, що **нехарапутный**. Антонім **харний**.

НЕХАРНО [не^мхарно], *присл.* Те саме, що **нехарапутно**.

НЕХАРЬ [нехар'], ри, *ж.* 1. Бруд; безпорядок. *У^нтойі жо^ны та^ка 'нехар' у 'хыжі, и^чо 'н 'ігде с 'істи.* 2. *перен.* Неохайна людина. *'Нехар' – ото не^мхарный чил 'адник.* 3. *перен.* Аморальна людина. *Йа с та^ков 'нехар 'ов не^м 'хочу й говориши.*

НЕХЫБНЫЙ [не^мхыбный], а, е. Те саме, що **непудлый**. *'Йура – не^мхыбный чулувік.*

НЕХЫБНО [не^мхыбно], *присл.* Те саме, що **непудло**. *'Мойа дун 'ка, 'хвала 'Бџу, не^мхыбно с 'а 'майе.*

НЕХОТЯ [не^мхот'а], *присл.* Не хочачи, без бажання. *Не^мхот'а, не^мхот'а пуйіли й крыхот'е.*

НЕХРЕСТ [нехрест], а, ч. 1. Нехрещена дитина. *'Мойа 'периа д'ітина в'мел:а 'нехрестом, бо не^м в'стигли йі покрестити.* 2. Те саме, що **безвірник 2**. *'Нехрест – ото бе^мзвірник, у 'Бога, с 'атив бы с 'а, не^м 'віруйе.*

НЕЧЕКАНИЙ [не^мчеканый], а, е. Нежданий. *Не^мчекан 'і 'џс 'у'і.* Антонім **чеканый**.

НЕЧЕКАНО [не^мчекано]. Присл. до **нечеканий**. а, е. Неждано. *Прийшла не^мчекано.*

НЕЧЕСНЫЙ [не^мчесный], а, е. Те саме, що **заклятый**. Антонім **чесный**.

НЕЧЕСНЯК [не^мче^сн'ак], ка, ч. Чоловік або хлопець неспокійної вдачі. *Муй 'хлџиц' та^кый не^мче^сн'ак, не^м 'хоче н 'а с'лухатис 'а.*

НЕЧЕСНЯЧКА [не^мче^сн'ачка], ы, *ж.* Жін. до **нечесняк**.

НЕЧЕСТІВЕЦЬ [не^мче^стивец'], вц'а, ч., *зневаж.* Грішна людина, що порушус норми людсько-

го співжиття. *Йа с тым не^мче^стивц'ом не^м 'хочу н'іч 'мати.*

НЕЧЕСТІВЫЙ [не^мче^стивый], а, е. Який порушує норми людського співжиття. *Не^мче^стива жо^на.*

НЕЧІСТЕ [не^мчисте], ого, у *знач. ім.* Нечиста сила. *'Йура з 'н 'ан 'ком гџвџр'ат за не^мчисте, а мы с 'а, 'д 'іти, бо'й'ме 'того.*

НЕЧИСТОТНЫЙ [не^мчистотный], а, е. Неохайний. *Не^мчистотный чулувік.* Антонім **чистотный**.

НЕЧИСТОТНО [не^мчистотно]. Присл. до **нечистотный**. *Не^мчистотно в туй 'хыжі.* Антонім **чистотно**.

НЕШИКОВНЫЙ [не^мшиковный], а, е. Неенергійний, повільний. *Не^мшиковна д'ітина.* Антонім **шиковный**.

НЕЩАСНИК [не^мщасник], а, ч., *лайл.* Недобра людина, зловмисник. *Тот не^мщасник хут'-ко 'го вдарит, не^м мож му н'іч упувісти не^м по 'н 'ому.*

НЕЩАСНИЦЯ [не^мщасниц'а], і, *ж.*, *лайл.* Жін. до **нещасник**.

НЕЩАСНЫЙ [не^мщасный], а, е. 1. Несчастний. 2. *перен.* Те саме, що **заклятый**. *Ото та^кый не^мщасный д'іт'ак, и^чо хут'-й'акџій б'іды нарџит.*

НЄ! [н'є!]. Вигук, яким відганяють корову, теля. **НСВОЯ** [н'є^мвойа], 'воїі, *ж.* Падуча (чорна) хвороба; біда. *До н'є^мвоїі! Н'є^мвойа бы т'а в'била!* (прокльон). Пор. угор. puavalya, діал. puavaja т.с.

НСВОЯШНЫЙ [н'є^мвойашный], а, е. Те саме, що **заклятый**.

НСРЕШИГ [н'є^мршиг(к)], 'ту, ч., *рідк.* Виграш, вигода, прибуток. *Ис т'воїдойі, 'сьне, рџботы мін 'і не^мйе н'є^мршиг'у.* Пор. угор. nyereség т.с.

НЄТ [н'єт], *част.* Ні. «Гдеш на 'вулиц'у?» – «Н'єт». Див. ще **ыы**. ♦ **Де бы н'єт** – та де там. «Гдеш на рџботу?» – «Де бы н'єт».

НИ! *виг.* Використовується з метою привернення чиесь уваги до когось (чогось). Дивись! *Ни, ко до нас 'іде!*

НИДІТИСЯ [нид'ітис'а], д'ійс'а, д'ієс'а, *недок.* Втрачати сили, ставати фізично слабим, чахнути. *Ба и^чо Мар'іц'і йе. куй 'нид'ієс'а на с'чах?*

НИЖЫЙ, а, е. Нижчий. *Йа 'нижый уд брата.*

НИЖЕ. Присл. до **нижый**. *Петро живе мало 'ниже.*

НИКАНС [никан'є], а, с. Розглядання. *Шчо с 'того 'нікан'а, куй у т'а 'рџоши не^мйе, вбы купити тот с'ведер.* Див. ще **позіранє**. Пор. **нікати**.

НИКАТИ, айу, аш (айеш), *док.*, **НИКНУТИ**, ну, неш, *недок.*, *рідк.* Те саме, що **дивіти**. *'Никалам у календар', коли буде 'Паска с'ого 'года.*

НІКАТИСЯ [нікатис'а], айус'а, ас'а:а (айе-с'а), *недок.* Роздивлятися, дивитися. *Никайс'а, шчо 'робит д'їтина.* ♦ **Нікатис'а в'овком** – дивитися вовком. *Не' 'никайс'а на н'а 'в'овком, бо йа ти н'їч не' 'вин'а.* Див. ще **нозіра́тися**.

НІКНУТИ *див. нікати.*

НІЧЛИНИЦІ [нічлиниц'ї], ип', мн.; *одн.* 'ничлиниц'а, і, *жс., ткац., заст.* У ткацькому верстаті пристрій у вигляді ниткових петель між двома поперечними планками, служить для піднімання частини ниток основи. *Йак'ї 'ничлиниц'ї, таке й 'бердо. Ходиш, йак 'ничлиниц'ї, с'уды-ту'ды.*

НІЩИТИ [нішити], чу, чиш, *недок.* 1. Нищити. 2. Приводити в непридатність. *Ты, 'Петрику, 'нищчиш то'паночкы б'їу'чи 'л'оту.*

НІНИ [нын'ї], *присл.* Сьогодні, нині. Див. ще **ны́ныкі**.

НІНИКЫ [нын'ікы], *присл.* Те саме, що **ніні**. *'Нын'ікы 'їятниц'я 'а.*

НІБЫСЬ [н'їбыс']. 1. *спол. порівн.* Уживається для приєднання порівняльних зворотів і підрядних речень порівняльних у знач.: *ніби, нібито, наче, немов і под.* *Прийшов 'попри 'мене, н'їбыс' н'а не' 'вид'їв.* 2. *част.* Уживається для вираження сумніву, певності щодо висловленого. *Н'їбыс' ме'не 'Петро й не' 'видит, но йа у'вірена, шчо в'ун н'а за'мітив.*

НІВР'ОЧКУ [н'ївр'очку], *присл., ласк.* 1. Нівроку. *'Наша 'бабка ще н'ївр'очку.* 2. *в ролі встав.сл., ласк.* Нівроку. *У'мене в'нучок, н'ївр'очку, вже ходит.*

НІГДА [н'їгда], *присл.* Ніколи. *Ус'у р'об'оту н'їгда не' пер'е'робиш.* Див. ще **ш'їга**.

НІГДА-Ш'ІГА [н'їгда-шуга], *присл.* Більше ніколи. *Йа 'то'му ма'їт 'ови н'їгда-шуга не' п'д'в'руїу.*

НІГДЕ [н'їгде], *присл.* Ніде. *Така ма'ла 'хыжа, шчо н'їгде в н'їуї 'с'їсти.*

НІГД'Є [н'їгде], *присл.* Нід'є. *Муй сын н'їгде не' 'робит.*

НІЗАЩО [н'їзашчо], *присл.* Немає за що. *Йак 'н'ан'ко в'мел'и, м'їн'ї было 'н'їзашчо 'жжити.*

НІКО [н'їко], н'їкого, *займ. запереч.* Ніхто. *Н'їко не' 'знаїе, 'коли в'мре.*

НІКУ'ЛКО [н'їкул'ко], *займ. запереч.* Ніскільки. *Н'їкул'ко м не' зар'обила 'нын'ї.*

НІМЕЩИНА [н'їмешчина], *ы, жс.* Німеччина.

НІМІЦЯ [н'їмиц'а], і, *жс., бот.* Блекота чорна (*Hyoscyamus niger*). *Такий дур'ний, г'їбы с'а н'ї'миц'ї на'їїв.*

НІМІЙ [н'їмій], а, е. Німій. ▲ **Н'їма жа-лива**, *бот.* – собача кропива звичайна (*Leonopus cardiaca L.*).

НІМК'О [н'їмко], а, ч., *зневаж.* Малоговорка людина, мовчун. *Тот н'їмко за ц'їлий 'вийчур 'слова не' в'п'їст.* Див. ще **німкош**.

НІМКОШ [н'їмкош], а, ч., *зневаж.* Те саме, що **німко**.

НІМКОШКА [н'їмкошка], *ы, жс., зневаж.* Жін. до **німкош**.

НІТ [н'їт], а, ч. Заклепка. *Н'їтом н'їтуїут 'д'їручку на по'судин'ї.* Пор. нім. Niet т.с.

НІТ'ОВАН'Є [н'їтован'є], а, с. Ліквідація дірки за допомогою заклепки. *Н'їтован'є від'ра.* Пор. **нітовати**.

НІТ'ОВАНІЙ [н'їтований], а, е. Залатаний за допомогою заклепки (про дірку). *Н'їтоване 'денце на горн'кови.* Див. ще **занітований**.

НІТОВАТИ [н'їтовати], 'туїу, 'туїеш, *недок.* Латати дірку на посудині за допомогою заклепки. *Н'їтуїу дуй'ниц'у, бо те'че.*

НІУДКЫ [н'їуткы], *присл.* Немає звідки, нізвідки. *'Н'їуткы роздо'бити дош'чок.* Пор. **їткы**.

НІЧ [н'їч], *присл.* Нічого. *Ц'їлий дин', 'хлопче, н'їч не' 'робиш.* Пор. словац. піс'т.с.

НІЧ'ОГ'ОТА [н'їч'огота], *ы, ч., жс., зневаж.* Нічма. *Н'їч'огота – вто та'кий чулу'вік, вад'жона н'ї дай н'ї пуй'ди.* Див. ще **ніч'ог'отка, н'ї дай н'ї пуй'ди** (*див. дати*).

НІЧ'ОГ'ОТКА [н'їч'оготка], *ы, ч., зневаж.* Те саме, що **ніч'ог'ота**.

НІЩО [н'їшчо], *присл.* Нема чого. *Она то'го не' 'зробит – 'н'їшчо й 'д'умати.*

НІЯКЫЙ [н'їякый], а, е. Нікудишній, негодящий; старий. *Есе вже н'їякый 'кабат, лиш 'уверечи го.*

ННІСЬКА [н:ис'ка], *присл.* Сьогодні. *'Н:ис'ка дуж'їу не' бу'де.*

НО¹, *спол., протист.* Але. *Кликали н'а на ви-чур'ниц'ї, но йа не' пуш'ла.* Див. ще **їйбо 1**.

НО², *част., підсил.* Ну. *Но пак шчо бы с' 'х'от'їла? Но, та кажи, куд'ї йдеи.*

НО³, *виг.* Уживається при висловленні захоочення, спонукання коней, волів до руху. *Но, в'д'г'в'!*

НОВАК, 'ка, ч., *астр.* Молодий місяць, молодик. *На нов'ак с'а година м'їн'айе.*

НОВ'ЕМБЕР, бра, ч. Листопад. *У нов'ембр'ї бы-вайе с'н'їх.* Пор. угор. november, лат. november т.с.

НОВ'ЕМБРОВІЙ, а, е. Листопадовий. *Нов'ембровий дин' сум'ний.*

НОВІНКА, *ы, жс.* 1. Зменш. до новина 'новина'. 2. Газета. *Мы нов'їнок не' ч'їтайеме, бо в них брешут.*

НОВОС'ЕЛИЦЯ [ново'селиц'а], і, *жс.* Вулиця чи район села з новозбудованими будинками. *У нас у с'їл'ї пр'от'али ну'ві 'вулиц'ї, та йе вже ново'селиц'ї.*

НОВАТА [новта], *ы, жс. муз.* 1. Мелодія, мотив. *Йа ис'у 'новту вже дис'чула.* 2. Народна пісня. *Зас'п'ївайме 'нашу 'новту.* Пор. угор. póta '(народна) пісня'.

НОВТАРЕСЬКИЙ [н'ов'тарес'кый], а, е, *заст. юрид.* Стосовний до **новтареш**. *Н'ов'тарес'с'ка служба.*

НОВТАРЕШ [н'ов'тареш], а, ч., *заст. 1. юрид.* Notarius. 2. Секретар сільської управи. Пор. угор. *zast. notarius, dial. notáros 'notarius'.*

НОГА, *ы, жс., анат.* Нога. ♦ **Ноги пуг себе** – накивати п'ятами. *А мы йак увид'їли пса, та 'ногы пуг себе.*

НОГАВИЦІ [нага'виц'ї], 'виц', *мн.* Штани. *Купила чулувікови ну'ві нага'виц'ї. ▲ Нага'виц'ї пр'їчїшн'ї – галіфе. Давно хл'отці вд'ївали на в'с'а то нага'виц'ї пр'їчїшн'ї.*

НОГАВИЦЯ [нага'виц'а], і, *жс.* Штанина. *Цил'ко роз'дер нага'виц'у.*

НОДВАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **м'бштити**.

НОЖИЩА [но'жишча], а, *жс., зневаж.* Те саме, що **лаб'єца**. *Не' 'ногы в' нийї, ц'їл'ї нож'ищї.*

НОЙО, *част., заст.* Те саме, що **айно**.

НО-НО! *виг., дит.* Вигук зі значенням заборони: не можна!

НОРА, *ы, жс.* 1. Нора. 2. Те саме, що **жіла 3.** *Із норы вода те'че – норит.*

НОРИТИ, 'рит, *недок.* Витікати з джерела (про воду). *У ко'лд'д'аз'ї в'ода норит' скоро.*

НОРОНЧИ [н'ор'нчї], у, *мн.; одн.* 'норонч, а, ч., *помолог., заст.* Апельсини (фрукти). *Давно 'нор'нчї лиш па'ны 'їли.* Пор. угор. *papánc т.с.*

НОСИСКО, а, ч., *зневаж.* Великий ніс. *Йдо'г с' тым но'сиском да'леко 'познати.* Див. ще **носіще**.

НОСИТИ, 'ношу, 'носиш, *недок.* 1. Носити. 2. Одягати. *Йа 'ис'у св'иту в'же да'вно 'ношу.*

НОСИТИСЯ [но'ситис'а], 'ношус'а, 'носис'а, *недок.* 1. Носитися. 2. Носити одяг, одягатися. *Ма-'р'їка с'а 'файно 'носит.* 3. 'носис'а. Мати добру якість, довго носитися (про одяг), бути носким. *Сис' 'реклик 'файно с'а 'носит.* 4. Їздити верхи (на коневі). *Д'їти с'а 'л'убл'ат но'сити на 'к'бн'ох.*

НОСИЩЕ [но'сишче], а, ч., *зневаж.* Те саме, що **носіско**.

НОСІЛНИК [но'с'їлник], а, ч. Той, що носить який-небудь вантаж, носильник. *Не' 'хочеш са'ма 'нести, та найди си но'с'їлника.* Див. ще **т'р'б'єгер**.

НОТА, *ы, жс., заст.* Шкільна оцінка. *При 'чехах учени'кам т'їсали 'ноты, 'майл'їтїна 'была вди'нищ'а.*

НОХУТЬ [н'охут'], 'нухт'а, ч. Ніготь. ♦ **Попрї нухт'у** – дуже скупю. *Ото 'дуже ску'пый 'д'їдо: уд'р'їзав ми соло'нины 'попрї нухт'у.*

НОЧОВ [н'оч'ов], *присл.* У нічну пору, вночі. *Но'ч'ов 'д'їву 'їн 'їчого са'муй ход'ити.* *Не' ходи, 'д'їво, 'но'ч'ов, бо и'че т'а ко'с' перестане.* Див. ще **п'ночї**.

НОША, 'нош'ї, *жс.* 1. Ноша. 2. Одяг; мода на одяг. *Давно в нас была не' та'ка 'ноша, ги т'їп'р.*

НУЛА, *ы, жс.* 1. Нуль. *Дот'їсав ну'лу.* Пор. угор. *nulla т.с.* 2. *перен.* Хто-небудь (що-небудь), хто (що) нічого не вартує. *Аж не' 'годен ис' за с'а по'стойати, та ты 'нула.*

НУЛАШКА, *ы, жс., кул.* Мука найвищого гатунку (найдрібнішого помолу). *Нулашка – 'майл'їтїна му'ка.* Пор. угор. *nullás (liszt) т.с.* Див. ще **грїз'овка**.

НУМЕРО, а, с. Номер, число. *У нас 'нумеро 'хы'жї 'дис'ат'.*

НУМЕРОВАНС [нумерован'е], а, с. Проставлення номерів. *Нумерован'е бер'євн у 'бокорови.* Пор. **нумеровати**.

НУМЕРОВАНЫЙ, а, с. Який має номер. *Ти-'п'ир у се'л'ї в'с'ї хы'жї нумерован'ї.*

НУМЕРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *недок.* Проставляти номери. *Нумеру'їют 'міхы, куй в'єзут мн'б'єуй 'чїл'ади.*

НУРМАЛНЫЙ, а, с. Нормальний. *Нур'малный чулу'вік.*

НУРМАЛНО, *присл.* Нормально. *Сїди нур-'мално.*

НУЧ, 'ночі, *жс.* Ніч. **Д'обру нуч!** – на добраніч. *Дай, 'Боже, 'д'обру нуч!* (при прощанні вночі).

НУЧНИК, 'ка, ч. Той, хто блукає вночі. *Тот нуч'ник 'в'їчно 'ходит' 'ноночи.*

НЮЗДРІТИ [н'юз'др'їти], 'р'у, 'риш, *недок.* Нюхати. *Ш'чо, 'Петре, н'юз'дрїш, и'чо на т'а па'хне?* Див. ще **нюхрїти**.

НЮРЬКА [н'ур'ка], *ы, жс., зневаж.* Жін. до ш'ор'яник.

НЮРЯНИК [н'ур'аник], а, ч., *зневаж.* Особа чоловічої статі, яка довго що-небудь вищукує без помітних результатів. *Не' з'найу, и'чо тот 'н'ур'аник и'чус' 'ис'кат та 'ис'кат по хы'ж'ах.*

НЮРЯТИ [н'ур'ати], айу, аш (айеш), *док.* Шукати що-небудь довго й майже безрезультатно. *Ц'ї-'льїй дин' и'чус' 'н'ур'ав, а и'чо 'ис'кав, йа не' з'найу.*

НЮХРІТИ [н'ухр'їти], 'р'у, 'риш, *недок.* Винюхувати (про собаку і рідше про людину). *Н'ухрїт, ги п'єс.* Див. ще **нюздрїти**.

НЯВКАНС [н'авкан'е], а, с. 1. Нявкання (переважно котів). 2. *перен., зневаж.* Набридання з різними проханнями. *Ут'в'ого, 'Йурику, 'н'авкан'а в'же н'а голо'ва бо'лит.* Пор. **нявкати**.

НЯВКАТИ [н'авкати], *недок.* 1. ат (айе). Нявкати (переважно про котів). *'Н'авкаїут 'коти.* 2. айу, аш (айеш), *перен., зневаж.* Набридати з різними проханнями. *Не' 'н'авкаї ми, хл'опче, бо в'же с'наду'їїв.* Див. ще **нявконіти**, **нявчіти**.

НЯВКЛІВЫЙ [н'авк'лівый], а, с. Набридливий. *'Н'авк'ліва д'їтина.*

НЯВКОНІТИ [н'авкун'їти], 'нит, *недок.* 1. Довго нявкати (про котів). *Ба и'чо кут 'н'авко'нит?*

2. *перен., зневаж.* Довго капризувати (про дитину). *Не н'авкош*, *Мар'ічко*, *ай'бавс'а*.

НЯВКОШ [н'авкош], а, ч., *зневаж.* Набридливий хлопчик. *Муй малый такий н'авкош!*

НЯВКОШКА [н'авкошка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до *нявкош*.

НЯВЧІТИ [н'авчїти], чу, чиш, *недок.* Те саме, що *нявкати 1, 2*.

НЯМЕШ [н'аміш], а, ч., *заст.* Великий землевласник; дворянин; багата людина. *Ци'т'аміш, куй ти с'а всрав'н'аміш?* (грубий жарт). Пор. угор. *petes* 'благородний, дворянський; землевласник'.

НЯМЕШКА [н'амішка], ы, ж. 1. *заст.* Жін. до *нямеш*. 2. *перен., зневаж.* Вибаглива жінка. *Йа-ка ми'н'амішка, не буде хут'-шчо'їїсти*.

НЯНЬКО [н'ан'ко], а, ч. Ласк. до *няньо*. *Муй н'ан'ко був тогды бїровом*.

НЯНЬКУВ [н'ан'кув], кова, ково. Батьків, татів. *Н'ан'ково'поле*. Див. ще *нянїов*.

НЯНЬО [н'ано], а, ч., *рїдк.* Батько, тато. *Йа-кий'н'ан'о, такий'сын*.

НЯНІОВ [н'ан'ув], н'ова, н'ово. Те саме, що *нянїкув*.

НЯ-НЯ! [н'а-н'а!]. Вигук, яким підкликають корову, теля.

НЯНІЯКА [н'ан'ака], ы, ж., *дит.* Корова.

НЯРКА [н'ар'іка], ы, ж. Літня кухня. *Учинивим'н'ар'іку, та варїме в н'уй'ул'їт'ї*. Пор. угор. *nyárgonyha* т.с.

НЯРЬОВАНЄ [н'ар'ован'є], а, с. Виграш. *Ми-н'ї'с'ого н'ар'ован'а н'їч*. Пор. *нярьовати*.

НЯРЬОВАНІЙ [н'ар'ований], а, е. Виграний. *Н'ар'ован'ї'дрїші*.

НЯРЬОВАТИ [н'ар'овати], р'уйу, р'уйеш, *док.* Виграти, одержати вигоду; узяти верх над ким-небудь. *Ты все хочеш н'ар'овати. Йа н'ар'овала Мар'іку*. Пор. угор. *nyer* т.с.

О

О-, *преф.*, див. також *у-*.

ОБ-, *преф.*, див. також *уб-*.

ОБА, *обох, числ., мн.* Обидва. *Оба сынї'кїс'ат*. Див. ще *обадва, обає*.

ОБАДВА, *обох, числ., мн.* Те саме, що *обá*. *Його'обадва'хлїпчuky вжє'рїбл'ат*.

ОБАЄ [обайє], *обох, числ., мн.* Те саме, що *обá*. *Спершю'обаїє'с'ме'ходїши'дї'однїї'д'ївкы*.

ОБАПУЛ, *пола, ч., частїше* обпалы, *у, мн.* Одна з двох крайніх (напівкруглих з одного боку) дошок із розпиленої колоди. *Обапалы'дїбр'ї'лиш'на'бїднїй'паланок'вад'на'дрь'ва*.

ОБДАРІТИ див. *обдárьовати*.

ОБДÁРЬОВАТИ [о(о',у)бдар'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ОБДАРІТИ** [о(о',у)бдарити], р'у, рїш, *док.* Надїлити кого-небудь ларами, подарунками. *О(о',у)бдар'овала нас'банка, їзакї'їжїла, в'с'акыли'дарунками*.

ОБЕРНУТИ див. *обертати*.

ОБÉРНУТИЙ [о(о',у,в)бернутый], а, е. 1. Повернутий. *О(о',у,в)бернутый'задом'навперед'вус*. 2. Перевернутий. *О(о',у,в)бернута'отава*.

ОБÉРТАНИЙ [о(о',у,в)бертаний], а, е. 1. Такий, якого повертали. *Олекса вжє'раз'быв'о(о',у)бертаний'мїлїц'їйу, бо не мав'документу*. 2. Такий, якого перевертали. *О(о',у,в)бертанє'с'їно*.

ОБЕРТАТИ [о(о',у,в)бер'тати], тайу, о(о',у,в)берташ (тайеш), **ОБЕРНУТИ** [о(о',у,в)бернути], берну, бернеш, *док.* 1. Повернути. *Убер'тай'вуз, бо вер'тайемєс'а'дїму*. 2. Перевернути. *Убернулам'у'першїй'раз'отаву, та най'сохне*.

ОБЕРТАТИСЯ [о(о',у,в)бер'татис'а], тайус'а, бертас'а (тайєс'а), *недок.*, **ОБЕРНУТИСЯ** [о(о',у,в)бернутис'а], бернус'а, бернес'а, *док.* 1. Повернутися. *Не'вер'тайєс'а, бо'задар'будєш'ходїти, не'пошчас'їтї'ти*. 2. Перевернутися. *Убернїє'а'на'другїй'бук, бо'хрãтиш*.

ОБЕССÉБИТИ [о(о',у,в)бе'с:ебити], било, *без-ос.*, *док.* Втратити пам'ять. *Обє'с:ебило'го. Ци'тебе'вбє'с:ебило, шчо'не'рузумїєс'а, шчо'с'тїбїв?*

ОБЗЕРЫ, *у, мн.* Оглядини. *Былїс'ме'до'мїлїдїц'ї'на'обзєры*. Див. ще *убзур*.

ОБЗІРАНС [о(у,в)бзиран'є], а, с. Оглядання, огляд. *Доста'ти'того'вбзиран'а, пїд'гєт*. Пор. *убзирати*.

ОБЗІРАНИЙ [о(у,в)бзираний], а, е. Оглянутий. *Сис'бит'їжч'ак'убзираний'дохтором. Ис'а'вуйц'а'вжє'вбзїрана, да'вай'друзу*.

ОБЗИРАТИ [о(у,в)бзи'рати], райу, зираш (райеш), *недок.*, **ОБЗИРНУТИ** [о(у,в)бзирнути], ну, неш, *док.* 1. Оглядати, озирати. *Не'вбзїрай'ты'тул'ко'тот'хл'їб, ай'ку'нуй. Они'дївго'вбзїрали'шту'хыжє*. 2. Терпіти кого-небудь. *Она'не'хїт'їла'д'їда'дївго'вбзїрати, їй'лиш'їс'го'таз'дуство'было'т'реба*.

ОБЗИРАТИСЯ [о(у,в)бзи'ратис'а], райус'а, зирас'а (райєс'а), *недок.*, **ОБЗИРНУТИСЯ** [(о(у,в)бзирнутис'а], нус'а, нес'а, *док.* Оглядатися, озиратися. *Петрику, не'вбзїрайєс'а'тул'ко, ай'пїд'май'єкоро. Хлїпчик'с'а'вбзїрав, цї'їде'за'ним'пєс*.

ОБЗИРНУТИ див. *обзирати*.

ОБЗИРНУТИСЯ див. *обзиратися*.

ОБЗУР [(о(у,в)бзур], зїру, ч., *військ.* Медичний огляд новобранців перед відправкою до війська. *На'взур'кїкали'хлїпц'у'кажє'жого'года'за'пар'їдоу'до'армїї*.

ОБИДА [ò(ò',y,v)би'да], ы, жс. Образа; кривда.
!Майу на Цил'а ð'би'ду.

ОБИДИТИ *див. обижати.*

ОБИДИТИСЯ *див. обижатися.*

ОБИДНО [ò(ò',y,v)би'дно], *присл.* Образливо.
А ми'н'і так о'би'дно стало.

ОБИЖАТИ [ò(ò',y,v)би'жати], 'жайу, 'би'жаш (жайеш), *недок.*, **ОБИДИТИ** [ò(ò',y,v)би'дити, в'би'дити], 'би'жу, 'би'диш, *док.* 1. Ображати; кривдити. *Не^в би'жай д'ітвака.*

ОБИЖАТИСЯ [ò(ò',y,v)би'жатис'а], 'жайус'а, о(ò',y,v)би'жас':а (жайес':а), *недок.*, **ОБИДИТИСЯ** [ò(ò',y,v)би'дитис'а], жус'а, дис':а, *док.* Ображатися. *О'би'дивс'а на н'а кум.*

ОБИЖЕННИЙ [ò(ò',y,v)би'женный], а, е. Ображений; скривджений. *Іа в'би'женный на де'фектура.* *О'би'женный ву'ч'ом д'ітвак.*

ОБИ¹ *див. абы¹.*

ОБИ² *див. абы².*

ОБИБРАННИЙ [о(ò',y,v)быб'ранный], а, е. Обібраний.

ОБИБРАТИ [о(ò',y,v)быб'рати], 'б:еру, б:ереш, *док.* Обібрати.

ОБИГНАНИЙ [о(ò',y,v)быг'нанный], а, е. Обігнаний.

ОБИГНАТИ [о(ò',y,v)быг'нати], 'бжену, 'бженеш, *док.* Обігнати.

ОБИГНУТИ [о(ò',y,v)быг'нути], 'быгну, 'быгнеш, *док.* Обігнути.

ОБИГНУТЫЙ [о(ò',y,v)быг'нутый], а, е. Обігнутый.

ОБИЗВАНИЙ [о(ò',y,v)быз'ванный], а, е. Обізваний.

ОБИЗВАТИ [о(ò',y,v)быз'вати], 'вайу, 'зываш (вайеш), *док.* Обізвати.

ОБИЙДЕННИЙ [о(ò',y,v)бийденный], а, е. 1. Обійдений. *О(у,)бийдене кір'ітовом'поле.* 2. Залишений. *'Тул'ко в'т'ойі'д'івки'было'х'л'о'ц'у, а'в'сталас'а'в'бийденув.* 3. Доглянутый. *'Моя'корова'вже'в'бийдена, може'л'ігати'спати.*

ОБИЙМАНИЙ [о(ò',y,v)бийманный], а, е. Обійманий.

ОБИЙМАТИ [о(ò',y,v)бий'мати], 'майу, 'биймаш (майеш), *док.*, **ОБИЯТИ** [о(ò',y,v)бийяти], 'бийму, 'биймеш, *док.* Обіймати.

ОБИЙНЯТЫЙ [о(ò',y,v)бийн'атый], а, е. Обійнятый.

ОБИЙСТЯ [о(ò',y,v)бийс'ц'а], а, с., *рідк.* Те саме, що **убшарс**.

ОБИЙСЬКАНИЙ [о(ò',y,v)бийс'канный], а, е. 1. Обшуканий. *О(у,)бийс'кана'вс'а'х'ы'жа, а'н'іч'ис'ме'не^в'найшла.* 2. Старанно оглянутый (про волосяний покрив голови). *О(у,)бийс'кана'голо'ва.*

ОБИЙСЬКАТИ [о(ò',y,v)бийс'кати], 'кайу, 'бийс'каш (кайеш), *док.* 1. Обшукати. *Обийс'калам'ус'і'жебы, а'з'р'оши'м'не^в'найшла.* 2. Старанно оглянути волосяний покрив голови. *О(у,)бийс'кайу'му'д'о'л'ову, ци'не^в'іе'гнит.* Пор. **иськати**.

ОБИЙСЬКАТИСЯ [о(ò',y,v)бийс'катис'а], 'кайус'а, 'бийс'кас':а (кайес':а), *док.* 1. Обшукатися. *О(у,)бийс'каламс'а'вс'уды, а'з'р'оши'м'не^в'найшла.* 2. Старанно оглянути волосяний покрив власної голови. *'Мушу'с'а'о(у,)бийс'кати, ци'не^в'іе'в'н'а'гнит, бо'шчо'с'н'а'свербит'голо'ва.* Пор. **иськати**.

ОБИЙТИ [о(ò',y,v)бий'ти], 'бийду, 'бийдеш, *док.* Обійти. *!Л'ітше'в'бий'ди'б'ду.*

ОБИЙТИСЯ [о(ò',y,v)бий'тис'а], 'бийдус'а, 'бийдес':а, *док.* Те саме, що **зайтіся**¹.

ОБИКЛАДЕНИЙ [о(ò',y,v)бык'ладенный], а, е. Обікладений.

ОБИКЛАСТИ [о(ò',y,v)бык'ласти], 'ладу, 'деш, *док.* Обікласти.

ОБИКО *див. абыко.*

ОБИКРАДЕНИЙ [о(ò',y,v)бык'раденый], а, е. Обікрадений.

ОБИКРАСТИ [о(ò',y,v)бык'расти], 'раду, 'деш, *док.* Обікрасти.

ОБИЛЛЯТИ [о(ò',y,v)был'яти], 'был':у, 'был':еш, *док.* Обілляти (про рідину). Пор. **ляяти**.

ОБИЛЛЯТЫЙ [о(ò',y,v)был'атый], а, е. Обіллятий.

ОБИРВАНИЙ [о(ò',y,v)быр'ванный], а, е. Обірваний. *Див. ще обырватый.*

ОБИРВАТИ [о(ò',y,v)быр'вати], 'бырву, 'бырвеш, *док.* Обірвати.

ОБИРВАТЫЙ [о(ò',y,v)быр'ватый], а, е. Те саме, що **обырванный**.

ОБИСТАНИЙ [о(ò',y,v)быстаный], а, е. Обступлений, оточений. *Обыстаный'з'у'с'іх'б'о'ку'з'л'о'д'і'и'не^в'муг'ут'ікнути.*

ОБИСТАТИ [о(ò',y,v)быс'тати], 'тану, 'танеш, *док.* Обступити. *О(у,)быс'тали'го'вс'і'та'слухайут, іак'бреше.*

ОБИСЦЯНИЙ [о(ò',y,v)быс'ц'анный], а, е. Який став мокрим від власної сечі. *О(у,)быс'ц'ана'д'ітина.* *Див. ще обпішаний, обсіканный 1; попішаний, посіканный 1, пусцяный, сікляпный.*

ОБЫСЦЯТИ [о(ò',y,v)быс'ц'ати], 'бышчу, бышчиш, *док.* Обмочувати сечю. *О(у,)быс'ц'авим'си'на'га'ви'ц'і.* *Див. ще обпішати, обсікати 1, попішати, посікати 1, пусцяти.* Пор. **сцяти**.

ОБЫСЦЯТИСЯ [о(ò',y,v)быс'ц'атис'а], 'бышчус'а, 'бышчис':а, *док.* Обмочитися власною сечю. *О(у,)быс'ц'авс'а'д'ідо.* *Див. ще обпішатися, обсікатися 1, попішатися, посікатися 1, пусцятися.* Пор. **сцяти**.

ОБЫТЕРТИ [о(о^у,в)бытерти], тру, треш, *док.* Обтерти, обітерти.

ОБЫТЕРТЫЙ [о(о^у,в)бытертый], а, е. Обітертий.

ОБЫТЯТИ [о(о^у,в)быт'ати], бытну, бытнеш, *док.* Обрізати. *О(у)быт'ав на циркули перст.*

ОБЫТЯТЫЙ [о(о^у,в)быт'атый], а, е. Обрізаний. *О(у)быт'ата йаблун'а.*

ОБЫЧАЙ, а, ч. Звичай. *Не^еіе в нас такого обычая, абы су'с'ід ут су'с'іда крав.*

ОБЫЧАЙНИЙ [о(о^у,в)бычайний], а, е. Який дотримується звичаїв; культурний. *О(у)бычайна жо'на.*

ОБЫЧАЙНО [о(о^у,в)бычайно], *присл.* Як велить звичай; культурно. *Л'ітше вбычайно ъжити, ги в'без'р'ади.*

ОБЫЧНЫЙ [о(о^у,в)бычный], а, е. Звичайний; звичний. *О(о^у,в)бычна робота.*

ОБЫЧНО [о(о^у,в)бычно], *присл.* Звичайно, звично. *На свал'бі в мол'додц'і обычно дві ку'мы тай дві оруж'кы.*

ОБЫЯТИ *див.* обыймати.

ОБІ [о(о^у,в)бі], о(о^у,в)бох, *числ.* Обидві. *Убі м'ойі д'і'вкы с'а'файно уд'али.*

ОБИРУЧНЫЙ [о(о^у,в)біручный], а, е. Який має дві ручки (про інструмент). ▲ **О(о^у,в)біручний нуш** – струг у вигляді спеціального ножа з двома ручками (для обох рук). *О(о^у)біручным ножом те'сали дра'нці'і ават'хут'ичо'чине.*

ОБЛЕЧАТИ [о(о^у,в)блечати], чайу, лечаш (чайеш), *недок.*, **ОБЛЕЧИ** [о(о^у,в)блечи], чу, чеш, *док.*, *рідк.* Те саме, що **одівати**. *О'блечи д'і'тину, бо замерзне.* Антонім **розблечати**.

ОБЛЕЧАТИСЯ [о(о^у,в)блечатис'а], чайус'а, лечас'а (чайес'а), *недок.*, **ОБЛЕЧИСЯ** [о(о^у,в)блечис'а], чус'а, чес'а, *док.*, *рідк.* Те саме, що **одіватися**. *О'блечи'а л'ітше, бо студено.* Антонім **розблечатися**.

ОБЛЕЧЕНЫЙ [о(о^у,в)блеченый], а, е, *рідк.* Те саме, що **одітый**. Антонім **розблеченый**.

ОБОЙЧКО [о(о^у,в)б'ойчко], *невідм.*, *числ. зб.*, *пестл.* Обое. *Обойчко м'ойых унуку были нын'і у церкви. Она'файно в'д'ват об'ойчко с'воих д'і'во'чок.*

ОБОЛОК, а, ч. Вікно. *Так'ийіс', ги'облок: н'і вон н'і в'хыжи. Стуййи, ги'облок.*

ОБОЛОКНУТИ [у(в)бол'окнути] і **ОБОЛОКТИ** [у(в)бол'ок'ти], ну, неш, *док.* ◆ **У(в)бол'окнути очі** – затьмарити зір. *Уболокло йуй'очі, та ни'вид'іла, ичо'йуй'дали.*

ОБРАЗ [образ(с)], за, ч. І. Обличчя, лице. *Унав'т'янный, та'здер'у'с'ый'обрас.* *Див.* ще **тварь**. 2. Зображення святого; ікона. *Тад'не'покладу'та за'образ, ай'мусши'робити.*

ОБРАЗЧИК [обрашчик], а, ч. 1. Фотокартка. *'Обрашчики в'рамц'і вже п'ожув'т'іли.* *Див.* ще **финкйи**. 2. Картинка, малюнок. *Ба'што'вто'в'т'а за'обрашчик'у'к'нис'ч'і'?*

ОБСИКАНЫЙ [о(о^у,в)п'сиканый], а, е. 1. Те саме, що **обсыцяный**. 2. Облитий рідиною із шланга, трубки і под. *О(у)п'сиканый иш'ланга'фундамент.*

ОБСИКАТИ *див.* обсыковати.

ОБСИКАТИ *див.* обсыковати.

ОБСИКАТИСЯ *див.* обсыковатися.

ОБСИКАТИСЯ *див.* обсыковатися.

ОБСИКОВАТИ [о(о^у,в)п'сиковати], куйу, куйеш і **ОБСИКАТИ** [о(о^у,в)п'сикати], кайу, сикаш (кайеш), *недок.*, **ОБСИКАТИ** [о(о^у,в)п'сикати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Те саме, що **обсыцяти**. *Д'і'до'о(у)п'сикав'си'наг'виц'і.* 2. Обливати рідиною з трубки, шланга і под. *О(у)п'сикав'із'шланга'д'і'тину.* *Пор.* сикати.

ОБСИКОВАТИСЯ [о(о^у,в)п'сиковатис'а], куйус'а, куйес'а і **ОБСИКАТИСЯ** [о(о^у,в)п'сикатис'а], кайус'а, сикас'а (кайес'а), *недок.*, **ОБСИКАТИСЯ** [о(о^у,в)п'сикатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Те саме, що **обсыцятися**. *Д'і'тна'п'остудилас'а'та'о(у)п'сикуйес'а.* 2. Облитися рідиною з трубки, шланга і под. *Куй'пол:и'вайеш'иш'ланга'мусис'а'о(у)п'сикати.* *Див.* ще **поси'к'атися**.

ОБУВ [обув], и, ж., зб. Взуття. *Куй'не^еіе'д'обруй'і'обуви, та'не^еіе'й'з'д'бр'ов'а.* *Див.* ще **обуг**, **обуте**.

ОБУВАНЕ [о(о^у,в)буван'е], а, с. Взування. *Д'овге'т'вое'в'буван'е!*

ОБУВАТИ [о(о^у,в)бувати], вайу, буваш (вайеш), *недок.*, **ОБУТИ** [о(о^у,в)бути], буйу, буйеш, *док.* Взувати. *Убуй'ну'в'ч'іжмы, бо'морос.* ◆ **Убути пис'і'постолы** – зрадити в подружньому житті, скочити в гречку. *Йура'убув'пис'і'постолы, та'жо'на'го'лишила.*

ОБУВАТИСЯ [о(о^у,в)буватис'а], вайус'а, бувас'а (вайес'а), *недок.*, **ОБУТИСЯ** [о(о^у,в)буватис'а], буйус'а, буйес'а, *док.* Взуватися. *У'же'йду, лши'убуйус'а.*

ОБУГ [обуг(х)], гу, ч., зб. Те саме, що **обув**. *Не^еіе'в'н'а'д'оброго'обугу, а'туй'зі'ма.*

ОБУТЕ [обут'е], т'а, с., зб. Те саме, що **обув**.

ОБУТИ *див.* обувати.

ОБУТИСЯ *див.* обуватися.

ОБУТЫЙ [убутый], а, е. Узутий. *Убутый'у'нид'іл'ашн'і'топ'анкы.*

ОБХОЖОВАТИ [оп'хожовати], оп'х'ожуйу, оп'х'ожуйеш, *недок.* 1. Обходити. *На'п'уночи'вс'і'с'ме'йшли, оп'хожовали'манас'тыр'.* 2. Доглядати. *Ни'віска'д'уже'д'обре'оп'х'ожуйе'стару.*

ОБШИВКИ [опшивки]. Барки. ◆ **Брати (вз'ати, в'х'опити)** за **опшивки** – Хапати за груди під

час сварки, бійки, брати за барки. *Йак т'а вз'му, не^мборе, за'опишквы, та ко'нціц' ти!*

ОВАД [овад(т)], да, ч., ент. Гедзь золотоокий (Chrysops relictus). *!Овады у с'пеку д'уже ку'сливі.*

ОВУН [о(у)вун, в:ун], його, до 'н'ого, ч., **ОНА́**, ййй, до 'нийй, ж., **ОНО́**, його, до 'н'ого, с., **ОНИ́**, ййх, до них, мн., *займ. особ.* Він, вона, воно, вони. *Увун зарас п'риїде. Оно вже с'ыте. Они спл'ат. Олекса йшов с'перед нив.* ♦ **Не^м по 'н'ому (не^м по н'уй)** – проти нього (неї). *!Дуже т'аш'кый чулу'вік: йак говориш не^м по 'н'ому, та вже б'да.*

ОГЕ́НЬ [о(о',у,в)г'ин'], о(о',у,в)г'н'а, ч. Вогонь. ♦ **Нак'ласти вгн'а (вгнн')** – розпалити вогонь. *Треба нак'ласти вгн'а, бо студено.*

ОГНИКУ, у, мн., бот. 1. Кульбаба лікарська (Taraxacum officinale). 2. рідк. Нечуйвітер волохатий (Hieracium villosum).

ОГНИСКО, а, ч. Збільш. до **огень**. *Та'кыйіс' огниско нак'лав, шчо 'може с'а ко'нціц'а й'мити.*

ОГНИЧИТИ, чу, чиш, *недок.* Підтримувати вогонь у плиті (печі). *!Шчо огничиш, куй і так 'тепло?*

ОГОЛОША́ТИСЯ [оголош'атис'а], 'шайус'а, 'лошас'а (шайес'а), *недок.* Відзиватися, озиватися. *!Зашчо не^м оголошас'а, куй на т'а к'личу?*

ОГОЛОШКЫ, шок, мн., ент., *церк.* Оголошення в церкві про пари, які планують вступити до шлюбу. *!С'д'ій н'ід 'іл'і 'было м'ного 'оголошок.*

ОГРЫЗКЫ, зку, мн.; *одн.* 'огрызок', *з*ка, ч. Їжа, що залишилася від весілля або якогось великого частування. *!Огрызкы с'а вст'айут ут с'вал'бы, вад'й'а'к'д'ійіс' гост'ины.*

ОГУРКЫ [огуркы], рку, мн., бот. Огірки (Cucumis sativus).

ОГУРОК [огурок], рка, ч. Огірок (плід). *Диви, й'а'кый великий 'урус 'огурок.*

ОГУРЧІ́НЕ [огурч'ін'е], а, с., зб. Гудиння огірків. *Огурч'ін'е 'уросло велике, а 'огуркы пуд ним слабі.*

ОДЭ́Н, од'ного, ч.; **ОДНА́**, бд'ноїй, ж.; **ОДНО́**, од'ного, с. **ОДНЫ́**, од'ных, мн. 1. числ., кільк. Один. *Купилам о'ден хл'ін.* 2. *займ. неозн.* Якийсь. *Прийшов до нас оден чулу'вік ко'р'ову куп'овати.* 3. *займ. озн.* Сам. Куй прийшла м'ліц'й'а, йа 'была одна в 'хыжи. ♦ **Од'но скло** – суцільна гладка поверхня значної площі (вода, лід і под.). *Та'кый ул'ав дошч, шчо 'вулиц'а 'была од'но скло.*

ОДЕНЕ́ЦЬ [о(о',у,в)де'ниц'], нц'а, ч. Єдиний син у сім'ї. *З оде'нц'ам жу'н'і бы'вае 'т'ашко 'жыти.*

ОДЕНІ́ЦЯ [о(о',у,в)де'ниц'а], і, ж. Жін. до **оденець**.

ОДЕННА́ДЦЯТКА [оде'н:ац':атка], ы, ж., спорт. Одинадцятиметровий штрафний удар у футболі. *З оде'н:ац':аткы не^м 'коже з'ый 'може 'дати гол.* Пор. *чес.* jedenáctka т.с.

ОДЕННАЦЯТЬГУ́ДНЫЙ [оде'н:ац':і:т'гуд-н'ый], а, е. Одинадцятирічний. *Оде'н:ац':іт'гудн'ый хл'отц'.*

ОДЕ́ЧКЫ, присл. Ось тут. *!Одечкы твуй кле-пач.*

ОДІ́ВАНЕ [о(у,в)д'іван'е], а, с. 1. Просовування нитки дроту і под. через отвір. *Уд'іван'е 'ниткы в иглу.* 2. Одягання. *Т'аш'ке в стар'ого чулу'віка в'д'іван'е.* Див. ще **убіранс**. Антонім **роздіванс**. Пор. **одівати**.

ОДІ́ВАНЫЙ [о(у,в)д'іваный], а, е. 1. Просовуваний через отвір (про нитку, дріт і под.). *Уд'івана в иглу нитка.* 2. Такий, якого одягають. *!Файно в'д'івана д'ітина.* Див. ще **убіраный 2**.

ОДІ́ВАТИ [о(у,в)д'івати], 'вайу, 'д'іваш (вайеш), *недок.*, **ОДІ́ТИ** [о(у,в)д'іти], 'д'іну, 'д'інеш, *док.* 1. Протягувати нитку, дріт і под. через отвір. *Уд'ін'те ми нитку в иглу, бо не^м 'вижу.* 2. Одягати. *Че'кай, най уд'іну д'ітину.* Див. ще **облечі́**, **убіра́ти 2**.

ОДІ́ВА́ТИСЯ [о(у,в)д'івати], 'вайус'а, 'д'івас'а (вайес'а), *недок.*, **ОДІ́ТИСЯ** [о(у,в)д'іватис'а], 'д'інус'а, 'д'інес'а, *док.* 1. Просовуватися через отвір. *Сис' друт не^м в'д'івац':а у вту 'д'іручку.* 2. Одягатися. *Зарас'а в'д'іну, та йде'ме гет.* Див. ще **облечі́ся**, **убіра́тися**.

О́ДІЖ [од'іж(ш)], 'од'іжи і одежи, ж. Одяг. *Не'йе в н'а 'д'обруйі з'м'ушн'уйі 'одежи.* Див. ще **рянде 1**, **цуре 1**.

ОДІ́ТИ *див.* одівати.

ОДІ́ТИСЯ *див.* одіватися.

ОДІ́ТЫЙ [о(у,в)д'ітый], а, е. 1. Засилений через отвір (про нитку, дріт і под.). *Уд'іта в иглу нитка.* 2. Одягнутий. *Уд'ітый у 'кабат учитил'.* Див. ще **ублечены́й**, **убра́тый**.

ОДНА́ *див.* оден.

ОДНА́КЫЙ, а, е. Однаковий. *Однакый у нас 'реклик.*

ОДНА́КО, присл. Одаково. *Близ'н'ата с'а 'н'ос'ат од'нако.*

ОДНЫ́ *див.* оден.

ОДНО́ *див.* оден.

ОДНО́Д [о(у,в)дно], присл. Однаково. *Мин'і в'дно, ци ты мене 'в'ажаш (в'ажайеш), ци н'іт.*

ОДНОГО́ДКА [одно'готка], ы, ж. Жін. до **одног'одок**.

ОДНОГО́ДОК, 'готка, ч. Те саме, що **версник**.

ОДНО́СТАННЫ́Й [од'ностан'ый], а, е. Суцільний, нероз'єднаний. *Од'ностан'ый шор хыж на 'нашуй' вулицы.*

ОДНО́СТАНЬ [од'ностан'], присл. Нероздільно, нероз'єдноно. *Коли 'п'ол'ут 'поле, та стайут 'жоны од'ностан', 'а'бы н'іч не^м 'пр'опус'тити. !Чилад'из 'церквы йде од'ностан'.*

ОДПУСК [одпукск], а, ч. Відпустка. *Дали ми одпукск на тыжжін'.*

ОДПУСТ [одпукст], а, ч., церк. Хресний похід до якого-небудь церковного храму на престольне свято. *У ис'у нид'іл'у йдеме на одпукст до Салдобоша.* Див. ще **проща**.

ОЖИЦЯ [о(о',у,в)жиц'а], і, ж. Ложка. *Май давно чили диривл'аными вжиц'ами.* ▲ **Велика вжиц'а** – те саме, що **лійка**. *Великув ожиц'ув спілайут сербанку.*

ОЖИШНИК [о(о',у,в)жишник], а, ч. Начиння у вигляді корзинки або полички з дірками для складання і зберігання ложок. *Поклади ожиц'и в ожишник.*

ОЖУГ [оджуг(х)], ожога, ч., заст. Жердина, на якій носили на плечі до річки білизну прати. *Бери, Анц'о, обжух та неси на п'отку р'анд'е прати.*

ОЗИМКОВИЦЯ [о'зимковиц'а], і, ж. Корова, яка не дала приплоду протягом року. *Мусиме продати корову, бо стала озимковиц'ув.*

ОКАСТЫЙ, а, е. Те саме, що **білбаковатый**.

ОКІДЬ [окід'(т')], океди, ж., метеор. Сніг на гілках дерев. *Така окід', шчо д'ерева ни бірують удержати.*

ОКОЛАРІЇ [околар'ііи], р'ій, мн. Окуляри. *Треба ми купити нуві околар'ііи.* Див. ще **очки**.

ОКОЛО, присл. 1. По колу, кругом, довкола. *Обыйди город'около, бо чинак по подкал'ас'а.* 2. Близько, майже. *Увун купив около двох митру'с'іна.*

ОКОСТВО, а, с. Підступність, потаємність, хитрість. *Окоства в чийи доста!*

ОКОШНЫЙ, а, е. Підступний, потаємний, хитрий. *Окошина жо'на.* Пор. угор. okos 'розумний; розумник'.

ОКОШНО Присл. до **окошный**. *Так окошно пудыйшов з-зад мене, шчо йа й не' вчула.*

ОКРЕМ, прийм. Окрім. *Окрем мене, в нас было шче троје д'іти.*

ОКРЕМЕ [о'(у,в)креме], присл. Окремо. *Мы лиш не'давно зачали жити вкреме уд старых.*

ОКРЕМІШНЬИЙ [о'(у,в)кремішн'ий], а, е. Окремішний. *У нас ст'отини вкремішн'и ут старых.*

ОКТОВБЕР [ок'т'овбер], бра, ч. Жовтень. В ок'т'овбер'і достигають зм'ушин'и йаблыка. Пор. угор. október, лат. october т.с.

ОКТОВБРОВЫЙ [ок'т'овбровый], а, е. *Окт'овбровый дин'у нас шче теплый.*

ОКУСТЬ [окус'ц'], окости, ж. Тазові кістки разом з м'ясом. *З окости добрый левши.*

ОЛЕКСА, ы, ч. Олексій. ▲ **Теплый Олекса**, церк. – християнське свято на честь преподобного Олексія (30 березня). *На Теплого Олексы вже доста тепло, ци'бул'і садилме.*

ОЛЕКСИК, а, ч. Зменш.-пестл. до **Олекса**.

ОЛЕКСІХА [Олик'сіхха], ы, ж. Дружина Олекси.

ОЛЕНЯЧЫЙ [олін'ачый], а, е. Оленячий.

ОЛОВО, а, с., хім. Свинець. *Давно з олова хл'отц'и чили жу'євоины.*

ОЛОЯНИТИ [олойанити], н'у, ниш, недок. Заправляти їжу олією. *Нашчо ми олойаниш пасул'і?*

ОЛОЯНЫЙ [олояный], а, е. Заправлений олією. *Олойана р'іпа.*

ОЛУЙ [о(у,в)луй], л'ойу, ч. Олія соняшникова. *Йди на вууй. Купилам олоїу. Улуй подорожав.*

ОМАХ, а, ч., анат., вульг. Те саме, що **п'ца**.

ОНА див. **овун**.

ОНАДТИ [о(о',у,в)над'іти], д'ійу, д'ійеш і **ОНАДЖИТИ** [о(о',у,в)на'жити], жу, жиш, недок. Рубити що-небудь. *Шчо она'жиш?*

ОНАДЖИТИ див. **онадіти**.

ОНИ див. **овун**.

ОНО див. **овун**.

ОПАЙЧИНА, ы, ж., лісор., заст. Кермо плоту сплавного лісу. *Опайчина – ото г'бы корман' на б'окорови.* **Метати опайчип'ов**, лісор., заст. – керувати плотом сплавного лісу за допомогою спеціального весла.

ОПАЛАТИ [о(о',у,в)палати], л'айу, л'алаш (лаїеш), недок. Віяти зерно. *Зерно впа'лайут, а'бы в н'ому не' было по'ловы, л'ор'оху.*

ОПАСНЫЙ, а, е. Небезпечний. *У н'ого дуже опасна р'обота.*

ОПАСНО, присл. Небезпечно. *У Тис'і дуже опасно с'а купати тым л'уд'ом, ко йи не' знайе.*

ОПАСОК, ска, ч. Те саме, що **ремінь**. *Опаском н'анко могли за про'вину нас малых і ушвіт'кати.*

ОПУВНОЧИ [о(у,в)пуночи], присл. Те саме, що **напуночи**. *Упуночи йе п'ойїзд на Хуст.*

ОПУД [одпуд(т)], да, ч. 1. Опудало. *Опуда кл'али на зад'ітану ниву, в'бы с'а вороны бо'йали.* 2. перен., зневаж. Те саме, що **кеп**.

ОРАНЕ [оран'е], а, с., с.г. Оранка, орання. *С'ого года оран'е с'а не' скоро зачне.*

ОРАНИЦЯ [ораниц'а], і, ж., с.г. Рілля. *Пути'ов из возом через'ораниц'у. А'быс'не' гнав маргу через'ораниц'у.*

ОРІХ [о'(у,в)р'іх], а, ч. 1. бот. Горіх волосський (Juglans regia). 2. Плід цього дерева. *Здоровый, йак о'р'іх.*

ОРІШОК [о'(у,в)р'ішок], шка, ч., бот. Зменш.-пестл. до **оріх**. ▲ **О'р'ішок л'ісковый**, бот. – плід ліщини звичайної (Corylus avellana).

ОРОНЬКА [орон'ка], ы, ж. Яблуна з жовтими плодами. *У нас у сад'у йе дві орон'кы.* Пор. угор. agany 'золото'.

ОРОНЬКЫ [орон'кы], н'ок, мн., помолог. Сорт яблук жовтого кольору. *Дуже смачн'и йаблыка орон'кы.*

ОСЕТНИК [осит'ник], а, ч., бот. Осот польовий (*Cirsium arvense*). Пор. пол. діал. *osetnik* т.с.

ОСЫПКА, ы, ж., бот. Цвіт на верхній частині стебла кукурудзи. *Уже с'а пой'авила осыпка на мелайови.*

ОСТАНОК, нку, ч. Залишок, остача. *Останок м'н'аса пак сам їз'їш.* Див. ще **оста́ток**.

ОСТАТНЬИЙ [остагн'ый], а, е. 1. Останній. *Та́кый до́брый, шчо остатн'у с'д'р'очку с':а даст.* 2. зневаж. Найгірший. *Ото остатн'ый чулу'вік, бо л'їнний.* Див. ще **пусли́дний**.

ОСТАТОК, тка, ч. Те саме, що **бстанок**.

ОСТОЛОШ, а, ч., стол. Столяр. *Остолош чинит оболо'кы, двир'і – ку'му шчо треба.* Пор. угор. *asztalos* т.с.

ОСТОЛОШИТИ, ост'ол'ошу, ост'олошиш, недок. Столярувати. *Муї чулу'вік у'же т'риц':ат'г'оду остолошит.*

ОСТРИТИ, ост'р'у, остриш, недок. Гострити.

ОСТРЫЙ, а, е. Гострий.

ОСТРІШ [о(у)стр'іш], іша, ч., іхт. Окунь звичайний (*Perca fluviatilis*). *О'стр'іш – дуже пусна р'ыба.*

ОСТРО, присл. Гостро.

ОТА́ див. **тот**.

ОТАВЧИНА, ы, ж., ласк. Отава. *Отавчина вже доста'файна.*

ОТЕЦЬ [отиц'], вуц':а, ч. Батько. *Не'їе на т'а, не'боре, вуц':а, куй ис' та́кый закл'атый.* *Мила'мойа, мила, с'ночи с'ми с'а с'ніла, с'ніла бы с':а вуц':у су'бі, їака с' не'шчаслива.*

ОТИРА́ННИК [о(у)в'ти'ран:ик], а, ч. Рушник. *Утри ли'че вти'ран:иком.*

ОТИРА́ННИЧОК [о(у)в'ти'ран:ичок], чка, ч., зменш., етн., заст. Рушник вишиваний або художньо витканий, що служив прикрасою в хаті. *Оти'ран:ичкы да'вно с'а в'їшали в'хыжи на г'р'ац':і.*

ОТЫ́ див. **тот**.

ОТО́ див. **тот**.

ОТОЧИ́НА, ы, ж., анат. Жир, що зв'язує тонку кишку нутрошів.

ОТОЧИ́НЫ, чин, мн., анат. Внутрішнє сало на кишках у свині. *Оточинь'і до'бр'і на л'їкы.*

ОТРОВА́ [о(у)в'т'рова], ы, ж. Те саме, що **мійрег**. *Їїж, не' буйс'а, не' вт'рова.*

ОТРОВИ́ТИ [о(у)в'т'ровити], р'овл'у, р'овиш, док. Отруїти. *Потка'на вт'ровити' дуже т'ашко.* Див. ще **учеріти 2, ўтровити**. Пор. **тровіти'**.

ОТРОВИ́ТИСЯ [о(у)в'т'ровитис'а], р'овл'ус'а, р'овис':а, док. Отруїтися. *Грибами с'а л'ехко вт'ровити.*

ОТРОВЛÉНЫЙ [о(у)в'т'ровлений], а, е. Отруєний. *Вел'и потка'нови вт'ровлене м'н'асо, а їз'їв го нес та здох.*

ОФЦІ́РЬ [о(у)фци'р'], а, ч., військ. Офіцер. *Н'їмц'кый уфци'р' у'в'ойн'ї'мало не' устр'їл'ав нас.*

ОФРЫ́ШОК, шка, ч. Неспокійний хлопець; опришок. *Діви, їаку ми б'їду наро'бив твуй офрышок.*

ОХО́ТА, ы, ж. Бажання. *Не'їе в' мене вже о'хоты хо'дити по свал'бах.*

ОХО́ТНО, присл. З бажанням. *Їа та'ку р'об'оту р'обл'у о'хотно.*

ОЦЕ́Т [о(в)цет], вусту, ч. Оцет. *Іди в бо'вт на в'цет.* *Купи ми скл'анку вусту.*

ОЦІ́ЛЬ [о(у)в'ц'їл'], л'а, ч. Сталь. *Се'се тве'р'дый уц'їл', не да'їес'а роскле'пати.* Пор. пол. *ocel*, чес. *ocel*, словац. *ocel'* т.с.

ОЦІ́ЛЬОВЫЙ [о(у)в'ц'їл'овый], а, е. Стальний. *Оц'їл'овый друт.*

ОЦІ́НКА [оц'їнка] ы, ж. Оцінка. *Та їаки в т'а М'їгал'ку, нын'ї'оц'їнкы?*

ОЧЕРЕ́ДЬ [о'чирид'(г')], очере́ди, ж. Черга. *Скоро на н'а прійде'б'чирид'їти коровы'пасті.*

ОЧЕРЕ́НОК, нка, ч. Відрізаний шматок домашньої ковбаси. *Да'вно мы тот'очеренок ж'з'їли, ги'кан'а ду'ж'з'ї.*

ОЧКЫ́, о'чку, мн. Те саме, що **окола́рії**. Пор. рос. *очки* т.с.

ОЧКО́, а, с., бот. Брунька. *Їак лиш'мало по'їтил'їїе, зачи'наїут пучн'авіти'очка на д'єревах.*

ОШВІ́ЛЫ [о(у)в'ш'вилы], вил, мн. Металева багаторожкова вила (для гною). *Бі'ри ви'вилы та учисти'хл'їв.* Пор. угор. *vasvilla* 'вила'.

ОШІ́ЙНИК [о(у)в'шиник], а, ч. Те саме, що **галі́рь**. *Пумі'н'ай с'д'р'очку, бо о'шиник у т'а зама'шченый.*

ОШКАЛО́К, лка, ч. Обламаний кусок чого-небудь. *Дав ми не' клій'бас, а'ошкалок.*

ОШКАРО́К, рка, ч. Недокурок, менша частина чого-небудь. *Ли'ши ми заку'рити хут'ошкаррок.*

ОШТИ́НОК, нка, ч. Кусок чого-небудь. *Ут:о'її кув'баскы в'став'а лиш'оштинок.*

ОЩІ́ПОК [о(у)в'ш'чипок], пка, ч., кул. Оладка з прісного тіста, випечена на плиті у відкритій посудині. *Бо'гач не'кли на ш'ор'ї, на'табл'ї, а ви'чипок – у'те'пши.*

ОЯ́НДИК [о'яндик], а, ч. Подарунок. *О'яндик – о'то д'друнок.* Пор. угор. *ajándék* т.с.

П

ПА́ВА, ы, ж. 1. орн. Пáva, павич звичайний (*Paو cristatus*). *Павы в нас не' жи'вут, лиш'пера з них хосно'валис'а.* 2. перен., заст. П'їр'їна павича, що використовувалася парубками як прикраса для капелюха. *Паву'клали за'шанку (калат).*

ПАВЕЧЕРНИЦЯ [павичирниц'а], і, ж., астр. Вечірня зоря (Венера після заходу сонця). *Павичирниця у витко в:чир'і.*

ПÁВЗА, ы, ж., заст. Шкільна перерва. *Йа встїгала на павз'і думу збігати.* Пор. угор. pauza, нм. Pause, лат. pausa 'пауза'.

ПАВІСА, ы, ж. 1. церк. Церковна короґва. *Ще не принесли павісы на впрувут. Стуйїт, гї пав'іса.* 2. перен. Дуже висока і переважно худа жінка, дівчина. *Ота павіса хут' бы с'а мало уступила, бо н'їч не вижу перед шив.*

ПАДАНЕЦЬ [пада'ниц'], н'ц'а, ч. Фрукт, що впав з дерева. *Мы паданц'і дай'еме сви'н'ам.* Див. ще **паданіяця**.

ПАДАНИЦЯ [пада'ниц'а], і, ж. Те саме, що **паданець**.

ПАДАТИ, ду, деш, недок. 1. Падати. 2. паде. Іти (про дощ, сніг, град). *Ц'їлий дин' паде дошч.*

ПАДАТИСЯ [падатис'а], падеc'а, недок. Приходитися, доводитися. *Она мїн'ї падеc'а хрєсничкув.* Див. ще **упа́стися**.

ПАДІВОЛОС, а, ч., бот. 1. Хвоц польовий (Equisetum arvense). 2. Якась лісова рослина, що використовується для маґраців, мабуть, хвоц лісовий (Equisetum silvaticum).

ПАЗДЕРІНА, ы, ж. Частинка костриці (герміття). *Паздерина – кусок сухоґо стебла ко́лїон'ї.*

ПАЗДІРЕ [паз'д'їр'е], а, с., зб. Костриця. *Паз'д'їр'е с'а чинит, куй трут ко́лїон'ї.*

ПАЗДІРЯНИЙ [паз'д'їр'аний], а, е. Неочищений від костриці. *Куй им'тел:а ко́лїон'ї, та вс'а м'была паз'д'їр'ана. Пазд'їране к'лоче.*

ПАЗИТИСЯ [пазитис'а], пажус'а, пазис'а, недок. Бути забрудшеним, збаґачуватися. *Мар'їка усе лиш пазич'а, не знати, де вто д'їват (д'ївайе).*

ПАЗНІЙ, а, е. 1. Забрудшувач, ненаситний. *Пазна жєна.* 2. Який має добрий апетит. *Пазне свин'а скоро с'а правит.*

ПАЙКА, ы, ж. Доля; пай. *Де м'ойа пайка р'їны, шчо м си заробила?*

ПАЙСЛИКЫ, у, мн.; одн. пайслик, а, ч., рідк. Пейси.

ПАК¹, а, ч. Пакунок; посилка (поштове відправлення). *Прийшов ми пак ут сына.* Пор. угор. rakk т.с.

ПАК², присл. Потім. *Пушїбїлм на з'вѡд, пак вєр'їувїмс'а думу.* Див. ще **затїм**, **потїму**, **тож**.

ПАК³, част. підсил. Уживається для підсилення експресивності висловлювання, підкреслюючи значення того слова, перед яким стоїть. Таж. *Пак пѡд'уґє, кул'ко т'а чєкати!*

ПАКІЛЯ [пак'а], і, ж. Пачка; пучок. *Купи ми пак'а у з'вѡз'д'а (дог'ану).*

ПАКОВАТИ, куйу, куйеш, недок. 1. Пакувати. 2. Виганяти з дому (хати). *Пакуї го гет ис хьґєжі.*

ПАКОВАТИСЯ [пако'ватис'а], куйус'а, куйєс'а, недок. 1. Пакуватися. 2. Бути вигнаним. *Пакуїєс'а уц'ї гет!*

ПАЛÁНОК, нка, ч. Огорожа з дошок; паркан. *Тїпир паланкы р'їтко де йє, майбуш гѡрѡд'ац'а жиїл'їзом.* Пор. угор. palánk т.с.

ПАЛАТАШ, ша, ч., зневаж. Оґрядний чоловік. *Роск'лавис'а, ги пала'таш.*

ПАЛАТАШКА, ы, ж. Жін. до **палаташ**, те саме, що **фатуца**.

ПАЛÁЦ, а, ч. Палас. *Купилис'ме два палацы.*

ПАЛАЧІНТА [пала'чинта], ы, ж., кул. Тонкий хлібець, у який загортають начинку з сиру, варення і под.; млинець. *Напечу м'ного пала'чинту.* Пор. угор. palacsinta т.с.

ПАЛАЧІНТОШ [пала'чинтош], а, ч., кул. Те саме, що **лабош**. Пор. угор.діал. palacsintavas т.с.

ПАЛЕНКА, ы, ж. Те саме, що **вѡдка**. *Упїєме си мало паленкы. Гола, б'оса, а в'їнку прода'вала паленку.*

ПАЛЕНОЧКА, ы, ж., ласк. Зменш. до **паленка**. *Йа не пїу паленочку, лиш студєну вѡду, тай не тебе, д'їво, л'убл'у, лиш т'вѡїу пѡдѡбу.*

ПАЛЕНЧІНА [пале'н'чина], ы, ж., ласк. Зменш. до **паленка**.

ПАЛЕНЯТА [пали'н'ата], н'ат, мн., кул., рідк. Те саме, що **крѣплицы**.

ПАЛІТИ, пал'у, лиш, недок. 1. Палити (вогнє); робити світло. *Пали лампу, бо вґє темно.* 2. Гнівити кого-небудь. *М'ойа сує'їда дужє л'убит палити чїл'адника.*

ПАЛІТИСЯ [палитис'а], пал'ус'а, лис'а, недок. 1. Палитися; згорати. 2. Гнівитися на кого-небудь, гарячитися. *Дєкотрый чїл'адник хут' за шчо с'а палит.*

ПАЛІСОК [пал'їсок], ска, ч., риб. Риболовна снасть у вигляді сплетеної з лози перегороди річки з кошиком для риби (своєрїдна верша). *Гду нас'тавити пал'їсок у пѡтѡц'ї. У пал'їсок рыба заплы'є, а лут'є вґє не гѡдна луйти.*

ПÁЛОШ, а, ч. ▲ **Дикї палѡшї див. дїкый.**

ПАЛІОХ [пал'ух], ха, ч., зневаж. Чоловік або хлопець з великим волоссям, давно не стрижений. *Не стрижєный ис', ги пал'ух.*

ПАЛЯНИЦЯ [пал'а'ниц'а], і, ж. 1. кул. Хлібина. *Спєклам пал'а'ниц'у.* 2. перен. Голівка соняшника. *Д'їти л'убл'ат по чужьґх гѡрѡдах л'амати пал'а'ниц'ї.*

ПАМПУШОК, ш'ка, ч., кул. Пампушка. *Мы л'убїме пампушкы.* Див. ще **фáнок**.

ПАМУТ, та, ч. Бавовняна тканина. *Р'анд'є с пам'ута дужє здѡровє дл'а т'їла.* Пор. угор. pamut т.с.

ПАМУТОВЫЙ, а, е. 1. Бавовняний. *Памутова со́рочка*. 2. Дуже хворобливий, слабкий здоров'ям, який легко простудується. *Ото в мене памутова д'їтина: не дай Бог, аби на н'у в'їтер завіяв і через замок, бо пр'остудиц'а*.

ПАНІЙКА [пан'іка], *ы, ж.* Пані; інтелігентна жінка. *Бут'те д'добр'і, пан'іко, шчус'вам х'дчу впу-вісти*.

ПАНІЙЧИН [пан'ічин], а, о. Який належить пані. *Пан'ічин кабат*.

ПАНІТИ [пан'іти], *н'ііу, н'ііеш, недок.* Триматися по-панському, пихато. *Ты не б'бого, д'доста с'коро п'ан'ііеш*.

ПАНІЯ [пан'іія], *і, ж., зневаж.* Не з простого люду, пихата жінка. *Ото велика пан'іія, не х'оче робити*.

ПАНКЛИК, а, ч. Кольорова стрічка. *Уд'їлам плат ш'ірокый, с панкликками*. Пор. угор. pántlika т.с.

ПАНКЛІЧЕ, а, с. 3б. до **панклик**. *У мене то-го панклича д'доста йе*.

ПАНСЬКИЙ [пан'с'кый], а, е. 1. Панський. 2. Хитромудрий. *М'р'іка майе пан'с'кый р'бзум (сох'таи)*.

ПАНТА, *ы, ж.* Рейка, якою закривають щілину. *Приб'ив панту попри уд'вірка, в'бы не дуло*. Пор. угор. pánt 'стрічка; тасьма пояс'.

ПАНЧУК, *ка, ч., зневаж.* Чоловік або хлопець, який ухилиється від важкої, особливо фізичної праці. *Ціл'о – вто панчук, не х'оче н'іч т'ашко робити*.

ПАНЬКАНС [пан'кан'е], а, с. Запобігливе, догідливе умовляння кого-небудь. *Пан'кан'е з нив ми'н'і вже наду'їло*. Пор. **панькати**.

ПАНЬКАТИ [пан'кати], *айу, аш (айеш), недок.* Запобігливо, догідливо просити, умовляти кого-небудь. *Й'її треба б'было д'двого пан'кати, абы при-їш'ла на с'ва'бу*.

ПАНЬКАТИСЯ [пан'катис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок.* 1. Панькатися. 2. Не погоджуватися якийсь час на вмовляння пригостити та ін.; скромничати. *Не пан'кайс'а т'ул'ко, ай б'ери та й'їш г'руші (ай п'д'із н'ами в к'їно)*.

ПАПА, *ы, ж., дит.* Хліб.

ПАПАТИ, папаіу, папайеш, *недок., дит.* Їсти. Пор. чes. parátі т.с. Див. ще **пап'ати**.

ПАПРКЫ [пап'іркы], *ку, мн.; одн.* папірок, рка, ч., *анат.* Роговий наріст з-заду копита у корови та інших парнокопитних. *Таке х'уде с'вин'а, шчо лиш пап'іркы му стыр'чат*.

ПАПРЬОВЫЙ [пап'ір'овый], а, е. Паперовий.

ПАПІСЬКИЙ [пап'іс'кый], а, е, *церк.* Католицький. *Паніс'ке Руд'во май с'коро, ги н'аше*.

ПАПІШ [пап'іш], а, ч. 1. *церк.* Католик. *У нас у с'є'л'і н'пашу не й'е, лиш йе ун'їтаты*. 2. Прізвисько.

ПАПК'АТИ, *кайу, папкаш (кайеш), недок., дит.* Те саме, що **пап'ати**. Пор. чes. parkatі т.с.

ПАПОРОТНИК, а, ч., *бот.* Багатоніжка звичайна (*Polipodium vulgare*).

ПАПУЛЯ [папул'а], *і, ж., зневаж.* Рот неохайної людини. *Утри папул'у, бо заїїдена*.

ПАПУЧІ, *пуч, мн.; одн.* папуча, *і, ж.* Кімнатні тапочки, пантофлі. *У моїх папучах йа не з'абну в ногы*. Пор. угор. rарucs т.с.

ПАРА́ДА, *ы, ж.* Урочистість, святковість в одязі і под. *Уб'їрайес'а, йак на пар'аду*. Пор. угор. parade 'прикраса, наряд'.

ПАРАДИ́ТИ, ажу, удіш, *недок.* Наряджати кого-небудь або що-небудь у святкове. *Треба д'їв-ку пар'адити*.

ПАРАДИ́ТИСЯ [пара'дитис'а], *а'жус'а, д'ис'а, недок.* Наряджатися, чепуритися (про одяг, приміщення і под.). *Полан'а с'а д'уже л'убит пар'адити*. Див. ще **чічулитися**.

ПАРАДИ́ЦІ [пара'диц'і], *д'иц', мн.* 1. *бот.* Помідори (*Lycopersicum esculentum*). 2. Плід помідорів. *С'одо г'ода пар'адиц'і б'были слаб'і*.

ПАРАДИ́ЦЯ [пара'диц'а], *і, ж.* Те саме, що **паради́ці**. 2. Пор. угор. paradicsom т.с.

ПАРАДИ́ЧКА, *ы, ж.* Зменш. до **паради́ця**.

ПАРАДИЧКОВЫЙ, а, е. З помідорів, томатний. *Паради'чкова с'ербанка*.

ПАРА́ДНЫЙ, а, е. Який має святковий, вишуканий вигляд. *Парадна д'ївка (хы'жа)*.

ПАРА́ДНО. Присл. до **пара́дный**. *Парадно с'а в'д'їнеме та й'деме на танц'и*.

ПАРА́ДОШ, а, ч. Сільський модник.

ПАРА́ДОШКА, *ы, ж.* Жін. до **пара́дош**. *Ціл'а – пар'ад'ошка, л'убиц'а пар'адити*.

ПАРА́ДОШНЫЙ, а, е. Який любить модно одягатися, модний.

ПАРАСКУ́Н, *на, ч.* Чоловік Параски (прізвисько). *Параскун жив на нашуй вулиці*.

ПАРАСТ'АС, *а, ч., церк.* Заупокійна молитва, відправа. *Бат'ушко парастас ув'їчр'і служит*. *Далам парастас за н'анком, най б'будут прош-ч'ин'і*.

ПА́РЕНИНА [паренина], *ы, ж., с.г., рідк.* Зорана на зяб нива. *Паренина – нива, котру бр'ут бс'ін'ув, а зас'ївайут у й'арі*.

ПАРЕНЬИЙ [пареньий], а, е. Кип'ячений, підданий термальній обробці кип'ятком. ▲ **Парене молоко** – кип'ячене молоко. *Солотке молоко м'оже б'быти парене й не парене*.

ПА́РЕНОВАНЕ [паренован'е], а, с., *с.г., рідк.* Оранка на зяб. *Паренован'е р'обл'ат, йак уроб'жай зб'єрут*. Пор. **пареновати**.

ПА́РЕНОВАНЫЙ [паренованый], а, е, *с.г., рідк.* Ораний на зяб. *Паренована нива*.

ПАРЕНОВАТИ [пареновати], нуйу, нуйеш, *недок., с.г., рідк.* Орати на зяб. *Паренуйут восєни.*

ПАРЕНОВАТИСЯ [пареноватис'а], нуйес'а, *недок., с.г., рідк.* Оратися на зяб. *Паренуйес'а, йак с'а вс'о забере с'пд'а.*

ПАРИТИ, р'у, риш, *недок.* 1. Ошпарювати кип'ятком. *Коли мур'анкы л'изут дохыш, треба ййх парити.* 2. рит., метеор. Парити. *Шчус'нын'і дужє парит.* 3. Кип'ятити (молоко). *Абы молоко с'а не скысало, та треба го парити.*

ПАРІЖДЖЕНЬЙ [пар'іжжєный], а, е. Дуже битий. *За вто, ичо вбман'овав л'уди, бив пар'іжжєный.*

ПАРІЗДИТИ [пар'іздити], пар'іжж'у, пар'іздиш, *недок.* 1. Дуже бити кого-небудь. *Так хлопчичка пар'іздили сирохманы, ичо страшно было вид'іти.* 2. Сильно лити (про зливу дощу). *Так пар'іздив дощ, ичо пдотук двоюром т'ук.*

ПАРНА, ы, жс. Подушка. Пор. угор. párna т.с. **▲ Велика парна** – те саме, що д'уна.

ПАРНОЧКА, ы, жс. Зменш. до парна. *Путкладі парночку пуд гдлобу д'ітин'і.*

ПАРНЯНКА [парн'анка], ы, жс. Наволочка (переважно на подушці). *Пур'валас'а парн'анка, треба кутити нуву.*

ПАРОВАНЬЙ, а, е. 1. Який підготовляють, упорядковують, підганяють. *Парована час'ц' д'івц'і. Парован'і зрощ'і на хьжу. Парован'і вагони.* 2. Який підходить, підхожий. *Бо мы такі парован'і, йак гур'натка мал'ован'і.*

ПАРОВАТИ, руйу, руйеш, *недок.* 1. Накопичувати матеріальні цінності, гроші. *Паруй, не борє, час'ц' дун'ц'і.* 2. Пасувати, личити. *Сис'реклик туб'і не паруйє.* 3. Упорядковувати. *Так паруй дрыва на вбз'і, абы с'а камай буш умістило.* 4. Підбирати пару для одруження. *Ба ко паровав сих мдд'ат?*

ПАРОВАТИСЯ [пароватис'а], руйус'а, руйес'а, *недок.* 1. Бути підхожим, сумісним, підходити, жити в злагоді. *Мы с'а доста файно паруйєме з'ат'ом. Мин'і с'а не паруйє йти завтра на рббту.* 2. Готуватися, мати намір. *Паровавс'а Петро в б'ровы.*

ПАРТИЛЬОВАТИ [партил'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.* Намагатися щось зробити. *Увун партил'уйє, йак бы ичус'украсти.*

ПАРТИЦЯ [партиц'а], і, жс. Смужка. *Йє в н'а свита з'елеными партиц'ами.*

ПАРТІЯ [партія], і, жс. Те саме, що б'анда 3. *Захожовали до церкви партиями.*

ПАРХАТЫЙ, а, е, зневаж. Патлатий.

ПАРХЫ, у, мн. 1. зневаж. Патли. 2. перен., вульг., заст. Євреї. Пор. пол. parch 'парші, пархи'.

ПАС, а, ч., заст. Те саме, що пасап'орт. **◆ Пупи'сати пас** – відправити подалі (як покарання),

вигнати. *Йак ты будєш такый не добрый, йа ти пупишиш пас!*

ПАСАП'ОРТ, а, ч. Паспорт. Див. ще пас. *Май давно кал'гозникам пасап'орты не давали.*

ПАСЕМКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок., с.г.* Обривати пасинки культурної рослини для підвищення її врожайності. *Пасемкуйут парадци'і, бзуркы, та май файно будут родити.*

ПАСЕМОК, мка, ч., бот., с.г. Бічний пасинок у культурних рослин (його обривають). *Пасемкы треба удрывати.*

ПАСІКА [пас'іка], ы, жс. Огорожа з колючих кушів, висохлого терня і под. *Наметали ми в пас'іку скла, старой бл'ахы, череп'ку.*

ПАСКА, ы, жс. 1. церк. Паска. 2. перен. Добра людина. *Ой, Мар'іка не паска, дужє чорт'овата!*

ПАСКУД'ЕЙ [паскуд'ий], йа, ч., лайл. Паскуда чоловік. *М'гал' – паскуд'ий!*

ПАСКУД'ЕЙКА [паскуд'ийка], ы, жс., лайл. Жін. до паскуд'ей. *Ото вдна паскуд'ийка!*

ПАСКУД'ИТИ, кужу, кудиш, *недок.* 1. Робити паскудство. 2. Бруднити одяг, посуд. *Не паскуд' тот горнич'ок, бо іа в н'ому вар'у йіду.*

ПАСКУД'НИЙ, а, е. 1. Паскудний. *Ото дужє паскудна жєна.* 2. Негарний. *Йой, йака в нийі паскудна свита!*

ПАСКУД'НИТИ [паскудн'іти], ійу, ійеш, *недок.* Ставати негарним. *Син'є полотно скоро паскудн'іє.*

ПАСКУД'Ь [паскуд'т'), ди, жс., зб. 1. лайл. Паскудники (паскудниці). *Зобразас'а на нашуй вулиц'і одна паскут'.* 2. Нечисть (комашня, черв'яки, грязюка і под.). *Пбвно паскуди с'а начінило в кдмбр'і.*

ПАСЛ'О, л'а, с. Пасовисько. *Добре пасло, тай ко'рова с'ята прийшла.*

ПАСОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до пасов'ати. *Лс'і хамы не дужє пасован'і на с'ого кун'а.*

ПАСОВАТИ, *недок.* 1. суйу, суйеш. Підганяти, приладувати, прилаштовувати. *Так пасуй двир'і, вбы с'а файно запирали і водопирали.* 2. суйє. Бути придатним, відповідним кому-, чому-небудь; личити кому-небудь. *Ота свита йуй пасуйє, ги свини кугуткы. Не кажжуй д'івц'і пасуйут нагдвци'і, а на подекутру в нагдвци'ах л'убо с'а подивити.*

ПАСТЫРИТИ, р'у, риш, *недок.* Пастушити. *Типир мы пастыримє по бчєриди.* Див. ще черед'арити.

ПАСТЫР'ІНС [пас'тыр'ін'є], а, с. Пастушення. *Щчо в н'ого за пастыр'ін'є, ичо так тузно жєне маргу пасты?* Пор. пастырити.

ПАСТЫР'Ь [пас'тыр'], р'а, ч. 1. Пастух. *Давно пастыр'соко'тив м'ного маргы.* Див. ще черед'арь.

2. *етн.* Учасник різдвяного вертепу. *Пастыр'і чо́с'ат вертеп.*

ПАСТЫРЬКА [пастыр'ка], *ы, жс.* Жін. до **пастыр'я** 1. *Така ма'ла, а вже пастыр'ка.*

ПАСТЫРЬСЬКИЙ [пастыр'с'кий], *а, е.* Прикм. до **пастыр'я** 1, 2. *Пастыр'ска служба (од'іш).*

ПАСУЛІНА, *ы, жс.* Лушпайка квасолі. *В уд'нуу пасулін'і чо́тыри-п'ят' па'сул'.*

ПАСУЛІНЕ [пасулін'е], *а, с.* Зб. до **пасуліна**. *Пасулін'е ро'сар' у'йут та да'йут худ'бі.*

ПАСУЛІ [пасулі'і], *сул', мн.* 1. *бот.* Квасоля звичайна (*Phaseolus vulgaris*). 2. *Плоди квасолі. Па'сул' ам треба' теплу' зымл'у.* ▲ **Па'сул'і піші** – сорт квасолі кушової; **па'сул'і тыч'ні** – сорт тичкової квасолі.

3. *кул.* Страва з квасолі. *Йа' бл' убл'у' йісти па'сул'і.* ▲ **Па'сул'і з'обач'кы див. дзьобач'кы**; **па'сул'і ма'чати** – напіврідка страва з колоченої квасолі; **па'сул'і пуд'биван'і** – квасоляний суп, заправлений сметаною, молоком; **па'сул'і ран'тован'і** – квасоляний суп, заправлений засмажкою; **па'сул'і сербати** – рідка страва з квасолі; **па'сул'і с'капустув** – суп із квасолі та капусти. *Пор. угор. paszuly 'боби, квасоля'.*

ПАСУЛЬКА [пасул'ка], *ы, жс.* Зменш. до **пасуля**.

ПАСУЛЯ [пасул'а], *і, жс.* Квасолина. *Біла (р'абаніста, ч'ел'ена) па'сул'а.*

ПАСУЛЯНИК [пасул'аник], *а, ч., ирон.* Той, який любить страви з квасолі. *Муй чул'увік та'кый па'сул'аник, що чо'йв бы па'сул'і і три раз на дин'.*

ПАСУЛЯНИЙ [пасул'аний], *а, е.* Квасоляний. *Нын' і в нас па'сул'аний дин'.*

ПАСУЛЯНКА [пасул'анка], *ы, жс., ирон.* Жін. до **пасуляник**.

ПАТІКА, *ы, жс., мед., заст.* Аптека. *Пор. угор. patika т.с.*

ПАТИКА́РОШ, *а, ч., заст.* Аптекарь. *Пор. угор. patikáros т.с.*

ПАТИКА́РОШКА, *ы, жс., заст.* Жін. до **патика́рош**.

ПАХАНЕ [пахан'е], *а, с.* Нюханья. *Пахан'е по́рфіну.*

ПАХАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* Нюхати. *Шчо па'хаши? Па'хайу, ци не? Чути мыша'чок.* *Див. ще нюздріти, похртіти.*

ПАХЛІВЫЙ, *а, е.* Пахучий. *Но' видиши, Йурику, йак т'а' мати по'мыла, йа'кыйис' пахливый.* *Див. ще пахлю́чий.*

ПАХЛИВКЫ, *вок, мн.; одн.* пахливка, *ы, жс., помолог.* Сорт ранніх літніх яблук. *Пахлив'ками с'а звут, бо' дуже' фа'йно' пахнут.*

ПАХЛЮ́ЧИТИ [пахл'учити], *чу, чиш, недок.* Надушувати (одеколоном, духами і под.). *Нашчо пахл'учиш д'ітину' по́рфіном?*

ПАХЛЮ́ЧИТИСЯ [пахл'учитис'а], *чус'а, чис'а, недок.* Надушуватися (одеколоном, духами і под.). *Кул'ко с'а будеши пахл'учити, іди вже на службу. Мойа' д'івко' дуже с'а'л' убит пахл'учити.*

ПАХЛЮ́ЧЫЙ [пахл'учый], *а, е.* Те саме, що **пахл'ивый**. *Пахл'уча' ко'сиц'а.*

ПАХЛЮ́ЧИНЕ [пахл'учін'е], *а, с.* Процес, при якому надушуватися (одеколоном, духами і под.). *Ут'вого, д'івко, пахл'учін'а голо'ва н'а болит.* *Пор. пахлю́чити.*

ПАХЛЮ́ЧКА [пахл'учка], *ы, жс., ирон.* Людина, що любить душитися одеколоном, духами і под. *Ота пахл'учка лиш бы с'а пахл'учила.*

ПАЦЮ́РКА, *ы, жс.* Намистина. *Загубилас'а з лан'чка ч'ел'ена па'ц'урка.*

ПАЦЮ́РКЫ [пац'уркы], *рок, мн.* Намисто. *Давно мы субі пац'уркы самі чинили.* *Пор. пол. paciorki т.с.*

ПАЦЯ́ [пац'а], *ц'ати, с.* Маленьке поросля. *Ку'тшам па'ц'а.* *Див. ще сви́ня.*

ПАЦЯ́ТКО [пац'атко], *тка, с.* Зменш. до **паця́**. *Див. ще сви́нятко.*

ПА́ЧИТИ, *чу, чиш, недок.* (про одного з учасників дитячої гри) Стояти із зажмуреними очима і не дивитися, куди ховаються інші, а потім їх відшукувати. *«Д'іти, ко ме' перший' пачити?» – «Най' пачит Оленка».* *Пор. чes. ráciiti 'відгадувати', словац. ráciť 'поглядати, глядіти' (поет.).*

ПА́ЧОК, *чка, ч.* Пачка. *Ку'пи ми' пачок' соли.* **ПЕ́ДАЛО**, *а, с.* Педаль. *Зло'милис'а в н'а' п'едало на' біціл'ах.*

ПЕДІ́К, *спол.* Хоча; незважаючи на те, що; адже. *Ма'р'іка не' прийшла, п'едик йа' йі про'сила прийти.* *Пор. угор. pedig т.с.*

ПЕКА́РЬ [п'екар'], *р'а, ч.* Робітник, який випікає хлібні вироби, п'екар.

ПЕ́КАТИ, *айу, аш (айеш), недок., ПЕ́КНУТИ, *ну, неш, док.* 1. Сильно бити. *Так т'а' п'екну, и'що' очи ти' ускочат.* 2. Жадібно їсти. *П'екат, г'л'бы н' і'гда не' йів.**

ПЕ́КНУТИ *див. п'екати.*

ПЕКУ́ЧКА, *ы, жс., бот.* Гарбуз волосський (*Cucurbita maxima*). *П'ікучкы' д'обр'і т'іч'ин'і в' блудер'і.*

ПЕЛЕ́НКА, *ы, жс.* Пелюшка. *Пеленкув пови'вают малу' д'ітинку.*

ПЕЛЕХА́ТІЙ, *а, е.* Те саме, що **коструба́тый**. *Уж'е'ни'в'а' пел'ехатый та' в'з'ав ку'струба'ту...*

ПЕЛЕХА́Ч, *ча, ч.* 1. *зневаж.* Неохайний чоловік зі скуйовдженим волоссям. *Пел'ехач с'а' н' і'гда не' чеше.*

ПЕЛЕХА́ЧКА, *ы, жс.* Жін. до **пел'ехач**.

ПЕ́ЛЕХЫ, *у, мн.* Скуйовжене волосся на голові. *Прич'еши с'во́й' п'елехы.*

ПЕНГІ́В, *а, ч., заст.* Грошова одиниця в Угорщині і на Закарпатті до 1946 р. *Пор. угор. pengő т.с.* *С'ім' пенгі'ву – о'то' были' г'р'оши.*

ПЕНДРИК, а, ч., *заст.* Гумовий кийок у чехословацького жандарма. Пор. чес. *pendrek* т.с.

ПЕНЦІРОШ [пін'ц'ірош], а, ч. Складаний (кишенюковий) ніжик. *Загубивим пінц'ірош.* Пор. угор. діал. *penecirus* т.с.

ПЕРВЫЙ, а, е. Перший. *Йа быь нoвeмбep тaм, тaй пpиміpнo 'пepвoй дeцeмбep ідe.*

ПЕРВІСТКА [пeрвiскa], ы, ж. Те саме, що **пeрвiсткыня**.

ПЕРВІСТКЫНЯ [пeрвiскын'а], і, ж. Корова, що вперше отелилася. *Нашa 'пeрвiскын'а дaйe мoлoкa 'дoстa 'фaйнo.* Див. ще **пeрвiсткa**.

ПЕРГЕЛОВАНЕ [пeргeлoвaн'e], а, с. Підсмажування. *Ут пeргeлoвaн'а мнoгo дымy.* Пор. **пeргeлoвaти**.

ПЕРГЕЛОВАНЫЙ [пeргeлoвaнoй], а, е. Підсмажений. *'Фaйнo пeргeлoвaнoй в улюйницy бo'гaч.*

ПЕРГЕЛОВАТИ [пeргeлoвaти], 'луйу, 'луйеш, *недок.* Підсмажувати. *Хoчy пeргeлoвaти pан'тaш.* Пор. угор. простор. *pergel* т.с.

ПЕРГЕЛОВАТИСЯ [пeргeлoвaтис'а], 'луйeс'а, *недок.* Підсмажуватися. *Бo'гaч иc пo'сoн'aшникa пeргeлуйeс'а в пeргeлoвi.*

ПЕРГЕЛУВ [пeргeлyв], 'лова, ч., *техн.* Пристрій в олійниці для підсмажування макухи. *У нас у сил'і йe улуйниц'а, тa йe в н'уй пeргeлyв.* Пор. угор.діал. *pergeló* т.с.

ПЕРЕАРШОВАНЫЙ, а, е. Знову скопаний заступом (про земельну ділянку). *Пeрeapшoвaнoй гoрoт.*

ПЕРЕАРШОВАТИ *див. пeрeapшoвoвaти.*

ПЕРЕАРШОВОВАТИ, 'шoвуйу, 'шoвуйeш, *недок.*, **ПЕРЕАРШОВАТИ**, 'шуйу, 'шуйeш, *док.* Знову скопати земельну ділянку заступом. *Пeрeapшoвaлис'мe c чулу'вiкoм 'нвкy.*

ПЕРЕБАЧАТИ, 'чайу, 'бачаш ('чайeш), *недок.*, **ПЕРЕБАЧИТИ**, чу, чнш, *док.* Те саме, що **інгeдoвaти**. *Йa тu пeрeбaчив, ай'бo зaб'ити тu нe' мoжy.*

ПЕРЕБАЧИНЕ [пeрeбaчін'e], а, с. Вибачення. *Мoг'лaс' пpo'сити пeрeбaчін'e ут:дiй' жoнoнy.* Пор. **пeрeбaчaти**.

ПЕРЕБАЧИТИ *див. пeрeбaчaти.*

ПЕРЕБАЧНИЦЯ [пeрeбaчниц'а], і, ж. Те саме, що **гузця**.

ПЕРЕБИРАНС [пeрeбиpaн'e] і **ПЕРЕОБИРАНС** [пeрeвбиpaн'e], а, с., а, с. 1. Перебирання. 2. Те саме, що **пeрeдiвaнe**. *Пeрeвбиpaн'e в нид'іл'aшнy 'oд'иш.* Пор. **пeрeбиpaти**, **пeрeoбиpaти**.

ПЕРЕБИРАТИ і **ПЕРЕОБИРАТИ** [пeрeвбиpaти], 'райу, 'бираш ('райeш), *недок.*, **ПЕРЕБРАТИ** і **ПЕРЕОБРАТИ** [пeрeвбpaти], 'беру, 'бeрeш, *док.* 1. Перебирати. 2. Те саме, що **пeрeдiвaти** *Пeрe(в)бeри д'итинy, бo пyc'ц'aлac'а.*

ПЕРЕБИРАТИСЯ [пeрeбиpaтис'а] і **ПЕРЕОБИРАТИСЯ** [пeрeвбиpaтис'а], 'райус'а, 'бирас'а

(райeс'а), *недок.*, **ПЕРЕБРАТИСЯ** [пeрeбpaтис'а] **ПЕРЕОБРАТИСЯ** [пeрeвбpaтис'а], 'берус'а, 'берeс'а, *док.* 1. Перебиратися. 2. Те саме, що **пeрeдiвaтиcя**. *Гoдeмe дo 'цepкви, лиш нaй'c'а пeрe(в)бeрy.*

ПЕРЕБЫВАНЕ [пeрe'бывaн'e], а, с. Перебування.

ПЕРЕБЫВАТИ, 'вайу, 'бываш ('вайeш), *недок.*, **ПЕРЕБЫТИ**, 'буду, 'будeш, *док.* Перебувати. Пор. **быти**.

ПЕРЕБЫТИ *див. пeрeбывaти.*

ПЕРЕБИРОВАНЫЙ, а, е. Переможений. *Тoт чулу'вiк пeрeбиpовaнoй c'вoйoв' жoднoв, бeз'ниий н'ич нe' куш'чуйe.*

ПЕРЕБИРОВАТИ, руйу, руйeш, *док.* Перемогти. *Йa гo н'ййак нe' пeрeбиpуйy, бo в:ун мaй сил'ний.* Див. ще **пoбиpовaти**. Пор. **биpовaти**.

ПЕРЕБИСАЖЕНЫЙ, а, е. Перекинутий через плече (про вантаж). *Пeрeби'caжeнoй 'чeрeс плeчe мiх.*

ПЕРЕБИСАЖИТИ *див. пeрeби'caжoвaти.*

ПЕРЕБИСАЖИТИСЯ *див. пeрeби'caжoвaтися.*

ПЕРЕБИСАЖОВАТИ [пeрeби'caжoвaти], жуйу, жуйeш, *недок.*, **ПЕРЕБИСАЖИТИ** [пeрeби'caжити], жу, жиш, *док.* Узяти вантаж через плече. *Йa пeрeби'caжив нa 'плeчe мiх тaй пун'yc.*

ПЕРЕБИСАЖОВАТИСЯ [пeрeби'caжoвaтис'а], жуйус'а, жуйeс'а, *недок.*, **ПЕРЕБИСАЖИТИСЯ** [пeрeби'caжитис'а], жус'а, жис'а, *док.* Те саме, що **пeрeцaбaтися**. *He' буд'г, ги кo'лoдa, ай пeрeби'caс'а 'чeрeс плyт.*

ПЕРЕБИСТИ [пeрeби'сти], б'іжу, б'іжиш, *док.* Перебігти.

ПЕРЕБОЛІЛЫЙ [пeрeбeбул'ілый], а, е. Який перехворів. *Пeрeбeбул'ілыи чулу'вiк – слaб'ий.*

ПЕРЕБОЛІТИ [пeрeбeбул'іти], 'л'ію, 'л'іeш, *док.* Перехворіти. *Зa сис'гyт пeрeбул'івим вc'імa хвoрoтaми.* Пор. **боліти**.

ПЕРЕБОРТИТИ [пeрeбop'тити], 'тит, *док.* Те саме, що **пoбopтити**. Пор. **бopтити**.

ПЕРЕБОРЧЕНЫЙ, а, е. Те саме, що **пoбopчeнoй**. *Уc'ий гoрoд пeрeбopчeнoй.*

ПЕРЕБРАНЫЙ, а, е. 1. Перебраний. 2. Те саме, що **пeрeдiт'ий**. *Пeрeбpaнoй у 'чистe 'цур'e.* *Пeрeбpaнy 'бaбу пoклaли нa 'пoс'ц'іл'.* Див. ще **пeрeбpaт'ий**.

ПЕРЕБРАТИ *див. пeрeбиpaти.*

ПЕРЕБРАТИСЯ *див. пeрeбиpaтися.*

ПЕРЕБРАТЫЙ, а, е. Те саме, що **пeрeбpaп'ий 1, 2.** *Пeрeбpaтa 'кaшa. Пeрeбpaт'ий 'д'ідо.*

ПЕРЕБУДИТИ *див. пeрeбу'жoвaти.*

ПЕРЕБУДИТИСЯ *див. пeрeбу'жoвaтися.*

ПЕРЕБУЖЕНЫЙ, а, е. Надмірно закопчений (про продукти). *Пeрeбу'жeнe м'н'aco.*

ПЕРЕБУЖОВАТИ, жуйу, жуйeш, *недок.*, **ПЕРЕБУДИТИ**, бужу, будиш, *док.* Надмірно за-

кочувати продукти. *Перебудивим кувбас'кы.* Пор. **будіти**.

ПЕРЕБУ́ЖОВАТИСЯ [пере'бужоватис'а], жу'йес'а, *недок.*, **ПЕРЕБУ́ДИТИСЯ** [перебудитис'а], 'диц'а, *док.* Надмірно закопчуватися (про продукти). *Ас'а мн'асо перебудит, та 'дуже т'аш'ке на жо'лудок.* Пор. **будітися**.

ПЕРЕВА́ДИТИ, 'важу, 'вадиш, *док.* Пересварити когось з ким-небудь. *Перевадила Полан'а вс'іх сус'іду.* Пор. **вадити**².

ПЕРЕВА́ДИТИСЯ [перевадитис'а], 'важус'а, 'вадис'а, *док.* Пересваритися. *Така закл'ата, шчо перевадилас'а з ус'ым крайом.* Див. ще **нереку́ськаться**, **пересважа́тися**. Пор. **вадитися**².

ПЕРЕВАКО́ВАНЬЙ, а, е. Заново поштукатурений. *Перевакована 'хыжа.*

ПЕРЕВАКО́ВАТИ, 'куйу, 'куйеш, *док.* Заново поштукатурити. *Так ми наскудно повако'вали 'хыжу, шчо 'прійдес'а йі перевако'вати.* Пор. **вако'вати**.

ПЕРЕВÉРЕЧИ, ржу, ржеш, *док.* Перекинути. *Пере'вер'ир'з' дош'кы 'черес плут.* Пор. **вєречи**.

ПЕРЕВÉРЖЕНЬЙ, а, е. Перекинутий. *Пере'вержений 'черес плут 'камін'.*

ПЕРЕВÓЖОВАТИСЯ [пере'вожоватис'а], 'в'ожуйус'а, 'в'ожуйес'а, *недок.* 1. Перевозитися. 2. *перен.* Перекидувати по воді через річку плоскі камінці. *Мы д'іт'ми 'плиткы пере'митовали п'о вуд'і 'черес Тису та ка'залис'ме, шчо пере'в'ожуйемс'а.*

ПЕРЕВОЛО́ЧІЙ, 'в'олбчу, 'в'олчиш, *док.* Переволокти. *Пере'в'олочім е'се бер'вєно 'через 'вулиц'у.* Див. ще **пересмы́чити**. Пор. **волочі**.

ПЕРЕВОРО́Т, а, ч. Переворот. ▲ **Переворо́т кы'шок**, *мед.* – заворот кишок. *Не' 'мос'а ку'пати 'сытому, бо 'може 'быти переворо́т кы'шок.*

ПЕРЕГОВО́РІТИ *див.* **перегов'ор'увати**.

ПЕРЕГОВО́РОВАТИ [перег'ов'ор'увати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ПЕРЕГОВО́РІТИ**, г'ов'ор'у, говориш, *док.* 1. Переговорювати. 2. Відраджувати. *Йа перего'ворила 'Йуру же'нитис'а на Мар'іц'і.*

ПЕРЕГОВО́РЯТИ [перег'ов'ор'ати], р'айу, 'вор'аш (р'айеш), *недок.* Те саме, що **перегов'ор'увати** 2.

ПЕРЕГО́ЙКАТИ *див.* **нерег'ойковати**.

ПЕРЕГО́ЙКОВАНЄ [перег'ойкован'є], а, с. Перекрикування. *Пере'г'ойкован'є бр'іт'адир'ом 'чил'ади.* Пор. **перег'ойковати**.

ПЕРЕГО́ЙКОВАТИ [перег'ойковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПЕРЕГО́ЙКАТИ** [перег'ойкати], айу, г'ойкаш (айеш), *док.* Перекрикувати. *Тихо 'бут'те, бо йа вас ус'іх не' пере'г'ойкайу.* Пор. **г'ойкати**.

ПЕРЕГРЫ́ЗКЫ [перегрыскы], у, мн. Залишки їжі з весілля. *Дєме на пере'грыскы до м'ол'од'ойі.*

ПЕРЕГРУ́ЖАТИ *див.* **перегру'жувати**.

ПЕРЕГРУ́ЖАТИСЯ *див.* **перегру'жуватися**.

ПЕРЕГРУЖÉНЬЙ, а, е. Перевантажений. *Пере'гру'жене ст'руче з 'в'озу у в'а'таны.* Див. ще **перетєрьханий**.

ПЕРЕГРУ́ЖОВАНЄ [перег'ружован'є], а, с. Перевантажування. *Пере'гру'жован'а'с'іна з 'мотора на хл'ів.* Див. ще **перетєрьхованс**. Пор. **перегру'жувати**.

ПЕРЕГРУ́ЖОВАТИ, жу'йу, жу'йеш і **ПЕРЕГРУ́ЖАТИ**, 'жайу, 'ружаш (жайеш), *недок.*, **ПЕРЕГРУ́ЗІТИ**, 'ружу, 'рузиш, *док.* Перевантажувати. *Пере'гру'зилис'ме бур'акы з 'воза на 'мотора.* Див. ще **перетєрьховати**. Пор. **грузіти**.

ПЕРЕГРУ́ЖОВАТИСЯ [перег'ружоватис'а], жу'йус'а, жу'йес'а і **ПЕРЕГРУ́ЖАТИСЯ** [перег'ружатис'а], 'жайус'а, 'ружас'а (жайес'а), *недок.*, **ПЕРЕГРУ́ЗІТИ** [перег'рузитис'а], 'ружус'а, 'рузис'а, *док.* Перевантажуватися. *Ота'р'іна с'а 'майє пере'гру'жовати у в'а'таны.* Див. ще **перетєрьховатися**. Пор. **грузітися**.

ПЕРЕГРУ́ЗІТИ *див.* **перегру'жувати**.

ПЕРЕГРУ́ЗІТИСЯ *див.* **перегру'жуватися**.

ПЕРЕГА́РБУЛЯТИ [пергарбул'ати], 'л'айу, 'бул'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **перекача́ти**. Пор. **гарбуляти**.

ПÉРЕД [перед(т)], *прійм.* 1. Перед. 2. Через. *Перед тов'жєн'ов живо'та ми не'їє.*

ПЕРЕДА́РИТИ *див.* **передар'ювати**.

ПЕРЕДА́РОВАТИ [передар'увати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **ПЕРЕДА́РИТИ**, 'дар'у, да'риш, *док.* Передарювати. *Пере'дар'уйу 'хыжу 'м'ому (м'ой'ому) братови.* Пор. **даріти**.

ПЕРЕДЗЬÓВБАНЬЙ [пере'з'овбаний], а, е. Перекльований. *Пере'з'овбан'і кур'ми ст'рукы мє'л'айу.*

ПЕРЕДЗЬÓВБАТИ *див.* **передз'овбати**.

ПЕРЕДЗЬÓВБОВАТИ [пере'з'овбовати], буйу, буйеш, *недок.*, **ПЕРЕДЗЬÓВБАТИ** [пере'з'овбати], айу, аш (айеш), *док.* Перекльовувати. *Пере'з'овбали вороба'кы ус'їй п'ос'он'ашник.* Пор. **дз'овбати**.

ПЕРЕДИ́ВІТИ *див.* **передив'ляти**.

ПЕРЕДИ́ВЛЕНЬЙ, а, е. Переглянений. *Пере'дивлена к'нишка.*

ПЕРЕДИ́ВЛЯТИ [передивл'ати], 'л'айу, 'дивл'аш (л'айеш), *недок.*, **ПЕРЕДИ́ВІТИ**, 'дивл'у, 'дивиш, *док.* Переглядати. *Передивл'ала обра'зы в 'церкви.* Див. ще **перенікати**. Пор. **дивіти**.

ПЕРЕДНЬОЙ [пе'редн'ий], а, е. Передній.

ПЕРЕДОГАНЯ́ТИ [передоган'ати], 'н'айу, 'ган'аш (н'айеш), *недок.*, **ПЕРЕДОГНА́ТИ**, до'жену, до'женеш, *док.* Випереджати в бігу. *Увун мєне передоган'ав, но йа с'а не' дав.*

ПЕРЕДОГАНЯ́ТИСЯ [передоган'атис'а], 'н'айус'а, 'ган'ас'а (н'айес'а), *недок.* Бігти навипередки. *Д'іти с'а 'часто передоган'айут.*

ПЕРЕДОГНА́ТИ *див.* передоганя́ти.

ПЕРЕДУ́ЧОРА [переду́чора], *присл.* Позавчора. *Переду́чора був мороз, а нині вже дощ.*

ПЕРЕДЯ́ЛОВАНИЙ [перед'алований], а, е. 1. Переструганий (про вироби з дерева). *Перед'аловані дошки.* 2. Пошинкований (про овочі). *Перед'аловані бурак.*

ПЕРЕДЯ́ЛОВА́ТИ [перед'алова́ти], луйу, луйеш, *док.* 1. Перестругати. *Тул'ко дощчок перед'аловати – то велика робота.* 2. Пошинкувати (овочі). *Перед'аловавим у́с у кнусту.* Пор. дялова́ти.

ПЕРЕЕРЖА́ВИТИ, віє, *док.* Перержавіти. *Перержавіт друт.* Пор. ержа́вити.

ПЕРЕЖВА́НИЙ, а, е. Пережований. *Пережванє мн'асо мати дала д'їтині.*

ПЕРЕЖВА́ТИ, режу, режвеш, *док.* Пережувати. *Таке тверде мн'асо, шчо н'їйак го не пережву.* Пор. жва́ти.

ПЕРЕЖДЖА́НИЙ [пережжаний], а, е. Перечеканий. *Пережжаний у хьжси дощч.*

ПЕРЕЖДЖА́ТИ [пережжати], пирижжу, пережжеш, *док.* Перечекати. *Пережжєме дожж у колибі.* Пор. жджа́ти.

ПЕРЕЖИ́ВАНС [переживан'є], а, с. Переживання.

ПЕРЕЖМНЯ́КАНИЙ [пережмн'аканий], а, е. Перечавлений. *Пережмн'акані сливи.*

ПЕРЕЖМНЯ́КАТИ *див.* пережмняковати.

ПЕРЕЖМНЯ́КОВАНС [пережмн'акован'є], а, с. Перечавлювання. *Пережмн'акован'є жрезну.* Пор. пережмняковати.

ПЕРЕЖМНЯ́КОВАТИ [пережмн'акувати], н'акуйу, н'акуйеш, *недок.*, **ПЕРЕЖМНЯ́КАТИ** [пережмн'акати], кайу, каш (кайеш), *док.* Перечавлювати. *Пережмн'акав ц'їлу бочку жрезну.*

ПЕРЕЗВІ́ДАНИЙ [перез'віданий], а, е. Перепитаний. *Перез'віданий чулувік упувів у́с у правду.*

ПЕРЕЗВІ́ДАТИ *див.* перезвідóвати.

ПЕРЕЗВІ́ДАТИСЯ *див.* перезвідóватися.

ПЕРЕЗВІ́ДОВАНС [перез'відован'є], а, с. Перепитування. *За перез'відован'є н'їко т'а не вбїє.* Див. ще перезвідóванс. Пор. перезвідóвати.

ПЕРЕЗВІ́ДОВАТИ *див.* перезвідóвати.

ПЕРЕЗВІ́ДОВАТИСЯ *див.* перезвідóватися.

ПЕРЕЗВІ́ДОВОВАНС [перез'відовован'є], а, с. Те саме, що перезвідóванс. Пор. перезвідóвати.

ПЕРЕЗВІ́ДОВОВАТИ [перез'відовувати], дьбуйу, дьбуйеш, *недок.*, **ПЕРЕЗВІ́ДОВАТИ** [перез'відувати], дуйу, дуйеш і **ПЕРЕЗВІ́ДАТИ** [перез'відати], дайу, даш (дайеш), *док.* Перепитувати. *Перез'відай їй, ци вто правда. Баба хут-кул'ко рас перез'відбує, бо не ддчувайє.* Пор. звідóвати.

ПЕРЕЗВІ́ДОВОВАТИСЯ [перез'відовуватис'є], дьбуйус'є, дьбуйєс'є, *недок.*, **ПЕРЕЗВІ́ДОВАТИСЯ** [перез'відуватис'є], дуйус'є, дуйєс'є: а і **ПЕРЕЗВІ́ДАТИСЯ** [перез'відатис'є], дайус'є, дас'є: а (дайєс'є), *док.* Перепитуватися. *їак приїдеш у село, та перез'відас'є: а, де живе Андр'їко.* Пор. звідóватися.

ПЕРЕЗЯ́БНУ́ТИ [перез'абнути] і **ПЕРЕЗЯ́БСТІ́Й** [перез'апєти], ну, неш, *док.* Перемерзнути (про живу істоту). *Так, бьвало, Perez'абну в бунтин'ї, шчо такї ми кунцу.*

ПЕРЕЗЯ́БСТІ́Й *див.* Perez'ябнути.

ПЕРЕЙГРА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **перейгра́ти** 1, 2. *Перейгран'ї ним у́с і танці.* *Перейгравим'кума.*

ПЕРЕЙГРОВАТИ, руйу, руйеш, *недок.*, **ПЕРЕЙГРА́ТИ**, райу, играш (райеш), *док.* 1. Перетанцювати всі або багато танців. *Бьвало, Perez'їрайу за свал'бу хут'кул'ко танці у.* 2. Танцювати краще за кого-небудь або довше, ніж хтось. *Мар'їка спершу мене Perez'гровала, а пак їа їїїї Perez'грала.* Пор. игра́ти.

ПЕРЕЙМНЯ́НИЙ [переймн'аний], а, е. Переловлений. *Переймн'ан'ї кури.*

ПЕРЕИ́НАЧЕНИЙ, а, е. Переінакшений, перемінений. *Переіначена хьжжа, Perez'іначений сведер.*

ПЕРЕИ́НАЧИТИ *див.* перені́ачовати.

ПЕРЕИ́НАЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПЕРЕИ́НАЧИТИ**, чу, чнш, *док.* Переінакшувати, перемінювати. *Сплєла дун'ка так сведер, шчо мушу за нив Perez'іначовати. Ты с'воєго чулувіка вже не Perez'іначиш, мусиш му тирпїти.*

ПЕРЕЙГРА́ТИ *див.* Perez'игровати.

ПЕРЕ́ЙДА [пир'їйда], ы, жс. Те саме, що **берь**. **ПЕРЕ́ЙМНЯ́ТИ** [пє'рє'їмн'ати], н'айу, їмн'аш (їмн'айєш), *док.* Переловити. *Пє'рє'їмн'ала у д н'а ворона половину їт'ат.* Пор. їмня́ти.

ПЕРЕ́КАЗ [пє'реказ(с)], зу, ч., *вес.* Дія за значенням **переказовати** 2. *На туй свал'бі бьли дужє дурugi Perez'казы.*

ПЕРЕКА́ЗАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **переказати** 1, 2. *Переказана новїна. Perez'казан'ї дары, жрш'ї.*

ПЕРЕКА́ЗОВАНС [пє'реказован'є], а, с. 1. Передавання інформації через кого-небудь. *Переказован'є братови на другє село.* 2. *вес.* Безпосереднє передавання подарунків гостям молодїї парї під час весїлля. *Переказован'є дару молод'атам.* Пор. Perez'казовати.

ПЕРЕКА́ЗОВАТИ, зуйу, зуйєш, *недок.*, **ПЕРЕКА́ЗА́ТИ**, кажу, кажєш, *док.* 1. Передавати кому-небудь інформацію через когось. *Переказалм систр'ї на вїд'їк, аж приїду до нїїї на С'ату нї-*

д'іл'у. 2. *вес.* Безпосередньо передавати подарунки молодій парі під час весілля (про гостей). *Моя старпа переказала ми була сто рубл'у.*

ПЕРЕКАПЧАНИЙ, а, е. З'єднаний по-новому після роз'єднання. *Перекапчан'і вагонь.*

ПЕРЕКАПЧАТИ *див.* перекапчовати.

ПЕРЕКАПЧАТИСЯ *див.* перекапчоватися.

ПЕРЕКАПЧОВАНС [перекапчован'є], а, с. З'єднування по-новому після роз'єднання. *Перекапчован'є римін'а.* Пор. **перекапчовати**.

ПЕРЕКАПЧОВАНИЙ [перекапчований], а, е. Неодноразово з'єднуваний по-новому після роз'єднання. *Тот ланц уже кул'ко рас перекапчованый.*

ПЕРЕКАПЧОВАТИ, чу́йу, чу́йеш, *недок.*, **ПЕРЕКАПЧАТИ**, ча́йу, ка́пчаш (ча́йеш), *док.* Роз'єднавши, з'єднати по-новому. *Перекапчай д'ітвакови римін', бо тисне го.* Пор. **капчати**.

ПЕРЕКАПЧОВАТИСЯ [перекапчоватис'а], чу́йс'а, чу́йес'а, *недок.*, **ПЕРЕКАПЧАТИСЯ** [перекапчатис'а], ча́йс'а, ка́пчас'а (ча́йес'а), *док.* Роз'єднавшись, з'єднатися по-новому. *Перекапчайс'а уд'мотора до трактора, бо мотор с'а не заводит.* Пор. **капчатися**.

ПЕРЕКАЧАТИ *див.* перекачовати.

ПЕРЕКАЧОВАТИ, чу́йу, чу́йеш, *недок.*, **ПЕРЕКАЧАТИ**, ча́йу, качаш (ча́йеш), *док.* Перекочувати. *Перекачайте кымакы до плота.* *Див.* ще **перегарбуляти**, **перекачуляти**. Пор. **качати**.

ПЕРЕКАЧУЛЯТИ [перекачул'ати], л'а́йу, чу́л'аш (л'а́йеш), *док.* Те саме, що **перекачати**.

ПЕРЕКИНОВАТИ [перекіновати], ну́йу, ну́йеш, *док.* Перемучитися. *Йа с'вдойов'болестив'читаво перекіновала.* Пор. **кіновати**.

ПЕРЕКЛІВАТИ [пе'ре'кл'івати], л'і́ват (ва́йе), *недок.*, **ПЕРЕКЛІТИ** [пе'ре'кл'ігати], л'і́йе, *док.* Згоріти без полум'я; перетліти. *За нуч бервено пе'ре'кл'іло.* Пор. **кліти**.

ПЕРЕКЛІЛИЙ [пе'ре'кл'ілий], а, е. Перетлілий. *Пе'ре'кл'іле дрыво.*

ПЕРЕКЛІТИ *див.* переклівати.

ПЕРЕКУСЬКАНИЙ [перекус'каний], а, е. Пересварений. *Из'а жун'у с'і браты перекус'кан'і міжи с'б'б'в.*

ПЕРЕКУСЬКАТИ [перекус'кати], а́йу, а́ш (а́йеш), *док.* 1. Покусувати всіх підряд (про тварин). *Перекус'кала'купка вс'іх кул'ат.* *Див.* ще **перекуськатися** 1. 2. *перен.* Зробити дрібні неприємності підряд багатьом. *Ота жо'на вже вс'іх на роб'от'і перкус'кала.* Пор. **куськати**.

ПЕРЕКУСЬКАТИСЯ [перекус'катис'а], а́йс'а, а́с'а (а́йес'а), *док.* 1. Те саме, що **перекуськати** 1. 2. *перен.* Пересваритися. *Так ис'ме с'а с'ест'р'ов'перкус'кали, шчо тіпир не'говоріме.* Пор. **куськатися**.

ПЕРЕЛІЖАТИ *див.* переліжовати.

ПЕРЕЛІЖОВАТИ, жу́йу, жу́йеш, *недок.*, **ПЕРЕЛІЖАТИ**, жу́, жиш, *док.* 1. Пролежати в ліжку понад норму; перележувати. *Бол'ат н'а кусткы, майже м'перележала.* *Див.* ще **переспати** 2. 2. *перен.* Перехворіти. *Переліжалам три'тыжн'і та така м'слаба!*

ПЕРЕЛЛИВАТИ [перелл'івати], в'а́йу, л'і́ваш (ва́йеш), *недок.*, **ПЕРЕЛЛІЯТИ** [перелл'іати], п'і́рил'у, п'і́рил'еш, *док.* Переливати. Пор. **лліяти**.

ПЕРЕЛЛІЯТИ *див.* переливати.

ПЕРЕЛЛЯТИЙ [п'і́рил'іатый], а, е. Перелитий. *Пі́рил'іате'віно.*

ПЕРЕЛУКОВАТИЙ, а, е. Горбатий, загнутий (про ковбасу, нерівномірно набиту м'ясом, про жінку з грудьми різного розміру тощо). *Набивс'кышкы та й'акіс'одні в т'а перелуковат'і.*

ПЕРЕМІТАНИЙ, а, е. Перекиданий з одного місця на інше. *Переметана'котпц'а с'іна.*

ПЕРЕМІТАТИ *див.* перемітовати.

ПЕРЕМІТКОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **перемітовати**. *Хут'кул'ко рас перемітковане'р'ан'д'є в'шідун'і.*

ПЕРЕМІТКОВАТИ, ку́йу, ку́йеш, *недок.* Перекидувати що-небудь з одного місця на інше кілька разів з метою знайти що-небудь. *Кул'ко будеш перемітковати'ото'чур'є?*

ПЕРЕМІТКОВАТИСЯ [перемітковатис'а], ку́йс'а, ку́йес'а, *недок.* Те саме, що **помітковатися**. *Не переміткуйс'а'тул'ко хл'ібом.* *Див.* ще **помітковатися**.

ПЕРЕМІТОВАНС [перемітован'є], а, с. Перекидування з місця на місце. *Перемітован'є с'іна з'воза на хл'ів.* Пор. **перемітовати**.

ПЕРЕМІТОВАТИ [перемітовати], ту́йу, ту́йеш, *недок.*, **ПЕРЕМІТАТИ**, м'чу, м'чеш, *док.* Перекидувати з місця на місце. *Перемеч (перемітуй) котпц'у, бо, майже, за'р'іла.*

ПЕРЕМІТОВАТИСЯ [перемітоватис'а], ту́йс'а, ту́йес'а, *недок.* Перекидуватися з одного місця на інше кілька разів. *Кул'ко с'а вты кымакы будут перемітовати, нурубайте йіх на дрыво.*

ПЕРЕМНЯВИТИ [перемн'авити], в'л'у, в'ш, *док.* Передавити, перечавити. *Перемн'ави в по'м'ыях'р'іну, бо йе в них'і'л'ушкы, та вд'авиц'а с'вин'а.* *Див.* ще **перемняцкати**. Пор. **мнявіти**.

ПЕРЕМНЯВИТИСЯ [перемн'авитис'а], в'ц'а, *док.* Передавитися, перечавитися. *Перемн'авилис'а сливы в'тайстр'і, шчо треба йіх'ув'еречи.* *Див.* ще **перемняцкатися**. Пор. **мнявітися**.

ПЕРЕМНЯВЛЕННИЙ, а, е. Перем'ятий, передавлений, перечавлений. *Перемн'авлин'і'чиршин'і.* *Див.* ще **перемняцканий**.

ПЕРЕМНЯЦКАНИЙ [перемн'ацканий], а, е. Те саме, що **перемнявлений**. *Грезен, шчо с'ме зор'вали, вже перемн'ацканий.*

ПЕРЕМНЯЦКАТИ [перемн'ацкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **перемнявіти**. Пор. **мняцкати**.

ПЕРЕМНЯЦКАТИСЯ [перемн'ацкатис'а], аш'а (айес'а), *док.* Те саме, що **перемнявітися**. Пор. **мняцкатися**.

ПЕРЕМОРДУШЕНЬЙ [перемур'душеньй], а, е. Перемучений, перемордований. *Перемур'душин і псом, кури были ледвы жи'ві.*

ПЕРЕМОРДУШИТИ [перемур'душити], шу, шиш, *док.* Перемучувати, перемордувати. *Андр'її перемур'душив у'с іх д'ївок у сил'ї.* Пор. **морд'шити**.

ПЕРЕНІКАНЬЙ, а, е. Переглянутий, передивлений. *Н'ї вден переніканьй у б'бват'ї с'ведер не" пул'убив ми с'а.*

ПЕРЕНІКАТИ *див.* **переніковати**.

ПЕРЕНІКОВАНС [перенікован'е], а, с. Перегляд(ання). *Уз'аламс'а за перенікован'е, їд'ке в н'а цур'е їе.* Пор. **переніковати**.

ПЕРЕНІКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ПЕРЕНІКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Переглядати, передивляти. *Перенікалам к'нишку, їаїбо не"їе в н'уй н'їч їфайного.* Пор. **нікати**.

ПЕРЕНЧЕЛОВАНС [перенчелован'е], а, с. Перечення. *Перенчелован'е дун'кы у'се їсердило їмат'їр.* Пор. **перенчеловати**.

ПЕРЕНЧЕЛОВАТИ, їлуйу, їлуйеш, *недок.* Перечити. *Не" перенчелуй ми, бо їа їнайу, їчо їкажу.* Пор. угор. *ragancsol* 'наказувати, диктувати, навіювати'.

ПЕРЕОБІРАНС *див.* **перебіранс**.

ПЕРЕОБІРАТИ *див.* **перебірати 2**.

ПЕРЕОБІРАТИСЯ *див.* **перебіратися 2**.

ПЕРЕОБРАТИ *див.* **перебірати 2**.

ПЕРЕОБРАТИСЯ *див.* **перебіратися 2**.

ПЕРЕОБУВАНС [перев'буван'е], а, с. Перевзування. *Перев'буван'е їчїзма.* Пор. **переобувати**.

ПЕРЕОБУВАНЬЙ [перев'буваньй], а, е. Перевзуваний. *Перев'бувана но'га.*

ПЕРЕОБУВАТИ [перев'бувати], ївайу, їбуваш (ївайеш), *недок.*, **ПЕРЕОБУТИ** [перев'бути], їбуїу, їбуїеш, *док.* Перевзувати. *Перев'буї д'їтину, бо їм'окр'ї в н'їїї їногы.* Пор. **обувати**.

ПЕРЕОБУВАТИСЯ [перев'буватис'а], ївайу-с'а, їбувас'а (ївайес'а), *недок.*, **ПЕРЕОБУТИСЯ** [перев'бутис'а], їбуїус'а, їбуїес'а, *док.* Перевзуватися. *їду на ївулиц'у, їши перев'буїус'а.* Пор. **обуватися**.

ПЕРЕОБУТИ *див.* **переобувати**.

ПЕРЕОБУТИСЯ *див.* **переобуватися**.

ПЕРЕОБУТЬЙ [перев'бутьй], а, е. Перевзутий. *Перев'бутьй у с'ухї їчїзма.*

ПЕРЕОДІВАНС [перевд'іван'е], а, с. Переодягання. *Перевд'іван'е в студенуй їхжи їїкодит*

їд'їдови. *Див.* ще **перебіранс**, **переобіранс**. Пор. **перевдівати**.

ПЕРЕОДІВАНЬЙ [перевд'іваньй], а, е. Переодяганий. *Перевд'івана їмногo раз за нуч д'їтина не" перест'ївала пу'т'їти.* *Див.* ще **перебіраньй 2**, **переобіраньй 2**.

ПЕРЕОДІВАТИ [перевд'івати], ївайу, їд'іваш (ївайеш), *недок.*, **ПЕРЕОДІТИ** [перевд'їти], їд'їну, їд'їнеш, *док.* Переодягати. *Дай д'їтваїка, най го перевд'їну.* *Див.* ще **перебірати 2**, **переобірати 2**. Пор. **одівати**.

ПЕРЕОДІВАТИСЯ [перевд'іватис'а], ївайус'а, їдівас'а (ївайес'а), *недок.*, **ПЕРЕОДІТИСЯ** [перевд'їтис'а], їд'їнус'а, їд'їнес'а, *док.* Переодягатися. *Твоїа д'ївка по їдис'ат'рас'а перевд'їват на дин'.* *Див.* ще **перебіратися 2**, **переобіратися 2**.

ПЕРЕОДІТИ *див.* **перевдівати**.

ПЕРЕОДІТИСЯ *див.* **перевдіватися**.

ПЕРЕОДІТЬЙ [перевд'їтьй], а, е. Те саме, що **перебіраньй 2**. *Перевд'їта на с'вал'бі їмолодиц'а.*

ПЕРЕОНАДЖИТИ *див.* **переонаджовати**.

ПЕРЕОНАДЖОВАТИ [перео(о',у,в)наїжовати], їжуйу, їжуйеш, *недок.*, **ПЕРЕОНАДІТИ** [перео(о',у,в)над'їти], д'їйу, д'їїеш і **ПЕРЕОНАДЖИТИ** [перео(о',у,в)наїжити], їж, їжш, *док.* Переробити, переінакшити що-небудь. *їа їс'у тїл'їшкы їмало перео(о',у,в)наїжу, та буде май сп'їсубна.*

ПЕРЕОНАДІТИ *див.* **переонаджовати**.

ПЕРЕПАДАТИ, їдаїе, *недок.*, **ПЕРЕПАСТИ**, їпаде, *док.* 1. Отримати що-небудь у власність, користування. *їшчус'ї їуй їмало бы переїпастї из вуц'овых їроши.* 2. Повернутися (про хворобу). *їже м був їздурувїв, та вїїат на н'а переїпало.*

ПЕРЕПАДЫ, у, їн. Повернення хвороби. *їс'її їїїмы на їмене їбыли їчаст'ї переїпады.* Пор. **перепадати 2**.

ПЕРЕПАСТИ *див.* **перепадати**.

ПЕРЕПЕЧИ, їпечу, їпечеш, *док.* Перепекти. *їтого їода їмін'ї їтреба їбыло їмногo їл'їба переїпечї на с'вал'їбы.* Пор. **печї**.

ПЕРЕПЕЧИСЯ [перепечис'а], їчес'а, *док.* Перепектися. *Гат'куї, бо їможє с'а їл'їп переїпечї.* Пор. **печїся**.

ПЕРЕПИЛЕНЬЙ, а, е. Перепиляний. *Перепїлена колотанц'а.*

ПЕРЕПИЛІТИ, їпил'у, їпилиць, *док.* Перепиляти. *Перепїли їсе дры'во.* Пор. **пилїти**.

ПЕРЕПЫТАНЬЙ [перепытаний], а, е. Перемацаний. *їс'ї переїпытан'ї їруш'ї їбыли вїже їн'ак'ї.*

ПЕРЕПЫТАТИ *див.* **перепытовати**.

ПЕРЕПЫТОВАНС [перепытован'е], а, с. Перемацування. Пор. **перепытовати**.

ПЕРЕПЫТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.*, **ПЕРЕПЫТАТИ**, айу, аш (айеш), *недок.* Перемацува-

ти. Не пере^пытуй ^{каж}з^ьый хл'іб, ай р'іж хут' ис ^{котрого}. Пор. пытати.

ПЕРЕПЫТЬКАНЫЙ [перепыт'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **перепыткати**. *Пере-пыт'каний'анцук*.

ПЕРЕПЫТЬКАТИ див. **перепытковати**.

ПЕРЕПЫТЬКОВАНЄ [перепыт'кован'є], а, с. Дуже старанне перемацування. Пор. **перепытковати**.

ПЕРЕПЫТЬКОВАТИ [перепыт'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПЕРЕПЫТЬКАТИ** [перепыт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Дуже старанно, прискіпливо, обережно перемацувати. *Перепыт'кав ус'і жєбы, айбо н'іч не' найшів*. Пор. пыткати.

ПЕРЕПЛЫСТИ, лыву, лывеш, *док.* Перепливти.

ПЕРЕПОЛЬОКАНЫЙ [перепол'оканий], а, е. Переполосканий. *Перепол'окане р'анд'є*.

ПЕРЕПОЛЬОКАТИ див. **перепольковати**.

ПЕРЕПОЛЬОКОВАНЄ [перепол'окван'є], а, с. Переполіскування. *Перепол'окван'є р'ан'д'а*. Пор. **перепольковати**.

ПЕРЕПОЛЬКОВАТИ [перепол'оквати], л'окуйу, л'окуйеш, *недок.*, **ПЕРЕПОЛЬКАТИ** [перепол'окати], кайу, л'окаш (кайеш), *док.* Переполіскувати. *Перепол'окалам р'анд'є*. Пор. **польокати**.

ПЕРЕПОРТИТИ див. **перепорчовати**.

ПЕРЕПОРТИТИСЯ див. **перепорчоватися**.

ПЕРЕПОРЧЕНЬЙ, а, е. Перепсований. *Перепорчене полотно (кїсто)*.

ПЕРЕПОРЧОВАТИ, п'орчуйу, п'орчуйеш, *недок.*, **ПЕРЕПОРТИТИ**, п'орчу, портиш, *док.* Перепсувати, переламувати. *Кул'ко с'к'лийу перепортив?* Пор. **портити**.

ПЕРЕПОРЧОВАТИСЯ [перепорчоватис'а], п'орчуйес'а, *недок.*, **ПЕРЕПОРТИТИСЯ** [перепортитис'а], портиш'а, *док.* Перепсуватися, переламуватися. *Тул'ко с'а мн'аса перепортило!* Пор. **портитися**.

ПЕРЕПОЧІЛЬЙ [перепочилий], а, е. Який відпочив. *На перепочилуй зимли'файна с'а р'іпа вродила*.

ПЕРЕПРОВІРЕНЬЙ [перепру'вірений], а, е. Ще раз перевірений. *Перепру'вірений р'ахунок*.

ПЕРЕПРОВІРЯТИ [перепру'вірати], р'айу, в'ір'аш (р'айеш), *недок.*, **ПЕРЕПРОВІРИТИ** [перепру'вірити], в'ір'у, в'іриш, *док.* Перевірати ще раз. *Мус'ілам перепру'вірити за ланк'д'овв, бо не'добре ми нард'ховала*. Пор. **провіряти**.

ПЕРЕПРЯТАНЫЙ [перепр'атаний], а, е. 1. Захований в інше місце. *Перепр'атан'і зр'оші*. 2. Перезаховонений. *Перепр'атаний ме"р'ац'иц'*.

ПЕРЕПРЯТОВАНЄ [перепр'атован'є], а, с. 1. Заховування в іншому місці. *Перепр'атован'є*

зр'оші. 2. Перезаховонення. *Перепр'атован'є ме"р'ац'а*. Пор. **перепр'атовати**.

ПЕРЕПРЯТОВАТИ [перепр'атовати], туйу, туйеш, *недок.*, **ПЕРЕПРЯТАТИ** [перепр'атати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Заховати в інше місце. *Перепр'аталам уч'удув'іка зр'оші, вбы не' про'тив йіх*. 2. Перезаховонити. *Прийшлос'а перепр'атати ме"р'ац'а, бо там'мала'быти до'рога*. Пор. **пр'ятати'**.

ПЕРЕПУДИТИ див. **перепужовати**.

ПЕРЕПУДИТИСЯ див. **перепужоватися**.

ПЕРЕПУЖАТИ див. **перепужовати**.

ПЕРЕПУЖАТИСЯ див. **перепужоватися**.

ПЕРЕПУЖЕНЬЙ, а, е. Переляканий. *Перепуженый нес'ут'ік*. Див. ще **принуженый**.

ПЕРЕПУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ПЕРЕПУДИТИ**, пужу, пудиш і **ПЕРЕПУЖАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Перелякати. *Перепужавис'ус'і'кури, та де йіх ис'кати?* Див. ще **принужовати**. Пор. **пужати**.

ПЕРЕПУЖОВАТИСЯ [перепужоватис'а], жуйус'а, жуйес'а, *недок.*, **ПЕРЕПУДИТИСЯ** [перепудитис'а], пужус'а, пудис'а і **ПЕРЕПУЖАТИСЯ** [перепужатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Перелякатися. *Перепужалас'а д'ітина пса*. Див. ще **принужоватися**. Пор. **пужатися**.

ПЕРЕПУКАТИ, пукат, *безос.*, *док.*, **ПЕРЕПУКНУТИ**, не, *безос.* Слабнути (про мороз), теплішати (про погоду). *Май перепукло, уч'ора быв май'читавый морос*. Див. ще **подати 3**, **полівити 3**, **пөмпякнути 2**.

ПЕРЕПУКАТИ див. **перепукати**.

ПЕРЕПУТАТИ див. **перепутовати**.

ПЕРЕПУТОВАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ПЕРЕПУТАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Переплутувати. *Перепутала зр'ішне з'праведным (божым)*. Пор. **п'утати**.

ПЕРЕПУЦОВАТИ, цуйу, цуйеш, *недок.* Перечистити все або багато від бруду з наведенням блиску. *Перепуц'овалам перет'с'атками вс'і'горшки*. Пор. **пуц'овати**.

ПЕРЕСВАЖАНЬЙ, а, е. Пересварений. *Пересважан'і сус'іды*.

ПЕРЕСВАЖАТИ, жайу, жаваш (жайеш), *док.* Те саме, що **перевадити**. *Полан'а пересважала вс'іх сус'іды*.

ПЕРЕСВАЖАТИСЯ [пересважатис'а], жайус'а, жавас'а (жайес'а), *док.* Те саме, що **перевадитися**. Пор. **сважатися**.

ПЕРЕСІГАТИ [перес'ігати], гайу, с'ігаш (гайеш), *недок.* Пересягати. Пор. **сігати**.

ПЕРЕСІЧІЙ [перес'ічи], чу, чеш, *док.* Пересікти. Пор. **січі**.

ПЕРЕСКОЧИТИ, чу, чиш, *док.* Перескочити.

ПЕРЕСКЇБТИ [перес'купсти], кубу, беш, док. Перескубити. *Не в'дну м'куриц'у перес'кубла по свал'бах.* Пор. **скЇбти**.

ПЕРЕСМЫЧЕНІЙ, а, е. Переволочений. *Пересмычене іс: аду в двур ст'овпл'е.*

ПЕРЕСМЫЧИТИ див. **пересмычовати**.

ПЕРЕСМЫЧИТИСЯ див. **пересмычоватися**.

ПЕРЕСМЫЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПЕРЕСМЫЧИТИ**, чу, чиш, док. Те саме, що **переволочі**. *Пересмычовалам д'ти б'ремена з одноїі 'хыжї в другу сама.* Пор. **смЫчити**.

ПЕРЕСМЫЧОВАТИСЯ [перес'мычоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **ПЕРЕСМЫЧИТИСЯ** [перес'мычитис'а], чус'а, чис'а, док. Переволоктися. *Йакус'о'на перес'мычилас'а 'черес 'хыжю та в'допел:а д'вир'ї.* Пор. **смЫчитися**.

ПЕРЕСНОЧИ, присл. Позавчора ввечері. *Пер'есночи в н'а 'были 'вуйна.* Див. ще **позасночи**.

ПЕРЕСНУРОВАТИ, р'овуйу, р'овуйеш, *недок.*, **ПЕРЕСНУРОВАТИ**, руйу, руйеш, док., буд. Заново робити за допомогою шнура розмітку на дощці, брусові для розпилювання їх, на землі для копання траншеї під фундаменти будови тощо. *Мусиме переснур'овати ш'длунки, бо не'добре 'уйшло.* Пор. **спуровати**.

ПЕРЕСПАТИ, пе'ре'спл'у, переспши, док. 1. Спати, проспати якийсь відрізок часу. *Йа вту 'бур'у переспала, шчо н'їч им не'чула.* 2. Те саме, що **перел'єжати** 1.

ПЕРЕСТАВАТИ, аїу, аїеш, *недок.*, **ПЕРЕСТАТИ**, тану, танеш, док. Перегороджувати кому-небудь дорогу, зупиняти чий-небудь рух. *Перестали н'а на д'ор'оз'ї два 'г'овгеры та 'зачали н'а 'бити.*

ПЕРЕСТАТИ див. **переставати**.

ПЕРЕСТЫВАТИ, в'айу, в'ываш (вайеш), *недок.*, **ПЕРЕСТЫТИ** і **ПЕРЕСТЫНУТИ**, т'ыну, т'ынеш, док. Дуже охолотитися, перехолодитися. *Так им перес'тыла на д'ор'оз'ї, шчо 'ледвы м с'а зур'їла.* Пор. **стыти**, **стынути**.

ПЕРЕСТЫЛЫЙ, а, е. Перехолоджений. *Перес'тыла ії'да.*

ПЕРЕСТЫНУТИ див. **перестывати**.

ПЕРЕСТЫТИ див. **перестывати**.

ПЕРЕСТРІТИТИ [перестр'їтити], р'їчу, р'їтиш, док. Перестріти. *Перестр'їтилам у се'л'ї куму.* Пор. **стрітити**.

ПЕРЕСТУПІТИ див. **переступляти**.

ПЕРЕСТУПЛЬОВАТИ див. **переступляти**.

ПЕРЕСТУПЛЯТИ [переступл'ати], л'айу, тупл'аш і **ПЕРЕСТУПЛЬОВАТИ** [переступл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ПЕРЕСТУПІТИ** [переступити], тупл'у, тупиш, док. 1. Переступати. 2. Іти наперекір. *Сын переступив вуц'ови та вчїнив по с'в'ой'ому.*

ПЕРЕСУКАТИ див. **пересуковати**.

ПЕРЕСУКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ПЕРЕСУКАТИ**, сучу, сучеш, док. Пересукувати (про нитки). 2. Перетирати. *Пересучи 'файно 'цимент, бо іе в'н'уму грут'кы.* 3. Перетеребити качани кукурудзи. *Пересукавим мїх ст'руча.* Пор. **сукати**.

ПЕРЕСУЧ, и, ж. Міцна нитка, дуже скручена з кількох тонших ниток. *Пересуч – 'дуже силна 'нитка.*

ПЕРЕТЕРЬХАНЫЙ [перет'ир'ханый], а, е. Те саме, що **перегружєный**.

ПЕРЕТЕРЬХАТИ див. **перетеряховати**.

ПЕРЕТЕРЬХОВАНЕ [перет'ир'хован'є], а, с. Те саме, що **перегружованє**. Пор. **перетеряховати**.

ПЕРЕТЕРЬХОВАТИ [перет'ир'ховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **ПЕРЕТЕРЬХАТИ** [перетир'хати], х'айу, т'ир'хаш (х'айеш), док. Те саме, що **перегружувати**. Пор. **теряхати**.

ПЕРЕТЕРЬХОВАТИСЯ [перет'ир'ховатис'а], хуйус'а, хуйес'а, *недок.*, **ПЕРЕТЕРЬХАТИСЯ** [перетир'хатис'а], х'айус'а, т'ир'хас'а (х'айес'а), док. Те саме, що **перегружоватися**. Пор. **теряхатися**.

ПЕРЕТЕЧІЙ, че, док. Перетекти.

ПЕРЕТІГАТИ див. **перетіговати**¹.

ПЕРЕТІГАТИ див. **перетіговати**².

ПЕРЕТІГАТИСЯ див. **перетіговатися**¹.

ПЕРЕТІГАТИСЯ див. **перетіговатися**².

ПЕРЕТІГОВАНЕ¹ [перет'їгован'є], а, с. Перетягування з одного місця на інше. Пор. **перетїговати**¹.

ПЕРЕТІГОВАНЕ² [перет'їгован'є], а, с. Перемінювання наволочки на подушці, постільної білизни. Пор. **перетїговати**².

ПЕРЕТІГОВАТИ¹ [перет'їговати], гуїу, гуїеш, *недок.*, **ПЕРЕТІГАТИ** [перет'їгати], айу, аш (айеш), док. Перетягувати що-небудь з одного місця на інше. *Ц'їльй дин' им перет'їговав 'кун'ми бер'вин'є з 'вулиц'ї в двур.* Пор. **тїгати**.

ПЕРЕТІГОВАТИ² [перет'їговати], гуїу, гуїеш і **ПЕРЕТІГАТИ** [перет'їгати], г'айу, т'їгаш (г'айеш), *недок.* Перемінювати наволочку на подушці, постільну білизну. *Перет'їгаїу 'парн'анку, бо замаш'чена.* Пор. **тїгати**.

ПЕРЕТІГОВАТИСЯ¹ [перет'їговатис'а], гуїус'а, гуїес'а, *недок.*, **ПЕРЕТІГАТИСЯ** [перет'їгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Жити певний час з поганим здоров'ям. *Йа'к'ос' перет'їгав'а іс'у 'зіму.* Пор. **тїгатися**.

ПЕРЕТІГОВАТИСЯ² [перет'їговатис'а], гуїес'а, *недок.*, **ПЕРЕТІГАТИСЯ** [перет'їгатис'а], ац'а, док. Перемінюватися (про постільну білизну). *У по'р'аднуїй чил'а'дини 'п'ос'ц'їл' перет'їгуїес'а 'кожж'ого 'тыжн'а.*

ПЕРЕТОВЧІ [перетòвчи], тòвчу, чеш, док. Перетовкти. *Перетòвчи шче раз м'єлай май на-друбно*. Пор. товчї.

ПЕРЕТРЕБІТИ, трибл'у, требиш, док. Знишити, витратити марно. *Перетребили хут '-кул'ко дои'чок. Мігал' лиш зрòш'ї перетребив, а хосна н'їякого*. Пор. **требіти**.

ПЕРЕТРЕБІТИСЯ [перетре'битис'а], б'иц'а, док. Знищуватися, витратитися марно. *На с'вал'бі перетребилос'а їйòи много*. Пор. **требітися**.

ПЕРЕТРЕБЛÉНЬИЙ, а, е. Знищений, витрачений марно. *Ото с'їно лиш перетреблене кòрòвòв, бо вс'є їуї туд ногами*. Див. ще **розтреблєний**.

ПЕРЕТРІВАТИ, айу, аш (айеш), док. Перетерпіти. *Їс'у б'ду майєме перетрївати*. Пор. **трївати**.

ПЕРЕТРОВІТИ, рòвл'у, рòвиш, док. Перетруїти. *Перетровилис'ме поткàну*. Див. ще **потрòвїти**. Пор. **трòвїти**.

ПЕРЕТРОВІТИСЯ [перетров'итис'а], в'иц'а, док. Перетруїтися. *Із-за поткàну перетровилис'а к'ури*. Див. ще **потрòвїтися**. Пор. **трòвїтися**.

ПЕРЕТРОВЛÉНИЙ, а, е. Перетрусний. *Перетрòвлена п'тиц'а*. Див. ще **потрòвлєний**.

ПЕРÉТРУД [п'єрєтруд(т)], ду, ч. Сильна втома від важкої фізичної праці. *Їс' перєтруду не' мòжу заспати*.

ПЕРЕТРУЧÁТИ див. **перетрúчовати**.

ПЕРЕТРУЧÁТИСЯ див. **перетрúчоватися**.

ПЕРЕТРúЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПЕРЕТРУЧÁТИ**, чайу, ручаш (чайеш), док. Методом штовхання переміщати з одного місця на інше. *Перетрутилис'ме хл'їв на чòтьри митри д'але*. Пор. **трúчати**.

ПЕРЕТРúЧОВАТИСЯ [перет'ручоватис'а], чуйес'а, *недок.*, **ПЕРЕТРУЧÁТИСЯ** [перетру'чатис'а], р'уача'а, док. Методом штовхання переміщати з одного місця на інше. *Дàвно много дирил'а'них хл'їву перетручовалос'а ц'їл'ьми з одного м'їста на друге*. Пор. **трúчатися**.

ПЕРЕТУРІГАНЬИЙ [перету'р'іганий], а, е. Перекиданий безладно з метою вишукування чогонбудь. *Перетур'їгана р'їпа*.

ПЕРЕТУРІГÁТИ див. **перетурїговати**.

ПЕРЕТУРІГÁТИСЯ див. **перетурїговатися**.

ПЕРЕТУРІГОВАТИ [перету'р'іговати], гуїу, гуїеш, *недок.*, **ПЕРЕТУРІГÁТИ** [перету'р'їгати], г'айу, р'їгаш (г'айеш), док. Безладно перекидувати що-небудь, шукачи щось. *Не' перетур'їгуйте кàнту-сту (дòлòвки), ай б'їр'їт за шором*. Пор. **турїгати**.

ПЕРЕТУРІГОВАТИСЯ [перету'р'іговатис'а], гуїес'а, *недок.*, **ПЕРЕТУРІГÁТИСЯ** [перету'р'їгатис'а], р'їгача'а, док. Перебувати в стані безладного перекидування. *Заки с'ме набрали три м'їхы ф'айнуї р'їны, та много с'а її перетур'їгало*.

ПЕРЕФАРБІТИ, бл'у, б'иш, док. Перефарбувати. *Перефар'би ми д'вир'ї у с'ин'їй ц'їт*. Пор. **фарбіти**.

ПЕРЕФАРБЛÉНЬИЙ, а, е. Перефарбований. *Перефарблін'ї оболòки*.

ПÉРЕЦ, а, ч., кул. Бублик. *Перецы пекли на с'вал'бу та дарòвали їїх*. Пор. рєсєс угор. т.с.

ПЕРЕЦÁБАТИСЯ [перєц'абатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), док. Важко перевалюватися (про тіло) через яку-небудь перешкоду. *ЇЛєвы м с'а перєц'абала черєс плут*. Див. ще **перєбісàжоватися**. Пор. **цáбатися**.

ПЕРЕЦИГÚЛЯНИЙ [перєци'гул'аний], а, е. Перепиляний. *Перєцигул'аний с'вòр'їн'*.

ПЕРЕЦИГÚЛЯТИ [перєцигул'ати], л'айу, гул'аш (л'айєш), док. Перепиляти колоду, жердину або металеву річ. *Т'ашко перєцигул'ати бєрвєно тупòв п'лòв*. Пор. **цигуляти**.

ПЕРЕЦУКРІТИ [перєцук'рити], р'у, р'иш, док. Пересолодити додаванням цукру. *Майже, перєцук'рилам сыр*. Пор. **цукрїти**.

ПЕРЕЦЮЛÓВАНЬИЙ [перєц'ул'ований], а, е. Перєцілований. *За вичурнїц'ї каж'жа д'ївка мала б'йти перєц'ул'ована вс'їма лїг'їнами*.

ПЕРЕЦЮЛÓВАТИ [перєц'ул'овати], л'уйу, л'уйєш, док. Перєцілувати. *Перєц'ул'òвав ус'їх д'ївок за в'їйчур*. Пор. **цюлòвати**.

ПЕРЕЦЮЛÓВАТИСЯ [перєц'ул'оватис'а], л'уйус'а, л'уйєс'а, док. Перєцілуватися. *Перєц'ул'òвалис'мес'а вс'ї*. Пор. **цюлòватися**.

ПЕРЕЧÉРЬКАНИЙ [перєч'ир'каний], а, е. Багаторазово перекреслений. *Перєч'ир'кана д'їтинòв к'нишка*.

ПЕРЕЧÉРЬКÁТИ див. **перєчєрьковати**.

ПЕРЕЧÉРЬКОВАТИ [перєч'ир'ковати], куйу, куйєш, *недок.*, **ПЕРЕЧÉРЬКÁТИ** [перєч'ир'кати], к'айу, ч'ир'каш (каїєш), док. Повикреслювати в багатьох місцях. *Перєч'ир'каї, котрє с'не' добре н'їсав*. Пор. **чєрькати**.

ПЕРЕЧІНЕНИЙ, а, е. Перероблений. *Перєч'инєна х'ьжа*.

ПЕРЕЧІНІТИ див. **перєчїньовати**.

ПЕРЕЧІНІТИСЯ див. **перєчїньоватися**.

ПЕРЕЧІНЬОВАТИ [перєч'ин'овати], н'уйу, н'уйєш, *недок.*, **ПЕРЕЧІНІТИ**, н'у, ниш, док. Переробляти. *Будєме перєч'ин'овати х'ьжу*. Пор. **ч'инїти**.

ПЕРЕЧІНЬОВАТИСЯ [перєч'ин'оватис'а], н'уйєс'а, *недок.*, **ПЕРЕЧІНІТИ** [перєч'инитис'а], ч'инїц'а, док. Перероблятися, перебудовуватися. *Їак с'а їс'а х'ьжа перєч'инит, та будє май'файна*. Пор. **ч'инїтися 2**.

ПЕРЕЧІРЯНИЙ [перєч'ир'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **перєчир'яти**. *Перєч'ир'аний з тєлєты у в'їдра р'усул*.

ПЕРЕЧИРЯТИ [перечир'ати], р'айу, чир'аш (р'айеш), *док.* Перелити рідину способом черпання з одного резервуару до іншого. *Перечир'айте в'оду з б'очки в бак.* Пор. **чир'яти**.

ПЕРЕШНЮПАТИ [перешн'упати], айу, аш (айеш), *док.* Виконати дрібну й одноманітну роботу, що вимагає багато часу. *Перешн'упалам за дин'п'овно роботи.* Пор. **шнюпати**.

ПЕРESHУПАНИЙ, а, е. Перешупаний, перешипорений. *Перешупан'і вс'і жєбы на а'нцуклови, а н'іч им не н'айшла.*

ПЕРESHУПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Перешупати, перешипорити. *Перешупалам у'с'і жєбы, а з'р'оші не н'айшлам.* Пор. **шупати**.

ПЕРЕЯЗАНИЙ [перейазаний], а, е. Перев'язаний. *Перейазана рука шче бул'іла.*

ПЕРЕЯЗАТИ *див.* **перезавати**.

ПЕРЕЯЗОВАТИ [перейазовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **ПЕРЕЯЗАТИ** [перейазати], йажу, йажеш, *док.* Перев'язувати. Пор. **язати**.

ПЕР'ЯТИ [пе"рийати], пе"рийму, пе"риймеш, *док.* Перейняти.

ПЕР'ИТИ [перити], пир'у, периш, *недок.* Голосно кричати. *Тот так пе'рив, шчо т'реба б'ыло с хьыжи т'кати.*

ПЕРО́, ра, с. 1. Перо. 2. Зелений пагін цибулі, часнику, кукурудзи і под. *Ур'ви ми, Мдр'ічко, п'ару пер цибул'і на ран'таш.*

ПЕРСТ, перста, ч. Палець руки чи ноги. *Перст н'а бо'лит. Гольй шак перст.* ♦ **Свистати в персты** – вважати таким, що пропало. *Свиш'чи в персты за с'войыми грошима, вже йїх не вернеш.*

П'ЕРСТИКЫ, у, мн. 1. Зменш.-пестл. до **перст**. 2. *бот.* Гриб клаварія гроновидна (*Clavaria botrytis*).

П'ЕРТИСЯ [п'ертис'а], п'рус'а, п'рес'а, *недок.* 1. Сперечатися. *Кул'ко с'а будеш перти, куй не майеш п'равды?* 2. Рватися, напирати. *Ба ко с'а там пре у в'орота?*

ПЕРЦЕ́, пирц'ати, с. Зменш.-пестл. до **перб**. *Ото так л'уде штимо'вали, шчо'бы перце до пирц'ати, обы мелайчик не глушив оден другого.*

П'ЕРШЕ [перши], *присл.* Тільки що, зовсім недавно. *Йа перши прийшла д'уму.*

ПЕС, пса, ч. 1. *зоол.* Собака (*Canis familiaris*). *Йак пса гудуєш, так ти й стор'юєш.* *Пес не муст, айбо вкусит.* 2. *перен.* *лайл.* Погана людина. *Олекса – пес паскудний.* ♦ **Битый пес** – досвідчений. *Олекса – битый пес, того не б'манеш; У(в)казати (вказовати) п'сови д'бр'огу – виконати яку-небудь мінімальну роботу зранку. Ты шче не вказав п'сови д'бр'огу, а вже хочеш йїсти.*

П'ЕСОВАТЫЙ, а, е. Те саме, що **гамішний**.

П'ЕССЫЙ *див.* **п'есцьый**

П'ЕСТИТИСЯ [пеститис'а], п'ешчус'а, п'естис'а, *недок.* 1. Ласитися. 2. Викликати до себе любов, співчуття. *Йе йуї коло ко'го п'еститис'а.*

ПЕСТЮ́НКА [пис'ц'унка], ы, ч., *ж.* Той, кого надмірно пестять, кому догоджають, потурають у всіх бажаннях і примхах. *Та ты, Ци'ку, ви'жсу, в м'ат:ери велика пис'ц'унка.*

ПЕСТЮ́НОЧКА [пис'ц'уночка], ы, *ж.* Зменш.-пестл., ласк. до **пестюнка**. *Йу'лінка – пис'ц'уночка мамчина.*

ПЕСТЮ́НЧИК [пис'ц'унчик], а, ч., *пестл., ласк.* Те саме, що **пестюночка** (про маленького хлопчика). *Петрику, ты б'апчин пис'ц'унчик?*

П'ЕСЦЬЫЙ [пис'ц'ый], **П'ЕССЫЙ** [пис'ый], а, е. 1. Собачий. *Пис'ц'а буд'ка.* 2. *зневаж.* Поганий, негідний. *Пис'ц'е'д'іло ты р'обиш!* ▲ **Пис'ц'і вуха, анат.** – клапани серця у свині, які вирізують і викидають; **Пис'ц'і йагоды, бот.** – беладона звичайна (*Atropa belladonna*); **Пис'ц'е молочко, бот.** – чистотіл великий (*Chelidonium majus*), *див.* ще **ростонасть**. ♦ **Пис'ц'а лаба, зневаж.** – вживається для вираження зневажливого і погрозливо-го ставлення до кого-небудь. *Йди на пис'ц'у лабу!* *Пис'ц'у ти лабу, с'мыроше, зарас ти вуха накручу!* **Пис'ц'е ко'рыто** – що-небудь негідне, бридке. *Так н'а у'псовав, ги пис'ц'е' ко'рыто; п'ис'ц'ый сын, вульг.* – негідник. **Пис'ц'ый ты сын, а не чулу'вік!** **Пис'ц'і постолы вбу'вати (вбути) див.** **обувати**.

П'ЕТЕК, а, ч., *заст.* Довгий верхній косматий одяг з овечої вовни. Пор. рум. *petek* 'клапоть, шмат, ганчірка; латка'.

ПЕТЕЛЬКЫ́ [питил'кы], л'ок, мн.; *одн.* питил'ка, ы, *ж.*, *заст.* Сітка з товстих ниток для горшків, у яких носили їжу в поле робітникам.

П'ЕТРА, *невідм., церк.* Християнське свято на честь апостолів Петра й Павла (12 липня). *На П'етра в'ода т'елла.*

ПЕТРАШО́ВЕЦЬ [Петраш'овиц'], вц'а, ч. Мікротопонім, що називає частину села. *Черес Петраш'овиц' т'ел'че п'отук.*

ПЕТР'И́ХА, ы, *ж.* Дружина Петра.

ПЕТР'И́ШИН, а, о. Який належить дружині Петра. *Пет'ришина дун'ка.*

ПЕТРУ́ВКА [Пет'рука], ы, *ж.*, *церк.* Піст із 3 червня до 11 липня перед християнським святом **П'єтра** (*див.*).

ПЕЧЕНИ́ЦІ [пе"че"ниц'і], 'ниц', мн. Сушені фрукти. *Пе"че"ниц'і мош сушити в п'ечи і на с'онц'ови.*

ПЕЧЕРА́, ы, *ж.* 1. Печера. 2. Заглибина в підводній частині берега річки. *У п'ечерах имн'айут ра'кы, дай'аку р'ыбу.*

ПЕЧЕТЛАНІ́СТЫЙ, а, е. Плямистий. *Печатл'аніста сви'а – з б'ільыми й ч'орными п'ечатлами.* *Див.* ще **гарпаканіый**.

ПЕЧЕТЛЮ́, 'ла, с. Пляма. *Печат'ло в т'а на р'екликови.* Пор. угор. *pecsetélfő* 'печатка, штемпель',

прасл. *rečatъ 'знак, випалений на чому-небудь'. Див. ще **п'ятно**.

ПЕЧЕТЛОВАТИ, печет'луйу, печет'луйеш, *недок.* 1. Запечатувати, заклеювати (конверт і под.). *Йа вже запечатловала к'юфертку.* Пор. угор. pecsetel т.с. 2. Перехресчувати могили з опущеною до неї труною, кинути в чотири кути перші грудки землі (цей ритуал виконує священник). *Пуп печет'луйе груп.*

ПЕЧІ [печ'и], 'печу, печеш, *недок.* Пекти.

ПЕЧІСЯ [печ'ис'а], 'печус'а, печес'а, *недок.*

Пектися.

ПЕЧУ́НКА [печ'унка], *ы, ж., анат.* ▲ **Лихк'і печу́нкы**, *мн.; одн.* **Лехка печу́нка** – легені; *див.* ще **лєгкі**. **Т'ашк'і печу́нкы**, *мн.; одн.* **Т'аш'ка печу́нка** – печінка.

ПЕЧУНКОВЫЙ [печун'ковий], *а, е.* Прикм. до **печу́нка**. *Печу́нковый 'бит' ух, паи'тет.*

ПИВНІ́К, *ка, ч.* 1. Емальований графин з широким отвором (для води). 2. *заст.* Глиняний бутель (4–6 л), в якому довго зберігалася питна вода холодною в полі під час сільськогосподарських робіт.

ПИВНИ́ЦЯ [пивни'ця], *і, ж.* Підвал, льох. *Пивни́ця на газ'дустай мусит 'быти.*

ПИЛÉНЫЙ, *а, е.* Пиляний. *Пилéна дошка.*

ПИЛІ́ПОВЕЦЬ [Пилі'повиць], *вп'а, ч., церк.* Передріздвяний піст, Пилипівка.

ПИЛІ́ТИ, *л'у, 'лиш, недок.* Пиляти. *Йди тилі дрыва.*

ПИЛІ́ТИСЯ [пилі'титис'а], 'пилиц'а, *недок.* Пилятися. *Дуб с'а т'ашко пилит.*

ПІЛНИ́К, *а, ч.* Напильок. *Пилником тилу ват' хут'ичо 'чиние 'бстр'ат.*

ПИЛÓВАНÉ [пильован'е], *а, с.* Поспіх, хапаніна. *Щчо на т'а прийшло т'аке пильован'е, не можеш почекаати?* Пор. **пильовати**.

ПИЛÓВАНЫ́Й, *а, е.* Поспішний. *Ис тильован'ой р'оботы н'іч (хус'на 'мало).*

ПИЛÓВАНО, *присл.* Поквапливо, поспішно. *Збир'алам с'а в ддр'бгу пильовано.*

ПИЛÓВА́ТИ, луйу, луйеш, *недок.* Поспішати. *Не тилуй зр'бши проп'ивати, ай тилуй д'іти нагодовати. Не тилуй на н'а.* Див. ще **пильоватися**.

ПИЛÓВА́ТИСЯ [пильоватис'а], луйус'а, луйес'а, *недок.* Те саме, що **пильовати**. *Пилуйе с'а глум глумити, вбы го с п'ут'а не вб'алити.*

ПИЛÓВІ́НÉ [пильовин'е], *а, с.* Тирса (від пияння дерева). *Пильовин'а много там, де 'дерево др'ачуйут.* Див. ще **фіріспор**.

ПІНДИ́Л [пиндил'і], *у, мн.* Жіноча натільна сорочка. *Так 'играт, аш 'пиндил 'і йуй 'витко.* *Пиндил 'і с т'а вис'ат.* Пор. угор. rendely 'сорочка'.

ПІ́НЬКА [пин'ка], *ы, ж.* Зменш.-пестл. до **піння**.

ПІ́НЯ [пін'а], *і, ж., анат.* Вульва. Див. ще **пінча, пótка, шмóндя**.

ПІ́НЯЗІ [пін'аз'і], *з'у, мн., рідк.* Гроші. *Аж майеш 'тин аз'і, та можеш 'жсити.*

ПІ́САЛО, *а, с.* Те, чим пишуть (олівець, ручка і под.). *Не'їе в н'а 'доброго тисала.*

ПІ́СА́ТИСЯ [пис'атис'а], 'пишус'а, пишес'а, *недок.* 1. Записуватися. *Пушла тис'атис'а в ланку.* 2. Зватися (про прізвище). *Йак с'а т'ишеш? 'Яке твоє прізвище?'*

ПІ́СКАЛО, *а, с.* Свистулька; свисток. *Мы, 'д'іти, сам'і си чинили тискала, тичал'кы з бзи'ны, вербы.*

ПІ́СЛЯ́К [пис'л'ак], *ка, ч.* 1. *вульг.* Те саме, що **пысок**. 2. *Затри пис'л'ак!* 2. *вульг., рідк.* Те саме, що **пыскáč**. 3. Поганий, старий горщик. *Звар'и с'вин'ати в 'с'бму пис'л'акови.* 4. Перезрілий (старий, м'який) гриб. *Меч гет пис'л'ака, бо чер'авый.*

ПІ́СЛЯКÓВАНÉ [пис'л'акован'е], *а, с., вульг.* Пашекування. *Пис'л'акован'е бр'іг'адир'кы.* Пор. **писляковати**.

ПІ́СЛЯКÓВА́ТИ [пис'л'аковати], 'куйу, 'куйеш, *недок., вульг.* Те саме, що **пыскáнити**.

ПІ́СЛЯКÓВА́ТЫЙ [пис'л'аковатый], *а, е.* 1. Те саме, що **пыскáтый**. *Пис'л'аковата жо'на.* 2. Перезрілий (старий, м'який – про гриб). *Пис'л'аковатый грип.*

ПІ́СЛЯ́ЧКА [пис'л'ачка], *ы, ж., вульг.* Те саме, що **пыскáня**.

ПІ́СМÓ, *ма, с.* Лист. *Прийшло ми пис'мо ут сына з 'армій.*

ПІ́ТКЫ, *незмін., дит.* Пити.

ПІ́ХУ́НКА, *ы, ж.* Що-небудь м'яке, пишне. *Таке в 'нийі т'іло, йак т'хунка.*

ПІ́ХУ́НОЧКА, *ы, ж.* Свіжа здобна булочка. *Из 'ілам удну т'хуночку, та вто муй пулудинок.*

ПІ́ЩИ́КЫ, *у, мн.; одн.* 'пищик, *а, ч.* Підрізане волосся на скронях у чоловіків; бакенбарди. *Так'і в 'н'ого не'файн'і т'ицикы!*

ПІ́ЧКА, *і, ж., анат., вульг.* Те саме, що **піння**.

ПІ́ЧКА, *ы, ж., анат.* Зменш.-пестл. до **пінча**.

ПІ́ЩА [пиш'а], *і, ж., заст.* Їжа. *Даст Бог днину, даст Бог т'ищу.* Пор. ц.сл. **пища** т.с.

ПИ́ЩАЛÁТИ [пишчал'ати], 'лайу, 'чалаш (лайеш), *недок.* Грати на сопілці. *Бывало, х'л'оц'і так 'файно пишчал'ают на пишчал'ках!*

ПИ́ЩАЛКА [пишчал'ка], *ы, ж., муз.* Сопілка. *Пишчал'кы сохт'овали чинити из бзи'ны вад'ис коры вербового 'прута в'с'нов.*

ПИ́ЩАЛÓЧКА [пишчалочка], *ы, ж.* Зменш.-пестл. до **пищálка**.

ПІ́ЩОК [пишчок], *чка, ч., заст.* 1. Кінець основи гусячого пера, яким давно писали. 2. [пиш-

кы], у, мн. Коріння пір'ін на тілі птаха. *Йак 'куруц' у зар'іжукт, та 'пишкы т'реба п'уат 'ігати.* 3. перен. Кінчик металевого пера для писання. *Зату'пивс'а в н'а 'пишчок на п'єрови, та не^нфайно 'пише.* 4. Саморобне знаряддя для писання воском писанок на Великдень. *Йайц'а дав'но мы пи'сали 'воском, на-зы'валос'а та'ке пишчок.*

ПЫЖМА, *ы, жс., бот.* Пижмо звичайне (Tapacetum vulgare). *Пыжмув 'губл'ат глист'ы.*

ПЫЛНИЦЯ [пылниц'а], *і, жс., заст.* Авторучка. Пор. чes. plníci pero т.с.

ПЫПНЬОШ [пыпн'ош], *а, ч., зневаж.* Дуже повільний у роботі чоловік. *Тот 'пын'ош 'гэд'і бы вто в'ч'ив!*

ПЫПНЬОШКА, *ы, жс.* Жін. до пыпн'ош.

ПЫПНЯВЫЙ [пыпн'авый], *а, е, зневаж.* Дуже повільна людина. *'Пып'ава жо'на.*

ПЫПНЯВО [пыпн'аво]. Присл. до пыпнявий. *Ты вто 'дуже 'пын'аво 'робиш.*

ПЫПНЯТИ [пыпн'ати], айу, аш (айеш), *недок.* Робити що-небудь дуже повільно. *'Пын'аіе та 'ч'ын'аіе ('пын'ат та 'пын'ат), та 'гэд'і с'а доч'екати, ко'ли в'ту р'об'оту 'кончит.*

ПЫРДЖЕНЬКИЙ [пыр'женый], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до пыр'жити. *'Пыр'жена ко'за.*

ПЫРДЖИТИ [пыр'жити], *недок., перех.* 1. З'ит (про цапа) Вступати в злучку з козою. 2. З'у, з'иш, *перен., вульг.* Те саме, що двор'ити 1.

ПЫРДЖИТИСЯ [пыр'житис'а], з'ус'а, з'ис'а, *недок.* Те саме, що нырджити 1, 2. *Полан'о, вже быс'а 'пыр'зила?*

ПЫРІЙ [пыр'ій], *у, ч., бот.* Пирій повзучий (Elytrigia repens). *'Пыр'ій – 'дуже жи'вуча т'ра'ва, уд 'нийі с'а 'т'ашко поз'быти.*

ПЫРСКАТИ, айу, аш (айеш), *недок., ПЫРС-НУТИ*, ну, неш, *док.* 1. З ос. Відскакувати (про предмет), скакати, прискати, брызкати (про іскри та ін.). *'Пыр'нуло ми в 'очи, куй им ост'рив на то'ци-лові со'кыру.* 2. *перен.* Нахабно наступати на когонебудь. *Не 'пырскай ми в 'очи!*

ПЫРСНУТИ *див.* пырскати.

ПЫРХАТИ, айу, аш (айеш), *недок., ПЫРХНУТИ, ну, неш, *док.* Літати, пурхати. *'Куриц'а 'пырхнула с' 'купала.**

ПЫРХНУТИ *див.* пырхати.

ПЫСЕНЬ [пысин'], *а, ч., вульг.* Те саме, що пысок 2.

ПЫСИСКО, *а, ч., вульг.* Збільш. до пысок. Великий рот, пысок. *У вит'р'а великий 'пысиско.* Див. ще пысице.

ПЫСИЦЕ [пысишче], *а, ч., вульг.* Те саме, що пысиско.

ПЫСКАНИТИ, ну, ниш, *недок., вульг.* Пашекувати. *'Кул'ко буд'еш на н'а пысканити? Див. ще*

дз'явкати, дз'япати, писляков'ати, пысков'ати, попысков'ати.

ПЫСКАНЯ [пыскан'а], *і, жс., вульг.* Пашекуха. *Ото та'ка пыскан'а, шчо н'і'ко ії не^н перекри'чит.* Див. ще пислячка, пыскачка.

ПЫСКАТЫЙ, *а, е., вульг.* Пашекуватий. *Пыс-ката 'д'і'вка.* Див. ще писляков'атый.

ПЫСКАЧ, *ча, жс., вульг.* Пашекуватий чоловік. *Ис т'ым пыска'чом л'і'пше н'і'ч не^н мати.* Див. ще пысяк 2, пыскун.

ПЫСКАЧКА, *ы, вульг.* Жін. до пыскач.

ПЫСКОВАНЕ [пыскован'е], *а, с., вульг.* Пашекування. Див. ще дз'явкане, дз'япане. Пор. пысков'ати.

ПЫСКОВАТИ, *куйу, куйеш, недок., вульг.* Те саме, що пысканити. *Не пыс'куй на н'а, бо йа т'а с'а не^н 'бд'іу.*

ПЫСКУН, *на, ч., вульг.* Те саме, що пыскач.

ПЫСОК, *ска, ч. 1.* Пысок тварини. *У ко'ровы на 'пыскы в'ч'инилас'а 'ранка.* 2. *перен., вульг.* Рот людини. *Фурт лиш пысканит, 'пысок му с'а не за'пират.* Див. ще писляк 2, писеп'я, сербак, сербанник.

◆ **Ган'бити пысок**, *вульг.* – соромитися. *Не ган'бит 'пысок за ме'не ш'чус' по'гане ка'зати! Дав'ати (дати) в 'пысок, дав'ати (дати) по 'пыску, вульг.* – ударити по обличчю, дати ляпаса. *Так му дав в 'пысок, шчо кр'ов го зал'ала. За'мб'кни, бо дам ти в 'пысок; 'За'бити (за'перти, за'к'ати) 'пысок, вульг.* – 1) замовкнути. *Зат'чи (за'бий, за'при) 'пысок, а не^н 'тул'ко пыс'кан'!* 2) примусити когонебудь замовкнути. *Йа йу'й раз-раз за'пел'а (за'била, за'т'кала) 'пысок; Упасти на 'пысок – захворіти від важкої виснажливої праці. Так дор'обив, шчо в'пав на 'пысок; 'Ходит 'пысок, вульг.* – язиканить, пашекує. *Д'иви, йак йу'й 'пысок 'ходить!* 3. *перен.* Носок взуття, передня частина чого-небудь. *За'кал'анивс'а 'пысок на то'панкови.*

ПЫТАНЕ [пытан'е], *а, с.* Мацання. Пор. нытати.

ПЫТАНЫЙ, *а, е.* Мацаний. *'Пытан'і 'персты на но'гах.*

ПЫТАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Мацати. *'Пыталам д'і'тин'і руч'кы, ци не^н студ'ин'і.*

ПЫТАТИСЯ [пытатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Мацатися. *Не^н 'пытайс'а за ст'рупа'ве 'вухо.*

ПЫТЬКАНИК [пыт'каник], *а, ч., ірон.* Чоловік, який дуже повільно, але старанно й обережно що-небудь робить. *Ото та'кый 'пыт'каник, шчо хут'-'кул'ко буд'е, шчо му т'реба, 'пыт'кати.*

ПЫТЬКАНЫЙ [пыт'каний], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до пытькати. *'Пыт'каний по'кр'овиц'.*

ПЫТЬКАТИ [пыт'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Дуже старанно, прискіпливо, обережно маца-

ти. *Не 'пыт 'кай 'тул 'ко тот 'реклик, ай ку'пуй, вад' ід 'ім гет.*

ПЫХОВА́ТИ, 'хуйу, 'хуйеш, *недок.* Ставиться до кого-небудь з погордою. *Увун ій 'л'убит, а вна ним пы'хуйе.*

ПЫШЫ́ТИ, шу, 'шиш, *недок.* Стулювати губи. *Шчо так пы'шиш 'зубы?*

ПЫШЫ́ТИСЯ [пы'шитис'а], 'шус'а, 'шис'а, *недок.* Те саме, що **киві́лні́тися**. *Ота 'д'івка 'дуже с'а пы'шит.*

ПЫШНЫ́Й, а, е. Те саме, що **киві́лні́й**. *Пы'шна жо'на.*

ПЫ́БКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **ті́дткати**.

ПЫ́Б-ПЫ́Б, *виг., дит.* Автомобіль.

ПЫ́ВАЛКА, ы, ж., *анат.* Трахея. *Захлыц'ну-вимс'а, бо пуш'ло ми в 'півалку.*

ПЫ́ВАЛО, а, с., *зневаж.* Людина, дитина, що говорить тонким писклявим голосом. *Не" 'мб'жу вто 'півкало 'дб'во с'лухати.*

ПЫ́КАНС [півкан'е], а, с. Кричання тонким писклявим голосом. *Ут 'півкан 'а 'тб'ій жо'ны в'же ми в:ухах п'в'чит.* Див. ще **кы́канс**. Пор. **пывкати**.

ПЫ́КАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Кричати тонким писклявим голосом. *З'мб'вкни, не" 'півкай 'тул 'ко!* Див. ще **кы́кати**.

ПЫ́ЧАНИ́К, 'ка, ч. Дзвіночок, який одягають на шию корові, коню. *З'далеку 'было 'чути, аж іде кун' с 'півчани'ками.* *Та'ка вта жо'на розу'д 'іта, лиш 'півчани'кы і'уй хыбл'ат.*

ПЫ́ЧА́ТИ, 'чит, *недок.* Дзвеніти. *Уг'дни, в і'а'кб'му ми 'вухови п'в'чит.*

ПЫ́КЕЛЬ [пикіл'], а, ч. Млин, у якому мелють дуже тонко муку (найвищого сорту), питель. *Дав'но в 'пикіл' і'шлис'ме до Сивл'уша вад' до Ків'йажди.* Пор. пол., чес. *pytel* 'мішок, сито (в млині)', нім. *Beitel* т.с.

ПЫ́КЛЬОВА́НИЙ [пик'л'ований], а, е. Дуже тонко змелений (про муку), питльований. *Му'ка пикл'ована – б'да не" б'д'ована.* Пор. пол. *pitlowany* т.с.

ПЫ́КЛЬОВА́ТИ [пикл'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *недок.* Дуже тонко змолоти (про пшеницю), питлювати. *Пикл'овали пше'ни'цу у не" в нас, ай і'шлис'ме 'дале.* Пор. пол. *pytlować*, чес. *pytlovati* т.с.

ПЫ́КНИЦЯ [пикниц'а], і, ж. Корито для замішення тіста для хліба. *Зне'си ми с 'п'да 'пикниц'у, бо 'хб'чу хл' і'ба п'чи.*

ПЫ́НА, ы, ж. Жирова плівка на кип'яченому молоці. *Пы'на 'дуже смачна.*

ПЫ́НДЗІЯ [пінз'ія], йі, ж. Пенсія. *У'мене ма-ла 'пінз'ія, кал'гозна.* *Пуш'бв у'же в 'пінз'і'ю.* Пор. словац. *penzia* т.с.

ПЫ́НДЗІЯШ [пінз'іяш], 'ша, ч. Пенсіонер. *Пінз'ія'диови про'жити 'т'ашко.*

ПЫ́НДЗІЯШКА [п'інз'іяш'ка], ы, ж. Жін. до **піндзіяш**.

ПЫ́НЦІРОШ [пінц'ірош], а, ч. Складаний но-жик. *Дис'а д'ів муй пінц'ірош.* Пор. мад. діал. *repencilus* т.с. Див. ще **пінц'ірошний нуш** (див. **пінцірошний**).

ПЫ́НЦІРОШИ́К [пінц'ірошик], а, ч. Зменш. до **пінцірош**. *Быв у н'а пінц'ірошик, та загу'бимв го.*

ПЫ́НЦІРОШНЫ́Й [пінц'ірошний], а, е. **▲П'ін-ц'ірошний нуш**, но'жа – те саме, що **пінцірош**.

ПЫ́ПА, ы, ж. 1. Люлька для паління. *Д'ідо за-ку'рив 'пипу.* Пор. угор. *pipa* т.с. 2. *перен.* Крюк для петлі на дверях, вікні. *Шар'кы 'х'д'ат на 'пипах.*

ПЫ́ПКА, ы, ж. Зменш. до **пипа 1, 2**.

ПЫ́ПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Курити тютюн за допомогою люльки. *Ци в'же 'пипкаш?*

ПЫ́ПКОШ, а, ч., *ірон.* Чоловік, який часто палить. *Такий 'пипкош, шчо і в 'п'с'ц'іл' б'ере с:дб'бв шц'аретлик.*

ПЫ́РЕ [пир'е], а, с., зб. 1. Пир'я. 2. *бот.* Обгортка на кукурудзяному качані. *Пир'а з мел'і'ю да'їут і'їсти к'рб'ві.* Див. ще **шумелі́нє**. 3. *бот.* Стебло зеленої цибулі. *Нар'валам 'мало 'пир'а цибул'і.*

ПЫ́РИТИСЯ [пиритис'а], *недок.* 1. риц'а. Пуска-ти пагони (про цибулю). *Цибул'а с'а в'же 'зачала 'пирити.* 2. р'ус'а, рис'а, *недок., перен., зневаж.* Вип'я-чуватися. *Аж 'гута Мар'іку б'їе, так с'а 'пирит.*

ПЫ́РО́СКУБЫ [пір'оскубы], у, мн., *етн.* Вечір-ниці, на яких скубуть пир'я. *Ото 'было 'с'ато, коли 'были 'пір'оскубы.*

ПЫ́РЯНИ́К [пир'аник], а, ч., *заст.* 1. Пиріг з кукурудзяного тіста, всередині якого шар з пера цибулі. *Ти'пир 'р'ітко ко 'пече 'пир'аникы.* 2. *заст.* Угорський жандарм (до 1944 р.). *Ж'андар ма-'д'ар'с'кый – 'пир'аник, бо мав п'єро за 'шапку.*

ПЫ́РЯНЫ́Й [пир'аний], а, е. Покритий пир'ям, пир'ястий. *На 'пір'оскубах у'с'і с'ме 'были 'пир'ан'і.*

ПЫ́РЯ́НКА [пир'анка], ы, ж. Напірница. *П'ир'анку 'шійут из густ'ого полот'на.*

ПЫ́СТРЫ́ГАНЯ [пістр'іган'а], і, ж. Жін. до **пістр'ігун**. *У 'пістр'іган'і вс'є лі'це ій 'т'іло в 'пістр'ігах.*

ПЫ́СТРЫ́ГЫ [пістр'ігы], гу, мн.; *одн.* 'пістр'іг(к), га, ч. Веснянки, ластовиння на тілі, переважно обличчі. *В Олены вилік'і 'пістр'ігы на лиц'ови.*

ПЫ́СТРЫ́ГОВА́ТЫЙ [пістр'іговатый], а, е. Який має веснянки на тілі, переважно обличчі. *Та-'ка пістр'іговата 'д'івка, з'б'бы ій 'мухы уб:абрали.*

ПЫ́СТРЫ́ГУ́Н [пістр'ігун], 'на, ч. Чоловік з веснянками на тілі, переважно обличчі.

ПЫ́СЬКО [піс'ко], а, ч., *дит.* Те саме, що **г'ава**.

ПЫ́ТВАРЬ [півтар'ь], а, ч. Бляшана коробка для попелу в кухонній плиті. *Треба 'усыпати с 'пів-вар'а 'попіл', бо 'п'б'вний.* Пор. угор. *pitvar* 'сіни'.

ПІТИ, пію, пійеш, *недок.* 1. Кукурікати (про півня). *Кукут піє.* 2. *зневаж.* Нестримно сміятися (про людину). *Йура піє на с'вб'ю го́лову. Шчо пієши, ги кукут?*

ПІТІКА [пі'тіка], *ы, ж., дит.* Курка.

ПІТЯ [піт'а], *ати, с.* Те саме, що **күря**. *Піт'ат вове'ни рэхуйут.*

ПІТЯТКО [піт'атко], *а, с.* Те саме, що **күрятко**. *Одно піт'атко д'ис':а д'іло.*

ПІТЯЧЫЙ [піт'ачый], *а, с.* Прикм. до **нітя**. *Піт'ача й'іда.*

ПІХТО́РЯ [піх'то́р'а], *і, ж.* Кусок м'яса з великою кісткою. *Дали ми мамка піх'то́р'у.*

ПІЦІ́КИЙ [піц'ікий], *а, е., дит.* Малий.

ПІЦІ́КО [піц'іко], *присл.* Трошки. *Дала ми су-'с'іда піц'іко маку пу-'іяти.*

ПІЦІ́НЬКИЙ [піц'ін'кий], *а, е.* Малюсінський. *Піц'ін'кий хлопчик.* Див. ще **піцицький**. Пор. угор. *picziny* т.с.

ПІЦІ́НЬКО [піц'ін'ко], *присл.* Те саме, що **ма́ленько**.

ПІЦІ́ТИ [піц'іти], *ію, ієш, недок., дит.* Пекти.

ПІЦІ́ЦЬКИЙ [піц'іц'кий], *а, е.* Те саме, що **піци́нький**.

ПІЦІ́ЦЬКО [піц'іц'ко], *присл.* Те саме, що **ма́ленько**.

ПІЦЬ! [піц'!], *предик. сл., дит.* Пече! Вогонь!

ПІЧКА́РЬ [піч'кар'], *р'а, ч., кул., заст.* Прямокутний виріб з прісного тіста, спечений на плиті і використований замість хліба. *Пічка́р'і пекли давно, ти́пир не' п'ечут.*

ПІША, *і, ж., дит.* Сеча. Див. ще **пішаніна**.

ПІША́К, *ка, ч.* Стежка. *Пуш'лам до мамки на попере'кы піша'ком.*

ПІША́НІНА, *ы, ж.* Те саме, що **піша**.

ПІША́ТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Випорожняти сечовий міхур. *Ко піша'в коло до'лод аз'а?* Див. ще **пішатися**, **пішкати**, **сікати**¹.

ПІША́ТИСЯ [пішатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Ставати мокрим від власної сечі. *Цил'ку, ты шче піша'єс':а в нагави'чкы? Див. ще сікати'с'а.*

ПІША́ЧО́К, ч'ка, ч. Зменш. до **піша́к**. *Піша'чок може б'ыти ч'ерез неза'г'р'о'ж'є'н' і городы. Ч'ерез о'то жыто б'ыв піша'чок.*

ПІШЫ́Й, *а, е.* Який ходить пішки. *Пішы'й пан* (ірон.). ▲ **Піші па'сул'і** – див. **пасу́лі**.

ПІШКА, *ы, ч., дит., анат.* Сечовивпускальний орган у людини.

ПІШКА́ТИ, айу, аш (айеш), *недок., дит.* Те саме, що **пішати**.

ПІШКА́ТИСЯ [пішкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок., дит.* Те саме, що **пішатися**.

ПІШКОВ́ТА [піш'к'овта], *ы, ж., кул.* Бісквіт. *Тор-та с'а чинит ис піш'к'овты.* Пор. угор. *piskóta* т.с.

ПІШКО́М, *присл.* Пішки. *Піш'ком на за'вод из'ме хо'дили.* Див. ще **д'ьбологом**, **пішо**.

ПІШО, *присл., рідк.* Те саме, що **пішк'ом**. *Иш-лис'ме да'вно пішо аж ду Хуста.*

ПІШТО́ЛЯ [піш'то́л'а], *і, ж., військ.* Пістолет, револьвер.

ПЛАВІ́НА, *ы, ж.* 1. Колода, яку несе річкою повинь. *При'н усим ут Тисы пла'вину.* 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **гоніхмарь** 2.

ПЛАВІ́НЄ [пла'вин'е], *а, с.* Зб. до **плавіна** 1. *Тиса нав'мітує на 'берех п'овно пла'вин'а, та пак зби'ралис'ме на вгн'.*

ПЛАВКЫ́, *вок, мн.* Чоловічі труси. *Куш'илам файн'і пла'вкы чулу'вікови.*

ПЛАЙ, п'лайа, *ч.* Велика ділянка землі, лугу. *Иско'сивим ц'ілий п'лай.* Пор. рум. *plai* 'полонина, плоскогір'я; країна, край'.

ПЛАНЕ́ТА, *ы, ч., ж., зневаж.* Волоцюга, бродяга, блудний син. *Того пла'нету 'н і'гда 'дома не'іє, ай волочиц'а пу'с'віту.* Див. ще **планетник**.

ПЛАНЕ́ТНИК, *а, ч., зневаж.* Те саме, що **плане́та**. *За т'ного пла'нетника 'н і'гда не' чути, йак пу'ш'ов ис'єла.*

ПЛАНКА́Ч, *ча, ч., спец.* Спеціальна теслярська сокира з дуже широким лезом. *Планка'чом те-щут про'тєсы.*

ПЛАНО́ВКА [пла'н'овка], *ы, ж., буд.* Сільський будинок міського типу, який будується за архітектурним планом. *Ти́пир у сил'і мало в 'кого не'іє пла'н'овкы.*

ПЛА́СНУТИ, *не, недок.* Зменшуватися в об'ємі, розмірі в результаті випускання повітря, газів, рідини і под. *Пласне в ний'і ч'ерево, ч'итаво с'худла.*

ПЛА́СТ, *а, ч., с.г.* 1. Невелика копиця сіна, соломи і под. *Нак'лалис'ме три пла'сты о'тавы.* 2. Кагат з картоплею конусоподібної форми. *С'ого 'года завелис'а м'ыши в пла'стови та гет по'грызли р'іну.* Див. ще **яма** 2. ♦ **Пласта ле'жати** – див. **лежа́ти**.

ПЛА́СТЕ [плас'ц'е], *а, с., с.г.* Зб. до **пласт**. *Плас'ц'є'с'іна, р'іны.*

ПЛА́СТЫ́ЩЕ [плас'тищ'е], *а, ч., с.г.* Збільш. до **пласт**. *На г'бр'од і в н'а іє шче вден пла'стищ'є'с'іна.*

ПЛА́СТО́К, *т'ка, ч., с.г.* Зменш. до **пласт**. *Нако'сивим два пла'ст'кы о'тавы.*

ПЛА́Т, *а, ч.* Фартух. *Плат б'ыв с 'фыдрами.* Див. ще **шури**.

ПЛА́ТАНЄ [п'латан'є], *а, с.* Латання дірок. *П'латан'є нага'виц'.*

ПЛА́ТАНЫ́Й, *а, е.* Латаний. *П'латана с'вита.*

ПЛА́ТАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Латати. *Ти́пир р'ітко пла'тайут 'од і'ж, бо бив'шии на'став, а да'вно л'уде б'ідно жыли.*

ПЛАТЕ [плат'е], а, с. Те саме, що **блїж**. *Що с' так замастив на собі плат'е?*

ПЛАТНИЙ, а, е. Корисний. *Йїда йуй платна, бо файно с'а поправ'ат.*

ПЛАТНО, присл. Корисно. *Най йїст, шчо хоче, бо вто му платно. Платно му, та поправ'а-йес'а (поправ'ау':а).*

ПЛАТНЯ [платн'а], і, ж. 1. Оплата; платня. 2. Покарання. ♦ **Дати платн'у** – побити, покарати. *Йа ти дам платн'у за шкѳду, шчо с' ми нарѳбив!* **Дустати платн'у** – зазнати побиття, покарання. *Дустанеш ты платн'у уд вуц'а!*

ПЛАХТА, ы, ж. Рядно, в якому носять сіно і под. *Бєри плахту та понєси йєс'є'іно на хл'ів.*

ПЛАЧЕНЫЙ, а, е. Платний, плачений. *Не' вс'ака робота плачена.*

ПЛАЩ [плащч], ча, ч. 1. Плащ. 2. *заст.* Покришка велосипедного колеса. *Треба ми купити плащч на бїцїл'ї, бо розор'авс'а.*

ПЛАЩЕНИЦЯ [плащчи'ниц'а], і, ж., *церк.* Плащаниця. *У два ч'асы пѳплудн'у збираємєс'а на плащчїниц'у. На плащчїниц'у їдуть у велїкѳдну пїятниц'у.*

ПЛЕКАНС [плекан'е], а, с. Годування грудю. *Плекан'є д'їтини, тїл'ати.* Пор. **плекати**.

ПЛЕКАТИ, кайу, лєкаш (кайєш), *недок.* Годувати грудю. *Йаг'мати плекат д'їтїну, та вта д'їтина май здорова.*

ПЛЕКОТОРЯ [плеко'тѳр'а], і, ж. Мати, що плаєє свою дїтину грудю. *Йа шче м'была плекѳтѳр'ѳв, а мус'їлам їти в калгѳз робити.*

ПЛЕСКАНС [плескан'е], а, с. Плескання. *Плескан'є д'їтини р'учками.* Пор. **плєскати**.

ПЛЕСКАНИЦЯ [плеска'ниц'а], і, ж., *с.г.* Розпушений ґрунт, збитий сильним дощем (зливою). *Така с'а вчїнила плєсканїц'а, шчо лєдвы с'ме по'напи р'їну.*

ПЛЕСКАТИ, плєшчу, плєшчєш, *недок.* 1. Плескати руками. 2. Плюскотїти (про дощ, воду). *Дошч так плєскає, шчо не' мож'было йити с'хьжї.*

ПЛЕСКАТЫЙ, а, е. Плоский. *Найди ми плєска'тый 'камїн'.*

ПЛЕСТИ, плєту, плєтєш, плєтє'ме, плєтє'те; *мин.* ч. пл'ух, плєг'ла і плєла, плєг'ло і плєло, плєг'ли і плєли, *недок.* Плєстї.

ПЛЄТЕНЄ [плїтин'є], а, с. Плетїння. *Лїгши вжє н'лїтин'є та йди ко'пати.*

ПЛЄТЕНКА, ы, ж. Велика вовняна, грубо сплетена зимова хустина. *У плєтенку с'а завїва'їут, куй дужє студєно.*

ПЛЄТЫ, у, *мн.*, *вес.*, *заст.* Заплетєні коси навколо голови молодої пїсля весїлля. *Йак с'а вс'ї гѳс'ц'ї розвїшлї, стар'а мала плєсти плєты, молѳдїц'ї кл'асти на гѳлѳву.*

ПЛЄТЯНКА [плїт'анка], ы, ж., *заст.* Виплетєна з мѳгузкїв сїтка, в якїй носили в полє їжу робїтникам. *Зараз уживаєтєє тїльки в порївн'аннї "Гдє в три п'ут'ї, йак плїт'анка".*

ПЛИТА, ы, ж. Великий плоский камїнь, плит'а. *ѳта н'лїта бы пасѳвала пуд г'арадїчами.*

♦ **Сид'їти плїтує** – мало рухатїся, сидїти без дїла. *Сид'їла бы с' н'лїтує 'дома, а вто бїгаєш по сєлу. Ни сиди н'лїтує, ай шчус' робї.*

ПЛИТАК, ка, ч. Плоский камїнь. *Із плит'ака дѳбрє фундамент чїнити.*

ПЛИТЄ [плїт'є], т'а, с. Зб. до **плїта**. *Наво'зїли ми пѳвно плїт'а.*

ПЛИТКА, ы, ж. Маленький плоский камїнєць. *Мы д'їт'ми н'лїткы перємїтовали по вуд'ї чєрєс 'Тїсу та ка'залис'мє, шчо перєвѳжєуємєс'а.*

ПЛИТЬКАНЯ [плїт'кан'а], і, ж., *зневаж.* Те саме, що **плїтькашка**.

ПЛИТЬКАШ [плїт'каш], ша, ч., *зневаж.* Пліткар. *Твуй 'Йура – майвєлїкый плїт'каш на 'нашуй 'вулиці.*

ПЛИТЬКАШКА [плїт'кашка], ы, ж., *зневаж.* Жїн. до **плїтькаш**. *Кажут, Полан'ѳ, шчо ты вє'лїка плїт'кашка.* Див. ще **плїтьк'аня**.

ПЛИТЬКЫ [плїт'кы], т'ок, *мн.* Плітки. *Ун'їат за н'а й'акїс' плїт'кы по сєлу пуш'ли.*

ПЛИТЬКОВАТИ [плїт'ковати], куйу, куйєш, *недок.* Пліткувати. *Мѳїї ку'мы ц'їл'ый дїн' плїт'куйт.*

ПЛЫВИ, плыву, плыв'єш, *недок.* Пливти, плїстї. *У б'їструй вуд'ї май лєхко н'лїстї, гв в 'тїхуй.*

ПЛІВА див. **плюв'а**.

ПЛІН [пл'їн], у, ч. Полон. *Ут'їк іє н'л'їну.* Пор. ст.сл. **пл'єнч' т.с.**

ПЛІННИЙ [пл'їн'їй], а, е. Полонений. *А туй б'ыв й'акїєс' н'л'їн'їй, а вна с'а уд'ала за 'того н'л'їн'їго.*

ПЛІСНІЄ [пл'їс'н'їн'є], а, с. Пліснявїння. *Ут н'л'їс'н'їн'а с'а йїда за'кажує.*

ПЛІСНІТИ [пл'їс'н'їти], їє, *док.* Пліснявїти. *Сыр дужє с'кѳро н'л'їс'н'їє.*

ПЛІСНЯДЬ [пл'їс'н'ад'(т')], ди, ж. Пліснява. *Збєри н'л'їс'н'ад'ис'мєтаны.*

ПЛІШ [пл'їш], ша, ч. Плішина на голові. *Файно н'а стрїжї не' вчїни ми н'л'їшї.*

ПЛІШЕНЫЙ [пл'їшєный], а, е. Який з клинком, плїшкою. *Пл'їшєна сѳк'єра.*

ПЛІШИТИ [пл'їшитї], шчу, шїш, *недок.* Забивати клинок, плїшку. *Ко'паку трєба пл'їшити, а'б'ы с'а не' сц'а'ла.*

ПЛІШИТИ? [пл'їшитї], шчу, шїш, *недок.* Робити плїшини на голові. *Пл'їшити – чїнити н'л'їшї на гулу'ві.*

ПЛШІЇТИСЯ¹ [пл'ішитис'а], шиц'а, *недок.* Заплшуватися. *Пл'шциц'а сок'ыра, мо'тыка, вбы с'а не" с'у'агла.*

ПЛШІЇТИСЯ² [пл'ішитис'а], 'шус'а, 'шис'а, *недок.* Робити собі пліщини на голові. *Д'іти 'часто пл'ішац'а 'нб'жци'ами.*

ПЛШОВАТЫЙ [пл'ішо'ватый], а, е. Який має пліщини на голові. *Пл'ішоватый х'лб'ниц'.*

ПЛОТИНА, ы, ж., лс., *заст.* Гребля у верхів'ї річки для збору води, необхідної для регулярного сплаву плотів. *На р'іч'і 'была из 'дерева пл'отина.* Пор. рос. плоти́на т.с.

ПЛОФОН, а, ч., буд. Поштукатурена стеля. *Пулу'пав'с'а в н'а пл'офон у'хыжи.* Пор. угор. plafon, нім. Plafond 'стеля'.

ПЛОХЫЙ, а, е., *рідк.* Слабий, нікудишній; поганий. *Дуже плохый Петро. 'С'огду тра'ва пло'ха, бо не"іе дуже'зу.*

ПЛОХО, *присл.* Слабо; погано. *Майус'а пл'охо, бо біт'іж'ный им. Обы с'не" ка'зав, 'кого с'вид'ів, бо буде ти пл'охо.*

ПЛУНГУР, а, ч., *зневаж.* Те саме, що лодарь.

ПЛУНГУРОВАНЕ [плунгу'рован'е], а, с. Те саме, що лодарьованс. *Май не"навизжу брих'н'у тай плунгу'рован'е.* Пор. плунгу'ровати.

ПЛУНГУРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *недок.* Те саме, що лодарьовати.

ПЛУНГУРСТВО, а, с. Те саме, що лодарьованс.

ПЛЮВА [пл'у'ва] і **ПЛІВА** [пл'і'ва], 'вы, ж. Пліва на м'ясі та ін.

ПЛЮКАНЕ [пл'укан'е], а, с. Попльовування. *Из-за 'д'іодового пл'укан'а на тра'дичох 'мерзко ми с'а на них д'івити.* Пор. плюкати.

ПЛЮКАТИ [пл'укати], айу, аш (айеш), *недок.* Попльовувати. *Не" пл'укай на под'лаш.*

ПОАДІСТЕРОВАНИЙ [поад'істерованый], а, е. Покритикований. *Іа 'была поад'істерована, шчо м с'а не" пок'л'онила старшуму чил'адникови.*

ПОАДІСТЕРОВАТИ [поад'істеро'вати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Покритикувати. *Поад'істеруйт'а, Олено, бо не"файно с'а 'носиш.* Пор. адістеровати.

ПОАРШОВАНИЙ, а, е. Перекопаний заступом (про земельну ділянку). *Поарш'ована 'нива.*

ПОАРШОВАТИ, 'шуйу, 'шуйеш, *док.* Перекопати заступом земельну ділянку. *За два дни поарш'овавим г'ор'одиц'.* Див. ще заршовати.

ПОБАБРАНИЙ¹, а, е. Те саме, що забабраний. *Побабрана со'рочка.*

ПОБАБРАНИЙ², а, е. Виконаний абияк, недбало. *Ис'а тра'ва не" пок'ош'ена, ай лиш побабрана.* Див. ще посраїбаный.

ПОБАБРАТИ¹, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що забабрати. Пор. бабрати¹.

ПОБАБРАТИ², айу, аш (айеш), *док.* Виконати роботу абияк, недбало. *Та ты 'р'іпу не" пок'опала йак с'л'ід, ай лиш побабрала.* Див. ще посраїбати. Пор. бабрати².

ПОБАБРАТИСЯ¹ [побабратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, забабратися. *Побабравис'а 'букс'ув, та по'мыйс'а.* Пор. бабратися¹.

ПОБАБРАТИСЯ² [побабратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Пововтузитися, повозитися з чим-небудь. *Побабравс'а с'трактором пуд'н'а, 'айбо по-ремонт'овав го.* Пор. бабратися².

ПОБАВІТИ, вл'у, виш, *док.* Позабавляти (дитину). *Побавилам 'мало д'ітину, тай перестала ре'вати.* Пор. бавити.

ПОБАВИТИСЯ [бавитис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Позабавлятися, погратися. *Побавивис'а з 'б'іцил'ами, та т'іпир іди робити.* Див. ще подвортитися 1. Пор. бавитися.

ПОБАЛАХРЄСТИТИ, 'решчу, 'рестиш, *док.* Те саме, що набалахрестити. Пор. балахрестити.

ПОБАЛІМБАТИ [побал'імбати], айу, аш (айеш) *док.* Поколикати підвішений предмет. *Побал'імбалам 'мало цорк'оталом над д'ітинув, тай утихо'мирилас'а.* Пор. балімбати.

ПОБАНОВАТИ, 'нуйу, 'нуйеш, *док.* Пожаліти за ким- або чим-небудь. *Ты шче побануйеш, 'д'івко, за тым ли'г'н'ом.* Пор. бановати.

ПОБАЧИЛЬОВАТИ [побачил'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Покопирсати у рідкому середовищі. *Н'іч не" 'йла, лиш побачил'овала в 'мачанц'і.* Пор. бачильовати.

ПОБАЧИЛЬОВАТИСЯ [бачил'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес'а, *док.* Покопирсатися у рідкому середовищі. *Ба ко побачил'овавс'а в 'лекар'і?* Пор. бачильоватися.

ПОБАЯТИ [побайати], 'байу, 'байеш, *док.* Поворожити. *Ану, циганко, побай ми 'мало.* Пор. баяти.

ПОБЕВКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Якийсь час бевкати (про корову). *Побевкала корова, 'закі йуй не" дали 'йісти.* 2. *перен., зневаж.* Якийсь час голосно плакати. *Побевкай, 'побевкай, 'Іванку, та май великий 'уростеш.* Пор. бевкати.

ПОБЕЛЕНДІТИ [побилин'д'іти], 'нд'у, 'ндіш, *док., зневаж.* Побазікати. *Побилин'д'іли тай роз'ий'лис'а.* Див. ще поб'ірбляти, поб'іркати. Пор. белендіти.

ПОБЕТЯРИТИ [побет'арити], 'р'у, риш і **ПОБЕТЯРЬОВАТИ** [побет'ар'овати], 'р'уйу, 'р'уйеш, *док.* Провести період парубкування з шиком, гонором. *Тот 'субі 'файно побет'арив.* Пор. бетярити.

ПОБЕТЯРЬОВАТИ *див.* побетярити.

ПО-БЕТЯРЬСЬКЫ [по-бет'ар'с'кы], *присл.* Те саме, що бетярсько. *Погул'алис'ме си по-бет'ар'с'кы.* Пор. бетярський.

ПОБІВАНЄ [по'биван'є], а, с. Покривання даху дранкою. *По'биван'є хыжі.* Пор. **нобивати**.

ПОБІВАНЫЙ, а, с. Оббитий дранкою дах. *Побиваний хл'ів.*

ПОБИВА́ТИ, 'вайу, 'бываш (вайеш), *недок.*, **ПОБИ́ТИ**, 'пубйю, 'пубйеш, *док.*, *буд.* Те саме, що **дранічтити**. *За два дны по'бивим пухыжі.*

ПОБИВА́ЧКА, ы, ж., *буд.* Мала сокирка, якою прибивають дранку. *Побивачкув мож не лиш прибити, ай і пунт:є'сати дранци'у.*

ПОБИВНЫЙ, а, е. Більшого, ніж потрібно, розміру й повноти (про одяг). *Побивный с'ведер.* Пор. **бивный**.

ПОБИЙКОВА́НЫЙ [побий'кований], а, е. Такий, на якому поставлена мітка, клеймо. *Побийковане 'дерево.*

ПОБИЙКОВА́ТИ [побийко'вати], 'куйу, 'куйеш, *док.* Поставити спеціальним інструментом мітки, клейма на колодах, дошках, вівцях і под. *Побийковали 'дерево та склали го у мы'лы.* Пор. **бийковати**.

ПОБИ́ТИ *див.* **побивати**.

ПОБЫ́ДЗИТИСЯ [побы'зитис'а], з'ус'а, зис'а, *док.* 1. Погратися, побрикатися, позагравати з ким-небудь (про людей). *Побызилам'а 'мало з у'нуком.* 2. Побрикатися, пострибати, побігати (про тварин). *Побызиц'а:а 'корова 'мало тай перестане.* Пор. **быдзитися**.

ПОБЫ́РБЛЯТИ [побырбл'ати], айу, аш (айеш), *док.*, *зневаж.* Те саме, що **побелендіти**. Пор. **бырбляти**.

ПОБЫ́РКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Повидавати звук, як у пропелера. 2. Поколотити, подрібнити варену квасоллю спеціальним начинням (*див.* **быр'кач**). *Бери быр'кач та побыркай д'ухом п'сул'і.* 3. *перен.* Те саме, що **побелендіти**. Пор. **быркати**.

ПОБІГАТИ [пубігати], *док.* 1. айу, аш (айеш). Побігати. 2. ат (айе). Стати тільною (про корову). *Пубігала 'наша 'корова, та буде'ме с тил'ат'ом.* Пор. **бігати**.

ПОБИЗОВА́ТИ [по'бізовати], зуйу, зуйеш, *док.* Покластися, понадіятися на кого-небудь, довіритися йому. *По'бізовавам на 'кума, а кум заб'ыв за 'мене.* Пор. **бізовати**.

ПОБИЗОВА́ТИСЯ [по'бізоватис'а], 'зуйус'а, 'зуйес'а, *док.* 1. Стати впевненим. *По'бізовалам'с'а в'стати с постели, 'айбо не' збіровалам.* 2. Відчутти безкарність за провину; знахабніти, відчувши силу. *По'бізовав'с'а, шчо н'іко не' буде вид'іти, та вбыкрав 'вуйка. 'Йура по'бізовав'с'а на с'вдйу 'силу та побив чулу'віка.* Пор. **бізоватися**.

ПОБІРОВА́НИЙ [по'бірований], а, е. Переможений. *Йа 'была нив по'бірована.*

ПОБИРОВА́ТИ [по'біровати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Те саме, що **перебіровати**. *Ты го 'можеш по'біровати?* Пор. **біровати**.

ПОБІ́СТИ [по'бісти], 'біжу, бі'жиш, *док.* Побігти. Пор. **бісти**.

ПОБІЦІГЛЬОВА́ТИСЯ [по'біцігл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, *док.* Покататися на велосипеді. *По'біцігл'овалас'а та вези 'біцігл'і д'уму.* Пор. **біцігльоватися**.

ПОБІЧЕЛОВА́НИЙ [по'бічелований], а, е. Оцінений. *Ото таз'дуство вже по'бічеловане, та будут го прода'вати.* *Див.* ще **поградований**.

ПОБІЧЕЛОВА́ТИ [по'бічеловати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Оцінити. *По'бічеловалам у'ту жуну: 'доста с'а 'файно 'держит, хут'і не' мо'лода вже.* *Див.* ще **градовати**. Пор. **бічеловати**.

ПОБЛА́ЖКЫ, у, *мн.* Те саме, що **бла'жкы**.

ПОБЛЫ́ЦКАТИСЯ [поблыцкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Попустувати, побрикатися (про тварину). *Поблыцкалос'а 'мало тил'а.* 2. *перен.* Пожити розпусно. *Поблыцкалас'а 'мало 'Йули-на тай пр'ис'іла.* Пор. **блыцкатися**.

ПОБОЖЭ́НИЙ, а, е. Який запрягнувся. *Олекса побожэный, шчо не' буде 'тити.*

ПОБОЖІ́ТИ [побо'жити], 'б'ожу, 'божиш, *док.* Привести кого-небудь до присяги. *Побо'жиз Анд'р'і'а пун ут п'іанкы.* Пор. **божіти**.

ПОБОЖІ́ТИСЯ [побо'житис'а], 'б'ожус'а, 'божис'а, *док.* Запрягнути. *Побо'жилас'а, шчо вна не' вк'рала.* Пор. **божітися**.

ПОБОЛІ́ТИ [по'бо'л'іти], 'л'і'йу, 'л'і'йеш, *док.* Похворіти. *По'бол'іла 'чил'ад'у кра'їни, та н'іко'му робити.*

ПОБОЛОБО́НИТИ [по'бо'ло'бун'іти], 'н'у, поболобоніш, *недок.* Поговорити до кого-небудь неясно, невизначно; побурмотіти, помурмотіти. *Ш'чбс' по'бо'ло'бун'ів, 'айбо йа го н'іч не' 'пбрузуміла.* *Див.* ще **побыр'кати**, **поморкотати**, **помурконіти**. Пор. **болобоніти**.

ПОБОРЫ́КАНИЙ, а, е. Безладно поритий (про землю). *Побор'рыкана т'рактором 'нива.*

ПОБОРЫ́КА́ТИ, 'кайу, 'рыкаш ('кайеш), *док.* Безладно порити землю. *Ус'ый 'город ми т'рактор поборы'кав.* Пор. **борыкати**.

ПОБОРО́НАНИЙ, а, е, с.г. Те саме, що **боронаний**. *Поборонана 'нива.*

ПОБОРО́НА́ТИ, 'найу, 'ронаш ('найеш), *док.*, с.г. Поборонувати. *Пув'ралис'ме, шче нам т'реба поборонати.* Пор. **боронати**.

ПОБОРТІ́ТИ, 'тит, *док.* Пройти під землею, викладавши купки ґрунту на поверхню (про кро-та). *Ус'ый 'горот поборт'ила ми бортиц'а.* *Див.* ще **перебортіти**. Пор. **бортіти**.

ПОБОРЧЭ́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **побортіти**. *Поборчэна 'нива.* *Див.* ще **переборчэный**.

ПОБОСТІ́Й, бо́де, док. Те саме, що **збості́**. *Моя ко́рова побо́гла чил'ад'на вулиці*. Пор. **бості́**.

ПОБОСТІ́СЯ, бо́де, док. Те саме, що **збості́ся**. *Оты дві ко́ровы, йак сут у чирид'і, мус'ац'а побос'ти*. Пор. **бості́ся**.

ПО-БРАТСЬКЫ́ [по-брац'кы], присл. По-братньому, по-братськи. *Жийме по-брац'кы, а ра-хуймес'а по-жидус'кы*.

ПОБРЫ́НІТИ [побры'н'іти], ʎнит, док. Неголосно помукати (про корову). *Побры'н'іла ко́рова, а йак напу'їіла йі, та перес'тала*. Пор. **брыні́ти**.

ПОБРЫ́ТИТИ, брычу, брыгтши, док. Побрити. *Побры'ти н'а, сыне, бо гет им зарус*. Див. ще **уббры́тити**. Пор. **брыгті́ти**.

ПОБРЫ́ТИТИСЯ [побры'титис'а], брычус'а, брыгтис'а, док. Побритися. *Так с'а побры'тив, шчо нур'ізавс'а*. Див. ще **уббры́титися**. Пор. **брыгті́тняся**.

ПОБРЫ́ЧЕ́НЫЙ, а, е. Побритий. *Побры'ченый чулу'вік*. Див. ще **уббры́ченый**.

ПОБУ́Й [по'буй], по'ббю, ч., буд. Дах із драмки. *Ти'пир у́же мало в 'кого на 'хыжы по'буй, май-буш к'рыіут 'цифером вад' бл'ахув*.

ПОБУ́ЙЦЯ [по'буйц'а], і, ч., *зневаж*. Бешкетник, який зчиняє бійки, забіяка. *Не'їе с'вал'бы, а'бы тот по'буйц'а с'а с'кымис'не' бив*.

ПОБУКСО́ВАНИЙ [по'буксований], а, е. Покремований (про взуття). *По'буксован'і ч'їжмы*.

ПОБУКСО́ВАТИ [по'буксовати], ʎсуу, ʎсуйеш, док. Покремувати взуття. *По'буксу'ї і м'ойі то'панкы*. Пор. **буксовати́**.

ПОБУКСО́ВАТИСЯ [по'буксоватис'а], ʎсуус'а, ʎсуис'а, док. Покремувати собі взуття. *По'буксу'ис'а та так їди ме'жи л'уде*. Пор. **буксовати́ся**.

ПОВАДА́СИТИ, ʎдашу, ʎдасиш, док. Пополювати. *То'гут 'файно с'ме повадасили*. Пор. **вадасити**.

ПОВА́ДИТИ, ʎважу, ʎвадиш, док. Посварити когось із ким-небудь. *Повадила н'а Мар'їка з м'ойов кум'ов*. Див. ще **носва́дити, носважа́ти**. Пор. **ва́дити**.

ПОВА́ДИТИСЯ [пов'вадитис'а], ʎважус'а, ʎвадис'а, док. 1. Стати посвареним з ким-небудь, посваритися. *Так ис'ме с'а по'вадили с'кум'ов, шчо не' говори'ме*. 2. Сваритися якийсь час. *По'вадилис'а, по'вадилис'а кум'ы, а пак утихли*. Див. ще **посва́дитися, посважа́тняся**. Пор. **ва́днитися**.

ПОВА́ЖИТИСЯ [пов'важитис'а], жус'а, жис'а, док. Визначити власну вагу, зважитися. *Поважис'а, та тул'ко 'важу, ги 'гут.ипир*.

ПОВАКОВА́НИЙ, а, е. Поштукатурений. *У́же повакована 'наша 'хыжса*. Див. ще **помалтеро́ваний, помаше́ный 3**.

ПОВАКОВА́ТИ, ʎкуу, ʎкуйеш, док. Поштукатурити. *С'ого 'года повакуйеме 'хыжзу звон*. Див. ще **помалтерова́ти, номасті́ти 3**. Пор. **вакова́ти**.

ПОВАКОВА́ТИСЯ [поваков'ватис'а], ʎкуйес'а, док. Стати поштукатуреним. *Йак с'а 'хыжса повакуйе, та май 'тепла стайе*. Пор. **вакова́ти**.

ПОВА́ЛЯНИЙ [пов'вал'аний], а, е. Те саме, що **зава́ляний**. Див. ще **пока́лянений, пока́ляний**.

ПОВАЛЬЦО́ВАНИЙ [повал'ц'ований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **повальцо́вати**. *Повал'ц'ованый гор'саг*. Див. ще **ува́льцо́ваний**.

ПОВАЛЬЦО́ВАТИ [повал'ц'овати], ʎ'уу, ʎ'уеш, док. Вирівняти та вкитити катком ґрунт або шляхою покриття. Пор. **ва́льцо́вати**.

ПОВА́ЛЯНИЙ [пов'вал'аний], а, е. Забризканий грязюкою, болотом, забруднений. *Повал'ан'і наг'виц'і*. Див. ще **зака́лянений, зака́ляний**.

ПОВАЛЯ́ТИ [повал'ати], ʎ'айу, ʎ'ал'аш (ʎ'айеш), док. Те саме, що **заваля́ти**. Пор. **валя́ти**.

ПОВАЛЯ́ТИСЯ [повал'атис'а], ʎ'айус'а, ʎ'ал'ас'а (ʎ'айес'а), док. Те саме **завалятися**. Пор. **валя́тняся**.

ПОВАНДРОВА́ТИ, ʎруу, ʎруйеш, док. Помандрувати. *У́же куд'ыс 'повандро'вав муї чулу'вік*. Пор. **вандрова́ти**.

ПОВЕ́ЗТИ [повести], ʎвезу, ʎвезеш, *недок*. Повезті. Пор. **везті́**.

ПОВЕ́ЗТИСЯ [повестис'а], ʎвезус'а, ʎвезес'а, *недок*. Повезтіся. *Та мы с'а по'везли на 'бокорах до 'Петрова*. Пор. **везті́няся**.

ПОВЕ́ЛИКИЙ [повеликий], а, е. Те саме, що **за́великий**. *Повеликий на н'а сис'вуйош*. Антонім **пома́лый**.

ПОВЕРЕ́СЛО, а, с., с.г. Перевесло. *Пове'релом 'їажут сно'пы вад' зав'яску*.

ПОВЕРЧЕ́НИЙ, а, е. Посвердлений. *Повер'чена 'дошка*.

ПОВЕ́РХ [повир'х], *прийм*. 1. Понад. *До'ста ти 'тул'ко 'птити, у́же с'упив по'вир'х 'нормы*. 2. Зверху. *По'вир'х со'рочки в 'мене шче с'ведер*.

ПОВЕ́РХЫ [повир'хы], *присл*. Те саме, що **новер'х 2**. *По'вир'хы ко'с 'ходив*.

ПОВЕ́РХНИЦЯ [повир'хниц'а], і, ж. Наволочка на подушку чи перину. *Йш'шам по'вир'хниц'у на 'парну*. Див. ще **поволо́ка**.

ПОВЕ́СТИ, ʎведу, ʎведеш, *недок*. Повесті́. Пор. **вэ́сти**.

ПОВЕ́СТИСЯ, ʎведес'а, док. Пошастити, зазнати успіху. *Ми'н'і 'нын'і повелос'а, бо зробилам, шчо м' 'хот'іла*.

ПОВИВА́ЛЯ [повив'вал'а], і, ж. Баба-повитуха. *Давно в сил'і не' 'было аку'шеркы, а вту р'об'оту ро'била повивал'а*.

ПОВИВА́Ч, ʎча, ч. Смуґа (пояс) для повивання дитини. *Повива'чом повивали малу д'ітину в 'парн'і*.

ПОВІДИТИСЯ [повид'ітис'а], диц'а, док. Здатися. *Йу́му с'а 'пovid'іло, шчо вто 'была боржан'а.* Пор. **відітисся**.

ПОВИНОВАТИСЯ [повино'ватис'а], 'нуйс'а, 'нуйс'а, недок. Підкорятися. *Она пови'нуйс'а с'во́му (с'во́йому) чулувікови.*

ПОВИТИЦЯ [пови'тиц'а], і, ж., бот. Березка польова (Convulvulus arvensis). *Пови'тиц'а с'а 'л'убит 'вити по пло'тах.*

ПОВЫСОКИЙ [повы'сокий], а, е. Те саме, що **завысокий**.

ПОВЫСОКО [повы'соко], а, е. Те саме, що **завысоко**.

ПОВЫТИ, док. 1. вийе. Якийсь час вिति (про собак, вовків та ін.). *Повыв нес, пак перестав.* 2. вийю, вийеш, перен. Побіситися якийсь час. *Повыла Цил'а 'пару 'году тай при'сила.* Пор. **выти**.

ПОВІЗІТЕРОВАНЫЙ [пovіз'іте'рований], а, е. Оглянутий, перевірений, проінспектований. *Повізі'те'рована робота.* Див. ще **увізітерований**.

ПОВІЗІТЕРОВАТИ [пovіз'іте'ровати], 'руйу, 'руйеш, док. Оглянути, перевірити, проінспектувати. *Пуш'лам до 'доктора, та 'добре н'а повізі'те'ровав.* Див. ще **увізітеровати**. Пор. **візітеровати**.

ПОВІНЧОВАТИ [пovінч'овати], 'чуйу, 'чуйеш, док. 1. Повіншувати на старий Новий рік (14 січня). *Повінч'овали ми в'нуки.* 2. рідк. Побажати добра. *Д'акуй ти, шчо ты ми'н'і 'добре п'овінч'овав.* Див. ще **завінчовати**. Пор. **вінчовати**.

ПОВІРОВАТИ, руйу, руйеш, док. Повірити. *Йа пові'ровала туй жу'н'і, а вна н'а убма'нула.* Пор. **віровати**.

ПОВІТРУ́ЛЯ [пovіт'рул'а], і, ж. 1. метеор. Вихор. *Така 'годна 'быти пovіт'рул'а, шчо пласт понесе.* 2. перен. Надзвичайно швидка, рухлива людина. *Ота пovіт'рул'а вже йе на т'рит'уй 'вулицу.*

ПОВІШАНИК [пovішаник], а, ч. Той, що повісився. *Повішаника пр'ачут бес под'а.*

ПОВІЯТИ [пovі'яти], док. 1. вийе, метеор. Повіяти (про вітер). 2. вийу, вийеш. Зненацька кудись побігити без важливої мети. *Уже п'увійала Мар'іка ку'дыс'.* Пор. **в'яти**.

ПОВНІНКА [пov'нінка], ы, ж., кул. Порожнина, наповнена начинкою, фарширована страва. *Йа 'л'убл'у 'кур'ачу п'овнінку.*

ПОВОЄТИТИ [пово'єтити], йе'чу, йе'тиш, док. Поробити сварки, шуму, крику. *Пово'єтила Мар'іка, а пак уте'кла.* Пор. **воєтити**.

ПОВОЖЕ́НЫЙ, а, е. Який повозили. *Пово'жена с'п'ол'а р'іпа.*

ПОВО́ЛИ, присл. Повільно. *Говори май по'воли, бо н'іч т'а не' рузумійу.* Див. ще **помáлы**, **помáленькы**, **потіхенькы**, **потіхы**.

ПОВОЛО́КА, ы, ж., рідк. Те саме, що **пове́рхняця**.

ПОВОЛОЧЕ́НЫЙ, а, е. Такий, якого поволокли. *Поволо'ченный ст'овп.* Див. ще **посмь'иченый**.

ПОВОЛО́ЧИЙ, 'л'очу, 'л'очиш, док. Поволокти. Див. ще **посмь'ичити**. Пор. **волочі**.

ПОВО́Н, присл. Те саме, що **изво́н**. *Йа вже по'маст'ила 'хыжу по'вон.*

ПОВОРОЗКА [пovороска], ы, ж. Ручка (дужка) відра. *Ур'валас'а 'пovorоска на відрови.*

ПОВОРХО́НАДИТИ, 'нажу, 'надиш, док. Покошлатити ворсисту тканину. *Доста с' 'поворхо'надиє п'ок'р'овиц'.* Пор. **ворхо́надити**.

ПОВОРХО́НАДИТИСЯ [пovорхо'надитис'а], 'надиц'а, док. Покошлатитися (про ворсисту тканину). *Поворхо'надиас'а бл'уска.* Пор. **ворхо́надитися**.

ПОВОРХО́НАЖЕ́НЫЙ, а, е. Покошланий (про ворсисту тканину). *Поворхо'нажена со'рочка.*

ПОВУЗКЫЙ [п'овуский], а, е. Те саме, що **завузкий**. Антонім **поширокий**.

ПОВУЗКО [п'овуско], присл. Те саме, що **завузко**. *У 'т'ому 'міс'ц'і 'Тиса те'че 'п'овуско.* Антонім **пошироко**.

ПОВУЗЛЕ́НЫЙ [п'овузлений], а, е. Те саме, що **завузлений**. *Повуз'лений 'м'отус.* Див. ще **пошлийканий**, **пошлийк'ований**.

ПОВУЗЛИТИ [п'овузлити], 'л'у, 'лиш, док. Зав'язати багатьма вузлами. *Так пувуз'лила, шчо н'і'йак не' роз'яжу.* Див. ще **пошлийк'ати**, **ношлийк'овати**. Пор. **вузлити**.

ПОВУСТЯ́НИТИ [п'ов'ус'п'а'нити], 'н'у, 'ниш, док. Додати опту до їжі. *Накр'ышилам с'д'л'откуйі ка'пусты та по'в'ус'ц'а'нилам, та та'ка 'добра!* Див. ще **завустяніти**. Пор. **вустяніти**.

ПОГАДА́ТИ, 'дайу, 'гадаш ('дайеш), док. 1. Задумати. *Добре м пога'дав.* 2. Поворожити. *Пог'адала ми циганка, ци с'коро с'а уд'ам.* 3. Потурбуватися. *Мати пога'дала за с'во́йу дун'ку, та вта т'ипир с'а 'добре майе.* Пор. **гад'ати**.

ПОГАДКОВА́НЫЙ [погат'кований], а, е. Постережений, попильнований. *Погат'кована д'ітина.*

ПОГАДКОВА́ТИ [погат'ковати], 'куйу, 'куйеш, док. Постерегти, попильнувати. *Погат'куй за к'д'р'ов'в, а'бы не' т'уила в 'лузер.* Пор. **гадков'ати**.

ПОГАДКОВА́ТИСЯ [погат'коватис'а], 'куй'ус'а, 'куйес'а, док. Постерегтися, бути пильним, обачним. *Погат'куйс'а 'мало, бо ты впе'рований.* Пор. **гадков'атися**.

ПОГАЙТОВА́НЫЙ, а, е. Погнаний (про птицю, дичину, коней і под.). *Погай'тована на ва'дас'ц'і з 'в'ір'ка.*

ПОГАЙТОВА́ТИ, 'туйу, 'туйеш, док. Погнати птицю, дичину, коней і под. *Погай'товалис'ме на ва'дас'ц'і 'лісиц'у, 'айбо в'т'ікла.* Пор. **гайт'овати**.

ПОГАЙЦОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **погайцовати**. *Погайцований джун*.

ПОГАЙЦОВАТИ, 'цуйу, 'цуйеш, *док.* Перемішати жар, щоб вогонь сильніше горів. *Погайцуйу мало, бо шчус 'оґин не' гоґрит*. Пор. **гайцовати**.

ПОГАЛАМАНИТИ, 'н'у, 'ниш, *док.* Те саме, що **пог'йкати**. Пор. **галам'анити**.

ПОГАНЬ [поган'], ни, *жс.*, *вульг.* Погана людина. *Йа с тов'поган 'ув н'іч не' х'очу 'мати*.

ПОГАНЬБИТИ [поган'бити], бл'у, 'биш, *док.* Посоромити. *Поган 'билам го 'мало, 'абы не' говорив так пас'кудно*. Див. ще **постыдіти**. Пор. **ганьбити**.

ПОГАНЬБИТИСЯ [поган'битис'а], бл'ус'а, 'бис'а, *док.* Посоромитися. *Поган 'биламс 'а аз 'відовати 'того чулувіка*. Див. ще **ностыдітисся**. Пор. **ганьбитисся**.

ПОГАНЬБЛЁНИЙ, а, е. Посоромлений. *Поган 'блена 'жсонами, ланко'ва перестала кри'чати*.

ПОГА́Р, ра, ч. Склянка, стакан. *Ис пога́ра п'є-ме вино, 'наленку, 'в'оду*. Пор. угор. рога́г т.с.

ПОГА́РЧИК, а, ч. Зменш.-пестл. до **пога́р**. *'Упив бы м пога́рчик вина*.

ПОГЕНГЕРОВАНИЙ, а, е. Накатаний (про стіну з візерунками). *У мене с 'кіны шче не' погенгерован 'і*. Див. ще **уґенгерований**.

ПОГЕНГЕРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *док.* Зробити накат на стінах після побілки. *Погенгеруй ми 'кухни 'у*. Пор. **генгеровати**.

ПОГІВКАТИ *див.* **пог'івковати**.

ПОГІВКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ПОГІВКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* 1. Час від часу спонукувати волів до швидного ходу. 2. *перен.* Покрикувати на кого-небудь з метою вгамування недобрих учинків. *По'зивкуй, не'боре, на 'сына, бо 'дуже с 'а розбізо'вав*. Пор. **г'івкати**.

ПОГЫБАТИ, 'байу, 'гыбаш (байеш), *недок.*, **ПОГЫБНУТИ**, ну, неш, *док.* Гинути, здихати. Те саме, що **гыбнути**.

ПОГЫБІЛЬ [погыбіл'], бели, *жс.*, *вульг.* Те саме, що **здых'иль**. *Не'че на т'а погыбели!* (прокльон).

ПОГЫБЛЫЙ, ла, ле, *вульг.* Те саме, що **здых'лий 2**. *Ото погыб'ль чулувік, погыб'л 'ак*.

ПОГЫБЛЯ́К [погыбл'ак], 'ка, ч., *вульг.* Кволий, хворобливий чоловік, хлопець. *Тот погыб'л 'ак 'ледвы 'ходить*. Див. ще **здых'ляк**.

ПОГЫБЛЯ́ЧКА [погыбл'ачка], ы, *жс.*, *вульг.* Жін. до **погыб'ляк**. Див. ще **здых'лячка**.

ПОГЫБНУТИ *див.* **погыб'ати**.

ПОГЫМКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Похмикувати. *Н'іч не ка'зав, лиш по'гымковав*. Пор. **г'ымкати**.

ПОГЫНА́НЄ [погынан'є], а, с. Згинання. *По-гынан 'є тру'бы*.

ПОГЫНА́ТИ, 'найу, 'гынаш (найеш), *недок.* Згинати. *Погы'най май 'читаво вту жер'дину*.

ПОГЫ́РКАНИЙ, а, е. Посварений. *По'гыркан 'і сус 'іды не' говорили 'мижи с'б'б'в*.

ПОГЫ́РКАТИ *див.* **погы́рковати**.

ПОГЫ́РКАТИСЯ [погы́ркатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Посваритися. *'Сестры по'гыркалис 'а та т'ипир свадн'і*. Пор. **гы́ркати**.

ПОГЫ́РКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ПОГЫ́РКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Час від часу покрикувати на кого-небудь зі злістю. *'Моя ж'она 'мало 'коли на н'а по'гыркуйе*. Пор. **гы́ркати**.

ПОГЛІ́ЦОВАТИ, пуйу, пуйеш, *недок.* Поглядати. *'Йура 'робит, 'айбо все по'глицуе на д'і'вок*. Пор. **гліп'ати**.

ПОГЛОТІ́ТИ, 'г'л'очу, 'тиш, *док.* Поспішити; наперти. *Так на н'а по'глотили 'н'анко, шчо не' в'стиглам хут 'мало за'йісти*. Пор. **г'лоти́ти**.

ПОГЛУБІ́ТИ [пуглубити], бл'у, 'биш, *док.* Заглибитися в ґрунт і под. трохи більше, ніж звичайно. *У нас на г'бр'од 'і мало пуглубиш, тай буде во'да*.

ПОГЛУБЛЁ́НИЙ [пуглублений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поглубіти**. *Пуглублена 'йама усє 'была з во'д'в. Аш к'д'л'од 'ас' пуглублений, та май 'файна в н'ум во'да*.

ПОГЛУБО́КИЙ [п'оглубокий], а, е. Те саме, що **заглубокий**. *'П'оглубокий к'д'л'од 'аз'*. Антонім **п'омілк'ый**.

ПОГЛУБО́КО [п'оглубоко], *присл.* Те саме, що **заглубоко**. *'П'оглубоко с 'те с 'а туй уко'пали*. Антонім **п'омілко**.

ПОГЛЯ́ДАНИЙ [пугл'аданий], а, е. Пошукакий. *Пугл'аданий п'ут стол'ом к'лийбас найш'овс 'а*. Див. ще **пои'ськаний**.

ПОГЛЯ́ДАТИ [пугл'адати], айу, аш (айеш), *док.* Пошукати. *Пугл'адай ми, 'ж'оно, 'чисту с'б'р'очку*. Див. ще **г'лядатисся**, **пуйськ'ати**. Пор. **г'лядати**.

ПОГЛЯ́ДАТИСЯ [пугл'адатиса], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **поглядати**. *Не'че в н'а 'ипнуї со'кыры, 'айбо т'реба пугл'адатис 'а, тай, може, 'найду*.

ПОГНЕРЕЗДІ́ТИСЯ [погнерездитис'а], 'лиц'а, *док.* Покрутитися в гнізді перед тим, як сісти в нього, щоб знести (про курку). *Погнерез'дилас 'а 'куруц 'а в гн 'із 'д'і, а пак утихо'мирилас 'а*. Пор. **гнерездітисся**.

ПОГНИЛЯ́К [погнил'ак], 'ка, ч. 1. Гниле дерево. *Ото вже погнил 'ак, і на дры'ва не' добрый*. 2. *перен.*, *зневаж.* Вічно хворий, немічний чоловік. *Тот погнил 'ак май'буш ле'жит*. Див. ще **гниляк**.

ПОГНИЛЯ́ЧКА [погнил'ачка], ы, *жс.* 1. *зневаж.* Жін. до **погнил'ак**. 2. Мікротопонім на позначення болотистої місцевості за селом.

ПОГНОЄНИЙ [погно'єний], а, е. Удобрений гноєм (про ґрунт). *Погно'єна 'нива.*

ПОГНОЇТИ [пугну'їти], пугн'юйу, пугну'їшш, *док.* Удобрити ґрунт гноєм. *Аж не" пугну'їшш, тай уроды не" че'кай.* Пор. **гноїти.**

ПОГОВКАТИ [п'ог'овкати], айу, аш (айеш), *док.* Якийсь час голосно кликати на кого-небудь. *П'ог'овкавим на Мигал'а, но н'їко ми с'а не" вголо-сив.* Пор. **говкати.**

ПОГОЙКАТИ *див.* **погойковати.**

ПОГОЙКОВАНЕ [п'ог'ойкован'е], а, с. Голосне покрикування. *З 'вулиц'ї 'чуло с'а п'ог'ойкован'е н'ан'ка на волю.* *Див.* ще **покр'явковане.** Пор. **погойковати.**

ПОГОЙКОВАТИ [п'ог'ойковати], куйу, куйеш, *недок., ПОГОЙКАТИ [п'ог'ойкати], айу, аш (айеш), *док.* Покрикувати голосно. *Див.* ще **погалам'анити, погулюкати, покр'явковати.** Пор. **гойкати.***

ПОГОЛОМШЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поголомш'їти.** *Поголом'шена г'радом пш'їнци'а.* *Поголом'шин'ї 'ніт'ата.*

ПОГОЛОМШІТИ, г'ол'омшу, голом'шиш, *док.* 1. Те саме, що **почмел'їти.** 2. Поламати гілля на деревах, збити посіви, високу траву і под. *Поголом'шив град г'резен.* Пор. **голомш'їти.**

ПОГОРЕНИЙ, а, е. Місцями обгорілий. *Погор'ений хл'їп.*

ПОГОСТИТИ, г'ошчу, г'остиш, *док.* 1. *перех.* Погостити, почастувати кого-небудь. *'Файно т'а погостив сват?* 2. *неперех.* Потрапити в неприємну ситуацію. *Йа там так погостила, шчо доти-пир ми не"добре.*

ПОГОШИТИСЯ [погош'итис'а], 'шус'а, 'ши-с'а, *док.* Те саме, що **загош'їтис'я.** Пор. **гош'їтис'я.**

ПОГРЕБЛЕНИЙ, а, е. Похоронений. *'Н'ан'ко з 'мамков погре'блін'ї у н'д'в'ому тем'етовови.*

ПОГРЕБСТІ *див.* **погр'їбати.**

ПОГРІМАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Погрюкати. 2. Погриміти (про грім). *Погр'имало тай перестало, і 'дужд'жу не"было.* Пор. **гр'їмати.**

ПОГРІМКОВАТИ, куйе, *недок.* Гримотіти (про грім). *Погр'имкуйе, ба ци не" змочит'с'їно?*

ПОГРІБАНЕ [пугр'їбан'е], а, с. Ховання померлого. Пор. **погр'їбати.**

ПОГРІБАТИ [пугр'їбати], 'байу, р'їбаш ('байеш), *недок., ПОГРЕБСТІ, 'ребу, ребеш, *док.* 1. Ховати померлого, хоронити. *Лиш ис'ме погребли 'мамку, тай дошч зачав 'надати.* *Див.* ще **пр'ятати** 2. 2. *док.* Погребти. *Погреблам горот.* *'Кури погребли гр'атку.**

ПОГРІНЧЕНИЙ [пугр'їнчений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **погр'їнчити.** *Пугр'їнчений хл'їп.*

ПОГРІНЧИТИ [пугр'їнчити], чу, чиш, *док.* Підсмажити на плиті або сквороді скибки хліба. *Пугр'їнчила си 'пару гр'їнок хл'їба.* Пор. **гр'їнчити.**

ПОГРІХОВАТИСЯ [пугр'їхо'ватис'а], 'хуйс'а, 'хуйес'а, *док.* Помилитися, неточно подумати. *Пугр'їхо'валамс'а, шчо Мар'їка н'а пр'їдала, а вто не" так 'уйшло.* Пор. **гр'їховатис'я.**

ПОГРОЖЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **погроз'їти.** *Погро'жена 'мат'ерив д'їтина.*

ПОГРОЗІТИ, 'р'о́жу, 'розиш, *док.* Висварити, повиховувати кого-небудь. *Погро'зилам дун'ку, бо не" пр'їйшла ми ко'пати.* *Ты погро'зи 'мало с'вого 'сына, бо б'їтаном росте.* Пор. **гроз'їти.**

ПОГРУБЫЙ [п'огрубый], а, е. Те саме, що **повеликий.** *'Погрубый ми сис' 'реклик.* Антонім **п'омалый.**

ПОГРУЖЕНИЙ [пугру'жений], а, е. Повантажений. *Пугру'жене на вус струче може 'вести.* *Див.* ще **потер'яханий.**

ПОГРУЗІТИ [пугру'зити], 'ружу, 'рузиш, *док.* Повантажити. *'Петре, 'пугрузиш бур'яки на вус.* *Див.* ще **потер'х'ати.** Пор. **груз'їти.**

ПОГРУЗІТИСЯ [пугру'зитис'а], 'ружис'а, 'рузис'а, *док.* Повантажитися. *Пугрузитес'а та 'кы-вайте гет.* Пор. **груз'їтис'я.**

ПОГУБЛЯТИ [пугубл'ати], 'л'айу, 'губл'аш (л'айеш), *док.* Загубити все або багато чого-небудь. *Пугубл'алам у тан'ци кузут'ки.*

ПОГУБЛЯТИСЯ [пугубл'атис'а], 'л'айуц'а, *док.* Загубитися (про все або багато чого-небудь). *Йак ис'ме с'а м'етали, та пугубл'алис'а уд н'а 'жс'ебу куп'їй'кы.*

ПОГУЛЮКАТИ [пугул'укати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **погойкати.** Пор. **гулюкати.**

ПОГУРЬКЫЙ [п'огур'кый], а, е. Гіркуватий. *'Погур'кі г'олупц'ї ('бзур'кы).* *Див.* ще **пр'їгур'кый.** Антонім **п'осолодкый.**

ПОГУСЛЯТИ [пугус'л'ати], 'л'айу, 'гус'л'аш (л'айеш), *док.* Якийсь час пограти на скрипці. *Пугус'л'айте, 'вуіку, 'мало на 'гус'л'ах.* Пор. **гусляти.**

ПОГУСТЫЙ [п'огустый], а, е. Те саме, що **загустый.** *'Погуста 'сербанка.* Антонім **п'орідкый.**

ПОГАБАТИТИ, 'чу, 'тиш, *док.* Невдало порізати матерію, зривити її непридатно, попусувати. *Лиш погабатиш 'задар' полотно.* Пор. **габати́ти.**

ПОГАБАЧЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **погабати́ти.** *Поба'бачене полотно.*

ПОГАЗДОВАТИ, 'дуйу, 'дуйеш, *док.* Погосподарювати. *Добре погазд'овали мулуд'ата.* Пор. **газд'овати.**

ПО-ГАЗДУСЬКЫ [по-газдус'кы], *присл.* Погосподарськи. *Она все 'робит по-газдус'кы.*

ПОГ'АЙДАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Попатякати. *По'гайдалис'ме 'мало тай пун'їгали с'пати.* Пор. **гайдати.**

ПОГ'АНІТИ, н'у, ниш, *док.* Погудити кого-небудь. *По'ганіла с'тара с'воіу ни'віску.* Пор. **гап'ити.**

ПОГАРБУЛЯНИЙ [погарбул'аний], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **погарбуляти**. *Погарбул'ане в двур бервєно.*

ПОГАРБУЛЯТИ [погарбул'ати], л' айу, 'бул' аш (л' айеш), док. Покотити що-небудь або кого-небудь. *Погарбул' айме 'с' ого кл' оца май' дале.* Див. ще **покачуляти**. Пор. **гарбуляти**.

ПОГАРБУЛЯТИСЯ [погарбул'атис'а], л' айуса, 'бул'ас'а (л' айес'а), док. Покотитися. *Погарбул' анос'а бервєно в шанц.* *Погарбул' алас'а д' итина дулу берешком.* Див. ще **покачулятися**. Пор. **гарбулятися**.

ПОГЫГАННИЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **погыгати**. *Погыганий б' тангами, чулу' в'ік с' тогнав уд' б' ол' у.* Див. ще **покопканий**, **поруганий**, **угыганий**, **уруганий**.

ПОГЫГАТИ, айу, аш (айеш), док. Побити ногою кого-небудь. *Защчо с' те так чулу' в'іка погыгати?* Див. ще **покопкати**, **поругати**. Пор. **гыгати**.

ПОГЫГАТИСЯ, айуц'а, док. Побити один одного ногою. *Напилис' а ' дурн' і тай' погыгалис' а.* Див. ще **покопкатися**, **поругатися**. Пор. **гыгатися**.

ПОГЫНДАТИ, дат, док. Якийсь час вимовляти нечленороздільні звуки (про немовля, яке починає видавати якісь звуки). *Д' итина прос'палас' а та ' мало погындали.* Пор. **гындати**.

ПОГЛАЙХАТИСЯ [поглайхатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **зглайхатися**. Пор. **глайхатися**.

ПОГЛИЙТОВАНИЙ, а, е. Переміщений; перевезений. *Поглийтована в кол'ишн' у г' елета.*

ПОГЛИЙТОВАТИ, туйу, туйеш, док. Перемістити; перевезти. *Ба йак мы йсе ' дерево поглийту' йме ду' му?* Пор. **глийтовати**.

ПОГЛИЙТОВАТИСЯ [поглийтоватис'а], туйус'а, туйес'а, док. Переміститися; перевезтися. *Треба нам й' акус' поглийтоватис' а ду' му ис' лими дош' ками.* Пор. **глийтоватися**.

ПОГЛОНДЗАНИЙ [поглонзаний], а, е, рідк. Дісприкм. пас. мин. ч. до **поглондзати**. *П' д' сон' ашник поглонзаний, а замести в ' хыжи см' іт' е ' н' ікуму.* Див. ще **пощоплєний**.

ПОГЛОНДЗАТИ [поглонзати], айу, аш (айеш), док., рідк. Повністю полузати певну кількість насіння. *Поглонзалис' те вс' ый п' д' сон' ашник.* Див. ще **пощопити**. Пор. **глопдзати**.

ПОГОЛЬОВГАННИЙ [пог' ол' овганий], а, е. Те саме, що **згольовганий**.

ПОГОЛЬОВГАТИ [пог' ол' овгати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **згольовгати**. Пор. **гольовгати**.

ПОГОМБАННИЙ, а, е. Застебнутий на кілька гудзиків. *Погомбанний треклик.* Див. ще **покапчаний**, **пошпунканий**, **пошпунканий**.

ПОГОМБАТИ, ' байу, ' гомбаш (' байеш), док. Застебнути на кілька гудзиків. *' Юрику, погомбай си с'ведер.* Див. ще **покапчати**, **пошпункати**, **пошпункати**. Пор. **гомбати**.

ПОГОМБАТИСЯ [погом' батис'а], ' байус'а, ' гомбас'а (' байес'а), док. Застебнутися на кілька гудзиків. *Мушу с' а ' добре погом' бати, бо вже м с' а пустудила.* Див. ще **покапчатися**, **пошпункатися**, **пошпункатися**. Пор. **гомбатися**.

ПОГРАДОВАНИЙ, а, е. Те саме, що **нобічелований**. *Потрадоване ' с' іно.*

ПОГРАДОВАТИ, ' дуу, ' дуйеш, док. Те саме, що **нобічелувати**. *Хл' оц' і ' вже потрадовали вту ' д' івку.* Пор. **градовати**.

ПОГРЫНДЖЕНИЙ [пог' рын' жєний] а, е. Потрошений, почавлений, покришений. *Погрын' жин' і сливы.* Див. ще **подр' уканий**.

ПОГРЫНДЖИТИ [пог' рын' жити], ' жу, ' жиш, док. Потрошити, подавити, почавити, покришити. *Соко' ти, не' погрын' жи сливы.* Див. ще **подр' укати**. Пор. **грынджити**.

ПОГРЫНДЖИТИСЯ [пог' рын' житис'а], ' жиц'а, док. Потрошитися, подавитися, почавитися, покришитися. *Г' ец' а погрын' жили парад' иц' і в ' тайстр' і.* Див. ще **подр' укатися**. Пор. **грынджитися**.

ПОГРЬОХКАТИ див. **погрьохковати**.

ПОГРЬОХКОВАТИ [пог' р' охковати], р' охкуйе, недок., **ПОГРЬОХКАТИ** [пог' р' охкати], ат (айе), док. Похрюкувати. *Свин' а, куй лиш' мало золодне, б' жжит ит ч' іл' адникови, п' др' охкуйучи.* Пор. **грьохкати**.

ПОГУМОВАТИ [пог' умовати], ' муу, ' муйеш, док. Витерти гумкою написане. *Май' файно пог' умуй, о' бы не ' витко, шчо ' было написано.* Пор. **гумовати**.

ПОДАБАТИ, айу, аш (айеш), недок. Бути подібним. *Тот хл' оц' иц' на с'вого вуц' а слабо подабат.*

ПОДАВНИЙ [подавн' ый], а, е. Давненський. *' Подавн' а мас' ц' , бо ' зачалас' а каз' ити.*

ПОДАВНО, присл. Давненко. *' Доста ' подавно м купила сис' с'ведер, та не' т' ам' у, кул' ко кошч' овав.*

ПОДАВШЛИВИЙ, а, е. Який піддається, піддатливий. *' Юра – ' дуже подавшиливий чулу' в'ік.*

ПОДАГДЕ, ПОДЕГДЕ, присл. Де-не-де. *' Податде (п' одетде) в нас у сил' і 'є шче ' давн' і хы' жі.*

ПОДАКЫЙ, а, е, займ. неозн. Те саме, що **дакотрый**. *' Подакый ч' іл' адник не' йіст зрибы.*

ПОДАКО, ПОДЕКО, кого, займ. неозн. Те саме, що **дако** 1. *' Давно в ' подакого (п' одекого) на Ве' лгидин' не' ' было ' паскы, бо біднота ' была.*

ПОДАКОЛИ, ПОДЕКОЛИ, присл. Те саме, що **даколи**.

ПОДАКОТРИЙСЬ [п' одакотрийіс'], **ПОДЕКОТРИЙСЬ** [п' одекотрийіс'], рас', рес'. Те саме,

що **да́котрийсь**. *По́дакотрийсь* ли́гн' ган'биц'а іти до д'ївок.

ПОДА́КОТРИЙ, ПОДЕ́КОТРИЙ, а, е. Те саме, що **да́котрий**. *По́дакотрий* чил'адник не'л'убит ст'раву с по'ригув.

ПОДА́КУДЫ, ПОДЕ́КУДИ, присл. Подекуди. *По́дакуды* шче сн'їг не'їзыйшів.

ПОДА́ЛЕКИЙ, а, е. Те саме, що **за́далекый**. *Йу́лина* ми́н'і подалека родина. Антонім **поблизький**.

ПОДА́ЛЕКО, присл. Те саме, що **за́далеко**. *Подалеко* ми іти до вас. Антонім **поблизько**.

ПОДАРАБЛОВА́НИЙ, а, е. Подрібнений на частини. *Подараблований* хл'їп.

ПОДАРАБЛОВА́ТИ, луйу, луйеш, док. Подрібнити на частини. *Нашичо* с' так подарабловав мн'асо? Пор. **дарабловати**.

ПОДАРЕ́НИЙ, а, е. Подарований. *Сис'сведер* ми́н'і подарений вуйнів.

ПОДАРИ́ТИ, дар'у, риш, док. Подарувати. *Подарив* ми з'ат'файний сведер. Пор. **дарити**.

ПОДА́ТИ, док. 1. дам, даш, док. Подати. 2. даст. Те саме, що **перепу́кнути**. *Мало* му май подало та п'шів на р'ббту. *Уже* подало – мороз маймалый. 3. Ослабнути, охлянути, податися. *Тот чулувік* за сис'гут читаво подав. Див. ще **податися** 2.

ПОДА́ТИСЯ [по'датис'а], дамс'а, дас'а, док. 1. Нахилитися. *Поправ* пласт, бо по'давс'а. 2. Те саме, що **подати** 3.

ПОДА́ЩО [по'дашчо], дачого, **ПОДЕ́ЩО** [по'дешчо], дечого, займ. Дещо. *Збираламс'а* так скоро, шчо й забылам падашчо (по'дешчо).

ПОДА́ЯКИЙ [по'дайакый], **ПОДЕ́ЯКИЙ** [по'дейакый], а, е. Те саме, що **дякый**.

ПОДВІ́ГАТИ, айу, аш, (айеш), док. Посунути, перемістити. *Сис'стул* подвигай май у'кутик. Пор. **двігати**.

ПОДВОРЕ́НИЙ, а, е, вульг. 1. Такий, з яким здійснили статевий акт (здебільшого про жінку). *Подворена* в котці і По'лан'а. 2. перен. Обманутий, обдурений. *Подворений* був калгозник, бо ц'їле л'їто р'бив задар'. Див. ще **подрымбаний, попырджений, удворений, удрымбаний**.

ПОДВОРИ́ТИ, в'ор'у, вориш, док., перех., кого, вульг. 1. Здійснити статевий акт. *Подворив* їй в'с'їн'ох. 2. Обманути кого-небудь. *Тот* н'а добре подворив ис тым'с'їном, бо запла'тив ми пуц'їны. Див. ще **подрымбати, попырджити, удворити, удрымбати**. Пор. **дворити**.

ПОДВОРИ́ТИСЯ [подворитис'а], в'ор'ус'а, в'орис'а, док. 1. Те саме, що **побавитися**. *Подвор'їц'а* мало, ід'їти, а не'бійтес'а. 2. перен., вульг. Здійснити статевий акт з ким-небудь. *Петро* з Ма-

р'їкув подворилис'а на хл'їві. Див. ще **подрымбати, попырджитися**. Пор. **дворитися**.

ПО́ДЯС [п'од'ас], а, ч., заст. Багажний вагон. *Здай* куфер на п'од'ас. Пор. угор. poggyasz 'багаж; багажний'.

ПОДЕ́ГДЕ див. **пода́где**.

ПОДЕ́КО див. **пода́ко**.

ПОДЕ́КОЛИ див. **пода́коли**.

ПОДЕ́КОТРИЙСЬ див. **пода́котрийсь**.

ПОДЕ́КОТРИЙ див. **пода́котрий**.

ПОДЕ́КУДИ див. **пода́куди**.

ПОДЕ́РБАНИЙ, а, е. Поколупаний. *Подербана* с'кіна.

ПОДЕ́РБАТИ, айу, аш (айеш), док. Поколупати. *Йурику*, хочеш подербати си в носикови? Не'треба! Пор. **дербати**.

ПОДЕ́РБАТИСЯ [по'дербатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Поколупатися. *Подербайес'а* в н'ос'ї, та може ти р'ов пот'чи. Пор. **дербатися**.

ПОДЕ́РГАНИЙ, а, е, заст. Очищений від решток костриці за допомогою спеціальної залізної щітки (про повісмо). *Подергане* п'івісмо.

ПОДЕ́РГАТИ, айу, аш (айеш), недок., заст. Очистити повісмо від решток костриці, протягуючи його через спеціальну металеву щітку. Пор. **дєргати**.

ПОДЕРЕВІ́ЛЬИЙ [п'одирив'ільий], а, е. Те саме, що **задерев'ільий**. *Подирив'ільий* ут шп'р'їтуса йаз'ук. *Подирив'їла* ут сижін'а нога.

ПОДЕРЕВІ́ТИ [п'одирив'їти], в'їу, в'їеш, док. Те саме, що **задерев'їти**. *Уливим* м'ьндыры та подирив'ївим мало. Пор. **дерев'їти**.

ПОДЕ́РТИ, ру, р'еш, док. 1. Подряпати. 2. Порвати (одяг, взуття і под.). *За* два м'ісац'ї унук бо'кончики подер. Пор. **дєрти**.

ПОДЕ́РТИСЯ [по'дєртис'а], рус'а, р'ес'а, док. 1. Подряпатися. 2. Порватися. *Мбїї* с'а нага'виц'ї вже под'єли. Пор. **дєртися**.

ПОДЕ́РТЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **подєрти** 1, 2. *Подєрта* нога. *Подєртый* р'єклик.

ПОДЕ́ШЕВЫЙ, а, е. Те саме, що **задешевый**. *Подешевый* сведер. Антонім **п'одорогый**.

ПОДЕ́ШЕВО, а, е. Те саме, що **задешево**. *Подешево* ку'нилас' сведер. Антонім **п'одорого**.

ПОДЕ́ЩО див. **пода́що**.

ПОДЕ́ЯКИЙ див. **пода́який**.

ПОДЖАВІ́ТИ [по'ж'авити] і'зав'у, в'иш, док. Подавити, почавити так, щоб сік пішов. *Так* ис'по'ж'авив д'резен, шчо вже лиш на віно добрый. Див. ще **поджемеріти, поджемігати, поджеміджити**. Пор. **дж'авити**.

ПОДЖАВІ́ТИСЯ [по'ж'авитис'а], в'иц'а, док. Подавитися, почавитися так, щоб сік пішов. *Так* с'а по'ж'авив д'резен, шчо вже лиш на віно добрый.

Див. ще **поджемерітисся**, **поджемігатисся**, **поджеміджитисся**. Пор. **джавітисся**.

ПОДЖАВЛÉНЬНИЙ [пож'авлєний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поджавіти**. *Пожавлений фрезен*. Див. ще **ноджемерєний**, **поджеміганый**, **поджемідженый**.

ПОДЖЕМЕРÉНЬНИЙ [пож'емерєний], а, е. Те саме, що **поджавлєний**. *Пожмирин і сливи*.

ПОДЖЕМЕРІТИ [пож'емирити], р'у, рши, док. Те саме, що **поджавіти**. Пор. **джемеріти**.

ПОДЖЕМЕРІТИСЯ [пож'емиритис'а], р'иц'а, док. Те саме, що **поджавітисся**. Пор. **джемерітисся**.

ПОДЖЕМІГАНЬНИЙ [пож'емиганый], а, е. Те саме, що **поджавлєний**.

ПОДЖЕМІГАТИ [пож'емигати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **поджавіти**. Пор. **джемигати**.

ПОДЖЕМІГАТИСЯ [пож'емигатис'а], ац'а, док. Те саме, що **поджавітисся**. Пор. **джемігатисся**.

ПОДЖЕМІДЖЕНЬНИЙ [пож'емиджєний], а, е. Те саме, що **поджавлєний**.

ПОДЖЕМІДЖИТИ [пож'емиджити], з'у, зши, док. Те саме, що **поджавіти**. Пор. **джеміджити**.

ПОДЖЕМІДЖИТИСЯ [пож'емиджитис'а], з'иц'а, док. Те саме, що **поджавітисся**. Пор. **джеміджитисся**.

ПОДЗІЛНЬКАТИ [поз'іл'ін'кати], айу, аш (айеш), док. Подзеленькати. *Кос' поз'іл'ін'кав на бічїгл'ах*. Пор. **дзілн'кати**.

ПОДЗЬОББАНЬНИЙ [пд'з'д'оббаний], а, е. Подзьобаний. *Пд'з'д'оббанє і'абликы*.

ПОДЗЬОББАТИ [пд'з'д'оббати], айу, аш (айеш), док. Подзьобати. *Кури вже пд'з'д'оббали пше'ниц'у, ичо м'їм'д'ала*. Пор. **дзьоббати**.

ПОДЗЬОГАНЬНИЙ [пд'з'д'оганий], а, е. Поцоюканий. *Пд'з'д'огана со'кыркд'дошка*.

ПОДЗЬОГАТИ [пд'з'д'огати], айу, аш (айеш), док. Поцоюкати. *Пд'з'д'огав'мало со'кырув тай п'шд'ов*. Пор. **дзьобгати**.

ПОДЗЮГАНЬНИЙ [пу'з'уганий], а, е. Поштриканий. *Пу'з'уганий'вилами пот'кан б'ыв здых'лий*.

ПОДЗЮГАТИ [пу'з'угати], айу, аш (айеш), док. Поштрикати. *Пу'з'угай с'вин'а, най ус'танє та п'ходить*. Пор. **дзюгати**.

ПОДЗЯВКАТИ [пд'з'д'авкати], айу, аш (айеш), док., вульг. Те саме, що **попысканити**. Пор. **дзявкати**.

ПОДЗЯПАТИ [пд'з'д'апати], айу, аш (айеш), док., вульг. Те саме, що **попысканити**. Пор. **дзяпати**.

ПОДИВІТИ, дивл'у, дивиш, док. Поглянути, оглянути, подивитися. *Подив'и, ичо йа нар'обила*. Див. ще **подивітисся**, **понійкати**, **попозирати**, **поубзірати**. Пор. **дивіти**.

ПОДИВІТИСЯ [подив'итис'а], дивл'ус'а, див'ис'а, док. Те саме, що й **подивіти**. Див. ще **попійкатисся**, **попозиратисся**.

ПОДИВЛЕНЬНИЙ, а, е. Оглянутий. *Подивлена хыжа*. Див. ще **понійканий**, **поубзєрапый**.

ПÓДИНА, ы, ж. Рівне місце на схилі горн. *На п'один'і накд'сивим'файно в'тавы*.

ПОДИРЕКТОРОВАТИ [подеректуро'вати], руйу, руйеш, док. Побути директором певний час. *Подеректоро'вав'доста'дд'овго*. Пор. **директорувати**.

ПОДЫЙТИ [пудый'ти], дыйду, дыйдеш, док. Підійти.

ПОДЫШУР, шєра, ч. Те саме, що **крєденц**. *У поды'шєри бл'уда, г'орикы*.

ПОДІВОЧИТИ [пд'і'вочити], в'дчу, в'очиш, док. Дівувати якийсь час. *Мар'іка си'дд'овго пд'і'вочила*. Пор. **дівочити**.

ПОДІРАВАТИ [пд'і'равити], вл'у, виш, док. Подірявати. Пор. **дірявати**.

ПОДІРАВАТИСЯ [пд'і'равитис'а], виц'а, док. Подірявитися. Пор. **діравитися**.

ПОДІРАВЛЕНЬНИЙ [пд'і'равлений], а, е. Подірявлений.

ПОДІРКАВАТИ [пд'і'р'кавати], вл'у, виш, недок. Робити що-небудь дірчастим. *Пд'і'р'кавила'кутка фір'ганок*. Пор. **дір'кавати**.

ПОДІРКАВЛЕНЬНИЙ [пд'і'р'кавлений], а, е. Який став дірчастим. *Пд'і'р'кавленє полотно*.

ПОДЛÁШ, ша, ч. Дошана підлога в хаті. *Давно подл'аш у хыжи'мало в'кого б'ыв*. Пор. угор. padlas 'горище, стеля'.

ПÓДОВГЫЙ [пд'д'овгыї], а, е. Те саме, що **з'д'овгыий**. *Пд'д'овгє рудин'кы*. Антонім **п'окуртыий**.

ПÓДОВГО [пд'д'овго]. Присл. до **пд'овгыий**. Антонім **п'окурто**. *Пд'д'овго с'была у сус'іткы*.

ПОДОВІНА, ы, ж. Підстилка з гілля, дрючків і под. під копицею сїна. *Пд'оввину'кладут, абы с'іно в'копци не'загни'вало с'пд'оду*.

ПОДОЖДЖІТИ [подожд'жити], з'ит, док. Доштити певний час. *Подожд'жило, та б'удє р'ости с'і'вба*. Пор. **дожджіти**.

ПОДОКАЗОВАТИСЯ [подо'казоватис'а], зуйс'а, зуйус'а, док. Посперечатися. *Подо'казовалис'мес'а с'ку'мд'ов на'д'ит'ах, та т'іпир із'д'мд'ов не'говорит*. Пор. **доказоватися**.

ПОДÓЛОК, лка, ч. Нижня частина жіночої сорочки. *Набралам'пд'овний'пд'олок'б'гурку*. ♦ **Принєсти в пд'д'олку** – народити позашлюбну дитину. *Так до'в'ыла'д'і'єка, ичо принєсла в'пд'д'олку*.

ПÓДОЛУ [пд'д'олу], присл. 1. Унизу, донизу. *Май'пд'д'олу'жєти'тра'ву. С'і'гай'кд'с'ов'май'пд'д'олу, бо налішавис'прис'і'чл'є*. 2. Унизу живота. *Шчус'ій'пд'д'олу'болит*.

ПОДОРОГЬЙ, а, е. Те саме, що **задорогьй**.

¹*Подорогьй* ¹анцук. Антонім **підешевый**.

ПОДОРОГО, а, е. Те саме, що **задорого**. ¹*Подорого кунтлас* ¹свин ¹атко. Антонім **підешево**.

ПОДОРОЖАНЕ [подо'рожан'е], а, с. Подорожчання.

ПОДОРОЖАТИ, ¹рожат (жжайе), *док.* Подорожчати. Пор. **дорожати**.

ПОДОРОЖИТИ, ¹жу, ¹жиш, *недок.* (у сполученні з *со'бі, си*). Повважати що-небудь дорогуватим. ¹*Хот* ¹ів ¹кунтити ¹нас ¹кдр'ову, ¹айбо ¹подорожив ¹си.

ПОДОХТОРОВАТИ, ¹руйи, ¹руйеш, *док.* Побути лікарем якийсь час. ¹*Подохторовав* ¹нару ¹г'оду, ¹а ¹нак ¹пуш'ов на ¹стр'ойку. Пор. **дохторовати**.

ПОДОШВА [подыш'ва], ¹вы, *жс.* 1. *анат.* Підшва (ноги). 2. Основа підшви взуття. ¹*Давно* ¹была ¹біднус ¹ц', ¹та на ¹ч'іжмах ¹л'н ¹али ¹подыш'ву. Див. ще **тапа**.

ПОДРАБАТИСЯ [подрабатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Покарабатися; полізти по драбині. ¹*Д'їтина* ¹подрабалас ¹а ¹зур'і ¹луйтрув ¹на ¹путь. Пор. **драбатися**.

ПОДРАНИЧЕНИЙ, а, е. Покритий драпкою (про дах). ¹*Подраничений* ¹хл'ів.

ПОДРАНИЧИТИ, чу, чиш, *док.* Покрити хату драпкою. ¹*Абы* ¹подраничитти ¹хыжу, ¹та ¹треба ¹д'овго ¹робити. Пор. **дранічити**.

ПОДРАЧОВАНИЙ, а, е. Розпиляний на дошки (про колоду). ¹*Подрачоване* ¹берве'но.

ПОДРАЧОВАТИ, ¹чуйи, ¹чуйеш, *док.* Розпиляти колоди на дошки. ¹*Подрач'овалис* ¹ме ¹вс'е ¹дерево. Пор. **драчовати**.

ПОДРАШПАНИЙ, а, е. Подряпаний. ¹*Подрашпана* ¹д'їтин'ов с'к'іна.

ПОДРАШПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Подряпати. ¹*Кутка* ¹подрашпала ¹в ¹д'вир'і. Пор. **драшпати**.

ПОДРІСКАНИЙ, а, е. Те саме, що **задрісканий**. ¹*Подрискан* ¹і ¹кур ¹ми ¹га'радичі.

ПОДРІСКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **задріскати**. Пор. **дріскати**.

ПОДРІСКАТИСЯ [под'рискатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **задріскатися**. Пор. **дріскатися**.

ПОДРІСТАНИЙ, а, е. Те саме, що **задрістанний**.

ПОДРИСТАТИ, ¹ришчу, ¹ришчеш, *док.* 1. Те саме, що **задрістати**. 2. Якийсь час забруднювати нечистотами. ¹*Подристала* ¹мало ¹д'їтина ¹тай ¹перестала. Пор. **дрістати**.

ПОДРИСТАТИСЯ [подрис'атис'а], ¹ришчус'а, ¹ришчеш'а, *док.* Те саме, що **задрістатися**.

ПОДРЬВІЛЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пдрывіти**. ¹*Пдрывіла* ¹дошка.

ПОДРЬВІТИ, ійе, *док.* Втратити якість (про ділову деревину). ¹*Дерево* ¹аж ¹д'овго ¹стуйт, ¹пдрывііе, ¹лиш ¹на ¹дрыв'а ¹д'обре. Пор. **дрывіти**.

ПОДРЬГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Порозмахувати, побити ногами. ¹*Рузбу'жавим* ¹Олексу, ¹а ¹в:ун ¹лиш ¹ногами ¹пдрыв'ав. Пор. **дрывгати**.

ПОДРЬГОНІТИ [пдрывгун'іти], ¹н'у, ¹г'оніш, *док.* Поговорити невиразно, з вадами в мовленні. ¹*Йа* ¹му ¹пув'іла, ¹щчо ¹не ¹д'обре ¹вч'інив, ¹а ¹в:ун ¹лиш ¹пдрывгун'ів. Пор. **дрывгоніти**.

ПОДРЬЛИТИ, л'у, лиш, *док.* Поштовхати, покидати. ¹*Пдрыл* ¹ме ¹сис' ¹камін ¹май ¹дале. Див. ще **пдрывліти**. Пор. **дрывліти**.

ПОДРЬЛЯТИ [пдрывл'ати], ¹л'айу, ¹р'ыл'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **пдрывліти**. Пор. **дрывляти**.

ПОДРЬМБАНЬЙ, а, е. Те саме, що **подвор'єний 1, 2**.

ПОДРЬМБАТИ, айу, аш (айеш), *док.*, 1. *вульг.* Те саме, що **подвор'їти**. 2. Пограти на дрімбі (музичному інструменті). Пор. **дрывмбати**.

ПОДРЬМБАТИСЯ [пдрывмбатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.*, *вульг.* Те саме, що **подвор'їтися 2**.

ПОДРУТОВАНИЙ [п'дру'тований], а, е. Те саме, що **задрут'ований**.

ПОДРУТОВАТИ, ¹туйу, ¹туйеш, *док.* Те саме, що **задрут'овати**. Пор. **друтовати**.

ПОДРУЦКАНИЙ [п'д'руцканий], а, е. Те саме, що **погрывнджений**.

ПОДРУЦКАТИ [п'д'руцкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **погрывнджити**. ¹*Пд'руцкайу* ¹р'іпу ¹та ¹за'правл'у ¹сметан'ов. Пор. **друцкати**.

ПОДРУЦКАТИСЯ [п'д'руцкатис'а], ац':а (айес'а), *док.* Те саме, що **погрывнджитися**. ¹*Пд'руцкалис* ¹а ¹в ¹тайстр'і ¹сливы. Пор. **друцкатися**.

П'ОДРЯ [п'д'р'а], і, *жс.*, *заст.* У старовинних хатах велике ліжко для багатьох осіб з дошок, настилених на колах.

ПОДУБКАТИ [пудупкати], айу, аш (айеш), *док.* Потупотіти. ¹*Убувс* ¹а ¹в ¹н'уві ¹ч'іжмы ¹та ¹пудупкав ¹си. Пор. **дубкати**.

ПОДУПЛАВІЛЬЙ [пудуп'лавільй], а, е. Який став дуплавим. ¹*Пудуп'лавіле* ¹дерево.

ПОДУПЛАВІТИ [пудуп'лавіти], ійе, *док.* Стати дуплавим. ¹*Іс* ¹а ¹йабун'а ¹гет ¹пудуп'лавіла. Пор. **дуплавіти**.

ПОДУРКАТИ *див.* **п'одурковати**.

ПОДУРКОВАТИ [пудурковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОДУРКАТИ** [пудуркати], айу, аш (айеш), *док.* Постукувати; погрюкувати. ¹*К'ос* ¹пудуркав ¹у ¹д'вир'і. Див. ще **задуркати**, **полусковати**. Пор. **дуркати**.

ПОДУРКОНІТИ [пудуркун'іти], ¹н'у, ¹ниш, *док.* Те саме, що **п'одуркотати**.

ПОДУРКОТАТИ [пудурко'тати], 'кочу, 'кочеш, *док.* Підсил. до **пудуркати**. *Так пудурко'тав, шчо вс'іх розбудив.* Див. ще **пудуркоп'ти**. Пор. **дуркоти**.

ПОДУФЛОВАНИЙ [пудуфлований], а, е. Подвійний, подвоєний. *Пудуфлована платн'а.*

ПОДУФЛОВАТИ [пудуфл'овати], луйу, луйеш, *док.* Подвоїти. *'Мало 'было 'моіуи н'івісц'і у'р'іху, та йа іуи пудуфл'овала.* Пор. **дуфловати**.

ПОДЯКОВАТИ [по'д'аковати], куйу, куйеш, *док.* Виконати обов'язки дяка в церкві протягом певного часу. *Под'ако'вавим, 'заки не' зайшли 'рус'кі та не' запел:и ун'і'йац'ку 'цир'к'ов.* Пор. **дяковати**.

ПОДЯЛАЗОВАНИЙ [под'алазований], а, е. Покритикований; посоромлений. *Под'ала'зована 'д'і'єка.*

ПОДЯЛАЗОВАТИ [под'алазо'вати], 'зуйу, 'зуйеш, *док.* Покритикувати; посоромити. *Под'алазо'вали н'а 'вуйна, шчо давно м у них не' 'была.* Див. ще **уялазовати**. Пор. **дялазовати**.

ПОДЯЛОВАНИЙ [под'алований], а, е. Поструганий (про дошки та ін. вироби з дерева, а також пошинковані овочі). *Под'алована 'дошка (ка'пуста).*

ПОДЯЛОВАТИ [под'ало'вати], 'луйу, 'луйеш, *док.* 1. Зняти стружку з дошки та ін. пиломатеріалів. *Іс'і дош'кы под'алуіу 'завтра.* 2. Пошинкувати (капусту та ін. овочі). *Под'ало'вавим ка'пусту в те'лету.* Пор. **дяловати**.

ПОЕРЖАВІЛИЙ, а, е. Поржавілий. *Поержа'вілий друг.*

ПОЕРЖАВІТИ, в'іу, в'ієш, *док.* Поржавіти. Пор. **ержавіти**.

ПОЖАЛОВАНИЙ, а, е. Такий, якого пожаліли. *По'жалований кал'іка.*

ПОЖАЛОВАТИ, луйу, луйеш, *недок.* Пожаліти. *То'та жо'на т'а не' по'жалуіє.*

ПОЖЕЛАТИ, 'лайу, 'лайеш, *док.* Побажати. *Йа ти, 'сыне, по'желайу ти добра.* Пор. **желати**.

ПОЖЕЛБАТИ [пожн'л'ібати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Піти (про дитину). *Пожил'ібала 'моіа в'нучка по дво'рови.* 2. Покосити впапу траву. *Так у'пала трава, шчо 'ледвы м йі пожил'ібав.* Пор. **желібати**.

ПОЖЕРТИ, 'пужру, 'пужреш, *док.*, *вульг.* 1. Пожертви. 2. Попити (переважно алкогольні напої). *По'жер 'д'ідо вс'е в'іно з банкы.* Пор. **жерти**.

ПО-ЖИДУСЬКЫ [по-жидус'кы], *присл.* 1. Взаємовигідно. *Жи'вім по-брац'кы, а ра'хуймес'а по-жидус'кы.* 2. зневаж. Незграбно. *Она гр'єбе 'с'іно по-жидус'кы, незграбно.*

ПОЖМНЯКАНИЙ [пожм'н'аканий], а, е. 1. Почавлений (про речовину, мокру тканину, з якої можна вичавити рідину). *Ото 'цур'е вже по'жм'н'акане.* 2. Пом'ятий. *Йой, йа'кый у т'а по'жм'н'ака-*

ний с'ведер! Див. ще **зужварений, поужварений, уваржений, ужмняканий, уужварений**.

ПОЖМНЯКАТИ [пожм'н'акати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Почавити що-небудь. *Не' по'жм'н'акай с'ливы.* Див. ще **ужмнякати**. 2. Пом'яти (тканину, папір, одяг і под.). *По'жм'н'акалас' нид'іл'ашный с'ведер.* Див. ще **зужварити, поужварити, уварджити, ужмнякати, уужварити**. Пор. **жмнякати**.

ПОЖМНЯКАТИСЯ [пожм'н'акатиса], ац'а (айес'а), *док.* 1. Почавитися (про дозрілі овочі, ягоди, фрукти). *'Заки м д'онесла 'грезен, та гец'а по'жм'н'акав.* 2. Пом'ятися (про тканину, одяг, папір і под.). *В'іузим'а в ав'т'обус'і та по'жм'н'акав ми с'а нов'ий'анцук.* Див. ще **поужваритися, уварджитися, ужмнякатися, уужваритися**. Пор. **жмнякатися**.

ПОЖМУРЬКОВАНЄ [пужмур'кован'є], а, с. Покліпування. Див. ще **покліпкованє**. Пор. **пужмурьковати**.

ПОЖМУРЬКОВАТИ [пужмур'ковати], айу, аш (айеш), *недок.* Покліпувати. *Сидит 'д'ідо на 'лавици та пужмур'куіє.* Див. ще **покліпковати 1**. Пор. **жмурькати**.

ПОЗАБЫВАНИЙ, а, е. Позабуваний. Див. ще **нозабытый**.

ПОЗАБЫВАТИ, 'вайу, 'бываш (вайеш) і **ПОЗАБЫТИ**, 'буду, 'будеш, *док.* Позабувати. Пор. **забывати**.

ПОЗАБЫТИ *див.* **позабывати**.

ПОЗАБЫТЫЙ, а, е. Те саме, що **позабыва-**

ний.

ПОЗАБОГОМ, *присл.* Те саме, що **неббавкы**. *По'забогом до'чиниме 'хыжсу.*

ПОЗАВАЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *док.* 1. Позачеплювати. *Поза'важовавим н'д'гов дру'т'е в ме'жси.* 2. Позавішувати. *Поза'важуй 'кабаты на ві'шак.* Пор. **заважовати**.

ПОЗАВАЖОВАТИСЯ [поза'важоватис'а], жу'йс'а, жуйес'а, *док.*, *у цо.* Зачепитися почергово за все або багато що-небудь. *Поза'важовавимс'а в дру'т'е в ме'жси.* Пор. **заважоватися**.

ПОЗАВТРИШНИЙ [позавтр'ішн'ый], а, е. Позавтрашний. *Позавтр'ішн'а днина.*

ПОЗАВТРЮ [позавтр'ю], *присл.* Післязавтра, позавтра. *Позавтр'ю 'с'ато.*

ПОЗАВУХА, *присл.* По вухах, позавуш. ♦ **Давати (дати) позавуха** – відважувати (відважити) потиличника. *'Тихо буд', бо дам ти позавуха.*

ПОЗАВУШНИК, а, ч. Запотиличник. *Давим му позавушник, абы не' бр'єхав.*

ПОЗАГЫБАНИЙ, а, е. Позагинаний. *Поза'гынан'і дру'ты.*

ПОЗАГЫБАТИ, 'байу, 'гыбаш (байеш), *док.* Позагинати. *Так ис' не'файно позагы'бала скатир'т'.* Пор. **загыбати**.

ПОЗАГЫБА́ТИСЯ [позагы'батис'а], ґыбац'а:а (байес'а), *док.* Позагинатися. *Не"добре с'а позагы-бало з'везд'е.* Пор. **загыба́тися.**

ПОЗАГРА́БКОВАНЫЙ [позаг'рапкований], а, е. Позгрібаний граблями в одне місце. *Позаг'раповане з го'рода 'с'іно.*

ПОЗАГРА́БКОВАТИ [позаг'рапковати], куйу, куйеш, *док.* Позгрібати граблями в одне місце. *Позаг'рапуїте 'файно в'таву, вби с'а н'іч не" вс'тало.* Пор. **г'рабкати.**

ПОЗАГО́МБОВАНЫЙ, а, е. Позастібуваний на гудзики. *Поза'гомбован'і со'рочка тай 'реклик.*

ПОЗАГО́МБОВАТИ, ґомбуйу, ґомбуйеш, *док.* Позастібувати гудзики. *Поза'гомбуй си 'гомбы на 'кабатови.* Див. ще **позак'апчовати 1, позашп'унковати, позашч'унковати.** Пор. **заго́мбовати.**

ПОЗАГО́МБОВАТИСЯ [поза'гомбоватис'а], ґомбуйус'а, ґомбуйес'а, *док.* Позастібуватися на гудзики. *Поза'гомбуйес'а, бо мо'роз надвур'і.* Див. ще **позак'апчовати 1, позашп'унковати, позашч'унковати.** Пор. **заго́мбовати.**

ПОЗАД [позад(т)], *прійм.* Те саме, що **изз'ад.** *Позат 'хьжсі росте ж'д'лива. Позад 'ниї м'с'а не" вж'нив.*

ПОЗАЗБІРАНИЙ, а, е. Те саме, що **позбіро-ваний.**

ПОЗАЗБІРА́ТИ *див. нозазбіровати.*

ПОЗАЗБІРОВАНЫЙ, а, е. Повизбируваний. *Позазбирований уро'жай.*

ПОЗАЗБІРОВАТИ, руйу, руйеш і **ПОЗАЗ-БИРА́ТИ**, ґрайу, ґбираш (ґрайеш), *док.* Повизбирувати. *Позазб'иралам у'же вс'е на го'р'од'і.*

ПОЗАЗИРА́ТИ, ґрайу, ґзираш (ґрайеш), *док.* Позаглядати. *Позазирала у вс'і хь'жсі, тай так н'іч не" найшла.* Пор. **зазир'ати.**

ПОЗАКА́ПЧОВАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **позак'апчовати 1–3.** *Позак'апчований 'кабат. Позак'апчован'і римин'і. Позак'апчован'і дво'рц'і.*

ПОЗАКА́ПЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *док.* 1. Те саме, що **позаго́мбовати.** 2. Поз'єднувати все чи багато що-небудь. *Позак'апчуйте лан'цу на 'возови.* 3. Позачинювати на крючок. *Позак'апчуй дво'рц'і в дво'рови, в хл'іві, тай на кур'єшунникови.* Пор. **зак'апчовати.**

ПОЗАКА́ПЧОВАТИСЯ [позак'апчоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *док.* Те саме, що **позаго́мбовати-ся.** Позастібатися. *Позак'апчуйс'а, бо 'вітер студ-ный 'віє.* Пор. **зак'анчоватися.**

ПОЗАМА́ЩОВАТИ [позамашчовати], чуйу, чуйеш, *док.* 1. Замазати щілину, отвір, небілену поверхню скрізь чи в багатьох місцях. *Позамашчова-лам у 'хьжси, та 'мало май'л'інише с'тало.* 2. Забруд-нити все або в багатьох місцях. *Позамашчовала д'їтина ус'у 'од'іш, шчо н'і в шчо ії перебрати.*

ПОЗАМІ́ТОВАТИ [поза'мітовати], туйу, туйеш, *док.* Позакидати. *Позамітуйте ш'алунки ка-мін'ом.*

ПОЗАМІ́ТОВАТИСЯ [поза'мітоватис'а], туйес'а, *док.* 1. Стати позакиданим. *Йак с'а ш'алун-ки 'укупл'ут, та 'нарас'а поза'мітуйут ка'мін'ом.* 2. Загубитися серед іншого (про все або багато що-небудь). *Позамітовалас'а дис 'моїа 'л'ітн'а 'ббув, та н'їйак ії не" найду.* 3. Поїсти трохи (про всіх або багатьох). *'Мало с'ме с'а поза'мітовали, а пак у'їїат л'амати до'ган.*

ПОЗАПРЯ́ТОВАТИ [позап'ратовати], ґрачу-йу, ґрачуїеш, *док.* 1. Позаховувати. 2. Позахоро-нювати. *Тых у'битых вой'дуку мы позап'ратовали в 'наушуму тем'етовови.* 3. Скласти картоплю в кагат на зиму. *Позап'ратовали 'л'уде 'р'іпу на 'зиму в 'їа-му (п'ласт).* Пор. **зап'рат'ати.**

ПОЗАПРЯ́ТОВАТИСЯ [позап'ратоватис'а], ґрачус'а, ґрачес'а, *док.* Позаховуватися. *Ба де с'а позап'ратовали д'ївки?* Пор. **зап'рат'атися.**

ПОЗА́СНОЧИ, *присл.* Те саме, що **пересночи.**

ПОЗАТІ́ГАТИ [позат'ігати], ґгаїу, ґггаїш (ґгаїеш), *док.* Позатягувати.

ПОЗАТО́Т, ч., **ПОЗАТОТ'А**, ж., **ПОЗАТОТ'О**, с., **ПОЗАТОТ'Ы**, мн., *займ. вказ.* Позаминулий. *Поза'того 'года 'была 'файна 'вр'ода на 'йаблыка. Поза-то'то 'л'іто. Поза'то'та вес'на.*

ПОЗАШП'У́НКОВАНЫЙ, а, е. Те саме, що **позаго́мбований.**

ПОЗАШП'У́НКОВАТИ, куйу, куйеш, *док.* Те саме, що **позаго́мбовати.** Пор. **зашп'унковати.**

ПОЗАШП'У́НКОВАТИСЯ [позашп'унковати-с'а], куйус'а, куйес'а, *док.* Те саме, що **позаго́мбоватися.** Пор. **зашп'унковатися.**

ПОЗАЩ'У́НКОВАНЫЙ [позашч'ункований], а, е. Те саме, що **позаго́мбований.**

ПОЗАЩ'У́НКОВАТИ [позашч'унковати], куйу, куйеш, *док.* Те саме, що **позаго́мбовати.** Пор. **защ'унковати.**

ПОЗАЩ'У́НКОВАТИСЯ [позашч'унковати-с'а], куйус'а, куйес'а, *док.* Те саме, що **позаго́мбоватися.** Пор. **защ'унковатися.**

ПОЗЫВА́ТИСЯ [позыб'ватис'а], ґвайус'а, ґбывас'а (ґвайес'а), *недок.*, **ПОЗЫ́ТИСЯ** [поз-бытис'а], ґбудус'а, ґбудес'а, *док.* Позбуватися. Пор. **збы'ватися.**

ПОЗЫ́ТИСЯ *див. позыв'атися.*

ПОЗЫТКОВА́НЫЙ, а, е. Такий, над яким познущалися. *Позыт'кована 'д'ївка, позыт'кован-ный х'лопчик.* Див. ще **узбыт'кований.**

ПОЗЫТКОВА́ТИ, ґкуйу, ґкуїеш, *док.*, *кого.* Познущатися над ким-небудь. *Ты го буш не" поз-зыт'куїеш, бо будеш із'д мн'ов 'д'їло 'мати.* Пор. **збыт'ков'ати, узбыт'ковати.**

ПОЗЫТКОВАТИСЯ [позытк'оватис'а], 'ку-йус'а, 'куйес':а, *док.* Познуштути над ким-небудь або над собою. *Позытк'овалис'а сирохидны над 'д'ієкув.* Див. ще **посмішковатися**, **узбытковатися**.

ПОЗВЕРТАНИЙ, а, е. Поперевертаний. *Позвертан'і коровами 'п'ласты.*

ПОЗВЕРТАТИ, 'тайу, 'верташ ('тайеш), *док.* Поперевертати. *К'оровы позвертали 'п'лас'ц'е.* Пор. **звертати**.

ПОЗВЕРТАТИСЯ [позвертатис'а], 'вертац':а, *док.* Поперевертатися. *На крибул'і позверталис'а в'озы с'і'іном.* Пор. **звертатися**.

ПОЗВІДАНИЙ [пуз'віданий], а, е. Запитаний. *Пуз'відана ж'о'на.*

ПОЗВІДАТИ *див.* **позвідовати**.

ПОЗВІДОВАТИ [пуз'відовати], дуйу, дуйеш і **ПОЗВІДАТИ** [пуз'відати], айу, аш ('айеш), *док.* Спитати. *Пуз'відалам (пуз'відовалам) го, 'кул'ко 'часу.* Див. ще **завідати**. Пор. **звідовати (звідати)**.

ПОЗВІДОВАТИСЯ [пуз'відоватис'а], дуйус'а, дуйес':а і **ПОЗВІДАТИСЯ** [пуз'відатис'а], айус'а, ас':а ('айес':а), *док.* Спитатися. *Йа лши пуз'відовавс'а йі.* *Пуз'відаламс'а (пуз'відоваламс'а) го, де був.* Див. ще **завідатися**. Пор. **звідоватися (звідатися)**.

ПОЗВОЛЕНИЙ, а, е. Дозволений. *Ота робота не" 'была позволена бр'і'адир'ом.* Див. ще **розрішений**.

ПОЗВОЛИТИ *див.* **позволяти**.

ПОЗВОЛЯТИ [позвол'яти], 'л'айу, 'в'ол'аш ('л'айеш), *недок.*, **ПОЗВОЛИТИ**, 'в'ол'у, 'волиш, *док.* Дозволяти. *Ты с'в'ойй дун'ц'і'много п'зв'ол'аш.* Див. ще **розрішати**.

ПОЗГУБЛЯТИ [поз'губл'яти], 'л'айу, 'губл'аш ('л'айеш), *док.* Знищити, вбити. *Позгубл'али 'много народа у'в'ойн'і.* Пор. **згубляти**.

ПОЗГУБЛЯТИСЯ [поз'губл'атис'а], 'л'айес'а, *док.* Знищитися, вбитися. *Позгубл'алос'а 'много 'маргы в кал'г'оз'і, куй пой'авивс'а був'йашчур.*

ПОЗДИТИ, пуж'зу, поздиш, *нелок.* Спізнюватися. *Шчус'п'ойзд поздит.* Див. ще **поздїтис'я**.

ПОЗДИТИСЯ [поз'дитис'а], пуж'зус'а, поз'дис':а, *недок.* Те саме, що **поздїти**. *Ав'т'обус буш не" буде с'а поздїти.*

ПОЗДІВАНИЙ [пуз'д'іваний], а, е. Те саме, що **наздіваний**. *Пуз'д'іван'і 'зрибы на й'з'лиц'у.*

ПОЗДІВАТИ [пуз'д'івати], 'вайу, 'д'іваш ('вайеш), *док.* Те саме, що **наздівати**. *Хлопчик пузд'іваш на друт'ім'лену ним'рыбу.* Пор. **здівати**.

ПОЗДІВАТИСЯ [пуз'д'іватис'а], 'вайус'а, 'д'івас':а ('вайес':а). Те саме, що **наздіватися**. Пор. **здіватися**.

ПОЗДОРОВАТИСЯ [п'озд'ор'овкатис'а], айус'а, ас':а ('айес':а), *док.* Привітатися, поздороватися. *'Петрику, п'озд'ор'овкайс'а з'буйком.*

ПОЗЕЛЕНИЙ, а, е. Зеленуватий, незрілий.

'Позелена слива.

ПОЗЗАДУ [поз'з'аду], *присл.* Позаду.

ПОЗЗУВАТИ [поз'з'увати], 'вайу, 'з'уваш ('вайеш), *док.* Роззутти (про всіх чи багатьох). *Поз'з'увалис'ме 'м'окр'і'ч'іжмы та пок'лалис'ме й'х су'шити.* Пор. **иззувати**.

ПОЗЗУВАТИСЯ [поз'з'уватис'а], 'вайуц':а, *док.* Роззутися (про всіх або багатьох). *Поз'з'увалис'ме с'а та так ис'ме зай'шли до'х'ши.* Пор. **иззуватися**.

ПОЗІРАНСЬ [поз'зіранс'е], а, с. Те саме, що **пикапс**. Пор. **позирати**.

ПОЗИРАТИ, 'райу, 'зіраш ('райеш), *недок.* Те саме, що **дивіти**. *Позирайте, 'кул'ко м'зрибу най'шла.*

ПОЗИРАТИСЯ [поз'зіратис'а], 'райус'а, 'зірас':а ('райес':а), *недок.* Те саме, що **нікатися**. *Шчо с'а так на н'а поз'іраш?*

ПОЗІЧАНСЬ [поз'зічанс'е], а, с. Позичання.

ПОЗІВАТИ [поз'івати], 'вайу, 'з'іваш ('вайеш), *недок.* Позіхати. *Д'ідо с'ід'ів на 'лавиц'і та поз'і'вав.* Пор. **зівати**.

ПОЗІМТОВАНИЙ [поз'зімтований], а, е. Поскидуваний, позніманий. *Поз'зімтован'і з'воза бер'вена.*

ПОЗІМТОВАТИ [поз'зімтовати], туйу, туйеш, *док.* Поскидувати, познімати. *Поз'зімтовав дощ'кы з'воза.* Пор. **зімтовати**.

ПОЗНАВАТИ, найу, найеш, *док.* Упізнавати. *Йа 'того чулу'віка не" позна'йу.* *А там 'л'уде 'наші р'обили, йа й'х позна'вав.*

ПОЗНАВАТИСЯ [позна'ватис'а], найус'а, найес':а, *недок.* 1. Упізнаватися, бути знайомими. *Мы с'а дав'но позна'йеме с'тым чулу'віком.* 2. Відчувати обов'язок перед ким-небудь. *Мар'іка позна'йес'а, бо йа й'й 'много 'доброго вч'їнила.*

ПОЗНАЙМИЙ, а, е. Те саме, що **знакомий**. *Ото ми позна'ймый чулу'вік.*

ПОЗНАКОМИТИ, 'к'омл'у, 'комиш, *док.* Познакомити. *Позна'комилам 'м'ойу ку'му з'убным 'доктором.* Пор. **знакомити**.

ПОЗНАКОМИТИСЯ [позна'комитис'а], 'к'омл'ус'а, 'комис':а, *док.* Познакомитися. *Позна'комиламс'а в 'Хус'ц'і з' 'дуже 'файн'ов ж'он'ов.* Пор. **знакомитися**.

ПОЗНАКОМЛЕНИЙ, а, е. Познакомлений. *Йа с'т'ов ж'он'ов позна'комлена 'кумом шче 'того 'года.*

ПОЗНАТИ, айу, айеш, *недок.* Пізнати. *'Р'адного чулу'віка мош'познати в 'д'ілови.*

ПОЗНАШНИЙ [поз'нашн'ий], а, е. Позначений; який має розрізняльну ознаку. *'М'ойі 'нім'ата вс'і позна'ши'і.*

ПОЗНИСАНИЙ [п'озн'ісаный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **познісати**. *П'озн'ісаный 'трактором плут вал'авс'а в шап'цови.*

ПОЗНІСАТИ [позн'ісати], 'сайу, н'ісаш (сайеш), *док.* Позносити, розібрати (будинок, споруду і под.). *У нас у сил'і прич позн'ісали нуві хь'жі та чин'ат иче май'файн'і.* Пор. **знісати**.

ПОЗОЛОТА, *ы, жс., мед.* Хвороба Боткіна. *На пòздòлòту не" мош хут'-ишо йієсти.*

ПОЗОЛОТНИК, *а, ч.* 1. Який страждає хворобою Боткіна. *Позолотника в'итко пò жòбòтòлму л'иц'ови.* 2. *перен.* Квола людина з жовтим обличчям. *Ба де тот позолотник їде?* 3. *бот.* Перстач гусячий, або гусяча лапка (*Potentilla anserina*).

ПОЗОЛОТНИЙ, *а, е.* Який занедужав хворобою Боткіна. *Позолотний чулувік.*

ПÓЗУР [пòзур], зòру, *ч.* Погляд. *Мы с'а бо'іали й'пòзòру'н'ан'ка, та'кый б'ыв по'р'адок дав'но.*

ПОЙСЬКАНИЙ [пòйс'каний], *а, е.* Те саме, що **погляданий**. Пор. **пуйськати**.

ПОІНГЕДОВАТИ [пòингедовати], 'дуйу, 'дуйеш, *док.* Піти на поступки, поступитися. *Поинте"дуй ми'мало.* Пор. **інгедовати**.

ПÓЙД [пòйид(т)], *ду, ч., зб.* Ті, що знаходяться на чьому-небудь утриманні. *Ми'н'і т'реба молоко: у мене'много пòййду.* ♦ **Йієсти пòййдом** – швидко знищувати що-небудь живе. *'Того чулувіка с'коро не" б'уде: хворота йієт го'пòййдом.*

ПОЙДЕ [пòд'г''), 2 *ос. одн. наказ. спос.* від **пуйти**; 1 *ос. мн.* 'под'ме, 2 *ос. мн.* 'пот'те. *Мар'іко, пòд'и'рати. Пòт'ко'пати.*

ПОЙОЙКОВАТИ [пòйййковати], куйу, куйеш, *недок.* Йойкати час від часу. *Д'ідо ходив по дво'рови ис кыр'вавам'перстом та пòййковав.*

ПÓЙТА [пòйта], *ы, жс., заст.* Навіс для сушіння колгоспного тютюну. *Пòйта'была та'ка, ишо ут сит'ного в'ітру мо'ла в'пасти.* Пор. угор. *rajta* 'сарай'.

ПОКАБАТИТИ, ба'чу, ба'тиш, *док.* Порізати невдало, нерационально. *Лиш покабатила полотно'задар'.* Пор. **кабатіти**.

ПОКАБАЧЕНЫЙ, *а, е.* Порізаний невдало, нерационально. *Покабачене полотно.*

ПОКАЖЕНЫЙ, *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **показіти** 1, 2. *Покажени'і д'ітми скл'ан'кы. Покажєный у'нуком часу'ник.*

ПОКАЗІТИ, 'кажу, ка'зиш, *док.* 1. Побити, потрошити (про скло, кераміку і под.). *Показілам тан'жеры.* 2. Те саме, що **поронтовати**. *Кòс'показіє т'рактор, та не" робит.* 3. Покалічити; поранити. *Пушòв йа'рано до ж'ида, а в'ун у'постели по'рубанный тай каже ми: «Тат'музиз'н'а не" показіти».* Пор. **казіти**'.

ПОКАЗІТИСЯ [показ'итис'а], 'зиц':а, *док.* 1. Побитися, потрошитися (про скло, кераміку і под.). *Показілос'а на с'вал'бі'доста'много погару.* 2. Те саме, що **поронтоватися**. Пор. **казітися**.

ПОКАЗКОВАТИ [покаско'вати], 'куйу, 'куйеш, *док.* Поговорити, побесідувати. *'Мало с'ме покаско'вали тай розый'иєлис'а.* Див. ще **поприказовати**. Пор. **казковати**.

ПОКАКАНИЙ, *а, е, дит.* Забруднений дитячими екскрементами. *Покакана п'єлєнка.*

ПОКАКАТИ, айу, аш (айеш), *док., дит.* 1. Виділити екскременти. Див. ще **укакатися**. 2. Побруднити дитячими екскрементами. *Цил'ку, заишо с'покакав нагави'ч'кы?* Пор. **какати**.

ПОКАКАТИСЯ [покакатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *дит., док.* Забруднитися власними екскрементами (про маленьку дитину). *Покакалас'а д'і'тина.*

ПОКАЛЯНЕНИЙ [покал'анєний], *а, е.* Те саме, що **закаляний**.

ПОКАЛЯНИТИ [покал'анити], н'у, ниш, *док.* Те саме, що **закаляти**. *'Йурику, де с'так покал'ашив ч'їжєм'кы?* Пор. **каляштити**.

ПОКАЛЯНИТИСЯ [покал'анитис'а], н'ус'а, нис':а, *док.* Те саме, що **закалятися**. *Свин'а с'а покал'анит хут'д'е.* Пор. **калянитися**.

ПОКАЛЯНИЙ [покал'аний], *а, е.* Те саме, що **закаляний**. *Покал'аний кул'адни'ками под'лаш.*

ПОКАЛЯТИ [покал'ати], 'л'айу, 'кал'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **закаляти**. *Покал'алис'те гарадичі.* Пор. **каляти**.

ПОКАЛЯТИСЯ [покал'атис'а], 'л'айус'а, 'кал'ас':а (л'айес':а), *док.* Те саме, що **закалятися**. *Д'і'тина с'а хут'д'е покал'ат.* Пор. **калятися**.

ПОКАПЦЬОВАНИЙ [покап'ц'ований], *а, е.* Покритий вм'ятинами від взуття чи лап тварини (про поверхню). *Покап'ц'ованный под'лаш.* Див. ще **покапчєний**.

ПОКАПЦЬОВАТИ [покап'ц'овати], 'ц'уйу, 'ц'уйеш, *док.* Наробити на поверхні вм'ятини взуттям чи лапами тварини. *Ба ко так покап'ц'овав'зимл'у в'с'ин'ох?* Див. ще **покапчїти**. Пор. **капцьовати**.

ПОКАПЧАНИЙ, *а, е.* 1. Те саме, що **погòмбаный**. 2. Поз'єднуваний (з кількох частин). *Покапчан'і ва'тоны.* 3. Зачинений на крючок. *Покапчанный кур'а'иудлик.*

ПОКАПЧАТИ, 'чайу, 'капчаш (чайеш), *док.* 1. Те саме, що **погòмбати**. 2. Поз'єднувати (кілька частин в одне ціле). *Покапчайте вс'і лан'цы, на вòз'і, в'бы с'а не" рòс'итали бер'вена.* 3. Зачинити на крючок. *Покап'чай'добре ку'тищ', бо луйде с'вин'а.* Пор. **капчати**.

ПОКАПЧАТИСЯ [покап'чатис'а], 'чайус'а, 'чайес':а, *док.* Те саме, що **погòмбатися**. *Застєбнутися. Покап'чайс'а, бо в'ітер студєный в'їє.* Пор. **капчатися**.

ПОКАПЧЕНЫЙ, *а, е.* Те саме, що **покапцьованный**.

ПОКАПЧИТИ, ¹чу, ¹чиш, *док.* Те саме, що **покапцьовати**. Пор. **капчити**.

ПОКАРІКОВАНИЙ [покар'ікований], а, е. Те саме, що **закарікований**. *Покар'іковане по́р'с'а*.

ПОКАРІКОВАТИ [покар'іковати], ¹куйу, ¹куйеш, *док.* Те саме, що **закаріковати**. *Покар'ікованим вєприка*. Пор. **каріковати**.

ПОКАРТЯТИСЯ [покарт'атис'а], айус'а, ас'а (айес':а), *док.* Пограти в карти. *Покарт'алис'мес'а мало, а пак пуш'лис'ме с'а купати*. Пор. **картятися**.

ПОКАЧУЛЯНИЙ [покачул'аний], а, е. Те саме, що **погарбуляний**. *Покачул'ане в дур бервєно*.

ПОКАЧУЛЯТИ [покачул'ати], ¹л'айу, ¹чул'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **погарбуляти**. *Покачул'айме есе бервєно май'дале, бо заважат*. Пор. **качуляти**.

ПОКАЧУЛЯТИСЯ [покачул'атис'а], ¹л'айус'а, ¹чул'ас':а (л'айес':а), *док.* Те саме, що **погарбулятися**. *Покачул'алис'а кымакы дулу'берегом*. Пор. **качулятися**.

ПОКАШЛАТИ *див.* **покашльовати**.

ПОКАШЛОВАТИ, луйу, луйеш, *недок.*, **ПОКАШЛАТИ**, лайу, лаш (лайеш), *док.* Кашляти час від часу. *Ходит'одо по дворови та покашлює*. Пор. **кашлати**.

ПОКВІКАТИ *див.* **поквіковати**.

ПОКВІКОВАНЕ [пок'вікован'е], а, с. Кування, яке чути час від часу. *Из куц':а чулос'а пок'вікован'е пац'атка*. Пор. **поквіковати**.

ПОКВІКОВАТИ, куйе, *недок.*, **ПОКВІКАТИ**, айе, *док.* Час від часу кувикати. *Уже пок'вікує свин'атко, неси му'їисти*. Пор. **квичати**.

ПОКЕЛТОВАНИЙ, а, е. Потрачений; спожитий. *Покелтован'і гроби*. *Покелтована їй'да*.

ПОКЕЛТОВАТИ, ¹туйу, ¹туйеш, *док.* Потратити; спожити. *Н'іч им'файного не'кутила, лиш гроби м'покелтовала*. Пор. **келтовати**.

ПОКЕЛТОВАТИСЯ [покелтоватис'а], ¹туйус'а, ¹туйес':а, *док.* Витратитися. *Читаво с'ме с'а покелтовали с'вал'б'ов*. Пор. **келтоватися**.

ПОКЕФОВАНИЙ, а, е. Почищений щіткою (про одяг, взуття). *Покефований'ануц*.

ПОКЕФОВАТИ, ¹фуйу, ¹фуйеш, *док.* Почистити щіткою одяг, взуття. *Покефовалам ти'кабат*. Пор. **кефовати**.

ПОКЕФОВАТИСЯ [покефоватис'а], ¹фуйус'а, ¹фуйес':а, *док.* Почиститися щіткою (про одяг, взуття). *Покефуйс'а, Олексю, бо порош'ний ис'*. Пор. **кефоватися**.

ПОКІВАННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поківати 1, 2**. *Поківаний'агош треба запл'їшити, вб'ы с'а не'кывав*. *Поківаний'хлопчиком кут за'н'авкав*.

ПОКІВАТИ *див.* **поківовати**.

ПОКІВАТИСЯ *див.* **поківоватися**.

ПОКІВОВАТИ, вуйу, вуйеш, *недок.*, **ПОКІВАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* 1. Похитувати. *Йулинко, покывай си'перстиком зуп, ци'читаво с'а'хлипат (хлипайе)?* 2. Чіпати, торкати. *Ты, хлопче, мусиш ус'е покывати'своїыми руками!* Пор. **ківати**.

ПОКІВОВАТИСЯ [поківоватис'а], вуйус'а, вуйес':а, *недок.*, **ПОКІВАТИСЯ** [поківатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Похитуватися. *Зачавим ша'ранцом хлипати, та'мало с'а покывав*. 2. Ворухитися. *Уз'авим бит'їжнього пса за'ногу, та покывав'а*. Пор. **ківатися**.

ПОКЫРВАТИ, вл'у, виш, *док.* Те саме, що **закырввати 2**. *Що с'так покыр'вавив с'бр'очку?* Пор. **кырввати**.

ПОКЫРВАТИСЯ [покыр'вавитис'а], вл'ус'а, вис':а, *док.* Те саме, що **закырвватися 2**. *Котре мн'асо с'а покыр'вавило, треба го'помыти*. Пор. **кырвватися**.

ПОКЫРВАВЛЕННИЙ, а, е. Те саме, що **закырвавлений**. *Покыр'вавлін'ї уд'мн'аса'рукы*.

ПОКІВЕНОВАТИ, ¹нуйу, ¹нуйеш, *док.*, *заст.* Побажати. *Що ми поків'енуйеш?* Пор. **ківенувати**.

ПОКІВКАТИ [п'оківкати], айу, аш (айеш), *док.* Покричати тонким пронизливим голосом. *П'оківкав на н'а'д'ївр', п'едик'їа му'н'їч не'качала*. Пор. **кіквати**.

ПОКІНОВАТИ, ¹нуйу, ¹нуйеш, *док.* Помучитися. *Мало пок'їнууйу'їс'ими пац'атами, заки не'пудрустут*. Пор. **кіновати**.

ПОКІРІТОВИТИ [покр'ір'ітовити], ¹т'овл'у, ¹товиш, *док.* Побути якийсь час польовим сторожем. *Не'майу раз'роботы, та покір'їт'овл'у*. Пор. **кір'ітовити**.

ПОКІРЯНИЙ [п'ок'ір'аний], а, е. Погнаний. *Пок'ір'ана за'черед'ов'корова*.

ПОКІРЯТИ [п'окір'яти], ¹р'айу, ¹кір'аш (р'айеш), *док.* Погнати. *Мигал'ку, покір'ай'к'ор'ову, заки не'догониш'череду*. Пор. **кір'яти**.

ПОКІСНИТИ [покіс'ніти], ¹н'у, ¹ниш, *док.* Потіснити, ущільнити. *Треба в'ав'т'обус'ї'чил'ад'мало покіс'ніти, та май'бус':а'вмістит*.

ПОКІСНИТИСЯ [покіс'нитис'а], ¹н'ус'а, ¹нис':а, *док.* Потіснитися, ущільнитися. *Покіс'н'їц':а не'бор'ата, най'ї'їа'с'а'уду*. Пор. **кіспітися 2**.

ПОКІСНИЙ [п'окіс'ний], а, е. Тіснуватий. *П'окіс'ний'вуйош*.

ПОКЛАДОК, латка, ч. Яйце, підкладене в гніздо, в якому несуться кури. *Дек'отр'ї'кури бес'по'клатка не'х'от'ац':а'нести*.

ПОКЛАСТИ, ¹ладу, ¹ладеш, *док.* 1. Покласти. 2. Призначити. *Пок'лали го'дефектуром, айбо'пов'быв'лиш'зуд, бо не'ва'л'овиен'быв*. Пор. **к'ласті**.

ПОКЛІЙКОВАТИ *див.* **поклік'овувати**.

ПОКЛИКОВАТИ, ¹кòвуйу, ²кòвуйеш і **ПОКЛІКОВАТИ**, куйу, куйеш, *недок.* 1. Часто звертатися до кого-небудь. *Що на н'а 'тул'ко покликòвуйеш, їа не' глуха.* 2. Обзивати образливо кого-небудь. *Покликовала на н'а, їак ци'ганка, шчо л'уде с'а зб'їгали, їак на 'чудо.*

ПОКЛІПКОВАНЄ [пукл'іпкован'є], а, с. Те саме, що **пожмурькованє**. Пор. **покліпковати**.

ПОКЛІПКОВАТИ [пукл'іпковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОКЛІПКАТИ** [пукл'іпкати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Те саме, що **пожмурьковати**. 2. Те саме, що **кліпкати**. 2. *Їа му 'кажу на 'рòзум, а в:ун лиш пукл'іпкуїє.*

ПОКЛОНІТИ, лòн'у, лониши, *док.*, на кого. Цокатися келихом, чаркою і под. з ким-небудь. *Аву, Ми'гал'ку, поклòни на 'матучку.* Див. ще **поцòркатися**. 2.

ПОКЛОНІТИСЯ [поклòнитис'а], лòн'ус'а, лонис'а, *док.* Привітатися. *Її с'оїї 'паленочки ко'бы текла 'р'їчка, ко'бы ми с'а поклòнила б'їлин'ка Мар'їчка.* Пор. **клàнятися**.

ПОКЛОПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Постука-ти. *Іванку, куй заходиси до чужòбїї 'хыжі, та спер'шу поклопай у д'вир'ї.* Пор. **клòпати**.

ПОКЛЮСІТИ [пòкл'ус'їти], л'с'у, л'сиш (л'с'ї-йеш), *док.* Подрімати. *Пòкл'ус'їла 'мало 'баба на пòрòз'ї, нак пушла до'хыш.* Пор. **клюсїти**.

ПОКОВАНИЙ, а, е. Виконаний ковалем. *Пòкований кова'чом вус.*

ПОКОВАТИ, пукуїу, пукуїєш, *док.* Виконати ковальську роботу. *Зарас ко'вач пукуїє кун'а.* Пор. **ковати**.

ПОКОВАТИСЯ [поко'ватис'а], пукуїєс'а, *док.* Піддатися куванню. *Ас':а кун'не' пукуїє, та в:ун не' 'годен робити.* Пор. **коватися**.

ПОКОВЫРЛЫЙ [поко'выр'їлыї], а, е. Який став смиреннішим. *Покòвыр'їла жòна, покòвыр'ї-лыї кун'.*

ПОКОВЫРІТИ [поко'выр'їти], їйу, їєш, *док.* Стати смиреннішим. *Май ум с'тарости Пòлан'а читаво покòвыр'їла.* Пор. **ковырїти**.

ПОКОВТАТИ [пòкòвтати], айу, аш (айеш), *док.* Постукати. *Кос'пòкòвтав у д'вир'ї.* Див. ще **закòвтати**. Пор. **кòвтати**.

ПОКОДКОДАКАТИ, *док.* 1. айє. Якийсь час кудкудакати (про курку). 2. айу, аш (айеш), *перен.*, *зневаж.* Побазикати. *Дòвого с'а не' 'вид'їли кумь, та покотко'дакали си 'доста.* Пор. **кодкодакати**.

ПОКОЛОМПОНІТИ [пòкòлòмпун'їти], н'у, поколòмпòниш, *док.* Погриміти в посуді. *Пòкòлòмпун'їв у пòрòжн'їму відрòви, 'їаїбо зачèрти вод'ї пòл'їно'вас'а.* Пор. **колòмпонїти**.

ПОКОЛОТІТИСЯ [поколо'титис'а], лòчус'а, лòтис'а, *док.* Збожеволіти. *Из 'журы за чулу'віком жòна с'а, с'итїн', покòлòтила.* Пор. **колòтїтися**.

ПОКОЛОЧЭНЫЙ, а, е. Психічно ненормальний; божевільний. *Покòлòчена жòна.*

ПОКОЛЧЭНЫЙ, а, е. Пророслий (про картоплю, зерно та ін. насіння). *Пòколчєна 'р'їпа.* Див. ще **ўколчєний**.

ПОКОЛЧИТИ, чит, *док.* Прорости (про картоплю, зерно та ін. насіння). *'Р'їпа вжє покòлчїла: можє її с'адити.* Див. ще **покòлчїтися**, **ўколчїти**, **ўколчїтися**. Пор. **кòлчїти**.

ПОКОЛЧИТИСЯ [по'кòлчїтис'а], чїч':а, *док.* Те саме, що **покòлчїти**. *Доста теплò тут, куй с'а 'р'їпа так с'коро пòколчїла.* Пор. **кòлчїти**.

ПОКОПКАНИЙ, а, е. Те саме, що **погыганий**. *Пòкопканий б'їтангань чулу'вік.*

ПОКОПКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **погыгати**. *Дуже н'а пòкопкали вты сїрохманы.* Пор. **кòпкати**.

ПОКОПКАТИСЯ [по'копкатис'а], айуц'а, *док.* Те саме, що **погыгатися**. *Д'їти с'а 'часто хут' 'зашчо пòкопкаїут.* Пор. **кòпкатися**.

ПОКОРІТИСЯ [поко'рїтис'а], пòкòр'ус'а, пòкòрис'а, *док.* На якийсь час стати непокòпливим, непокірним. *Мòяа 'д'їва спер'шу покòрїлас'а, шчо не' 'туйде за 'їуру, а нак пушла.* Пор. **корїтися**.

ПОКОРМАНЬОВАТИ [покорòман'òвати], н'уїу, н'уїєш, *док.* Порулити (на велосипеді, мотошкїлі і под.). *Ты не'валòвшина покòрман'òвати на 'бїцїл'ах пò 'вускуму п'ут'ови.* Пор. **корманьòвати**.

ПОКОРОМПАВІЛЬИЙ, а, е. Який став дуплавим. *Покòромпавїла 'р'їпа лиш свїн'ам 'дòбра.*

ПОКОРОМПАВІТИ, їє, *док.* Стати дуплавим. *Скоро вс'а 'наша 'морква покòромпавїє.* Пор. **корòмпавїти**.

ПОКОРПАТИСЯ [по'корпатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *док.* Попорпатися, якийсь час поратися. *Пòкорпалас'а зрана в 'хыжі, а нак им пубїгла в калгос.* Пор. **кòрпатися**.

ПОКОРЧОВАТИСЯ [пòкòрчòвл'атис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *док.* Покататися на ковзанах. *Їа шче с'а мало, мамко, пòкòрчòвл'айу та їду до'хыш.* Пор. **корчòвлятися**.

ПОКОЦЬКАТИ *див. покòцьковати*.

ПОКОЦЬКОВАНЄ [пòкòц'кован'є], а, с. Поштрикування, поколювання. *Пòкòц'кован'а в но-'з'ї.* Пор. **покòцьковати**.

ПОКОЦЬКОВАТИ [пòкòц'ковати], куйу, куйєш, *недок.*, **ПОКОЦЬКАТИ** [пòкòц'кати], айу, аш (айєш), *док.* Поштрикувати, поколювати. *Деколи н'а пòкòц'куїє в сир'ї 'ови.* Пор. **кòцькати**.

ПОКРАЇНИЦЯ [пòкраїниц'а], і, ж. 1. Бокова дошка на лїжковї. *Пòкраїниц'а на 'пòстели роскòлолас'а.* 2. *ткац.*, *заст.* Бокова лїнія полотна,

за якою слідкують при тканні. *За покрáйницю 'ув с'а т'реба 'было фурт дивити, ци 'руна.*

ПОКРЕСТІТИ [покрест'ити], р'ешчу, р'естиш, док., церк. Виконати церковний обряд хрещення, похрестити. *Мы 'нашу 'д'івучку покрест'или в 'ты-ж'ж'ін', 'йак с'а 'вродила.* Пор. **крестіти**.

ПОКРЕСТІТИСЯ [покрест'итис'а], р'ешчус'а, р'естис'а, док., церк. Похреститися. *Д'ітина, 'йак с'а 'вродит, та 'майес'а кáмай с'коро покрест'ити.* Пор. **крестіти**.

ПОКРЕЩЕ́НИЙ [покрешч'ений], а, е, церк. Похрещений. *Покрешч'ена д'ітина.*

ПОКРИЧА́ТИ, р'ичу, р'ичиш, док., на кого. Висварити кого-небудь. *О'на, 'може, дис' і покрич'ала на 'н'ого, 'айбо 'дуже р'ітко.*

ПОКРИВА́ЛЯ [покрывáл'а], і, жс., весіл., заст. Жінка, яка виконує на весіллі ритуал покриття хустиною голови молодої.

ПОКРИТÉ [покрыт'е], т'а, с. Те саме, що **крытÉ**.

ПОКРÓВЕЦЬ [пóкрóвц'], вц'а, ч. 1. Ковдра, якою вкриваються. *Йе в нас ус'акых пóкрóвц'у.* 2. заст. Домоткана доріжка з різнокольорового ганчір'я на підлогу. *Т'іт'ур 'уже тáк'і пóкрóвц'і 'мáло ко тче.*

ПОКРÓВЫ, р'óву, мн., церк. Християнське свято покрови Пресвятої Богородиці (14 жовтня).

ПОКРОВЛЯ́НЕНЬНИЙ [пóкрóвл'ан'ений], а, е. Закривавлений. *Пóкрóвл'ан'ена верета.* Див. ще **закривля́нений, покрывáвлений**.

ПОКРОВЛЯ́НИТИ [пóкрóвл'ан'ити], н'у, ниш, док. Закривавити. *Пóкрóвл'ан'иши с' с'óбрóчку.* Див. ще **закривля́нити, покрывáвити**. Пор. **кровля́нити**.

ПОКРÓВЧИК [пóкрóвч'ик], а, ч. Зменш. до **покрóвечь**. *А нуд 'гóлду там із 'йáлиц'і 'того з'еленого, та пóкрóвч'ик 'йак'ийіс'у н'а б'ыв.*

ПОКРЯ́ВКОВАНÉ [покр'авкован'е], а, с. Те саме, що **погóйкованé**.

ПОКРЯ́ВКОВАТИ [покр'авковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОКРЯ́ВКАТИ** [покр'авкати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **погóйковати**. *Муй чулувік лиш покр'авкує на 'мене.* Пор. **кря́вкати**.

ПОКРЯ́ВКАТИ див. **покря́вковати**.

ПОКРЯ́ТАНИЙ [покр'атаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **покря́тати**. *Покр'атан'і в д'ітвáкa копц'ог'ырошами 'руку.*

ПОКРЯ́ТАТИ [покр'атати], айу, аш (айеш), док. Повивертати, повикручувати руки або ноги. *Личиш с'а д'ітини, бо покр'аташ 'йуй 'руку.* Пор. **кря́тати**.

ПОКУБИКЛÓВАНЬНИЙ [пóкубик'лований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **покубиклóвати**. *Покубик'ловане к'іроном 'дерево.*

ПОКУБИКЛÓВАТИ [пóкубик'ловати], луйу, луйеш, док. Установити обсяг ділової деревини в кубометрах. *Покубик'луйте ми 'дерево, най го 'везу ду'му.* Пор. **кубиклóвати**.

ПОКУВПÓТИТИ [покув'потити], п'óчу, п'отиш, док. Виконати клопітну, роботу (переважно по домашньому господарству). *Зрана 'мушу пукув'потити 'коло 'хыж'і.* Пор. **кувпóтити**.

ПÓКУЙ [пóкуй], кóйу, ч. Спокій. *Не'йе ми 'перет тóв ж'од'нов 'пóкóйу.* ♦ **Дá'вати (дати) п'óкуй** – залишати в спокої. *Дáй ми 'пóкуй, не' не'р'воз'н'а!*

ПОКУ́КОВАТИ [пóкуковати], куйу, куйеш, *недок.* 1. Кувати потрохи або час від часу (про зозулю). 2. Видивлятися, виглядати час від часу. *Сидит 'д'ідо на 'лавици та пóкукує, ци кус' 'из 'його в'нуку не' 'йде.* Пор. **ку́кати**.

ПОКУМОВА́ТИСЯ [пóкумо'ватис'а], 'муйус'а, 'муйес'а, док. Стати кумом, покуматися. *Пóкумо'валис'мес'а з 'Йурум 'батечковим.* Пор. **кумовáтися**.

ПОКУРА́ЖИТИСЯ [пóку'ражитис'а], жус'а, жис'а, *недок.* Проявити бадьорість, відвагу, сміливість в результаті сп'яніння. *Йа 'мáло пóкураживе'а та в'нув'вим і тáке, шчо не' 'треба 'было кáзати.*

ПОКУРВА́РИТИ [пóкур'варити], р'у, риш, док. Пожити певний час розпусно. *'Читаво си пóкур'варив тот чулувік!* Пор. **курва́рити**.

ПОКУРІ́ЦМАТИСЯ [пóкур'іцматис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Проявити ознаки життя, поворушитися. *Бит'іж'на д'ітина ле'жала 'тихо, а пак с'а 'мáло пóкур'іцмала.* Пор. **курі́цматися**.

ПОКУ́РТАНЬНИЙ [пóкуртан'ний], а, е. Укорочений. *Пóкуртан'ний 'кабат.*

ПОКУРТА́ТИ [пóкур'тати], 'тайу, 'курташ (тайеш), док. Зробити що-небудь коротшим. *Ты 'ис'у с'виту 'доста читаво пóкур'тала.* Пор. **курта́ти**.

ПÓКУРТЫЙ [пóкуртый], а, е. Те саме, що **закуртый**. *Есе 'пóкуртый 'мóтус.* Антонім **пóдовгый**.

ПÓКУРТО [пóкурто]. Присл. до **пóкуртый**. *Пóкурто с' 'удр 'ізала с'виту.* Антонім **пóдовгый**.

ПОКУЇСЬКАТИ див. **покуїськовати**.

ПОКУЇСЬКАТИСЯ див. **покуїськоватися**.

ПОКУЇСЬКОВАТИ [пóкус'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОКУЇСЬКАТИ** [пóкус'кати], айу, аш (айеш), док. 1. Злегка покусувати граючись (про тварин). *'Сука пóкус'ковала шч'ин'а.* 2. перен. Нарговувати кому-небудь неприємностей. *'Доста н'а 'читаво сестра пóкус'кала.* Пор. **куїськати**.

ПОКУЇСЬКОВАТИСЯ [пóкус'коватис'а], куйц'а, *недок.* **ПОКУЇСЬКАТИСЯ** [пóкус'катис'а], айуц'а, док. 1. Злегка кусуватися граючись (про тварин). *Пóкус'куйуц'а с'вин'атка, ку'т'ата.* 2. перен. Злегка сваритися. *Так с'а пóкус'кали 'сестры, шчо й не' говор'ат.* Пор. **куїськатися**.

ПОКУХАРИТИ [пóкухарити], р'у, риш, док. Побути якийсь час куховаром. *За свуй жи́вот йа много по́кухарила по свал 'бах.* Пор. **кúхарити**.

ПОКУШАНИЙ [пóкушаний], а, е. *По́кушана кúхар 'ков ст'рава.* Див. ще **попрóвбований**.

ПОКУШАТИ [пóкушати], айу, аш (айеш), док. Попробувати, покуштувати їжу. *По́кушай, йа-ке 'добре йаiblyко.* Див. ще **попрóвбовати**. Пор. **кúшати**.

ПОЛАГОВАНЫЙ, а, е. Полакований.

ПОЛАГОВАТИ, туйу, туйеш, док. Полакувати. Пор. **лаговати**.

ПОЛАНИН, а, о. Який належить Поліні або стосується її. *Поланина 'хыжа.*

ПОЛАНЬКА [Полан'ка], ы, ж., пестл. Полінка.

ПОЛАНЯ [Полан'а], і, ж. Поліна.

ПОЛАРМОВАТИ, муйу, муйеш, док. Погрюкати в двері, вікно з криком. *Полармо'вав нуд дверима, пак у'вид 'ів, ичо н 'іко му не вт'крыват, та туйш'ов си.* Пор. **лармовати**.

ПОЛЕГКИЙ [полехкий], а, е. Те саме, що **залекий**. *Шчус 'полехкий сис' міх, ци не 'п'р'е в 'н'óму.* Антонім **пóтяжкий**.

ПОЛЕГІНИТИ [полит'инити], н'у, ниш, док. Попарубкувати. *Тот си 'файно поли'гинив – до 'сорок 'гдду!* Пор. **легінити**.

ПО-ЛЕГІНСЬКЫ [пó-ли'гинс'кы], присл. Попарубоцькому. *Ты в та'ку ст'удин' так 'наলেখко, по-ли'гинс'кы, с'а вд 'ів?* Пор. **легіпський**.

ПОЛÉДИЦЯ [пóледиц'а], і, ж., метеор. Дуже слизька дорога взимку. *Та'ка поледиц'а, ичо 'ногы с'а рош'чухуйут.* Див. ще **гололэдиця**.

ПОЛÉЖКОВАНЕ [пóлешкован'е], а, с. Періодичне лежання через неміч. *Ты, не'боре, біт 'іж'ный і ут:ого полешкован'а, старайс'а май буш 'кыатис'а.* Пор. **полéжковати**.

ПОЛÉЖКОВАТИ [пóлешковати], куйу, куйеш, недок. Час від часу лягати через неміч. *Муй старый уже н 'іч не' б'іруйе, лиш полешкуйе.*

ПОЛÉТИТИ [пóлит'іти], лечу, летиш, док. Полетіти.

ПОЛІЗЬКАТИ [пóлис'кати], айу, аш (айеш), док. Неохоче спробувати небажану їжу. *Полис'кала, полис'кала тай л'ишила й'ду.* Пор. **лізькати**.

ПОЛІТИКА, ы, ж. Політика. *Политика – вто 'пан'с'ка 'дурóс'ц'.*

ПОЛЫМ, у, ч., бот. Полин звичайний (Artemisia vulgaris). ▲ **Дикый полым див. дыйкий**.

ПОЛЫПАТИ, айу, аш (айеш), док. Поплентатися. *Полымпала 'баба до дун 'кы си.* Див. ще **потелéмпатися**. Пор. **лымпати**.

ПОЛЫНГÁРИТИ див. **попынгарьовати**.

ПОЛЫНГАРЬОВАТИ [пынгар'овати], р'уйу, р'уйеш і **ПОЛЫНГÁРИТИ**, р'у, риш, док. Те саме,

що **полодарьовати**. *Полынтар 'о'вав си тот чулу'вік 'доста за свуй жи́вот.* Пор. **пынгарьовати**.

ПОЛІВІТИ див. **полівляти**.

ПÓЛІВКЫЙ [пóл'івкый], а, е. 1. Натягнутий слабше, ніж звичайно або потрібно. *Тот друг 'пóл'івкый – т'реба го май нат'агнути.* Антонім **пóтугый**. 2. перен. Поступливий, з м'якуватим характером. *У мене чулу'вік 'пол'івкый.*

ПÓЛІВКО [пóл'івко], присл. Слабше, ніж звичайно або потрібно (про що-небудь натягнуте – дріт, вірвовку і под.). *Ты вту ш'парту 'пóл'івко нат'ах.* Антонім **пóтуго**.

ПОЛІВЛЕНЕ [пóл'івлен'е], а, с. 1. Ослаблення напруження, попускання; поступка. *Пóл'івлен'е р'имін'а на 'чириві.* 2. Полегшення після хвороби. *За гур'ачкув настало ми по'л'івлен'е.* 3. Ослаблення морозу. *Ба коли вже буде 'сó 'му морозови по'л'івлен'е?* Пор. **полівляти**.

ПОЛІВЛÉНЫЙ [пóл'івлений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **полівляти**. *По'л'івлин'і 'вошчином д'ап'ловы 'дали 'кóн'ом 'вóл'у.* Див. ще **попущэный**.

ПОЛІВЛЯТИ [пóл'івл'ати], л'айу, л'івл'аш (л'айеш) недок., **ПОЛІВІТИ** [пóл'івити], л'івл'у, л'івиш, док. 1. Ослаблювати напруження, попускати; поступатися. *Май по'л'івл'у струну, бо 'сило нат'агнута. По'л'івви, не'боре, Йурови, бо 'можеш много вт'ратити.* 2. Полегшати після хвороби. *Уже ми 'мало по'л'івило, а 'перет сим н'а 'дуже бу-л'іло.* 3. Те саме, що **перепукати**. *Май по'л'івило, не'йе так ст'удено, ги в'чора.* Пор. **лівіти**.

ПОЛІГÁТИ [пóл'ігати], гайеме, гайете, док. Полягати (на ліжку і под.). *Лиш ис'ме по'л'ігали, йак 'зачавс'а з'рмунт.* Пор. **лігати**.

ПОЛІЖАТИСЯ [пóлижатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), док. Покататися на лижах. *Поліжайус'а 'мало, пак с'а му в'чити.* Пор. **ліжатися**.

ПОЛІЧÉНЫЙ¹ [пóл'ічений], а, е. Порахований. *Добре по'л'ічин'і з'рбіш.*

ПОЛІЧÉНЫЙ² [пóл'ічений], а, е. Полікований. *Так д'ітина по'л'ічена, ичо в'їят забул'іла.*

ПОЛІЧІТИ¹ [пóл'ічити], л'ічу, л'ічиш, док. Порахувати. *По'л'ічу йа йс'і з'рбіш май л'ітише.* Пор. **лічїти**¹.

ПОЛІЧІТИ² [пóл'ічити], л'ічу, л'ічиш, док. Полікувати. *По'л'ічи л'ітише д'ітину, бо, 'видиш, не' у'ходить ис'каш'у.* Пор. **лічїти**².

ПОЛІЧІТИСЯ [пóл'ічитис'а], л'ічуса, л'ічис:а, док. Полікуватися. *Так ис':а по'л'ічила, ичо в'їят на т'а завер'нуло.* Пор. **лічїтисся**.

ПОЛІВАНЕ [пóл'иван'е], а, с. Поливання. Пор. **поллівати**.

ПОЛІВАНЫЙ [пóл'иваний], а, е. Поливаний.

ПОЛЛИВА́ТИ [пол:и'вати], вайу, ливаш (вайеш), *недок.*, **ПОЛЛЯ́ТИ** [пул:лати], пул'у, пул'еш, *док.* Поливати. Пор. **лля́ти**.

ПОЛЛИВА́ЧКА [пол:и'вачка], *ы, ж.* Посудина для поливання, лійка, поливальниця. *Пол:и'вачко́в пол:и'вайу́т ро'саду.*

ПОЛÓВГАНЬЙ [п'óл'óвганый], *а, е.* Похитаний, поколосаний. *П'óл'óвганый к'óр'óв'óв 'агош.*

ПОЛÓВГАТИ *див. пол'óвгати.*

ПОЛÓВГАТИСЯ *див. пол'óвгатися.*

ПОЛÓВГОВАТИ [п'óл'óвговати], гуйу, гуйеш, *недок.*, **ПОЛÓВГАТИ** [п'óл'óвгати], айу, аш (айеш), *док.* Похитувати, поколисувати. *П'óл'óвга́йу 'мало к'óлыску, та, 'може, май 'скоро 'заспит д'и́тши.* Пор. **л'óвгати**.

ПОВОГОВА́ТИ [п'óл'óвго'вати], гуйу, гуйеш, *док.* Те саме, що **полодар'ова́ти**. Пор. **лов'ова́ти**.

ПОЛÓВГОВАТИСЯ [п'óл'óвговатис'а], гуйус'а, гуйес'а, *недок.*, **ПОЛÓВГАТИСЯ** [п'óл'óвгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Похитуватися, поколисуватися. *А́нц'ко, п'óл'óвгалас'а на стул'ци, та 'види, йак ис'го р'óз'л'óвгала.* Пор. **л'óвгатися**.

ПОЛОВИЧКЫ́, чок, *мн.*; *одн.* половичок, ч'ка, ч. Черевки, що закривають ногу вище кісточки; туфлі. *Купилам си полович'кы, та мал'и ми.*

ПОЛÓВИНЬ [п'óл'óвин'я], *а, ч.* Те саме, що **ланг**. *Буде година, бо великий 'п'óл'óвин' у ш'о́р'и.*

ПОЛОДАР'ОВА́ТИ [полодар'овати], р'уйу, р'уйеш, *док.* Поледарювати. *Полодар 'о'вавис 'доста за'зиму, т'и́пир б'е'рис'а до роботи.* Див. ще **полов'ова́ти, полодар'ова́ти, ноплушгур'ова́ти**. Пор. **лодар'ова́ти**.

ПОЛОНИНА́, *ы, ж.* Полонина.

ПОЛОНІ́НСЬКЫЙ [поло'нин'с'кый], *а, е.* Який стосується полонини або властивий їй. *Пол'онин'с'ка 'паша.* ▲ **Поло́пин'с'ка шала́та**, *бот.* – кульбаба звичайна (Taraxacum officinale). *Моло́дин'ке 'лис'ч'е пол'онин'с'куйи ш'а́л'аты 'добре 'й'исти.* Див. ще **гал'і́янс'ка шала́та**.

ПОЛОПОНІ́ТИ [п'óл'óп'о́н'іти], н'у, ниш, *док.* Побазікати. *П'óл'óп'о́н'іли си кумоч'кы н'і про шчо хут '-кул'ко.* Див. ще **потроско́піти, потроско́та́ти, поцорко́ніти 2, поцорко́та́ти 2, почі́пінда́ти**. Пор. **лопоні́ти**.

ПОЛÓХАВЕЦЬ [п'óл'охавиц'я], *вц'а, ч., зневаж.* Метушливий, боязкий чоловік, хлопеч. *Тот п'óл'охавиц'с'а вс'о́го буйи́т.* Див. **п'óл'óхало, п'óл'охлі́вець, п'у́гало 2, п'у́жало**.

ПОЛÓХАВЫЙ, *а, е.* Метушливий, боязкий, яклливий. *П'óл'охавый чулу'вік.*

ПОЛÓХАВКА, *ы, ж., зневаж.* Жін. до **п'óл'óхавець**. Див. ще **полохлі́вка**.

ПОЛÓХАЛО, *а, ч., с.* Те саме, що **п'óл'óхавець**.

ПОЛÓХАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Лякати, полахати. *Не' п'óл'охайте с'вин'а, бо й так п'óл'оха́ве.*

ПОЛÓХАТИСЯ [п'óл'охатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Лякатися, боятися. *Наше с'вин'а 'ду́же с'а п'óл'охат.*

ПОЛОХЛІ́ВЕЦЬ [полох'ливиц'я], *вц'а, ч., рідк.* Те саме, що **п'óл'óхавець**.

ПОЛОХЛІ́ВКА, *ы, ж., рідк.* Жін. до **полохлі́вець**.

ПОЛУДЕНКОВА́ТИ [пулудинковати], куйу, куйеш, *недок.* Обідати. *Пулудин'куйу́т у два'на-ц'і'т 'часу.*

ПОЛУ́ДЕНОК [пулудинок], *нка, ч.* Їжа, яку споживають опівдні. *Лішаймес'а к'óсити, бо при'чесли пулудино́к.*

ПОЛУ́ДНЕ [пулудне], *н'а, с.* 1. Обідня пора. *Снав быс'ду пулуд'на, абы м'т'а не' збудила.* Див. ще **упулу́дне**. 2. Південь. *Вітер 'ві́е с пулудн'а.* Див. ще **юг**.

ПОЛУДНЬÓВЫЙ [пулудн'овый], *а, е.* Південний. *Пулудн'овый 'вітер.* Див. ще **ю́жный**.

ПОЛУДНЯ́ШНЬЫЙ [пулудн'ашн'ый], *а, е.* Полудневий. *При'неслам вам пулудн'ашн'е моло́ко.* Див. ще **упулу́дняшньый**.

ПОЛУ́НДЕРКА [пулундерка], *ы, ж., заст.* Військовий легковий автомобіль післявоєнних років.

ПОЛУ́ПАНЫЙ [пулупаный], *а, е.* 1. Поколупаний. *Пулупана с'кі́на.* Порозколюваний. *Пулупане кы'маче.*

ПОЛУПА́ТИ, пайу, лупаш (пайеш), *док.* 1. Поколупати. *Ко пулу'нав с'к'і́ну?* 2. Порозколювати. *Сис'бы кам'ін' 'добре пулу'пати на май'мал'и кус'кы.* Пор. **лупа́ти**.

ПОЛУПА́ТИСЯ [пулу'патис'а], лупац'а, *док.* 1. Поколупатися. *Пулупалася с'к'і́на в 'хыжи, тре́ба йі мас'тити.* 2. Порозколюватися. *Пулупалис'а п'л'иты на гарадич'о, тре́ба бы йіх нум'і́н'ати.* Пор. **лупа́тися**.

ПОЛУ́СКАТИ *див. нолу́сковати.*

ПОЛУ́СКОВАТИ [пулусковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОЛУ́СКАТИ** [пулускати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **поду́рковати**. Пор. **лу́скати**.

ПОЛУ́ЩЕНЬИЙ [пулушчєний], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **полу́щити 1, 2**.

ПОЛУ́ЩИТИ [пулушчитити], лушчу, лушчиш, *док.* 1. Обчистити від шкаралупи, лузги все або багато чого-небудь. 2. Потеребити качани кукурудзи, полущити стручки квасолі, горіхи і под. *Тре́ба пулуш'чити йс'і п'асул'і.* Пор. **лу́щити**.

ПОЛУ́ЩИТИСЯ [пулушчитис'а], *чиц'а, док.* Потеребитися, полущитися (про кукурудзу, квасолі, горіхи і под.). *Пулущ'чилис'а п'асул'і.* Пор. **лу́щитися**.

ПО́ЛЬЗА [п'óл'за], *ы, ж.* Те саме, що **хос'єп**. *Ис'т'в'ой'ойі ро'боты не'й'е 'п'óл'зы.* Пор. ст.сл. **польза** т.с.

ПОЛЬЗОВАТИ [пòл'зовати], зуйу, зуйеш, *недок.* Використовувати. *Л'уде брали дре'сен та пòл'зовали, пòрдс'атам го в'арили.*

ПОЛЬЗОВАТИСЯ [пòл'зоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *недок.* Користуватися. *Пòл'зуйс'а м'ойым турбонцом, куй с'а твуй пол'дав.*

ПОЛЬКА [пòл'ка], ы, жс. Жін. до поляк.

ПОЛЬОВИЙ [пòл'овый], а, е. Польовий. ▲ **Пол'ова л'уцерна**, *бот.* — люцерна посівна (*Medicago sativa*).

ПОЛЬОКАНС [пòл'окан'е], а, с. Полоскання. Пор. **польока́ти**.

ПОЛЬОКАНИЙ [пòл'оканий], а, е. Полосканий. *Пòл'окане р'анд'е.*

ПОЛЬОКА́ТИ [пòл'окати], кайу (пòл'òчу), пòл'окаш (кайеш, л'очеш), *недок.* Полоскати. *Ду п'улудн'а пол'òкалам р'анд'е.*

ПОЛЬОКА́ТИСЯ [пòл'окатис'а], кайес'а (кац'а, л'очес'а), *недок.* Полоскатися. *Р'анд'е с'а òдоти пол'òкайе, òаки не'òчисте.*

ПОЛЮБИ́ТИСЯ [пòл'убитис'а], *док.* 1. л'убимес'а, л'убитес'а. Полюбитися, покохатися. 2. л'убл'ус'а, л'убис'а. Сподобатися. *Мин'и пòл'убилас'а йс'а ййда. Йа ти с'а иче тул'убл'у.* Пор. **любі́тися**.

ПОЛЯ́К [пòл'ак], ка, ч. 1. Поляк. *Узуправдн'и пòл'акы живут у Пòл'ачи.* 2. Галичанин. *У нас з'ат' — пòл'ак, из'Галича.*

ПОЛЯЧІ́СКО [пòл'ачиско], а, ч. 1. Кремезний поляк. 2. Такий самий галичанин. Див. ще **полячї́ще**.

ПОЛЯЧІ́ЩЕ [пòл'ачище], а, ч. Те саме, що **полячї́ско 1, 2.**

ПОМАГА́ЛНИК, а, ч. Помічник, помагач. *Мин'и не'òтребя пома'галника, сам зрòбл'у.*

ПО-МАДЯ́РСЬКЫ [по-мад'ар'с'кы], *присл.* По-угорськи. *У нас у се'òл'и мало ко з'наєт'є говòрити по-мад'ар'с'кы.*

ПОМАЗГҮ́ЛЯНИЙ [пòмазгүл'аний], а, е. Те саме, що **замазгүля́ний**.

ПОМАЗГҮ́ЛЯТИ [пòмазгүл'ати], л'айу, гүл'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що **замазгүля́ти**. *Нашчо ты, д'òтино, помазгүл'ала т'аку 'файну к'нишку?* Пор. **мазгүля́ти**.

ПОМАЛАТЛОВА́ТИ, л'уйу, л'уйеш, *док.* Повеселитися, погуляти (переважно в стані сп'яніння). *У ф'ійіна на св'ал'би ты, чулу'віче, 'файно помалатлуйеш.* Пор. **малатлова́ти**.

ПОМАЛА́ЦКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Помаhati чим-небудь. *Помалацкав' мало клепачом тай уже зарòбив на фл'аику.* Пор. **мала́цкати**.

ПОМА́ЛЕНЬКЫ [пòмалин'кы], *присл.* Ласк. до **помáлы**.

ПОМАЛІ́ТИ, л'у, лиш, *док., собі.* Повважати що-небудь малуватим, недостатнім. *Дустав 'файну*

час'ц', айбо в:ун субі шчус' помалив. Продала ми Й'улина с'ведер за т'риц'ат'рубл'у, а тож си помалила та 'зачала уд н'а иче прòсити. Пор. **малі́ти**.

ПОМА́ЛЫ, *присл.* Помалу, поволі, потихеньку. *«Йак с'а 'майете?» — «Помалы». Не'òплуй, йди май помалы.* Див. ще **помáленькы, потіхенькы 2.**

ПОМА́ЛЫЙ, а, е. Те саме, що **зámалый**. *Помала ми йс'а сòрочка.* Антонім **пòвеликий**.

ПОМА́ЛІТИ [пòмал'іти], л'іє, *док.* Помаліти.

ПОМАЛТЕ́РОВАНІЙ [пòмалте'рований], а, е. Те саме, що **повакòвапый**. *Помалте'рована 'хыжа.*

ПОМАЛТЕ́РОВА́ТИ [пòмалте'ровати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Те саме, що **повакòва́ти**. Поштука-турити. *Помалте'ровали ми 'хыжу из'вон.* Пор. **малте'рова́ти**.

ПОМА́ЛЬОВАНІЙ [пòмал'ований], а, е. 1. Помальований. 2. Пофарбований. *Помал'ован'и двир'и.*

ПОМА́ЛЬОВА́ТИ [пòмал'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* 1. Те саме, що **замальòва́ти**. 2. Пофарбувати. *Помал'уйу с'тул'ц'и 'насин'ò.* Пор. **мальòва́ти**.

ПОМА́ЛЬОВА́ТИСЯ [пòмал'оватис'а], *док.* 1. Те саме, що **замальòва́тися**. 2. Пофарбуватися. *Най бы с'а помал'овали 'с'òго 'тыжн'а вс'и оболòкы.* Пор. **мальòва́тися**.

ПОМАМÒНИТИ, н'у, ниш, *док.* Поворожити. *'Баба пома'монила ми, тай 'ружса в н'а з ногы зыйшла.* Див. ще **помонды́ати**. Пор. **мамòнити**.

ПОМАНИБРЬОВА́ТИ [пòманибр'овати], 'руйє, *док., вїськ., заст.* Здійснити маневри. *У 'вòйну 'вòйс'ко поманибр'òвало по 'нашуму пòл'у.* Пор. **манибрòва́ти**.

ПО-МАСКА́ЛЬСЬКЫ [по-маскал'с'кы], *присл.* Те саме, що **по-руськы 2.** *По-маскал'с'кы «хар'ацшо», а по-нашуму «добре».*

ПОМАСТІ́ТИ, машчу, мастиш, *док.* 1. Помастити. 2. Побіліти (стіни, стелю хати). *Требам ми пуд на 'кухни помастити.* 3. Те саме, що **повакòва́ти**. *Требам нам и'че звон 'хыжсу помастити.* Пор. **масті́ти**.

ПОМАТЛЮ́АТИ [пòматлү'ати], 'гайу, л'угаш (гайеш), *док.* Помахати, порозмахувати. *Поматлү'гав так р'уками, шчо 'мало 'лампу не за'вадив.* Пор. **матлю́ати**.

ПОМАЧА́ЙКА, ы, жс. Помазок. *Бес пома'чайкы с'а бры'чом не'òпобрытиш.*

ПОМА́ЧАНІЙ, а, е. Вмокуваний. *Помачаний у сметан'и вад' в о'люови, масти хл'ін.*

ПОМАЧА́ТИ *див. помáчовати*.

ПОМА́ЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок., ПОМАЧА́ТИ, чайу, мачаш (чайеш), *док.* Вмокати. *Помачуй хл'іб у мас'ц' та йиш.* 2. *док.* Те саме, що **умачати**. *Помачавис'ус'у сметану.* Пор. **мача́ти**.*

ПОМАЩЕ́НИЙ, а, е. 1. Те саме, що **замащє́ний**. 2. Побілений (про стіни, стелю хати). *Помашчєна 'хыжа.* 3. Те саме, що **повакòвапый**.

ПОМЕЖІ [поми'жи], *прийм.* Поміж. *Помі'жи братами Олекса був май'рузумний.*

ПОМЕЛО [пومه'ло], 'ла, ч. 1. Помело. 2. *перен., бот.* Омела біла (*Viscum album*).

ПОМЕНО, *присл.* Мимо. *Бив пу'гулуві, а в'дарив 'помено.*

ПОМЕРЗЛИЙ, а, е. 1. Померзлий. 2. Який швидко мерзне (про людину). *Йа 'дуже по'мерзла жо'на.*

ПОМЕРЗЛЯК [пومه'рз'л'ак], 'ка, ч., *зневаж.* Чоловік, що швидко мерзне; мерзляк. *Ты та'кый помер'рз'л'ак, шчо не' 'годен ис' без рука'виц' 'уйти на двур?* Див. ще **замерзляк**.

ПОМЕРЗЛЯЧКА [пومه'рз'л'ачка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **померзляк**.

ПОМЕРШЫЙ, а, е. Померлий, покійник. *Далам на службу за по'мершыми.*

ПОМЕТАТИ, 'мечу, 'мечеш, *док.* 1. Покидати. *Мн'асо й'з'иш, а куст'кы по'метали 'через 'оболок.* 2. Порозкидувати. *Ба ко по'метав ст'руче по дв'орови?*

ПОМЕТАТИСЯ [пومه'татис'а], 'мечус'а, 'мечес'а, *док.* Поборотися спортивно. *Йуро, йд'ім 'мало по'мечмес'а.* Пор. **метатися**.

ПОМЕТЕНС [по'митин'е], а, с., зб. 1. Підметене сміття. *Унеси вон по'митин'е.* 2. *перен., зневаж.* Про нікчемну людину. *Ты в'дно по'митин'е!*

ПОМІШТЕРИТИ, тир'у, териш, *док.* Помайструвати. *Завтра не' йду на р'оботу та по'мештир'у 'мало 'коло 'хыжї.* Пор. **мештерити**.

ПОМИЛІНЬКАТИСЯ [поми'лин'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Повавитися, поніжитися з дитиною або жінкою (чоловіком). *Помілин'ка'йус'а 'мало з унучком.* Пор. **милінькатися**.

ПОМИРОВАНЫЙ, а, е, *церк.* Миропомазаний. *Йа 'нын'і поми'рована.*

ПОМИРОВАТИ, 'руйе, *церк.* Миропомазати кого-небудь (виконує священник). *Пуп помир'овав ус'ых, ко прий'шов на службу.* Пор. **мирова́ти**.

ПОМИРОВАТИСЯ [помир'оватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, *док.* Миропомазатися. *Помир'оваламс'а 'тобї нид'іл'ї.* Пор. **мирова́тися**.

ПОМЫВАЛКА, ы, ж., *рідк.* Мийка для посуду. *Дис'им за'губила помы'валку.*

ПОМЫЙНИЦЯ [По'мыйниц'а], і, ж. Потік, утворений злиттям двох поточків біля с. Олександрівка Хустського р-ну, протікає через с. Новобарово Тячівського р-ну, біля с. Крайниково і через с. Сокирниця Хустського р-ну, права притока Тиси. *Со'кырниц'а – По'мыйниц'а, но й 'Салдобош не' 'вареш...*

ПОМЫКАНЫЙ, а, е. Те саме, що **зымаканий**. *'Кьмос 'томыкан'ї цибул'ї.* *По'мыканий за в'длос'е 'учитил'ом, 'хлопчик розр'євавс'а.*

ПОМЫКАТИ, 'мычу, 'мычеш, *док.* Те саме, що **зымакати** 1. Пор. **мыкати** 1.

ПОМЫМЛЯТИ [по'мымл'ати], айу, аш (айеш), *док.* Якийсь час їсти повільно, неохоче. *Не' 'хот'іло ми с'а 'йїсти, лиш по'мымл'алам.* Див. ще **поты́няти**. Пор. **мымляти**.

ПОМЫРКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **поболобоніти**. Пор. **мыркати**.

ПОМЫЦКАТИСЯ [по'мыцкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Зачіпати кого-небудь з прихильності, закоханості. *Мигал 'мало по'мыцкавс'а з Мар'і'ков.* Пор. **мыцкатися**.

ПОМІЛКЫЙ, а, е. Те саме, що **зімлілкий**. *По'мілке бл'удо.* Антонім **поглубокий**.

ПОМІНІНЬИЙ [пумі'неньий], а, е. Пообіцаний. *Ис'а 'хыжя была пумі'нена 'н'ан'ком б'ратови.*

ПОМІНІТИ [пумі'нитити], 'н'у, 'ниш, *док.* Пообіцати. *Пумі'нили ми прий'ти 'завтра 'орати.* Пор. **мініти**.

ПОМІНІТИСЯ [пумі'нитис'а], 'н'уса, 'нис'а, *док.* Пообіцатися. *Дун'ка ми пумі'нилас'а прий'ти 'р'їну с'адити.* Пор. **мінітися**.

ПОМІСТЕ [пуміс'т'е], а, с. Місце для садиби, обійстя. *Есе ст'рийово пуміс'т'е, да'їе ми ст'рий туй 'хыжу в'чинити.*

ПОМІТАЧ [пумі'тач], 'ча, ч. 1. Віник, мітла. *Ба де с'а д'ів пумі'тач, т'реба ми 'хыжу замес'ти.* 2. *перен., зневаж.* Людина, що виконує всяку мало-важливу, некваліфіковану роботу. *Йовишка не" чулу'вік, ай лиш пумі'тач.*

ПОМІТКОВАНЕ [пуміт'кован'е], а, с. Нехтування кого-небудь або чого-небудь. *Пуміт'кован'е чил'адником, хл'їбом.* Пор. **помітквати**.

ПОМІТКОВАТИ [пуміт'ковати], куйу, куйеш, *недок., ким, чим.* Нехтувати кого-небудь або що-небудь. *Да'їте ми нур'малну р'оботу, не" пуміт'куйте мі'ов.*

ПОМІТКОВАТИСЯ [пуміт'коватис'а], куйус'а, куйес'а, *недок., ким, чим.* Перебирати в кому-небудь або в чому-небудь. *Не" пуміт'куйс'а луд'ми (хл'їбом, й'д'дв).* Див. ще **переміт'коватися**.

ПОМІШАНЫЙ 1 [пумі'шаний], а, е. Божевільний. *Не 'кывай уту 'д'їву, бо вна пумі'шана.*

ПОМІШАНЫЙ 2 [пумі'шаний], а, е. 1. Змішаний з різнорідних частин. *Пумі'шане 'зерно тиш'ниц'ї й 'жсита.* 2. З рисами батька й матері. *Ота д'їтина пумі'шана – по'дабат'ї на ву'ц'а, і на 'мат'їр.*

ПОМІШАТИ [пумі'шати], 'шайу, м'ішаш (шайеш), *док.* Завадити що-небудь зробити. *Она ми пумі'шала вту р'оботу зр'обити.*

ПОМІШАТИСЯ 1 [пумі'шатис'а], 'шайус'а, м'ішас'а (шайес'а), *док.* Збожеволіти. *Тоц'а чулу'вік пумі'шав, як уд'н'ого жо'на в'мел'а.*

ПОМІШАТИСЯ 2 [пумі'шатис'а], 'шайес'а, *док.* 1. Стати змішаним з різнорідних частин. *Пумі'шалис'а па'сул'ї.* 2. Мати риси батька й матері.

Ма́р'ичини 'd'iti pom'šalис'а – 'вел:ис'а і в 'ма-т':ір, і в:уц':а.

ПОМЛА́ВИТИСЯ [пом'лавитис'а], виц':а, безос., док. Те саме, що **замла́витися**. *Ма́йже бу-де дожэ, бо пом'лавилос'а*. Пор. **мла́витися**.

ПÓМНОГО, присл. Більше, ніж треба, можна; забагато. *Помного с'уз'ала в'р'іху*.

ПОМНЯ́ВИТИ [помн'авити], вл'у, виш, док. Те саме, що **помня́кати**. Пор. **мня́вити**.

ПОМНЯ́ВИТИСЯ [помн'авитис'а], виц':а, док. Те саме, що **помня́катися**. Пор. **мня́витися**.

ПОМНЯВЛÉНЫЙ [помн'авлений], а, е. Те саме, що **помня́каний**.

ПОМНЯГÚРЕНЬКИЙ [пóмн'агуренький], а, е. Пом'ятий. *Пóмн'агурин'і сливы*. Див. ще **помняв-лений**.

ПОМНЯГÚРИТИ [помн'агурити], р'у, риш, док. Пом'яти. *Щчо с' так помн'агурив дрибы?* Пор. **мнягúрити**.

ПОМНЯГÚРИТИСЯ [помн'агуритиса], ри-ц':а, док. Пом'ятися. *Гец':а помн'агурили в тайстр'і пардци'і*. Пор. **мнягúритися**.

ПÓМНЯККЫЙ [помн'аккый], а, е. Те саме, що **зámняккый**. Антонім **пóтвєрды**.

ПÓМНЯККО [помн'ак:о], присл. Те саме, що **зámнякко**. *Помн'ак:о на с'уй'постели с'пати*. Антонім **пóтвєрдо**.

ПОМНЯ́КНУТИ [помн'акнути], не, док. 1. Зробитися м'яким. *Ут тепло́ты соло́нина помн'акла*. 2. Те саме, що **перепу́кнути**. 3. ну, неш, док. Стати поступливішим. *Отци'учора бив'дуже строгый, а нын'і май помн'ак*. Пор. **мня́кнути**.

ПОМНЯ́ЦКАНЫЙ [помн'ацканий], а, е. Пом'ятий, подавлений, почавлений. *Помн'ацканий на ви́но дрезен*. *Помн'ацкана в автóбус'і д'ітина*. Див. ще **помня́влений**.

ПОМНЯ́ЦКАТИ [помн'ацкати], айу, аш (айеш), док. Пом'яти, подавити, почавити. *Нын'і помн'ацкалис'ме дрезен на ви́но*. *Так н'а помн'ацкали в'очереди, шчо ледвы'дышу*. Див. ще **мня́вити**. Пор. **мня́кати**.

ПОМНЯ́ЦКАТИСЯ [помн'ацкатис'а], ац':а, док. Пом'ятися, подавитися, почавитися. *Помн'ацкалис'а сливы, вже лиш на леквар'добр'і*. Пор. **мня́катися**.

ПО-МÓЙОМУ [пó-мóйóму], **ПО-МÓМУ** [пó-мóму], присл. По-моєму. *Отó буде пó-мóйóму (мóму)*.

ПÓМОЛОДЫЙ, а, е. Те саме, що **зámолоды**. *Помолоды́й дл'а тóйі д'івкы жєвних*. Антонім **пóстарый**.

ПО-МÓМУ див. **по-мóйóму**.

ПОМОНДЫ́АТИ, 'гайу, 'дыгаш (гайеш), док. Те саме, що **поманóнити**. *Ворошка помон-*

ды'гала бít'іжн'а'кови, 'айбо не" помогло му. Пор. **монды́ати**.

ПОМОРДÚШЕНЬКИЙ [пóмур'душенький], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **помордúшити 1, 2**. *Пóмур'душин'і хлóпц'ами, д'іскы'ледвы с'а'уд:ыхали*. *Пóмур'душин'і псом'пít'ата*.

ПОМОРДÚШИТИ [пóмур'душити], шу, шиш, док. 1. Помучити, помордувати. *Дуже пóмур'душив пєс'кури*. *Хлóпц'і л'убл'ат'мало пóмур'душити'д'і-вок*. 2. Замордувати багатьох. *Пóмур'душив пєс'пít'ат'пít'ат*. Див. ще **умордушити 2**. Пор. **мордúшити**.

ПОМОРДÚШИТИСЯ [пóмур'душитис'а], шус'а, шис':а, док. Помордуватися, помучитися. *Пóмур'душилис'а л'удє в'дуже'пóвнуму автóбус'і*. Пор. **мордúшитися**.

ПОМОРКОНÍТИ [пó'мо'ркун'іти], 'н'у, моркóннш, недок. Те саме, що **поболобонíти**. Пор. **морконíти**.

ПОМОРКОТÁТИ, 'кóчу, 'кочеш, док. Те саме, що **поболобонíти**. Пор. **моркотáти**.

ПОМОТÚЛЬКАНЫЙ [пóмутул'каний], а, е. Поплутаний (про нитки і под.). *Помутул'кан'і нит'кы*.

ПОМОТУЛЬКÁТИ [пóмутул'кати], 'кайу, 'тул'каш (кайеш), док. Поплутати (нитки і под.). *Так ис'пóмутул'кала нит'кы, шчо н'йіак йіх не" рuzмутул'кайу*. Пор. **мотулькáти**.

ПОМОТУЛЬКÁТИСЯ [пóмутул'катис'а], 'тул'каш':а, док. Поплутатися (про нитки і под.). *Ге-ц':а пóмутул'кали'панкликы*. Пор. **мотулькáтися**.

ПОМОХНА́ТІЛЫЙ [помохнат'ільий], а, е. *По-мохнат'іле лице*.

ПОМОХНА́ТИТИ [помохнат'іти], 'т'і́йу, 'т'і́йєш, док. Покритися мохом, пушком, волоссям. *Мойа ку́ма гєт помохнат'іла*. Пор. **мохнатіти**.

ПОМОЦОВА́ТИ, пóму'цуйу, пóму'цуйєш, док., ког. Побороти кого-небудь. *Йа го не" пóму'цуйу, бо в:ун май сил'ны*. Пор. **моцовáти**.

ПОМОЦОВА́ТИСЯ [помоцоватис'а], пóму-цуйус'а, пóму'цуйєс':а, док. Поборотися, помірятися силою. *Петре, пóму'цуйємес'а'мало?* Пор. **моцовáтися**.

ПОМОЧÍЙ, 'мóжу, 'можєш, док. Допомогти. Пор. **мочíй**.

ПОМÓЧНИК, а, ч. Помічник. *Борзóлович при-н'ус'кншику гóтóву, шчо йа вєє не" учин', шчо йа вєє пóмочник кова́ча*.

ПОМУ́СТ [пóмуст], 'моста, ч., буд. Дошана підлога в хліві. *Треба мін'ати пóмуст, бо пог'нив*.

ПОМУЧА́НÉНЫЙ [пó'муча'неный], а, е. Посипаний чи заплямований мукою. *Пó'муча'ненє'кí-сто, пó'муча'неный'реклик*. Див. ще **мучáный 2**.

ПОМУЧА́НИТИ, 'н'у, 'ниш, док. Обкачати, посипати мукою. *Обы с'а'кíсто'файно роскáчало, т'реба го пó'муча'нити*. Пор. **мучáнити**.

ПОМУЧАНІТЬСЯ [по'муча'нитис'а], 'н'ус'а, 'нис':а, *док.* Покритися чи заплямуватися мукою. *Дівчи, Петре, як ис':а по'муча'нів, пока'фуйс'а.*

ПОНАДВІЙЧУР [понад'війчур], *присл.* Підвечір, у підвечір'я. *У прунуї іш'ли вже понад'війчур.*

ПОНАДВОЄ [понадвоє], *присл.* Пополам. *Рузр'ізав 'йаблыка понадвоє.*

ПОНАЗЗЫВА́ТИ [поназ:ы'вати], 'вайу, 'з:ываш (вайеш), *док., рідк.* Те саме, що **понаскликóвувати**. Пор. **иззыва́ти**.

ПОНАЛІША́НИЙ, а, е. Те саме, що **палішаний**.

ПОНАЛІШОВАТИ, шуйу, шуйеш, *недок.*

ПОНАЛИША́ТИ, 'шайу, 'лишаш ('шайеш), *док.* Те саме, що **налиша́ти**.

ПОНАЛІШОВАТИСЯ [поналишоватис'а], шуйес'а, *недок.*, **ПОНАЛИША́ТИСЯ** [поналишатис'а], 'лишац':а ('шайес'а), *док.* Те саме, що **налиша́тися**.

ПОНАМІТОВАТИ, туйу, туйеш, *док.* Понакидати.

ПОНАОДІВА́ТИ [понао'(у,в)д'івати], 'вайу, 'д'іваш (вайеш), *док.* Одягнути багато що. *Понао'(у,в)д'івалис'мена с'а в'с'акуйі одежи, тане" сту'дено нам.* Див. ще **понатіговати 2**. Пор. **одіва́ти**.

ПОНАУПІКА́ТИ [понаупікати], 'кайу, 'пікаш (кайеш), *док.* Те саме, що **наупіка́ти**.

ПОНАСКЛИКО́ВОВАТИ, 'кóвуйу, 'кóвуйеш, *док.* Скликати дуже багатьох. *Понаскликововали тул'ко 'гòс'ц'у, шчо не" 'было 'йм де с'істи.* Див. ще **поназзыва́ти**. Пор. **скликóвувати**.

ПОНАТІГА́ТИ¹ *див.* **понатіговати**¹.

ПОНАТІГА́ТИ² *див.* **понатіговати**².

ПОНАТІГОВАТИ¹ [понат'іговати], гу'йу, гу'йеш і **ПОНАТІГА́ТИ**¹ [понат'ігати], 'га'йу, 'т'ігаш ('гайеш), *док.* Протягнути що-небудь у довжину. *Понат'іговалам си шпар'гы на двур'і, та 'йе ми де 'р'анд'е сушити.* Пор. **натігати, тігати**¹.

ПОНАТІГОВАТИ² [понат'іговати], гу'йу, гу'йеш, **ПОНАТІГА́ТИ** [понат'ігати], айу, аш (айеш) і **ПОНАТІГА́ТИ**² [понат'ігати], 'га'йу, 'т'ігаш ('гайеш), *док.* 1. Натягнути що-небудь (про багатьох), понатягувати. *Понат'іговалис'ме 'пòвно 'жирд'а.* 2. Те саме, що **понаодіва́ти**; натягнути. *Ты 'доста много 'òд'іжси на с'а понат'іговав.* *Понат'ігалам ну'ві парн'ан'кы на пар'ны.* Пор. **натігати, тігати**².

ПОНАТРОЄ [понатроє], *присл.* На три частини, натрое. *Розломилам бо'гачі пòнатроє, та 'кòж'зуй д'ітин'і м уд'ілла.*

ПОНАХО́ЖОВАТИ, 'хóжуйу, 'хóжуйеш, *док.* Понаходити, познаходити. *Понахожовалам зрòші у чулу'вікувуї одежи.* Пор. **нахо́жувати**¹.

ПОНАХО́ЖОВАТИСЯ [понахожоватис'а], 'хóжуйу, 'хóжуйеш, *док.* Понаходити, познаходити.

Понахожовалис'а зрòші у старуї одежи. Пор. **нахо́жуватися**¹.

ПОНА́ЧЕТВЕРО, *присл.* На чотири частини, начетверо. *Таки 'были вели'кі ширин'кы, шчо рузр'і-'залис'ме 'йх пòначетверо.*

ПОНДЬОЛА [пòнд'ола], *ы, ж.* Незвичайно широке жіноче плаття. *Шчо с'ò'д'іла на с'а пòнд'òлу 'йа-'кус'?* Пор. угор. *rongyola* 'халат; домашнє плаття'.

ПОНЕРВÓЗИТИ [понер'возити], 'вòжу, 'вòзиш, *док.* Понервувати, будоражити якийсь час кого-небудь. *Понер'возилам го 'мало, пак 'ис'ме с'а помир'или.* Пор. **нервóзити**.

ПОНЕРВÓЗИТИСЯ [понер'возитис'а], 'вòжус'а, 'возис':а, *док.* Понервуватися, будоражитися якийсь час. *Понер'возивимс'а хут-'кул'ко, 'заки м нала'див тот ста'нок.* Пор. **нервóзитися**.

ПÓНИЗЬКЫЙ [пòнис'кый], а, е. Те саме, що **зánизькый**. *Сис' стул 'пòнис'кый.* Антонім **пòвысокий**.

ПÓНИЗЬКО [пòнис'ко], *присл.* Те саме, що **зánизько**. *Пòнис'ко с'те при'били пòлиц'у.* Антонім **пòвысоко**.

ПОНІКА́НИЙ, а, е. Те саме, що **подівлений**. *Пòникана 'нами д'ітина 'была 'доста чор'нин'ка.*

ПОНІКА́ТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **подивіти**. *«Пан 'майстер, пòникайте».* *Прийшов, пòникав.* *«Можеш 'йісти хл'іба, хлòпче, у'чини шче оден хамут».* Пор. **нікати**.

ПОНІКА́ТИСЯ, айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **подивітися**. *Л'убо с'а пòникати, 'кòли сат ц'іте.* Пор. **нікатися**.

ПОНІЩИТИ [пòнищити], чу, чиш, *док.* 1. Понищити. 2. Привести в непридатність, поспувати. *Пòнищчили 'кури с'к'іну, та т'реба 'йі завако'вати.* Пор. **ніщити**.

ПÓНОЖІ [пòнòжі], жу, *мн., ткац., заст.* У кроснах педалі, за допомогою яких тчуть полотно, перемикаючі нитки основи. *'Пòножами с'а мін'айут нит'кы основи.*

ПÓНОЧИ [пòночи'] *присл.* Те саме, що **нòчов**. *Не" ходи 'пòночи', бо шче т'а 'кòс' перестане.*

ПООБÉРТА́НИЙ [пув'бертаний], а, е. Перевернений. *Ци вже пув'бертана в'тава?*

ПООБЕРТА́ТИ [пув'бертати], 'тайу, 'берташ ('тайеш), *док.* Перевернути на другий бік все підряд. *Пув'бертай 'р'анд'е на и'парз'і.* *Пув'берталам 'с'іно.* Пор. **обертати**.

ПООБЗИРА́НИЙ [пувб'зираный], а, е. Те саме, що **подівлений**.

ПООБЗИРА́ТИ [пувб'зирати], 'райу, 'зираш ('райеш), *док.* Те саме, що **нодивіти**. *Уже 'йдеме, лиш най пувб'зирайу 'йсе полотно.* Пор. **обзирати**.

ПООБЗИРА́ТИСЯ [пувб'зиратис'а], 'райус'а, 'зирас':а ('райес':а), *док.* Оглянутися, озирнути-

ся. Пувбзіраламс'а, а за мнов нес бїжит. Пор. **обзиратися**.

ПООБЫЙСЬКАНИЙ [пув'быйс'каний], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **пообыйськати**. У пув'быйс'кануй 'мат:ерив гулу'ві х'лопчика 'было 'п'овно знит.

ПООБЫЙСЬКАТИ [пув'быйс'кати], 'кайу, 'быйс'каш (кайеш), док. 1. Пошукати. Пувбыс'калам ус'у 'х'ыжу, а не" найш'лам пац'уркы. 2. Старанно оглянути волосяний покрив голови. Пув'быйс'кай ми 'г'ол'ову, бо щус' н'а свер'бит. Пор. **обыйськати**.

ПООБІДИ [п'об(в)бід'і], присл. У післяобідню пору. П'оббід'і (п'овбід'і) будеме с'а купати в 'Тис'і.

ПООБУВАНИЙ [пув'буваный], а, е. Озутий. М'ойі 'д'іти вс'і пув'буван'і.

ПООБУВАТИ [пув'бувати], 'вайу, 'буваш (вайеш), док. Озути кількох чи багатьох. Пув'бувалам д'іти та пус'тилам йїх на дур. Пор. **обувати**.

ПООБУВАТИСЯ [пув'буватис'а], 'вайус'а, 'бувас'а (вайес'а), док. Озутися (про кількох чи багатьох), повзуватися. Пув'бувалис'а в ну'ві ч'іжмы та пушли на т'а'нці'. Пор. **обуватися**.

ПООДЕН [п'овден], дна, дно. Поодинокий. Абы с'а лиш 'п'овден уродив т'а'кый, йак ты, тай 'ото м'ного. П'овден чил'адник за т'а'кі 'ф'ігл'і 'г'оден с'а й ро'сердити.

ПООДІВАНИЙ [пув'д'іваний], а, е. 1. По черзі протягнутий через отвір у яких-небудь предметах дрiт, нитка і под. Нат'а'гли пув'д'іваний у л'ац'і друт. 2. мн. Одягнені по черзі. Пув'д'іван'і 'д'іти сто'яли 'серет'х'ыжі. Див. ще **поубіраный 1**.

ПООДІВАТИ [пув'д'івати], 'вайу, 'д'іваш (вайеш), док. 1. По черзі протягнути через отвір яких-небудь предметів дрiт, нитку і под. Пув'д'івай друт у вс'і 'вушка. 2. По черзі одягнути яку-небудь кількість людей. Пув'д'івайте д'іти тепло, бо надвур'і морос. Пор. **одівати**.

ПООДІВАТИСЯ [пув'д'іватис'а], док. 1. 'д'івац'а: 1. Протягнутися через отвори. Пув'д'івалас'а пов'ітці'а в п'ут. 2. 'вайемес'а, 'вайетес'а. По черзі одягнутися (про певну кількість людей). Пув'д'івалис'мес'а та пуш'лис'ме на р'об'оту. Пор. **одіватися**.

ПООДНО [пув'д'но], присл. Поодинокі. Іш'лис'ме до 'х'ыжі пув'д'но.

ПООДОПІРАНИЙ [пувдо'піраний], а, е. Повідчиняний. Пувдо'піран'і д'вир'і.

ПООДОПІРАТИ [пувдопирати], 'райу, 'піраш (райеш), док. Повідчиняти. Ко пувдоп'ірав обол'кы, та устудилас'а 'х'ыжа?

ПООКРЕМЕ [пув'креме], присл. Окремо. Мы з д'іт'ми живеме пув'креме.

ПООЛЮЯНЕНИЙ [п'о(в)л'ойанений], а, е. Заправлений або змашений олією. П'о(в)л'ойанена зр'інка хл'іба.

ПООЛЮЯНИТИ [п'о(в)л'ойанити], н'у, ниш, док. Заправити або змастити олією. П'о(в)л'ойанилам па'сул'і. Пор. **ол'юянити**.

ПООНАДЖЕНИЙ [п'од(о,у,в)на'женый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **поонаджити**. П'ов'на'жене ну'віс'мо, п'од'на'жена ц'ібул'а.

ПООНАДЖИТИ див. **поопадіти**.

ПООНАДІТИ [п'од(о,у,в)над'іти], ійу, ійеш і **ПООНАДЖИТИ** [п'од(о,у,в)на'жити], з'у, з'иш, док. Виконати яку-небудь роботу. Рас п'од(в)нат'с'в'іу р'об'оту, а пак іди куды хочеш. Див. ще **поонаджити**. Пор. **онадіти, онаджити**.

ПООСТРЕНИЙ [поострєний, п'овстрєний], а, е. Погострєний. П'овстрєна со'кыра.

ПООСТРИТИ [поострити, п'овстрити], 'остр'у, 'остриш, док. Погострити. П'овстр'и ми 'мало 'к'осу. Пор. **острити**.

ПОПАД [попад(т)], ду, ч. Один прийом. За два 'попады вс'е м'н'асо йз'ів. С 'першою 'попаду м'с'а вц'ілив у 'зайац'у.

ПОПАДІЦЯ [попа'диц'а], і, ж., іхтіол. Гірчак (Rhodeus amarus). Та'кі в т'а'очі чил'ин'і, ги в попа'диц'і.

ПОПАЗІТИСЯ [по'пазитис'а], 'пажус'а, 'пазис'а, док. Збагатитися в кілька етапів. Андр'ій у кал'г'оз'і б'ыв кладуви'чником та по'пазис'а 'читаво. Пор. **пазитися**.

ПОПАРОВАНИЙ, а, е. Поправлений, полагоджений. Попарований 'машилк.

ПОПАРОВАТИ, 'райу, 'руйеш, док. Поправити, полагодити. Поп'аруй пар'ны на 'постели, бо позвер'талис'а. Пор. **паровати**.

ПОПАРОВАТИСЯ [попароватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, док. Налагодитися, зайняти зручніше положення. Не" 'добре си'диш, поп'аруйс'а май'л'іше. Пор. **пароватися**.

ПОПАСКУДНІЛЫЙ [попаскудн'ілыий], а, е. Який став негарним. Попаскудн'іла свита, д'івка.

ПОПАСКУДНИТИ [попаскудн'іти], ійу, ійеш, док. Стати негарним. Ба шчо вта жо'на так попаскудн'іла. Пор. **паскудніти**.

ПОПАСОВАТИ, суйу, суйеш, недок. Пасти, попасати.

ПОПАСТИСЯ [по'пастис'а], 'падус'а, 'падес'а, док. Мати удачу, успіх. Ота с'а 'добре по'пала, бо пушла за по'па.

ПОПАСТЫРИТИ, р'у, риш, док. Попастушити. Попас'тыривим три годы. Див. ще **почередарити**. Пор. **пастырити**.

ПОПАХАНИЙ, а, е. Понюханий. По'паханий 'п'орф'ін м'ін'і с'а пул'убив.

ПОПАХАТИ, айу, аш (айеш), док. Понюхати. *Попахай, йак 'файно 'пахне с 'віжсьий хл'ін.* Пор. **пахати**.

ПОПЕР, по́пру, ч. 1. кул. Чорний перець (прянощі). *Купи ми по́пру. Такий ис', Циц'ку, не до-брий, гу по́пер.* 2. перен. Родимка. У 'декого вс'е 'т'іло в по́прах.

ПОПЕРЕК. 1. присл. Упоперек. *Клади берве-но не по́ддбвж, а по́перек.* 2. У знач. прийм. з род. відм. *Поклав плиту по́перек хл'іва.* 3. присл. Навпростець. *Йа пуц'ла не 'около, ай по́перек, д'бы май скоро прийти.* Див. ще **напоперек**, **напоперекы́**.

ПОПЕРЕКАЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, док. Перекотити (про багатьох). *Поперекачовалис'ме бер-вена май блис'ко т'хыжи.*

ПОПЕРЕМІТОВАТИ, туйу, туйеш, док. По-перекидувати. *Поперемітовавим ус'і дошкы, айбо 'файных им 'мало найшбв.*

ПОПЕРЕПУЖАТИ див. **поперепужовати**.

ПОПЕРЕПУЖАТИСЯ див. **поперепужоватися**.

ПОПЕРЕПУЖОВАНІЙ, а, е, мн. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поперепужовати**. *Поперепужована пійанц'ов д'ітворя ледвы с'а вс'д'к'ойіла.*

ПОПЕРЕПУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш і **ПОПЕРЕПУЖАТИ**, жайу, пужаш (жайеш), док. Перелякати багатьох. *Так крич'иши, шчо 'чил'ат' попе-репужаш.* Див. ще **поприпужовати**. Пор. **перепужовати**.

ПОПЕРЕПУЖОВАТИСЯ [попере'пужовати-с'а], жуйус'а, жуйес'а і **ПОПЕРЕПУЖАТИСЯ** [попере'пужатис'а], жайус'а, жас'а (жайес'а), док. Перелякати (про багатьох). *Ут:ого нса попере-пужовалис'а вс'і 'кури.* Див. ще **поприпужоватися**. Пор. **перепужоватися**.

ПОПЕСТИТИСЯ [по'пеститис'а], 'пешчус'а, 'пестис'а, док. 1. Ластитися, пеститися якийсь час. 2. Якийсь час викликати до себе любов, співчуття. *Йе їуй 'коло 'кого 'пеститис'а, бо чулу'вік у 'нийй до-бр'ак.* Пор. **пеститися**.

ПО-ПЕСЬЦЬО [по-'пис'ц'ы], присл. 1. По-собачому. *Скаче по 'пис'ц'ы.* 2. перен. Негідно, не-прстойно. *Ты, не 'боре, по'водис'а ис 'старшым чулу'віком по-'пис'ц'ы.*

ПОПЕЧІ [попеч'и], 'печу, 'печеш, док. Попекти. Пор. **печі**.

ПОПЕЧІСЯ [попеч'ис'а], 'печус'а, 'печес'а, док. Попектися. Пор. **печіся**.

ПОПИВАЙКА, ы, ч., ж., зневаж. П'яниця. *Тот по'п'вайка ус'е бы лиш пив.*

ПОПИК, а, ч., ласк. Милій, улесливий молодий піп. У нас у сил'і 'дуже 'файний 'попик, мы го вс'і 'л'убиме.

ПОПИЛЕНИЙ, а, е. Попиляний. *Попил'ин' дры'ва.*

ПОПИЛИТИ, 'пил'у, 'пилиш, док. 1. Попиляти якийсь час. *Попилив 'мало, а пак 'л'ах нуд 'деревом у 'хол'од'і.* 2. Попиляти всю кількість чого-небудь. *Попилилис'ме дры'ва.* Пор. **пилити**.

ПОПИЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, док. Поспішити. *Ты 'мало попилов'ав на ав'тобус, бо в:ун шче не 'с'коро буде. Она на н'а попилов'ала, та заб'ыла ку-'п'ити хл'іба.* Див. ще **пиловатися**, **попиловатися**. Пор. **пиловати**.

ПОПИЛОВАТИСЯ [попило'ватис'а], 'луйус'а, 'луйес'а, док. Те саме, що **пиловати**. *Не 'попи-луйес'а, та не 'встигнеш.* Пор. **пиловатися**.

ПОПСЯКО, а, ч. Кремезний піп. *Такий у су-'с'ід'нуму се'л'і по'писко, шчо 'далеку го 'витко.*

ПОПИСЛЯКОВАТИ [пописл'аковати], 'куйу, 'куйеш, док., вульг. Те саме, що **попыскáп'ити**. Пор. **писляковати**.

ПОПИЩАЛАТИ [попишч'алати], 'лайу, 'чалаш (лайеш), док. Пограти якийсь час на сопілці. *Йак ис'ме прийшли из вош'колы, та 'мало с'ме по-пишч'алали.* Пор. **пищалати**.

ПОПІПНЯТИ [по'пыпн'ати], айу, аш (айеш), док., зневаж. Якийсь час повільно робити що-не-будь. *По'пын'ала, по'пын'ала тай л'ішила р'об'оту.* Пор. **пыпняти**.

ПОПЫРДЖЕНІЙ [по'пыр'женій], а, е. Діє-прикм. пас. мин. ч. до **попырджити**. *По'пыр'жена коза 'радо 'бігала по тра'ві.*

ПОПЫРДЖИТИ [по'пыр'жити], док. 1. Зит. Здійснити злучку з козою (про цапа). *Пове'лис'ме к'дзу ит 'цапови, в'бы йі по'пыр'жив.* 2. З'у, з'иш, перен., вульг. Те саме, що **подворити**. Пор. **пырджити**.

ПОПЫРДЖИТИСЯ [по'пыр'житис'а], док. 1. З'иц:а. Вступити в злучку (про цапа й козу). 2. З'ус'а, з'ис'а, перен., вульг. Те саме, що **подворитися**. 2. Пор. **пырджитися**.

ПОПЫСКАНИТИ, н'у, ниш, док., вульг. Попаше-кувати якийсь час. *Полан'а хут'де попысканит, она с'а н'ікого не 'ган 'бит.* Див. ще **подз'яквати**, **подз'япати**, **пописляковати**, **попысковати**. Пор. **пысканити**.

ПОПЫСКАВАТИ, 'куйу, 'куйеш, док., вульг. Те саме, що **попысканити**. Пор. **пысковати**.

ПОПЫСНИК, а, ч. Удар по обличчю, ляпас. *Йак ти дам 'пару по'пыснику, та будеш 'тиха.*

ПОПЫТАНИЙ, а, е. Помацаний. У по'пыта-нуму 'жибі найшовим 'пару куп'ійок.

ПОПЫТАТИ, айу, аш (айеш), док. Помацати. *По'пытав хл'ін, ци шче 'теплый.* Пор. **пытати**.

ПОПЫТАТИСЯ [по'пытатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Помацатися. *По'пытавс'а за 'вуха.* Пор. **пытатися**.

ПОПЫХОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **попыховати**. *Попыхований 'д'і'вк'ов хл'опц'у'буш до 'нийй не 'пушбв.*

ПОПЫХОВА́ТИ, 'хуйу, 'хуйеш, *док., ким.* По-ставитися до кого-небудь з погордою. *Попыхова́ла ним, 'айбо за́бьла, й'а́кво́ йі́ вэ́'ав.* Пор. **ныхова́ти.**

ПОПІ́ПКАТИ *див. ПОПІ́ПКОВАТИ.*

ПОПІ́ПКОВАТИ [пу'піпковати], куйу, куйеш, *недок.* **ПОПІ́ПКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Покурити тютюну за допомогою люльки. *По́піпкав си́ 'д'ідо тай задр'імав. Ходит 'д'ідо пу'піпкуйучи.* Пор. **піпкати.**

ПОПІ́ТИ [п'опіти], *док. 1.* 'пійе, *док.* Якийсь час кукурікати (про півня). *Ку́зут у́же в дру́гий рас по́нів, т́реба вста́вати. 2. перен., зневаж.* Сміятися надривисто якийсь час. *Кул 'ко мей, 'Циле, 'піти, у́же с 'доста по́піла!* *Див. ще проніти.* Пор. **піти.**

ПОПІ́ШАНИК [пу'пішаник], а, ч., *зневаж.* Маленький хлопчик або старий чоловік, який буває мокрий від власної сечі. *Йа на 'того старо́го пу'пішаника не' годна до́прати.* *Див. ще п'усцяник.*

ПОПІ́ШАНИЙ [пу'пішаний], а, е. Мокрий від власної сечі. *Пу'пішаний 'д'іт'вак.* *Див. ще обысцяний, понішканий, посіканий 1, п'усцяний.*

ПОПІ́ШАТИ [пу'пішати], айу, шаш (айеш), *док.* Те саме, що **обысця́ти.** *Див. ще попішкати.* Пор. **пішати.**

ПОПІ́ШАТИСЯ [пу'пішатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Стати мокрим від власної сечі. *Пе'ре'в'д 'ін 'д'ітину, бо пу'пішалас'а.* Пор. **пішатися.**

ПОПІ́ШКАНИЙ [пу'пішканий], а, е, *дит., ласк.* Те саме, що **попішаний.**

ПОПІ́ШКАТИ [пу'пішкати], айеш, *док., дит., ласк.* Те саме, що **попішати** (про дитину). Пор. **пішкати.**

ПОПІ́ШКАТИСЯ [пу'пішкатис'а], ац'а, *док., дит., ласк.* Те саме, що **попішатися** (про дитину). Пор. **пішкатися.**

ПОПЛА́ТАНИЙ, а, е. Полатаний. *Попла́тан 'і нага'виц'і.*

ПОПЛА́ТАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Полатати. Пор. **платати.**

ПОПЛЫ́СТИ, ль'ву, ль'веш, *док.* Попливти, поплисті. Пор. **плы́сти.**

ПОПЛІ́СНІЛЫЙ [пу'плі'сн'ілы], а, е. 1. Запліснявильий. *Пу'плі'сн'ілы́й сыр.* *Див. ще запліснійлий, спліснійлий.* 2. *перен.* Худий, хворякуватий, із сірим обличчям. *Пу'плі'сн'ілы́й Попович 'ледвы 'ходит.*

ПОПЛІ́СНИТИ [пу'плі'сн'іти], ійе, *док.* Запліснявіти. *Пу'плі'сн'і́в хліп.* *Див. ще запліснити, спліснити.* Пор. **пліснити.**

ПОПЛІ́ШЕ́НИЙ¹ [пу'плі'шешеный], а, е. Закріплений за допомогою плішки. *Іс'а мо́тыка 'добре пу'плі'шена, не' с 'ц'агнес'а.*

ПОПЛІ́ШЕ́НИЙ² [пу'плі'шешеный], а, е. Пострижений нерівно, сходинокми. *Пу'плі'шешеный 'д'іт'вак.*

ПОПЛІ́ШИТИ¹ [пу'плі'шити], 'шу, 'шиш, *док.* Закріпити за допомогою плішки. *Пу'плі'шешив ти так 'кбсу, шчо в́же с'а не' ме хліпати.* Пор. **плішіти**¹.

ПОПЛІ́ШИТИ² [пу'плі'шити], 'шу, 'шиш, *док.* Постригти нерівно, сходинокми. *Ко т'а, М'ігал'ку, так пу'плі'шеш?* Пор. **плішіти**².

ПОПЛІ́ШИТИСЯ¹ [пу'плі'шитис'а], 'шиц'а, *док.* Закріпитися за допомогою плішки. *Мо́тыка 'добра, ши пу'плі'шеш'а, бо 'інак с'а с 'ц'агне.* Пор. **плішитися**¹.

ПОПЛІ́ШИТИСЯ² [пу'плі'шитис'а], 'шус'а, 'шис'а, *док.* Постригтися нерівно, повистригати місцями волосся на голові (переважно про дитину). *Тот 'д'іт'вак а́чин 'с'а сам так пу'плі'шеш с'переду?* Пор. **плішитися**².

ПО́ПЛОН, а, ч. Ватна ковдра. *Пут 'поплонм 'телло.* Пор. угор. *parlan* т.с.

ПОПЛУ́НГУРОВА́ТИ, поплунгу'руйу, 'руйеш, *док.* Те саме, що **полодарьова́ти.** Пор. **плунгурова́ти.**

ПОПО́ЗИРАНИЙ, а, е. Те саме, що **подівлений.**

ПОПО́ЗИРА́ТИ, 'райу, 'зираш ('райеш), *док.* Те саме, що **подивіти.** *Х'от 'іем попо́зирати, шчо вто за 'д'івка.* Пор. **позирати.**

ПОПО́ЗИРА́ТИСЯ [попо́зиратис'а], 'райус'а, 'зирас'а (райес'а), *док.* Те саме, що **подивітися.** *Треба ми с'а 'добре попо́зирати, ци вто взу'прав'д 'і ан'лійка.* Пор. **позиратися.**

ПОПОЛУ́ДЕНКОВА́ТИ [п'оп'олудинк'овати], 'куйу, 'куйеш, *док.* Пообідати. *По́полудин'куйеме та бер'емес'а за 'копан 'е.* Пор. **полуденкова́ти.**

ПОПО́ЛУДНЮ [п'оп'олудн'у], *присл.* Пополудні. *По́полудн'у 'возиме 'с'іно.*

ПОПО́ЛЬОКАНИЙ [попол'оканий], а, е. Пополоस्कаний. *Попол'окане 'р'анд 'е.*

ПОПО́ЛЬОКА́ТИ [попол'окати], 'кайу, 'л'окаш ('кайеш) *док.* Пополоскати. *Попол'окай, Мари́ко, 'р'іну та пристав 'йі в'риту с'вин'ати.* *Див. ще попольочі.* Пор. **польока́ти.**

ПОПО́ЛЬОЧІ́ [попол'очі], п'оп'л'бчу, попл'т'очеш, *док.* Те саме, що **попольока́ти.**

ПОПО́ПРЕ́НИЙ, а, е. Те саме, що **попре́ний.** *Доста 'читаво попо́прений 'левеш.*

ПОПО́ПРІ́ДЖАНИЙ [поп'при'жаний], **ПОПО́ПРІ́ДЖЕ́НИЙ** [поп'при'женый], а, е. Те саме, що **поп'ри́джаний.**

ПОПО́ПРІ́ДЖЕ́НИЙ *див. попоп'ри́джаний.* **ПОПО́ПРІ́ДЖИТИ** [поп'при'жити], 'жу, 'жиш, *док.* Заправити страву, салат і т.д. молотим червоним перцем. *Йа лиш 'маю попоп'ри́жу 'ис'у страву.* Пор. **поп'ри́джити.**

ПОПО́ПРІ́ТИ, 'р'у, 'риш, *док.* Те саме, що **поп'ри́ти.** *Попоп'ри́лам 'кур'ачый 'левеш.*

ПОПОРА́ТИ [поп'орайіти], 'райу, 'райш, *док.* Поробити; впорядкувати. *Попорайілам ус'е за пудн'а.*

ПОПОРОХНАВІЛЫЙ, а, е. Потрухлявілий.

Попорохнавіла дошка.

ПОПОРОХНАВІТИ, іїє, док. Потрухлявіти.

Уд двозого стоїан а попорохнавіли дрыва. Пор. **порохнавіти**.

ПОПОРТИТИ, п'орчу, портиш, док. Попсувати, пошкодити, полатати. *По'портив ми д'итвак біцілі і.* Пор. **п'ортитися**.

ПОПОРТИТИСЯ [по'портитис'а], тиг'а, док. Попсуватися, пошкодитися, полататися. *По'портилис'а ут сьыроستی баран ачі икыры.* Пор. **п'ортитися**.

ПОПОРЧЕНИЙ, а, е. Попсований, пошкоджений, поламаний. *По'порченный хл'ін (сыр, часуник, столиц').*

ПОПОЧІВАНЄ [попо'чиван'є], а, с. Короткий відпочинок час від часу. *Без попочиван'а сис'міх не до'несу.* Пор. **попочивати**.

ПОПОЧИВАТИ, вайу, чиваш (вайеш), недок., **ПОПОЧИТИ**, чину, чинеш, док. Відпочивати час від часу. *Беремено было т'ашке, та мус'ілам попочивати.*

ПОПОЧИВОК, вку, ч. Короткочасний відпочинок. *Несе беремено с попочивками.*

ПОПОЧИТИ див. **попочивати**.

ПОПРАВДІ [поп'равд'і], присл. Справді, дійсно. *Іа по'правд'і была чын'і на р'об'от'і.* Див. ще **зууправді**.

ПОПРАВЛЯТИСЯ [поп'равл'атис'а], л'айус'а, 'равл'ас'а (л'айес'а), недок., **ПОПРАВІТИСЯ** [поп'равитис'а], вл'ус'а, вис'а, док. Набирати вагу тіла; рости. *Іаг го п'овпер'овали, та зачавс'а по'правл'ати.* Не к'ошу рас тра'ву, най с'а шче по'правл'ат (по'правл'айе). Див. **п'равитися**.

ПОПРЁНИЙ, а, е. Заправлений чорним перцем. *По'прёный левеш (салат).*

ПОПРИ, прийм., з род. відм. Біля. *Іц'ілам чын'і попри вашуйі хыжі. Молодиц'а сид'іла попри ш'офера.*

ПОПРИГА, ы, ж., бот. Стручковий перець однорічний (*Сарсісум аппіум*), а також йог плід. *По'прига іє солотка й гур'ка.* ▲ **Гур'ка по'прига** – гіркий перець (овоч і молотий); **Молота по'прига** – молотий перець (солодкий та гіркий); **Солотка по'прига** – солодкий перець (овоч і молотий). Пор. угор. *parrika* т.с.

ПОПРИДЖАНИЙ [поп'риж'аний], **ПОПРИДЖЕНИЙ** [поп'риж'ений], а, е. Заправлений молотим червоним перцем (про страву, салат і т.д.). Див. ще **попоприджаний**. *По'прижане м'н'асо.*

ПОПРИДЖЕНИЙ див. **поприджаний**.

ПОПРИДЖИТИ [поп'рижити], жу, жиш, недок. Заправляти страву, салат і т.д. молотим червоним перцем. *Мы майбуш по'призиме сол'откув по'пригив.* Див. ще **попоприджити**.

ПОПРИКАЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, док. Те саме, що **показковати**. *Таке ми по'приказовала, шчо н'ігда бы м не знала, аш таке іє.* Пор. **приказовати**.

ПОПРИКАПЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, док. Приєднати (про багатьох). *По'прикапчовалам жап'ками р'анд'є до ш'парты, вбы го вітер не пу'н'ус.* Пор. **прикапчовати**.

ПОПРИПУЖОВАНИЙ, а, е, мн. Те саме, що **поперепужований**. *По'припужован'і д'іти ст'раталис'а п'ут стол'ом.*

ПОПРИПУЖАТИ див. **поприпужовати**.

ПОПРИПУЖАТИСЯ див. **поприпужоватися**.

ПОПРИПУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш і **ПОПРИПУЖАТИ**, жайу, пужаш (жайеш), док. Те саме, що **поперепужовати**. Пор. **припужовати**.

ПОПРИПУЖОВАТИСЯ [поп'рипужоватис'а], жуйуц'а і **ПОПРИПУЖАТИСЯ** [поп'рипужатис'а], жайуц'а, док. Те саме, що **поперепужоватися**. Пор. **припужоватися**.

ПОПРИСКІПЛЬОВАТИ [поприс'кіпл'овати], л'уйу, л'уйеш, док. Прищепити (про багатьох). *'Того дн'а поприс'кіпл'овавим у'с'і іаблун'кы.* Пор. **скіп'іти**.

ПОПРІТИ, п'опр'у, п'оприш, недок. Заправляти страву, салат і под. чорним перцем. *Муй чулувік не по'прит левеш, бо вто му и'ководит.* Див. ще **попопріти**.

ПОПРІЖАТИ, айу, аш (айеш), док. Те саме, що **попужати**. *Куй им была мала, та вуйко н'а л'убив по'прыжати пер'ом зус'ачым, бо іа с'а бо'йала пер'а.* Пор. **прыжати**.

ПОПРОВБАЛОВАТИ [поп'р'овбало'вати], лууй, лууйеш, док. Спробувати. *Ко не р'овб'алує, тот н'ігда н'іч не г'оден буде вч'инити.* Див. ще **попр'овб'овати**. Пор. **пр'овбаловати**.

ПОПР'ОВБОВАНИЙ [п'оп'р'овбований], а, е. Спробований. *П'оп'р'овбований ма'шинков уч'инити.* 2. Те саме, що **покушаний**.

ПОПР'ОВБОВАТИ [п'оп'р'овбовати], буйу, буйеш, док. 1. Те саме, що **попр'овбаловати**. 2. Те саме, що **покушати**.

ПОПРОЛІШАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **попролишати**. *Так ис'покод'сив, що в'сталос'а п'овно по'пролишан'ійі не кошен'ійі тра'вы.* Див. ще **попролишований**.

ПОПРОЛІШАТИ, шайу, лишаш (шайеш) і **ПОПРОЛІШОВАТИ**, лишуйу, лишуйеш, док. Зробити багато пропусків, огріхів. *Ты по'пролишала п'овно г'озу в гр'атках.* Пор. **пролишати**.

ПОПРОЛІШОВАНИЙ, а, е. Те саме, що **попролишаний**. *По'пролишован'і не копан'і ш'оры бур'аку.* Див. ще **попролишаний**.

ПОПРОЛІШОВАТИ див. **попролишати**.

ПОПРОМЫКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **попромыкати** 1, 2.

ПОПРОМЫКАТИ, 'кайу, 'мыкаш ('кайеш), док. 1. Поковтати. *Йа вту 'манку скоро попромыкала.*
2. Покористуватися промокальним папером. *По-промык'кай вино на скатерти.* Пор. **промыкати**.

ПОПРОСИТИ, 'р'ошу, 'росиш, док. 1. Попросити. 2. кого. Вибачитися. *Сама м тра'ву столо'чила, сама йй п'окошу, сама м 'л'унка ро'с:ердила, сама го п'опр'ошу.*

ПОПРЮГА [по'п'руга], ы, ж., лісор., заст. Одна з поперечних колод, якими з'єднують поздовжні колоди в плоті сплавного лісу. *По'п'руга – вто поперечне 'дерево в 'б'око'р'і.*

ПОПРЯЖКАНИЙ [попр'аш'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **попряжкати**. *'Файно по'пр'ашкан 'і 'ко'н'і 'будут 'добре 'вести вус.*

ПОПРЯЖКАТИ [попр'аш'кати], 'кайу, 'р'ашкаш ('кайеш), док. Позастібати ремені за допомогою пряжок. *Попр'аш'кав 'ко'н'і тай с'ів на вус.* Пор. **пряжкати**.

ПОПРЯЖКАТИСЯ [попр'аш'катис'а], 'кайу-с'а, 'р'ашкас'а ('кайес'а), док. Позастібатися ременями за допомогою пряжок. *Попр'аш'калис'а 'хло'пц'і тай пуш'ли на та'ниц'і.* Пор. **пряжкатися**.

ПОПРЯТАНИЙ [попр'атаний], а, е, мн. Похований. *Не" мо'глам за ним най'ти по'пр'атан'і з'р'оші.*

ПОПРЯТАТИ [попр'атати], 'р'ачу, 'р'ачеш, док. Поховати (про багатьох). *Ба де по'пр'атала 'жона 'мо'йу нид 'іл'ашну 'д'і'ш?* Пор. **прятати** 1.

ПОПРЯТАТИСЯ [попр'ататис'а], 'р'ачуц'а, док. Поховатися (про багатьох). *'Хло'пц'і йдуть зл'адати, де с'а по'пр'атали д'і'вкы.* Пор. **прятатися**.

ПОПСОВАНИЙ, а, е. Покритикований, посоромлений. *Поп'сований мн'ов Ми'гал', далеко н'а в'ходив.*

ПОПСОВАТИ, су'йу, су'йеш, док. Покритикувати, посоромити. *Поп'совалам 'сына за в'ч'о'рашн'у н'йанку.* Див. ще **поадістерова́ти**. Пор. **псова́ти**.

ПОПУВНОЧИ [п'опуночи], присл. Після опівночі. *Му'й ли'гін' прий'шов д'у'му п'опуночи'.*

ПОПУВСЬКИЙ [пупус'кый], а, е. Попівський.

ПОПУДІГАТИ [пупут'ігати], 'гайу, 'т'ігаш ('гайеш), док. Підтягати багато чого-небудь (одне за одним), підтягати. *Та на'мечут'у то'ты 'форми на 'вал'кы, та ли'шин' с'а пупут'і:'гайе, та в'ста-нес'а 'вал'ок.* Пор. **тігати**².

ПОПУЖАНИЙ [п'опужаний], а, е. Те саме, що **спужаний**. *П'опужан 'і вурт'ц'і розлит'ілис'а.*

ПОПУЖАТИ [п'опужати], айу, аш (айеш), док. Полякати. *Йа лиш п'опужав д'і'ти, в'бы не" к'рали 'йаблика.* Див. ще **поп'рыжати**. Пор. **пужати**.

ПОПУКАНИЙ [п'опуканий], а, е. Потрісканий. *П'опукана с'к'іна.* Див. ще **спуканий**.

ПОПУКАТИ [п'опукати], кат, док. 1. Потріскати. *Ба шчо так п'опукали та'радиці?* Див. ще **спукати**. 2. Видавати звук пу-пу! Пор. **пукати**.

ПОПУКАТИСЯ [п'опукатис'а], кац'а, док. Потріскатися. Див. ще **спукатися**. *Аш с'в'іжый ци-ме"н'товый фунда'мент не" пол:'івати, та спука-ц'а, ват'пере'го'рит.* Пор. **пукатися**.

ПОПУКАЧ [п'опукач], 'ча, ч., орн. Те саме, що **довба́к**.

ПОПУСТИТИ див. **попуца́ти**.

ПОПУТАТИ [п'опутати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **запу́тати**. Пор. **путати**.

ПОПУТЬ [п'опут'], ти, ж. Хвороба курей, при якій робиться наріст на язичку у птиці, пипоть, тіпун. *На'пала 'куруц'у 'п'опут'.*

ПОПУЦОВАНИЙ [п'опуцований], а, е. Почищений до блиску. *На п'опу'цований штор 'л'убо с'а д'і'втити.*

ПОПУЦОВАТИ [п'опуцо'вати], 'цуйу, 'цуйеш, док. Почистити до блиску. *П'опу'цуй ми 'ануц.* Пор. **пуцова́ти**.

ПОПУЦОВАТИСЯ [п'опуцо'ватис'а], 'цуйус'а, 'цуйес'а, док. Почиститися до блиску. *П'опу'цуйус'а 'нын'і, бо 'завтра ч'ато.* Пор. **пуцова́тися**.

ПОПУЧЕНИЙ [п'опученый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **попучити**. *П'опучин'і в 'тайстр'і на'рад'иц'і.*

ПОПУЧИТИ [п'опучити], чу, чиш, док. Подавити овочі або фрукти так, аби потріскалися. *Не"си с'ливы (на'рад'иц'і) так, а'бы с'й'х не" п'опучив.* Пор. **пучити**.

ПОПУЧИТИСЯ [п'опучитис'а], чин'а, док. Подавитися так, аби потріскатися (про овочі або фрукти). *П'опучилис'а на'рад'иц'і в 'тайстр'і.* Пор. **пучитися**.

ПОПУЩАТИ [п'опущ'ати], 'чайу, 'пушчаш ('чайеш), недок., **ПОПУСТИТИ** [п'опус'тити], 'пушчу, 'пустиш, док. Те саме, що **полівля́ти**. *П'опушчу 'мало ри'мін', бо 'р'іже н'а в 'черево.*

ПОПУЩЕНИЙ [п'опущ'еный], а, е. Те саме, що **полівлє́ный**. *П'опуш'чин'і д'ат'ловы.*

ПОРАДОВАТИСЯ [п'оравоватис'а], дуйус'а, дуйес'а, док. Порадіти. *Не" в'стиглам'с'а по'радовати в'нуц'і, йак на н'а прийшла б'іда.* Пор. **пора́доватися**.

ПОРАНИЙ, а, е. Досить ранній. *Пораний г'ос'ц'.*
ПОРАНО, присл. Досить рано. *'Нын'і мы 'пора-но в'стали, бо садилис'ме 'р'іну.*

ПОРЕБЕНІТИ [пориб'і'ні'гити], док. 1. 'н'і'є. Якийсь час виділяти сечу (про корову і под.). 2. 'н'і'ю, 'н'і'єш, перен., вульг. Те саме про людину. Пор. **ребеніти**.

ПОРЕВА́ТИ, ʋреву, реʋеш, *док.* Поплакати голосно. *Пореʋала мало Крестина тай заглайїлас'а.* Див. ще **поры́кати 3.** Пор. **рева́ти.**

ПОРЕ́МБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Поплакати безперервно протягом тривалого часу (переважно про дітей). *Ота д'їтина читаво порембала, куй так пудгыкуйе.* Див. ще **поры́лати 2.** Пор. **рёмбати.**

ПОРЕСЕЛОВА́НИЙ [пореселованый], а, е. Перетертий на терці. *Пореселована р'їна.*

ПОРЕСЕЛОВА́ТИ [пореселовати], ʋлуйу, ʋлуйеш, *док.* Перетерти на терці. *Пореселовалам ус'у р'їну, шчо с'начистив.* Пор. **реселова́ти.**

ПОРЗНИ́А, ы, жс., кул. Скоромна їжа. *Йа в пунїд'їлок порзніны не'їім.*

ПОРЗНИТИ, ʋпързн'у, ʋпързниш, *недок., кого.* Годувати кого-небудь скоромною їжею в піст. *Йа с'войых д'їти ʋпързн'у у пуст.*

ПОРЗНИТИ́СЯ [пързнитис'а], ʋпързн'ус'а, ʋпързнис'а, *недок.* Уживати скоромну їжу в піст. *Йа сама не'пързн'ус'а у пуст, а ʋд'їт'ом тай чулу'вікови даїу порзніну.*

ПОРЗНІ́Й, а, е. Те саме, що **гудный 2.** *Порз'на іїда. Порзний дин'.*

ПОРЫ́ЛАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Пограти довго й нудно на якому-небудь музичному інструменті. *Порылав на гармонїї, так і самьому надуїло д'то ʋрилан'е.* 2. *перен.* Те саме, що **порёмбати.** Пор. **ры́лати.**

ПОРЫ́БАРИТИ, р'у, риш, *док.* Порибалити. *Нын'ї м'файно порыбарив, бо прийшбвим из ʋрыбув.* Пор. **рибарити.**

ПОРЫ́КАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Видавати якийсь час рик (про тварин, звірів). *Порыкала ʋмало ко'рова, ʋзак м'їуй не'дала ʋїсти.* 2. *перен., вульг.* Покричати голосно на кого-небудь (про людей). *Порыкав на н'а голова кал'єдзу, пак ʋт'їк, ʋяк дурный.* 3. *перен., зневаж.* Те саме, що **порева́ти.** Див. ще **порыча́ти.** Пор. **ры́кати.**

ПОРЫ́ЧАТИ, ʋрычу, ʋрычеш, *док.* Те саме, що **поры́кати.** Пор. **рыча́ти.**

ПОРЫ́ДКЫЙ [пър'їткый], а, е. Те саме, що **за́рідкый.** *Пър'їтка іїда.* Антонім **погустый.**

ПОРЫ́ДКО [пър'їтко], *присл.* Те саме, що **за́рідко.** Антонім **погусто.**

ПОРЫ́ЗКА́НИЙ [пур'їс'каный], а, е. Порізаний на дрібні частини. *Пур'їс'кане д'їтиньв полотно.*

ПОРЫ́ЗКАТИ [пур'їс'кати], кайу, каш (кайеш), *док.* Порізати на дрібні частини. *Нашчо с'так пур'їс'кала мн'асо?* Пор. **ры́зкати.**

ПОРИ́ХТОВА́НИЙ [пър'їхтованый], а, е. Полагоджений, поремонтований. *Пър'їхтованый вус.*

ПОРИ́ХТОВА́ТИ [пър'їхтовати], ʋтуйу, ʋтуйеш, *док.* Полагодити, поремонтувати. *Кум пър'їхтовав ми часу́ник.* Пор. **ріхтова́ти.**

ПОРОБЛОВА́НИЙ, а, е. Пограбований. *Пороблована ʋхьжа.*

ПОРОБЛОВА́ТИ, пуруб'луйу, пуруб'луйеш, *док.* Пограбувати. *Поробловали н'а в'єрòд'ї, ʋяк им ішла з рòботы на ʋпòїст.* Пор. **роблова́ти.**

ПОРОДІ́ЛЯ [пòрòд'їл'а], і, жс. Породілля.

ПОРОЗДА́РЬОВА́НИЙ [пороз'дар'ованый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **порозда́рьовати.** *Пороз'дар'ован'їд'їдом ʋнукам єрòші.*

ПОРОЗДА́РЬОВАТИ [пороз'дар'овати], р'уйу, р'уйеш, *док.* Роздати як дарунок багатьом. *Куй ʋдо вмірав, та пороз'дар'овав ус'е, шчо мав, ʋд'їт'ом тай ʋнукам.* Див. ще **роздарити.** Пор. **дарити.**

ПОРОСКА́ПЧОВА́НИЙ [порос'капчованый], а, е. Порозстібуваний, повідстібуваний. *Порос'капчована на ʋн'òму вс'а ʋд'їш.* *Порос'капчован'ї ланчы.*

ПОРОСКА́ПЧОВАТИ [порос'капчовати], чуйу, чуйеш, *док.* Порозстібувати, повідстібувати. *Порос'капчовавим на сòбі ус'у ʋд'їш, тай так ми ʋбыло ʋдушно.* Пор. **капча́ти.**

ПОРОСКА́ПЧОВАТИ́СЯ [порос'капчоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *док.* Порозстібуватися, повідстібуватися. *Порос'капчовалам с'а, бо ʋдуже ми ʋтепло.* Пор. **капча́тися.**

ПОРОЗМІ́ТОВАТИ [пòрòзмїтовати], туйу, туйеш, *док.* Порозкидувати. *Ба ко пòрòзмїтовав дры'ва в колєшин?* Пор. **розмітовати.**

ПОРОЗМНІ́АКНУТИ [порозм'н'акнути], не, *док.* Порозм'якати. *Та ʋяк ʋруки порозм'н'акнут, та тогды ʋначу дале рòбити.*

ПОРОЗТІ́ГАТИ¹ *див. порозтіговати¹.*

ПОРОЗТІ́ГАТИ² *див. порозтіговати².*

ПОРОЗТІ́ГОВАТИ¹ [пòрòс'ц'їговати], гуїу, гуїеш і **ПОРОЗТІ́ГАТИ¹** [пòрòс'ц'їгати], ʋгаїу, ʋг'їгаш (ґайеш), *док.* Порозтягувати, порозтягати що-небудь пружне (гуму і под.). *Пòрòс'ц'їгав д'їт'вак ʋгумїу на нагавич'ках.* Пор. **тігати¹.**

ПОРОЗТІ́ГОВАТИ² [пòрòс'ц'їговати], гуїу, гуїеш і **ПОРОЗТІ́ГАТИ²** [пòрòс'ц'їгати], ʋгаїу, ʋг'їгаш (ґайеш), *док.* Порозтягувати, порозтягати, поволокти в різні місця (про багатьох). *Пòрòс'ц'їгавали уд н'а вс'е ʋкул'е.* Пор. **тігати².**

ПОРОЗТРУ́ЧАТИ *див. порозтрұчовати.*

ПОРОЗТРУ́ЧОВА́НИЙ [пòрòс'трұчованый], а, е. Порозкидуваний, порозштовхуваний. *Пòрòс'трұчованый пò дво'ру ʋшутер.* *Пòрòс'трұчован'ї мїлїц'їшом, бїтангы перес'талис'а ʋбити.*

ПОРОЗТРУ́ЧОВАТИ [пòрòс'трұчовати], чуйу, чуйеш і **ПОРОЗТРУ́ЧАТИ** [пòрòс'трұчати], ʋчайу, ʋручаш (ґайеш), *док.* Порозкидувати, порозштовхувати. *Пòрòс'трұчовавим сирохману та ʋледвы м'чулу'віка вборòнив, ʋнаг бы го покал'їчили.* Пор. **трұча́ти.**

ПОРОЗЧИБАНИЙ [порош'чибаний], а, е, мн. Порозкиданий (про багатьох). *Порош'чибан'і літ'н'ом, д'ітвакы пересталис'а бити.*

ПОРОЗЧИБАТИ [порошчи'бати], 'байу, 'чибаш ('байеш), док. Порозкидати. *Порошчи'бав ус'е бервин'е по' дво'ру. Ото была т'ака д'івка, шчо порош'чбала вс'іма хл'бц'ами.* Пор. розчи'бати.

ПОРОНТОВАНИЙ, а, е. Виведений з ладу, зіпсований (про механізм). *Порон'тований часуник.*

ПОРОНТОВАТИ, 'туйу, 'туйеш, док. Вивести з ладу, зіпсувати. *Ба ко поронто'вав м'ойі біціл'і?* Див. ще показі'тися 2. Пор. ронто'вати.

ПОРОНТОВАТИСЯ [поронто'ватис'а], р'он'туйес'а, док. Вийти з ладу, зіпсуватися. *Поронто'вавс'а наш часуник.* Див. ще показі'тися 2. Пор. ронто'ватися.

ПОРОСЯЧКА [п'ор'с'ачка], ы, ж. Свиноматка. *Наша п'ор'с'ачка вже с'а в'поро'сила.*

ПОРОХНАВИЙ, а, е. Трухлявий. *Порох'нава колотац'а.*

ПОРОХНАВИТИ, віє, недок. Трухлявіти, порохнявіти. *За д'двгый час д'ерево порох'навіє.*

ПОРТИТИ, 'п'орчу, 'портиш, док. Псувати. *Мас'ц'с'а 'портит, аш слабо кыл'а'чена.*

ПОРТОШ, а, ч., лісор., заст. Місце біля річки, де виготовляли плоти для сплаву; пристань для плотів. *Портош був у Бушчин'і, Хус'ц'і.* Пор. угор. діал. partos т.с.

ПОРУБАНИНА [по'рубанина], ы, ж., мед. Рана від порізу. *По'рубанина може бити уд но'жа, ут со'кыры.*

ПОРУБАНИЙ [по'рубаний], а, е. 1. Порубаний, порізаний, посічений; поколотий (про дрова). 2. Поранений ножом, сокирою і под.; оперований. *Пуш'ов йа'рано до 'жсида, а в'ун у'постели по'рубаний.* Брат по'рубаний на с'л'іну'кышкы.

ПОРУБАТИ [по'рубати], 'байу, 'рубаш ('байеш), док. 1. Порубати, порізати, посікти; поколотити (дрова). 2. Поранити; прооперувати. *По'рубали бі'танты літ'ін'а на с'вал'бі.*

ПОРУВНАНИЙ [по'рувананий], а, е. Вирівняний. *По'рунан'і дош'кы.*

ПОРУВНАТИ [по'рувати], 'найу, 'рунаш ('найеш), док. Зайнятися вирівнюванням чого-небудь. *Хл'бц'і, по'ру'найте май'л'ітше двур.* Пор. рувати.

ПОРУВНО [п'ор'уно], присл. Поряд, на одному рівні. *Ж'о'на йшла п'ор'уно ш чулу'віком.*

ПОРУГАНИЙ [по'руганий], а, е. Те саме, що погы'ганий. *По'руганий бі'тантми літ'ін' ле'жав у шан'цу.*

ПОРУГАТИ [по'ругати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що погы'гати. *Так го п'ругали на с'вал'бі, шчо м'ус'ів ото уд'лежати.* Пор. ругати.

ПОРУДАВИЛИЙ [по'ру'давیلیй], а, е. Те саме, що руда'вий.

ПОРУДАВИТИ [по'рудавити], ієе, док. Вкритися хворобливими темними плямами (про рослини, овочі, фрукти). *По'рудавили пар'дци'і.* Пор. руда'вити.

ПО-РУСНАЦЬКЫ [по'рус'нац'кы], присл. По-русинському. *По'рус'нац'кы – ото так, ги бы'вайє у рус'наку.* Див. ще по-руськы 1.

ПО-РУСЬКЫ [по'рус'кы], присл. 1. Те саме, що по-руснацькы. 2. Те саме, що по-маскальськы.

ПОРФІН [п'ор'фін], у, ч. Духи, парфуми. *Ота д'івка л'убиц'а мастити п'ор'фіном.* Пор. угор. parfüm т.с.

ПОРФІНЕНИЙ [п'ор'фінений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до п'ор'фінити. *Тот с'ведер у'же п'ор'фінений.*

ПОРФІНИТИ [п'ор'фінити], н'у, ниш, недок. Бризкати, змочувати, натирати кого-або що-небудь духами, пахучим, надувувати. *Не' п'ор'фін'д'ітину.*

ПОРФІНИТИСЯ [п'ор'фінитис'а], н'ус'а, нис'а, недок. Бризкатися, змочуватися, натиратис'а духами, пахучим, надувуватися. *Не' п'ор'фін'с'а д'уже, бо вже с'а мало вс'тало п'ор'фину.*

ПОРФІНОВИЙ [п'ор'фін'овий], а, е. П'ор'фін'овий запах.

ПОРХЕТ, а, ч. Фланель, байка. *Ис'п'орхету'чин'ат пелен'кы.*

ПОРХЕТОВИЙ, а, е. Фланелевий, байковий. *Порх'етова пелен'ка.*

ПОРЦІЯ [п'ор'ц'ія], і, ж., юр., заст. Податок. **ПОРЦОЛ**, а, ч. Порцелян. *Сказивс'а тан'зер ис'пор'цола.*

ПОРЦОЛОВИЙ, а, е. Порцеляновий. *Пор'цо'лова фін'за.*

ПОРЧЕНИЙ, а, е. Зіпсований. *Пор'ченє мн'асо.* Див. ще исп'ор'ченый.

ПОРЯДОЧНИЙ [по'р'адочный], а, е. Те саме, що ряд'ний.

ПОРЯДОЧНО [по'р'адочно]. Присл. до пор'ядочный.

ПОСАЛІТЛОВАНИЙ [посаліт'лований], а, е. Відправлений. *Посаліт'лован'і куф'ры.*

ПОСАЛІТЛОВАТИ [посалітло'вати], 'луйу, 'луйеш, док. Відправити. *Уже посалітло'вали д'ерево на х'ыжу.* Пор. салітло'вати.

ПОСАМЛОВАНИЙ, а, е. Визначений за своєю вартістю, оцінений. *Посам'лованє'с'іно.*

ПОСАМЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, док. Зробити спробу визначити вартість чого-небудь, оцінити його. *Посам'ловалис'ме ис'у'х'ыжу.* Пор. самло'вати.

ПОСАНКАНИЙ, а, е. Покатаний на санях (саночках). *По'санкана д'ідом, у'нука была д'уже рада.*

ПОСА́НКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Показати на саях. *Петре по́санкай н'а 'мало.* Пор. **са́нкати**.

ПОСА́НКАТИСЯ [по'санкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Покататися на саях (саночках). *По'санкалис мес'а нын і 'файно.* Пор. **са́нкатися**.

ПОСАНОВА́ТИ, 'нуйу, 'нуйеш, *док.* Поберегти. *Поса'нуй, чулу'віче, 'мат'ір, бо вна в т'а вдна.* Пор. **санова́ти**.

ПОСАНОВА́ТИСЯ [посано'ватис'а], 'нуйус'а, 'нуйес'а, *док.* Поберегтися. *Куй ис' опе'рований, та поса'нуйс'а 'мало.* Пор. **санова́тися**.

ПОСАПІ́ТИ [поса'піти], пл'у, 'пиш, *док.* Важко дихати: якийсь час. *Поса'піла 'мало, пак перес'тала.* Пор. **сапі́ти**.

ПОСВА́ДИТИ, 'важу, 'вадиш, *док.* Те саме, що **пова́дити**. Пор. **ва́дити**².

ПОСВА́ДИТИСЯ [пос'вадитис'а], 'важус'а, 'вадис'а, *док.* Те саме, що **пова́дитися**.

ПОСВАЖА́ТИ, 'жайу, 'важаш (жайеш), *док.* Те саме, що **нова́дити**. Пор. **сважа́ти**.

ПОСВАЖА́ТИСЯ [посва'жатис'а], 'жайус'а, 'важас'а (жайес'а), *док.* Те саме, що **пова́дитися**. *Посва'жалис мес'а с'ус' і дом на д'іт'ох.* Пор. **сважа́тися**.

ПОСВАЖЕ́НЬ, а, е. Посварений. *Оты су-с'іды не' гóвóр'ат, бо пос'важин'і.*

ПОСВАЛЬБОВА́ТИ [посвал'бовати], 'буйу, 'буйеш, *док.* Відгуляти, справити весілля. *Посвал'бовалис'ме 'с'ого 'л'іта – уд'алис'ме дун'ку.* Пор. **свальбовова́ти**.

ПОСВИ́НІТИ, 'н'у, 'ниш, *док.* Те саме, що **на-свиніти** 2. *Мало с' посвинив, шчо не' лі'шивис' ми 'їисти.* Пор. **свині́ти**.

ПОСВІ́ТЛІТИ [пос'вітліти], 'л'у, 'лиш, *док.* Почистити до блиску. *Пос'вітлі 'мало тот 'шифон, та май 'файный буде.* Пор. **світлі́ти**.

ПО-СВО́ЙОМУ [пó-свóйому], **ПО-СВÓМУ** [пó-свóму], *присл.* По-своєму. *Кажі іуй не' кажі, а вна по-свóйому (по-свóму) зробит.*

ПО-СВÓМУ *див.* **по-свóйому**.

ПОСЕЛЮ́ХА [посе'пл'уха], ы, ж., *зневаж.* Шведія. *Й'її 'мати – посе'л'уха: і'її 'н'іда 'дома не'їе.*

ПОСЕ́РБАНИЙ, а, е. Посьорбаний. *Пос'ербаний д'ітинóв 'левеш.* Див. ще **поті́льканий**, **похлі́паный**².

ПОСЕ́РБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Посьорбати. Див. ще **поті́лькати**, **нохлі́нати**². Пор. **се́рбати**.

ПОСИ́ГНИТИСЯ [поси'гнитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Поскаржитися з метою викликати співчуття до себе. *Дун'ка поси'гнілас'а 'мат:ери на свóйу стару.* Пор. **сигні́тися**.

ПОСИ́ЖКОВАТИ [по'сишквати], куйу, куйеш, *недок.* 1. Сидіти без діла. *Ты не' по'сишкуй, ай*

їди робити. 2. Бути немічним. *Она 'дуже слаба, лиш по'сишкуйе.*

ПОСІ́КАНИЙ, а, е. 1. Те саме, що **попі́шаний**. 2. Облитий рідиною з трубочки, шланга і под. *По'сиканий гóрóдци'.*

ПОСІ́КАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Швидко випорожнити сечовий міхур. *Мігал'с'коро за 'плотом по'сикав тай ну'шóв 'дале.* 2. Повипускати невелику кількість рідини з трубочки, шланга і под. *По'сикала ис'кыкы по'ко'сиц'ах.* Пор. **сі́кати**.

ПОСИКА́ТИ, 'кайу (кайеш), *недок.*, **ПОСІ́КАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **обсі́кати**. *По'сикавис' нага'виц'і. Д'іт'вак ши'че все по'сикат нагавичкы.* Пор. **сі́кати**.

ПОСІ́КАТИСЯ [поси'катис'а], 'кайус'а, 'сикас'а (кайес'а), *недок.*, **ПОСІ́КАТИСЯ** [поси'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Те саме, що **обсі́коватися**. *Муї у'нучок у'же ве'ликий, 'айбо 'каже'зу нуч по'сикац'а (поси'кайес'а).* 2. Обливатися водою із трубочки, шланга і под. *Диви, йак ис'а по'сикав в'дóв ши'ланга.* Пор. **сі́кати**.

ПОСІ́ЛОВАТИ, луйу, луйеш, *док.* Пригостити, почастувати; запропонувати. *Йуро, по'силуй 'еуйка у'пти. По'силуйу кóрòву вóды, 'можже, с'а 'напйе.* Див. ще **почестова́ти** 2. Пор. **сі́ловати**.

ПОСІ́ЛОВАТИСЯ [поси'ловатис'а], луймес'а, луйтес'а, *мн.*, *док.* Пригоститися, почастуватися. *Йе в н'а 'мало 'паленкы, та по'силуймес'а, свату.* Див. ще **почестова́тися**: Пор. **сі́ловатися**.

ПО́СЫРЫЙ, а, е. Недоварений, непечений, сируватий. *Посырый хл'іб не' б'їда, кобы д'івка молада.*

ПОСІ́ДАТИСЯ [пóс'ідатиса], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Потрікатися від води й вітру. *Руку ми с'а пóс'ідали.*

ПОСІ́ДІЛЬ [пос'ід'іль], а, е. Посивіль. *Пус'ід'іл'і'вуста.*

ПОСІ́ДІТИ [пос'ід'іти], 'д'ійу, 'д'ійеш, *док.* Посивіти. *Ко не' 'хоче пус'ід'іти, 'мусит поль'с'іти.* Пор. **сіді́ти**.

ПОСІ́ЧИЙ [пос'і'чи], с'і'чу, с'і'чеш, *док.* Те саме, що **иссі́й**. Пор. **сі́чи**.

ПОСКА́РІДОВАТИ [поскар'ідовати], дуйу, дуйеш, *док.* Погидувати. *Йа поскар'ідовала там 'їисти.* Пор. **скарі́довати**.

ПОСКІ́ПІТИ [пос'кіп'іти], 'кіпл'у, 'кіп'иш, *док.* Зробити щеплення (людині тварині, рослині). *Пус'кіп'ивим 'йаблун'ку. Пус'кіп'или д'ітині 'руку, та в'пухла.* Пор. **скі́п'іти**.

ПОСКІ́ПІТИСЯ [пос'кіп'итис'а], 'кіпл'ус'а, 'кіпис'а, *док.* Пройти щеплення (про людину). Пор. **скі́п'ітися**.

ПОСКІПЛЁ́НИЙ [пос'кіп'лєний], а, е. Пошеплений. *Пус'кіп'лена д'ітина ('йаблун'ка, ко'рова).*

ПОСКЛИКОВАНИЙ, а, е. Скликаний з різних місць (про багатьох). *Поскликована на комашин у чил'ад не мала де'є'істи.*

ПОСКЛИКОВАТИ, 'к'овуйу, 'к'овуйеш, док. Скликати з різних місць. *Поскликовала 'г'о'с'ц'у з ул'с'ого села.* Пор. **скликівовати**.

ПОСКОМЫГАТИ, 'мычу, 'мычеш, док. Полоскотати. *Поскомычи ми хры'бет.* Пор. **скомыгати**.

ПОСКОРЫЙ, а, е. Передчасний. *'П'оскор'і'роды.*

ПОСКОРО, присл. Те саме, що **заскоро**. *Прийшовим на гостину поскоро.*

ПОСКРАЮ¹ [поскрайу], присл. Скраю, збоку. *Іди поскрайу, абыс не в'ав у'іа му.*

ПОСКРАЮ² [поскрайу], прийм. з род. відм. Край. *Поскрайу дороги те'кла вода.*

ПОСКРЕБТАНИЙ [поскрептаний], а, е. Такий, якого пошкребли; пошкрябаний. *Поскрептана 'р'іпа (лавиц'а).*

ПОСКРЕБТАТИ [поскрептати], 'репчу, 'репчеш, док. Пошкребти. *Іак уп:'ал'ат зар'ізана сви'н'а, та треба го поскрептати. Поскрепчи 'д'бшку ул'с'аду.* Пор. **скрептати**.

ПОСКРЕБТАТИСЯ [поскрептатис'а], чус'а, чес'а, док. Пошкребтисся. *Іди с'а 'мыти та 'добре с'а поскрепчи, бо 'лепавий ис', ги сви'н'а. Но'ва 'р'іпа 'лехко с'а поскрепче.* Пор. **скрептатисся**.

ПОСКРІБОК [п'оскр'ібок], р'іпка, ч., кул. Невеличкий круглий хлібець із залишків вишкрябаного з корита тіста. *Іспек'лам 'п'оскр'ібок.*

ПОСКУБТИ [п'ос'кубти], 'бу, 'беш, док. Поскубити. *Ишче м не' вс'е'п'ир'е 'п'оскубла.* Пор. **скубти**.

ПОСКУПЫЙ [п'оскупый], а, е. Скупуватий. *'П'оскупа жо'на в 'н'ого.*

ПОСКУПО [п'оскупо], присл. Скупувато. *'Д'оста 'п'оскупо с' ми 'дала на'с'ін'а.*

ПОСЛАБЫЙ, а, е. Слабуватий. *'П'ослабый чу'лувік.*

ПОСЛАБО, присл. Слабувато. *Олекса 'послабо с'а майє.*

ПОСЛИНЕНИЙ, а, е. Змочений, зволожений слиною. *Послинена, 'нитка май' лехко зав'д'івац'а у й'гу.*

ПОСЛИНИТИСЯ [послинитис'а], н'ус'а, нис'а, док. Змочитися, зволожитися слиною. *'Утри д'ітину, бо 'гец'а послинила.* Пор. **слинитися**.

ПОСЛІДИТИ [пос'л'ідити], л'іжу, л'ідити, док. Прослідкувати, піти по сліду. *Оден рас чу'лувік пус'л'ідив, куды жо'на му 'ходить.*

ПОСМЫРДАТИ див. **посмырдовати**.

ПОСМЫРДОВАНЕ [пос'мырдован'є], а, с. Ус'у зиму 'чу'йу ут:'ого д'ітвака пос'мырдован'є. Пор. **посмырдовати**.

ПОСМЫРДОВАТИ, дуйу, дуйеш, *недок.*, **ПОСМЫРДАТИ**, айу, аш (айеш), док. І. Бути хворим

на нежить. *По'студилам с'а та пос'мырду'йу (мало м пос'мырдала).* 2. *перен., зневаж.* Плакати. *Накри'чавим на жу'ну, та ти'пир пос'мырду'йе, 'айбо пос'мырда'йе тай перес'тانه.* Пор. **смырдати**.

ПОСМЫЧЕНИЙ, а, е. Те саме, що **поволочєний**.

ПОСМЫЧИТИ, чу, чиш, док. Те саме, що **поволочі**. Пор. **смычити**.

ПОСМЫЧИТИСЯ [пос'мычитис'а], чус'а, чис'а, док. Те саме, що **поволочісся**. *Так по'били чу'лувіка, и'чо 'ледвы с'а пос'мычив до 'х'яжи. Пос'мычив с'а вуш 'через д'ор'огу.* Пор. **смычитися**.

ПОСМІВКОВАНЕ [п'ос'мівкован'є], а, е. Насміхання. *Не' 'кажз'ый чил'адник утерп'ит п'ос'мівкован'є нат с'д'б'б'в.* Пор. **посмівковатися**.

ПОСМІВКОВАТИСЯ [п'ос'мівковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.* Насміхатися. *Нат Петром с'а х'л'д'ц'і п'ос'мівковали на вичур'ниц'ах.*

ПОСМІШКОВАТИСЯ [п'ос'мішковатис'а], куйус'а, куйес'а, док. Те саме, що **позытк'оватисся**. *П'ос'мішк'овалис'а ко'п'ылы нат 'чесным д'ітваком.* Пор. **смішковатися**.

ПОСМУГАНЫЙ [п'ос'муганый], а, е. Те саме, що **засмуганый**.

ПОСМУГАТИ [п'ос'мугати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **засмугати**. *Гет ис' п'ос'мугав с'д'р'о'чку за вден дин'.* Пор. **смугати**.

ПОСМУГАТИСЯ [п'ос'мугатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **засмугатися**. *Перу с'виту, бо п'ос'мугалас'а.* Пор. **смугатися**.

ПОСОВІТОВАТИ [посу'вітовати], туйу, туйеш, док. Порадити. *Шчо ми, 'кумо, пусу'віту'йете у с'ум'д'іл'і?* Пор. **совітовати**.

ПОСОВІТОВАТИСЯ [посу'вітоватис'а], туйус'а, туйес'а, док. Порадитися. *Іа ти впу'в'ім, йак с'а пусу'віту'йу и чу'лувіком.* Пор. **совітоватися**.

ПОСОКАЧИТИ, чу, чиш, док. Покуховарити якийсь час. *Посо'качилам 'того 'года на мно'гих свал'бах.* Пор. **сокачити**.

ПОСОКОТИТИ, с'о'к'д'чу, с'о'котитиш, док. Те саме, що **погадковати**. *П'ос'о'кот'іт ми, 'д'іти, к'д'р'ову, 'закі с'а 'верну.* Пор. **сокотити**.

ПОСОКОТИТИСЯ [посо'котитис'а], с'о'к'д'чус'а, с'о'котис'а, док. Те саме, що **погадковатися**. *Куй 'сыро, посо'котис'а, в'бы с'а не' п'остудила.* Пор. **сокотитися**.

ПОСОКОЧЕНИЙ, а, е. *Посо'кочена д'ітина усе май здорова, ги не' со'кочена. Посо'кочене д'обро н'іко не' вк'ра'де.*

ПОСОЛЕНИЙ, а, е. Солонуватий. *'П'осолений сыр.*

ПОСОЛОДКИЙ [посолоткый], а, е. Солодкуватий. *'П'осолоткый хл'ін.* Див. ще **солодичоватый**. Антонім **п'огурькый**.

ПОСОЛОДКО [посолотко], присл. Солодкувато. *Посолотко ми шчус' у р'от'і.* Антонім по-гурько.

ПОСОНЬОК [п'ос'он'ок], н'ку, ч. Насіння соняшника. *Дай ми мало п'ос'он'ку.* Див. ще **пос'няшник 2**.

ПОСОНЯШНИК [п'ос'он'ашник], у, ч. 1. бот. Соняшник (*Helianthus annuus*). *Давно в нас п'ос'он'ашнику много с'їйали на вулї.* 2. Те саме, що **пос'оньок**. *Дай ми мало п'ос'он'ашнику, най п'дїч'отл'у.*

ПОСОНЯШНИКОВИЙ [п'ос'он'ашниковий], а, е. Соняшниковий. *П'ос'он'ашниковий бо'гач чинивс'а в улуїниці.*

ПОСОНЯШНИЧУЛЕ [п'ос'он'ашничул'е], а, с., зб. Стебла соняшника. *Сухе п'ос'он'ашничул'е добре на р'осклат огн'а.*

ПОСПАТКИ, незмін., док., дит. Поспати. Пор. **сп'атки**.

ПОСПЕРЕД [посперед(т,к)], прийм. Те саме, що **сп'еред**. *Жо'на йшла пос'перет чулу'віка.*

ПОСПІЛАННИЙ, а, е. Те саме, що **успиланий**. *Вода в чайц'і поспілана.*

ПОСПІЛАТИ, дайу, п'илаш (лайеш). 1. док. Те саме, що **успілати 1, 2**. *недок.* Черпати якийсь час рідину. *Посп'ілавам мало в'оду с кыр'ниц'і.* Пор. **спілати**.

ПОСПОВІДАНИЙ [п'осп'овіданий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **посповідати 1, 2**. *П'осп'овідана чил'ат' чекала при'час'ц'а.* *П'осп'овіданий м'ат'ерив за в'о'рашн'е, Пет'ро не знав с'а де ід'іти.*

ПОСПОВІДАТИ [п'осп'овідати], дайу, в'ідаш (дайеш), док. 1. *ц'ерк.* Посповідати (про священника). *П'осп'овідав н'а від'іц'к'ий с'ашч'ен:ик 2. перен.* Те саме, що **поадістеров'ати**. Пор. **сповідати**.

ПОСПОЛУ [п'осп'олу], присл. Спільно, разом; взаємно. *Мы йсе вчиниме п'осп'олу.*

ПОСРАЙБАНИЙ, а, е. Те саме, що **поб'абраний²**.

ПОСРАЙБАТИ, айу, аш (айеш), док. Те саме, що **поб'абрати²**. Пор. **сраїбати**.

ПОСТАВКОВАНЕ [п'ост'авкован'е], а, с. Простоявання в ходбі чи в роботі. *Ис т'вогого, П'етре, пост'авкован'а хусна не буде.* Пор. **пост'авковати**.

ПОСТАВКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Час від часу зупинятися в ходбі чи в роботі. *Лиш пост'авкує, а не робит.*

ПОСТАДЬ [п'остад'(т')], ди, ж., с.г. Частина земельної ділянки, яку треба обробити від початку до кінця. *Скопала м уд'ну пост'ат'.*

ПОСТАРЫЙ, а, е. Те саме, що **застарый**. *П'остарый же'них.* Антонім **помолодый**.

ПОСТЫДІТИ, т'яжу, т'ядиш, док. Те саме, що **поганьбіти**. Пор. **стыдіти**.

ПОСТЫДІТИСЯ [п'осты'дитис'а], т'яжус'а, д'и-с'а, док. Те саме, що **поганьбітися**. Пор. **стыдітися**.

ПОСТЫНУТИ, ПОСТЫТИ, ну, неш, док. 1. Охолодитися. *Росп'лавлене о'олово мало посты-ло, а дале зат'вердло.* 2. Застудитися (про людину). *Так им постыв, шчо пак нушло на н'а великув гу-р'ачкув.* Пор. **стыти**.

ПОСТЫТИ див. **постынути**.

ПОСТІГАТИ див. **постіговати**.

ПОСТІГОВАТИ [п'ос'п'і'говати], гуйу, гуйеш і **ПОСТІГАТИ** [п'ос'п'і'гати], г'айу, т'і'гаш (гайеш), док. Постягувати, постягати. Пор. **стіговати**.

ПОСТІЛІ [п'ос'п'і'л'], п'остели, ж. Ліжка. *Постели ми п'ос'ц'і'л'.* Див. ще **лужка**. ▲ **Д'ітнн'с'ка п'ос'п'і'л'** див. **дітннський**.

ПОСТОЛАШ, ша, ч., *зневаж.*, *заст.* Той, що ходив у постолах тоді, коли більшість мала краще взуття (чоботи, черевики). *Та то'то не чулу'вік, ото пост'олаш.*

ПОСТОЛЫ, пустулу, мн.; одн. пустул, посто-ла, ч., *заст.* Селянське взуття без підошви зі шматка шкіри або гуми, яке прив'язували до ніг мотузками (волоками). *Чорт не одны пост'олы ну'р'вав, заки йїх спар'овав.*

ПОСТОЯННИЙ [п'осто'йан:ий], а, е. Постійний. *Посто'йан:а р'обота.*

ПОСТОЯННО [п'осто'йан:о], присл. Постійно, весь час, завжди. *Тот чулу'вік пост'ойан:о сер'дн-тій.* Див. ще **р'івно 2, ус'е, фурт**.

ПОСТРАДАЛЫЙ, а, е. Постраждалий.

ПОСТРАДАТИ, дайу, 'радаш (дайеш), док. Постраждати.

ПОСТРІЧИ, 'рижу, ри'жеш, док. Постригти. Пор. **стрічи**.

ПОСТРІЧИСЯ [п'ост'ричис'а], 'рижус'а, ри-жес'а, док. Постригтися. Пор. **стрічися**.

ПОСТРОЄНИЙ, а, е. Побудований. *Пост-ройена х'ыжа.*

ПОСТРОЇТИ [п'ост'ройіти], 'р'ойу, 'р'ойш, док. Побудувати. *П'ост'ройів л'ітн'у к'ухн'у.* Див. ще **учинити 2**. Пор. **строїти**.

ПОСТРОЇТИСЯ [п'ост'ройітис'а], 'р'ойус'а, 'р'ойіс'а, док. Побудуватися. *О'лекса п'ост'ройітис'а на чу'ж'ому г'ор'од'і.* Пор. **строїтисся**.

ПОСТРЯКОНІТИ [п'остр'акун'іти], н'у, н'иш, док. Якийсь час з нетерпінням чекати кого-небудь. *Постр'акун'ілам ц'і'лий час, та так і не доч'ека-ламс'а б'ірова.* Пор. **стряконіти**.

ПОСТРЯМКАТИСЯ [п'остр'амкатис'а], ац'а (айес'а), док. Повисмикуватися з тканини (про нитки). *Постр'амкалас'а м'ойа шир'інка.* Див. ще **постр'япати**. Пор. **стрямкатися**.

ПОСТРЯМКОВАНЕ [п'остр'амкован'е], а, с. Короткочасне поколювання, поштрикування у

якійсь частині тіла. *Постр'амкован'е в'ус'і може быти і ут прус'туды.* Пор. **пострямковати**.

ПОСТРЯМКОВАТИ [постр'амковати], куйе, док. Якийсь час поколювати, поштрикувати у якійсь частині тіла. *Постр'амкує н'а в'л'іуєи ну-з'і.* Пор. **стримакти**.

ПОСТРЯПАТИ [постр'апати], айу, аш (айеш), док. Повисмикувати поперечні нитки в полотні. *Постр'апай отиран:ик, абы може учинити стр'апкы.* Пор. **стрипати**.

ПОСТУДЕНЬКИЙ [постуденький], а, е. Холоднуватий. *Постудена вода.* Антонім **потеплый**.

ПОСТУДЕНО [постудено], присл. Холоднувати. *Ще постудено садити р'іну.*

ПОСТУДИТИ [постудити], тужу, тудиш, док. Сильно застудити. *Постудилис'ме санкайучи д'ітину.* Пор. **студити**.

ПОСТУДИТИСЯ [постудитис'а], тужус'а, тудис'а, док. Сильно застудитися. *Де с'а так постудив?* Пор. **студитися**.

ПОСТУЖЕНЬКИЙ [постужений], а, е. Те саме, що **застужений**. *Постужена д'ітина.*

ПОСУКАНИЙ [посукааний], а, е. 1. Посукааний. 2. Потертий. *Посукаан'і наездичі.* 3. Полушечений, потерблений (про качани кукурудзи). *Посукакане струче.*

ПОСУКАТИ [посукаати], сучу, сучеш, док. 1. Посукаати. 2. Потерти, потрошити, поламати. *Посукав п'яаний таїзеры.* 3. Полуштити (потеребити) качани кукурудзи. *Треба ми посукаати струче.* Пор. **сукати**.

ПОСУКАТИСЯ [посукаатис'а], сучес'а, док. 1. Посукаатися. 2. Потертися, потрошитися, полагатися. *Перевоз'ачис'а гец'а посукали шифоны.* Пор. **сукатися**.

ПОСУМФАЛЕНЬКИЙ [посумфаленый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **посумфалити**. *Посумфалена с'катирт'.*

ПОСУМФАЛИТИ [посумфалити], фал'у, фалиш, док. Побруднити мнучи (переважно про тканину). *Посумфалилас'свиту.* Пор. **сумфалити**.

ПОСУМФАЛИТИСЯ [посумфалитис'а], лиц'а, док. Побруднитися внаслідок м'ягтя (переважно про тканину). *Пум'н'айу с'катирт', бо посумфалилас'а.* Пор. **сумфалитися**.

ПОСЯТИТИ див. **посячовати**.

ПОСЯТИТИСЯ [пос'атитис'а], тиц'а, док., церк. Освятитися за допомогою священика. *Як с'а паскы пос'ат'ат, та нараз из'ними б'жжат думу.* Пор. **святитися**.

ПОСЯТКОВАТИ [пос'атковати], куйу, куйеш, док., церк. Відсвяткувати. *Пос'атковалис'ме Вилідин', та треба с'а брати до роботи.* Пор. **святковати**.

ПОСЯЧЁНЫЙ [пос'аченый], а, е, церк. Освячений. *Пос'ачена хыжа.*

ПОСЯЧИНЕ [пос'ачин'е], а, с., церк. Освячення. *Пос'ачин'е паскы, воды, хыжі.* Пор. **посятити**.

ПОСЯЧОВАТИ [пос'ачовати], чуйу, чуйеш, недок., **ПОСЯТИТИ** [пос'атити], с'ачу, тиш, док., церк. Освятити священиком. *Каж'зыи хрис'ц'анин страйес'а пос'атити в'оду, нуву хыжу, паску.* Пор. **святити**.

ПОТАВАТИ, айу, таваш (айеш), недок., **ПОТАНУТИ** і **ПОТАТИ**, ну, неш, док. 1. Те саме, що **затавати 1, 2**. Вилітати з пам'яті людей, забуватися. *Ото, шчо увун уз'ав зулуту чашу с'церкви, по'малы потало, заб'ылос'а.* Пор. **тапати**.

ПОТАЙ, присл. Таємно, потайливо. *Потай уд мамкы мы малымы йіли порзни'ну і в гу'він'е.* Див. ще **потайпо**.

ПОТАЙНИЙ, а, е. Потайливий, скритний, прихований. *Потайный пес май скоро вкусит, ги тот, шчо гавкат.*

ПОТАЙНО, присл. Те саме, що **потай**.

ПОТАК, а, ч., ткац., заст. 1. Пристрій, на якому намотують нитки на шпульку для ткання на кроснах. 2. перен., **знаваж**. Людина, яка швидко й багато говорить. *Того потака не'услухаш.*

ПОТАЛАПАТИ, айу, аш (айеш), док. Важко піти по великій грязюці. *Поталапала дулу вулиц'у.* Пор. **талапати**.

ПОТАЛЫЙ, а, е. Який потонув. *Потале в р'іц'і бервено.*

ПОТАНУТИ див. **потавати**.

ПОТАТИ див. **потавати**.

ПОТВЕРДЫЙ, а, е. Те саме, що **затвердый**. *Потвердый хл'іп.* Антонім **помняккый**.

ПОТВЕРДО, присл. Те саме, що **затвердо**. *Потвердо стало ко'пати.* Антонім **помнякко**.

ПО-ТВОЙОМУ [пѠ-твѡйѡму], **ПО-ТВОМУ** [пѠ-твѡму], присл. По-твоему. *Най буде пѠ-твѡйѡму (пѠ-твѡму).*

ПО-ТВОМУ див. **по-твѡйому**.

ПОТВОРИТИСЯ [потворитис'а], пѠтвѡр'ус'а, потворис'а, док. Звернути увагу. *Увун с'а не'е потворив на ййі дурости.* Пор. **творитися**.

ПОТЕЛЄПАТИ, айу, аш (айеш), док. Податися в далеку дорогу важкою ходою. *Потелємпала баба до дун'кы в Гу'р'шин'ый Край.* Див. ще **потелєпатися**, **потыльпати**. Пор. **телєпати**.

ПОТЕЛЄПАТИСЯ [потелємпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **потелємпати**. Пор. **телємпатися**.

ПОТЕЛЄПАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **потелєпати**. *Потелєпанас'к'іна.*

ПОТЕЛЄПАТИ, айу, аш (айеш), док. Неякісно помалювати, побілити, пофарбувати. Пор. **телєпати**.

ПОТЕМЕТЛОВА́ТИ, ¹луйу, ¹луйеш, *док.* Похоронити. *Потеметл'овали го доста с'коро.*

ПОТЕМЕШИ́ТИ, ¹шу, ¹шиш, *док.* Подумати, помізувати. *Потемеши'вив йа мало і 'п'ор'озумів, шчо 'х'от' ат н'а уб'манути.* Пор. **темеши́ти**.

ПОТЄМКА́, *мок., мн.* Пітьма, темрява. *Не' ходи, 'д' і'вка, у 'потемках.* Див. ще **потємок**.

ПОТЄМНИТИ [п'от'имн'іти], н'і'у, н'і'еш, *док.* Потемніти.

ПОТЄМОК, а, ч. Те саме, що **п'отемкы**. *Та'кый 'п'отемок, г'ібы 'очи з'авило.*

ПОТЄНТ, а, ч. Прихована металева або пластмасова запонка (застібка) у вигляді двох з'єднаних кнопок. *Потєнты с'а приши'вайут на с'виту.* Пор. угор. patent т.с.

ПОТЄПЛЫЙ, а, е. Тепліший, ніж звичайно або потрібно; теплуватий. *Потєпла вода.* Антонім **п'остудєный**.

ПОТЄПЛО. Присл. до **п'отеплый**. *У с'уй 'хы-жи потєпло.* Антонім **п'остудєно**.

ПОТЄРЬХА́НЬИЙ [п'от'ир'ханий], а, е. Те саме, що **погружєный**. *Ус'є'с'іно п'отир'хане на в'єдєн в'ус.*

ПОТЄРЬХА́ТИ [п'отир'хати], ¹хайу, ¹тир'хаш (¹хайеш), *док.* Те саме, що **погрузи́ти**. *Помо'жи ми п'отир'хати'с'іно на в'ус.* Пор. **терьхати́**.

ПОТЄЧІ́, *тече, док.* Потєкти. Пор. **течі́**.

ПОТИГЛАЗОВА́НЬИЙ, а, е. Попрасований. *Потиглазована сорочка.*

ПОТИГЛАЗОВА́ТИ, ¹зуйу, ¹зуйеш, *док.* Попрасувати. *Потиглазуй ми наг'євиц'і.* Пор. **тиглазовати́**.

ПОТИГЛАЗОВА́ТИСЯ [п'отиглазоватис'а], ¹зуйус'а, ¹зуйєс'а, *док.* Попрасуватися. *Трєба ми с'а потиглазовати.*

ПОТІЛЬКА́НЬИЙ [п'от'ил'каний], а, е. Те саме, що **посєрбаний**. *П'отил'каний у'нуком 'левєи.*

ПОТІЛЬКА́ТИ [п'от'ил'кати], айу, аш (айеш), *док., ірон.* Те саме, що **посєрбати**. *П'отил'калам ус'і лопат'кы.* Пор. **тилькати**.

ПО́ТИНКА, ы, ж. 1. Те саме, що **босорканы** 1. 2. Худа, слабосильна жінка. *Та де в'та 'потинка б'ірує р'обити?*

ПОТИНТЯ́НЄНЬИЙ [п'отинт'анєный], а, е. Забруднений чорнилом. *Потинт'анєн'і руки.*

ПОТИНТЯ́НИТИ [п'отинт'анити], н'у, ниш, *док.* Забруднити чорнилом. *Потинт'анєн'іам руки.* Пор. **тинтяніти**.

ПОТИНТЯ́НИТИСЯ [п'отинт'анитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Забруднитися чорнилом. *Йак ус'а потинт'анєн'єв?* Пор. **тинтянітися**.

ПОТІХЕНЬКЫ́ [п'от'ихин'кы], *присл.* Те саме, що **потіхы**.

ПОТІХЫ́, *присл.* 1. Тихенько, без шуму, нечутно. *Ід'ім п'отихы, в'бы с'ме 'чл'ад'не' п'озбу'жали.*

2. Не поспішаючи, повільно. *П'отихы, тай стару*

до'гонимє (жарт). Див. ще **нов'єли**, **пом'алєнькы**, **пом'алы́**, **потіхєнькы**.

ПОТЫ́КАНЄ́ [п'от'ыкан'є], а, с., *ткац., заст.* Процєс закладання поперечних ниток у полотно при тканні. Пор. **п'отыкати́**.

ПОТЫ́КАТИ, ¹кайу, ¹тыкаш (кайеш), *недок., ткац., заст.* Закладати поперєчні нитки в полотно при тканні.

ПОТЫ́ЛЫПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **потєлємпати**. *Ба де в'же потылыпала Мар'іка?* Пор. **тылыпати**.

ПОТЫ́НЯТИ [п'от'ын'ати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **помы́ляти**. *От'а д'і'тина не' йіст, ай лиш п'отын'айє в'йід'і.* Пор. **тыпяти**.

ПОТЫ́РГАНЬИЙ, а, е. Те саме, що **поц'єрганьий**.

ПОТЫ́РГАТИ, айу, гаш (айеш), *док.* Те саме, що **поц'єргати**. Пор. **тыргати**.

ПОТЫ́ЧИТИ, чу, чиш, *док.* Повстромляти тички для тичкової квасолі. *Зарас п'отычу п'асул'і.* Пор. **тычити**.

ПОТІ́ГАНЬИЙ [п'ут'іганьий], а, е. Потяганий. *Пут'іган'і з г'орода до дв'єра тычкы.*

ПОТІ́ГАТИ [п'ут'ігати], айу, аш (айеш), *док.* Потягати. *Ба ко пут'ігав уд н'а ст'євл'є?* Пор. **тігати**.

ПОТІ́ГА́ТИСЯ [п'ут'ігатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Потягуватися. *Кут с'а 'л'убит пут'ігати.* Пор. **тігатися**.

ПОТІ́ГОВАТИ [п'ут'іговати], гуйу, гуйєш, *недок.* Потягувати.

ПОТІ́ДІТКАТИ [п'от'ідіткати], айу, аш (айеш), *док.* Посигналіти (про автомобіль). *Йура п'от'ідіт'єв на д'і'вок.* Пор. **тідіткати**.

ПО́ТКА, ы, ж. Вульва дівчинки. *Цил'ко, зак'рьий 'п'отку.*

ПОТКА́Н, *на, род. відм. мн.* ¹чу, ч., *зоол.* Щур, пацюк (Rattus). *Поткан'і дуже 'хытрый, м'ного ш'коды 'чинит.* Пор. угор. ratkány т.с.

ПОТКА́НЯ́ [п'откан'а], н'ати, с. Зменш. до **п'отк'ан**. *Убилам поткан'а.*

ПОТКА́НЯЧЫЙ [п'откан'ачый], а, е. Який належить пацюку або стосується його. *Поткан'ачый с'л'ід, зан'ах.*

ПО́ТОВСТЫЙ [п'отувстый], а, е. Те саме, що **з'атовстый**. *П'отувстый у т'а, не'б'ого, же-них.* *Єсє доста 'п'отувстый м'отус.* Антонім **п'отонкый**.

ПОТОВ́СТНУТИ [п'от'євстнути], ¹т'євснє, ¹т'євснєш, *док.* Потєвстєшати. *П'от'євсл'є наша Мар'іка, ба ци не' т'ашка?* Пор. **т'євстнути**.

ПО́ТОВСТО [п'отувсто]. Те саме, що **з'атовсто**. *Доста 'п'отувсто намаст'єл'є ми г'р'інку м'астєв (масц'є'в).* Антонім **п'отонко**.

ПОТОВЧІ [п'отув'чи], тув'чу, тув'чеш, *док.* 1. Потовкати. *Треба ми п'от'ов'чи мало в'р'іху.* 2. перен. Побити кого-небудь. *Так п'от'овк си жу'ну, шчо по'везли її в'болниці'у.* Пор. **товчї.**

ПОТОВЧИЯ [п'от'ов'чис'а], 'чус'а, 'чес'а, *док.* Побитися. *Посв'яжалис'а х'л'опці' на 'д'івці'і та п'от'овк'лис'а до кр'іві.* ♦ **П'от'ов'чис'а пу гулу-в'ї** – прийти до тями, опам'ятатися. *П'от'овк'с'а пу гулуві, йак про'карт'ав ус'ї зр'обіш.* Пор. **товчїся.**

ПОТ'ОКЫ, п'от'оку, *мн.* Багато струмків після зливи. *П'о'т'ому дуж'е жу' потоки тек'ли.*

ПОТОКМІТИ, п'от'окм'л'у, 'токмиш, *док.* Домовитися про ціну. *Поток'милиам не'дорого сви-н'атко.* Див. ще **потокмітїся.** Пор. **токміти.**

ПОТОКМІТИСЯ [п'от'ок'митис'а], п'от'окм-л'ус'а, п'от'окмис'а, *док.* Те саме, що **потокміти.** *Под' до мене, та пот'окмимес'а за с'іно.* Пор. **токмітїся.**

ПОТОКМЛ'ЕНЬКИЙ, а, е. Домовлений про ціну. *Есе с'іно вже пот'окм'лене: т'реба за н'ого запла-тити таї брати го.*

ПОТ'ОМУ [п'от'ому], *присл.* Те саме, що **пак'.** *П'от'ому п'рийдеш до нас.*

ПОТОНКЬКИЙ, а, е. Те саме, що **затонкый.** *П'отонка кув'баска.* Антонім **п'отовстый.**

ПОТОНКЛЫЙ, а, е. Який потоншав. *П'отонк-кый чулу'вік, п'отонкла кув'баска.*

ПОТОНКНУТИ [п'от'онкнуги], ну, п'отонк-неш, *док.* Потоншати. *Йак не' будеш йїсти, та по-т'онкнеш.* Пор. **т'онкнуги.**

ПОТОНКО, *присл.* Те саме, що **затонко.** *П'отонко нама'стилам ма'сти на зр'інку.* Антонім **п'отовсто.**

ПОТОПОШЛ'ОВАНЬКИЙ, а, е. Потоптаний багаторазовим ходінням. *Потоп'ошлована тр'ава.*

ПОТОПОШЛ'ОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, *док.* Потоптати багаторазовим ходінням. *К'ос' потоп'ошлов'ав тр'аву.* Пор. **топошлов'ати.**

ПОТОРМОСИТИ, 'м'ошу, мо'сиш, *док.* Потермосити; потрясти. *Ухоп'ив н'а за зр'уди та так пот'ормосив!* Див. ще **поштилипати.** Пор. **тормо-сіти.**

ПОТОРМОШ'ЕНЬКИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **потормосіти.** *Поторм'ошений чулу'віком за зр'уди, х'л'опчик призн'авс'а, шчо в:ун ламав пал'а-ниці'ї с' п'ос'он'ашнику.*

ПОТОЧ'ЕНЬКИЙ, а, е. З'єднаний з кількох частин. *Сис' 'м'отуз не' ц'їлий, а пот'оч'ений.*

ПОТОЧІТИ, п'от'очу, п'от'очиш, *док.* Поз'єднувати. *Пот'очи сис' ланц, та буде май' д'овгий.* Пор. **точїти.**

ПОТРАТА, ы, ж. Небезпека нещасного випадку на слизькій дорозі. *Так' дуже х'овско – ц'їла по-т'рата.*

ПОТРАФІТИ *див.* **потрафляти.**

ПОТРАФЛЯТИ [п'отраф'л'ати], 'л'айу, 'рафл'аш (л'айеш), *недок.* **ПОТРАФІТИ**, фл'у, фиш, *док.* Те саме, що **трафляти.** *Йа н'їйак не' мух' потрафити до того чулу'віка, мус'ївим с'а з'відати л'уди.*

ПОТРЕБІТИ [п'отребити], б'л'у, биш, *док.* 1. Познищувати. *П'овно маргы пот'ребили 'позад і'аашчура.* 2. Потрагити. *Майже н'їч не' куп'илам, лиш зр'обіш м'отребила.* Пор. **требіти.**

ПОТРЕБЛ'ЕНЬКИЙ, а, е. 1. Познищений. *Пот'реблена марга.* 2. Витрачений без особливої користі. *Пот'реб'лин'ї зр'обіш.*

ПОТРЕБОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **потребовати.** *Пот'ребований д'овг вернули ми.*

ПОТРЕБОВАТИ, буйу, буйеш, *док.* Поставити вимогу. *Кум пот'ребовав, с'бми м'му вернув такий с'вирд'ул, йакый уд'н'ого брав.* Пор. **требовати.**

ПОТР'ІВАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Потерпіти. *Пот'ривай'мало, с'коро буде'дохтор.* 2. Послужити (про речі). *Іс'ї б'о'ж'н'ці мус'ат ти пот'ривати до кун'ц'а з'имы.* 3. Потривати. *З'їма шче пот'риват.* Пор. **тр'івати.**

ПОТР'ІВІТИ, 'р'овл'у, р'овиш, *док.* Те саме, що **перетр'івити.** Пор. **тр'івити.**

ПОТР'ІВІТИСЯ [п'отр'овитис'а], 'р'овл'аш'а, *док.* Те саме, що **перетр'івитися.** Пор. **тр'івитися.**

ПОТР'ІВЛ'ЕНЬКИЙ, а, е. Те саме, що **перетр'івл'ений.** *Потр'овлин'ї жу'кы.* Див. ще **перетр'івл'ений.**

ПОТР'ІНЬКАТИ [п'от'р'он'кати], айу, аш (айеш), *док.* Потринькати. *П'от'р'он'кав му п'о'носу.* Пор. **тр'інькати.**

ПОТРУМБЕТАТИ [п'отрумб'етати] 'гайу ('бечу), 'беташ ('б'етайеш, 'бечеш), *док.* Пограти на духовому музичному інструменті. *Оты х'л'опці'ї мало п'отрумб'етайут (п'отрум'бечут) на с'вал'бі та п'р'ос'ат ве'лики зр'обіш.* Пор. **трумбетати.**

ПОТРУП'ЩЕНЬКИЙ [п'от'руп'ішч'ений], а, е. Який потрухлявів, потрухлявілий. *П'от'руп'ішчене'дерево уд'д'овгого л'ежан'а на землі.*

ПОТРУП'ЩІТИ [п'от'руп'ішч'іти], чит, *док.* Потрухлявити. *П'от'руп'ішчили б'ер'вена, бо слабо йїх про'дувало.* Пор. **руп'іштити.**

ПОТРУТИТИ [п'от'рутити], 'р'учу, 'рутиш, *док.* Штовхнути трохи далі. *П'от'рутили'камін'май на край.* Пор. **тр'утити.**

ПОТРУЧАНЬКИЙ [п'от'ручаный], а, е. Поштовханий. *П'от'ручана г'ол'б'овб' кал'б'озу, чил'ад'зачала кричати.*

ПОТРУЧАТИ [п'от'руч'ати], 'чайу, 'ручаш ('чайеш), *док.* Поштовхати. *П'отручайме вуз ит хл'ї'вови.* Пор. **тр'учати.**

ПОТРУЧАТИСЯ [п'от'руч'атис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Поштовхатися. *Мало с'ме с'а п'от'ручали в г'л'от'ї за в'откув.* Пор. **тр'учатися.**

ПОТУВМАЧЕНИЙ [п'отув'мачений], а, е. Пояснений, розтлумачений. *П'отув'мачена д'іт'вакови за'дача.*

ПОТУВМАЧИТИ [п'отув'мачити], чу, чиш, док. Пояснити, розтлумачити. *Іа мамц'і п'отув'мачила, котр'і л'ікы ут чого.* Пор. **тув'мачити**.

П'ОТУГЫЙ [п'отугый], а, е. Тугуватий. *П'отуга ш'парга.* Антонім **п'олівкый**.

П'ОТУГО [п'отуго], присл. Тугувато. *П'отуго нат'агнутий друг.* Антонім **п'олівко**.

ПОТУРІГАНЫЙ [п'отур'іганый], а, е. Переміщуваний, перекидуваний. *П'отур'ігана р'іпа.*

ПОТУРІГАТИ [п'отур'ігати], 'гайу, 'р'ігаш ('гайеш), док. Поперекидати, шукаючи щось. *Ба ко так п'отур'ігав к'апусту?* Пор. **турігати**.

ПОТУРІГАТИСЯ [п'отур'ігатис'а], 'р'ігац'а, док. Перекидатися з метою пошуку чого-небудь. *Мало м с'а п'отур'ігала в бур'аках, куй н'іко не" вид'іе.* Пор. **турігатися**.

П'ОТУШНЫЙ [п'отушний], а, е. Тучнуватий. *Тот чулувік дост'а п'отушний.*

П'ОТЯ [п'от'а], ати, с. 1. Пташка. *С"ніват, ги п'от'а.* *Кутка прийшла с п'от'ат'ом у зуб'ах.*

◆ **І по п'от'ат'ох** – вічно. *Най жи'ве і по п'от'ат'ох* (проклан). 2. *перен., дит.* Пеніс у маленького хлопчика. *Іванку, спр'ач п'от'а.*

П'ОТЯЖКЫЙ [п'от'ашкый], а, е. Те саме, що **з'атяжкый**. *Пот'ашке беремено.* Антонім **п'олегкый**.

П'ОТЯЖКО [п'от'ашко], присл. Важкувато. *Пот'ашко было нести к'уфер.* Антонім **п'олегко**.

П'ОТЯТИ [п'от'ати], т'ав, т'ала, т'ало, *мин. ч., путне, майб ч., док.* 1. Перекусити шию курці (про тхоря). *Тхур'сам не" п'уйде с кур'а'шулника, заки не" путне вс'і кури.* 2. Відняти силу у людини (про відьму). *П'от'ала го босор'кан'а.* *Ш'д'ос'го п'от'ало.*

П'ОТЯТЫЙ [п'от'атый], а, е. Дієприкм. пас. *мин. ч. до п'от'яти* 1, 2. *П'от'ата куриц'а.* *П'от'атый чулувік.*

П'ОТЯТКО [п'от'атко], а, с. 1. Зменш. до **п'от'я** 1. *Прийл'іло п'от'атко тай зас'п'івало.* 2. *перен., дит.* Те саме, що **п'от'я** 2.

П'ОТЯЧЫЙ [п'от'ачый], а, е. Пов'язаний з пташкою. *П'от'ачый с'нів.* ◆ **П'от'аче моло'ко**. 1. кул. Пташине молоко. *П'от'аче моло'ко ч'ініти нав'члис'а в нас не"давно.* 2. Те, чого не вистачає до повного достатку. *Лиш п'от'ачого моло'ка в ч'ийі не"іе.*

П'ОТЯЧКА [п'от'ачка], ы, ж. Прізвисько.

ПОТЯЧКЫ [п'от'ачкы], 'чок, *мн.;* 'п'от'ачка, ы, ж. Послід диких птахів. *Див'и, кул'ко п'от'ачок на г'радичах.*

ПОТЯЧУЛНИК [п'от'ачульник], а, ч. 1. *бот.* Моховик золотистий (*Boletus chryserteron* Bull.). 2. Прізвисько.

ПОУБАЛЯНИЙ [пув'бал'аный], а, е. Повалений (про кілька предметів). *Пув'бал'ан'і коровами п'ласты.*

ПОУБАЛЯТИ [пув'бал'ати], 'л'айу, 'бал'аш ('л'айеш), док. По черзі повалити які-небудь предмети. *Ба ко пув'бал'ав г'орикы?* Пор. **убал'яти**.

ПОУБІРАНИЙ [пув'бираний], а, е. 1. Те саме, що **поодіваний**. 2. Повибраний, позбираний (напр. урожай). *Пув'бирана р'іпа.*

ПОУБИРАТИ [пув'бирати], 'райу, 'бираш ('райеш), док. 1. Те саме, що **поодівати** 2. 2. Повибирати, позбирати. *Пув'бирали вже й р'іпу, і шину с'івбу.* Пор. **убир'ати**.

ПОУБИРАТИСЯ [пув'биратис'а], 'райуц'а, док. Те саме, що **поодіватися** 2. Пор. **убир'атися**.

ПОУВИВАТИ [пув'ивати], 'вайу, 'виваш ('вайеш), док. 1. *кого, що.* Добре вповити, обв'язати. *Пув'ивай ф'айно д'ітину.* 2. *ким.* Сильно покрутити кого-небудь у танку. *К'ума была рада, бо ч'итаво м нив пув'ивав на с'вал'бі.* Див. ще **поупал'ати** 3. Пор. **увив'ати**.

ПОУДОПІРАНИЙ [пувдо'піраний], а, е. Повідчнаний. *Пувдо'піран'і д'вир'і.* Див. ще **поутв'орьований**.

ПОУДОПИРАТИ [пувдо'пірати], 'райу, 'піраш ('райеш), док. Повідчняти. *Пувдо'пірай обол'оки, бо п'овно д'ыму в х'ыжи.* Див. ще **поутв'орьовати**. Пор. **удопир'ати**.

ПОУДОПИРАТИСЯ [пувдо'піратис'а], 'пірайуц'а, *мн., док.* Повідчнятися. *Пувдо'піралис'а обол'оки ут пр'от'агу.* Див. ще **поутв'орьоватися**. Пор. **удопир'атися**.

ПОУДЧ'АХОВАНИЙ [пув'ч:ахований], а, е. Дієприкм. пас. *мин. ч. до поудч'аховати.* *Пув'ч:аховане с'т'овпл'е, лис'ч'е.*

ПОУДЧ'АХОВАТИ [пув'ч:аховати], хуйу, хуйеш, док. Повідривати листя, гілки способом відщеплення. *Пув'ч:аховалам свин'ати лис'ч'а с п'ос'он'ашника.* Пор. **ч'ах'ати**.

ПОУЖВАРЕНИЙ [пувж'варений], а, е. Те саме, що **пожм'пякапый** 2. *Пувж'варений в'уйош.*

ПОУЖВАРИТИ [пувж'варити], р'у, риш, док. Те саме, що **пожм'пякати** 2. Пор. **ужвар'ити**.

ПОУЖВАРИТИСЯ [пувж'варитис'а], р'ус'а, рис'а, док. Те саме, що **пожм'пякатися** 2. Пор. **ужвар'итися**.

ПОУЛІШОВАНИЙ [пув'лишований], а, е. Пропущений, випущений місцями. *Пув'лишован'і не"тыченими п'асул'і.*

ПОУЛІШОВАТИ [пув'лишовати], шуйу, шуйеш, док. Пропускати, випускати місцями. *П'рич пув'лишовали не"покан'і бур'акы.*

ПОУМЫКАТИ *див. поумыковати.*

ПОУМЫКОВАНИЙ [пув'мыкований], а, е. Повисмикуваний, повитягуваний з корінням. *Поум'ыкован'і цибул'і.*

ПОУМЫКОВАТИ [пув'мыковати], куйу, куйеш і **ПОУМЫКА́ТИ** [пувмы'кати], 'кайу, 'мыкаш ('кайеш), *док.* Повисмикувати, повитягувати з корінням. *Ты, не^ббого, пув'мыковала (пувмы'кала) з 'гозом і 'мёркву.* Пор. **мыкати**.

ПОУМІТОВАНИЙ [пув'мітований], а, е. По-викидуваний.

ПОУМІТОВАТИ [пув'мітовати], туйу, туйеш, *док.* Повикидувати. *Пув'мітовали с 'хыжі дош'кы.*

ПОУНИМА́ТИ [пувни'мати], 'майу, 'нимаш ('майеш), *док.* Повиймати.

ПОУПАЛА́ТИ [пуппа'лати], 'лайу, 'палаш ('лайеш), *недок.* 1. с.з. Якийсь час очищати зерно на вітрі від полови, пилюки. *Пуппа'лайте пин'ниц'у.* 2. Те саме про пилюку з рядна, килима і под. *Пуппа'лалам жер'гы, бо по'рб'ин'і.* 3. Те саме, що **поувива́ти**. *Так им пув:'лавав кум'ов, ичо вун 'пин-дил'і йу'л'італи.* Пор. **упала́ти**.

ПОУПУ́ЧОВАНИЙ [пув'пучований], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **поупу́човати**. *Пув'пучован'і сливы (ивин'і).*

ПОУПУ́ЧОВАТИ [пув'пучовати], чуйу, чуйеш, *док.* Повидавлювати що-небудь, напр., кісточки зі слив, вишень і под. *Йа, куй завар'уйу сливы, та спершу з них пув'пучуйу куст'кы.* Пор. **упу́човати**.

ПОУПУ́ЧОВАТИСЯ [пув'пучоватис'а], чуйе-с'а, *док.* Повидавлюватися (про кісточки зі слив, вишень і под.). *А'бы с'а пув'пучовали куст'кы из боро'к'ви, та 'майут пло'ды 'добре дост'игнути.* Пор. **упу́човатися**.

ПОУТВО́РЬОВАНИЙ [пувт'в'ор'ований], а, е. Те саме, що **поудопира́ний**.

ПОУТВО́РЬОВАТИ [пувт'в'ор'овати], р'уйу, р'уйеш і **ПОУТВОРЯ́ТИ** [пувтвор'ати], 'р'айу, 'в'ор'аш ('р'айеш), *док.* Те саме, що **поудопира́ти**. Пор. **утворя́ти**.

ПОУТВО́РЬОВАТИСЯ [пувт'в'ор'оватис'а], р'уйуц'а і **ПОУТВОРЯ́ТИ** [пувтвор'ати], 'р'айуц'а, *ми,* *док.* Те саме, що **поудопира́тися**. Пор. **утворя́тися**.

ПОУТВОРЯ́ТИ *див.* **поутв'орьовати**.

ПОУТЫВА́ТИ [п'овты'вати], 'вайут, *док.* Ожиріти (про багатьох). *П'овты'вали му'ду'д'і х'лопц'і, ги п'ац'ата.* Пор. **ты́ти**.

ПОУТІ́ГАНИЙ [пувт'і'ганий], а, е. Те саме, що **поутігований**.

ПОУТІ́ГАТИ *див.* **поутіговати**.

ПОУТІ́ГОВАНИЙ [пувт'і'гований], а, е. Повитягуваний. *Пувт'і'говане ж'вуз'д'е.* *Див.* ще **поутіганий**.

ПОУТІ́ГОВАТИ [пувт'і'говати], гуйу, гуйеш і **ПОУТІ́ГАТИ** [пувт'і'гати], 'гайу, т'і'гаш ('гайеш), *док.* Повитягувати.

ПОУЧЕ́РЬНЬОВАТИ [пув'чир'н'овати], н'уйу, н'уйеш, *док.* Вимазати сажею по черзі багатьох.

'Учерилам од'ного, учерилам д'ругого – ус'іх пув-чир'н'овала. Пор. **черні́ти**.

ПОУ́ЧОВАТИ [пу'учовати], чуйу, чуйеш, *не-док.* Повчати, наставляти. *Мати пу'учуйе дун'ку.*

ПОФАЙНІ́ЛЫЙ [пофайн'і'лыий], а, е. Який по-гарнішав. *Пофайн'і'ла жо'на.*

ПОФАЙНІ́ТИ [пофайн'і'ти], н'ійу, н'ійеш, *док.* Стати гарнішим. *Тот ли'гін'і'ак с'а вже'ннєв, та май пофайн'і'в.* Пор. **файні́ти**.

ПОФАЛА́ТИТИ, 'ла'чу, 'ла'тиш і **ПОФАЛА-ТОВА́ТИ**, 'туйу, 'туйеш, *недок.* Порізати на частини. *Нашчо с' пофалато'вала та'ке 'файне полот-'но?* Пор. **фалати́ти**, **фалатова́ти**.

ПОФАЛАТОВА́НИЙ, а, е. Порізаний на частини. *Пофалатована соло'нина.* *Див.* ще **пофалаче́ный**.

ПОФАЛАТОВА́ТИ *див.* **пофалатити**.

ПОФАЛАЧЕ́НИЙ, а, е. Те саме, що **пофала-т'ований**.

ПОФАРБІ́ТИ, бл'у, 'биш, *док.* Пофарбувати. *По'фарбилам шир'інку.* Пор. **фарбі́ти**.

ПОФАРБЕ́НИЙ, а, е. Пофарбований. *По-фарб'лин'і с'к'іны.*

ПОФІ́ЛЬОВА́ТИ [п'офіл'о'вати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Пожартувати. *П'офіл'о'вати мож не^ч з 'кож'жым чил'адником.* Пор. **фі́льова́ти**.

ПОФІ́ЛЛЬОВА́ТИ [п'офіліл'о'вати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Поручитися за кого- (що-)небудь, засвідчити свою відповідальність. *Йа ти 'м'ожу п'офіліл'о'вати за 'мойого 'кума.* Пор. **фі́лільова́ти**.

ПОФІ́РКАНИЙ [п'офір'каний], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **пофір'кати**. *По'фіркана д'і'тин'бв к'нишка.*

ПОФІ́РКАТИ [п'офір'кати], айу, аш (айеш), *док.* Помарати, покреслити написане. *Ба ко так п'офір'кав к'нишку?* *Див.* ще **поче́рькати**. Пор. **фі́ркати**.

ПОФІ́ТЬКАТИ *див.* **пофітьковати**.

ПОФІ́ТЬКОВА́НЕ [п'офіт'кован'е], а, с. Уривчасте посвистування. *З 'вулиц'і 'чулос'а 'чийєс' п'офіт'кован'е.* Пор. **пофітьковати**.

ПОФІ́ТЬКОВАТИ [п'офіт'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОФІ́ТЬКАТИ** [п'офіт'кати], айу, айеш, *док.* 1. Посвистувати уривчасто. *Ко вто пу-ф'іт'кує на 'вулиц'и?* Пор. **фі́тькати**. 2. *перен.* Те саме, що **повіяти**.

ПОФІ́ЦКАТИ [п'офіц'кати], ат (айе), *док.* Побрикатися (про корову і под.). *Корова 'мало п'офіц'кала, на'к с'а 'дала зд'уйти.* Пор. **фі́цкати**.

ПОФІ́ШКАРЕШОВА́ТИ [п'офішкарешо'вати], 'шуйу, 'шуйеш, *док.* Якийсь час удавати з себе розумника. *Петро 'л'убит п'офішкарешо'вати.* Пор. **фі́шкарешова́ти**.

ПОФЛЫ́НТАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **поремба́ти**. Пор. **флы́нтати**.

ПОФРЫШТИКОВА́ТИ, куйу, куйеш, *док.* Поснідати. *Пофрыштикуйеме та косиме даде.* Пор. **фрышतिकова́ти**.

ПОФУЙТО́ВАНЬЙ [пђфуйтований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пофутова́ти**.

ПОФУЙТОВА́ТИ [пђфуйто'вати], туйу, туйеш, *док.* Подушити; потруїти димом, чадом, газом і под. Пор. **фуйтова́ти**.

ПОФУЙТОВА́ТИСЯ [пђфуйто'ватис'а], туйу-с'а, туйес'а, *док.* Подушитися; потруїтися димом, чадом, газом і под. *Ї'уде мало с'а не' пђфуйто'вали дьмом.* Пор. **фуйтова́тися**.

ПОФУ́КАТИ [пђ'фукати], айу, аш (айеш), *не-док.* Поприскати, побрискати, подути. *Пђфукай мало по с'ђму дереву.* Пор. **фу́кати**.

ПОФУ́ЦКАНЬЙ [пђ'фуцканий], а, е. Те саме, що **зафу́цканий**. *Пђфуцкан'і топанкы.*

ПОФУ́ЦКАТИ [пђ'фуцкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **зафу́цкати**. *Пђфуцкала но'ввий с'ведер.* Пор. **фу́цкати**.

ПОХА́ВКАТИ *див. похавковати.*

ПОХА́ВКОВАНЕ [по'хавкован'е], а, с. Покашлювання. *Не' л'убиц'а ми'н'і по'хавкован'е того чулу'віка: бар бы в н'ого не' было й'ако'їс'хвороты.* Пор. **похавковати**.

ПОХА́ВКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ПОХА́ВКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Покашлювати. *Ходит'і до по дво'рови та по'хавкує.* Пор. **хавкати**.

ПОХАЛ'ЯВКАТИ [похал'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Смачно поїсти (про свиню). *Вел:ам сви'ни йаблок, та раз-раз їх похал'авкала.* Пор. **хал'явкати**.

ПОХАРЕ́НЬЙ, а, е. Те саме, що **захаре́ний 1**. *Хыжа похаре'на.*

ПОХАР'ІТИ, хар'у, хариш, *док.* Поприбирати, прибрати бруд, навести порядок. *Бывало, наскоро по'хар'у в хыжи тай б'їжу в кал'гос.* Пор. **хар'іти**.

ПОХАР'ІТИСЯ [похаритис'а], хар'ус'а, хар'ис'а, *док.* Поприбирати, прибрати бруд у себе, почиститися, помитися. *Думалам, аш по'хар'ус'а май скоро, а за'держалам с'а на'двого.* Пор. **хар'ітися**.

ПОХВО́РИТИСЯ [пђхвур'ітис'а], р'ійс'а, р'ієс'а, *док.* Захворіти. *Пђхвур'ілис'мес'а ут с'оїї по'годы.*

ПОХЫ́РАВИТИ [по'хыравіти], ійу, ійеш, *док.* Якийсь час хворіти. *По'хыравілам то'їи з'їмы доста до'вого.* Див. ще **нохырати**. Пор. **хыравіти**.

ПОХЫ́РАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **нохыравіти**. *По'хырав, по'хырав хлоп'чище тай уч'инив с'а.* Пор. **хырати**.

ПОХЫ́РИТИ [по'хыр'іти], ійу, ійеш, *док.*, *зневаж.* Поспати міцно. *По'хыр'ієш май буш у н'і'л'у, а н'ын'і треба робити.* Пор. **хыріти**.

ПОХЫ́ТАТИСЯ [похы'татис'а], тайус'а, хытас'а (тайес'а), *док.* 1. Поколиватися, похитатися. *Похы'тав с'а му в ру'ках стђвн.* 2. Якийсь час підкидувати й ловити. *Похы'талам с'а мало з лђптђв.* 3. Те саме, що **пуйгратися**. *Петро похы'тав с'а, та не' вс'е уд н'ого про'пало.* Пор. **хытатися**.

ПОХЛѐБТАНЬЙ [пох'лептаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **похлебта́ти 1–3**. *Похлептане ко'том моло'ко.* *Похлептан'і д'ітинђв па'сул'і.*

ПОХЛЕБТА́ТИ [пох'лептати], лепчу, лепчеш, *док.* 1. Трохи полакати (про собаку, kota і под.). *Похлеп'тав пєс мало по'мый, а пак л'ишив їх.* 2. Повністю вилакати (про собаку, kota і под.). *Похлеп'тав кут моло'ко, шчо м му на'л'ала.* Див. ще **ухлебта́ти**. 3. *перен.* Трохи поїсти рідкої страви (про людину). *Похлеп'талам мало лопаток тай у'їят до роботы.* Пор. **хлебта́ти**.

ПОХЛІ́ПАНЬЙ¹, а, е. Те саме, що **покы́ваний**¹. *Похліпаний стђвн.*

ПОХЛІ́ПАНЬЙ², а, е. Те саме, що **посє́рбаний**. *Похліпан'і па'сул'і.*

ПОХЛІ́ПАТИ¹, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **нокы́вати**¹. Пор. **хліпати**¹.

ПОХЛІ́ПАТИ², айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **посє́рбати**. Пор. **хліпати**².

ПОХЛЫ́ЦЬКАНЬЙ [пох'лыц'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **похлы́цькати**. *Похлыц'кане'д'ідом вино.*

ПОХЛЫ́ЦЬКАТИ [пох'лыц'кати], айу, аш (айеш), *док.* Попити малими ковтками. *Тот бы похлыц'кав хут'ку'л'о вина, лиш с'бы му'дали.* Пор. **хлы́цькати**.

ПОХЛѐПОВАТЛЫ́Й [пђх'лоповат'ільий], а, е. Який став кремезним, змужнілим. *Пђх'лоповат'ільий старшый сын.*

ПОХЛѐПОВАТІТИ [пђх'лоповат'іти], т'іюу, т'ієш, *док.* Стати кремезним, змужнілим. *Тот ли'г'нишче за сис'гут с'ильно пђх'лоповат'ів.* Пор. **хлђповатый**.

ПОХЛ'Я́ПЛЫЙ [пох'л'аплый], а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **похл'я́пнути**. *Похл'апла тра'ва.* Пор. **хл'я́плий**.

ПОХЛ'Я́ПНУТИ [пох'л'апнути], ну, неш, *док.* Перетворитися з пружного в м'яке, зі свіжого в зів'яле і т.д.; поникнути. *Ба шчо й с'а ко'сиц'а похл'апла?* Пор. **хл'я́пнути**.

ПÓХОДИТИ, пђхђжу, походиш, *док.* Прийтися; пошастити. *Не'добре м'походив и'с'іном.* *Доста'добре н'ын'і м'походила.*

ПÓХОПИТИ, пђхђпл'у, похопиш, *док.* Узяти, перехопити, перейняти. *Бїда го'похотила.* *Похотила си та'кый сох'таш, та н'іч из нив не' в'чинши.*

ПÓХОПИТИСЯ [похопитис'а], пђхђпл'ус'а, похопис'а, *док.* Узятися до чого-небудь спритно. *Похопилас'а ду'хом до роботы.*

ПОХОПНИЙ, а, е. Спритний. *Похопный хлопец*. Див. ще **схопний**.

ПОХОРОШАНИЙ, а, е. Покастрований. *Похорошан* і *веррики*.

ПОХОРОШАТИ, шайу, рошаш (шайеш), *док*. Каструвати підряд кілька поросят. *Похорошав* до-ста *с*коро двоа *веррику*. Пор. **хороша́ти**.

ПОХОСНОВАНИЙ, а, е. 1. Використовуваний якийсь час. *Похосновану не*двога *тілу вернувим*. 2. Повністю використаний. *Похоснован* і *гроші*.

ПОХОСНОВАТИ, нуйу, нуйеш, *док.*, *що*. 1. Покористуватися, поексплуатувати якийсь час. *Тот горот* іа *похосновав* три *годы*. 2. Повністю використати що-небудь. *Похосновалис* *ме* *вс* у *цибул* у. Пор. **хоснова́ти**.

ПОХОСНОВАТИСЯ [похоснова́тис'а], нуйу-с'а, нуйес'а, *док*. 1. Покористуватися якийсь час. *Дай* *ми* *похоснова́тис'а* *біціг'ами* на *завтра*. 2. Повністю використатися. *За зиму* *р'іна* *с'а* *вс'а* *похосновала*. Пор. **хоспова́тися**.

ПОХРАМОВАТИ, муйу, муйеш, *недок.*, **ПОХРАМАТИ**, айу, аш (айеш), *док*. Покульгувати, пошкандибати. *Ударилам* *ногу* *та* *тіпир* *похрамују*. *По*малы *похрамалам* *думу*. Див. ще **похроміндіяти**. Пор. **храма́ти**.

ПОХРАПІТИ [похрап'іти], п'л'у, п'пиш, *док*. Похропіти. *Похрапіла* *й*акийіс' *час*, *а* *нак* *утихла*. Пор. **храп'іти**.

ПОХРЄБТИНА [пох'рєп'тина], *ы, ж.*, *кул*. М'ясо з хребта тварини (разом з кісткою). *За*віс' *похрєптину* *будити*.

ПОХРОМІНДЯТИ [пох'ро'мінд'ати], айу, аш (айеш), *док.*, *зневаж*. Те саме, що **похра́мати**. *Йа*к'ос' *т*а*ш*ко *пох'ро'мінд'ав* на *р'оботу*. Пор. **хроміндіяти**.

ПОХРУПКАНИЙ [пух'рупканий], а, е. Похрумканий. *Пухрупканий* *д'ітми* *цукор*.

ПОХРУПКАТИ [пух'рупкати], айу, аш (айеш), *док*. Похрумкати, похрумтіти. *Дай* *д'ітин'і* *мало* *тр'іскача*, *най* *пухрупкат*. Пор. **хрупкати**.

ПОЦАБАТИ, айу, аш (айеш), *док*. Полазити навколішки, пересунутися в горизонтальному положенні. *Поцабала* *д'ітина* *черес* *хыжу*. Див. ще **поцаба́тися**.

ПОЦАБАТИСЯ [поцаба́тис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док*. Те саме, що **поцаба́ти**.

ПОЦАПКОВАТИ, куйу, куйеш, *док*. Піти, падаючи з ніг. *Так* *с'а* *у*пив, *щ*о *лиш* *у*став *з* *лавиц'і*, *та* *на*рас *поцапковав*. Пор. **цапкова́ти**.

ПОЦИГУЛЯНИЙ [поцигул'аний], а, е. Попиляний тупою пилою. *Поцигул'ан* і *л'ац'і*.

ПОЦИГУЛЯТИ [поцигул'ати], л'айу, гул'аш (л'айеш), *док*. Попиляти тупою пилою. *Ану*, *поцигул'айме* *й*се *оры'во*. Пор. **цигуля́ти**.

ПОЦЫБАНИЙ, а, е. Тяжко понесений. *Поцыбана* *дво*ма *хлопами* *бервено*.

ПОЦЫБАТИ, айу, аш (айеш), *док*. Тяжко понести що-небудь. *Поцыбав* *міх* *р'іны*. Див. ще **ноцаба́тися**. Пор. **цыба́ти**.

ПОЦЫБАТИСЯ [поцыба́тис'а], айус'а ас'а (айес'а), *док*. Те саме, що **поцаба́ти**. *Поцыбавс'а* *с* *тым* *міхом* *дулу* *вулиц'у*. Пор. **цыба́тися**.

ПОЦЫРГАНИЙ, а, е. Посмиканий. *Поцырганий* *за* *нагавиц'у* *псом*, *газда* *п*овбзиравс'а. Див. ще **ноты́рганий**.

ПОЦЫРГАТИ, айу, аш (айеш), *док*. Посмикати. *Поцыржав* *н'а* *пес* *за* *нагавиц'у*. Див. ще **поты́ргати**. Пор. **цы́ргати**.

ПОЦЫРМАТИ, айу, аш (айеш), *док*. Посіпати, пошарпати, потормосити. *Поцырмала*, *поцырмала* *к'ор'ову* *за* *дуїкы*, *а* *моло*жа *не*йе. Пор. **цы́рмати**.

ПОЦЫРМАТИСЯ [поцырма́тис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док*. Посіпатися, пошарпатися, потормоситися. Пор. **цы́рматися**.

ПОЦКУБАНИТИ [п'оц'іку'банити], н'у, ниш, *док.*, *зневаж*. Поговорити набридливо. *Нын'і* *Пола*н'а *на* *чудо* *мало* *поц'іку*банила. Пор. **цікуба́нити**.

ПОЦІМБАЛАТИ [поц'імбала́ти], лайу, балаш (лайеш), *док*. Пограти на губній гармошці. *Поц'імбалай* *мало* *д'ітин'і*, *куй* *так* *л* *убит* *слухати*. Пор. **цімбала́ти**.

ПОЦІМБОРАШИТИСЯ [поц'імбораши́тис'а], шус'а, шис'а, *док*. Подружитися (про жінок, дівчат). *Поц'імборашилис* *мес'а* *з* *Мар'іку* *на* *бураках*. Пор. **цімбора́шитися**.

ПОЦІМБОРОВАТИ [поц'імборова́ти], руйу, руйеш, *док*. Подружити. *Поц'імборовала* *нас* *з* *Андр'іюм* *й*ого *сестра*. Пор. **цімборова́ти**.

ПОЦІМБОРОВАТИСЯ [поц'імборова́тис'а], руйус'а, руйес'а, *док*. Подружитися. *Поц'імборовавимс'а* *з* *Мигал'ом* *на* *дво*го. Пор. **цімборова́тися**.

ПОЦІМБОРСЬКЫ [п'оц'і'ім'борс'кы], *присл*. Подружньому. *Помо*жи *ми* *по*-ц' *ім'борс'кы*. Пор. **цімборс'кый**.

ПОЦІПАТИ [поц'іпа́ти], ат (айе), *док*. Подавати якийсь час звук "ціп-ціп" (про курчаток). *Піт* *а* *по*ц'іпало. Див. ще **ціпкати**. Пор. **ціпати**.

ПОЦІПКАТИ [поц'іп'іпкати], ат (айе), *недок*. Те саме, що **поціпати**. Пор. **ціпкати**.

ПОЦІФРОВАННИЙ [поц'іф'рований], а, е. Оздоблений в окремих місцях. *Йа* *л* *убл* у *поц'іф'ровану* *мінтами* *с* *к'іну*.

ПОЦІФРОВАТИ [поц'іф'ровати], руйу, руйеш, *док*. Оздобити в окремих місцях. *Поц'іфровав* *веранду*. Пор. **ціфрова́ти**.

ПОЦОЛЫ, п'оц'олу, *мн*. Пліва на м'ясі, жирові тканини, непридатні для споживання в їжу. *Мы*

поцолы вари'ме свин'ати. Пор. угор. діал. расал 'яловичина гіршого гатунку'.

ПОЦОМФЛАНЬЙ, а, е. Посмоктаний. *Поцомфланьй д'їтинѳв перст (чукур)*.

ПОЦОМФЛАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Посмоктати. *Д'їтина поцомфлала 'мало чуцлик, а пак утрутила йязычком з'рота.* Пор. цѳмфлати.

ПОЦОРКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Постука-ти по скляному виробу, по якій-небудь порожнині. *Староста поцоркав ножем у скл'анку, і 'гѳс'ц'ї при'тихли.* Пор. цѳркати.

ПОЦОРКАТИСЯ [по'цоркатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Те саме, що **погѳркатися**. *Поцоркалис'мес'а на дур'нѳму.* 2. Те саме, що **поклонїти**. *Поцоркавимс'а ис'ватом тай'упилис'ме.* Пор. цѳркати.

ПОЦОРКОНІТИ [пѳцѳркѳн'їти], 'н'у, по-цорко'ниш, *док.* 1. Побряжчати. *Уз'авим по'гар, а в 'н'ѳму шчус' пѳцѳркѳн'їло.* 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **полопопїти**. Пор. цѳркопїти.

ПОЦОРКОТАТИ, 'кѳчу, 'кочеш, *док.* 1. Побрязкотїти. *Д'їтина поцорко'тала цѳр'коталом.* Див. ще **поцоркотїти**. 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **полопопїти**. Пор. цѳркати.

ПОЦОРКОТІТИ [пѳцѳркѳт'їти], 'кѳчу, по-цорко'чеш, *док.* Те саме, що **поцоркотїти** 1. Пор. цѳркотїти.

ПОЦУБРЕНИЙ [пу'цубрений], а, е. Дїєприкм. пас. мин. ч. до **поцубрити** 1, 2. *Пуцубрений дох'яж мїх. Пуцубрин'ї вно'чи з'лѳд'їїама 'дын'ї з'н'ивы.*

ПОЦУБРИТИ [пуцубрити], р'у, риш, *док.* 1. Потягнути що-небудь. *Ледвы м пуцубрив ду'бовый ша'ранц.* 2. *перен.* Вкрасти. *Кажут, Йу'лина пуцубрила мїх дын'ис:су'с'їц'куй'н'ивы.* Пор. цѳбрити.

ПОЦУКАНИЙ [пу'цуканий], а, е. Дїєприкм. пас. мин. ч. до **поцукати**. *Пуцукана ву'ц'ом д'ї'тина.*

ПОЦУКАТИ [пу'цукати], айу, аш (айеш), *док.* Якийсь час забавляти дитину, підкидуючи її на колїні. *Хочеш, Цил'ко, йа т'а 'мало пу'цукайу?* Пор. цѳкати.

ПОЦУКАТИСЯ [пу'цукатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* (про дитину). Якийсь час погратися з дорослим, будучи підкидуванням на його колїні. *Йурику, 'хочес':а 'мало пу'цукати?* Пор. цѳкатися.

ПОЦУРІГАНЬЙ [пуцу'р'іганьй], а, е. Дїєприкм. пас. мин. ч. до **поцурігати**. *Пуцу'р'іганьй вуз у двур.*

ПОЦУРІГАТИ [пуцу'р'їгати], 'гайу, р'їгаш ('га-йеш), *док.* Перемїстити віз і под. назад. *Пуцу'р'їгай 'мало вус.* Пор. цурїгати.

ПОЦУРІГАТИСЯ [пуцу'р'їгатис'а], 'гайус'а, р'їгас':а ('гайес':а), *док.* Перемїститися назад (про

віз і под.). *Чекай, 'мало пуцу'р'їгайус'а з возом май'їт хл'ївови.* Пор. цурїгатися.

ПОЦЬЦЯТИ [по'ц'їц'яти], айу, аш (айеш), *док.* 1. Поссати грудь (про дитину, маля тварини). *Поц'їц'ай, Мар'їчко, 'ц'їц'ку.* 2. Посмоктати, поссати цукерку або що-небудь інше солодке, соковите. *Наш унучок 'л'убит по'ц'їц'ати си'перстик.* Пор. цѳцятї.

ПОЦЬОПАНИЙ [по'ц'опаний], а, е, *ласк., дит.* Дїєприкм. пас. мин. ч. до **поцьопати**. *Поц'опана в личко д'їтина.* Див. ще **поцьопканий**.

ПОЦЬОПАТИ [по'ц'опати], айу, аш (айеш), **ПОЦЬОПИТИ** [по'ц'опити], айу, аш (айеш), *док., ласк., дит.* Поцілувати, поцьомкати. *Поц'опай, Ми'гал'ку, 'малку.* Див. ще **поцьопкати**. Пор. цѳпати, цѳпнати.

ПОЦЬОПАТИСЯ [по'ц'опатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док., ласк., дит.* Поцілуватися. *Поц'опайс'а, Мар'їчко, з 'д'їдиком.* Пор. цѳпатися.

ПОЦЬОПИТИ див. **поцьопати**.

ПОЦЬОПКАНИЙ [по'ц'опканий], а, е, *ласк., дит.* Те саме, що **поцьопаний**.

ПОЦЬОПКАТИ [по'ц'опкати], айу, аш (айеш), *док., ласк., дит.* Те саме, що **поцьопати**. Пор. цѳпкати.

ПОЦЮЛЬОВАНИЙ [пу'ц'ул'ований], а, е. Поцілований. *Пу'ц'ул'ована д'їтина.*

ПОЦЮЛЬОВАТИ [пу'ц'ул'овати], л'у'йу, л'у'йеш, *док.* Поцілувати. *Пу'ц'ул'овалам у'нуку.* Пор. цюльовати.

ПОЦЮЛЬОВАТИСЯ [пу'ц'ул'оватис'а], л'у'йус'а, л'у'йес':а, *док.* Поцілуватися. *Пу'ц'ул'овалис'мес'а с ку'мѳв.* Пор. цюльоватися.

ПОЦЯПАТИ [по'ц'япати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Потекти краплями. *Поц'япало вино з тѳлети.* 2. Покапати на що-небудь, покропити. *Поц'япалас'подлаш 'фїрназом.* Пор. цяпати.

ПОЧАБУЛЬКАТИ [поча'бул'кати], айу, аш (айеш), *док.* Піти по мокрому (болоту, мокрому снігу і под.). *Ис'корчмы поча'бул'кавим 'вулиц'ув ду'му.* Див. ще **почалїпати**. Пор. чабўлькати.

ПОЧАЛІЛЬЙ [почал'їльй], а, е. Дїєприкм. пас. мин. ч. до **почалїти**. *Почал'їл'ї сливы.*

ПОЧАЛІТИ [почал'їти], їйе, *док.* Набути снїього кольору при дозріванні (про плоди винограду, сливи і под.). *Уже почал'їв грезен.* Пор. чалїти.

ПОЧАЛЯПАТИ [почал'япати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **почабўлькати**. Пор. чалїпати.

ПОЧАПКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Пожовувати, голосно прищмокуючи, плямкаючи губами; почавкувати. *Йу'лина 'їїла м'н'асо почапкуйучи.* Пор. чапкати.

ПОЧАПЛОВАНИЙ, а, е. Те саме, що **зачаплований**. *Почаплован'ї половичкы.*

ПОЧАПЛОВА́ТИ, ʼлуйу, ʼлуйеш, *док.* Те саме, що **зачаплова́ти**. Пор. **чаплова́ти**.

ПОЧАПЛОВА́ТИСЯ [почапловатис'а], ʼлуйу-с'а, ʼлуйес'а, *док.* Те саме, що **зачаплова́тися**. Пор. **чаплова́тися**.

ПОЧА́ХАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **почаха́ти**. *Почахане ст'овпл'е ш чиршин'і.*

ПОЧАХА́ТИ, ʼхайу, ʼчахаш (хайеш), *док.* Обірвати листя, гілки і под. способом відщеплення. *Почахалам ʼлис'у'е с п'ос'он'ашника сви'н'ам.* Пор. **чаха́ти**.

ПОЧВІРЬКОВАТИ [п'оч'вир'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПОЧВІРЬКАТИ** [п'оч'вир'кати], айу, аш (айеш), *док.* Якийсь час спільовувати кризь зуби. *Д'ідо си по'малы п'утику'є тай п'оч'вир'ку'є.* Пор. **чвирькати**.

ПОЧЕКА́ТИ, ʼкайу, ʼчекаш (кайеш), *док.* Зачекати якийсь час. *Ре'трута ʼдумав, ци по'чекат го ʼд'івка с катун.*

ПОЧЕ́ЛЛЕНІЛИЙ [п'очил:ин'ілий], а, е. Почервоілий (про овочі, фрукти, обличчя, тіло людини). *П'очил:ин'іла парад'ци'а. П'очил:ин'іле ли'це.* Див. ще **заче́лленілий**.

ПОЧЕ́ЛЛЕНІТИ [п'очил:ин'іти], н'іюу, н'іюеш, *док.* Почервоіти. *Йура не знав, що ка'зати, лиш по'чил:ин'ів.* Див. ще **заче́лленіти**. Пор. **челленіти**.

ПОЧЕМЕРЕ́НИЙ, а, е. Потруений. *Почими-рин'і'куру.*

ПОЧЕМЕРІ́ТИ, чимир'ру, чемериш, *док.* Отруїти багатьох. *Почемерила д'іти д'рибами, ʼледвы йіх спа'єли.* Див. ще **почері́ти**. Пор. **чемері́ти 2**.

ПОЧЕМЕРІ́ТИСЯ [п'оч'ме'ритис'а], р'ац'а, *док.* Потруїтися. *Мало с'ме с'а не' поче'мерили м'н'асом.* Див. ще **почері́ти**. Пор. **чемері́тися 2**.

ПОЧЕМШІ́ТИ, ʼшу, ʼшиш, *док.* Піти швидко, поспішно, часто ступаючи. *Д'ідо почемши'в дулу ʼберегом.* Пор. **чемші́ти**.

ПОЧЕПЕ́РАТИ, айу, раш (райеш), *док.* Піти, перевалюючись з однієї ноги на другу. *Т'оній поче'перав дулу ʼвулиц'у.* Див. ще **почепері́гати**. Пор. **чепе́рати**.

ПОЧЕПЕРІ́ГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **почепе́рати**. Пор. **чепері́гати**.

ПОЧЕРВА́ВІЛИЙ, а, е. Який почервивів. *Почер'вавіле ʼяаблыко.* Див. ще **поче́рввілий**.

ПОЧЕРВА́ВИТИ, ієє, *док.* Почервивіти. Пор. **черва́віти**.

ПОЧЕ́РВІЛИЙ [п'оч'вир'вілий], а, е. Те саме, що **почерва́вілий**.

ПОЧЕ́РВІТИ [п'оч'вир'віти], ієє, *док.* Те саме, що **почерва́віти**. Пор. **че́рвіти**.

ПОЧЕРЕ́ВІНА, ы, ж., *мед.* Дизентерія. *Почере'вину мож дус'тати уд зилин'у.*

ПОЧЕРЕВКЫ́, ʼвок, *мн., бот.* Родовик лікарський (Sanguisorba officinalis).

ПОЧЕРЕДА́РИТИ, р'у, риш, *док.* Те саме, що **попасты́рити**. Пор. **череда́рити**.

ПО́ЧЕРЕЗ [п'очерез(с)], *прійм.* Через. *Ро'зач пирил'іс по подл'ашови ʼп'очерез ʼхы'жу. Вуш прос'терс'а ʼп'очерез ʼвулиц'у.*

ПОЧЕРІ́ТИ, р'у, риш, *док.* Те саме, що **почемері́ти**. *Почері'ти д'ерева мож, аж излупити з них ко'ру.* Пор. **чері́ти**.

ПОЧЕРНЕ́НИЙ, а, е. Те саме, що **зачерне́ний**. *Почер'нене в т'а ли'це.*

ПОЧЕРНІ́ТИ, н'у, ʼниш, *док.* Те саме, що **зачерні́ти**. *Гди гет бо почер'ниш ут ш'пора ʼруку.* Пор. **черні́ти**.

ПОЧЕРНІ́ТИСЯ [п'очер'нитис'а], ʼн'ус'а, ʼнис'а, *док.* Те саме, що **зачерні́тися**. *Не' б'єри кар'і'ку в ʼруку, бо почер'нис'а.* Пор. **черні́тися**.

ПОЧЕ́РЬКАНИЙ [п'оч'ир'каний], а, е. Те саме, що **пофі́рканий**.

ПОЧЕ́РЬКАТИ [п'оч'ир'кати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **пофі́ркати**. *Учитил'ка по'чир'кала ми в ʼйірці, бо не' ʼдобре м'была натп'сала.* Пор. **че́рькати**.

ПОЧЕСТО́ВАНИЙ, а, е. Такий, якого пригостили, пошастували. *Почестованый кум.*

ПОЧЕСТОВА́ТИ, ʼтуйу, ʼтуйеш, *док.* 1. Пошанувати. *Почестуй стар'шого, бо й сам с'а по-стар'іюеш.* 2. Те саме, що **посы́ловати**. *На с'вал'бі ф'ійна ʼфайно н'а по'честова'ли.* Пор. **честова́ти**.

ПОЧЕСТОВА́ТИСЯ [п'очесто'ватис'а], ʼтуйу-с'а, ʼтуйес'а, *док.* Те саме, що **посы́ловатися**. *Мы с'кумом ʼмало с'а по'честова'ли.* Пор. **честова́тися**.

ПОЧИНІ́ТИ, чин'у, чиниш, *док.* 1. Виконати роботу, поробити. *Починилам ʼмало в ʼхы'жи тай пуш'лам на р'оботу.* 2. *ткац., заст.* Почесати волокно на штіці. *Йак ко'д'онн'і ʼухсунт, та треба йіх по'терти тай починити по'віємо на ш'ціц'і.* Пор. **чині́ти**.

ПОЧИНІ́ТИСЯ [п'очинитис'а], ниц'а, *док.* 1. Виконуватися. *Бы'вало, по'чиниц'а ʼдашчус'у ʼхы'жи, тай треба вже ʼбисти в кал'г'ос.* 2. *ткац., заст.* Почесатися (про волокно). *П'очиниц'а по'віємо, тай мож го пр'асти.* 3. Забруднитися власними ескрементами. Пор. **чині́тися**.

ПОЧИ́РЯТИ [п'очир'ати], р'айу, ʼчир'аш (р'айеш), *док.* Почерпати (рідину). *Поч'ір'ай воды с ко'д'од'аз'а.* Пор. **чиря́ти**.

ПОЧІ́ХАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Почхати. *Д'ідо почихав, йак по'нахав до'ган.* Пор. **чі́хати**.

ПОЧІ́ХОВАТИ, хуйу, хуйеш, *недок.* Чхати час від часу. *Ш'чус' по'чихує д'ітина: ци не' прост'ыла? Пор. чі́хати.*

ПОЧІ́ПІНДАТИ [п'очі'піндати], айу, даш (айеш), *док.* Те саме, що **полопо́ніти**. *Мало по'чі'піндали д'і'єкы, так пуш'ли в село.* Пор. **чі́піндати**.

ПО́ЧКА, ы, ж. 1. *анат.* Нирка. *Бо'лит н'а л'і'ва ʼп'очка.* 2. *бот.* Брунька. *С'коро вес'на, бо на ве'р'бі вже напу'чн'авіли ʼп'очки.*

ПОЧМЕЛЁНЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **почмеліти**. *Почме^ллин і д'ітинѡв ънѣм'ата.*

ПОЧМЕЛІТИ [почмелити], мил'у, мелиш, док. Сильним ударом (звичайно по голові) позбавити свідомості багатьох. *Шибеник почмелѣв ъбѡтѡв мѣлин'кі с'вин'атка, тай ут'ук.* Див. ще **поголомшіти** 1. Пор. **чмеліти**.

ПОЧМОРГАНІЙ, а, е. Почовганій; потертий; подряпаній. *Почморганій ѡшфон.* Див. ще **почомханій**.

ПОЧМОРГАТИ, айу, аш (айеш), док. Почовгати; потерти; подряпати. *Їурику, вже с' почморгав нуѡві чіжелькы.* Див. ще **почомхати**. Пор. **чморгати**.

ПОЧМОРГАТИСЯ [почморгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Почовгатися; потертися; подряпатися. *Почморгавс'а ѡшфон, куй го перевозжовали. Почморгаламс'а в ѡдишку до кыр'ви.* Див. ще **почомхатися**. Пор. **чморгатися**.

ПОЧМОРГОМ, присл. Волоком. ♦ **Смычити** (т'агнути) **почморгом** – тягти по землі; волочити. *Такий був пїяний, шчо лиш почморгом го засмычили до хыжі.*

ПОЧОКАНЬОВАНИЙ [почокан'ований], а, е. Покопаний киркою. *Почокан'ована дѡроза.*

ПОЧОКАНЬОВАТИ [почокан'овати], н'уйу, н'уйеш, док. Покопати киркою. *Треба было почокан'овати горот, бо много было камін'а.* Пор. **чоканьовати**.

ПОЧОМХАНИЙ, а, е. 1. Те саме, що **почморганий**. *Почомхан і топанкы.* Пообриваний. *Почомхане лис'ц'е на діриві.*

ПОЧОМХАТИ, хайу, чомхаш (хайеш), док. 1. Те саме, що **почморгати**. *Унав на камін'е та почомхав кул'іна.* 2. Пообривати. *Вітер почомхав стѡвл'е.* Пор. **чомхати**.

ПОЧОМХАТИСЯ [почомхатис'а], хайус'а, чомхас'а (хайес'а), док. 1. Те саме, що **почморгатися**. *Л'ізалам по деревах та гет им с'а почомхала.* 2. Пообриватися. *Почомхалос'а вѡзом стѡвл'е на ѡаблун'ц'і.* Пор. **чомхатися**.

ПОЧОПІТИ, пѡчѡпл'у, почѡпиш, док. Постригти коротко й неакісно. *Та ты д'ітѡвка не постриг, а лиш почѡпиш.*

ПОЧОПЛЁНИЙ, а, е. Пострижений коротко й неакісно. *Почоплений хлопчик.*

ПОЧОПУТЛОВАНИЙ [пѡчупут'лований], а, е. Те саме, що **пѡчупканій**. *Пѡчупут'лований кутиц'.*

ПОЧОПУТЛОВАТИ [пѡчупут'ловати], луйу, луйеш, док. Те саме, що **пѡчупкати**. *Так ис не-тр'ібно пѡчупут'ловав кутиц', шчо с'вин'а с'а урвало.* Пор. **чѡпуптовати**.

ПОЧОПУТЛОВАТИСЯ [пѡчупут'ловатис'а], луйус'а, луйес'а, док. Те саме, що **пѡчупкатися**. *Так с'а Їулина пѡчупут'ловала, шчо в двур до чний не зайдеш.* Пор. **чѡпуптоватися**.

ПОЧУЇВСТВОВАТИ [пучуствовати], вуйу, вуйеш, док. Відчути. *Пучуствовавим, шчо ѡа вто бервѣно не дѡнесу.* Пор. **чувствовати**.

ПОЧУЇВСТВОВАТИСЯ [пучуствоватис'а], вуйус'а, вуйес'а, док. Стати почуватися. *Їак им мало лупив зур'ілкы, та пучуствовавимс'а мало л'ітше.* Пор. **чувствоватися**.

ПОЧУЇДОВАНИЙ [пѡчудований], а, е. Здивований. *Н'ан'ко были пѡчудѡван'і с'того, шчо вчули.*

ПОЧУЇДОВАТИ [пѡчудовати], дуйу, дуйеш, док., кого. Здивувати. *Она мене дуже пѡчудѡвала сѡѡѡв рѡбѡтѡв.*

ПОЧУЇДОВАТИСЯ [пѡчудоватис'а], дуйус'а, дуйес'а, док. Здивуватися. *Дуже м с'а пѡчудѡвав, ѡак им увид'ів, шчо с'учінив.*

ПОЧУПКАНИЙ [пѡчупканий], а, е. Позамиканий. *Пѡчупкан'і вѡрѡта.* Див. ще **пѡчопутлѡваний**.

ПОЧУПКАТИ [пѡчупкати], кайу, чупкаш (кайеш), док. Позамикати. *Пѡчупкай добре кутиц', абы с'а с'вин'а не урвало.* Див. ще **пѡчопутлѡвати**. Пор. **чупкати**.

ПОЧУПКАТИСЯ [пѡчупкатис'а], кайус'а, чупкас'а (кайес'а), док. Позамикатися. *Пѡчупкаламс'а добре, айбо уд злѡд'ііа с'а не замкнеш.* Див. ще **пѡчопутлѡватися**. Пор. **чупкатися**.

ПОЧУПКОВАТИ [пѡчупковати], куйу, куйеш, док. 1. с.г. Замінити зламані зубці в дерев'яних граблях. *Пѡчупкуй ми з'рабл'і.* 2. заст. Прибити шкіряну підшву дерев'яними цвяхами. *Шче ми шустер не пѡчупковав чіжмы.* Пор. **чупковати**.

ПОЧУХТАТИ [пѡчухтати], айу, аш (айеш), док. Почухати. *Пѡчухтай н'а за лѡпаткув.* Пор. **чухтати**.

ПОЧУХТАТИСЯ [пѡчухтатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Почухатися. *Пѡчухталамс'а, та ѡй-гравс'а мих'риц'.* Пор. **чухтатися**.

ПОШАВКОВАТИ, куйе, док. Час від часу видавати глухі звуки (про мокре взуття під час ходьби і под.). *Так намокли топанкы, шчо вже пошавкуйт.* Пор. **шавкати**.

ПОШВАКАТИ, айу, аш (айеш), док. Побити, пошмагати чимось гнучким (батоном, лозиною і под.). *Пошвакалам мало унука прутиком, та дуже с'а розре'вав.* Див. ще **пошвітькати**. Пор. **швакати**.

ПОШВАКАТИ, айу, аш (айеш), док. Швидко піти. *Так баба пошвакала, шчо ѡ молод'ый бы ѡи не догѡнив.* Пор. **швакати**.

ПОШВІТЬКАТИ [пѡшвіт'кати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **пошвакати**. Пор. **швітькати**.

ПОШЕСТЬ [пѡшис'ц'], пошести, жс. 1. мед. Зараза. *Прийшла на кури пѡшис'ц'.* 2. мед. Те саме,

що *на́дха*. *Ис'а* ¹по́ишис'у' ¹н'а *вже* за́мучила. 3. *перен.* *Мода*. *Зарас* пуш́ла ¹по́ишис'у' ¹на'курт' ¹с'свiты.

ПОШИТАЛОВА́ТИ, ¹луйу, ¹луйеш, *док.* Погуляти проходжуючись. *Див.* ще **пошпацірова́ти**. *Пошията́луй* *мало*, *заки* *с'а* *в'д'ину*. Пор. **шияталова́ти**.

ПОШІ́ПОРИТИ, ¹пър'у, ¹пориш, *док.* Виконати хатню роботу. *Поши́пър'у*, *та йдеме* *ду* *Хуста*. Пор. **ші́порити**.

ПО́ШИРОКЫ́Й, а, е. Те саме, що **за́широкий**. *Поши́рока* *вулиц'а*. Антонім **пóвузкый**.

ПО́ШИРОКО, *присл.* Те саме, що **за́широко**. *До́ста* ¹по́широко *за́мр'ав* *во́рота*. Антонім **пóвузко**.

ПОШЫ́ШЛЕНЫ́Й, а, е. Погано пожуваний. *Пошы́шлин'і* *го́ловкы* *капусты* *ко́рбовув*.

ПОШЫ́ШЛИТИ, ¹п'у, ¹лиш, *док.* Погано пожувати. *Коро́ва* ¹был' ¹е *лиш* *пошы́шшила*. Пор. **шы́шлити**.

ПОШМІ́ТЛОВА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поші́тлова́ти**. *Поші́тлований* *доган*.

ПОШМІ́ТЛОВА́ТИ, ¹луйу, ¹луйеш, *док.*, *заст.* Розгладити висушене тютюнове листя. *Бы́вало*, *за* *дин'іа* *могла* *мно́го* *дога́ну* *поші́тлова́ти* *в* *каф'го́з'і*. Пор. **ші́мітлова́ти**.

ПОШКО́БЛАНЫ́Й, а, е. Пошкрябаний; почуханий; поскоблений. *Пош'коблана* *с'к'іна*.

ПОШКО́БЛАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Пошкрябати; почухати; поскобити. *Ба* *ко* *пош'коблав* *кі́сто?* Пор. **шкóблати**.

ПОШКО́РОБЧИ́ТИ [пошкороп'чити], *док.* 1. ¹чу, ¹чиш. Якийсь час видавати звуки, як миша, коли щось гризе. *Ба* *ци* *не* ¹мыш *пошкороп'чила* *путь* *во́стель?* 2. ¹чит. Відчувати голод у шлунку. *Пошкороп'чи́ло* *н'а* *в* *жуду́тку*. Пор. **шкоробчи́ти**.

ПОШКРОВА́ФОВА́НИЙ [пóшкрóвфований], а, е. Закріплений болтами з гайками. *Пошкрóвфован'і* *во́рота*.

ПОШКРОВА́ФОВА́ТИ [пóшкрóвфовати], ¹фуйу, ¹фуйеш, *док.* Позатягувати гайки; закріпити болтами з гайками. *Пошкрóвфовав* *ко́леса* *на* *тра́кторови*. Пор. **шкрово́фати**.

ПОШКРУ́МАНЫ́Й [пóшкрóуманий], а, е. Похруманий. *Пошк'руман'і* *ним* *у́с'і* *зу́меры*.

ПОШКРУ́МАТИ [пóшкрóумати], ¹майу, ¹маш (майеш), *док.* Погризти що-небудь хрустке; похруммати. *Пошк'румкав* *зр'інку*. Пор. **шкру́мати**.

ПОШКУ́РЕНИ́Й [пóшк'урений], а, е. Очищений від кори (про колоду). *Пош'курене* *де́рево*.

ПОШКУ́РИТИ [пóшк'урити], ¹р'у, ¹риш, *док.* Зняти кору з дерева. *Де́рево* *треба* *пош'курити*, *бо* *за́ведуч'а* *в'н'о́му* *черва́к*. Пор. **шкúрити**.

ПОШЛІ́ЙКАНЫ́Й, а, е. Те саме, що **завузли́лений**. *Пош'лийканий* *муту́зок* *на* *міхови*.

ПОШЛІ́ЙКА́ТИ, ¹кайу, ¹лийкаш (кайеш), *док.*, **ПОШЛІ́ЙКОВА́ТИ**, ¹куйу, ¹куйеш, *док.* Те саме,

що **завузли́ти**. *Так* *ис'* *пошли́йкала* *си*, *Ма́р'ічко*, ¹пойас, *щчо* *н'г'йак* *не* *роз'яажу*. Пор. **шли́йкати**, **шли́йковати**.

ПОШЛІ́ЙКОВА́НИЙ, а, е. Те саме, що **завузли́лений**.

ПОШЛІ́ЙКОВА́ТИ *див.* **пошли́йкати**.

ПОШЛЮ́ПАТИ [пóшл'упати], айу, аш (айеш), *док.* Похлюпати. *Пошл'упай* *мало* *д'ітину*, *бо* *за́пр'іла*. Пор. **шлю́пати**.

ПОШЛЮ́ПАТИСЯ [пóшл'упатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Похлюпатися. *Мало* *м* *с'а* *пóшл'упала*, *бо* *ду́шно* *ми*. Пор. **шлю́патися**.

ПОШМІ́РГІЛОВА́НИЙ [пóшмі́рг'іл'ований], а, е. Пошлифований наждачним папером. *Пóшмі* *ірг'іл'ований* *шпор* *за́блищ'чав*.

ПОШМІ́РГІЛОВА́ТИ [пóшмі́рг'іл'овати], а, е. Пошлифувати наждачним папером. *Пóшмі́рг'іл'овалам* *шпор*, *бо* *ду́же* *быв* *на́ску́дны́й*. Пор. **шмі́ргілова́ти**.

ПОШМУ́ЛІГА́НИЙ [пóшму́лиганий], а, е. Потертий чимось із залишеними слідами. *Пошму́лиганий* *стул*.

ПОШМУ́ЛІГА́ТИ [пóшму́лигати], ¹гайу, ¹лигаш (гайеш), *док.* Потерти чим-небудь по чомусь із залишенням слілів. *Пóшму́лигала* *д'ітину* *гр'іфликом* *стул*. Пор. **шму́лигати**.

ПОШМУ́ЛІГА́ТИСЯ [пóшму́лигатис'а], ¹лигац'а, *док.* Залишитися із слідами від тертя з чимось. *Пóшму́лигавс'а* *ші́фон* *за* *го́ды*. Пор. **шму́лигатися**.

ПОШНІ́ПАТИ [пóшн'упати], айу, аш (айеш), *док.* Якийсь час виконувати дрібну й одноманітну роботу. *Пуш'н'упала*, *пуш'н'упала* *с* *на́сул'ами* *та́й* *пуш́ла* *си*. Пор. **шні́пати**.

ПОШОРЕ́НИЙ, а, е. 1. Приведений до ладу, прибраний. *Пошо́рена* *хы́жя*. 2. Одружений, видана заміж. *У* *мене* *вже* *вс'і* *д'іти* *пошо́рин'і*.

ПОШО́РИТИ, ¹пóшър'у, ¹пошо́риш, *док.* 1. Навести лад, чистоту; упорядкувати. *Дун'ка* *пошо́рила* *в* *хы́жы*. 2. Доглянути худобу. *А* *йа* *в'лічир'і* *ко́рбову* *пошо́рив* *та* *л'ух'субі*. 3. Одружити чи оженити власних дітей, онуків. *Йа* *щче* *сына* *не* *пошо́рила*. Пор. **шо́рити**.

ПОШО́РИТИСЯ [пошо́ритис'а], ¹пóшър'ус'а, ¹пошо́рис'а, *док.* Навести лад, чистоту; упорядкувати; доглянути у власному господарстві. *Йак* *им* *с'а* *пошо́рила*, *та* *пуш́лам* *у* *каф'гос*. Пор. **шо́ритися**.

ПОШПА́ЦІРОВА́ТИ [пошпац'ірова́ти], ¹руйу, ¹руйеш, *док.* Те саме, що **поши́яталова́ти**. *Пошпац'ірова́лис'ме* *но* *горса́гови*, *а* *нак* *пуш́лис'ме* *в* *кіно*. Пор. **шпацірова́ти**.

ПОШПИ́ЛЬКА́ТИ [пошпил'кати], ¹кайу, ¹пил'каш (кайеш), *док.* Вичерпати малими порціями всю рідину або її частину. *Пошпил'кай* *ис* *ко́ры-*

та рупу з м'н'аса, та буде чим солити марз'і тай свин'ам. Пор. шпилькати.

ПОШУНКАНЬЙ [п'ш'пунканьй], а, е. Те саме, що **пого́мбаный**. *Пош'пунканьй сведер.*

ПОШПУНКАТИ [п'ш'пункати], 'кайу, 'пункаш (кайеш), *док.* Те саме, що **погомба́ти**. *Йурику, пошпункай си нагавичкы.* Пор. шпункати.

ПОШПУНКАТИСЯ [п'ш'пункатис'а], 'кайус'а, 'пункас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **погомба́тися**. *Защо с'а не пошпункав?* Пор. шпункатися.

ПОШТИЛПАТИ [п'ш'тил'пати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **потормосіти**. Пор. штиліпати.

ПОШТІЦКАНЬЙ [п'ш'тіцканьй], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **поштїцкати**. *Пош'тіцкан'і бітантами ребра дуже н'а бул'іли.*

ПОШТІЦКАТИ [п'ш'тіцкати], айу, аш (айеш), *док.* Поштовхати кого-небудь, надаючи йому стусанів. *Так н'а дур'ін'н поштіцкав, шчо синц'і в н'а.* Пор. штіцкати.

ПОШТІЦКАТИСЯ [п'ш'тіцкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Поштовхатися із стусанами. *Читаю с'а поштіцкали смьркач'і на д'івц'і.* Пор. штіцкатися.

ПОШТРОВФОВАНЬЙ [п'ш'тр'ов'фованьй], а, е. Поштрафований. *Будеш поштр'ов'фованьй, зашчо с'не бы в р'об'т'і.*

ПОШТРОВФОВАТИ [п'ш'тр'ов'фовати], 'фуйу, 'фуйеш, *док.* Поштрафувати. *Поштр'ов'фовали н'а за зрубан'і кал'г'озн'і дуп'кы.* Пор. штровфовати.

ПОШТРУГАТИ [п'ш'тр'угати], айу, аш (айеш), *док.* Поштурхати. *Пуш'тр'угай го н'д'гов, най не хр'п'т.* Пор. штр'угати.

ПОШУПАТИ [п'ш'упати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Почухати. *Пушупай н'а за л'опаткув, бо свєр'бит н'а.* 2. Пошупати, понишпорити. *Пошупала ми жо'на в'жебах та в'з'ала уд н'а вс'і г'р'б'ш'і.* Пор. шупати.

ПОШУПАТИСЯ [п'ш'упатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Почухатися. *Пушупавс'а за вухом.* 2. Те саме, що **пошупати 2**. *Пушупайс'а в'рєклицови, ци не'їе в'т'а с'к'і'п'ок.* Пор. шупатися.

ПОШУРКАНЬЙ [п'ш'урканьй], а, е. Поштриканий. *Пушурканє біт'р'ол, п'ц'а с'а схотило.*

ПОШУРКАТИ [п'ш'уркати], айу, аш (айеш), *док.* Поштрикати. *Пушуркавим пса, та мало н'а не'нук'сав.* Пор. шуркати.

ПОШУРОВАНЬЙ [п'ш'урованьй], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ношурова́ти 1, 2**. *Ис пушуровануї т'ычк'ов д'уры потек'ла вода. Пошурована піс'ком тєп'ша забл'ис'ц'іла.*

ПОШУРОВАТИ [п'ш'уровати], 'руйу, 'руйеш, *док.* 1. Потерти чим-небудь об щось. *Пушуруй (в) д'гин'.*

д'бы май гур'ів. 2. Скребти, очистити. *Пошур'овалам'лавиц'у, бо в'же была п'ч'орн'іла.* Пор. шуровати.

ПОЩІКАТИ [п'ш'ч'икати], айу, аш (айеш), *док.* Якийсь час ікати. *Пош'ч'икав, пош'ч'икав, а пак с'а загл'ай'ів.* Пор. щікати.

ПОЩІКОВАТИ [п'ш'ч'иковати], куйу, куйеш, *недок.* Ікати час від часу. *Коли му было по'гано, та пош'ч'иковав.* Пор. щікати.

ПОЩОПІТИ [п'ш'ч'опити], 'ч'опл'у, 'чопиш, *док.* Те саме, що **погл'ондзати**. Пор. щопіти.

ПОЩОПЛЕНЬЙ [п'ш'ч'оплений], а, е. Те саме, що **погл'ондзаний**.

ПОЩУНКАНЬЙ [п'б'ш'чунканьй], а, е. Те саме, що **пого́мбаный**.

ПОЩУНКАТИ [п'ш'чун'кати], 'кайу, 'чункаш (кайеш), *док.* Те саме, що **погомба́ти**. Пор. щункати.

ПОЩУНКАТИСЯ [п'ш'чун'катис'а], 'кайус'а, 'чункас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **погомба́тися**. Пор. щункатися.

ПОЯЗАНИЙ [п'о'язаний], а, е. Пов'язаний. *Хор'ошати можє лиш по'язаного вєпріка.*

ПОЯЗАТИ [п'о'язати], 'йажу, 'йажеш, *док.* Пов'язати. *Пой'азалам'добре п'арну, в'бы с'а д'їти-на не' роз'язала.* Пор. язати.

ПОЯЗАТИСЯ [п'о'язатис'а], 'йажус'а, 'йажес'а, *док.* Пов'язатися. *Казалам му: «Пой'азис'а на д'ириви'добре, в'бы с'не в'пав». А в'ун н'а не' пус'лухав та в'пав.* Пор. язатися.

ПОЯЗЫКАНИТИ [п'о'язы'канити], н'у, ниш, *док.* Попліткувати. *Полан'а л'убит по'язы'кани-ти.* Пор. языканити.

ПОЯМЧЕНЬЙ [п'о'ям'чений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ноямчїти**. *Нива по'ям'чена: можє метати р'їну.*

ПОЯМЧІТИ [п'о'ям'чити], 'чу, 'чиш, *док.* Поробити ямки для картоплі при її садінні. *Файно по'ям'чити не' каж'з'ый годєн.* Пор. ямчїти.

ПОЯРЬОВАТИ [п'о'яр'овати], 'р'уйу, 'р'уйеш, *док.* Повеснувати. *С'ого годє по'яр'овалис'є доста'нузо.* Пор. ярьовати.

ПРАВАК, 'ка, ч. Кухонний ніж. *Прав'ак с'а не' за'г'нат, у'сє п'равый.*

ПРАВОВАТИСЯ [п'рав'оватис'а], 'дуйус'а, 'дуйес'а, *док.* Доказувати свою правоту; сперечатися. *Она с'а прав'дуйє зб'м'нов, и'чо в'ид'іла н'а в'к'орч'м'і.*

ПРАВИЛЮ, а, ч., буд. Брус у будові хати. *Треба ми дуст'ати прав'ило.*

ПРАВИТИ, вл'у, виш, *недок.* 1. буд. Будувати. *Олекса сам си п'равит ну'ву х'яжсу.* 2. Ремонтувати. *Правл'у б'іцїгл'і, бо поронто'валис'а.*

ПРАВИТИСЯ [п'равитис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Те саме, що **поправля́тися**. *Щче раз не' к'ошутр'аву, най с'а шче п'равит.*

ПРА́ВЫЙ, а, с. Прямий. *Есе берве́но доста пра́ве. Кузль на хыжы майут быти дуже пра́ви.* Див. ще **нрóстый 3.**

ПРА́ВО, присл. Прямо. *До бірова треба йти пра́во, а нак завернути нал'іво.* Див. ще **прóсто 2.**

ПРАВОСЛА́ВНА, нойі, ж., у знач. ім. 1. Православного віросповідання, православна. *Есе правосла́вна, а вто ун'ййатка.* 2. ірон. Те саме, що **мы́ндра.** *Аш хочеш упити, та йе в н'а мало правосла́внойі.*

ПРАВОТІ́ТИ, во'чу, во'тиш, док. Подавати позов до суду. *Ачин 'хочеш н'а право'тити?*

ПРАВОТІ́ТИСЯ [право'титис'а], во'чус'а, во'тис'а, док. Судитися з ким-небудь. *Йа иче н'і с кым с'а не' право'тила.*

ПРА́ДИДО [п'рад'ідо], а, ч. Прадід.

ПРА́ДИДУВСЬКИЙ [п'рад'ідус'кий], а, е. Прадідівський.

ПРА́ЗНИК, а, ч., церк. Престольне храмове свято, на яке до певного села сходяться до церкви люди (родичі, знайомі з околишніх сіл) для святкування дня її освячення. *На празник приходит много чил'ади.*

ПРА́ЗНИЧНЫЙ, а, с. Святковий. *Празнична бод'иж, ййда.*

ПРА́ЗНОВАТИ, нуйу, нуйеш, недок., церк. Святкувати **празнік** (див.). Див. ще **празноватися.**

ПРА́ЗНОВАТИСЯ [п'разноватис'а], нуйес'а, недок., церк. Те саме, що **празновати.** *Празник у Со'кырници празнуєс'а на Михайл'а.*

ПРА́ННИК [п'ран:ик], а, ч. 1. Праник. *Та'кый увалила 'йязык, ги пран:ик.* 2. перен., зневаж. Великий язик. *У тойі Мар'ікы читавый пран:ик.*

ПРЕВОЗНÉСТИ див. **превозно́сити.**

ПРЕВОЗНÓСИТИ [превозносити], н'ошу, н'ошиш, недок., **ПРЕВОЗНÉСТИ**, н'есу, н'есеш, док. Звеличувати. *Ты с'воіу куму 'дуже превозносиш.* Пор. **возно́сити.**

ПРЕДÓСТА, присл. Предосить.

ПРЕДРЕЧІ́ див. **предріка́ти.**

ПРЕДРІКА́ТИ [пре'др'ікати], 'кайу, 'р'ікаш (кайеш), недок., **ПРЕДРЕЧІ́** [предре'чи], 'чу, 'чеш, док. Пророкувати, віщувати. *Пре'др'ікана ми ци'ганка, шчо 'нузно с'а уд'ам, тай так с'а стало.*

ПРИБА́ГАНЄ [прибаган'е], а, с., кул. Готування страви з метою догодити кому-небудь. *Мин'і вже на'дуило йсе прибаган'е.* Пор. **прибага́ти.**

ПРИБА́ГАНКА, ы, ж., мн. прибаганькы, нок, кул. Делікатес, виготовлений у домашніх умовах. *Йаку бы с' 'хот'іла прибаганку? 'Моя дун'ка нав'чена на прибаганькы.*

ПРИБА́ГАТИ, 'гайу, 'багаш (гайеш), недок., **ПРИБАГНУ́ТИ**, 'багну, 'багнеш, док. Готувати страву з метою догодити кому-небудь. *Ба шчо бы м ти прибагала?*

ПРИБА́ГНЕННЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **прибагну́ти.** *'Декутр'і 'д'іти нав'чин'і лиш на прибагнену ййду.*

ПРИБАГНУ́ТИ див. **прибага́ти.**

ПРИБІРА́ТИ, 'райу, 'бираш (райеш), недок., **ПРИБРА́ТИ**, 'беру, 'береш, док. 1. Прибирати. 2. Те саме, що **приодіва́ти.** *Прибе'ри нн'а, дай му ймн'а, та буде з 'н'ого чулу'вік.*

ПРИБІРА́ТИСЯ [приби'ратис'а], 'райус'а, 'бирас'а (райес'а), недок., **ПРИБРА́ТИСЯ** [приби'ратис'а], 'берус'а, 'берес'а, док. Те саме, що **приодіва́тися.** *'Котра жо'на не' 'л'убиц'а приби'рати?*

ПРИБЫ́ВАТИ, 'вайу, 'бываш (вайеш), недок., **ПРИБЫ́ТИ**, 'буду, 'будеш, док. 1. Приходити. 2. Збільшуватися кількісно, за розміром, в об'ємі і т.д. Пор. **быва́ти, бы́ти.**

ПРИБЫ́ТИ див. **прибыва́ти.**

ПРИБЫ́ЛЫЙ [приби'л'ілый], а, с. Злегка виляний. *Приби'л'ілый с'ведер.*

ПРИБЫ́ЛІТИ [приби'л'іти], 'л'іє, док. Злегка виляяти. *Приби'л'іла 'моя шыр'інка.*

ПРИБІ́СТИ, 'біжу, 'біжиш, док. Прибігти.

ПРИБО́ЛІТИ [прибу'л'іти], 'л'ію, 'л'ієш, док. Прихворіти. *Йа не' пуш'ла на р'оботу, бо прибу'л'ілам.* Пор. **болі́ти.**

ПРИБРА́ННИЙ, а, е. 1. Прибраний. *Прибрана хыжа.* 2. Те саме, що **приоді́тый.** *Прибрана 'д'і'вка.* Див. ще **прибратый.**

ПРИБРА́ТИ див. **прибира́ти.**

ПРИБРА́ТИСЯ див. **прибира́тися.**

ПРИБРА́ТЫЙ, а, е. Те саме, що **прибраний 2.**

ПРИБРЕХА́ТИСЯ див. **прибрехо́ватися.**

ПРИБРІ́ХУВАТИСЯ [прибр'іховатис'а], хуйс'а, хуйес'а, недок., **ПРИБРЕХА́ТИСЯ** [прибрехатис'а], 'решус'а, 'решес'а, док. Лестошати, догідливістю, вихвалляям та ін. добиватися вигоди для себе; підлещуватися. *Прибрехалас'а до н'а По'лан'а, а йа, дурна, йуй ну'віровала.*

ПРИВА́ДА, ы, ж. Фекалії (людини). *При'ваду не' 'мечут на 'чву, а й лиш на в'лух.*

ПРИВА́ЛІТИ див. **прива́льовати.**

ПРИВА́ЛІТИСЯ див. **прива́льоватися.**

ПРИВА́ЛЬОВАТИ [прив'ал'овати], л'уйу, л'уйеш, недок., **ПРИВА́ЛІТИ**, 'вал'у, 'валиш, док. 1. Придавлювати, накривати кого-, що-небудь. *Не' треба привал'овати бир'вин'ом дош'кы.* 2. Те саме, що **приці́бати.** *Тот привалив та'ке берве́но, шчо двом хлопам йе шчо 'нести.*

ПРИВА́ЛЬОВАТИСЯ [прив'ал'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, недок., **ПРИВА́ЛІТИСЯ** [привал'итис'а], 'вал'ус'а, 'валис'а, док. 1. Придавлюватися, **накриватися.** 2. Прийти несподівано. *Ба 'уткы с'а привалив наші з'ат'?' Привал'оватис'а – прийти не'чекано.*

ПРИВАНДРОВА́ТИ /руйу, /руйеш, *недок.* Привандрувати. *За три /годы за /н 'ого не# было /чути, а ти/пир привандро/вав до/му бес ку/пийкы.* Пор. **вандрова́ти**.

ПРИВЕ́РЕЧИ, /вержу, /вержеш, *док.* Прикидати. *Приве/рив с 'ином /михы.*

ПРИВІ́ДІТИСЯ *див.* **привижа́тися**.

ПРИВИЖА́ТИСЯ [приви/жатис'а], /вижац'а, *недок.*, **ПРИВІ́ДІТИСЯ** [привид'ітис'а], /видиц'а, *док.* Увижатися, маритися. *Ота /д 'івка все му с'а приви/жала, де бы не# /ходив.*

ПРИВЫ́КАНС [привы/кан'е], а, с. Звикання. Пор. **привыка́ти**.

ПРИВЫКА́ТИ, /кайу, /выкаш (кайеш), *недок.*, **ПРИВЫ́КНУТИ**, ну, неш, *док.* Звикати. *Привы/кла м скоро до /добраго живо/та.*

ПРИВЫ́КЛЫЙ, а, е. Звиклий. *Привы/кльий до т'аш/кдйі ро/боты.*

ПРИВЫ́КНУТИ *див.* **привыка́ти**.

ПРИВЫ́ЧКА, ы, ж. Звичка. *У каж/эго с/вдйі привы/чки.* Див. ще **счхта**.

ПРИВЫ́ЧНЫЙ, а, е. Звичний. *Пр 'асти /была дл'а /мене привы/чна ро/бота.*

ПРИВЫ́ЧНО. Присл. до **привы́чный**. *Ми/н'і май привы/чно бра/ти мо/тыку на /л'іву /руку.*

ПРИВО́ЖОВАНС' [приво/жован'е], а, с. Привезення. Пор. **приво́жовати'**.

ПРИВО́ЖОВАНС' [приво/жован'е], а, с. Приведення. Пор. **приво́жовати'**.

ПРИВО́ЖОВАТИ', /вбжуу, /вбжуйеш, *недок.* Привозити. Пор. **вэ́зти**.

ПРИВО́ЖОВАТИ', /вбжуйу, /вбжуйеш, *недок.* Приводити. Пор. **вэ́сти**.

ПРИВОЛО́ЧЭНЫЙ', а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **приволочі**. *Приволо/чене ут /Тисы берв'єно.* Див. ще **присмь́чэный**.

ПРИВОЛО́ЧЭНЫЙ', а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **приволочіс'я**. *Йа/кыйіс' приволо/чэный пйа/ниц'а в: /длив'а до/хыш.*

ПРИВОЛО́ЧІЙ, /лбчу, /лочиш, *док.* Приволокти. *Йа сам ото берв'єно не# приво/лбчу.* Див. ще **присмь́чити**. Пор. **волочі**.

ПРИВОЛО́ЧІС'Я [приволо/чис'а], /лбчус'а, /лчис'а, *док.* Приволочитися. *Приволо/чивс'а ду/му пйа/ный йак /цолиток.*

ПРИГАНЬБИ́ТИ [приган'бити], б/л'у, /биш, *док.* Присоромити. *Приган' билам фййіну, ичо да/вно в н'а не# была.* Пор. **ганьбіти**.

ПРИГІ́ВКНУТИ *див.* **пригівковати**.

ПРИГІ́ВКОВАТИ, куйу, куйеш, *док.*, **ПРИГІ́ВКНУТИ**, ну, неш, *док.*, *кого*. 1. *заст.* Примушувати воли повільніше йти або зупинитися. 2. *перен.* Пригальмовувати чий-небудь погані вчинки. *Н'анко пригівкн/ли брата, абы так не# бітанго/вав.* Пор. **гівкати**.

ПРИГОВО́РИ́ТИСЯ *див.* **приговоря́тися**.

ПРИГОВО́РЬОВА́ТИСЯ *див.* **приговоря́тися**.

ПРИГОВО́РЯ́ТИСЯ [пригово/р'атис'а], /р'айу-с'а, /вбр'ас'а (р'айес'а) і **ПРИГОВО́РЬОВА́ТИСЯ** [пригд'вбр'оватис'а], /р'уйус'а, /р'уйес'а, *недок.*, **ПРИГОВО́РИ́ТИСЯ** [пригово/ритис'а], /гд'вбр'ус'а, /гово/рис'а, *док.* Те саме, що **прибріховатися**. *Ты так пригд'вбр'уйес'а ід ми/н'і, гйбы с'ичус'уд н'а /хот'ів.* *Ми/гал' та/кый, ичо пригово/вориц'а хут'ім /кбму.*

ПРИГОЛОМШЭ́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **приголомшйти**. *Приголом/шена /куруц'а.*

ПРИГОЛОМШЙ́ТИ, /лбмшу, /лбмшиш, *док.* Сильним ударом (звичайно по голові) на якийсь час позбавити свідомості. *Приголом/шили /хлбпц'а, поробл/вали го, а пак /вел.и го в шанц.* Див. ще **причмелйти**. Пор. **голомшйти**.

ПРИГРА́БКАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пригра́кати**. *Приг/рабкана ота/ва.*

ПРИГРА́БКАТИ [приг/рапкати], айу, аш (айеш), *док.* Гребсти граблями сіно, отаву і под. з метою зменшення площі під скошенням. *Приг/рапкайу отаву ис /хлббду май на /соице.* Пор. **гра́бкати**.

ПРИ́ГУРШНЯ [при/гуршн'а], і, ж. Пригорша. *Т'утка /дали ми пригу/ршн'у чирйшн'.*

ПРИ́ГУРЬКЫЙ [при/гур'кый], а, е. Гіркуватий. *Колі /корова т'ілна, та молоко в /нийі мало /пригур'ке.*

ПРИГУ́РЬКЛЫЙ [при/гур'кльий], а, е. Який зробився гіркуватим. *Ис'а брын/за вже пригур'кла.*

ПРИГУ́РЬКНУТИ [при/гур'кнути], не, *док.* Стати гіркуватим. *Пригур'кнути /може й/да, куй с'а /зачинат /портити.*

ПРИГАРБУ́ЛЯНЫЙ [пригар/бул'аный], а, е. Перемішуваний (про круглий предмет) шляхом обертання його в певному напрямку. *Пригар/бул'аный кы/мак.* Див. ще **прикачаный**, **прикачу́ляпый**.

ПРИГАРБУ́ЛЯ́ТИ [пригар/бул'ати], /л'айу, /бул'аш (л'айеш), *док.* Прикотити. *Того кы/мака пригар/бул'авим сам.* Див. ще **прикача́ти**, **прикачу́ляти**. Пор. **гарбуляти**.

ПРИГАРБУ́ЛЯ́ТИСЯ [пригар/бул'атис'а], /л'айус'а, /бул'ас'а (л'айес'а), *недок.* Прикотитися. *Тот /каміні пригар/бул'авс'а с'уды э/бр'і сам.* Див. ще **прикача́тися**, **прикачу́лятися**. Пор. **гарбулятися**.

ПРИГЛИ́ЙТОВА́НЫЙ, а, е. Те саме, що **доглийтованый**.

ПРИГЛИ́ЙТОВА́ТИ, /туйу, /туйеш, *док.* Те саме, що **доглийтовати**. Пор. **глийтовати**.

ПРИГЛИ́ЙТОВА́ТИСЯ [приглийто/ватис'а], /туйус'а, /туйес'а, *док.* Те саме, що **доглийтоватися**. Пор. **глийтоватися**.

ПРИДАВА́ТИ, /дайу, /дайеш, *недок.*, **ПРИДА́ТИ**, /дам, /даш, *док.*, *кого*. Те саме, що **заголосйти**. *Того чу/лу/вка придала його жбна, бо /мала л'уб/са.*

ПРИДАНЫЙ, а, е. Те саме, що **заголошений**.
Приданий за злуд'їство.

ПРИДАТИ див. **придавати**.

ПРИДАШНИЙ, а, е. Зручний, придатний.
Йс'а мо'тыка мѣн'ї доста'придашна.

ПРИДАШНО, присл. Зручно, придатно. *Деку-му'придашно ко'пати на'л'їву'руку.*

ПРИДУРЕНИЙ, а, е. Такий, якого примани-ли. *Придурена ци'ганков'куриц'а'нараз по'пала в'їй'їи'майстру.*

ПРИДУРИТИ, 'дур'у, 'дуриш, док. Примани-ти. *Придурили'копылы'д'ївку, а пак с'а над нив позбытко'вали.*

ПРИЗІРАНЄ [при'зиран'є], а, с. Привидляння.
Призиран'є до чужої'ї роботи. Пор. **призира́тися**.

ПРИЗИРА́ТИСЯ [призи'ратис'а], 'райус'а, 'зирас':а (райес':а), *недок.* Привидлятися. *Призи'ра-їус'а, шчо ты майстру'їеш.*

ПРИЙДА, ы. 1. ж. Марнотратство. *Ус'а'р'їна в'п'їйду пуш'ла.* 2. ч., ж., зневаж. Марнотрат чи марнотратка. *Но вто'одна'п'їйда, хут'кул'ко'зро-ши'пру'пустит.* Пор. угор. *préda* 'здобич; жертва'.

ПРИЙДЕЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, *недок.* Мар-нотратити, розбазарювати. *Не" со'котит'зр'оши, лиш'п'їйделу'їе йїх.* Пор. угор. *prédál* т.с. Див. ще **прийдовати**.

ПРИЙДОВА́ТИ, 'дуйу, 'дуйеш, *недок.* Те саме, що **прийделовати**.

ПРИЙМИТИ, 'му, 'меш, док. Прихопити що-небудь тимчасово, щоб трималося купи. *Абы'при-ш'ити'ма'шинков'рукав, тре'ба го'спер'шу'п'їйми-ти'нитков'у'декотрых'міс'ц'ах.* Пор. **иміти**.

ПРИЙТИ́СЯ див. **приходітися**.

ПРИЙШ, 'ша, ч., *снец*. Прес для вичавлювання соку з винограду. *У нас'с'вого'п'їйша'не"їе, мы'зыч'име'ут'сус'їду.* Пор. угор. *prés* 'прес'.

ПРИЙШЛЫЙ, а, е. Який прийшов з іншого населеного пункту. *Ото'не"наш, ото'п'їйш'лыи'чулу'вік.*

ПРИЙШЛЯ́К [приш'л'ак], 'ка, ч. Те саме, що **зайда**.

ПРИЙШЛЯ́ЧКА [приш'л'ачка], ы, ж. Жін. до **прийшляк**.

ПРИЙШОВА́НИЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **прийшовати**. *Йс'п'їйшованого'зр'езну'їде'сок.*

ПРИЙШОВА́ТИ, 'шуйу, 'шуйеш, *недок.* Вичавлювати пресом сік з винограду. *Зорваный'зр'езнет'мн'авл'ат, кла'дут'го'кыснути, а'їак'пустит'сок, п'їйшуйут'го.*

ПРИКАЖЕ́НИЙ, а, е. Трохи зіпсований (про харчові продукти). *Йс'а'мас'ц'п'рика'жена.*

ПРИКАЗИ́ТИСЯ [приказитис'а], 'зиц':а, док. Трохи зіпсуватися. *Д'овго'стой'ала'брын'за'та'ма-ло'с'а'приказ'ила.*

ПРИКАЗЛИ́ВЫЙ, а, е. Говіркий; балакучий.
Мар'їка –'дуже'приказ'лива'жо'на.

ПРИКАЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, док. Те саме, що **казковати**. *Та'д'ни'шуйут'кур'з'ов'ї'тїп'ир'ї'пле-тут, 'айбо'не"с'п'ївайут, д'ни'плетут'та'с'ак'при-казуйут, бо'с'п'ївати'н'їко'тїп'ир'кы'так'не"зна'їе.*

ПРИКАЗОВА́ТИСЯ [при'казоватис'а], зуйе-с'а, *недок.* Мовитися. *Деколи'аж'ї'не"хочеш'при-казовати, та'са'ме'с'а'приказуйе.* ♦ **Най'с'а'н'ї'їде'не"приказуйе** – хай про це ніде не говориться (про що-небудь погане). *У'т'ої'ї'ж'о'ны, най'с'а'н'ї'їде'не"приказуйе, лїх'ый'бу'т'ух.*

ПРИКА́ПЧА́НИЙ, а, е. Приєднаний. *Прикап-чана'до'воза'тїл'ї'їшка.*

ПРИКАПЧА́ТИ див. **прика́пчовати**.

ПРИКАПЧА́ТИСЯ див. **прика́пчоватися**.

ПРИКА́ПЧОВА́НЄ [при'капчован'є], а, с. При-єднування. *Прикапчован'є'п'луга'до'трактора.* Пор. **прика́пчовати**.

ПРИКА́ПЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПРИ-КАПЧА́ТИ**, 'чайу, 'капчаш (чайеш), док. Приєдну-вати. *Прикап'чай'до'воза'тїл'ї'їшку.* Пор. **капчати**.

ПРИКА́ПЧОВА́ТИСЯ [при'капчоватис'а], чу-їус'а, чуйес'а, *недок.*, **ПРИКАПЧА́ТИСЯ** [прика-пчатис'а], 'чайус'а, 'капчас':а (чайес':а), док. При-єднуватися. *Прикап'чайс'а'до'га'ландера, в'бы'с'не"в'пав.* Пор. **капчатися**.

ПРИКА́ЧА́НИЙ, а, е. Те саме, що **пригар-буляний**.

ПРИКАЧА́ТИ, 'чайу, 'качаш (чайеш), док. Те са-ме, що **пригарбуляти**.

ПРИКАЧА́ТИСЯ [прика'чатис'а], 'чайус'а, 'ка-час':а (чайес':а), док. Те саме, що **пригарбулятися**.

ПРИКАЧУ́ЛЯНИЙ [прика'чул'аний], а, е. Те саме, що **пригарбуляний**.

ПРИКАЧУ́ЛЯТИ [прикачул'ати], 'л'айу, 'чул'аш (л'айеш), *недок.* Те саме, що **пригарбуляти**.

ПРИКАЧУ́ЛЯ́ТИСЯ [прикачул'атис'а], 'л'а-їус'а, 'чул'аса (л'айес':а), *недок.* Те саме, що **при-качати́ся**.

ПРИ́КВАСНИЙ, а, е. Кисліший, ніж звичайно або потрібно; кислуватий. *П'риквасна'сербанка.*

ПРИ́КІНОВА́ТИ, 'нууу, 'нууеш, док. Намучи-тися (як правило, при догляді за дитиною, хворою чи немічною людиною). *П'рикїно'валам'доста'с'тым'д'їт'ва'ком, 'доки'урус.* Пор. **кїновати**.

ПРИ́КІРЯ́НИЙ [при'кїр'аний], а, е. Пригна-ний. *П'рикїр'ана'с'нашї'ко'рова.*

ПРИ́КІРЯ́ТИ [прикїр'ати], 'р'айу, 'кїр'аш (р'а-їеш), док. Пригнати. *П'рикїр'ай'тїл'а'с'у'ды.* Пор. **кїряти**.

ПРИКІСНЕНИЙ, а, е. З дуже обмеженими можливостями; скрутний. *Не"м'б'ожу'ти'уд'ати'д'овг, бо'зараз'им'дуже'прикїс'нений.*

ПРИКІСНИТИСЯ *див. прикісіятися.*

ПРИКІСНІЯТИСЯ [прикіс'н'атис'а], 'н'айус'а, 'кісн'ас'а (н'айес'а), *недок.*, **ПРИКІСНИТИСЯ** [прикіс'нитис'а], 'н'ус'а, 'нис'а, *док.* Обходитися мінімальним, перебуваючи в скруті. *Прикіс'нив бы м с'а, та, може, уд'ав бы м двх.* Див. ще **притігатися**. Пор. **кіснитися**.

ПРИКЛАДАТИСЯ [прикладатис'а], 'дайус'а, 'ладас'а (дайес'а), *недок.*, **ПРИКЛАСТИСЯ** [прик'ластис'а], 'ладус'а, 'ладес'а, *док.* Старанно виконувати, постаратися. *Іа прикладус'а та в'чин'у вто добре.*

ПРИКЛАСТИСЯ *див. прикладатися.*

ПРИКОПАНІЙ, а, е, *с.г.* 1. Пригорнутий землею. *Прикопана ро'сада.* 2. Те саме, що **аршіваний**. *Прикопана ч'лива.*

ПРИКОПАТИ *див. прикоповати.*

ПРИКОПАТИСЯ *див. прикоповатися.*

ПРИКОПОВАНЄ [прикопован'є], а, *с.*, *с.г.* 1. Пригортання чого-небудь землею. *Куй 'н'іколи 'нарас шч'бс' поса'дити, та б'тх'д'ац'а рас прикопован'ом, а пак тож ро'с:ажуйт де т'реба.* 2. Те саме, що **аршіванє**. *Прикопован'є – не'лехка робота.* Пор. **прикоповати**.

ПРИКОПОВАТИ, 'к'опуйу, 'к'опуйеш, *недок.*,

ПРИКОПАТИ, 'к'опл'у, 'коплеш, *док.*, *с.г.* 1. Щонебудь пригортати землею. *Прикопалам рас при'сатки, а пак тож їх по'сажу де т'реба.* 2. Те саме, що **аршівати**.

ПРИКОПОВАТИСЯ [прикоповатис'а], 'к'опуйес'а, *недок.*, **ПРИКОПАТИСЯ** [прикопатис'а], 'коплес'а, *док.*, *с.г.* 1. Пригортатися тимчасово (про рослини). *Аж не'їє часу 'нарас поса'дити при'саду де т'реба, та раз її при'к'опуйт.* 2. Те саме, що **аршіватися**. *Іс'а ч'лива може с'а при'к'опати за дин' тр'дма чил'адниками.*

ПРИКОРУЖІЛИЙ [прикуружілий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **прикуружити**. *Прикуружіле болото.*

ПРИКОРУЖИТИ [прикуружити], жіє, *док.* Трохи затверднути від морозу (про грязюку, сніжне місиво і под.). *Уй'грав'а морос, та мало прикуружіло.*

ПРИКУРТАТИ, 'тайу, 'курташ (тайеш), *док.* Уворотити. *Прикурталам мало с'виту, бо 'п'д'б'ва була.* Пор. **куртати**.

ПРИЛІТІТИ [прилит'іти], 'лечу, 'летиш, *док.* Прилетіти.

ПРИЛІЗАТИСЯ *див. прилізоватися.*

ПРИЛІЗНИЙ, а, е. Те саме, що **примовний**. *Такий прилізний, шчо уд бы'ка моло'ка бы упро'сив.*

ПРИЛІЗОВАТИСЯ [прилизоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *недок.*, **ПРИЛІЗАТИСЯ** [прили'за-

тис'а], 'лижус'а, 'лижес'а, *док.* Те саме, що **примовлятися**. *Не' прилизуйс'а до н'а, бо й так н'іч не' дус'танеш.*

ПРИЛІМПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Приплентатися. *Так им с'а наро'била, шчо 'ледвы м прилімпала думу.* Див. ще **прителімпатися**. Пор. **лімпати**.

ПРИЛІПЛЯТИ [прил'іпл'яти], л'іпл'айу, л'іпл'аш (л'іпл'айеш), *недок.* Приліплювати, приклеювати. *Іаг бы с' не' прил'іпл'ав тот п'дп'р', а в:ун с'а удл'іпл'уйє.*

ПРИЛІПЛЯТИСЯ [прил'іпл'ятис'а], л'айес'а, *недок.* Приліплюватися, приклеюватися. *Сис' п'дп'р' с'а т'ашко прил'іпл'айє на с'к'нчу.*

ПРИЛЯЧІЙ [прил'ачи], л'ажу, л'ажеш, *док.* Прилягти.

ПРИМЕРВІЛИЙ [примирвілий], а, е. Який заснув неглибоким сном. *Примирвілий чулу'вік.*

ПРИМЕРВИТИ [примирвіти], ійу, ійеш, *док.* Трохи заснути неглибоким сном. *Лиш им примирвіла, куй 'чуйу, кус' дур'коче в д'вир'і.* Пор. **мервіти**.

ПРИМІРЬ [п'рімір'], у, ч. Зразок, приклад. *Ты с'в'ому 'сынови по'ганый п'рімір'.*

ПРИМІРЬНИЙ [п'рімір'ний], а, е. Зразковий. *Ото п'рімір'на жо'на.*

ПРИМІРЬОМ [п'рімір'ом], *присл. модал.* Наприклад, приміром. *Брали дере'вину 'д'б'ву, та'ку, і'а'ку і'ім т'реба, п'рімір'ом, 'было.*

ПРИМІТОВАТИ, 'мітуйу, 'мітуйеш, *недок.*, **ПРИМІТАТИ**, 'мечу, 'мечеш, *док.* Прикидувати. *Прим'етавис', 'майже, 'виль с'іном.*

ПРИМНЯВІТИ [примн'авити], вл'у, 'вшіш, *док.* Притиснути, придавити. *Так им си примн'авила 'руку, куй им с'пала, шчо вс'а ми по'терпла.* Див. ще **примняцкати**. Пор. **мнявіти**.

ПРИМНЯВІТИСЯ [примн'авитис'а], 'виц'а, *док.* Притиснути, придавити. *Брын'за с'а майє примн'авити т'аскун'іком, бо ч'нак с'а за'к'з'ит.* Див. ще **примняцкатися**. Пор. **мнявітися**.

ПРИМНЯВЛЕНІЙ [примн'ав'лений], а, е. Притиснутий, придавлений. *Примн'ав'лена рука.* Див. ще **примняцканий**.

ПРИМНЯЦКАНИЙ, а, е. Те саме, що **примнявлений**.

ПРИМНЯЦКАТИ *див. примняцковати.*

ПРИМНЯЦКАТИСЯ *див. примняцковатися.* **ПРИМНЯЦКОВАТИ** [примн'ацковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПРИМНЯЦКАТИ** [примн'ацкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **примнявіти**. Пор. **мняцкати**.

ПРИМНЯЦКОВАТИСЯ [примн'ацковатис'а], куйес'а, *недок.*, **ПРИМНЯЦКАТИ** [примн'ацкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **примнявітися**.

ПРИМОВИТИСЯ *див. примовлятися.*

ПРИМОВЛЯТИСЯ [примов'ля'тис'а], л'а-йус'а, мовл'ас':а (л'айес':а), *недок.*, **ПРИМОВИТИСЯ**, мовл'ус'а, мовис':а, *док.* Підлещуватися. *Ото така д'івка, шчо хут'ім'кôму с'а примовит.* Див. ще **прилізватися.**

ПРИМОВНИЙ [примов'ний], а, е. Улесливий, говіркий, який легко вступає в спілкування. *Примовний хлопці.* Див. ще **прилізний.**

ПРИНÉСТИ, несу, не'сеш, *док.* Принесті. Пор. **пéсти.**

ПРИНІКАТИСЯ [приника'тис'а], кайус'а, кас':а (кайес':а), *недок.* Придивитися. *Приникавимс'а, шчо вто доста файна д'івка.* Пор. **нікатися.**

ПРИНЦ [пр'інц], а, ч. 1. Принц. *Ачин'с'а в'кума пр'інцу уродив, шчо так с'а з ним нòс'ат.* *Тат'ты не' пр'інцу, абы ти так уг'ажати.* 2. *перен., зневаж.* Дуже вибагливий, примхливий, претензійний хлопець, чоловік. *Ото такий пр'інцу, шчо не' мож му догодити.* Пор. нім. Prinz 'принц'.

ПРИОБРІВАТИ [привбр'івати], в'айу, р'іваш (в'айеш), *недок.*, **ПРИОБРІТИ** [привбр'іти], р'ійу, р'ійеш, *док.* Придбавати власність. *Муй кум за свуй жи'вот много привбр'ів.*

ПРИОБРІТИ *див. привобрівати.*

ПРИОБРІТЫЙ [привбр'ітый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **привобріти.** *Пр'івбр'іте газ'дуство.*

ПРИОБРІТОК [привбр'іток], тку, ч. Придбана власність. *Муй привбр'іток не'великий.*

ПРИОДІВАТИ [привд'івати], в'айу, д'іваш (в'айеш), *недок.*, **ПРИОДІТИ** [привд'іти], д'іну, д'інеш, *док.* Одягати по-святковому; приодягати. *Давно на Виллидин' усе нас, д'івти, привд'івали в шучс'но'ве.* Див. ще **приврідати**. 2. Пор. **одівати.**

ПРИОДІВАТИСЯ [привд'іватис'а], в'айус'а, д'івас':а (в'айес':а), *недок.*, **ПРИОДІТИСЯ** [привд'ітис'а], д'інус'а, д'інес':а, *док.* Приодягнути-ся. *На Виллидин' привд'іламс'а в ну'ву свиту.* Пор. **одіватися.**

ПРИОДІТИ *див. приводівати.*

ПРИОДІТИСЯ *див. приводіватися.*

ПРИОДІТЫЙ [привд'ітый], а, е. Одягнений по-святковому; приодягнений. *Привд'іта д'ітина.*

ПРИОНАДЖЕННИЙ [прив'на'жєний], а, е. Приєднаний, причеплений. *Прив'на'жена до тил'ішки лада.*

ПРИОНАДЖИТИ *див. привнаджувати.*

ПРИОНАДЖОВАТИ [прив'на'жовати], ж'уйу, ж'уйеш, *недок.*, **ПРИОНАДІТИ** [прив'над'іти], ійу, ійеш і **ПРИОНАДЖИТИ** [прив'на'жити], на'жу, на'жиш, *док.* Приєднувати, причеплювати. *Мигал' прив'над'ів тил'ішку до б'іціт'у, та повозив думу дьин'і з г'орда.* Пор. **опадіти, опаджити.**

ПРИОНАДІТИ *див. привнаджувати.*

ПРИПАДАЧКА, ы, ж. Випадак. *Тотта припадачка была ис'т'р'ьйом.* Див. ще **припадок.**

ПРИПАДОК, тка, ч. Те саме, що **припадачка.**

ПРИПАРАДІТИ *див. привпаражувати.*

ПРИПАРАДІТИСЯ *див. привпаражуватися.*

ПРИПАРАЖЕНИЙ, а, е. Приодягнений, одягнений у святковий одяг. *Мало привпара'жений, д'і-до став май упо'зирувати.*

ПРИПАРАЖОВАНС [привпаражован'є], а, с. Одягання по-святковому, причепурювання. *Прив'паражован'є д'івки на т'янци.* Пор. **привпаражувати.**

ПРИПАРАЖОВАТИ, ж'уйу, ж'уйеш, *недок.*, **ПРИПАРАДІТИ**, ра'жу, рад'иш, *док.*, *кого.* Справляти пристойний одяг комусь; приодягати когонебудь. *Привпара'дилам д'іти на Виллидин'.* Пор. **парадіти.**

ПРИПАРАЖОВАТИСЯ [привпаражоватис'а], ж'уйус'а, ж'уйес':а, *недок.*, **ПРИПАРАДІТИСЯ** [привпара'дитис'а], ра'жус'а, рад'ис':а, *док.* Приодягатися, причепурюватися. *Куй д'івка йшла на т'янци, та мала с'а привпара'дити.* Пор. **парадітися.**

ПРИПАРОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **привпаровати.** *Привпарований до Вилликудн'а сведер. Іс'і б'ірфы доста слабо прив'парован'і до в'оза.*

ПРИПАРОВАТИ, р'уйу, р'уйеш, *док.* Влаштувати; приспособити; приурочити. *Йура так прив'паровав, г'ібы мы с'а стр'ітили ненароком.* Пор. **паровати.**

ПРИПАРОВАТИСЯ [привпароватис'а], р'уйус'а, р'уйес':а, *док.* Налаштуватися. *Йа прив'паровав'с'а скочити з в'оза, айбо н'анко ми не'дали.* Пор. **пароватися.**

ПРИПАРТИЛЬОВАНИЙ [припартил'ований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **припартильовати.** *Припартил'ований случай.*

ПРИПАРТИЛЬОВАТИ [припартил'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* Діждатися нагоди; причатувати. *Припартил'овали го, куй в'іоб'уно'чи сам, та по'били го.* Пор. **партильовати.**

ПРИПЕРТИ *див. привпирати.*

ПРИПЕРТИСЯ *див. привпиратися.*

ПРИПЕРТЫЙ, а, е. Притулений. *Привпертый гур'і п'лотом міх.*

ПРИПЕЧІЙ, печу, печеш, *док.* Припекти. Пор. **печі.**

ПРИПІВАТИСЯ [привпіватис'а], пивац':а, *недок.*, **ПРИПІТИСЯ** [привпйтис'а], привпй'єса, *док.* 1. Присмокуватися. *Привпйла ми с'а до ногы п'явиц'а.* 2. *перен.* Паразитувати (про людей). *Привпйв'с'а до ч'иц'кы, та не' мож го вдорвати.* 3. *перен.* Прилипати, бути невідступним. *Привпйв'с'а літін'до д'івки, ги п'явиц'а.*

ПРИПИЛÉНЬЙ, а, е. Припиляний. *Припилена* л'ац'а, дошка.

ПРИПИЛІТИ *див. припілювати.*

ПРИПІ́ЛЮВАТИ [при'пил'овати], л'у́йу, л'у́йеш, *недок.*, **ПРИПИЛІТИ**, 'пил'у, 'пилиш, *док.* Обрзати з одного кінця. *Припили ми дошку на нос'у'л'.* Пор. **пиліти**.

ПРИПИРА́ТИ, 'райу, 'пираш ('райеш), *недок.*, **ПРИПЕРТИ**, 'припру, 'припреш, *док.* Притулити який-небудь предмет до чогось. *Припел:а дошку до с'к'іны.*

ПРИПИРА́ТИСЯ [припи'ратис'а], 'райус'а, 'пирас':а ('райес':а), *недок.*, **ПРИПЕРТИСЯ** [припер'тис'а], прус'а, прес':а, *док.* Притулитися до чого-небудь. *Д'ідо приперс'а до ст'овпа та фай'чив.*

ПРИПІ́ТИСЯ *див. припива́тися.*

ПРИПЛЫ́СТИ, плыв'у, плыв'еш, *док.* Припливти, приплисті. Пор. **плы́сти**.

ПРИПЛО́ДОК, плотка, ч. Приплід. *Ут н'ор'с'ачкы скоро буде в нас припл'одок.*

ПРИПОМИ́НАТИ, 'найу, 'минаш ('найеш), *недок.*, **ПРИПО́МНИТИ**, 'п'омн'у, 'помниш, *док.* Пригадувати. *Іа вже не припоминау, в йа'к'ому в'о'д'і'было.*

ПРИПО́СЛІДКУ [при'п'ос'л'ітку], *присл.* Невдавно. *Мало'было добрых трав, а вже прип'ос'л'ітку л'уде'зачали с'і'йати лугер.*

ПРИПО́ЧИЛЬЙ, а, е. Який трохи відпочив. *Мало прип'очильй у'з'авимс'а май'за'к'осу.*

ПРИПО́ЧИТИ, 'чину, 'чинеш, *док.* Трохи відпочити. *Прип'очивим, пак май им'зачав ко'сити.*

ПРИПРОВА́ДИТИ *див. припров'ажувати.*

ПРИПРОВА́ЖЕНЬЙ, а, е. Доставлений. *Іс кал'г'озу му'была припров'ажена'тона'р'іны.*

ПРИПРОВА́ЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ПРИПРОВА́ДИТИ**, 'важу, 'вадиш, *док.* Доставляти. *Першого'года припров'адивим ис кал'г'озу вус ст'руча, и'чо ми'дали на труд'д'н'і.*

ПРИПРЯ́ТАНЬЙ [прип'р'атаньй], а, е. Прихований. *Найид'вим прип'р'атаньй'к'ымыс'иш'че'з'в'ойны'ле'вор.*

ПРИПРЯ́ТАТИ¹ *див. припр'ятовати.*

ПРИПРЯ́ТАТИ² [прип'р'атати], пр'аче, *док.*, *мед.* Запалившись, утворити незначний нарив. *Прип'р'атала ми рука ут ска'лы.* Пор. **пр'ятати**².

ПРИПРЯ́ТОВАТИ [прип'р'атовати], туйу, туйеш, *недок.*, **ПРИПРЯ́ТАТИ**¹ [прип'р'атати], пр'ачу, пр'ачеш, *док.* Приховувати. *Прип'р'атавим уд жоны'мало'гроши.* Пор. **пр'ятати**¹.

ПРИПУ́ДИТИ *див. припу́жувати.*

ПРИПУ́ДИТИСЯ *див. припу́жуватися.*

ПРИПУ́ЖАТИ *див. припу́жувати.*

ПРИПУ́ЖАТИСЯ *див. припу́жуватися.*

ПРИПУ́ЖЕНЬЙ, а, е. Те саме, що **перепу́жений**.

ПРИПУ́ЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, і **ПРИПУ́ЖАТИ**, 'жайу, 'пужаш ('жайеш), *недок.*, **ПРИПУ́ДИТИ**, 'пужу, 'пудиш, *док.* Те саме, що **перепу́жувати**. *Не'припуд'д'ітину.* Пор. **пу́жати**.

ПРИПУ́ЖОВАТИСЯ [при'пужоватис'а], жу́йс'а, жу́йес':а і **ПРИПУ́ЖАТИСЯ** [припу'жатис'а], 'жайус'а, 'пужас':а ('жайес':а), *недок.*, **ПРИПУ́ДИТИСЯ** [при'пудитис'а], 'пужус'а, 'пудис':а, *док.* Те саме, що **перепу́жуватися**. *Іа припу'жай-ус'а, куй'грум'гримит.* Пор. **пу́жатися**.

ПРИПУ́СКА́Ч, 'ча, ч., *ткац.*, *заст.* Палиця, один кінець якої втикається в отвори головки воротила кросен, а другий упирається в підлогу; служить для припускання основи.

ПРИПУ́СТІТИ *див. припу́щати.*

ПРИПУ́ТНИК, а, ч., *бот.* Подорожник великий (*Plantago major*). *Прип'утник'добрий на'раны'тай'ут'каш'у.*

ПРИПУ́ЩАТИ [припу'щ'ати], 'чайу, 'пушчаш ('чайеш), *недок.*, **ПРИПУ́СТІТИ**, 'пушчу, 'пустиш, *док.* 1. Допускати когось куди-небудь. 2. 'пустит. Легко віддавати молоко при доїнні (про корову, козу та ін.). *Іш ко'рова не'припустит'молоко, і'й'ї не'мож'зду'їти.* 3. *ткац.*, *заст.* Попускати нитки основи при тканні на кроснах.

ПРИРВА́ТИ *див. пририва́ти.*

ПРИРВА́ТИ, 'вайу, 'риваш ('вайеш), *недок.*, **ПРИРВА́ТИ**, 'прирву, 'прирвеш, *док.* Обривати кінець чого-небудь. *Ба ко прир'вав ло'зу'дрезна?*

ПРИРО́ЖЕНЬЙ, а, е. Уроджений, природний. *Аж у т'а не'їе прир'оженого'р'озуму, та н'іко ти го не'даст.*

ПРИСА́ДА, ы, ж., с.г. Саджанець. *При'сады'л'і'п'ше'рустут на бере'шк'у, а в'мочар'і не'л'уб'л'ат'быти.* *Див. ще прис'адка.*

ПРИСА́ДИТИ *див. прис'ажувати.*

ПРИСА́ДКА [при'сатка], ы, ж., с.г. Те саме, що **прис'ада**.

ПРИСА́ЖЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **прис'ажувати**. *При'сажена'грушка.*

ПРИСА́ЖОВАНС [при'сажован'с], а, с. Загрибання в землю з корінням (про саджанці, розсаду). Пор. **прис'ажувати**.

ПРИСА́ЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ПРИСА́ДИТИ**, 'сажу, 'садиш, *док.* Загрибати в землю з корінням (про саджанці, розсаду). *При'сажовалем'йаблун'кы.*

ПРИСЕРЕ́НЕНЬЙ, а, е. Захопленний зненацька. *Присере'ненуму'вад'сами'зайайц'ови не'в'далос'а'в'т'ікнути.*

ПРИСЕРЕ́НИТИ [присере'нити], 'н'у, 'ниш, *док.* Захопити зненацька. *Зайайц'і'дрызли'приса-ды, та'в'д'ного м'присере'нив.* Пор. **сереніти**.

ПРИСИ́ЛОВАНЬЙ, а, е. Стимульований, заохочений. *Мало'присилована, 'д'і'вочка'и'ч'ос'з'д'їла.*

ПРИСИЛОВАТИ, луйу, луйеш, *док.* Стимулювати, припросити, заохотити. *Присилуй д'їтавка, най бы шчус'їз'їв.* Пор. **сіловати**.

ПРИСИЛОВАТИСЯ [присилуватис'а], луйус'а, луйес'а, *док.* 1. Запропонувати себе, проситися. *Йди до л'уди та присилуйс'а, вбы т'а в'з'али в бр'їгаду.* 2. Примусити себе що-небудь виконати. *Присилувавс'а йа по'малы доко'пати тот шанц.* Пор. **сіловатися**.

ПРИСИГАТИ [прис'їгати], 'гайу, 'с'їгаш ('гайеш), *недок.*, **ПРИСЯГНУТИ** [прис'агнути], 'с'агну, 'с'агнеш, *док.* Притягувати що-небудь до себе, спочатку сягнувши до нього. *Прис'агнув кл'укув р'асный стовп та так обыр'вав 'файн'ї зруші.* Пор. **сігати**.

ПРИСІСТИ [прис'їсти], 'с'аду, 'с'адеш, *док.* 1. Присісти. 2. Зайняти чужий масток, хату, земельну ділянку і под. *Йура прис'їв 'їд'їдово газ'дуство.*

ПРИСІЧІЙ [прис'їчи], 'чу, 'чеш, *док.* Присікти. Пор. **січі**.

ПРИСІЧІ [прис'їчі], у, *мн.* Стерня; те, що стирчить із землі від зрубаного куща, рослини. *Бывало, д'їтми ц'їле л'їто убі 'ногы в 'ранах ут 'прис'їчу.* Див. ще **присіч'уле**.

ПРИСІЧУЛЕ [прис'їч'ул'е], а, с., *зб.* Те саме, що **присічі**.

ПРИСКАКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Догоджати. *'Руно гур'їз'ат'ом прис'какує йо'го ст'ра, вбы му догоди.*

ПРИСКІПІТИ *див.* **прискіплювати**.

ПРИСКІПЛОВАТИ [прис'кіпл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ПРИСКІПІТИ** [прис'кіп'ити], с'кіпл'у, с'кіпиш, *док.*, с.г. Прищеплювати деревце. *Прис'кітив ми сус'їд 'йаблун'ку.* Див. ще **засккіп'ити**. Пор. **скіп'ити**.

ПРИСКІПКА [прис'кіпка], ы, *жс.*, с.г. Прищепка (дерева), прищеплений саджанець. *Одна 'прис'кіпка с'а не' 'прійала.*

ПРИСКІПЛЕНІЙ [прис'кіпл'еный], а, е. Прищеплений. *Прис'к'їпл'ена зрушка.* Див. ще **засккіпл'еный**.

ПРИСКОЧИТИ [прис'кочити], 'кочу, 'кочиш, *док.* Швидко надати допомогу. *Йаг лиш 'зачала гур'їти х'яжа, л'уде прис'кочили тай загасили.*

ПРИСМЫЧЕНІЙ, а, е. Те саме, що **приволоч'еный**¹. *Прис'мычын'ї сак'ы 'были з знойом.*

ПРИСМЫЧИТИ, чу, чиш, *док.* Те саме, що **приволоч'ї**. *Такый був 'Йура п'яный, шчо ледвы м го прис'мычыв д'уму.* Пор. **смьч'ити**.

ПРИСОКОТИТИ *див.* **присокочовати**.

ПРИСОКОТИТИСЯ *див.* **присокочоватися**.

ПРИСОКОЧ'ЕНІЙ, а, е. Підстержений. *Присокоч'еный зл'од'їй.*

ПРИСОКОЧОВАТИ, 'кочуйу, 'кочуйеш, *недок.*, **ПРИСОКОТИТИ**, 'с'кочу, 'с'котиш, *док.*

Підстергти. *Йа присокотив зл'од'їя, куй н'ус'дын'ї з м'ойой'чивы.* Пор. **сокотити**.

ПРИСОКОЧОВАТИСЯ [присокочоватис'а], 'кочуйес'а, *недок.*, **ПРИСОКОТИТИСЯ** [присокотитис'а], 'с'котиц'а, *док.* Приберетися. *Ас'а 'ббув 'мало присокотит, та май 'дбего т'риват.* Пор. **сокотитися**.

ПРИСОХТОВАНИЙ, а, е. Привичаений; приучений. *'Деко присохтований 'п'ити не'парене молоко 'нараз ис-нут 'коровы.*

ПРИСОХТОВАТИ *див.* **присохт'ововати**.

ПРИСОХТОВАТИСЯ *див.* **присохт'ововатися**.

ПРИСОХТ'ОВОВАНЕ [присохт'овован'е], а, с. Привичаювання; приучування. *Присохт'овован'е тил'ати 'п'ити молоко з бл'уда.* Див. ще **сохт'ованс**. Пор. **сохт'овати**.

ПРИСОХТ'ОВОВАТИ, сохт'овуйу, сохт'овуйеш, *недок.*, **ПРИСОХТОВАТИ**, с'х'туйу, с'х'туйеш, *док.* Привичаювати; приучувати. *Тил'а треба присохт'ововати 'насти, а молоко кун'а вус т'агнути.* Пор. **сохт'овати**.

ПРИСОХТ'ОВОВАТИСЯ [присохт'ововатис'а], 'т'овуйус'а, 'т'овуйес'а, *недок.*, **ПРИСОХТОВАТИСЯ** [присохт'оватис'а], с'х'туйус'а, с'х'туйес'а, *док.* 1. Привичаюватися; приучуватися. *Чулу'віка не'їе 'дома вл'їт'ї, та йа вже за годы присохт'овалас'а сама ко'сити.* 2. Залишитися надовго. *Йди до т'уткы, лиш 'никай, а'бы с':а там не' присохт'овав.* Пор. **сохт'оватися**.

ПРИСПОСОБИТИСЯ *див.* **приспособлятися**.

ПРИСПОСОБЛЕНІЙ, а, е. Пристосований. *Сис'млинц' не' приспособлений ч'їнити ковбаскы.*

ПРИСПОСОБЛЯТИСЯ [приспособл'атис'а], л'айус'а, 'с'обл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **ПРИСПОСОБИТИСЯ** [приспособитис'а], 'с'обл'ус'а, 'с'обис'а, *док.* Пристосуватися. *Л'уде в'чилис'а до то'го, приспосубл'алис'а.*

ПРИСТАВИТИ *див.* **приставляти**.

ПРИСТАВЛ'ЕНІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **приставити** 1, 2. *Приставлена 'р'їна вже к'їпл'їна.*

ПРИСТАВЛЯТИ [приставл'ати], л'айу, 'тавл'аш (л'айеш), *недок.*, **ПРИСТАВИТИ**, вл'у, виш, *док.* 1. Ставити що-небудь дуже близько, впритул до чогось. 2. Ставити на плиту варити страву. *Лиш им т'їпир 'приставила па'сул'ї.*

ПРИСТАТИ, 'тану, 'танеш, *док.* 1. Призупинитися. 2. Почати прожигати в сім'ї дружини (про чоловіка). *Йура пристав до Мар'їчинуї родини.*

ПРИСТАЯ [прис'таја], і, ч. Приймак. *Цил'о ну'ш'ов у пристайї.*

ПРИСТЫВАТИ, 'вайу, 'тываш ('вайеш), *недок.*, **ПРИСТЫТИ** і **ПРИСТЫНУТИ**, 'тыну, 'тынеш, *док.* 1. Трохи охолоджуватися. *'Фанкы не' мож 'їісти теплыми, треба вбы 'мало пристыли.* 2. За-

хворювати від незначного переохолодження. *Мало м пристыла та вже каша* 'у. Пор. **стыти**.

ПРИСТЫЛЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пристыти** 1, 2. *Пристыла* 'р 'іпа не" така смачна, гу' тепла. *Пристылumu чулувікови с'а треба добре* 'угр 'іти.

ПРИСТЫНУТИ *див. пристывати.*

ПРИСТЫТИ *див. пристывати.*

ПРИСТУДА, ы, ж., *мед.* Застуда. *Грип — ото пристуда.*

ПРИСТУДИТИ *див. пристужовати.*

ПРИСТУДИТИСЯ *див. пристужоватися.*

ПРИСТУЖЁНЫЙ, а, е. Застуджений. *Пристужена д'ітина.*

ПРИСТУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ПРИСТУДИТИ**, 'тужу, 'тудиш, *док.* Застуджувати. *Пристудилам 'почки, та бол'ат н'а.* Пор. **студити**.

ПРИСТУЖОВАТИСЯ [при'стужоватис'а], жуйу, жуйеш, *недок.*, **ПРИСТУДИТИСЯ**, 'тужус'а, 'тудис'а, *док.* Застуджуватися. *Пристудивимс'а в 'хашчі та т'ипир каша* 'у. Пор. **студитися**.

ПРИСТУПКА, ы, ж., *вес.* На весілі подруга молоді з родини молодого. *Вон гудакы гусл'али, а приступкы йшли до 'хыжі гоститис'а.*

ПРИСЯГНЁНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **присігати**. *Прис'агнений стовп на 'іаблуні був р'асный.* Див. ще **присягну́тый**.

ПРИСЯГНУТИ *див. присігати.*

ПРИСЯГНУТЫЙ, а, е. Те саме, що **присягпенный**.

ПРИТАЛАПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Важко прийти великою грязюкою. *Приталапалис'ме ду кул'ін кал'ан'і.* Пор. **талапати**.

ПРИТВОРЁНЫЙ, а, е. Не повністю прикритий. *Притвореный 'оболок.*

ПРИТВОРИТИ, твѳр'у, твориш, *док.* Не повністю прикрити (вікно, двері і под.). *Притвори двир'і, бо 'дуйе.*

ПРИТЕЛЁМПАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Прибути в результаті важкої й тривалої ходьби. *Прителемпалис'ме с кал'гѳзу 'пузно.* Пор. **телёмпати**.

ПРИТЕЛЁМПАТИСЯ [прителемпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **прилымпати**. Пор. **телёмпатися**.

ПРИТЕЧІЙ [прите'чі], че, *док.* Притекти. Пор. **течі**.

ПРИТИНА́ТИ, 'найу, 'тинаш (найеш), *недок.*, **ПРИТЯ́ТИ** [прит'ати] і **ПРИТНУТИ**, тну, тнеш, *док.* Прирізувати з метою вкочення. *Прит'ни ми 'балтув іс'у'л'айу, бо 'дѳва.*

ПРИТІГА́ТИ [прит'ігати], 'гайу, 'г'ігаш (гайеш), *недок.* Притягувати. Пор. **тігати**.

ПРИТІГА́ТИСЯ [прит'ігатис'а], 'гайус'а, 'г'ігас'а (гайес'а), *док.* 1. Притягуватися. 2. Те

саме, що **прикіснѳтися**. *Мусиме с'а прит'ігати, абыс'ме 'уйшли іс'оїй бѳды.* Пор. **тігатися**.

ПРИТНУТИ *див. притинати.*

ПРИТНУТЫЙ і **ПРИТЯТЫЙ** [прит'атый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **притнути** і **притяти**. *Притнута (прит'ата) дошка.*

ПРИТОВЧІЙ [притѳв'чі], 'тѳвчу, 'тѳвчеш, *док.* Постукати трохи чимос' по чому-небудь. *Іа мал'ым клепачом сбі притѳвчу, іаг буду варити.* Пор. **товчі**.

ПРИТОЧЁНЫЙ, а, е. Приєднаний. У 'тѳій 'пан'ікы 'чулка не" с'воѳа, ай прито'чена.

ПРИТОЧІТИ *див. притѳчовати.*

ПРИТОЧКА, ы, ж., *буд.* Прибудова. *Хѳчу вч'инити притѳчку до 'хыжі.*

ПРИТОЧОВАНЄ [притѳчован'є], а, с. Приєднання частини до чого-небудь. *Притѳчован'ом мош хут'ишо вч'инити май 'дѳвгым.* Див. ще **дѳтѳчованс**. Пор. **притѳчовати**.

ПРИТОЧОВАТИ, 'тѳчуйу, 'тѳчуйеш, *недок.*, **ПРИТОЧІТИ**, 'тѳчу, 'точиш, *док.* Приєднувати до чого-небудь ще частину. *Притѳчилис'ме до 'хыжі иче фил'гѳр'іу. Притѳчи кобыл'і хвуст, абы май 'дѳвгый був.* Пор. **точіти**.

ПРИТРУД [притруд(т)], ду, ч. Твердий мазоль на руці або нозі. *Уч'инив ми с'а притруд на долѳни.*

ПРИТРУДИТИ *див. притрѳжувати.*

ПРИТРУЖЁНЫЙ, а, е. Натруджений. *Притружена м та 'мушу 'мало прил'д'чи.*

ПРИТРУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **ПРИТРУДИТИ**, тружу, трудиш, *док.* Втомлюватися від праці або тривалої ходьби. *Доста м притрудила, бо ходилам до 'Салдѳбоша піш'ком.*

ПРИТРУ́ТИТИ *див. притрѳчовати.*

ПРИТРУЧА́ТИ *див. притрѳчовати.*

ПРИТРУЧЁНЫЙ, а, е. Наближений способом штовхання. *Притрѳченный ит иш'порови ферилѳлог из дры'вами.*

ПРИТРУЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПРИТРУЧА́ТИ**, 'чайу, 'ручаш ('чайеш) і **ПРИТРУ́ТИТИ**, 'ручу, 'рутиш, *док.* Наближувати що-небудь способом штовхання. *Притрут' стул до с'к'ны.* Пор. **тручати**.

ПРИТРЯ́СОВАТИ [притр'асовати], суйу, суйеш, *недок.*, **ПРИТРЯ́СТИЙ** [притр'ас'ти], 'р'асу, 'р'асеш, *док.* Притрушувати. *Іа 'зачав варити, а піском притр'асовав 'мало, вбы там не" по'нав шлак.*

ПРИТРЯ́СТИЙ *див. притрѳсовати.*

ПРИТУПІ́ТИ *див. притупляти.*

ПРИТУПЛЁНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **притупіти**. *Притуплене кѳрѳѳвѳ молод'ко.* Див. ще **утуплѳный**.

ПРИТУПЛЯТИ [притупл'ати], л'айу, 'тупл'аш (л'айеш), *недок.*, **ПРИТУПІТИ**, 'туплу, 'тупиш, *док.* 1. Трохи затуплювати, притуплювати. 2. Те саме, що **утупляти**. *Наша корова мало притупила молоко, бо, майже, т'їлна.*

ПРИТЯСКАНІЙ [прит'асканий], а, е. Притиснутий гнітом. *Прит'аскан'ї в 'п'отб'ї 'ї к'ол'їн'ї.*

ПРИТЯСКАТИ *див.* **прит'ясковати**.

ПРИТ'ЯСКОВАНЄ [прит'аскован'є], а, с. Притискування гнітом. *Прит'аскован'є брынзы, вби с'а не закадила.* Пор. **прит'ясковати**.

ПРИТ'ЯСКОВАТИ [прит'асковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ПРИТ'ЯСКАТИ** [прит'аскати], 'кайу, 'т'аскаш ('кайеш), *док.* Притискувати що-небудь вагою, гнітом, гнітити. *Прит'асковали камін'ом к'ол'їн'ї вби 'были в'од'ї, ват' канусту в г'їлит'ї, вби май скоро 'укысла.*

ПРИТ'ЯСКОВАТИСЯ [прит'асковатися], куйес'а, *недок.* Притискуватися вагою, гнітом, спресовуватися. *Прит'аскуйес'а кануста в г'їлит'ї, бо 'їнак не 'укысне 'файно.*

ПРИТ'ЯТИ *див.* **притина́ти**.

ПРИТ'ЯТЫЙ *див.* **притнутый**.

ПРИХО́ДИТИСЯ [при'ходитис'а], диш'а, *недок.*, **ПРИЙТ'ІСЯ** [прийт'ис'а], 'дес'а, *док.* 1. Налезати. *Із вуц'ового газ'дуства 'їй с'а приходила тр'їтина.* 2. Доводитися. *Прийдес'а 'їти с' коровами ми'н'ї.*

ПРИХРА́МОВАТИ, муйу, муйеш, *недок.* Злегка кульгати. *Їа прихрамуїу, бо болит н'а нога.* Пор. **храмати**.

ПРИЦЫ́БАНЫЙ, а, е. Важко принесений. *Прицыбане беремено.*

ПРИЦЫ́БАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Тяжко принести що-небудь. *Ледвы прицыбав берв'єно.* *Див.* ще **приваліти** 2. Пор. **цыбати**.

ПРИЦЫ́БАТИСЯ [прицыбатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Важко прийти з великим вантажем на собі. *Ледвы м с'а прицыбав из беременом.* Пор. **цыбатися**.

ПРИЧ, *присл.* Скрізь, усюди. *У н'їд 'їл 'у вад'у с'а то прич народ на горса'юви стуйїт.* *Див.* ще **усяды**.

ПРИЧАКА́ТИ 'кайу, 'чакаш ('кайеш), *недок.*, **ПРИЧАКНУ́ТИ**, 'чакну, 'чакнеш, *док.* Присідати навпочіпки. *Не 'было, де с'їсти, та причакнувим.*

ПРИЧАКНУ́ТИ *див.* **причакати**.

ПРИЧАКНУ́ТЫЙ, а, е. Який сів навпочіпки. *'Вуйко был 'коло ш'пора причакнутый.*

ПРИЧА́КОВАНЄ [при'чакован'є], а, с. Присідання навпочіпки. *У 'когос' причакован'є л'убима привычка.*

ПРИЧАЛ'ЯПАТИ [причал'apati], айу, аш (айеш), *док.* Прийти по мокрому (по болоту і под.). *Їак'ос 'д'їдо причал'анав думу.* Пор. **чал'япати**.

ПРИЧАСТ'ІТИСЯ [причаститис'а], чашчу-с'а, частис'а, *док.* 1. *церк.* Прийняти причастя.

2. *перен., зневаж.* Ужити алкоголю. *Но, не 'боре, не 'встигис 'уйти с' хыжї, та вже с'а причастис'!*

ПРИЧЕКА́ТИ, 'кайу, 'чечаш ('кайеш), *док.* Дочекатися, підождати. *Причечай н'а, 'їа с'а 'зараз 'верну.*

ПРИЧЕЛЛЕНЫЙ [причел:енный], а, е. Який тільки-но почав червоніти. *Причел:ена парад'їц'а.*

ПРИЧ'ЄЛЛЕНІТИ [приччил:ин'їти], 'їє, *док.* Тільки-но почати червоніти. *'Пару парад'їц' уже приччил:ин'їли.* *Шчус' ми'н'ї 'око приччил:ин'їло.*

Пор. **челленіти**.

ПРИЧЕП'ЄРАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Прийти, перевалюючися з однієї ноги на другу (про кривонногого). *Причеп'єрав наш 'Т'онїй.* *Див.* ще **причеп'єрігати**. Пор. **чеп'єрати**.

ПРИЧЕП'ЄРІГАТИ [причеп'єригати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **причеп'єрати**. Пор. **чеп'єрігати**.

ПРИЧ'ІНА, ы, ж., кул. Розчина на хліб та інші вироби з кислого тіста. *Уч'їнилам прич'їну, бо 'х'оцу хл'їба не'чи.*

ПРИЧИН'ІТИ *див.* **причин'їти**.

ПРИЧИН'ЯТИ [причин'яти], 'н'айу, 'чин'аш (н'айеш), *недок.*, **ПРИЧИН'ІТИ**, 'н'у, 'ниш, *док.* Робити розчину на хліб або інші вироби з кислого тіста. *'Мушу причин'ати, бо не 'їє в н'а вже хл'їба.*

ПРИЧМ'ЄЛЕНЫЙ, а, е. Те саме, що **заголомш'єный**. *Причмелене д'їтин'ов'їт'а.*

ПРИЧМЕЛ'ІТИ [причмелити], ми'л'у, мел'иш, *док.* Те саме, що **заголомш'їти**. *'Билам 'б'от'ов п'ор'с'ачку та промахнулам с'а, та причмел'їлаам п'ор'с'атко.* Пор. **чмел'їти**.

ПРИЧОРН'ІЛЫЙ [причурн'ільый], а, е. Злегка потемнілий. *Причурн'їле ли'че.*

ПРИЧОРН'ІТИ [причурн'їти], 'н'їйу, 'н'їйеш, *док.* Злегка потемніти. *'Д'овго м 'была на 'сонци та причурн'їлаам.*

ПРИЧУВА́ТИСЯ [причу'ватис'а], 'чувац'а, *недок.* Чути у вухах голос, що звучав раніше. *Т'ота д'їтина ту'ко с'а на'ревала, шчо вже ми с'а причувала, де бы м не 'была.*

ПРИШКРОВФ'ОВАНЫЙ [пришкр'ов'ованный], а, е. Прикріплений за допомогою гайки. *Пришкр'ов'ована до т'їл'їшкы 'лада.*

ПРИШКРОВФОВА́ТИ *див.* **пришкр'ов'овувати**.

ПРИШКРОВФ'ОВОВАТИ [пришкр'ов'ововати], 'ф'овуйу, 'ф'овуйеш, *недок.*, **ПРИШКРОВФОВА́ТИ** [пришкр'ов'ов'овати], 'фуйу, 'фуйеш, *док.* Прикріплювати що-небудь за допомогою гайки. *Пришкр'ов'овав 'колесо на 'тракторови.* Пор. **шкр'ов'овати**.

ПРИШПУР'ОВАНЫЙ [пришпур'ованный], а, е. Те саме, що **зашпур'ованный**. *Пришпур'ован'ї дры'ва.*

ПРИШПУРЬОВА́ТИ *див.* **пришпур'овувати**.

ПРИШПУРЬОВОВАТИ [пришпур'ововати], р'обуйу, р'обуйеш, *недок.*, **ПРИШПУРЬОВАТИ** [пришпур'овати], р'уйу, р'уйеш, *док.* Те саме, що **зашпурьововати**. *Пришпур'овалис'ме гроши та зачин'наємє чинити хыжу.* Пор. **шпурьовати**.

ПРИШТА, *ы, ж.* Незвичайна пригода, дивний випадок, непередбачена подія. *Есе йа 'рббл'у ут п'ришты.* *П'ришта с'а стала з 'мойым чулувіком.*

ПРИЯЗАНИЙ [приязаний], *а, е.* Прив'язаний. *П'риязанє в хл'їві тил'а.*

ПРИЯЗАТИ *див.* **приязовати**.

ПРИЯЗНИЙ [приязный], *а, е.* Який виконує що-небудь охоче. *Ото 'дуже п'риязна жо'на.*

ПРИЯЗНО [п'риязно], *присл.* Охоче, із задоволенням. *'Дуже п'риязно йїст д'їтина.* *Див.* ще **уприязні**.

ПРИЯЗОВАТИ [п'риязовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **ПРИЯЗАТИ** [п'рияз'ати], й'ажу, й'ажеш, *док.* Прив'язувати. *П'риязи к'орбу, бо вернулас'а с'наш.* Пор. **язати**.

ПРИЯЗОВАТИСЯ [п'риязоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *недок.* Прив'язуватися. *На галандерови с'а треба п'риязовати, вбы не' внасти.* Пор. **язатися**.

ПРИЯТИ [п'рияти], й'му, й'меш, *док.* Прийняти. *Не' п'рийали н'а вту р'оботу.*

ПРИЯТИСЯ [п'риятис'а], *док.* 1. й'мус'а, й'мес'а. Залишитися надовго або назавжди (про людину, тварину). *Пуш'ов муй чулувік у б'овт за хл'їбом тай там с'а п'рийав.* *Двоеє чужьых кут'ат с'а п'рийали в нас.* 2. й'мес'а. Прийнятися (про рослину). *Із тр'ох п'рисадок дві с'а п'рийали.* *Усе с'ме йшли пол:'ивати р'осаду, абы с'а п'рийала.*

ПРИЯТІЙ [п'риятій], *а, е.* Прийнятий. *Йа вже п'рийата на р'оботу.*

ПРЫЖАНИЙ, *а, е.* Те саме, що **пўжаний**.

ПРЫЖАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **пўжати**. *Не п'рыжай д'їтину.*

ПРЫЖАТИСЯ [п'рыжатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Те саме, що **пўжатися**. *Муй унук с'а 'дуже п'рыжайє пса.*

ПРІМА [п'р'іма], *ы, ж.*, муз. Перша скрипка в оркестрі. Пор. угор. *príma* 'першокласний, найвищого сорту'.

ПРІЧІШНИЙ [п'р'ічшний], *а, е.* ▲ **Пр'ічши'ї нага'виц'ї**, *заст.* – галіфе. *Май 'давно у п'р'ічшных нага'виц'ях ходили і л'удє, і мал'ї хл'бц'ї.* Пор. угор. діал. *pricsesnadrág* т.с.

ПРО, *прим.*, *зі знах.* відм. 1. Щодо, стосовно. *Про 'мене най'робит, шчо 'хоче.* 2. Для. *Йа й про 'тебе купив хл'їба.*

ПРОБАБРАТИСЯ [пробабратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Прововтузитися. *Пробабравс'а з м'д'орків ц'їлый дин', та л'едвы йї поп'равив.* Пор. **бáбрятис'я**.

ПРОБАВИТИСЯ [пр'обавитис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Витратити час граючися. *Та'ка інт'ерєсна д'їтина, шчо пробавиламс'а з нив ц'їлый час.* Пор. **бавитися**.

ПРОБРАТИСЯ [проби'ратис'а], 'райус'а, 'бйрас'а (райес'а), *недок.*, **ПРОБРАТИСЯ** [п'рубратис'а], про'берус'а, бе'рес'а, *док.* 1. Проходити кризь (через) що-небудь. *Пробе'равс'а 'черєс хам'чик.* 2. 'бирац'а, *недок.*, бе'рес'а, *док.*, *безос.* Випогоджуватися, прояснятися. *'Може, 'дуж'зу й не' быти, бо пробирац'а.* *'Може, пробе'рес'а, тай буде го'дина.*

ПРОБЇТИ, 'буду, 'будеш, *док.* Пробути.

ПРОБІЛЯВІЙ [п'рбїл'авий], *а, е.* Ближчий до білого, ніж до іншого кольору. *П'рбїл'ава с'вита.*

ПРОБІСТИ [п'рубїсти], біжу, бі'жиш, *док.* Пробігти. Пор. **бісти**.

ПРОБІСТИСЯ [п'рубїстис'а], біжус'а, бі'жис'а, *док.* Пробігтися. Пор. **бісти**.

ПРОБОДЕНИЙ, *а, е.* Проколотий (пробитий) рогами. *Прободєне в к'оровы 'черєво.*

ПРОБОЛІТИ [п'рббул'їти], л'їйу, л'їйєш, *док.* Прохворіти. *'Мамка п'рбул'їли вс'у 'зиму.* Пор. **боліти**.

ПРОБОЛОБОНІТИ [п'р'об'оло'бу'н'їти], 'н'у, болобо'ниш, *недок.* Звернутися до кого-небудь неясно, невиразно; пробурмотіти, промурмотіти. *Тот чулувік шч'ос' про'б'оло'бо'н'їв, 'айбо йа го н'їч не' 'п'орозумїла.* *Див.* ще **пром'їркати**, **проморкотати**, **промуркотіти**. Пор. **болобоїти**.

ПРОБОСТІ, бо'де; *мин.* ч. про'б'уг(х), пробо'гла, 'ло, 'ли, *док.* Проколати (пробити) рогами (про корову, вола, барана та ін.). *Одна к'орова проб'огла д'ругий 'черєво.* Пор. **басті**.

ПРОБРАТИСЯ *див.* **пробира́тися**.

ПРОБУЖАТИ *див.* **пробу́жовати**.

ПРОБУЖАТИСЯ *див.* **пробу́жоватися**.

ПРОБУЖЕНИЙ, *а, е.* Пробуджений.

ПРОБУЖОВАНЄ [п'рб'ужован'є], *а, с.* Пробуджування.

ПРОБУЖОВАТИ [п'рб'ужовати], жуйу, жуйєш і **ПРОБУЖАТИ** [п'рббу'жати], 'жайу, 'бужаш (жайєш), *недок.* Пробуджувати. *Не' п'рбу'жай д'їтину, най іш'че спит.*

ПРОБУЖОВАТИСЯ [п'рб'ужоватис'а], жуйус'а, жуйєс'а і **ПРОБУЖАТИСЯ** [п'рббу'жатис'а], 'жайус'а, 'бужас'а (жайєс'а), *недок.* Пробуджуватися. *'Сийї (с'оїї) ночі йа с'а 'часто п'рбу'жжала (п'рб'ужовала).*

ПРОВАЛЕНИЙ, *а, е.* Дієприкм. пас. *мин.* ч. до **провалітис'я**. *'Заки чир'ак не' провалєний, 'ддти рє.*

ПРОВАЛІТИСЯ [провалитис'а], вал'ус'а, валис'а, *док.* 1. Провалитися. 2. *мед.* Дозрівши,

тріснути (про пухлину). Пул'ївило ми, бо прова-
ливс'а чир'ак на ру'ц'і.

ПРО́БА [п'рѳба], ы, ж. Те саме, що байлѳванс. *Прѳба гроши не куйчує.* Див. ще провалаш, провалѳванс. Пор. угор. próbá, лат. proba т.с.

ПРОВБАЛА́Ш [п'рѳбалаш], 'шу, ч. Те саме, що байлѳванс. Пор. угор. próbálás т.с.

ПРОВБАЛО́ВАНС [п'рѳбалѳван'є], а, с. Те саме, що байлѳванс.

ПРОВБАЛО́ВАНЬЙ [п'рѳбалѳваный], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до провалѳвати. *Прѳбалѳвана зур'їлка.*

ПРОВБАЛО́ВАТИ [п'рѳбалѳвати], 'луйу, 'луйеш, *недок.* Те саме, що байлѳвати. Пор. угор. próbál т.с.

ПРО́БОВАНЬЙ [п'рѳбованый], а, е. Те саме, що провалѳваный.

ПРО́БОВАТИ [п'рѳбовати], буйу, буйеш, *недок.* Те саме, що байлѳвати.

ПРОВЕ́РЕЧИ [п'рѳверечи], 'вержу, 'вержеш, *док.* Розкинути. *Прѳверлам вѳрету на шпаргу, вѳы мало прѳтр'ахла. Прѳвир'з' с'н'їх' попри хыжси, вѳы мож на вулиц'у уйти.* Див. ще промітовати. Пор. *вѳеречи.*

ПРОВІ́ДИТИ [п'рѳвїд'їти], 'вижу, 'видиш, *док.* Прозріти. *Муй'їдїк у старости прѳвїд'їв.* Пор. *вїдїти.*

ПРОВІ́РЕНЬЙ [п'ру'вїрєный], а, е. Перевірений. *їс'а робота вѳже прѳвїрена.*

ПРОВІ́РИТИ *див. провїрїяти.*

ПРОВІ́РИТИСЯ *див. провїрїятися.*

ПРОВІ́РЯТИ [п'рувїр'ати], 'р'айу, 'в'їр'аш ('р'айеш), *недок.*, **ПРОВІ́РИТИ** [п'рувїрити], 'р'у, 'риш, *док.* Перевїряти. *Прѳвїр'те, ци'ї добре м'учїнив.*

ПРОВІ́РЯТИСЯ [п'рувїр'атис'а], 'р'айус'а, 'в'їр'ас':а ('р'айєс':а), *недок.*, **ПРОВІ́РИТИСЯ** [п'рувїритис'а], 'р'ус'а, 'рис':а, *док.* Перевїрятися. *Бывим с'а прѳвїрити в'їдохтора, ци'ї чис'ц'ї в'н'а'їхкї печункы.*

ПРОВОЖА́Й, 'їа, ч. Провідник. *Мїн'ї не'ї треба проважїа, їа сам доберус'а дїум.*

ПРОВО́НЯНЬЙ [п'рѳвѳн'аный], а, е. З неприємним запахом; протухлий (про зіпсованї харчовї продукти). *Прѳвѳн'анє м'н'асо.*

ПРОВО́НЯТИСЯ [п'рѳвѳн'атис'а], 'н'айус'а, 'вѳн'ас':а ('н'айєс':а), *док.* Зїпсуватися; засмердїти. *Єсе їайце прѳвѳн'алос'а.* Пор. *вонїти.*

ПРОГАЛАМА́НИТИ, 'н'у, ниш, *док.* Те саме, що прогїйкати. Пор. *галаманїти.*

ПРОГЫ́БАТИ, 'байу, 'гыбаш ('байеш), *док.* Прогинати. *Не'ї прогыбай'тычку, бо вломиш її.*

ПРОГЫ́БАТИСЯ [п'рогы'батис'а], 'байус'а, 'гыбас':а ('байєс':а), *док.* Прогинатися. *їс'а'їдошка с'а прогыбат, бо'їтонка.*

ПРОГЫ́РКАТИСЯ *див. прогїрковатися.*

ПРОГЫ́РКОВАНЄ [п'рѳгыркован'є], а, с. Стан, при якому прокашлюються. *їз'вулиц'ї'чулос'а прѳгыркован'є.* Див. ще прокашлованє.

ПРОГЫ́РКОВАТИСЯ [п'рѳгырковатис'а], куйус'а, куйєс':а, *недок.*, **ПРОГЫ́РКАТИСЯ** [п'рѳгыркатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *док.* Те саме, що прокашловатися. *їд'їдо хут'їкул'ко с'а прѳгырковав, їзакї заговѳрїв.* Пор. *гїркати.*

ПРОГЫ́КАТИ [п'рѳгїйкати], айу, аш (айеш), *док.* Прокричати. *Шчѳс' цїганин прѳгїйкав, їайбо їа не'ї руш'чула шчо.* Див. ще прогаламанїти, прогїлюкати, прокрївкати. Пор. *гїйкати.*

ПРОГРЕБЕ́СТІ [п'рѳгрєпстї], 'рєбу, 'рєбеш, *док.* Прогрєбти. Пор. *грєбстї.*

ПРОГУ́ГНАТИ [п'рѳгугнати], айу, аш (айеш), *док.* Прогугнївати. Пор. *гугнати.*

ПРОГУ́ЛЮКАТИ [п'рѳгул'укати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що прогїйкати. Пор. *гулюкати.*

ПРОГУ́РЬКЛЫЙ [п'рѳгур'клый], а, е. Те саме, що згїурьклый. *Прѳгур'кла смѳтана.*

ПРОГУ́РЬКНУТИ [п'рѳгур'кнути], не, *док.* Те саме, що згїурькнути.

ПРО́ДАЖ [п'родаж(ш)], жу, ч. Продажа. *їс'їшїфон учїнївим на продаш.*

ПРОДЗЬО́ВБАНЬЙ [п'рѳз'ѳвбаный], а, е. Дїсприкм. пас. мин. ч. до продзѳвбати 1, 2.

ПРОДЗЬО́ВБАТИ *див. продзѳвбати.*

ПРОДЗЬО́ВБОВАТИ [п'рѳз'ѳвбовати], буйє, *недок.*, **ПРОДЗЬО́ВБАТИ** [п'рѳз'ѳвбати], айє, *док.* 1. Продзѳбовувати (про птаха). *Вѳорона прѳз'ѳвбала їайце.* 2. *перен.* Довго робити дїрку в чому-небудь (про людину). *їака твер'да'їдошка, шчо'їледвї м'її прѳз'ѳвбав.* Пор. *дзѳвбати.*

ПРОДЗЬО́ВБОВАТИСЯ [п'рѳз'ѳвбоватис'а], буйєс'а, *недок.*, **ПРОДЗЬО́ВБАТИСЯ** [п'рѳз'ѳвбатис'а], айєс'а, *док.* Продзѳбовуватися (про пташеня). *їуже с'а'їзачали прѳз'ѳвбовати'їїт'ата з їайїц'ї.*

ПРОДЗЯ́ВКАТИ [п'рѳз'ї'авкати], айу, аш (айеш), *недок.*, *вульг.* Те саме, що пропысканїти. Пор. *дзїявкати.*

ПРОДЗЯ́ПАТИ [п'рѳз'ї'апати], айу, аш (айеш), *недок.*, *вульг.* Те саме, що пропысканїти. Пор. *дзїяпати.*

ПРОДІРА́ВИТИ *див. продїрїавльовати.*

ПРОДІРА́ВИТИСЯ *див. продїрїавльоватися.*

ПРОДІРА́ВІТИСЯ *див. продїрїавльоватися.*

ПРОДІРА́ВЛЬОВАТИ [п'рѳд'ї'равл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **ПРОДІРА́ВИТИ** [п'рѳд'ї'равити], вл'у, виш, *док.* Продїрїавлювати. Пор. *дїравити.*

ПРОДІРА́ВЛЬОВАТИСЯ [п'рѳд'ї'равл'оватис'а], л'уйєс'а, *недок.*, **ПРОДІРА́ВИТИСЯ** [п'рѳд'ї'

равитис'а], виц'а і **ПРОДІРА́ВІТИСЯ** [прѡд'і-равитис'а], війес'а, *док.* Продірявлюватися. Пор. **діра́витися, діра́витися.**

ПРОДОВГАНІСТЫЙ [прѡдѡвганістый], а, е. Продовгастий. *Йа л'убл'у ђѡуркы прѡдѡвганіс'ц'і.*

ПРОДУ́РКАТИ [прѡдуркати], айу, аш (айеш), *док.* Стукати, грюкати якийсь час. *Прѡдуркали мы у вты двири, айбо не вѡдпел.и нам.* Пор. **дуркати.**

ПРОДУРКОНІТИ [прѡдуркун'іти], 'н'у, 'ниш, *недок.* Підсил. до **продуркати.** *Кос' прѡдуркун'ів у вѡрота тай'ут'ік.*

ПРОЕРЖА́ВИТИ, віє, *док.* Проіржавіти. Пор. **ержа́вити.**

ПРОЖДА́ТИ [прѡжџати] 'їу, 'їеш, *док.* Прочекати. *Прѡжџалам ђдохтора ц'ілыи час.* Пор. **жда́ти.**

ПРОЖЕ́РЛИВЫЙ [прѡжлїлївий], а, е. Наситний. *Ото прѡжлїлїве свїн'а: кул'ко му не дай, та вс'е їз'їст.*

ПРОЖЕРОК, рка, ч. Ковток. *Кусай на вден прѡжерок, абыс' мух прумкнуги.*

ПРОЖЕ́РТИ *див.* **прожирати¹.**

ПРОЖЕРТИ *див.* **прожирати².**

ПРОЖЕ́РТЫЙ, а, е. Пропитий (про гроші, багатство). *Прѡжерт'і зрѡші.*

ПРОЖЕРТЫЙ, а, е. Проковтнутий. *Прѡжерта їйѡда.*

ПРОЖИЛОК, лка, ч. Шар м'яса в салі. *Йа л'убл'у солѡнїну с прѡжилками.*

ПРОЖІРАНС¹ [прѡжїран'е], а, с. Пропивання грошей, багатства. *Тоц'а чулувік не прѡїпан'уїе, одно му прѡжїран'е в гулуві.*

ПРОЖІРАНС² [прѡжїран'е], а, с. Ковтання. *Ут прѡжїран'а болїт н'а гыр'танка.*

ПРОЖИРА́ТИ¹, райу, 'жираш (райеш), *недок.* **ПРОЖЕ́РТИ**, п'ружру, п'ружреш, *док.* Пропивати гроші, багатство. *Пїанишиик прѡжер вуц'ово тѡдуство.* Пор. **жерти.**

ПРОЖИРА́ТИ², райу, 'жираш (райеш), *недок.* **ПРОЖЕРТИ**, п'ружру, п'ружреш, *док.* 1. Ковтати. *Пружри л'їкы.* Див. ще **промыкати²** 1. 2. *перен.* Загарбувати. *Тот чулувік такий гѡлоден, цѡ прѡжер бы вс'їй с'віт, куїбы гѡден.*

ПРОЖОВТЯ́ВЫЙ [прѡжѡвт'авый], а, е. Жовтуватий. *Прѡжѡвт'ава с'кїна.*

ПРОЖОЛО́БИТИ, жѡѡбл'у, 'биш, *док.* Зробити жолобок, паз у чому-небудь. *Нїз воїкѡвого ѡболока прѡжѡѡбл'їют, ѡбы вѡда с'ц'їкала. Вѡда з 'вїнїц'ї прѡжѡѡбила сї їарочок.* Пор. **жоло́бити.**

ПРОЗЕЛЕНЫЙ, а, е. З відтінком зеленого кольору. *Прозелена с'вїта.*

ПРОЗЕЛЕНЯ́ВЫЙ [прѡзїлїн'авый], а, е. Із зеленуватим відтінком. *Прозїлїн'авый с'ведер.*

ПРО́ЗЫВКА, ы, *жс.* Прізвисько, що не є неприемним для його носія (на відміну від образливої **їазывки** – *див.*). *Мїгал'с'а не ѡсердїт за прѡзывку Нас'ц'ук.* Див. ще **пру́зынцє.**

ПРОЗО́РНЫЙ, а, е. Прозорий. *Есе полатно тѡке прѡзорне, шѡ вїтко чѡрез н'ѡго.*

ПРОЗЯБА́ТИ [прѡз'абати], 'байу, 'з'абаш ('байеш), *недок.*, **ПРОЗЯ́БНУТИ** [прѡз'абнуги], ну, неш і **ПРОЗЯ́БСТІ** [прѡз'абстї], 'бу, 'беш, *док.* Промерзати до кіток. *Так їм прѡз'абла на с'туденї, шѡ лѡдвы м'с'а удур'їла.* Пор. **зѡбнуги.**

ПРОЗЯ́БЛЫЙ, а, е. Промерзлий до кісток. *Прѡз'аблыи ѡ'тѡк не" мух с'а рузур'їти.*

ПРОЗЯ́БНУТИ *див.* **прозябати.**

ПРОЗЯ́БСТІ *див.* **прозябати.**

ПРОКА́ЗА, ы, *жс.* 1. *мед.*, *рїдк.* Проказа. 2. *перен.*, *вульг.* Некрасива жінка. *Ото прѡказа, ѡдуже не"фїйна жѡна.*

ПРОКА́РТЯНЫЙ [прѡкарт'аний], а, е. Програний у карти. *Прѡкарт'ан'ї зрѡші.*

ПРОКА́РТАТИ [прѡкарт'ати], айу, аш (айеш), *док.* Програти в карти гроші. *За вден вїйчур прѡкарт'ав мїс'ачну клїн'у.*

ПРОКА́РТАТИСЯ [прѡкарт'атис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Програти в карти всі гроші. *Прѡкарт'авс'а їїїї з'ам'.* Пор. **картятися.**

ПРОКАЧУ́ЛЯТИ [прокачу'л'ати], 'л'айу, 'чул'аш ('л'айеш), *док.* Прокотити. *Прѡкачу'л'ав по двѡрови гѡлету.* Пор. **качу́ляти.**

ПРОКА́ШЛАТИСЯ [прокашлатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Прокашлятися. *Прѡкашлайс'а, їурику, та май лѡхко тї будѡ.* Пор. **ка́шлати.**

ПРОКА́ШЛОВАНС [прокашлован'е], а, с. Те саме, що **прогїркованс.**

ПРО́КВАСНЫЙ, а, е. Те саме, що **квасно-вѡтый.** *Ц'ї їаблыка прѡквасн'ї.*

ПРОКВАСНІ́ЛЫЙ [проквасн'їлыи], а, е. Який став кислим (про кип'ячене солодке молоко). *Есе молоко вѡже прѡквасн'їле.*

ПРОКВАСНІ́ТИ [проквасн'їти], 'н'їйу, 'н'їйеш, *док.* Стати кислим (тільки про кип'ячене солодке молоко). *Молоко прѡквас'н'їло.* Пор. **квасніти.**

ПРОКЕЛТОВА́НЫЙ, а, е. Витрачений (переважно про гроші). *Прѡкелтован'ї зрѡші.* Див. ще **скелтований.**

ПРОКЕЛТОВА́ТИ, 'туйу, 'туйеш, *док.* Витратити (переважно гроші). *Ты лїш зрѡші прѡкелтѡвав, а н'їч їс'їр'їбногѡ не" куїв.* Див. ще **скелтовати.** Пор. **келтовати.**

ПРОКІ́РЯНЫЙ [прѡкр'аний], а, е. Прогнаний. *Прѡкр'ана с'хьжї нївїска.*

ПРОКІ́РЯТИ [прѡкр'ати], 'р'айу, 'кр'аш ('р'айеш), *док.* Прогнати. *Прѡкр'ав жєну зѡдѡму.* Пор. **крї́яти.**

ПРОКЛЯТЄ [прокл'ат'є], а, с. Прокляття.

ПРОКЛЯТЫЙ [прук'л'атый], а, е. Те саме, що **заклятый**.

ПРОКЛЯТЬ [п'р'окл'ат'], ти, ж., *зневаж.* Людина, яка має неспокійну вдачу, становить загрозу для оточуючих. *Ото така п'р'окл'ат', шчо не мож из нив дві ч'ворохы скласти.*

ПРОКОДКОДАКАТИ [прокотко'дакати], 'дакаш (дакайеш), 'дакат (дакайє), *недок.* 1. Кудкудакати (про курку) якийсь час. 2. *перен., зневаж.* Пробазікати. *Прокотко'дакала Полан'а туй ц'їльы час.* Пор. **кодкодакати**.

ПРОКРЯВКАТИ [прокр'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **прогбйкати**. Пор. **крывкати**.

ПРОКУРВАРЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **прокурварити** 1, 2. *Про'кур'варин'і годы. Про'кур'варин'і з'рбші.*

ПРОКУРВАРИТИ, р'у, риш, *док.* 1. Провести життя в розпусті. *Май л'ітши с'вбій годы Андр'ій п'р'окур'варив.* 2. Розтринькати гроші, господарство, гуляючи з жінками легкої поведінки. *Ус'є, шчо в н'ого 'было, прокур'варив.* Пор. **курварити**.

ПРОЛЕТАРЬ [пролетар'], 'р'а, ч., *зневаж.* Пройдисвіт, бродяга. *Тому пролетар'ови н'іч не треба, лиш бы упити, и'з'істи.*

ПРОЛЕТАРЬКА [пролетар'ка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **пролетарь**.

ПРОЛЄТИТИ [пролит'іти], 'лечу, 'летиш. *док.* Пролетіти.

ПРОЛІЗЕНЬ [п'ролизин'], зн'а, ч. Те, що проявляється, стає видимим на новому фоні (напр., смуга на стіні при неякісній побілці). *Йак ус'не'файно помастила 'хыжу: 'пбно в т'а п'ролизн'у.*

ПРОЛІЗОВАТИСЯ [пролизоватис'а], зуйєс'а, *док.* Проявлятися, бути видимим на новому фоні. *У тебе на с'кнах пролизуйєс'а старє ген'єрован'є.*

ПРОЛИШАТИ *див.* **пролішовати**.

ПРОЛИШАТИСЯ *див.* **пролішоватися**.

ПРОЛІШЕНЬЙ, а, е. Пропущений. *Пролишений шор'р'іны не'копануїї.*

ПРОЛІШИТИ *див.* **пролішовати**.

ПРОЛІШИТИСЯ *див.* **пролішоватися**.

ПРОЛІШОВАНЄ [пролишован'є], а, с. Пропуск. *Пролишован'є'р'іны на 'шиві.* Пор. **пролішовати**.

ПРОЛІШОВАТИ, шуйу, шуйєш і **ПРОЛИШАТИ**, шайу, 'лишаш ('шайєш), *недок.*, **ПРОЛІШИТИ**, шу, шиш, *док.* Пропускати, робити пропуски. *Ты не'бого, 'пбно 'гозу п'ролишила в гр'ат'ках.*

ПРОЛІШОВАТИСЯ [пролишоватис'а], шуєс'а і **ПРОЛИШАТИСЯ** [пролишатис'а], 'лишац'а, *недок.*, **ПРОЛІШИТИСЯ** [пролишити-

с'а], шиц'а, *док.* Пропускатися. *Куй с'а'р'іна ук'опуйє, та все с'а пролишат, 'йатгы с'її 'файно не' збирав.*

ПРОЛЫМПАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Прочвалати. *Пролымпав 'Тоній 'Йурує 'нашб'вулиц'бв.* Пор. **лымпати**.

ПРОЛІСКА [п'р'ол'іска], і, ж., *бот.* Печіночниця звичайна (*Hepatica nobilis*).

ПРОЛЛИВАТИ [пролл'ивати], 'вайу, 'ливаш ('вайєш), *недок.*, **ПРОЛЛЯТИ** [прул'ати], 'прул'у, 'прул'єш, *док.* Проливати. Пор. **лляти**.

ПРОЛЛЯТИ *див.* **пролливати**.

ПРОЛЛЯТЫЙ [прул'атый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пролляти**. *Прул'ата во'да (сер'банка).*

ПРОЛОВГОВАТИ [проловго'вати], 'туйу, 'туйєш, *док.* Те саме, що **пролодарьовати**. Пор. **ловговати**.

ПРОЛОДАРЬОВАТИ [пролодар'овати], 'р'уйу, 'р'уйєш, *док.* Проледарювати. Пор. **лодарьовати**.

ПРОЛОПОНІТИ [п'р'ол'опн'іти], 'н'у, пролопоніш, *док.* Пробазікати. *Прол'опн'іла ц'їльы час, а 'толку н'ї'якого.* Пор. **лопоніти**.

ПРОЛУБ [п'р'олуб(п)], ба, ч. Ополонка. *Не' раз им п'рала в п'рлубі.*

ПРОЛУФТОВАНИЙ [п'р'олуфтований], а, е. Провітрений. *Пролуфтована 'хыжа.*

ПРОЛУФТОВАТИ [п'р'олуфто'вати], 'туйу, 'туйєш, *док.* Провітрити. *Треба пролуфто'вати 'хыжу, бо 'т'ашко 'дыхати.* Пор. **луфтовати**.

ПРОЛУФТОВАТИСЯ [п'р'олуфтоватис'а], 'туйус'а, 'туйєс'а, *док.* Провітритися. *Слабо с'а пролуфто'вала 'хыжа.* Пор. **луфтоватися**.

ПРОМЕРТИ *див.* **промирати**.

ПРОМЄТАНИЙ, а, е. Розчищений. *Прометаний с'н'іг.*

ПРОМЄТАТИ *див.* **промітовати**.

ПРОМІРАНЄ [про'миран'є], а, с. Пірнання у воду. *Ут про'миран'а 'дбво во'да у ву'хах стуйїт.*

ПРОМИРАТИ, 'райу, 'мираш ('райєш), *недок.*, **ПРОМЕРТИ**, 'пруму, 'прумрєш, *док.* Пірнати у воду. *Мы д'ітми ц'їльы дин'п'ромірали в 'п'отц'ї, йак качкы.*

ПРОМЫКАНЄ [про'мыкан'є], а, с. Ковтання. *Промыкан'є слины, и'їды.* Пор. **промыкати**'.

ПРОМЫКАНИЙ, а, е. Проріджений (про рослини на ділянці). *Промыкан'і 'бзуркы.*

ПРОМЫКАТИ *див.* **промыкати**'.

ПРОМЫКАТИ', 'кайу, 'мыкаш ('кайєш) і **ПРОМЫКОВАТИ**, куйу, куйєш, *недок.*, **ПРОМЫКАТИ**, 'мычу, 'мычєш, *док.* Проріджувати рослини на ділянці способом висмикування непотрібних особин. *Промыч тоз на гр'ат'ках.* Пор. **мыкати**.

ПРОМЫКАТИ², *кайу, мыкаш (кайеш), недок., ПРОМКНУТИ* [прумкн'нути], *п'румкну, п'румкнеш, док.* 1. Те саме, що **прожирати 1**. Так бы *ийв, шчо лиш слину промыкат. Мало вкусиш, лехко п'румкнеш.* 2. Користуватися промокальним папером. *Промыкалис'ме, куй ис'ме пи'сали тинтув.*

ПРОМЫКАТКА, *ы, ж.* Промокальний папір. *Куй ис'ме пи'сали тинтув, та зошити с'а продавали с промыкатками.*

ПРОМЫКОВАНЕ [промыкован'е], *а, с.* Проріджування рослин на ділянці. *Промыкован'е чин'ат, д'бы не" было густво, примір'ом промыкован'е меліду.* Пор. **промыкати¹**.

ПРОМЫКОВАТИ *див. промыкати¹.*

ПРОМЫРКАТИ, *айу, аш (айеш), док.* Те саме, що **проболобоніти**. Пор. **мыркати**.

ПРОМІТОВАНЕ [прумітован'е], *а, с.* Розчищення. *Прумітован'е може быти с'н'ігу, д'лины, скошенуї травы.* Пор. **промітовати**.

ПРОМІТОВАТИ [прумітовати], *туйу, туйеш, недок., ПРОМЕТАТИ*, *мечу, мечеш, док.* Розкидувати, розчищати. *Иди промеч с'н'іг, бо не" мож уйти на вулиц'у.* Див. ще **проверечи**.

ПРОМКНУТИ *див. промыкати².*

ПРОМНЯМЛЯТИ [промн'амл'ати], *айу, аш (айеш), док.* Невизрно і в'яло щось сказати. *Шчус' промн'амл'ав, айбо н'іч го не" было чути.* Пор. **мн'ямляти**.

ПРОМОРКОНІТИ [промо'ркун'іти], *н'у, морко'ниш, недок.* Те саме, що **проболобоніти**.

ПРОМОРКОТАТИ, *м'орк'очу, мор'кочеш, недок.* Те саме, що **проморконіти**.

ПРОМСОЮЗ [пр'омс'ойуз(с)], *за, ч.* Те саме, що **крамкаса**.

ПРОНЕСТИ, *несу, не'сеш, док.* Пронести. Пор. **нести**.

ПРОНІКАТИСЯ *див. проніковатися.*

ПРОНІКОВАТИСЯ [про'ніковатис'а], *куй'ус'а, куйес'а, недок., ПРОНІКАТИСЯ* [про'нікатис'а], *ай'ус'а, ас'а (айес'а), док.* Розкривати очі (про пробудженого зі сну, хворого). *Така быт'іж'на, шчо не" могла с'а про'нікати.* Пор. **нікатися**.

ПРОНЯВЧИТИ [пр'он'авч'іти], *док.* 1. Чит. Пронякати якийсь час (про котів). 2. Чу, чиш, *перен., зневаж.* Понабридати з різними проханнями. *Ц'і-льий час пр'он'авч'ів, заки м:у не" дала гроши.* Пор. **нявч'іти**.

ПРООБЕРНУТИ *див. прообертати.*

ПРООБЕРНУТИЙ [прув'бернутый], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **прообернути 1–3**. *Прув'бернуте с'іно, прув'бернутый міх, прув'бернута хворота.*

ПРООБЕРТАТИ [прув'бертати], *тайу, берташ (тайеш), недок., ПРООБЕРНУТИ* [прув'бернути],

берну, бернеш, док. 1. Перевернути. *Куй было файне сонце, та прув'берталам косте'рєву й т'ричі, вбы файно усохла.* 2. Який-небудь предмет поміняти кінцями. *Прув'берни міх, бо не"файно с'го пок'лав.* 3. *бертаг, недок., берне, док.* Те саме, що **завернути**. *Было ми вже добре, а пак прув'бернуло.*

ПРООДІВАНЕ [прувд'іван'е], *а, с.* Протягування чого-небудь крізь отвір. *Прувд'іван'е д'рута через д'іро'чки.* Пор. **проодівати**.

ПРООДІВАТИ [прувд'івати], *вайу, д'іваш (вайеш), недок., ПРООДІТИ [прувд'іти], *д'іну, д'інеш, док.* Протягувати нитку, дріт і под. крізь отвір. *Прувд'ін' шп'ару в д'іру та зай'ажи.* Пор. **одівати**.*

ПРООДІВАТИСЯ [прувд'іватис'а], *д'іваш'а, недок., ПРООДІТИСЯ* [прувд'ітис'а], *д'інес'а, док.* Протягуватися крізь отвір (про нитку, дріт і под.). *Сис'друт не" прувд'інес'а круз'уту'д і'ручку.*

ПРООДІТИ *див. проодівати.*

ПРООДІТИЙ [прувд'ітый], *а, е.* Прогягнений через отвір (про нитку, дріт і под.). *Прувд'іта в ігу'л'у нитка.*

ПРООПАЛАНЕ [прувпалан'е], *а, с.* Провіювання зерна. *С'ому зернови треба прувпалан'а, бо с'міт'а в н'ум'ного.*

ПРООПАЛАННИЙ [прувпаланый], *а, е.* Провіяний (про зерно). *Прувпалана пше'ниц'а.*

ПРООПАЛАТИ [прувпалати], *лайу, палаш (лайеш), док.* 1. Пров'яти зерно. *Прувпалай зерно, вбы в'н'ому не" было по'р'оху тай с'міт'а.* 2. Вбити пилюку з килима, рядна і под. *Сис'покр'овиц'іа вже прувпалала.* Пор. **опалати**.

ПРОПАСНИК, *а, ч., лайл.* 1. Чорт, дідко. *Тот, не" мав бы'моци, проп'асник уз'авс'а до жо'ны.* 2. *перен.* Недобра й небезпечна людина. *Ты'того проп'асника Й'уры с'а соко'ти, бо'годен с'а позбыт'ковати с'т'а.*

ПРОПАСНИЦЯ [проп'асниц'а], *і, ж.* Жін. до **проп'асник 2**.

ПРОПАСНЯ [проп'аз'н'а], *і, ж., лайл.* Шезнення (вживається переважно в лайках, прокльонах). *Пропаз'н'а бы му (ти, іуй) бо'здай! Пропаз'н'а бы ти (му, іуй) была!*

ПРОПЕЧИ [пропеч'и], *печу, печеш, док.* Розжареним дротом (стержнем і под.) зробити отвір у чомусь. *Вуц'ам вуха пруп'ікайт д'рутом.* Пор. **печі**.

ПРОПИЛІТИ, *пил'у, пилиш, док.* Пропиляти.

ПРОПИСЛЯКОВАТИ [пропис'л'ак'овати], *куйу, куйеш, док., вульг.* Те саме, що **проныска́ннати**. Пор. **писляковати**.

ПРОПЫСКАНИТИ, *н'у, н'иш, док., вульг.* Пашекувати якийсь час. *Пропысканила на чил'ад', а пак ут'ікла гет.* Див. ще **продзявкати, продзя-**

нати, прописляковати, пронысковати, пописыковати.

ПРОПІТИ [пру'піти], 'піє, *док.* Прокукурікати (про півня). *Як кугути прупііут, треба вставати та годувати мар'яжину.* Пор. **піти**.

ПРОПЛАТІТИ, плачу, платиш, *док.* Виплатити, оплатити. *Як кума проплатив за с'іно.*

ПРОПЛАЧЕНИЙ, а, е. Виплачений, оплачений. *Проплачене с'іно.*

ПРОПЛИТИ, лы'ву, лы'веш, *док.* Пропливти. Пор. **пльісти**.

ПРОПОЛЬОКАНИЙ [пропол'оканий], а, е. Прополосканий. *Пропол'окана верета.*

ПРОПОЛЬОКАТИ [пропол'окати], 'кайу, 'л'окаш ('кайеш), *док.* Прополоскати. *Пропол'окалам р'ан'д'е.* Пор. **польокати**.

ПРОПОСТИТИ, 'пощчу, 'постиш, *док.* Дотриматися посту протягом певного періоду. *Як, най Бох прійме, пропостила ус'ий пуст.*

ПРОПУЙ [пру'пуй], пр'п'ойу, ч., *вес.* Похід родини молоді з подарунками до родини молодого під час весілля. *Пушлис'ме в прупуй до жениха, та зостили нас 'файно.*

ПРОПУЙЦЯ [пру'пуйц'а], і, ч. Те саме, що **п'янішник**. *Най вас Бог заварує ут прупуйц'і.*

ПРОПУСТИТИ [прупус'тити], 'пушчу, 'пустиш, *док.* Те саме, що **просвістати 2**.

ПРОП'ЯНИТИСЯ [проп'янитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Протверезитися. *П'яаний проп'яниці'а та стане р'узумным, а 'дур'ін 'н'ігда.*

ПРОРЕВАТИ, *док.* 1. 'реву, ре'веш. Проплакати якийсь час. *Д'іт'вак прорев'ав ус'ий час, 'закі му 'мати не' прійшла.* 2. ре'ве. Подати голос. *Д'ітина, куй с'а в'родит, 'мусит прорев'ати.* Пор. **ревати**.

ПРОСВЕРДЛЕНИЙ [просверлений, просверлений], а, е. Просвердлений.

ПРОСВЕРДЛЮВАТИ [прос'вірл'овати, прос'вил'овати], л'уйу, л'уйсц, *недок.*, **ПРОСВЕРДЛІТИ** [просверл'ити, просвел'ити], 'вір'л'у, 'верлиш ('вел'иш), *док.* Просвердлювати. Пор. **свердліти**.

ПРОСВЕРДЛЮВАТИСЯ [прос'вірл'оватис'а, прос'вил'оватис'а], л'уйес'а, *недок.*, **ПРОСВЕРДЛІТИСЯ** [просверл'итис'а, просвел'итис'а], 'верлиц'а ('вел'иц'а), *док.* Просвердлюватися. Пор. **свердлітися**.

ПРОСВИСТАТИ, вишчу, вишчеш, *док.* 1. Просвистати. 2. Розтринякати гроші, матеріальні цінності, господарство. *Просвистав бітанга вуц'ово таз'дуство.* Див. ще **пропустити**, **проф'ітькати**.

ПРОСВІТИТИ [прус'вітити], 'вічу, 'вітиш, *док.*, кому. Своєю смертю звільнити кого-небудь від клопотів, обов'язків і под. *Як ти, 'жунко, с'коро прус'вічу, та жи'ви, як знайеш.*

ПРОСВІТИТИСЯ [прус'вітитис'а], 'вічус'а, 'вітис'а, *док.* 1. Стати прозорим. *Та'кий худий, шчо вун' прус'вічуйес'а.* 2. Стати освіченим, здобути знання. *Май прус'вітис'а наш сын, як пу'шов в университет.*

ПРОСВІЧЕНИЙ [прус'вічений], а, е. 1. Такий, через якого пройшло світло. *Прус'вічений на 'в'іл'уни.* 2. Освічений. *Ото 'доста прус'вічений 'хл'опиц', знайе науки.*

ПРОСИКАТИ, 'кайу, 'сикаш ('кайеш), *недок.*, **ПРОСІКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* 1. Промочувати сечею наскрізь. *Просикав 'дідо мат'рас.* 2. Витратити кошти на п'ятику. *Ты, 'Йуро, просіку'єш ус'ий 'заробок.*

ПРОСІКАТИ *див.* **просікати**.

ПРОСИНЬИЙ [просин'ий], а, е. 3 відтінком синього кольору. *Просин'а шир'інка.*

ПРОСИНЯВИЙ [просин'авий], а, е. Із синюватим відтінком. *Просин'авий с'ведер.*

ПРОСІДЫЙ [пр'ос'ідый], а, е. Сивуватий. *Прос'іда боро'да.* Див. ще **сідоватий**.

ПРОСІЧИ [пр'ос'ічи], 'чу, 'чеш, *док.* Просікти. Пор. **січі**.

ПРОСЛЫЗІТИСЯ [прослы'зитис'а], 'жус'а, 'зис'а, *док.* Просльозитися. Пор. **слыз'ітися**.

ПРОСЛІЖОВАТИ [прос'л'іжовати], жу'йу, жу'єш, *недок.* Прослідковувати.

ПРОСТАК, 'ка, ч. 1. Простодушний, нелукавий, наївний чоловік. *Де с'а тот про'стак мух чо'зос' нав'чити?* 2. Простолюдин. *Мы не' в'чин'і, мы про'стакы.*

ПРОСТАЧЕ, а, с., зб. Зб. до **проста́к**. *Та шчо ты 'хочеш ут про'стача?!*

ПРОСТАЧКА, *ы, жс.* Жін. до **проста́к**.

ПРОСТИБУГ [прос'тибуг(х)], *присл.* 1. ♦ **За простибуг(х)** – даремно. *За простибуг ідеш ли робити?* 2. у *знач.* іл., *невідм.* Милостиня. *Ци іє в т'а куп'інок на простибуг?*

ПРОСТЫВАТИ, 'вайу, 'тываш ('вайеш), *недок.*, **ПРОСТЫНУТИ** і **ПРОСТЬІТИ**, ну, неш, *док.* 1. Охолоджуватися. *Ід'іт 'чисти, най ій'да не' проты'ват.* 2. Простудитися на холоді. *'Петрику, іди до'хыж, бо проты'неш.* Пор. **сты́ти**.

ПРОСТЫЙ, а, е. 1. Простий. 2. Простодушний, нелукавий, наївний, відвертий. *Простый чулу'вік.* 3. Прямий (без згинів, поворотів і под.). *Простый п'ут'.*

ПРОСТЫЛЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **проты́ти 1, 2**. *Протыла ій'да, протылый у с'тудени д'іт'вак.* Див. ще **проты́нутый**.

ПРОСТЫНУТИ *див.* **проты́вати**.

ПРОСТЫНУТЫЙ, а, е. Те саме, що **проты́лый 1**.

ПРОСТЬІТИ *див.* **проты́вати**.

ПРОСТО, присл. 1. По-простому. *Моя нівіска вд'ївайес'а 'доста просто, хут' і в'читил'ка.* 2. Прямо. *Іди сив д'ор'од'ів просто аж до 'самого моста.* 3. Відверто. *Іа ти впу'ївм' просто: так робити не' мои.*

ПРОСТРЯГ'АТИ [простр'агати], 'гайу, р'агаш (гайеш), *недок.*, **ПРОСТРЯГТИ** [простр'ахти] і **ПРОСТРЯГНУТИ** [простр'агнути], р'агну, р'агнеш, *док.* Провалюватися в яку-небудь щілину, діру. *Диви, не' простр'агни на мос'ц'і.*

ПРОСТРЯГНУТИ *див.* простряг'ати.

ПРОСТРЯГТИ *див.* простряг'ати.

ПРОТАЛАПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Важно пройти по великій грязюці або по чому-небудь грузькому. *Проталапав 'Цил'о 'Мад'арув по май'веле'ликуму к'алови.* Пор. **тал'апати.**

ПРОТЕЧІЙ [протеч'и], те'че, *док.* Протекти. Пор. **теч'і.**

ПРОТИВ, присл. Проти. *Іа не' против'вуйка, іа за справедливус'ц'.*

ПРОТИНАТИ, 'найу, 'тнаш (найеш), *недок.*, **ПРОТЯТИ** [п'р'от'ати], п'рутну, п'рутенш, *док.*

1. Нарізати нову дорогу. *Пр'от'али 'вулиц'у 'через наші г'ор'оди.* 2. Наполягати на чому-небудь, пропагувати його. *Цил'о проти'нав си 'бис'іду за 'д'ідув г'ор'от.* 3. Мати понос. *Так го пр'от'ало, шчо не' знайе, с'а де 'д'іти.*

ПРОТІГАТИ [про'т'ігати], гайу, т'ігаш (гайеш), *док.* Тягати що-небудь якийсь час. *Іа про'т'ігав тил'ішку 'через ус'е село.* Пор. **тігати**².

ПРОТІГОВАТИ [про'т'іговати], гуйу, гуйеш і **ПРОТІГ'АТИ** [про'т'ігати], 'гайу, 'т'ігаш (гайеш), *недок.* Протягувати. *Уже про'т'ігайт' друт'е на лит'рику.ю* *Пр'от'ігуї ш'паргу 'через ус'у д'іру.* Пор. **тігати**².

ПРОТО, присл. Те саме, що **з'ато**. *І пр'ото буд'у вто робити.*

ПРОТРІВАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Протривати. *Доста 'д'д'во протривала 'файна г'одина.* 2. Послужити, витримати. *Сис' 'подлаш протривав 'доста 'д'д'во, бо дубовий.* Пор. **тр'івати.**

ПРОТРУТИТИ *див.* протр'учовати.

ПРОТРУТИТИСЯ *див.* протр'учоватися.

ПРОТРУЧЕНИЙ [про'т'рученый], а, е. Проштовхнений. *Пр'от'ручена в 'мыл'і 'л'ац'а.*

ПРОТРУЧОВАНЄ [про'т'ручован'є], а, с. Проштовхування. *Пр'от'ручован'є ст'руча.* Пор. **протр'учовати.**

ПРОТРУЧОВАТИ [про'т'ручовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПРОТРУТИТИ** [про'т'рутити], 'ручу, 'рутиш, *док.* Проштовхувати. *Пр'от'рут' уту 'д'б'іску май 'дале най не' ст'ыр'чит.* Пор. **труч'ати.**

ПРОТРУЧОВАТИСЯ [про'т'ручоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **ПРОТРУТИТИСЯ** [про-

т'рутитис'а], 'ручус'а, 'рутис'а, *док.* Проштовхуватися. *Мы с'а в туй г'ло'т'і пр'от'ручовали, 'закі с'ме не' 'были 'першымы.* Пор. **труч'атися.**

ПРОТРУХАНИЙ [про'т'руханий], а, е. Виведений із сонного стану. *Иш'че не' пр'от'т'руханий, Олекса не' мух 'п'орозуміти, шчо му 'кажу.* Див. ще **проч'іненый.**

ПРОТРУХАТИ *див.* протр'іховати.

ПРОТРУХАТИСЯ *див.* протр'іховатися.

ПРОТРУХОВАТИ [про'т'руховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **ПРОТРУХАТИ** [про'т'рухати], айу, аш (айеш), *док.* Виводити кого-небудь із сонного стану. *Не' пр'от'т'рухуй д'ітину, най іш'че по'стит.* Див. ще **проч'ініти.**

ПРОТРУХОВАТИСЯ [про'т'руховатис'а], хуйус'а, хуйес'а, *недок.*, **ПРОТРУХАТИСЯ** [про'т'рухатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Виходити із сонного стану. *Пр'от'т'рухуйс'а, не' боре, та іди к'осити.* Див. ще **проч'інітися.**

ПРОТРЯХ'АТИ [протр'ахати], р'ахат ('хайе), *недок.*, **ПРОТРЯХНУТИ** [протр'ахнути], не, *док.* Просихати (про одяг, землю і под.). *Меч ис'а 'л'окру 'д'іж, най протр'ахне.*

ПРОТРЯХЛИЙ [п'ртр'ахлий], а, е. Просохлий. *Протр'ахла со'рочка, зимл'а.*

ПРОТРЯХНУТИ *див.* протр'ях'ати.

ПРОТУ [п'роту], *прим.*, з род. відм. Про, заради. *Пр'оту с'віта (л'уді) муг быс' та'ке не' робити.*

ПРОТІОС [п'р'от'ус], пр'отеса, ч, буд. Нижній товстий брус у зрубі стіни хати; підвалина. *На пр'отесови с'а 'д'ержити с'к'іна у дирил'ануй 'х'яжкі.*

ПРОТЯГНУТИ [п'рт'аг'нути], 'т'агну, 'т'агнеш, *док.* 1. Протягнути. 2. Простягнути, простерти. *Л'аз 'нур'мально та прут'аг'ни 'ногы.* ♦ **Прут'аг'нути 'ногы** – те саме, що **зак'мурити 'очі** (*див.* **зак'мурити**). *Д'ідо прустудивс'а, з'л'аг і 'т'ойі 'осени прут'аг'нув 'ногы.*

ПРОТЯГНУТИСЯ [п'рт'аг'нутис'а], 'т'агнус'а, 'т'агнес'а, *док.* 1. Протягнутися. 2. Простягнутися. *Іс'а 'п'дс'ц'іл' така мала, шчо не' 'годен им с'а прут'аг'нути, іак с'л'іт.*

ПРОТЯТИ *див.* прот'ігати.

ПРОТЯТІЙ [п'р'от'атый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пр'от'яти** 1. *Пр'от'ата 'вулиц'а.*

ПРОФІТЬКАНИЙ [пру'ф'іт'каний], а, е. Те саме, що **просвістаный.**

ПРОФІТЬКАТИ [пру'ф'іт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **просвіст'ати**. *За 'напу г'оду вс'у жоніну час'ц' пр'уф'іт'кав.* Пор. **ф'ітькати.**

ПРОФРІШЕНИЙ [пру'фр'ішениый], а, е. Провітрений, охолоджений. *Пруфр'ішена 'х'яжкі.*

ПРОФРІШИТИ [пру'фр'ішити], 'шу, 'шиш, *док.* Провітрити, охолодити. *Так ис' пр'уфр'ішила 'х'яжкі, шчо студено стало.* Пор. **фр'ішити.**

ПРОФРІШІТИСЯ [профр'ішитис'а], 'шус'а, 'шис':а, *док.* Провітритися, охолодитися. *Йди на двур та мало с'а прурф'іши, аш ти 'душно.* Пор. **фрішітися.**

ПРОХВАТИТИ *див.* прохв'ачовати.

ПРОХВАТИТИСЯ *див.* прохв'ачоватися.

ПРОХВ'АЧОВАТИ, чуйе, *недок.*, **ПРОХВАТИТИ**, ватит, *док.* Прохоплювати, пронизувати (про холод, сирість). *Вон прохв'ачує морос 'читаво.*

ПРОХВ'АЧОВАТИСЯ [прохв'ачоватис'а], чуйус'а, чуйес':а, *недок.*, **ПРОХВАТИТИСЯ** [прохв'атитис'а], вачус'а, ватис':а, *док.* Різно прокидатися, пробуджуватися від сну. *Лиш им зай'ібов до 'хьжї, йаг брат 'прохв'ативс'а і 'зачавс'а в'д 'івати. Д'їтина 'часто прохв'ачовалас'а уд го'р'ачкы.*

ПРОХЫРАВИТИ [прох'ыравіти], ійу, ійеш, *док.* Довго прохворіти. *Прох'ыравілам ц'їлу 'зіму.* *Див.* **ще прох'ырати.** Пор. **х'ыравіти.**

ПРОХЫРАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що прох'ыравіти. Пор. **х'ырати.**

ПРОХЫРІТИ [прох'ыр'іти], ійу, ійеш, *док.* Проспати міцно. *Уставай, 'Петре, бо ты так прох'ыр 'ієш і р'об'оту.* Пор. **х'ыр'іти.**

ПРОХОЖОВАТИ, пр'ох'ожуйу, пр'ох'ожуйеш, *недок.* 1. Долати певну відстань ходьбою. 2. Ходити якийсь час. 3. Проходити, минати, не зважаючи на що-(кого)небудь. *Та, вы 'куме, ме'не пр'ох'ожуйте так, г'їбы йа туй не 'жыву (ж'ийу).*

ПРОХРАМАТИ, айу, аш (айеш), *док.* 1. Прокульгати. *Прохрамав 'попри нас Олекса. Йак им покал'ічив 'ногу, та 'д'овго м прох'рамав.* 2. Кульгати якийсь час у зв'язку з хворобою, травмою. *Доста м 'д'овго прох'рамав на л'іву 'ногу.* Пор. **х'рамати.**

ПРОХРАПІТИ, пл'у, 'піш, *док.* Прохропіти. *Прохрапів у'с'у нуч.* Пор. **х'рапіти.**

ПРОЦЕНТ, а, ч. Процент. ♦ **Черес процент** – занадто. *Тот х'лопц' у'же став 'черес процент бізуный.*

ПРОЦУРАВИТИ [пру'цуравити], вл'у, виш, *док.* Продірявити. *Йак ис 'пру'цуравив нага'виц'і'?*

ПРОЦУРАВИТИСЯ [пру'цуравитис'а], виц':а, *док.* Продірявитися. *Пру'цуравилис'а в н'а 'чіжмы та те'чут.*

ПРОЦУРАВЛЕНЬЙ [пру'цуравлений], а, е. Продірявлений. *Пру'цуравлін'і на кул'інах нага'виц'і.*

ПРОЧЕЛЛЕНЬЙ [прочел'єнений], а, е. З червоним відтінком. *Прочел'єна 'фарба.*

ПРОЧЕЛЛЕНЯВЬЙ [прочел'єн'єный], а, е. З червонуватим відтінком. *Прочел'єн'єный 'сведер.*

ПРОЧІНЕНЬЙ, а, е. Те саме, що протріха-ный.

ПРОЧИНІТИ *див.* прочіньовати.

ПРОЧИНІТИСЯ *див.* прочіньоватися.

ПРОЧІНЬОВАТИ [про'чин'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ПРОЧИНІТИ**, 'чин'у, 'чиниш, *док.* Вивести з поганого фізичного чи психічного стану. *Полан'а так с'а на н'а 'чудно д'ївила, шчо ледвы м йї прочі'нила.*

ПРОЧІНЬОВАТИСЯ [про'чин'оватис'а], н'уйус'а, н'уйес':а, *недок.*, **ПРОЧИНІТИСЯ** [про'чинитис'а], 'чин'ус'а, 'чинис':а, *док.* Вийти з поганого фізичного чи психічного стану; прийти до свідомості. *Она хут 'кул'ко рас ст'льват из р'озуму, а 'тос':а про'чинит, та не 'бай йїу 'іак'кийс'час.*

ПРОЧІПІДАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Пробалакати якийсь час. *Прочі'піндалис'ме у'с'єй 'війчур.* Пор. **чіпіндати.**

ПРОЧМОРГАНЬЙ, а, е. Прочовганий, протертий до дірки. *Проч'морган'і то'панкы.*

ПРОЧМОРГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Прочовгати, протерти до дірки. *Проч'моргав нага'виц'і на кул'інах.* Пор. **чм'оргати.**

ПРОЧУМАНЬЙ [пру'чуман'ий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **прочумати.** *Пру'чумана, ж'она 'зачала з 'відати, де вна.*

ПРОЧУМАТИСЯ [пру'чуматис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Вийти зі стану сп'яніння чи іншого виду одурманення. *Йак с'а пручумав, та 'зачав ис 'кати 'шанку.*

ПРОЧУНЬОВАТИ [пру'чун'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **ПРОЧУНЯТИ** [пру'чун'ати], айу, аш (айеш), *док.* Приводити до тямі, свідомості. *Ледвы м го пручунун'ав, бо спер'шу с'а н'іч не 'рузумів.*

ПРОЧУНЬОВАТИСЯ [пру'чун'оватис'а], н'уйус'а, н'уйес':а, *недок.*, **ПРОЧУНЯТИСЯ** [пру'чун'атис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Прийти до тямі, свідомості. *Так зас'нав, шчо 'д'овго с'а пручун'овав.*

ПРОЧУНЯНИЙ [пру'чун'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **прочунятися.** *Пру'чун'аний ут сну чулу'вік.*

ПРОЧУНЯТИ *див.* прочуньовати.

ПРОЧУНЯТИСЯ *див.* прочуньоватися.

ПРОШИЙТАЛОВАТИ, луйу, 'луйеш, *док.* Погуляти ходячи. *Прошийталовав ц'їльй час.* *Див.* **ще прошнацір'овати.** Пор. **шийталовати.**

ПРОШИЙТАЛОВАТИСЯ [прошийталоватис'а], луйус'а, луйес':а, *док.* Прогулятися. *На 'с'ато вад'у нід'їлу хут' 'кул'ко 'рас':а прошийталуйеме горса'гом.* *Див.* **ще прошнацір'оватися.** Пор. **шийталовати.**

ПРОШНЮПАТИ [прушн'упати], айу, аш (айеш), *док.* Потратити чимало часу на якусь дрібну й нудну роботу. *Прушн'упалам 'с':їйанкув ц'і'льй дин'.* Пор. **шніюпати.**

ПРОШПАЦІРОВАТИ [прошпац'іровати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Те саме, що **прошийталовати.** Пор. **шпацір'овати.**

ПРОШАЦІРОВА́ТИСЯ [прошпац'іро'ватис'а], пруйс'а, пруйес'а, *док.* Те саме, що **проший-талова́тися**. Пор. **шпацірова́ти**.

ПРО́ШУ [п'р'ошчу], *1 ос. одн. від* просіти. Будь ласка. *Зроби їс'у р'о́б'оту, п'р'ошчу.*

ПРОШУ́РОВАНЬЙ [про'шуро'ваний], а, е. Прочищений, пробитий наскрізь тертям, штриканням. *Черес про'шуро'вану луру потекла вода.* Див. ще **дошуро́ваний 1**.

ПРОШУ́РОВА́ТИ [про'шуро'вати], пруйу, пруйеш, *док.* Прочистити, пробити наскрізь тертям, штриканням. *Ледвы м про'шуро'вав луру пуд мотком.* Пор. **шурова́ти**.

ПРО́ЩА [п'рошча], і, *жс.*, *церк.* Те саме, що **бдпуєт**.

ПРОЩЕ́НЬЙ [прош'ченый], а, е. Про покійника у традиційному виразі «Най буде прощ'чений(а)» або «Прощ'чений(а) бы быв (была)». Див. ще **прош'ч'н**.

ПРО́ЩІ [п'р'ошчі], п'р'ошчу, *мн.*, *церк.* Прощання покійника з родичами, сусідами та ін., виголошене священником на похороні. *Были п'р'ошчі і уд'дуже далекуйі ро'дини.*

ПРОЩ'́Н [пруш'чун], чена, чене, *коротка форма прикм. прощ'чений (див.).* *Н'ан'ко, пруй'чун бы быв, не' х'от'ів, а'бы м с'а же'нив на Мар'іц'і.*

ПРО́ЯТИ [п'рояті], пруйме, *док.* Проткнути зубами, прокусити (про хижака). *Пот'кан п'ро'яв кот'ови ланку наскрус'.*

ПРО́ЯТИСЯ [п'роятис'а], пруймес'а, пруймес'а, *док.* Пройти через отвір. *Удор'вав'одошку та п'ро'явс'а'черес п'ланок.*

ПРУВКА́ЗА́ТИСЯ *див. прувка́зоватися.*

ПРУВКА́ЗОВА́ТИСЯ [прув'казоватис'а], зуйс'а, зуйес'а, *недок.*, **ПРУВКА́ЗА́ТИСЯ** [прув'казатис'а], какус'а, кажес'а, *док.* Виділятися, проявлятися. *Мойа ку'ма х'оче прувка'затис'а, шчо вна май чил'а'дина.*

ПРУГ [пруг(х)], га, ч. Протилежний вістря потовщений бік коси, серпа. *Ко'са бес пруга бы с'а пугнула.*

ПРУДР'ІКА́НС [прудр'ікан'е], а, с. Ведення пропаганди. *Іа з ій'іі прудр'ікан'а ч'нарас п'брузуміла, шчо вна х'оче.*

ПРУДР'ІКА́ТИ [прудр'ікати], кайу, р'ікаш (кайеш), *недок.* Вести пропаганду. *Х'лопц'і прудр'ікали, шчо в'иншуму м'іс'ц'і ій'м бы май буш платили, ги в' мене.*

ПР'У́ЗВИЩЕ [п'рузвищ'е], а, с. Те саме, що **пр'озывка**.

ПР'У́МКНЕНЬЙ, а, е. Проковтнутий (дієприкм. пас. мин. ч. до **промокн'ути**). *Прумкнена с'лина.* Див. ще **пру́мкнутый**.

ПРУМКН'У́ТИ *див. промокн'ати².*

ПР'У́МКНУ́ТЫЙ, а, е. Те саме, що **пру́мкнений**.

ПРУТ, а, ч. Палиця. *Прутом п'ужайут'д'іти, куй б'іду р'обл'ат.* ♦ **Прута ле́жати** – нерухомо. *Стр'ый прута ле'жит, бо спарал'ізований.*

ПР'У́ТЄ [п'руг'е], а, с. Зб. до **прут**. *Нар'іза'вим прут'а з вербы та п'уплету ко'шарку.*

ПР'У́ТИК, а, ч. Зменш. до **прут**. *Іа, Іванку, в'оз'му на т'а п'рутик, аж н'а не' будеш с'лухати.*

ПРУТКА́НІСТЫЙ, а, е. Який має лінії (про полотно). *Прутканіста с'вита.*

ПР'У́ТЯ́НЬЙ [п'руг'аний], а, е. З лози. *Прут'ана ко'шарка.*

ПР'Я́ДИ́ВНЬЙ [пр'адивный], а, е. Домотканий. *Пр'адивна со'рочка.*

ПР'Я́ДІ́ЛЯ [пр'ад'іля], і, *жс.*, *ткац.* Прядильниця. *Іа была д'дбрув пр'ад'іля'ув.*

ПР'Я́ЖКА́НС [п'р'ашкан'е], а, с. 1. Застібання ременя за допомогою пряжки. *Пр'ашкан'е рим'ін'а.* 2. Биття (шмагання) ремнем. *Буде тубі, Цил'ку, пр'ашкан'е уд вуц'а, за шчо с'ут'ік із у'рока.* Пор. **пр'яжк'ати**.

ПР'Я́ЖКА́НЬЙ [п'р'ашканий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пр'яжк'ати 1, 2**. *Пр'ашканий рим'ін' на нага'виц'ах.* *Пр'ашканий вуц'ом сын.*

ПР'Я́ЖКА́ТИ [п'р'ашкати], кайу, р'ашкаш (кайеш), *недок.* 1. Застібати ремінь (пояс) за допомогою пряжки. *Пр'ашкай рим'ін' та ід'ім гет.* 2. Бити (шмагати) ремнем. *Так го пр'ашкав о'тиц', шчо страшно с'а было ч'никати.*

ПР'Я́ЖКА́ТИСЯ [п'р'ашкатис'а], кайус'а, р'ашкас'а (кайес'а), *недок.* Застібатися ремнем за допомогою пряжки. *Пр'ашкайс'а так, а'бы с'т'а нага'виц'і не' в'пали.*

ПР'Я́ТА́НС¹ [п'р'атан'е], а, с. 1. Ховання. *Д'іти с'а бавл'ат у пр'атан'е.* 2. Закопування в землю померлого, ховання. *Пр'атан'е стр'ыйа буде завтра.* Пор. **пр'ятати¹**.

ПР'Я́ТА́НС² [п'р'атан'е], а, с., *мед.* Нарив. *Іс пр'атан'ом не' заспиш.* Пор. **пр'ятати²**.

ПР'Я́ТА́НІ́НА [п'р'атані'на], ы, *жс.* Гній від нариву. *Пр'атані'на в н'а на н'оз'і.*

ПР'Я́ТА́НЬЙ [п'р'атаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пр'ятати¹, 2**. *Пр'атан'і зр'оші.* *Стр'ый бы в пр'атаний дво'ма п'опа'ми.*

ПР'Я́ТА́НЬКЫ [п'р'атанкы], нок, *мн.* Гра в жмурки. *Д'іти с'а бавл'ат у пр'атанкы.*

ПР'Я́ТАТИ¹ [п'р'атати], пр'ачу, пр'ачеш, *недок.* 1. Ховати. *Муй чулу'вік не' знайе, де іа пр'ачу зр'оші.* 2. Те саме, що **погр'ібати**. *Нын'і пр'ачут у'читил'а.*

ПР'Я́ТАТИ² [п'р'атати], пр'аче, *недок.*, *мед.* Запалюючись, утворювати на тілі нарив; наривати. *Пр'аче ми на нуз'і.*

ПРЯТАТИСЯ [п'р'ататис'а], п'р'ачус'а, п'р'ачес'а, *недок.* Ховатися. *А коли ви'д'илис'ме, ичо йде машина, та т'ікалис'ме мет тай пр'ататис'ме'а.*

ПСАВТІРЯ [Псав'тыр'а], і, ж. Псалтир. *Покликали н'а Псав'тыр'у читати.*

ПСІСКО, а, ч. Великий собака. *Б'ойус'а'кумового п'сиска.* Див. ще **псіще 1**.

ПСІТИСЯ [п'с'итис'а], п'с'ус'а, п'с'ис'а, *недок.* Ставати поганою людиною. *Буд'чу'лувіком, не'п'сис'а.*

ПСІШЕ [п'с'ишче], а, ч. 1. Те саме, що **псіско**. 2. *перен., лайл.* Погана людина. *Тот п'сисше Олекса'мало н'а не' побив.*

ПСОВАНЕ [п'сован'е], а, с. Те саме, що **адістерованс**.

ПСОВАНІЙ, а, е. Те саме, що **адістерований**.

ПСОВАТИ, псу'йу, псу'йеш, *недок.* Те саме, що **адістеровати**. *Так го'мати псовала, ги'пис'ц'е кор'юто.*

ПСОТА, ы, ж. Зб. до **пес 1, 2**. *Вийе п'сота.*

ПСТРУГ [п'струг(х)], га, ч., *іхтіол., рідк.* Форель струмкова.

ПСЮК [пс'ук], ка, ч. Молодий собака.

ПСЯ [пс'а], ати, с. Щеня, маленький песик. *Пса біут, а пс'а тр'асес'а.* Див. ще **псятко**.

ПСЯТКО [пс'атко], а, с. Те саме, що **пся**.

ПСЯЧІЙ [п'с'ачий], а, е. Собачий. *Пс'ача'бут'ка.*

ПСЯЧКА [п'с'ачка], ы, ж., *бот.* Те саме, що **мнякыш**. *Пс'ачку'дуже т'ашко ко'сити, не' хоче йі брати ко'са.*

ПТАХ, а, ч. 1. *орн.* Птах. 2. *перен., зневаж.* Зажерлива людина. *Но вто вден птах, у'с'е бы вз'ав, абы мух.*

ПУ-, *преф.* Має значення преф. по-

ПУВ [пу], *невідм.* Пів-, половина.

ПЎВВОСЬМА [п'увб'с'ма], *незмін., числ.* Сім з половиною. *Йа пуш'ов у'воі'к'олу у'п'увб'с'ма'года.*

ПУВГОДА [п'у'года], *невідм.* Півроку. *Черес'пу'года сын с'а'верне з'армійі.*

ПУВГОДІК [п'у'годик], а, ч. Половина року. *Нашуму Йван'кови пу'годик мін'ув. Шче му не'йі й пу'годика.*

ПЎВГОЛОВЕЦЬ [п'угулувиц'], ви'а, ч., *зоол.* Пуголовок. *Ис'пу'гулувиц'у с'а'чин'ат'жабы.*

ПУВГУД [п'ув'гуд(т)], *присл.* Щороку. *Пув'гуд'родилис'а в'чній'д'іти.*

ПЎВДЕВ'ЯТА [п'удив'яата], *невідм., числ.* Вісім з половиною. *Мой'ому в'нукови п'удив'яата'годика.*

ПЎВДЕСЯТА [п'уде'с'ата], *невідм., числ.* Дев'ять з половиною. *Пуде'с'ата'года с'ме не' говори'ли з'братом.*

ПУВДЕЦЯ [п'уде'ц'а], і, ж., *рідк.* 1. 50 мл рідини (переважно горілки). *Упивим п'удиц'у, та не' быв им п'йаний.* 2. *заст.* Міра об'єму рідини (50 мл), яку використовували в корчмах, буфетах при розливі горілки.

ПЎВДРАГА [п'удрага], *невідм., числ.* Півтора, півтори. *Пудрага'часа с'ме йшли п'иш'ком.*

ПУВДРАГАК [п'удра'гак], ка, ч., *ірон.* Одне з двох дітей у сім'ї, між якими велика різниця в роках. *Мы з'братом пудрага'кы: у'вун на дванац'іт'году уд н'а май стар'ий.*

ПУВЖИВОТА [п'уживо'та], *невідм.* Півжиття. *Пуживо'та с'а'треба в'чити, а пак дур'ным ум'реи.*

ПУВКІЛО [п'укіло], а, с. Півкілограма. *Ис'пукіла мн'аса погодо'валам'п'овно'чил'ади.* Див. ще **фонг**.

ПУВЛІТЕР [п'улітер], тра, ч. Півлітра чого-небудь. *Позыч ми п'улітер'ол'ойу.*

ПУВЛІТРА [п'улітра], ы, ж. Півлітрова пляшка горілки. *Олекса за п'улітру'буде ти ц'ілий дин'робити.*

ПУВЛІТРОВКА [п'улітр'овка], ы, ж. Будь-яка півлітрова пляшка, банка. *У п'улітр'овкы м'зак'лала'леквар.*

ПУВМЕТЕР [п'умитер], тра, ч. 1. Міра ваги, що дорівнює півцентнеру. *Пумитер'муки.* 2. Півкубометра дров. *Не'в'б'йідус'а пумитром'дрыв.*

ПЎВП'ЯТА [п'уп'яата], *незмін., числ.* Чотири з половиною. *Мой'уй у'нуц'і'п'уп'яата'годика.*

ПЎВСЕМА [п'усема], *незмін., числ.* Шість з половиною. *Купилам'п'усема'митра'полотна.*

ПЎВТРЕТЯ [п'утрит'а], *незмін., числ.* Два з половиною. *Мін'і'мало на с'виту'п'утрит'а'митра.*

ПУВФОНТА [п'уфонта], *незмін.* Міра ваги 0,25 кг. *Зваж ми п'уфонта'цукру.* Пор. **фонг**.

ПЎВЧАС [п'учас], а, ч. Півгодини. *Йа с'а'верну'черес'п'учас.*

ПЎВЧЕТВЕРТА [п'учетверта], *незмін., числ.* Три з половиною. *Нашуй Й'улиц'і'п'учетверта'годика.*

ПЎВШЕСТА [п'ушеста], *незмін., числ.* П'ять з половиною. *Привез'лис'ме'п'ушеста'митра'пши'ниц'і.*

ПУВШЎГ [п'уш'уг(х)], га, ч. Народна міра довжини, що дорівнює 15–16 см (відстань між низом долоні та кінцем розігнутого великого пальця). *За'р'ізавам с'вин'а, та соло'нина на'н'ому'была на п'уш'ух.*

ПЎГАЛО, а, с. 1. Опудало. *Пугало'клали в'к'ол'он'і, в'бы с'а'п'от'ата'пужали.* 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **полб'хавець**. Див. ще **пужало**.

ПУД-, *преф.* Під-

ПУД' [пуд(т)], *прійм.* Під. *Пуд'нашув'х'ьжув'нора.*

ПУД² [пуд(т)], по́да, ч. 1. Стеля. *На старьх хы'жах пуд быв из д'алованых дош'чок, а т'ипур го ва'куйут (штука'тур'ат). По по'дови л'іза'йут м'ухы.* 2. Горище. *На пуд'і д'ержиме з'ерно, па'сул'і, м'уку, ст'руче – ус'ачино.*

ПУДБІВАНЬІЙ, а, е. 1. Який підбили. *Пуд-біван'і то'панкы.* 2. кул. Заправлений сметаною, молоком (про суп). *Пудбівана р'іпа; лопат'кы (па'сул'і) пудбіван'і.* Див. ще **пудбітый**.

ПУДБІВАТИ, 'вайу, 'биваш ('вайеш), *недок.*, **ПУДБІТИ**, 'дбійу, 'дбійеш, *док.* 1. Підбивати. *Треба пудбити д'обшу, вбы не 'падало с'іно с хл'і'ва.* 2. Заправляти суп сметаною, молоком. *Пудбилил па'сул'і, та такі д'обр'і!*

ПУДБІВАТИСЯ [пудбіватис'а], 'вайус'а, 'бивас'а ('вайес'а), *недок.*, **ПУДБІТИСЯ** [пудбітис'а], 'дбійус'а, 'дбійес'а, *док.* Випереджати кого-небудь у перехопленні посади, нареченої (нареченого), винагороди і под. *Петро пудбіас'а пуд н'а та вжес'нівс'а на м'ойй лубас'у'і.*

ПУДБІВКА, ы, жс., кул. Заправка для суну. *Пудбівка с'а чинит ис:метаны, молока, м'уку.*

ПУДБІТИ *див.* **пудбіваний**.

ПУДБІТИСЯ *див.* **пудбіватися**

ПУДБІТЫЙ, а, е, *рідк.* Те саме, що **пудбіваний**.

ПУДБІЛЬ [пудбіл'], у, ч., *бот.* Мати-мачуха (Tussilago farfara).

ПУДБОРОДНИК, а, ч., кул. Сало разом з м'ясом із підгорля свині. *Из пудбородника д'уже туш'не, айбо смач'не мн'асо.*

ПУДБОРОДОК, ротка, ч. Підборіддя. *Така тушина, шчо три в'нийй пудбороткы.*

ПУДБУЙ, 'ббйу, ч., *крав.* Підкладка в одязі (піджаку, пальті і под.). *У мене т'еплый пудбуй на кабат'і.*

ПУДВÉЗЕНЬІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пудвэзти** 1, 2. *Пудвезений до села чулу'вік. Пудвезена 'вулиц'а.* Див. ще **пудвóжованьій**.

ПУДВÉЗТИ *див.* **пудвóжовати**.

ПУДВÉРЕЧИ [пудвєричи], ржу, ржеш, *док.* Підкинути. *Пудвєр з' мало с'іна кдр'ові, бо, майже, помало йуй далам.* Пор. **вєречи**.

ПУДВÉРЕЧИСЯ [пудвєричис'а], ржус'а, ржес'а, *док.* Те саме, що **завєречиса**.

ПУДВÉРЖЕНЬІЙ, а, е. Підкинутий. *Пудвєржєна лопта.*

ПУДВÓЖОВАНС [пуд'вожован'є], а, с. 1. Процес, при якому когось або щось підвозять. *Пуд'вожован'є йашичку на йаб'лыка.* 2. Підняття рівня ґрунту шляхом додавання до нього нового шару. *Пуд'вожован'є до'рогы, вулиц'і.* Пор. **пудвóжовати**.

ПУДВÓЖОВАНЬІЙ, а, е. Те саме, що **пудвэзений**.

ПУДВÓЖОВАТИ і **ПУДВÓЗИТИ**, 'вбжуйу, 'вбжуйеш, *недок.*, **ПУДВÉЗТИ**, 'везу, 'везеш, *док.* 1. Підвозити. *Пудвезли в село шче цукру.* 2. Підняти рівень ґрунту шляхом додавання до нього нового шару. *Пуд'вбжуйєме го'род, а'бы не" був та'кый мочаристый.*

ПУДВÓЗИТИ *див.* **пудвóжовати**.

ПУДГАДАТИ *див.* **пудгáдовати**.

ПУДГÁДОВАТИ, дуйу, дуйеш, *недок.*, **ПУДГАДАТИ**, 'дайу, 'гадаш ('дайеш), *док.* Час від часу нагадувати. *М'ушу м'ому (м'ой'ому) чулу'вікови пудгáдовати, бо все шчус' забуде.*

ПУДГÁНДРАНЬІЙ, а, е. Те саме, що **загáндраний**.

ПУДГÁНДРАТИ *див.* **пудгáндровати**.

ПУДГÁНДРАТИСЯ *див.* **пудгáндроватися**.

ПУДГÁНДРОВАТИ, руйу, руйеш, *недок.*, **ПУДГÁНДРАТИ**, райу, раш ('райеш), *док.* Те саме, що **загáндровати**.

ПУДГÁНДРОВАТИСЯ [пудгáндроватис'а], руйус'а, руйес'а, *недок.*, **ПУДГÁНДРАТИСЯ** [пудгáндратис'а], айус'а, ас'а ('айес'а), *док.* Те саме, що **загáндроватися**.

ПУДГÁЧКАНЬІЙ, а, е. Те саме, що **загáчканий**.

ПУДГАЧКАТИ *див.* **пудгáчковати**.

ПУДГАЧКАТИСЯ *див.* **пудгáчковатися**.

ПУДГÁЧКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* **ПУДГАЧКАТИ**, 'кайу, 'гачкаш ('кайеш), *док.* Те саме, що **загáчковати**. *Будеш бры'сти ч'ерес н'отук, та пудгач'кай нагави'ці, вбы с' і'их не" намоч'ив.* Пор. **гачкати**.

ПУДГÁЧКОВАТИСЯ [пудгачковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **ПУДГАЧКАТИСЯ** [пудгачкатис'а], 'кайус'а, 'гачкас'а ('кайес'а), *док.* Те саме, що **загáчковатися**. *Пудгач'кайс'а та бры'ди.* Пор. **гачкатися**.

ПУДГЫБАТИ, 'байу, 'гыбаш ('байеш), *недок.* Підгинати. *Ты вту с'виту не" пудгы'бай, она ти не" д'бєга.*

ПУДГЫКОВАНС [пуд'гыкован'є], а, е. Голосне схлипування. *Ото пуд'гыкован'є ми д'ушу розди'рало.* Пор. **пудгыковати**.

ПУДГЫКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.* Голосно схлипувати. *Ота д'їтина, майже, д'бєго ре'вала, куй так пудгыкуйє.*

ПУДГЛІПНУТИ *див.* **пудгліповати**.

ПУДГЛІПОВАНС [пуд'гліпован'є], а, с. Підглядювання. *Из-за пост'ойан:ого пуд'гліпован'а за чулу'віком с'тала ч'єрн'єв.* Див. ще **пуддівльованс**, **пудийкованс**. Пор. **пудгліповати**.

ПУДГЛІПОВАНЬІЙ, а, е. Такий, за яким підглядють. *Пуд'гліпована мат:єри д'їтина с'а бавила.*

ПУДГЛІПОВАТИ, пуйу, пуйеш, *недок.*, **ПУДГЛІПНУТИ**, ну, неш, *док.* Підглядювати. *Пуд-*

злитну, шчо там Мар'іка робит. Див. ще пуддівльовати, пудніковати. Пор. гліпати.

ПУДГОЙДА [пуд'гойда], *ы, ч., ірон.* Підліток, на якому одяг короткуватий, бо виріс з нього. Треба нашуму пуд'гойдови кунити но'вий 'аніук.

ПУДЖУТРОВАНИЙ [пуд'жут'рованый], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до пуджутр'овати. Пуд'жут'рованый ж'сн'ов, пос'вадивимс'а с'кумом.

ПУДЖУТРОВАТИ *див. пуджутр'овати.*

ПУДЖУТРОВОВАНЕ [пуд'жут'рованы'е], *а, с.* 1. Перемішування жару, щоб краще горів вогонь. *Бес пуд'жут'рованы'а ісе'вуг'ле'слабо горит.* 2. Підговорювання кого-небудь на сварку, бійку. *Ут пост'ойан:ого пуд'жут'рованы'а ж'сн'ов чу'л'вік'стайе свадливий.* Див. ще пудстр'якованс. Пор. пуджутр'овати.

ПУДЖУТРОВОВАНИЙ [пуд'жут'рованы'ий], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до пуджутр'овати. Пуд'жут'рованый ч'імбо'рами, іа одного дн'а побив Олексу. Див. ще пудстр'якований.

ПУДЖУТРОВАТИ [пуд'жут'ровати], *р'овуйу, р'овуйеш, недок., ПУДЖУТРОВАТИ* [пуд'жутр'овати], *р'уйу, р'уйеш, док.* 1. Перемішувати жар, щоб краще горів вогонь. *Пуд'жутр'овати'мало, бо не' до'роти о'гн'.* 2. Підговорити кого-небудь на сварку, бійку. *Ты шчо пуд'жутр'овуйеш хл'опц'у, не' ган'бис'а?* Див. ще пудстр'яковати. Пор. джутр'овати.

ПУДДІВІТИ *див. пуддівльовати.*

ПУДДІВЛЬОВАНЕ [пуд'дівл'ован'е], *а, с.* Те саме, що пудгліпованс.

ПУДДІВЛЬОВАТИ [пуд'дівл'овати], *л'уйу, л'уйеш і ПУДДІВЛЯТИ* [пуд'дівл'яти], *л'айу, дивл'аш (л'айеш), недок., ПУДДІВІТИ, дивл'у, дивиш, док.* Те саме, що пудгліповати. Підглядати. *Пуд:дівламс'а кр'ац'кы, шчо в:ун там 'пише.* Див. ще пудніковати.

ПУДДІВЛЯТИ *див. пуддівльовати.*

ПУДДІВАНЕ [пуд'діван'е], *а, с.* Глузування. *Не'легко ми'н'і'было удержувати вто пуд':іван'е.* Пор. пуддівати.

ПУДДІВАНИЙ [пуд'діван'ий], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до пуддівати. *Тот д'ит'вак усе був пуд':іваний коп'о'г'рошам.*

ПУДДІВАТИ [пуд'дівати], *вайу, д'іваш (вайеш), недок., ПУДДІТИ* [пуд'д'іти], *д'іну, д'інеш, док.* Глузувати, шипати. *Аж запоз'дивс'а муй ли'гін', та хл'опц'і'н'а пуд':івайут тай ч'імбо'рашкы. Ли'шис'а'н'а, шчо н'а'вічно пуд':іваш?*

ПУДДІТИ *див. пуддівати.*

ПУДДІТЫЙ [пуд'д'ітый], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до пудд'іти. *Пуд':ітый хл'опц'ами, стар'авс'а вже так не' робити.*

ПУДРЬЛІТИ *див. пудр'ьльовати.*

ПУДРЬЛЬОВАТИ [пуд'р'ьл'овати], *л'уйу, л'уйеш, недок., ПУДРЬЛІТИ* [пуд'р'ьл'ити], *л'у, лиш, док.* Підштовхувати, підкидати. *Ану, пуд:р'ьл'ме навир'х'есе бер'е'но.* Пор. др'яляти.

ПУДЕР, *у, ч.* Пудра. *Іа про'себе 'пудер не' кун'уйу.*

ПУДЕРОВАНЕ [пуд'ерован'е], *а, с.* Нанесення пудри. *Май дав'но ір'ос'ч'і'л'уде пуд'ерован'ом не' 'бол'зовалис'а.* Пор. пудеровати.

ПУДЕРОВАНИЙ, *а, е.* Напудрений. *Пудер'оване ли'це.*

ПУДЕРОВАТИ, пудеруйу, руйеш, *недок.* Наносити пудру. *Мар'іка пуд'еруйе ли'це.*

ПУДЕРОВАТИСЯ [пуд'ероватис'а], *р'уйус'а, р'уйес'а, недок.* Уживати пудру. *Моя кума с'а пуд'еруйе.*

ПУДЫТИ, *д'уйду, д'уйдеш, док.* Підійти.

ПУДКОВОЧНИЙ [пут'ковочный], *а, е.* Який стосується підкови. *У мага'зин'і'было пут'ковочне ж'іт'ізо.*

ПУДКОШКАТИ *див. пудк'ошковати.*

ПУДКОШКАТИСЯ *див. пудк'ошковатися.*

ПУДКОШКОВАТИ [пут'кошковати], *к'ошкуйу, к'ошкуйеш, недок., ПУДКОШКАТИ* [пут'кошка'ти], *кайу, каш (кайеш), док.* Підгодовувати кого-небудь смачною їжею. *«Пут'к'ошкуйеш у'нука?»* – *«Мало го пут'кошкайу, бо 'дуже сла'бин'кый».* Пор. к'ошкати.

ПУДКОШКОВАТИСЯ [пут'кошковатис'а], *к'ошкуйус'а, к'ошкуйес'а, недок., ПУДКОШКАТИСЯ* [пут'кошкатис'а], *кайус'а, кас'а (кайес'а), док.* Таємно від інших поїдати що-небудь смачненьке. *Крестина у'се с'а пут'к'ошкуйе, куй н'іко не' видит.* Пор. к'ошкатися.

ПУДКУРАЖЕНИЙ [путку'ражений], *а, е.* Який став трохи сміливішим від сп'яніння. *Мало путку'ражений, Цил'о п'уш'ов до Й'улишы с'а м'ирити.*

ПУДКУРАЖИТИСЯ [путку'ражитис'а], *жус'а, жис'а, док.* Стати трохи сміливішим від сп'яніння. *Іаг мы с'а с'кумом путку'ражили, та п'уш'ис'ме до Цил'і.* Пор. кур'ажитися.

ПУДКУРТАТИ [путкур'тати], *тайу, курташ (тайеш), недок.* Підкоротити. *Путкур'тайу си'мало рук'ф'ы на свит'і.* Пор. кур'тати.

ПУДЛЕ, *ого, с., у знач. ім.* Зле, зло. *Іа з ним не' мав н'і'добре, н'і'пудле.*

ПУДЛИВ, *у, ч., кул.* Підлива, соус. *Іа л'убл'у'р'іну с'пудливом.*

ПУДЛЫЙ, *а, е.* 1. Поганий, неякісний. *Доста пудла вто в'тебе х'ыжа. Испеклам доста пудлый хл'іт, бо не' ук'ыс іак с'л'іт.* 2. Хворий, немічний. *Петро дав'но вже бул'ііе, доста пудлый.* Антонім непудлый.

ПУДЛІЧЕНИЙ [пудл'ічений], а, е. Підлікований. *Мало пудл'ічений, пушбвим на рѳбѳту.*

ПУДЛІЧИТИ *див. пудлічовати.*

ПУДЛІЧИТИСЯ *див. пудлічоватися.*

ПУДЛІЧОВАТИ [пудл'ічовати], л'ічуйу, л'ічуйеш, *недок.*, **ПУДЛІЧИТИ** [пудл'ічити], л'ічу, л'ічиш, *док.* Підлікувати. *Треба йти в болнищу та пудл'ічити д'ітину.* Пор. **лічити**.

ПУДЛІЧОВАТИСЯ [пудл'ічоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **ПУДЛІЧИТИСЯ** [пудл'ічитис'а], л'ічус'а, л'ічис'а, *док.* Підлікуватися. *Мало м с'а была пудл'ічила, а тупир н'а впаит болит.* Пор. **лічитися**.

ПЎДЛІШКИ [пудл'ішки], у, мн.; *одн.* пудл'ішчок, шка, ч., *бот.* Підберезник (*Lessinum scabrum*).

ПЎДЛО, *присл.* 1. Погано, неякісно. *Есе доста пудло умуровалис'те.* 2. Слабо, хворобливо. *«Ты с'а так пудло майеш?» – «Доста пудло с'а майу, бо бул'ііу».* Антонім **непудло**.

ПУДЛОМІТИ, л'ѳмл'у, л'ѳмиш, *док.* 1. Підломити, надламати. 2. Збити з ніг. *Пудломили бѳтанти лиг'н'а та зачали го'гытати.*

ПУДЛОМЛЕНИЙ, а, е. 1. Підломлений, надламаний. 2. Збитий з ніг. *Пудломлений Йуром, Петро упав.*

ПУДМЕТАТИ *див. пудмітовати.*

ПУДМЕТАТИСЯ *див. пудмітоватися.*

ПУДМІТОВАНЄ [пудмітован'е], а, с. Підкидування. *Бавилис'мес'а пудмітован'ом йайц'а.* Пор. **пудмітовати**.

ПУДМІТОВАНІЙ, а, е. Підкидуваний. *Пудмітований шутер утѳптовавс'а.*

ПУДМІТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.*, **ПУДМЕТАТИ**, мечу, мечеш, *док.* Підкидувати. *Д'іти пудмітуйут лѳпту.*

ПУДМІТОВАТИСЯ [пудмітоватис'а], туйус'а, туйес'а, *недок.*, **ПУДМЕТАТИСЯ** [пудметатис'а], мечус'а, мечес'а, *док.* Споживати час від часу мінімальну кількість їжі. *Ота майже н'іч не'іст, лиш пудмітуйес'а.*

ПУДМОСТИНА, ы, ж., *буд.* Те саме, що **лага**. *Обычно пудмостины кладут дубѳві.*

ПУДМОЧИ, мѳжу, мѳжеш, *док.* Підмогти. Пор. **мочі**.

ПУДНІКАТИ *див. пудніковати.*

ПУДНІКОВАНЄ [пуднікован'е], а, с. Те саме, що **пудглипованс**.

ПУДНІКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **ПУДНІКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **пудглиповати**. Пор. **нікати**.

ПУДНЯТИ [пудн'ати], л'ѳйму, л'ѳймеш, *док.* Підняти. ♦ **Пудн'ати хвуст** – те саме, що **звітригися**. *Полан'а пудн'ала хвуст та пушла ут свого чулувіка жєтити з л'уба'сом.*

ПУДѳЛЛЯТИ [пудѳл'ати], л'у, л'еш, *док.* Підлляти.

ПУДѳЛЛЯТИЙ [пудѳл'атый], а, е. Підлий. *Пудѳл'ата в'іно ѳтрова.*

ПУДѳТЯТИ [пудѳт'ати], тну, тнеш, *док.* Підтнути.

ПУДѳТЯТИЙ [пудѳт'атый], а, е. Підтнтий. *Пудѳт'ате дерево.*

ПУДПАРОВАТИ [пудпар'овати], руйу, руйеш, *док.* Підбрати, підлаштувати. *Увун пудпаровав зѳ мнѳв заговорити, куй им с'а вѳтала сама.*

ПЎДПЕНЬОК [пудпін'ок], н'ка, ч., *бот.* Опеньок звичайний (*Armillariella mellea*).

ПУДПЕРЯЗАНИЙ [пудпир'азаний], а, е. Те саме, що **заоперязаний**.

ПУДПЕРЯЗАТИ *див. пудперязовати.*

ПУДПЕРЯЗАТИСЯ *див. пудперязоватися.*

ПУДПЕРЯЗОВАТИ [пудпир'азовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **ПУДПЕРЯЗАТИ** [пудпир'азати], р'ажу, р'ажеш, *док.* Те саме, що **заоперязовати**.

ПУДПЕРЯЗОВАТИСЯ [пудпир'азоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *недок.*, **ПУДПЕРЯЗАТИСЯ** [пудпир'азатис'а], р'ажус'а, р'ажес'а, *док.* Те саме, що **заоперязоватися**.

ПУДПИЛЕНИЙ, а, е. Підпиляний.

ПУДПИЛІТИ [пудпилити], пил'у, пилиш, *док.* Підпиляти. Пор. **пиліти**.

ПЎДПІРКА [пудпірка], ы, ж. Зменш. до **пудпіра** 1. *Бери пудпірку та пудопри пласт, бо може с'а перевернути.*

ПУДПЛАТИТИ *див. пудплáčовати.*

ПЎДПЛАТКИ [пудплатки], у, мн. Те саме, що **надплатки**.

ПУДПЛАЧЕНИЙ [пудплачєний], а, е. Такий, який отримав хабара. *Пудплачєний на'чалник.*

ПУДПЛАЧОВАНЄ [пудп'лачован'е], а, с. Давання хабара, підкуп. *Бес пудп'лачован'а с'а не' вб'їти.* Пор. **пудплáčовати**.

ПУДПЛАЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПУДПЛАТИТИ**, лачу, лачиш, *док.* Давати хабара, підкуповувати. *Пудп'латив дѳхѳтору, та не' в'з'али го в кат'ны.*

ПУДПѳРА [пуд'пѳра], ы, ж. 1. Підпѳра. 2. Пітримка. *Не'в'лика в н'а'пінз'ііа, айбо і вѳ йа'кас' пуд'пѳра старѳму чулувікови.*

ПУДПОРѳВАНЄ [пудпѳрован'е], а, с. Підтримування, допомога. *Чєкати пудпѳрован'а уд'іти не' в'арта, бо в них с'вѳйі'д'іти.* Пор. **пудпорѳвати**.

ПУДПОРѳВАНИЙ, а, е. Який отримує підтримку, допомогу. *Пудпѳрований вуц'ом, Анѳр'іі с'коро запумухс'а.*

ПУДПОРѳВАТИ [пудпѳр'овати], руйу, руйеш, *недок.* Підтримувати, допомагати. *Мало н'а пудпуруйут д'іти, айбо май буи сам си помѳгайу.*

ПУДРАНИЙ, а, е. Подертий, подраний. *Пудран'і нага'виц'і.*

ПУДРІХТОВАНИЙ [пудр'іх'тований], а, е. Підремонтований, підновлений. *Пудр'іх'тований вус.*

ПУДРІХТОВАТИ [пудр'іх'товати], туйу, туйеш, док. Підремонтувати, підновити. *Пудр'іх'туємє трактор та будєме врати.* Пор. **рїх'товати**.

ПУДРЎВНАНИЙ [пудру'наний], а, е. Підрівняний. *Пудрунана с'кіна.*

ПУДРУВНАТИ [пудру'нати], найу, рунаш (найеш), док. Підрівняти. *Пурорунай' мало подлаш.* Пор. **рувнати**.

ПУДСІЧИ [путс'ічи], чу, чеш, док. Підсікти.

ПУДСМІЙОВАТИСЯ [путс'мі'юватис'а], йу-йус'а, йуєс'а, *недок.*, над ким, чим. Насміхатися з кого-, чо-го-небудь. *На'т:ым лиг'н'ом' в'ічно с'а путс'мі'ювали хл'оц'і.*

ПУДСОКОТІТИ [путсоко'тити], со'к'очу, со'котиш, док. Підстерегти. *Путсоко'тили го вно'чи та' дуже по'били.* Пор. **соко'тити**.

ПУДСОКОЧЕНИЙ [путсоко'чений], а, е. Підстержений. *Пудсоко'ченого вно'чи хл'оц'а по'били бітанги.*

ПУДСТОЛІНА [пуста'лина], ы, ж. Шухляда в столі. *Клавим' шило в пуста'лину, а ти'пир го там не'їе.*

ПУДСТРІЧИ [путстр'ичи], рижу, рижеш, док. Підстригти. Пор. **стр'ичи**.

ПУДСТРЯКОВАНЄ [путстр'акован'є], а, с. Підбурювання. *Туй жу'н'і все в гулу'ві путстр'акован'є ко'гос' проти' ко'гос'.* Див. ще **пуджутр'обованє 2**. Пор. **пудстр'яковати**.

ПУДСТРЯКОВАНИЙ [путстр'акований], а, е. Підбурюваний. *Фурт путстр'акований жє'н'ов проти' мене, Петро муг дис' і дур'не вч'їнити.* Див. ще **пуджутр'обований 2**.

ПУДСТРЯКОВАТИ [путстр'аковати], куйу, куйеш, *недок.* Підбурювати. *Шчо ты ме'не путстр'акуєш проти' кумы?* Див. ще **пуджутр'обовати 2**.

ПУДТЕЧИ [пут'єчи], те'че, док. Підтекти. Пор. **те'чи**.

ПУДТІГАНЄ [пут'іган'є], а, с. Підтягування. *Пут'іган'є бир'вин'а ит' хыжи.* Див. ще **пудтіганєс**. Пор. **пудтігати**.

ПУДТІГАННИЙ [пут'іганний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пудтігати**. *Пут'іган'і с'миры.*

ПУДТІГАТИ [пут'ігати], гайу, т'ігаш (гайеш) і **ПУДТІГОВАТИ** [пут'іговати], гуйу, гуйеш, *недок.* Підтягувати. *Не' пут'ігай с'миры, ай' лудуй йї.* Пор. **тігати**.

ПУДТІГАТИСЯ [пут'ігатис'а], гайус'а, т'ігас'а (гайєс'а) і **ПУДТІГОВАТИСЯ** [пут'ігова-

тис'а], гуйус'а, гуйєс'а, *недок.* Підтягуватися. *Ко'го с' там у'вид'їла, шчо так с'а пут'ігаи?* Пор. **тігатися**.

ПУДТІГОВАНЄ [пут'і'іганван'є], а, с. Те саме, що **пудтіганєс**. Пор. **пудтіговати**. *Уже ми с'а причуват'їго'го пут'і'іганван'є с'мыр.*

ПУДТІГОВАНИЙ [пут'і'ігановий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **пудтіговати**. *Пут'і'іган'і нага'виц'і.*

ПУДТІГОВАТИ див. **пудтігати**.

ПУДТІГОВАТИСЯ див. **пудтігатися**.

ПУДТРУТІТИ див. **пудтр'учовати**.

ПУДТРУЧЕНИЙ [пут'ру'чений], а, е. Підштовхнутий. *Пут'ру'чений' мало кы'мак поко'тивс'а дулу' берегом.*

ПУДТРУЧОВАНЄ [пут'ру'чован'є], а, с. Підштовхування. Пор. **пудтр'учовати**.

ПУДТРУЧОВАТИ [пут'ру'човати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПУДТРУТІТИ** [пут'ру'тити], р'учу, р'утиш, док. Підштовхувати. *Пут'ру'т'го' мало, бо не' перел'їзе' чєрес плут.* Пор. **тручати**.

ПУДТРУЧОВАТИСЯ [пут'ру'човатис'а], чуйєс'а, *недок.*, **ПУДТРУТІТИСЯ** [пут'ру'тити], р'утиц'а, док. Підштовхуватися. *Ис'а плита с'а' мало пут'ру'тит тай' стане на с'вое' м'істо.* Пор. **тручатися**.

ПУДХВАТІТИ див. **пудхв'ачовати**.

ПУДХВАЧЕНИЙ [пудхва'чений], а, е. Підхопнений. *Пудхва'чена' п'узина не' в'пала з' воза.*

ПУДХВАЧОВАТИ [пудхва'човати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **ПУДХВАТІТИ** [пудхва'тити], вачу, тиш, док. Підхоплювати. *Пудхв'ати' скоро рудину, бо в'паде на д'їтину.*

ПУДХÓВЗНУТИСЯ [пут'х'овзнутис'а], нус'а, нес'а, док. Підковзнутися. *Пут'х'овзнувимс'а та в'павим гур'їлиц'.* Пор. **х'овзтати**.

ПУДЧАС [пуч'ас], присл. Те саме, що **павч'ас**. *Мб'ї'ому (м'ому) чулу'вікови йак не' даи' йїсти пуч'ас, та' дуже злий.*

ПУДШЕМТІЛИЙ [путшим'т'ілий], а, е. Підкиснутий. *Путшим'т'іле' ут' тепло'ты' молоко.*

ПУДШЕМТІТИ [путшим'т'іти], т'їїє, док. Підкиснути. *Дуже' скоро' путшим'т'іло' молоко, бо' тепло.* Пор. **шемт'іти**.

ПУДШПÓТАНИЙ, а, е. Те саме, що **зашп'обатаний**.

ПУДШПÓТАТИ див. **пудшп'обовати**.

ПУДШПÓТАТИСЯ див. **пудшп'обоватися**.

ПУДШПÓТОВАТИ [пудшп'отовати], п'отуйу, п'отуйеш, *недок.*, **ПУДШПÓТАТИ** [пудшп'отати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **зашп'обовати**. Пор. **шп'отати**.

ПУДШПÓТОВАТИСЯ [пудшп'отоватис'а], п'отуйус'а, п'отуйєс'а, док., **ПУДШПÓТАТИСЯ**

[путш'потатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **защ'пóтоватися**. Пор. **шпóгатися**.

ПУД'ЯЗАНЬЙ [пуд'язаньй], а, е. Підв'язаний.

ПУД'ЯЗАТИ *див.* пуд'язовати.

ПУД'ЯЗОВАНЄ [пуд'язован'є], а, с. Підв'язування. Пор. пуд'язовати.

ПУД'ЯЗОВАНЬЙ [пуд'язованьй], а, е. Підв'язуваний.

ПУД'ЯЗОВАТИ [пуд'язовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **ПУД'ЯЗАТИ** [пуд'язати], 'йажу, 'йажеш, *док.* Підв'язати. Пор. **язати**.

ПУЖАЛО, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **пугало 1, 2**.

ПУЖАНЄ [пужан'є], а, с. Полохання, лякання. 'Пужан'є *ворон.* Див. ще **пр'язанє**. Пор. **пужати**.

ПУЖАНЬЙ, а, е. Полоханий, ляканый. 'Пужанє *свин'а.* Див. ще **пр'язаньй**.

ПУЖАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Полохати, лякати. *Олексіку, не' пужай' кури.* Див. ще **пр'язати**.

ПУЖАТИСЯ [пужатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Полохатися, лякатися, боятися. 'Наше с'а тил'а *дуже' пужат.* Див. ще **пр'язатися**.

ПУЖВАНЬЙ, а, е. Пожований. 'Пужвана *можє' быти й'да, й'ду' мати' пужве малуї д'їтин'ї.*

ПУЖВАТИ, 'пужву, 'пужвеш, *док.* Пожувати. *Не' пуж'ваис' – не' пром'йкаї.* Пор. **жв'ати**.

ПУЖДЖА [пуж'жа] і, ж. Відсотки за позичену суму грошей, прибуток. *Ростє, Олексє, пуж'жа на зр'бшї, й'акї м ти п'озычив.*

ПУЖДЖАТИ [пуж'жати], 'пуж'жу, 'пуж'жеш, *док.* Підождати. Пор. **ждж'ати**.

ПУЖЛІВЬЙЙ, а, е. Те саме, що **бояжлів'ий**.

ПУЖЛІВО, а, е. Те саме, що **бояжліво**.

ПУЗИНА, ы, ж. Рубель, яким зверху притискується сіно, снопи і под. на возі. *Бєс' пузины не' мош привєсти много' с'їна.*

ПУЗИНАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Закріплювати на возі сіно, снопи і под. за допомогою рубля. 'Пузинайт' *с'їно, в'быс'а не' с'унуло з'воза.*

ПУЙГРАТИ, 'райу, по'играш (пуйг'райеш), *док.* Потанцювати. *Пуйг'ралис' ме' доста на с'вал' бї.* Пор. **игр'ати**.

ПУЙГРАТИСЯ [пуйг'ратис'а], 'райус'а, по'играс'а (пуйг'райес'а), *док.* Покрутитися, докласти максимум зусиль для виконання якої-небудь справи. *Добре му с'а тр'єба пуйг'рати, в'бы йсе в'чїнн-ти.* Див. ще **похыг'атися 3**. Пор. **игр'атися**.

ПУЙКА, ы, ж., *зоол.* Індик; індичка (*Melleagris gallopavo*). *Пуйкы с'а сир'д'ат на чєл.єне.* Пор. угор. *pulyka* т.с.

ПУЙКУН, 'на, ч. Самець індика. *Пуйкун' може' урости' дуже' великый.*

ПУЙСЬКАТИ [пуйс'кати], 'кайу, по'ис'каш (пуйс'кайеш), *док.* Те саме, що **пог'лядати**. Пор. **иськ'ати**.

ПУЙСЬКАТИСЯ [пуйс'катис'а], 'кайус'а, по'ис'кас'а (пуйс'кайес'а), *док.* Те саме, що **иськ'атися**. *Йа с'а ише пуйс'кайу, в'бы' было на'м'ойму.*

ПУЙТИ, 'пуйду, 'пуйдеш, *док.* 1. Піти. *П'од' ид' мин'ї.* 2. Поїхати. *Пуйш'ов' ду' Хуста на' б'їцїгл'ах' (п'ойїз'д'ї).* 3. Вийти зам'їж. *Ан'ц'а пуйш'ла за Мига-л'а Йв'а'нншного.* 4. Стати повністю витраченим, спожитим. *Ис'а вс'а й'да (звєс'ц'у) пуйде.* Пор. **итї**.

◆ **Пуй'ти без буд' зд'ор'ов** – піти ні з чим. *Пр'осив' Олексє п'озычити му зр'оши, 'айбо пуйш'ов' без буд' зд'ор'ов.* **Пуй'ти в три пуг'г'ї** – піти у стані значного сп'яніння. *Пуйш'ов' до'лу' вулиц'ов' у три пуг'т'ї.*

ПУЙЧА, ати, с. Індичка. 'Пуйчата' *т'ашко рус-тут.* Див. ще **пуйчатко**.

ПУЙЧАТИНА, ы, ж. Індичина. 'Пуйчатина – *дуже' смачне' мн'асо.*

ПУЙЧАТКО, а, с. Зменш.-пестл. до **пуйча**.

ПУЙЧАЧЬЙЙ, а, е. Який стосується індіка або належить чи властивий йому. *Р'д'бый, ги' пуйчачє' й'айчє.*

ПУКАНЄ [пукан'є], а, с. 1. Тріскання, розколювання. 'Пукан'є *бетона.* 2. Випускання газів з кишківника. Пор. **пукати**.

ПУКАТИ, ат (айє), *недок.*, **ПУКНУТИ**, не, *док.* 1. Тріскати, розколюватися. *Пукло скло на' б'б'лоц'ї.* *Не' йш' тул'ко' много, бо' черево ти' пук-не.* 2. Випускати гази з кишківника. *Ба ко' пукнув, ишо так' в'онит'?*

ПУКАТИСЯ [пукатис'а], ап'а, *недок.* Тріскатися, розколюватися. *С'кїна вже не' пукац'а.*

ПУКЫ, у, мн.; *одн.* пук, а, ч., *бот.* Стрілки цибулі, часнику. *Пуйш'ли уд' н'а' цї'бул'ї в'пукы.*

ПУКНУТИ *див.* пукати.

ПУЛИТИ, л'у, лиш, *недок.*, *вульг.* Вирячувати очі. *Шчо на' н'а' с'а' пулиши'?*

ПУЛЫ, у, мн., *вульг.* Те саме, що **білбакы**.

ПУЛІТЕР [пу'літер], а, ч., *рідк.* Лак.

ПУЛІТЕРОВАНЬЙ [пуліте'рованьй], а, е, *рідк.* Лакований. *Пулїте'рованьй стул.*

ПУЛІТЕРОВАТИ [пуліте'ровати], 'руйу, 'руйеш, *недок.*, *рідк.* Лакувати. *Сис' стул не' можє рас' пуліте'ровати, тр'єба го' читаво' ушміргїл'овати.*

ПУЛЛЯТИ [пул'яти], 'пул'у, 'пул'єш, *док.* Полити.

ПУЛЛЯТЬЙЙ [пул'ятьй], а, е. Политий.

ПУЛООКЬЙЙ, а, е. Те саме, що **білбаков'атий**. *Пул'оокый' хл'опц'ї.*

ПУЛОШ, а, ч. 1. Чоловік (хлопець) з великими, випуклими очима. *Пул'ош – ото' пул'оокый' чу-лу'вік ват' хл'оп'чиччє.* 2. Прізвисько.

ПУЛОШКА, ы, ж. 1. *зневаж.* Жін. до **пулош**. 2. Прізвисько.

ПУНЬКЫ, ку, мн. Штани з резинками на нижній частині штанин. *Куп'шам' д'їтв'окови' т'ил'ї' пунькы.*

ПУНТОШНЫЙ, а, с. Пунктуальний, точний. *Пунтошний чулувік*. Пор. угор. pontos т.с.

ПУНТОШНО, присл. Пунктуально, точно. *Пдійзд прибуват пунтошно*. Див. ще **бістош 1**.

ПУНЬКА [пун'ка], ы, ж., дит. Те саме, що **пунца**.

ПУПЕЦЬ [пупиц'], пц'а, ч., анат. Пуп, пупок. *Заправ сброчку в нагавці і, бо пупиц' ти витко*.

ПУСЛІДИТИ [пусл'ідити], л'іжу, л'ідиш, док. Простежити, послідкувати. *Оден раз йа пусл'ідила за м'ойдв' і в'іков, куды х'одит*.

ПУСЛІДНЬЫЙ [пусл'ідн'ый], а, е. 1. Останній. *Ой ци, с'вату, нали хату, йа пал'у по'рогы, тай уже ми до д'івчини пус'л'ід'н'і до'рогы*. 2. Найгірший (про людину). *Ото пус'л'ідн'ый чулувік, шчо н'іч не майє і н'і до ч'ого не вал'овиєн*. Див. ще **остатньый**.

ПУСЛУШНЫЙ, а, с. Слухняний. *Пуслушний хлопчик у вас*.

ПУСРАНЕЦЬ [пусраниц'], нц'а, ч., вульг. Той, що забруднюється власними фекаліями.

ПУСРАНКА, ы, ж., вульг. Жін. до **пусранець**.

ПУСТАЛЛУВ [пустал'ув], лова, ч. Непридатна для сільського господарства земля. *Шчо ми с'того пуста'лова, куй там с'а н'іч не родит*. Див. ще **пустара**.

ПУСТАРА, ы, ж. Те саме, що **пусталлув**.

ПУСТЫНЯ [пустын'а], і, ж. Пуста, ніким не зайнята хата; пустка. *Ота х'ыжа – пустын'а, там н'іко не живе*.

ПУСТУВПІЛЬЙ, а, с. Остовпілий. *Йак учує таку новину, та став пустув'пільй*.

ПУСТУВПІТИ, п'іюу, п'ієш, док. Остовпіти. *Пустув'піла, куй им го в'ілд'іла*.

ПУСЦЯНИК [пус'ц'аник], а, ч., вульг. 1. Те саме, що **попішаник**. 2. перен. П'яниця, брудний чоловік. *Тот пус'ц'аник не проп'ян'уйєс'а*.

ПУСЦЯНЫЙ [пус'ц'аний], а, е. Те саме, що **обысцяный**.

ПУСЦЯНКА [пус'ц'анка], ы, ж., вульг. Жін. до **пусцяник**. Див. ще **сікля 1**, **сікльошка**.

ПУСЦЯНЧУ́ЛЄ [пус'ц'анчу'л'є], а, с., зб., вульг. Одяг, який смердить секою. *П'бно намылам пус'ц'анчу'л'а з д'ітны*. Див. ще **сікляччу́лє**.

ПУСЦЯТИ [пус'ц'ати], п'ушчу, п'ушчиш, док. Те саме, що **обысцяти**. Пор. **сцяти**.

ПУСЦЯТИСЯ [пус'ц'атис'а], п'ушчус'а, п'ушчис'а, док. Те саме, що **обысцятися**.

ПУТАЛПА, ы, ж., заст. Підметка. *Треба ми было пум'н'ати путалпу на ч'іжмах*.

ПУТАНИНА, ы, ж. Плутанина. *Уйшла путанина з рахунками*.

ПУТАТИ, айу, аш (айєш), недок. 1. Путати (коня). 2. Сплутувати. *Не п'утай ми нит'кы*.

ПУТАТИСЯ [путатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), недок. 1. Спутатися (про коня). 2. Сплутуватися. *Іс'і нит'кы так с'а п'утайут, шчо не м'оджу з ними н'іч уд'іяти*.

ПУТИК, а, ч. 1. зменш.-пестл. Стежечка. *Іди, і д'ітинко, путиком, а не т'р'авичкув*. 2. Путиком-путиком! – так приговорюють людині, яка заклінулася рідиною або рідкою стравою.

ПУТЬ [пут'], т'а, ч. Путь. *Іди ми гет ис пут'а!*
◆ **'Уйти на пут'** – 1) дійти згоди. *Така не по'дательва, шчо не мож из нив 'уйти на пут'*; 2) дати раду. *Наро'билас' таке, шчо йа с'того н'ігак не 'уйду на пут'*.

ПУХЛЮ́, ла, с., анат. 1. Шлунок у птиці. *Варене пухло д'уже смач'не*. 2. Надутий, як м'яч, висушений сечовий міхур свині. *С пухлом с'а д'іти бавили, ги з л'опт'ов*.

ПУХЛЯДЬ [пухл'ад'(т')], ди, ж., мед. Пухлина. *Йакас' пухл'ад'у нийі в ч'ириві с'а вч'инила*. Див. ще **пухляпіна**.

ПУХЛЯНІНА [пухл'а'нина], ы, ж., мед., рідк. Те саме, що **пухлядь**.

ПУЦА, ы, ж., анат. Пеніс. *Шче мал'ый, а п'уца в н'ого, йак у чулувіка*. Див. ще **омах**, **чургув**.

ПУЦЕНЯ́ [пуцин'а], ати, с. Зменш.-пестл. до **п'уца**.

ПУЦЕР, а, ч. 1. військ., заст. Помічник офіцера в австрійській армії, денщик. Пор. угор. руссег т.с. 2. перен. Помічник у роботі, другорядний працівник; слуга. *Йа ти не п'уцер, йа т'оже майстер!*

ПУЦИНА, ы, ж. Зменш. до **п'уца**.

ПУЦИФЫНДРИК, а, ч. Хлопчик на побігеньках. *Та вто шче пуцифындрик, у'вун не знає н'і'йакуй' роботы*.

ПУЦКА, ы, ж. Зменш. до **п'уца**. *У'т'ойі д'івки к'нишка в с'умці, а п'уцка в д'умці*.

ПУЦЛИКЫ, у, мн., кул.; одн. п'уцлик, а, ч. Страва з пальцеподібних шматків прісного тіста, замішеного з пшеничної муки і картопляного пюре. *Йуро, под'думу: мамка наварили п'уцлику*.

ПУЦОВАНЄ [пуцован'є], а, с. Чищення від бруду з наведенням блиску. *Белрис'а, д'ірко, за п'уцован'є в х'ыжи, бо с'коро с'ато*.

ПУЦОВАНЬИЙ, а, е. Чищений від бруду до блиску. *П'уцован'і топанкы*.

ПУЦОВАТИ, ц'уйу, ц'уйєш, недок. Чистити від бруду з наведенням блиску. *Файно п'уцуй б'одк'нчі*. Пор. нім. putzen т.с.

ПУЦОВАТИСЯ [пуц'оватис'а], ц'уйус'а, ц'уйєс'а, недок. Чиститися від бруду до блиску. *Ок'санко, п'уцуйс'а файно, бо з'автра до т'а л'иг'н'і п'рийдут*.

ПУЦЬВІРІНЬОК [п'уц'в'ір'ін'ок], н'ка, ч. 1. Неоперене пташеня. *П'уц'в'ір'ін'кы не л'іта*

їут, ай сід'ат у гн'із'д'і. 2. ласк. Мала дитинка. Та наша внучка шче'пуц'в'ір'ін'ок.

ПУЧЕНЫЙ, а, е. Який тріснув від надавлювання. Пучена слива (чд'риши'а, парадиц'а).

ПУЧИТИ, недок. 1. чу, чиш. Надавлювати так, щоб тріснуло (про фрукти, овочі і под.). Пучилам сливы на'леквар. 2. чит, безос. Здувати (про черевну порожнину). Найіламс'а груш, та пучит н'а.

ПУЧИТИСЯ [пучитис'а], чин'а, недок. Тріскатися від надавлювання. Аже накласти мно́го достиглых слив у коша́рку, та пучац'а.

ПУЧНЯВІТИ [пучн'авіти], йе, недок. Набрякати, набухати. Пасул'і у ву́д'і скоро пучн'авіють.

ПУШКА, ы, жс. Рушниця; гвинтівка. Петро вз'ав пушку, тай скоро с'а вернув з убитым зайиц'ом. Пор. угор. puska т.с.

ПУШЧАНЕ [Пушчан'е], а, с., церк. Останній день уживання скоромної їжі перед настанням посту. Давно по'Пушчан'у мы вже не'їли мн'аса.

ПУЩАТИ [пуш'чати], чайу, пушчаш (чайеш), недок., **ПУСТИТИ**, пушчу, пустиш, док. Пушати. ♦ Пушчати (пустити) бр'іхн'і – те саме, що бр'іхн'і розносити (див. бр'іхні).

ПЧОЛА, ы, жс., ент. Бджола (Apis mellifera). Аш т'а вкусит пчола, та до́вго не'болит.

ПЧОЛАРЬ [пчолар'], р'а, ч. Бджоляр, пасічник. Пчолар'мусит'быти спукуйным чулувіком.

ПЧОЛИНЫЙ, а, е. Бджолиний. Пчолиний мед майе'файно пахнути.

ПЧОЛИНОК, нка, ч. Пасіка. У'нашуму сил'і лиш'пару такых л'уди, шчо майут пчолінок. Див. ще пчу́нник.

ПЧУ́ЛКА, ы, жс. Зменш.-пестл. до нчолá.

ПЧУ́ЛНИК, ка, ч. Те саме, що пчолінок.

П'ЯВИЦЯ [п'явиц'а], і, жс. 1. П'явка. Прил'і'тис'а до н'а, ги п'явиц'а. 2. перен. Кровопивця (про ненажерливу людину). Ото одна п'явиц'а наш б'ірув.

П'ЯДЬ [п'яд'(г')], ди, жс. Народна міра довжини, що дорівнює відстані між кінцями великого і середнього пальців (близько 21–24 см). Ота дошка'была широкá дис'на вду п'ят'. ▲ **Х'рома п'яд'(г')** – відстань між кінцями великого і вказівного пальців (18–20 см). Х'рома п'яд' – ото при'мірно такє, ги пу'шух.

П'ЯНДИГА [п'ян'дига], ы, жс., зневаж. Те саме, що п'янішник.

П'ЯНІШНИК [п'ян'ишник], а, ч., зневаж. П'яниця. Т'ашко туй'жун'і, в'котруй'чулувік – п'ян'ишник. Див. ще нру́пуйця, н'яндіга.

П'ЯСТЬ [п'яс'ц'], сти, жс. Кулак. У'того чулувіка п'яс'ц', ги д'ітин'с'ка голо'ва. П'яс'ц'ов'бух не'р'д'зб'йеш.

П'ЯТЕРО, п'ят'оx, числ. кільк., зб. П'ятеро.

П'ЯТКА [п'ятка], ы, жс. 1. П'ятка. 2. П'ятірка. Муї у'нук учуц'а на п'ят'кы.

П'ЯТНО́, на, с., рідк. Те саме, що печетлб́. Йак с'а р'осердит, та чил'лин'і п'ятна в'ниї'у'с'какують на ли'ци.

П'ЯТОВКА [п'ят'овка], ы, жс. Поїзд, що відправляється о п'ятій годині. Прос'налам п'ят'овку.

П'ЯТЬГУ́ДНЫЙ [п'ят'гудн'ый], а, е. П'ятирічний. П'ят'гудн'а д'ітина.

П'ЯТЬМЕТРОВЫЙ [п'ят'мит'ровый], а, е. П'ятиметровий. П'ят'мит'рова ш'парта.

П'ЯТЬМІСЯЧНЫЙ [п'ят'міс'ачный], а, е. П'ятимісячний. П'ят'міс'ачна д'ітина.

П'ЯТЬСТО [п'ят'сто], **П'ЯТЬСТУ** [п'ят'сту], незмін., числ. кільк. П'ятсот. Ис п'ят'сту рубл'ами на м'іс'ац' може'было не'пудло про'жити.

П'ЯТЬСТО див. п'я́тьсто.

П'ЯЦ [п'яц], ца, ч. 1 заст. Базар, ринок. 2. Мікротопонім (називає місце в центрі села, де сходиться народ переважно в свято). На П'ядцу в'ні'д'іл'у'много чил'ади. Май'давно на п'ядцови б'ыв і танц'і'. Див. ще п'яцо́к. Пор. рум. piață 'площа; ринок, базар'.

П'ЯЦО́К [П'яцок], ка, ч., заст. Те саме, що п'яц 2.

Р

РАВА́Ш, ша, ч. 1. Зарубка (на дереві, камені, предметі і т.д.). Ч'инилис'ме равáши на мо'тыц'і, вад'на'ч'ому, в'бы позна'вати с'вое. 2. перен. Шрам. Великий у'н'ого равáш на ли'ци. Пор. угор. rovás 'зарубка, вирубка, надріз'.

РА́ДИЯ [радія], і, жс. Радіо. Ку'тилис'ме ну'ву радію.

РА́ДОВАТИСЯ [радоватис'а], дуїус'а, дуїес'а, недок. Радіти. Рудуїус'а с'войых'д'іти тай у'нуку.

РАЗ' [раз(с)], присл. 1. Одного разу, якось. Раз у'вун прийшов, куй'мого чулувіка не'было'дома. 2. Поки що. Рас ти'д'акуйу. 3. По-перше. Каж'зу дере'вину на то'ту по'н'ругу при'б'вали, ото раз, а д'ругий рас ч'инили во'ж'овку із'дерева і вс'і то'ты дере'ва поїд'зали.

РАЗ' [раз(с)], спал. Якщо. Рас ты'такый ру'зумный, та'заччо с'бідный?

РАЗ-ДВА, присл. Те саме, що духб́м. Іди раз-два ду'му.

РАЗ-РАЗ [раз-раз(с)], присл. Те саме, що духб́м. Раз-раз спорознилам м'іх та нуї'дам іш'че раз за косте'ревб́в.

РАЇТИ [раїіти], йу, йіш, недок. Радити, рекомендувати. Раїіли ми'д'івку з газдус'к'ой'фáмелий.

РАЙЗОВАНС [рай'зован'є], а, с. Креслення, малювання олівцем. *Рай'зован'є на 'дос'ц'і*. Пор. райзовати.

РАЙЗОВАНИЙ, а, е. Креслений, мальований олівцем. *Рай'зован'і остолошом двир'і*.

РАЙЗОВАТИ, 'зуйу, 'зуйеш, *недок.* Креслити, малювати олівцем. *Аш 'хочу шчус'учи'нити з 'дерева, та спершу рай'зуйу на пап'р'ови вад'на 'дос'ц'і*. Пор. нім. geißen 'креслити'.

РАКАШ, 'ша, ч. Купа чого-небудь; гурт. *Ракаи бур'аку ('чи'ади)*. Пор. угор. rakás т.с. ♦ **Держатис'а рака'ша** – бути разом, гуртом. *Де'р'жатис'а ракаша, та н'ар'уйе, бо в'рактии все май'добре, ги сам'ому*.

РАКАШНИЙ [ракашн'ий], а, е. Те саме, що ворощний. *Ракашн'а ніч*.

РАМАТС [ра'мат'є], а, с., зб. Не зовсім придатні до вжитку речі (частини реманенту, різні металеви, дерев'яні предмети тощо). *За год'и наз'бируйес'а в газ'дустві в'с'акого ра'мат'а*. Пор. гр. gamma, род. відм. gammatos 'нитка, шов'.

РАМАТІЗ [рама'тіз], зму, ч., мед. Ревматизм. *Йа бу'л'йу рама'тізмом дав'но*. Див. ще **с'ку'ла**.

РАМЕНО [рамено], а, с. 1. Рамка. *Олекс'а вчи'нив ми 'рамено на 'обрас*, 2. церк. Перехрестя хреста. *На правос'лавному х'рис'ц'і три 'рамена*.

РАМПА, ы, ж., заліз., заст. Залізничний переїзд. *Рампу со'котит вар'таш*.

РАНО¹, присл. Рано. *Ты прийшла 'доста 'рано*.

РАНО², а, ч. Ранок. *'Мене пу'стили лиш на дру'згий 'рано*. *Добрий 'рано!* (привітання).

РАНТАШ, 'ша, ч., кул. Засмажка з муки, приправа, яка додається до страви для поліпшення її смаку, запаху і т.д. *Учи'нилам ран'таш на па'су'л'і 'сербати*. Пор. угор. rántás т.с.

РАНТОВАНИЙ, а, е. Заправлений засмажкою (про страву). *Ран'тована 'сербанка*.

РАНТОВАТИ, 'туйу, 'туйеш, *недок.* Додавати засмажки до страви. *Ран'туйут ус'аку ст'раву, а май бу'ш 'сербанку*. Пор. угор. ránt 'заправляти мукою'.

РАНТОВАТИСЯ [ранто'ватис'а], 'туйес'а, *недок.* Заправлятися засмажкою (про страву). *Ран'туйуц'а ус'акі ст'рави*.

РАНЦЫ, у, мн.; одн. 'ранца, ы, ж. Вертикальні складки на жіночому платті. *Ми'н'і с'а'л'убит с'вита з 'ра'нцами*. Пор. угор. ránc 'складка'.

РАНЦОВАНИЙ, а, е. Який має вертикальні складки (про одяг). *Ран'цована с'вита*.

РАНШЕ, присл. Раніше. *'Ранше д'і'вкы не' носили наг'свиц'і*.

РАПАВЫЙ, а, е. Шершавий, негладкий. *'Рапава 'дошка*.

РАПКАЛО, а, ч., *зневаж.* Людина, що говорить неприємним голосом, подібним до качиноного. *Йа с тым 'рапкалом не' 'л'уб'л'у гово'рити*.

РАПКАНС [рапкан'є], а, с. 1. Видавання качками специфічних звуків. 2. *перен., зневаж.* Говоріння неприємним голосом, подібним до качиноного. Пор. **рапкати**.

РАПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Видавати специфічні качині звуки (про качок). *Качкы ц'і'льий дин 'рапкайут*. 2. *перен., зневаж.* Говорити неприємним голосом, подібним до качиноного. *Коб'ы вже перес'тав Ми'кула 'рапкати*.

РАСТ, а, ч., *бот.* Пізноцвіт осінній (Colchicum autumnale). *За 'растами хо'дилис'ме д'і'тми 'ран'овес'нов аш пуд Б'др'он'аво*.

РАТОВАНС [ратован'є], а, с. Рятуння. *Йак чил'адник просит р'атован'є, т'реба му помо'чи*. Пор. **ратовати**.

РАТОВАТИ, 'туйу, 'туйеш, *недок.* Рятувати. *Ратуй біт 'іж'ну д'і'тину, йак лиш 'можеш*.

РАФ, а, ч. Металевий обід дерев'яного колеса. *Без 'рафа 'колесо бы с'а ро'с'ыпало*. Пор. чes., словац. діал. ráf, угор. ráf т.с.

РАХОВАНС [рахован'є], а, с. Розв'язування задачі, підрахунок. *Ко не' знайе ра'хован'а, то'му т'ашко 'жити*. Пор. **раховати**.

РАХОВАТИ, 'хуйу, 'хуйеш, *недок.* 1. Рахувати. 2. Розв'язувати (задачу), підраховувати. *Йа в'ош'к'ол'і не' 'дуже 'добре рахо'вала*. 3. Вважати. *Ты не' ра'хуй, шчо йа стар'ый та не' зб'іруйу на т'а*.

РАХУНКИ, у, мн. Арифметика. *Йак с'а, Ма'р'ічко, 'учиш у в'ош'к'ол'і, ци йдут ти ра'хунки?*

РЄБА, ы, ж, *вульг.* Неакуратна, брудна, лінива жінка. *Ота 'реба н'і'гда не' 'л'ін'ат с'виту, ус'е в уд'нуу 'ходить*.

РЕБЕНІТИ [рибін'іти], *недок.* 1. Н'і'є (ребенит). Випускати сечу (про корову і под.). *Не' кывай к'ор'ову, най реб'ін'і'є (ребенит)*. 2. Н'і'йу (рибін'у), бін'і'йеш (ребенит), *перен., вульг.* Те саме про людину. *'Ку'л'ко будеш, 'Цил'у, рибін'іти, бі'ж'ім, бо д'д'г'н'ат нас*.

РЕБЕРЧАСТЫЙ, а, е. Ребристий. *Ребер'частый по'гар*.

РЄВАНС [реван'є], а, с. Плач. *Не' бі'руйу слухати д'і'тин'с'кого 'реван'а*.

РЕВАТИ, 'реву, ре'веш, *недок.* 1. Плакати. *Не' ре'ви, д'і'тинко, 'зарас т'во'я 'мамка н'р'ийде*. Див. ще **ревкати**, **рємбати**, **рілати**, **смьрати 2**, **смьрдати 2**. 2. *на кого*. Виказувати кому-небудь свою образу. *Не' ре'ви на н'а, Ми'гал'у: йа ти н'іч не' 'д'ов'жен*.

РЕВАТИСЯ [ре'ватис'а], 'реvus'а, ре'вес'а, *недок.* Скаржитися, жалітися на кого-небудь, на щонебудь. *Ре'валас'а на б'рата, шчо н'іч і'йу не' дав из ву'ц'ового газ'дуства*.

РЕВЕРЕНДА, **ЛЕВЕРЕНДА**, ы, ж. 1. Одежа священника, ряса. 2. Дуже вільний одяг узагалі.

Ото в тебе не плаич, а леве'ренда. Пор. угор. *re-verenda*, лат. *reverenda* 'ряса, сутана'.

РЕВЫ́, *ву, мн.* Плач. Не^м мож йуй н'ич упу'висти, бо вна ^{на}нараз у ре'вы.

РЕВКА́ТИ, *кайу, кайеш, недок., дит.* Те саме, що **рева́ти**. Не^м ре'вкай, д'ітино, с'коро т'воѳа мамка при'їде.

РЕ́ВКАТИ, айу, аш (айеш), *недок., РЕ́ВКНУТИ*, ну, неш, *док.* Кричати різко і уривчасто. Бр'іг'адир' на н'а ^{ре}ре'вкав, шчо м не^м была в'чора на р'д'б'от'і.

РЕ́ВКНУТИ *див. ре'вкати.*

РЕВЛІ́ВЕЦЬ [рев'ливиц'], *вц'а, ч.* Те саме, що **бевкош**.

РЕВЛІ́ВЫЙ [рев'ливый], *а, е.* Те саме, що **бевклі́вий** (про дитину). *Ревливый д'іт'вак.* Див. ще **рёмбавый, ремблівый, фл'ынтавый.**

РЕВЛІ́ВКА [рев'ливка], *ы, ж.* Жін. до **ревлі́вець**. *Мойа Мар'ічка мал'ов была ре'влівка.*

РЕГОНІ́ТИ [ригун'іти], *н'у, го'ниш, недок.* Те саме, що **регота́ти 1.** *Так ригоніши, шчо далеко т'а ч'ути.* Див. ще **регоні́сия.**

РЕГОНІ́ТИСЯ [ригун'ітис'а], *н'ус'а, го'нис'а, недок.* Те саме, що **регоні́ти.** *Зам'овкни, кул'ко с'а меш ригун'іти!*

РЕГО́ТАНС [рег'отан'е], *а, с. 1.* Регіт. 2. Іржання. *Ре'готан'е ку'н'а далеко ч'ути.* Пор. **регота́ти.**

РЕГОТА́ТИ, *рег'отчу, рег'очеш, недок. 1.* Реготати. 2. Іржати (про коня). *Ку'н'ре'гоче ид ву'сови.*

РЕГЕМЕН́Т, *а, ч. 1. заст.* Військова частина. 2. *перен.* Велика кількість. *Зобравс'а ц'ілий регемент.* Пор. угор. діал. *regiment* 'полк; армія; велика кількість'.

РЕГЕМЕН́ТСЬКИЙ [ре'ге'ме'н'ц'кый], *а, е.*

◆ **Курва ре'ге'ме'н'ц'ка**, *вульг. – див. к'урва.*

РЕГРУ́ТА [рег'рута], *ы, ч.* Новобранець до війська; рекрут. *Бывало, йдут рег'руты с'п'вайучи горса'гом.* Пор. угор. діал. *regruta* т.с.

РЕГРУТОВА́ТИ [регруто'вати], *ч'уйу, ч'уйеш, недок.* Призиватися до війська. *Т'ойі 'осени йа регруто'вав.*

РЕГУ́ТЯ [рег'ут'а], *і, ж., вульг.* Те саме, що **бештія.**

РЕ́КЛИК, *а, ч.* Піджак фабричного виробництва. *Ку'лив ми'н'і Петрик 'реклик, об'ым го л'убила, а йа 'реклик пон'осила, Пет'ра м рузл'убила.* Пор. нім. *Rökel* 'піджачок'.

РЕ́КЛИЧОК, *чка, ч.* Зменш.-пестл. до **ре́клик**. *Та вта жо'на 'дала ме'н'і полот'на нага'виц'і май'рекличок.*

РЕ́МБАВЫЙ, *а, е.* Те саме, що **ревлі́вий.**

РЕ́МБАЛО, *а, с., зневаж.* Те саме, що **рёмбош**.

РЕ́МБАНС [рембан'е], *а, с.* Безперервний і тривалий плач. Див. ще **бевканс, рёмбы, фл'ынтапс.**

РЕ́МБАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Тривалий час безперервно плакати (переважно про дітей); бути плаксою. *Ота д'ітина у'се лиш 'рембат.* Див. ще **бевкати, рёмбати, ріллати 2, фл'ынтаги.**

РЕ́МБЫ, *рембу, мн.* Те саме, що **рёмбы**. *Йурику, ме'не ут:'в'д'йых 'рембу голо'ва болит.*

РЕМБЛІ́ВЫЙ [рембливый], *а, е.* Те саме, що **ревлі́вий.**

РЕ́МБОШ, *а, ч., зневаж.* Те саме, що **бевкош**. *Тот д'іт'вак – та'кий 'рембош, шчо рот му с'а не^м за'пират.*

РЕ́МБОШКА, *ы, ж., зневаж.* Жін. до **рёмбош**.

РЕМЕНА́ТКА, *ы, ж., заст.* Солодкий газований освіжаючий напій; ситро. *Ко'лис'у нас у сил'і ч'і'нив реме'натку Фройем, та дис' 'деколи нам, д'іт'ом, 'мамка куп'овали по скл'ан'ц'і.*

РЕМІ́НЬ [ри'мін'], *мін'а, ч.* Ремінь до чоловічих штанів. Див. ще **оп'асок**.

РЕНГЕ́НЬ [рин'тин'], *н'а, ч., мед.* Те саме, що **віллунь**. *Н'іч у н'а не^м найшли на рин'т'ини.*

РЕНДЕ́ШНЫЙ, *а, е.* Акуратний, пунктуальний, порядний. *'Рендешный чулу'вік.* Пор. угор. *rendes* т.с.

РЕНДЕ́ШНО, *присл.* Присл. до **рэндешный**. *Повоу'а, Йу'лино, 'рендешно.*

РЕСЕЛОВА́НС [реселован'е], *а, с.* Тертя на терці овочів, фруктів, сиру і под. *П'одерлам реселован'ом субі'руку.* Пор. **реселова́ти.**

РЕСЕЛОВА́НЫЙ [реселованный], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **реселова́ти**. *Реселованный бу'рак.*

РЕСЕЛОВА́ТИ [ресело'вати], *л'уйу, л'уйеш, недок.* Терти на терці овочі, фрукти, сир і под. *Реселуй'р'іту май'с'коро.* Пор. угор. *reszel* т.с.

РЕСЕЛОВА́ТИСЯ [реселоватис'а], *л'уйес'а, недок.* Тертися на терці (про овочі, фрукти і под.) *Іс'а 'морква с'а буде реселова'вати.*

РЕСЕЛОВА́НИКИ [ресел'овл'аники], *у, мн.; одн.* ресел'овл'аник, *а, ч., кул.* Деруни, картопляники. *Мало ко не^м л'убит ресел'овл'аники.*

РЕСЕЛУ́В [реселув'], *лова, ч.* Терка для овочів, фруктів та ін. *Май дав'но реселовы ч'і'нили з бл'ахы 'цигане та прода'вали.* Пор. угор. *reszelő* т.с.

РЕЦА́НЯ [ре'цан'а], *і, ж.* Велика вовняна зимова хустина з бахромою. *Ре'цан'ув с'а зав'івайут 'жоны у'з'імі.*

РЕЦЕ́ПКА, *ы, ж., мед.* Рецепт для ліків. *Былам до 'дохтора на ре'цекку.*

РЕ́ЦЫ, *рец, мн.* Суцільний ряд ниток, шнурків, що вільно звисають по краях скатерті, покривала, хустини і под., торочки; бахрома. *Із 'ре'цали с'катир'т' май'файна.* Див. ще **стра́пки**. Пор. угор. *gese* 'відріз; нарізка; сітка; мереживо'.

РЕШЕТО́, *та, с.* Реше́то.

РЕШІТКА [ри'шітка], *ы, ж.* Колосник у кухонній плиті. *Почисти решітку, бо забилас'я с'міт'ом.*

РИБІРІЯ [ри'бир'ія], *і, ж.* ♦ **Чинити рибир'ію** – зчиняти сварку, бійку. *Наші су'с'іды не-р'ітко чин'ат рибир'ію.*

РІГАНЄ [риган'є], *а, с.* 1. Блювання. 2. Відригування. Пор. **ригати**.

РІГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Блювати. *Рігайт пїа'ниц'і вад'оты, ко'го бо'лит жу'лудок.* 2. Відригувати. *Іак им і'з'ів'обуркы, так'ними і'ригайт.*

РІГАТИСЯ [ригатис'я], *ау'а (айес'а), безос., недок.* Відригуватися. *Ригац'а ми ці'бул'ов.*

РІЛАНЄ [рилан'є], *а, с.* Довга й нудна гра на якому-небудь музичному інструменті. *Мєне вже голо'ва бо'лит ут'вого, Петрику, рилан'а.* Пор. **рилати**.

РІЛАТИ, айу, лаш (айеш), *недок.* 1. Довго і нудно грати на якому-небудь музичному інструменті. *Не' рилай'тул'ко на туй гар'моніі.* 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **рємбати**.

РІЛЫ, рил, *мн.* Занадто широкий, недбало пошитий одяг. *Ото в'тебе не' свита, ай і'ак'іс'рилы.*

РІПКАНЄ [рипкан'є], *а, с.* Скрипіння дверями. *Змас'ц'іт шар'кы на д'вир'ох, бо так'н'а не'р'возит'ото рипкан'є.* Пор. **рипкати**.

РІПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Скрипіти дверми. *Не' рипкай'тул'ко д'вєрима (двир'ми).*

РІФКА, *ы, жс., зст.* Єврейське жіноче ім'я.

РИБАРИТИ, р'у, риш, *недок., риб.* Рибалити. *Наш'ід'ідик рибар'ат уд'малости.*

РИБАРИНЄ [рибар'ін'є], *а, с., риб.* Риболовля. *Ко'л'убит'рибар'ін'є, тоц'а не' пул'і'нує хут'ко'ли ну'їти на'рыбу.* Пор. **рибарити**.

РИБАРЬ [рибар'ь], *р'а, ч., риб.* Рибалка. *Рыбар'ом'с'а чулу'вік'мусит'уродити.*

РИБАРЬКА [рибар'ка], *ы, жс., риб.* Жін. до **рибарь**.

РИБИЩА [рыбишча], *а, ж.* Дуже велика рибина. *Така ми'с'а рыбишча'імла!*

РИБЛЯЧКА [рыблячка], *ы, жс.* Риб'ячий жир. *Рыбл'ачку'пїут, а'бы'с'а по'правити, а'ват'ко герт'іа'ншій.*

РИБНИК, *ка, ч.* Рибник.

РІЗЫ, *рыз, мн. церк.* Ряса священника. *Аж ис'не' пул, не' бе'ри на'с'а'рызы.*

РІЙКА, *ы, жс.* 1. *анат.* Свиняче рило. *Треба закар'іко'вати'рыйку'нашуму'вєприкови.* 2. *вульг., рідк.* Рот пашекуватої людини. *Ко'пыс'катый, та на'того'кажут, шчо'в'н'ого не' рот, а'рыйка.*

РІКАНЄ [рыкан'є], *а, с.* Рик, рикання тварин, звірів. 2. Кричання на кого-небудь. 3. Голосний

плач. *Рыкан'є'хлопчика.* Див. ще **рычанє**. Пор. **рыкати**.

РІКАТИ, *недок.* 1. ат (айє). Видавати рик; рикати (про тварин, звірів). *Ба'ко там'рыкат'у'хаичі?* 2. айу, аш (айеш), *перен., вульг.* Кричати на кого-небудь (про людину). *Шчо'на'н'а'рыкаш, шчо'м'ти зав'їнула?* 3. *вульг.* Голосно плакати; ревіти. *Так'рыкав'д'іт'вак, шчо'на'вс'їй край'го'чути'было.* 4. Те саме, що **ревати 2**. Див. ще **рычати**.

РІНДЗА [рындза], *ы, жс.* 1. *анат.* Шлунок молодого теляти, ягняти і под. або дитяти, поки воно плакається тільки молоком. *Не' перевер'тай'д'іт'ину, бо'перевернеш'у'н'їй'рындзу.* 2. *перен.* Висушений шлунок теляти, ягняти і под., частинки якого використовують для сквашування молока при виробництві сиру. *Бєз'рындзы'кл'а'ганый'сыр'не' в'чиниш.* Пор. рум. діал. *gînză* т.с.

РЫГ, *та, ч., с.г.* Луг. *На'ры'тови'п'овно'кыр'тин'набор'тила бор'тиц'а.* Пор. угор. *gét* т.с.

РЫТЬ [рыт'ь], *ти, жс., анат.* Задня нога корови, коня. *Іди'ут'кун'а, бо'в'дарит'т'а'рыт'ов.* ♦ **Мєчати'рыт'ов** – бити заднім копитом. *Соко'тис'а, бо'вта'к'орова'мече'рыт'ов.*

РІЧАНЄ [рычан'є], *а, с.* Те саме, що **рыканє**. Пор. **рычати**.

РІЧАТИ, *рычу, рычеш (рычиш), рыче (рычит), недок.* Те саме, що **рыкати**.

РІБІЗЛІ [р'ібізлі], *у, мн., бот.* Смородина червона, порічки (*Ribes rubrum*). Пор. угор. *gibizli* 'смородина'. Див. ще **тннгрисій**.

РІГЛЯ [р'іг'ля], *і, жс., буд.* Одна з двох горизонтальних рейок, до яких прибивають дошки паркану або штахети; ригель. Пор. угор. *gigli*, нім. *Riegel* т.с.

РІДІТИ [р'ідити], *р'їжу, р'їдиш, недок.* Робити рідкішим, проріджувати. *Іак'мє'чай'из'їйде, та'їдо'г'треба'р'їдити.*

РІДКАШ [р'іткаш], *ша, ч., стівчут.* Слабосильна людина, яка часто страждає проносом. *Р'іткаш – бо'р'ітко'какає.*

РІДКАШКА [р'іткашка], *ы, жс., стівчут.* Жін. до **рідкаш**.

РІДКЫЙ [р'іткый], *а, е.* 1. Рідкий. *Р'ітка'сєр'банка.* 2. Рідкісний. *Іура – в'нас'р'іткый'гос'ц'.*

РІЗАТИ [р'ізати], *р'їжу, р'їжеш, недок.* ♦ **Р'ізати в'зубы** – гніватися, виявляти невдоволення; скреготати зубами. *Куй'Ци'л'ови'не'добре, та'р'їже'в'зубы.*

РІЗЕН [р'ізен], *зна, ч.* Нарізаний плоский кусок картоплі, яблука і под. *Ур'їж'ми'р'ізен'из'д'руш'ї, бо'дуже'лакумна.*

РІЗНИК [р'ізннк], *а, ч.* Зменш. до **різен**.

РІЗЬКАТИ [р'іс'кати], *айу, аш (айеш), недок.* Різати на дрібні частини. *Іванку, не' р'іс'кай'чистый'п'іп'р'.*

РІНГЛОТА [r'ін'глота], *ы, жс., помолог.* Ренклод (сорт слив). *Р'інглоти – дуже смачні і сливи.*

РІННІК [r'ін:ник], *ка, ч., зб.* Місце, де знаходиться гравій, галька, рінь. *На р'іннику росте вирбл'є.* Див. ще **рінніче**.

РІННІЧЕ [r'ін:иче], *а, с., зб.* Те саме, що **ріннік**.

РІНЬОВАТЫЙ [r'ін'оватый], *а, е.* Перемішаний з рінню. *Р'ін'овата зимл'а.*

РІПА [r'іпа], *ы, жс.* 1. *бот.* Картопля (*Solanum tuberosum*). *Мы р'іны садиме много.* 2. *кул.* Страви з картоплі: **▲ р'іпа сербана (р'іпа сербати)** – картопляний суп; **р'іпа пудбивана (пудбита)** – картопляний суп, заправлений сметаною, молоком; **р'іпа рантована** – картопляний суп, заправлений засмажкою; **р'іпа смажена** – смажена картопля; **р'іпа печена** – печена картопля; **р'іпа м'ішена** – картопляне пюре.

РІПИЦЯ [r'іпич'а], *і, жс., бот.* 1. Суріпиця звичайна (*Barbarea vulgaris*). 2. Гірчиця польова (*Sinapis arvensis*). 3. Редька дика (*Raphanus raphanistrum*).

РІПКА [r'іпка], *ы, жс.* Зменш.-пестл. до **ріпа**. *Намеч котови мало р'іпки, най йіст.*

РІПЛЯНИК [r'іпл'аник], *а, ч., ірон.* Чоловік, який дуже любить їсти картопляні страви. *Тот р'іпл'аник буде й три раз на дин'йісти р'іны.*

РІПЛЯНИЧКА [r'іпл'аничка], *ы, жс., ірон.* Жін. до **ріпляник**.

РІПЛЯНИЙ [r'іпл'аний], *а, е.* Картопляний. *Нын'і в нас р'іпл'аний дин'.*

РІПНІК [r'іпник], *ка, ч., с.з.* Ділянка землі, з якої вибрали врожай картоплі. *На р'іпникви зимл'а росыт'часта.*

РІПЧАК [r'іпчак], *ка, ч., бот.* Гірчиця польова (*Sinapis arvensis*).

РІХТОВАНЄ [r'іх'тован'є], *а, с.* Лагодження, ремонт; підготовка чого-небудь. *Р'іх'тован'є плуга до 'оран'а.* Пор. **ріхтовати**.

РІХТОВАНИЙ [r'іх'тований], *а, е.* Лагоджений, ремонтований; підготовлений. *На р'іх'тований вус припарововали бірфы.*

РІХТОВАТИ [r'іх'товати], *чуйу, чуйеш, недок.* Лагодити, ремонтувати; підготовляти. *Р'іх'туйу плуг, бо скоро треба буде врати.* Пор. нім. richten т.с.

РІХТОВАТИСЯ [r'іх'товатис'а], *чуйус'а, чуйес'а, недок.* Готуватися. *Р'іх'туйус'а до 'оран'а.*

РІХТУНОК [r'іх'тунок], *нку, ч.* Налагодження; підготовка. *Кончай уже свуй р'іх'тунок.*

РІШКАША [r'іш'каша], *і, жс.* 1. Рис (зерно). *Кутилам пашу р'іш'каши.* 2. Рисова каша. *Г'блунц'і з р'іш'каши.* Пор. угор. riskása т.с.

РОБЛОВАНЄ [роблован'є], *а, с.* Розбій, грабіж. *Тоты бітанты живут із роблован'а.* Пор. **робловати**.

РОБЛОВАТИ, *луйу, луйеш, недок.* Розбійничати, грабувати. *Робловати не' треба с'а 'дбво в'чити.* Пор. угор. rabol т.с.

РОБЛЇВ [робл'їв], *лова, ч.* Розбійник, грабіжник. *У роблова жал'у до ч'л'адника не'йє – хут'кого пороблуйє.* Пор. угор. rabló т.с.

РОБОТЯЗЬ [р'об'от'аз'(с')], *з'а, ч.* Трудяга. *Такых работ'аз'у, йак Олекса, треба иче' пуйс'кати.*

РОБУТНИЙ, *а, е.* Працьовитий, роботящий.

Ото рубутна жо'на.

РОВАГУСТ [р'ов'густ], *у, ч.* Клей для гуми.

Треба ми мало 'р'овгусту зак'лїйти 'душу на біч'їл'ї. Пор. угор. ragasztó 'клеї'.

РОВІНЬ [р'овін'], *ровени, жс.* Рівне місце, рівнина. *Та вто вже та'кый стар'ый, шчо на 'ровени с'а шп'отат.*

РОВАТА [р'овта], *ы, жс.* Товпа, юрба; група. *На та'ниц'і прїйшла нас 'р'овта лігн'чуку.* Пор. нім. Rotte т.с.

РОГЛИК, *а, ч., кул.* Те саме, що **кіфлик**.

РОГОТІН, *на, ч.* Мікротопіан, який називас поле на околиці села Сокирниця біля Тиси.

РОДАК, *ка, ч.* Родич. *Йура Фречкув ми ро'дак.*

РОДАЧКА, *ы, жс.* Жін. до **родак**.

РОДИНА, *ы, жс.* Те саме, що **фамелія**. *У ро'дин'і не'мос'а зб'їрати.* *На свал'бі 'была вс'а наша родина.*

РОДИЧ, *а, ч.* Батько. *Шчо ти 'родич'каже, вто майеш робити.*

РОДИЧИ, *у, мн.* Батьки (батько й мати стосовно своїх дітей). *Не' слухас'а с'воїых 'родичу, тай майеш б'їду.* Див. ще **старшина**.

РОЖАТИ, *жайу, жайеш, недок., РОДИТИ, *р'ожу, р'одиш, док.* 1. Народжувати. *'Родилам 'першу д'їтину не'ич'асом.* 2. Давати урожай. *Зе'мл'а не' 'родит, аж не' пугну'їїш.**

РОЖДА, *ды, жс., рідк.* Те саме, що **ержа**. *Із'їла лопату рожда, бо н'їко нив не' робит.* Пор. угор. rozsdá т.с.

РОЖДАВЫЙ, *а, е, рідк.* Те саме, що **ержавый** 1.

РОЖДЕСТВО [Рожд'єство], *ва, с.* Народження Христа (слово вживається в колядках). *Рожд'єство т'воє, Христе 'Боже наш...* Пор. ст.сл. рождество т.с.

РОЖЕНИЙ, *а, е.* 1. Народжений. *Она 'рожена 'сорок чет'вертого 'года.* 2. Вроджений, природний. *Петро 'має 'рожений 'р'озум.*

РОЗ-, *преф., див.* також **рос-**.

РОЗБАБРАНИЙ, *а, е.* Розпочатий і незавершений. *Ота робота лиш розбабрана, ко йї буде д'ор'обл'ати?* Див. ще **розєр'їбаний**.

РОЗБАБРАТИ, *айу, аш (айеш), док.* Розпочати й не завершити яку-небудь роботу. *Розбабра-*

ла тай лішила рѣбѣту. Див. ще **розба́ратися**, **роззра́йбати**.

РОЗБА́РАТИСЯ [розбабратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розба́рати**. *Лиш розбабраламс'а ис тов рѣбѣтув.* Див. ще **роззра́йбати**. Пор. **ба́ратися**.

РОЗБЕТЕ́ГАТИСЯ [розбетегатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), **РОЗБЕТЕГОВА́ТИСЯ** [розбетеговатис'а], гуйус'а, гуйес'а, *док.* Розхворітисся. *Розбетегавс'а Їура надѣвго.* Пор. **бете́гати**.

РОЗБЕТЕГОВА́ТИСЯ *див.* **розбете́гатися**.

РОЗБЗІ́ТИСЯ [розбз'ітис'а], бз'ус'а, бзис'а, *док.* Те саме, що **роззоня́тисся**. Пор. **бзі́ти**.

РОЗБІ́РАНС [розбіран'е], а, с. 1. Роз'єднання на частини; розчленовування. *Розбіран'е зар'ізано випр'а.* 2. Те саме, що **розді́ванє**. Антонім оді́ванє. Пор. **розбіра́ти**.

РОЗБІРА́ТИ, райу, біраш (райеш), *недок.*, **РОЗОБРА́ТИ**, беру, бєреш, *док.* 1. Розкладати, роз'єднувати на частини; розчленовувати. *Розобрали стару хыжу та чин'ат нуву. Не кожзый тазда бєрес'а розобрати свин'а.* 2. Те саме, що **розді́вати**. *Розбєри д'ітину, бо тепло їй.* Антонім оді́вати.

РОЗБІРА́ТИСЯ [розбіратис'а], райус'а, бірас'а (райес'а), *недок.*, **РОЗОБРА́ТИСЯ** [розобратис'а], бєрус'а, бєрес'а, *док.* 1. Розбиратися в чому-небудь. 2. Роздігатися. *Розбірайс'а та с'ідай в'чир'ати.*

РОЗБІ́ДЗЕНИЙ [розбызєный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **розбы́дзнтися**. *Розбызєна д'ітина, те^млиц'а.*

РОЗБІ́ДЗИТИСЯ [розбызитис'а], з'ус'а, зис'а, *док.* 1. Розігратися, розбрикатися (про людей). 2. Те саме про тварин. *Дуже с'а розбызило лошатко.* Пор. **бы́дзитися**.

РОЗБІЗОВА́НИЙ, а, е. Те саме, що **збізіваний**. *Йій сын такий став розбізований, шчо н'ікого с'а не слухат.*

РОЗБІЗОВА́ТИСЯ [розбізоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *док.* Те саме, що **збізоватися**. *Твуй сын так розбізовавса на н'а, шчо м'іры не знає.* Пор. **бізоватися**.

РОЗБІТАНГОВА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **розбітанговатися**. *Доста розбітангований ваш лігін, сус'іде, май імн'айте го в р'уки.*

РОЗБІТАНГОВА́ТИСЯ [розбітанговатис'а], гуйус'а, гуйес'а, *док.*, *зневаж.* Стати волоцюгою, ледарем, розбишакою. *Мос'а дуже розбітанговати, аж неїє ку́му на т'а погивкати.* Пор. **бітанговати**.

РОЗБЛЫ́ДАННИЙ, а, е. Те саме, що **розблы́цканий** 1, 2. *Ота д'івка дуже розблындана.*

РОЗБЛЫ́ДАТИСЯ [розблындатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розблы́цкати**. Пор. **блы́ндати**.

РОЗБЛЫ́ЦКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **розблы́цкати** 1, 2. *Розблыцкани тл'а. Розблыцкана жо́на.* Див. ще **розблы́нданий**.

РОЗБЛЫ́ЦКАТИСЯ [розблыцкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Розпустуватися, почати брикати (про тварин). 2. *перен.*, *зневаж.* Захопитися розпусним життям. *У молодости Полан'а с'а была дуже розблыцкала.* Див. ще **розблы́ндатися**. Пор. **блы́цкати**.

РОЗБЛЫ́ОНДАНИЙ [розбл'онданий], а, е, *зневаж.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **розблы́ндати**. *Розбл'ондан'і Полан'ов по'єс'ому сєлови м'ойі слова.*

РОЗБЛЫ́ОНДАТИ [розбл'ондати], айу, аш (айеш), *док.*, *зневаж.* Розбазікати про дрібниці. *Она розбл'ондала по сєлу про мене вс'є, шчо м'ійу росказала.* Пор. **блы́ндати**.

РОЗБЛЫ́ОНДАТИСЯ [розбл'ондатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *зневаж.* Розбазікатися про дрібниці. *Нашчо с'а розбл'ондала при чужых л'уд'ох про таке?* Пор. **блы́ндати**.

РОЗБОГА́ТИТИ [розбогат'іти], т'ійу, т'ійєш, *док.* Розбагатіти. *За св'ойі р'уки розбогат'іти т'ашко.* Пор. **богаті́ти**.

РОЗБОЛЫ́ТИСЯ [розбол'ітис'а], л'ійус'а, л'ійєс'а, *док.* Надовго захворіти. *Шчус'а Мигал' розбол'ів.* Пор. **болі́ти**.

РОЗБУ́БНАНИЙ [рузбубнаний], а, е. Поширений по селу (про вість). *Розбубнана новіна.* Див. ще **розблы́онданий**, **розтру́блений**, **розтру́мбетаний**.

РОЗБУ́БНАТИ *див.* **розбубновати**.

РОЗБУ́БНАТИСЯ *див.* **розбубноватися**.

РОЗБУ́БНОВАТИ [рузбубновати], ну́йу, ну́йєш і **РОЗБУ́БНОВАТИ** [рузбубнововати], н'ову́йу, н'ову́йєш, *недок.*, **РОЗБУ́БНАТИ** [рузбубнати], айу, аш (айеш), *док.* Розносити вість по селу. *Розбубнову́йєш по вс'ому сєлови, шчо с'а зѣ мнов стало.* Див. ще **розбубноватися** 2, **розтру́біти**, **розтру́мбетати**, **убубновати**. Пор. **бубнати**.

РОЗБУ́БНОВАТИСЯ [рузбубноватис'а], ну́йус'а, ну́йєс'а, *недок.*, **РОЗБУ́БНАТИСЯ** [рузбубнатис'а], найус'а, найєс'а, *док.* 1. Грати на бубні тривалий час. *Шчо с'а так розбубнав, ачин'на свал'бу с'а ладши?* 2. *перен.* Те саме, що **розбубновати**. *Шчо с'а так розбубнала, май утихомир'с'а.* Пор. **бубнати**.

РОЗБУ́БНОВАТИ *див.* **розбубновати**.

РОЗВА́ДИТИ, ва́жу, ва́диш, *док.* Зняти із зачеплення. *Завадил'ас'а вєрета на гвезд, розвад'їй.* Пор. **ва́дити**¹.

РОЗВА́ДИТИСЯ [розвадитис'а], ва́диц'а, *док.* Знятися із зачеплення. *Сама с'а вєрета з двозда не розвадит, треба їй розвадити.* Пор. **ва́дитися**¹.

РОЗВАЛАНТИРЬОВА́ТИСЯ [розвалантир'оватис'а], р'у́йс'а, р'у́йс'а, *док.* Тривалий час вешатися без діла. *Так с'а чулу'вік розвалантир'овав, треба го привести до по'ратку.* Пор. валантир'овати.

РОЗВЕ́ЗЕНИЙ, а, е. 1. Розвезений. 2. Розбещений, розпущений (переважно про дитину). *Ото дуже розвезена д'івочка.*

РОЗВЕ́ЛІЧЕНИЙ, а, е. Збільшений у розмірі. *Наша православна цир'ків доста читаво розвеличена.*

РОЗВЕ́ЛІЧИТИ *див.* розвеличовати.

РОЗВЕ́ЛІЧИТИСЯ *див.* розвеличоватися.

РОЗВЕ́ЛІЧОВАТИ, чу́ю, чу́єш, *недок.*, **РОЗВЕ́ЛІЧИТИ** [розвеличити], чу, чиш, *док.* Збільшувати в розмірі. *Туту цир'кув розвеличовали.*

РОЗВЕ́ЛІЧОВАТИСЯ [розвеличоватис'а], чу́єс'а, *недок.*, **РОЗВЕ́ЛІЧИТИСЯ** [розвеличитис'а], чи́'а, *док.* Збільшуватися в розмірі. *Нова цир'кув розвеличилас'а, йак її перечінили.*

РОЗВЕ́РЕЧИ [розверечи], ржу, ржеш, *док.* 1. Розкинути, розвісити. *Розвирз'ис'у в'єрету на плут та май скоро'усохне.* 2. Розділити. *Розвелам'мижи дун'ками зароблену за л'іто пше'ниці'у.* Пор. **в'єречи.**

РОЗВЕ́РЖЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до **розв'єречи** 1, 2. *Розв'єржений покр'овиц'.* *Розв'єржин'і задар'єрші.*

РОЗВЕ́СТИ, везу, в'єзеш, *док.* 1. Розвезти. 2. Розбестити, розпустити (переважно про дитину). *Дуже с'те, кумо, розвезли с'во́ю дун'ку.*

РОЗВЕ́СТИСЯ [розвестис'а], в'єзес'а, *док.* Розбеститися, розпуститися (переважно про дитину). *Н'іко'нашу дун'ку не'пестит, сама с'а розвезла.*

РОЗВ'ІТИСЯ [розв'итис'а], в'и́йс'а, в'и́єс'а, *док.* 1. Сильно й довго вити (про собак, вовків і под.). 2. Те саме, що **розв'инітис'я** 2. Пор. **в'и́ги.**

РОЗВ'ІТІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **розв'ітис'я** 2. *Тот д'іт'як доста читаво розв'ітій, тай'н'ікуму му розказати.*

РОЗВОЛО́ЧІЙ, в'ол'дчу, в'ол'чиш, *док.* Розволокти. Пор. **воло́чій.** *Див.* ще **розсм'ьчити, розц'убити.**

РОЗВ'О́НЬОВАТИСЯ [розв'он'оватис'а], н'у́йс'а, н'у́єс'а, *недок.*, **РОЗВ'О́НЯТИСЯ** [р'озвун'атис'а], н'а́йс'а, н'а́єс'а, *док.* Розпускати сморід. *Розвун'алос'а мн'асо.* *Див.* ще **розб'ітис'я.**

РОЗВ'О́НЯНИЙ [р'озв'он'аний], а, е. Який став джерелом смороду. *Розв'он'ану'мершу'н'ікуму зако'пати.*

РОЗВ'О́НЯТИСЯ *див.* розв'оньоватися.

РОЗВУЗЛÉНИЙ [рузвузлений], а, е. Такий, що був зав'язаний багатьма вузлами і став розв'я-

заням. *Розвузлений чап'лув.* *Див.* ще **розшл'ійка-ний, розшл'ійкований.**

РОЗВУЗЛІТИ *див.* розвузльовати.

РОЗВУЗЛІТИСЯ *див.* розвузльоватися.

РОЗВУЗЛЬОВА́НЕ [рузвузл'ован'є], а, с. Розв'язування вузла, який був міцно зав'язаний. *Розвузл'ован'є м'отуза.* *Див.* ще **розшл'ійковане.** Пор. **розвузльовати.**

РОЗВУЗЛЬОВАТИ [рузвузл'овати], л'у́ю, л'у́єш, *недок.*, **РОЗВУЗЛІТИ** [рузвузлити], л'у́, л'иш, *док.* Розв'язати вузол, який був міцно зав'язаний. *Розвузли ми'вузел на м'іхови.* *Див.* ще **розшл'ійковати.** Пор. **вузліти.**

РОЗВУЗЛЬОВАТИСЯ [рузвузл'оватис'а], л'у́єс'а, *недок.*, **РОЗВУЗЛІТИСЯ** [рузвузлитис'а], л'и́'а, *док.* Розв'язатися (про вузол, який розв'язався). *Розвузлили ми с'а чап'ловы.* Пор. **вузлітис'я.**

РОЗГАЛАМА́НИТИСЯ [розгаламанитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Розкричатися, розгаласуватися. *Ба що с'а так су'є'ід розгаламанив?* *Див.* ще **розг'ойкатися.** Пор. **галаманити.**

РОЗГЫБА́ТИ, 'байу, 'гыбаш ('байеш), *недок.* Розгинати. *Розгыбай нуш та р'іні соло'нину п'єчи.*

РОЗГЫБА́ТИСЯ [розгыбатис'а], 'байус'а, 'гыбас'а ('байєс'а), *недок.* Розгинатися. *Так им из'ат, шчо'персти ми с'а не'розгыбайут.*

РОЗГЛОТІТИ *див.* розгльочовати.

РОЗГЛОТІТИСЯ *див.* розгльочоватися.

РОЗГЛ'О́ЧОВАТИ, л'дчу́ю, л'дчу́єш, *недок.*, **РОЗГЛОТІТИ**, л'дчу́, 'тиш, *док.* Зменшувати людську чергу. *Добрий прода'виц' скоро розглотит гл'оту.* Пор. **глотіти.**

РОЗГЛ'О́ЧОВАТИСЯ [розгльочоватис'а], л'дчу́єс'а, *недок.*, **РОЗГЛОТІТИСЯ** [розглотитис'а], 'тиш'а, *док.* Зменшуватися (про чергу людей). *Прийшла шче вдна кас'ір'ка, і нар'оц'а скоро розглотив.* Пор. **глотітис'я.**

РОЗГ'О́ВКАТИСЯ [р'озг'овкатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а) *док.* Розкричатися, голосно кличучи кого-небудь. *Шчо с'а р'озг'овкала, йа т'а й так ч'у́ю.* Пор. **г'овкати.**

РОЗГ'О́ЙКАТИСЯ [р'озг'ойкатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Розкричатися на кого-небудь. *Розг'ойкалас'а на н'а кум'а, шчо йа уд'ниї'й'аблок нар'вала.* *Див.* ще **розгаламанитися, розгул'юкатися, розкр'явкатися.** Пор. **г'ойкати.**

РОЗГОЛЧÉНИЙ, а, е. Поширений, рознесений (про плітку, яку-небудь інформацію тощо). *Розгол'чена нов'іна.*

РОЗГОЛЧІТИ, ч'у, ч'иш, *док.* Поширити, рознести плітку, інформацію і под. *Розголчили за н'а, шчо л'іш'лам чулу'віка.*

РОЗГОРЯЧÉНИЙ [рузгур'ачений], а, е. Розгарячений.

РОЗГОРЯЧИТИСЯ [рузгур'ачитис'а], 'чус'а, 'чис'а, *док.* Розгарячитися. Пор. **горячітися**.

РОЗГОСТИТИСЯ *див.* **розгощоватися**.

РОЗГОЩОВАТИСЯ [роз'гощоватис'а], рѳг-гѳщчуйус'а, рѳг'гѳщчуйес'а, *недок.*, **РОЗГОСТИТИСЯ** [роз'гоститис'а], 'гѳщчус'а, 'гѳстис'а, *док.* Довго гоститися; загостовати. *Так с'а к'ума розгѳстила, шчо забыла, аж думу їуй і'ти.*

РОЗГРАБИТИ *див.* **розграбльовати**.

РОЗГРАБКАНЬЙ [роз'грапканьй], а, е. Розкиданий граблями (про сіно, отаву і под.). *Розграпкан'ї ва'кы отавы.*

РОЗГРАБКАТИ *див.* **розграбковати**.

РОЗГРАБКОВАТИ [роз'грапковати], куйу, куйеш, *недок.*, **РОЗГРАБКАТИ** [роз'грапкати], айу, аш (айеш), *док.* Розкидувати граблями сіно, отаву і под. *Розграпкуйт ва'кы отавы, прѳвайлуїт травы.* Пор. **грабкати**.

РОЗГРАБЛЕНЬЙ, а, е. Розграбований. *Розграблений склат.*

РОЗГРАБЛЬОВАТИ [роз'грабл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **РОЗГРАБИТИ**, бл'у, биш, *док.* Розграбувати. *Розграбили бѳвт.* Пор. **грабити**.

РОЗГРУЖАТИ *див.* **розгруджовати**.

РОЗГРУЖАТИСЯ *див.* **розгруджоватися**.

РОЗГРУЖЕЬНЬЙ [рузгруджуньй], а, е. Розвантажений. *Розгруджуньй вус.* Див. ще **розтерьханий**. Пор. **груджуньй**.

РОЗГРУЖОВАНЕ [рузгруджован'е], а, с. *Таки дѳвг'ї мїкы, шчо з'мучивимс'а із розгруджован'ом їйх.* Пор. **розгруджовати**.

РОЗГРУЖОВАТИ [рузгруджовати], жуїу, жуїеш і **РОЗГРУЖАТИ** [рузгруджати], жайу, жужаш (жайеш), *недок.*, **РОЗГРУЗИТИ** [рузгруджити], ружу, ружиш, *док.* Розвантажувати. *Розгруджиш ис'у ма'шину, та 'можешш и'ти.* Див. ще **розтерьховати**. Пор. **груджити**.

РОЗГРУЖОВАТИСЯ [рузгруджоватис'а], жуїус'а, жуїес'а і **РОЗГРУЖАТИСЯ** [рузгруджатис'а], жайус'а, ружас'а (жайес'а), *недок.*, **РОЗГРУЗИТИСЯ** [рузгруджитис'а], ружус'а, ружис'а, *док.* Розвантажитися. *Розгрудз'їц'а та їд'їт вѳчир'ати.* Пор. **груджитися**.

РОЗГРУЗИТИ *див.* **розгруджовати**.

РОЗГРУЗИТИСЯ *див.* **розгруджоватися**.

РОЗГАЗДІЛЬЙЙ [розгазд'їльйй], а, е. Розбагатілий. *Розгазд'їльйй сус'їт.*

РОЗГАЗДІТИ [розгазд'їти], д'їїу, д'їїеш, *док.* Розбагатіти. *Муй кум 'доста 'читаво розгазд'їв.* Див. ще **розгаздїтися**. Пор. **газдїти**.

РОЗГАЗДІТИСЯ [розгазд'їтис'а], д'їїус'а, д'їїес'а, *док.* Те саме, що **розгаздїти**.

РОЗГАЗДОВАТИСЯ [розгаздѳватис'а], дуйус'а, дуйес'а, *док.* Поллюбити господарювати, роз-

ширити власне господарство. *Розгаздѳвавс'а сус'їд муй.* Пор. **газдовати**.

РОЗГОМБАНЬЙ, а, е. Розстебнутий. *Розгѳмбана со'рочка.* Див. ще **розкапчаний**, **розшпунканий**, **розшунканий**.

РОЗГОМБАТИ *див.* **розгѳмбовати**.

РОЗГОМБАТИСЯ *див.* **розгѳмбоватися**.

РОЗГОМБОВАНЕ [розгѳмбован'е], а, с. Розстебання. *Уд розгѳмбован'а на студени д'їт'вак с'а прус'тужуйе.* Див. ще **розкапчоване**, **розшпунковане**, **розшунковане**. Пор. **розгѳмбоватися**.

РОЗГОМБОВАТИ, гѳмбуйу, гѳмбуйеш, *недок.*, **РОЗГОМБАТИ**, б'айу, гѳмбаш (б'айеш), *док.* Розстебнути. *Рѳзгѳмбуйу д'їт'вакови вуйошк, бѳ д'ушно му.* Див. ще **розкапчати**, **розшпункати**, **розшункати**. Пор. **гѳмбати**.

РОЗГОМБОВАТИСЯ [розгѳмбоватис'а], гѳмбуйус'а, гѳмбуйес'а, *недок.*, **РОЗГОМБАТИСЯ** [розгѳмбатис'а], б'айус'а, гѳмбас'а (б'айес'а), *док.* Розстебнутися. *Аш ти д'ушно, та розгѳмбайс'а.* Пор. **гѳмбатися**.

РОЗГРІНДЖЕНЬЙ [роз'гринжѳнєйй], а, е. Розтрощений, розчавлений, розкришений. *Роз'гринжѳна парадїц'а.* Див. ще **роздрѳцканий**.

РОЗГРІНДЖИТИ *див.* **розгрінджовати**.

РОЗГРІНДЖИТИСЯ *див.* **розгрінджоватися**.

РОЗГРІНДЖОВАТИ [роз'гринжѳвати], жїїу, жїїеш, *недок.*, **РОЗГРІНДЖИТИ** [роз'гринжѳити], жїїу, жїїш, *док.* Розтрошити, розчавити, розкришити. *Таку с'ѳфайну зрушу роз'гринжѳив нѳгѳв.* Див. ще **роздрѳцкати**. Пор. **грінджити**.

РОЗГРІНДЖОВАТИСЯ [роз'гринжѳватис'а], жїїус'а, жїїес'а, *недок.*, **РОЗГРІНДЖИТИСЯ** [роз'гринжѳитис'а], жїїц'а, *док.* Розтрошитися, розчавитися, розкришитися. *Рѳгринжѳилас'а слива.* Див. ще **роздрѳцкати**. Пор. **грінджитися**.

РОЗДАРИТИ *див.* **розд'арьовати**.

РОЗДАРЬОВАТИ [роздар'оваги], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **РОЗДАРИТИ**, р'у, рїш, *док.* Роздаровувати. *Роздарїлам д'їт'ом парнѳ.* Пор. **дарити**.

РОЗДЕРІГУРНЯ [роздї'рїгурн'а], ати, с., зневаж. Те саме, що **бѳвкош**. *Муй унук таке роздї'рїгурн'а, шчо рот му с'а не' за'пїрат, 'вїчно ре'ве. «Як ти їмн'а?» – Роздї'рїгурн'а» (жарт).*

РОЗДЖАВІТИ *див.* **розджавльовати**.

РОЗДЖАВІТИСЯ *див.* **розджавльоватися**.

РОЗДЖАВЛЄНЬЙ [рождж'авлєнєйй], а, е. Роздавлений так, щоб сік виявився (про що-небудь соковите). *Рѳждж'авлїн'ї їйагоды.* Див. ще **розджемїганий**, **роджемерєний**.

РОЗДЖАВЛЬОВАТИ [рождж'авл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **РОЗДЖАВІТИ** [рождж'авити], ж'авл'у, ж'авїш, *док.* Роздавити що-небудь соковите так, щоб сік виявився. *Млинц'ом рѳждж'авл'уйут*

ст'ручки зрезну, вбы май скоро кыс на вино. Див. ще розжем'гати, розжем'джити, розжем'ирьовати. Пор. джавити.

РОЗДЖАВЛЬОВАТИСЯ [рож'жавл'оватис'а], л'уйес'а, *недок.*, **РОЗДЖАВИТИСЯ** [рож'жавитис'а], 'виц'а, *док.* Роздавитися так, щоб сік появився (про шо-небудь соковите). *Рож'жавилис'а 'файно сливы на 'леквар.* Див. ще розжем'гатися, розжем'джитися. Пор. джавитися.

РОЗДЖЕМЕРЕНЬКИЙ [рож'жемереный], а, е. Те саме, що розжавл'еный.

РОЗДЖЕМЕРИТИ *див.* розжем'ирьовати.

РОЗДЖЕМЕРИТИСЯ *див.* розжем'ирьоватися.

РОЗДЖЕМ'ГАНЬКИЙ [рож'джемганый], а, е. Те саме, що розжавл'еный.

РОЗДЖЕМ'ГАТИ [рож'жемгати], айу, гаш (айеш), *док.* Те саме, що розжав'ити. Пор. джем'гати.

РОЗДЖЕМ'ДЖИТИ *див.* розжем'иджовати.

РОЗДЖЕМ'ДЖОВАТИ [рож'жемиджовати], ж'уйу, ж'уйеш, *недок.*, **РОЗДЖЕМ'ДЖИТИ** [рож'жемиджити], ж'у, ж'иш, *док.* Те саме, розджавльовати. Пор. джем'иджити.

РОЗДЖЕМ'ИРЬОВАТИ [рож'жемир'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **РОЗДЖЕМЕРИТИ** [рож'жемерити], ж'имир'у, ж'емериш, *док.* Те саме, що розджавльовати. Пор. джемер'ити.

РОЗДЖЕМ'ИРЬОВАТИСЯ [рож'жемир'оватис'а], р'уйес'а, *недок.*, **РОЗДЖЕМЕРИТИСЯ** [рож'жемеритис'а], мириц'а, *док.* Те саме, що розджавльоватися. Пор. джемер'итися.

РОЗДЖАВИТИ *див.* роздзявльовати.

РОЗДЖАВИТИСЯ *див.* роздзявльоватися.

РОЗДЖАВКАТИСЯ *див.* роздзявковатися.

РОЗДЖАВКОВАТИСЯ [роз'джавковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **РОЗДЖАВКАТИСЯ** [роз'джавкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що рознысканьоватися. Пор. дзявкати.

РОЗДЖАВЛ'ЕНЬКИЙ [роз'джавл'еный], а, е. З розкритим ротом, роззявлений. *'Вічно роз'джавлена Мдр'іка.*

РОЗДЖАВЛЬОВАТИ [роз'джавл'овати], л'уйу, л'уйеш і **РОЗДЖАВЛЯТИ** [роз'джавл'яти], л'айу, л'авл'аш (л'айеш), *недок.*, **РОЗДЖАВИТИ** [роз'джавити], л'авл'у, л'авиш, *док.* Розкривати, роззявляти рота (пашу і под.). *Роз'джаврот, най по'никайу, шчо т'а болит.* ♦ **Роз'джавл'яти** (роз'джавл'овати, роз'джавити) 'нысок, *вульг.* – пасшекувати. *Не' роз'джавл'ай на н'а 'нысок: йа ти н'іч не' вин'а.*

РОЗДЖАВЛЬОВАТИСЯ [роз'джавл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а і **РОЗДЖАВЛЯТИСЯ** [роз'джавл'ятис'а], л'айус'а, л'авл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **РОЗДЖАВИТИСЯ** [роз'джавитис'а], вл'ус'а, вис'а,

док. 1. Роззявлятися. 2. зневаж. Задивлятися. *Не' роз'джавл'айс'а на 'біл'і вороны, ай под'май скоро.* 3. *вульг.* Те саме, що рознысканитися. *Так с'а на н'а роз'джавив, шчо 'вуха м заты'кала, вбы го не' чути.*

РОЗДЖАВЛЯТИ *див.* роздзявльовати.

РОЗДЖАВЛЯТИСЯ *див.* роздзявльоватися.

РОЗДЖАПАТИСЯ *див.* роздзяповатися.

РОЗДЖАПОВАТИСЯ [роз'джавоватис'а], пуйус'а, пуйес'а, *недок.*, **РОЗДЖАПАТИСЯ** [роз'джавпатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що рознысканьоватися. Пор. дзяпати.

РОЗДИВ'ИТИ, 'дивл'у, 'дивиш, *док.* Оглянути. *Мы вту 'д'івку 'добре розди'вили.* Див. ще розни'кати. Пор. див'ити.

РОЗДИВЛ'ЕНЬКИЙ, а, е. Оглянутый. *Роздивлена 'хыжа.* Див. ще розни'каный.

РОЗДИВЛЬОВАНЕ [роз'дивл'ован'е], а, с. Розглядання. *Роздивл'ован'е с'ведера.*

РОЗДИВАНЕ [руз'д'иван'е], а, с. Роздягання. *Роз'д'иван'е д'ітины.* Див. ще розб'іране, розобл'ечене. Пор. роздів'ати.

РОЗДИВАТИ [руз'д'ивати], 'вайу, д'иваш ('вайеш), *недок.*, **РОЗДИТИ** [руз'д'ити], д'іну, д'інеш, *док.* Роздягати. *Роз'д'ін' д'ітину, бо 'тепло йу.* Див. ще розб'ірати, розобл'ечати.

РОЗДИВАТИСЯ [руз'д'иватис'а], 'вайус'а, д'ивас'а ('вайес'а), *недок.*, **РОЗДИТИСЯ** [руз'д'итис'а], д'інус'а, д'інес'а, *док.* Роздягатися. *'Заки с'а йа роз'д'ивав, ж'о'на розк'лала вгн'а.* Див. ще розб'іратися, розобл'ечатися.

РОЗДИТИ *див.* роздів'ати.

РОЗДИТИСЯ *див.* роздів'атися.

РОЗДИТИЙ [руз'д'итый], а, е. Роздягнений. *Роз'д'ита д'ітина.* Див. ще розобл'ечений, розб'раный 3, розб'ратый 3. Антонім одитый.

РОЗДОЖДЖИТИСЯ [роздож'житис'а], ж'иц'а, *док.* Задощити. *Ба ци над'овго с'а роздож'жило?* Пор. дождж'ити.

РОЗДР'ИЛЯТИ [роздр'ыл'яти], айу, аш (айеш), *недок.* Розкидати. *Ко роздр'ыл'ав кыла'кы по дво'рови?* Див. ще роздр'уляти.

РОЗДРУЛЯТИ [руздр'ул'яти], л'айу, 'рул'аш (л'айеш), *док.* Те саме, що др'уляти.

РОЗДРУЦКАНИЙ [руздр'уцканый], а, е. Те саме, що розгр'инджений.

РОЗДРУЦКАТИ [руздр'уцкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що розгр'инджити. Пор. др'уцкати.

РОЗДРУЦКАТИСЯ [руздр'уцкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що розгр'инджитися. Пор. др'уцкатися.

РОЗДУВАТИ [рузду'вати], 'вайу, 'дуваш ('вайеш), *недок.*, **РОЗДУТИ** [рузду'ти], д'уйу, д'уйеш, *док.* 1. Роздувати. 2. 'дуват, *недок.*; 'дуе, *док.* Опухати. *Роздуло йу' ногу, бо вкусив йі 'ширши'.*

РОЗДУ́ТИ *див.* роздува́ти.

РОЗДУ́ТЫЙ [руздутьий], а, е. 1. Роздутий. 2. *перен.* Опухлий. *Роздута в н'а'вилиц'а, бо зуб н'а болит.*

РОЗВІДАНИЙ [руз'віданий], а, е. Розпитаний. *Руз'відана жодна впувіла ми вс'е, шчо знала про'мойого род'ака.*

РОЗВІДАТИ *див.* розвідовати.

РОЗВІДАТИСЯ *див.* розвідоватися.

РОЗВІДОВАНЄ [руз'відован'є], а, с. Розпитування. *Руз'відан'є про'того чулувіка н'іч не'дало.* Пор. розвідовати.

РОЗВІДОВАТИ [руз'відовати], дуйу, дуйеш і **РОЗВІДОВОВАТИ** [руз'відововати], д'двуйу, д'двуйеш, *недок.*, **РОВІДАТИ** [руз'відати], айу, аш (айеш), *док.* Розпитувати. *Руз'відовуєє й'акый-іс' від'іч'кый чулувік, у'кого бы мош к'д'р'ову купити.* Пор. звідати.

РОЗВІДОВАТИСЯ [руз'відоватис'а], дуйус'а, дуйес'а і **РОЗВІДОВОВАТИСЯ** [руз'відововатис'а], д'двуйус'а, д'двуйес'а, *недок.*, **РОВІДАТИСЯ** [руз'відатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Розпитуватися. *Руз'відалам'а, де живе Мар'и'чук, тай найш'лам го.* Пор. звідатися.

РОЗЗИРА́ТИ *див.* роззіривати.

РОЗЗИРА́ТИСЯ *див.* роззіриватися.

РОЗЗІРОВАТИ [роз'зировати], руйу, руйеш і **РОЗЗИРА́ТИ** [роз'зирати], райу, зираш (райеш), *недок.* Роздивляти. *Йулина д'дв'го роз'зирала потоптан'і гр'аткы.*

РОЗЗІРОВАТИСЯ [роз'зироватис'а], руйус'а, руйес'а, **РОЗЗИРА́ТИСЯ** [роз'зиратис'а], райус'а, зирас'а (райес'а), *недок.* Роздивлятися. *Шчо роз'зируєс'а на чу'же добро?*

РОЗІВА́ТИСЯ [руз'іватис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Почати часто позіхати. *Руз'івалам'а, бо'х'дчу с'нати.* Пор. зівати.

РОЗИГРА́ТИСЯ [розигратис'а], райус'а, играс'а (райес'а), *док.* Розтанцюватися. *Так им с'а розиграла, шчо не' зналам, д'оки д'оста.* Пор. играти.

РОЗЫЙТИ́СЯ [розыйтис'а], зыйдус'а, зыйдес'а, *док.* Розійтися.

РО́ЗКАЗ [росказ(с)], зу, ч. Наказ, розпорядження. *Дусталам ут чулувіка'росказ засадити йс'у'ниву'р'і'нув.* Дали ми'малка'роскас'поночи не'ходить, ай с'ід'іти'дома. ♦ **Да'вати (дати) 'роскас (росказ)** – наказувати. *Йа му'дала'росказ'вту р'д'боту зр'обити за дин'.*

РОЗКАЗА́ТИ¹ *див.* розказівати¹.

РОЗКАЗА́ТИ² *див.* розказівати².

РОЗКАЗКОВА́ТИСЯ [роскасковатис'а], куйус'а, куйес'а, *док.* Розговоритися; забалакатися. *Так с'а роскасковала, шчо й за р'д'боту за'была.* Див. ще розприказіватися. Пор. казковати.

РОЗКА́ЗОВАТИ¹ [рос'казовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **РОЗКАЗА́ТИ**¹ [роска'зати], 'кажу, 'кажеш, *док.* Розповідати. *Д'дв'го ми росказовала про'себе.*

РОЗКА́ЗОВАТИ² [рос'казовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **РОЗКАЗА́ТИ**² [роска'зати], 'кажу, 'кажеш, *док.* 1. Розпоряджатися, командувати. *Горе ту'му дво'рови, де ко'рова росказуєє во'лови.* 2. Забороняти. *Учин'у, йак'х'дчу, та най ми к'бс'роскаже.*

РОЗКА́ПЧАНИЙ [роскапчаний], а, е. 1. Те саме, що **розго́мбаный**. *Роскапчаний с'ведер.* 2. Роз'єднаний. *Роскапчаний ла'цу.*

РОЗКАПЧА́ТИ *див.* розкапчовати.

РОЗКАПЧА́ТИСЯ *див.* розкапчоватися.

РОЗКА́ПЧОВАНЄ [роскапчован'є], а, с. Те саме, що **розго́мбованє**.

РОЗКА́ПЧОВАТИ [роскапчовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **РОЗКАПЧА́ТИ** [роскапчати], 'чайу, 'капчаш (чайеш), *док.* 1. Те саме, що **розго́мба́ти**. 2. Роз'єднати. *Роскап'чай ла'цу на'в'о'з'і.* Пор. капчати.

РОЗКА́ПЧОВАТИСЯ [роскапчоватис'а], чуйус'а, чуйес'а, *недок.*, **РОЗКАПЧА́ТИ** [роскапчатис'а], 'чайус'а, 'капчас'а (чайес'а), *док.* 1. Те саме, що **розго́мба́тися**. *Роскап'чавс'а в т'а'р'еклик.* 2. Роз'єднатися. *Роскап'чавс'ала'цу.* Пор. капчатися.

РОЗКВИЧА́ТИСЯ [росквичатис'а], 'чиц'а, *док.* Розхувікатися. *Росквичалос'а па'ц'атко, йак им го в'з'ала в'рукы.* Пор. квичати.

РОЗКЫ́ВАНИЙ [роскываний], а, е. Розхитаний; розруханий. *Роскываний зуб, 'агош.* Див. ще **розхлі́наний, розло́ваний**.

РОЗКЫ́ВАТИ [роскывати], айу, аш (айеш), *док.* Розхитати; розрухати. *Роскывавим'агош.* Див. ще **розхлі́пати, розлы́гати, розло́вгати**. Пор. кывати.

РОЗКЫ́ВАТИСЯ [роскыватис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Розхитатися; розрухатися. *Мало с'а вже май роскывала'мойа'нога, бо в'ч'ора нив не'муг им к'д'нути.* Див. ще **розхлі́патися, розлы́гатися, розло́вгатися**. Пор. кыватися.

РОЗКЫ́ХАТИСЯ [роскыхатиса], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розчы́хатися**. Пор. кыхати.

РОЗКЫ́ВКАТИСЯ [роскывкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Розкритися писклявм голосом. *Роскывкалас'а на н'а'Йулина із-за н'і'ч'ого.* Пор. кыквати.

РО́ЗКЛАД [росклад(т)], у, ч. Сухий матеріал для розпалу вогню. *Г'оу за тр'і'ска'ми на'росклад.*

РОЗКЛА́ДАТИ *див.* розкладівати.

РОЗКЛА́ДОВАТИ [роскладовати], дуйу, дуйеш і **РОЗКЛА́ДАТИ** [роскладати], 'да'у, 'ладаш (дайеш), *недок.*, **РОЗКЛА́СТИ** [роскласти], 'ладу,

ла'деш, *док.* 1. Розкладувати. 2. Розпалювати вогонь. *Принеси тр'їсок та розклади вогні.*

РОЗКЛÁСТИ *див.* **розклядовати.**

РОЗКЛЕБÁНЕННИЙ [росклебанений], а, е. Розкладений частинами, розкиданий. *Росклебанена 'бд'їш.*

РОЗКЛЕБÁНИТИ *див.* **розклебаньовати.**

РОЗКЛЕБÁНИТИСЯ *див.* **розклебаньоватися.**

РОЗКЛЕБÁНЬОВАТИ [росклебан'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **РОЗКЛЕБÁНИТИ** [росклебанити], н'у, ниш, *док.* Розкладати, розкидати. *Що с' розклебанила 'горшки ну вс'уй 'хыжи?*

РОЗКЛЕБÁНЬОВАТИСЯ [росклебан'оватися], н'уйуса, н'уйес':а, *недок.*, **РОЗКЛЕБÁНИТИСЯ** [росклебанитис'а], н'ус'а, нис':а, *док.* Розкластися, порозкидувати свої речі. *Розклебанилас'а циганка из с'вд'їями тайстрами.*

РОЗКЛЬОБÁЧИТИСЯ [роскл'обачитис'а], чиц':а, *док.* Розлучитися, роз'єднатися після паруння (про тварин, переважно собак). *Бы'вайе, шчо псы 'д'овго с'а не' 'м'ожут роскл'обачити.*

РОЗК'ОВТÁТИСЯ [р'оск'овтатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Почати стукати. *Ба ко там р'оск'овтас'а? Пор. к'овтати.*

РОЗКОДКОДÁКАТИ [роскотко'дакати], айу, аш (айеш), *док.*, *зневаж.* Рознести яку-небудь вість, переважно плітку. *Йу'лина роскотко'дакала по с'єду, шчо йа йїйї чулу'віка 'л'убл'у.* Пор. **кодкодакати.**

РОЗКОДКОДÁКАТИСЯ [роскотко'дакатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Розкудкудакатися (про курку). 2. *перен.*, *зневаж.* Розбазікатися, почати пліткувати. *Полан'а так с'а роскотко'дакала, шчо не' мож йї 'было 'услухати.* Пор. **кодкодакати.**

РОЗКОЛÍБИНА [руску'л'їбина], *ы, ж.* Трищина в дереві. *У 'де'ре'ві 'можже 'быти т'ака рускул'їбина, шчо перст у н'у 'зайде.*

РОЗКОЛÍБИНКА [руску'л'їбинка], *ы, ж.* Зменш. до **розколібина.**

РОЗКОЛОМПОНÍТИСЯ [р'оск'ол'омпун'їтис'а], н'ус'а, нис':а, *док.* Почати гриміти в посуді. *Р'оск'ол'омпун'їтас'а в 'горшках.* Пор. **коломнонїти.**

РОЗКОХАНИЙ [роскоханий], а, е. Вгодований, відгодований. *Розкохана д'їтина (свин'а).*

РОЗКОХÁТИ *див.* **розк'оховати.**

РОЗКОХÁТИСЯ *див.* **розк'оховатися.**

РОЗКОХОВАТИ [роскоховати], 'к'охуйу, 'к'охуйеш, *недок.*, **РОЗКОХÁТИ** [роско'хати], 'хайу, 'кохаш (хайеш), *док.* Розгодовувати. *Так ис' розко'хала с'воього чулу'віка, шчо ни' б'їрує ходити.* Пор. **кохати.**

РОЗКОХОВАТИСЯ [роскоховатис'а], 'к'охуйус'а, 'к'охуйес':а, *недок.*, **РОЗКОХÁТИСЯ** [рос-

ко'хатис'а], 'хайус'а, 'кохас':а (хайес':а), *док.* Розгодовувати себе. *'Читаво с'а роско'хала вта ж'одна.* Пор. **кохати.**

РОЗКРÍНДАТИСЯ [роск'риндатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Розплакатися на тривалий час (переважно про капризну дитину). *Що с':а розк'риндав, 'Цил'ку? Пор. к'риндати.*

РОЗКР'ЯВКАТИСЯ [роск'р'авкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **розгаламанитися.** Пор. **кр'явкати.**

РОЗКУГÚКАТИСЯ [руску'гукатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Почати сильно, часто й довго кашляти. *Щчус' ты руску'гукавс'а.* Пор. **куг'укати.**

РОЗКУРÁЖИТИСЯ [руску'ражитис'а], жус'а, жис':а, *док.* Протверезіти (після сп'яніння). *'Мало м послав т'ай руску'раживс'а.* Пор. **кур'ажитися.**

РОЗКУРВÁРИТИСЯ [руску'р'варитис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Почати постійно вести розпусне життя. *Роску'р'варивс'а йуй чулу'вік, шчо не' знаєе ж'одна, шчо 'д'їяти.* Пор. **кур'варити.**

РОЗКУРÍЦМАТИСЯ [руску'р'їцматис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Розворушитися, прокинутися від сну. *Лиш не' 'давно м устала та вже м с'а 'мало руску'р'їцмала.* Пор. **кур'їцматися.**

РОЗКУХÁРИТИСЯ [руску'харитис'а], р'уса, рис':а, *док.* Увійти в смак кухарської справи, полюбити її. *'Мойа дун 'ка руску'харилас'а по свал 'бах.* Пор. **ку'харити.**

РОЗЛÍЧÁТИ, 'чайу, 'личаш ('чайеш), *недок.*, **РОЗЛÍЧИТИ**, 'чу, 'чиш, *док.* Розрізняти. *'Д'їдо вже т'акый ст'арый, шчо не' розл'ичат ('чайе) вс'їх с'воийх унуку.*

РОЗЛÍЧИТИ *див.* **розл'ичати.**

РОЗЛЫГÁНИЙ, а, е. Те саме, що **лыгавый.**

РОЗЛЫГÁТИ, айу, аш (айеш), *док.* Розкріпити; розрегулювати; розхитати. *Не' розлыгуй ш'франца, бо впаде плут.* Пор. **лыгати.**

РОЗЛЫГÁТИСЯ [розлыгатис'а], айес'а, *док.* Розкріпитися; розрегулюватися; розхитатися. *Розлыг'алас'а на 'б'їцїл'ах 'корман', т'реба йї п'ут'аг'нути.* Пор. **лыгатися.**

РОЗЛЫНГÁРИТИСЯ *див.* **розлынгарьоватися.**

РОЗЛЫНГÁРЬОВÁНИЙ [розлынгар'ований], а, е. Те саме, що **розлодарьовный.**

РОЗЛЫНГÁРЬОВÁТИСЯ [розлынгар'оватис'а], р'уйус'а, р'уйес':а і **РОЗЛЫНГÁРИТИСЯ** [розлынгаритис'а], р'ус'а, рис':а, *док.* Те саме, що **розлодарьоватися.** *Розлынгар'оватис'а 'ду-же 'легко, май 'т'ашко с'а в'з'ати в 'рукы.* Пор. **лынгарьовати.**

РОЗЛÍВÍТИСЯ [р'озл'ївїтис'а], вл'ус'а, 'вис':а, *док.* Розслабитися. *Щчус' ты с'а, чулу'віче, р'озл'ївив, шчо не' 'їє с'т'а р'оботы.* Пор. **лївїти.**

РОЗЛІГÁТИСЯ [рòзл'і'гатис'а], 'гайус'а, л'і'гас'а ('гайес'а), *недок.*, **РОЗЛЯЧІСЯ** [розл'а'чис'а], л'ажус'а, л'ажес'а, *док.* Розлягатися. Пор. лігáти.

РОЗЛÓВГАНЬЙ [рòзлòвганьй], а, е. Те саме, що **розкываний**. *Рòзлòвганьй стулиц'.*

РОЗЛÓВГАТИ *див.* розлòвговати.

РОЗЛÓВГАТИСЯ *див.* розлòвговатися.

РОЗЛОВГÓВАНЬЙ [рòзлòв'тованьй], а, е. Те саме, що **розлодарьòваний**.

РОЗЛÓВГОВАТИ [рòзлòвговати], гу́у, гу́йеш, *недок.*, **РОЗЛÓВГАТИ** [рòзлòвгати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **розкывати**. *Рòзлòвгалис'те вс'і стул'ц'і.* Пор. лòвгати.

РОЗЛÓВГОВАТИСЯ [рòзлòвговатис'а], гу́йес'а, *недок.*, **РОЗЛÓВГАТИСЯ** [рòзлòвгатис'а], ац'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розкыватися**. *Треба стул по'правити, бо рòзлòвгавс'а.* Пор. лòвгатися.

РОЗЛОВГОВА́ТИСЯ [рòзлòвгò'ватис'а], гу́йус'а, гу́йес'а, *док.* Те саме, що **розлодарьòватися**. Пор. ловговáти.

РОЗЛОДАРЬÓВАНЬЙ [розлодар'òваний], а, е. Розледашлий. *На'тул'ко тот лі'гнншче розлодар'òваний, шчо н'іч не" хоче рòбити.* Див. ще **розлынгарьòваний**, **розловгòваний**, **розплунгурòваний**.

РОЗЛОДАРЬОВА́ТИСЯ [розлодар'ò'ватис'а], р'у́йус'а, р'у́йес'а, *док.* Розледашити. *Так с'а розлодар'òвав сын, шчо н'іч не" хоче рòбити.* Див. ще **розлынгáртися**, **розлынгарьòватися**, **розлòвговатися**, **розплунгурòватися**. Пор. лодарьòвати.

РОЗЛОПОНІ́ТИСЯ [рòзлупòн'ітис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Розбазікатися. *Рузлупòн'ілас'а, не"бо-го, й про таке, шчо мож'было й пòмòвчати.* Див. ще **розлопотáтися**. Пор. лопоніти.

РОЗЛОПОТÁТИСЯ [розлопòтатис'а], лòпòчус'а, лòпòчес'а, *док.* Те саме, що **розлононітися**. Пор. лопотáти.

РОЗЛУ́КА [рузл'ука], ы, ж. 1. Розлука. 2. Різниця. *Не"їе рузлукы ме"жи тьм і сим полотном.*

РОЗЛУ́ЧНЬЙ [рузл'учный], а, е. Членороздільний (про мовлення); виразний, зрозумілий; чіткий, розбірливий. *Говори рузлучным йязыком.* Антонім **нерозлучный**.

РОЗЛУ́ЧНО[рузл'учно]. Присл. до **розлучный**. *Пиши рузлучно, вбы м за тòбòв'òдна проч'итати.* *Говори рузлучно, бо не" рузл'уміу т'а.* Антонім **нерозлучно**.

РОЗЛÓПКАНЬЙ [розл'òпканий], а, е. Розхлопаний. *Розл'òпкана по подл'ашови вода.*

РОЗЛÓПКАТИ *див.* розлòпковати.

РОЗЛÓПКАТИСЯ *див.* розлòпковатися.

РОЗЛÓПКОВАТИ [рòзл'òпковати], куйу, куйеш, *недок.* **РОЗЛÓПКАТИ** [розл'òпкати],

айу, аш (айеш), *док.* Розхлопувати. *Так не"си канту з молоком, абы с'го не" розл'òпкала.* Пор. лòпкати.

РОЗЛÓПКОВАТИСЯ[розл'òпковатис'а], рòзл'òпкуйес'а, *недок.*, **РОЗЛÓПКАТИСЯ**[розл'òпкатис'а], ац'а (айес'а), *док.* Розхлопуватися. *Соко'ти, бо рòзл'òпкуйес'а в т'а й'їда.* Пор. лòпкатися.

РОЗЛЯЧІ́СЯ *див.* розлігáтися.

РОЗМАДЯРИЗЛОВА́ТИСЯ [розмад'аризлò'ватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, *док.* Перейти на угорську мову. *Уже с'а Й'ура розмад'аризлò'вав.* Пор. мадьяризлòвати.

РОЗМАЛАТЛÓВАНЬЙ, а, е. Який розгулявся (переважно сп'янілий). *Розмалат'лована, жòдна хòт'іла з ус'іма й'єрати.*

РОЗМАЛАТЛОВА́ТИСЯ [розмалатлò'ватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, *док.* Розгулятися (переважно в стані сп'яніння). *Розмалатлò'валамс'а на с'вал'бі'доста'читаво.* Пор. малатлòвати.

РОЗМЕРЕКО́НІТИСЯ [розмирику'н'ітис'а], н'ійес'а, *док.* Почати дуже мерехтити. *Розмирику'н'ілас'а'лампа, майже, в н'уй'нафты'мало.* Пор. мереконіти.

РÓЗМЕТА, ы, ж. У прокльоні на адресу зажерливої людини (переважно з дієсловом *наїстися*). *На'їїла бы с'а'розметы, куй т'ка голодна!*

РОЗМЕТА́ТИ *див.* розмітовати.

РОЗМЕТА́ТИСЯ *див.* розмітоватися.

РОЗМІЙРЕГÓВАНЬЙ, а, е. Рознервований, роздратований, розізлений. *Розмійре'гована чулу'віком жòдна.*

РОЗМІЙРЕГОВА́ТИ, гу́у, гу́йеш, *недок.* Рознервувати, роздратовувати, розізнити. *Так им с'а розмійре'говала с'тмыи д'ітми, шчо мус'ілам'пити л'і'кы.* Пор. мійреговáти.

РОЗМІЙРЕГОВА́ТИСЯ[розмійрегò'ватис'а], гу́йус'а, гу́йес'а, *недок.* Рознервуватися, роздратовуватися, розізнитися. *Видиш, у'с'е'дòбре, лиш'задар'ус'а розмійре'говала.* Пор. мійреговáтися.

РОЗМІТОВА́ТИ [рузм'ітовати], гу́у, гу́йеш, *недок.*, **РОЗМЕТА́ТИ**, мечу, мечеш, *док.* Розкидувати. *Рузміту'єме'дерево, бо т'реба ми бер'вено на прòт'ус.*

РОЗМІТОВА́ТИСЯ [рузм'ітоватис'а], туйус'а, туйес'а, *недок.*, **РОЗМЕТА́ТИСЯ** [розме'татис'а], мечус'а, мечес'а, *док.* 1. Розкидатися, розсипатися навкруги. *Гнуї рузміту'єс'а ош'вилами.* 2. Розкриватися (у ліжку). *Рузміту'єс'а в'нука внòчи та прус'тужу'єс'а.* 2. *перен.* Марнотратити. *Не" розміту'єс'а, Цил'у, с'рòшима, ай'май'шту'р'уй'їх.*

РОЗМЛÁВИТИСЯ *див.* розмлáвльоватися.

РОЗМЛÁВЛЬОВА́ТИСЯ [розмл'авл'òватис'а], л'у́йес'а, *недок.*, **РОЗМЛÁВИТИСЯ** [розмл'авитис'а], виц'а, *док.* Прояснятися, ставати без-

хмарним (про небо). *Майже буде година, бо помалы (небо) розм'явл'уйес'а*. Пор. **м'яв'ється**.

РОЗМНЯВІТИ *див.* **розм'явльовати**.

РОЗМНЯВЛЁНИЙ [розмн'авл'єний], а, е. Роздавлений, розчавлений. *Розм'явлена груша*. *Див.* **ще розм'яцканий**.

РОЗМНЯВЛЬОВАТИ [розмн'авл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **РОЗМНЯВІТИ** [розмн'ав'вити], в'л'у, в'иш, *док.* Роздавити, розчавити. *Розмн'авл'уйу р'ину в по'м'ях, абы с'а свин'а не' вда'вило*. *Див.* **ще розм'яцкати**. Пор. **м'яв'іти**.

РОЗМНЯВЛЬОВАТИСЯ [розмн'авл'оватис'а], л'уйес'а, *недок.*, **РОЗМНЯВІТИСЯ** [розмн'ав'витис'а], в'иц'а, *док.* Роздавистися, розчавистися. *Розмн'ав'илис'а парадиц'і в тайстр'і*. *Див.* **ще розм'яцкатися**. Пор. **м'няв'ітися**.

РОЗМНЯЦКАНИЙ [розмн'ацканий], а, е. Те саме, що **розм'явл'єний**.

РОЗМНЯЦКАТИ *див.* **розм'яцковати**.

РОЗМНЯЦКАТИСЯ *див.* **розм'яцковатися**.

РОЗМНЯЦКОВАТИ [розмн'ацковати], куйу, куйеш, *недок.*, **РОЗМНЯЦКАТИ** [розмн'ацкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **розм'яв'іти**. Пор. **м'няцкати**.

РОЗМНЯЦКОВАТИСЯ [розмн'ацковатис'а], куйес'а, *недок.*, **РОЗМНЯЦКАТИСЯ** [розмн'ацкатис'а], ац'а, *док.* Те саме, що **розм'яв'ітися**. Пор. **м'няцкатися**.

РОЗМОТУЛЬКАНИЙ [рѳзмутул'каний], а, е. Розплутаний (про нитки і под.). *Розмутул'кан'і ниткы*.

РОЗМОТУЛЬКАТИ *див.* **розмотульковати**.

РОЗМОТУЛЬКАТИСЯ *див.* **розмотульковатися**.

РОЗМОТУЛЬКОВАТИ [рѳзмутул'ковати], куйу, куйеш, *недок.* **РОЗМОТУЛЬКАТИ** [рѳзмутул'кати], к'айу, тул'каш (кайеш), *док.* Розплутати (нитки і под.). *Ледвы м рѳзмутул'кала ниткы*. Пор. **мотулькати**.

РОЗМОТУЛЬКОВАТИСЯ [рѳзмутул'коватис'а], куйес'а, *недок.*, **РОЗМОТУЛЬКАТИСЯ** [рѳзмутул'катис'а], к'айес'а, *док.* Розплутуватися. *Тоц'а мѳтуз уже не' рѳзмутул'кайе*. Пор. **мотулькатися**.

РОЗНЕРВѳЖЕНИЙ [розне"р'вожений], а, е. Рознервований. *Розне"р'воженный жѳднѳв, Олекса ускочив ис хыжѳ*.

РОЗНЕРВѳЗИТИ [розне"р'взити], вѳжу, вѳзиш, *док.* Рознервувати кого-небудь. *Дуже н'а розне"р'взиз чулу'вѳк*. Пор. **нервѳзити**.

РОЗНЕРВѳЗИТИСЯ [розне"р'взитис'а], вѳжус'а, вѳзис'а, *док.* Рознервуватися. *Так ис с'а розне"р'взизла, шчо вун' с'а тр'асу*. Пор. **нервѳзитися**.

РОЗНЄСЕНИЙ, а, е. 1. Рознесений. 2. Знесений, зруйнований; розібраний (переважно про будівлю). *Рознесена хыжѳ*.

РОЗНЄСТИ *див.* **рознісати**.

РОЗНІКАНИЙ, а, е. Те саме, що **роздв'єлений**.

РОЗНІКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **роздв'єити**. Пор. **нікати**.

РОЗНІКАТИСЯ [рознікатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Роздв'єитися. *Рознікаламс'а, шчо мѳрква шче не' зыйш'ла*. Пор. **нікатися**.

РОЗНІСАТИ [рузн'ісати], с'айу, н'ісаш (с'айеш), *недок.*, **РОЗНЄСТИ**, н'есу, н'есеш, *док.* 1. Розносити. 2. Зносити, руйнувати; розбирати будівлю. *Завтра рузн'ісайеме хыжѳ та будѳме чинити чѳву*. ♦ **РОЗНОСИТИ** (розн'ісати, рознести) бр'іхн'і *див.* бр'іхні.

РОЗОБЛЕЧАТИ, ч'айу, л'ечаш (ч'айеш), *недок.*, **РОЗОБЛЕЧІЙ**, ч'у, ч'еш, *док.*, *рѳдк.* Те саме, що **роздв'єати**. *Розоблечи д'ітину, бо вѳр'іла*. Антонім **облечати**.

РОЗОБЛЕЧАТИСЯ [розоблечатис'а], ч'айус'а, л'ечас'а (ч'айес'а), *недок.*, **РОЗОБЛЕЧИСЯ** [розоблечис'а], ч'ус'а, ч'ес'а, *док.*, *рѳдк.* Те саме, що **роздв'єатися**. *Розоблечайс'а тай с'ідай за стул*. Антонім **облечатися**.

РОЗОБЛЕЧЁНИЙ, а, е, *рѳдк.* Те саме, що **роздв'єтий**. Антонім **облечєний**.

РОЗОБРАНИЙ, а, е. 1. Розібраний. 2. Роз'єднаний на частини. *Розобраний часуник*. 3. Те саме, що **роздв'єтий**. *Петро уйшув ис хыжѳи рѳзобраний*; антонім **убратый**. 4. Розчленований (про тушу убитої тварини). *Розобраний вѳпир'*. *Див.* **ще розбратый**.

РОЗОБРАТИ *див.* **розбирати**.

РОЗОБРАТИСЯ *див.* **розбиратися**.

РОЗОБРАТЫЙ, а, е. Те саме, що **розобраний**.

РОЗОДІВАТИ [рѳзуд'івати], в'айу, д'іваш (вайеш), *недок.*, **РОЗОДІТИ** [рѳзуд'іти], д'іну, д'інеш, *док.* Гарно й дорого одягати кого-небудь. *Так, ги ку'ма, м'ало ко рѳзуд'іват с'воих д'іти*. Пор. **одівати**.

РОЗОДІВАТИСЯ [рѳзуд'іватис'а], в'айус'а, д'івас'а (вайес'а), *недок.*, **РОЗОДІТИСЯ** [рѳзуд'ітис'а], д'інус'а, д'інес'а, *док.* Гарно й дорого одягатися. *Шчо с'а так рѳзуд'іла, ги до чѳркви?* Пор. **одіватися**.

РОЗОДІТИ *див.* **розодівати**.

РОЗОДІТИСЯ *див.* **розодіватися**.

РОЗОДІТЫЙ [рѳзуд'ітый], а, е. Гарно й дорого одягнений. *Такий рѳзуд'ітый, лиш ч'іл:оты му хыбл'ат*. *Рузуд'іта д'івка*.

РОЗОЖВАНИЙ, а, е. Розжований. *Рѳзожване мн'асѳ м'ати д'ала д'ітин'і*.

РОЗОЖВАТИ, рѡзѡджву, рѡзѡжвеш, *док.* Розжувати. *Вус'аник не рѡзѡжвеш – не п'румкнеш.* Пор. **жв'ати**.

РОЗОМЕРТИСЯ [розѡмертис'а], рѡзѡмрус'а, рѡзѡмрес'а, *док.* Розлучитися? *А мо'ло'д'і д'іво'чки не знали ч'ити кур'я'дѡ'у на ко'сиц'у, а йа в'з'ала та сама м си, мо'ло'диц'а, на'шила, та вто, може, і не п'удло, за вто, може, с'ме с'а розѡмле-ли, ко йѡго з'найе.*

РОЗОНАДЖЕНЫЙ [розѡнаџеный], а, е. Розкритий; розібраний. *Розѡнаџен'і б'іци'л'і т'реба было с'коро изѡбрати.*

РОЗОНАДЖИТИ *див.* розѡнаџжовати.

РОЗОНАДЖИТИСЯ *див.* розѡнаџжоватися.

РОЗОНАДЖОВАТИ [розѡнаџовати], џуйу, џуйеш, *недок.*, **РОЗОНАДЖИТИ** [розѡнаџити], џу, џиш і **РОЗОНАДІТИ** [рѡзу'над'іти], ійу, ійеш, *док.* Розкрити; розібрати. *Кун' так с'ц'і'пив з'уби, шчо не мож му было йіх рѡзу'над'іти.* Пор. **он'аджити**.

РОЗОНАДЖОВАТИСЯ [розѡнаџоватис'а], џуйус'а, џуйес'а, *недок.*, **РОЗОНАДЖИТИСЯ** [розѡнаџитис'а], џус'а, џис'а і **РОЗОНАДІТИСЯ** [рѡзу'над'ітис'а], ійус'а, ійес'а, *док.* Заглибитися в яку-небудь роботу. *Лиш им с'а рѡзу'над'ів из'возом, куй прийшли н'а агітѡвати в кал'гос.* Пор. **он'аджитися**.

РОЗОНАДІТИ *див.* розѡнаџжовати.

РОЗОНАДІТИСЯ *див.* розѡнаџжоватися.

РОЗПАДАТИСЯ [роспа'датис'а], 'дайс'а, 'падас'а (дайс'а), *недок.* 1. Розпадатися. 2. Дуже турбуватися про кого-небудь. *Цил'а рос'падац'а над у'нуком.*

РОЗПАЛАЙДАНИК [роспа'лайданик], а, ч., *ірон.* Чоловік, що ходить переважно розхристаний. *У роспа'лайданика в'ічно з'руди с'віт'ац'а.*

РОЗПАЛАЙДАНИЙ [роспа'лайданий], а, е. Розхристаний. *До' п'упц'а роспа'лайданий чу'лу'вік.*

РОЗПАЛАЙДАНКА [роспа'лайданка], ы, ж., *ірон.* Жін. до розпа'лайданик.

РОЗПАЛАЙДАТИ [роспа'лайдати], айу, аш (айеш), *док.* Розхристати. *Шчо с' роспа'лайдав сѡрѡчку?*

РОЗПАЛАЙДАТИСЯ [роспа'лайдатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Рохристатися. *Затѡм байс'а, шчо с'а роспа'лайдав?*

РОЗПЕЧИ [роспеч'и], печу, печеш, *док.* Розпекти. Пор. **печ'и**.

РОЗПЕЧИСЯ [роспечис'а], 'печус'а, 'печес'а, *док.* Розпектися. Пор. **печ'іся**.

РОЗПИЛІТИ [роспилити], 'пил'у, 'пилиш, *док.* Розпилити.

РОЗПИЛІТИСЯ [роспилитис'а], 'пилиц'а, *док.* Розпилитися. Пор. **пил'ітися**.

РОЗПИСЛЯКОВАТИСЯ [роспис'ла'коватис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, *док.*, *вульг.* Те саме, що **розыск'анитися**. Пор. **писляков'ати**.

РОЗПЫСК'АНИТИСЯ *див.* розпыск'аньоватися.

РОЗПЫСК'АНЬОВАТИСЯ [роспыск'ан'оватис'а], н'уйус'а, н'уйес'а, *недок.*, **РОЗПЫСК'АНИТИСЯ** [роспыск'анитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.*, *вульг.* Починати дуже пашекувати. *Тѡт д'ур'ін' так с'а на н'а роспыск'анив, и'чѡ в'уха ми в'і'яну'ли с'лухай'учи го.* *Див.* ще **роздз'явковатися**, **роздз'явльоватися** 3, **роздз'яповатися**, **розысков'атися**, **розписляков'атися**. Пор. **пыск'анити**.

РОЗПЫСКОВАТИСЯ [роспыско'ватис'а], 'куйус'а, 'куйес'а, *док.* Те саме, що **розыск'анитися**. Пор. **пысков'ати**.

РОЗПІТИСЯ [рус'пітис'а], *док.* 1. 'пійес'а. Розкукурикатися (про півня). 2. 'пійус'а, 'пійес'а, *док.*, *перен.*, *зневаж.* Голосно й нестримно сміятися. *Шчо с'а так рус'пів, утихѡмир'с'а, бо не на го'разд на'пійеш.* Пор. **п'іти**.

РОЗПЛУНГУРОВАНЫЙ [русплунгу'рѡваний], а, е. Те саме, що **розлодарьований**.

РОЗПЛУНГУРОВАТИСЯ [русплунгурѡватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, *док.* Те саме, що **розлодарьоватися**. Пор. **плунгурѡвати**.

РОЗПНЯТЄ [роспн'ат'є], 'т'а, с. Розп'яття.

РОЗПНЯТИ [рѡспн'ати], рѡспну, рѡспнеш, *док.* Розп'ясти, розпнути.

РОЗПРИКАЗОВАТИСЯ [роспри'казоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *док.* Те саме, що **наказков'атися**. Пор. **приказѡвати**.

РОЗПРІГАТИ [роспр'ігати], 'гайу, 'р'ігаш (гайеш), *недок.* Розпрягати.

РОЗПРЯЖКАНИЙ [роспр'ашканий], а, е. Розстібнутий (про ремінь, що був застібнутий за допомогою пряжки). *Роспр'ашкан'і нага'виц'і.*

РОЗПРЯЖКАТИ [роспр'ашкати], 'кайу, 'р'ашкаш (кайеш), *док.* Розстібнути ремінь пряжкою. *Роспр'ашкавим р'імін' та з'верим нага'виц'і.* Пор. **пряжк'ати** 1. Антонім **запряжк'ати**.

РОЗПРЯЖКАТИСЯ [роспр'ашкатис'а], 'кайус'а, 'р'ашкас'а (кайес'а), *док.* Розстебнутися (про ремінь з пряжкою). *Роспр'ашкайс'а, та май л'ехко ти стане.* Антонім **запряжк'атися**. Пор. **пряжк'атися**.

РОЗПУДИТИ *див.* розпужовати.

РОЗПУЖАТИ *див.* розпужовати.

РОЗПУЖЕНЫЙ [рус'пужениый], а, е. Який когось перелякався і розбігся в різні боки. *Рус'пужениый нарѡт.* *Рус'пуже'н'і ч'ури.*

РОЗПУЖОВАТИ [рус'пужовати], жуйу, жу-йеш, *недок.*, **РОЗПУЖАТИ** [рус'пужати], айу, аш (айеш) і **РОЗПУДИТИ** [рус'пудити], 'пужу, 'пудиш,

док. Розганяти лякаючи. *Лванку, їзаччо с'а рус'пудив 'nit'ama?* Пор. **пужати**.

РОЗПУКА́ТИСЯ [рус'пукатис'а], ¹кайс'а, ¹пукас'а (кайс'а) і **РОЗПУ́КОВАТИСЯ** [рус'пуковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **РОЗПУ́КНУТИСЯ** [рус'пукнутис'а], нус'а, нес'а, *док.* 1. Розтріскуватися, розриватися. *Рус'пукуйу-ц'а парадц'і. Не^н наду'вай 'читаво 'лонту, бо рус'пукнес'а.* 2. Роздуватися (про живіт, порожнину). *Так им с'а най'ів, шчо 'череву ми с'а рус'пукат (шчо рус'пукайус'а).* Пор. **пукатися**.

РОЗПУ́КЛЫЙ [рус'пуклый], а, е. Який тріснув, розірвася. *Рус'пукла слива (лопта).* Див. ще **розпукнутый**.

РОЗПУ́КНУТИСЯ *див.* **розпукатися**.

РОЗПУ́КНУТЫЙ [рус'пукнутый], а, е. Те саме, що **розпуклый**.

РОЗПУ́КОВАТИСЯ *див.* **розпукатися**.

РОЗПУСТИ́ТИ *див.* **розпуцати**.

РОЗПУ́ЧЕНЫЙ [рус'пученый], а, е. Який розірвася від надавлювання чи накачування (про м'яч, резервуар і под.). *Рус'пучилися в жибі сливы.*

РОЗПУ́ЧИТИ *див.* **розпучовати**.

РОЗПУ́ЧИТИСЯ *див.* **розпучоватися**.

РОЗПУ́ЧОВАТИ [рус'пучовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **РОЗПУ́ЧИТИ** [рус'пучити], чу, чиш, *док.* Розривати що-небудь надавлюванням (овоч, фрукт і под.) чи накачуванням (м'яч, резервуар і под.). *Так допомп'овав 'колесо на 'біцил'ах, шчо рус'пучив го. Пор. пучити.*

РОЗПУ́ЧОВАТИСЯ [рус'пучоватис'а], чуйес'а, *недок.*, **РОЗПУ́ЧИТИСЯ** [рус'пучитис'а], чиц'а, *док.* 1. Розриватися від надавлювання, накачування, вздуття. *Така досягла парадц'а, шчо рус'пучилас'а в н'а в руках. Так н'а пучит, шчо 'маиу с'а рус'пучити.* Пор. **пучитися**.

РОЗПУЦА́ТИ [рус'пуцати], ¹чайу, ¹пушчас (чайеш), *недок.*, **РОЗПУСТИ́ТИ** [рус'пустити], ¹пушчу, ¹пуштиш, *док.* 1. Розпускати. 2. Послаблюючи контроль за ким-небудь, дозволяти йому не стримуватися. 3. Розбавляти водою (спирт, вино, густі помії, пійло і под.). *Рус'пустилам по'мыйй, бо гус'ц'і 'были.* 4. Робити воду менш гарячою доливанням до неї холодної. *Рус'пусти ми 'мало 'воду, бо гур'ача.*

РОЗПУ́ЩЕНЫЙ [рус'пущенный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **розпуцати** 1–4. *У'нийй 'дуже рус'пучин'і 'д'іти. 'Мало рус'пучин'і по'мыйй, вбы не^н 'были такі гус'ц'і. Гур'ача вода, рус'пучена студенов.*

РОЗРА́ПКАТИСЯ [роз'рапкатис'а], *док.* 1. айес'а. Тривалий час видавати специфічні качинні звуки (про качок). *Роз'рапкалис'а качкы: 'майже йім треба 'дати 'йісти.* 2. айус'а, ас'а (айес'а), *перен.*, *зневаж.* Розговоритися неприємним голосом, по-

дібним до качиноного (про людину). *Уже с'а роз'рапкала Мар'іка.* Пор. **рапкати**.

РОЗРЕВА́ТИСЯ [роз'реватис'а], ¹ревус'а, ¹вес'а, *док.* Розплакатися. *Лду забавити д'ітину, бо роз'ревалас'а.* Див. ще **розрыкатися** 3. Пор. **ревати**.

РОЗРЕГОНІ́ТИСЯ [роз'зригу'нітис'а], ¹н'ус'а, ¹розриго'нис'а, *док.* Розреготатися. *Йе та'кый чил'адник, шчо хут'ши 'чого розриго'нищ'а.* Пор. **регонітися**.

РОЗРЕМБА́ТИСЯ [роз'рембатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Розплакатися безперервним плачем на тривалий час (переважно про дітей). *Шчо с'а. 'Йурику, роз'рембав?* Див. ще **розрілатися** 2, **розфлінтатися**. Пор. **рембати**.

РОЗРІЛА́ТИСЯ [роз'рилатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *зневаж.* 1. Захопитися на довгий час нудною грою на якому-небудь музичному інструменті. *Роз'рилавс'а на гар'мос'ц'і, шчо вже ми наду'йв.* 2. Те саме, що **розрембатися**. Пор. **рілати**.

РОЗРЫ́КАТИСЯ [роз'рыкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а) **РОЗРЫ́ЧАТИСЯ** [роз'рычатис'а], ¹рычус'а, ¹рычес'а, *док.* 1. Почати ричати (про домашні тварини, звірів). *Ба шчо с'а роз'рыкала ко'рова?* 2. *вульг.* Розкричатися (про людей). *Роз'рыкавс'а на н'а бр'іг'адир'.* 2. *вульг.* Те саме, що **розреватися**. Див. ще **розрычатися**. Пор. **рыкати**, **рычати**.

РОЗРЫ́ЧАТИСЯ *див.* **розрыкатися**.

РОЗРІША́ТИ [роз'р'ішати], ¹шайу, ¹р'ішаш (шайеш), *недок.*, **РОЗРІШІ́ТИ** [роз'р'ішити], ¹шу, ¹шиш, *док.* Те саме, що **позволяти**. *Луп роз'р'ішив біт'іжн'ац'і 'йісти пор'зне в пуст.*

РОЗРІШЕ́НИЙ [роз'р'ішений], а, е. Те саме, що **позволений**.

РОЗРІШІ́ТИ *див.* **розрішати**.

РОЗРУВНА́ТИ [роз'зру'нати], ¹найу, ¹рунаш (найеш), *док.* Розривяти. *Роз'зру'най д'р'атку, бо 'дуже не^нруна.* Пор. **рувнати**.

РОЗАПА́ТИСЯ [рос:ап'ітис'а], ¹пл'ус'а, ¹пис'а, *док.* Почати важко дихати через задишку. *'Тихо-тихо 'дыхала 'баба, а пак рос:ап'ілас'а.* Пор. **сапіти**.

РОЗСВА́ТАТИСЯ [рос:'вататис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Скасувати заручини. *Йак с'а за'сватали, так с'а й рос:'ватали.*

РОЗСВИНІ́ТИСЯ [рос:ви'нитис'а], ¹н'ус'а, ¹нис'а, *док.* 1. Розвести бруд. *Шчос'а рос:ви'нив у 'хьжиш шч'олпін'ом?* 2. Те саме, що **исп'ітисся**. *Став Пет'ро на'чалником та ге'ц'а рос:ви'нив.* Пор. **свиніти**.

РОЗСЕРДИ́ТИ *див.* **розсержовати**.

РОЗСЕРДИ́ТИСЯ *див.* **розсержоватися**.

РОЗСЕРЖЕ́НИЙ [рос'сержений], а, е. Який розсердився. *Рос'сержена 'д'івка.*

РОЗСЕРЖОВАТИ [ро'сержовати], жуй, жу-йеш, *недок.*, **РОЗСЕРДИТИ** [ро'сердити], ржу, рдиш, *док.* Приводити кого-небудь у стан роздратування, обурення, гніву. *Моя нівіска все мене розсержує, куй с'а дис' пілує.*

РОЗСЕРЖОВАТИСЯ [ро'сержоватис'а], жу-йус'а, жуйес'а, *недок.*, **РОЗСЕРДИТИСЯ** [ро'сердитис'а], ржус'а, рдис'а, *док.* Відчути роздратування, обурення, гнів. *Моя жінка с'а хут' за ичо розсердит.*

РОЗСІЧІЙ [ро'с'і'чи], 'чу, 'чеш, *док.* Розсікти. Пор. **січй**.

РОЗСІКП ['рбс'кіп], а, ч. Розщеплений (розколотий) кінець тички і под. *Грабл'і над'івайут на 'рбс'кіп.*

РОЗСЛІНАВИТИСЯ [рос'лінавитис'а], *док.* 1. вл'ус'а, вис'а. Розплакатися надовго. 2. виц'а, *перен.* Задощитися (про дрібний дощ). *Ба ци над'дво с'а рос'лінавило?* Див. ще **засліनावитися**, **розслінитися**. Пор. **сліनावитися**.

РОЗСЛІНИТИСЯ [рос'лінитис'а], *док.* Те саме, що **розсліनावитися** 2. Див. ще **заслінітися**. Пор. **слінітися**.

РОЗСЛОТІТИСЯ [рос'ло'титис'а], 'тиц'а, *безос.*, *док.*, *метеор.* Розсльотитися. *Осін'у с'а може хут'-'коли рос'ло'тити.* Пор. **слотіти**.

РОЗСМЫРАВИТИСЯ [рос'смыравитис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Схопити нежить. *Ун'йац'а д'і'тина рос'смыравила.* Див. ще **розсмыратися**, **розсмыратися** 1.

РОЗСМЫРАТИСЯ [рос'смыратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розсмыравитися**.

РОЗСМЫРДАТИСЯ [рос'смырдатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Те саме, що **розсмыравитися**. 2. *перен.*, *зневаж.* Розплакатися. *Зашчо с'а, хлоп'чику, рос'смырдав?* Пор. **смырдати**.

РОЗСМЫЧИТИ [рос'смычити], чу, чиш, *док.* Те саме, що **розволочі**. Пор. **смычити**.

РОЗСРАЙБАНИЙ [рос'райбаний], а, е. Те саме, що **розбабраний**.

РОЗСРАЙБАТИ [рос'райбати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **розбабрати**. Пор. **срайбати**.

РОЗСРАЙБАТИСЯ [рос'райбатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розбабратися**. Пор. **срайбатися**.

РОЗТАЯТИ [ростайати], 'тайе, *док.* Те саме, що **истаяти**. Пор. **таяти**.

РОЗТВОРЁНИЙ [ростворённый], а, е. Повідчиняний. *Ростворин'і оболокы.*

РОЗТВОРІТИ *див.* **розтворяти**.

РОЗТВОРЯТИ [роствор'яти], 'р'айу, 'вдр'аш (р'айеш), *недок.*, **РОЗТВОРІТИ** [роствор'ити], рбст'вбр'у, рбст'вориш, *док.* Відчиняти. *Роствори-лам ус'і оболокы, вбы с'а 'добре прув'ітрила 'хыжа.*

РОЗТЕЛЕБАЇНИТИСЯ [ростелебанитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Розкластися. *Ростелебанилас'а циганка в 'хыжи, та не' мож ій 'было 'усудити вон.*

РОЗТЕЛЕПАНИЙ [ростелепаный], а, е. Неякісно витрачений (про фарбу). *Ростелепана по д'вир'ох мал'.*

РОЗТЕЛЕПАТИ *див.* **розтелеповати**.

РОЗТЕЛЕПОВАТИ [ростелеповати], пуйу, пуйеш, *недок.*, **РОЗТЕЛЕПАТИ** [ростелепати], айу, аш (айеш), *док.* Неякісно витратити фарбу. *Так ис' не'файно помал' овала д'вир'і, лиш ростелепалас' 'задар' фарбу.* Пор. **телепати**.

РОЗТЕРЬХАНИЙ [ростир'ханий], а, е. Те саме, що **розгружэний**.

РОЗТЕРЬХАТИ *див.* **розтерьховати**.

РОЗТЕРЬХОВАТИ [ростир'ховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **РОЗТЕРЬХАТИ** [ростир'хати], 'хайу, 'тир'хаш ('хайеш), *док.* Те саме, що **розгружовати**. Пор. **терьхати**.

РОЗТЕЧІЙСЯ *див.* **розтікатися**.

РОЗТЫЛЫЙ [ростылый], а, е. Розтовстілий, розжирілий. *Та'кый був 'файный чулу'вік, а т'пир гет ростылый.*

РОЗТЫТИ [ростыти], 'тыйу, 'тыеш, *док.* Розтовстіти, розжиріти. *Полан'а так ростыла, шчо 'ледвы м ій в'познала.* Пор. **тыти**.

РОЗТЫТИСЯ [ростытис'а], 'тыйус'а, 'тыес'а, *док.* Те саме, що **розтыти**. *Ростымс'а так, шчо в наг'в'иц'і с'а не' в'міичат.* Пор. **тыти**.

РОЗТІГАТИ [рбс'ці'гати], 'гайу, 'тігаш ('гайеш) і **РОЗТІГОВАТИ** [рбс'ці'говати], 'ці'гу'йу, 'ці'гу'йеш, *недок.* 1. Те саме, що **тігати**¹. 2. Розносити, розбирати по частинах, розтягувати. *Кбс' рбс'ц'у 'ігу'єє уд н'а дошкы.* Пор. **тігати**².

РОЗТІГАТИСЯ [рбс'ці'гатис'а], 'ці'гац'а, **РОЗТІГОВАТИСЯ** [рбс'ці'говатис'а], гуйес'а, *недок.* Розтягуватися. *Ис'а 'гуміа слабо с'а рбс'ц'у 'ігат ('гайе).*

РОЗТІГОВАТИ *див.* **розтігати**.

РОЗТІГОВАТИСЯ *див.* **розтігатися**.

РОЗТІКАТИСЯ [рбс'ці'катиса], 'ці'кац'а, *недок.*, **РОЗТЕЧІСЯ** [ростечис'а], 'чес'а, *док.* 1. Розливатися в різні боки. *'Коло' нашого села 'Тиса ростеклас'а ростоклами.* 2. Розбігатися. *Рбс'ц'у 'і'кайтес'а, 'л'уде, бо туй зараз буде гол'овництво.*

РОЗТОВЧІЙ [рбст'ов'чи], 'тбвчу, 'чеш, *док.* Розтовкти. Пор. **товчі**.

РОЗТОЧЁНИЙ, а, е. Подовжений. *Ис'а сорчка вже росточена, бо збіглас'а была.*

РОЗТОЧИТИ [росточити], 'тбчу, 'точиш, *док.* Зробити що-небудь довшим шляхом приєднання ще одного куска. *Росточилам 'попас, бо 'пбкуртый був. Пор. точіти.*

РОЗТОЧКА [росточка], ы, ж. Вставка, клин в одязі з метою його розширення, подовження. *Можє быти росточка в швигі, аш вуска, вад' у нагвіщ'ах.*

РОЗТРЕБІТИ [ростребити], бл'у, биш, док. Те саме, що **перетребіти 2**. Пор. **требіти**.

РОЗТРЕБЛЕНЬКИЙ [ростребленный], а, е. Те саме, що **перетреблений**.

РОЗТРУБІТИ [ро'стру'біти], бл'у, биш, док. Те саме, що **розбубнати**.

РОЗТРУБЛЕНЬКИЙ [ро'струбленный], а, е. Те саме, що **розбубнаний**.

РОЗТРУМБЕТАНИЙ [ро'струмбетанный], а, е. Те саме, що **розбубнаний**.

РОЗТРУМБЕТАТИ [ро'струмбетати], бечу, бечеш, док. Те саме, **розбубнати**. Пор. **трумбетати**.

РОЗТРУМБЕТАТИСЯ [ро'струмбетатис'а], бечус'а, бечес'а, док. 1. Почати грати на духовому музичному інструменті або (рідко) на трембіті. *Ро'струмбетавс'а Цил'о.* 2. Те саме, що **розбубнатися 2**. Пор. **трумбетати**.

РОЗТРУТИТИ див. **розтручувати**.

РОЗТРУЧАНЬКИЙ див. **розтручений**.

РОЗТРУЧАТИ див. **розтручувати**.

РОЗТРУЧЕНЬКИЙ [ро'струченый], **РОЗТРУЧАНЬКИЙ** [ро'стручанный], а, е. Розкиданий, розштовханий. *Ро'стручене кымос' кымаче.*

РОЗТРУЧОВАТИ [ро'стручувати], чуйу, чуйеш, док., **РОЗТРУЧАТИ** [ро'стручати], чайу, ручаш (чайеш) і **РОЗТРУТИТИ** [ро'струтити], ручу, рутити, док. Розкидувати, розштовхувати. *Йура ро'струтив л'уди та став першым перед гол'ов'в кал'гозу.* Пор. **тручати**.

РОЗТУВМАЧЕНЬКИЙ [ро'стувмаченый], а, е. Роз'яснений. *Росто'вмачене с'аш'чен'иком С'ате Писмо.*

РОЗТУВМАЧИТИ див. **розтувмачувати**.

РОЗТУВМАЧОВАТИ [ро'стувмачувати], чуйу, чуйеш, док., **РОЗТУВМАЧИТИ** [ро'стувмачити], чу, чиш, док. Роз'яснювати. *Ро'стувмач ми, йак ото рузуміти, що Мар'ика впувіла.* Пор. **тувмачити**.

РОЗТУВЧІЙ [ро'стувчи], т'овчу, т'овчеш, док. Розтовкти. *Не серди н'а, бо гол'ову ти ро'ст'овчу, ги гол'аду.* Пор. **тувчій**.

РОЗТУРІГАНЬКИЙ [ро'стур'іганный], а, е. Розкиданий. *Рустур'ігана р'іна.*

РОЗТУРІГАТИ див. **розтуріговати**.

РОЗТУРІГАТИСЯ див. **розтуріговатися**.

РОЗТУРІГОВАТИ [ро'стур'іговати], гуїу, гуїеш, док., **РОЗТУРІГАТИ** [ро'стур'ігати], г'айу,

р'ігаш (г'айеш), док. Розкидувати. *Струче было файно складене, ба ко го ро'стур'ігав?* Пор. **турігати**.

РОЗТУРІГОВАТИСЯ [ро'стур'іговатис'а], гуїес'а, недок., **РОЗТУРІГАТИСЯ** [ро'стур'ігатис'а], р'ігаш'а (г'айес'а), док. Розкидуватися. *Пудмеч р'іну май у ракаш, бо читаво с'а ро'стур'ігала.* Пор. **турігатися**.

РОЗУМ [р'бзум], а, ч. Розум. ♦ **На р'бзум** – ясно; по поправді. *На р'бзум ти кажю, що не бравим ут'а сокыру; Соко'тити р'бзум – жити розумно, раціонально. Соко'ти си, сынку, р'бзум, най т'а не кажы чорт умбан уїе.*

РОЗУМАК [рузумак], ка, ч. 1. Розумник. *Тот чулувік – рузумак, хут'ичо пр'ідумат.* 2. зневаж. Чоловік, який видає з себе розумника, а насправді не є таким. *Тот рузумак беж: оны н'іч не кушчуйе.*

РОЗУМАЧКА [рузумачка], ы, ж. Жін. до **розума́к**.

РОЗФАРБІТИ див. **розфарблювати**.

РОЗФАРБЛЮВАТИ [ро'сфарбл'овати], л'уїу, л'уїеш, док., **РОЗФАРБІТИ** [ро'сфарбити], бл'у, биш, док. Розфарбовувати. *Доста файно ро'сфарбилас'кухн'у.* Пор. **фарбіти**.

РОЗФЫРКАНИЙ [ро'сфырканный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **розфыркати**. *Ро'сфырканный по дво'рови шутер.*

РОЗФЫРКАТИ див. **розфырквати**.

РОЗФЫРКАТИСЯ див. **розфыркватися**.

РОЗФЫРКОВАНЕ [ро'сфыркован'е], а, с. Розкиднання кого-небудь сипкого в різні боки так, щоб розпадалося на частини. *Ро'сфыркван'е д'іт'ми піску по дво'рови.* Пор. **розфыркати**.

РОЗФЫРКОВАТИ [ро'сфыркувати], куйу, куйеш, док., **РОЗФЫРКАТИ** [ро'сфыркати], айу, аш (айеш), док. Розкидувати що-небудь сипке в різні боки так, щоб розпадалося на частини. *Ро'сфыркай гнуй по ниві, бо йдеме врати.* Пор. **фыркати**.

РОЗФЫРКОВАТИСЯ [ро'сфыркватис'а], куйус'а, куйес'а, недок., **РОЗФЫРКАТИСЯ** [ро'сфыркатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Розкидуватися добром. *Мар'іка не шкудуїе з'роби, ро'сфыркуйес'а ними на л'іво й направо.* Пор. **фыркати**.

РОЗФЫШКАРЕШОВАТИСЯ [ро'сфышкаreshоватис'а], шуйус'а, шуйес'а, док., зневаж. Розбалакатися, удаючи з себе розумника. *Розфышкаreshовавс'а, а за р'бботу забыв.* Пор. **фышкаreshовати**.

РОЗФЫЛНТАТИСЯ [ро'сфылнтатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Те саме, що **розрэмбатися**. Пор. **фылнтати**.

РОЗФОРКОНІТИСЯ [ро'сф'орк'он'ітис'а], ниц'а, безос., док. Почати глухо булькотати в горлі, грудях у хворої людини. *Ун'йац'а ро'сф'орк'он'іло в ний в з'руд'ох.* Див. ще **розф'орк'отатися**. Пор. **ф'орк'оніти**.

РОЗФОРКОТА́ТИСЯ [росфорко'татис'а], 'кочес'а, *безос., док.* Те саме, що **розфорконітисся**. Пор. **форкотати**.

РОЗХА́ВКАТИСЯ [рос'хавкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док., зневаж.* Розкашлятися. *Так с'а розхавката Мар'їка, шчо рот їйї с'а не^а з'апірат.* Пор. **хавкати**.

РОЗХЫ́РАВИТИСЯ [рос'хыравітис'а], вл'ус'а, вис'а, *док.* Розхворітисся. *Доста читаво с'а 'баба розхыравіла.* Див. ще **розхыратисся**. Пор. **хыравіти**.

РОЗХЫРАТИСЯ [рос'хыратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **розхыравітисся**. Пор. **хырати**.

РОЗХЫ́РИТИСЯ [рос'хыр'ігис'а], ійус'а, ійес'а, *док., зневаж.* Розіспатисся. *Уставай, Олексо, шчо с'а розхыр'ів?* Пор. **хыріти**.

РОЗХЛІ́ПАНИЙ [рос'хліпаный], а, е. Те саме, що **розкываний**.

РОЗХЛІ́ПАТИ [рос'хліпати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **розкывати**. Пор. **хліпати**'.

РОЗХЛІ́ПАТИСЯ [рос'хліпатис'а], ап'а, *док.* Те саме, що **розкыватисся**. Пор. **хлінатисся**.

РОЗХЛЫ́ЦЬКАТИСЯ [рос'хлыц'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Довго пити малими ковтками. *Росхлыц'калос'а по'рдіс'а.* Пор. **хлыцкати**.

РОЗХО́ДИТИСЯ *див. розхóжоватисся.*

РОЗХО́ЖОВАТИСЯ [рос'хожоватис'а], рбс'хóжуйус'а, рбс'хóжуйес'а, *недок., РОЗХО́ДИТИСЯ* [рос'хóдитис'а], рбс'хóжус'а, рос'ходис'а, *док.* 1. Ходінням позбавлятися отерпілості, розминати ноги. *Мало м с'а розхóдив, та майл'ітше ми.* 2. *недок.* Розхóдитисся; розлучатисся (про подружжя). *Мар'їка с Ціл'ом не^а рас'а розхóжовали, а пак утїац'а с'хóжовали.*

РОЗХРА́МАТИСЯ [рос'храматис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Закульгати на тривалий час. *Шчус' розхрамавс'а Петро.* Пор. **храмати**.

РОЗХРА́ПІТИСЯ [рос'храпітис'а], пл'ус'а, пис'а, *док.* Розхропітисся. *Росхрапілас'а Ціл'а на вс'у'хыжсу.* Пор. **храпіти**.

РОЗЦВІ́ЛЫЙ [рус'ц'вілый], а, е. Розквітлий. *Рус'ц'віла 'їаблун'а, 'д'ївка.*

РОЗЦЫ́БУАНИТИСЯ [рус'ц'ікубанитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Розговоритисся про що-небудь набридливо й довго. *Т'о'та 'баба с'а рус'ц'ікубанила та н'їіак с'а не^а з'опре.* Пор. **цыкубанити**.

РОЗЦІ́ФРОВАНЫЙ [рус'ц'іф'рований], а, е. Прикрашений оздобленням. *Рус'ц'іф'рована ска-тир'т'.*

РОЗЦІ́ФРОВА́ТИ *див. розціфрòвovati.*

РОЗЦІ́ФРОВОВАТИ [рус'ц'іф'рововати], 'рб'вуйу, 'рб'вуйеш, *недок., РОЗЦІ́ФРОВА́ТИ [рус'ц'іф'рововати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Прикрасити оздобленням. *Рус'ц'іф'рòвав 'Йура сту'лиц'.* Пор. **ціфрòвати**.*

РОЗЦОРКОНІ́ТИСЯ [рбс'цоркòн'ігис'а], н'ус'а, росцоркòнис'а, *док.* 1. Забряжчати надовго. *Рбс'цоркòн'івс'а д'іт'вак о'жцу'ув у бл'уд'і.* 2. *перен.* Розбазікатисся. *Шчо с'а так рбс'цоркòн'їла ш чу'їжым чулу'віком?* Пор. **цорконіти**.

РОЗЦУ́БИТИ [рус'ц'убити], бл'у, биш, *док.* Те саме, що **розволочі**. Пор. **цубити**.

РОЗЦЮ́ЛЬОВАНИЙ [рус'ц'ул'ований], а, е. Розцілований.

РОЗЦЮ́ЛЬОВА́ТИ [рус'ц'ул'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш, *док.* Розцілувати. *Мати рус'ц'ул'òвала вс'їх д'їти.* Пор. **цюльòвати**.

РОЗЦЮ́ЛЬОВА́ТИСЯ [рус'ц'ул'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйес'а, *док.* Розцілуватисся. *Брат іс сестрòв рос'ц'ул'òвалис'а, пак зайїшли до 'хыжі.* Пор. **цюльòватисся**.

РОЗЧАПЛÓВАНЫЙ [рошч'апл'ований], а, е. Розшнурований (про черевики). *Рошч'апл'ований то'панок.*

РОЗЧАПЛÓВА́ТИ [рошч'апл'овати], 'луйу, 'луйеш, *док.* Розшнуровати черевики. *Рошч'апл'уй ми то'панок, бо 'т'ашко ми с'а згїнати.* Пор. **чанловати**.

РОЗЧАПЛÓВА́ТИСЯ [рошч'апл'оватис'а], 'луйес'а, *док.* Розшнуроватисся (про черевики). *Рошч'апл'овавс'а д'їтин'і то'паночок.* Пор. **ч'аплòватисся**.

РОЗЧАХА́ТИ *див. розчáховати.*

РОЗЧАХА́ТИСЯ *див. розчáховатисся.*

РОЗЧА́ХЛЫЙ [рош'ч'ахлыий], а, е. Те саме, що **розчáхнений**.

РОЗЧА́ХНЕНЫЙ [рош'ч'ахнений], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **розч'ахну́ти**. *Рош'ч'ахнене 'дерево, рош'ч'ахнин'і 'ногы.* Див. ще **розчáхлыий, розчáхнутый**.

РОЗЧАХНУ́ТИ *див. розчáховати.*

РОЗЧАХНУ́ТИСЯ *див. розчáховатисся.*

РОЗЧА́ХНУТЫЙ [рош'ч'ахнутый], а, е. Те саме, що **розчáхнений**.

РОЗЧА́ХОВАТИ [рош'ч'аховати], хуйу, хуйеш і **РОЗЧАХА́ТИ** [рошч'а'хати], 'хайу, 'ч'ахаш (х'айеш), *недок., РОЗЧАХНУ́ТИ [рошч'ах'нути], 'ч'ахну, 'ч'ахнеш, *док.* 1. Розчеплювати стовбур, відривати гілку від стовбура. *Скач из 'дерева, бо рош'ч'ахнеш го.* 2. Максимально розставляти ноги; максимально розводити кому-небудь ноги, зробити вивих. *Не^а ставай так, бо рош'ч'ахнеш 'ногы. Йа т'а рош'ч'ахну, їак будеш м'ного говорити.* Пор. **ч'ахати**.*

РОЗЧА́ХОВАТИСЯ [рош'ч'аховатис'а], хуйус'а, хуйес'а і **РОЗЧАХА́ТИСЯ** [рошч'а'хатис'а], 'хайус'а, 'ч'ахас'а (х'айес'а), *недок., РОЗЧАХНУ́ТИСЯ* [рошч'ах'нутис'а], 'ч'ахнус'а, 'ч'ахнес'а, *док.* 1. Розщеплюватисся (про стовбур чи гілку дерева). *Дуже р'ас'на была 'їаблун'а, та рошч'ахлас'а.* 2. Вивихнути ноги в результаті максимального роз-

ставлення їх. *Йак із л'їзав із дерева, та рошчах-нувс'а.* Пор. **чахатися**.

РОЗЧЕЛЛЕНІЛЫЙ [рош'чыл:л'н'ілыы], а, е. Який розчервонівся, розрум'янений. *Рош'чыл:л'н'ілыы уд віна.*

РОЗЧЕЛЛЕНІТИСЯ [рош'чыл:л'н'ітис'а], н'і-йус'а, н'ієс'а, док. Пор. **челленіти**. *Упив вина та рош'чыл:л'н'ієс'а.*

РОЗЧЕПÁРЕНЬЙ [рош'чеп'ареный], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **розчепáрити**. *Жо́на сто-ї́тала з рош'чеп'ареными но́гами.*

РОЗЧЕПÁРИТИ див. **розчепáрвати**.

РОЗЧЕПÁРИТИСЯ див. **розчепáрватися**.

РОЗЧЕПÁРЬОВАТИ [рош'чеп'ар'овати], р'у-йу, р'уйеш, *недок.*, **РОЗЧЕПÁРИТИ** [рош'чеп'арити], р'у, риш, *док.* Розставляти ноги (власні і чужі). *Не" рошчепар'уй но́ги, ги ко́рова. Шчо с' д'їтши'ї рошчепарив'но́ги?*

РОЗЧЕПÁРЬОВАТИСЯ [рош'чеп'ар'оватис'а], р'уйус'а, р'уйєс'а, *недок.*, **РОЗЧЕПÁРИТИСЯ** [рош'чеп'аритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Розставляти власні ноги. *Рош'чепарилас'а ко́рова.*

РОЗЧЕ́РЬКАТИСЯ [рош'чир'катис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Захопитися викреслюванням написаного. *Шчо ты с'а так рош'чир'кала?* Пор. **черькати**.

РОЗЧЫ́БАНС [рош'чибан'е], а, с. Розкидуван-ня; вільна боротьба. *Уд рош'чибан'а в'мого в'нука в'чно нурвата сорочка.* Пор. **розчыба́ти**.

РОЗЧЫ́БАТИ [рош'чыбати], 'байу, 'чибаш ('байеш), *недок.* Розкидати. *Тот так рош'чыбат бер'вє-нами, ги камі́н'ом.*

РОЗЧЫ́БАТИСЯ [рош'чыбатис'а], 'байус'а, 'чибас'а ('байєс'а), *недок.* Те саме, що **метáтися**. *Мы з Андр'ї́юм, куй ис'ме 'были мал'ыми, ц'їлыми дн'ами с'а рош'чыбати.*

РОЗЧЫ́ХАТИСЯ [рош'чыхатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Чхати тривалий час. *Шчо с'а рош'чыхав, 'майже, с'а прустудив?* Див. ще **розкы́хатися**. Пор. **чы́хати**.

РОЗЧЫ́ПІНДАТИСЯ [рош'чипіндатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.*, *зневаж.* Розбалакатися. *Так с'а руш'чипіндала, ичо не" мос'а иї'дус'лухати.* Пор. **чы́піндати**.

РОЗЧУ́ПКАНЬЙ [руш'чупканый], а, е. Відімкнений (про те, що закрите на крючок, засув). *Руш'чупкан'ї д'вир'ц'ї.*

РОЗЧУ́ПКАТИ див. **розчупкати**.

РОЗЧУ́ПКАТИСЯ див. **розчупковатися**.

РОЗЧУ́ПКОВАТИ [руш'чупковати], куйу, куйеш, *недок.*, **РОЗЧУ́ПКАТИ** [руш'чуп'кати], 'кайу, 'чупкаш ('кайеш), *док.* Відімкнути те, що закрите на крючок або засув. *Руш'чуп'кай д'вир'ц'ї на ку'ц'ови, най'уйде свин'а на двур.* Пор. **чупкати**.

РОЗЧУ́ПКОВАТИСЯ [руш'чупковатис'а], куйєс'а, *недок.*, **РОЗЧУ́ПКАТИСЯ** [руш'чуп'катис'а], 'кайєс'а, *док.* Відімкнутися (про те, що закрите на крючок або засув). *Зачуп'кай д'вир'ц'ї на ку'ц'ови, бо руш'чупкалис'а.* Пор. **чупкати**.

РОЗЧУ́ХТАНЬЙ [руш'чухтаный], а, е. Розчуханий. *Руш'чухтаный струп.*

РОЗЧУ́ХТАТИ [руш'чухтати], айу, аш (айєш), *док.* Розчухати. *Так руш'чухтала 'вухо, ичо кро́в поте'кла.* Пор. **чухтати**.

РОЗЧУ́ХТАТИСЯ [руш'чухтатис'а], айєс'а, *док.* Розчухатися. *Руш'чухталас'а в'ниї' голо'ва.* Пор. **чухтатися**.

РОЗШЕ́ФТОВА́ТИСЯ [рош:ефт'оватис'а], 'ту-йус'а, 'туйєс'а, *док.* Розгорнути дрібну спекулятивну торгівлю. *Читаво с'а Крєстина рош:ефто'вала.* Пор. **шефтовати**.

РОЗШЫ́ТАЛОВА́ТИСЯ [рош:ийталов'атис'а], 'луйус'а, 'луйєс'а, *док.* Захопитися пішохідною прогулянкою. *Шчо с'а рош:ийталов'ав, їди вже робити.* Див. ще **розшпаці́ровати́ся**. Пор. **шы́таловати́**.

РОЗШЫ́ПОРИТИСЯ [рош:ипоритис'а], п'ор'ус'а, порис'а, *док.* Захопитися хатньою роботою. *Так им с'а рош:иторила, ичо заб'ылам по'фрыш'тико'вати.* Пор. **шы́порити**.

РОЗШКО́РОБЧЫ́ТИСЯ [рош:короп'читис'а], 'чус'а, 'чис'а, *док.* Захопитися видаванням звуків, подібних до тих, що видає миша, коли щось гризе. *Ба ци не мыш рош:короп'чилас'а?* Пор. **шкоро́бчы́ти**.

РОЗШКРОВ'ФОВА́НЬЙ [руш:крув'фованый], а, е. Розгвинчений. *Руш:крув'фованый 'замок.*

РОЗШКРОВ'ФОВА́ТИ див. **розшкров'фова-вати**.

РОЗШКРОВ'ФÓВОВАТИ [руш:крув'фовавати], 'фбовуйу, 'фбовуйєш, *недок.*, **РОЗШКРОВ'ФОВА́ТИ** [руш:крув'фовати], 'фуйу, 'фуйєш, *док.* Розкручувати гайку, розгвинчувати. *Руш:крув'фуй ми спс' шкρόвф, бо не" 'годен им.* Пор. **шкров'фовати**.

РОЗШЛЫ́ЙКА́НЬЙ [рош:'лийканый], а, е. Те саме, що **розвуз'лєный**. *Рош:'лийканый 'мóтує.*

РОЗШЛЫ́ЙКА́ТИ див. **розшлийкóвувати**.

РОЗШЛЫ́ЙКА́ТИСЯ див. **розшлийкóвова-тися**.

РОЗШЛЫ́ЙКОВА́НС [рош:'лийкован'є], а, с. Те саме, що **розвуз'льованє**.

РОЗШЛЫ́ЙКÓВАНЬЙ [рош:лий'кованый], а, е. Те саме, що **розвуз'лєный**.

РОЗШЛЫ́ЙКОВА́ТИ див. **розшлийкóвувати**.

РОЗШЛЫ́ЙКОВА́ТИСЯ див. **розшлийкóвова-тися**.

РОЗШЛЫ́ЙКÓВОВАТИ [рош:лий'кововати], 'кóвуйу, 'кóвуйєш, *недок.*, **РОЗШЛЫ́ЙКОВА́ТИ** [рош:лий'ковати], 'куйу, 'куйєш і **РОЗШЛЫ́ЙКА́-**

ТИ [рош:шлий'кати], 'кайу, 'лийкаш (кайеш), *док.* Те саме, що **розвўзьовати**. Пор. **шлийкати**, **шлийковати**.

РОЗШЛИЙКОВОВАТИСЯ [рош:шлий'кововатис'а], 'кўвуйус'а, 'кўвуйес'а, *недок.*, **РОЗШЛИЙКОВАТИСЯ** [рош:шлий'коватис'а], 'куйус'а, 'куйес'а і **РОЗШЛИЙКАТИСЯ** [рош:шлий'катис'а], 'кайус'а, 'лийкас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **розвўзьоватися**. Пор. **шлийкати**, **шлийковати**.

РОЗШПАЦІРОВАТИСЯ [рош:пац'іро'ватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, *док.* Те саме, що **розшиятловати**. Пор. **шпаціровати**.

РОЗШПЇНКАНИЙ [руш:'пунканий], а, е. Те саме, що **розгўмбаний**.

РОЗШПЇНКАТИ *див.* **розшпїнковати**.

РОЗШПЇНКАТИСЯ *див.* **розшпїнковатися**.

РОЗШПЇНКОВАНЄ [руш:'пункован'е], а, с. Те саме, що **розгўмбованє**. Пор. **розшпїнковати**.

РОЗШПЇНКОВАТИ [руш:'пунковати], куйу, куйеш, *недок.*, **РОЗШПЇНКАТИ** [руш:'пункати], 'кайу, 'пункаш (кайеш), *док.* Те саме, що **розгўмбовати**. Пор. **шпункати**.

РОЗШПЇНКОВАТИСЯ [руш:'пунковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **РОЗШПЇНКАТИСЯ** [руш:'пункатис'а], 'кайус'а, 'пункас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **розгўмбоватися**. Пор. **шпункатися**.

РОЗЩІКАТИСЯ [рош:'чикатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Почати безпервно ікати. *Так с'а н'ан'ко рош:'чикали, шчо 'мус'ілис'ме 'дохтора 'кликати.* Пор. **щїкати**.

РОЗЩЇНКАНИЙ [руш:'чунканий], а, е. Те саме, що **розгўмбаний**.

РОЗЩЇНКАТИ *див.* **розщїнковати**.

РОЗЩЇНКАТИСЯ *див.* **розщїнковатися**.

РОЗЩЇНКОВАНЄ [руш:'чункован'е], а, с. Те саме, що **розгўмбованє**.

РОЗЩЇНКОВАТИ [руш:'чунковати], куйу, куйеш, *недок.*, **РОЗЩЇНКАТИ** [руш:'чункати], 'кайу, 'чункаш (кайеш), *док.* Те саме, що **розгўмбоватися**. Пор. **щункати**.

РОЗЩЇНКОВАТИСЯ [руш:'чунковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **РОЗЩЇНКАТИСЯ** [руш:'чункатис'а], 'кайус'а, 'чункас'а (кайес'а), *док.* Те саме, що **розгўмбоватися**. Пор. **щункатися**.

РОЗ'ЯЗАННИЙ [роз'язаний], а, е. Розв'язаний. *'Ходит, ги 'корова роз'язана.*

РОЗ'ЯЗАТИ [роз'язати], 'йажу, 'йажеш, *недок.* Розв'язати. Пор. **язати**.

РОЗ'ЯЗАТИСЯ [роз'язатис'а], 'йажус'а, 'йажес'а, *недок.* Розв'язатися. Пор. **язатися**.

РОЗ'ЯСНІТИСЯ *див.* **роз'ясньоватися**.

РОЗ'ЯСНЬОВАТИСЯ [роз'яс'н'оватис'а], н'уйес'а, *недок.*, **РОЗ'ЯСНІТИСЯ** [роз'яс'ни-

тис'а], 'ниц'а, *док.* 1. Роз'яснюватися. 2. Ставати світлим, не похмурим із появою сонця, місяця, зірок або звільнятися від хмар, туману і т. ін. (про небо, обрій), прояснюватися. *Помалы роз'яс'н'уйес'а, 'може, буде година. Роз'яс'н'уйес'а, 'витко з 'візды, 'майже буде мо'рос.*

РОЙТЫ [р'ойты], у, *мн.*, *заст.* Бахрома, торочки на давніх святкових чоловічих штанах і рукавах сорочки. *А 'ройты 'шили й'дкі давно!* Пор. угор. *rojtt* т.с.

РОЛНИК, а, ч., *с.г.*, *заст.* Землероб, рільник.

РОМАНИЦЯ [рома'ниц'а], і, ж., *бот.* Ромашка лікарська (*Matricaria chamomilla*). *Ром'ниц'а – 'дуже 'добра на л'ік, 'майє все 'быти в 'хыжси насп'о'шибі.*

РОНДИ [р'он'д'і], у, *мн.*, *зб.* Ганчір'я. *Май давно по с'єлу ходив із 'возом 'р'он'д'ош та зби'рав 'р'он'д'і.* Пор. угор. *rongy* т.с.

РОНДЬОШ [р'он'д'ош], а, ч. 1. Ганчірник. *'Р'он'д'ош зби'рав 'р'он'д'і та дав'ав за них 'іглы, ст'иц'і, ниткы та 'иншу 'друбну в'с'ачину.* 2. Прізвисько. Пор. угор. *rongyász* 'ганчірник', *rongyos* 'обідраний'.

РОНДЬОШКА [р'он'д'ошка], ы, ж. 1. Дружина ганчірника. 2. Прізвисько.

РОНТОВАТИ, рун'туйу, рун'туйеш, *недок.* Псувати, виводити з ладу який-небудь механізм. *Не" рун'туй час'уник.* Пор. угор. *ront* 'псувати'.

РОНТОВАТИСЯ [ронто'ватис'а], рун'туйес'а, *недок.* Псуватися (про який-небудь механізм). *Муй 'мотор с'а 'часто рун'туйє, бо вже старый.*

РОППАНТ [роп'ант], а, ч., *стал.* Великий ручний фуганок. *'Роп'антом ру'найут дет'ал'і.* Пор. угор. *gorrant* 'величезний'. *Див.* ще **великий д'алув** (*див.* **дялув**).

РОСАДА, ы, ж., *с.г.* Розсада. *Купилам на ру-'бил' 'р'осады.*

РОСЫ, рос, *мн.* Холодний піт. *Та'кий слабый, шчо лиш 'росы з 'н'ого йдут.*

РОСІЯ [Р'осїя], і, ж. Росія. *Муй чулу'вік 'д'овго ходив у 'Р'осїю на р'об'оту.* *Див.* ще **Маскальщина**.

РОСОЛЯНИЙ [р'ос'єл'аний], а, е. 1. З капустиного розсолу. *Р'ос'єл'ана 'сербанка.* 2. Буряково-го кольору. *Р'ос'єл'анє полотно.*

РОСОЛЯНКА [р'ос'єл'анка], ы, ж., *кул.* Рідка страва з квашеної капусти або капустиного розсолу з додатком муки. *Р'ос'єл'анку май'буш вар'ат у пуст.*

РОСОХА, ы, ж. Розсоха. *Давно 'вилы ч'инили з р'осохы.*

РОСОХАТЫЙ, а, е. Розсохатий. *Росохате 'де-'рево.*

РОСТИНА, ы, ж. Рослина. *На 'нашуму з'бр'од'і рус'тут ус'акі рослины.*

РОСТОКА, ы, ж. Рукав Тиси в околиці села Сокирниця. *Рост'ока те'че 'черес хам'ник, та в н'уй вода все май студена, ги в 'Тис'і.*

РОСТОПАСТЬ [рос'топас'ц'], пасти, ж., бот. Те саме, що **пис'ц'е молочко** (див. **песьцьий**).

РОСУЇ [ро'суї], рб'солу, ч. Розсіл.

РОТ, а, ч. Рот. ♦ **Раз у рот** – один ковток. *Не раз, б'вало, уз'алам раз у рот 'р'іны тай пубіглам у кал'гос.*

РОТІСКО, а, ч., зневаж. Великий рот (у людини). *У'нийї не" рот, ай ротиско.* Див. ще **ротіще**.

РОТІЩЕ [ротішче], а, ч., зневаж. Те саме, що **ротіско**.

РУБЕЇЛЬ [ру'бил'], бл'а, ч. 1. заст. Карбова-нець. *За три рубл'ї мож'было купити вус'імна-ц'їт'буханок хл'їба.* 2. рідк. Те саме, що **грівень**. *Типі'р'їин'ї рубл'ї та'кі не'с'пбр'ї!*

РУВНАТИ [ру'нати], найу, 'рунаш ('найеш), недок. Вирівнювати. *Ру'най двур так, а'бы (о'бы) не" было й'амок.*

РУВНАТИСЯ [ру'натис'а], 'рунац'а ('найес'а), недок. Вирівнюватися. *Спер'шу двур с'а замітуїе, а нак'рунац'а.*

РУВНЕНЬКІЙ [ру'нин'кый], а, е, ласк. Рівенький. *Под'лаш у вас рунин'кый.*

РУВНИНА [руни'на], ж, жс. Рівнина. *Ст'рый чил'адник і на ру'нин'ї с'а заш'потаїе.*

РУВНИЙ [руний], а, е. Рівний. *Руна дорога.*

РУВНО [руно], присл. 1. Рівно. *Дер'жи від'ро руно, бо ул'їваш'вбду.* 2. Те саме, що **постойнно**. *Руно су'с'їд'мір'ат'моїу'зімл'у, ци не" уросла.*

РУВНЯ [рун'а], і, жс. Рівня. *Ци йа тубі, хлоп-че, ру'н'а, ичо ты зб'мн'ов так говор'иш.* Антонім **нерувня**.

РУГАНС [руган'е], а, с. Те саме, що **гыганс**.

РУГАТИ, айу, аш (айеш), недок., **РУГНУТИ**, ну, неш, док. Те саме, що **гыгати**. Пор. угор. rúg т.с.

РУГАТИСЯ [ругатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок., **РУГНУТИСЯ** [ругнутис'а], нус'а, нес'а, док. Те саме, що **гыгатися**.

РУГНУТИ див. **ругати**.

РУГНУТИСЯ див. **ругатися**.

РУД [руд(т)], 'да, ч. Дішло. *Руд йе на 'вбз'ї вад' на'сан'ох.* Пор. угор. rúd т.с.

РУДА, ы, жс., с.г. Хвороба рослин, фруктів, овочів (темні плями). *Упала руда на 'яблыка.* *Ру'да бы т'а йз'їла!* (прокльон).

РУДАВІЙ, а, е. Покритий хворобливими темними плямами (про рослини, овочі, фрукти). *Ру'да-ва слива.* Див. ще **порудавілий**.

РУДАВІТИ [рудавіти], віїе, недок. Покритися хворобливими темними плямами (про рослини, овочі, фрукти). *Пара'диц'ї рудавіїут ут по'ганого ду'жж'у, ут с'тудени.*

РУДИНА, ы, жс. Одна з двох жердин, на яких переносять копиці сіна. *Рудини 'майут 'быти с'илн'ї, а'бы с'а не" вломили.* Див. ще **рудінка**.

РУДИНКА, ы, жс. Зменш. до **рудіна**.

РУДОК, рут'ка, ч. Зменш. до **руд**. *Рудок йе на мал'ых сан'ках, й'а'кі см'ычит чил'адник, вад'на тил'їс'ц'ї.*

РУЖА¹, і, жс. 1. бот. Троянда (*Rosa centifolia*). *У'доброго 'мужа жо'на йак 'ружа.* Пор. пол. róza, чес. růže, словац. ruža т.с. ▲ **Ружа 'божа див'божый**. 2. ▲ **Чел'ена 'ружа див. челлений**.

РУЖА², і, жс., мед. Інфекційне захворювання шкіри, яке супроводжується її почервонінням і підвищенням температури тіла. *Ружу 'л'їчат лиш 'с'їл'с'кі 'жоны, а дох'торы не" вал'бвин'ї.*

РУЖОВЫЙ, а, е. Рожевий. *Йа 'дуже 'л'убл'у ру'жовый ц'віт.*

РУКОВАНС [рук'ован'е], а, с. Відправлення на службу в армію. Пор. **руковати**.

РУКОВАТИ, 'куйу, 'куйеш, недок. Іти на службу в армію (про рекрутів). *Йа руков'ав до 'вбїс'ка т'риц'ат'дв'їятого 'годо.* Пор. нім. rücken 'рухатися; виступати, відправлятися'

РУКОВЛЯДЬ [рук'овл'ад'(т)'], ди, жс. Поруччя на сходах. *Ймн'айс'а, 'Йурику, за рук'овл'ад', бо впадеш.*

РУМ, у, ч. Ром. *Рум 'добрый у чай, вад'у'кісто.* Пор. угор., словац., чес. rum т.с.

РУМЕГАТИ, ме'же, недок. Ремигати. *Корова, куй не" на'се, та все ру'ме'же.*

РУМЫН, а, ч. Румун. *Румыны уд нас не"далеко жи'вут.* Пор. рум. român т.с.

РУМЫНИЙ [Румыни'я], і, жс. Румунія.

РУМЫНКЫ, 'нок, мн., заст. Жіночі черевки з хутрянним оздобленням. *Румын'кы вже дав'но в нас не" 'н'ос'ат.*

РУМЫНСЬКИЙ [ру'мынс'кый], а, е. Румунський. *Румынс'ке село.*

РУПЛЯНИК [рупл'аник], 'ка, ч., зневаж. Мешканець села Олександрівка (колиш Шандрово), де є колодязі з ропою, звідки її розвозили по всій окрузі. *Ру'пл'ани'кы – о'то 'наз'ывка на 'шандрус'кых 'л'уді.*

РУПЛЯНИЧКА [рупл'аничка], ы, жс., зневаж. Жін. до **руплянік**.

РУПЛЯНИЙ [рупл'аний], а, е. З ропою, соляний. *Ру'пл'аний 'к'ол'од'аз'*

РУСАН, 'на, ч. 1. Здоровий, сильний чоловік. *Тот біруїе, бо вто рус'ан.* 2. Прізвисько.

РУСАНЕЦЬ [рус'аниц'], н'ц'а, ч. Зменш. до **русан**. *Йїст так с'мачно, ги рус'аниц'.*

РУСАНКА, ы, жс. Жін. до **русан**.

РУСКУРІХ [рускур'їх], а, ч. 1. зоол. Вид білки (*Sciurus*). *Такий 'лехкий, йак рускур'їх.* 2. перен. Енергійна бадьора людина. *Но ти вден рускур'їх!*

РУСКУРІШНИЙ [рускур'їшний], а, е. Енергійний бадьорий. *Рускур'їшний 'хлопчик.*

РУСЛИКИ, у, мн., кул. Шматочки оселедця з цибулею в розсолі. *Деко дуже л'убит руслики.* Пор. угор. ruszli 'оселедець'.

РУСНА́К, ка, ч. 1. Українець із Закарпаття. *Руснаки і з мад'арами, і з румынами усе жили в мир'і.* 2. перен. Простолудин. *Йулина не хот'іла йти за руснака, она хот'іла пана.*

РУСНА́ЦЬКИЙ [рус'нац'кий], а, е. 1. Український закарпатський (прикм. до **русна́к** 1). *Руснац'кий сох'таш (хлòпци).* Див. ще **руський** 1. 2. Із простолудинів. *Ота д'івка не хоче руснац'кого хлòпця, ай панс'кого.*

РУСНА́ЧКА, ы, ж. Жін. до **русна́к**.

РУСЬКИЙ [рус'кий], а, е. 1. Те саме, що **русна́цький** 1. *Рус'ким йазыком ти кажю, аж болит н'а. Наш йазык — рус'кий.* 2. Те саме, що **маскальський**. *Шчо рус'кий, ичо маскал'с'кий у нас ото едно, айбо рус'кий с'а'каже й на нас, руснац'кий.* 3. у знач. ім. Те саме, що **совітський**. *Рус'кі зайшли до нас у сорок четв'ертуму год'і.*

РУХЛЯ [Рухл'а], і, ж., заст. Єврейське жіноче ім'я.

РУХЛЯДЬ [рухл'ад' (т')], ди, ж., зневаж. Стара німична людина. *Ота рухл'ад' уже ледвы ходит, айбо руно с'а з ус'іма с'важат.*

РУЧИЩА [ручишча], і, ж., збільш. Рука великих розмірів. *Ручишча в н'ого ги в мидвид'а лаба.*

РУЧНО, присл. Вручну. *Давно сорочки шили ручно.*

РУШАТИ, айу, аш (айеш), недок., **РУШИТИ**, шу, шиш, док. 1. Вирушати. 2. Те саме, що **кывати** 3. *Не рушайте шифон.*

РУШАТИСЯ [рушатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок., **РУШИТИСЯ**, пус'а, шис'а, док. Починати робити що-небудь. *Ты не лежи на постели, ай рушайс'а, бо роботы пòвно.*

РУШИТИ див. **рушати**.

РУШИТИСЯ див. **рушатися**.

РУШТИЙ [рушти'йі], йу, мн. Грати. *Русшти'йі кладут на оболокы уд злòд'йу.* Пор. угор. rostely, rostej 'решітка'.

РУЩЕ [рушче], а, с., зб. Хворост, хмиз. *Назбиралам тул'ко рушча, ичо буде ми на тыжж'ин'огин'роскладовати.*

РЯБЇН [р'абун], на, ч. 1. кул., заст. Великий горщик, у якому носили робітникам їжу в поле. 2. Прізвисько.

РЯД [р'ад(т)], ч. 1. р'ада. Ряд. 2. ду. Порядок, лад. *Ряби так, абы в туй рòбòт'і быв р'ат.*

РЯДНИЙ [р'адний], а, е. Порядний. *Цил'а — р'адна чил'адина.* Див. ще **порядочный**. Антонім **нерядный**.

РЯДНО [р'адно], присл. Порядно; як слід. *Ведис'а р'адно. Олекса в'с'аку рòбòту чинит р'адно.* Див. ще **норядно**.

РЯ́НДА [р'анда], ы, ж. Ганчірка, шматок тканини. *Треба ми р'анду порох утерти. Пур'валам полотно на р'анды та буду з них пòкрòвац'і тка-ти.* Див. ще **ряднина**. Пор. пол. діал. rędu, словац. randa т.с.

РЯ́НДАВЫЙ [р'андавый], а, е. 1. Рваний, поврваний. *Ото в тебе аницук уже р'андавый, купи си нòвый.* 2. перен. Нікудишній (про людину або домашню тварину). *Р'андава в н'ого жòна. Купивим доста р'андаву кòрòву.*

РЯ́НДС [р'ан'д'е], а, с., зб. 1. Те саме, що **бдіж**. 2. Старий, поношений одяг. *Не нòси ты вто р'ан'д'е, ай бери нуву бòд'иш.* Див. ще **цуре** 2.

РЯ́НДИ́НА [р'ан'дина], ы, ж. Те саме, що **рядна**.

РЯ́НДОШ [р'андош], а, ж., зневаж. Бідний, нікудишній чоловік, що не має поваги в людей. *Та ко с'а буде творити на того р'андоша?* Див. ще **цундрош**, **цурош**.

РЯ́НДОШКА [р'андошка], ы, ж., зневаж. Жін. до **ряднош**. Див. ще **цундрошка**, **цурошка**.

РЯ́СКА [р'аска], ы, ж., бот. Суцвіття на стеблі кукурудзи. *Уже пойдвилас'а на мелд'йови р'аска.*

С

С- див. також префікси **з-**, **зо(у)-**, **із(с)-**, **изо(у)-**, **із(с)-**.

СА́БАШ, а, ч. Єврейська субота, шабаш. *Кòли сабаш, жидам не мож н'іч рòбити і вгн'а не мож наск'ласти.* Див. ще **чабыс**. 2. Прізвисько.

СА́БЛЯ [сабл'а], і, ж. Шабля.

САБЇВ, бова, ч. Кравець. *Давно сабòвы б'ыли майбуш жи'ды.* Пор. угор. szabó т.с.

САБЇВКА [сабука], ы, ж. Жін. до **сабів**. *Платьи с'фьдрами шила сабука.* Див. ще **шевкиня**.

САВТІ́РЯ [Савт'ыр'а], і, ж., церк. 1. Псалтир. *Типир мож лехко купити Савт'ыр'у.* 2. Читання Псалтиря біля покійника. *Давно Савт'ир'у читав майбуш д'ак, а тит'ир — удовиц'і.*

САВХÓЗ [сав'хоз(с)], за, ч., заст. Радгосп. *Савхоз б'ыв у Данилуві.* Пор. рос. совхоз т.с.

САВХÓЗНИК, а, ч., заст. Радгоспник. *Савхозники май л'ітше жили, гі кал'гозники.* Пор. рос. совхозник т.с.

САВХÓЗНИЦЯ [сав'хозниц'а], а, ж., заст. Жін. до **савхозник**. Див. ще **савхозничка**. Пор. рос. совхозница т.с.

САВХÓЗНИЧКА, а, ж., заст., рідк. Те саме, що **савхозниця**.

САВХÓЗНИЙ, а, е, заст. Радгоспний. *Савхозный сат.* Пор. рос. совхозный т.с.

САДОВІНА, *ы, жс., зб., с.г.* Плоди фруктових дерев. *С'одду на садовину мала бы быти врода.*

САЖЕНИЦЯ [саже'ниц'а], *і, жс., с.г.* Великий відбірний овоч цибулі, буряка, капусти і т.д. для вирощування насіння. *Із сажениць і уросте нас'ин'е, котре буде с'а'с'їіати на другий гут.*

САЖІНЕ [сажін'е], *а, с.* Садіння. *Сажін'е р'іть, дерев.*

САЙ, *у, ч., метеор.* Паморозь на деревах, крига, що пливе річкою. *Скоро весна, бо плыве сай потоком.*

САЛАФАН, *а, ч.* Целофан. *Завий солонину у салафан.*

САЛАШ, *ша, ч.* Місце нічлігу для овець. *Вуц'і ну'чуйт у салаши.* Пор. угор. szállás 'нічліг; квартира'.

САЛДОБОШ, *а, ч., заст.* Колишня назва сусіднього із Сокирицею села Стеблівка.

САЛДОБОШСЬКИЙ [салдбб'с'кий], *а, е, заст.* Стосовний до Салдобош. *Салдбб'с'кі л'уде.*

САЛДОБОЩАНІН [салдобощ'ч'анін], *а, ч., заст.* Житель села Салдобош.

САЛІТЛОВАНС [саліт'лован'е], *а, с.* Доставка, відправлення. *Салітлован'е с'ого з'рузу буде не'лежке.* Пор. салітловати.

САЛІТЛОВАНЬКИЙ, *а, е.* Доставлений, відправлений. *Салітлован'і дош'ки.*

САЛІТЛОВАТИ [саліт'ловати], *л'уйу, л'уйеш, недок.* Доставляти, відправляти. *Сис'і і'іащички мусиме салітловати до' Хуста.* Пор. угор. szállít т.с.

САЛІТЛОВАТИСЯ [саліт'ловатис'а], *л'уйес'а, недок.* Доставлятися, відправлятися. *Есе бирвин'е с'а доста'т'аико салітловало с'уды.*

САЛОВАТЫЙ, *а, е.* Жирний, жирнуватий. *Саловатуму чил'адникови т'аико р'обити вл'іті.*

САМА, *ы, жс.* Міра; доля, частина. *Йіст бес'самы.* ♦ **На'саму** – на долю, частину. *На м'дїу (її-її, їй'ого, їїх) саму лі'їит'дис'ат' митру полотна.* Пор. угор. szám 'число, величина, кількість'.

САМАРАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* 1. Те саме, що **подавати**. *Увун самарат на с'в'ойу мат'іп.* 2. Те саме, що **глипіти**.

САМІЦЬКИЙ [саміц'кий], *а, е, нестл.* Самісінський. *Лі'їшли д'ітину саміц'ку в'хыжси.*

САМЛОВАНС [сам'лован'е], *а, с.* Оцінювання, визначення вартості. *Ідеме на самлован'е хыжсі, і'аку йа ку'пуйу.* Пор. самловати.

САМЛОВАТИ, *л'уйу, л'уйеш, недок.* Опіювати, визначати вартість чого-небудь. *Ану самлуйме, кул'ко йсе'с'іно ку'чуйе.* Пор. угор. számol 'вважати; нараховувати'.

САМОВУЛЩИНА [сам'овулщина], *ы, жс.* Безконтрольна, безпритульна дитина. *Тот х'лопчик самовулчин'ов росте.*

САМОДЕСЯТЫЙ [самоді'с'атый], *а, е.* Десятий за рахунком. *Андр'їйови т'реба зар'обити мно-го, в'ун самоді'с'атый у'хыжси.*

САМОДРУГІЙ, *а, е.* 1. Другий за рахунком; який удвох ще з кимось. *Цїльїй дин' самодруга м'копала м'елай.* 2. гуйі, *жс., у знач. ім.* Вагітна. *Того'года йа самодруга ходила.* Див. ще **тувста 2, т'яжка 2.**

САМОКЫША, *і, жс., кул.* Неварене кисле молоко, з якого знято сметану. *Йак ис квас'ного молока зобрати сметану, та в'станес'а самокыша.*

САМОП'ЯТЫЙ [самоп'ятый], *а, е.* П'ятий за рахунком. *Йа в'нашуй р'один'і была самоп'ята.*

САМОСЕМЬЙ, *а, е.* Сьомий за рахунком. *Умел'и'н'анко й'мамка, та лі'їшиламе'а самосема в'хыжси.*

САМОТРЕТЬЫЙ [самот'рит'ый], *а, е.* Третій за рахунком. *Пуш'лам сист'р'і помо'чи ко'пати самот'рит'а.*

САМОЧЕТВЕРТЫЙ, *а, е.* Четвертий за рахунком. *Куї мамка до'ган ні'зали, та й'їшли в кал'зос самочетверту, бо мы, д'іті, їім помо'гали.*

САМОШЕСТЫЙ, *а, е.* Шостий за рахунком. *Куї т'реба'было п'р'аси, та п'р'алам самошеста, бо вс'і дун'кы помо'гали ми.*

САМФАЛІДА [самфалі'да], *ы, жс., зневаж.* Велика нога (в людини). *У т'ойї ж'оны такі самфаліды, и'чо страино с'а на н'і д'ївити.*

САМФАЛІДОШ [самфалідош], *а, ч., зневаж.* Чоловік з великими ногами.

САМФАЛІДОШКА [самфалідошка], *ы, жс., зневаж.* Жін. до **самфалідош**. *Іду до т'ойї самфалідошкы.*

САНДАЛЫ, *у, мн.* Сандали.

САНДИК. ♦ **Мати'сандик** – мати зуб на кого-небудь, ображатися. *Майу на т'а'сандик, бо не'х'от'ївс'ми п'в'ратити'чиву.*

САНКА, *і, жс.* Один з полозів саней. *У сих'сан'ох'одна'санка май'курта.*

САНКАНС [санкан'е], *а, с.* Катання на санчатах. *Д'іті д'уже'л'убл'ат'санкан'е.*

САНКАТИ, *кайу, санкаш (кайеш), недок.* Катати кого-небудь на санчатах. *Цил'у, посанкаї'мало д'ітину.*

САНКАТИСЯ [сан'катис'а], *кайус'а, санкас'а (кайес'а), недок.* Кататися на санчатах. *Ус'і д'іті л'убл'ац'а санкати.*

САНКЫ, *нок, мн.* Невеликі сани. *Прив'їуизм на сан'ках'митер'пш'їниц'і.*

САННІЦЯ [сан'іц'а], *і, жс.* Прокатана санями дорога. *По сан'іци'сани'лехко ідут.*

САНОВАНС [сан'ован'е], *а, с.* Бережливе ставлення; шанування. *Санован'е дун'к'ов'вуц'а тай'мат'ери.* Пор. саповати.

САНОВАНИЙ, а, е. Бережений; шанований. *Санована чулувіком жо́на.*

САНОВАТИ, ¹нују, ¹нујеш, *недок.* Берегти, жаліти, шадити; шанувати. *Мене муй чулувік санује.*

САНОВАТИСЯ [сан'оватис'а], ¹нујус'а, ¹нујес'а, *недок.* Берегтися, жалітися, шадитися, шануватися. *Тоу'а не переробит, знаје с'а санова ти.* Див. ще **честова́тися 2.**

САПІТИ [сап'іті], п'л'у, ¹пиш, *недок.* Важко дихати через задишку. *Так сапе, аж гусл'ат му в зруд'ох.*

САПЛІВЕЦЬ [сап'ливиц'], вц'а, ч., ¹співчут. Чоловік, який важко дихає через задишку. *Тот сап-ливиц' дуже т'ашко жи́ве на с'ому с'віт'і.*

САПЛІВЫЙ, а, е. З важким диханням, задишкою. *Саплива баба.* Див. ще **удушливий.**

САПЛІВКА, ы, ж., ¹співчут. Жін. до **сапливець.**

САРА, ы, ж. Халява на чоботах. *Убулам чіжмы с тув'т'ов'сар'ов.* Пор. угор. lábszár, szár т.с.

САРАКА, ы, ж., ¹співчут. Бідолаха. *Тот сарака' дуже т'ашкый живот'маје.* Пор. рум. sărac 'бідняк, жебрак'.

САРАКЫЙ, а, е. Бідолашний. *Сарака жо́на.*

САРАНЧА́, і, ж., ент. Сарана. *Обжилливый, йак ота саран'ча.*

САРГЫДЖ [Саргыҗ(ч)], ʒа, ч. Назва цеолітної гори, до якої прилягає село Сокирниця. *Давно Саргыҗ был гор'ов, на йакуй н'іч не росло, лиш козы'наслис'а.*

САРНА́, ы, ж., зоол. Сарна.

САРНА́Я [Сарна́я], і, ж. Корова енергійної вдачі із загнутими на кінцях невеликими рогами. *У нас'мало май'давно была Сарна́я, продалис'ме йі.*

СВА́ДА, ы, ж. Те саме, що **ва́да.**

СВАДЛИ́ВЫЙ, а, е. Сварливий. *Свадлива д'івка.*

СВАДНЬ́Й, а, е. У ворожих стосунках з ким-небудь; посварений. *Йа ти'пир свадна с кум'ов.*

СВА́ЖАНЕ́ [с'важан'е], а, с. Те саме, що **ва́да.** *Йа не'л'убл'у с'важан'е.*

СВАЖА́ТИ [с'важати], ¹жайу, ¹важаш (жайеш), *недок.* Те саме, що **ва́дити**. *Заичо ты с'важаш чулувіка з його жо́нов?*

СВАЖА́ТИСЯ [с'важатис'а], ¹жайус'а, ¹важас'а (жайес'а), *недок.* Те саме, що **ва́дитися.** *Сважатис'а – вто ціган'с'ке д'іло.*

СВА́ЛЬБА [свал'ба], ы, ж., *вес.* Весілля. *Моя свал'ба была уз'імі, куй был'майвеликий морос.*

СВАЛЬБА́Ш [свал'баш], ¹ша, ч., *вес. 1.* Учасник весілля. *На туй свал'бі было'мало свал'башу.* 2. *зневаж.* Чоловік, який полюбає гуляти на весіллях. *Свал'башови все лиш гул'кы в гулуві.*

СВАЛЬБА́ШКА [свал'башка], ы, ж., *вес.* Жін. до **свальбаш.**

СВАЛЬБЛЯ́НЬЙ [свал'бл'а'ньй], а, е, *вес.* Весільний. *Свал'бл'а'ньй час – коли не'іе'п'осту.*

СВАЛЬБОВА́НЕ [свал'бован'е], а, с., *вес.* Справляння весілля чи гуляння на ньому. *Мин'і вже вто свал'бован'е наду'їло.*

СВАЛЬБОВА́ТИ [свал'бовати], ¹бују, ¹бујеш, *недок., вес.* Справляти весілля чи гуляти на ньому. *Мы лиш не'давно свал'бовали – уд'свалис'ме дун'ку.*

СВАЛЬБОВА́ТИСЯ [свал'боватися], ¹бујес'а, *недок., вес.* Те саме, що **свальбовати.** *У нас'а в пуст не' свал'бује.*

СВАТА́НКЫ, ¹нок, мн., *вес.* Сватання, заручини. *Йаг міне пуст, 'нарас'а зачїнајут по селу сватан'кы.*

СВАТА́Ч, ¹ча, ч., *вес.* Чоловік, який за дорученням жениха сватає обрану дівчину. *Наклали вгн'а, йак сват'чі'мали прий'ти.*

СВЕ́ДЕР, а, ч. Светр або кофта. *Мы плелі све'дери з н'іток, йакі с'ме пр'али з вучуй'в'овны.*

СВЕРДЛÉНЬЙ [сверлений, свел'еный], а, е. Свердлик, жебрак.

СВÉРДЛИК [сверлик, свел'ик], а, ч., *спец.* Зменш. до **свер'д'юл.** *Уло'мив'а свел'ик.*

СВÉРЬДЮ́Л [свир'д'юл], а, ч., *спец.* Свердел. *По'зыч ми, брате, свир'д'юл, най по'верчу ша-ранцы.*

СВИ́НИТИ ¹н'у, ¹ниш, *недок., вульг. 1.* За-лишати після себе бруд. *Шчо сви́ниш на стул'і?* 2. Робити кому-небудь неприємності. *Мидгал'л'убит сви́нити другуму.*

СВІ́НОВАТЫ́Й, а, е, *вульг.* Непорядний, нечесний, підступний. *Свиновата жо́на, свинова-тый сох'таш (характер).*

СВІ́НЯ [свин'а], ати, с. Порося. *Шчус не'йт наше свин'а, ба ци не' біт'іжне. Ими н'а та дам ти свин'а (жарт).*

СВИ́НЯ́К [свин'ак], ¹ка, ч., *вульг.* Непорядний, нечесний, підступний чоловік.

СВІ́НЯТКО [свин'атко], а, с. Зменш. до **сви́ня.** *Ку'тилам свин'атко.*

СВИ́НЯ́ЧКА [свин'ачка], ы, ж., *вульг.* Жін. до **свиня́к.**

СВИ́СТ, у, ч. Свист. ♦ **Свист у лист** – все одно, однаково. *Говори му, шчо 'хочеш, а йу'му свист у лист.*

СВИ́СТА́К, ¹ка, ч. Свистун. *Свиш'чи, свиш'чи, завтра буде свистакам'плати'а (жарт).*

СВІ́СТА́НЕ [свистан'е], а, с. Свистання.

СВИ́СТА́НЯ [свистан'а], і, ж., *рідк.* Свистуха (жін. до **свиста́к).**

СВИ́СТА́ТИ, ¹свишчу, ¹свишчеш, *недок. 1.* Сви-стати, свистіти. 2. *на кого (що), перен., вульг.* Не визнавати, лишати поза увагою кого-, що-небудь,

ігнорувати; чхати. *Свистав їа на вашу рѳобѳту!* Див. ще **СВИСТА́ТИСЯ**, **ФІГЬКАТИ 2**.

СВИСТА́ТИСЯ [свистатис'а], с'вишчус'а, с'вишчес'а, *недок.* Те саме, що **СВИСТА́ТИ 2**.

СВІТА, *ы, ж.* Жіноче плаття (переважно з тканини фабричного виробництва). *Кутилам си файного полотна на свиту.* *Дѳвга свита – куртый рѳзум (жарт).*

СВИЦ [свищ], *ча, ч., бот.* Те саме, що **ДРАГУЛЕ́ць**.

СВІЖА́ТИНА [с'віжати́на], *ы, ж., кул.* М'ясо з тільки що вбитої тварини; свіжина. *Так бы м їйла с'віжатины, не дочекайус'а, коли зар'їжеме с'вин'а*

СВІТ [с'віт], *а, ч.* Світ. ♦ **До с'віта** – здібний, порядний. *Тот хлѳпци 'до с'віта, бо берес'а вс'ого.* **Заки с'віт с'вітом** – вічно, завжди. *Тиса буде те'чи, заки с'віт с'вітом.* **С'вітом коло́тити** – порушувати звичний уклад життя; тривожити, бентежити. *Ота жо́на вічно с'вітом коло́тит, усе їйу не'добрє.*

СВІТА-ПѳКОНА [с'віта-пѳкона], *присл.* Споконвіку. *У нас е'се с'ато с'віта-пѳкона дѳржат.*

СВІТЛІ́ТИ [с'вітліти], *л'у, лиш, недок.* Чистити до блиску. *Шпор треба с'вітліти, вбы файний бы.*

СВІТЛІ́ЦЯ [с'вітлиц'а], *і, ж.* 1. Світлиця (чиста, світла, парадна кімната в будинку). 2. *бот.* Те саме, що **ЛІПНІ́к**.

СВО́РНІЬ [с'вѳр'ін'], *а, ч.* Шворнінь. *С'вѳр'ін'ом, п'римі'ом, закрывали 'шию вола в йармі.*

СВО́Я́К [сво́йак], *ка, ч.* Чоловік дружинної сестри. *У мене чѳтыри сво́якы, бо тул'ко в мѳйѳї жо́ны сестѳер.*

СВУ́Й, *ч., СВѳЯ́ [с'во́йа], *ж., СВѳѳЕ [с'во́йе], *с., СВѳѳІ [с'во́йї], *мн., займ, присв.* Свій, своя, своє, свої. *Ис:во́йѳї хыжї. Сво́йым чулу́віком. С'во́му (с'во́ѳѳму) сынови. До с'во́йх рѳдичу.****

СБѳБѳ, *займ. зворот.* Себе. ♦ **Бѳс:ебе** – ненормальний; божевільний. *Тад 'їа не бѳс:ебе, рузумі'їус'а, шчо 'рѳбл'у.* **При сѳб'ї** – свідомий, сповнений розуму, розумний. *Мамка б'были шче при сѳб'ї, куй їйх прївезли в 'болшиц'у.*

СЕГІ́НИТИСЯ [сиг'інітис'а], *н'ус'а, нис'а, недок.* Скаржитися з метою викликати співчуття до себе. *Она с'а все с'ігніт, шчо болит її.*

СѳГІ́НЬ [сиг'ін'], *а, ч., співчут.* Бідолаха, неборак. *Сиг'ін чулу́вік, їак пострадав!* Пор. угор. szegény т.с. Див. ще **СЕГІ́НЯШ**, **СІ́РОГА²**.

СЕГІ́НЯ́ТКО [сиг'ін'атко], *а, с.* Пестл. до **сѳгінь**.

СЕГІ́НЯ́Ш [сиг'ін'аш], *ша, ч., співчут.* Те саме, що **сѳгінь**. Пор. угор. szegényes т.с.

СЕГІ́НЯ́ШКА [сиг'ін'ашка], *ы, ж., співчут.* Жін. до **сегі́няш**.

СЕГІ́НЯШНЬИ́Й [сиг'ін'ашный], *а, е, співчут.* Убогий, злиденний, жалюгідний, який викликає співчуття. *Сиг'ін'ашна жо́на, н'їкуму їйу помѳчи!*

СѳКѳТѳМБѳР, *бра, ч.* Вересень. *У сик'тим-бр'ї 'сонце вже слабе.* Пор. ц.сл. **сѳмпт'амѳрь**, **сѳпт'амѳрь**, лат. september т.с.

СѳКѳТѳМБѳРОВЫ́Й, *а, е.* Вересневий. *Сѳк'тембровый дин'.*

СѳКУРА́ЦЯ [секу'рац'їа], *і, ж., юр.* Страхування майна. *За секу'рац'їйу т'реба пл'дити.* Пор. рум. securitate, лат. securitas 'безпека'.

СѳКУРОВА́ТИ, *р'уйє, недок., юр.* Страхувати майно. *Прїїѳѳѳб фїнд'єнт секурѳвати хыжю.*

СѳКУРОВА́ТИСЯ [секурѳватис'а], *р'уйєус'а, р'уйєс'а, недок., юр.* Страхуватися. *Їа с'а не'хѳчу секурѳвати.*

СЕЛЕЗІ́ОН [селиз'ун], *на, ч., анат.* Селезінка. *Бит 'їжєний на селиз'ун.*

СЕЛѳМЕ́НО, *а, с., буд.* Одна з балок, на яких тримається стеля будови. *Тѳшут вад'дра'чуйут бервѳно на чѳтыри 'бокы – так с'а чинит селемено.*

СѳЛЕП, *а, ч., спец.* Золотник на велосипедному колесі. *Треба замін'ати 'селеп, бо 'колесо 'пушчат 'вѳздух.* Пор. угор. szelер т.с.

СЕЛІ́ТВА [селитва], *ы, ж.* Житло. *Каж'зый чїл'адник мусит 'лати їа'кус'селитву.*

СѳЛИ́ЦСЬКЫ́Й [селис'кый], *а, е.* Який мешкає в селі Нижнє Селище Хустського району. *Селис'ка жо́на.*

СЕМѳРО, *с'їмох, числ. кільк., зб.* Сѳмеро.

СѳМЫ́Й, *а, е.* Сьомий. *Мїгн'ї їшов'семый гут, куй 'н'ан'ко в'мел.ї.*

СѳРБА́К, *ка, ч., вульг.* Те саме, що **ПЫ́СОК 2**.

СѳРБА́НИК, *а, ч.* 1. Той, який любить суп та інші рідкі страви. *Муї чулу́вік – сѳрбаник: їуму лиш 'сѳрбанку дай, а буш му н'їч не'т'реба.* 2. *вульг.* Те саме, що **ПЫ́СОК 2**.

СѳРБА́НКА, *ы, ж., кул.* Рідка страва (суп і под.), сьорбанка.

СѳРБА́ТИ, *айу, аш (айеш), недок., СѳРБНУ́ТИ, *ну, неш, док.* Сьорбати. Див. ще **ХЛІ́ПАТИ**, **ТІ́ЛЬКАТИ**. ▲ **Р'їпа 'сѳрбати див. рїпа 2**.*

СѳРБНУ́ТИ *див. сѳрбати.*

СѳРДѳЧКО, *а, с.* 1. Зменш.-пестл. до **серце**. 2. Графітовий стержень в олівці. *Улѳмилос'а сѳр'дѳчко в клїйбасови.*

СѳРЕДѳЩЫ́Й [сѳредушчый], *а, с.* Середній з дітей у сім'ї. *Мѳйа мамка б'были сѳредушчѳв: 'перед'ними банка в'родили т'роїє д'їти і за'ними т'роїє.*

СѳРѳН, *у, ч., метеор.* Замерзла поверхня на снігу. *Такый був сил'ний сѳрєн, шчо 'кѳн'ї удержѳвав.*

СѳРЕНІ́ТИ [сѳрєніти], *н'у, 'ниш, недок.* Захоплювати зненацька. *Буду сѳрєніти 'зайайц'у, бо грыв'зут мулуд'ї прїсаткы.*

СЕРЕНЧА́, і, ж. 1. Удача; щастя. У карт 'а-ша не все її серенча, бо часто її пруградіе. 2. перен. Стебло конюшини з чотирма листочками (за повір'ям, той, хто знаходить таке стебло, матиме удачу, щастя). Мы ма́льми д'ітми, усе йс'калі у л'ашчкови серенчу. Пор. угор. szerencze 'доля, щастя'.

СЕРЕНЧЛЯВЫЙ [се'ре'нчл'авый], а, е. Удачливий; щасливий. Се'ре'нчл'ава вта д'івка, бо вз'ав її 'дуже 'файный лігін'.

СЕРПУВНИК, 'ка, ч., бот. Купина лікарська (Polygonum officinale).

СЕРСАМА, ы, ж., спец. Ремісниче зряддя, інструменти. Йак не'їе в 'майстра 'р'аднуїї серса-мы, та гур'кый й'ого с'віт. Пор. угор. szerszám т.с.

СЕРСТЬ [сир'с'ц'], 'серсти, ж. Шерсть, шетина. На свин 'ати сир'с'ц' 'остра, тверда.

СЕРСТЯННИЙ [сир'с'ц'аный], а, е. Вовняний. Сис'с'ведер сир'с'ц'аный.

СЕРУС, незмін., заст. 1. Здоров!, привіт! (при вітанні чоловіків приблизно одного віку). 'Серус, 'Йуро! 2. Потиск руки при вітанні. 'Цил'ку, дай 'вуй-кови 'серус. Пор. угор. szervus т.с.

СЕРЦЕ, 'сир'ц'а, с. Серце. ♦ **Іс'ир'ц'а** – з жалю, зі злості, від розпуки. Іс'ир'ц'а наговорила му такого, шчо й не 'треба 'было казати. **Камін' на 'сирц'ови** – тривога, тягота. Из-за 'тбїї біды вже гуд 'нбшу 'камін' на 'сирц'ови. **Камін' спав іс'ир'ц'а**, 'серце на 'міс'ц'і, в кого – спокійна душа. **Камін' ми спав іс'ир'ц'а**, йак им учула, шчо муй чулувік не 'постражд'ав в двар'її. **Мати 'серце на кого** – тримати образу. **Майу на се'стру 'серце**, шчо так і'зб' мнів учїнила.

СЕСЕ́ див. сесь.

СЕСІ́ див. сесь.

СЕСТРІН [систрін], а, е. 1. Належний чи притаманий сестрі. Систріны д'іти. Див. ще **сестрінський**. 2. ного, ч., у знач. імен. Племінник за сестрою. Приїшов ми робити сестрін. 3. 'нбїї, ж., у знач. імен. Племінниця за сестрою. Систрінна 'жила в нас, 'закі 'хьжу не 'пере'крыли.

СЕСТРІНСКИЙ [систрін'с'кий], а, е. Те саме, що **сестрін 1**. Систрін'с'кі д'іфкы.

СЕСТРІЧКА [сестрічка], ы, ж. Сестричка. 2. бот. Перестріч гайовий (Melampyrum nemorosum).

СЕСЬ [сис'], ч., (С)ЕСЯ́ [(с)ис'а, йс'а], ж., (С)ЕСЕ́ [(с)е'се, йсе], с., (С)ЕСІ́ [(с)ис'і, йс'і], мн., займ. вказ. Цей, ця, це, ці. Сис'бурак. (С)ис'а 'вулиц'а. (С)есе 'аййце. (С)ис'і то'панкы. Йа 'л'убл'у йс'і 'іаблька.

СЕСЯ́ див. сесь.

СЕЧ, у, ч. Сеча тварин. Абы 'дереву 'скоро не 'гнило, та метали го на й'акыйіс' час у сеч.

СИ, дав. відм. одн. займ. себе́. 1. Собі. Куй ми 'т'ашко, йа си зас'н'вайу. 2. у знач. присв. займ. Свій. Л'убл'у си сох'таш.

СІВЫЙ, а, е. Сірий (про масть тварини). Див. ще **сірый 1**. Оден у нас був вул 'чорный, а другый 'сивый.

СИВУ́ЛЯ [Сивул'а], і, ж. Кличка корови сірої масті. Треба г'нати 'нашу Сивул'у 'насти.

СИДІТКЫ [сид'іткы], незмін., недок., дит. Сидіти.

СІ́ЖА див. усі́жа.

СІ́ЖИНЕ́ [сїжін'е], а, с. Сидіння (стан, при якому сидять). Куй приїшов час на й'ід'ін'е, тогды не 'до 'сїжін'а.

СІ́КАЛКА, ы, ж. Саморобний прилад у вигляді дерев'яного шприца з бузинової цівки, з якого випускають воду струменем. 'Сикалку 'рбл'ат із бзїны.

СІ́КАНЕ́ [сикан'е], а, с. 1. Випорожнення сечового міхура. 'Чаще 'сикан'е 'може 'быти ут прус'туды. 2. Поливання водою зі шланга, шприца і под. Ут 'сикан'а в'оддв 'д'іти 'вічно 'м'окрі. Пор. **сікати**.

СІ́КАТИ, айу, аш (айеш), недок. 1. Випорожнювати сечовий міхур. Ве'ди д'ітину вон, бо 'сикала бы. 2. Випускати воду струменем зі шприца, шланга і под. 'Сикайут 'д'іти іс'икалкаы.

СІ́КАТИСЯ́ [сикатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок. 1. Те саме, що **сікати**. Дбкы ты, 'Цил'ку, 'сикатимес'а в нагавічкы? 2. Взаємно поливатися водою із шланга, шприца і под. Д'іти 'часто 'сикайуц'а 'сикалкаы.

СІ́КЛІ́ [сикл'і], у, мн. Сеча людини. У 'деко-трех старьх л'уди 'чур'е вун'аіе 'сикл'амі.

СІ́КЛЬОШ [сикл'ош], а, ч., зневаж. Те саме, що **п'усцяник 1**.

СІ́КЛЬОШКА́ [сикл'ошка], ы, ж., зневаж. Жін. до **сікльош**.

СІ́КЛЯ́ [сикл'а], і, ж., зневаж. 1. Те саме, що **п'усцянка**. 2. перен., зневаж. Малолітня дівчина із повадками дорослої. Т'ота 'сикл'а вже с'а за літ-'н'ами 'дивит.

СІ́КЛЯННИ́Й [сикл'аный], а, е. Те саме, що **п'усцяний**.

СИ́КЛЯНЧУ́ЛЕ́ [сикл'ан'чул'е], а, с., зб. Те саме, що **п'усцянчу́ле**.

СІ́КОШ, а, ч., зневаж. Особа чоловічої статі, що часто випорожнює сечовий міхур.

СІ́КОШКА́, ы, ж., зневаж. Жін. до **сікош**.

СИ́ЛІТИ, 'сил'у, силіш, недок. Зав'язувати міцно. Не' силі так 'нитку, бо ур'вс'а.

СИ́ЛНИ́Й, а, с. Сильний. Тогды йа був моло-'дбый і сил'ный.

СИ́ЛНІТИ [силн'іти], 'н'їйу, 'п'їйеш, недок. Набиратися сили, сильнішати. Тот д'іт'вак, н'івр'оку, силн'їіе на о'чак.

СІЛНО, присл. Дуже. *Чуйу, на пуд і силно зримнуло.*

СІЛОВАНІЙ, а, е. Нав'язливий; примушуваний до чого-небудь. *Іс:ловануйі роботи н'іч не буде.*

СІЛОВАНЕ [силован'е], а, с. Нав'язування чого-небудь (кого-небудь), примушування до чогось; пропонування, припрошування. *Такі ган'бліві з'дс'ц'і, що лиш силован'ом їх мош погостити.* Пор. **сіловати**.

СІЛОВАНО, присл. Насильно, примусово. *Уту р'оботу не хот'іло ми с'а р'обити, р'обивим ій сіловано.*

СІЛОВАТИ, луйу, луйеш, *недок.* 1. Нав'язувати. *Треба силувати д'іти шчус'коло хьжжі р'обити, бо чинак урустут л'інивими.* 2. Пропонувати; пригощати. *Силували ми (н'а) маточка груш, айбо йа не в'з'ала. Ачу, силуйте з'дс'ц'у.*

СІЛОВАТИСЯ [силуватис'а], луйус'а, луйес'а, *недок.* Пропонувати свої послуги, нав'язуватися. *Силовавимс'а в бр'ігду, та не в'з'али н'а.*

СІМБРІЛЯ [симбріл'а], і, ж., *заст.* Плата наймитові (здебільшого натурою). *Йа служив за симбріл'у.* Пор. рум. simbrîe 'жалування, заробітна плата'.

СІНОЧІ [сіночі], присл. Минулої ночі. *Приснив ми с'а сіночі паскудний сон.*

СІНУШНЬІЙ [сінушн'ій], а, е. Стосовний минулої ночі. *Сінушн'ій сон.*

СІНЬІЙ [сін'ій], а, е. Синій.

СІНЯВА [сін'ава], *ы, ж., метеор.* Темно-синє небо перед сильною грозою. *Така с'а сін'ава вчинила, зараз буде дощ.* Див. ще **тёмнява**.

СІНЯК [сін'ак], 'ка, ч., *бот.* Чортів гриб (Volvetus satans).

СІРОТА¹, *ы, ч., ж.* Сиротá.

СІРОТА², *ы, ч., ж.* Те саме, що **сегінь**.

СИРОТІНЕЦЬ [сиротиниц'], н'і'а, ч. Сирітський будинок. *Усталис'а д'іти без вуц'а тай мат:ери, та в'з'али їх у сиротиниц'.* Див. ще **лелєнц**.

СИРОТ'ОВКА [сирот'овка], *ы, ж.* Зла, шкідлива дівчина. *Така прукл'ата сирот'овка!* Див. ще **сирохманка 2**.

СИРОТ'ЮК [сирот'ук], 'ка, ч. 1. Хлопець-сирота з дитинства. *Тот сирот'ук н'ігда радости не знав.* 2. Прізвисько.

СІРОТЯ [сирот'а], *ати, с.* Бідна, нещасна дитина. *Ото сирот'а все голодне.*

СИРОХМАН, 'на, ч. 1. Сирота-хлопець. *Устав'а сирохманом у п'ят'г'оду.* 2. *зневаж.* Злий, шкідливий хлопець. *Ото такий сирохман, шчо хут'куму шк'оды вчинит.*

СИРОХМАНКА, *ы, ж.* 1. Жін. до **сирохман 1**. 2. Те саме, що **сирот'овка**.

СИРОХМАНСЬКИЙ [сирохман'с'кий], а, е. Сирітський. *Сирохман'с'ка д'д'л'а (хьжжа).*

СИРОХМАНУВ, 'нова, 'ново. Належний сироті. *Сирохманове уш'ар'е.*

СИРУТКА, *ы, ж.* 1. Сирітка. 2. *мн.* сирут'ки, 'ток. Один з пухирців на шкірі від переохолодження. *Уз'ми на с'а с'р'оцку, бо так ис'із'ап, шчо сирут'ки на т'дбі пувс'каковали.* 3. *бот.* Стокротки багаторічні (Bellis perennis).

СЫНЕ. Клич. відм. одн. до сын 'син'. *П'од'ми, сыне, помо'чи ко'сити.*

СЫН'ОВЕ, 'н'ову. Форма наз. і клич. відм. мн. до сын 'син'. *М'ойі сы'нове живут ук'реме. Сы'нове м'ойі, в:ас'н'ан'о й'мама лиш од'на, та'майтее їх чествовати.*

СЫНСЬКЕ [сын'с'ке], 'кого, с., в знач. імен. Те, що належить синові. *Із сын'с'кого ти не м'д'ожу н'іч дати. Ото сын'с'ке.*

СЫНСЬКИЙ [сын'с'кий], а, е. Який належить синові. *Т'ашко й'істи сын'с'кий хл'ін.*

СЫРЯНИК [сыр'аник], а, ч., *кул.* Рулет із сирною начинкою. *Сыр'аники вс'і'л'убл'ат, айбо д'екого уд них'зага п'ече.*

СЫРЯНИЙ [сыр'аний], а, е. Сирний. *Сыр'аник – ото сыр'аний за'гын'аник.*

СЫТЬ [сыт'], *ти, ж.* Відчуття ситості. *Ты суб'ісыти не знайеш, хут'кул'ко бы с'ійв.*

СІВБА [с'івба], 'бы, ж., с.г. Те, що засіяне і посажене. *Неш'час'н'і псы гет истоло'чили с'івбу.*

СІВЕР [с'івер], а, ч. Північ. *Бур'а прийшла іс'івера.*

СІВЕРНИЙ [с'іверный], а, е. Північний. *Пудув'с'іверный вітер.*

СІВЕРО-ВОСТОК [с'іверо-восток], а, ч. Північний схід.

СІВЕРО-ВОСТОЧНИЙ [с'іверо-восточный], а, е. Північно-східний.

СІВЕРО-ЗАПАД [с'іверо-запад], а, ч. Північний захід.

СІВЕРО-ЗАПАДНИЙ [с'іверо-западный], а, е. Північно-західний.

СІВОР [с'івор], а, ч., *рідк.* Сигара. *С'іворы ку'рили лиш п'аны.* Пор. угор. szivar т.с.

СІВОРНІЦЯ [с'іворниц'а], і, ж. Мундштук для цигарки. *У с'іворниц'у кладут цитаретлик.* Див. ще **сіпка**.

СІВОРНІЧКА [с'іворничка], *ы, ж.* Зменш. до **сіворніця**.

СІГАНЕ [с'іган'е], а, с. Дотягування до чого-небудь. *С'іган'е за хл'ібом (з'рушми).* Пор. **сігати**.

СІГАТИ [с'ігати], 'гайу, с'ігаш (гайеш), *недок.* Сягати, дотягуватися, доставати до чого-небудь. *Цил'ку, ци ты за хл'ібом с'ігав?*

СІДАК [с'ідак], 'ка, ч. Сидіння на велосипеді, мотоциклі, возі (поперечна дошка) та ін. *На мотоборці їе с'ідак на двох, а на біцикл'ах – лиш на вдного.*

СІДАТИСЯ [с'ідатис'а], айес'а, *недок.* Морщитися й тріскатися від води й вітру (про шкіру). *С'ідайуц'а ружки майбуш навіс'н'і, куй бачил'у-йеш'ними у вуд'і на вітру.*

СІДИНА, *ы, ж.* Сивина. *С'ідина бы'ваіе і в молодого.*

СІДЬІЙ [с'ідьій], а, е. Сивий. *У тойї жонї в с'а голова с'іда.*

СІДІТИ [с'ід'іти], 'д'ійу, 'д'ійеш, *недок.* Сивіти. *Аж не' хочеш 'ід'іти, та не' ст'р'ійс'а.*

СІДКАТИ [с'ід'кати], 'кайу, 'кайеш, *недок., дит., пестл.* Сідати. *Йурику, с'іт'кай' мало на лавичку.*

СІДОВАТЫЙ [с'ідоватый], а, е. Те саме, що **прісідый**. Сивуватий. *Ото шче молодый чулувік, айбо вже с'ідоватый.*

СІДУН [с'ідун], 'на, ч. 1. Посивілий чоловік. *С'ідуном може'быти й молодый чулувік.* 2. Прізвисько.

СІКАТИ [с'ікати], ат, *недок., СІКНУТИ [с'ік'нути], 'не, *док.* Відчути різкий біль (переважно в поясниці), спіннути. *Шчус'н'а с'ікнуло в попириц'і.**

СІКНУТИ *див. сікати.*

СІЛАЙ [Сілай], а, ч., *заст.* 1. Віл енергійної, поривистої вдачі. 2. Кличка вола. Пор. угор. szilaj 'поривистий; буйний'.

СІЛЬСЬКИЙ [с'іл'с'кий], а, е. Сільський. *С'і'л'с'ка чил'ад' май'т'ашко жи'ве, ги гороц'ка (варис'ка).*

СІЛЬЧАК [с'іл'чак], 'ка, ч. ? *Ус'ідлав йа кун'а, по'муг ме'н'і такый, гибы сер'жант. Но та идеме вон на с'іл'чак.*

СІМГУДНЫЙ [с'ім'гудн'ый], а, е. Семирічний. *С'ім'гудн'а 'д'івочка.*

СІММЕТРОВЫЙ [с'ім:ит'ровый], а, е. Семиметровий. *С'ім:ит'рове бервено.*

СІММІСЯЧНЫЙ [с'ім:іс'ачный], а, е. Семимісячний. *С'ім:іс'ачный хлопчик.*

СІМСТО [с'імсто] і **СІМСТУ** [с'імсту], *невідм., числ. кільк., Сімсот.* Пушовим ду Хуста іс'імсто (с'імсту) рубл'ами, та 'ут'агли уд'н'а на базар'і.

СІМСТУ *див. сімсто.*

СІНЯНИК [с'ін'анік], 'ка, ч. Сарай із більшим об'ємом горища для зберігання сіна. *Старайемес'а мати на зиму 'півный с'ін'анік'с'іна тай отавы.*

СІПКА [с'іпка], *ы, ж.* Те саме, що **сіворнічка**. Пор. угор. szipka т.с.

СІРЫЙ [с'ірый], а, е. 1. Те саме, що **сіувий**. 2. Голубий. *У нийї дуже'файн'і, с'ір'і'очі – гулубі.*

СІРКАЧ [с'ір'кач], 'ча, ч. Сірникова коробка або її частина, об яку тругть сірником для його

запалювання. *Не намо'чи с'ір'кач, бо не' запалиш с'кіпку.*

СІРООКЫЙ [с'іро'окый], а, е. З голубими очима, голубоокый. *С'іро'ока 'д'івка.*

СІТНИК [с'іт'ник], 'ка, ч., *бот.* Очерет звичайний (Phragmites communis).

СІЧІЙ [с'ічи], 'чу, 'чеш, *недок.* Сікти.

СІЧКА [с'ічка], *ы, ж.* Штабель поколотих полін, призначених для спалювання в кухонній плиті чи печі. *Сыр'і дры'ва с'а 'лехко 'к'ол'ут, а в с'іц'і'і 'файно 'с'охнут і 'м'ожут 'д'овго ст'ойати.*

СІЧОВИК [с'іч'овик], 'ка, ч., *іст.* Той, який брав участь у збройному захисті Карпатської України 1939 року від угорської окупації. *Мадий бы'в с'іч'овиком.*

СІЧОВИЦЬКИЙ [с'іч'овиц'кий], а, е. Який стосується до **січовик**. *С'іч'овиц'ка 'д'іш.*

СІЯНКА [с'ійанка], *ы, ж., зб., с.г.* 1. Насіння цибулі першого року. *С'ійанка ото та'кі 'ч'орн'і 'зирн'атка, шчо с'а 'чин'ат на 'луках.* 2. Маленькі цибульки, які виростили з насіння (див. попереднє) і з яких наступного року вирощуватимуть велику цибулю. *С'б'ду 'уросла в н'а 'файна с'ійанка.*

СКАЖЕНЫЙ [(и,і)ска'женный], а, е. Дієприкм. за значенням дієсл. **сказити**. *Иска'женный погар (часуник). Ска'жена ружка.*

СКАЗІТИ [(и,і)ска'зити], с'кажу, с'ка'зиш, *док.* 1. Зіпсувати; розбити; зламати. *Ска'зилам кун'ан'у. Старый кун'борозды не' ска'зит, айбо й 'глубоко не'зоре.* 2. Завдати кому-небудь прикрість, збитків. *Дуже н'а Анд'р'ій ска'зив то'д'ы, шчо наговорив на н'а 'го'лову кал'гозу.* 3. Завдати болю, стиснувши кого-небудь. *Так ис'ми ска'зив 'зруди, шчо не' 'м'ожу 'дыхати.*

СКАЗІТИСЯ [(и,і)ска'зитис'а], 'зип'а, *док.* Зіпсуватися, розбитися, зламатися. *Ска'зис'а та'кий 'файный 'тан'жер!*

СКАКАНЕ [с'акан'е], а, с. Скакання. Пор. **скакати**.

СКАКАНЫЙ, ного, у *знач. ім., етн.* Танець, який танцюють тільки парубки, обнявшись за плечі і утворюючи коло. *Скаканий иг'райут лиш самі лиг'н'і.*

СКАКАТИ, с'качу, с'качеш, *недок.* Скакати. ♦ **Ска'кати в'очі** – поводитися нахабно. *Ото та'ка пас'кудна 'д'івка, фурт ми ска'кала в'очі.*

СКАКЛИВЫЙ, а, е. Непосидючий, дуже рухливий. *Черес'плоты скак'лива, а до р'оботы л'інива.*

СКАЛА, *ы, ж.* 1. Скаля. *Мало м не' в'ав ис'ка'лы.* 2. Скаба, скалка. *Зайшла ми в'ногу скала.*

СКАЛЄ [с'кал'е], а, с., *зб.* Скалля. *На Саргы'зи много скал'а.*

СКАЛІТИ, 'л'у, 'лиш, *недок.* Злегка прикривати повікою (повіками) око (очі), трохи примружу-

вати. Така *файна* *д'івка*, *айбо* *маїе танч* – скалит *оком*. Див. ще **заскальовати**.

СКАЛИТИСЯ [скалитис'а], *лиц'*:а, *недок.* Робитися шершавим при струганні (про дошку). *Куй с'а скалит дошка, та треба її вбернути другим кунц'ом та так д'аловати*. Див. ще **заскалітися**.

СКА́НДРА, *ы, ж.* Скалка дерева. *Уткололас'а з дошки скандра*.

СКАНДРИ́ТИ, *р'у, риш, недок.* Колоти дошку, дерево на скалки. *Буду йс'у дошку скандрити, бо н'і на што не' добра, лиш на вгин'*.

СКАНДРИ́ТИСЯ [скандритис'а], *риц'*:а, *недок.* Колотися на тріски, скалки. *Йс'а дошка не-валовина, бо скандриц'а*.

СКА́ПЧА́НИЙ [(и,і)скапчаний], *а, е.* З'єднаний. *Скапчаний лапцюк*.

СКАПЧА́ТИ *див. скапчовати*.

СКАПЧА́ТИСЯ *див. скапчоватися*.

СКА́ПЧОВА́НЕ [(и,і)скапчован'е], *а, с.* З'єднування кількох частин в одне ціле. *(И,І)скапчован'е тил'ішки з возом*. Пор. **скапчовати**.

СКА́ПЧОВА́ТИ [(и,і)скапчовати], *чуйш, чуйеш, недок., СКАПЧА́ТИ [(и,і)скапчати], *чайш, капчаш (чайеш), док.* З'єднувати кілька частин в одне ціле. *Скапчай плуг ис трактором*. Пор. **капчати**.*

СКА́ПЧОВА́ТИСЯ [(и,і)скапчоватис'а], *чуйс'а, чуйес'а, недок., СКАПЧА́ТИСЯ [(и,і)скапчатис'а], *чайус'а, капчас'а (чайес'а), док.* З'єднуватися. *Абы уйти ис'ого болота з мотором, та скапчайус'а с трактором*.*

СКАРИ́ДИТИ [скар'ідити], *р'іжу, р'ідиш, недок.* Гидувати кого-небудь. *Не" скар'іди черваками д'ітину*.

СКАРИ́ДИТИСЯ [скар'ідитис'а], *р'іжус'а, р'ідис'а, недок.* Гидуватися. *Не" ййш ото, нашчо с'а будеш скар'ідити*. Див. ще **скарідовати, скарідоватися**.

СКАРИ́ДЛИ́ВЫЙ [скар'ідливый], *а, е.* Гидливий. *Муї чулувік дуже скар'ідливий: увун скар'ідуйе і мн'асо сыре в'з'ати в'руки*.

СКАРИ́ДНЫ́Й [скар'ідный], *а, е.* Те саме, що **ме́рзкий**.

СКАРИ́ДНО [скар'ідно]. Присл. до **скарідный**.

СКАРИ́ДОВА́НЕ [скар'ідован'е], *а, с.* Гидування до чого- або кого-небудь. *Уже в н'а скар'ідован'е до чого мн'аса*. Пор. **скарідовати**.

СКАРИ́ДОВА́ТИ [скар'ідовати], *дуйш, дуйеш, недок.* Гидувати, мати огиду до чого- або кого-небудь. *Йа скар'ідуїу брати в'руки с'лимуша. Не" скар'ідуї д'ітину гарингом*.

СКАРИ́ДОВА́ТИСЯ [скар'ідоватис'а], *дуйс'а, дуйес'а, недок.* Те саме, що **скарідітися**. *Унука скар'ідуїєся с'вого д'іда, бо увун не" дуже чистотный*.

СКА́РИ́ДЬ [скар'ід'(т')], *риди, ж., вульг.* Дуже негарна або гідка людина. *Скар'ід' – ото не"файный, нечистотный чил'адник*.

СКВАСНІ́ЛЫЙ [(и,і)сквас'н'ільый], *а, е.* Який став кислим. *И(І)сквас'н'іле молоко*.

СКВАСНІ́ТИ [(и,і)сквас'н'іти], *нієш, док.* Ста-ти кислим. *Есе молоко вже сквас'н'іло*.

СКВЕ́ГНУТИ, *ну, неш, недок.* Будучи хворим, стогнати, дещо прикидаючись. *Не" сквегни тул'ко, ай' мало потерпи*.

СКЕЛТОВА́НИЙ [(и,і)скелтований], *а, е.* Витрачений. *Скелтован'і зроби, (и)скелтована й'да*.

СКЕЛТОВА́ТИ [(и,і)скелтовати], *туйш, туйшеш, док.* Витратити (переважно гроші, ріше продукти, матеріальні цінності), спожити. *Искелтовалам чын'і много зроби на базар'і. Скелтовали зос'ц'і на свал'б'і дуже много й'ды*.

СКЕЛТОВА́ТИСЯ [(и,і)скелтоватис'а], *туйс'а, туйес'а, док.* Витратитися. *Скелтовалос'а не"мало мн'аса на гостин'і*.

СКИРДОВА́КА, *ы, ж., с.г.* Скиртування. *Йа ходила на скирдровку та заробл'алам файно пишиц'і*.

СКИСЕЛІ́ЧИТИ [(и,і)скиселічити], *чу, чийш, док.* Приготувати **киселіцю**. *Уже м'искиселічила сливы*. Пор. **киселічити**.

СКЫ́БА, *ы, ж.* Скиба.

СКІ́НА [с'кіна], *ны, ж.* Стіна. *Бл'ідый йак с'кіна*.

СКІ́ПИТИ [с'кіпити], *с'кіплу, с'кіпиш, недок.* Щепити дерево або робити щеплення людині, тварині. *Нас малыми вс'іх с'кітили. Аж' дерево дике вад' не"файн'і в'н'ого плоды, та с'кіп'ат го*.

СКІ́ПИТИСЯ [с'кіпитис'а], *пл'ус'а, пис'а, недок.* Проходити щеплення (про рослину, тварину, людину). *С'кіпилис'мес'а в:дишк'л'і. Дерево с'а с'кіпит, куй малин'ке*.

СКІ́ПКА [с'кіпка], *ы, ж.* Сірник. *С'кіпками запал'уйут'огин'*. Див. ще **шва́блик**.

СКІ́ПЛÉНЫ́Й [с'кіплєный], *а, е.* Щеплений. *С'кіплєна корова (д'ітина). С'кіплєне дерево*.

СКІ́ПЛÉНЕ [с'кіпл'єн'е], *а, с.* Щеплення. *С'кіпл'єн'е зрушки. С'кіпл'єн'е ут хвороты*.

СКЛА́ДОВАТИСЯ [(и,і)складоватися], *дуйс'а, дуйес'а, недок., СКЛАС́ТИСЯ [(и,і)скластис'а], *дус'а, дес'а, док.* 1. Утворюватися з яких-небудь елементів, частин. 2. Утворюватися шляхом додавання, збирання до купи, нагромодження. 3. Збирати гроші на що-небудь, робити складчину. 4. Об'єднувати зусилля для виконання мети. *А сис'і л'уде, котр'і мали волю, та складовалис'а, оден друдому помагав*. 5. Налаштовуватися. *Тот чулувік с'а склав сид'іти в нас ц'ільый вийчур, што не" мож'было перед ним н'іч робити*. 6. Захотіти,*

мати бажання. *Ко с'а складе с такъв пыскан'ов доказоватис'а?!*

СКЛАСТИСЯ *див.* **складоватися.**

СКЛИКОВОВАТИ [(и,і)скли'кововати], 'кд-вуйу, 'кдвуйеш, *недок.* Те саме, що **ззыватьи**. *Исклик'ковуйу'гдс'ц'у на с'вал'бу.*

СКЛИКОВОВАТИСЯ [(и,і)скли'кововатис'а], 'кдвуйес'а, *недок.* Те саме, що **ззыватьися**. *У нас на с'вал'бу склик'ковуйес'а вс'а'вулиц'а.*

СКЛІТИ [(и,і)скл'іти], 'л'ійе, *док.* Зітліти. *Ще нескл'іли дры'ва в шп'ор'і.* Пор. **кліти**.

СКЛЬОБАЧЕНИЙ [(и,і)скл'обачений], а, е. Спарований, злучений (про тварин). *Искл'обаченийи'с:укув пес.*

СКЛЬОБАЧИТИСЯ *див.* **скльобачоватися.**

СКЛЬОБАЧОВАТИСЯ [(и,і)скл'обачоватис'а], чуйес'а, *недок.*, **СКЛЬОБАЧИТИСЯ** [скл'обачитис'а], чиц'а, *док.* Злучатися, паруватися (про тварин, переважно собак). *Искл'обачилис'а пси, та не'мджуж'а роскл'обачити.*

СКЛЮМПИТИСЯ [(и,і)скл'умпитис'а], пл'ус'а, пис'а, *док.* Скрутитися калачиком, згорбитися. *Д'ідо скл'умписа'а пуд'деревом тай с'мачно хр'ітв.* Пор. **клюмна**.

СКЛЮМПЛЕННИЙ [(и,і)скл'умпленный], а, е. Скручений калачиком, скорчений. *Искл'умплена д'ітина лежала на постели.*

СКЛЯГАННИЙ [(и,і)скл'аганий], а, е. Те саме, що **закляганий**.

СКЛЯГАТИ [(и,і)скл'агати], айу, айеш, *док.* Те саме, що **заклягати**. Пор. **клягати**.

СКЛЯГАТИСЯ *див.* **скляговатися.**

СКЛЯГОВАТИСЯ [(и,і)скл'аговатис'а], гуїес'а, *недок.*, **СКЛЯГАТИСЯ** [(и,і)скл'агатис'а], айес'а, *док.* Те саме, що **закляговатися**. Пор. **клягати**.

СКЛЯНИЦЯ [скл'аниц'а], і, *ж.* Зменш. до **склянка**. *Скл'аниц'а – ото май мала, ги пудитрова скл'анка.*

СКЛЯНИЧКА [скл'аничка], *ы, ж.* Зменш. до **скляниця**. *Скл'аничка – дуже малин'ка скл'анниц'а.*

СКЛЯНКА [скл'анка], *ы, ж.* Пляшка об'ємом півлітра й більше. *Кутілам скл'анку'воткы.*

СКЛЯНЧАНИЙ [скл'анчанний], 'на, 'не. Скляний. *Йа'л'убл'у в'хыжи скл'анчан'і д'вир'і.*

СКОВДОШІЛИЙ [(и,і)скувду'шілий], а, е. Який став калікою. *Искувду'шілий на'руку чулувік.*

СКОВДОШІТИ [(и,і)скувду'шити], 'шію, 'шіеш, *док.* Стати калікою. *Петро, сит'н'аш, іскувду'шіш на'руку.*

СКОЛОТІТИСЯ [(и,і)сколотитис'а], 'л'дчус'а, 'лотис'а, *док.* Те саме, що **поколотітися**. *Див. ще спільсти з'рбзуму (див. спільсти).* Пор. **колотітися**.

СКОМІНА, *ы, ж.* Оскома. *Скоміна бы'вайе ут квасных'іаблок. Тубі с'коміна, а мін'і с'ц'івкы (жарт).*

СКОМЫТАНС [ско'мытан'е], а, с. Те саме, що **скомытанка**.

СКОМЫТАНКА, *ы, ж.* Лоскотання. *Йа с'а'бдіу ско'мытанкы.* *Див. ще скомытанс.*

СКОМЫТАТИ, 'мычу, 'мычеш, *недок.* 1. Лоскотати. *Не' скомы'чи н'а, бо не' л'убл'у'того.* 2. *недок.* Свербіти. *Ско'мыче н'а за л'опаткув.* *Див. ще скомытатися.*

СКОМЫТАТИСЯ [скомы'татис'а], 'мычус'а, 'мычес'а, *недок.* 1. Лоскотатися. *Йа не' л'убл'у с'а скомы'тати.* 2. Те саме, що **скомытати**.

СКОМЫТЛИВЫЙ, а, е. Який дуже чутливий до лоскотання. *Скомы'тливый д'іт'вак.*

СКОНЧАНЕ [с'кончан'е], а, с. Скінчення. ♦ **До с'кончан'а'віку** – до смерті. *Буду т'а л'убити до с'кончан'а'віку.*

СКОПЫЛИЧЕНИЙ [(и,і)скопы'личений], а, е. Збешешений (лише про дівчину, жінку). *Ископы'личена д'івка.*

СКОПЫЛИЧИТИ [(и,і)скопы'личити], чу, чиш, *док.* Збешестити дівчину. *Ископы'личили сирох'мны д'івку.*

СКОРІ [с'кор'і], *присл.* Скоро, швидко. *Й'урику, п'д'с'кор'і д'уму.*

СКОРКЛЯ [с'коркл'а], і, *ж.* 1. *зоол.* Вид змії, що стрибає на свою жертву з дерева. *Скочила на н'ого с'корк'а.* 2. *перен.* Агресивна людина. *Та вта ж'одна – с'корк'а, хут'на кого с'а'верже.*

СКОРШЕ, *присл.* 1. *вищ. ст.* до **скорі**, скоро. *Скоріше, швидше. П'д', Й'урику, с'корше.* 2. Швидше за все, найімовірніше. *Скорше ти п'рійду робити, ги не' п'рійду.* 3. *Краще. Скорше бы м пуш'ла на р'б'б'ту, гі с'лив д'ітин'ов'дома с'ид'іти.*

СКОСОК, ска, ч. Ніж з уламка коси. *По'дай ми с'косок, най ур'іжу соло'нины.*

СКОТИНА, *ы, ж.* 1. *зб.* Худоба, скот. 2. Окрема свійська тварина. *Ско'тина й там нап'сес'а, де ко'сиц'с'к'д'с'в не'добе'рес'а.*

СКРЭБТАНИЙ [скрептаный], а, е. Такий, якого пошкребли, очистили шребчучи. *Уп'алилис'ме сви'н'у, 'айбо иче не'скрептана.*

СКРЕБТАТИ [скреп'тати], 'репчу, 'репчеш, *недок.* Скребти. *Скреп'чи'добре кыш'кы, в'бы на них не'всталос'а гун'агу. Ис'а'р'іна с'а вже не'скрепче.*

СКРЕБТАТИСЯ [скреп'татис'а], 'репчус'а, 'репчес'а, *недок.* Скребтися. *Ти'пир ти т'реба с'а'добре скреп'тати, в'бы в'б'мыти леп.*

СКРІПЦІ [скр'ип'і], у, *мн.*, *ткаж.*, *заст.* Блочки у кроснах, які полгашують рух **пійчильнищ**.

СКРЯТАНИЙ [(и,і)скр'атаний], а, е. Те саме, що **укрятаний**.

СКРЯТАТИ [(и,і)скр'ятати], айу, аш (айеш), док. Те саме, що **укрятати**. Пор. **крятати**.

СКУБСТИ, 'бу, 'беш, *недок.* 1. Скубти. *Буде ме скубсти 'пир'е.* 2. Те саме, що **мікати 2**.

СКУЛА, 'ж, *жс., мед.* Те саме, що **рамагіз**. *Замучила н'а скула.*

СКУЛАВЫЙ, а, е, *мед.* Хворий на ревматизм. *У мене 'дуже скулавый чулу'вік.*

СКУПІТИ *див. скуплювати.*

СКУПІНДОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **скупляк**.

СКУПІНДОШКА, 'ы, *жс., зневаж.* Жін. До **скупіндош**. *Див. ще скупіндра.*

СКУПІНДРА, 'ы, *жс., зневаж.* Те саме, що **скупіндошка**.

СКУПЛЯК [скупл'ак], 'ка, ч., *зневаж.* Скупий чоловік. *Скупл'ак ти й с'н'ігу не дає у'з'імі.* *Див. ще скупіндош.*

СКУПЛЯТИ [(и,і)скупл'яти], 'л'айу, 'купл'аш (л'айеш), *недок.*, **СКУПІТИ** [(и,і)скуп'ити], 'купл'у, 'купиш, *док.* 1. Скупувувати. 2. Спокутувати. *Ты, не'боре, н'ігда не'скуп'иши 'передо мнів'сво'йу в'ину.*

СКУПЛЯЧКА [скупл'ачка], 'ы, *жс., зневаж.* Жін. до **скупляк**.

СКУРВАРЕНИЙ [(и,і)скур'варений], а, е. Який став на шлях розпусту. *Искур'варений чулу'вік.*

СКУРВАРИТИСЯ [(и,і)скур'варитис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* Стати на шлях розпусного життя. *Не'йе туй жу'н'і с'чулу'віком живо'та, бо скур'варив'с'а.* Пор. **курварити**.

СКУРТАТИ [(и,і)скур'тати], 'тайу, 'курташ ('тайеш), *недок.* Скоротити. *Обы скур'тати час, та'зачала м'с'а про'хожовати по'вулиці.* Пор. **куртати**.

СКУТЛОВАТЛИЙ [(и,і)скул'оват'ілий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **скул'оватити**. *Искул'оват'ілі і па'сул'і, скул'оват'іла вода.*

СКУТЛОВАТИТИ [(и,і)скул'оват'іти], 'ват'іє, *док.* Стати несвіжою, несмачною від довгого стояння в посуді (про воду, їжу). *Іс'і па'сул'і не'ійж, бо скул'оват'ілі.* Пор. **кул'оватити**.

СЛАБІЦЬКИЙ [сла'біц'кий], а, е. Хворобливий, слабосиллий. *Дуже сла'біц'кий тот чулу'вік, 'ледвы ходит.*

СЛАБУШКОВАТИ, 'куйу, 'куйеш, *недок.* Те саме, що **бетэгати**.

СЛАБУШКОВАТЫЙ, а, е. Слабосиллий. *Май кезе'луй, Йу'луно, сво'його х'лопц'а, бо слабушко'ват'ий.*

СЛИВЛЯНКА [сливл'анка], 'ы, *жс.* Виготовлена в домашніх умовах горілка зі слив. *Слив'лянка – 'файна 'паленка.*

СЛИГАН, 'на, ч. 1. *іхт.* В'юн (*Misgurnus fossilis*). *Див. ще чик.* 2. Прізвисько.

СЛИМАГ [слимаг(к)], 'га, ч., *зоол.* Слимак. *Слимагы пуй'ілі гет лис'ц'е ка'пусты.* *Див. ще слімуш.*

СЛІМУШ, а, ч., *зоол.* Те саме, що **слимаг**.

СЛІНАВЕЦЬ [слинавиц'], 'в'а, ч., *зневаж.* Хлопчик, який часто слиниться. *Утри 'тому слинавиц'ови рот, бо слина му потек'ла.*

СЛІНАВИТИ, 'вл'у, 'виш, *недок.* 1. Слинити. *Д'ітина слинавиц'и з'руді. Куй пр'адеш, та фурт 'треба слинавити 'нитку.* 2. *перен.* Довго плакати. *Шчо слинавиш тул'ко?* *Див. ще слінавитися.*

СЛІНАВИТИСЯ [слинавитис'а], 'вл'ус'а, 'вис'а, *недок.* 1. Слинитися. *Дуже с'а 'наша д'ітина слинавит.* 2. Те саме, що **слінавити 2**. 3. *виц'а, безос., перен.* Дощити (про дрібний осінній дощ). *Ц'ілий 'тыжж'ін'с'а слинавит.*

СЛІНАВЫЙ, а, е. Слинявий.

СЛІНАВКА, 'ы, *жс., зневаж.* Жін. до **слінавець**.

СЛІНИТИСЯ [слинитис'а], *недок.* 1. н'ус'а, нис'а. Те саме, що **слінавитися 1, 2**. 2. *ниц'а, безос., перен.* Те саме, що **слінавитися 3**.

СЛЫЗÁ, 'зы, *жс.* Сльоза.

СЛЫЗІТИ, 'зит, *недок.* Сльозити. *Шчус' 'моє л'іве 'око слызит.* *Див. ще слызїтисся.*

СЛЫЗІТИСЯ [слызитис'а], 'зич'а, *недок.* Те саме, що **слызїти**. *Шчо ти с'а 'очи слыз'ат?*

СЛЫЗІВЫЙ, а, е. Слізливий.

СЛЫЗІВО, *присл.* Слізливо.

СЛЫЗЯНЫЙ [слыз'яный], а, е. Слізний. *Слыз'ян'і 'очи.*

СЛІДНО [с'л'ідно], *присл.* Із залишенням сліду. *Та'кыйіс' не'р'адный, шчо за 'т'б'ов ус'ады с'л'ідно.*

СЛІПАК [с'л'іпак], 'ка, ч. 1. *мн.* с'л'іпакы, 'ку, *вульг.* Око. *Див. ще сліначкы.* 2. *вульг.* Чоловік, який недобачає. *Ты, с'л'іпаку, 'ували май'л'ітше 'очи.* *Див. ще сліпко, сліпош.* 3. *мед.* Вид фурункула (чиряка), який не має вершка і не може провалитися. *С'л'іпак с'а не'п'рурве сам, 'треба го 'р'ізати.*

СЛІПАНА [с'л'іпан'а], і, *жс., вульг.* Жін. до **сліпак 2**. *Див. ще сліпачка, сліпошка.*

СЛІПАТИ [с'л'іпати], айу, аш (айеш), *недок.* Працювати при поганому освітленні; намагатися розглядіти щось дрібно. *Шчо с'л'іпати (айеш) у тим'нут'і, запали с'вітло. Абы 'ушити та'кий оти'ран:ик, 'треба 'д'вого с'л'іпати.* *Див. ще сліпкати.*

СЛІПАЧКА [с'л'іпачка], 'ы, *жс., вульг.* Те саме, що **сліпана**.

СЛІПАЧКЫ, 'чок, *мн., вульг.* Те саме, що **сліпак 1**.

СЛІПКАТИ [с'л'іпкати], айу, аш (айеш). Те саме, що **сліпати**.

СЛІПКО́, 'ка, ч., вульг. Те саме, що **сліп'я́к**.
СЛІПО́ТА [с'л'і'пота], ы, ж. Сліпот'а.
СЛІПО́Ш [с'л'і'пош], а, ч., вульг. Те саме, що **сліп'я́к**.

СЛІПО́ШКА [с'л'і'пошка], ы, ж., вульг. Те саме, що **сліп'я́к**.

СЛОБОДА́, 'ды, ж. Вільність, свобода. *Бес слободы чил' адникови т' ашко ъжити.*

СЛОБОДИ́ТИ *див. слобож'ати.*

СЛОБОДИ́ТИСЯ *див. слобож'атися.*

СЛОБОЖ'АТИ, 'жайу, 'божаш ('жайеш), *недок.*, **СЛОБОДИ́ТИ**, сл'обб'жу, сл'обод'иш, *док.* Звільняти. *Попросила мамку, вбы нам ш чулувіком слободили удну 'хыжеу.*

СЛОБОЖ'АТИСЯ [сл'обб'жатис'а], 'жайус'а, 'божас'а ('жайес'а), *недок.*, **СЛОБОДИ́ТИСЯ** [сл'обб'дитис'а], сл'обб'жус'а, сл'обб'дис'а, *док.* Звільнятися. *Слобожац'а 'місто бр'ігадир'а, та, майже, мене покляддут.*

СЛОБОЖ'Е́НЬИЙ, а, е. Звільнений. *Муй сын уд армії слобож'еный.*

СЛОБОЖ'Е́НО, *присл.* Звільнено; дозволено. *Туй ус'о слобож'ено ти, 'можеш ъжити. Лди, слобож'ено ти 'ти.*

СЛО́БУДНИЙ [сл'обб'удный], а, е. Вільний; дозволений. *Слобудна д'орога. Слобудна р'обота.*

СЛО́БУДНО [сл'обб'удно], *присл.* Те саме, що **мож.** *Мін'і слобудно 'было хут'-и'чо 'йісти.* Антонім **несло́будно**.

СЛО́ВО, а, с. Слово. ♦ **Слово по'за слово** – слово за словом. *Слово по'за слово, тай мы с'а розговорили.*

СЛО́ТА, ы, ж., метеор. Сльот'а.

СЛОТ'І́ТИ, тит, *безос.*, *недок.*, метеор. Сльотити.

СЛО́ТЯНИЙ [сл'обт'аний], а, е. Те саме, що **дожджлівий**. *Слот'аний дин'.*

СЛУВ'ПЕ́ЦЬ [слув'пич'], п'ц'а, ч. Пастка у вигляді ящика для ловлі пацюків. *У слув'пич' пот'кан зайде, а 'ут:ы вже не' 'годен 'уйти.*

СЛУГ'А́, 'гы, ч. Слуга. ▲ **Гад'ачый слуга** *див. г'ад'ячий.*

СЛУ́ЖНИЦЯ [служниц'а], і, ж. Служниц'я.

СЛУ́ТЫЙ, а, е. Який не має однієї або обох рук. *Слутый чулувік.*

СЛУ́ЧАЙ, а, ч. Випадок. *Быв 'ш'д'о мн'ов оден случай, и'чо 'вид 'івим босор'кан'у.*

СЛУЧА́ЙНИЙ, а, е. Випадковий. *Случайна р'обота.*

СЛУЧА́ЙНО, *присл.* Випадково. *Случайно стр'ітвим у 'Хус'ц'і 'і давн'ого 'ц' імбора.*

СМАКО́ВАНЕ [сма'кован'е], а, с. Смакування.

СМЕРЕКО́ВЫЙ, а, е. Хвойний. *Смерекова 'дошка.*

СМЕРЕ́ЧКА, ы, ж., *бот.* 1. Зменш. до *смере́ка* (*Picea abies*). 2. Те саме, що **драгуле́ць**.

СМЫ́К, 'ка, ч., муз. Смичок для скрипки. *Бес файного смыка 'гус'л'і не' 'будут 'файно гус'л'ати.*

СМЫ́РАВИТИ, вл'у, виш, *недок.* Забруднювати соплями. *'Мойа в'нука мене 'часто смыравит.*

СМЫ́РАВИТИСЯ [смыравитис'а], вл'ус'а, вис'а, *недок.* Забруднюватися соплями (переважно про дітей). *Каж'жа д'ітина с'а смыравит.*

СМЫ́РАВЫЙ, а, е. 1. Сопливий. *Смыравый 'хлопчик.* *Див. ще см'лавый.* 2. *перен.* Малолітній. *Та ты и'че смыравый, 'абы мін'і и'чуус' до'казовати!*

СМЫ́РАВКА, ы, ж. Те саме, що **смырка́чка**.

СМЫ́РАНС [смыран'е], а, с. 1. Стан постійної сопливості. *Йак лиш застудит, зач'наєс'а смыран'е 'того д'ітва'ка.* 2. Плач з підтягуванням соплів. *Ты, 'Петрику, с'войым смыран'ом н'іц'а не' 'дубієш.* *Див. ще смырданс, смырканс.* *Пор. смырати.*

СМЫ́РАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Бути сопливим, підтягувати соплі. *Не' знайу, и'чо с' тым д'ітва'ком р'обити: ц' 'глу'зиму смырат.* 2. Плакати з будь-якого приводу, підтягуючи соплі. *Ота жо-'на хут' за и'чо буде смырати.* *Див. ще смырдати, смыркати.*

СМЫ́РДАВЫЙ, а, е. Хворий на нежить. *Смырдавый х'лопич'.*

СМЫ́РДАНЕ [смырдан'е], а, с. Те саме, що **смыранс**.

СМЫ́РДАНКА, ы, ж., *мед.* Те саме, що **п'ідха**.

СМЫ́РДАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Те саме, що **смырати**. *Пустудивс'а та 'зачав смырдати.* 2. Те саме, що **рев'ати**. *О'бідили д'ітину, та смырдати.*

СМЫ́РЫ [смыры], **СМЫ́РІ** [смыр'і], **смыр**, *мн.* Соплі. *'Удуй смыры (смыр'і), а не' п'ут'агуй йіх.* *Див. ще см'олі.*

СМЫ́РІ *див. смыры.*

СМЫ́РКАНЕ [смыркан'е], а, с. Те саме, що **смыранс**.

СМЫ́РКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **смырати**.

СМЫ́РКА́Ч, 'ча, ч. 1. Маленький хлопчик, в якого соплі течуть з носа. 2. *зневаж.* Молодий, недосвідчений хлопець. *Та 'того смырка'ча хут'-'ко вбма'не.* *Див. ще смырош, см'олош.*

СМЫ́РКА́ЧКА, ы, ж. Жін. до **смырка́ч** 1, 2. *Див. ще смыравка, см'олавка, см'олошка.*

СМЫ́РО, 'ра, с. Сопля. *Утри нус, бо смыро ти потек'ло.*

СМЫ́РОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **смырка́ч**.

СМЫРОШКА, *ы, ж., зневаж.* Те саме, що **смыркачка**.

СМЫРОШНЯ [смырош'н'а], *і, ж., зб., зневаж.* Зб. до **смырош**. Ц'їлу нуч *смырош'н'а гул'укала по'вулиц'і*.

СМЫЧЕНЫЙ, *а, е.* Волочений. *Смычена жердина*.

СМЫЧИТИ, *чу, чиш, недок.* Те саме, що **волочий**. *Смычили гур'ї вулиц'ув пїаного*.

СМЫЧИТИСЯ [смычитис'а], *чиц'а, недок.* Волоктися. *Розїз'завс'а лац' та смычиц'а за'во-зом*.

СМЫЧИНЄ [смычин'є], *а, с.* Волочиння. *Мало м кыло не' ур'вав смычин'ом' того берв'ена*.

СМІТЯНИТИ [с'міт'анити], *н'у, ниш, недок.* Смітити. *Ко буде с'міт'анити в'хыжи, тот буде м'ести*.

СМІТЯНКА [с'міт'анка], *ы, ж., рідк.* Домоткане простирadlo. *С'міт'анка – вто пр'адивна в'рета*.

СМІШКОВАТИСЯ [с'мішко'ватис'а], *куй'ус'а, куйес'а, недок.* Те саме, що **збыткова́тися**.

СМОЛА, *лы, ж.* Те саме, що **ка́трань**.

СМОЛАВЫЙ, *а, е.* Те саме, що **смыравый**.

СМОЛАВКА, *ы, ж., зневаж.* Те саме, що **смыркачка**.

СМОЛІТИ, *смол'у, смол'иш, недок.* 1. Покривати смолою. *Абы ша'ранц' не' гнив, та т'реба тот к'униц', шчо в зм'ли, смолити*. 2. Дуже забруднювати одяг тривалим носінням без прання. *Твд'їи наг'д'виц'ї вже ч'итаво засмол'ин'ї, т'реба бы їїх упрати*.

СМОЛІ [смол'і], *у, мн.* Те саме, що **смыры**. *Куй'были вор'огы, їйилс'ме тир'огы, їак прий'їшли с'вд'їи, та їїз'їлис'ме смол'ї, а їак прий'їшли товари'їши, та їїм'н'алис'а до ду'їи*.

СМОЛОШ, *а, ч., зневаж.* Те саме, що **смыркач**.

СМОЛОШКА, *ы, ж., зневаж.* Те саме, що **смыркачка**.

СМОТОЛА, *лы, ж.* 1. Погана погода (з вітром, дощем і под.). *Така вон смот'ола с'а вч'їнила, шчо гр'їх'лса ид' хыж'ї лунати*. 2. *зневаж.* Приблуда. *Де с' б'ыв, смот'оло, шчо т'ул'ко не' было т'а'дома?* 3. *зневаж.* Жін. до **смотул'ник**. *Ота смот'ола та-ка замаш'чена, д'чин'с'а н'їгда не' м'ыїе*.

СМОТУЛ'НИК [смутул'ник], *ка, ч., зневаж.* Забруднений, замашений чоловік. *Тот смутул'ник усе ходит замаш'чений*.

СМУГА, *ы, ж., част. мн.* смугы, смуг(х). Брудна смуга на тканині, одязі, вікні, дзеркалі і под. *Так ис'а по'мыла 'оболок, шчо в'сталис'а смугы. Ус'а в т'а'счита в' смугах*.

СМУГАНЄ [смуган'є], *а, с.* Бруднення. *Смуган'є сорочки*. Пор. **смугати**.

СМУГАНЬИЙ, *а, е.* Брудний. *Смугана в'рета, сорочка. Смугане'зиркало*.

СМУГАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* Вкривати брудними смугами, забруднювати. *Не' смугай'лукт'ами скатир'т'*.

СМУГАТИСЯ [смугатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок.* Вкриватися брудними смугами, забруднюватися. *Есе полот'но 'дуже с'а смугат*.

СНІТИ, *с'н'у, сниш, недок.* Бачити сон. *Сл'у, їак на дур'н'ачку, та с'н'у в'с'аку мару*.

СНІТИСЯ [снитис'а], *сниц'а, недок.* Снитися. *Подоколи ми с'а таке снит, шчо н'їко бы ї не' прїдумав. Мила'мойа, мила, с'ночи с'ми с'а с'нила, с'нила'б'ис'а вуц'у си, їа'ка с'не'шчаслива*.

СНІЖАНЬИЙ [с'н'їжаний], *а, е.* Сніжний. *С'н'їжан'ї д'єрева*.

СНІТЬ [с'н'їт'ї], *ти, ж., бот.* Зона, сажка (хвороба злакових).

СНІТЬОВАТЫЙ [с'н'їт'оватый], *а, е.* Безплідний, без зародку (про яйце й под.). *С'н'їт'овате їайце*.

СНОЧИ [с'ночи], *присл.* Учора ввечері. *Била м'єна м'амка с'ночи за Їван'ковы 'ч'орн'ї 'очи...*

СНУЙНИЦЯ [с'нуйниц'а], *і, ж., ткац., заст.* Пристрій, на якому снують основу для ткання полотна. *С'нуйниц'а та'ка'была, с'новали пр'ажу. Не' зав'ажай, ги с'нуйниц'а*.

СНУР, *ра, ч.* 1. Шнур. 2. *перен.* Нанесена за допомогою натягнутого і відпущеного шнура, намоченого у фарбі, лінія на стіні, дощці та ін. *Шчус'слабо витко шнур на 'дбс'ц'ї*. ♦ **Ударити шнур** – нанести шнуром лінію на чому-небудь. *Помо'жи ми ударити шнур на с'к'їн'ї*.

СНУРОВАНС [снурован'є], *а, с.* 1. *буд.* Розмітка за допомогою шнура. *Не' каж'з'ый вал'овиен до снурован'а*. 2. *Ходіння з кінця в кінець.* *Ис'т'войого, Цил'у, снурован'а по'хыжи н'їч не' уїде, иди ме'жи л'уде*. Пор. **снуровати**.

СНУРОВАТИ, *руйу, руйеш, недок.* 1. *буд.* Робити за допомогою шнура розмітку на дощці, брусові для розпилювання їх, для копання траншеї під фундамент будови тощо. *Снуруйут, куй'х'от'ат ко'пнати шал'ункы на фундам'ент*. 2. *Ходити з кінця в кінець.* *Та'кый не'р'возный, шчо снуруйе по'в'с'одму дв'орови*.

СНУШНЬИЙ [с'нушн'ый], *а, е.* Який стосується вчорашнього вечора. *Снушн'є моло'ко (здоєне вчора ввечері)*.

СОБІ [суб'і], *дав. відм. зворот. займ. себе*. 1. Собі. 2. *у знач. присв. займ.* Своєму. *С'нила бы с'а'а вуц'у су'бі...*

СОБЛАЗНЬ [соблаз'н'ї], *ни, ж., рідк.* Спокуса. *Не' мо'глас'а в'держати ум'соблазни*. Пор. ст.сл. **с'б'лазнь т.с.**

СОБОЧА́Г [sɔbɔtʃːaɾ(к)], ʎa, ч. Відпустка. *Прийшо́вс' из 'армії на сɔbɔtʃːak?* Пор. угор. szabadság т.с.

СÓВДА [sɔvdɑ], ы, ж. Газована вода. Пор. угор. szóda т.с. Див. ще **сɔв'дова во'да** (див. **сɔвдóвый**).

СÓВДÓВЫЙ [sɔvdɔvɔj], а, е. Содовий. **▲ Сɔв'дова во'да** – те саме, що **сɔвда**. *Д'їти 'дуже л'убл'ат сɔв'дóву 'вóду*. Пор. угор. szódvíz 'буквально содова вода'.

СОВЕРШІ́ТИ [сoвeр'шити], ʎу, ʎиши, док., кого. Випередити, перемогти кого-небудь, піднятися успіхами вище за кого-небудь. *Їа совер'шив 'кума, бо йа 'перший учїнив н'убу 'хыжу*.

СОВІ́Т [су'віт], а, ч. Порада. *Мин'ї не' т'реба т'воього су'віта, йа сам 'майу 'гóлóву на н'лечох*. Пор. ц.сл., ст.сл. сьв'ѣтъ т.с.

СОВІ́ТЫ [су'віты], у, мн. Радянська влада. *При су'вітах з'рóшї в т'а мо'гли 'быти, а ку'пити за них не' 'было шчо*.

СОВІ́ОВАТИ [су'віовати], туйу, туйеш, недок. Радити. *Мин'ї су'віовали уд вас ку'пити кóрóву*.

СОВІ́ОВАТИСЯ [су'віоватис'а], туйус'а, туйес'а, недок. Радитися. *Су'віовалис 'мес'а ш чу'лувіком та порох'овалис 'ме 'закї шчо не' куп'овати м'шину*.

СОВІ́ТСЬКЫ́Й [су'віц'кый], а, е. Радянський. *Су'віц'кый Су'йус*. Пор. рос. советский т.с. Див. ще **руськый 3**.

СÓВСАНЕ́ [sɔvsan'e], а, с. Скакання, плігання. *Не' л'убиц' 'а мин'ї т'воє 'сɔвсан'е, ве'ди с'а, йаг Бох прик'азав*. Пор. **сɔвсати**.

СÓВСАТИ́ [сɔвсати], айу, аш (айеш), недок., **СÓВСНУТИ́** [сɔвснутї], ну, неш, док. Скакати, плігати. *Не' 'сɔвсай ми в 'очї*.

СÓВСНУТИ́ див. **сɔвсати**.

СОЄДИ́НІТИСЯ́ [сойе'динититис'а], н'ус'а, нис'а, док. З'єднатися. *У шїздіс'ат див'їату-му 'гóд'ї наш кал'гос сойе'динивс'а ис кал'гозом у Сте'вл'ївц'ї*.

СОК, sɔku, ч. Сік. *Їа л'убл'у сок из з'резну*. **СОКА́Ч**, ʎа, ч., кул. Кухар, повар. *Муї чулу'вік – 'дуже 'добрий сɔ'кач*. Пор. угор. szakács т.с.

СОКА́ЧИТИ, качу, качиши, недок., кул. Те саме, що **кухарити**. Кухарити. *'Мойа дун 'ка с'а не' 'вдала в м'єне, бо не' л'убит сɔ'качити*.

СОКА́ЧКА, ы, ж., кул. Добра куховарка. *'Мойа кума – сɔ'качка, мнóгї берут йї на с'вал'бу 'кухарити*.

СОКЫ́РНИЦЬКЫ́Й [сɔ'кырниц'кый], а, е. Який стосується села Сокирниця. *Сɔ'кырниц'ка 'чил'ат'*.

СОКЫ́РНЯ́НІН [сокыр'анін], а, ч.; мн. со'кыр'ане, н'ан. Мешканець Сокирницї. *Сɔ'кыр'ане – ве'лики по'буїц'ї: не'їє с'вал'бы, в'бис'а не' 'били*.

СОКО́ЛІНКА [sɔ'kɔl'інка], ы, ж. Худа, тонконога жінка. *Ота сɔ'kɔl'інка 'лехка, хут'-'куды бы пуїла*.

СОКО́ТИТИ, сɔ'kɔtʃu, сɔ'котиши, недок. 1. Те саме, що **гадкóвати**. *Їак 'нуйдеи до' 'Хуста, та сɔкo'ти з'рóшї, абы в т'а не' 'ут'агли 'цигане*. 2. Пасти худобу. *Куй им 'была 'мала, та ц'їле л'їто сɔкo'тилам 'маргу*. Пор. ст.рум. socoti 'стерегти, доглядати худобу', слов'ян. skotь 'худоба, грóшї'.

СОКО́ТИТИСЯ́ [соко'титис'а], сɔ'kɔtʃus'а, сɔ'котис'а, недок. Те саме, що **гадкóватися**. *Соко'тис'а, не' 'боре, 'дóки не' 'вслабис'*.

СОКО́ТІЛНИК [сɔ'kɔt'ілник], а, ч. Пастух, сторож. *Не' 'хочес'а в'чити, та йди, 'сынку, в сɔ'kɔt'ілники*.

СОКО́ЧЭ́НЫЙ, а, е. Який оберігається, доглядається. *Соко'чений сат*. *Соко'чена д'їтина*.

СОКО́ЧІНЕ́ [сɔ'kɔtʃin'e], а, с. Те саме, що **гадкóванс**.

СОЛМОЖА́К, ʎа, ч. Матрац із соломи, солом'яник. *Май давно в нас не' 'было ку'пованых мат'рацу, ай лиш солмож'акы*. Пор. угор. szalmazák т.с.

СОЛОДИ́ЧОВА́ТЫЙ, а, е. Те саме, що **пóсолодкый**.

СОЛОМНЯ́НКА [сɔлòмн'анка], ы, ж. 1. заст. Хата із солом'яним дахом. *Сòлòмн'анок уже не'їє в сил'ї*. 2. Солом'яний бриль. *Купилам сòлòмн'анку, абы н'а не' 'пекло 'сонце вл'ит'ї*. 3. бот. Цмин піщаний (*Helichrysum arenarium*).

СОЛОНІ́НА, ы, ж. Свиняче сало (зовнішне, підшкірне), шпик. *Не' буде с пса соло'нина*.

СОЛОНІ́НКА, ы, ж. Зменш.-пестл. до **солонїна**. *Спекли 'пасукуку тай соло'нинкы ид н'уй по'клали, тай ку'вбасочкы, у'кого 'было*.

СОЛÓТВИНА, а, ж. Мікротопонім (частина села Сокирниця). *Они 'жили в Сòлòтвин'ї, у со'кырниц'куї*. *Оден чех брав 'ут:ы, с Сòлòтвины 'д'їво'чку*.

СÓМАР, а, ч. 1. зоол. Осел (*Equus asinos*). Пор. угор. szamár т.с. 2. перен., вульг. Тупа, нерозумна людина. *Ото та'кый 'сомар, шчо не' з'найес'а й пупт'їсати*.

СÓМАРКА, ы, ж., вульг. Жін. до **сóмар 2**.

СОМА́РСЬКЫ́Й [сɔ'марс'кый], а, е. **▲ Со'марс'кый 'кашл'**, мед. – коклюш.

СÓМАРУВ, рова, рово. Який стосується до **сóмар**. **◆ Не' 'сомарова 'жура**, вульг. – не твоя справа, не твого розуму діло. *«Мар'їко, 'зашчо ты так 'робши?» – «Не' 'сомарова 'жура»*.

СО́НІЧКО [сɔн'ічко], а, с. Сонечко. *'Сòн'ічко вгр'ївало так, шчо худо'бина в'же май 'т'ашко о'рала*.

СО́НІЧНЫЙ [сɔн'ічний], а, е. Сонячний. *'Сòн'ічний бук 'хыжі*.

СОПУХ [с'опух], у, ч. Пара. *Ут |сопуху поер-жа|віли убручі на п'єлит'і.*

СОПУХЛОВАНЄ [с'опух'лован'є], а, с. Наповнювання приміщення паром або теплого приміщення морозним повітрям. *Куй ва'рилис'а |мут-кы, та чинилос'а велике сопух'лован'є.* Пор. **сопух'ловати**.

СОПУХЛОВАТИ [супух'ловати], |луйу, |луйеш, *недок.* Наповнювати приміщення паром або тепле приміщення морозним повітрям. *За'крый го-рниц'у з ок'ропом, не# супух'луй |хыжу. За'при д'вир'і, бо супух'луйеш |хыжу.*

СОПУХЛОВАТИСЯ [супух'ловатис'а], |луйес'а, *док.* Наповнюватися паром (про приміщення). *За'п'рай с'коро д'вир'і, най с'а |хыжа не# супух'луй.*

СОРОКОВІНА, ы, ж. Сороковини.

СОТЮЛКА [с'от'улка], ы, ж., *заст.* Плетений з лози, очіщеної від кори, кошак прямокутної форми, який використовувався давно як господарська сумка.

СОХНУТИ *див. схп'нути.*

СОХРАНИТИ *див. сох'рап'яти.*

СОХРАНЯТИ [сохран'яти], |н'айу, |ран'аш (|н'айеш), *недок.*, **СОХРАНИТИ**, |н'у, |ниш, *док.* Оберігати, берегти. *Коли |лампа с'а |мала за'пали-ти, |Боже, сох'рани, абы |д'івка не# прийшла до'му.*

СОХТА, ы, ж. Те саме, що **прив'їчка**. Пор. угор. szokott 'звичний, звичайний'.

СОХТАШ, шу, ч. 1. Звичай; звичка. *Та'кий у нас сох'таш на с'вал'бі.* 2. Характер. *|У'ubl'у му сох'таш.* Пор. угор. szokás т.с., szoktatás 'привчання, при звичаювання'.

СОХТОВАНЄ [сох'тован'є], а, е. Те саме, що **присох'тovanje**. Пор. **сох'товати** 2.

СОХТОВАНИЙ, а, е. При звичаюваний. *Хут' |д'іти й |были |мат'ерив сох'тован'і до роботи, ай-бо робити не# л'убили.*

СОХТОВАТИ, |туйу, |туйеш, *недок.* 1. Мати звичку. *Кот'ра |д'івка |была об'ыйдена, до |не#йї сох'товали і не# йти на ви'чурниц'і.* 2. Змушувати звикати, при звичаювати. *У се#л'і д'іти з |малости су-х'туйут до роботи.* Пор. угор. szoktat 'привчати'.

СОХТУВНИЙ [сух'тувний], а, е. Звклиий. *Йа сух'тувна до вс'акуйї сіл'с' |коїї роботи.* Антонім **несох'тувний**.

СОЧНИЙ, а, е. Соковитий. *|С'бчн'і |йаб'лыка.*

СПАДАТИ, *де, док.* Раптово попадати; полити (про дощ). *Пот'р'ас с'т'овном і вс'і дру'ї с'падали. Прийшла |бур'а, с'падав дощ, тай за'р'іло с'онце.*

СПАЙКАТИ, |кайу, |кайеш, *недок.*, *дит.* Спати.

СПАНІЛЬЙ [(н.і)спан'ільий], а, е. Який став пихатим. *Та'ков спан'ілов с'тала Ма'р'іка!*

СПАНИТИ [(н.і)спан'іти], |н'ійу, |н'ійеш, *док.* Стати пихатим. *|Читаво тай с'коро спан'ів наш бі-|р'ув.* Пор. **паніти**.

СПАРОВАНИЙ [(н.і)спа'рований], а, е. Одружений. *|Цил'а спа'рована з Анд'р'ійом.*

СПАРОВАТИ [(н.і)спа'ровати], |руйу, |руйеш, *док.* Створити подружжя. *Не# в'дны чорт пост'лы пур'вав, |закы йїх испар'овав.* Пор. **паровати** 4.

СПАРОВАТИСЯ [(н.і)спа'роватис'а], |руйус'а, |руйес'а, *док.* 1. Підготуватися до відходу (від'їзду). *Уже м с'а стар'овала та йду.* 2. Підійти одне одному. *На с'уй р'об'от'і мы с'а |добре спа'ровали. Спа'ровалас'а |файна моло'да |пара (про подружжя).* Пор. **пароватися**.

СПАС, ч. 1. у. Порятуюнок, захист. *То'то така не# добра ж'сна, шчо не#йїе уд'ниїї с'пасу.* 2. а, *церк.* Назва кожного з трьох християнських свят, що відзначаються православною церквою з 14 по 29 серпня.

СПАСАТИ [(н.і)спа'сати], |сайу, |спаси (|сайеш), *недок.*, **СПАСИТИ** [(н.і)спа'сати], |су, |сеш, *док.* Рятувати. *Біда ти до роботи, ай исп'асай д'ітина.*

СПАСАТИСЯ [(н.і)спа'сатис'а], |сайус'а, |спасас'а (|сайес'а), *недок.*, **СПАСИТИСЯ** [(н.і)спа'сатис'а], |сус'а, |сес'а, *док.* Рятуватися. *Исп'асай с'а ко йак |можє! Не# по'кайєс'а – не# сп'асєс'а.*

СПАСЕНИЙ [(н.і)спа'сеный], а, е. Урятований. *Исп'асєн в' |потокови д'ітина.*

СПАСЕНІЄ [(н.і)спа'сеніє], а, с. Спасіння. *Ты вже стар'ый чу'л'вік, |думай про сп'асєніє душі.* Пор. ст.сл. с'ъпасєніє т.с.

СПАСИТИ *див. спаса'ти.*

СПЕРВУ [(н.і)спер'ву], *присл.* Сочатку. *Испер'ву з'роби, а пак тош хвал'ис'а.* Див. ще **сперш'у**.

СПЕРЕД [(н.і)спер'ед(т,к,г)], *присл.* Перед. *Лди спер'ед |мене. Ко спер'ет |тебе? Испер'ек |того ты |чак ка'зала. Испер'ет |мене.* Див. ще **поспер'ед**.

СПЕРЕДА, *присл.* Спереду. *Сере'да – уз'ни |ба-бу спере'да (жарт).*

СПЕРТИ *див. спира'ти.*

СПЕРТИСЯ *див. спира'тися.*

СПЕРШ'У, [(н.і)спер'шу], *присл.* Те саме, що **спер'ву**.

СПЕЧИ [(н.і)спеч'и], |печу, |печеш, *док.* Спекти. Пор. **печ'і**.

СПЕЧИТЬСЯ [(н.і)спеч'ис'а], |печус'а, |печес'а, *док.* Спектисся. Пор. **печ'ісся**.

СПИЛАТИ, |лайу, |пилаш, (|лайеш), *недок.* 1. Черпати рідину. *|Кул'ко не# ст'ілайу с' |чайкы |в'дду, а вна при'быват. Ан'ц'а с'пилат р'бну с' ко'рыта.* 2. Їсти рідку страву з великим апетитом. *Так с'пи-лав па'сул'і |сербати, аж му за |вухами тр'іш'чало.* 3. *перен.* Бити кого-небудь. *Буде го в'тиц' |добре ст'илати за роздирт'і на'га'вци'і.*

СПИЛАЧКА, ы, ж., *кул.* Те саме, що **велика в'жиц'а** (*див. ожіц'я*).

СПИЛЕНИЙ [(н.і)спил'єный], а, е. Спильний.

СПИЛИТИ [(н.і)спил'ити], |пил'у, |пилиш, *док.* Спильяти. Пор. **пиліти**.

СПІРАНЕ [(и,и)спи'ран'е], а, с. Зупинювання. *Испіран'е мотбору н'іч не дало – мус'ілис'ме йти піш'ком.* Пор. **спіра́ти**.

СПІРАНИЙ [(и,и)спі'раний], а, е. Те саме, що **зопіраний**.

СПІРА́ТИ [(и,и)спі'рати], райу, спіраш (райеш), *недок.*, **СПЕ́РТИ** [(и,и)с'перти], (и,и)з'пру, (и,и)з'опреш, *док.* Те саме, що **зоніра́ти**.

СПІРА́ТИСЯ [(и,и)спі'ратис'а], райус'а, пірас'а (райес'а), *недок.*, **СПЕ́РТИСЯ** [(и,и)с'пертис'а], (и,и)з'прус'а, (и,и)з'опрес'а, *док.* Те саме, що **зопіра́тися**.

СПЫ́РХНУТИ [(и,и)с'пырхнути], не, *док.* Спурхнути (про птаха, метелика). *Журиц'а с'пырхнула з дерева.*

СПЫ́РЩОК [с'пырщок], ш'ка, ч., *мед.* Те саме, що **міхір'чик**.

СПИ́РТ, у, ч. Спирт.

СПИ́Х [с'піх], у, ч. 1. Зручність. *Газова печка – вто такий с'піх!* 2. *предик. сл.* Зручно. *С'піх робити їс'у р'об'оту.*

СПИ́ХОВА́ТИ [с'піховати], хуйу, хуйеш, *недок.* Швидко готувати (їжу та ін.). *С'піхуй із їд'дв, бо йдеме в поле.*

СПІ́ЦТИ [(и,и)с'піц'іти], ійе, *док.*, *дит.* Спектися, дістати опіки.

СПІ́ШНИЙ [с'пішний], а, е. Який завжди поспішає, поспішливий, нетерплячий. *Ты дуже с'пішна ж'она.*

СПІ́ШНО [с'пішно], *присл.* Швидко, поспішливо, нетерпляче. *Тому чулувікови с'пішно хут'ічо робити.*

СПЛАСА́ТИ [(и,и)спласати], спласат (сайе), *недок.*, **СПЛАС́НУТИ** [(и,и)спласнути], не, *док.* Зменшуватися в об'ємі (розмірі) в результаті випускання повітря, газів, витікання рідини тощо. *Колесо на б'їціл'ах спласло, треба го надути. Йак перестав дощ падати, та по'малы спласат вода в р'їц'і. Йат'зачав робити т'ашко, тай'череву му мало спласло.* Пор. **пласну́ти**.

СПЛАС́ЛЬКИЙ [(и,и)спласлий], а, е. Те саме, що **спласнутый**.

СПЛАС́НУТИ *див.* **спласа́ти**.

СПЛАС́НУТЫЙ [(и,и)спласнутый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **спласнути**. *Испласнута лопта.* *Див.* ще **спласльий**.

СПЛАС́ТИТИ *див.* **спласто́вовати**.

СПЛАС́ТОВА́НИЙ [(и,и)спластований], а, е. Складений у малі копиці (про скошену і висушену чи підсушену траву). *Наша отава вже спластована.*

СПЛАС́ТОВА́ТИ *див.* **спласто́вовати**.

СПЛАС́ТОВА́ТИ [(и,и)спластовати], т'б'вуйу, т'б'вуйеш, *недок.*, **СПЛАС́ТИТИ** [(и,и)спластити], лаш'чу, лас'тиш і **СПЛАС́ТОВА́ТИ** [(и,и)-

сплас'товати], т'гуйу, т'гуйеш, *док.* Складати скошену траву у маленькі копиці. *Лиш исплас'тилис'ме с'їно, йат'зачав падати дощ.*

СПЛА́ТКИ, у, мн. Вплата в розстрочку. *Уз'алис'ме тили'візор на сп'латки.*

СПЛЫ́ВА́ТИ [(и,и)сплы'вати], вайу, лываш (вайеш), *недок.*, **СПЛЫ́СТИ** [(и,и)сплысти], лыву, лывеш, *док.* Спливати. ♦ **Исплы'вати** (сплысти) з р'б'зуму – те саме, що **колоті́тися 2**. *Ота ж'она, с'арака, сплы'ла з р'б'зуму.*

СПЛЫ́СТИ *див.* **сплы'вати**.

СПЛІ́СНІЛЬКИЙ [(и,и)спл'іс'н'ільий], а, е. Те саме, що **попліснійий**.

СПЛІ́СНІТИ [(и,и)спл'іс'н'іти], ійе, *док.* Те саме, що **попліс'ніти**.

СПЛЮ́КОВАНЕ [(и,и)спл'укован'е], а, с. Сплювування. *Испл'укован'е шчо'п'овин'а ис п'л'с'н'ашнику.* Пор. **сплю́ковати**.

СПЛЮ́КОВАТИ [(и,и)спл'уковати], куйу, куйеш, *недок.* Сплювувати. *Шчо'п'овин'е шч'о'п'ок іспл'укуйте в'руку, а не! на под'лаш.* Пор. **плю́кати**.

СПЛЮ́Х [спл'ух], ха, ч., *ірон.* Той, що любить довго спати, сонько. *Ото такий спл'ух, шчо спав бы ду п'удн'а.*

СПЛЮ́ХА [спл'уха], ы, *жс.*, *ірон.* Жін. до **сплюх**.

СПОВІ́ДАНЕ [спу'відан'е], а, с. Те саме, що **спові́дь**.

СПОВІ́ДАНИЙ [спу'віданий], а, е. 1. *церк.* Сповіданий. 2. Те саме, що **адістеро́ваний**.

СПОВІ́ДАТИ [спу'відати], дайу, відаш (дайеш), *недок.* 1. *церк.* Сповідати. 2. *перен.* Те саме, що **адістеро́вати**.

СПОВІ́ДЬ [сп'овід' (т')], ди, *жс.* 1. *церк.* Сповідь. 2. Те саме, що **адістеро́ване**. *Див.* ще **спові́дане**.

СПОЃАНИТИ *див.* **споган'ювати**.

СПОЃАНЬОВАТИ [(и,и)споган'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **СПОЃАНИТИ** [(и,и)споганити], н'у, ниш, *док.* Робити що-небудь брудним, поганим, нечистим. *Одна ко'рова ц'їлу'череду споганит.*

СПОДО́БИТИ *див.* **сподоб'яти**.

СПОДО́БИ́ТИСЯ *див.* **сподоб'ятися**.

СПОДО́БЛÉНИЙ, а, е. Який став кращим, гарнішим. *Сподоблена х'яжса.*

СПОДО́БЛЯТИ [(и,и)сподобл'ати], л'айу, л'дбл'аш (добл'айеш), *недок.*, **СПОДО́БИТИ** [(и,и)сподобити], л'дбл'у, добиш, *док.* Робити що-небудь кращим, гарнішим. *Сис'машик тебе дуже сподобив.*

СПОДО́БЛЯ́ТИСЯ [(и,и)сподобл'атис'а], л'айус'а, л'дбл'ас'а (добл'айес'а), *недок.*, **СПОДО́БИ́ТИСЯ** [(и,и)сподобитис'а], л'дбл'ус'а, доби-с'а, *док.* Робитися кращим, гарнішим. *Ты сив с'витув с'а'дуже сподобив.*

СПОДОВІНЕ [сподо'вин'е], а, с. Осадок. *До-ста багато сподо'вин'а в олійови.*

СПОЗДІТИ [(и,і)споз'дити], сп'бж'зу, споз-диш, док. Спізнитися. *Аш ісп'бж'зу на п'бійзд, та п'уйду авт'обус.* Див. ще **споздітися, упоздіти**. Пор. **поздіти**.

СПОЗДІТИСЯ [(и,і)споз'дитис'а], сп'бж'зус'а, споз'дис'а, док. Те саме, що **споздіти**. *Дуже с'а споз'див авт'обус.* Пор. **поздітися**.

СПОМАГАТИ [(и,і)спома'гати], г'гайу, ма-гаш (гайеш), *недок.*, **СПОМОЧІ** [(и,і)спомо'чати], сп'бм'бжу, сп'бможеш, док. Те саме, що **запомагати**. *Мене брати д'уже читаво спомогли.*

СПОМАГАТИСЯ [(и,і)спома'гатис'а], г'гайу-с'а, ма'гас'а (га'ес'а), *недок.*, **СПОМОЧІСЯ** [(и,і)спомо'чис'а], сп'бм'бжус'а, сп'бможес'а, док. Те саме, що **запомагатися**. *Ми с'а файно спомо-гли, куй муй чулу'вік р'обив на з'в'б'д'і.*

СПОМІНАНЕ [спомінан'е], а, с. Згадуван-ня, спомінання. *Было в нас доста спомінан'а про вты годы.*

СПОМІНАНИЙ, а, е. Згадуваний. *Спомі-нан'і м'бл'б'д'і годы.*

СПОМІНОК, нку, ч. 1. Спогад, споминка. *У мене т'ашкі споминки про тот ж'в'от.* 2. церк. Частина церковної служби, в якій згадують помер-лих. *Нын'і в церкви б'ыв споминок за н'ан'ком.*

СПОМОЖЕНИЙ [(и,і)спомо'жений], а, е. Те саме, що **запоможений**.

СПОМОЧІ див. **спомагати**.

СПОМОЧІСЯ див. **спомагатися**.

СПОПАДАТИ [(и,і)спопа'дати], да'йе (падат), *недок.*, **СПОПАСТИ** [(и,і)спопа'сти], па'де, док. Спіт-кати. *Таке н'а сп'пало, ичо й не' над'ійавимс'а.*

СПОПАСТИ див. **спопадати**.

СПОРЗНЕНИЙ [(и,і)спорз'нений], а, е. Наго-дований скоромною їжею в піст. *Можеш му дати молока, у'вун і так у'же спорз'нений.*

СПОРЗНИТИ [(и,і)спорз'нити], п'б'рзн'у, п'орз-ниш, док. Нагодувати кого-небудь скоромною їжею в піст. *Йа т'а не' х'от'іла спорз'нити, йа не' знала, ичо не' п'орз'нис'а.* Пор. **п'б'рзнити**.

СПОРЗНИТИСЯ [(и,і)спорз'нитис'а], п'б'рзн'у-с'а, п'орз'нис'а, док. Наїстися скоромного в піст. *Йа вже с'а спорз'нив нын'і.* Пор. **п'б'рзнитися**.

СПОРЬИЙ, а, е. 1. Який здійснюється успішно й швидко (про роботу, діяльність). 2. Який довго або споживається або використовується. *Сис'хл'ін спор'ий, бо черст'вий. Спора п'р'іпа не' велика, ай мала й сиридн'а.*

СПОРОЖНЕНИЙ [(и,і)спорож'нений] а, е. Спорожнений.

СПОРОЗНИТИ [(и,і)спороз'нити], пуруз'н'у, пороз'ниш, док. Робити що-небудь порожнім, спо-

рожнити. *Испороз'ни ми ко'шарку, бо йду п'р'іпу ко-пати.* Див. ще **спорознітися, упорознити**.

СПОРОЗНІТИСЯ [(и,і)спороз'нитис'а], пу-руз'н'ус'а, пороз'нис'а, док. Спорожнити тією осо-бою, яка принесла що-небудь. *Бы'вало, п'р'інесу міх кост'ревы к'р'бві, стуруз'н'ус'а тай май б'їжу в кал'гос, закл'ав бы с'а.*

СПОРОРОХНАВІЛИЙ [(и,і)спорох'навільий], а, е. Спорохнявільий. *Испорох'навіле д'ерево.*

СПОРОХНАВІТИ [(и,і)спорох'навіти], й'е, док. Струхлявіти, спорохнявіти. *Др'ь'ва м'б'ожут так испорох'нав'ити, ичо н'іч из них.* Пор. **порох'нав'ити**.

СПОСОБЕН, бна, бне. Здібний. *Спо'собна д'і-тина.*

СПОСУБНИЙ [спу'субний], а, е, **СПОСО-БЕН**, спу'субна, спу'субне. Зручний. *Спу'субна со-к'ыра.*

СПОСУБНО [спу'субно], присл. Зручно. *Ми н'і май спу'субно йс'у р'б'б'оту р'обити с'ид'а.*

СПОСУБНОСТЬ [спу'субнус'ц'і], ности, ж. Здібність. *Сис' хлоп'чищче не' майе спу'субности до науки.*

СПОЧИВАТИ [(и,і)спочи'вати], в'гайу, ч'иваш (вайеш), *недок.*, **СПОЧИТИ** [(и,і)спочи'ти], ч'ину, неш, док. 1. Відпочивати. 2. Помирати, жити остан-ню мить. *Куй сп'очиват ч'іл'адник, не' мож го к'ы-вати, п'р'очин'овати, бо буде с'а лиш май д'б'в'ого м'учити, а й так умре.*

СПОЧИВОК, вку, ч. Відпочинок. *Не'й'е ми п'е-р'ет'ыми д'іт'ми сп'очивку.*

СПОЧИЛИЙ [(и,і)спочи'лий], а, е. Який тільки що помер. *Исп'очилий стр'ый ле'жав у н'ар'іц'і.*

СПОЧИТИ див. **спочивати**.

СПРАВИТИ¹ див.

СПРАВИТИ² див. **справляти²**.

СПРАВКА, ы, ж. Довідка. *Треба ми уд б'ірова сп'равку.*

СПРАВЛЕНИЙ¹ [(и,і)справл'ений], а, е. Ді-сприкм. пас. мин. ч. до **справляти¹**. *Справлений м'б'ов до сус'іда чулу'вік не' найш'б'в'о го д'ома.*

СПРАВЛЕНИЙ² [(и,і)справл'ений], а, е. Діє-сприкм. пас. мин. ч. до **справляти²**. *Йа воз'илас'а на сп'равл'еных н'ан'ком б'іціл'ах.*

СПРАВЛЯТИ¹ [(и,і)справл'ати], л'гайу, в'рав-л'аш (л'гайеш), *недок.*, **СПРАВИТИ¹** [(и,і)справи-ти], вл'у, виш, док. Давати інформацію (переважно про місцезнаходження кого- або чого-небудь). *Исп'равилам від'іц'у кого чулу'віка до вас, аж вы с'іно продай'ете.*

СПРАВЛЯТИ² [(и,і)справл'ати], л'гайу, в'равл'аш (л'гайеш), *недок.*, **СПРАВИТИ²** [(и,і)справити], вл'у, виш, док. Відремонтовувати. *Йа вже сп'рави-л'і б'іціл'і мос'а на них воз'ити.* Пор. **п'равити 2**.

СПРАВОВАНЄ [(и,і)справован'є], а, с. Добре поведження. *Ут їйї справован'а з'аґлежит, шчо їйї с'а впаде в час'ц'.* Пор. **справоватися**.

СПРАВОВАТИСЯ [(и,і)справоватис'а], 'вуйус'а, 'вуйес':а, *недок.* Добре поводитися, бути слухняним, знати порядок. *Ваш хлѡпци 'дуже с'а справуйе на рѡбѡт'і.*

СПРИЙДОВАНИЙ [(и,і)сприйдований], а, е. Марно витрачений, розбазарений. *Сприйдован'і грѡші, буракы.*

СПРИЙДОВАТИ [(и,і)сприйдовати], 'дуйу, 'дуйеш, *док.* Марно витратити, розбазарити. *Не лиш н'іч не привѡр'ів, ай сприйдовав і вто, шчо мав. Исприйдовали 'доста м'ного зимл'і 'коло 'хыжї.* Пор. **прийдовати**.

СПРИЙДОВАТИСЯ [(и,і)сприйдоватис'а], 'дуйес'а, *док.* Марно витратитися. *Лиш исприйдовалос'а 'с'іно з такѡв кѡрѡвѡв: не' їст, а май'буш п'ут 'себе 'стелит.* Пор. **прийдоватися**.

СПРОДАВАТИ [(и,і)спродавати], айу, айеш, *недок.*, **СПРОДАТИ** [(и,і)спродати], 'дам, 'даш, *док.* Продавати все, розпродувати. *Испродѡе Мар'іка вс'е, бо їде гет ис:єла.*

СПРОДАТИ *див.* **спродавати**.

СПРОШОВАТИСЯ *див.* **испрошоватися**.

СПРЯТАНИЙ [(и,і)спр'атаний], а, е. Схований. *Испр'атан'і зрѡші.*

СПРЯТАТИ [(и,і)спр'атати], 'р'ачу, 'р'ачеш, *док.* Сховати. *Испр'ач, 'Йурику, їа'зик, бо пес ти ут'кусит.* Пор. **прятати**.

СПРЯТАТИСЯ [(и,і)спр'ататис'а], 'р'ачус'а, 'р'ачес':а, *док.* Сховатися. *Куй 'были зайїшли до нас злѡд'їйї, спр'аталамс'а п'ут стул.*

СПСІТИСЯ *див.* **испсітися**.

СПУДІТИ *див.* **спужовати**.

СПУДІТИСЯ *див.* **спужоватися**.

СПУДНИЦЯ [спудниц'а], і, ж. 1. Нижня, натільна жіноча сорочка. *Купшам си ну'ву спудниц'у.* 2. Те саме, що **напірник**.

СПУДНЬИЙ [спудн'ий], а, е. Спідній, нижній. *Спудн'а сорочка.*

СПУДРУЧНИЙ [спудручний], а, е. Зручний (тільки про річ). *Спудручна бал'тина.*

СПУДРУЧНО [спудручно]. Присл. до **сподручний**. *Мїн'і май спудручно рѡбити лѡпатѡв на л'їву'руку.*

СПУЖАНИЙ [(и,і)спужаний], а, е. Поляканий. *Испужана фырѡком д'їтина.* *Див.* ще **попужаний**.

СПУЖАТИ *див.* **спужовати**.

СПУЖАТИСЯ *див.* **спужоватися**.

СПУЖЕНИЙ [(и,і)спужений], а, е. Зляканий. *Испужене нѡт'а.*

СПУЖОВАНЄ [(и,і)спужован'є], а, с. Перелякування. *Испужован'є во'рон.* Пор. **спужовати**.

СПУЖОВАНИЙ [(и,і)спужований], а, е. Кількаразово перелякуваний. *Испужоване псам пѡц'атко.*

СПУЖОВАТИ [(и,і)спужовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **СПУЖАТИ** [(и,і)спужати], айу, аш (айеш) і **СПУДІТИ** [(и,і)спудити], спужу, спудиш, *док.* Переляком заставляти кого-небудь зрушити з місця. *'Хѡт'їем убити пот'їна, а ты го спудила.* Пор. **пужати**.

СПУЖОВАТИСЯ [(и,і)спужоватис'а], жуйус'а, жуйес':а, *недок.*, **СПУЖАТИСЯ** [(и,і)спужатис'а], айус'а, ас':а (айес':а) і **СПУДІТИСЯ** [(и,і)спудитис'а], 'пужус'а, 'пудис':а, *док.* Перелякавшись, знятися з місця. *Испужалас'а 'куриц'а та вт'їкла (втєкла) 'с':їдала.* Пор. **пужатися**.

СПУКАНИЙ [(и,і)спуканий], а, е. Те саме, що **попуканий**.

СПУКАТИ [(и,і)спукати], айє, *док.* Те саме, що **попукати**. *Испукала ут 'сѡн'ц'а с'кїна.* *Див.* що **попукати**, **спукатися**. Пор. **пукати**.

СПУКАТИСЯ [(и,і)спукатис'а], айєс'а, *док.* Те саме, що **попукатися**. *Аш повакѡвали по'вон 'хыжю в спєку, та с'кїны с'а мѡжут испукати.* *Див.* що **попукати**. Пор. **пукатися**.

СПУТОВАНЄ [(и,і)спутован'є], а, с. 1. Стягування путем передні ніг коня та іншої тварини. *Спутован'є кун'а.* 2. Сплутування. *Спутован'є 'чисел.* Пор. **спутовати**.

СПУТОВАТИ [(и,і)спутовати], туйу, туйеш, *недок.*, **СПУТАТИ** [(и,і)спутати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Стягувати путем передні ноги коня та іншої тварини, спутувати. 2. Сплутувати. *Ты, не'борє, спутав зр'їшне с'п'раведным.*

СРАЙБАНЄ [срайбан'є], а, с., *зневаж.* Те саме, що **бабрѡчка 1**.

СРАЙБАНКА, ы, ж., *зневаж.* Те саме, що **бабрѡчка 1**.

СРАЙБАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, *зневаж.* Те саме, що **бабрати**.

СРАЙБАТИСЯ [срайбатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.*, *зневаж.* Те саме, що **бабратися**.

СРАЙДА, ы, ж., *зневаж.* Дівчинка, яка не по літах претендує на більше. *Ѳта срайда вжє 'бїгат по вичурнїц'ах.* *Див.* ще **срѡнда**, **срандўля**.

СРАЙДОШ, а, ч., *зневаж.* Чол. до **срайда**.

СРА́НДА, ы, ж., *зневаж.* Те саме, що **срайда**.

СРАНДЎЛЯ [срандўл'а], і, ж., *зневаж.* Те саме, що **срайда**.

СРАЧ, 'ча, ч., *вульг.* Великий безпорядок. *У 'тѡїї жѡны такый срач у 'хыжї, шчо туды не' мож зай'ти.*

СРАЧКА, ы, ж., *вульг.* Те саме, що **дрїстанка**. *Напала на н'у срачка.*

СРІБЕРНИЙ [ср'їберний], а, е. 1. Срібний. *Ср'їберний 'хрестик.* 2. *перен.* Дорогий, чудовий

(про людину). Ср 'іберный муй ф'їйне, муг бы с' до нас дис' зайти.

ССЕНА́ [(и.і)с:ена]. ♦ **С:ена бы ти (му, йуй, йім)!** – шез би ти (він, вона, вони). *Ис:ена бы йуй, куй та'ка не^добра!* Див. ще **шезнé**.

СТА́ЛО див. **ста́ти 4**.

СТАНОВЛЯ́ТИ [станувл'ати], л'айу, н'овл'аш (нувл'айш), *недок.*, **СТАНОВИ́ТИ** [станов'ити], н'овл'у, н'овиш, *док.* Те саме, що **зопира́ти**.

СТАНОВЛЯ́ТИСЯ [станувл'атис'а], л'айу-с'а, н'овл'ас':а (нувл'айес':а), *недок.*, **СТАНОВИ́ТИСЯ** [станов'итис'а], н'овл'ус'а, н'овис':а, *док.* Те саме, що **застановля́тися**.

СТАНУВНЬИ́Й, а, е. Статечний, серйозний. *Ото станувна'д'івка.*

СТАНУВНА́ТИ [стан'кати], 'кайу, 'кайеш, *недок., дит., пестл.* Ставати на ніжки.

СТАРА́, р'ойі, *жс.* 1. Стара. 2. у *знач. ім.* Теща або свекруха. *Моя стара – дуже р'адна чил'адина.*

СТАРА́НЕ [старан'е], а, с. Старання.

СТАРИНА́, 'ны, *жс.* Те саме, що **вутціознина 2**.

СТАРЫ́Й, 'ого, ч. 1. Старий. 2. у *знач. імен.* Тесть або свекор. *Муй старый уже давно умер.* 3. у сполученні з **такый**. Такого віку. *Ото были такі стар'і хлопці, гибы по див'ятнац'ім'г'оду. Там были два циганчужы, такі старі, ги мы.*

СТАРНЬИ́К, 'ка, ч., *зб., ірон.* Старше покоління. *Мало, ко ис:тарник'а т'амит, шчо й'увун быв молодым.* Антонім **молоднйк**. Див. ще **старнйче**, **старнйчуле**.

СТАРНЬИ́ЧЕ, а, с., *зб., ірон.* Те саме, що **старнйк**.

СТАРНИЧУ́ЛЕ [старнйчул'е], а, с., *зб., ірон.* Те саме, що **старнйк**.

СТАРОДА́ВНИНА, і, *жс.* Стародавні часи, звичаї. *Муй унук л'убит слухати про стародавнину.*

СТА́РОСТИТИ, рошчу, ростиш, *недок.* Виконувати обов'язки старости на весіллі. *У нас у су-с'ідох йе такий чулувік, шчо на многих свал'бах старостив.*

СТАРУЧКОВА́ТЫЙ, а, е. Те саме, що **за-старый**.

СТАРЧА́СТЫЙ, а, е. Зі спинкою. *Старчастый стулиц'.*

СТА́РЧИТИ, чит, *недок.* Вистачати. *Д'оки нам старчит дощчок, д'оки будеме робити.*

СТА́РШИНА́, 'ы, *жс., зб.* Те саме, що **р'одичі**. *Св'ойойі старш'ны треба с'а слухати. Старшина – д'итин'с'кий дур'ин'.*

СТА́РШИ́НСЬКИЙ [стар'шин'с'кий], а, е. Який належить або властивий батькам. *Старшин'с'кий р'озум. Старшин'с'ка чис'ц'.*

СТА́ТИ, с'тану, с'танеш, *док.* 1. Стаги. *Стан'коло двери.* 2. Зупинитися. *Автобус став коло во-ш'колы. Йа бы у катнуж'ох у ма'д'ару п'ят'г'оду,*

д'оки в'ойна не^д стала. ♦ **СТАТИ** **дупкы див. дубкы**. **СТАТИ в маржин'с'кий с'л'ід (с'л'іт)** – вийти заміж, стати жінкою. *Йулина вже стала в мар-жин'с'кий с'л'іт.* 3. Уміститися. *Ис'а хала в т'ейу 'ташку не^д стане.* 4. *безос., док.* Більше немає. *Олек-са такий добрый майстер, шчо над'н'ого стало.*

СТЕГНЬИ́СКО, а, с., *зб'льш.* Велике стегно. *У т'ойі ж'оны великі стегнишка.* Див. ще **стегнйше**.

СТЕГНЬИ́ЩЕ [стегнйшче], а, с., *зб'льш.* Те саме, що **стегнйско**.

СТЕ́ЖАР, а, ч. Те саме, що **керт**.

СТЕЛА́ЖИЯ [стелаж'ія], і, *жс.* Примітивний кухонний буфет у вигляді стелажа, полиць для посуду (із занавіскою). *По'дай ми ис:стелажий бл'уд'атко.* Пор. угор. stélázi 'стелаж'.

СТЕ́МНИТИ [(и.і)с'тимн'іти], *док.* 1. ййу, ййеш. Стаги темним чи темнішим. 2. ййе, *безос.* Завечори-ти, засутеніти. Див. ще **стемнітися**. Пор. **тёмніти**.

СТЕ́МНИТИСЯ [(и.і)с'тимн'ітис'а, ййес'а, *безос., док.* Те саме, що **стемніти 2**. *Пали лампу, бо вже с'а стимн'іло.* Пор. **тёмнітися**.

СТЕРНЬИ́НКА [сте'рн'анка], 'ы, *жс., с.г.* Стерня. *Ут прис'ичуа на стер'нан'ц'і в'ічно в н'а но-гы были в'ранах.*

СТЕ́РХАНЫ́Й [(и.і)с'тир'ханый], а, е. Те саме, що **згружэный**.

СТЕ́РХОВАТИ [(и.і)с'тир'ховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **СТЕ́РХАТИ** [(и.і)с'тир'хати], 'хайу, с'тир'хаш (хайеш), *док.* Те саме, що **згружэвати**. *Стир'хавим гнуй из'воза.* Пор. **терх'ати**.

СТЕЧІ́ [(и.і)сте'чи], с'течу, с'течеш, *док.* Стекти. *Перейд'жи с'коро р'уку, бо стечеш кр'ов'ув.* Пор. **течі**.

СТЕ́ЙГНУТИ, ну, неш, *док.* У ролі допоміжного дієслова-зв'язки. Сміти. *А стигли бы 'н'ан'ко не^д принести иш:трека дві буханкы хл'їба, та не^дйїли бы с'ме н'іч.*

СТИХ, 'ха, ч., *заст.* Вірш. *Йа л'убила в'чити стихы напам'ат'.* Пор. ц.сл., ст.сл. **стих'ь** 'рядок, вірш'.

СТИШО́К, ш'ка, ч. Зменш. до **стих**. *Деко з'д'і-ти хут'й'акый малый ст'шок не^д муг з'ф'амити.*

СТЫ́Д, 'да, ч. Те саме, що **ганьба 1**. *У тебе, д'івко, н'й'якого стыда не^дйе!*

СТЫ́ДИТИ, стыжу, стыдиш, *недок.* Те саме, що **ганьб'ити**. *Не стыдиш т'ул'ко д'ітину.*

СТЫ́ДИТИСЯ [сты'дитис'а], сты'жус'а, сты-дис':а, *недок.* Те саме, що **ганьб'ітися**. *Ты с'а не^д стыдиши, а'бы йа т'а та'ку велику'била?*

СТЫ́ДЛИ́ВЫЙ, а, е. Сором'язливий. *Стыд-лива д'івочка.*

СТЫ́ДНО, присл. Соромно. *Тубі, Цил'ку, майе быти стыдно, шчо ты, такий великий хлопчик пунічуїес':а.*

СТЫ́НУТИ *див. сты́ти.*

СТЫ́РЧАДЬ [с'тырчад'(т')], ди, ж. Пеньок з гострим верхом. *Соко́тис 'а, 'абыс 'не" ска'зив 'но́гу на сты́рчади.*

СТЫ́ТИ і **СТЫ́НУТИ**, ну, неш, *недок.* Вистигати, остивати; охолоджуватися. *'Унеси по'мыйй вон, най 'мало стынут, бо гу'р 'ачи. Туби ут 'с'ого ви'на 'дб'во треба стынути, 'дбы с' 'за'мерс.*

СТІ́ГАНЫЙ [(и,і)с'ц'іганый], а, е. Стяганий. **▲ С'ц'іган'і** **чіжмы**, *заст.* — хромові чоботи. *С'ц'іган'і 'чіжмы вбу'вали лиш у нид 'іл'у тай у празники. А сест'ра 'мала й'кіс 'чіжмы с'ц'іган'і стар'і.*

СТІ́ГАТИ *див. сті́говати.*

СТІ́ГАТИСЯ *див. сті́говатися.*

СТІ́ГОВАНЕ [(и,і)с'ц'ігован'е], а, с. Стягуван-ня. *Ис 'ц'ігован'е з'рибу з 'ниткы.*

СТІ́ГОВАНЫЙ [(и,і)с'ц'ігований], а, е. Стягуваний.

СТІ́ГОВАТИ [(и,і)с'ц'іговати], 'гуйу, с'ц'ігаш ('гуйеш), **СТІ́ГАТИ** [(и,і)с'ц'ігати], 'гайу, с'ц'ігаш ('гайеш), *недок.* Стягати. *Ис 'ц'іговалам из 'ниткы ш'т'овцы 'лис 'ц' 'а дога'ну. Пор. ті́гати'.*

СТІ́ГОВАТИСЯ [(и,і)с'ц'іговатис'а], 'гуйус'а, с'ц'ігас':а ('гуйес':а), **СТІ́ГАТИСЯ** [(и,і)с'ц'ігатис'а], 'гайус'а, с'ц'ігас':а ('гайес':а), *недок.* Стягуватися. *Йаг з'рибы 'ухнут, та с'ц'ігу'уц':а из 'ниткы 'лехко. Пор. ті́гати'.*

СТІ́ЖКА [с'ц'ішка], ы, ж. Шов від шиття. *'До-ста не'файна 'уйшла в 'мене с'т'ішка на сб'р'ц':і.*

СТОВП [ст'овп], а, ч. 1. Стовп. 2. Гілка дерева. *Удло'мивс'а из з'руши та'кый р'ас'ный ст'овп!*

СТ'ОВПЛЕ [с'т'овпл'е], а, с. Зб. до **стовп**. *По-ла'мала бур'а 'много ст'овпл'а на деревах.*

СТ'ОВПЧИК [с'т'овпчик], а, ч., *зменш.* Колонка. *Куй, д'і'тино, ра'хуйеш, та пі'ши в ст'овпчик, май 'лехко 'ура'хуйеш.*

СТ'ОГНАНЕ [ст'огнан'е], а, с. Стогнання, стогін.

СТ'ОГНАТИ, ст'огну, ст'огнеш, *недок.* Стогнати.

СТОКМІТИ, ст'окмл'у, ст'окмиш, *док.* Те саме, що **дотокмїти**. Пор. **токмїти**.

СТОКМІТИСЯ [(и,і)стокмїтис'а], 'т'окмл'ус'а, ток'мис':а, *док.* Те саме, що **дотокмїтися**. Пор. **токмїтися**.

СТОКМЛ'ЭНЫЙ, а, е. Те саме, що **дотокмл'эный**.

СТОЛ'ЯРКА [ст'ол'арка], ы, ж., зб., *стол.* Столярні вироби. *Ты'пир стол'арка доро'га.*

СТОМНЯ́ДЬ [с'т'омн'ад'(т')], *присл.* Сторч, сторчма. *Клад'іт 'міхы з 'р'інов ст'омн'ат'.*

СТ'ОНКА, ы, ж. Сотня карбованців (гривень і под.). *Лиш им руз'м'н'ала ст'онку, а вже йі не"іе.*

СТОПОШЛ'ОВАНЫЙ, а, е. Стопаний. *Сто-пошлована тра'ва.*

СТОПОШЛ'ОВА́ТИ, т'оп'шл'уйу, 'луйеш, *док.* Стопати. *Ба ко ми так стопошл'овав 'ниву ('п'ос'ц'і'л')? Пор. топошл'овати.*

СТОРЦ, а, ч. Торць. *Клад'е'ме 'с'ого ст'овпа ст'орцом у 'і'аму.*

СТО́РЦА, *присл.* Те саме, що **ст'омнядь**. *Треба покласти 'йс'у 'б'б'чку ст'орца.*

СТО́РЦНУТИ [с'т'орцнути], ну, 'торцнеш, *док.* Різко вдарити, штовхнути. *Йак им скочив ис 'плота, та ст'орцнуло ми в гу'луві. Див. ще штиліпати.*

СТО́РЦНУТИСЯ [с'т'орцнутис'а], нус'а, нес'а, *док.* Різко вдаритися. *'Читаво м с'а ст'орцнув, куй ма'шина заторм'озила. Див. ще штиліпатися.*

СТОТІ́НА, ы, ж., с.г. Одна сотка землі. *На ст'отин'і зйм'л'і 'д'д'н'ому ч'іл'адникови 'йе с'а 'дос-та нар'обити.*

СТОТІ́НЫ, 'тин, *мл., с.г.* 1. Мн. до **стотіна**. *Домір'али ми шче п'ят' ст'отин.* 2. Присадибна або інша ділянка в приватному користуванні селянина. *'Мойі ст'отины да'леко ут 'хыжі.*

СТО́ТЫЙ, а, е. Сотий. *Стоте 'нумеро.*

СТОЧ'Э́НЫЙ [(и,і)ст'оч'эный], а, е. З'єднаний з кількох частин. *Сис' 'м'отуз не" ц'і'льий, ай исто'ч'э-ный. Пор. точ'эный.*

СТОЧ'ОВАНЕ [(и,і)ст'очован'е], а, с. З'єднування кількох частин в одне ціле. *Исто'чован'е д'рута.*

СТОЧ'ОВАТИ [(и,і)ст'очовати], 'т'очуйу, чуйеш, *недок.,* **СТОЧ'ИТИ**, 'т'очу, 'точиш, *док.* З'єднувати кілька частин чого-небудь. *Исто'чи ш'пару ис'их тр'ох кус'ку. Пор. точ'іти.*

СТОЧ'ОВАТИСЯ [(и,і)ст'очоватис'а], 'т'очуйе-с'а, *недок.,* **СТОЧ'ИТИСЯ** [(и,і)ст'очитис'а], ст'очиц':а, *док.* З'єднуватися з кількох частин чого-небудь. *Та'кый ланц' с'а ст'очуйе ш:іс'ц'ох ланцу. Пор. точ'ітися.*

СТО́Я [с'тойа], *присл.* Стоячи. *Йуй 'н'іколи с'іс-ти, 'она і 'йіст ст'ойа. Див. ще уст'оя.*

СТРАДА́ТИ, 'дайу, 'радаш ('дайеш), *недок.* Страждати.

СТРА́ТИТИ *див. стр'ачовати.*

СТРА́ТИТИСЯ *див. стр'ачоватися.*

СТРАХОПУ́Д [страхо'пуд(т)], да, ч., *зневаж.* Боягуз. *Не" слухай ты 'того страхо'пуда, не" 'бу'йс'а, н'іч ти не" буде. Див. ще страхо'пудало.*

СТРАХОПУ́ДАЛО, а, ч., с., *зневаж.* Те саме, що **страхопуд**.

СТРАХОПУ́ДКА [страхо'пудка], ы, ч., *зневаж.* Жін. до **страхопуд**.

СТРАХОПУ́ДЛИВЫЙ, а, е, *зневаж.* Боягузливий. *'Тото страхо'пудливый чулу'вік, ус'ого с'а бу'йит.*

СТРАХОПУ́ДСТВО [страхо'пудство], а, с. Боягузтво. *'Из-за с'в'ойого страхо'пудства 'Митро 'мало не" в'т'опивс'а.*

СТРАЧЕНИЙ [(и,і)ст'рачений], а, є. 1. Загублений. *Ист'рачений ножик*. 2. Страчений (позбавлений життя). *Ист'рачена кун'ми д'їтина*.

СТРАЧОВАТИ [(и,і)ст'рачовати], чуїу, чуїєш, *недок.*, **СТРАТИТИ** [(и,і)ст'ратити], 'рачу, 'ратиш, *док.* 1. Загубити. *Ба де м ст'ратила з'рибін'?* 2. Стратити; витратити; знищити. *Не ст'рат' д'їтину дулу 'берегом на тых 'біціл'ах. Ст'ратили тул'ко з'роши 'задар'!*

СТРАЧОВАТИСЯ [(и,і)ст'рачоватис'а], чуїус'а, чуїєс'а, *недок.*, **СТРАТИТИСЯ** [(и,і)ст'ратитис'а], 'рачус'а, 'ратис'а, *док.* 1. Загубитися. *Де с'а ст'ратив, ус'уды м'а перейс'кала?* 2. Знищитися. *Дир'жіц'а 'добре, бо ст'ратитес'а на тых 'к'он'ох.*

СТРАШНО, *присл.* Дуже. *Тот чулу'вік ст'рашно 'л'убит с'в'іду жу'ну.*

СТРІЧИ, 'рижу, 'жеш, *недок.* Стригти.

СТРІЧИСЯ [ст'ричис'а], 'рижус'а, 'жес'а, *недок.* Стригтися.

СТРІВАТИ [(и,і)ст'ривати], айу, 'риваш (айєш), *док.* Витримати, витерпіти. *Так н'а з'б'л'їло, шчо 'думалам, аж не ст'ривайу туй 'болести.* Пор. **ТРІВАТИ**.

СТРЫЙ, а, ч. Батьків брат, дядько по батькові. *Ус'ї моїї стрыйї (стрийове) май стар'ї уд'н'ан'ка.* ♦ **Стрый 'бабі вуйко** – дуже далека рідня, десята вода на киселі. *Увун ми'н'ї т'ка родина, йак стрый 'бабі вуйко.*

СТРЫЙКО, 'ка, ч. Ласкав. до **стрий**. *'Цил'ку, ци'л'убиш стрый'ка?*

СТРЫЙНА, ы, ж. Дружина батькового брата. *Моїї стрыйны шче вс'ї жи'вут, а стрыйї вже пувми'рало.*

СТРЫЙНИН, а, о. Який належить або властивий дружині батькового брата. *Стрыйнина мо'тыка. Стрыйнин сох'таш.*

СТРЫЙЧАНИК, а, ч. Двоюрідний брат по батьковій лінії. *Мы ис стрыйчаниками не 'дуже с'а 'добре на'руїєме.*

СТРЫЙЧАНКА, ы, ж. Двоюрідна сестра по батьковій лінії. *Одна 'моїа стрыйчанка ми'н'ї шче й ку'ма: йа в 'ниїї д'їтину дер'жала.*

СТРЫМБА, ы, ж. Мікротопонім, який називає на північній околиці села круту гору.

СТРЫМІТИ [ст'рым'їти], м'л'у, 'миш, *недок.* Стирчати. *Спр'ач май'л'їше 'вила, бо стрым'лат из'ласта.*

СТРЫНОВ [ст'рынув], йова, йово. Який належить або властивий дядькові по батьку. *Стрийово газ'дуство. Стрийув 'гонор.*

СТРЫЛКЫ [ст'рыл'кы], 'лок, *млн.*, *бот.* Черета трироздільна (*Bidens tripartita*). *Стр'ылками с'а зве сис'тоз, бо на'с'їн'є з'н'ого 'маїє стр'їлочкы, йа-*

кыми с'а йм'н'аїє до 'одежі. Див. ще **циган'с'кі вуші** (див. **циганський**).

СТРІТИНС [ст'р'їтин'є], а, с. 1. Те саме, що **стріча**. *'Наше ст'р'їтин'є с'куйм'ов не' 'было 'радусным. Ст'р'їтин'є зими з вес'нов.* 2. церк. Християнське свято (15 лютого) на честь принесення немовляти Ісуса до храму. *На Ст'р'їтин'є ст'р'їчайєс'а з'їма з вес'нов.* Пор. **СТРІТИТИ**.

СТРІТИТИ *див.* **СТРІЧАТИ**.

СТРІТИТИСЯ *див.* **СТРІЧАТИСЯ**.

СТРІЧА [ст'р'їча], і, ж. Зустріч. *'Наша ст'р'їча 'была случайна.* Див. ще **СТРІТИНС** 1.

СТРІЧАНЕ [ст'р'їчан'є], а, с. Стрічання. *Йїх ст'р'їчан'є 'было не' 'д'овгым.* Пор. **СТРІЧАТИ**.

СТРІЧАТИ [ст'р'їчати], 'чайу, 'р'їчаш (чайєш), *недок.*, **СТРІТИТИ** [ст'р'їтити], 'р'їчу, 'р'їтиш, *док.* Зустрічати. *Йа 'того чулу'віка буи 'шуга не' ст'р'їчала.*

СТРІЧАТИСЯ [ст'р'їчатис'а], 'чайус'а, 'р'їчас'а (чайєс'а), *недок.*, **СТРІТИТИСЯ** [ст'р'їтитиса], 'р'їчус'а, 'р'їтис'а, *док.* Зустрічатися. *Ст'р'їтиламс'а з 'вуйнув у сил'ї, та не' мож'лис'ме с'а на'говорити.*

СТРОЖІТИСЯ [стро'житис'а], стр'ожус'а, стр'ожис'а, *недок.* Робитися суворим до кого-небудь, пригрозувати. *Йа на с'воїых д'їти 'часто с'а стр'ожу, бо ни'чис'н'ї.*

СТРОЇТИ [ст'р'ойїти], йу, йїш, *недок.*, *буд.* Будувати. *Мы ти'пир ст'ройїме 'л'їтн'у 'кухн'у.* Див. ще **ЧИНІТИ** 2.

СТРОЇТИСЯ [ст'р'ойїтис'а], йус'а, йїс'а, *недок.*, *буд.* Будуватися. *Мы с'а 'т'ашко ст'ройїли, бо 'были не' 'дустаткы.*

СТРОЙКА [ст'ройка], ы, ж., *буд.* Будівництво. *Коли йде стройка, та 'дуже с'а 'треба прик'їсн'ати в ус'бму.*

СТРУК, а, ч., *бот.* Необроблений качан кукурудзи. *Йа 'л'убл'у 'їїсти печеный на вгни струк.*

СТРУНА, ы, ж. Струна.

СТРУПАВЫЙ, а, є. Покритий струпами, струпуватий. *Струпаве лице.*

СТРУПІЩІЛЬЙ [(и,і)ст'рупішчільй], а, є. Те саме, що **здрывілий**. *Ист'рупішчїле берве'но.*

СТРУПІЩІТИ [(и,і)ст'рупішчїти], іїє, *док.* Те саме, що **здрывіти**. *За го'ды не' 'прик'рыте 'дерево ст'рупішчїїє.* Пор. **ТРУПІЩІТИ**.

СТРУПЛЄ [ст'рупл'є], 'л'а, с. 3б. до струп.

СТРУЧАТИ *див.* **СТРУЧОВАТИ**.

СТРУЧАТИСЯ *див.* **СТРУЧОВАТИСЯ**.

СТРУЧЕ, а, с. 3б. до **струк**. *'Першого 'года 'дали нам с' калгоза два 'возы ст'руча, а пак на'нагуд н'їч не' 'дали.*

СТРУЧОВАНЕ [(и,і)ст'ручован'є], а, с. Зсування. *Ист'ручован'є 'шутру з ма'шини.* Пор. **СТРУЧОВАТИ**.

СТРУЧОВАТИ [(и,і)стручовати], чу́ю, чу́йеш, *недок.*, **СТРУЧА́ТИ** [(и,і)стручати] ча́ю, 'руча́ш (чайеш), *док.* Зсувати. *Ану струт 'шутер из 'воза.*

СТРУЧОВАТИСЯ [(и,і)стручоватис'а], чу́йес'а, *недок.*, **СТРУЧА́ТИСЯ** [(и,і)стручатис'а], 'ручац'а (чайес'а), *док.* Зсуватися. *Спер'шу стручуйуц'а з 'воза м'іхы, а пак узр'їбайес'а 'р'іпа.*

СТРУЧОК, чка, ч. 1. Зменш. до **струк**. 2. *перен., бот.* Гроно винограду. *Ур'ви ми 'файный стручок зрезну.*

СТРЯКОНІТИ [стр'акун'іти], 'н'у, 'ниш, *недок.* Чека́ти з нетерпінням, без діла. *Давно стр'акун'у туй, чекайу на т'а.*

СТРЯМКАНС [стр'амкан'е], а, с. Поколюванн́я, штриканн́я в якій-небудь частині тіла. *Стр'амкан'е 'в.ус'ї.*

СТРЯМКАТИ [стр'амкати], аг, *недок.* Поколювати, штрикати (про біль у тілі). *Шчус' н'а стр'амкайе в 'л'ївуї нуз'ї.*

СТРЯМКАТИСЯ [стр'амкатис'а], ац'а (айес'а), *недок.* Тіпати́ся (про полотно). *Треба зарубити йсе полотно, бо 'дуже с'а стр'амкат.*

СТРЯПАНЕ [стр'апан'е], а, с. Висмикування́ поперечних ниток у полотні. *Стр'апан'е оти'ран.ика.* Пор. **стрипати**.

СТРЯПАНИЙ [стр'апаный], а, е. З висмикнутими поперечними нитками (про шматок полотна, на якому хочуть зробити торочки). *Стр'апане полотно.*

СТРЯПАТИ [стр'апати], айу, аш (айеш), *недок.* Висмикувати поперечні нитки в полотні. *Куй чин'ат стр'апкы на оти'ран.икови, та стр'апайут з одного кун'їц'а ниткы.*

СТРЯПА́ТЫЙ [стр'апатый], а, е. Гіллястий (про розлоге дерево або іншу подібну на вигляд рослину). *Стр'апата 'йаблун'ка.*

СТРЯПКА́СТЫЙ [стр'апкастый], а, е. Із торочками. *Стр'апкастый оти'ран.ик.*

СТРЯПКЫ [стр'апкы] у, *мн.* Торочки, виготовлені на домотканому рушникові шляхом висмикування́ поперечних ниток. *'Мамка могли оти'ран.иком ис:тр'апками пош'їт'кати н'а пб'їд'олуму 'т'їлови, аж им с'а пров'їдила.*

СТРЯСТІ́СЯ [(и,і)стр'астис'а], 'р'асус'а, 'сес'а, *док.* 1. Затруситися, здригнутися. 2. Статися. 3. Позбутися чого-небудь (переважно неприємного). *Іа 'того бр'їга'дир'ства ледвы с'а стр'ас.* 4. *вульг.* Те саме, що **зміговати** 3. *Уже с'а кумїна нївіска стр'асла.*

СТУДЕНІТИ [студенити], 'н'у, 'ниш, *недок.* Те саме, що **студіти**.

СТУДІТИ, стужу, студіши, *недок.* Охолоджувати. *Зап'рай с'коро д'вири, не' студи 'хыжу.* Див. ще **студеніти**.

СТУДІТИСЯ [студитис'а], 'тужус'а, 'дис'а, *недок.* Охолоджуватися. *Ут 'частого 'хмыл'кан'а 'хыжа студиц'а.*

СТУ́ДІНЬ [студін'], дени, *жс.* Холод, холоднеча. *Така студін'вон, шчо гет им за'мерзла.*

СТУЛЄ́ЦЬ [студ'лиц'], л'їц'а, ч. Стілець.

СТУ́ЛЧИК, а, ч. Зменш.-пестл. до **студе́ць**.

СТУ́ПНЬ [ступін'], пн'а, ч. Крок. *У нас ст'ра 'хыжа 'была 'доста 'ддва – на два'нац'їт ступн'у.*

СТУ́РЦАНЕ [стурцан'е], а, с. Здригання від різкого поштовху. *Стурцан'е 'бы'вайе на 'в'їз'ї, куй 'їде по камн'а нуї д'їр'ї.* Пор. **стурцати**.

СТУ́РЦАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **СТУ́РЦ-НУТИ**, ну, неш, *док.* Здригати (від різкого поштовху). *Так мн'ів стурцнуло, иччо 'мало ми 'зубы не' пув'с'каковали.*

СТУ́РЦНУТИ див. **стурцати**.

СТЯГНУ́ТИ [(и,і)с'ц'аг'нути], с'ц'агнут, *док.* Зробити що-небудь дефіцитом. *Так'ый 'зарас час, шчо 'м'їжут і хл'їн с'ц'агнути.*

СУ́ВАНЕ [суван'е], а, с. Сованн́я. *Ут 'суван'а на 'лавици нага'виц'ї с'а проти'райут.* Пор. **сувати**.

СУ́ВАТИ [сувати], айу, аш (айеш), *недок.* 1. Совати. *'Кул'ко будеш сувати тым бл'удом по ст'їлови?* 2. Заяложувати, забруднювати що-небудь, сованучи ним. *Не' сувай 'тул'ко хл'їн по ст'їлови.*

СУ́ВАТИСЯ [суватис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Заяложуватися, забруднюватися від совання. *Тоц'а д'їт'вак тул'ко 'суват, шчо 'ї зил'їз'н'ї бы нага'виц'ї пур'вав.*

СУ́ГЕЛЕТ, а, ч. Вугол; кут. *Ба ко так у'лупиє 'сугелет 'хыжї? У 'сугилит'ї був 'креденц.* Пор. угор. szöglet, діал. szegelet т.с.

СУ́ГЕЛЕТОВА́ТЫЙ, а, е. Вуглуватий, вугластий, кутастий. *'Сугелетоватый чулу'вік.* *'Сугелетоват'ї п'лїчі.*

СУ́ДИНА, бы, *жс.* Посудина. *Подай ми 'й'кус' судину на 'левиє.*

СУ́ДИТИ, 'сужу, 'судиш, *недок.* 1. Розглядати справу в судовому порядку. 2. Висловлюватися критично й заочно про кого-небудь. *Не' суди д'ругого, бо сам ис' та'кый.* 3. Лаятися, матюкатися. *Цил'о розне'р'возис'а і 'зачав судити.*

СУ́ДЬБА [суд'ба], 'бы, *жс.* Доля. *Т'аш'ка в 'нийї суд'ба с' тым чулу'віком.*

СУ́СТА [суйета], ы, *жс.* Те саме, що **босовш'аг**. *Така в н'а 'суйета з 'мойым 'сыном, иччо не' 'м'їжу вам і впу'їсти.*

СУЄТИТИ [суйетити], 'йечу, 'йетиш, *недок.* Те саме, що **бос'ївити**. *Не' суйетити (суйе'т') н'а, д'ї'тино, тул'ко!*

СУЄТИТИСЯ [суйетитис'а], 'йечус'а, 'йетис'а, *недок.* Те саме, що **бос'ївитися**. *'Йак не'р'адн'ї 'д'їти, та старш'їна с'а 'мусит суйетити.*

СУЄТНИЙ [су'єтний], а, е. Те саме, що **босувний**.

СУЖІНС [сужин'є], а, е. 1. Осуд. *Твоєє 'сужин'є Мар'ікы – не^нфайне 'д'іло*. 2. Лайка. *Не^н 'л'убл'у'сужин'а 'мойого чулувіка: хут'за шчо буде 'лайати*. Пор. **судіти**.

СУКАНС [сукан'є], а, с. 1. Скручування кількох ниток в одну. *'Сукан'є 'пересучі*. 2. Тертя, розбивання на дрібні шматки (про скло, кераміку і под.). *Ут 'сукан'а 'п'яными погару, скл'а'нок 'п'овно скла*. 3. Лушення качанів кукурудзи. *На'терим си музул' 'сукан'ом ст'руча*. Пор. **сукати**.

СУКАНИЦЯ [суканиц'а], і, ж., кул. Страва, зварена на воді або молоці, з рваних шматків прісного тіста; затірка. *Зварилам 'д'іт'ом 'суканиц'і*.

СУКАТИ, 'сучу, 'сучеш, *недок*. 1. Скручувати з кількох ниток одну. *'Ю'лина 'суче 'пересучі*. 2. Намотувати нитки на шпульку для ткання полотна. *'Сучут нит'кы на цівкы, куй тчут*. 3. Терти, розбивати на дрібні шматки (про скло, кераміку і под.). *Ты 'каж'зоо дн'а 'сучеш погары*. 4. Лушити (теревити) качани кукурудзи. *Су'чи май 'скоро ст'руче*. Див. ще **иссуквати**.

СУКАТИСЯ [сукатис'а], 'сучес'а, *недок*. 1. Намотуватися (про нитки для ткання полотна). *'Абы т'кати, нит'кы с'а 'сучут на 'ц'івку*. 2. Скручуватися з кількох ниток в одну. *'Пересуч'сучес'а з двох'трьох ниток*. 3. Тертися, розбиваючись на дрібні шматки (про скло, кераміку і под.). *Скл'анча'на по'суда на свал'бах с'а 'доста 'читаво'суче*. 4. Лушити (теревити) качани кукурудзи. *Ст'руче с'а 'суче качаном ис ст'рука*. Див. ще **иссуквати**.

СУКЫРВИЦЯ [сукырвиц'а], і, ж., мед. Сукровиця. *Прова'ливс'а ч'ір'ак, та те'че 'сукырвиц'а*.

СУМФАЛІТИ, л'у, лиш, *недок*. Заяложувати, забруднювати частим м'яттям (переважно про тканину чи вироби з неї). *Не^н сум'фал'с'катир'т'*.

СУМФАЛІТИСЯ [сумфалитис'а], лиц'а, *недок*. Заяложуватися, забруднюватися від частого м'яття (переважно про тканину, папір). *Е'се покрывало с'а 'дуже сум'фалит*.

СУМФАЛІНС [сумфалін'є], а, с. Заяложування, забруднення від частого м'яття (переважно про тканину, папір). *Сум'фалін'є 'скатерти*. Пор. **сумфалити**.

СУНЬГОЛОВОВ [сун'г'ол'ов'ов], присл. У лежачому положенні, при якому голова знаходиться нижче корпусу. *Не^нфайно м'спала, бо ле'жалам 'сун'г'ол'ов'ов*.

СУРА, ы, ж., *заст.* Єврейське жіноче ім'я.

СУСІДА [су'с'іда], ы, ж. Сусідка. *А 'йа с'а ст'р'атала у су'с'іды, 'тоїі, у 'Б'окіи, уч'итил'кы*.

СУСІК [су'с'ік], 'ка, ч., *заст.* Засік у вигляді дерев'яного ящика для зберігання чистого одягу,

зерна та інших сипучих продуктів. *'П'овный су'с'ік мела'йу*.

СУФЛЕТА, ы, ж. Уживається тільки в лайках, прокльонах. *'Суфлету ти вту! 'Суфлету ти 'мат:ерину! 'Йди на 'суфлету!*

СУХАРНИК, 'ка, ч., зб. Хворост. *Назби'ралам на вгін 'завійаску сухарника*.

СУХЕНЬКИЙ [су'хин'кый], а, е. 1. *пестл.* Сухенький. 2. Худощавий. *'Доста су'хин'ка жо'на*.

СУХИЙ, а, е. 1. Сухий. 2. Худий. *Су'хий чил'адник – ото 'дуже худый*.

СУХІНДРЬОШ [су'хіндр'ош], а, ч., *ірон.* Те саме, що **сұхрш**.

СУХІНДРЯ [су'хіндр'а], і, ж., *ірон.* Те саме, що **сұхрьошка**.

СУХЛЯДЬ [сухл'ад'(т')], ди, ж. Дуже худатварина, виснажена людина.

СУХРІШ [сухр'іш], а, ч., *ірон.* Худий чоловік. *Хут'і 'сухр'іш, 'айбо 'жилавый і 'доста сил'ный*. Див. ще **сұхіндрьош, сұхрьош**.

СУХРЬОШ [сухр'ош], а, ч., *ірон.* Те саме, що **сұхрш**.

СУХРЬОШКА [сухр'ошка], ы, ж., *ірон.* Жін. до **сұхрьош**. Див. ще **сұхіндра, сұхря**.

СУХРЯ [сухр'а], і, ж., *ірон.* Те саме, що **сұхрьошка**.

СУШ, и, ж. 1. *метеор.* Те саме, що **суша**. 2. Відсутність води у відрі. *Зачир'ай (зачри) во'ды, бо суш у відр'і*.

СУША, і, ж. Посуха. *'Того л'іта 'была ве'лика 'суша, дож'ж' 'дуже 'р'ітко 'падав*.

СУШЕНИЦІ [сушениц'і], 'ниц', *мн.* Те саме, що **неченіці**.

СФИНКИЙПОВАНЫЙ [(и,і)сфинкийпованый], а, е, *заст.* Сфотографований. *Е'се 'йа сфинкийпована, куй ми 'было двац':ім 'в'оду*.

СФИНКИЙПОВАТИ [(и,і)сфинкийповати], 'пуйу, 'пуйеш, *док., заст.* Сфотографувати. *(И,І)сфинкийповали нас із 'д'ідом на с'вал'бі*. Пор. **финкийповати**.

СФИНКИЙПОВАТИСЯ [(и,і)сфинкийповатис'а], 'пуйус'а, 'пуйес':а, *док., заст.* Сфотографуватися. *(И,І)сфинкийповалам с'а на пас'порт*. Пор. **финкийповатися**.

СХАПОВАНС [(и,і)схапован'є], а, с. Схоплювання. Пор. **схаповати**.

СХАПОВАТИ [(и,і)схаповати], 'пуйу, 'пуйеш, *недок*. 1. Схоплювати, запам'ятовувати. *Ота д'ітина 'дуже 'скоро схапуйе, имо 'йуй уту'віш*. 2. Швидко збирати. *(И,І)схапуйме 'с'іно, бо 'зараз го дож'ж' намочит*.

СХАПОВАТИСЯ [(и,і)схаповатис'а], 'пуйус'а, 'пуйес':а, *недок*. Схоплюватися. *Куй 'треба 'скоро в'стати, Олекса с'а схапуйе, ги солдат, хут'бы 'йак т'вердо спав*.

СХВАТІТИ див. схв'ачовати.

СХВ'АЧОВАТИ [(и,і)сх'вачовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **СХВАТІТИ** [(и,і)схв'атити], вачу, ватиш, *док.* Схоплювати, ловити. (И,І)схв'ати вту шитку, бо роспле'тес'а н'летиво.

СХЫБЛЯТИ [(и,і)схыб'ляти], л'айу, хыбл'аш (л'айеш), *недок.*, **СХЫБИТИ** [(и,і)схыбити], бл'у, б'иш, *док.* Те саме, що **замылятися**.

СХЫЛЯЧКА [(и,і)схыл'ачка], *ы, ж.* Схилене положення тіла. У схыл'ач'і т'ашко робити.

СХЫЛЯЧКИ див. усхылячки.

СХНУТИ і **СОХНУТИ** [с'охнути], ну, неш, *недок.* Сохнути. Нын'і втава доста ф'айно сохне (схне). Сыр на брынзу майе спершу сохнути (схнути), а тош го ресел'уйут.

СХОЖЕНЫЙ, а, е. Зношений від ходіння. Схо'жин'і ч'іжмы.

СХОЖОВАТИСЯ [(и,і)схожоватис'а], х'ожуйе-с'а, 1. Сходитися, збиратися, зосереджуватися в одному місці. У нас м'ол'от' с'ох'ожуйе-с'а на Пид'чу. 2. Стиратися, зношуватися від ходіння. Обы с'а лупкы не с'ох'ожовали, та набивалис'а шп'ицы.

СХОПНЫЙ, а, е. Те саме, що **похопный**.

СХОСНОВАНЫЙ [(и,і)схоснований], а, е. Спожитий, використаний. Исхоснована мас'ц'. Исхоснований реклик.

СХОСНОВАТИ [(и,і)схосновати], нуйу, нуйеш, *док.* Спожити, використати. Ус'у й'їду, й'аку м звар'ла, схосновали кон'аші. Йа схосновав не'одны пост'олы. Пор. хоснов'ати.

СХОСНОВАТИСЯ [(и,і)схосноватис'а], нуйс'а, нуйес'а, *док.* Піти на спожиток, використання. Исхосновалас'а на с'вал'бі вс'а зур'їлка. Пор. хоснов'атися.

СХРАПІТИ [(и,і)схрап'іти], пл'у, пиш, *док.* Захрипіти. Спав'тихо, а пак ісхрап'ів, шчо аж им с'а вел'а. Пор. храп'іти.

СХР'УПКАНЫЙ [(и,і)схр'упканий], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **схр'упкати**. Исхр'упкан'і д'їт'ми тр'їскачі.

СХР'УПАТИ [(и,і)схр'упкати], айу, аш (айеш), *док.* З'їсти що-небудь із хрускотом. Далам унукови мало вр'їху та раз-рас ісхр'упкав. Пор. хр'упкати.

СХР'ЯШКАНЫЙ [(и,і)схр'ашканий], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **схр'яшкати** 1, 2. Схр'ашкана в н'а была д'їт'ми чийа. Так им був схр'ашканий б'ол'іс'ц' дв (болестив), шчо уд'лежавим два ты'жен'і. Див. ще **схр'яшк'ованый**.

СХР'ЯШКАТИ [(и,і)схр'ашкати], кайу, р'ашкаш (кайеш) і **СХР'ЯШКОВАТИ** [(и,і)схр'ашковати], куйу, куйеш, *док.* 1. Скрутити кому-небудь в'язи. Пуш'овим с'а з вуйком м'етати, айбо увун скоро н'а схр'ашкав. 2. Кало. Захворіти. Шчус'го схр'ашкало, та л'єжит. Пор. хр'яшк'ати, хр'яшк'овати.

СХР'ЯШК'ОВАНый [(и,і)схр'ашк'ованый], а, е. Те саме, що **схр'яшканий**.

СХР'ЯШКОВАТИ див. схр'яшк'ати.

СЦ'ЯТИ [с'ц'яти], шчу, шчиш, *недок.* Те саме, що **сикати** 1.

СЬОГДУ [с'огду], *присл.* Цього року. С'огду зима была доста ми'ак'а.

СЬОГУДНЬый [с'огудн'ый], а, е. Цьогорічний. С'огудн'а в'рода вб'їц'айе быти ф'айна.

СЬОГОСВІТНЬый [согос'вітн'ый], а, е. Сучасний. Согос'вітн'а м'удрус'ц'.

СЮДЫ [с'уды], *присл.* Сюди. С'уды не'д'д'х'од'ат м'от'оры, та туй в'оздух ч'истый.

СЮЛЬКО [с'ул'ко], *займ. вказ.* Стільки (про те, що знаходиться ближче). С'ул'ко б'огурку ми'н'і мало, а т'ул'ко – м'ного. Антонім т'улько 1.

СЯКЬый, а, е. Такий (який знаходиться ближче). Ото с'акый хл'їб, а не' такий.

СЯТІТИ [с'атити], с'ачу, с'атиш, *недок.*, *церк.* Святити, освячувати за участю священника. С'атилис'ме п'аску в дож'їи.

СЯТІТИСЯ [с'атитис'а], т'иц'а, *недок.* Святитися, освячуватися за участю священника. С'ат'иц'а п'аска, х'ыжа. ♦ **С'атив бы с'а** – уживається у сполученні з Бог та хл'їб для вираження побожного ставлення. Аж ми Бох, с'атив бы с'а, даст зд'ор'ов'а, та йа иче зар'обл'у з'р'оши. Хл'їт, с'атив бы с'а, т'реба чест'овати, бо вто 'Божый дар. С'атив 'быс'а! уживається для вираження негативно-поблажливого, осудливого ставлення до кого-небудь. С'атив 'быс'а, й'акыйіс' не'добрый!

СЯТЬый [с'атый], а, е. Святий. ▲ **С'атый вийчур**, *церк.* – у православних християн вечір перед Різдом, Святвечір (6 січня). На С'атый вийчур кул'адуйут, і иче не' можє й'їсти пор'зне; **С'ата нид'їл'а**, *церк.* – християнське свято Зелені свята (через 50 днів після Великодня). На С'ату нид'їл'у прикра'шають липув у дв'орови, х'ыжи.

СЯТКЫ [с'аткы], у, мн., *церк.* Святкі. Най у вас б'удут радус'н'іс'аткы!

СЯТКОВАНЕ [с'аткован'е], а, с. Святкування. С'аткован'е Руд'ва.

СЯТКОВАТИ [с'атковати], куйу, куйеш, *недок.*, *церк.* Святкувати. М'ойа дун'ка, хут'і в'з'ор'од'ї жє'їве, айбо с'аткуєє вел'ик'і цир'к'овн'іс'аткы.

СЯТКОВАТИСЯ [с'атковатис'а], куйес'а, *недок.*, *церк.* Святкуватися. Таке в нас с'ато не' с'аткуєєс'а.

СЯТКОВЫЙ [с'атков'ый], а, е. Святковий. С'атк'ові дны.

СЯТО [с'ато], а, с., *церк.* Християнське свято. У с'ато не' г'удно робити.

СЯЧЕНЫЙ [с'аченый], а, е., *церк.* Освячений. С'ачена п'аска.

СЯЩЕННИК [с'аш'чен:ик], а, ч. Священик.

Т

Т див. ил.

ТА. Частина складеного сполучника. *Йаг го їмили, та пусудили. Куй бым майбуи упив, та не встав бы м.*

ТАБЕЛКА, ы, ж. Плитка (шоколаду, печива і под.). *Ци хочеш, Ан'у'ко, табелку вафл'у?*

ТАБЛА, ы, ж. 1. Металева площина на кухонній плиті. *Пужла табла на ип'ор'і.* 2. Плита, щит. *Прибили велику таблу на плут та в'їшали на н'у в'с'ачино.* 3. Велика ділянка землі. *Была в нас файна табла зимл'і у Роготин'і.* 4. Класна дошка в школі. *Мене все до таблы взы'вали, бо йа знала раховати задачі.* 5. лісор., заст. Одна секція плоту сплавного лісу. *У'бокорови была не'одна табла, ай майбуи.*

ТАБЛИЦЯ [таблич'а], і, ж. Картинка, малюнок у книжці. *Йакі файн'і таблиц'і у с'уй книщ'і!*

ТАБЛИЧКА, ы, ж., іст. Невеличка індивідуальна дощечка школяра до 1945 року, на якій він писав грифелем (ці записи можна було витерти й писати нові). *А на то'ту таблицку гр'іфлик був, та сим напишемо, сим їс'учеме.*

ТАВАЛЄГОВАТЫЙ, а, е. Дуже товстий, вайлуватий. *Така тавалєговата жо'на, ги кар'натиц'а.*

ТАВАРЄГА, ы, ж., зневаж. Велика кількість їжі, в якій змішано багато різних продуктів. *Щчо ты за таварегу вчїнила?*

ТАДЬ [тад'т'і], част. Таж, адже. *Тад' ото правда, шчо за н'у'кажут.*

ТАЙ, спол. Та, і. *Приицели за мн'ов же'них тай дружбове.*

ТАЙНА, ы, ж. Таємниця. *Ото 'моја тайна, йа н'їкому не'впу'вїм.*

ТАЙНИЙ, а, е. Таємний. *Тайне л'убован'е.*

ТАЙНО, присл. Таємно. *Мы с тым хл'опц'ом лши тайно с'а стр'їчали.*

ТАЙСТРА, ы, ж. Більша торбина. *Ис'тайструв ходит жебрак.* Пор. рум. traistă 'торба, торбина, сумка'. ♦ **Голодна тайстра**, зневаж. – те саме, що тайстринкаш. **Майстер до 'чуравых тайстер**, зневаж. – поганий спеціаліст. *Не'ключ ты Цил'а на р'об'оту, бо в:ун 'майстер до 'чуравых тайстер.*

ТАЙСТРІНА, ы, ж. Менша торбина. *Дав'но їд'ити ходили в:ови'к'олу с тайстринув тай куй иш'ли з 'маргув на т'ол'оку.*

ТАЙСТРИНКА, ы, ж. Зменш. до тайстріна. *Тайстринка – вто 'мала тайстрина. У тайстрин'ц'і н'осили кле'пач, брус'ник до ко'сы.*

ТАЙСТРИНКАШ, 'ша, ч., зневаж. Чоловік, який багато їсть і постійно голодний. *Т'олму тай-*

стринкашови не'напрас'тайес':а йї'ди: усе голоден. Див. ще **голодна тайстра** (див. **тайстра**).

ТАЙСТРИНКАШКА, ы, ж., зневаж. Жін. до тайстринкаш.

ТАЙ-ТАЙ! Вигук, яким підкликають качок.

ТАКОЇ [так'ой], присл. 1. Відразу; зараз, скоро. *Так'ой ідеме думу. Так им удне'нав, шчо так'ой не'біруйу. А тот мене на'зат к'люче й'зрати, а же'них ото 'від'ів тай 'того хл'опц'а так'ой бы бив.* 2. Майже. *Там нако'силис 'ме отавы так'ой на два 'возы.*

ТАКОЇ [так'о(д)ї], част. 1. Саме. *'Тако'ї те'бе с'а йа не'б'бїу. 2. Аж. Тот 'біка біг за мн'ов 'тако'ї мало не'до 'Тисы.*

ТАЛАЗОВАНС [тала'зован'е], а, с. Збирання залишків урожаю. *Йа'ке вто талазован'е, шчо н'їч ис'не'прин'ус?* Пор. угор. tallózás 'збирання колошків після жнив'. Пор. **талазовати**.

ТАЛАЗОВАНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до талазовати. *Талазован'і у 'Вышкус'кых Л'дзах 'йаблыка.*

ТАЛАЗОВАТИ, 'зуйу, 'зуйеш, недок. Збирати залишки врожаю (після основного збору). *Мы 'каж'з'ого 'года 'ходиме талазовати 'йаблыка за 'Тис'ов.* Пор. угор. tallózik т.с.

ТАЛАПАНС [тал'апан'е], а, с. Важка ходьба по великій грязюці. *Тал'апан'е по кал'ови стар'ому чу'лу'вікови т'ашко с'а да'їе.* Пор. **тал'апати**.

ТАЛАПАТИ, айу, аш (айеш), недок. Важко йти по великій грязюці або по чому-небудь грузькому. *Тал'апаіеме вно'чи по 'кал'ануй 'вулиц'і из вош'колы.*

ТАЛАПКО, 'ка, ч., зневаж. Те саме, що талампак.

ТАЛАПКОВАТЫЙ, а, е, зневаж. Вайлуватий, неповороткий, повільний. *Талапковата жо'на.*

ТАЛАПНУТИ, ну, неш, недок. Кинути недбало що-небудь. *У'вун хут '-шчо і хут '-де таланне.*

ТАЛЫМПАК, 'ка, ч., зневаж. Вайлуватий чоловік. *Тот талымпак 'закї прїїде, тай не'до'чекас':а го.* Див. ще **талапк'о**.

ТАЛЫМПАНА [талымпан'а], і, ж., зневаж. Жін. до талампак.

ТАЛІРКА [тал'їрка], ы, ж. Те саме, що танджер. *Дружба держав покрывало на тал'їрц'і.* Пор. пол. talirka т.с.

ТАЛІЯН [талі'їан], а, ч. Італієць. *Дав'но талі'їане по 'наших л'їсах р'обили.*

ТАЛІЯНКА [талі'їанка], ы, ж. Жін. до таліян.

ТАЛІЯНСЬКИЙ [талі'їанс'кый], а, е. Італійський. ▲ **Таліянс'ка шалата**, бот. – те саме, що **полонїнс'ка шалата**.

ТАЛІЯНЩИНА [Талі'їаншчина], ы, ж. Італія.

ТАЛПА, ы, ж. 1. Те саме, що **подошва**. *Уд'рыват ми с'а 'талпа с полови'чок.* Пор. угор. talp т.с.

2. *перен.* Дуже товста шкіра на підошві ноги у старших людей. У *нашого* 'д'іда *тверда талпа на ногах*.

ТАМАДЛОВАТИ, луйу, луйещ, *недок.* Робити яку-небудь спробу, рухати. *Тамадлуй тым бєре-меном.* Пор. угор. támad т.с.

ТАМАДЛОВАТИСЯ [тамадло'ватис'а], луйус'а, луйес'а, *недок.* Рухатися. *Тамадлуйс'а мало, не лежи.*

ТАМКЫ, присл. Там. *Тамкы май л'ітше жи-ти, ги туйкы.* Антоніми **туй**, **туйкы**.

ТАНДЖЕР [тан'жер], а, ч. Тарілка. *Ис тан'жєра йїд'ат.* *Файн'і, ко'сичан'і тан'жєры на с'кїну вїшали на крєсу.* Пор. угор. діал. tángyér, рум. talger т.с. Див. ще **талїрка**, **тáпїр**.

ТАНДЖЕРИК [тан'жерик], а, ч. Зменш. до **тáнджер**.

ТАНІР [тан'їр], н'єра, ч. Те саме, що **тáнджер**. Пор. угор. tányér т.с.

ТАНІРИК [тан'їрик], а, ч. Зменш. до **тáнїр**.

ТАНУТИ, ну, нещ, *недок.* 1. Танути. 2. Грузнути (в болоті, снігу і под.). *Бывало, та'кый кал, ичо тану в н'ому до куст'очк.* 3. Гаснути (про вогнище, вогонь у плиті). *Ут смерєкових дрєв о'гин'є скоро танє.* Див. ще **утавати**.

ТАНЦОШ, а, ч. Той, що любить танцювати, танцюрист. *Ото та'кый танцош, лиш узрав бы все.* Пор. угор. táncos т.с.

ТАНЦОШКА, ы, ж. Жін. до **танцош**.

ТАПІ-ТАПІ! *дит.* Вигук, яким стимулюють маленьку дитину плескати в долоні. *Мар'їчко, та-пї-тапї ручкы!*

ТАПЛОВКА [тап'лòвка], ы, ж. Те саме, що **брїфтáшка**. Пор. угор. tarlón 'трут'.

ТАПШҮК, ка, ч. Те саму, що **жачкүв**.

ТАРАБАНИСТЫЙ, а, е. Який є сумішно різних кольорів. *Тарабаниста свїта.*

ТАРКАНИСТЫЙ, а, е. Те саме, що **печетланистый**. Пор. угор. tarka т.с.

ТАТАРКА, ы, ж., *бот., с.г.* Гречка (Polygonum fagorugum).

ТАТОШ, а, ч. Чоловік, який любить повчати; філософ. *Ото та'кый татош, ичо в'єє знаєє.* Пор. угор. д. tátos 'жрець; шаман'.

ТАТОШКА, ы, ж. Жін. до **тáтош**.

ТАЦА', ы, ж. Портсигар. У *тац'ї нòс'ат цїта-рєтлїкы.* Пор. угор. cigaretta т.с.

ТАЦА', ы, ж. Піднос, таця. *Наклади на тацу шит'ї мин'а.* Пор. нім. Tazza т.с.

ТАШКА, ы, ж. Портфель; сумка. *Муй унук иче в мал'ї класы ходит, айбо носит пòвну та-шкы книжк.* Пор. угор. táska, нім. Tasche т.с.

ТАЯТИ [тайати], тайє, *недок.* Танути (про сніг і под.). *С'н'їг у'єє зачав тайати.*

ТВАРЬ [твар'], ри, ж. Те саме, що **òбраз**.

ТВЕРДЫЙ, а, е. 1. Твердий. 2. Міцний. *Твер'да зїма была того года. Ото быв дуже твердый сон, куй йа н'їч не чув.*

ТВЕРДО, присл. 1. Твердо. 2. Міцно, дуже. *Увун твердо з'ят'амив, ичо му ка'зав о'тиц'.*

ТВЕРЕЗЫЙ, а, е. Тверезий.

ТВОРИТИСЯ [тво'ритис'а], т'вòр'ус'а, т'во-рис'а, *недок.* Звертати увагу, брати до уваги. *На дурного й п'їаного не т'реба с'а творити, бо та'кòму с'а й Хрис'тос уступ'ав.*

ТВУЙ, ч., **ТВОЯ** [т'во'я], ж., **ТВОЄ** [т'во'є], с., **ТВОЇ** [т'во'ї], мн. Твій, твоя, твоє, твої. *Твого т'во'юго) сына. С т'во'юв дун'кòв. До т'во'їх д'їти.*

ТЭГЕРКА, ы, ж., *залїзн.* Поїзд-товарняк. *Тєгерка пòвезла пòвно дєрева.* Див. ще **тєргєшка**.

ТЕГЕРОВЫЙ, а, е, *залїзн., зїст.* Вантажний (вагон). *А мы йшли в тєгєровых вагонах.*

ТЕЗКО [тєско], а, ч. Тезко.

ТЕЛЕМПАК, ка, ч., *зневаж.* Чоловік, який іде важко, повільно ходюю. *Гòд'ї бы тот телемпак прїйшòв.*

ТЕЛЭМПАНС [телемпан'є], а, с. Повільне пересування важкою ходюю. *Такым телемпан'ом у'вун і за час не дуйде.* Пор. **телемпати**.

ТЕЛЭМПАТИ, айу, аш (айєш), *недок.* Тяжко й довго йти. *Телемпатїє, телемпатїє, та год'ї бы дуйшòв!* Див. ще **тыльпати**.

ТЕЛЭМПАТИСЯ [телемпатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *недок.* Те саме, що **лымпати**.

ТЕЛЕМПАЧКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **телемпак**.

ТЕЛЭПАНС [телепан'є], а, с. Неякісне малювання, побїлка, фарбування. *Мїн'ї та'кого телепан'а, ги в тебе, і задар' не т'реба.* Пор. **телепати**.

ТЕЛЭПАТИ, айу, аш (айєш), *недок.* Неякісно малювати, білити, фарбувати. *Тубї лиш бы телепати, тат'файно мал'уй!*

ТЕЛЭПКАНС [телепкан'є], а, с. Мазання, кидання чого-небудь рідкого. *Телепкан'є с'кїны.* Пор. **телепкати**.

ТЕЛЭПКАТИ, айу, аш (айєш), *недок.* Мазати, кидати щось рідке. *Йура телепкат с'кїны.*

ТЕЛЭПНУТИ, ну, нещ, *док.* Недбало кинути, покласти що-небудь. *Телєтула таишу на подлаи та пуш'ла кудас'.*

ТЕЛЭПНУТИСЯ [телепнутис'а], нус'а, нес'а, *док.* Упасти в грязюку, у щось рідке. *Пут'хòвзнулас'а та телепнулас'а в болото.*

ТЕЛІТИСЯ [телитис'а], *недок.* 1. лиця. Телитися. 2. *перен., вульг.* Баритися, гаятися; зволікати. *Пак пòд у'єє, Пєтрє, кум'ко с'а будєш телити?!*

ТЕЛЯЧКОВАТЫЙ [тил'ачко'ватый], а, е. Те саме, що **бывковатый**.

ТЕМЕТУВ, ¹това, ч. Цвинтар, кладовище. У *нашуму сил'і два теметовы: оден у гур'ішн'уму крайі, а другый у дулушн'уму*. Пор. угор. temető т.с.

ТЕМЕТЧИЙ [теме'ч:ик(к)], ¹ту, ч. Витрати, пов'язані з похороном. *Титир темеч:ик с'а'дорого ут'ходит*.

ТЕМЕШІТИ, ¹шу, ¹шиш, *недок.* Думати, розуміти. *Темеши шуч'с'войдв гдл'двдв!*

ТЕМЕШЛІВЫЙ, а, е. Кмітливий, думаючий. *Темешливый д'іт'вак*.

ТЕМНІЦЯ [тем'ниц'а], і, ж. В'язниця. *Дав'но ут:емниці'і с'а не' може было уткупути*.

ТЕМНІШНИК, а, ч. Чоловік, що сидів у в'язниці. *Тот темнишник і не' дивиці'а'добре*.

ТЕМНІТИ [тимн'іти], *недок.* 1. йу, йеш. Ставати темним або темнішим. 2. н'ійес'а, *безос.* Вечоріти, сутеніти. *Уже тимн'іше, скоро нуч*.

ТЕМНІТИСЯ [тимн'ітис'а], н'ійеса, *безос.*, *недок.* Те саме, що **теміти** 2. *Уз'імі'тимн'ішес'а'с'коро. Д'іти, йд'іт до'хыж, бо вже с'а'тимн'іше*.

ТЕМНЯВА [тимн'ава], ¹ы, ж., *метеор.* Те саме, що **сіява**.

ТЕНГЕРИСІЙ [тингири'сий], ¹у, ч., *бот.* Порічки червоні (Ribes rubrum).

ТЕНГІЛЬ [тингіл'], ¹гл'а, ч. Вісь воза та інших транспортних засобів. *Шийа в'н'ого'чорна, йак'тингіл'*. Пор. угор. tengely т.с.

ТЕНГЛИК [тинглик], а, ч. Зменш. до **тенгіль**. *Уло'мивс'а'тинглик на'біцігл'ах*.

ТЕПЕРІШНЬИЙ [типир'ішн'ый], а, е. Теперішній, нинішній; сучасний. *Титир'ішн'а'мбда*.

ТЕПЕРКА [типирка], **ТЕПЕРКЫ** [типиркы], *присл.* *Туй живе т'пирка'моя сестра. Т'пиркы йсе'мйого чулу'віка'хыжа*.

ТЕПЕРКЫ *див.* **тинірка**.

ТЕПЛО [те'пло], *присл.* *предик.* Тепло. *Пуш'дв йа там, там теп'ло в'хыжи*.

ТЕПША, і, ж. 1. Кругла (частіше) або прямокутна бляшана форма для випікання хліба. *Тит'ші куп'вали ут'цызану*. Пор. угор. tepsi т.с. 2. *перен.*, *вульг.* Рот. *Зак'рый'тепшу, не' пыс'куй'тул'ко!*

ТЕРГЕШКА, ¹ы, ж. Те саме, що **тегерка**.

ТЕРЛИЦЯ [терлиц'а, тел:иц'а], і, ж., *заст.* Прилад, за допомогою якого тіпають коноплі. *На'терлицы так трут'кд'л'онн'і, ичо'лиш'паз'д'ір'е з них летит. Были'такі'тел:иц'і, ичо'мы'пак'то'то'тел:и на'пд'вісмо*.

ТЕРНОВКА [терн'овка], ж. Хустина з однотоною (без квіточок, орнаменту) тонкої вовняної матерії. *Купилам си терновку*.

ТЕРПУГА, ¹ы, ж., *стол.* Столярна пила, в якій змінюється кут нахилу ріжучої частини; терпуг. *Терпуга йе в'каж'зого'остолоша*.

ТЕРПУЖКА [тер'пушка], ¹ы, ж. Зменш. до **терпуга**.

ТЕРШНЬИЙ, а, е. Дуже навантажений (віз, трактор і под.). *Тершний вус*.

ТЕРЬХ [тир'х], ¹у, ч. Те саме, що **груз**. *Тот фур'ман'ош'везе'велький'тир'х*. Пор. угор. teher 'вантаж'.

ТЕРЬХАНС [тир'хан'с], а, с. Те саме, що **гружінс**. *Ут:ир'хан'а'бо'л'ат'рукы тай'п'перек*. Пор. **терьхати**.

ТЕРЬХАНЬИЙ [тир'ханый], а, е. Те саме, що **гружённий**.

ТЕРЬХАТИ [тир'хати], ¹хайу, ¹тир'хаш (хайеш), *недок.* Те саме, що **грузити**. *Тир'хати гнуй'т'ашко*.

ТЕРЬХАТИСЯ [тир'хатис'а], ¹хайус'а, ¹тир'хас'а (хайес'а), *недок.* Те саме, що **грузітисся**.

ТЕТАЧИН [те'тач:ин], а, о. Який належить або властивий дружині чоловікового брата. *Тетач:ина'ко'шарка. Тетач:ин'характер*.

ТЕТАЧКА, ¹ы, ж. Дружина чоловікового брата. *Мы с'а'з'мойув'тетачку'добре'паруїеме*.

ТЕТОХА [ти'т'уха], ¹ы, ж., *мед.* Малярія (febris). *На'т'т'уху'дуже'т'р'асе'чил'адником*.

ТЕЦИК, *присл.* До вподоби. *Тецик ти, ичо'м'прийшла?* Пор. угор. діал. tessik т.с.

ТЕЧІЙ [те'чи], че, *недок.* 1. Текти. 2. Затікати. *Мойі'ч'іжмы'те'чут, та'ногы в'н'а'м'окр'і*.

ТЕЯ [т'йа], і, ж., *рідк.* Чай. *Йа'л'убл'у'т'ийу з'литы*. Пор. угор. tea т.с.

ТИ, *дав.* *відм.* *одн.* *займ.* *особ.* *ты.* 1. Тобі. *Йа ти'принесе'дбвх.* 2. Твій. *Убун'отциу'ти, та'му'сиси'го'ува'жати. Л'убл'у'ти'бис'іду*.

ТИВЧАРЬ [тивчар'], а, ч. Лійка. *Бес'тивчар'а'не'нал'еш'легко в'скл'анку'д'лоїу*. Пор. угор. tölcser т.с.

ТИГАНЬКА [тиган'ка], ¹ы, ж., *кул.* Зменш.-пестл. до **тиганя**. *У'тиган'ч'і'смажимо'мн'асо*.

ТИГАНЯ [тиган'а], і, ж., *кул.* Неглибока металева каструля середньої величини. Пор. рум. tigaie, болг. тиган, серб. tigan, н.гр. tigani т.с.

ТИГЛА, ¹ы, ж., *буд.* Цегла; цеглина. *Май'л'ін'ша'хыжа с'титлы*. Пор. угор. téglá т.с.

ТИГЛАЗОВАНС [тигла'зован'с], а, с. Прасування. *Тигла'зован'ом'може'і'понд'лити'р'ан'д'е*. Пор. **тиглазовати**.

ТИГЛАЗОВАНЬИЙ, а, е. Прасований. *Тигла'зована'с'вита*.

ТИГЛАЗОВАТИ, ¹зуйу, ¹зуйеш, *недок.* Прасувати. *Тигла'зуйу'ан'цук*. Пор. угор. tégláz т.с.

ТИГЛАЗОВАТИСЯ [тигла'зоватис'а], ¹зуйус'а, ¹зуйес'а, *недок.* Прасуватися. *Йс'а'с'вита с'а'т'ашко'тигла'зуйе*.

ТИГЛАЗУВ, ¹зова, ч. Праска. *Дав'но у'тигла'зув'с'а'к'лала'гран', та'так'тигла'зовали*. Пор. угор. діал. téglázó т.с.

ТИГЛОВЫЙ, а, е. Кольору цегли.

ТИГЛЯНИЙ [тигл'ан'ий], а, е. Цегляний. *Тигляний з'авот.*

ТИГЛЯНКА [тигл'анка], ы, ж. Цегляний будинок. *Тиглянка – ото мурована хыжа с тиглы.*

ТИЛІГАНЯ [тиліган'а], і, ж., вульг. Повна, неповоротка жінка. *Ота тилиган'а не п'рииде черес хыжу, вбы шчус' не звернути.*

ТИЛЬКАНС [тил'кан'с], а, с., ірон. Те саме, що **сёрбанс**. *'Того д'ит'вака не удорвеш ут тил'кан'а тока'ну з молод'ком.* Пор. **тилькати**.

ТИЛЬКАТИ [тил'кати], айу, аш (айеш), *недок.*, ірон. Те саме, що **сёрбати**. *Л'убиш тил'кати п'асул'і?*

ТИНТА, ы, ж., *заст.* Чорнило. *Типир уже мало ко пише тинтув.* Пор. угор. tinta, нім. Tinte т.с.

ТИНТУРА, ы, ж. Йод. *Тинтурув мас'ц'ат'рану, вбы не заразити кр'ов.*

ТИНТЯНИТИ [тинт'анити], 'н'у, 'ниш, *недок.* Замазувати чорнилом. *Тинт'анилис'ме 'йайц'а на Ви'лидин'.*

ТИНТЯНИТИСЯ [тинт'анитис'а], 'н'ус'а, 'нис'а, *недок.* Забруднюватися чорнилом. *Куй писалис'ме тинтув, та все с'а'рукы тинт'анили.*

ТИНТЯНИЙ [тинт'ан'ий], а, е. Чорнильний. *Тинт'ан'і'рукы.*

ТИСКА, ы, ж., *заст.* Зниклий 3–4 десятки років тому потічок, який був правою притокою Тиси (впадав до Тиси в районі Сокириці). *На Тис'ц'у'и був млин, шче'й п'од'в'ойн'і туй мо'лоли му'ку.*

ТИСЯЧКА [ти'с'ачка], ы, ж. Одна тисяча (карбованців, гривень тощо). *Тис'ачку нашур'овати было т'ашко.*

ТИТКА, ы, ж., *дит.* Дитина.

ТИТУЛА, ы, ж. Почесне звання, титул. *Тому чулувікови лиш титулы треба.*

ТИХЛЯДЬ [тихл'ад'(т')], ди, ж. Тихе й глибоке місце в швидкоплинній річці. *У тихл'ади вода глибока.*

ТЫ, тебе, *займ. особ.* Ти.

ТЫЖДЖІНЬ [тыж'ж'ін'], жн'а, ч. Тиждень.

ТЫЖНЬОВИЙ [тыжн'овий], а, е. Тижневий.

ТЫЖНЬОВИНА [тыжн'овина], ы, ж. Те саме, що **дев'ятіна**.

ТЫЛЕ, л'а, с. Протилежна вістря частина ножа, тупа, неріжуча. *Р'эжут не тыл'ом, ай вустр'ом.*

ТЫЛЫПАНС [тылыпан'е], а, с. Те саме, що **тел'мпанс**. Пор. **тылыпати**.

ТЫЛЫПАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **тел'мпати**.

ТЫНЯНС [тын'ан'е], а, с. Те саме, що **мы'лянс**. Пор. **тыняти**.

ТЫНЯТИ [тын'ати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **мы'ляти**. *Йиш, Полан'ко, скоро, не тын'ай.*

ТЫРБА, ы, ж., *кул.* Лемішка. *'Тырба – вто така ст'рава.*

ТЫРГАНС [тырган'е], а, с. Те саме, що **цы'рганс**. Пор. **тыргати**.

ТЫРГАНИЙ, а, е. Те саме, що **цы'рганий**.

ТЫРГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **цы'ргати**.

ТЫРГАТИСЯ [тыргатис'а], ап'а (айес'а); *недок.* Те саме, що **цы'ргатися**.

ТЫТИ, ты'йу, ты'йеш, *недок.* Ставати тучним, жирним, жиріти. *Свин'а йист'эслуд'і та ты'йе, а пуд'дубом 'йаму'ры'е.*

ТЫЧИТИ, чу, чиш, *недок.* Ставити тички для тичкової квасолі. *Тычат оты п'асул'і, кутр'і с'а айут.*

ТЫЧІНС [тычін'е], а, с. Забивання в землю тичок біля стебел тичкової квасолі. *Без зил'ізного ко'ла тычін'а не бу'де.* Пор. **тычити**.

ТЫЧНИЙ, а, е. Тичковий. ▲ **Тычн'і п'асул'і** *див. п'асулі.*

ТІГАНС [т'іган'е], а, с. 1. Тягання, волочіння. 2. Притягування до відповідальності. *Йа вже рас пере'жила т'іган'е по судах, по міліц'ійі, буш не'х'б'чу.* Пор. **тігати**.

ТІГАТИ¹ [т'ігати], айу, аш (айеш), *недок.* Розтягувати що-небудь пружне (гуму і под.). *Йурику, не'т'ігай'гум'йу, бо ур'веш.* Див. ще **розтігати 1**.

ТІГАТИ² [т'ігати], айу, аш (айеш), *недок.* 1. Тягати, тягнути; волокити. 2. Притягувати до відповідальності. *Т'ігат (т'ігайе) Мигал'а міліц'ійа за тилу, шчо розок'рали з вош'колы.*

ТІГАТИСЯ [т'ігатис'а], *недок.* 1. Пересуватися, переміщатися (про який-небудь предмет). *Скувате 'дерево т'ашко с'а т'ігайе по землі.*

2. Скубти, смикати один одного до болю. *Так с'а 'эжоны т'ігали, шчо в'д'л'ос'е з них клубками л'т'іло.* 3. Судитися. *Оты сус'ідове т'ігайуц'а по судах давно.* 4. Жити в громадянському шлюбі; бути тривалий час закоханими, але не одруженими. *Ис'а с'а 'пара т'ігат уже трит'ый гут.* 5. Погано почуватися, перебувати в кволі стані. *Та'кий сла'бый муй чулувік, шчо ледвы с'а т'ігат.*

ТІДІТ [т'ідіт], *виг., дит.* Звуконаслідування сигналу автомобіля.

ТІДІКАТИ [т'ідікати], айу, аш (айеш), *недок.* Подавати сигнал (автомобіля, мотоцикла і под.). Див. ще **пібікати**. *Йура хут'і'кул'ко т'ідіткав на Анц'у, 'айбо вна с'а не'творила на вто.*

ТІЛНА [т'ілна]. Тільна.

ТІЛНІСТЫЙ [т'ілн'истый], а, е. Те саме, що **грузний**. *Ота жо'на доста т'ілн'иста.*

ТІМНЯНИЦЯ [т'імн'ан'иц'а], і, ж. Товста кірка на тім'і грудних дітей. *Така в'нашуйі в'нучкы т'імн'ан'иц'а на гулу'ві, ги'курка дубова.*

ТІМНЯЧКО [т'імн'ячко], а, с., анат. Тім'ячко.
ТІСТ [тіст], а, ч., військ., заст. Офіцер. *Такий, як тист*. Пор. угор. tiszt т.с.

ТІФУС [тіфус], у, ч., мед. Тиф. У *війну тіфус* у селі *і дуже войтів*. Пор. угор. tifusz т.с.

ТМА, *ы, ж.* П'їтма, темрява (вживається переважно в лайках, прокльонах). *Лди в тмь! Пушла быс'у тмь! Де с'быв у тмах?! Ты тмо, де с'была?*

◆ **Кру'м'ішн'а тма** – непроглядна, безпросвітна п'їтма, темрява. *Та там кру'м'ішн'а тма!*

ТМІТИ, тмит, *недок.* Затьмарювати. *Ис'а вотка дуже тмит у г'долову.*

ТОВАРІЩІ [Товарищі], у, мн. Мікротопонім на позначення місцевості недалеко від залізничної колії (околиця Сокиринці). *Йа служив у вуцтоша (жил'ізнодорожника), туй, на Товарищох.*

ТОВБА [т'овба], *ы, ж., зневаж.* Товста, неповоротка жінка. *Ота т'овба таку р'б'б'оту не вчинит.*

ТОВКА́Н [т'ов'кан], *на, ч.* 1. Те саме, що **купа́ня**. У *товканови* *дуже добре квасне молоко*. 2. Прізвище.

ТОВСТА́ [тув'ста], *т'ойі, ж.* 1. Товста. 2. у знач. ім. Те саме, що **самодру́га 2** (див. **самодру́гий**). *Того г'ода б'ляма тувста т'рит'ув д'ітинув.*

ТОВСТНУТИ [т'овснуті], ну, *неш, недок.* 1. Товстіпати. *Есе деревце зачало май рости, с'т'овпл'е на н'ум'т'овсне*. 2. Ставати жирнішим. *Ба уч'ого ис'а жо'на т'овсне?*

ТОВЩАГАНЯ́ [тувшчаган'а], *і, ж., зневаж.* Повна, товста жінка. *Ота тувшчаган'а вже с'а в д'вир'і не вміщат.*

ТОВЩАКОВА́ТІЙ [тувшчако'ватий], а, е. Досить повний, повнуватий, товстуватий. *Тувшчако'вата жо'на*.

ТОВЧІ́ [тув'чі], *чу, чеш, недок.* Товкти.

ТОВЧИ́К [т'овчик], а, ч. Поршень у саморобному шприцові з бузинової трубочки, за допомогою якого діти поливаються водою. *Йе в н'ого сикалка, лиш т'овчик с'а вло'мив.*

ТОВЧІ́СЯ [тувчис'а], *чус'а, чес'а, недок.* Товктися. *Пал'дниц'і по'с'он'ашника с'а май'файно тув'чут, куй добре достигнут.*

ТОГДЫ́ [то'гды], *присл.* Тоді. *То'гды бы с'а вернув, куй рак свисне!* (прокльон).

ТОГДЫ́ШНЬІЙ [то'гдышн'ий], а, е. Тодішній. *То'гдышн'ий б'р'ув.*

ТОГО́, *присл.* Через те, тому. *Того в н'а не'їе'доста г'ду на нур'ману'нінз'і'у, ичо'д'овго м бул'їла.*

ТОГУ́Д [то'гуд(т)], *присл.* Те саме, що **г'д'т'пер.** *То'гуд'їаблок с'а вродило'мало.*

ТОГУ́ДНЬІЙ [то'гудн'ий], а, е. Те саме, що **г'д'т'перішн'ий**. *То'гудн'ий уро'жай.*

ТОЖ [тож(ш)], *присл.* Те саме, що **пак²**.

ТО́ЖЕ, *присл.* Так само. *Йа'тоже не'л'убл'вурду.*

ТОК, а, ч., с.г., заст. Тік (місце, де молотять зерно). *На'тоці'робила'молотарка.*

ТОКА́Н, ну, ч., кул. Мамалига. У *нас токан'ї'д'ат з молоко'ом, р'бу'ув*. ▲ **То'кан із б'рынз'ув** – страва з шарів мамалиги та бринзи. *Мало ко не'л'уби'ї'їсти то'кан із б'рынз'ув*. Пор. рум. діал. toscan т.с.

ТОКА́НЯНИК [то'кан'аник], а, ч., *ірон.* Той, що дуже любить мамалигу. *Муй то'кан'аник і д'в'раз бы на дин'ї'в то'кан'у.*

ТОКА́НЯНИЙ [то'кан'аний], а, е. Пов'язаний з мамалигою. *То'кан'аний гор'ш'ок.*

ТОКА́НЯНКА [то'кан'анка], *ы, ж., ірон.* Жінка до **токанянк**.

ТО́КМА, *ы, ж.* Угода, домовленість. *Продай'ї'ме к'р'ову, та'была в нас'токма с'чулу'віком, й'к'кий'хоче'її'купити.*

ТОКМІ́ТИ, *т'окмл'у, то'кмиш, недок.* Розпитувати про ціну чого-небудь. *Токмив у н'а сус'ї'ї'с'їно*. Пор. рум. tosti 'домовлятися (у торгівлі) наймати', ст.сл. т'к'мити 'вирівнювати', прасл. *tknōti 'ткнути'.

ТОКМІ́ТСІЯ [ток'митис'а], *т'окмл'ус'а, то'кмис'а, недок.* Домовлятися про ціну. *Ток'м'лис'мес'а з в'їд'ї'у'к'ым чулу'віком за в'таву.*

ТОКМЛÉНЬІЙ, а, е. Такий, про ціну якого домовлялися. *Есе'с'їно вже то'к'мене, 'айбо'чус'ї'не'дуже'л'убит'куп'ї'ам.*

ТОЛКОВЫ́Й, а, е. Розумний, розсудливий, д'ловий, тямущий. *Тол'кова жо'на*.

ТОЛКÓВО. *Присл.* до **толкóвий**. *Тол'ково г'ворит.*

ТО́НІЙ [т'оній], а, ч. Антон.

ТО́НІЙХА [т'онійха], *ы, ж.* Дружина Антона.

ТО́НІЦЬКЫ́Й [ту'н'їц'кий], а, е. Тонюсінький. *Тун'їц'ке'полот'но*.

ТО́НІЦЬКО [ту'н'їц'ко], *присл.* Тонюсінько. *Тун'їц'ко нама'ст'ив на д'р'їнку'масла.*

ТО́НКНУТИ [т'онкнуті], ну, *тонкнеш, недок.* Тоншати. *Йак пушла'Цил'а р'обити, та'зачал'т'онкнути.*

ТО́НЯ [т'он'а], *і, ж., с.г., заст.* Те саме, що **май'орня**. Пор. угор. tanya 'ферма, хутір'.

ТОПÁНКЫ, у, мн.; *одн.* то'панок, *нка, ч.* Черевки (переважно вихідні), що закривають ноги вище кісточки. *Купилам д'їт'ва'кови то'панкы*. Пор. угор. toránka т.с.

ТОПÁНОЧКЫ, у, мн.; *одн.* то'паночок, *чка, ч.* Зменш. до **топáнкы**. *Муй унучок с'а'дуже'з'радо'вав'новым то'паночкам*. Див. ще **топáнчá**.

ТОПАНЧÁ, *чати, с., мн.* топан'ч'ата, *ч'ат.* Малецький черевичок. *Тї'п'ир'мож'куп'ї'їти топан'ч'ата хут'на'ї'ак'у'мáлу'д'їтину.*

ТОПІТИСЯ' [то'питис'а], 'т'опл'ус'а, то'пи-с'а, *недок.* Погопати.

ТОПІТИСЯ² [то'питис'а], то'пиц'а, *недок.* Танути, ставати рідким (про сніг, лід, сало і под.). *Топиц'а с'н'іг, лед(т), соло'нина.*

ТОПІРИТИ, р'у, риш, *недок.* Випинати. *Щчо топ'ириш 'зубы?*

ТОПІРИТИСЯ [то'пыритис'а], риц'а, *недок.* Випинатися. *'Файный 'хл'опці', лиш 'вуха му с'а то'пыр'ат.*

ТОПОШЛ'ОВАНЄ [топош'лован'е], а, с. Топган-ня чого-небудь багаторазовим ходінням. *Топош'ло-ван'є тра'ви, зр'аткы, 'нивы.* Пор. **топош'ловати.**

ТОПОШ'ЛОВАНЬИЙ, а, е. Топганий багатора-зовим ходінням. *Топош'лована в'тава, 'нива.*

ТОПОШ'ЛОВАТИ, 'луйу, 'луйеш, *недок.* Топ-тати що-небудь багаторазовим ходінням по тому самому місцю. *Не" тупиш'луйте, 'д'іти, 'п'ос'ц'і' (т'р'д'єу).*

ТОПОШ'ЛОВАТИСЯ [топ'ш'ловатис'а], 'луй-ус'а, 'луйес'а, *недок.* Топтатися. *Ба чий 'ото пес тупиш'луйес'а по зр'атках?*

ТОР, 'т'оргу, ч. Ярмарка. *Рас ку'з'і 'быти на тур'з'і.*

ТОР'ГОВИЦЯ [тор'говиц'а], і, *жс.* Базар, на якому торгують худобою. *У тор'говици мож худ'о-бину продати ват'купити.*

ТОРМОСИТИ, 'т'ор'м'ошу, тормо'сиш, *недок.* Термосити, трясти. *Не" тормо'си так д'ітинув, бо кышкы з'ниий'утр'асеш.* Див. ще **штиліпати.**

ТОРМОСИТИСЯ, 'т'ор'м'ошус'а, тормо'сис'а, *недок.* Термоситися, трястися. *Вир'з'на вус'с'і'на, вбы ти 'было май'мн'ак'о, бо будеш'читаво тор-мо'ситис'а.* Див. ще **штиліпатися.**

ТОРМОШ'ЄНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **тормосіти.** *Тормо'шеный'мн'ов'хлоп'чичиче н'ї'як с'а не" 'х'от'ів про'бужати.* Див. ще **штиліпаный.**

ТОРМОШ'ІНЄ [т'ор'м'ош'ін'е], а, с. Термосіння, трясіння. Див. ще **штиліпанє.** Пор. **тормосіти.**

ТОРТА, ы, *жс.*, кул. Торг. *Испек'лам 'файну 'т'орту.* Пор. угор. torta т.с.

ТОРУНЬ [т'орун'], ни, *жс.* Купол, баня на церкві. *На стар'уш'ц'иркві 'т'орун' 'была'уб:'ита дра'ниц'ами, а на ну'вуй – бл'ахув.* Пор. угор. torony 'башта'.

ТОТ, ч., (Т)ОТА́ [т'от'а, вта], *жс.*, (Т)ОТО́ [т'от'о, вто], с., (Т)ОТЫ́ [т'от'ы, вты], *мн.*, займ. *Той, та, те, ті. Тот чу'л'вік ми 'батечко.*

ТОТА́ див. **тот.**

ТОТЫ́ див. **тот.**

ТОТО́ див. **тот.**

ТОЦІЛО, а, с. Точило. *На то'цилови 'бстр'ат со'кыры, ну'жі, 'вагув – у'с'ачино.*

ТОЧ'ЄНЬИЙ, а, е. З'єднаний з кількох частин. *Тот друт не" ц'їлий, ай то'чений.*

ТОЧИТИ, 'т'очу, 'точиш, *недок.* З'єднувати два кінці. *Треба то'чити дві нит'кы, бо у'д'ноій'мало.*

ТОЧИТИСЯ [то'читис'а], 'точиц'а, *недок.* З'єднуватися. *Бы'вало, д'і'т'ми 'точимес'а за 'рукы у великый'ланц' та біж'і'ме по то'д'лоц'і.*

ТРАНСПОРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *недок.* Ви-ганяти. *Мы 'нашого 'з'ат'а 'май'же буд'єме транс-пор'овати с'х'ыжі, бо бл'танга.*

ТРАФІТИ див. **трафляти.**

ТРАФІТИСЯ див. **трафлятися.**

ТРАФЛЯНЄ [т'рафл'ан'е], а, с. 1. Попадання, влучання. *Трафл'ан'є в дич'їну с'пушкы.* 2. Потра-пляння. *Трафл'ан'є до ч'л'адника у в'д'ц'куму 'сил'і.* Пор. **трафляти.**

ТРАФЛЯТИ [трафл'ати], 'б'айу, т'рафл'аш ('л'айеш), *недок.*, **ТРАФІТИ**, фл'у, фиш, *док.* 1. Попадати, влучати. *Йа с 'першого 'раза тра-фив у 'зайац'а.* 2. Досгати мети своєї подоро-жі, потрапляти. *Ба ци 'добре йа трафила до вас?* Див. ще **потрафляти.** Пор. пол. trafić, trafić, нім. treffen т.с.

ТРАФЛЯТИСЯ [трафл'атис'а], 'л'айес'а, *не-док.*, **ТРАФІТИСЯ** [трафитис'а], иц'а, *док.* 1. Трап-лятися, бувати. *Трафило ми с'а 'оден раз 'быти в туй 'х'ыжи та не" мож'ам с'а на'никати.* 2. Зустрічатися. *Трафило ми с'а раз 'ота жо'на в 'г'ор'д'і.* 3. Щастити. *Трафило ми с'а, йак с'л'їтуй'куруци 'зерно.*

ТРАФУНОК, нка, ч. Випадок, трапунок. *Тот ми с'а тра'фунок 'добре за'т'амив.*

ТРЕБИТИ, тре'б'ілу, тре'биш, *недок.* 1. Знищу-вати. *Така не"вал'овина мар'жина, ичо не" йіст, ай тре'бит 'с'іно.* 2. Витрачати. *Гр'оші на вто, вбы йіх тре'бити.*

ТРЕБИТИСЯ [тре'битис'а], 'биц'а, *недок.* Знищуватися. *Куй с'а заведе 'йаишур, та тре'би-ц'а 'много мар'гы.* 2. Витрачатися. *На тит'р'иш'у с'вал'бу 'много с'а зр'оши тре'бит.*

ТРЕБИШНИК, а, ч., *зневаж.* Марнотратник. *Та'кый тре'бишник, ичо хут 'кул'ко зр'оши потре-бит на н'ї'наишо.*

ТРЕБИШНИЦЯ [тре'бишниц'а], і, *жс.*, *зне-важ.* Жін. до **требішник.**

ТРЕБЛ'ЄНЬИЙ, а, е. Марно витрачуваний. *Ис'а пше'ниц'а лиш тре'блена, бо 'куру йі не" пуй'їли, ай рос'фыркали по дв'орови.*

ТРЕБОВАТИ, буйу, буйеш, *недок.* Вима-гати. *Ото по'ган'і 'д'іти, ичо все лиш тре'бу-йут ут с'в'ой'їй стар'ишны. Прийдут 'хл'опці' на пір'оскубы, по'сид'ат та тре'буйут, 'обы йім чини-ти фыр'ч'кы.*

ТРЕП'ЄТА, ы, *жс.*, *бот.* Осика (*Populus tremu-ла*). *Тре'петув с'а зве, бо 'лис'ц'е на н'уй с'а все тре'пле і куй 'вітру не"їе.*

ТРЕП'ЄТНИК, а, ч., *бот.* Осичняк.

ТРЕПЕ́ТОВЫЙ, а, е. Осиковий. *Трепето́ва ты́чка.*

ТРЕТЯ́ЧКА [три'т'ачка], ы, жс., с.г. Трава, скошена втретє протягом одного літа. *Три'т'ачка не все бы'вайє, т'ашко 'сохне, бо 'сонце вже слабе.*

ТРИГУ́ДНЫЙ [три'гудн'ый], а, е. Трирічний. *Три'гудн'а д'їтина.*

ТРИ́Є [три'є], тр'ох, числ. кільк. Троє (вживається тільки з іменниками чол. роду – назвами осіб). *Три'є хлопцї ('бет'ар'ї, лит'ї).*

ТРИКІ́ЛОВЫЙ, а, е. Трикілограмовий. *Трикіло'ва п'ушка.*

ТРИЛІ́КАНС [трил'икан'є], а, с. Тривале й беззмістовне говоріння. *Уже ми наду'їло й'її трил'икан'є.* Пор. **трилїкати**.

ТРИЛІ́КАТИ [трил'икати], айу, аш (айеш), *недок.* Багато і беззмістовно говорити. *Йак с'а 'нап'є, та хут'-'кул'ко бы трил'икав.*

ТРИ́НКА, ы, жс. 1. Трійка. *Муї с'а внук слабо 'учит, лиш на трин'кы.* 2. Залізні вила з трьома ріжками. *Ба де с'а 'д'їла 'наша т'ринка, т'реба ми йї 'с'їно ме'тати на вує.*

ТРИ́НЧАСТЫЙ, а, е. Який складається з трьох частин. *Трин'час'ц'ї 'вилы, трин'частый 'оболок.*

ТРИРА́МЕННЫЙ [трирамен'ый], а, е. З трьома перехрестями. *Православный хрест – трирамен'ый.*

ТРИ́СТО, числ. кільк., *невідм.* Триста. *Пуш'овим у д'б'р'бгу ис т'ристо рубл'ами в 'жибї.*

ТРИ́ВАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Терпіти. *Не 'годна м.у вже т'ривати.* 2. Служити, витримувати (про речі). *М'їй то'панкы шче т'рива'ють.*

ТРИВУ́ЧЫЙ, а, е. Витривалий, міцний. *Триву'чый чулу'вік. Триву'чї 'чіжмы.*

ТРИ́БЕН *див. трибный.*

ТРИ́БНЫЙ [тр'їбный], **ТРИ́БЕН** [тр'їбен], бна, бне. Те саме, що **вал'овшний**. *Єсе ко'рыто н'їнашчо не' т'р'їбне.* Антонім **нетрибный**.

ТРИ́БНО [тр'їбно], *присл.* Те саме, що **вал'овшно**. *Ци 'дашчус' т'р'їбно 'робит тот дер'бак? Антонім **нетрибно**.*

ТРИСКА́Ч, ча, ч., кул. Шматок тіста, тонко розкатаного і спеченого на плиті. *Коли 'мамка чїнили лаш'кы та все нам, 'д'їт'ом, пек'ли на ш'п'р'ї тр'їска'чі.*

ТР'О́ВГЕР [тр'овгер], а, ч. Те саме, що **носїлник**. *Тубї все лиш т'р'овгера т'реба, не" уб'служис'а сам?* Пор. угор. tróger, нім. Träger т.с.

ТРОВИ́ТИ¹, тр'овл'у, тр'овиш, *недок.* Труїти. *Потка'ну тр'овити т'ашко, бо 'м'ожут по'нести б'т'р'ову ск'отин'ї.*

ТРОВИ́ТИ², тр'овл'у, тр'овиш, *недок.* Цькувати. *Не" тр'ови на д'їти пса, бо п'укуват йїх.*

ТРОВЛÉ́НЫЙ¹, а, е. Труєний. *Потка'ны вже 'были рас тр'овл'їн'ї, 'айбо не" вс'ї уздыхали.*

ТРОВЛÉ́НЫЙ², а, е. Цькований. *Цигане, тр'овл'їн'ї п'сами.*

ТР'О́ВЛІНЕ¹ [тр'овлїн'є], а, с. Труєння. *Тр'овлїн'є м'ыши, потка'ну.* Пор. **тровїти**¹.

ТР'О́ВЛІНЕ² [тр'овлїн'є], а, с. Цькування. *Тр'овлїн'є псу на з'лод'їа.* Пор. **тровїти**².

ТРО́І [тр'ої], тр'ойх, числ. кільк., зб. Троє (уживається тільки з іменниками рл.т, що є назвами предметів). *Троїї д'вир'ї ('н'о'жци'ї, 'сани, кл'їш'чі).*

ТРО́ІЧКО [труї'чко], а, числ. кільк., зб., *пестл.* Зменш. до *троє* (уживається з іменниками, що є назвами дрібних істот або дітей). *Труї'чко хлопчику ('д'їво'чок, п'р'д'с'аток, кур'ї'чок).*

ТРОМБА́ТЫЙ, а, е, *зневаж.* Який має великі губи. *Кажут, шчо тром'бат'ї л'уде 'д'б'р'ї.*

ТРО́МБЫ, тр'омбу, *мн.; одн.* тромба, ы, жс., *анат., зневаж.* Великі, повні губи. *Не"файный 'хлопци', бо тромбы в 'н'ого в'їлїкї.* ♦ **Надути тр'омбы**, *зневаж.* – розсердитися. *Уже с' надула тромбы, ба 'зашчо?*

ТРО́МБИШ [тр'омбіш], а, ч., *вульг.* 1. Чоловік чи хлопцє з великими губами. *Кажут, шчо т'р'омбішї – 'д'б'р'ї л'уде, 'айбо вто не" все так.* 2. Прїзвисько.

ТРО́МБИШКА [тр'омбішка], ы, жс., *вульг.* 1. Жін. до **тр'омбіш**. 2. Прїзвисько.

ТРО́НЬКАНС [тр'он'кан'є], а, с. Тринькання на чому-небудь. Пор. **тр'онькати**.

ТРО́НЬКАТИ [тр'он'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Тринькати на чому-небудь. *Тр'он'кат на струн'ї. Тр'он'кнула го назбыт п'д'н'осу, а в'ун с'а ро'сердїв.*

ТРОП, тр'опу, ч. Кінська рись з підсакуванням. *Андр'їй бїх 'кун'с'кым тр'опом.*

ТРОПАРНЯ [тр'опарн'а], і, жс. Морг, трупарня.

ТРОП'О́ВКА [тр'оп'овка], ы, жс., *рїдк.* Те саме, що **моторбїціглї**.

ТРОСКОНІ́ТИ [тр'ускун'їти], н'у, ниш, *недок.* Те саме, що **лопони́ти 2**. *Не" тр'оскони вже 'тул'ко!*

ТРОСК'О́ТАЛО, а, ч., *зневаж.* 1. Те саме, що **цорк'отало**. 2. Те саме, що **лоп'отель**.

ТРОСК'О́ТАНС [тр'оскотан'є], а, с. Те саме, що **лоп'отанє 2**. Пор. **троскотати**.

ТРОСК'О́ТАТИ, тр'ос'к'очу, тр'ос'к'очеш, *недок.* 1. Те саме, що **цорк'отати**. 2. Те саме, що **лопони́ти 2**. *Троскоче та тр'оскоче про т'а'ке, шчо 'н'їшчо в двї тр'їс'кы й'мити.*

ТРОСК'О́ТИНЬ [тр'оск'отїн'], тн'а, *зневаж.* Те саме, що **лоп'отень**.

ТРОСК'О́ТЛІВЫЙ, а, с. Те саме, що **лоп'утлївий**.

ТРУДИ́ТИ, тру'жу, трудиш, *недок.* Мучитися важкою працею. *Тот чулу'вік 'дуже труди'т, бо в 'н'ого 'п'овна 'хыжа д'їти.*

ТРУДНЬЙ, а, е. Змучений, стомлений. *Мамка дуже труднів верталис'а з кал'гбзу.*

ТРУМБЕТА, ы, ж., муз. 1. Сурма, труба; будь-який духовий музичний інструмент. *Купив си трумбету, та трумбече кажэый дин', гы здур'ильи.* 2. рідк. Трємбіта. Пор. рум. trompetă, угор. trombita, іт. trombetta 'сурма, труба'.

ТРУМБЕТАНС [трумбетан'е], а, с. Гра на духовому музичному інструменті. *Йа вто трумбетан'е вже не б'іруу слухати.* Пор. **трумбетати**.

ТРУМБЕТАТИ, 'бечу ('тайу), 'бечеш ('тайеш), *недок.*, муз. 1. Грати на духовому музичному інструменті. *Не трумбечи вже тул'ко, бо голова н'а ут'а бо'лит.* 2. *перен., зневаж.* Розносити плити по селу. *Полан'а вже трумбече по селу, шчо лішши н'а чулувік.*

ТРУМБЕТАШ, 'ша, ч., муз. Музикант, що грає на духовому музичному інструменті. *У нашууі сус'іды хлопці уцич'а на трумбеташа.* Пор. угор. trombitás 'сурмач, трубач'.

ТРУП, а, ч. 1. Труп. 2. рідк. Те саме, що **туловище**. *Із'а дурноїі голови й труп страдає.*

ТРУПІЦЬКАТИ [трупіц'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Дріботіти ногами (переважно про дитинку). *Диви, йак Анц'ка трупіц'кат (кає).*

ТРУПІЩИТИ [трупіщити], ч'їе, док. Трухлявіти. *Зрубане дерево пуд дожэ'ом трупіщїе.*

ТРУСЬКА [трус'ка], ы, ж., *дит.* Кролик; заєць. *Хочеш, Іванку, трус'ку поглядити?*

ТРУТИТИ *див. тручати.*

ТРУЧАНС [тручан'е], а, с. Штовхання, посудання. *Тручан'е камін'а, протеса.*

ТРУЧАНЬЙ, а, е. Штовханий, посуданий. *Йс'а плита вже тручана, айбо шче на с'воє місто не дутручена.*

ТРУЧАТИ, 'чайу, 'ручаш ('чайеш), *недок.*, **ТРУТИТИ**, 'ручу, 'рутиш, док. Штовхати, посудати, пхати. *Не тручай на н'а дошкы, бо привал'ат н'а.*

ТРУЧАТИСЯ [тручатис'а], 'чайус'а, 'ручас':а ('чайес':а), *недок.* Штовхатися, пхатися. *Шчо с'а тручає, ачин'ти н'їде?*

ТРУЧЕНЬЙ, а, е. Штовхнений, посуднений. *Тручений д'івочков у шанц, хлопчик повал'ав чїземкы.*

ТРУЧКАНКА, ы, ж. Штовханна. *Йак приийшов авт'обус, учи'нилас'а тручканка.*

ТРУЧКАТИСЯ [тручкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Легенно штовхатися. *Чїлад'у глут'і с'а зачала тручкати.*

ТРУСОКЛІН [тр'асоклін], а, ч., *зневаж.* Боягуз, перестраховальник. *Тот тр'асоклін ус'ого с'а бу'їт.*

ТУВВАЗИТИ [тув'азити], 'важу, 'вазиш, *недок.* Накладати чого-небудь багато, з верхком. *Шчо ты мін'і тув'азити тул'ко мн'аса?*

ТУВМАЧ, 'ча, ч. 1. Перекладач. *Ідеме до ма'д'ару, та будеш ми тувмачом.* 2. Той, що пояснює, тлумачить; тлумач. *Тот тувмач може хут'-шчо розтувмачити.* Пор. угор. tolmács т.с.

ТУВМАЧЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **тувмачити** 1, 2. *Наша бис'їда была тувмачена пом'д'арс'кы. Тувмачене с'аш'чен:ником С'ате Писмо.*

ТУВМАЧИТИ, чу, чиш, *недок.* 1. Перекладати. *Куй ис'ме йшли ід румынам, та бралис'ме Олексу тувмачити, бо в'ун мало знає по-румын'с'кы.* 2. *Поснювати, тлумачити. Ёсе ты так тувмачиш, а йа вто не так руз'їмїю.*

ТУВМАЧІНС [тувмачін'е], а, с. 1. Переклад. 2. Пояснення, тлумачення. Пор. **тувмачити**.

ТУГНУТИ, не, *недок.* Ставати густішим, твердішим, застиглим. *Кл'аганцї у'же зачав тугнути, скоро мож буде йїсти.*

ТУДА, присл., рідк. Те саме, що **туды**.

ТУДЫ, присл. Туди. *Пушла йа на р'оботу туды, ду'Бушчина.* Див. ще **тула**.

ТУЙ, присл. Тут. *Туй доста тепло.* Див. ще **туйкы**. ♦ **Туй го майеш!** – уживається для вираження подиву, незадоволення з приводу чого-небудь несподіваного, неприємного; от тобі й маеш! *«Думалам ти вже уд:ати р'одїи, айбо шче вс'їх не май!»*. – *«Но туй го майеш!»*

ТУЙКЫ, присл., рідк. Те саме, що **туй**. Антонім **тамкы**.

ТУЛІЦЬКО [тул'їц'ко], присл., змени. Дуже мало. *Дала ми лиш тул'їц'ко зирн'ат, шчо н'їшчо вид'їти.*

ТУЛОВИЩЕ [туловищче], а, с., *анат.* Тулуб. *Тул'овищче ст'р'атав, лиш г'ол'ову му было витко.* Див. ще **труп** 2.

ТУЛУБНІША, і, ж., *вульг.* Незграбна дебела жінка. *Такий'файный чулувік, а ж'она в'н'ого тулубнеша.*

ТУЛЬКЫЙ [тул'кый], а, е, *займ. вказ.* Який має велику кількість. *Тул'кый народ избравс'а в'хашчі.*

ТУЛ'ЬКО [тул'ко], 1. *займ. вказ.* Стільки (переважно про те, що знаходиться далі). *Треба ми мн'аса не тул'ко, а с'ул'ко. Лиш тул'ко ку'с'ай, кул'ко можеш прумкнути.* Антонім **сюлько**. 2. присл. *якісно-означ.* Так багато, в такій великій кількості. *Йа тул'ко с' тым народ'ивс'а, а ты ми не хочеш запла'тити за м'ой р'оботу.*

ТУМАН, а, ч., *вульг.* Дурень. *Отто такий'туман, не хоче с'а в'чити.* ♦ **Туман вус'їм'нац'я:а:тый**, *вульг.* – безпросвітний дурень.

ТУМАНОВАТЫЙ, а, е. Тупуватий, глупуватий. *Тумановатый хлопці'.*

ТУПЛЯДЬ [тупл'ад'(т')], ди, ж. Що-небудь дуже тупе (сокира, ніж і под.). *Йак ты можеш та'ков'тупл'ад'бв р'обити?*

ТУРБО́НЦ, а, ч. Тачка. *Коли чинили хыжу, без тур'бонца с'а не вбыйти.*

ТУРІ́ГАНЕ [ту'р'іган'е], а, с. Переміщення, перекидування в пошуках чого-небудь. *Із-за т'вогого тур'іган'а в'лад'і не м'ожу найти, шчо ми т'реба.* Пор. **турі́ати**.

ТУРІ́ГАТИ [ту'р'ігати], 'гайу, р'ігаш ('гайеш), *недок.*, **ТУРІ́ГНУТИ** [ту'р'ігнути], 'ну, 'неш, *док.* Переміщати, перекидувати, шукаючи що-небудь. *Не тур'ігати тул'ко р'іну, у'же с'убрала май ве-лику.* Пор. угор. діал. turigál 'кидати'.

ТУРІ́ГАТИСЯ [ту'р'ігатис'а], 'гайес'а (р'ігац'а), *недок.*, **ТУРІ́ГНУТИСЯ** [ту'р'ігнутис'а], 'нес'а, *док.* Переміщатися, перекидуватися в пошуках чого-небудь. *Гс'і бур'акы хут'кул'ко тур'ігайуц'а каж'ым, ку'му с'а лиш'хоче.*

ТУРІ́ГНУТИ *див.* **турі́ати**.

ТУРІ́ГНУТИСЯ *див.* **турі́атися**.

ТУРМІ́НЬ [турмін'], у, ч. Термін, строк. *Турмін'сим л'ікам у'же уйшов.*

ТУРНА́ДЗ [турназ(ц)], 'за, ч., *заст.* У давніх хатах призьба (переважно з двох боків) з низькою дощаною огорожею. Пор. угор. tornác 'веранда, ганок'.

ТУ́ЧА, і, ж. 1. *метеор.* Темна дощова хмара, туча. *Хайпайе в'таву, бо туча йде.* 2. *перен.* Оглядна жінка, яка швидко пересувається. *При'лит'іла туча, вже йе в'дур'і.*

ТУШ́НИЙ, а, е. Тучний.

ТУШ́НЯК [тушн'ак], 'ка, ч. Тучний чоловік.

ТУШ́НЯКОВА́ТИЙ [тушн'ак'оватий], а, е. Середньої ґводаності, повноти, соковитості. *Тушн'ак'овата свін'а (жо'на).*

ТУШ́НЯ́ЧКА [тушн'ачка], ы, ж. Жін. до **тушні́ак**.

ТХУ́РЬ [тхур'], 'р'а, ч., *зоол.* Тхір (Putorius). *Тхур'хут'кул'ко ку'ри пере'нишчит за вден рас.*

ТЮ́ТЧАНИК [т'уч:аник], а, ч. Двоюрідний брат – син батькової або материної сестри. *Йа з м'ойьми т'уч:аниками доста'файно с'а п'руйу.*

ТЮ́ТЧАНКА [т'уч:анка], ы, ж. Жін. до **тютчаник**.

ТЮ-ТЮ! [т'у-т'у]. Вигук, яким підзивають курей.

ТЯ́ЖЕ [т'аже], *присл.* Важче. *Уну'вісти л'ехко, т'аже зробити.*

ТЯ́ЖЬИЙ [т'ажый], а, е. *Мойе б'еремено май т'аже, гі т'вое.*

ТЯ́ЖИ́СТЬ [т'ажіс'ц'], жести, ж. 1. Вантаж, вага. *Йа та'ку т'ажіс'ц' іш'че м'ожу по'нести.* 2. Стан людини, при якому важко на душі, у шлунку і под. *Така в н'а т'ажіс'ц' на'сир'ц'ови, шчо не знайу с'а де'іти.*

ТЯ́ЖИТИ [т'ажіти], 'жйу, 'жйеш, *недок.* Ставати важчим. *Т'ажійе чил'адник, намок'ле д'ерево, пісок.*

ТЯ́ЖКА [т'ашка], куйі, ж., у *знач. ім.* Те саме, що **самодру́га** 2. *Есе б'ыло тог'ды, куй им б'ыла т'ашка пер'идов д'ітин'ов.*

ТЯ́ЖКЫ́Й [т'ашкый], а, е. Важкий. ▲ **Т'аш'ка печ'упка** – *див.* **печу́нка**.

ТЯ́ЖКО [т'ашко], *присл.* 1. Важко. 2. З малою вірогідністю, сумнівно, навряд чи. *Ро'сердилас'а на н'а ку'ма, т'ашко ци пр'ийде ми'завтра р'іну ко'пати.*

ТЯ́МКА [т'амка], ы, ж. Пам'ять, свідомість. *Упала бес'т'амкы.* ♦ **Мати на т'амц'і** *див.* **ма́ти**.

ТЯ́СКУНИ́К [т'аску'ник], 'ка, ч. Камінь, що кладеться як вага на кружки в діжці з квашеною капустою, бринзою та ін.; гніт. *Т'аску'ник кладут, абы май'скоро уйшув сок.*

У

У-. 1. Префікс ви- (переважно наголошений). 2. Префікс о- (здебільшого ненаголошений), *див.* також **о-**. 3. Префікс у- (*див.* також **в-**, **о-**).

У́АДІСТЕРОВА́НИЙ [уад'істерованый], а, е. Покритикований, посоромлений, висварений. *Уад'істерована б'абув у'нука.* *Див.* ще **убріхтерований**, **у́псований**, **у́шпінканий**.

У́АДІСТЕРОВА́ТИ [уад'істеровати], руйу, руйеш, *док.* Покритикувати, посоромити, висварити. *Уад'істеровалам'сына, бо в'чора пр'ийшов'читаво п'яаний.* *Див.* ще **убріхтерувати**, **у́псовати**, **у́сповідати** 2, **у́шпінкати**. Пор. **адістерова́ти**.

УБ- Префікс об-, *див.* також **об-**.

У́БАБРАТИ́, айу, аш (айеш), *док.* Забруднити. *Ба де с'убабрав наса'виц'і?* Пор. **ба́брати**¹.

У́БАБРАТИ́², айу, аш (айеш), *док.*, з *ким.* Обдурити, ошукати. *Так із'о м'нов'убабрали ко'пылы – збр'ехали ми, шчо пр'ийшла до н'а жо'на.* *Див.* ще **убавити** 2, **убмах'ати**, **убмахль'ова́ти**, **убчал'ова́ти**, **у́дворити** 2, **у́дрымбати** 2, **у́махати**, **у́махль'ова́ти**. Пор. **ба́брати**².

У́БАВИТИ, в'лу, виш, *док.* 1. *кого.* Винягнчити (дитину). *Йа вс'в'ойых у'нuku у'бавила.* 2. з *ким.* Те саме, що **убабрати**. Пор. **ба́внити**.

УБА́ГАТИ [у(в)багати], 'гайу, 'багаш ('гайеш), *недок.* 1. Догоджати. *Ота жо'на д'уже в'багат'с'в'ому (с'в'ой'ому) чулу'вікові.* 2. Вередувати, перебирати в чому-небудь. *Не в'багай си'тул'ко, ай йіж'о'то, шчо ти да'їту.*

УБАЛÉНЬИЙ [у(в)бал'еный], а, е. Повалений. *У(в)бал'еный плут.* *Див.* ще **збалéный**.

УБАЛІ́ТИ *див.* **убаля́ти**.

УБА́ЛЯНЕ [у(в)бал'ан'е], а, с. 1. Зміна вертикального положення предмета, людини і т.д. на горизонтальне; повалення. *Убал'ан'е п'юта, сви-*

н'ї, п'яного. 2. Збивання чого-небудь всячого. Убал'ан'є групи, їаблок. Пор. **убал'яти**.

УБАЛЯТИ [у(в)бал'ати], л'айу, бал'аш (л'айеш), *недок.*, **УБАЛІТИ** [у(в)баліти], бал'у, баліш, *док.* 1. Змінити вертикальне положення предмета, людини і т.д. на горизонтальне; валити. *Ледви с'ме вбалили с'кіну.* *Читавий був гудунак, т'ашко с'ме го вбалили.* *Мидгі ворони й кун'а вбалили.* 2. Збити що-небудь всяче. *Убали ми на-ру групи ис'т'ойї ґруші.* Див. ще **збаліти**.

УБАЦЬКАНИЙ [убац'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **убац'кати**. *Убац'каний хл'їбом улуї.*

УБАЦ'КАТИ [убац'кати], айу, аш (айеш), *док.* Вибрати рідину способом умокування. *Мар'їка убац'кала хл'їбом у с'метану з бл'уда.* Пор. **бац'кати**.

УБАБРАНИЙ [уб:абраний], а, е. Те саме, що **заб'абраний**. *Уб:абран'ї наг'вци'ї.*

УБАБРАТИ [уб:абрати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **заб'абрати**. Пор. **бабрати**.

УБАБРАТИСЯ [уб:абратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **заб'абратися**. Пор. **бабратися**.

УБРЫТИТИ [уб:рытити], рычу, рытиш, *док.* Те саме, що **нобрытити**. *Цил'у, уб:рыти н'ан'кови чийу, бо не' г'одн'ї сам'ї.* *Пуш'ов до бурб'їл'а, вбы му'файно уб:рытив'вуста.* Пор. **брытити**.

УБРЫТИТИСЯ [уб:рытитис'а], рычус'а, рытис'а, *док.* Те саме, що **нобрытитися**. *Н'ан'ко самі с'а вже не' уб:рыт'ат, бо'рукы йїм с'а тр'а-сут.* Пор. **брытитися**.

УБРЫЧЭНИЙ [уб:рычэный], а, е. Те саме, що **побрычэный**. *Вид'їлам Олексу, та вже в н'ого уб:рычэна борода.*

УБВАЛЯНИЙ [убвал'аний], а, е. 1. Те саме, що **завал'яний**. *Убвал'аний т'панок.* 2. кул. Посипаний мукою, цукром і под. (про тісто). *Убвал'ане кісто.*

УБВАЛЯТИ [убвал'ати], л'айу, вал'аш (л'айеш), *док.* 1. Те саме, що **завал'яти**. *Ба ко убвал'ав нурух?* 2. Посипати тісто мукою, цукром і под. *Убвал'ай кісто мук'ов, бо не' умісиш го'файно.* Пор. **вал'яти**.

УБВАЛЯТИСЯ [убвал'атис'а], л'айус'а, вал'ас'а (л'айес'а), *док.* Те саме, що **завал'ятися**. *Дес'а, не'боре, так убвал'ав.* Пор. **вал'ятися**.

УБВЭРЕЧИ [уб'веречи], ржу, ржеш, *док.* Те саме, що **убметати 1, 2**. *Полот'но т'реба уб'веречи, вбы с'а не' стр'амкало.* *Куй'коплес'а р'їнуу другий рас, т'реба йї'файно уб'веречи ґлинув.* Пор. **вэречи**.

УБГРАБКАНИЙ [убґрапканий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **убґрабкати**. *Не'файно уб'ґрабкана ко'пци'а.*

УБГРАБКАТИ *див.* **убґрабковати**.

УБГРАБКАТИСЯ *див.* **убґрабковатися**.

УБГРАБКОВАТИ [убґрапковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УБГРАБКАТИ** [убґрапкати], айу, аш (айеш), *док.* Обґрібати що-небудь граблями з усіх боків. *Убґрапкаї'файно пласты, вбы с'а з нас л'уде не' с'м'їяли.* Пор. **ґрабкати**.

УБГРАБКОВАТИСЯ [убґрапковатис'а], куйес'а, *недок.*, **УБГРАБКАТИСЯ** [убґрапкатис'а], ац'а, *док.* Обґрібатися граблями з усіх боків. *Пласт ват'ко'пци'а с'а уг'рапкуїе, вбы'файно дошч с'ц'їкав.* Пор. **ґрабкати**.

УБДАРЕ́НИЙ, а, е. Який одержав багато подарунків. *Убда'рєный мат'оч'ками ф'їїн.*

УБДАРИТИ *див.* **убд'арьовати**.

УБДА́РЬОВАТИ [убдар'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УБДАРИТИ**, р'у, р'иш, *док.* Дарувати багато подарунків. *Жєн'їхова р'одина убда'рила моло'диц'у.*

УБДЕРІШНИК [убд'єришник], а, ч., *зневаж.* Здирник; хабарник. *Наш голо'ва убд'єришник: за вс'є му'пла'ти.*

УБДЯЛОВА́ТИ [убд'ало'вати], луйу, луйеш, *док.* Те саме, що **уд'яловати**. *Убд'ало'вав'дошчу.* Пор. **дяловати**.

УБЕВКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Голосно (переважно з плачем) виказати кому-небудь неприємні речі. *Она му'убевкала вс'є, шчо про н'ого'думала.* Пор. **бэвкати**.

УБЕЗЧЕСТОВАТИ [убешчестовати], туйу, туйеш, **УБЕЗЧЕСТИТИ** [убешчестити], чешчу, честиш, *док.* Дуже виганьбити, знеславити. *Так н'а'убешчестила н'їзаччо ку'ма при'чил'ади, шчо не' зналам с'а де'їти.* Пор. **безчестова́ти**.

УБЕЗЧЕЩЕНИЙ [убешчещэный], а, е. Дуже виганьблений, знеславлений. *Так им'была'убешчещэна'мат'оч'ков, шчо не' зналам с'а де'їти.*

УБЭ́КЫ [у(в)беки], *присл.* Спираючись на обидві долоні й обидва коліна; рачки, карачки.

◆ **Ставати (с'тати) в'беки** – те саме, що **бековати**. *Куй го'читаво бул'їло, та ста'вав уб'еки, та пул'ї-вл'ало му'мало.*

УБЖЭРЛИВИЙ [у(в)бж'ил:ивий], а, е, *зневаж.* Ненажерливий. *Уб'жєл:ивє с'вин'а.* *Уб'жєл:ивий чулу'вік.*

УБЖИРА́НС [у(в)бж'иран'є], а, с. Надмірне споживання їжі. *Уб'жєран'ом мос'и жу'лудок ска-зати.* Пор. **убжиратися**.

УБЖИРА́ТИСЯ [у(в)бж'и'ратис'а], райус'а, жирас'а (райес'а), *недок.*, *зневаж.* Переїдатися. *Не' вбж'и'райс'а так, бо жу'лудок си с'портши.* Пор. **жэрти 1**.

УБІГТИСЯ [убз'ітис'а], зиц'а, док. Те саме, що **увонытися**. Пор. **бзіги**.

УБИВА́ТИ¹ [у(в)би'вати], 'вайу, 'биваш ('вайеш), *недок.*, **УБИТИ** [у(в)'бити], 'бйу, 'бйеш, *док.* 1. Убивати. 2. Ударяти. *По'в клеп'ачом по з'воздову. Убила н'а Крестина по' гулуві, та ускочив кукуш.*

◆ **Убивати в'очі** – дошкуляти. *Й'улина ми все вбиват у'очі, аш пом'єгала ми, куй ми 'была б'іда.*

УБИВА́ТИ² [у(в)би'вати], 'биват, *безос., недок.*, **УБИТИ** [убити], 'убйє, *безос., док.* Вистачати. *Ми'н'і вбиват 'моїуїї плат'н'і. Ци 'убйє ти сих з'роши на 'анцук?*

УБІРА́НЕ [у(в)биран'є], а, с. Те саме, що **одіванє**.

УБІРА́НИЙ [у(в)бираный], а, е. 1. Вибіраний. 2. Те саме, що **одіваний**.

УБИРА́ТИ [у(в)бирати], 'райу, 'бираш ('райеш), *недок.*, **УБРА́ТИ**, 'беру, 'береш, *док.* 1. Вибирати. 2. Те саме, що **одіва́ти**.

УБИРА́ТИСЯ [у(в)би'ратис'а], 'райус'а, 'бйрас'а ('райєс'а), *недок.*, **УБРА́ТИСЯ** [у(в)б'ратис'а], 'берус'а, 'берєс'а, *док.* Те саме, що **одіва́тися**. *Убралас'а, ги чорт на ма'лину.*

УБІ́ТИ *див.* **убива́ти**¹.

УБИ́ТИ *див.* **убива́ти**².

УБИ́ТИСЯ [у(в)битис'а], 'бйус'а, 'бйєс'а, *док.* Ударитися. *Упалам та так им с'а в'била, шчо не' молганя на 'ногу с'тати.*

УБЫВА́ТИ [у(в)бы'вати], 'быват (бы'вайє), *недок.*, **УБЫ́ТИ** [у(в)бы'гти], 'будє, *док.* Зменшуватися в чому-небудь. *Во'да в р'іц'і по'малы в'быват. Не' в'будє с'т'а, аж ми по'можєш.* Пор. **бывати**.

УБЫ́ТИ, 'убуду, 'убудєш, *док.* 1. Вийти з важкої хвороби, видужати. *Слава 'Б'огу, 'убыла йа с'того 'бєтєгу. Ци хут'ота ж'о'на 'убудє?* 2. Звільнитися, закінчити строк. *Йа 'убыв з 'армії в 'окт'овбр'і, а вжє на'висн'і м с'а вжє'нив.*

УБЫ́ТИ *див.* **убыва́ти**.

УБЫ́ТОК [у(в)бы'ток], тку, ч. Утрата, заподіяня шкода. *Тот град уч'инив ми великий 'убыток. Ут'єбє, 'сыне, ми'н'і лиш одны 'убыткы.*

УБДОВА́НИЙ, а, е. Який прожив у великій скруті, бідуючи. *То'та 'д'івка 'убд'ована та, 'можє, ме чєст'овати чулу'віка.*

УБДОВА́ТИ, дуйу, дуйєш, *док.* Прожити у великій скруті, бідуючи. *'Доста вта 'д'івка 'убд'овала, 'заки с'а на н'у най'ш'ов жє'них.*

УБИ́РОВАТИ [убі'рвати], руйу, руйєш, *док.* Витримати. *Ба ци 'убіруйє вна вту хв'ор'оту перє'нести?* Пор. **бірова́ти**.

УБКЫ́ДА́НИЙ [у(в)п'кыданыый], а, е. Оббризканий. *Уп'кыдана со'рочка.* Див. ще **удкыданыый**.

УБКЫ́ДАТИ [у(в)п'кыдати], айу, аш (айєш), *док.* Оббризкати. *Мас'ти с'к'інутак, 'абыс'не' в'п'кыдала 'ш'ифон.* Див. ще **удкыдати**. Пор. **кыдати**.

УБКЫ́ДАТИСЯ [у(в)п'кыдатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Оббризкатися. *Так йїш, шчо гєт ис'а в'п'кыдав.* Див. ще **удкыдатися**. Пор. **кыдати**.

УБЛА́НЫ [у(в)б'ланы], 'лан, *мн.; одн.* у(в)б'лана, *ы, ж.* Пігментні плями на обличчі вагітної жінки. *'Кажут, аж в'їлїкї в'бланы на лі'ци, та в'родц'а 'хлопчик.*

УБЛА́НОВА́ТЫЙ, а, е. З пігментними плямами на обличчі. *Ублановате лі'це.*

УБЛЕ́ГШЕ́НИЙ [ублекшєный], а, е. Облегшений.

УБЛЕ́ГШИТИ *див.* **ублєгш'овати**.

УБЛЕ́ГШОВА́ТИ [у(в)блєкш'овати], шуйу, шуйєш, *недок.*, **УБЛЕ́ГШИТИ** [у(в)блєкшити], шу, шиш, *док.* Облєгшувати. *'Дайте му й'дж'іс'л'і'кы та вблєкшитє му 'мукы.*

УБЛЕ́СНИЙ [у(в)блєсный], а, е. Облєсливий. *Пєт'ро 'дуже вблєсний.*

УБЛЕ́СНО [у(в)блєсно], *присл.* Облєсливо. *Ота ж'о'на будє с'т'д'б'ов 'дуже вблєсно г'оворити, но ты й'уй не' 'дуже 'віруй.*

УБЛЕЧЭ́НИЙ [у(о,о',в)блєчєный], а, е, *заст.* Те саме, що **одігтый**. *Олєкса прїй'ш'ив до н'а 'доста 'файно вблєчєный.*

УБЛЕЧІ́Й [у(о,о',в)блєч'и], 'чу, 'чєш, *док., рідк., заст.* Те саме, що **одіти 2**. *О'блєч'и п'лїч'і, бо за'мєрзнєш. Ублєч'и пн'а та дай му їмн'а, та будє з'н'ого чулу'вік.* Пор. ст.сл. **обл'єшти, обл'єжж** т.с., *прасл.* *obelkti (< *obvelkti).

УБЛЕЧІ́СЯ [у(о,о',в)блєч'ис'а], 'чус'а, 'чєс'а, *док., рідк., заст.* Одягтися. *Трєба с'а о'блєч'и в ш'д'с'май теплє, бо студєно.*

УБЛЫ́НДАТИСЯ [ублындатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док., зневаж.* Те саме, що **ублыцкатися 2** (про жінку). Пор. **блындатися**.

УБЛЫ́ЦКАТИСЯ [ублыцкатис'а], *док.* 1. айєс'а. Те саме, що **наблыцкатися 1**. *'Упустивим тїла с'хл'їва, та 'читаво с'а 'ублыцкало.* 2. айус'а, ас'а (айєс'а), *перєн., вульг.* Те саме, що **наблыцкатися 2**. Пор. **блыцкатися**.

УБЛІ́ДНУТИ [убл'іднути], не, *док.* Втратити яскравість кольору, вицвісти, вилиняти. *Та'кый був 'файный сис' 'свєдєр, а 'єт 'убл'їт. С'вїта 'убл'їда.*

УБЛІ́ДНУТЫЙ [убл'іднутый], а, е. Вилинялий. *'Убл'їднута шїр'їнка, с'вїта.*

УБЛЬОНДА́НИЙ [убл'онданыый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **убльондати**. *'Убл'ондан'ї т'ов ж'д'нов у'с'акї дурнїц'ї.*

УБЛЬОНДАТИ [убл'ондати], айу, аш (айєш), *док.* Виказати що-небудь пусте. *По'лан'а 'убл'он-*

даїе по селу, шчо с'а в чний в хыжси д'їїе. Пор. **блѣндати.**

УБМАНА, ы, жс. Обман. *Убмана на дурного йвана.*

УБМАХАНЫЙ, а, е. Те саме, що **убмахльованый.**

УБМАХАТИ див. **убмаховати.**

УБМАХЛЬОВАНЫЙ [убмахл'ованый], а, е. Обманутий, обдурений. *Убмахл'ованый хлѣпци.*

УБМАХЛЬОВАТИ див. **убмахльововати.**

УБМАХЛЬОВОВАТИ [убмахл'ововати], л'ѣ-вуйу, л'ѣвуйеш, *недок.*, **УБМАХЛЬОВАТИ** [убмахл'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* Те саме, що **убабрати 2.** Пор. **махльовати.**

УБМАХОВАТИ, хуйу, хуйеш, *недок.*, **УБМАХАТИ**, хайу, махаш (хайеш), *док.* Те саме, що **убмахльововати.**

УБМАЧАНЫЙ, а, е. Занурений на короткий час у що-небудь рідке. *Убмачане в росколоченуму йайчу'ови мн'асо.*

УБМАЧАТИ, чайу, мачаш (чайеш), *док.* Обмакати що-небудь у рідкому. *Йа л'убл'ухл'їб убмачати сметанув.* Пор. **мачати.**

УБМЕТАНЫЙ, а, е. 1. Обкиданий з різних боків. *Поко'налис'те в д'ругый раз, айбо не' дуже в:ас файно убметана р'їта.* 2. мед. З висипом на шкірі. *Убметане лїще.*

УБМЕТАТИ див. **убмітовати.**

УБМЫКАНЫЙ, а, е. Такий, навколо якого повискиували з корінням рослини (переважно бур'яни). *Убмыкан'ї, прїсаткы'зачали май'файно рости.*

УБМЫКАТИ див. **убмыковати.**

УБМЫКАТИ див. **убмыковати.**

УБМЫКОВАТИ, куйу, куйеш і **УБМЫКАТИ**, кайу, мыкаш (кайеш), *недок.*, **УБМЫКАТИ**, мычу, мычеш, *док.* Вискикувати з корінням рослини (переважно бур'ян) навколо якої-небудь культурної рослини, дерева і под. *Убмыч мелай, бо не' вїтко го з'їдзу.* Пор. **мыкати 1.**

УБМЫКОВАТИСЯ [убмыковатис'а], куйес'а і **УБМЫКАТИСЯ** [убмыкатис'а], мыкац'а (кайес'а), *недок.*, **УБМЫКАТИСЯ** [убмыкатис'а], мычес'а, *док.* Вискикуватися з корінням (про рослини, переважно бур'ян навколо якої-небудь культурної рослини, дерева і под.). *Лишац'а одно вад' два стебла мелайу, а чинї тай тоз убмыкуйцу'а.* Пор. **мыкати 1.**

УБМІТОВАТИ [убмітовати], туйу, туйеш, *недок.*, **УБМЕТАТИ**, мечу, мечеш, *док.* 1. Обкидувати з різних боків. *Абы р'їта в'з'їмі не померзла в пластови, треба го чатувсто злинув убметати.* Див. ще **убвѣречи.** 2. мед. Появлятися на шкірі (про висипи). *Ба уч:ого н'а так убметало?*

УБМІТОВАТИСЯ [убмітоватис'а], туйес'а, *недок.*, **УБМЕТАТИСЯ** [убметатис'а], мечес'а, *док.* Обкидуватися з різних боків. *Абы в'пивниц'у не' зайшов морос, та фундамент убмітуйес'а по'вон глинов.*

УБНИКАНЫЙ, а, е. Оглянутий, досліджений. *Убниканый горот.* Див. ще **упозираний.**

УБНИКАТИ див. **убниқововати.**

УБНИКАТИСЯ див. **убниқововатися.**

УБНИКОВАНЄ [убникован'є], а, с. Огляд, дослідження. *Убникован'є мотора'было не'двѣгым.* Пор. **убниқовати.**

УБНИКОВАТИ див. **убниқововати.**

УБНИКОВАТИСЯ див. **убниқововатися.**

УБНИКОВОВАТИ, кѣвуйу, кѣвуйеш і **УБНИКОВАТИ**, куйу, куйеш, *недок.*, **УБНИКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Оглянути, дослідити. *Убникалам уту хыжсу, та шчус'мін'ї с'а вна не' л'убит.* Див. ще **упозирати.** Пор. **ниқати.**

УБНИКОВОВАТИСЯ [убниқововатис'а], кѣвуйус'а, кѣвуйес'а і **УБНИКОВАТИСЯ** [убниқоватис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **УБНИКАТИСЯ** [убникатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Роздивлятися. *Так им с'а убникала, шчо йсе не'погане в:ас пуміс'це.* Див. ще **упозиратися.** Пор. **ниқатися.**

УБОЛОКНУТИ див. **уболокті.**

УБОЛОКТІ [у(в)олокті], кіло і **УБОЛОКНУТИ** [у(в)олок'нути], нуло, *безос.*, *док.* Загмарити. *Ачин'ти очі вболокло, шчо не' видити ножик.*

УБОЯТИСЯ [у(в)бойатис'а], бѣйус'а, бѣйс'а, *док.* Не застрахуватися. *Чого с'а буйїши, то'го с'а не' вбѣїши.*

УБПАСЕНЫЙ [уп:асеный], а, е. Який став кращим на вигляд від доброго життя. *Йак с'а вѣж'нив, та вчїнивс'а май уп:асеный, бо доми був пн'л'їс'н'їльї.*

УБПАСТИСЯ [уп:астис'а], сус'а, сес'а, *док.* Стати кращим на вигляд від доброго життя (про тварину й людину). *За л'їто с'а наша корова'файно уп:асла.* *Йак став Мїгал'бр'їтадир'ом, та май уп:ас'а.*

УБПЕЧИ [уп:ечи], п:ечу, п:ечеш, *док.* Обпекти. Пор. **печи.**

УБПЕЧИСЯ [уп:ечис'а], п:ечус'а, п:ечес'а, *док.* Обпектися. Пор. **печїся.**

УБПЫТЬКАНЫЙ [у(ѳ)'пыт'каный], а, е. Обмацаний. *Уп:ыт'кан'ї ѳебы.*

УБПЫТЬКАТИ див. **убпытьковати.**

УБПЫТЬКОВАНЄ [у(ѳ)'пыт'кован'є], а, с. Обмацування. Пор. **убпытьковати.**

УБПЫТЬКОВАТИ [у(ѳ)'пыт'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УБПЫТЬКАТИ** [у(ѳ)'пыт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Обмацувати. *Мїлїчу'їшта до-*

бре *уп'ят'кав хлоп'яшича, айбо н'іч у н'ого не найшів.* Пор. **п'ятькати.**

УБПІШАНИЙ [упі:шаний], а, е. Те саме, що **обсыцяний.**

УБПІШАТИ [у(о^у):пішати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **обсыцяти.** Див. ще **убпішкати.** Пор. **пішати.**

УБПІШАТИСЯ [у(о^у):пішатиса], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **обсыцятися.** Див. ще **убпішкатися.**

УБПІШКАНИЙ [у(о^у):пішканий], а, е. Те саме, що **убпішаний.**

УБПІШКАТИ [у(о^у):пішкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **убпішати.** Пор. **пішкати.**

УБПІШКАТИСЯ [у(о^у):пішкатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Те саме, що **убпішатися.** Пор. **пішкатися.**

УБРАНЄ [убран'є], н'а, с., зб. Те саме, що **одіж.**

УБРАТИ *див.* **убирати.**

УБРАТИСЯ *див.* **убиратися.**

УБРАТЫЙ, а, е. Те саме, що **одітий.** *Дивл'ус'а, каже, д'івка у студниц'у вбрата та заскочила в хыжу.* Антонім **розобратий.**

УБРЕБЕНІЛЫЙ [убрибин'ілыий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **убребеніти.** *Убрибин'іла іарда.*

УБРЕБЕНІТИ [убрибин'іти], *док.* 1. **убребенит.** Сильно обмочити сечею що-небудь (про тварину). *Убрибин'іла корова тарадичі.* 2. **рибин'у, ниш, перен., вульг.** Те саме про людину. *Ба ко з вас убрибин'ів ворота?* Пор. **ребеніти.**

УБРЕБЕНІТИСЯ [убрибин'ітис'а], н'ус'а, нис':а, *док., вульг.* Сильно обмочитися власною сечею. *Так с'а д'ідо нажер, ичо пак убрибин'івс'а уд головы до' нух.*

УБРІГАНЫЙ, а, е. Забруднений блювотинням. *Убриган'і наг'виц'і.*

УБРІГАТИ *див.* **убриговати.**

УБРІГАТИСЯ *див.* **убриговатися.**

УБРІГОВАТИ [убриговати], гуйу, гуйеш, *недок., УБРІГАТИ [убригати], айу, аш (айеш), *док.* Облювати. *Так с'а напив, ичо уб'ригав новый анцук.* Пор. **ригати.***

УБРІГОВАТИСЯ [убриговатис'а], гуйус'а, гуйес':а, *недок., УБРІГАТИСЯ [убригатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Забруднюватися блювотинням. *Так піє, ичо кажэ жы рас':а обригує.**

УБРЫТИТИ *див.* **убрычовати.**

УБРЫЧЕНИЙ, а, е. Вибригтий. *Куй чул'вік убрычений, та л'убо на н'ого подівитис'а.*

УБРЫЧОВАНЄ [убрычован'є], а, с. Вибривання. Пор. **убрычовати.**

УБРЫЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок., УБРЫТИТИ, рычу, рытиш, *док.* Вибривати, виголювати. *Файно убрыти д'ідови пун'шишів.* Д'іда т'ашко *убрычовати.* Пор. **брытіти.***

УБРЫЧОВАТИСЯ [убрычоватис'а], чуйус'а, чуйес':а, *недок., УБРЫТИТИСЯ [убрытитис'а], рычус'а, рытис':а, *док.* Вибриватися. *Убрытивис':а, та май глитти.* Пор. **брытітися.***

УБРІХТЕРОВАНЫЙ [убр'іхтерований], а, е. Те саме, що **уадістерований.**

УБРІХТЕРОВАТИ [убр'іхтеровати], руйу, руйеш, *док.* Те саме, що **уадістеровати.** Пор. **бріхтеровати.**

УБРОБЛОВАНИЙ, а, е. Пограбований. *Уброблована хыжа.*

УБРОБЛОВАТИ, луйу, луйеш, *док.* Пограбувати. *Убробловили нас, куй ис'ме были на свал'бі.* Пор. **робловати.**

УБРУЧКА, ы, жс., с.г. Металеве кільце, за допомогою якого і плішки закріплюють косу на кісці. *Убручку на к'осу чинит ковач.*

УБСІКАНИЙ [уп'сиканий], а, е. Те саме, що **обсыцяний.**

УБСІКАТИ *див.* **убсіковати.**

УБСІКАТИ *див.* **убсіковати.**

УБСІКАТИСЯ *див.* **убсіковатися.**

УБСІКАТИСЯ *див.* **убсіковатися.**

УБСІКОВАТИ [уп'сиковати], куйу, куйеш і **УБСІКАТИ** [упс'икати], кайу, сикаш (кайеш), *недок., УБСІКАТИ [упс'икати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **обсыцяти.** Пор. **сікати.***

УБСІКОВАТИСЯ [уп'сиковатис'а], куйус'а, куйес':а і **УБСІКАТИСЯ** [упс'икатис'а], кайус'а, сикас':а (кайес':а), *недок., УБСІКАТИСЯ [упс'икатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **обсыцятися.** Пор. **сікатися.***

УБСІЧІ [упс'ічи], чу, чеш, *док.* Обсікти. Пор. **січі.**

УБСКУБСТИ [упскупети], бу, беш, *док.* Обскубити. *Упскуплам зуску.* Пор. **скубсти.**

УБСЛІНАВИТИ [упс'лиनावити], вл'у, виш, *док.* Забруднювати слиною. *Ус'у н'а тіл'а упс'лиनावило.* Пор. **сліनावити.**

УБСЛІНАВИТИСЯ [упс'лиनावитис'а], вл'ус'а, вис':а, *док.* Забруднюватися слиною. *Убытри д'ітину, бо упс'лиनावилас'а.* Пор. **сліनावитися.**

УБСЛІНАВЛЕНЫЙ [упс'линавлений], а, е. Забруднений слиною; обслинений. *Упс'лиनावлена д'ітина.*

УБСТАТИ [упс'тати], танут, *док.* Обступити. *Так упс'тали молодц'у, ичо й не в'итко й' было.*

УБСТРІЖЕНИЙ [упс'трижений], а, е. Обстрижений. *Упс'трижений догола.*

УБСТРІЧИ [упст'ричи], 'рижу, рижеш, *док.* Обстригти. Пор. **стричи**.

УБСТРІЧИСЯ [упст'ричис'а], 'рижус'а, рижес'а, *док.* Обстригтися. Пор. **стричися**.

УБСТРОЄНИЙ [упст'роєний], а, е. Розбудований. *Тіпирки 'файне село, лиш бы 'жити, упст'роєне.*

УБСТРОЙОВАТИ [упст'ройовати], 'ройуу, 'ройуєш, *недок.*, **УБСТРОЇТИ** [упст'ройіти], 'ройу, 'ройіш, *недок.* Розбудовувати. *Упст'ройіли л'уде село.* Пор. **строїти**.

УБСТРОЙОВАТИСЯ [упст'ройоватис'а], 'ройуус'а, 'ройуєс'а, *недок.*, **УБСТРОЇТИСЯ** [упст'ройітис'а], 'ройус'а, 'ройіс'а, *недок.* Розбудовуватися. *За пус'л'ідн'ий час село с'а 'дуже упст'ройіло.* Пор. **строїти**.

УБТЫВАТИ [у(в)пты'вати], 'вайу, 'тываш ('вайш), *недок.*, **УБТЫТИ** [у(в)птыти], 'тыуу, 'тыєш, *док.* Ставати жирним. *'Мало 'кывац'а Цил'а, та гет уптыла.* Пор. **тыти**.

УБТЫТИ *див.* **убтывати**.

УБТІГАТИ [у(в)пт'ігати], 'гайу, 'тігаш ('гайш) і **УБТІГОВАТИ** [у(в)пт'іговати], 'гайу, 'гайєш, *недок.*, **УБТЯГНУТИ** [у(в)пт'агнути], 'т'агну, 'т'агнеш, *док.* 1. Обтягувати. 2. Брати непомірну плату; обдирати. *'Читаво нас упт'агли с'п'орц'ійу. Уд Мар'ікы не' 'варта н'іч куп'овати, бо вна 'дуже впт'ігує.* Пор. **тігати**.

УБТІГОВАНЄ [у(в)пт'ігован'є], а, с. 1. Обтягування. 2. Непомірна плата, здирництво. *За с'вітну 'было пост'ойан'є впт'ігован'є народа: то 'п'орц'ійа на вс'є, то сек'у'рац'ійа, то 'позычка, то иче ич'ос'.* Пор. **убтіговати**.

УБТІГОВАТИ *див.* **убтігати**.

УБТОВЧИ [уптув'чи], тув'чу, тув'чеш, *док.* Обтовкти. Пор. **товчи**.

УБТЯГНЕНИЙ [у(в)пт'агнений], а, е. 1. Обтягнений. 2. Такий, з якого взяли непомірну плату. *Упт'агнений чулу'вік.* *Див.* ще **убтягнутый**.

УБТЯГНУТИ *див.* **убтігати**.

УБТЯГНУТИЙ [у(в)пт'агнутый], а, е. Те саме, що **убтягнений**.

УБУБНАТИ *див.* **убубновати**.

УБУБНОВАТИ [убубновати], нууу, нууєш, *недок.*, **УБУБНАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **розбубновати**. Пор. **бубнати**.

УБУДИТИ, 'убужу, 'убудиш, *док.* Добре закопити (про буженину). *'Файно м'убудила 'шодур'і.* Пор. **будіти**.

УБУДИТИСЯ [убудитис'а], дин'а, *док.* Добре закопитися (про буженину). *Ас'а соло'нина 'файно не' 'убудит, та 'може с'а 'спортити.* Пор. **будітися**.

УБУЖЕНИЙ, а, е. Добре закопчений (про буженину). *'Убужен'і ковбаскы.*

УБУКСОВАНИЙ, а, е. Те саме, що **набуксований**.

УБУКСОВАТИ, суйу, суйєш, *док.* Те саме, що **набуксовати**. Пор. **буксовати**.

УБУКСОВАТИСЯ [убуксоватис'а], суйус'а, суйєс'а, *док.* Те саме, що **набуксоватися**. Пор. **буксоватися**.

УБУРКОЛОВАННИЙ, а, е. Вимощений камінням (про дорогу, тротуар і под.). *'Убурколований двур.*

УБУРКОЛОВАТИ, луйу, луйєш, *док.* Вимостити камінням дорогу, двір і под. *У нас у сил'і горсат спер'шу 'убурколовили, а тожє заасфальто'вали.* Пор. **бурколовати**.

УБУТИТИ [убуг'іти], тїє, *док.* Вибродити (про вино, кисле молоко і под.). *'Наше вїно вже 'убут'ло.* Пор. **бугіти**.

УБХАРЄНИЙ [у(в)пхаре'ний], а, е. Почищений, обмитий, приведений до порядку. *Д'їтина втхаре'на. Упхаре'на 'п'ос'ц'іл'.*

УБХАРІТИ [у(в)пхарити], 'хар'у, хар'иш, *док.* Почистити, обмити, привести до порядку. *Упхари'лам д'їти, та л'а'глис'ме с'п'ати.* Пор. **харіти**.

УБХАРІТИСЯ [у(в)пхаритис'а], 'хар'ус'а, хар'ис'а, *док.* Почиститися, обмитися, привестися до порядку. *Хут'кул'ко м'є с'а хар'ила, 'заки м'є с'а втхари'ла.* Пор. **харіти**.

УБЦЮЛЬОВАНИЙ [у(в)пц'уль'ований], а, е. Обцілований. *Упц'уль'ований сест'р'ов брат.*

УБЦЮЛЬОВАТИ *див.* **убцюльовувати**.

УБЦЮЛЬОВАТИСЯ *див.* **убцюльовуватися**.

УБЦЮЛЬОВОВАТИ [у(в)пц'уль'овувати], 'л'обвуйу, 'л'обвуйєш, *недок.*, **УБЦЮЛЬОВАТИ** [у(в)пц'уль'овати], 'л'уйу, 'л'уйєш, *док.* Обцілувати. *'Баба упц'уль'овалис'є нуку.* Пор. **цюльовати**.

УБЦЮЛЬОВАТИСЯ [у(в)пц'уль'овуватис'а], 'л'обвуйус'а, 'л'обвуйєс'а, *недок.*, **УБЦЮЛЬОВАТИСЯ** [у(в)пц'уль'оватис'а], 'л'уйус'а, 'л'уйєс'а, *док.* Обціловувати один одного. *Отци'у'ис'ыном лиш упц'уль'овалис'а і не' прогово'рили н'і слова.* Пор. **цюльоватися**.

УБЧАЛÓВАННИЙ [у(в)пчал'ований], а, е. Обманутий. *Упчал'ована ж'д'на.*

УБЧАЛОВАТИ *див.* **убчаловувати**.

УБЧАЛОВАТИСЯ *див.* **убчаловуватися**.

УБЧАЛÓВОВАТИ [у(в)пчал'овувати], 'л'обвуйу, 'л'обвуйєш, *недок.*, **УБЧАЛОВАТИ** [у(в)пчал'овати], 'луйу, луйєш, *док.* Те саме, що **убабрати 2**. *Іа не' знайу, 'доки м'єне в'є 'бл'у 'б'овт'і 'б'удут упчал'овувати.* *Див.* ще **учаловати**. Пор. **чаловати**.

УБЧАЛÓВОВАТИСЯ [у(в)пчал'овуватис'а], 'л'обвуйус'а, 'л'обвуйєс'а, *недок.*, **УБЧАЛОВАТИСЯ** [у(в)пчал'оватис'а], 'луйус'а, 'луйєс'а, *док.* Обмануватися. *'Мойі ваиккы брешут, іа з'ними лиш*

упчалово̀валас'а. Див. ще **учалова́тися**. Пор. **чалова́тися**.

УБЧИНЕ́НЫЙ [упч'иненый], а, е. Забруднений власними екскрементами. *Убмыла м упчинену д'їтину*. Пор. **чиніти**.

УБЧИНІ́ТИСЯ [у(в)пч'инитис'а], чин'ус'а, чинис':а, *док.* Накласти в штани. *Ану перебе́ри Мигал'ка, бо впч'инивс'а*.

УБЧО́ПИТИ [у(в)пч'опити], ч'опл'у, ч'опиш, *док.* Дуже коротко підстригти. *Нашичо с'так упч'опив д'їт-вака, не́ муз ис'му лиши́ти хут'малин'ку чулу́чку?*

УБЧО́ПЛЕ́НЫЙ [у(в)пч'оплений], а, е. Дуже коротко підстрижений. *Упч'оплений хлопчик*.

УБША́РЕ [у(в)п'шар'е], а, с. Обійсть, садба. *У'мого д'їда'было'доста ве́лике в'шар'е*. Див. ще **обійсть**.

УБША́ЦОВА́НИЙ [у(в)пша'цований], а, е. Приблизно оцінений. *Убша'цоване с'їно*.

УБША́ЦОВА́ТИ *див.* **убша́цовати**.

УБША́ЦОВО́ВАТИ [у(в)пша'цововати], ц'ову́йу, ц'ову́йеш, *недок.*, **УБША́ЦОВА́ТИ** [у(в)пша'ц'овати], ц'уйу, ц'уйеш, *док.* Приблизно оцінювати (за якістю, вагою, обсягом і т.д.). *Упша'ц'овалис'ме йсе с'їно, та май'буш у н'о́му не'їе, гі с'їм'митру*. Пор. **ша́цова́ти**.

УБШМІ́РГЛЮ́ВАНИЙ [упшмір'г'і'л'ований], а, е. Пошліфований наждачним папером з усіх боків. *Доста'файно упшмір'г'і'л'овані д'вир'ї*.

УБШМІ́РГЛЮ́ВА́ТИ [упшмір'г'і'л'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* Пошліфувати що-небудь з усіх боків наждачним папером. *Файно упшмір'г'і'л'уй іс'у'дбику*. Пор. **шмір'глю́ва́ти**.

УБШО́РЕ́НИЙ [у(в)пшо'рєний], а, е. Повністю завершений. *Упшо'рєна'хыжа*.

УБШО́РИ́ТИ [у(в)пшо'рити], ш'ор'у, ш'ориш, *док.* Завершити яку-небудь роботу. *Того л'їта упшо'ривим л'їтн'у'кухи'у. Ци вшо'ривис'маргу?* Пор. **шо́ри́ти**.

УВА́ЖАНИЙ, а, е. Такий, якого поважають, поважають. *Ото був ли'гін'уважаний*.

УВА́ЖА́ТИ [уважати, в:ажати], в'жайу, в'важаш (в'жайеш), *недок.* Поважати. *Ме́не в:ажайут на р'об'от'ї*.

УВА́ЖА́ТИ? [уважати, в:ажати], в'жайу, в'важаш (в'жайеш), *недок.* 1. *на кого*. Тримати в полі зору кого-небудь, пильнувати. *Уважай на д'їтину, вбис'а з нив ичус'не'стало*. 2. Бути уважним, обережним. *Уважай, не'впад'у'їяму*.

УВА́ЛЕНИЙ, а, е. Який вип'ягився, висунувся. *У н'ого фурт'увалєний й'азык*.

УВА́ЛИТИ *див.* **увальовати**.

УВА́ЛИ́ТИСЯ *див.* **увальоватися**.

УВА́ЛЬОВА́ТИ [у'вал'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **УВА́ЛИТИ**, л'у, лиш, *док.* 1. Вивалювати. *Ували*

'камін'із'їямы. 2. Вип'ячувати, висовувати. *Шчо с'у'валєв кїл'ух'голый?* ♦ **УВА́ЛИТИ О́ЧИ**, вульг. – витріщитися. *Іяк им с'а вбрала у тот'петек, та вс'ї'увалили на н'а'ючі*. **УВА́ЛИТИ Й'А́ЗЫК** – забутис'а, здивуватися. *Шчо с'у'валєв й'азык, та збывис'куды'маїеи'їти?*

УВА́ЛЬОВА́ТИСЯ [у'вал'оватис'а], л'уйус'а, л'уйєс':а, *недок.*, **УВА́ЛИ́ТИСЯ** [увалитис'а], л'ус'а, лис':а, *док.* 1. Вивалюватися. *Увалєвс'а'камін'ис'фундамент*. *Увалилєс'а д'їтина с'ко'лыскы*. 2. Навалитися на кого- або що-небудь. *Увалиєвс'а на н'а'ї не'з'відавс'а н'їч*. *Прийшов п'їяний та увалєвс'а на'п'ос'ц'їл'у'чїжмах*.

УВА́ЛЬЦЬОВА́НИЙ [у'вал'ц'ований], а, е. Те саме, що **повальцьований**. *Увал'ц'ований гор'сак*.

УВА́ЛЬЦЬОВА́ТИ [у'вал'ц'овати], ц'уйу, ц'уйеш, *док.* Те саме, що **повальцьова́ти**. *Увал'ц'овали мо'торы'вулиц'у, тай май'лєхко'ходити*. Пор. **вальцьова́ти**.

УВА́ЛЯ́НИЙ [у'вал'яний], а, е. Повністю забруднений. *Увал'ан'ї'чїжмы*. Див. ще **укаляєний**, **укаля́ний**.

УВА́ЛЯ́ТИ [у'вал'яти], айу, л'аш (айеш), *док.* Повністю забруднити. *Свин'а увал'ала'гарадичі*. Див. ще **укаля́нити**, **укаля́ти**. Пор. **валя́ти**.

УВА́ЛЯ́ТИСЯ [у'вал'ятис'а], айус'а, л'ас':а (айєс':а), *док.* Повністю забруднитися. *Ба де с':а так, д'їтино, увал'ала?* Див. ще **укаля́нитися**, **укаля́тися**. Пор. **валя́тися**.

УВА́РДЖЕ́НИЙ [у'варж'єний], а, е. 1. *спец.* Вичинений (про здерту шкіру тварини). *Аш'кура'файно уварж'єна, та вна мн'акин'ка*. 2. *перен.* Те саме, що **пожмн'яканий**. 2. *Ба де с'была, шчо така в т'а'уварж'єна с'вита?*

УВА́РДЖИ́ТИ [у'варж'ити], ж'у, ж'иш, *док.* 1. *спец.* Вичинити шкіру вбитої тварини. *Файно уварж'ити и'куру не'хут'ко'годен*. 2. *перен.* Те саме, що **пожмн'якати**. *Не'л'їгаї в'анцукови та не'уварж'иш'го*. Пор. **варж'їти**.

УВА́РДЖИ́ТИСЯ [у'варж'итис'а], ж'иц':а, *док.* 1. *спец.* Стати вичиненим (про шкіру вбитої тварини). *Абы с'а и'курка'файно уварж'ила, та тре-ба знати, іяк'ото вчїнити*. 2. *перен.* Те саме, що **пожмн'якати**. *Іяк с'їс'ї наг'авиц'ї не'соко'ти, а вни с'а'лєхко'уварж'ат*. Пор. **варж'їтися**.

УВА́РОВА́НИЙ, а, е. Убережений. *Уварована д'їтина*.

УВА́РОВА́ТИ, руйу, руйеш, *док.* Те саме, що **заваровати**. *Най т'а Бог'уваруйє, д'їтинко, уд злых'оци*. Пор. **варова́ти**.

УВА́РОВА́ТИСЯ [у'вароватис'а], руйус'а, руйєс':а, *док.* Уберегтися. *Аш т'а'маїє бїда'попасти, та не'уваруйєс':а*. Пор. **варова́тися**.

УВЕ́ДЕ́НА, *прикм., ж., церк.* Така (жінка), над якою через шість тижнів після пологів відправили

богослужіння в церкві. *Йуліна вже ўведена, вже йій мош ходити до церкви.*

УВЕДЕНІС [Уве'денііе], а, с., церк. Христьянське свято введення до храму Пресвятої Богородиці (4 грудня).

УВЕЛІЧЕНЫЙ [уве'личеный], а, е. Збільшений. *Увеличенный довш.*

УВЕЛІЧИТИ див. **увелічовати**.

УВЕЛІЧИТИСЯ див. **увелічоватися**.

УВЕЛІЧОВАНЕ [уве'личован'е], а, с. Збільшування. *Увеличован'е лудатку на хыжу.* Пор. **увелічовати**.

УВЕЛІЧОВАТИ, чуіу, чуіеш, *недок.*, **УВЕЛІЧИТИ**, чу, чиш, *док.* Збільшувати. *Майстры фурт увелічуйут си платн'у за р'об'оту. За л'іто ко'пц'у с'іна с'ме на мно'го увелічили.*

УВЕЛІЧОВАТИСЯ [уве'личоватис'а], чу'йес'а, *недок.*, **УВЕЛІЧИТИСЯ** [уве'личитис'а], чиц'а, *док.* Збільшуватися. *Хыжа с'а чинит, а довш с'а увелічуйут.*

ЎВЕРЕЧИ [уверечи], ржу, ржеш, *док.* 1. Викинути. *Не" увирз' ат:от стулиц', бо йдоо иче мош по'правити.* 2. Вигнати (звільнити) з роботи. *Олексу за п'янку увел.и з р'об'оты.* Пор. **в'еречи**.

ЎВЕРЕЧИСЯ [уверечис'а], ржус'а, ржес'а, *док.* Викинутися. *За'зиму с'а мно'го д'но'йу увел.о с'хл'іва.* Пор. **в'еречис'я** 1.

ЎВЕРЖЕНЫЙ, а, е. Викинутий. *Ўверженный ис'хыжи шор.*

ЎВЕРТИТИ див. **ув'ерчовати**.

ЎВЕРТИТИСЯ див. **ув'ерчоватися**.

ЎВЕРЧЕНЫЙ, а, е. Висвердлений. *Ўверчену д'іру чуп не" захо'див.*

ЎВ'ЕРЧОВАТИ, чуіу, чуіеш, *недок.*, **ЎВЕРТИТИ** [увирт'іти], рчу, ртиш, *док.* Висвердлювати. *Туй ув'ерти май веліку д'іру.*

ЎВ'ЕРЧОВАТИСЯ [ув'ерчоватис'а], чу'йес'а, *недок.*, **ЎВЕРТИТИСЯ** [увирт'ітис'а], ртиц'а, *док.* Висвердлюватися. *У дуб'ов'ому 'де'ре'ві д'іра с'а май т'ашку ув'ерчуйе, ги в смер'е'ковому.*

ЎВЕСТИСЯ див. **ув'ідтис'я**.

УВЕЧ'ЕРІ [уви'чир'і, ви'чир'і], *присл.* Те саме, що **в'ечір**¹. *Прійди до н'а в:и'чир'і.*

УВИВАТИ, 'вайу, 'виваш (вайеш), *недок.* 1. кого, що. Повивати, обв'язувати. *Увивай 'добре д'ітину, аб'ы с'а не" рустур'італа.* 2. ким. Сильно крутити д'івчиною у танку. *Так нив уви'вав, шчо зм'л'і не" дуст'вала.* Див. **ше упал'ати** 3.

ЎВИДІТИ [увид'іти], вижу, видиш, *док.* Все оглянути. *Ўвид'ілам ус'е 'кумово газ'дуство.* Див. **ше унікати**. Пор. **в'ідіти**.

УВ'ІДІТИ [увид'іти, 'в:идіти], 'вижу ('в:ижу), 'видиш ('в:идиш), *док.* Побачити. *Йа иче 'в:ижу, 'може, 'нын'і до вас прийду.* Пор. **в'ідіти**.

ЎВИДІТИСЯ [увид'ітис'а], вижус'а, видис'а, *док.* Добре оглянути себе з усіх боків за допомогою дзеркала. *Купилисьме веліке 'зиркало, та 'увид'іламс'а 'добре, шчо вже м не"моло'да.* Пор. **в'ідітис'я**.

УВ'ІДІТИСЯ [ув'ид'ітис'а, 'в:идітис'а], 'вижус'а ('в:ижус'а), 'видис'а ('в:идис'а), *док.* Побачитися. *Зайш'лам до 'хыжи та 'в:ид'іламс'а у велікуму 'зиркал'і.* Пор. **в'ідітис'я**.

ЎВИД'ЯЧКЫ [увид'ачкы, 'в:ид'ачкы], *присл.* Вочевидь, відкрито, явно. *Ўвун 'увид'ачкы краде с'кал'г'бзу.*

ЎВІЖЕНЫЙ, а, е. Побачений. *Йак с'а кр'ац'у'кы не" пудб'ирав до 'саду, 'айбо быв с'коро ув'иже'ный с'торожом.*

ЎВИР'ХНУТИ [увир'хнути], ну, неш, *док.* Вивихнути. *Не"добре м с'тала та 'увир'хлам ('увир'хнула)м 'но'гу.*

ЎВІЗІТЕРОВАНЫЙ [увіз'ітерованый], а, е. Те саме, що **повізітер'ованый**.

ЎВІЗІТЕРОВАТИ [увіз'ітеровати], руіу, ру'йеш, *док.* Те саме, що **повізітер'ова'ти**. *Была в н'а не"давно с'тара та 'добре н'а 'увіз'ітер'овала.* Пор. **візітер'ова'ти**.

ЎВІНКЛІ [увінкл'і, 'в:інкл'і], у, *мн.*, *заст.* Обмотки на ногах у військових від черевика до коліна.

ЎВІР'ЕНЫЙ [увіреный, 'в:іреный], а, е. Упевнений. *Йа 'была 'в:ірена, иччо буде дошч, бо 'дуже прип'ікало 'сонце.* Антонім **неувіреный**.

ЎВІР'ЕНЫЙ, а, е. Викривлений у вигляді пропелера (про дошку, двері і под.). *Ўвірена 'дошка.*

ЎВІРЕНО [увірено, 'в:ірено]. *Присл.* до **увіреный**. *Так увірено 'каже, г'ібы вто правда.* Антонім **неувірено**.

УВІРИТИ див. **увіря'ти**.

УВІРИТИСЯ див. **увіря'тис'я**.

ЎВІРИТИСЯ [увіритис'а], ица, *док.* Те саме, що **зв'ерчис'я** 2. *Ўвірилис'а 'д'вир'і, бо ч'ініли йій з не" 'дуже су'х'ой 'дошки.*

УВІР'ЯТИ [увір'ати, в:ір'ати], 'р'айу, увір'аш ('в:ір'аш, 'р'айеш), *недок.*, **УВІРИТИ** [увірити, 'в:ірити], увір'у ('в:ір'у), увіриш ('в:іриш), *док.* Переконувати. *Ўвір'ала н'а ку'ма, шчо по'може ми, 'айбо заб'ыла за н'а.*

УВІР'ЯТИСЯ [увір'атис'а, в:ір'атис'а], 'р'айуса, увір'ас'а ('в:ір'ас'а, 'р'айес'а), *недок.*, **УВІРИТИСЯ** [увіритис'а, 'в:іритис'а], увір'ус'а ('в:ір'ус'а), увірис'а ('в:ірис'а), *док.* Переконагися. *Йа вже 'в:ірилас'а, иччо 'моія т'етачка н'а вб'ман'уйе.*

ЎВІТР'ЕНЫЙ, а, е. 1. Провітрений; охолодженний. *Ўвітрена 'хыжа.* 2. Який випарувався. *Ўвітрена зур'ілка і не" 'пахне зур'ілкув.*

ЎВІТРИТИ див. **увітр'овати**.

ЎВІТРИТИСЯ див. **увітр'оватися**.

УВІТРЬОВАТИ [у'вітр'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УВІТРИТИ**, р'у, риш, *док.* 1. Провітрювати (приміщення, одяг та ін.); охолоджувати. *Так ис' увітрив хыжу, шчо стало студено.* 2. Допускати випаровування рідини з не закритої добре посудини. *Не' в'ітр'уй зур'ілку, ай зат'чи йі 'файно дуг'овку.*

УВІТРЬОВАТИСЯ [у'вітр'оватис'а], р'уйес'а, *недок.*, **УВІТРИТИСЯ** [у'вітритис'а], риц'а, *док.* 1. Провітрюватися; охолоджуватися. *'Файно с'а пар'ны увітрили на м'ор'оз'і.* 2. Випаровуватися. *'Увітритис'а може шп'р'итус, зур'ілка, 'пор'фін, аж не' закрити скл'анку дуг'овку.*

УВ'ОДИТИСЯ [у'водитис'а], ув'ожус'а, ув'одис'а і **УВ'ОЖОВАТИСЯ** [у'вожоватис'а], в'бжу-йус'а, в'бжуйес'а, *недок.*, **УВЕСТИСЯ** [увестис'а], уведус'а, уведес'а, *док.*, *церк.* Справляти в церкві богослужіння над жінкою через шість тижнів після пологів. *Треба Полани увестис'а.*

УВ'ОЖОВАНЕ [у'вожован'е], а, с., *церк.* Справляння в церкві богослужіння над жінкою через шість тижнів після пологів. *До ув'ожован'а ж'о'на не' с'міє йти до 'церкви.* Пор. **ув'ожоватися.**

УВ'ОЖОВАТИСЯ *див.* **ув'одитися.**

УВОЙОВАТИ, йуйу, йуйеш, *док.* Домогтися чого-небудь, довго борючись. *'Заки м'увойовала уд голо'вы ст'равку, та 'д'овго м'ходила до 'н'ого.*

УВОЛИТИ *див.* **увольняти.**

УВОЛОЧИ, чу, чиш, *док.* Виволокти. Пор. **во-лочі.**

УВОНЯТИСЯ [у'вун'атис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Втратити запах, провітритися. *'Ба-дота уд 'нафты с'а 'н'ігда не' 'вун'айе.* Див. ще **убзігтися.** Пор. **воняти.**

УВОСЕНІ [у'восєні, в'осєні], *присл.* Восени. *А вто 'было дис' так увосєні.*

УВОШКОЛОВАНИЙ, а, е. Навчений, грамотний. *'Увошколований 'х'лопц'.*

УВОШКОЛОВАТИСЯ [у'вошколоватис'а], в'шк'олуйус'а, в'шк'олуйес'а, *док.* Навчитися, стати грамотним. *'Доста 'добре с'а 'увошколовав 'Йу-ра.* Пор. **вошколоватися.**

УВУН *див.* **овун.**

УВУЧЕНІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **увучити.** *'Увучена дун'ка.* Див. ще **учєний.**

УВУЧИТИ *див.* **увучовати.**

УВУЧИТИСЯ [у'вучитис'а], чус'а, чис'а, *док.* Здобути освіту (переважно вищу чи неповну вищу). *Муй сын увучивс'а на в'читил'а.*

УВУЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.*, **УВУЧИТИ**, чу, чиш, *док.*, *кого.* Допомогти кому-небудь здобути освіту (переважно вищу чи неповну вищу). *'Петро увучив ус'ых с'воих д'іти.*

УГАВКАТИ *див.* **угавковати.**

УГАВКАТИСЯ *див.* **угавковатися.**

УГ'АВКЫ, *присл.* Те саме, що **п'ацпкы.** *Мал'і 'д'іти 'л'убл'ац'а 'бавити вад' 'л'ізати угавкы.*

УГ'АВКОВАНЕ [у(в)'гавкован'е], а, с. Викрикування образ. *'Іа уд 'Йу'лининого угавкован'а не' 'зналас'а де 'д'іти.* Див. ще **уг'іркванє.** Пор. **угавковати.**

УГ'АВКОВАТИ [у(в)'гавковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УГАВКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Викрикувати образи. *Угавкує на н'а ус'аку 'ничис'ц'.* Див. ще **угавковатися**, **уг'ірквати**, **угулюкати**, **ур'юквати.**

УГ'АВКОВАТИСЯ [у(в)'гавковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **УГАВКАТИСЯ** [угавкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **угавковати.** *Муй чулу'вік угавкуєс'а на н'а хут'-'кул'ко раз на дин'.*

УГАДАТИСЯ *див.* **угадуватися.**

УГАДОВАТИСЯ [у(в)'гадоватис'а], дуйус'а, дуйес'а, *недок.*, **УГАДАТИСЯ** [у(в)'гадатис'а], дайус'а, гадас'а (дайес'а), *док.* Здогадатися; на-решті усвідомлювати. *И 'як с'а тот сын не' вга-даєе помо'чи в'ц'-'ови?*

УГАЖАНЕ [у(в)'гажан'е], а, с. Догодження. *А ко не' 'л'убит угажан'е?* Пор. **угажати.**

УГАЖАНИЙ, а, е. Такий, якому догоджають. *Угажаний стар'ів з'ат'.*

УГАЖАТИ [у(в)'гажати], жайу, угажаш (жайеш), *недок.*, **УГОДИТИ** [у(в)'годити], уг'бжу, уг'годиш, *док.* Догоджати. *'Іа 'мушу 'мому ('м'ой'ому) чулу'вікови угажати, бо в'ун нас гудуйє.*

УГАМОВАТИ *див.* **угамовувати.**

УГАМОВАТИСЯ *див.* **угамовуватися.**

УГАМ'ОВОВАТИ [у(в)'га'мововати], **УГАМО-ВАТИ** [у(в)'гамовати], муйу, муйеш, *док.* Стримувати річку засобом побудови спеціальних гідротехнічних споруд. *Р'і'ку 'мусай угамововати, 'и'нак она с'а хут'-'куды ур'є.* Пор. **гамовати.**

УГАМ'ОВОВАТИСЯ [у(в)'га'мововатис'а], м'б-вуйус'а, м'бвуйес'а, *недок.*, **УГАМОВАТИСЯ** [у(в)'гамоватис'а], муйус'а, муйес'а, *док.* 1. Стримуватися. 2. Вгамовувати спрагу від жару чи гарячки. *'Така в н'а 'была гур'ачка, шчо н'ічим им с'а не' могла вгамовати.* Пор. **гамоватися.**

УГАНУТИ *див.* **уганьовати.**

УГАНУТИЙ [у(в)'ганутый], а, е. Угаданий, передбачений; відгаданий. *Уганута 'карта. Угану-тый 'номер ('ойандик).*

УГАНЬБИТИ [уган'бити], бл'у, бнш, *док.* Добряче посоромити. *'Іайі'уган'била, в'бы вна за'мене б'рі'хн'і не' р'остуш'чала по сєлу.* Пор. **ганьбити 2.**

УГАНЬБЛЕНИЙ [уган'блений], а, е. Добряче посоромлений.

УГАНЬОВАНЕ [у(в)'ган'ован'е], а, с. Угадування; відгадування, передбачування. *'Моє уган'ован'є с'а не' збы'вало.* Пор. **уганьовати.**

УГАНЬОВАНЫЙ [у(в)ган'ованый], а, е. Угадуваний; відгадуваний, передбачуваний. *Уган'оване нумеро.*

УГАНЬОВАТИ [у(в)ган'овати], н'уйу, н'уйеш, *недок.*, **УГАНУТИ** [у(в)ганути], ну, неш, *док.* Угадати; відгадати, передбачити. *Йурику, вга'ни, шчо ти с'а'тый Мико'лай прине'се?* Пор. **ганути**.

УГАРМАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **угармати**. *Угарманый по'сон'ашник из 'мойого же'ба.*

УГАРМАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Вибрати рукою всю кількість чого-небудь сипкого. *'Угармавис' шчоп'кы с'тайстры.* Пор. **гармати**.

УГАТИИ [у(в)га'тити], у(в)гачу, у(в)га'тиш, *док.* 1. Сильно вдарити. *Так н'а вга'тив п'йас'ц'ув по 'бо'рбул'ах, шчо й тив'ир 'чу'у.* 2. Заплатити, вкласти кошти. *Йа в и'с'у 'хыжу много 'гроши вга'тив.* 3. Присудити велику кару. *Маск'л'і'каж'жуму ун'й'ац'куму по'пови вга'тили по 'двац'іт' п'ят' 'году тив'ниц'і.*

УГАЧЭНЫЙ [у(в)га'ченый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **угати** 1, 2. *Уга'ченый у 'го'лбу.* *Уга'чки 'і в хыжу 'г'роби.*

УГЕНГЕРОВАНЫЙ, а, е. Те саме, що **погенгерованый**. *'Угенгерованый кол'дор.*

УГЕНГЕРОВАТИ, руйу, руйеш, *док.* Те саме, що **погенгерова'ти**. Пор. **генгерова'ти**. *Угенгерова'ла си 'кухи'у сама.*

УГЕНГЕРОВАТИСЯ [угенгероватис'а], руйес'а, *док.* Те саме, що **погенгерова'тися**. Пор. **генгерова'тися**. *Спер'шу треба 'файно пома'стити в 'хыжи, а пак тос'а'у генгеруе.*

УГЫБЛЫЙ, а, е. Який вигинув, вимерлий; загаслий. *'Угыблый скот; 'угыблый о'гин'.*

УГЫБНУТИ, **УГЫБТИ**, не, *док.* Вигинути, вимерти (про всіх або багатьох). *'Того 'года ут кор'елы много л'уди угыбло.* Пор. **гыбнути**.

УГЫБТИ *див.* **угыбнути**.

УГЫРКАТИ *див.* **угырквати**.

УГЫРКОВАНЕ [угыркван'е], а, с. Те саме, що **угавкован'е**.

УГЫРКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **УГЫРКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **угавковати**. *'Угыркала ми сус'іда, шчо годо'вала ми пса.*

УГЛАІТИ [у(в)гла'й'тити], йу, йиш, *док.* Те саме, що **загла'йти**. *Треба вту жу'ну угла'й'тити, бо шче с'о'б'б'в шчус'у'чинит.*

УГЛАІТИСЯ [у(в)гла'й'титис'а], йус'а, йис'а, *док.* Те саме, що **загла'йтися**. *Так н'а чулу'вік розне'рвоиз, шчо 'ледвы м с'а вгла'й'ла.*

УГЛУБИТИСЯ *див.* **углубьоватися**.

УГЛУБЬОВАНЕ [у(в)глубл'ован'е], а, с. Вглиблювання, заглиблювання. *Не' в'с'ака рост'ина л'убит углубл'ован'е в 'зимл'у.* Пор. **углубьовати**.

УГЛУБЬОВАТИСЯ [у(в)глубл'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а і **УГЛУБЛЯТИСЯ** [у(в)глубл'атис'а], л'айус'а, л'убл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **УГЛУБИТИСЯ** [у(в)глубитис'а], бл'ус'а, бис'а, *док.* Вглиблюватися, заглиблюватися. *Коп'ли май 'мілко, не' вглубл'айс'а так.* Пор. **глубіти**.

УГЛУБЛЯТИСЯ *див.* **углубьоватися**.

УГЛЯДАТИ [угл'адати], айу, аш (айеш), *док.* Відшукати. *'Угл'адалис'ме му 'файну моло'дци'у на від'іц'куму сил'і.* Пор. **глядати**.

УГОДИНИТИСЯ *див.* **угодиньоватися**.

УГОДИНЬОВАТИСЯ [угодин'оватис'а], н'уйес'а, *недок.*, **УГОДИНИТИСЯ** [угодинитис'а], ниц'а, *док.* Ставати на погоду. *Ас'а до 'завтра 'угодинит, та 'нуйдеме на 'г'рибы.*

УГОДИТИ *див.* **угажати**.

УГОЙКАНЫЙ [угойканый], а, е. Виказаний криком, викричаний. *За вту 'угойкану ним 'правду л'уде с'а не' 'сердили на 'ного.* *Див.* **ше 'угулюканый, 'укрявканый**.

УГОЙКАТИ [угойкати], айу, аш (айеш), *док.* Виказати криком що-небудь, викричати. *Таке ми 'угойкала Мдр'іка, шчо 'читат'с'а забы'вала на нас.* *Див.* **ше 'угулюкати, 'укрявкати**. Пор. **гойкати**.

УГОЙКАТИСЯ [угойкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Викричатися. *Так с'а Мдр'іка 'угойкала на н'а, аж зах'рипла.* *Див.* **ше 'угулюка'тися, 'укрявкати**. Пор. **гойкати**.

УГОЛ, угла, ч. Зовнішній кут чого-небудь (будинку, вулиці); ріг, вугол. *'Улунавс'а 'угол 'хыжі.* *Див.* **ше сугелет**.

УГОСТИТИ, уг'дшчу, угостиш, *док.* Почастувати. *'Угостила ц'ім'бо'рок, тай розый'шл'ис'мес'а.*

УГОСТИТИСЯ [угоститис'а], уг'дшчус'а, угостис'а, *док.* Почастуватися. *'Добре м с'а 'угостив у'кума.*

УГОЩЭНЫЙ [угошчєный], а, е. Почастований. *'Угошчєный сус'іт.*

УГРАБКАНЫЙ [уграпканый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уграбкати**. *'Уграпкана ис-пуд де'рєв отава.*

УГРАБКОВАНЕ [уграпкован'е], а, с. Вигрібання граблями сіна, отави і под. *'Уграпкане с'іна из 'іарка.* Пор. **уграбковати**.

УГРАБКОВАТИ [уграпковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УГРАБКАТИ** [уграпкати], айу, аш (айеш), *док.* Вигрібати граблями сіно, отаву і под. *'Уграпкане из 'іамы с'міт'е.* Пор. **грабкати**.

УГРЕБСТИ, бу, беш, *док.* Вигребти. Пор. **гребсті**.

УГРОЖЭНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **угрозити** 1, 2. *'Угрожєный мнов 'ф'йін.* 3 *б'ід'д'єв 'угр'ожин'і 'г'роби.*

УГРОЗИТИ, ʼугрѡжу, ʼугрѡзиш, *док.* 1. Висварити кого-небудь. *Йа т'войого 'сына м'ушу ʼугрозити, бо не" клан'ат ми с'а.* Див. ще **ʼугрозитися**. 2. Випросити що-небудь настирливо, грубо. *ʼЛедвы м ʼугрозила дѡвѡ уд сус'иды.* Пор. **грозіти**.

УГРОЗИТИСЯ [ʼугрозитис'а], ʼугрѡжус'а, ʼугрозис'а, *док.* Те саме, що **ʼугрозити** 1. *Так им с'а на н'у ʼугрозила, шчо, 'сигін'ашка, вун'р'евала.* Пор. **грозітися**.

УГРУЖАТИ, ʼжайу, ʼружаш (жайеш), *недок.*, **УГРУЗИТИ**, ʼружу, ʼрузиш, *док.* Вивантажити. *ʼУгрузилис'ме дві ма'шины 'шутру.* Див. ще **ʼутерьхати**. Пор. **грузіти**.

УГРУЖЕНИЙ, а, е. Вивантажений. *ʼУгруже-не 'вул'е з в'ѡна.* Див. ще **ʼутерьханий**.

УГРУЗИТИ *див.* **угружати**.

УГУЛЮКАНИЙ [ʼугул'уканий], а, е. Те саме, що **ʼугойканий**.

УГУЛЮКАТИ [ʼугул'укати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **ʼугойкати**. Пор. **гулюкати**.

УГУЛЮКАТИСЯ [ʼугул'укатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **ʼугойкатися**. Пор. **гулюкатися**.

УГУЧАТИ, чит *док.* Вирости великим, вимахати. *За вден 'міс'ац' та'ка цѡбул'а ʼугучала! ʼУгучав наш унук, н'і'в'рѡку, дѡви, йа'кый лі'гін'.*

УГАВКАНИЙ, а, е. Випрошений, видертий горлом. *ʼУгавкан'і 'сыном уд 'мат'ери 'рѡші.* Див. ще **ʼугавчений**.

УГАВКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Випросити, видерти горлом. *Отѡ та'ка, шчо ʼугавкала бы моло-ка уд бы'ка.* Див. ще **ʼугавчіти**. Пор. **гавкати**.

УГАВЧЕНИЙ, а, е. Те саме, що **ʼугавканий**.

УГАВЧИТИ [ʼугавчіти], чу, чиш, *док.* Те саме, що **ʼугавкати**. Пор. **гавчіти**.

УГАЗДОВАТИ, дуйу, дуйеш, *док.* Те саме, що **ʼубабрати**. *Ты зѡ мнѡв'добре ʼуказѡдав, шчо мін'і с'а н'іч не" в'пало.* Пор. **газдовати**.

УГАРБУЛЯНИЙ [ʼугарбул'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ʼугарбуляти**. *ʼУгарбул'аний ши шан'ца 'камін'.*

УГАРБУЛЯТИ [ʼугарбул'ати], айу, аш (айеш), *док.* Котячи, перемістити що-небудь уверх по похилій площині; викотити. *ʼЛедвы с'ме ʼугарбул'али йсе берв'єно на фун'дамент.* Пор. **гарбуляти**.

УГАРБУЛЯТИСЯ [ʼугарбул'атис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Котячися, переміститися уверх по похилій площині; викотитися. *Е'се берв'єно с'а т'ашко ʼугарбул'ат на'вир'х.* Пор. **гарбулятися**.

УГЫГАННИЙ, а, е. Те саме, що **погыганий**.

УГЫГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **погыгати**. *ʼУгыгали бі'танты не"вин:ого чулу'віка.* Пор. **гыгати**.

УГЛАЙХАТИСЯ [ʼуглайхатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **зглайхатися**. Пор. **глайхатися**.

УГРАДОВАНИЙ, а, е. Усебічно оцінений. *ʼУградована 'хыжса (д'і'вка).*

УГРАДОВАТИ, дуйу, дуйеш, *док.* Оцінити всебічно, в повному обсязі. *ʼУградовалис'ме горѡт, шчо май буш не" кул'чуйе, гі дѡс'ат 'тѡс'ач.* Пор. **градівати**.

УГУЛЬКАТИ [ʼугул'кати], айу, аш (айеш), *не-док.* Пожадливо, великими ковтками, з характерним звуком випити всю рідину. *Д'ідо ʼугул'кав 'лі-тер ви'на.* Пор. **гулькати**.

УГУМОВОВАТИ, мѡвуйу, мѡвуйеш, *недок.*, **УГУМОВАТИ**, муйу, муйеш, *док.* Старанно витирати гумкою написане. *Май'фаіно, ʼЙурику, ʼугумуй отѡ, шчо с' не"добре напи'сав.* Пор. **гумівати**.

УД- [уд(т)-]. Префікс від-

УД [уд(т)-], *прійм.*, з *род. відм.* Від. *Прійшѡв уд 'мене (у'т'уткы).*

УДАВАТИСЯ [уда'ватис'а], удайес'а, *недок.*, **УДАТИСЯ** [удатис'а], удас'а, *док.* 1. Здійснюватися, успішно завершуватися. 2. Успадковувати риси характеру, вдачу батьків чи близьких родичів. *Ты с'а, не"боре, не" вдав у ву'ц'а, бо вти'ц' знав у'с'аку рѡбѡту робити.*

УДАТИСЯ *див.* **удаватися**.

УДАТНИЙ [у(в)датний], а, е. Зручний, здібний. *Удатна жѡдна (мѡ'тыка).* Антонім **невд'атний**. Див. ще **прідашний**, **сподручний**.

УДАТНО [у(в)датно], *присл.* *Мін'і вдатно ко'пати на вбі 'рукы.* Антонім **невд'атно**. Див. ще **сподручно**.

УДАЧНИЙ [у(в)дачний], а, е. Успішний, удачливий. *Удачний хлѡпц' (дин').*

УДАЧНО [у(в)дачно], *присл.* Успішно, удачливо. *Ходилим учѡра до" Хуста 'доста удачно.*

УДБИВАТИ, ʼвайу, ʼбиваш (вайеш), *недок.*, **УДБИТИ**, удѡбѡу, удѡбѡеш, *док.* 1. Переманювати кого-небудь до себе. *Отѡ на'скуда удбила уд н'а чулу'віка.* 2. Ударами пошкодити що-небудь в організмі. *Так н'а по'били, шчо удбили ми 'пѡчку.* 3. Перестати плекати маля. *Наша ко'рова с'коро удбиват тѡ'а.* ♦ **Удбити ут 'ц'иц'кы** – т.с. *Йа с'вѡйу ʼЙулинку удбила у'ц'ицкы в гут.*

УДБИТИ *див.* **удбивати**.

УДБИРАТИ, ʼрайу, ʼбраш (райеш), *недок.*, **УДОБРАТИ**, ʼберу, ʼбереш, *док.* 1. Відбирати. 2. Пригадувати; пам'ятати. *Йа субі та'ке, гі ты ка-жеш, у'же не" удбирайу.* Див. ще **удбиратися**.

УДБИРАТИСЯ [удбиратис'а], ʼрайус'а, ʼбрас':а (райес':а), *недок.* Те саме, що **удбирати** 2. *Не" удбирайус'а в'же, ко'ли вто 'было.*

УДБІТЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **удбивати** 1–3. *Удбитый Крестинѡв уд Мар'і-*

кы чулу'вік. Уд'бита 'почка. Уд'бите ут 'у'иц'кы 'тил'а.

УДБОКОРАШИТИ, шу, шиш, *док.* Завершити займатися сплавом лісу плотами. *Іа с'вое удбоко-рашиш 'дуже давно.* Пор. **бокорашиш**.

УДВАНДРОВАТИ, руйу, руйеш, *док.* Закінчити мандрувати. *Удвандровав 'йуй чулу'вік два 'годы, та тил'ир 'іе 'дома.* Пор. **вандроваши**.

УДВЕРЕЧИ, вержу, 'вержеш, *док.* Відкинути що-небудь. *Уд'вирс' с'н'іг уд 'хыжі.* Див. ще **удметати**. Пор. **веречи**.

УДВЕРЖЕНЬИ, а, е. Відкинутий, відсторонений. *Уд'верженый 'набук пісок. Іа 'была уд'верже-на ланк'двоб ут:'бій роботи.*

УДВОЄ [удвойе], присл. Удвічі. *Склала поло-тно 'удвойе.*

УДВОЛОЧЭНЫЙ, а, е. Такий, якого відволокли. *Удволоченый 'іс:аду в двур ст'бн.* Див. ще **удсмьчєный**.

УДВОЛОЧИ, 'л'очу, 'лочиш, *док.* Відволокти. Див. ще **удсмьчити**. Пор. **волочи**.

УДВОРЭНЫЙ, а, е. Те саме, що **подворэный**. *'Удворена лиг'н 'ом 'д 'івка. 'Удворєный 'сыном 'отци'.*

УДВОРИТИ, в'ор'у, ворши, *док., кого.* У по-внному обсязі здійснити з жінкою статеві зносини. *Олекса 'удворив Крєстину.* Див. ще **удрымбати**. 2. Те саме, що **убабрати**.

УДГОВОРІТИ *див.* **удгов'орьовати**.

УДГОВ'ОРЬОВАТИ [удг'ов'ор'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.,* **УДГОВОРІТИ**, г'ов'ор'у, гов'ориш, *док.* 1. Умовити людину відмовитися від чого-небудь. *Удгов'орилам Крєстину 'завтра ко'пати 'р'пу.* 2. Пліткувати про кого-небудь. *'Малам 'файного же-ни'ха, 'айбо су'с 'іды удгов'орили н'а, та не' вз'ав н'а.*

УДГОРИ [удг'ор'і], присл. Уверх. *Уд'г'ор'і з бе-ременом 'іти 'т'ашко.*

УДГРЕБСТИ [удгрєп'сти], 'ребу, ребеш, *док.* Відгребти. Пор. **грєбсти**.

УДГРОБАРИТИ, р'у, риш, *док.* Пропрацювати гробарем певний час. *Іа вже с'вое удгробарив, буш не' б'руйу.* Пор. **гробарити**.

УДДАВАНЄ [уд:'аван'є], а, с. 1. Повернення боргу або якої-небудь речі. 2. Віддавання заміж. *Мар' ічино уд:'аван'є зат' аг'лос'а.* Див. ще **удданє**.

УДДАВАТИ [уд:'авати], айу, айеш, *недок.,* **УДДАТИ** [уд:'ати], дам, даш, *док.* 1. Віддавати. 2. Видавати заміж. *Уд:'али н'а не' за 'того, за 'кого м'х'от'іла.*

УДДАВАТИСЯ [уд:'аватис'а], ай'ус'а, ай'єс'а, *не-док.,* **УДДАТИСЯ** [уд:'атис'а], 'дамс'а, 'дас'а, *док.* Виходити заміж. *Уд:'азас'а 'д 'івка, 'ицо 'май'файна 'была.*

УДДАНА [уд:'ана], 'н'бій ж. Та, що вийшла заміж. *Куй им стр'ітила 'того х'л'опц'а, та 'іа вже 'была уд:'ана.*

УДДАНЄ [уд:'ан'є], а, с. Вихід заміж. *Іе в нас 'д'івка на уд:'ан'є.*

УДДАТИ *див.* **уддавати**.

УДДАТИСЯ *див.* **уддаватися**.

УДДИРЕКТОРОВАТИ [уд:'єректор'овати], 'руйу, 'руйеш, *док.* Відбути на посаді директора. Пор. **директороваши**.

УДДРЬЛИТИ *див.* **уддрьльовати**.

УДДРЬЛЬОВАНЄ [уд:'рыл'ован'є], а, с. Пере-мішування чого-небудь штовханням. *Уд:'рыл'о-ван'є кыма'ку.* Див. ще **уддр'ульованс**. Пор. **уддрьльовати**.

УДДРЬЛЬОВАТИ [уд:'рыл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.,* **УДДРЬЛЯТИ** [уд:'рыл'ати], л'айу, 'рыл'аш (л'айеш) і **УДДРЬЛИТИ** [уд:'рылити], л'у, лиш, *док.* Перемішувати що-небудь штовханням. *Уд:'рыл'ай кыма'че с п'ут'а, бо не' мош 'перед 'ним пруй'ти.* Див. ще **уддр'ульовати**. Пор. **дрьляти**.

УДДРЬЛЯНЫЙ [уд:'рыл'аний], а, е. Перемі-шений способом штовхання. *Уд:'рыл'аний 'камін'.* Див. ще **уддр'ульний**.

УДДРЬЛЯТИ *див.* **уддрьльовати**.

УДДР'УЛИТИ *див.* **уддр'ульовати**.

УДДР'УЛЬОВАНЄ [уд:'рул'ован'є], а, с. Те саме, що **уддрьльованс**.

УДДР'УЛЬОВАТИ [уд:'рул'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.,* **УДДР'УЛИТИ**, л'у, лиш, *док.* Те саме, що **уддрьльовати**.

УДДР'УЛЯНЫЙ [уд:'рул'аний], а, е. Те саме, що **уддрьляний**.

УДДЯКОВАТИ [уд:'ако'вати], 'куйу, 'куйеш, *док.* Завершити виконання обов'язків церковного дяка. *Муї 'н 'ан 'ко уд:'ако'вали т'риц'ат'г'бду.* Пор. **дяковаши**.

УДЕРБАНЫЙ, а, е. Виколюпаний. *'Удербаный из:'им'л'і ур'іх.*

УДЕРБАТИ *див.* **удєрбовати**.

УДЄРБОВАНЄ [у(в)'дєрбован'є], а, с. Вико-лупування. *Удєрбован'є із ур'іха 'зирн'ати.* Пор. **удєрбовати**.

УДЄРБОВАНЬИ [у(в)'дєрбований], а, е. Вико-лупований. *Удєрбован'і із ур'іха 'зирн'ата.*

УДЄРБОВАТИ [у(в)'дєрбовати], буйу, буйеш, *недок.,* **УДЕРБАТИ**, айу, баш (айеш), *док.* Вико-лупувати. *'Т'ашко удєрбовати 'р'пу с твер'дбій зим'л'і.* Пор. **дєрбати**.

УДЕРЖАТИ *див.* **удєржовати**.

УДЕРЖАТИСЯ *див.* **удєржоватися**.

УДЄРЖОВАТИ [у(в)'дєржовати], жуйу, жуйеш, *недок.,* **УДЕРЖАТИ**, жу, жиш, *док.* Витримувати, втримувати. *Не тот сил'ач, 'котрый б'іє, ай тот, 'котрый 'удержит.*

УДЄРЖОВАТИСЯ [у(в)'дєржоватис'а], жуй'ус'а, жуй'єс'а, *недок.,* **УДЕРЖАТИСЯ** [удєржа-

тис'а], жус'а, жис':а, *док.* Утримуватися; стримуватися. *Йа не' удержус'а, вбы с'а не' с'міяти, куй фітл'уіут.*

УДЖУТРОВАНІЙ [уџутрований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уџутровати**. *Уџутрована старџов нівієска.*

УДЖУТРОВАТИ [уџутровати], руйу, руйеш, *док.* Випитати кого-небудь з пристрасстю, допитати. *Цил'а з'наїє, йак уџутровати 'д'ієвр'а, вбы с'а розговорив.* Пор. **джутровати**.

УДЗЬОВБАНІЙ [уз'увбаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **удзьобвати**. *Уз'увбан'ієвр'іхы.*

УДЗЬОВБАТИ *див. удзьобвати.*

УДЗЬОВБОВАТИ [у(в)з'овбовати], буйу, буйеш, *недок.*, **УДЗЬОВБАТИ** [уз'увбати], айу, баш (айеш), *док.* Виколупувати дзьобом або чим-небудь гострим. *Уз'увбали нџт'ата пџсџн'ашник ис пал'ашниц'.* Пор. **дзьобвати**.

УДЗЯВКАТИ [уз'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Викрикнути образливі слова. *Уз'авкала на н'а Полан'а єс'акє.* Пор. **дзявкати**.

УДЗЯВКАТИСЯ [уз'авкатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *док.* Те саме, що **упысканитися**. Пор. **дзявкати**.

УДЗЯПАТИСЯ [уз'апатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *док.* Те саме, що **упысканитися**. *Крєст'ина уз'апац':а хут'на 'кого.* Пор. **дзяпати**.

УДИВИТИ *див. удивльовати.*

УДИВИТИСЯ *див. удивляти.*

УДИВЛЕНІЙ, а, е. Добре, старанно оглянутий. *Удивлений'бутор.* Див. ще **уніканий**, **убзираній**.

УДИВЛЬОВАТИ [у(в)дивл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **УДИВИТИ**, вл'у, виш, *док.* Добре, старанно оглянути. *Не' вдивл'уйс'а тул'ко на вту 'хыжу, ай под'май с'коро.* Див. ще **унікати**, **убзирати**. Пор. **дивіти**.

УДИВЛЯТИСЯ [у(в)дивл'атис'а], л'айус'а, дивл'ас':а (л'айєс':а), *недок.*, **УДИВИТИСЯ**, вл'ус'а, вис':а, *док.* Дивуватися. *Шчо ты с'а удивл'аш ис 'того чул'вієка, увун хут'-ичо може впу'вієсти.* Пор. **дивітися**.

УДИЙТИ, удийду, удийдеш, *док.* Відійти.

УДИВОЧЕНА [уд'івочена], жс. Молода дівчина, яка вже набула досвіду дівування. *Ота 'д'івочка вєє 'уд'івочена, може с'а уд'авати.*

УДИВОЧИТИ [уд'івочити], вџчу, вџчиш, *док.* Брати на танці, весілля дівчину-підлітка (це може робити брат, сусідський чи інший дорослий парубок). *Уд'івочивим ти сєст'ру.* Пор. **дівбчити**.

УДИВОЧИТИСЯ [уд'івочитис'а], чус'а, чис':а, *док.* Пройти період дівування (про дівчину). *Мы т'акі 'были 'бідн'і, ичо йа в уднуй ш'фрин'ц'і с'а 'уд'івочила.* Пор. **дівбчитися**.

УДКАЗ [утказ(с)], зу, ч. Вістка, інформація. *Прийшов ми'утказ, аж сын п'рийде з 'вџйс'ка.* Пор. **уткázовати 2**.

УДКАЗ [утказ(с)], зу, ч. Відмова. *Прџсилам йі прий'ти ми помо'чи, та дус'талам ут'кас.* Див. ще **уткázованє 1**. Пор. **уткázовати 1**.

УДКАЗАТИ *див. удкázовати.*

УДКАЗАТИСЯ *див. удкázоватися.*

УДКАЗОВАНЄ [ут'казован'є], а, с. 1. Відмова. *Йа не' 'хџчу 'чути т'вого ут'казован'а, мусиш прий'ти до нас на с'вал'бу.* 2. Передавання якої-небудь інформації. *Далам за дун 'кџв ут'казован'є, 'айбо ичус' не' йде до н'а.* 3. Відповідь. *Шчо м'іуй не' ка'зала, а н'і одного ут'казован'а уд 'ний не' 'чула.* Пор. **удкázовати**.

УДКАЗОВАТИ [ут'казовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **УДКАЗАТИ** [ут'казати], 'кажу, 'кажеш, *док.* 1. Відмовляти. *Закликалам куму на п'рџскубы, та утказала ми.* 2. на кого. Передавати яку-небудь вістку. *Пет'ро утказ'ав на н'а, аж не' п'рийде ми робити.* 3. Відповідати. *Йа т'а з 'відаїу, а ты 'зачо ми н'іч не' утказуйєш.*

УДКАЗОВАТИСЯ [ут'казоватис'а], зуйус'а, зуйєс':а, *недок.*, **УДКАЗАТИСЯ** [ут'казатис'а], 'кажус'а, 'кажєс':а, *док.* Відмовлятися. *Утказ'алам с'а йти кумі сушити 'с'іно.*

УДКАПЧАНІЙ [ут'капчаний], а, е. Від'єднаний. *Ут'капчаний ут т'рактора плух.*

УДКАПЧАТИ *див. удкáпчоватися.*

УДКАПЧАТИСЯ *див. удкáпчоватися.*

УДКАПЧОВАНЄ [ут'капчован'є], а, с. Від'єднування. *Ут'капчован'є лан'ца уд 'воза.* Пор. **удкáпчовати**.

УДКАПЧОВАТИ [ут'капчовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **УДКАПЧАТИ** [уткап'чати], 'чайу, 'капчаш ('чайеш), *док.* Від'єднувати. *Ут'капчай тил'іику уд 'воза.* Пор. **капчати**.

УДКАПЧОВАТИСЯ [ут'капчоватис'а], чуйус'а, чуйєс':а, *недок.*, **УДКАПЧАТИСЯ** [уткап'чатис'а], 'чайус'а, 'капчас':а ('чайєс':а), *док.* Від'єднуватися. *Ут'кап'чав'є плуг ут т'рактора.* Пор. **капчатися**.

УДКЫ [уткы], присл. Звідки. *Ба уткы сис'чул'вієк прийшов?*

УДКЫДАНІЙ [уткыданий], а, е. Те саме, що **убкыданий**. *Уткыдана сџрџчка.*

УДКЫДАТИ [уткыдати], дайу, даш (дайеш), *док.* Те саме, що **убкыдати**. *Нал:'вай так 'левєш, а'бы с' не' уткыдала 'р'анд'є.* Пор. **кыдати**.

УДКЫДАТИСЯ [уткыдатис'а], дайус'а, дас':а (айєс':а), *док.* Те саме, що **убкыдатися**. *Прий'жи д'ітин'і ичус'на 'шиіку, бо 'єєц':а уткыдат.* Пор. **кыдати**.

УДКЫСЬ [уткыс'ь], *присл.* Звідки-небудь. *Уткыс'ь бы принести йаблок на зиму.*

УДКІНОВАТИ [уткіно'вати], 'нуйу, 'нуйеш, *док.* Померти в муках. *Т'ашко уткін'овав, сит'н'аш.* Пор. **кіновати**.

УДКІРЬОВАТИ [уткір'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УДКІРЯТИ** [уткір'ати], 'р'айу, 'кір'аш ('р'айеш), *док.* Відганяти. *Уткір'айу кор'ову уд лу'геру.* Пор. **кір'яти**.

УДКІРЯНИЙ [уткір'аний], а, е. Відігнаний. *Уткір'ана уд лу'геру кор'ова пушла в мелай.*

УДКІРЯТИ *див.* **удкір'овати**.

УДКЛАНЬОВАНЄ [утклан'ован'є], а, с. Прощання. *Утклан'ован'є м'ойе уд родичу 'было не'д'овгым.* Пор. **удклан'оватися**.

УДКЛАНЬОВАТИСЯ [утклан'оватис'я], н'уйус'а, н'уйес'а, *недок.*, **УДКЛАНЯТИСЯ** [утклан'атис'я], айус'а, ас'а (айес'а) і **УДКЛОНІТИСЯ** [утклонитис'я], 'л'он'ус'а, 'лонис'а, *док.*, *від кого.* Прощатися. *Петрику, утклан'уйс'а уд 'ідика, бо йде'ме д'лму.* Пор. **клан'ятися**.

УДКЛАНЯТИСЯ *див.* **удклан'оватися**.

УДКЛОНІТИСЯ *див.* **удклан'оватися**.

УДКУЙ [уткуй], *присл.* Відколи. *Таке н'а не'й'ило, уткуй 'ат і 'ношу. Уткуй с'а 'т'амл'у, 'Тиса все войе'тила, зал'ивала хутар'.*

УДКУКУРІКАТИ [уткукур'ікати], ат (айе), *док.* 1. Закінчити кукурікати (про півня). *Уткукур'ікав ку'гут – треба вста'вати.* 2. Бути забитим (про півня). *Тот ку'гут уже с'вое уткукур'ікав.*

УДМАЛА, *присл.* Те саме, що **з'мало**.

УДМАЛОСТИ, *присл.* Те саме, що **з'мало**.

Усе'л' і хло'пч'уки удмалости 'к'ос'ат.

УДМЄТАНИЙ [уд'метаний], а, е. Те саме, що **удвєржений**.

УДМЄАТИ *див.* **удм'іговати**.

УДМИРАТИ, 'райу, 'миращ ('райеш), *недок.*, **УДОМЄРТИ**, 'д'омру, 'домреш, *док.* Залишити у спадок кому-небудь після своєї смерті. *М'бму (м'б'йому) 'кумови без'д'іткый брат удомер го'рот.*

УДМІТОВАНЄ [уд'мітован'є], а, с. Відкидування чого-небудь. *Уд'мітован'є з'но'йу ут хл'іва.* Пор. **удм'іговати**.

УДМІТОВАТИ, туйу, туйеш, *недок.*, **УДМЄАТИ** [удм'єтати], 'мечу, 'мечеш, *док.* Відкидувати що-небудь. *Удмеч 'мало с'іна з'воза, бо впаде.* Див. ще **удвєречи**.

УДМОЛОДЛИЙ, а, е. Помолоділий. *Удм'лодлий став 'д'ідо, йат го дун 'ка в'з'ала т'с'обі.*

УДМОЛОДНУТИ [удм'лоднути], ну, молоднеш, *док.* Помолодіти. *Коло 'р'аднуй' ж'о'ны чулу'вік удм'лолот.*

УДНЕПАДАТИ, 'дайу, 'падаш ('дайеш), *недок.*, **УДНЕПАСТИ**, 'паду, 'падеш, *док.* Втратити сили. *Ут'ой' роботы удне'павим 'ц'і'лком.*

УДНЕПАЛЫЙ, а, е. Який утратив сили. *Удне'палый ут'аш'к'ой' роботы, чулу'вік 'ледвы йи'бо 'булиц'ов.*

УДНЕПАСТИ *див.* **уднепа'дати**.

УДНЄКОВАНЄ [удн'єкован'є], а, с. Відмовляння. *Удн'єкован'є уд роботы.*

УДНЄКОВАТИСЯ [удн'єковатис'я], куйус'а, куйес'а, *недок.* Відмовлятися. *Не' удн'єкуис'а, ай б'єри на с'а с'ведер, бо 'з'абнеи.*

УДНИМАТИ, 'майу, 'нимаш ('майеш), *недок.*, **УДОЙНЯТИ** [уд'ойн'ати] і **УДНЯТИ** [удн'ати], уд'ойму, уд'оймеш, *док.* 1. Віднімати, відбирати. *Уд'ойн'алам 'пару 'відер 'р'іны з 'воза.* 2. Утримувати певну суму з платні і под., вираховувати. *Уд'ойн'али уд н'а третину зар'опку.*

УДНІНУ, *присл.* У денну, світлу пору; удень. *Уже нуч, до'чиниме йс'у р'об'оту удн'ину.*

УДНО [у(в)дно], *присл.* Однаково. *Ми'н'і вдно, ко з'о м'нов 'пуйде 'пасти кор'овы.*

УДНУ [у(в)дну], *присл.* Усередині, в приміщенні; усередину. *Шчус'н'а в'дну бо'лит. Зайди в'дну. Іди в'дну, бо прус'тудис'а. Вон май 'тепло, ги в'дну.*

УДНЯТЫЙ [удн'атый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уднимати**. *Удн'ате з 'воза ст'руче. Удн'ат'і из зар'опку гр'оби.*

УДОБРАНИЙ [у(в)добраний], а, е. Відібраний. *Удобрана 'р'іна садити.*

УДОБРАТИ *див.* **удбирати**.

УДОВЄЦЬ [у(в)дов'ц'ь], у(в)дув'ц'а, ч. Удівець. **УДОГРІВАНЄ** [у(в)догр'іван'є], а, с. Виготовлення сиру із кислого молока шляхом підігрівання його. *Уду'гр'іван'є с'ыра.* Пор. **удогр'івати**.

УДОГРІВАНИЙ [удугр'іваний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **удогр'івати**. *Уду'гр'іваний сыр.* Див. ще **удогр'ітый**.

УДОГРІВАТИ [удугр'івати], 'вайу, 'р'іваш ('вайеш), *недок.*, **УДОГРІТИ** [удугр'іти], 'р'ійу, 'р'ійеш, *док.* Виготовляти сир із кислого молока, підігриваючи його. *Уду'гр'ілам 'мало с'ыра.*

УДОГРІВАТИСЯ [удугр'іватис'я], 'р'івац'а ('вайес'а), *недок.*, **УДОГРІТИСЯ** [удугр'ітис'я], 'р'іис'а, *док.* 1. Розігрітися після охолодження. *Так им перемерс, шчо 'ледвы м с'а удугр'ів.* 2. Виготовлятися із кислого молока способом його підігрівання (про сир). *Уду'гр'івац'а сыр не' на вгни, ай на 'теплуму пр'ип'ічку.*

УДОГРІТЫЙ [удугр'ітый], а, с. Те саме, що **удогр'іваний**.

УДОЗНАВАНЄ [у(в)дознаван'є], а, с. Те саме, що **наше**.

УДОЗНАВАТИ [у(в)дозна'вати], найу, найеш, *недок.*, **УДОЗНАТИ** [у(в)дознат'я], 'найу, 'дознаш ('найеш), *док.* Те саме, що **нащивляти**. *Удозналам ст'р'ийа, бо 'дуже біт'іжн'і.* Пор. **знати**.

УДО́ЗНАНИЙ, а, е. Те саме, що **нацивлéний**.

УДОЗНА́ТИ *див. удознава́ти*.

УДО́ЗНАТИЙ, а, е. Те саме, що **нацивлéний**.

УДО́ЙНЯТИЙ [удóйн'атий], а, е. Те саме, що **удня́тий**.

УДОМЕ́РТИ *див. удмира́ти*.

УДОМЕ́РТЫЙ, а, е, *рідк.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **удоме́рти**. *Удо́мерта* 'д'ідом у'нукови 'хыжа была иче 'доста 'файна.

УДОМЫКА́ТИ [у(в)домы'кати], 'кайу, 'мыкаш (кайеш), *недок.*, **УДОМКНУ́ТИ** [у(в)думк'нути], 'дóмкну, 'домкнеш, *док.* Відмикати, відкривати. *Сис'кл'уч у'же не" вдо́мыкат 'наші 'двир'і*.

УДОМКНЕННИЙ [у(в)дóмкнений], а, е. Відімкнений. *Ли́шлам удóмкнин'і 'двир'і*. Див. ще **удóмкнутый**.

УДОМКНУ́ТИ *див. удомыка́ти*.

УДОМКНУТЫЙ [у(в)дóмкнутый], а, е. Те саме, що **удóмкнений**.

УДО́ПЕРТИ *див. удонира́ти*.

УДО́ПЕРТЫЙ [у(в)допeртый], а, е. Відчинений. *Удопeрты'оболок*. Див. ще **утворéний**.

УДОПИРА́ТИ [у(в)допирати], 'райу, 'пираш (райеш), *недок.*, **УДО́ПЕРТИ** [у(в)допeрти], 'допру, 'допреш, *док.* Відчиняти. *Удо́пр'ит 'мало 'двир'і, най с'а 'хыжа прул'ф'туйе*. Див. ще **утво́рjовати**.

УДОПИРА́ТИСЯ [у(в)допиратис'а], 'пираш':а (райес'а), *недок.*, **УДО́ПЕРТИСЯ** [у(в)допeртис'а], прес'а, *док.* Відчиняти. *Удопeртис'а 'двир'і на хл'іві*. Див. ще **утво́рjоватися**.

УДОСПА́ТИ, 'дóспл'у, 'доспиш, *док.* Проспати. *Удоспaвим автóбус, та запоз'двиме'а на рóбóту*.

УДО́ТЯТИ *див. удтиня́ти*.

УДО́ТЯТЫЙ [удóт':атий], а, е. Відрізаний. *Удóт':атий на цир'кули перст*.

УДПАДОК, патка, ч. Обрізок, ні на що не придатний. *Ис'их дош'чок буде 'много 'утпатку*.

УДПИЛÉНИЙ [утпил'еный], а, е. Відпиляний.

УДПИЛІ́ТИ *див. удпильовати*.

УДПИЛЬОВАТИ [ут'пил'овати], л'уйу, л'у-йеш, *недок.*, **УДПИЛІ́ТИ** [утпил'ити], 'пил'у, 'пилиш, *док.* Відпилювати. *Сис'сук т'реба утпил'ити*. Пор. **пилі́ти**.

УДПЛАТІ́ТИ *див. удплачовати*.

УДПЛАЧÉНИЙ [утпла'чений], а, е. Який отримав відшкодування своєї частки. *Утпла'чений брат*.

УДПЛАЧОВАНЄ [утпла'чован'є], а, с. Відшкодування чийо-небудь частки. *Утпла'чован'є братом сестры уд вуц':ового газ'дуства*. Пор. **удплачовати**.

УДПЛАЧОВАТИ [утпла'човати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **УДПЛАТІ́ТИ** [утпла'тити], 'лачу, 'лачиш,

док. Відшкодувати чию-небудь частку, напр., при поділі спадщини. *Брат до́нын'і не" утпла'тив сест'ру*.

УДПЛЫ́СТИ [утп'лысти], 'лыву, лы'веш, *док.* Відпливати, відплисти. *Берве'но не" встигло далеко утп'лысти*. Пор. **плы́сти**.

УДПРОВА́ДИТИ *див. удпроважовати*.

УДПРОВА́ЖЕНИЙ [утпро'важений], а, е. Відправлений. *Утпро'важений із рóботы ду'му*.

УДПРОВА́ЖОВАНЄ [утпро'важован'є], е, с. Відправлення кого-небудь. *У мене 'зараз на гу'лу'ві утпро'важован'є чулу'віка на рóбóту в 'Рóсію*. Пор. **удпроважовати**.

УДПРОВА́ЖОВАТИ [утпро'важовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **УДПРОВА́ДИТИ** [утпро'вадити], 'важу, 'вадиш, *док.* Відправляти кого-небудь. *Утпро'вадилис'ме 'сына в кáтуны*.

УДПУ́ДИТИ *див. удпужовати*.

УДПУ́ЖЕНИЙ [утпуженый], а, е. Відляканий. *Утпужeнный ут 'хыжі пeс*.

УДПУ́ЖОВАНЄ [утпужован'є], а, с. Відлякування. *Утпужован'є во'рон ут по'с'іву*. Пор. **удпужовати**.

УДПУ́ЖОВАТИ [утпужовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **УДПУ́ДИТИ** [утпудити], 'пужу, 'пудиш, *док.* Відлякувати. *Удже'ни пса, бо утпужуйе уд и'йды кури*. Пор. **пужати**.

УДПУКА́ТИ [утпукати], 'кайе і **УДПУ́КОВАТИ** [утпуковати], куйе, *недок.*, **УДПУ́КНУТИ** [утпукнути], не, *док.* Відшаровуватися, відлущуватися. *Ба 'заччо утпукла мал'на 'двир'ох?* Пор. **пўкати 1**.

УДПУ́КЛЫЙ [утпуклый], а, е. Який відшарувався, відлущився. *Утпукла итукa'турка*.

УДПУ́КНУТИ *див. удпукати*.

УДПУ́КОВАНЄ [утпукован'є], а, с. Відшарування, відлущування. *Удпукован'є 'мали на вбо'локах, 'фарбы на с'кінах*.

УДПУ́КОВАТИ *див. удпукати*.

УДРАБА́ТИСЯ [удрабатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Викарабатися, вилізти вверх. *Йа не" годна удрабатис'а на ис'у 'йаблун'у*. Пор. **дра́батися**.

УДРЕВА́ТИ, 'реву, ре'веш, *док.* 1. Пронлакати певний час. *Ота д'їтина с'вое 'мус'іла удре'вати, а пак с'а бавила*. 2. Відстояти що-небудь плачем. *Йа сис'г'ород уд брата лиш удре'вала*. Пор. **рева́ти**.

УДРЕЧІ́СЯ *див. удріка́тися*.

У́ДРИСКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **удрискати**. *У́дрискан'і д'їтинóв сливы*.

У́ДРИСКАТИ *див. удрисковати*.

У́ДРИСКАТИСЯ *див. удрисковатися*.

УДРІСКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **У́ДРИС-КАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Видавати під напором

дрібними порціями яку-небудь напіврідку масу. Дітина *удрискала кусточки ш чирішин*. Пор. **дріскати**.

УДРІСКОВАТИСЯ [уд'рисковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **УДРИСКАТИСЯ** [удрискатис'а], айус'а, ас'а (айес'а) і **УДРИСНУТИСЯ** [удриснутис'а], нус'а, нес'а, *док.*, *мед.* 1. Видаватися під напором дрібними порціями (про яку-небудь напіврідку масу). *Удрискалас'а куриц'а на тарадихох.* 2. *перен.* Виконувати яку-небудь роботу частково й недбало. *Мар'іка не" помогла ми, ай лиш прийшла удрискатис'а.* Пор. **дріскатися**.

УДРИСНУТИСЯ *див.* **удрісковатися**.

УДРИСТАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **удристані**. *Удристан'і мнів кус'кы бгурку.*

УДРИСТАТИ, ишчу, ишчеш, *док.* Видати щонебудь у результаті проносу. *Таке м удристала, ишо вун'напудиламс'а, ишо вто.* Пор. **дристати**.

УДРИСТАТИСЯ [удристатис'а], ишчус'а, иштас'а, *док.* Опорожнитися в результаті проносу. *Так на н'а нагле прийшло, ишо мус'ілам с'а удристати на п'т'ови.* Пор. **дристати**.

УДРЫЛЕНЬЙ, а, е. Виштовханий; викиданий. *Удрылин'і міхы на вус.* Див. ще **удрыляный**.

УДРЫЛИТИ, л'у, лиш і **УДРЫЛЯТИ** [удрыл'ати], айу, л'аш (айеш), *док.* Виштовхати; викидати. *Удрыл'алис'ме кымакы на машину.* Пор. **дрыляти**.

УДРЫЛЯНЫЙ [удрыл'аний], а, е. Виштовханий; викиданий. *Удрыл'ане з колиш'і на двур пліт'е.*

УДРЫЛЯТИ *див.* **удрылити**.

УДРЫМБАНЬЙ, а, е. Те саме, що **удвореный 1, 2**.

УДРЫМБАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **удворити 1, 2**. Пор. **дрымбати**.

УДРЫМБАТИСЯ, айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *вульг.* Набутися вволю в ставевих зносінах. *Так с'а удрымбала, ишо буде йуц'на м'іс'ац'.* Пор. **дрымбатися**.

УДРІКАНЄ [удр'ікан'е], а, с. Відмовляння, відрікання від чого-небудь. *Удр'ікан'е вуц'а:ут'сына.*

УДРІКАТИСЯ [удр'ікатис'а], 'кайус'а, 'рікас'а (кайес'а), *недок.*, **УДРЕЧІСЯ** [удречис'а], 'речус'а, 'речес'а, *док.* Відмовлятися, відрікатися від чого (кого)-небудь. *Отиц'а удр'ук'ут'сына, бо сын му переступив.*

УДРОД [удрод(т)], да, ч., *бот.* Молодий пагін. *Боківі удроды вбр'ізайт, абы дерево йшло в'силу.*

УДСАДІТИ *див.* **удсажовати**.

УДСАЖОВАТИ [уц'сажовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **УДСАДІТИ** [уцсадити], 'сажу, садиш, *док.* Пересаджувати в інше місце рослини, що ростуть надто близько одна від одної, частину куша, коре-

невища. *Уц'сажуйт'стебло мел'ф'у, ват'при'сат'ку, ват'хут'шчо.* Пор. **сажати**.

УДСІ [уц'і], *присл.* Звідси. *Йди'уц'і'гет.*

УДСІЧИ [уц'с'ічи], 'чу, 'чеш, *док.* Відсікти. Пор. **січи**.

УДСКРЕБТА́ТИ *див.* **удскрібтовати**.

УДСКРІБА́ТИ *див.* **удскрібтовати**.

УДСКРІБТОВАТИ [уцк'р'іптовати], туйу, туйеш і **УДСКРІБА́ТИ** [уцк'р'ібати], 'р'ібуу, 'р'ібуеш, *недок.*, **УДСКРЕБТА́ТИ** [уцкреб'тати], 'рпечу, 'рпечеш, *док.* Відшкрябувати. *Уцкрен'чи'пару р'іп на вічир'у. Не" л'убл'у'уцк'р'ібовати'рыбу, куй иш'че жи'ва.*

УДСМЫЧЕНЬЙ [уцс'мыченный], а, е. Те саме, що **удволоченьый**.

УДСМЫ́ЧИТИ *див.* **удсмьчовати**.

УДСМЫ́ЧОВАТИ [уцсмычовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **УДСМЫ́ЧИТИ** [уцсмычити], чу, чши, *док.* Те саме, що **удволочи́**. *Греба уцсмычити'сис'ст'овп'май'дале.* Пор. **смьчити**.

УДСОХТОВА́ТИ *див.* **удсохт'тововати**.

УДСОХТОВА́НЬЙ [уцсох'товований], а, е. У якого відбили звичку, якого відучили, віднадили. *Уцсохтована д'ітина'с:ати'перст.*

УДСОХТОВА́ТИ [уцсох'тововати], 'т'овуйу, 'т'овуйеш, *недок.*, **УДСОХТОВА́ТИ** [уцсохт'овати], с'ох'туйу, с'ох'туйеш, *док.* Відбити звичку, відучити, віднадити. *Уцс'ох'т'овуйеме'ти'л'а'уц'иц'кы.* Пор. **сохт'овати**.

УДСОХТОВА́ТИСЯ [уцсох'тововатис'а], 'т'овуйус'а, 'т'овуйес'а, *недок.*, **УДСОХТОВА́ТИСЯ** [уцсохт'оватис'а], с'ох'туйус'а, с'ох'туйес'а, *док.* Втрачати звичку, відучуватися, віднаджуватися. *Помалы уцс'ох'т'овуйес'а'ти'л'а'уц'иц'кы.* Пор. **сохт'овати**.

УДСТУПЛЯ́ТИ [уступл'яти], 'л'айу, 'тупл'аш (л'айеш), *недок.* Відступати вбік. *Уступит'возови'д'б'р'огу.*

УДСТУПЛЯ́ТИСЯ [уступл'ятис'а], 'л'айус'а, 'тупл'ас'а (л'айес'а), *недок.* Відступатися. *Дур'н'ому'тай'п'іа'н'ому'й'Христ'ос'уступл'ав'а.*

УДТÉРЬХА́НЬЙ [ут'г'ир'ханий], а, е. Частково знятий (про вантаж). *Ут:ир'хана з'воза'р'іпа.*

УДТЕРЬХА́ТИ *див.* **удтєрьховати**.

УДТÉРЬХОВА́НЄ [ут'г'ир'хован'е], а, с. Знімання частини вантажу. *Ут:ир'хован'е'ст'руча з'мотора.* Пор. **удтєрьховати**.

УДТÉРЬХОВА́ТИ [ут'г'ир'ховати], хуйу, тир'хуйеш, *недок.*, **УДТЕРЬХА́ТИ** [ут'г'ир'хати], 'хайу, 'тир'хаш (хайеш), *док.* Знімати частину вантажу. *Ут:ир'хайте'мало з'воза, бо не" новезут'к'он'і'в'берега.* Пор. **гєрьхати**.

УДТИНА́ТИ [ут'і'нати], 'найу, 'тинаш (найеш), *недок.*, **УДО́ТТЯТИ** [уд'от'ати], 'д'отну, 'д'отнеш, *док.* Відрізувати. *Удот'ни'тот'ст'овп'из'груші.*

УДТЫ [ут:ы], *присл.* Звідти. *Гд'ім на вту'гурку*, *ут:ы'файно'витко'вс'е село*. Див. ще **удтыкы**.

УДТЫКЫ [ут:ыкы], *присл.*, *рідк.* Те саме, що **удты**. *Пушидв увир'х, а ут:ыкы на'зат*. *Ут:ыкы мала'д'ігка прийти думу за д'нины*.

УДТГАТИ [ут':ігати], *гайу*, *г'ігаш* (*гайеш*) і **УДТЯГОВАТИ** [ут':аговати], *гуйу*, *гуйеш*, *недок.*, **УДТЯГНУТИ** [ут':агнути], *ут':агну*, *ут':агнеш*, *док.* 1. Відтягувати. *Ут':ігайме сис'шифон май іц'с'кін'і*. 2. *перен.* Украсти. *Лі'шилис'ме не'зд'пер'тым тур'бонц, та кус'ут'а'гнув го*. Пор. **тігати**.

УДТГАТИСЯ [ут':ігатис'а], *гайус'а*, *г'ігас'а* (*гайес'а*) і **УДТЯГОВАТИСЯ** [ут':аговатис'а], *гуйус'а*, *гуйес'а*, *недок.*, **УДТЯГНУТИСЯ** [ут':агнутис'а], *г'ігас'а*, *г'ігас'а*, *г'ігас'а*, *док.* Відтягуватися, зрушувати з місця; відступатися, відсторонюватися. *Сис'у'д'ошку треба май'л'і'ше при'бити, бо ут':аглас'а*. *Ут':агн'іц'а на край'булиц'і, бо вуз іде*. Пор. **тігати**.

УДТОГДЫ [(в)т:ог'ды], *присл.* Відтоді, з тих пір. *Ут'куй им с'а'вд'ала, та втогды м с'а'н'іда не"к'упала в'Тис'і*.

УДТОПЫРЕНЬЙ [(в)т:о'пыренный], а, е. Відстовбурчений; випнутий; відкопилений. У *того литін'а читаво вт:о'пырин'і'вуха*. Див. ще **удтопурчнений**.

УДТОПЫРИТИ *див.* **удтопырьовати**.

УДТОПЫРИТИСЯ *див.* **удтопырьоватися**.

УДТОПЫРЬОВАНЕ [(в)т:о'пыр'ован'е], а, с. Відстовбурчування; випинання; відкопильовання. *Ут:о'пыр'ован'е губ'у чил'адника, куй с'а'сердит*. Пор. **удтопырьовати**.

УДТОПЫРЬОВАТИ [(в)т:о'пыр'овати], *р'уйу*, *р'уйеш*, *недок.*, **УДТОПЫРИТИ** [(в)т:о'пырити], *р'у*, *риш*, *док.* Відстовбурчувати; випинати; відкопильовати. *Шчо с'ут:о'пырила'зубу, д'чин'с'а на н'а'сердиш?* Див. ще **удтопурчовати**. Пор. **топырити**.

УДТОПЫРЬОВАТИСЯ [(в)т:о'пыр'оватис'а], *р'уйес'а*, *недок.*, **УДТОПЫРИТИСЯ** [(в)т:о'пыритис'а], *рип'а*, *док.* Відстовбурчуватися; випинатися; відкопильоватися. *Ут:о'пырилис'а в'н'ого'вуха, ги в'осла*. Див. ще **удтопурчоватися**. Пор. **топыритися**.

УДТОПУРЧЕНЬЙ [(в)т:у'пурчнений], а, е. Те саме, що **удтопыренный**. *Ут:у'пурчин'і'вуха*.

УДТОПУРЧИТИ *див.* **удтопурчовати**.

УДТОПУРЧИТИСЯ *див.* **удтопурчоватися**.

УДТОПУРЧОВАТИ [(в)т:у'пурчовати], *чуйу*, *чуйеш*, *недок.*, **УДТОПУРЧИТИ** [(в)т:у'пурчити], *чу*, *чиш*, *док.* Те саме, що **удтопырьовати**. *Наичо с'си гал'ір на сбр'оц'і: ут:у'пурчив'* Пор. **утопурчити**.

УДТОПУРЧОВАТИСЯ [(в)т:у'пурчоватис'а], *чуйес'а*, *недок.*, **УДТОПУРЧИТИСЯ** [(в)т:у'пур-

читис'а], *чиц'а*, *док.* Те саме, що **удтопырьоватися**. *Поправ си гал'ір на сбр'оц'і, бо ут:у'пурчив'е'а*. Пор. **утопурчитися**.

УДТРУТИТИ *див.* **удтрұчовати**.

УДТРУЧАТИ *див.* **удтрұчовати**.

УДТРУЧЕНЬЙ [ут':ручнений], а, е. Відштовхнутий; відсунутий. *Ут':ручнений чулу'вік (камін')*.

УДТРУЧОВАНЕ [ут':ручован'е], а, с. Відштовхування, відсування. *Ут':ручован'е'плиты*.

УДТРУЧОВАТИ [ут':ручовати], *чуйу*, *чуйеш*, *недок.*, **УДТРУТИТИ** [ут':рутити], *р'учу*, *р'рутиш*, **УДТРУЧАТИ** [ут':ручати], *чайу*, *р'ручаш* (*чайеш*), *док.* Відштовхувати; відсувати. *Ут:р'ут'те'шифон май іц'с'кін'і*. Пор. **трұчати**.

УДТУРИГАНЬЙ [ут:ур'іганий], а, е. Переміщений. *Ут:ур'ітаный'камін'*.

УДТУРИГАТИ *див.* **удтуріговати**.

УДТУРИГНУТИ *див.* **удтуріговати**.

УДТУРИГОВАНЕ [ут:ур'ігован'е], а, с. Переміщування. *Ут:ур'ігован'е'балеты ут'коровы*. Пор. **удтуріговати**.

УДТУРИГОВАТИ [ут:ур'іговати], *гуйу*, *гуйеш*, *недок.*, **УДТУРИГАТИ** [ут:ур'ігати], *гайу*, *г'ігаш* (*гайеш*) і **УДТУРИГНУТИ** [ут:ур'ігнути], *ну*, *неш*, *док.* Переміщувати. *Таке не'вал'овине пд'і'а, л'п'іе'р'ітке, а'гушчу ут:ур'ігуе*. Пор. **турігати**.

УДТЯГНЕНЬЙ [ут':агнсний], а, е. 1. Відтягнений. *Ут':агнений ис'пут'а'камін'*. 2. Украдений. *Кылис'ут':агнений из двора тур'бонц*.

УДТЯГНУТИ *див.* **удтігати**.

УДТЯГНУТИСЯ *див.* **удтігатися**.

УДТЯГОВАТИ *див.* **удтігати**.

УДТЯГОВАТИСЯ *див.* **удтігатися**.

УДУТИ, *уйу*, *уйеш*, *док.* 1. Видути. 2. *перен.* Те саме, що **утранспорувати**. *Йа'удула'кума с'кыжі за'іого'слова*. *Удули'Олексу з'роботы, бо нитр'ібный*.

УДУТЫЙ, а, е. 1. Видутий. 2. *перен.* Те саме, що **утранспоруваний**. *Удутый'стар'ов з'ат'на'р'д'оботу*.

УДУШЛИВЕЦЬ [удушливиц'], *ви'а*, *ч.* Те саме, що **сапливець**.

УДУШЛИВЫЙ, а, е. Те саме, що **сапливый**.

УДУШЛИВКА, *ы*, *ж.* Жін. до **удушливець**.

УДФАГАНЕНЬЙ [у'дфаган'енный], а, е. Відрізаний великим куском. *Удфаган'енный'д'арат'солонны*.

УДФАГАНІТИ [у'дфаган'ити], *н'у*, *ниш*, *док.* Відрізати великий кусок чого-небудь. *Удфаган'илам'к'овдошови'третину'хл'і'ба, а'в:ун'ш'че'й'солонны'просит*. Пор. **фаганіти**.

УДХАМАЙДАНЫЙ [ух'а'майданий], а, е. Швидко зроблений, проведений. *Утх'а'майданий'упру'вут*.

УДХАМАЙДАТИ *див. удхамайдовати.*

УДХАМАЙДАТИСЯ *див. удхамайдоватися.*

УДХАМАЙДОВАТИ [утха'майдовати], ду́йу, ду́йеш, *недок.*, **УДХАМАЙДАТИ** [утха'майдати], айу, аш (айеш), *док.* Що-небудь робити швидко, абияк. *Наш нул скоро утха'майдав службу.*

УДХАМАЙДОВАТИСЯ [утха'майдоватис'а], ду́йус'а, ду́йес'а, *недок.*, **УДХАМАЙДАТИСЯ** [утха'майдатис'а], айус'а, дас'а (айес'а), *док.* Відкараскуватися, звільнитися від кого-, чого-небудь неприємного. *Петро йа'кус' утха'майдавс'а уд'ар'мійі.*

УДЧАХНЕНИЙ [у'ч:ахнений], а, е. Те саме, що **утчахну́тий**.

УДЧАХНУ́ТИ *див. удчаховати.*

УДЧАХНУ́ТИЙ [у'ч:ах'нутый], а, е. Відірваний, відламаний (про листя, плоди, гілки, відшпелені від основи). *Уч:ах'нутый стовп ис'ливы.* *Див. ще утча́хнений.*

УДЧАХОВАНС [у'ч:ахован'е], а, с. Те саме, що **чаханс**. Пор. **удчаховати**.

УДЧАХОВАТИ [у'ч:аховати], ху́йу, ху́йеш, *недок.*, **УДЧАХНУ́ТИ** [у'ч:ах'нути], ч'ахну, ч'ахнеш, *док.* Те саме, що **чаха́ти**.

УДЧАХОВАТИСЯ [у'ч:аховатис'а], ху́йес'а, *недок.*, **УДЧАХНУ́ТИ** [у'ч:ах'нутис'а], ч'ахнес'а, *док.* Те саме, що **чаха́тися**. *Лехко с'а у'ч:ахуйе л'ис'ц'е ват'стовпл'е на сліві.*

УДЧЕРТИ *див. удчирьовати.*

УДЧИРЬОВАНС [у'ч:ир'ован'с], а, с. Відчерпування рідини. *Уч:ир'ован'е р'д'с'бу з телеты.* Пор. **удчирьовати**.

УДЧИРЬОВАННИЙ [у'ч:ир'ованный], а, е. Відчерпуваний (про рідину). *Уч:ир'ована с'чайкы вода.*

УДЧИРЬОВАТИ [у'ч:ир'овати], р'у́йу, р'у́йеш, *недок.*, **УДЧЕРТИ** [у'ч:ерти] і **УДЧИРЯ́ТИ** [у'ч:ир'ати], р'а́йу, ч'ир'аш (р'а́йеш), *док.* Відчерпувати рідину. *Уч:ир'ай'в'оду ис'чайкы, бо'доста'много с'а набрало.* Пор. **чиря́ти**.

УДЧИРЯ́НИЙ [у'ч:ир'аний], а, е. Відчерпаний (про рідину). *Уч:ир'ана с'корыта вода.*

УДЧИРЯ́ТИ *див. удчирьовати.*

УДЧУПЕ́ЛЯНИЙ [у'ч:упил'аний], а, е. Відрізаний, неякісно відстрижений. *Уч:упил'ана'чулка.*

УДЧУПЕ́ЛЯТИ [у'ч:упил'ати], л'а́йу, п'ил'аш (л'а́йеш), *док.* Відрізати, неякісно відстригти. *Уч:упил'ав си д'ит'вак'чулку.* Пор. **чупеля́ти**.

УДШКРОВФОВА́НИЙ [утшкр'ов'фований], а, е. Відгвинчений (про гайку). *Утшкр'ов'фований шкр'овф.*

УДШКРОВФОВА́ТИ *див. удшкр'ов'ф'овати.*

УДШКРОВФОВА́ВАТИ [утшкр'ов'ф'ововати], ф'ову́йу, ф'ову́йеш, *недок.*, **УДШКРОВФОВА́ТИ** [утшкр'ов'ф'овати], ф'у́йу, ф'у́йеш, *док.* Відгвинчува-

ти. *Оден шкр'овф не'мугим утшкр'ов'ф'овати.* Пор. **шкр'овфова́ти**.

УДШКРОВФОВА́ВАТИСЯ [утшкр'ов'ф'ововатис'а], ф'ову́йес'а, *недок.*, **УДШКРОВФОВА́ТИСЯ** [утшкр'ов'ф'оватис'а], ф'у́йес'а, *док.* Відгвинчуватися. *Оден шкр'овф шчус'а не' утшкр'ов'ф'ову́йе.*

УД'ЯЗА́НИЙ [уд'язаний], а, е. Відв'язаний.

УД'ЯЗА́ТИ *див. уд'язовати.*

УД'ЯЗОВАТИ [уд'язовати], зу́йу, зу́йеш, *недок.*, **УД'ЯЗА́ТИ** [уд'язати], йа́жу, йа́жеш, *док.* Відв'язувати. Пор. **язати**.

У́ДЯЛАЗОВА́НИЙ [уд'алазований], а, е. Те саме, що **подялазований**. *Уд'алазована'мат'ерив дун'ка.*

У́ДЯЛАЗОВАТИ [уд'алазовати], зу́йу, зу́йеш, *док.* Те саме, що **подялазова́ти**. *Так н'а'маточка'уд'алазовали, шчо'иче'ми'й'т'ит'ир'не'добре.* Пор. **дялазова́ти**.

У́ДЯЛОВА́НИЙ [уд'алований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **удяловати**. *Уд'алована'дошка.*

У́ДЯЛОВАТИ [уд'аловати], лу́йу, лу́йеш, *док.* Гарно, старанно постругати дошку та інші вироби з дерева. *Уд'аловав'уд'вірок.* *Див. ще убдялова́ти.* Пор. **дялова́ти**.

У́ЄДНО [у(в)їєдно], *присл.* Разом. *Ідеме'с'а купати'вїєдно.* *Див. ще урака́ші.*

УЖВА́РИТИ [у(в)ж'варити], р'у́, риш, *недок.* М'яти тканину, одяг і под. *Уж'варити'вілах, не'прит'райс'а гур'і'постелив.*

УЖВА́РИТИСЯ [у(в)ж'варитис'а], риц'а, *недок.* М'ятися (про тканину, одяг і под.). *Есе'полотно'дуже'с'а'вж'варит.*

У́ЖЕРТИ, жу́жу, жу́жеш, *док.* Те саме, що **изжерти**. Пор. **жерти**.

У́ЖМЫКА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ужмыкати**. *Ужмыкана'в'єрета.*

У́ЖМЫКАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Вручну ретельно випрати що-небудь із тканини. *Ужмыкалам'нын'і'п'овно'р'анд'а.* Пор. **жмыкати**.

У́ЖМНЯКА́НИЙ [ужмн'аканий], а, е. Те саме, що **пожмняканий 2**. *Ужмн'аканий'єрезен'анцук).*

У́ЖМНЯКАТИ [ужмн'акати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **пожмнякати 1, 2**. Пор. **жмнякати**.

У́ЗАД [у(в)зад(т)], *присл.* До заду; назад. *Ід'ім'май'узад, бо'л'уде'не'г'одн'і'зайти'в'авт'обус.*

У́ЗАДІ [у(в)зад'і], **У́ЗАДУ́** [у(в)заду́], *присл.* Ззаду, позаду. *Узад'і'в'авт'обус'і'май'буш'йе'міста, ги'впе'ре'д'і.* *Убрали'нас'на'фронт'у'перед'єву, а'были'такі, шчо'с'бит'їж'ными'кун'ми'ус'талис'а'вза'ду.* Антонім **уперді**.

У́ЗАДУ́ *див. узаді.*

УЗАРА́НИ [у(в)за'ран'і], *присл.* Те саме, що **надрано**. *Узаран'і'падав'дошк.*

ЎЗЫТКОВАНЫЙ, а, е. Те саме, що **позбыткoвaнaый**.

ЎЗЫТКОВАТИ, куйу, куйеш, *док.*, *кого*. Те саме, що **позбыткoвaти**. Пор. **збыткoвaти**.

ЎЗЫТКОВАТИСЯ [уз'ыткoвaтис'а], куйу-с'а, куйес'а, *док.*, *над ким*. Те саме, що **позбыткoвaтися**. Пор. **збыткoвaтися**.

ЎЗВАРЯНЫЙ [уз'вар'аный], а, е. 1. Діеприкм. пас. мин. ч. до **узварятн**. *Ўзвар'ане полотно*. 2. *перен.* Дуже побитий. *Полан'а была читаво узвар'ана чулу'віком за л'уб'асу*. Див. ще **узoлeный**.

ЎЗВАРЯТИ [уз'вар'ати], айу, аш (айеш), *док.* 1. Добре визолити (виварити, витримати в лугові – про дотокане полотно). *Так им знала узолити полотно, ичо пак было б'іле, ги с'н'іх*. Див. ще **узoлитн**. 2. Дуже побити. *Так го узвар'али колами, ичо ледвы думу прит'ахс'а*. Пор. **зварятн**.

ЎЗВІДАНЫЙ [уз'віданый], а, е. Випитаний. *Ўз'відана жo'на ми роск'зана, йак може усок'тн-ти параднц'і уд руды*. Див. ще **узв'ідованый**.

ЎЗВІДАТИ *див.* **узв'ідовoвaти**.

ЎЗВІДАТИСЯ *див.* **узв'ідовoвaтися**.

ЎЗВІДОВАНЫЙ [уз'відованый], а, е. Те саме, що **узв'іданый**.

ЎЗВІДОВАТИ *див.* **узв'ідовoвaти**.

ЎЗВІДОВАТИСЯ *див.* **узв'ідовoвaтися**.

ЎЗВІДОВАНАС [уз'відoвoвaн'e], а, с. Випитування. *Ўз'в'ідовoвaн'е мат'ернв дун'кы, заичо так'пузно прнйшла думу*. Пор. **узв'ідовoвaти**.

ЎЗВІДОВАВАТИ [уз'в'ідовoвaти], д'бoу'йу, д'бoу'еш, *недок.*, **ЎЗВІДОВАТИ** [уз'в'ідовoвaти], дуйу, дуйеш і **ЎЗВІДАТИ** [уз'в'ідaти], айу, аш (айеш), *док.* Випитувати. *Д'бoго м уз'в'ідовoвaла куму, заичо с'а на н'а'сердн*. Пор. **зв'ідовaти**.

ЎЗВІДОВАВАТИСЯ [уз'в'ідовoвaтис'а], д'бoу'йус'а, д'бoу'ешс'а, *недок.*, **ЎЗВІДОВАТИСЯ** [уз'в'ідовoвaтис'а], дуйус'а, дуйес'а і **ЎЗВІДАТИСЯ** [уз'в'ідaтис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Дізнаватися, розв'ідувати потрібну інформацію. *Аш ичус' хочеш к'упнн на базар'і, та т'рeба с'а сперш'у уз'в'ідaти за ц'іну*. Пор. **зв'ідaтися**.

ЎЗВІЗДЯНИТИСЯ [уз'в'із'д'аннтис'а], ннц'а, *док.* Стати зоряним (про небо вночі). *Ўз'в'зд'анн-лос'а – мaйже, буде морoс*.

ЎЗЗЯБНУТИ [уз'з'абнунтн], ну, неш, *док.* Сильно охолодитися. *Так им уз'з'абла за дн'на м'дрoз'і, ичо д'бoго м с'а не могла ро'з'у'ер'тн*. Див. ще **узз'ябнунтися**.

ЎЗЗЯБНУТИСЯ [узз'з'абнунтис'а], нус'а, нес'а, *док.* Те саме, що **узз'ябнунтн**.

ЎЗІМІ [у(в)з'імі], *прнсл.* Узимку. *Свал'ба мoяа б'ыла в'з'імі*. Див. ще **знм'oв**.

ЎЗИМОВАНЫЙ, а, е. Який перебув, витримав зиму. *Ўзнмoвaне с'вн'а*.

ЎЗИМОВАТИСЯ [уз'нмoвaтис'а], муйус'а, муйес'а, *док.* Визимувати. *Муй час'нок дoста фaйнo с'а узнмoвaв*.

ЎЗЫВАТИСЯ [у(в)зы'ватис'а], вайус'а, зыва-с'а (вайес'а), *док.* Відгукуватися, відповідати на заклик. *Шчо с'а, Дцле, не в'зываи, куй т'а к'лнчу?*

ЎЗІЦРОВАНЫЙ [уз'іц'ірований], а, е. Вимуштруваний. *Ўз'іц'ірований кату'на*.

ЎЗІЦРОВАТИ [уз'іц'іровати], руйу, руйеш, *док.* Вимуштрувати. *Пуйдеш у к'атунe, та там т'а дoбpe уз'іц'іруйут*. Пор. **зцірoвaти**.

ЎЗНАТИ, айу, айеш, *док.* Дізнатися. *Ўзналам уч'л'адн, заичо с'а розыйшoв Йура ж:oнoв*.

ЎЗНУТИ [у(в)з'нунтн], ну, неш, *док.*, *вульг.* Лизнути. Тільки у виразах типу: *Ўзнн н'а в гу'зц'у (вульг.)*. *Сер'еда – взнн бaбу спeрeдa (жарт, вульг.)*.

ЎЗОЛЕНЫЙ, а, е, *заст.* Те саме, що **узвaр'аный 1**.

ЎЗОЛЕНЫЙ [у(в)зo'лeный], а, е. Ударений. *Ўзoлeный хлoпц'*.

ЎЗОЛИТИ, зoл'у, зoлнш, *док.*, *заст.* Те саме, що **узвaр'аный 1**. *Ўже м узoлнла муткы*. Пор. **зoлнтн**.

ЎЗОЛИТИ [у(в)зo'лнтн], *док.* 1. зoл'у, зoлнш. Дуже вдарити. *Так н'а взoлн м'жнглч'і, ичо й тн'пнр иш'че чуйу*. 2. узoлнт. Сильно дощити. *Та'кый у нас дошч узoлнв, ичо пoтoкы вуцн'ув тек'лн*. Пор. **зoлнтн**.

ЎЗОЛЬОВАНАС [уз'зoл'oвaн'e], а, с., *заст.* Те саме, що **звaр'анс**. *Ўзoл'oвaн'е муткы*. Пор. **узoлнтн**.

ЎЗУПРАВДІ [у(в)зуправд'і], *прнсл.* Те саме, що **пoпpавдн**.

ЎЗУПРАВДНЬИЙ [у(в)зупpавдн'ый], а, е. Справжній. *Быв у н'oго взупpавдн'ый лeвop*.

ЎЗЯТИ [у(в)з'ятн], уз'му (в'oз'му), уз'меш (в'oз'меш), *док.* 1. Узяти. 2. Одружитися. *Муй сын уз'ав с'ус'іц'ку д'івку*.

ЎЙГРОВАНАС [у'нгрoвaн'e], а, с. Танцювання з ким-небудь досхочу. *Пo'тoлму у'нгрoвaн'у д'бoго мн с'а в гoлoв'і кру'тнло*. Пор. **у'нгрoвaти**.

ЎЙГРОВАТИ, унгруйу, унгруйеш, *недок.*, **ЎЙГРАТИ**, айу, аш (айеш), *док.*, *перех.*, *кого*. Довго, досхочу танцювати з ким-небудь. *Йа читаво у'нгрaв Крeстнну на с'вал'б'і*. Пор. **нгрaтн**.

ЎЙГРОВАТИСЯ, руйус'а, руйес'а, *недок.*, **ЎЙГРАТИСЯ**, айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **найгрaтися**. 2. Вискочити на тілі (про чиряк, шкряні хвороби та ін.). *Ўйгрaв'а в н'а на лoпaц'і чнр'ак*.

ЎЙСЬКОВАТИ [у'нс'кoвaтн], куйу, куйеш, *недок.*, **ЎЙСЬКАТИ** [у'нс'кaтн], айу, аш (айеш), *док.* Вишукувати, ретельно обстежувати. *Кул'мус'ів у'нс'кaтн в н'а не'пoр'адок*. Пор. **нс'кaтн**.

УІСЛИВЫЙ [у(в)і'слнвный], а, е. Який у все втручається, чіпляється до дрібниць. *Та'кый муй чу-*

лувік уїїсливий, шчо н'їч из ним не" врадиш. Див. ще **уїсний**.

УЇСНИЙ [у(в)їїсний], а, е. Те саме, що **уїс-ливий**.

УЇСТИ [уйїсти], їйїм, їйїш, *док.* 1. Виїсти що-небудь. 2. *перн.* Вижити кого-небудь. *Ота стара бїда їмус'їна їуйїсти їз'ат'а с'хїжї.*

УЇГРАНИЙ, а, е. 1. Який досхоочу натанцю-вався. *Їїграна ї'ївка.* 2. Який появился на тілі (про чиряк та інші шкірні хвороби). *Їїграний чир'ак на рущ'ї.*

УЇГРАТИ *див. уїгровати.*

УЇГРАТИСЯ *див. уїгроватися.*

УЇМНЯТИ *див. унімати.*

УЇМНЯТИЙ [уйїм'ятий], а, е. Вийнятий.

УЇСЬКАТИ *див. уїськовати.*

УЇТИ *див. ухїжовати.*

УКАЖЕНИЙ, а, е. Вищерблений. *ЇУкаженный тан'їер.*

УКАЖОВАТИ, жуйї, жуйеш, *недок.*, **УКА-ЗИТИ**, ажу, ажеш, *док.* Вищерблювати що-небудь скляне, глиняне фарфорове і под. *Ба ко їуказив по-їгар?* Пор. **казїти**.

УКАЖОВАТИСЯ [у'кажоватис'а], жуйес'а, *недок.*, **УКАЗИТИСЯ** [указитис'а], иц'а, *док.* Вищерблюватися (про що-небудь скляне, глиняне фарфорове і под.). *ЇУказивс'а їкутик їзиркала.* Пор. **казїтися**.

УКАЗ [указ(с)], зу, ч. Показ. *ЇУставила їреденц на указ.*

УКАЗАТИ *див. ука́зовати¹.*

УКАЗАТИ *див. ука́зовати².*

УКАЗАТИСЯ *див. ука́зоватися.*

УКАЗНИЙ [у(в)каз'ний], а, е. Показний, який видїляється з кращого боку. *Указна ї'ївка (хїжїса, тїлиц'а).* Див. ще **указувний**. Антонїм **пеуказ-ний**.

УКАЗОВАТИ¹ [у(в)казовати], зуйїу, зуйїеш, *не-док.*, **УКАЗАТИ** [у(в)казати], 'кажу, 'кажеш, *док.* Показувати. *Там ми'н'ї помогли ку'н'а вс'їдлати, вказали ми'н'ї їйак.*

УКАЗОВАТИ² [указовати], зуйїу, зуйїеш, *недок.*, **УКАЗАТИ** [указати], ажу, ажеш, *док.* Казати, вика-зувати все, що є на думці (перев. неприємне), вика-зувати. *Їа їїї їуказала вс'е, шчо про 'нийї знаїу.*

УКАЗОВАТИСЯ [у(в)казоватис'а], зуйїус'а, зуйїес'а, *недок.*, **УКАЗАТИСЯ** [у(в)казатис'а], 'кажус'а, 'кажес'а, *док.* 1. Виявити свої можливості. *Указалас'а, шчо вна шче вїдлвина на шчїс'.* 2. *зневаж.* Вип'ячуватися. *ЇЦил'а л'їубиц'а вказо-вати на л'їуд'ох, їїїка вна їтинна чил'їдина.*

УКАЗУВНИЙ, а, е. Те саме, що **указний**.

УКАКАТИ, айїу, аш (айеш), *док.*, *дит.* Звільни-ти кишечник від фекалій. Пор. **какати**.

УКАКАТИСЯ [укакатис'а], айїус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *дит.* Випорожнитися (про фекалії).

УКАЛЯНЕНИЙ [укал'анений], а, е. Те саме, що **їваляний**.

УКАЛЯНИТИ [укал'анити]. н'їу, ниш, *док.* Те саме, що **їваляти**. Пор. **калянити**.

УКАЛЯНИТИСЯ [укал'анитис'а], н'їус'а, ни-с'а, *док.* Те саме, що **ївалятися**. Пор. **каляни-тися**.

УКАЛЯНИЙ [укал'аний], а, е. Те саме, що **їваляний**.

УКАЛЯТИ [укал'ати], айїу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **їваляти**.

УКАЛЯТИСЯ [укал'атис'а], айїус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **ївалятися**.

УКАПКАНИЙ, а, е. Який витїк краплями. *Їт їукапанїїї з тїлети ро'їны поержса'їла со'їкїра.*

УКАПКАТИ, айїе, *док.* Викапати. *Зїдч:ї тїлети май'ї'їтїше, бо їукапкаїе ви'їно.* Пор. **капкати**.

УКАЧАТИ *див. ука́човати.*

УКАЧОВАТИСЯ [укачован'їе], а, с. Викочування.

УКАЧОВАТИ, чуйїу, чуйїеш, *недок.*, **УКАЧА-ТИ**, айїу, аш (айеш), *док.* Викочувати.

УКАЧУЛЯНИЙ [укачул'аний], а, е. Такий, по якому качалися багато разів. *Укачул'ана ї'їт'їми тїр'їа.*

УКАЧУЛЯТИ [укачул'ати], айїу, аш (айеш), *док.* Викотити. *їсе бер'ївин'їе їукачул'їїеме нївир'їх.* Пор. **качуляти**.

УКАЧУЛЯТИСЯ [укачул'атис'а], айїус'а, ас'а (айес'а), *док.* Котятися по чому-небудь, пом'яти їого. *їсы їукачул'алис'а по гр'ат'їках та по'їничи-ли їїбул'їу тїї часнок.* Пор. **качуляти**.

УКАШЛАТИ, айїу, аш (айеш), *док.* 1. *що.* Очи-тити горло, бронхи від мокроту. 2. *на кого, на що, перен.* Зїгнорувати кого-, що-небудь. *їїа на бр'їїа-їдир'а їукашлав, не" їбуду на 'ї'їго ро'їбити.* Див. ще **їукашлатися** 2. Пор. **кашлати**.

УКАШЛАТИСЯ [укашлатис'а], айїус'а, ас'а (айес'а), *док.* 1. Відкашляти мокроту. 2. *перен.* Те саме, що **їукашлати** 2.

УКЕЛТОВАННИЙ [укелтований], а, е. Такий, який повністю витратився. *ЇУкелтований чулу'їк.*

УКЕЛТОВАТИСЯ [укелтоватис'а], туйїус'а, туйїес'а, *док.* Повністю витратитися (про гроші, матеріальні цїнності). *їет ис'їме с'а їкелтовали и'с:вал'їбув дун'їкї.* Пор. **келтоватися**.

УКЕФОВАННИЙ [укефований], а, е. Дїеприкм. пас. мин. ч. до **їкефовати**. *ЇУкефований їкабат.*

УКЕФОВАТИ [укефовати], фуйїїу, фуйїїеш, *док.* Ретельно почистити щїткою одяг та їн. *ЇУкефуй'ан-цук, бо порош'їний.* Пор. **кефовати**.

УКЕФОВАТИСЯ [укефоватис'а], фуйїїус'а, фуйїїес'а, *док.* Старанно почиститися щїткою (про

одяг та ін.) *Йак ис'а'а лукефовав, та май глипши.*
Пор. **кефовáтися.**

У́КЫЙ, а, е. Знаючий; навчений; мудрий, розумний. *Ото 'укуый хл'опиц'.*

УКЫЛАВІЛЬЙ [у(в)кылавільй], а, е. Який дістав грижу. *Укылавільй чулу'вік.*

УКЫЛАВИТИ [у(в)кылавіти], ійу, ійеш, док. Дістати грижу. *Не" бері таке т'ашке беремено, бо в'кылавійеш.*

УКЫСАТИ, 'кысат (сайе), *недок.*, **У́КЫСНУТИ**, не, док. Виброджувати. *Ви'но'доста'д'б'во'укысат (укы'сайе), а'кісто'є'коро.* Пор. **кыснути 2.**

У́КЫСЛЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укысáти**. *'Укысле'вино, 'кісто.* Див. ще **у́кыснутый.**

У́КЫСНУТЬЙ, а, е. Те саме, що **у́кысльй.**

У́КІВКАТИ, айу, аш (айеш), док. Викричати вволю тонким пронизливим голосом. *'Уківкала ми в'є'акі не"фáйн'і'слова.* Пор. **ківкати.**

У́КІВКАТИСЯ [уківкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Накричатися досхочу тонким пронизливим голосом. *По'лан'а'уківкалас'а'на'н'а'тай'пуш'ла'ду'лу'вулиц'ув.*

У́КІНОВАНИЙ, а, е. Який витримав, витерпів, переніс важку хворобу. *'Укінований д'ін'вак.*

У́КІНОВАТИ, нуйу, нуйеш, док. Витерпіти, витримати, перенести важку хворобу. *Йа'кус'им'у'кіновав.* Пор. **кіновáти.**

У́КІРЯНИЙ [укір'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укіряти**. *'Укір'аний ис'хыжі'пес.*

У́КІРЯТИ [укір'ати], айу, аш (айеш), док. Вигнати. *'Укір'ай'кота'є'хыжі, бо'напá'к'удит.* Пор. **кіряти.**

У́КЛИКАНИЙ, а, е. 1. Викликаний. 2. Оголошений. *'Укликана'бохтером'нові'на.*

У́КЛИКАТИ див. **уклико́вовати.**

УКЛІКОВАТИ див. **уклико́вовати.**

УКЛІКО́ВОВАТИ, 'к'овуйу, 'к'овуйеш і **УКЛІКОВАТИ**, куйу, куйеш, *недок.*, **У́КЛИКАТИ**, личу, личеш, док. 1. Оголошувати. *У'церкви'уклі'к'овуйе'пуп'оголошкы.* 2. Викрикувати кому-небудь неприємні для нього слова. *Газ'диха, йат'н'а'в'идит, уклі'к'овуйе'ми'на'с'к'уди'н'і'слова.*

УКЛІКО́ВОВАТИСЯ [уклі'кововатис'а], 'к'овуйус'а, 'к'овуйес'а і **УКЛІКОВАТИСЯ** [уклі'коватис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **У́КЛИКАТИСЯ** [укликатис'а], личус'а, личес'а, док. Оголоситися; назватися. *Йа'с'а'не"укликала, куй'дуркали'в'д'вир'і.*

У́КЛОЧЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укл'очити**. *'Укл'очен'і'ніт'ата.*

У́КЛОЧИТИ, чит, док. Те саме, що **накл'очити**. *'Укл'очла'к'лока'дис'ат'ніт'ат.* Пор. **кл'очити.**

У́КЛОЧИТИСЯ [укл'очитис'а], чиц'а, док. Те саме, що **накл'очитися**. *'Укл'очилис'а'в'к'ом'ор'і'мыші.* Пор. **кл'очитися.**

У́КЛЯНЧЕНИЙ [укл'анчений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уклян'чити**. *'Укл'анчин'і'єр'оші.*

У́КЛЯНЧИТИ [укл'анчити], чу, чиш, док. Виканючити. *Ота'така, шчо'уд'бы'ка'бы'укл'анчила'моло'ка.* Пор. **клян'чити.**

У́КОВДОВАНИЙ [ук'овдований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уковд'овати**. *'Уковд'ована'соло'нина.*

У́КОВДОВАТИ [ук'овдовати], дуйу, дуйеш, док. Вижебрати. *'Уковд'овала'уд'н'а'ц'иганка'вс'і'куп'ій'кы.* Пор. **ковд'овáти.**

УКОКО́ШЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укоко'шити**. *'Уко'кошена'во'рона.*

УКОКО́ШИТИ, уко'кошу, уко'кошиш, док. Убити, знищити. *'Уко'кошиш'дур'ін'п'ор'дс'а.*

У́КОЛЧЕНИЙ, а, е. Те саме, що **покол'чєний.**

У́КОЛЧИТИ, чит, док. Те саме, що **покол'читися.**

У́КОЛЧИТИСЯ [укокл'читис'а], чиц'а, док. Те саме, що **укокл'чити.**

У́КОПАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укопати 1, 2.** *'Укопана'ї'ама. 'Укопане'око.*

У́КОПАТИ, уко'пл'у, уко'пlesh, док. 1. Викопати. 2. Виколоти. *'Ворон'во'р'о'ну'очі'не"укопле.*

УКОПА́ТИСЯ [у(в)ко'патис'а], 'к'опл'ус'а, 'к'оплес'а, док. Заглибитися в землю. *Не"вс'ти'глис'мес'а'мало'вко'пати, як'зачала'но'р'ити'во'да.*

У́КОПКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укопкати 1, 2.** *'Укопканий'у'гузиц'у. 'Укопканий'из'роб'оты.*

У́КОПКАТИ, айу, аш (айеш), док. 1. Завдати ударів ногою. *Так'н'а'укопкали'б'ітангы, шчо'нух'си'не"чу'йу.* Див. ще **накопкати 2.** перен. Вигнати з тріском, виставити. *За'по'до'дур'ну'го'л'б'ву'укопкали'го'с'фáйн'уйі'роб'оты.* Пор. **копкати.**

УКОРÉНИЙ, а, е. Такий, якому зробили докір. *'Укор'єний'им'ч'ын'і'ж'о'д'нов, шчо'ї'у'не"пома'га'їу.*

У́КОРІНКОВАНИЙ [укур'інкований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укорінковати**. *'Укур'інкований'пін'.*

У́КОРІНКОВАТИ [укур'інковати], куйу, куйеш, док. Викорчувати. *'Укур'інковавим'сливу, бо'не"р'одит.* Пор. **корінок'овáти.**

УКОРЯ́ТИ [у(в)ко'р'ати], 'р'айу, у'к'ор'аш (уко'р'айеш), *недок.*, **УКОРІ́ТИ** [у(в)ко'р'ити], 'к'ор'у, 'кориш, док., кому. Те саме, що **коріти**. *Мин'і'му'ї'стар'рый'усе'вко'р'ав, аж'їа'не"з'таздус'к'ойі'фá'мел'ийі.*

У́КОХАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укохати**. *'Укохана'д'ї'тина.*

У́КОХАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укохáти**. *'Укохане'п'ор'дс'а.*

У́КОХАТИ, айу, аш (айеш), док. Дбайливо виростити. *'Укохалам'ні'віс'ц'і'сына, а'вна'н'а'не"ч'є'ст'уйе.* Пор. **кохáти.**

УКОХАТИ, *хайу, кохаш (хайеш), док.* Зробити тучним, жирним (про людину, тварину, рослину). *Укохалас' читаво д'їтину (свин'а, трафу).* Пор. **кохати**.

УКОХАТИСЯ [укохатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Вирости в результаті дбайливого догляду. *Укохалас'а в ку'мы 'файна 'д'ївка.*

УКОХАТИСЯ [укохатис'а], айус'а, кохас'а (хайес'а), *док.* Зробитися тучним, жирним (про людину, тварину, рослину). *Так с'а вкохав ваш з'ат', шчо не' в'познати го.* Пор. **кохатися**.

УКОЦОРЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укоцоритися**. *Укоцорений 'д'їдо.*

УКОЦОРИТИСЯ [укоцоритис'а], 'укѡцѡр'у-с'а, 'укоцорис'а, *док.* Гарно одягтися, нарядитися. *Йак с'а муй чулу'вік 'укоцорит, та мош п'еред ним 'шанку эн'ати.* Пор. **коцоритися**.

УКРІПЛИЙ [у(в)кр'іплий], а, е. Зміцнілий. *Укр'іплий чулу'вік.*

УКРІПНУТИ [у(в)кр'іпнути], ну, неш, *док.* Зміцніти. *Зайїєм, попочивим, та май укр'іпим.* Пор. **кріпнути**.

УКРУГЛИТИ, л'у, лиш, *док.* Старанно заокруглити. *Так ми 'файно чулу'вік 'укруглив к'ачулку, шчо л'убо її в 'руку в'з'ати.*

УКРУП [у(в)круп], 'ропу, ч. 1. Те саме, що **кыняток**. 2. *бот.* Кріп пахучий (*Anethum graveolens*).

УКРЯВКАНИЙ [укр'авканий], а, е. Те саме, що **угойканий**.

УКРЯВКАТИ [укр'авкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **угойкати**. Пор. **крывкати**.

УКРЯВКАТИСЯ [укр'авкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **угойкатися**. Пор. **крывкатися**.

УКРЯТАНИЙ [укр'атаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **укрятати**. *Укр'атана рука.* Див. ще **скрятаний**.

УКРЯТАТИ *див. укрятувати*.

УКРЯТОВАТИ [у(в)кр'атовати], туйу, туйеш, *недок.*, **УКРЯТАТИ** [укр'атати], р'атайу, р'аташ (р'атайеш), *док.* Викрутити, вивихнути (руку, ногу). *Металис'мес'а с'х'лѡпц'ами, та укр'атали ми 'руку. Олексіку, не' вкр'атуї д'їтин'ї 'руку.* Див. ще **скрятати**. Пор. **крятати**.

УКУНЦІ [у(в)кунци], *присл.* Під кінець. *Укунци вс'ї пушли, лиш ми с'а д'воє встали.*

УКУРЛИВЕЦЬ [у(в)курливиц'а], вц'а, ч. Той, який з будь-якого приводу виявляє супротив, непокору, робить наперекір. *З у'курливиц'ом 'т'ашко 'уйти на пут'.*

УКУРЛИВИЙ [у(в)курливиый, у(в)кул'ивый], а, е. Який з будь-якого приводу виявляє супротив, непокору, робить наперекір. *Ото 'дуже в'кул'ива жѡна.*

УКУРЛИВКА [у(в)курливка], ы, жс. Жін. до **укурливець**.

УКУСИТИ [у(в)ку'сити], 'кушу, 'кусиш, *док.* 1. Укусити. 2. Поїсти. *Май 'укушу, йак 'мало 'уйу 'паленки.* 3. Таємно завдати неприємностей кому-небудь. *Тот т'а то'дды в'кусит, ко'ли с'а не' будеи 'надїяти.*

УКУСИТИ [у(в)кус'іти], ійу, ійеш, *док.*, *дит.* Укусити. *Укус'її, Йванку, 'мало хл'їпчика.* Пор. **кусіти**.

УЛАДИТИ *див. улажувати*.

УЛАЖЕНИЙ Дієприкм. пас. мин. ч. до **уладити**. *Улажин'ї 'бїцїл'ї.*

УЛАЖОВАТИ [у(в)лажувати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **УЛАДИТИ**, ажу, адиш, *док.* 1. Полагоджувати між собою. *Йакус'їа уладив із Йуром.* 2. Підготувати що-небудь (переважно в дорогу). *Уладилам чулу'віка на рѡбѡту в 'Чихїю.* Пор. **ладіти**.

УЛАЯТИ [улайати], айу, айеш, *док.* Висловити прокльони кому-небудь. *Улайалам му 'добре, буде 'дѡвог'т'амити.* Див. ще **наляяти І**. Пор. **ляяти**.

УЛІГЛИЙ [у(в)леглий], а, е. Який любить полежати. *Улегла жѡна.*

УЛІГНИТИСЯ [улігнітис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* 1. Пройти період парубкування (про парубка). *Уже с'а 'улігнів, 'можес'а жєніти.* 2. Привести себе до порядку, нарядитися (про чоловіка в роках). *Ба шчо с'а так муй чулу'вік 'улігнів?* Пор. **легітисся**.

УЛІЖА [у(в)лежа], *присл.* Те саме, що **лежа**.

УЛЕЖАТИ, жу, жиш, *док.* 1. Вилежати при хворобі. *Улежалам два 'тыжн'ї, а не' здорова м.* 2. *перен.* Здобути. *Треба вст'авати, бо н'їч їа не' улежу.*

УЛЕЖАТИСЯ [улежатис'а], жус'а, жис'а, *док.* 1. Добре відпочити лежачи. 2. жиц'а, *перен.* Вистоятися, дозріти (про зірвані груші, яблука). *Йак с'а 'зимн'ї 'грушї 'зѡрвут, та 'майуц'а 'улежати, та то'дды 'дѡбр'ї.*

УЛИШАТИ *див. улішувати*.

УЛИШЕНИЙ, а, е. Пропущений, випущений. *Уставс'а, не'бор'ата, вден 'улишений, непокопаний шор 'р'їпы.*

УЛИШИТИ *див. улішувати*.

УЛИШОВАНЄ [улішован'є], а, с. Пропуск. *Улішован'є 'майфайных с'тебел.*

УЛИШОВАТИ, шуйу, шуйеш і **УЛИШАТИ**, 'шайу, 'лишаш (шайеш), *недок.*, **УЛИШИТИ**, шу, шиш, *док.* Пропускати, випускати. *Ты 'улишила 'пару й'амок, не' наметалас'у н'ї 'р'їпу.*

УЛИШОВАТИСЯ [улішоватис'а], шуйес'а, і **УЛИШАТИСЯ** [улішатис'а], 'шайес'а, *недок.*, **УЛИШИТИСЯ** [улішитис'а], шиц'а, *док.* Пропускатися, випускатися. *Куй мє'лай 'кѡп'ут у 'пер-*

ший рас, та улішуйуц':а по одно-два лишн'ых стебла.

УЛІТИ [у(в)л'іті], присл. Улітку. *Моя с'вал'ба была вл'іт'і.*

УЛІТОВАТИ [ул'ітовати], туйу, туйеш, док. Вилігати одне за одним. *Ул'ітовали ластуку с по-да, йак там зринуло.*

УЛІТОВАТИСЯ див. **улітовуватися.**

УЛІТОВОВАТИСЯ [у(в)л'ітововатис'а], т'ову-йус'а, т'овуйес':а, *недок.*, **УЛІТОВАТИСЯ** [ул'ітоватис'а], туйус'а, туйес':а, док. Вилітувати. *Мы с'а ул'ітовали у с'уй'н'ар'іц'і.* Пор. **літоватися.**

УЛІЧЕНИЙ [ул'ічений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **улічити.** *Ул'ічений жулудок.*

УЛІЧИТИ [ул'ічити], чу, чиш, док., мед. Вилікувати. *У мене тул'ко в'с акых хворот, шчо'н'ігда йіх не'ул'ічу.* Пор. **лічити.**

УЛІЧИТИСЯ [ул'ічитис'а], чус'а, чис':а, док., мед. Вилікуватися. *Йура н'ібыс'ул'ічив'а уд гер'тигы.* Пор. **лічитися.**

УЛЛАГ [ул:аг(к)], га, ч., заст. Те саме, що до-воліна.

УЛЛИВАТИ [ул:ивати], вайу, вливаш (вайеш), *недок.*, **УЛЛЯТИ** [ул':ати], ул':у, ул':еш, док. Вилити. *Нашич с'ул':ана в'оду з відра?* Пор. **лляти.**

УЛЛЯТИ див. **улливаті.**

УЛЛЯТИ [ул':ати], ул':у, ул':еш, док. 1. Налити. *Ул':ав моложа в фін'зу.* 2. Те саме, що **залляти** 2. *Іа сам ул':ав пун'хыжу фундамент.* Пор. **лляти.**

УЛЛЯТЫЙ [ул':атый], а, е. Вилитий. *Ул':ата на подлаш вода.*

УЛЛЯТЫЙ [ул':атый], а, е. 1. Налитий. *Ул':ата в погар зур'ілка.* 2. Те саме, що **заллятый** 2. *Зал':атый фундамент пуд'н'ар'іку.*

УЛОМИТИСЯ [уломитис'а], л'омл'ус'а, л'омис':а, док. 1. Вирватися, виламавши огорожу і под. *Уломив'а в'итир'ис куц':а.* 2. *перен.* Набути досвіду в чому-небудь. *Мяр'іка не'была сабукув, айбо за'пару в'оду уломилас'а, та т'іпир'файно'шійе.*

УЛОПОНІТИ [улопун'іті], н'у, лопоніш, док. Базікаючи, видати яку-небудь таємнищо. *Полан'а улопун'іла, куды х'одила з л'уба'сом.* Див. ще **улопонітися.** Пор. **лопоніти.**

УЛОПОНІТИСЯ [улопун'ітис'а], н'ус'а, лопонис':а, док. Те саме, що **улопоніти.** *Улопун'іс'а Т'оній, йак били електрик'ов'рыбу в'Тис'і.* Пор. **лопоніти.**

УЛУМІЙ, у, ч. Алюміній. *Тот гор'шок з улум'імію.*

УЛУМІЙОВЫЙ, а, е. Алюмінієвий. *Улум'іюва в'жсиц'а.*

УЛУПАНЫЙ, а, е. Відколотий, вищерблений. *Улупана ч'арда'коло'хыжі.*

УЛУПАТИ, айу, аш (айеш), док. Відколотити, вищербити. *Ба ко'улунав с'к'іну?*

УЛУФТОВАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **улуфтовати.** *Улуфтована'хыжа.*

УЛУФТОВАТИ, туйу, туйеш, док. Охолодити приміщення шляхом його провітрювання. *Ба ко так'улуфтовав'хыжу?* Пор. **луфтовати.**

УЛУФТОВАТИСЯ [улуфтоватис'а], туйес'а, док. Охолодитися (про приміщення в результаті його провітрювання). *Заки с'ме хмыл'кали, та хыжа с'а'доста'читаво'улуфтовала.* Пор. **луфтовати.**

УЛЪОГАНЬЙ [ул'оганый], а, е. Вижлуктаний. *Ул'огане вино.*

УЛЪОГАТИ [ул'огати], айу, аш (айеш), док., вульг. Вижлуктати. *Ул'огав'нарас ц'і'льий'літер'молока.* Пор. **льогати.**

УЛЪОГАТИСЯ [ул'огатис'а], ац':а (айес'а), док., вульг. Стати вижлуктаним. *Помалы за'зиму ул'огалос'а'д'ідом'ус'е вино.* Пор. **льогати.**

УЛЪОПКАНЬЙ [ул'опканный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ульопкати.** *Ул'опкане на подлаш'молоко.*

УЛЪОПКАТИ див. **ульопковати.**

УЛЪОПКАТИСЯ див. **ульопковатися.**

УЛЪОПКОВАТИ [ул'опковати], л'опкуйу, л'опкуйеш, *недок.*, **УЛЪОПКАТИ** [ул'опкати], айу, аш (айеш), док. Вихлюпувати. *Не'си відро так, а'бы с'не'ул'опкала'в'оду по'градичах.* Пор. **льопкати.**

УЛЪОПКОВАТИСЯ [ул'опковатис'а], л'опкуйес'а, *недок.*, **УЛЪОПКАТИСЯ** [ул'опкатис'а], айес'а, док. Вихлюпуватися. *Никай, а'бы с'а не'ул'опкало з відра'молоко.* Пор. **льопкати.**

УЛЮКАСТОВАНЬЙ [ул'укастованый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **улюкастовати.** *Ул'укастований чулу'вік.* Див. ще **утягнутий.**

УЛЮКАСТОВАТИ [ул'укастовати], туйу, туйеш, док. Причепурити. *Полан'о, мало'ул'укастуй чулу'віка, бо йдете'мижи'л'уде.* Див. ще **утягнути.** Пор. **люкастовати.**

УЛЮКАСТОВАТИСЯ [ул'укастоватис'а], туйус'а, туйес':а, док. Причепуритися. *Так с'а'ул'укастова'д'ідо, ги'молод'ий.* Див. ще **утягнутися.** Пор. **люкастоватися.**

УМАЛАТЛОВАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **умалатловатися.** *Умалатлований тот, ко'читаво'пугул'ав.*

УМАЛАТЛОВАТИСЯ [умалатловатис'а], луйус'а, луйес':а, док. Досхочу погуляти на весіллі, гостині і под. *Так им с'а'умалатловала на с'вал'бі в'ф'ійна, шчо'буде ми на гут.* Пор. **малатловати.**

УМАЛЭНЫЙ, а, е. Те саме, що **змалэный.**

УМАЛІТИ див. **умальовати.**

УМАЛЬОВАТИ див. **умальовувати.**

УМАЉОВАТИ [у(в)ма'л'овати], л'уйу, л'уйеш **УМАЉЯТИ** [ума'л'яти], л'айу, мал'аш (л'айеш), *недок.*, **УМАЉІТИ**, л'уй, лиш, *док.* Те саме, що **змаЉіти**. *УмаЉі коўціц'у, бо 'вітер іі 'зверне.* Пор. **маЉіти**.

УМАЉОВОВАТИ [ума'л'ововати], л'двууйу, л'двууйеш, *недок.*, **ЎМАЉОВАТИ** [умал'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* 1. Старанно фарбувати чи поблііти рэзнымі колёрамі. *Дуже ми 'файно 'умал'овала н'віска 'кухн'у.* 2. Використати повністку фарбу. *'Умал'овалам на 'двир'і ц'ілу 'банку 'малі.* Пор. **маЉоваці**.

УМАЉЯТИ *див.* **умаЉовати**.

ЎМАНІТИ, анчу, антиш, *док.* Видуріти, виманіти. *'Уманілі б'танты уд 'бабы 'рроші.* Пор. **маніти**.

УМАХЉОВАНЬІ [умахл'ованьі], а, е. Такий, чым заволодзілі за дапамогаю абману, хитрошці. *'Умахл'ован'і Олексом ут стр'ычаника ну'ві 'біціл'і.*

УМАХЉОВАТИ [умахл'овати], л'уйу, л'уйеш, *док.* Те саме, що **ўбабрати 2**. *'Умахл'овав і'зб'мн'ов с'ус'ід, дав ми маі 'мало 'рроші, гі ми с'а 'мало 'внасті.* Пор. **махЉоваці**.

УМАЧАНЫ, а, е. Діспрыкм. пас. мін. ч. до **ўмачаці**. *'Умачана с'м'етана.*

ЎМАЧАТИ *див.* **умачовати**.

УМАЧОВАН'Е [у(в)мачован'е], а, с. Вибірання рідныні моканням. *Умачован'е хл'і'бом с'м'етаны з бл'уда.* Пор. **умачовати**.

УМАЧОВАТИ [у(в)мачовати], чуйу, чуйеш, *док.*, **ЎМАЧАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Мокаючы чым-небудзь, выбіраці всю рідыну. *Ты вс'ый уд'уй 'умачав 'р'іпу.* *'Файно в'мачуй мед, в'бы с'а н'іч не' в'стало.* Пор. **мачаці**.

УМЕРЉЫЙ [у(в)'мерл'ый, у(в)'мел'ый], а, е. Померлы. *Умел'ый чулу'вік.*

ЎМЕТАТИ *див.* **умітовати**.

ЎМЫКАНЫЙ, а, е. Діспрыкм. пас. мін. ч. до **ўмыкаці**. *'Умыкана з 'р'аткы 'морква 'сохла на 'с'бнці'і.*

ЎМЫКАТИ *див.* **умыковати**.

УМЫКАТИ *див.* **умыковати**.

УМЫКОВАТИ, куйу, куйеш і **УМЫКАТИ**, кайу, 'мыкаш (кайеш), *недок.*, **ЎМЫКАТИ**, 'умычу, 'умычеш і **УМКНУТИ**, ну, неш, *док.* Вывіраці (пераважна з корінням). *'Умки ми уд'ну ц'ібул'у з 'р'аткы. 'Ціл'а 'умыкуйе в'дл'ос'е з б'ор'оды.* Пор. **мыкаці**.

ЎМЫТЫЙ [умыт'ый], а, е. Виміты. *'Умыте корыто.*

УМЫТЫЙ [у(в)мыт'ый], а, е. Акуратны (про дэбре выгавлені выробы, выканану роботу і под.). *У'того маі'стра в'мыта р'обота.*

УМІ'ЕТНЫЙ [у(в)мі'етныі], а, е. Те саме, што **вал'овшны 1**. *Ото 'дуже умі'етныі хл'бнціц', у'с'аку р'оботу з'наіе р'обіти.*

УМІ'ЕТНО [у(в)мі'етно], *присл.* Те саме, што **вал'овшно**.

УМІСТ'ОВАНЬІ [у(в)міст'ованьі], а, е. Діспрыкм. пас. мін. ч. до **уміст'оваці**. *Іа в'же в'міст'ована, 'м'джу с'пати.*

УМІСТ'ОВАТИ [у(в)міст'овати], туйу, туйеш, *док.* Зробіці кому-небудзь місце, влаштуваці. *Уміст'овалам дун'ку 'міжці ч'іл'ад'у'в на 'файну р'оботу.* Пор. **міст'оваці**.

УМІСТ'ОВАТИСЯ [у(в)міст'оватис'а], туйус'а, туйес'а, *док.* Зробіці собі місце, влаштуваціся. *Іа'кус'ім с'а в'міст'овала у с'уй'постелі.* Пор. **міст'оваціса**.

УМІТ'ОВАН'Е [умітован'е], а, с. Вывідування. *Умітован'е з'нд'ібу с хл'і'ва 'доста н'а з'мучыло.* Пор. **умітовати**.

УМІТ'ОВАНЬІ [умітованьі], а, е. Вывідуваньі. *Умітоване каміні 'е з г'орода.*

УМІТ'ОВАТИ [умітовати], туйу, туйеш, *недок.*, **ЎМЕТАТИ**, 'умечу, 'умечеш, *док.* Вывідуваці. *'Умеч по'зніду 'р'іпу в г'нуі.*

УМІТ'ОВАТИСЯ [умітоватис'а], туйес'а, *недок.*, **ЎМЕТАТИ**, 'умечес'а, *док.* Вывідуваці. *'Гніл'і 'іаб'лыка с'а уміту'ют, аб'ы с'а не' за'казлі з'б'р'ові.*

УМІШАТИСЯ *див.* **умішоватися**.

УМІШОВАТИСЯ [у(в)мішоватис'а], шуйус'а, шуйес'а, *недок.*, **УМІШАТИСЯ** [у(в)мішатис'а], шайус'а, 'мішас'а (шайес'а), *док.* Вгручуваціся. *Муі чулу'вік с'а не' в'мішуіе в 'м'іу р'оботу.* Пор. **мішаціся**.

ЎМКНЕНЬІ, а, е. Діспрыкм. пас. мін. ч. до **ўмкн'уці**. *'Умкнены оден бу'рак.* *Див.* **ўмкн'уцьі**.

ЎМКНУТИ *див.* **умыковати**.

ЎМКНУТЫЙ, а, е. Те саме, што **ўмкненыі**.

ЎМНЬІЙ, а, е. Розумны. *'Умна д'і'тна.*

ЎМНО. *Присл.* до **ўмн'ый**. *Ты ісе 'доста 'умно пр'і'думав.* Антонім **неўмно**.

ЎМНЯВІТИ [умн'авіці], вл'у, выш, *док.* Вим'яці, вичавіці, выжаци, витиснуці. *'Ч'таво 'умн'авілам сыр, аб'ы з 'н'ого ст'екла ж'енціц'а.* *Див.* **ўмняцкіці**. Пор. **мнявіці**.

ЎМНЯВІТАСЯ [умнавітис'а], вці'а, *док.* Стаци вим'ятим, вичавленім, выжатим. *Так с'а 'умн'авілі с'лівы в 'тайстр'і, ішо н'іч із н'их.* Пор. **мнявіціся**.

ЎМНЯВЛЕНЬІ [умн'авленьі], а, е. Діспрыкм. пас. мін. ч. до **ўмнявіці**. *'Умн'авленьі з'резен.* *Див.* **ўмняцканыі**.

ЎМНЯГУРЕНЬІ [умн'агуреньі], а, е. Діспрыкм. пас. мін. ч. до **ўмнягуріці**. *'Умн'агурена 'булка.*

УМНЯГУРИТИ [умн'агурити], р'у, риш, *док.* Грубо вимагати. *Так н'а умн'агурив Петро, шчо вун'ми не' добре.* Пор. **мнягурити**.

УМНЯГУРИТИСЯ [умн'агуритис'а], риц'а, *док.* Пом'ятися. *Заки м принесла в тайстр'і сливы, та гец' умн'агурили.* Пор. **мнягуритися**.

УМНЯЦКАНИЙ [умн'ацканий], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **умняцкати** (те саме, що **умнявлений**). *Файно умн'ацкана р'іпа.*

УМНЯЦКАТИ [умн'ацкати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **умнявити**. Пор. **мняцкати**.

УМНЯЦКАТИСЯ [умн'ацкатис'а], ац'а, *док.* Те саме, що **умнявитися**. Пор. **мняцкатися**.

УМОЛОДИТИСЯ [умолодитис'а], ложус'а, лодис'а, *док.* Одягнутися по-молодіжному (про людину в роках). *Умолодилас'а нівіска.* Пор. **молодітисся**.

УМОЛОЖЕНИЙ, а, е. Одягнутий по-молодіжному (про людину в роках). *Умоложений чулувік.*

УМОРДУШЕНИЙ [умурдушений], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **умордушити**. *Умурдушений д'ітми кут.*

УМОРДУШИТИ [умурдушити], шу, шиш, *док.* 1. Вимучити, вимордувати. *Читаво умурдушили хлѡтц'і д'івок на вигур'ниці'ах.* 2. Те саме, що **помордúшити** 2. Пор. **мордúшити**.

УМОЦОВАТИСЯ [умоцовагис'а], умуцу-йус'а, умуцуйес'а, *док.* Вирватися з рук кого-небудь. *Левы м с'а умоцовала ут:ого лиг'н'а.* Пор. **моцоватися**.

УНАСЛІДОВАНЕ [унасл'ідован'е], а, с. Успадкування. *Унасл'ідован'е пуміс'ц'а.* Пор. **унаслідувати**.

УНАСЛІДОВАНИЙ [унасл'ідований], а, е. Успадкований. *Унасл'ідована хыжа.*

УНАСЛІДОВАТИ [унасл'ідовати], дуйу, дуйеш, *док.* Успадкувати. *Мігал' унасл'ідовав ут вуц'а файный горѡт.*

УНАСЛІДОВАТИСЯ [унасл'ідоватис'а], дуйес'а, *док.* Успадкуватися. *Сис'а хыжа унасл'іду-йес'а д'ідовым унуком ут старшуй дун'кы.*

УНЕРЕШИГОВАНИЙ [ун'ерешигований], а, е. Те саме, що **унярвований**.

УНЕРЕШИГОВАТИ [ун'ерешиговати], гуйу, гуйеш, *док., рідк.* Те саме, що **унярвовати**. Виграти. *Но шчо с'ун'ерешитовав, аж ис'а пос'вадив з вуц'ом?* Пор. **нерешиговати**.

УНИВЕРЗИТѢТ [универзитѣт], а, ч. Університет.

УНИЖАТИ [у(в)нижати], жайу, нижаш (жайеш), *недок.*, **УНИЗИТИ** [у(в)низити], нижу, ни-зиш, *док.* Принижувати. *Н'іко не' л'убит, куй го вы'жсайут.*

УНИЖАТИСЯ [у(в)нижатис'а], жайус'а, ни-жас'а (жайес'а), *недок.*, **УНИЗИТИСЯ** [у(в)ни-

зитис'а], нижус'а, низис'а, *док.* Принижуватися. *Не' унижайс'а перед ус'акым чортѡм!*

УНИЖЕНИЙ [у(в)ниженный], а, е. Приниже-ний. *Униженный чулувік.*

УНИКАНИЙ, а, е. Те саме, що **удивлений**. *Уникане Петром файне пуміс'це дун'ц'і.*

УНИКАТИ *див. уніковати*.

УНІКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **УНИКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **удівльовати**. Пор. **нікати**.

УНИМАТИ, майу, нимаш (майеш), *недок.*, **УЙМНЯТИ** [уймн'ати], уйму, уймеш, *док.* Вий-мати.

УНІЯТ [у(в)н'іяат], а, ч., *церк.* Член греко-католицької релігійної общини. *У нациуму сил'і ун'іяату май'мало, ги правосланных, а давно было майбуш.*

УНІЯТКА [у(в)н'іяатка], ы, жс., *церк.* Жін. до **уніят**.

УНІЯТСЬКИЙ [у(в)н'іяат'кий], а, е, *церк.* Прикм. до **уніят**. *Ун'іяат'ка цир'ку.*

УНОВАТИ [у(в)новати], ну'йу, ну'йеш, *недок.* Набридати. *Ис'а робѡта ми'н'і доста ву'йе. Уно-вати чил'адничкови іа не' л'уб'у.*

УНОВІТЫЙ [у(в)новитый], а, е. Те саме, що **навновітый**.

УНОВІТО [у(в)новито]. Присл. до **унові-тый**. *Уз'імі дуже новито час іде.*

УНУВНИЙ, а, е. Те саме, що **навновітый**.

УНЮЗДРИТИ [ун'юздр'іти], р'у, риш, *док.* Ви-нюхати. *Кут нараз ун'юздр'ів'рыбу в хыжи.* Див. ще **упахати**. Пор. **нюздріти**.

УНЮРЯТИ [ун'ур'ати], айу, аш (айеш), *док.* Знайти що-небудь у результаті тривалого пошуку. *Доти н'ур'ав, заки не' ун'ур'ав.* Пор. **нюряти**.

УНЯРВОВАНИЙ [ун'ар'ований], а, е. Діє-прикм. пас. мин. ч. до **унярвовати**. *Ун'ар'ован'і кѡн'і.* Див. ще **унерешигований**.

УНЯРВОВАТИ [ун'ар'овати], р'уйу, р'уйеш, *док.* Виграти. *Н'анко ун'ар'овали раз у карты файн'і грѡші, а пак ус'е пруй'рали, иче й свѡйі дужлали та тож у'же с'а н'ігда не' карт'али.* Див. ще **унерешиговати**. Пор. **нярвовати**.

УОБЗИРАНИЙ [уо(в)бзираний], а, е. Те саме, що **удивлений**.

УОБЗИРАТИ [уо(в)бзирати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **удивити**. Пор. **обзирати**.

УОДНО, *присл.* Одним шаром. *Зивай полот-но не' дуфлом, ай'уодно.*

УОСТРЕНИЙ, а, е. Вигострений. *Уострена ко'пака.*

УОСТРИТИ *див. уобстрьовати*.

УОСТРЬОВАНЕ [убстр'ован'е], а, с. Вигост-рювання. *Уобстр'ован'е сок'ыры.* Пор. **уобстрьовати**.

УОСТРЬОВАТИ [у'дстр'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УОСТРИТИ**, у'дстр'у, у'остриш, *док.* Вигострювати. Пор. **острігти**.

УПАДА́ТИСЯ [у(в)падатис'а], 'падац'а, *недок.*, **УПА́СТИСЯ** [у(в)пастис'а], 'падес'а, *док.* Випасти, статися (переважно про вигоду). *'Файно ми с'а в'пало ст'руча в 'тириі годы кал'єдзу.* Пор. **па́датися 2**.

УПА́ДНИЙ [у(в)падний], а, е. Охочий, бажачий. *'Йа на 'іайц'а не" 'дуже в'падна, май 'л'убл'у молоко.*

УПАКОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упаковати**. *'Упакований ис 'хьжєз'і 'ат'.*

УПАКОВАТИ, куйу, куйеш, *док.* Вигнати. *'Упаковалам н'і'віску ид 'мат'ери.* Пор. **паковати**.

УПАКОВАТИСЯ [упаковатис'а], куйус'а, куйес'а, *док.* Покинути домівку, місце роботи і под., бути вигнаним. *'Упаковавс'а му 'сын с' 'файнуій роб'оты, бо 'лодар'.* Пор. **паковатися**.

УПА́ЛАНЄ [упалан'е], а, с. 1. с.г. Очищення зерна на вітрі від полови, пилюки. 2. Вибивання пилюки з чого-небудь. 3. Сильне термосіння когонебудь. *'Упалан'е 'д'івкув у тан'ци.* Пор. **упалати**.

УПА́ЛАНІЙ, а, с. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упалати 1–3**. *'Упаланє зерно. 'Упаланій п'к'р'овц'.* *'Упалана в тан'ци 'д'івка.*

УПАЛА́ТИ [у(в)палати], 'лайу, 'палаш (лайеш), *недок.* 1. с.г. Очищати зерно на вітрі від полови, пилюки. *'Упалавим т'иш'ниц'у.* 2. Вибивати пилюку з рядна, килима і под. *'Иди в'д'лай п'к'р'овц'і, бо 'поруиш'і.* 3. Те саме, що **увивати**. *'Так П'єтро М'ір'ікув у тан'ци в'д'лав, шчо і' 'лупкы с' ч'їжем п'угубл'ала.*

УПАЛА́ЧКА [у(в)палачка], ы, ж., с.г., *заст.* Виплетена з лози або видовбана з дерева велика миска, за допомогою якої очищали на вітрі зерно від полови, пилюки.

УПАЛÉНИЙ [у(в)палєний], а, е. Раптово розгніваний. *'Упалєний 'кумовымы б'р'іхн'ами, 'мало м го не" побив.*

УПАЛІ́ТИ [у(в)палити], 'пал'у, 'лиш, *недок.*, *кого.* Раптово розгнівити. *'Так н'а вта ж'о'на в'д'лила, шчо 'ледвы м с'а в'сп'д'к'ойіла.* Пор. **паліти 2**.

УПАЛІ́ТИСЯ [у(в)палитис'а], 'пал'ус'а, 'лис'а, *недок.*, *на кого.* Раптово розгніватися. *'Так им с'а в'д'лила на куму, шчо вна т'д'ке на 'м'ойу 'д'івку в'увіла.* Пор. **палітися 2**.

УПА́ЛЫЙ [у(в)палый], а, е. 1. Який упав, опав. *'Упалє 'йаблыкы (лис'ц'е).* 2. Який поляг. *'Упала тра'ва.* 3. Добре вгодований (про кабана, свиню). *'Упалый в'іш'п'р'.*

УПАРАДИТИ, ражу, радиш, *док.* Гарно нарядити, причепурити кого-небудь. *'Так кум'а 'упарадила 'д'івку, шчо 'л'убо с'а на 'ч'ийі под'ивити.* Пор. **парадіти**.

УПАРАДИТИСЯ [упарадитис'а], ражус'а, радиес'а, *док.* Гарно нарядитися, причепуритися. *'Так ис'а 'упарадила, г'л'бы с'а у'д'авала.* Пор. **парадітися**.

УПАРАЖЕНІЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упарадити**. *'Упаражена ж'о'на.*

УПАРА́ЖОВАНЄ [упаражован'є], а, с. Причепурювання. *'Упаражован'є 'д'івки.* Пор. **упарадити**.

УПАРІ́ЖДЖЕНІЙ [упар'іж'жєний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упаріздити**. *'Упар'іж'жєний г'радом, м'єлай був н'і'йакый.*

УПАРІ́ЖДЖЕНІЙ [у(в)пар'іж'жєний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упаріздити**. *'Упар'іж'жєний 'колом ту гу'лу'ві, 'л'итин'упав.*

УПАРІ́ЗДИТИ [упар'іздити], р'і'зу, р'іздиш, *док.* Дуже сильно побити кого-(що)-небудь. *'Так 'упар'іздив доиш тра'ву, шчо вс'а в'пала.* Пор. **паріздити**.

УПАРІ́ЗДИТИ [у(в)пар'іздити], р'і'зу, р'іздиш, *док.* 1. Завдати сильного удару, вдарити один раз. *'Так н'а 'дерево в'нар'іздило по 'плєчох, шчо за 'місац'им го чув.* 2. Пролитися величезною зливою (про дощ), випасти у великій кількості (про град). *'Тд'кий ундр'іздив град, шчо н'іч із с'і'в'бы.* Пор. **паріздити**.

УПА́СТИСЯ *див.* **упадатися**.

УПАХА́ТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **уноздріти**. *'Кут 'упахав 'рыбу.* Пор. **пахати**.

УПÉКА [у(в)пека], ы, ж. Здорова і повна людина. *'Ис Полан'і т'д'ка с'а в'ч'їшила в'пека!*

УПÉКАНИЙ [у(в)пеканий], а, е. Жадібно з'їдений у великій кількості (про їжу). *'Упеканє 'нами бл'удо мн'аса.*

УПÉКАТИ [у(в)пекати], айу, аш (айеш), *док.* Багато й жадібно з'їсти. *'Цил'о 'може за рас п'уш'овдур'а в'пекати.* Пор. **пекати**.

УПЕРГЕЛОВАНИЙ [упергелований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упергеловати**. *'Упергелованый в у'лу'йниці бо'гач.*

УПЕРГЕЛОВАТИ [упергеловати], луйу, луйеш, *док.* Добре підсмажити. *'Ты ісе мн'асо 'доста читаво 'упергеловала.* Пор. **пергеловати**.

УПЕРГЕЛОВАТИСЯ [упергеловатис'а], луйес'а, *док.* Добре підсмажитися. *'Ас'а св'ин'с'ка мас'ц' 'добре 'упергелуйє, та 'може ст'ой'ати 'д'б'вого і не" сп'ортиц'а.* Пор. **пергеловатися**.

УПЕРЕДІ [у(в)пе'ре'д'і], *присл.* Спереду, попереду. *'Упе'ре'д'і ішли дру'ж'єб'ове.* Антонім **узаді**.

УПЕЧИ, чу, чеш, *док.* Випекти. Пор. **печіи**.

УПЕЧИ́СЯ [упечис'а], 'упечес'а, *док.* Випектися. Пор. **печієся**.

УПИВА́ТИСЯ [упиватис'а], 'вайус'а, 'пивас'а (вайєс'а), *недок.*, **УПІ́ТИСЯ** [упитис'а], 'пйус'а, 'пйєс'а, *док.* 1. Присмоктуватися. 2. П'яніти. *'Так у'пивс'а, шчо 'ледвы п'уш'ов дру'ж'єбу.*

УПИЛЕНЬЙ, а, е. Випиляний.

УПИЛИТИ, л'у, лиш, док. Випиляти. Пор. **пи-літи**.

УПИНАТИ [у(в)пи'нати], 'найу, 'пинаш (найеш), *недок.*, **УПНЯТИ** [у(в)пн'ати], ну, неш, *док.* Уперти. *Упни кул у ворота, вбы с'а не в'допел.и.*

УПИНАТИСЯ [у(в)пи'натис'а], 'найус'а, 'пинас'а (найес'а), *недок.*, **УПНЯТИСЯ** [у(в)пн'атис'а], 'нус'а, 'нес'а, *док.* Упертися. *Не в'пн'айс'а ногами в стул, бо ул'ес'а з'банкы моло'ко.*

УПІТИСЯ *див.* **уппв'атися**.

УПЫРСКОВАТИ, куйе, *недок.*, **УПЫРСКНУТИ** [упырснути], не, *док.* Вилітати дрібними частками. *Упырскуйе му з'рота йїда, куй йїст.* Пор. **пырскати**.

УПЫРСКНУТИ *див.* **упырсковати**.

УПЫСКАНИТИСЯ [упысканитис'а], н'ус'а, нис'а, *док.* Попашкувати вволю, досхочу. *Упысканилас'а на н'а Полан'а задар'.* Пор. **пыска'нити**.

УПЫТАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упытати**. *Уже вс'і кури упытан'і, вс'і з'йайц'ом.*

УПЫТАТИ *див.* **упытовати**.

УПЫТОВАНЄ [у(в)пытован'е], а, с. Вимацування. *Упытован'е жебу.* Пор. **упытовати**.

УПЫТОВАТИ [у(в)пытовати], туйу, туйеш, *недок.*, **УПЫТАТИ**, айу, аш (тайеш), *док.* Вимацувати. *Шчо н'а впытуйеш, йа ти не' куриц'а.* Пор. **пытати**.

УПЫТЬКАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упытькати**. *Ис'а шыр'інка такка упыт'кана, шчо треба йї вже мыти.*

УПЫТЬКАТИ *див.* **упытьковати**.

УПЫТЬКОВАНЄ [у(в)пыт'кован'е], а, с. Дуже старанне, прискіпливе вимацування. *Упыт'кован'е дохтором біт'іжн'а'ка.* Пор. **упытьковати**.

УПЫТЬКОВАТИ [у(в)пыт'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УПЫТЬКАТИ** [упыт'кати], айу, аш (айеш), *док.* Дуже старанно, прискіпливо вимацувати. *Ку'ма добре упыт'кала шыр'інку, заки йї купила.* *Упыт'кав йї дохтор, угладив, тай май пол'івшо йуй.* Пор. **пыткати**.

УПВКАТИСЯ [упівкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Викричатися тонким писклявим голосом. *Упівкалас'а сус'іда доста.* Пор. **півкати**.

УПІШАТИСЯ [упішатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Повністю випорожнити сечовий міхур. *Мідгал'упішавс'а гур'і вб'орогом.* *Див.* **ше упішкати**. Пор. **пішати**.

УПІШКАТИСЯ [упішкатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *дит.* Те саме, що **упішатися**. Пор. **пішкати**.

УПЛАТА [у(в)плата], *невідм.*, ж., *предик.* сл. Корисно, вигідно. *Мин'і ис'у р'б'оту р'бити май уплата, ги вту.* *Див.* **ще уплатно**. Антонім **неуплата**.

УПЛАТНЬЙ [у(в)платный], а, е. Корисний, вигідний. *Уплатный му кур'орт, бо файно с'а по'правив.* Антонім **неуплатный**.

УПЛАТНО [у(в)платно], *присл.* Те саме, що **уплата**. *Йуй май уплатно на р'б'оту не' ходити, ги так дорого за автобус платити.* Антонім **неуплатно**.

УПЛАЧОВАТИ, чуйу, чуйеш, *недок.* Давати платно. *Увун був майстер та нас уплачивав.*

УПЛАЧОВАТИСЯ [у(в)плачоватис'а], чуйес'а, *недок.*, **УПЛАТИТИСЯ** [уплатитис'а], тнц'а, *док.* 1. Виплачуватися. 2. Бути вигідним, давати користь, окупатися. *Не вплачує ми с'а возити автобусом, л'ітше поїїздом.*

УПЛЫВАТИ, **УПЛЫСТИ**, уплыву, уплывеш, *док.* Впливати. *Йат н'а по'несло в Тис'і на матку, та ледвы м'уплыв.* Пор. **плысті**.

УПЛЫСТИ *див.* **уплывати**.

УПНЯТИ *див.* **упни'ати**.

УПНЯТИСЯ *див.* **упни'атися**.

УПНЯТЫЙ [у(в)пн'атый], а, е. Який оберся в що-небудь. *Упн'ат'і в постели но'гы.*

УПОВІСТИ [у(в)пувісти], 'вім, 'віш, *док.* Сказати. *Упувіла ми ку'ма, шчо йе ми приміа в кал'г'зі.*

УПОВНЯ [уп'овн'а], *присл.* З повною посудиною. *Перейшовиз' н'а уп'овн'а з відром, та буду добре ходити.* Антонім **упорожня**.

УПОДАВЦІ [у(в)подавц'і], *присл.* Активно з обох боків. *Хл'отц'і уподавц'і с'а б'іут.*

УПОДОБИТИСЯ *див.* **уподоблятися**.

УПОДОБЛЯНЄ [у(в)п'одобл'ан'е], а, с. Намагання сподобатися кому-небудь, старання. *Уп'одобл'ан'е ку'ма ку'мі.* Пор. **уподоблятися**.

УПОДОБЛЯТИСЯ [у(в)п'одобл'атис'а], л'а-йус'а, 'д'обл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **УПОДОБИТИСЯ** [у(в)п'одобитис'а], 'д'обл'ус'а, 'добнєс'а, *док.* Намагатися сподобатися кому-небудь, старатися. *З'ат'спершу д'уже с'а уп'одобл'ав стару.*

УПОЖДЖАНЄ [у(в)пож'жан'е], а, с. Запізнювання. *Упож'жан'е на р'б'оту.* Пор. **упожджати**.

УПОЖДЖАТИ [у(в)пож'жати], 'з'айу, 'пож'жаш (з'айеш) і **УПОЖДЖОВАТИ** [у(в)пож'жовати], 'п'ож'жуйу, 'п'ож'жуйеш, *недок.*, **УПОЗДІТИ**, 'п'ож'жу, поздиш, *док.* Запізнюватися. *Ш'чус'а упож'жат автобус.* *Див.* **ще упожджатися**. Пор. **поздіти**.

УПОЖДЖАТИСЯ [у(в)пож'жатис'а, впож'жатис'а], 'з'айус'а, 'пож'жас'а (з'айес'а) і **УПОЖДЖОВАТИСЯ** [у(в)пож'жоватис'а], 'п'ож'жуйус'а, 'п'ож'жуйєс'а, *недок.*, **УПОЗДІТИСЯ** [у(в)поздитис'а], 'п'ож'жус'а, позднєс'а, *док.* Те саме, що **упожджати**. *Ас'а впоздиш, та пуйдеме бес тебе.* Пор. **поздітися**.

УПОЖДЖЭНЫЙ [у(в)пож'женный], а, е. Утрачений через спізнення; який запізнився. *Упож'женый мн'ов автобус.*

УПО́ЖДЖОВАТИ *див. упожджати.*

УПО́ЖДЖОВАТИСЯ *див. упожджатися.*

УПОЗДИ́ТИ *див. упожджати.*

УПОЗДИ́ТИСЯ *див. упожджатися.*

У́ПОЗИРАНИЙ, а, е. Те саме, що **убні́каний**.

Упозирана к'нишка.

У́ПОЗИРАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **убні́кати**. Пор. **позира́ти**.

У́ПОЗИРАТИСЯ [у'позира'тис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Те саме, що **убні́катися**. Пор. **позира́тися**.

УПОЗІ́РОВАТИ [у(в)по'зирова'ти], руйу, руйеш, *недок.* Те саме, що **глипті́ти**. *Она доста 'файно впо'зират (впо'зируйе) на с'воїй год'ды.*

УПОЗНАВА́ТИ [у(в)позна'вати], айу, айеш, *недок.*, **УПОЗНА́ТИ** [у(в)позна'ти], айу, аш (айеш), *док.* Упізнавати. *Ти 'пир у'же в'познаш (в'познайеш) с'ого чулу'віка, йак го ст'р'итиш.* Пор. **позпавати́**.

УПОЗНАВА́ТИСЯ [у(в)позна'ватис'а], айус'а, айес':а, *недок.*, **УПОЗНА́ТИСЯ** [у(в)познатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Упізнавати одне одного. *Мы с'а с т'ым чулу'віком 'нараз у'познали, хут 'ис'ме с'а дав'но не" вид 'іли.* 2. Відчути докори сумління; усовіститися. *У'познавс'а сын, та 'зачав ходити до с'воїых 'родичу та 'мало йім помагати.* 3. Усвідомити своє місцезнаходження. *А зайшовим у село – йа с'а там у'же в'познав.*

УПО́ЗНАНИЙ, а, е. Упізнаний.

УПО́ЗНАТИ *див. узнавати́.*

УПО́ЗНАТИСЯ *див. узнаватися́.*

УПОЛУ́ДНЕ¹ [у(в)пулудне], н'а, с. Те саме, що **полудне 1**. *У'же ву'лудне: мош пу'лудинк'овати.* *Уд упу'лудн 'а йде'ме ко'сити.*

УПОЛУ́ДНЕ² [у(в)пу'лудне], *присл.* Те саме, що **наполудне**. *А ву'лудне с'а пом'лавило.*

УПОЛУДНІ́ШНИЙ [(у)пу'лудн'ашн'ый], а, е. Те саме, що **полудні́шний**.

УПОЛЬОКАНИЙ [упол'оканий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упольокати**. *'Упол'окан'і сорочки.*

УПОЛЬОКАТИ *див. польоковати́.*

УПОЛЬОКАТИСЯ *див. польоковатися́.*

УПОЛЬОКОВАТИ [упол'оковати], л'окуйу, л'окуйеш, *недок.*, **УПОЛЬОКАТИ** [упол'окати], айу, аш (айеш), *док.* Виполіскувати. *'Упол'окай 'р'ан 'д'е.* Пор. **польока́ти**.

УПОЛЬОКОВАТИСЯ [упол'оковатис'а], л'окуйес'а, *недок.*, **УПОЛЬОКАТИСЯ** [упол'окатис'а], айес'а, *док.* Виполіскуватися. *'Р'ан 'д'е с'а 'д'овго упол'окуйе, абы 'было 'чисте.* Пор. **польока́тися**.

УПОМІ́НАНС [у(в)по'минан'е], а, с. Згадування. *Йо'го не'р'возило впо'минан'е чулу'віка, 'котрого не"навид 'ів.* Пор. **упоміна́ти**.

УПОМІ́НАНИЙ [у(в)по'минаний], а, е. Згадуваний. *Упо'минаний дин'*

УПОМИНА́ТИ [у(в)поми'нати], 'найу, 'минаш ('найеш), *недок.*, **УПОМНЯ́НУТИ** [у(в)помн'анути], 'ну, 'неш, *док.* Згадувати. *'Н'і'йак не" в'помн'анув у'ту бис'іду.*

УПОМНЯ́НУТИ *див. упоміна́ти.*

УПОМНЯ́НУТИЙ [у(в)помн'анутый], а, е. Згаданий. *Упомн'анутый д'бав.*

У́ПОРОЖНЯ [уп'ор'ожн'а], *присл.* Порожняком. *Та ты йдеш ід д'ітин'і уп'ор'ожн'а?* Антонім **уповня**.

У́ПОРОЗНИТИ, по'р'ожн'у, порозниш, *док.* Те саме, що **спорозніти**.

УПОРЯ́ДКУ [у(в)по'р'атку], *присл.* Те саме, що **уряду́**.

УПОСТИТИ, по'шчу, постиш, *док.* Не їсти скоромного протягом усього посту. *Йа сис'пуст, най Бох 'р'ийме, 'упостила.*

УПОЧИ́ВАНС [у(в)по'чиван'е], а, с. Відпочинок. *Мин'і май'платне упо'чиван'е у нид'іл'у.* Пор. **упочива́тися**.

УПОЧИВА́ТИСЯ [у(в)почи'ватис'а], 'вайус'а, 'чивас':а ('вайес':а), *недок.*, **УПОЧИТИСЯ** [упочитис'а], чинус'а, чинес':а, *док.* Відпочивати. *Йа с'а йак с'л'ід упо'чивайу лиш у нид'іл'у.*

УПОЧИ́ЛИЙ, а, е. Який відпочив. *Йак чулу'вік не" упочильий, та й'уму т'ашко р'обити.*

УПОЧИТИСЯ *див. упочива́тися.*

УПРАВИТИ *див. управля́ти.*

УПРАВЛЕНЬНИЙ, а, е. 1. Випрямлений. *Управлений д'рут.* 2. Такий, якого провели. *Управлена мат'і'р'ов д'уму дун'ка.* 3. Такий, якого послали, відправили куди-небудь. *'Управивим 'з'ат'а за з'в'уз'д'ом.*

УПРАВЛЯ́ТИ [управл'яти], л'айу, 'равл'аш (л'айеш), *недок.*, **УПРАВІТИ**, вл'у, виш, *док.* 1. Випрямляти. *'Управ'мало сис'д'рут.* 2. Проводжати. *Л'убаска управл'ала ре'р'ута аж до 'п'ойзда.* 3. Посилати, відправляти кого-небудь. *'Управив за 'кумом д'іт'ва'ка.*

УПРІЙШОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уприйшовати**. *'Уприйшований з'резен.*

УПРІЙШОВАТИ, шуйу, шуйеш, *док.* Витискувати сік з винограду пресом. *У'же м'уприйшовав з'резен.* Пор. **прийшовати́**.

УПРИКАЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, *док.* Зробити зауваження, дорікаючи, виговорюючи; вчитати. *Йа кумі вс'е 'уприказовала, шчо ми прийшло на йа-зык.* Пор. **приказова́ти**.

УПРІХЫ́ЛЬЦІ [у(в)п'рихыл'ц'і], *присл.* Нахилившись, пригнувшись. *У вту 'хы'жу 'рослый чулу'вік лиш у'п'рихыл'ц'і 'зайде.*

УПРІ́ЧАКЫ, *присл.* Навприсядки. *Стан'на в'р'ичаки, бо 'в:ид'ат':а.*

УПРІЯЗНІ [у(в)п'рийаз'н'і], *присл.* Те саме, що **п'рийазно**. *Що там шк'релчеш так упр'ийаз'н'і?*

УПРОВБАЛОВАНИЙ [упр'овбалованый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упровбаловати**. *Упр'овбалована сер'сама*. Див. ще **упровбований**.

УПРОВБАЛОВАТИ [упр'овбаловати], луйу, луйеш, *док.* Випробувати. *Упр'овбаловалис' ме Олексу в р'об'от'і*. Пор. **пробваловати**.

УПРОВБОВАНИЙ [упр'овбованый], а, е. Те саме, що **упровбалованый**.

УПРОВБОВАТИ [упр'овбовати], буйу, буйеш, *док.* Те саме, що **упровбаловати**.

УПРОВУД [у(в)пру'вуд(т)], 'в'оду, ч. Похорон. *Нан'кови два 'попы служили впру'вут*.

УПРЯЖКАНИЙ [упр'ашканый], а, е. Вишмаганний ременем. *Упр'ашканый ву'ц'ом д'іт'вак*.

УПРЯЖКАТИ [упр'ашкати], айу, аш (айеш), *док.* Вишмагати ременем. *Отци'го 'добре упр'ашкав*. Пор. **пряжкати**.

УПРЯТАНИЙ [упр'атаный], а, е. Який прорвався (про чиряк, налив). *Упр'атаный чир'ак*.

УПРЯТАТИ [упр'атати], ало, *док.* Дозріти (про чиряк, налив). *Уже ми упр'атало, 'майже, с'а вже пр'урве*. Пор. **прятати**.

УПСОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упсовати** (те саме, що **удістерований**). *Упсований чулу'вік*.

УПСОВАТИ, суйу, суйеш, *док.* Те саме, що **удістеровати**. *Так н'а 'упсовали, гу 'пис'ц'е ко'рыто*. Пор. **псовати**.

УПУВНОЧИ [у'пуночи], *присл.* Опівночі. *Упуночи зачи'нае ходити не'чиста 'сила*.

УПУДИТИ *див.* **упудити**.

УПУЖЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упудити**. *Упужена с'ку'ч'а 'куруц'а*.

УПУЖОВАТИ, жуйу, жуйеш, *недок.*, **УПУДИТИ**, ужу, удиш, *док.* Виганяти ляканням. *Пес упудив 'зуси з дво'ра*. Пор. **пужати**.

УПУКАТИ [у(в)пу'кати], 'пукат ('кайе), *недок.*, **УПУКНУТИ**, не, *док.* Вибивати (про пагони на рослині). *Уже впу'кают 'почки на деревах*. Пор. **пукати 1**.

УПУКЛЬИЙ, а, е. Який вибився (про пагон на рослині). *Упукльий 'листок*.

УПУКНУТИ *див.* **упукати**.

УПУЛЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упулити**. *Упулил 'і 'ючі*.

УПУЛИТИ *див.* **упульовати**.

УПУЛИТИСЯ *див.* **упульоватися**.

УПУЛЬОВАНС [у(в)пул'ован'е], а, с. Витріщання (очей). *Ут 'упул'ован'а 'т'ойі ж'одны аж ми не'добре*. Пор. **упульовати**.

УПУЛЬОВАТИ [у(в)пул'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **УПУЛЯТИ** [у(в)пул'ати], 'л'айу, 'пул'аш

(л'айеш), *недок.*, **УПУЛИТИ**, л'у, лиш, *док.* Витріщати (очі). *Сидит 'жаба на б'ол'от'і, 'упулила 'ючі*. Пор. **пулити**.

УПУЛЬОВАТИСЯ [у(в)пул'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а і **УПУЛЯТИСЯ** [у(в)пул'атис'а], л'айус'а, 'пул'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **УПУЛИТИСЯ** [упулитис'а], л'ус'а, лис'а, *док.* Витріщатися. *Не'впул'айс'а, чулу'віче, так на 'д'івку, бо 'ючі ти 'укривит*. Пор. **пулитися**.

УПУЛЯТИ *див.* **упульовати**.

УПУЛЯТИСЯ *див.* **упульоватися**.

УПУСТЫЙ, а, е. Даремний, безрезультатний. *Н'іч с'а не' до'бив, пу'ш'ов' упустый*.

УПУСТО. *Присл.* до **упустый**. *Перейш'лам т'а 'упор'ожн'а, та упусто м'еш ходити*.

УПУЦОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упуцовати**. *Упуцован'і то'панкы*

УПУЦОВАТИ, цуйу, цуйеш, *док.* Очистити від бруду з наведенням блиску. *Упуцовалам шпор*. Пор. **пуцовати**.

УПУЧЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **упучити**. *Упучин'і сливы*.

УПУЧИТИ *див.* **упучовати**.

УПУЧИТИСЯ *див.* **упучоватися**.

УПУЧОВАТИ [у(в)пучовати], чуйу, чуйеш, *недок.*, **УПУЧИТИ**, чу, чиш, *док.* Видавлювати кісточку зі слив, вишень та ін. *Деко сливы впучуйе, куй йіх за'вар'уйе на 'зиму*. Пор. **пучити**.

УПУЧОВАТИСЯ [у(в)пучоватиса], чуйес'а, *недок.*, **УПУЧИТИСЯ**, чиц'а, *док.* Видавлювати кісточку зі слив, вишень та ін. *З 'деко'рых слив 'кусточка с'а не' впучуйе*. Пор. **пучитися**.

УП'ЯТ [у(в)п'ят], *присл.* Знову. *Іа вт'іяц'а вернув'о думу*. Див. ще **май'**.

УРАДИТИ [у(в)радити], 'ражу, 'радиш, *док.* Дати раду з ким, знайти порозуміння; заспокоїти. *Іа с'а'войым чулу'віком н'іч не' 'м'ожу в'радити, куй с'а 'наніе*.

УРАЖАТИ [у(в)ра'жати], 'жайу, 'ражаш ('жайеш) і **УРАЖОВАТИ** [у(в)ражовати], жуйу, жуйеш, *недок.*, **УРАЗІТИ** [у(в)разити], 'ражу, 'разиш, *док.* Спричиняти біль, торкаючись до рани. *Не'врази н'а в'но'гу*.

УРАЖАТИСЯ [у(в)ра'жатис'а], 'жайус'а, 'ражас'а ('жайес'а) **УРАЖОВАТИСЯ** [у(в)ражоватис'а], жуйус'а, жуйес'а, *недок.*, **УРАЗІТИСЯ** [у(в)разитис'а], 'ражус'а, 'разис'а, *док.* Спричиняти собі біль, торкаючись до рани. *Ура'зила'мс'а в'рану на ру'ц'і*.

УРАЖЕНИЙ [у(в)ра'жений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уражати**. *Ура'жений у'вухо*.

УРАЖОВАТИ *див.* **уражати**.

УРАЖОВАТИСЯ *див.* **уражатися**.

УРАЗІТИ *див.* **уражати**.

УРАЗИТИ́СЯ *див. уража́тися.*

УРАКА́Ш [у(в)ра'каш], *присл.* Докупи. *Увун л'убит складовати з'роби вракаши, не хочє їх келт'овати.*

УРАКАШІЙ [у(в)ракаши], *присл.* Те саме, що уєдно. *Нам буде добре жити вракаши.*

УРАХОВАНИЙ, а, е. Розв'язаний (про задачу, приклад), підрахований. *Урахована задача.*

УРАХОВАТИ, хуйу, хуйеш, *док.* Розв'язати (задачу), підрахувати. *Ану урахуй ми, кул'ко м з'роби заробила.* Пор. **раховати**.

УРВА́ТИ, ву, веш, *док.* Урвати. ♦ **Урвати чис'ц' кому** – принизити кого-небудь. *Тот дур'ин' урвав ми чис'ц' мижи л'уд'ми.*

УРВА́ТИСЯ [ур'ватис'а], вус'а, вес'а, *док.* 1. Уврватися. *Злод'ий урвалис'а до хьжжі і зачали йс'кати з'роби.* 2. Змінити русло під час повені. *С'ого года урвалас'а была Тиса та пушла н'ол'ам.* 3. Надірватися, дістати грижу. *Н'ус бервєно та ур'вавс'а.*

УРВА́ТИЙ, а, е. Надірваний, який дістав грижу. *Урватий чулувік.*

УРЕБЕНІТІСЯ [урибін'ітис'а], н'ус'а, бинис'а, *док.* 1. Повністю виділити сечу (про корову і под.). *Урибін'ілас'а тєлиц'а серед дво'ра.* 2. *перен., вульг.* Те саме про людину. *Петро урибін'івс'а коло градицу.* Пор. **ребеніти**.

УРЕВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уревати** 3, 4. *Уревана нива, уреваний пуниц'.*

УРЕВАТИ, ву, веш, *док.* 1. Проплакати певний час. *Наш унук, заки си не уреве, та буде хут'кул'ко ревати.* 2. Вказати кому-небудь власну образу. *Кума вс'є ми уревала, шчо в нийі было на души.* 3. Випросити шчо-небудь насильно. *Дун'ка уревали си уд вуц'а шче вду ниву.* ♦ **Уревати си пуниц'**, *мед.* – нажити собі хворобу, надривно плачучи тривалий час (про дитину). *Не кывай го, бо буде ревати та пуниц' си уреве.* Пор. **ревати**.

УРЕВАТИСЯ [уреватис'а], вус'а, вес'а, *док.* Наплакатися вволю *Уревалас'а Крєстина та май лєхко йй стало.* Див. ще **урыкатися** 3. Пор. **ревати**.

УРЕГОНІТІСЯ [уригун'ітис'а], н'ус'а, гонис'а, *док.* Нареготатися досхочу. *За тот вийчур йа с'а читаво уригун'ів.* Пор. **регонітисся**.

УРЕЧЕНИЙ [у(в)речений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уречі**. *Уречена д'ітина.*

УРЕЧІЙ [у(в)рєчи], рєчу, рєчєш, *док.* Уректи, зурочити.

УРИГАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уригати**. *Уриган'і дєгуркы.*

УРИГАТИ *див. уриговати.*

УРИГАТИСЯ [уригатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Виблюватися. *Уригавс'а жєв'чєм.* Пор. **ригати**.

УРИГОВАТИ, гуйу, гуйєш, *недок., УРИГАТИ*, айу, аш (айєш), *док.* Виблювати. *Йаку ййду йз'ів, таку й уригав.* Пор. **ригати**.

УРЫКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **рыкати**. *Урыкана обїда.*

УРЫКАТИ *див. урыковати.*

УРЫКАТИСЯ *див. урыковатися.*

УРЫКОВАТИ, куйу, куйєш, *недок., УРЫКАТИ, айу, аш (айєш), *док., вульг.* Те саме, що **угавковати**. *Урыкав ми, шчо гудуйє н'а.* Пор. **рыкати**.*

УРЫКОВАТИСЯ, куйус'а, куйєс'а, *недок., УРЫКАТИСЯ [урыкатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* 1. Видавати рик тривалий час (про тварину). *Урыкалас'а корова читаво, заки ййу дали йїєсти.* 2. *перен., вульг.* Накричатися вволю на кого-небудь (про людей). *Так с'а на н'а урыкав при чил'ади, шчо не зналам с'а де д'іти.* 3. *перен., вульг.* Те саме, що **урєватися**. Пор. **рыкати**.*

УРИХТОВАНИЙ [ур'іхтований], а, е. Полагоджений, відремонтований; підготовлений. *Ур'іхтований вус.*

УРИХТОВАТИ [ур'іхтовати], туйу, туйєш, *док.* Полагодити, відремонтувати; підготувати. *Лєдвы м ур'іхтовав біцїл'і, так ййх поронтовав муй'фабкы.* Пор. **ріхтовати**.

УРОБИТИСЯ [уробитис'а], р'обл'ус'а, робис'а, *док.* 1. Виснажитися важкою фізичною працею. *Йа на туй р'об'от'і читаво с'а уробив.* 2. Використовувати чужу працю задля власної користі. *Брат читаво уробивс'а сєст'р'єв.*

УРОБКЫ [уропкы], пкы, *мн.* Безплатна праця. *Петро добрый на уробкы.* Пор. **уробитися**.

УРОБЛЕНІЙ, а, е. Який багато працював; знесилений працею. *Уроблений чулувік.*

УРОДА [у(в)рода], ы, ж., *с.г.* Урожай. *С'ого года была врода на пасул'і.* Антонім **невр'ода**.

УРОДЛИВИЙ [у(в)родливий], а, е. Урожайний. *Уродливий гут.*

УРУГАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уругати** (те саме, що **погыганий**).

УРУГАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Те саме, що **погыгати**. Пор. **ругати**.

УРУВНАНИЙ [урунаний], а, е. Вирівняний. *Урунанє бир'вин'є.*

УРУВНАТИ *див. урувновати.*

УРУВНОВАТИ [уруновати], нуйу, нуйєш, *недок., УРУВНАТИ [урунати], айу, аш (айєш), *док.* Вирінювати. *Файно урунуу дошкы в мыл'і.* Пор. **рувніати**.*

УРЯДОВАНС [у(в)р'адован'є], а, с. Керування. *Из ур'адован'а т'воього сына л'уд'ам хос'на мало.* Пор. **урядовати**.

УРЯДОВАТИ [у(в)р'адовати], лдуйу, лдуйєш, *недок.* Правити, керувати. *Ййї сын ур'адує в нациуму сїл'і.*

УРЯДУ́ [у(в)р'аду], *присл.* До ладу, в порядку. *Ур'аду ти? Чыни так, абы йуі было вр'аду.* Див. ще **упорядку**. Антонім **непорядку**, **невряду**.

ЎСВАЖАТИСЯ [ўсважатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Досхочу насваритися з ким-небудь. *Так им с'а ўсважала с тетачкув, шчо аж н'а в 'се'рцу'ови 'коле.* Пор. **сваж'атися**.

ЎСВИСТАТИ *див. усвістовати.*

ЎСВИС-ТАТИ, вишчу, вишчеш, *док.* Те саме, що **уфіг'ковати**.

УСЄ [у(в)се], *присл.* Те саме, що **постоянно**.

УСЕНОШНЯ [у(в)си'ношн'а], і, *ж.*, *церк.* Церковна служба у православних християн, що правиться вночі перед Великоднем і Різдом.

УСЕРБАНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсербати**. *Ўсербанный левеш.*

ЎСЕРБАТИ *див. усёрбовати.*

УСЁРБОВАТИ [у(в)сёрбовати], буйу, буйеш, *недок.*, **ЎСЕРБАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Висьорбувати. *Ўсербай лопаткы.* Див. ще **ухліповати**. Пор. **сёрбати**.

УСЄ́ *див. усыйый, усью́.*

УСИ́ДЬ [у(в)сид'(т')], *присл.* Справді. *Ты всид' н'ич не знаеш про с'войого чулу'віка?*

УСИ́ЖА [(у,в)сйжа], *присл.* У сидячому положенні, сидячи. *С'аку р'оботу мож р'обити (в)сйжа.*

УСИ́КЛЬОВАТИ [у(в)сикл'овати], л'уйс, *недок.* Те саме, що **усійковати**. *Из двох 'дуйку в телиц'і в'сикл'уйе ку'растра.*

УСИ́КОВАТИ [у(в)сиковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УСИКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Виходити тонким струменем (про рідину). *Мамко, Іван'ко, ўсикав на н'а 'воду'сикалкув.* Див. ще **усійковатися 1**, **усійкльовати**. Пор. **сікати**.

УСИ́КОВАТИСЯ [у(в)сиковатис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **УСИКАТИСЯ** [усикатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* 1. Те саме, що **усійковати**. *Кр'ов усикуйес'а из 'раны.* 2. Випорожнювати власний сечовий міхур. *Ўсикавс'а пут 'плотом.* Див. ще **ўсцятися**. Пор. **сікати**.

УСИ́ЛУ [у(в)силу], *присл.* Силою, насильно, силоміць. *Мамка ми 'дали в'силу 'шбдыр', бо йа не 'хот'іла брати.*

УСЫПА́ТИ [у(в)сы'пати], 'пайу, 'сыпаш (пайеш), *недок.*, **ЎСПАТИ**, пл'у, пиш, *док.* Спати протягом довгого часу, висипляти. *Тот чулу'вік 'може 'успати а'чин'у 'ілу до'бу.*

УСЫПА́ТИСЯ [у(в)сы'патис'а], 'пайус'а, 'сыпас':а (пайес':а), *недок.*, **ЎСПАТИСЯ** [успатис'а], пл'ус'а, пнс':а, *док.* Спати досхочу, повністю задовольняючи власні потреби у сні. *Перед д'ітин'ов йа не' всы'пайус'а.*

УСЫХА́ТИСЯ [у(в)сы'хатис'а], 'сыхац':а, *недок.* Усихати. *Аж, 'примір'ом, 'двир'і в'чїнин'і з не' 'дуже с'ухого 'дерева, та вни с'а 'будут всыхати.*

УСІ́ *див. усыйый.*

ЎСІ́ЧИ [ус'ічи], чу, чеш, *док.* Висікти.

УСКАРІ́ДИТИ [у(в)скар'ідити], р'іжу, р'ідш, *док.* Викликати в кого-небудь огиду до чогось. *Ускар'ідила д'ітину 'рыба'ачкув.* Пор. **скарідіти**.

УСКАРІ́ДИТИСЯ [у(в)скар'ідитис'а], р'іжус'а, 'дис':а, *док.* Отримати огиду до чого-небудь. *Ускар'ідивимс'а нав'хтема 'га'ринташи.* Пор. **скарідітися**.

УСКАРІ́ЖЕ́НЫЙ [у(в)скар'іжений], а, е. Який отримав огиду до чого-небудь. *Ускар'іжена 'га'ринтами д'ітина.*

ЎСКРЕБТА́НИЙ [ўскрептанный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўскребтати**. *Ўскрептана 'рыба.*

ЎСКРЕБТАТИ *див. ускрібтовати.*

УСКРІ́БОВАТИ [ускр'іптовати], туйу, туйеш, *недок.*, **ЎСКРЕБТАТИ** [ускрептати], речпу, речпеш, *док.* Вишкрібувати. *Ускр'іптуйу шпор, бо пас'кудывий став.* Пор. **скреб'тати**.

ЎСКУБСТИ, бу, беш, *док.* Вискубити.

ЎСЛІ́ПА́НИЙ [ус'л'іпанный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсліпати**. *Ўс'л'іпана на подл'шши пац'урка.*

ЎСЛІ́ПАТИ [ус'л'іпати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **довідіти**. *Ўс'л'іпалам, шчо в'тебе то'панкы 'чураві.* Пор. **сліпати**.

УСЛОБО́ДИТИ *див. услобож'ати.*

УСЛОБО́ДИТИСЯ *див. услобож'атися.*

УСЛОБОЖА́ТИ, 'жайу, 'божаш ('жайеш), *недок.*, **УСЛОБО́ДИТИ**, л'обб'жу, л'обб'диш, *док.* Звільняти. *Услободилис'ме 'хыжу 'сынови з н'і'віс'к'ов.* Пор. **слобож'ати**.

УСЛОБОЖА́ТИСЯ [услобо'жатис'а], 'жайус'а, 'божас':а ('жайес':а), *недок.*, **УСЛОБО́ДИТИСЯ** [услобо'дитис'а], л'обб'жус'а, л'обб'дис':а, *док.* Звільнятися. *Йак с'а місто услободит, та даме тубі.* Пор. **слобож'атися**.

УСЛОБОЖЕ́НИЙ, а, е. Звільнений. *Услобо'жений ис катун.*

ЎСЛОБОЖІ́НЕ [услобожін'е], а, с. Звільнення. *Ўслобожін'е уд 'армії.* Пор. **услобож'ати**.

УСЛУ́ТЛИЙ [у(в)слутный], а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **услутнути**. *Услутла ж'опа.*

УСЛУ́ТНУТИ [у(в)слутнути], ну, неш, *док.* Утратити руку (руки). *Услутли бы му 'руку (прок'льон).*

ЎСЛУХ, у, ч. Допит. *Два раз н'а 'кликали в суд на 'слух.*

ЎСМЫРА́ТИСЯ [усмыратис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Видуги соплі з носа. *Не' п'ут'агуї смьры, ай' усмырайс'а йак с'л'іт.* Пор. **смьрати**.

ЎСМЫРДАТИСЯ [усмырдатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Те саме, що **ўсмыратися**. Пор. **смырдати**.

ЎСМЫЧЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсмычити**. *Ўсмыченный із йамы камін'.*

ЎСМЫЧИТИ, чу, чш, *док.* Виволокти. *Ўсмычилис'ме з йарка берв'енно.* Пор. **смычнити**.

ЎСМУГАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсмугати**. *Ўсмугана сорочка.*

ЎСМУГАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Дуже забруднити. *Де с'так ўсмугав назаўці?* Пор. **смўгати**.

ЎСМУГАТИСЯ [усмугатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Дуже забруднитися. *Ўсмугаламс'а, куй им складовата доган.* Пор. **смўгатися**.

УСОКОТИТИ [усоко'тити, всоко'тити], с'к'к'чу, с'к'к'отиш, *док.* Уберегти. *Усоко'ти вто, шчо м'айеш.* Пор. **соко'тити**.

УСОКОТИТИСЯ [у(в)соко'титис'а], с'к'к'чус'а, с'к'к'отис'а, *док.* Уберегтися. *Уд зл'од й'иа с'а не' всоко'тотиш.* Пор. **соко'титися**.

УСОКОЧ'ЕНЬЙ [у(в)соко'чений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **усоко'тити**. *Усоко'чене д'обро.*

ЎСОЛОПИТИ *див.* **усоло'пл'ювати**.

ЎСОЛОПЛ'ЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсолопити**. *Ўсолопл'ений й'язык.*

УСОЛО'ПЛЬОВАТИ [у(в)с'л'л'п'л'овати], л'у'йу, л'у'йеш, *недок.*, **ЎСОЛОПИТИ**, с'л'л'п'л'у, солопиш, *док.* Висувати язик з рота. *Пес усолоп'ив й'язык.*

ЎСОПУХЛОВАНЬЙ [ус'опухлований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсопухловати**. *Ўсопухлована х'ыжа.*

ЎСОПУХЛОВАТИ *див.* **усопухл'ювати**.

ЎСОПУХЛОВАТИСЯ *див.* **усопухл'юватися**.

УСОПУХЛ'ОВОВАТИ [у(в)с'опух'лововати], л'б'у'йу, л'б'у'йеш, *недок.*, **ЎСОПУХЛОВАТИ** [ус'опухловати], луйу, луйеш, *док.* Вистуджувати приміщення в результаті частого відкривання дверей в морозну погоду. *Йа к'ладу в'н'а, а ты вс'опухл'овуйеш х'ыжу.* Пор. **сопухл'ювати**.

УСОПУХЛ'ОВАТИСЯ [у(в)с'опух'лововатис'а], л'б'у'йес'а, *недок.*, **ЎСОПУХЛОВАТИСЯ** [ус'опухловатис'а], луйес'а, *док.* Вистуджуватися (про приміщення) в результаті частого відкривання дверей в морозну погоду. *Йак х'мыл'кати, та х'ыжа с'а вс'опухл'овуйе.* Пор. **сопухл'юватися**.

ЎСОХНУТЬЙ [ус'охнутый], а, е. Висохлий. *Ўсо'хнута сорочка.*

ЎСПАНЬЙ, а, е. Який виспався. *Аж д'їтина ўспана, та вна вес'ела.*

ЎСПАТИ *див.* **усып'ати**.

ЎСПАТИСЯ *див.* **усып'атися**.

ЎСПИЛАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўспилати 1, 2**. *Ўспилана с'чайкы в'ода.* *Ўспи-*

ланный голодным к'овдошом л'евеш. Див. ще **посп'ял'пый**.

ЎСПИЛАТИ *див.* **усп'яловати**.

ЎСП'ЯЛОВАТИ [у(в)с'п'яловати], луйу, луйеш, *недок.*, **ЎСПИЛАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* 1. Вичерпувати рідину. *Абы по'чисти кыр'ниц'у, в'їреба з 'н'ийі ўспилати в'оду.* Див. ще **посп'ялати 1, ўшпилькати**. 2. *перен.* Жадібно з'їсти рідку страву. *Йак с'а муй у'нук пругулуд'н'ів, та раз-раз ўспилав 'сербанку.* Пор. **сп'ялати**.

УСП'ЯТИ [у(в)с'п'явати], 'вайу, 'п'иваш (вайеш), *недок.*, **УСП'ЯТИ** [у(в)с'п'яти], 'п'ійу, 'п'ійеш, *док.* Устигати. *Кул'ко у л'уди 'было, ус'п'явали по'орати.*

УСП'ЯТИ *див.* **усп'явати**.

ЎСПОВІДАНЬЙ [усповіданий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўсповідати 1, 2**. *Ўспувіданный по'ном ч'л'адник.* *Ўспувіданный ж'с'н'ов чулу'вік.*

ЎСПОВІДАТИ [усповідати], айу, даш (дайеш), *док.* 1. Висповідати. 2. *перен.* Те саме, що **ўадістеровати**. *Маточка н'а ўспувідали, шчо м у них дав'но не 'была.* Пор. **спові'дати**.

УСПОКО'ЄНЬЙ [у(в)спокоєний], а, е. Запокоєний. *Успокоєна м'ати.*

УСПОКО'ЇТИ *див.* **упоко'ювати**.

УСПОКО'ЇТИСЯ *див.* **упоко'юватися**.

УСПОКО'ЮВАТИ [у(в)сп'ок'ювати], 'к'ойу'йу, 'к'ойу'йеш, *недок.* **УСПОКО'ЇТИ** [у(в)сп'ок'юіти], 'к'ойу, 'к'ойіш, *док.* Заспокоювати. *Не' годна м 'была вту д'їтину всп'ок'юіти, так р'євала.*

УСПОКО'ЮВАТИСЯ [у(в)сп'ок'юватис'а], 'к'ойу'йс'а, 'к'ойу'йес'а, *недок.* **УСПОКО'ЇТИСЯ** [у(в)сп'ок'юітис'а], 'к'ойус'а, 'к'ойіс'а, *док.* Заспокоюватися. *Так с'а та ж'с'на роз'нервозила, шчо л'едвы с'а всп'ок'юїла.*

УСП'УД [у(в)с'пуд(т)], *присл.* На дно, вниз. *Куй ч'ин'ат токан из б'рын'зув, та вспуд л'ут м'асти.*

УСТАВАН'Є [уставан'є], а, е. Уставання.

УСТАВАТИСЯ [у(в)ставатис'а], та'йус'а, та'йес'а, *недок.*, **УСТАТИСЯ** [у(в)статис'а], танус'а, танес'а, *док.* Залишатися. *Не' буйс'а, голодным с'а не' в'станеш.* *«Уставайтес'а зд'ор'ові!»* – *«Х'д'їт зд'ор'ові (д'їт ім із 'Бозом)!»* (при прощанні).

УСТАНЬКАТИ [у(в)стан'кати], 'кайу, 'кайеш, *недок.*, *дит.* Ставати на ніжки. Пор. **станьк'ати**.

ЎСТАРЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўстарітис'я**. *Ўстареный чулу'вік.*

ЎСТАРИТИСЯ [устар'їтис'а], р'їйус'а, рис'а (р'їйес'а), *док.* Дожити до глибокої старості. *Д'їдо вже с'а й'устар'ів, а шче с'а за д'їв'ками зд'д'ив'ят.*

ЎСТАРЧИТИ, чит, *безос.*, *док.* Вистачити. *Б'єри, 'закі ўстарчит.* Див. ще **ўстати**. Пор. **ст'арч'ити**.

ЎСТАТИ, тане, *безос.*, *док.* Те саме, що **ўстарч'ити**. *Молока на вс'їх не' ўстане.*

УСТА́ТИСЯ *див. уставáтися.*

УСТА́ТНЬИЙ [у(в)статн'ый], а, е. 1. Останній. *Урав уд н'а встатн'ый кусок хл'їба.* 2. Найгірший (про людину). *Устатн'ый – ко н'їч не майє, н'ї на шчо не вал'овшен.*

УСТИЖНЬИЙ [у(в)стижний], а, е. Який усюди встигає. *Ото встижна жо'на!*

УСТЫ́ВАНЄ [у(в)стыван'є], а, с. Вистигання; вихолодження. *Устыван'є йїды, устыван'є хыжї.* Пор. **устывáти.**

УСТЫВА́ТИ, в'айу, тываш (вайеш), *недок.*, **УСТЫНУТИ** і **УСТЫТИ**, ну, неш, *док.* Вистигнути; вихолодитися. *Твояа йїда вже устыла. Хыжя устыне, аж не будєш класти вгн'а.* Пор. **сты́ти.**

УСТЫ́ЛЫЙ, а, е. Який остив, охолодився. *Теплый хл'їт не мож'їсти, лиш устылый.*

УСТЫТИ *див. ұстынути.*

УСТО́Я [(у,в)стойа], *присл.* Те саме, що **сто́я.**

УСТРАДАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Вистраждати.

УСТРЕ́ [устр'є], а, с. Вістря.

УСТРИЧИ, рижу, рижеш, *док.* Вистригти. Пор. **стри́чи.**

УСТРІ́ЛЕНЬИЙ [у(в)стр'ілений], а, е. Застрелений. *Устр'ілений зайаїц'.*

УСТРІ́ЛИТИ [у(в)стр'ілити], л'у, лиш, *док.* Застрелити. *На вадас'ц'ї встр'іливим лісїц'у.*

УСТРЯПАТИ [устр'апати], айу, аш (айеш), *док.* Висмикнути поперечні нитки з частини полотна. *Нашчо с' так мно́го нїток устр'апала ш.їр'їнкы?* Пор. **стри́пати.**

УСТУ́ДА [у(в)студа], *ы, ж., мед.* Вугор на шкірі. *Устуды майбуш ускакуйт на ліцї.*

УСТУДИТИ *див. устужовати.*

УСТУ́ДОВАТЬИЙ, а, е. Прикм. до **усту́да.** *Устудовате ліцє.*

УСТУЖЕНЬИЙ, а, е. Вихолоджений. *Хыжя в:ас устужена, бо слабо кладєте вгн'а.*

УСТУЖОВАНЄ [у(в)стужован'є], а, с. Вихолодження. *Устужован'є хыжї.* Пор. **устужовати.**

УСТУЖОВА́НЬИЙ [у(в)стужован'ый], а, е. Вихолоджуваний. *Аш хут'їкул'ко рас устужована хыжа, та пак'т'ашко йї дугр'їти.*

УСТУЖОВАТИ [у(в)стужовати], жуїу, жуїеш, *недок.*, **УСТУДИТИ**, ужу, удиш, *док.* Вихолоджувати. *Запїрай д'вир'ї, не в'стужуй хыжу.* Пор. **студіти.**

УСУВА́НЬИЙ, а, е. Те саме, що **усумфалєний.**

УСУВАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **усумфалити.** Пор. **сувати 2.**

УСУДИТИ *див. усужовати.*

УСУЖЕНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **усудити.** *Усужена с хыжї цїганка (к'овдошка).*

УСУЖОВАТИ [усужовати], жуїу, жуїєш, *недок.*, **УСУДИТИ**, ужу, удиш, *док.* Позбуватися

відвідувача, гостя з хати. *Того чулу'віка не мож'усудити с хыжї, сїд'їв бы хут'їкул'ко. Йак заплачєш, молодїцє, у п'їату п'їатниц'у, не мєш'годна'усудити ис'корчмы пїд'ниц'у.*

УСУКА́НЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **усукати.** *Усукана л'авїц'а.*

УСУКАТИ *див. усужовати.*

УСУ́КОВАТИ, куйу, куйєш, *недок.*, **УСУКА́ТИ**, учу, учєш, *док.* Витирати. *Найївїс'а, та усучи за с'б'б'в стул.* Пор. **сукáти.**

УСУМФАЛЕНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **усумфалити.** *Усумфалєний у'н'ого кабат, бо хут'їде в'н'ому'с'аде.* Див. ще **усуван'ий.**

УСУМФАЛИТИ, л'у, лиш, *док.* Дуже забруднити, заяложити мнучи (переважно про тканину, одяг і под.). *Гєт ис'те усумфалили с'катир'т'.* Див. ще **усувати.** Пор. **сумфáлити.**

УСУМФАЛИТИСЯ [усумфалитис'а], лиц'а, *док.* Дуже забруднитися, заяложитися від м'яття (переважно про тканину, одяг і под.). *Усумфалилас'а с'вита.* Пор. **сумфáлитися.**

УСХЫ́ЛЯЧКЫ [(у,в)схыл'ачкы], *присл.* Схилившись. *Мїн'ї вжє'т'ашко р'обити усхыл'ачкы.*

УСХНУТИ, ну, неш, *док.* Висохнути. *Прув'єберну шє рас'с'їно, та май'файно усхне.* Пор. **схнүти.**

УСЦЯТИ [ус'ц'ати], ушчу, ушчиш, *док.* Випустити сечу із сечового міхура. *Ус'ц'ала д'їтина д'ужє не'файну ш'чину.* Див. ще **усцятися.** Пор. **спя́ти.**

УСЦЯТИСЯ [ус'ц'атис'а], ушчус'а, ушчис'а, *док.* Те саме, що **ускатися 2.**

УСЦЯ́ТИСЯ [ус'ц'атис'а], ушчус'а, ушчис'а, *док.* Те саме саме, що **усцятї.**

УСЬБЫ́Й [у(в)с'ый], ч., **УСЯ́** [у(в)с'а], *ж., УСЄ́* [у(в)с'є], с., **УСІ́** [у(в)с'ї], *мн., займ. означ.* Увесь, уся, усе, усі. *Пув'ралис'мє вс'ый гор'от.*

УСЬО́ [у(в)с'о], с., *займ. означ., у знач. ім.* Все. *Пуйїли вс'о, шчо с'а напар'овало.* Див. ще **усє́.**

УСЯ́ *див. усьбый.*

УСЯ́ДЫ [у(в)с'ады], *присл.* Те саме, що **прич.** *Тьм'д'їт'ваком'ус'ады'п'вно.*

УСЯКА́НЬИЙ [ус'акан'ый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **усякати.** *Ус'акана д'їтина.*

УСЯКАТИ *див. усяковати.*

УСЯКАТИСЯ *див. усяковатися.*

УСЯ́КО [у(в)с'ако], *присл.* По-всякому, по-різному. *Ус'ако ми с'ус'їды помагали, куй им п'опала в б'їду.*

УСЯ́КОВАТИ [у(в)с'аковати], куйу, куйєш, *недок.*, **УСЯКАТИ** [ус'акати], айу, аш (айеш), *док.* Сякаючись, очищувати носу порожнину. *Ус'акай д'їтин'ї носик. Кул'ко т'оту д'їтин'ї не'в'с'акуй носик, а с'мыры й'далє те'чут.*

УСЯКОВАТИСЯ [у(в)с'аковатис'а], куйус'а, куйес':а, *недок.*, **ЎСЯКАТИСЯ** [ус'акатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *док.* Сякаючись, очишуватися (про носову порожнину). *Ма'р'ічко, не^ейє в т'а чим' ус'акатис'а? Так им с'а зма'гала, шчо' н'іколи ми' было й ус'акатис'а.*

УСЯЧИНО [у(в)с'ачино], *займ. означ., незмін., у знач. ім.* Все, всяка всячина. *Куй им' уйшла з' болниц'і, та' мамка ми в'с'ачино накуп'овали.*

УТ *див. уд.*

УТАВАТИ, утаїє, *недок.*, **ЎТАТИ** і **ЎТАНУТИ**, утане, *док.* Згасати (про вогонь, вогнище). *Не^е з'р'іє шпор, бо' утав' о'гин'.* Пор. **танути** 3.

ЎТАЛЫЙ, а, е. Згаслий (про вогонь, вогнище). *Ўталый' о'гин' у шп'ор'і.*

ЎТАМАДЛОВАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўтамадловатися**. *Ўтамадлованый' чулу'вік.*

ЎТАМАДЛОВАТИСЯ [утамадловатис'а], луйус'а, луйес':а, *док.* Власними зусиллями вийти з важкого становища. *По'нав у б'іду, 'айбо' й'акус':а' утамадловав из' нийі.* Пор. **тамадловатися**.

ЎТАНУТИ *див. утавати.*

ЎТАТИ *див. утавати.*

УТВІТ, а, ч. Відповідь. *Нани'салам му пис'мо, утвіта' иче не' майу.* Пор. ст.сл. **отъвѣтъ** т.с.

УТВІТИТИ *див. утвічати.*

УТВІЧАТИ, 'чайу, 'вічаш ('чайеш), *недок.*, **УТВІТИТИ**, 'вічу, 'вітиш, *док.* Відповідати. *Утві'чай, куй т'а з'відайт. Ко за йс'у б'іду буде утві'чати?*

УТВОРЭНЫЙ, а, е. Те саме, що **удопертый**. *Утворин'і в'орота.*

УТВОРІТИ *див. утворьовати.*

УТВОРІТИСЯ *див. утворьоватися.*

УТВОРЬОВАТИ [у(в)т'в'ор'овати], р'уйу, р'уйеш і **УТВОРЯТИ** [у(в)т'во'р'ати], р'айу, 'в'ор'аш ('р'айеш), *недок.*, **УТВОРИТИ** [у(в)т'во'рити], 'в'ор'у, 'вориш, *док.* Те саме, що **удопира́ти**. *Утвори' мало' 'оболок, най' зайде с' 'візжый' 'в'оздух.*

УТВОРЬОВАТИСЯ [у(в)т'в'ор'оватис'а], р'уйес'а і **УТВОРЯТИСЯ** [у(в)т'во'р'атис'а], р'уйес'а, *недок.*, **УТВОРИТИСЯ** [у(в)т'во'ритис'а], 'вориц':а, *док.* Те саме, що **удопира́тися**. *Треба заперти в'орота, бо' втворилис'а.*

УТВОРЯТИ *див. утворьовати.*

УТВОРЯТИСЯ *див. утворьоватися.*

УТЭКЫ [у(в)т'еки], *присл.* Бігом, навтіки. *Напудиламс'а пса та' втеки з' дв'ора.*

ЎТЕЛЕПАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўтелепати**. *Ўтелепана мал'.*

ЎТЕЛЕПАТИ *див. утелєповати.*

ЎТЕЛЭПОВАТИ [у(в)т'елєповати,], пуйу, пуйеш, *недок.*, **ЎТЕЛЕПАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Неякісно витратити матеріали при побілці, фар-

буванні, малюванні. *Ўтелепав на дв'ир'і вс'у мал'.* Пор. **телєнати**.

ЎТЕРЬХАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўтерьхати** (те саме, що **ўгружений**).

ЎТЕРЬХАТИ *див. утерьховати.*

ЎТЕРЬХОВАТИ [утир'ховати], хуйу, хуйеш, *недок.*, **ЎТЕРЬХАТИ** [утир'хати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **угружа́ти**. Пор. **терьха́ти**.

ЎТЕЧИ *див. утікати¹.*

УТЕЧІ *див. утікати².*

ЎТИГЛАЗОВАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўтиглазовати**. *Ўтиглазована со'рочка.*

ЎТИГЛАЗОВАТИ *див. утиглаз'ововати.*

ЎТИГЛАЗОВАТИСЯ *див. утиглаз'ововатися.*

ЎТИГЛАЗОВАТИ [утигла'зововати], 'з'вуйу, 'з'вуйеш, *недок.*, **ЎТИГЛАЗОВАТИ**, зуйу, зуйеш, *док.* Випрасовувати. *Ўтиглазуйте ми, 'мамко, 'анірук.* Пор. **тиглаз'овати**.

ЎТИГЛАЗ'ОВОВАТИСЯ [утигла'зововатис'а], 'з'вуйус'а, 'з'вуйес':а, *недок.*, **ЎТИГЛАЗОВАТИСЯ** [утиглазоватис'а], зуйус'а, зуйес':а, *док.* Випрасовуватися. *'Кул'ко с'а меш утигла'зововати?! Пор. тиглаз'оватися.*

ЎТИЛЬКАНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ўтилькати**. *Ўтил'кан'і на'сул'і.*

ЎТИЛЬКАТИ *див. утильковати.*

ЎТИЛЬКОВАТИ [у(в)тил'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЎТИЛЬКАТИ** [утил'кати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **усєрбовати**. Пор. **тилькати**.

ЎТИРАНС [у(в)тиран'є], а, с. Утирання.

УТЫЛЫЙ [у(в)тылый], а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **уты́ти**. *Утыле на'ц'а.*

УТЫТИ [у(в)тыти], 'тыу, 'тыеш, *док.* Стати тучним, жирним, ожиріти. *Так муй чулу'вік уты, ичо' вже му с'а'т'ашко с'хыл'ати.* Пор. **ты́ти**.

УТІГАНЄ [ут'іган'є], а, с. Витягування. *Ут'іган'є відра с' ко'лд'од' аз'а.* Див. ще **утігованс**. Пор. **утігати**.

УТІГАНЫЙ [ут'іганый], а, е. Витягуваний. *Ут'ігане с' ко'лд'од' аз'а відро.*

ЎТИГАНЫЙ, а, е. Повитягуваний. *Ўт'іган'і на' хы'жу сєлємена.*

УТИГА́ТИ *див. утіговати.*

ЎТИГАТИ [ут'ігати], айу, аш (айеш), *док.* Повитягувати. *Куй ис'ме'чистили ко'лд'од'ас', та' ут'ігалис'ме хут'і'кул'ко'чехари.* Пор. **тігати**.

УТИГАТИСЯ *див. утіговатися.*

ЎТИГАТИСЯ [ут'ігатис'а], ац':а (айес'а), *док.* Повитягуватися. *Куй с'а'чистит ко'лд'од'ас', та' ут'ігац':а (ут'ігайес'а) много'чехари.*

УТІГОВАНЄ [ут'ігован'є], а, с. Те саме, що **утіганс**. *Ут'ігован'є' камін'а з' і'аьмы.* Пор. **утіговати**.

УТІГОВАТИ [ут'іговати], гуїу, гуїеш і **УТІГАТИ** [ут'ігати], 'гаїу, 'т'ігаш (гаїеш), *недок.* Витягувати. *Ут'ігати бетон на другий шток т'ашко.* Пор. **тігати**.

УТІГОВАТИСЯ [ут'іговатис'а], гуїес'а і **УТІГАТИСЯ** [ут'ігатис'а], 'гаїес'а, *недок.* Витягуватися. *Селемена ут'ігуїуц'а на другий шток мо'муз'ом.* Пор. **тігатися**.

УТІКАНС' [ут'ікан'е], а, с. Витікання. Пор. **утікати'**.

УТІКАНС' [у(в)'т'ікан'е], а, с. Утікання. Пор. **утікати'**.

УТІКАТИ' [ут'ікати], 'т'ікат ('каїе), *недок.*, **УТЕЧИ**, 'утече, *док.* Витікати (про рідину). *Утекла з телеты ро'на.* Пор. **течі**.

УТІКАТИ' [у(в)'т'ікати], 'каїу, 'т'ікаш ('каїеш) *недок.*, **УТЕЧІ** [у(в)'течі], 'течу, 'течеш і **УТІКНУТИ** [у(в)'т'ікнуті], ну, неш; *мин. ч.* у(в)'т'ук, у(в)'т'ікла, у(в)'т'ікло, у(в)'т'ікли, *док.* Утікати, відбігати. *Ут'іклам ут пса. Йа муг бы був уте'чи ду'му'мало.* Пор. **тікати**.

УТІКБІ [у(в)'т'ікы], *присл.* Бігом (тікаючи). *Кралис 'ме 'іа'блыка, а пес ид нам, а мы вт'ікы.*

УТІКНУТИ *див.* **утікати**.

УТКЛАНЬОВАТИСЯ [ут'клан'оватис'а], н'уїус'а, н'уїес'а, *недок.*, **УТКЛОНІТИСЯ** [ут'клонітис'а], 'кл'он'ус'а, 'кл'оніс'а, *док.* Прощатися кланяючись. *А в 'кого 'была л'убаска, та ут'клан'овалис'а.*

УТКЛОНІТИСЯ *див.* **уткланьоватися**.

УТМÉНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утміти**. *Утменьый им був у'г'ол'ову.*

УТМІТИ [у(в)'т'міти], 'міло, *док.* Позбавити ясності, гостроти розуму, свідомості і под., затьмарити. *'Читаво н'а вт'міла в 'г'ол'ову іс'а зур'ілка. Шцус'н'а 'было вт'міло в 'г'ол'ову, та н'іч им с'а не' руз'умів.* Пор. **тміти**.

УТМЫ [у(в)'т'мы], *присл.*, *вульг.* Куди завгодно, світ за очі. *Ци а'чин' ут'мы пуї'ла ти жо'на? Пуї'ов быс' ут'мы (прокльон).*

УТОВСЛЫЙ [ут'овслый], а, е. 1. Який потовстішав. *Ут'овсле сте'бло, с'т'овнл'е.* 2. Який зажирів. *Ут'овслый чу'лу'вік.*

УТОВСНУТИ [ут'овснуті], ну, неш, *док.* 1. Потовстішати. *Сте'бла пар'диц' у'же с'а по'правили – ут'овсли. То'та жо'на ут'овсла, бо т'ашко.* 2. Зажиріти. *Сис' чу'лу'вік 'читаво ут'овс, бо не' робит т'ашко.* Пор. **товснуті**.

УТОВЧИ [утувчи], чу, чеш, *док.* Витовкти. *'Фай'но утувчи по'сон'ашник ис'нал'аніц'і.* Пор. **товчі**.

УТОВЧІ [у(в)'тув'чи], чу, чеш, *док.* 1. Утовкти. 2. *перен.* Те саме, що **парозумити**. ♦ **Угув'чи в 'г'ол'ову** – вбити в голову. *Н'іко ти в 'г'ол'ову не' вту'вче, аш сам не' 'хочеш з'нати.*

УТОКМИТИ, 'ут'окмл'у, 'утокмиш, *док.* Домовитися про ціну чого-небудь. *'Утокмилам с'іно 'доста 'дешево.* Пор. **токміти**.

УТОКМИТИСЯ [утокмитис'а], 'ут'окмл'ус'а, 'утокмис'а, *док.* Те саме, що **дотокмітисся**. Пор. **токмітисся**.

УТОКМЛЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утокміти**. *'Утокмлена 'хы'жа.*

УТОЛÉНЫЙ, а, е. Вгамований (переважно про спрагу). *Утол'ена 'жа'жеда.*

УТОЛИТИ *див.* **ут'ол'бовати**.

УТОЛ'БОВАТИ [ут'ол'овати], л'уїу, л'уїеш, *недок.*, **УТОЛІТИ** [у(в)'тол'іти], 'тол'у, 'толиш, *док.* Угамувати (переважно спрагу). *Та'ка в н'а 'была 'жа'жеда, л'еды м'їі втол'іла.*

УТОП'ЛЮВАТИ [ут'опл'ювати], л'уїу, л'уїеш, *недок.* Топити. *Утол'п'уїут сл'іп'ных кут'ат, іч'ин'ат.*

УТОПОШЛОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утопошловати**. *'Утопошлована д'іт'и'нув 'п'ос'ц'і'л'.*

УТОПОШЛОВАТИ, луйу, луйеш, *док.* Витоптати багаторазовим ходінням. *'Утопошловала ми в'лух д'іт'во'ра.* Пор. **топошловати**.

УТОПУРЧЕНИЙ [утупурчений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утопурчити**. *'Утупурчин'і 'вуха.* *Див.* ще **удтопурчений**.

УТОПУРЧИТИ [утупурчити], чу, чиш, *док.* Вип'ятити. *Ро'серди'ла с'а та 'утупурчила 'зубы.*

УТОПУРЧИТИСЯ [утупурчитис'а], чиц'а, *док.* Вип'ятитися. *'Утупурчило с'а в н'ого 'доста виліке 'черево.* *Див.* ще **удтопурчоватися**.

УТРАНСПОРОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утранспорувати**. *'Утранспорований ис' 'хы'ж'і 'к'овдош.*

УТРАНСПОРОВАТИ, по'руїу, по'руїеш, *док.* Насильно вигнати, відправити кого-небудь. *'Утранспорувалис'ме 'сына з'д'о'му, бо бі'танта.* *Див.* ще **удути**. Пор. **транспорувати**.

УТРЕБИТИ [утребити], бл'у, биш, *док.* 1. Витратити. *Лиш з'роїш м' утребилла, а 'май'же н'іч им не' купила.* 2. Винищити. *Так догаздо'вали в кал'г'оз'і, ішо 'утребили ус'ый скот.* Пор. **требіти**.

УТРЕБИТИСЯ [утребитис'а], бл'ус'а, бис'а, *док.* 1. Витратитися. *'Утребилис'мес'а на дун'ку 'доста 'читаво.* 2. Винищуватися. *По'зад не'ру'з'у'зного газ'дован'а 'утребилас'а в кал'г'оз'і ху'д'оба.* Пор. **требітисся**.

УТРЕБЛЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утребити**. *'Утре'блин'і з'роїш.*

УТРЕНЯ [утре'н'а], і, ж., *церк.* Богослужіння, що відправляється вранці. *'Мойа 'мамка іш'ли на 'ка'же'зу 'утре'ч'у.*

УТРИВАЛЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утривати**. *'Утривальый чу'лу'вік.*

УТРИВАТИ *див. утрі́вовати.*

УТРИ́ВОВАТИ, вуйу, вуйеш, *недок.*, **УТРИВАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* 1. Витримувати (про речі). *Ачин'а в одну зиму іс'і б'б'б'нчі утрываіут.* 2. Витерпіти (про людину). *Іа м'ому (м'ой'ому) чулу'вікови вже не ут'ривуйу, так н'а не р'в'озит.*

Пор. **трі́вати.**

УТРОВІТИ *див. утровля́ти.*

УТРОВИТИ *див. утровль'овати.*

УТРОВІТИСЯ *див. утровля́тися.*

УТРОВИТИСЯ *див. утровль'оватися.*

УТРОВЛ'Е́НИЙ [у(в)т'ровл'єний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утровіти**. *Утровлене пац'а.*

УТРОВЛ'Е́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утровіти**. *Ут'ровлін'і м'иши.*

УТРОВЛ'ЬОВАТИ [у(в)т'р'овл'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.*, **УТРОВИТИ**, р'овл'у, ровиш, *док.* Витруювати. *Потк'ану доста т'ашко утровити.*

Пор. **т'ровіти.**

УТРОВЛ'ЬОВАТИСЯ [у(в)т'р'овл'оватис'а], л'уйес'а, *недок.*, **УТРОВИТИСЯ** [утровитис'а], ровиц'а, *док.*, Витруюватися. *За кат'єбу читаво сытали от'ровы по п'ол'у, та м'ного жи'вого с'а утровило.*

УТРОВЛ'Я́ТИ [у(в)т'р'овл'яти], л'айу, р'овл'аш (л'айеш), *недок.*, **УТРОВІТИ** [у(в)т'р'овити], р'овлу, р'овиш, *док.* Отруювати. *Ут'ровилам потк'ану.* Пор. **т'ровіти.**

УТРОВЛ'Я́ТИСЯ [у(в)т'р'овл'ятис'а], л'айус'а, р'овл'ас'а (л'айес'а), *недок.*, **УТРОВІТИСЯ** [у(в)т'р'овитис'а], р'овлус'а, р'овис'а, *док.* Отруюватися. *Того л'ита ут'ровиламс'а б'ыла з'рибами.*

Пор. **т'ровітис'а.**

УТРОЄ [утройє], *присл.* Утричі, утр'є. *Складу покр'овиц' тройє.*

УТРУБИ [у(в)т'ру'би], б'и, *мн.* Висівки. *Ут'руби вари'ме марз'і.*

УТРУТИТИ *див. ут'ручовати.*

УТРУЧЕ́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **утручати**. *Ут'ручена дошка иш'табл'а ст'ыр'чала.*

УТРУЧОВА́НЄ [ут'ручован'є], а, с. Виштовхування. *Ут'ручован'є п'іаного с' клуба.* Пор. **ут'ручовати.**

УТРУЧОВАТИ, чууй, чуйеш, *недок.*, **УТРУТИТИ**, ручу, рутиш, *док.* Виштовхувати. *Так им дост'ойала, шчо ут'рутили н'а з б'ч'єре'ди.* Пор. **т'ручати.**

УТУПІ́ТИ *див. утупля́ти.*

УТУПЛ'Е́НИЙ, а, е. Те саме, що **притупл'єний**. *Утуплене к'д'эб' молоко.*

УТУПЛЯ́ТИ [у(в)тупл'яти], т'упл'ат (л'айє), *недок.*, **УТУПІТИ** [у(в)туп'ити], т'упит, *док.* Утрачати молоко, зменшувати надій (про корову, козу і под.). *Наша к'р'ова утупила молоко.* Див. ще **притупляти 2.**

УТЯГНУТИ [ут'агнути], ну, неш, *док.* 1. Витягти. 2. Те саме, що **улюкастовати**. *Іаг Мар'іка ут'агла с'войого чулу'віка, тай чу'ж'і ж'оньы з'ачали с'а на н'ого задивл'ати.*

УТЯГНУТИСЯ [ут'агнутис'а], нус'а, нес'а, *док.* 1. Витягтися. 2. Те саме, що **улюкастоватися**. *Так с'а д'ідо ут'аг, ачин' с'а же'нити х'оче.*

УТЯГНУ́ТИЙ [ут'агнутий], а, е. 1. Витягнутий. 2. Те саме, що **улюкастований**. *Ут'агнутий д'ідо (чулу'вік).*

УТЯМІ́ТИ [у(в)т'амити], м'л'у, м'иш, *док.* Запам'ятати. *Іа д'уже вт'амила тот дин'.*

УТЯМІТИСЯ [у(в)т'амитис'а], м'л'ус'а, мис'а, *док.* Прийти до себе, до пам'яті. *Так го напу'їли, шчо л'єдвы с'а вт'амив, де у'вун іє.*

УУЖВА́РЕНИЙ [уужварєний], а, е. Дуже пом'ятий. Див. ще **пожмн'яканый 2.** *Уужварена с'вита.*

УУЖВАРИТИ *див. уужвар'ьовати.*

УУЖВАРИТИСЯ *див. уужвар'ьоватися.*

УУЖВА́РЬОВАТИ [уужвар'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УУЖВАРИТИ** [уужварити], р'у, риш, *док.* Дуже пом'яти. Див. ще **пожмн'якати 2.** Пор. **ужварити.**

УУЖВА́РЬОВАТИСЯ [уужвар'оватис'а], р'уйес'а, *недок.*, **УУЖВАРИТИСЯ** [уужваритис'а], риц'а, *док.* Дуже пом'ятися. Див. ще **пожмн'якати 2.** Пор. **ужваритися.**

УФАРАДЛОВА́НИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уфарадловатися**. *Уфарадлований чулу'вік.*

УФАРАДЛОВАТИСЯ [уфарадловатис'а], луйус'а, луйес'а, *док.* Утомитися. *За дин'им с'а д'уже уфарадловала.* Пор. **фарадловати.**

УФЫСКА́ТИСЯ [уфыскатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Випустити газу з анального отвору. *Уже с'а уфыскав у'х'ыжи!* Пор. **фыскати.**

УФІТЬКОВА́ТИ [уфит'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УФІТЬКАТИ** [уфит'кати], айу, аш (айеш), *док.* Висловлювати образу, невдоволення і под. *Уфит'калам му вс'є, шчо м про н'ого д'умала.* Див. ще **усв'істовати, уфит'коватися.** Пор. **фит'катися.**

УФІТЬКОВАТИСЯ [уфит'коватис'а], куйус'а, куйес'а, *недок.*, **УФІТЬКАТИСЯ** [уфит'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, на кого. Те саме, що **учихатися 2.** *Уфит'кавс'а у'вун на м'єне.* Пор. **фит'катися.**

УФЛОЦАТИ, айу, аш (айеш), *док.* За будь-яких обставин домогтися власної вигоди. *Ото та'кый фл'оцаш, шчо уфл'оцайє і уд б'ька молоко.* Пор. **фл'оцати.**

УФРИШЕ́НИЙ [уфр'ішений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уфрішити**. *Уфр'ішена х'ыжа.*

УФРИШИТИ *див. уфрішовати.*

УФРШИТИСЯ *див. уфрішоватися.*

УФРІШОВАТИ [у(в)фр'ішовати], *недок.*, **УФРШИТИ** [уфр'ішити], шу, шиш, *док.* Дуже вихолодити. *Зап'ри 'оболок, не' вфр'ішуй так 'силно 'хыжэу.* Пор. **фрішити**.

УФРІШОВАТИСЯ [у(в)фр'ішоватис'а], *недок.*, **УФРІШИТИСЯ** [уфр'ішитис'а], шус'а, шис'а, *док.* Дуже вихолодитися, охолонути. *Но шчо, 'уфр'ішивис'а на м'р'о'з'і? 'Уфр'ішилис'те 'хыжэу.* Пор. **фрішитися**.

УФУЙТОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уфуйтовати**. *'Уфуйтован'і 'кури.*

УФУЙТОВАТИ, туйу, туйеш, *док.* Повністю задушити всіх, що були на місці. *'Сий'ночи 'уфуйтовав тхур 'наш'і 'кури.* Пор. **фуйтовати**.

УФУЙТОВАТИСЯ [уфуйтоватис'а], туйуц'а, *док.* Задушитися (від газу і под). *'Уфуйтовалис'а 'л'уди уд 'газу, 'як за'с'нали.* Пор. **фуйтоватися**.

УФУКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уфукати**. *'Уфуканий 'балон.*

УФУКАТИ *див. уфүковати.*

УФУКОВАТИ, куйу, куйеш, *недок.*, **УФУКАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Розбризкувати всю рідину. *'Уфукалам 'у'с 'у 'фарбу на 'й'с 'у 'хыжэу.* Пор. **фүкати**.

УХАРЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухарити**. *'Ухарена 'хыжэа.*

УХАРИТИ *див. ухарьовати.*

УХАРЬОВАНЄ [ухар'ован'є], а, с. Вичищення від бруду, приведення до порядку. *Ухар'ован'є 'хыжэі.* Пор. **ухарьовати**.

УХАРЬОВАТИ [ухар'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УХАРИТИ**, р'у, риш, *док.* Вичищувати від бруду, привести до порядку. *'Перед Руздвом і Вилікунд'ом 'ухар'уйеме вс'і 'хыжэі.* Пор. **харіти**.

УХЫРАВИТИСЯ [ухыравітис'а], ййус'а, вис'а (війес'а), *док.* Те саме, що **ухыратися**. Пор. **хыравіти**.

УХЫРАТИСЯ [ухыратис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Вилікуватися, виздоровіти після тривалої хвороби. *Ледвы м с'а 'ухырала ис 'того 'бетэгу.* *Див. ще ухыравітисся, учинитися.* Пор. **хырати**.

УХЛЕБТАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухлебтати**. *'Ухлептан'і 'п'омыйй.*

УХЛЕБТАТИ *див. ухлѣбтовати.*

УХЛѢБТОВАТИ [ухлѣптовати], туйе, *недок.*, **УХЛЕБТАТИ** [ухлѣптати], пче, *док.* Те саме, що **нохлѣтати 2**.

УХЛИПАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухлипати**. *'Ухлипаний 'борщ.*

УХЛИПАТИ *див. ухліпувати.*

УХЛІПОВАТИ, пуйу, пуйеш, *недок.*, **УХЛІПАТИ**, айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **усѣрбовати**. Пор. **хліпати**.

УХМЫЛЬКАНИЙ [ухмыл'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухмылькати**. *'Ухмыл'кана 'хыжэа.*

УХМЫЛЬКАТИ *див. ухмыльковати.*

УХМЫЛЬКОВАТИ [ух'мыл'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **УХМЫЛЬКАТИ** [ухмыл'кати], айу, аш (айеш), *док.* Охолоджувати приміщення в холодну погоду частим відкриванням дверей. *'Тул'ко 'ходиш, 'ухмыл'калас' 'у'с 'у 'хыжэу.* Пор. **хмылькати**.

УХОВЗАНИЙ [уховзаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уховзати**. *'Та'ка 'уховзана 'вулиц'а, шчо може 'лехко 'в'насти.*

УХОВЗАТИ [уховзати], айу, аш (айеш), *док.* Зробити сніжну дорогу дуже слизькою. *'Уховзали 'д'ити 'вулиц'у.* Пор. **ховзати**.

УХОВЗАТИСЯ [уховзатис'а], ац'а (айес'а), *док.* Зробитися дуже слизьким (про сніжну дорогу, стежку і под.). *Так с'а 'уховзала 'вулиц'а, шчо не' може 'йі не'р'е'йти.* Пор. **ховзатися**.

УХОДИТИ *див. ухѣжовати².*

УХОДИТИСЯ [уходитис'а], 'ухѣжус'а, 'уходис'а, *док.* Даремно ходити за чим-небудь. *Лиш 'уходиламс'а, а н'іч им не' ку'пила.*

УХОЖЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухѣжовати**. *'Ухожєна 'п'из'і'яа.*

УХОЖОВАННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухѣжовати²**. *Ухожованный 'м'нов пас'порт ('паспорт) шче 'т'реба 'д'овго 'ч'екати.*

УХОЖОВАТИ¹, 'хѣжуйу, 'хѣжуйеш, *недок.*, **УЙТИ**, 'уйду, 'уйдеш, *док.* Виходити (перемішатися). *Ужє 'ухожовали с 'ц'еркви, куй с'а вто 'стало.*

УХОЖОВАТИ², у'хѣжуйу, у'хѣжуйеш, *недок.*, **УХОДИТИ**, у'хѣжуй, у'хѣжуйеш, *док.* Домагатися певного результату багаторазовим відвідуванням (напр., отримання якого-небудь документа). *Д'овго м 'ухожовала 'паспорт.*

УХОРОШАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухорошати** (те саме, що **хорѣшанный**). *'Ухорошанный 'в'єприк.*

УХОРОШАТИ, айу, аш (айеш), *док.* Каструвати. *'Ухорошали п'д'у'а.* Пор. **хорѣшати**.

УХОСНОВАННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ухосновати**. *Есє вжє 'ухоснована 'п'і'ла, може 'йі 'ув'єрєчи.*

УХОСНОВАТИ, нују, нујеш, *док.* Дуже чи повністю використати. *'Ухосновали 'мого ('мойого) 'чу'л'у'ві'ка на р'ѣ'б'ѣт'і, а т'и'п'ир 'йім не' 'д'обрый.* Пор. **хосновати**.

УХОСНОВАТИСЯ [ухосноватис'а], 'ухоснујес'а, *док.* Дуже чи повністю використатися. *Хут'шчо с'а за 'д'ѣ'в'г'и 'го'ды 'ухоснујє.* Пор. **хосноватися**.

УХРЄСТ *див. вхрєст.*

УХРІПНУТИ [у(в)хрїпнути], ну, неш, *док.* Захрипнути. *Тот чулувік і вхрїпне, а буде кричати.*

УХРОМІЛИЙ [у(в)хру'мілий], а, е. Який став кульгавим, хромим. *Ухрумілий чулувік.*

УХРОМІТИ [у(в)хру'міти], м'їти, м'їєш, *док.* Стати кульгавим, хромим. *Олекса вхрумів на л'їву нбгу.*

УЦАБАНИЙ, а, е. Важко піднятий. *Уцабане на плече бєремено.*

УЦАБАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Важко підняти. *Уцабай на н'а сис' міх. Лєдвы м'уцабала д'їда на н'бс'ц'їл'.* Пор. **цабати**.

УЦАБАТИСЯ [у(в)цабатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Важко вилізти. *Йакус' уцабаламс'а на хл'їв.* Пор. **цабатися**.

УЦАПІЛИЙ [у(в)цап'їлий], а, е. Дієприкм. акт. мин. ч. до **уцапїти**. *Уцапїлий д'їдо.*

УЦАПІТИ [у(в)цап'їти], п'їти, п'їєш, *док.* Утратити здоровий глузд, звихнутися. *Ты ачин' уцапїла, шчо такє'кажєєи.*

УЦИГАНЕННИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уциганити**. *Уциганин'ї зрбїшї.*

УЦИГАНИТИ *див.* **уциганьовати**.

УЦИГАНЬОВАТИ [уци'ган'овати], н'уйу, н'уйєш, *недок.*, **УЦИГАНИТИ**, н'у, ниш, *док.* Безсоромно випрошувати, клянчити. *Анц'а уциганила си нрїмїю.* Пор. **циганити**.

УЦЫБАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцыбати**. *Уцыбаний на пуд міх му'кы.*

УЦЫБАТИ *див.* **уцыбовати**.

УЦЫБОВАТИ, буйу, буйєш, *недок.*, **УЦЫБАТИ**, айу, аш (айєш), *док.* Гаяти виношувати власними силами. *Лєдвы м'уцыбав міх ис ко'моры.* Пор. **цыбати**.

УЦЛЯТИСЯ [у(в)ц'їл'атис'а], л'айус'а, ц'їл'ас'а (л'айєс'а), *недок.*, *зневаж.* Те саме, що **лупити** **зуби** (*див.* **лупити**). *Кул'ко с'а мєш уц'їл'ати?!*

УЦПІТИСЯ *див.* **уціплятися**.

УЦПЛЁНИЙ [у(в)ц'їплєний], а, е. Який учепився. *Уц'їплєна за мат'їр д'їтина.*

УЦПЛЯТИСЯ [у(в)ц'їпл'атис'а], л'айус'а, ц'їпл'ас'а (л'айєс'а), *недок.*, **УЦПІТИСЯ** [у(в)ц'їпитис'а], ц'їпл'ус'а, ц'їпис'а, *док.* Учепитися. *Уц'їпис'а, Анц'ко, за мамчину с'виту, вбис' не' в'пала.*

УЦІТЕРОВАННИЙ [уц'їтерований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцітеровати** (те саме, що **узвіданий**). *Уц'їтерована жєна.*

УЦІТЕРОВАТИ *див.* **уцітеровати**.

УЦІТЕРОВОВАТИ [уц'їтерововати], р'буйу, р'буйєш, *недок.*, **УЦІТЕРОВАТИ** [уц'їтеровати], руйу, руйєш, *док.* Те саме, що **узвідовати**.

УЦІФРОВАННИЙ [уц'їфрований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уціфровати**. *Дуже файно уц'їфрований молодичин колач.*

УЦІФРОВАТИ [уц'їфровати], руйу, руйєш, *док.* 1. Оздобити. *Уц'їфровалис'ме вєранду.* 2. Те саме, що **убабрати** 2. Пор. **уціфровати**.

УЦЫРЬКАНИЙ [уц'їр'каний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцыркати**. *Уц'їр'канє з дуйку ко'зы молоко.*

УЦЫРЬКАТИ [уц'їр'кати], айу, аш (айєш), *док.* Вийти тонким струменем з дїйка корови (кози і под.), груди жінки (про молоко). *Уц'їр'калам'мало ку'растры ут тїлиц'ї.* Пор. **цыр'кати**.

УЦЫЦОВАТИ [у(в)ц'їц'овати], ц'уйу, ц'уйєш, *недок.*, **УЦЫЦЯТИ** [уц'їц'яти], айу, аш (айєш), *док.* 1. Висосувати. *Така вта д'їтина не'дуйдава, шчо не' в'ц'їц'уйє вс'є молоко с'ц'їц'кы.* 2. *перен.* Випивати малими порціями, висмоктувати. *Уц'їц'ав д'їдо ц'їлу'банку вїна.* Пор. **цыц'яти**.

УЦЫЦЯНИЙ [уц'їц'аний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцыц'яти** 1, 2.

УЦЫЦЯТИ *див.* **уцыц'овати**.

УЦЬОПКАНИЙ [уц'опканий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцьопкати**. *Уц'опканє с'вин'ат'ом ис по'мый молоко.*

УЦЬОПКАТИ [уц'опкати], кат, *док.* Випити, смокчучи малими порціями. *Свин'атко уц'опкало молоко с'по'мый, а'гушчу л'їшило.* Пор. **цьопкати**.

УЦЮЛЬОВАННИЙ [уц'ул'ований], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцюльовати**. *Уц'ул'ована мат'єрив д'їтина.*

УЦЮЛЬОВАТИ [уц'ул'овати], л'уйу, л'уйєш, *док.* Поцілувати палко й багаторазово. *Уц'уловала маточка ф'їїна.* Пор. **цюльовати**.

УЦЯПАНИЙ [уц'япаний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **уцяпати**. *Уц'япанє з бочки вїно.* *Див.* ще **уцяпканий**.

УЦЯПАТИ [уц'япати], пат (айє), *док.* По краплині витекти. *Ус'є вїно уц'япало з бочки.* *Див.* ще **уцяпкати**. Пор. **цяпати**.

УЦЯПКАНИЙ [уц'япканий], а, е. Те саме, що **уцяпаний**.

УЦЯПКАТИ [уц'япкати], кат (айє), *док.* Те саме, що **уцяпати**. Пор. **цяпкати**.

УЧАКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учакати**. *Учакана гу'зїц'а.*

УЧАКАТИ *див.* **учаковати**.

УЧАКАТИСЯ *див.* **учаковатися**.

УЧАКОВАТИ [у(в)чаковати], куйу, куйєш, *недок.*, **УЧАКАТИ**, айу, аш (айєш), *док.* Витирати анальний отвір після дефекації. *Учакай д'їтину.*

УЧАКОВАТИСЯ [у(в)чаковатис'а], куйус'а, куйєс'а, *недок.* **УЧАКАТИСЯ** [учакатис'а], айус'а, ас'а (айєс'а), *док.* Витиратися після дефекації. *Мар'їчко, файно с'а учакай.*

УЧАЛОВАНЫЙ [у(в)чалованый], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учалова́ти**. *Учалована в 'ббвт' і жо'на.*

УЧАЛОВА́ТИ [у(в)чалова'вати], 'луйу, 'луйеш, док. Те саме, що **убабрати**. Пор. **чалова́ти**.

УЧАЛОВА́ТИСЯ [у(в)чалова'ватис'а], 'луйус'а, 'луйес'а, док. Обманутися. *Учалова'ламс'а, куй им прода'вала сыр.* Пор. **чалова́тися**.

УЧЕМЕРЁНЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учемері́ти 1, 2**. *Учемерене свин'а. Учемерена га'рингами д'їтина.*

УЧЕМЕРІ́ТИ [у(в)чеме'рити], че"ме"р'у, чемериш, док. 1. Те саме, що **отрові́ти**. Див. ще **учері́ти**. 2. Викликати їжею огиду до чого-небудь. *Учемерилис'ме д'їтину 'рыбл'ачкув.* Пор. **чемері́ти**.

УЧЕМЕРІ́ТИСЯ [у(в)чеме'ритис'а], че"ме"-р'ус'а, чемерис'а, док. 1. Те саме, що **отрові́ти-ся**. 2. Почати гидувати якою-небудь їжею. *Учеме'риламс'а пара'диц'ами.* Пор. **чемері́тися**.

УЧЕНІ́К [у(в)че'ник], 'ка, ч., рідк. Те саме, що **вошколянік**. *Йа був 'добрым учени'ком.*

УЧЕ́НЫЙ, а, е. Те саме, що **увуче́ний**.

УЧЕПЕРА́ТИ, айу, ам (айеш), док. Вийти нагору, добратися, перевалюючися з однієї ноги на іншу. *То сип'н'аш 'ледвы 'учеперав в оты гур'кы.* Пор. **чепе́рати**.

УЧЕРЁ́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учері́ти**. *Учере'не свин'а (дерево).*

УЧЕРІ́ТИ [у(в)че'рити], р'у, 'риш, док. 1. Те саме, що **отрові́ти**. *Учерила ми 'сына л'убаска.* 2. Знищити дерево, вирізавши смужку кори навколо стовбура. *Кус'ми вчери'в 'йаблун'ку.* Пор. **чері́ти**.

УЧЕРІ́ТИСЯ [у(в)че'ритис'а], р'ус'а, 'рис'а, док. Те саме, що **отрові́тися**. *Так'кый був 'файный ли'гін', та вчери'вс'а.* Пор. **чері́тися**.

УЧЕРНЕНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учерні́ти**. *По'м'ыйс'а, бо 'учер'нене в т'а ли'це.*

УЧЕРНІ́ТИ, н'у, ниш, док. Вимазати сажею. *Ко 'йшов у битли'гін' і 'чортом, не' мав бы 'моци, та 'учер'нив си ли'це.* Пор. **черні́ти**.

УЧЕРНІ́ТИСЯ [учер'нитис'а], н'ус'а, нис'а, док. Вимазати сажею. *По'никайса в 'зир'кало, йак ис'а 'учер'нила.* Пор. **черні́тися**.

УЧЕРЬКА́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учерька́ти**. *'Учир'кан' і буж'вы.*

УЧЕРЬКА́ТИ див. **учерькова́ти**.

УЧЕРЬКОВА́НС [учир'кован'е], а, с. Викреслювання чого-небудь із написаного. *'Учир'кован'е слова.* Пор. **учерькова́ти**.

УЧЕРЬКОВА́ТИ [учир'ковати], куйу, куйеш, **УЧЕРЬКА́ТИ** [учир'кати], айу, айеш, док. Викреслювати що-небудь із написаного. *'Учир'кни н'а ис 'того спис'ка.* Пор. **черька́ти**.

У́ЧЕТВЕРО, присл. У чотири рази, учетве́ро. *Склалам пис'мо 'учетверо та вдос'лалам 'сынови в 'армію.*

УЧИНЁ́НЫЙ [у(в)чи'нений], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учині́ти**. *Учинё'ный хл'їв.*

УЧИНІ́ТИ [у(в)чи'нити], 'чин'у, 'чиниш, док. 1. Зробити; виготовити. *Таке мож 'учи'нити й бес сер'самы.* 2. Те саме, що **нострóити**. *Учинилис'ме 'хыжу за два 'годы.* 3. кому. Зачати дитину (про чоловіка). *Петро 'учи'нив Ан'ц'і д'їтину.* 4. 'чин'ат. Наврочити, наворожити. *'Ачин' 'то'му чулу'вікови вчи'нили, шчо так с'а скоро з'нид'їв.* Пор. **чині́ти**.

УЧИНІ́ТИСЯ [у(в)чи'нитис'а], н'ус'у, нис'а, док. 1. Стагися, зробитися; трапитися. *Ис 'того вчи'нилас'а б'іда.* 2. Притворитися, прикинутися. *Учи'ни'вс'а спл'ачым.* Пор. **чині́тися**.

У́ЧИНІ́ТИСЯ див. **учи́ньоватися**.

УЧИНІ́НІЄ [у(в)чин'і'н'е], а, с. Наврочення, навроки. *'Ачин' 'мо'му чулу'вікови вчин'і'н'е, шчо так ус'лап.* Пор. **учині́ти 4**.

УЧІ́НЬОВА́ТИСЯ [учин'оватис'а], н'уйус'а, н'уйес'а, **недок.** **У́ЧИНІ́ТИСЯ** [учинитис'а], н'ус'а, нис'а, док. Те саме, що **ухыра́тися**.

УЧІ́РЬОВА́НС [учир'ован'е], а, с. Вичерпування (рідини). *'Учир'ован'е во'ды з те'леты.* Пор. **учі́рьювати**.

УЧІ́РЬОВА́НЫЙ [учир'ованый], а, е. Вичерпуваний (про рідину). *'Учир'ованый ру'сул з те'леты.*

УЧІ́РЬОВА́ТИ [учир'овати], р'уйу, р'уйеш, **недок.**, **У́ЧИРЯ́ТИ** [учир'ати], р'айу, р'аш (р'айеш), док. Вичерпувати (рідину). *Дóвго с'ме учир'овали с' колóд'аз'а 'вóду, 'заки с'ме 'учир'али, абы го 'учист'ити.* Пор. **чиря́ти**.

УЧІ́РЬОВА́ТИСЯ [учир'оватис'а], р'уйес'а, **недок.**, **У́ЧИРЯ́ТИСЯ** [учир'атис'а], р'ац'а, док. Вичерпуватися (про рідину). *'Заки с'а ста'ра во'да 'учир'ат с' колóд'аз'а, та на'но'рит с'ві'жа.* Пор. **чиря́тися**.

У́ЧИРЯ́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учиря́ти**. *'Учир'аный колóд'ас'.*

У́ЧИРЯ́ТИ див. **учі́рьювати**.

У́ЧИРЯ́ТИСЯ див. **учі́рьюватися**.

У́ЧИХА́ТИСЯ [учихатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. 1. Вичхатися. *'Учихалас'а ба'ба.* 2. *на кого, перен., зневаж.* Проігнорувати кого-(що-)небудь. *'Учихавс'а йа на т'во'їу 'рóбóту тай на 'тебе.* Див. ще **уфітька́тися 2**. Пор. **чиха́ти**.

У́ЧІ́НС [учі'н'е], а, с. Навчання. *Гур'ке йо'го 'учі'н'е на 'старости л'ім.*

У́ЧПІ́НДА́НЫЙ, а, е. Вибалаканий. *Ус'і там'чули 'учі'піндан'і По'лан'ов подрóбиц'і про 'йій л'убасу.*

У́ЧПІ́НДА́ТИ, айу, аш (айеш), док., **зневаж.** Вибалакати що-небудь. *По'лан'а хут'-шчо про с'а 'учі'піндат (учі'пінда'є).* Пор. **чіпінда́ти**.

УЧПІНДАТИСЯ [учпіндатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.*, *зневаж.* Вибалакатися. *Учпіндалас'а Йулина в нас доста.* Пор. **чїнідати**.

УЧІЧУЛЕНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учічулити** (те саме, що **унаражений**). *Учічулена нітвієска.*

УЧІЧУЛИТИ, л'у, лиш, *док.* Те саме, що **унарадити**. Пор. **чічулити**.

УЧІЧУЛИТИСЯ [учічулитис'а], л'ус'а, лис'а, *док.* Те саме, що **унарадитися**. Пор. **чічулитися**.

УЧМЕЛЕНИЙ [у(в)чмелений], а, е. Те саме, що **заголомшєний**.

УЧМЕЛІТИ [у(в)чмелити], 'ме'л'у, мєлиш, *док.* Те саме, що **заголомшіти**. Пор. **чмеліти**.

УЧМОРГАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учморгати**. *Учморган'і наг'виц'і (то'панкы).* Див. ще **учомханий**.

УЧМОРГАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Вичовгати, витерти. *За 'пару 'тыжн'у 'учморгавис' чїжемкы.* Див. ще **учомхати**. Пор. **чморгати**.

УЧМОРГАТИСЯ [учморгатис'а], ац'а, *док.* Вичовгатися, витертися. *Учморгалас'а 'ташка, 'в'з'ачис'а на б'їцїг'а'ох.* Пор. **чморгатися**.

УЧОМХАНИЙ, а, е. Те саме, що **учморганий**.

УЧОМХАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Те саме, що **учморгати**. Пор. **чомхати**.

УЧОМХАТИСЯ [учомхатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* 1. Те саме, що **учморгатися**. 2. Пообриватися. *Гец'а 'учомхала уд м'от'ору 'слива 'попри 'вулиц'і.*

УЧУДИТИ [у(в)чудити], 'д'у, 'диш, *док.* Зробити дивний учинок. *Ты все 'мусиш 'ичус' 'учудити!* Пор. **чудіти**.

УЧУЛКОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **учулковати**. *Учулкований мє'лай.*

УЧУЛКОВАТИ, куйє, *док.*, *с.г.* Появитися на кукурудзяному качані (про приймочки). *Муй мє'лай 'уже 'учулковав.* Див. ще **учулковатися**.

УЧУЛКОВАТИСЯ [учулковатис'а], куйєс'а, *док.*, *с.г.* Те саме, що **учулковати**.

УЧУТИ [у(в)чути], 'чу'й, 'чу'єш, *док.* 1. Почути. *Йа вчу'в твуй 'голос.* 2. Відчути. *Учувим 'ичус' 'не'д'обре в жу'лутку.* Пор. **чути**.

УЧУТИСЯ [у(в)чутис'а], 'чу'йус'а, 'чу'єс'а, *док.* Відчутися. *Мало м пус'нав, та вчу'вимс'а л'і'ше.* Пор. **чутиєся**.

УЧУТЫЙ [у(в)чутый], а, е. 1. Почутий. *Учутый 'голос.* 2. Відчутий. *Учутый бул' пуд лопатк'в.*

УЧУХТАНИЙ, а, е. Добре вичуханий. *Учухтан'і до д'іро'чок б'окончкы.*

УЧУХТАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Добре вичухати. *Учухтай н'а по хрен'тови.* Пор. **чухтати**.

УЧУХТАТИСЯ [учухтатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *док.* Добре вичухатися. *Учухталас'а ко'рова гу'р'і 'деревом.* Пор. **чухтатися**.

УШВАКАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ушвакати**. *Ушвакана т'і'лиц'а.*

УШВАКАТИ, айу, аш (айєш), *док.* Добре відшмагати кого-небудь чимось гнучким (багатом, лозиною і под.). *Так н'а 'н'анко 'ушвакали 'п'рутом, 'шчо 'д'б'во м 'т'амив.* Див. ще **ушвітькати**. Пор. **шв'акати**.

УШВІТЬКАНИЙ [ушвіт'каний], а, е. Відшмаганий різкою і под. *Ушвіт'каний 'мат'ерив д'іт'вак.*

УШВІТЬКАТИ [ушвіт'кати], айу, аш (айєш), *недок.* Те саме, що **ушвакати**. *Аж ис'ме с'а не' 'слухали 'мамкы, та мо'дли нас так 'ушвіт'кати 'п'рутом по но'гах, 'шчо син 'ц'і с'а вст'авали.* Пор. **швітькати**.

УШЕФТОВАТИ, туйу, туйєш, *док.* 1. Отримати успіх у якій-небудь справі. *Йа в 'т'олму 'д'і'л'і 'д'оста 'добре 'ушефтовав.* 2. Те саме, що **убабрати**². Пор. **шефтовати**.

УШИВАЛЯ [уши'вал'а], і, ж. Вишивальниця. *Крес'тина 'добра 'была уши'вал'а, уши'вала 'вс'о'му сє'лу.*

УШИВАНЄ [ушиван'є], а, с. Вишивання.

УШИЙТАЛОВАНИЙ, а, е. Вигуляний ходінням (про людину). *Ушийталована 'д'і'вка.* Див. ще **ушшацірований**.

УШИЙТАЛÓВОВАТИСЯ [ушийталововатис'а], 'л'б'уйус'а, 'л'б'уйєс'а, *недок.*, **УШИЙТАЛОВАТИСЯ** [ушийталоватис'а], луйус'а, луйєс'а, *док.* Вигулюватися ходінням (про людей). *Ушийталовалис'мес'а п'д 'вс'о'му сє'лови.* Пор. **шийталовати**.

УШКІРИТИСЯ *див.* **ушкір'ятися**.

УШКІРЬОВАТИСЯ *див.* **ушкір'ятися**.

УШКІР'ЯТИСЯ [у(в)шкір'атис'а], 'р'айус'а, 'кір'ас'а (р'айєс'а) і **УШКІРЬОВАТИСЯ** [у(в)шкір'оватис'а], *недок.*, **УШКІРИТИСЯ** [ушкіритис'а], р'ус'а, рис'а, *док.* 1. Вишкір'ятися. 2. *зневаж.* Сміятися. *Шчо с'а ви'кір'аш (ви'кір'аш) нат 'старшым чу'лу'віком?*

УШКОРОБЧЕНИЙ [ушкоробчєний], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ушкоробчити**. *Ушкоробчена 'р'іпа.*

УШКОРОБЧИТИ [ушкоробчити], чу, чиш, *док.* Вигризти дірку в чому-небудь, виїсти ядро чого-небудь (напр., горіха і под.). *П'овно в'р'іху 'ушкоробчила 'мыш.* Пор. **шкоробч'іти**.

УШМІРГІЛЬОВАНИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **ушмірگیльовати**. *Ушміргіл'ований 'штор (стул).*

УШМІРГІЛЬОВАТИ [ушміргіл'овати], л'уйу, л'уйєш, *док.* Добре вичухати наждачним папером.

Двир'і 'файн'і, *куй* *йіх* 'добре' *ушміргіл* 'уїут. Пор. **шміргільовати**.

ЎШМУЛИГАНЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **ушмулигати** (такий, який став тоншим від тертя об інший предмет, зношений). *Ўшмулиганый* 'камін' 'кбсу' *встрити*.

ЎШМУЛИГАТИ [ушмулигати], айу, аш (айеш), док. Досхочу потерти одним предметом об інший. *Так ис' ушмулигав с'ір'кач, шчо не" мож* *уже* *на н'бму с'кіпку зап'алити*. Пор. **шмулигати**.

ЎШМУЛИГАТИСЯ [ушмулигатис'а], ап'а, док. Стати потертим від частого човгання, тертя. *Рукав' ушмулигав с'вуйоши так с'а' ушмулигав, шчо аш прод'іравис'а*. Пор. **шмулигатися**.

УШОРЭНЫЙ [у(в)шо'реный], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **ушоріти 1, 2**. *Ўжыа в н'а'вшорена, мож* *у н'уй'жзити*. *Така ку'ма'была'вшорена на с'вал'бі, шчо з ус'і'ма с'а'ц'ул'о'вала*.

УШОРІТИ див. **ушб'р'овати**.

УШОРІТИСЯ [у(в)шоритис'а], 'шб'р'ус'а, шорис'а, док. Пас. до **ушоріти 1, 2**. *Ушорив'а на'дб'бру р'бб'бу*. *Тоц'а'чулувік'читаво'вшорив, бо'п'яаный, ги'цолиток*. Пор. **шорітися**.

УШОРЬОВАНЄ [у(в)шб'р'ован'є], а, с. Облаштування. *Не" мавим час, бо'бывим'зайн'а'тый'ушб'р'ован'ом дун'кы на нувум'міс'ц'і*. Пор. **ушб'р'овати**.

УШОРЬОВАТИ [у(в)шб'р'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.*, **УШОРІТИ** [у(в)шорити], 'шб'р'у, шориш, док. 1. Улагоджувати. *Їа' вже'ушорив'из р'дб'б'тов'сына*. 2. Зробити кому-небудь неприємність. *Но ты'кума'вшорив, шчо'ут'т'войого'віна'мало'не"вмер*. Пор. **шоріти**.

ЎШПАЦІРОВАНЫЙ [ушпац'ірованый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **ушпац'іровати** (те саме, що **ушійталованый**).

ЎШПАЦІРОВАТИСЯ [ушпац'іроватис'а], руйус'а, руйес'а, док. Те саме, що **ушійталоватися**. Пор. **шпац'іровати**.

ЎШПЕКУЛОВАНЫЙ, а, е. 1. Виманений хитрістю. *Тоты'біціт'і'ушпекулован'і'Пет'ром'ут'су'с'іда*. 2. Скомбінований з чого-небудь. *Ис'п'рал'ну'й'і'машинкы'су'с'ід'ушпекуловав'п'рийш'на'г'резен*.

ЎШПЕКУЛОВАТИ, луйу, луйеш, док. 1. Схитрувати. *Пет'ро'ушпекуловав'из'братом*. 2. Скомбінувати що-небудь. *Їура'ушпекуловав'мли'ниц'ст'р'уче'сукати*. Пор. **шпекуловати**.

ЎШПЕКУЛОВАТИСЯ [ушпекуловатис'а], луйус'а, луйес'а, док. Хитрошами звільнитися від неприємного. *Їура'й'а'кус'ушпекуловав'с'а'из'арм'ій*. Пор. **шпекуловати**.

ЎШПИЛЬКАНЫЙ [ушпил'каный], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **ушпилькати**. *Ушпил'каный'русул'из'гелеты*.

УШПІЛЬКОВАТИ [уш'пил'ковати], куйу, куйеш, *недок.*, **ЎШПИЛЬКАТИ** [ушпил'кати], айу, аш (айеш), док. Вичерпати малими порціями (про рідину). *Ўшпил'калам'ис'корыта'руну*. Пор. **шпилькати**.

ЎШПІНКАНЫЙ, а, е. Те саме, що **уадістерованый**.

ЎШПІНКАТИ, айу, аш (айеш), док. Те саме, що **уадістеровати**. Пор. **шпінкати**.

ЎШТИМОВАНЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **уштимовати**. *Ўштимован'і'дош'кы*.

ЎШТИМОВАТИ, муйу, муйеш, док. Упорядкувати, привести у відповідність. *Ўштимовавим'дош'кы'по'шири'н'і*. Пор. **штимовати**.

ЎШТИЦКАНЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **уштіцкати**. *Ўштіцканый'чулувік*.

ЎШТИЦКАТИ [уштіцкати], айу, аш (айеш), док. Сильно побити кого-небудь, надаючи стусанів. *Ўштіцкали'н'а'б'ітангы'в'ребра*. Пор. **штіцкати**.

ЎШТИЦКАТИСЯ [уштіцкатис'а], айуц'а, док. Досхочу надавати один одному стусанів. *Ўштіцка'ла'а'до'син'а'ку*. Пор. **штіцкатися**.

УШТРУГАТИ, айу, аш (айеш), док. Виштурхати. *Ўштругай'ми'віником'кочало'ис'п'ут'постели*. Пор. **штругати**.

ЎШУПАНЫЙ, а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **ушупаный**. *Ўшупан'і'бжебы*.

ЎШУПАТИ див. **ушуповати**.

ЎШУПАТИСЯ див. **ушуповатися**.

УШУПОВАТИ, пуйу, пуйеш, *недок.*, **ЎШУПАТИ**, айу, аш (айеш), док. Вищупати. *Ўшупалам'ус'е'р'ан'д'е, 'айбо'з'р'бш'м'не"найшла*. Пор. **шупати**.

УШУПОВАТИСЯ [ушуповатис'а], пуйус'а, пуйес'а, *недок.*, **ЎШУПАТИСЯ** [ушупатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), док. Прошупати весь свій одяг у пошуках чого-небудь. *Кул'ко'с'а'меш'ушуповати?* Пор. **шупати**.

УШІКНУТИ [уш'чикнути], ну, неш, док. Ушипнути. *Їак'т'а'зараз'уш'чикну, та'будеш'зна'ти, йак'с'а'зади'рати*.

УШІКНУТИСЯ [уш'чикнутис'а], нус'а, нес'а, док. Ушипнутися. *Уш'чикнувим'с'а'кл'іш'ч'ами*.

УШІКНУТЫЙ [уш'чикнутый], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **ушікнути**. *Уш'чикнутый'перст*.

ЎЯЗАНЫЙ [уйазаный], а, е. Дісприкм. пас. мин. ч. до **уязати**. *У'йазана'ж'о'на*.

ЎЯЗАТИ див. **уязовати**.

ЎЯЗАТИСЯ див. **уязоватися**.

УЯЗОВАТИ [уйазовати], зуйу, зуйеш, *недок.*, **УЯЗАТИ** [уйазати], уйажу, уйажеш, док. Обгортаючи чим-небудь, старанно, певним способом зв'язувати кінці. *Ўйажи'файно'зав'йаску'с'тыч'ками, а'бы'с'а'не"рос'пала*. Пор. **язати**.

УЯЗОВАТИСЯ [у'язоватис'а], зуйус'а, зуйес'а, *недок.*, **УЯЗАТИСЯ** [у'язатис'а], у'язжус'а, у'язжес'а, *док.* Обгортаючись чим-небудь, старанно, певним способом зв'язувати кінці. *Жона, йак у'родит д'їтину, та у'язуйес'а, абы не ч'ути б'ол'ї тай абы с'а черево зат'аговало.* Пор. **язáтися**.

Ф

ФА́БИК, а, ч., *зневаж.* Неспокійний, неслухняний хлопчик. *Тот'а фабик хут'ї-йаку б'їду нароби.* Див. ще **фйфик**.

ФАГАНІТИ, н'у, н'иш, *недок.* Відрізувати великий кусок. *Нашчо фаг'ниши тул'ко солонини?*

ФА́ЙГА, ы, ж., *заст.* Єврейське жіноче ім'я.

ФАЙНЕНЬКИЙ [фай'нин'кій], а, е, *пестл.* Гарненький. *Фай'нин'ка д'їтинка.*

ФАЙНЕНЬКО [фай'нин'ко], *пестл.* Присл. до **файненький**. *Прийшли д'їму с'церкви с'наскув, фай'нин'ко нас, д'їти, под'їлили.*

ФА́ЙНЫЙ, а, е. Гарний, красивий. *Файна д'ївка.* Пор. нім. fein т.с. Антонім **нефайный**.

ФАЙНІТИ [фай'н'їти], н'їйу, н'їйеш, *недок.* Ставати гарнішим. *Ота д'ївка с'кажж'ым дн'ом фай'н'їе.*

ФА́ЙНО. Присл. до **файный**. *Йура с'а файно майе.*

ФА́ЙТА, ы, ж. Те саме, що **філь**. Пор. угор. fajta 'порода; сорт; рід'.

ФАЙТОВЫЙ, а, е. Прикм. до **файта** (сортвий, породистий). *Файтове пац'атко.* Див. ще **фойтошный**.

ФАЙЧИТИ, чу, ч'иш, *недок.*, *заст.* Палити (цигарку, люльку), курити. *Ты в'пйат фай'чши у хыжи?* Пор. чes. fajčit, словац. fajčít т.с.

ФАЙЧІНÉ [файч'ін'е], а, с., *заст.* Паління (цигарки, люльки), куріння. Пор. **файчїти**.

ФА́КЛЯ [факл'а], і, ж. Факел. *Уз'їмі, куй скоро т'имн'їлос'а, йш'лис'ме з вои'колы с'факл'ув, бо бой'алис'мес'а'вобку.* Пор. угор. fáklya т.с.

ФА́КУВ, кова, ч., *заст.* 1. Віл сірої масті. 2. Кличка такого вола. Пор. угор. fakó 'блідий; рув'явий; сивий'.

ФА́ЛАТ, а, ч. Шматок, кусок. *Далам те'та-ц'ї'ї фалат'файного полот'на на с'виту.* Пор. угор. falat т.с.

ФАЛАТІТИ, ла'чу, ла'тиш і **ФАЛАТОВА́ТИ**, ту'йу, ту'йеш, *недок.* Різати на частини. *Щче раз не'фалати вто м'н'асо.*

ФАЛАТОВАТИ див. **фалатїти**.

ФА́ЛАТЧИК [фалач'ик], а, ч. Зменш. до **фалат**. *Удр'їш'к'овдошови'фалач'ик солонини.*

ФАМЕ́ЛИЯ [фамели'я], і, ж. Рідня, родина. *Ота д'ївка з д'обруїї фамелиї.* Пор. угор. заст. familia 'сім'я, прізвище'. Див. ще **родїна**.

ФА́НА, ы, ж. Прапор. *Куй у'мер Сталин, та в'с'ады вис'їли чїл'лин'ї'фаны с'чорными'панкликами.* Пор. нім. Fahne т.с.

ФА́НОК, нка, ч., кул. Те саме, що **пампушо́к**. *Ош'чипок не'фанок.* Пор. угор. fánk т.с.

ФА́РА, ы, ж., *церк.*, *заст.* Помешкання священика в селі. *Давно'фара'была'коло'церкви.* Пор. чes., пол. fara, нім. Phatte т.с.

ФАРАДЛОВА́НЕ [фарад'лован'е], а, с. Тяжка праця; втома. *Веліке на т'а фарад'лован'е'было, 'заки с'так уздалека прийшла до'мене.* Пор. **фарадлова́ти**.

ФАРАДЛОВА́ТИ, луйу, луйеш, *недок.* Тяжко працювати; втомлюватися. *Давно, ко мав'зїмл'у, ч'итаво фарад'ловав.* Пор. угор. fárad 'утомлюватися'.

ФАРАДЛОВА́ТИСЯ [фарад'ловатис'а], луйус'а, луйес'а, *недок.* Втомлюватися. *Нашчо с'а фарад'луйеш, куй йа бы вто й так зр'обив?*

ФАРАДЛУВНЬЫЙ, а, е. Утомлений. *Наробилам с'а за дин'та фарадлувна'м.* Див. ще **фарадный**.

ФАРАДНЬЫЙ, а, е. Те саме, що **фарадлувньюй**.

ФАРАДЧА́Г [фара'ч'аг(к)], ру, ч. Утома. *З великого фара'ч'агу в чїл'адника'може'быти й гу'р'ачка.* Пор. угор. fáradság т.с.

ФА́РБА, ы, ж. Тільки фарба, що розводиться водою. *Фарб'ов мал'уйут с'кіны в'хыжи, а'мал'ов – двир'ї, обол'окы.*

ФАРБА́НТ, а, ч. Марля. *Фарбант ку'пу'ют на пеленкы малин'куй д'їтин'ї.* Пор. нім. Farband 'стрічка для друкарської машинки'.

ФАРБІТИ, бл'у, б'иш, *недок.* Те саме, що **мальова́ти 2**.

ФАРБЛÉНЫЙ, а, с. Дієприкм. пас. мин. ч. до **фарбїти**. *Фарблена шп'рінка.*

ФАРКАНÓВИТИ, н'овл'у, н'овиш, *недок.*, *лісор.*, *заст.* 1. Сплавляти плоти Тисою. *Нашї'л'уде давно'фарк'новили на'Тис'ї.* 2. рідк. Керувати плотом за допомогою заднього керма.

ФАРКУНУ́В, нова, ч., *лісор.*, *заст.* 1. Плотогон, що сплававляв плоти Тисою. 2. рідк. Задній плотогон. *Фарк'новали с'а звали на Тї'рибл'ї'вты бокор'дїи, 'котр'ї'м'етали'опайчїнов'на'задн'уй'табл'ї.* Пор. угор. farkan 'на хвості', fark 'хвіст'.

ФА́РТУ! Вигук, яким спонукають корову задом відступитися вбік. Пор. угор. діал. farta т.с.

ФА́РТУКА́ТИ, қайу, тукаш (кайеш), *недок.* Примушувати корову задом відступитися вбік. *Фартуқай'мало'к'ор'ову, бо не'годна м'їй зду'їти.* Пор. угор. fartöke 'кормова частина судна'.

ФА́РТУКА́ТИСЯ [фартука'тис'а], тукац'а (кайес'а), *недок.* Відступатися задом убік (про ко-

рову). Удар' к'р'ову, най с'а зафар'тукат май на-
л'іво.

ФАТТІОВ [фат'т'ув], т'ова, ч. Те саме, що **ле-
гінь**. Та вто шче фат'т'ув, шчо ты с'а з ним 'ру-
наш! Пор. угор. fattyú 'байстриук', діал. 'парубок'.

ФАТУЦА, ы, ж., зневаж. Оградна жінка або дів-
чина. Див. ще **палатáшка**. Пор. рум. fátuță 'дівчинка'.

ФАТЮЛ [фат'ул], а, ч. Покривало, яким на-
кривають покійника. Мамка си вже давно напаро-
вали фат'ул. Пор. угор. fátuol 'покривало'.

ФАЦКА, ы, ж. Ляпас. ♦ **Дати фацкы** – удари-
ти. Біду 'робиши, зараз йа ти дам фацкы! Ста'вати
(стати) фацкы – те саме, що **застановлятися**. Йа з
шм н'о д'обро'лму х'от'ів, а в'ун став фацкы. Пор.
чеш. faska 'ляпас', dostat fasku 'одержати ляпаса'.

ФЕБРУВАР, а, ч. Лютий (другий місяць року).
У фебру'вари з'има шче може 'быти 'л'ута. Пор.
угор. február, лат. februarius т.с.

ФЕДІВКА [фидивка], ы, ж. Покришка на бі-
дончику. Дис'им загу'била фидивку с'канти. Пор.
угор. fedél, fedő 'покришка'.

ФЕДОРЯНЯ [Фидур'ан'а], і, ж. 1. рідк. Дру-
жина Федора. 2. Ірзівсько.

ФЕЛЕГОРІЯ [фелег'ор'ія], і, ж. Іанок. У
фелег'ор'ііи 'вішалка сту'їит. Пор. угор. filagória
'альтанка, бесідка'.

ФЕРТИК [фиртик], присл. Готово, кінець; закін-
чено. Учини'лис ме тарадичі, і фертик 'д'ло. Пор.
нім. fertig 'готовий, остаточний'. Див. ще **шлюс**.

ФЕРШЛОГ [ферш'лог(к)], га, ч. Великий ящик.
Треба збити фершлог на зерно. Пор. угор. діал.
ferslag т.с.

ФЕСТ, присл. Міцно, сильно. Ты в'чора был
фест н'їаный. Пор. нім. fest т.с.

ФІЙГ [фийг(к)], гу, ч., тех. Гальмо. Без фийга
з берега не з'ийдеш из 'возом. Пор. угор. fék т.с.

ФІЙГОВАТИ, 'гуйу, 'гуйеш, *недок.* Гальму-
вати. Йаг везеш 'возом шчус' ду'лу берегом, треба
фийг'овати.

ФІЙДЕР, а, ч., тех. Пружина, спіраль у ролі
амортизатора. Фийдер с'а чинит из уц'іл'ового
друта. Пор. угор. діал. féder 'ресора', нім. Feder
'пружина'.

ФІЙДЕРОВАТИ, 'руйе, *недок.* Пружинити.
Ото старый диван та н'іч у'же не фийдеруйе.

ФІЙДЕРОВИЙ, а, е, тех. З пружиною (спі-
раллю). Есе диван фийдеровый.

ФІЙСА, ы, ж., *заст.* Сокира. Пор. угор. feisze
'сокира; колун'.

ФИНКІЙП, а, ч., *спец., заст.* Те саме, що
образчик 1. Пор. угор. fénykép т.с.

ФИНКІЙПОВАНЕ [финкийпован'е], а, с.,
спец., заст. Фотографування. Финкийпован'е буде
в нид'іл'у. Пор. **финкийповати**.

ФИНКІЙПОВАНИЙ, а, е, *спец., заст.* Фото-
графований.

ФИНКІЙПОВАТИ, 'пуйу, 'пуйеш, *недок.,
спец., заст.* Фотографувати. У нас давно в се'л'і
финкийповав 'каж'зу нид'іл'у о'ден учитил'.

ФИНКІЙПОВАТИСЯ [финкийповатис'а],
'пуйус'а, 'пуйес':а, *недок., спец., заст.* Фотографу-
ватися. Йа вже давно не финкийповалас'а.

ФІФІК, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **фа́бик**.
Пор. угор. fifikus 'хитрун, пройдисвіт'.

ФЫДРА, ы, ж. Складка як прикраса на жіночо-
му платті. У мене був чел'лений плат с фыдрами.
Пор. угор. fodor 'оборка'. Див. ще **фы́дрон**.

ФЫДРОШ, а, ч. Те саме, що **фы́дра**. Пор. угор.
fodras 'з оборками'.

ФЫДРОШОВАТЫЙ, а, е. 1. З оборками (про
жіночий одяг). Фыдрошо'вата свита. 2. *перен.* По-
дібний до оборок. Фыдрошо'ват'і тувс'ц'і кышкы
в свин'ати.

ФЫНДЖЕРА [фын'жера], ы, ж., *мед.* Висип на
губі (герпес). Ускочила ми фын'жера.

ФЫРКАНЕ [фыркан'е], а, с. 1. Безладне розки-
дування чого-небудь. Фыркан'е д'їти ніском.
2. Примхлива поведінка, вередування. Ут'оїи'д'івкы,
к'роме фыркан'а, н'іч не в'чуйеш. Пор. **фы́ркати**.

ФЫРКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Безлад-
но розкидувати що-небудь. Не фыркай мойым
'р'ан'д'ом. 2. Бути примхливим, вередувати. Шчо
їуй не впу'віши, а вна лиш фыркне.

ФЫРКЛІВИЙ, а, е. Примхливий. Фырклива
д'івка.

ФЫРЧАК, ка, ч. Виготовлена з пір'я прикраса
для капелюха парубка. Чиниме фыр'чак та'кый, на
с'кітку скрутиме тай кладеме кытичку.

ФЫСІТИ [фыс'іти], 'с'у, 'снш, *недок.* 1. Шипі-
ти (про змію, гуску), сичати. Наші гускы і на сво-
йых, х'яж'ных, фыс'ат. Див. ще **фы́скати**. 2. Вида-
вати шипіння на вогні (про сирі дрова). Сыр'і дры-
ва 'закі не нут'с'охнут, та фыс'ітимут у шп'ор'і.
3. Випускати газу з анального отвору. Кул'ко бу-
деш фыс'іти'?

ФЫСКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Те саме,
що **фысіти**. 2. Випускати малими порціями газу
з анального отвору. Не фыскай, бо не мош перет
т'об'бв продых'нути.

ФІГЛ-МІГЛ [фігл'і-мігл'і], фігл'у-мігл'у,
мн. Любовні справи, пригоди. Йа в іїх фігл'і-мігл'і
не м'їшайус'а.

ФІГЛЬОВАНЕ [фігл'ован'е], а, с. Жартування.
Гур'ке мойе фігл'ован'е, куй им н'іч не зар'обила.
Див. ще **фіглярство**. Пор. **фігльовати**.

ФІГЛЬОВАТИ [фігл'овати], 'л'уйу, 'л'уйеш,
недок. Жартувати. На вичур'ниц'ах было 'весело,
убиймайуц':а, фігл'уйут.

ФІГЛЬОШ [фіг'л'ош], а, ч. Те саме, що **фіглярь**.
ФІГЛЬОШКА [фіг'л'ошка], ы, ж. Те саме, що **фіглярька**.

ФІГЛЯ [фіг'л'а], і, ж. Жарт. *‘Фіг’л’і не“ б’їц’л’і – во’з’итис’а не“ мош*. Пор. нім. fidel ‘веселий’.

ФІГЛЯРЬ [фіг'л'ар’], і, р’а, ч. Жартівник. *Наш Олекса – великий фіг’л’ар’*. Див. ще **фігльош**.

ФІГЛЯРЬКА [фіг'л'ар’ка], ы, ж. Жін. до **фіглярь**. *Куй їе ‘мижи ‘чил’ад’ув фіг’л’ар’ка, та май ‘весело робити*.

ФІГЛЯРЬНИЙ [фіг'л'ар’ний], а, е. Жартівливий. *Олекса – фіг’л’ар’ний чулувік*.

ФІГЛЯРСТВО [фіг'л'ар’ство], а, с. Те саме, що **фігльованс**.

ФІГУВ [фігув], невід., ж., вульг. Дуля, фіга.

◆ **Фігув** ‘мати, вульг. – нічого не одержати, мати дулю. *Наробивимс’а в’н’ого, їак ‘дур’ін’, та ‘фігув май’с’ того*. Пор. угор. fűge т.с.

ФІГУРА, ы, ж. Канава по обидва боки залізничної колії. *У фіг’ур’і усе вода с’а ‘держит*.

ФІІН [фіїін], а, ч. Хрещеник. *У мене ‘п’вно фіїїну в с’л’і*. Пор. рум. fin т.с.

ФІІНА [фіїїна], ы, ж. Жін. до **фіїн**.

ФІІНИН [фіїїнін], а, о. Який належить або властивий хрещениці. *Фіїїнина шір’інка (краса)*.

ФІІНУВ [фіїїнув], нова, ново. Який належить або властивий хрещенику. *Фіїїнова ‘х’ьжа*.

ФІІНЧА [фіїїнча], ати, с. Зменш.-пестл. до **фіїн**, **фіїна**. *На Вилитдин ‘мушу ‘каж’з’уму фіїїнчат’ови пар’вати ‘ойандик*. Див. ще **фіїнчатко**.

ФІІНЧАТКО [фіїїнчатко], а, с. Те саме, що **фіїнча**.

ФІЙОВКА [фіїй’овка], ы, ж., рідк. Те саме, що **нустьліна**. Пор. угор. fiók ‘ящик’, діал. fiók ‘ящик, шухляда’.

ФІЛЕР, а, ч., заст. Філер (угорська монета). Пор. угор. fillér т.с.

ФІЛІГОРІЯ [філіг’ор’їя], і, ж., буд., заст. Веранда. *Май давно філіг’ор’її ‘дому’р’овали до вже вч’їненуїї ‘х’ьжі*. Пор. угор. filagória ‘альтанка’.

ФІЛІЛЬОВАНС [філіл’ован’е], а, с. Те саме, що **філіліонок**. Пор. **філільовати**.

ФІЛІЛЬОВАТИ [філіл’овати], і, л’уйу, і, л’уйеш, недок. Відповідати, нести відповідальність; ручатися. *За ‘того чулувіка їа філіл’уйу, шчо в:ун з’робит пув’біц’ане*. Пор. угор. felel т.с.

ФІЛІЛІОНОК [філіл’унок], нку, ч. Ручання, гарантування. Див. ще **філільованс**. Пор. **філіл’овати**.

ФІЛІЗОФ, а, ч. Філософ; любитель розмірковувати на загальні теми. *Анд’р’її – великий філ’озоф*. Пор. угор. filozófus т.с.

ФІЛҀНГА, ы, ж., стол. Фільонка (у дверях, шафі та ін.). *Філ’унты прикрашуйут хут’ д’вир’і, хут’ ‘к’реденц, хут’ -шчо*. Пор. пол. filunek т.с.

ФІЛЬ [філ’], ‘філ’у, ч. 1. Соціальний стан, походження. *Петро з ‘доброго ‘філ’у*. 2. Сорт фруктів, овочів; порода тварини; вид виробів і т.д. *Завеламс’а в ‘добрий філ’ парадіц’*. *Се’се с’вин’а ‘доброго ‘філ’у*. *‘Мойа ку’ла напек’ла ‘д’вїят’ ‘філ’у ‘кіста*. Пор. угор. féle ‘якого-небудь роду’, діал. ‘вид; сорт’. Див. ще **файта**.

ФІНАНЦЫ, у, мн.; одн. фінанц, а, ч., заст. Податкова служба на Закарпатті до 1944 р.; податківці. Пор. угор. finánc т.с.

ФІНДЖА [фін’жа], і, ж. Чашка з фарфору, фаянсу або глини. *Кавил’ з ‘молоком пї’єме з ‘фін’жі*. Пор. угор. findzsa т.с.

ФІНДЖОЧКА [фін’ж’очка], ы, ж. Зменш. до **фінджа**.

ФІНОМ, присл. Чудово, вишукано. *‘Фіном ‘было на с’вал’бі в ‘д’івур’а*. Пор. угор. finom ‘витончений, вишуканий, делкатний’.

ФІНОМНИЙ, а, с. Чудовий, вишуканий. *‘Фіномный ‘анцук*.

ФІРГАНОК, нка, ч. Фіранок. *Ку’п’їлам ‘файн’і фірганкы*. Пор. чес. fíhaňk, нім. Vorhang т.с.

ФІРПЫ, у, мн. Азарт, енергія. *Шчус’ти с’а ‘д’уже ‘фір’ігы у гу’з’ици к’рут’ат, шчо та’ка с’ ‘дршїна*. Пор. угор. fűrge ‘спритний, швидкий, рухливий’.

ФІРІС, а, ч., заст. Невелика лісопилка. Пор. угор. fűrés ‘пила’.

ФІРІСПОР, ‘п’ору, ч. Те саме, що **пиловінс**. Пор. угор. fűrészpor т.с.

ФІРКАНС [фіркан’е], а, с. Негарне письмо, креслення написаного, надрукованого. *Д’їтина с’а ‘зан’ала ‘фіркан’ом*. Див. ще **ч’єрьканс**, **шраїбанс**. Пор. **фіркати**.

ФІРКАТИ, айу, аш (айеш), недок. Писати некрасиво; креслити написане. *Ты, не‘боре, не“ п’п’иеш, ай ‘фіркаш, бо н’їч за т’д’б’ов не“ можє ‘учитати*. Пор. угор. firkál т.с. Див. ще **ч’єрькати**, **шраїбати**.

ФІРНАЗ [фірназ(с)], зу, ч., буд. Оліфа. *З’д’єсула ‘фарба, т’реба ми ‘фірназу*. Пор. угор. fűrnisz т.с.

ФІРНАЗОВАНС [фірназован’е], а, с. Покривання оліфою. *Фірназован’е с’б’оло’ку*. Пор. **фірназовати**.

ФІРНАЗОВАТИ, зуйу, зуйеш, недок. Покривати оліфою. *Абы с’а май’л’їтше ‘фарба дер’ж’їла ‘дерева, та спер’їшу го фірна’зуйут*.

ФІРТАЛЬ [фіртал’], а, ч., рідк. Чверть години. *‘Кул’ко ‘часу?’ – ‘Фіртал’ на ‘дис’ат’*. Пор. нім. Viertel ‘четверта частина, чверть’.

ФІТЬКАТИ [фіт’кати], айу, аш (айеш), недок., **ФІТЬНУТИ** [фіт’нути], ну, неш, док. 1. Уривчасто свистіти. *Д’овго ‘фіт’кав на ‘вулиці, ‘айбо н’їко му с’а не“ в’голо’шав*. 2. *на кого, перен., вульг. Те саме, що свистати* 2. *‘Фіт’кав їа на т’в’їу р’б’оту тай на ‘тебе!* Див. ще **фітькатися**.

ФІТЬКАТИСЯ [ф'іт'катис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок., вульг.* Те саме, що **фітькати 2**.

ФІТЬНУТИ *див. фітькати.*

ФІЦКАТИ [ф'іцкати], айу, аш (айеш), *недок., ФІЦНУТИ [ф'іцнути], ну, неш, *док.* Брикати́ся (про корову). *Гат'куйс'а, куй ду'йш іс'у ко'рр'ову, бо ф'іцкат (ф'іцкайе).**

ФІЦНУТИ *див. фіцкати.*

ФІШКА́РЕШ, а, ч. 1. *юр., заст.* Адвокат. Пор. угор. *fiskális* т.с. 2. Балакун з претензіями мудреця. *Ото таткый фішкареш, ичо хут'кул'ко ме мудро'вати.*

ФІШКАРЕШОВА́ТИ, шуйу, шуйеш, *недок.* 1. *юр., заст.* Виконувати обов'язки адвоката. *Його сын фішкарешуйе в Кийови.* 2. Удавати з себе розумника. *Кул'ко будеш фішкарешо'вати, кажши утк'рито, ичо хочеш.*

ФІШКАРЕШСТВО [ф'іш'карештво], а, с., *юр., заст.* 1. Заняття адвоката. *Ис фішкарештва дав'но до'бре жили.* 2. *перен.* Балаканина з претензією на мудрість. *Його фішкарештво не' переслу'хаш.*

ФЛЫ́НТАВЫЙ, а, е. Те саме, що **рёмбавый** (про дорослих і дітей).

ФЛЫ́НТАНС [ф'лынтан'е], а, с. Те саме, що **рёмбанс** (про дорослих і дітей). Пор. **флынтати**.

ФЛЫ́НТАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **рёмбати** (про дорослих і дітей).

ФЛОВА́ТА [ф'л'овта], ы, ж., *муз.* Флейта. *Сидит мид'від'на ко'л'од'і тай у ф'ловту'дуе.* Пор. угор. *flóta* т.с.

ФЛО́ЦАК, а, ч., *зневаж., рідк.* Те саме, що **фл'оцш**.

ФЛО́ЦАНЕ [ф'лоцан'е], а, с. Постійне переслідування власної вигоди. *Не' л'убиц'а чил'ади й'йи ф'лоцан'е.* Пор. **фл'оцати**.

ФЛО́ЦАТИ, ф'лоцати, айу, аш (айеш), *недок.* Постійно переслідувати власну вигоду. *Олекса вічно ф'лоцат.*

ФЛОЦА́ЧУЛЕ [ф'лоц'ачул'е], а, с. Зб. до **фл'оцак**. *Йа не' х'очу с тым ф'лоц'ачул'ом н' іч'маті.*

ФЛО́ЦОШ, а, ч., *зневаж.* Чоловік, який постійно переслідує власну вигоду. *Флоц'ош бы вмер, абы не' н'ар'о'вав.* Див. ще **фл'оцак**.

ФЛО́ЦОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **фл'оцш**.

ФЛУ́ДИК, а, ч., *ткац., заст.* Вісь, на якій крутиться шпулька в човнику при тканні на кроснах.

ФЛЬО́КАНЕ [ф'л'окан'е], а, с. Вибухання бульбашками (про джем при варінні, викисання вина і под.). Пор. **фль'окати**.

ФЛЬО́КАТИ [ф'л'окати], айу, аш (айеш), *недок., ФЛЬО́КНУТИ [ф'л'окнути], ну, неш, *док.* Вибухати бульбашками при варінні джему, викисанні вина і под. *Фл'окайе, н'р'имі'р'ом, леквар, куй с'а варит, авад'нехар'из ві'на, куй за'чинат'кысн'ути.* Див. ще **фль'оцкати**.*

ФЛЬО́КНУТИ *див. фль'оцкати.*

ФЛЬО́ЦКАТИ [ф'л'оцкати], айу, аш (айеш), *недок., ФЛЬО́ЦНУТИ [ф'л'оцнути], ну, неш, *док.* Те саме, що **фль'оцкати**.*

ФЛЬО́ЦНУТИ *див. фль'оцкати.*

ФЛЯ́К [ф'л'ак], у, ч. Щось в'яле на дотик, аморфне, як, напр., сире м'ясо. *У нийі вс'е т'іло ф'л'аком.* Пор. пол. *flak* 'тельбухи', кул. 'кендюхи, рубці', (про людину) 'тюхтій', словац. *flak* 'пляма'.

ФЛЯ́КОВАТЫЙ [ф'л'аковатый], а, е. Прикм. до **фляк**. *У нийі ф'л'аковате т'іло.*

ФЛЯ́ЦКАНЕ [ф'л'ацкан'е], а, с. Биття по обличчю. *Йа му того ф'л'ацкан'а не' за'буду.* Пор. **фляцкати**.

ФЛЯ́ЦКАТИ [ф'л'ацкати], айу, аш (айеш), *недок., ФЛЯ́ЦНУТИ [ф'л'ацнути], ну, неш, *док.* Бити по обличчю, давати ляпаса. *Не' каска, ичо чулу'вік дис'ф'л'ацне жу'ну, вбы м'ного не' пыс'канила.**

ФЛЯ́ЦНУТИ *див. фляцкати.*

ФЛЯ́ЦНУТЫЙ [ф'л'ацнутый], а, е. Такий, якого вдарили по обличчю. *Фл'ацнутый читав'ов ру'ков, хлоп'чище в'пав.*

ФО́ДЬБАЛ [ф'од'бал], у, ч., *спорт.* Футбол.

ФО́ДЬБАЛОВА́НЕ [ф'од'балован'е], а, с., *спорт.* Гра у футбол. *Мы мо'гли ф'од'балован'ом бавитис'а і у'і'льий дин'.* Пор. **фодьбаловатися**.

ФО́ДЬБАЛОВА́ТИСЯ [ф'од'баловатис'а], луйус'а, луйес'а, *недок., спорт.* Грати в футбол. *Ф'од'баловалис'мес'а хут'-де, а майбуш на площ'и'ац'і коло вош'коти.* Див. ще **бити л'опту**, **бити ф'од'бал** (*див. бити*).

ФО́ЙТОШНЫЙ [ф'ойтошний], а, е. Те саме, що **файтовый**.

ФОН́ДІЙ [ф'ондій], а, ч. 1. Живоде́р. Пор. угор. діал. *fondi* т.с. 2. *перен., вульг.* Неспокійний хлопець, який своїми вчинками часто шкодить іншим. *Ото вден ф'ондій: ус'уды ним'п'овно і т'реба го с'а сок'отити!*

ФОНЕ́РА, ы, ж. Фанера (деревинний матеріал з кількох склеєних пластин). *Уч'инивим'і'аишчик ис ф'он'еры.*

ФОНТ, а, ч. Те саме, що **пувкіло**. Півкілограма. *П'оваште ми фонт м'н'аса.* Пор. угор. *font* 'фунт'.

ФОРКО́НІТИ [фурку'ніти], форко'нит, *недок.* Глухо булькотіти (в горлі, у грудях при хворобливому стані). *Шчус'му'дуже форко'нит у з'руд'ох.* Див. ще **форкотати**.

ФОРКО́ТАНЕ [фор'котан'е], а, с. Глухе булькотіння в горлі, у грудях при хворобливому стані. *Таке в'д'іда форко'тан'е в з'руд'ох, що да'леко го чути.* Пор. **форкотати**.

ФОРКО́ТАТИ, коче, *недок.* Те саме, що **форко'ніти**.

ФОРШТА, ы, ж., *стол., буд.* Дошка основної товщини (не менше 5 см), придатна для виготов-

лення столярних та ін. виробів. *Оболокы й д'вир'і чин'ат ис форишты.* Пор. нім. Forst 'ліс; бір'.

ФÓФКА, *ы, ж.* Висушене стебло соняшника. *Ис:ырых 'фoфок 'д'ити ч'инили и'чугл'і, а 'чилад' ис:уых 'фoфок розкладује вгин'.*

ФРАЄР [фрайер], *а, ч.* Те саме, що **любас**. *Мигал' Тонийшин б'ыв муї ф'райер.*

ФРАЙРКА [фрай'рка], *ы, ж.* Жін. до **фраєр**. *У мене 'было хут'-'кул'ко ф'райерок.* Пор. пол., чес. frajer 'залицяльник', нім. Freier 'жених'.

ФРАЙ, *присл.* Вільно, привільно, незалежно. *Жоны му не'їе 'дома, та т'іпир му ф'рай.* Пор. нім. frei 'вільний, незалежний'.

ФРАЙДА, *ы, ж., заст.* Єврейське жіноче ім'я.

ФРАС, *а, ч.* Диявол, дідько (уживається в емоційно-експресивних фразах). *Йа'кого ти ф'раса треба?! Ф'рас бы ти б'ыв!* Пор. угор. frasz т.с. у подібних виразах, а також 'епілепсія', нім. Freisen 'епілепсія'.

ФРАСОВАТЫЙ, *а, е.* Неслухняний, невихований. *Ф'расовата 'д'івка.*

ФРАСОВЫЙ, *а, е.* Уживається тільки в лайці *ф'расова кар'іка* (див. **каріка**).

ФРЫЧ, *а, ч.* Вино, змішане з газованою водою. *Н'ан'ко л'убили 'пити ф'рыч.* Пор. угор. fröcs т.с.

ФРЫШТИК, *а, ч.* Сніданок. *Гур'кый то'то ф'рыштик бес куєка хл'іба.* Пор. нім. Frühstück т.с.

ФРЫШТИКОВАНЕ [фрышти'кован'е], *а, с.* Снідання. *Д'бвге 'было ф'рыштик'ован'е у вас.* Пор. **фрышतिकовати**.

ФРЫШТИКОВАТИ, *'куйу, 'куйеш, недок.* Снідати. *У нас у'л'ім'і ф'рыштик'уйут, йак с'а в'же нар'бл'ат.*

ФРІНЦКАНЕ [фр'інцкан'е], *а, с.* Пихате, різке, неприємне мовлення. *Не" л'убиц':а ми й'її ф'р'інцкан'е.* Пор. **фрінцкати**.

ФРІНЦКАТИ [фр'інцкати], *айу, аш (айеш), недок.* Говорити пихато, різко, неприємно. *Не" ф'р'інцкай ми, бо дус'танеш у'тысок!*

ФРІЧКА [фр'ічка], *ы, ж.* Щиголь. ♦ **Да'вати (лати) фр'ічку** – дати щигля. *Пруй'райеш, дам ти фр'ічку.* Пор. угор. fricska, словац. frička т.с.

ФРІШІТИ [фр'ішити], *'шу, 'шиш, недок.* Провітрювати; охолоджувати. *Не" фр'іши 'дуже 'хыжсу, бо буде студено.*

ФРІШІТИСЯ [фрішитис'а], *'шус'а, 'шис'а, недок.* Провітрюватися; охолоджуватися, освіжатися. *Фр'ішив бы с':а, та йди вон.*

ФРІШНЬЙ [фр'ішний], *а, е.* Холодний, свіжий. *Фр'ішний 'вітер 'зачав 'віяти.* Пор. нім. frisch 'свіжий, прохолодний, чистий'.

ФРІШНО [фр'ішно]. Присл. до **фрішний**. *Вон стало 'доста фр'ішно.*

ФРІШНОВАТЫЙ [фр'ішно'ватый], *а, е.* Холоднуватий. *Фр'ішно'ватый 'вийчур.*

ФРІШНОВАТО [фр'ішно'вато]. Присл. до **фрішноватый**. *Фр'ішно'вато у вас у'хыжи.*

ФРОЄМ [Фройем], *а, ч., заст.* Єврейське чоловіче ім'я.

ФУЙТОВАНКА, *ы, ж., мед.* Ядуха. *Н'ан'ка 'дуже мучит фуйтованка.*

ФУЙТОВАТИ, *'туїє, недок.* Удушувати, утруднювати дихання; отруювати димом, газом і под. *Не" 'годна м трывати 'дыму уд дога'ну, бо фуй'туїє н'а.* Пор. угор. fojt 'душити'.

ФУЙТОВАТИСЯ [фуйто'ватис'а], *'туїус'а, 'туїєс'а, недок.* Удушуватися; отруюватися димом, газом і под. *'Дуже с'а фуй'туїу уд 'дыму, куй кур'ат.*

ФУКАНЕ [фукан'е], *а, с.* Прискання, бризкання; дуття. *'Фукан'е темным 'порохом ис стар'її пор'хавкы.* Пор. **фукати**.

ФУКАТИ, *айу, аш (айеш), недок., ФУКНУТИ, *ну, неш, док.* Прискати, бризкати; дуги. *Не" 'фукай на н'а 'порохом.**

ФУКНУТИ див. **фукати**.

ФУЛІОВ [фул'ув], *л'ова, ч., зневаж.* Запальна і непередбачувана людина. *На'пис 'а фул'ув та 'чинит б'ду.* Пор. угор. folyó 'який тече', 'річка', нім. Fülle 'надмір почуттів'.

ФУНГОВАНЕ [фун'тован'е], *а, с.* Функціонування. *Не" л'убит ми с'а фун'тован'е 'с'ого стан'ка.* Пор. чес. fungování, словац. fungovanie т.с.

ФУНГОВАТИ, *гуїу, гуїєш, недок.* Функціонувати. *Ис'а 'помпа не" фун'гуїє.* Пор. чес. fungovati, словац. fungovat' т.с.

ФУНДУШ, *а, ч.* Земельна ділянка під дім; маєток. *Йа пр'окл'дну те'бе й 'фундуш твуй, йак н'а 'лишиш.* Пор. угор. fundus т.с.

ФУРДЕЛИТИ, *лит, безос., недок., метеор.* Хурделити. *Так фур'делит, шчо с'хыжі не" мож уїти.*

ФУРДЕЛЯНКА [фур'дил'анка], *ы, ж., метеор.* Мокрий сніг з вітром, хуртовина, хурделиця. *Така с'а в'чинила фур'дил'анка, шчо ш'кода пса вон угна'ти.* Пор. угор. діал. furdal 'свердлити'.

ФУРМА, *ы, ж.* 1. Вигляд; форма. *Мин'і с'а не" л'убит 'фурма с'ого 'реклика.* 2. Характер, норов, влада. *Чорт бы ти й 'фурму вз'ав, 'йака с'зак'л'ата!*

ФУРМАНІТИ, *н'у, ниш, недок.* Бути візником. *Абы фур'манити, треба л'убити 'к'дн'і.*

ФУРМАНЬОШ [фур'ман'ош], *а, ч.* Те саме, що **куннікош**. *У сил'і с'а в'же 'мало в'стало фур'ман'ушу.* Пор. угор. fúrmanуos т.с.

ФУРМІСТЫЙ, *а, е.* Який має гарну поставу, фігуру. *Фур'миста ж'одна.*

ФУРТ, *присл.* Те саме, що **ностойнно**. Пор. пол. діал. furt, нім. fort т.с.

ФУРТІЛЬ [фурт'іл'], ли, ж., метеор. Сніг з вітром. *На пурґ ми фурт'іл' наметала с'н'ігу.* Див. ще **фурділянка**.

ФУТРА, у, мн.; одн. футро, а, с., стол. Коробка для дверей. *Футра с'а чин'ат ис'файных сухых дош'чок, бо'инак с'а вержуют, увир'ац':а.* Пор. чес. futro, нім. Futter т.с.

ФУЦКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Робити непривабливим – пом'ятим, бруднуватим і т.д. (про одяг). *Муг бы с'не" фуцкати так'анцук!*

ФУЦКАТИСЯ [фуцкатис'а], ац':а (айес'а), *недок.* Робитися непривабливим, бруднуватим і т.д. (про одяг). *Сис':а'анцук'дуже'фуцкат (фуцкайе).*

ФУЧ, ча, ч. 1. Пшик, ніщо, дурниця. *Йа вішчовав, шчо с'того'д'і'ла буде фуч.* 2. карт. Перебір у картах. *Уз'авим іиде вдну карту, і'уйиув фуч.*

◆ **Изийти на фуч** – те саме, що **изийти на н'іч** (див. **ііч**). Пор. угор. fuccs 'кінець', 'каюк', чес., словац. fuč 'пропав!', нім. futsch т.с.

ФУЧІТИ, чу, чиш, *недок.* Сердитися. *Шчо фуч'чиш на'а?*

X

ХА́ВКАНС [хавкан'е], а, с. Те саме, що **кашіль**. Пор. **хавкати**.

ХА́ВКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*

ХА́ВКНУТИ, ну, неш, *док.* Те саме, що **кашлати**.

ХАВКЛІВБЫЙ, а, е. Те саме, що **кашливій**.

ХА́ВКНУТИ див. **хавкати**.

ХА́ВКОШ, а, ч. Те саме, що **кашливець**.

ХА́ВКОШКА, ы, ж. Жін. до **хавкош** (те саме, що **кашливка**).

ХА́СМ [Хайем], а, ч., *заст.* Єврейське чоловіче ім'я.

ХА́ЙДЕР, а, ч. 1. *заст.* Єврейська школа. 2. перен. Безладдя, шум, галас. *Шчо в:ас туй за'хайдер учиднівс'а?*

ХА́ЛА, ы, ж., кул. Біла хлібина продовгуватої форми. *Купилам три'халы.*

ХАЛ'ЯВКАНЕ [хал'авкан'е], а, с. Споживання їжі з апетитом (переважно про свиню). *Хал'авкан'е порб'с'ачкы'чулос'а далеко.* Пор. **хал'якати**.

ХАЛ'ЯВКАТИ [хал'авкати], айу, аш (айеш), *недок.* Смачно їсти (переважно про свиню). *Хал'авкат (хал'авкайе) в'шпир'.*

ХАМБІЄР [Хамбійер], а, ч., *заст.* Єврейське чоловіче ім'я. *Хайбійер був са'бовом.*

ХА́МЫ, у, мн. Частина упряжї коня. *Хамы чинили из'кожі.* Пор. угор. hám 'хомут'.

ХАМНІ́К, ка, ч., зб. Зарості дикорослих кушів і дерев. *Хамнікы рус'тут'майбуш'коло'потока, коюо'Тисы.*

ХА́ПКО́, ка, ч., *зневаж.* Хапуга. *Ми'гал' – добрый хапко, н'іч не" прунустит.* Див. ще **ха́пкош**.

ХА́ПКОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **хапко́**.

ХА́ПКОШКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **ха́пкош**.

ХА́ПЛІВЫ́Й, а, е, *зневаж.* Загребуший. *Хаплива'жюна.*

ХА́ПНУТИ, ну, неш, *док.*, *зневаж.* Ухопити щонебудь, випередивши інших. *Ми'гал'ус'ады'ханне.*

ХА́РЭ́НЫ́Й, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **харіти**. *Харена'хыжа.*

ХА́РІТИ, 'хар'у, ха'риш, *недок.* Прибирати бруд, сміття, наводити порядок. *Ц'ілыи'дин'харила'хыжеу.*

ХА́РІТИСЯ [харитис'а], 'хар'ус'а, ха'рис'а, *недок.* Прибирати в себе, очиститися, митися. *Петет'тым'ка'гозом'не"маламс'а'час'харити.*

ХА́РІНС [хар'ін'е], а, с. Прибирання, чищення, миття, наведення порядку. *Е'се'хар'ін'е'рост'а'г'лос'а'на'д'д'вог.* Пор. **харіти**.

ХА́РНЫ́Й, а, е. Чистий, акуратний. *Харна'д'і'вка (хыжа).*

ХА́РНО. Присл. до **хárный**. У'т'д'ійі'жюны'усе'харно'в'хыжи, коли'бы'с'до'н'ийі'не"прий'ш'і'ов. Див. ще **чист'отно**.

ХА́РЧІТИ, *недок.* 1. чит. Хрипіти. *Ш'чус'ми'хар'чит'у'г'руд'ох.* 2. чу, чиш. Хропіти. *Муи'чулу'вік'дуже'хар'чит, куй'спит.* Див. ще **храпіти**.

ХА́ЩА [хашча], і, ж. Ліс (будь-який). *Чим'май'дале'в'хашчу, тым'май'буш'дрыв.*

ХАЩОВЫ́Й [хашч'овый], а, е. Прикм. до **хашча**. *Хашч'ова'до'рога.* ▲ **Хашчу'ві'я'годы, бот.** – суниця лісові (Fragaria vesca).

ХА́Я [Хайа], і, ж., *заст.* Єврейське жіноче ім'я.

ХВА́ЛЬБА́ [хвал'ба], ы, ж. Вихвалювання; похвала. *Де'много'хвал'бы, там'мало'діла. Туту'жсу'ну'хвал'б'ов'не"с'портши.*

ХВА́ЛЬКО́ [хвал'ко], ка, ч., *зневаж.* Хвастун. *Хвал'ко – ко'с'а'дуже'л'убит'хвалити.*

ХВО́РО́ТА, ы, ж. Те саме, що **б'єтуг**.

ХВО́Р'Я́К [хвор'як], ка, ч. Хворобливий чоловік. *Ото'так'кый'хвор'як, у'вун'вічно'біт'і'ж'ніи.* Див. ще **х'йравець, х'йрош**.

ХВО́Р'ЯКОВА́ТЫЙ [хвор'яко'ватый], а, е. Хворобливий. *Хвор'яковата'жюна.*

ХВУ́СТ, х'воста, ч. 1. Хвіст (тварини). 2. перен., кул. Те саме, що **лабаш**.

ХЫ́БА, ы, ж. 1. Те саме, що **ганч**. 2. Хвороба. *Йа'кус'у'т'д'ійі'жюны'хыбу'дох'торы'найш'д'ли, та'н'і'як'с'а'не"ул'і'чит.*

ХЫ́БА́. 1. *част. нит.* Хіба. *Хы'ба'ты'не"зна'йеш?* 2. *част. виді'льна.* Тільки, лише. *Д'і'вка'вна'файна, хы'ба'ичо'п'омала.* 3. *стол. протист.* Вживається для протиставлення членів речення, близький за значенням до сполучника *а*. *Не"мож'из'ним*

н іч уд'іяти, хыба го читаво пунужати. 4. спол. умовно-протист. Якщо тільки не. *Ідеме завтра на зрибы, хыба бы дож нам завадив.*

ХЫБАШНЫЙ, а, е. Те саме, що ганчувный.

ХЫБІТИ [хыбіти], біт, недок. 1. Не вистачати, бракувати. *Шчо ти хыбит?* 2. Не влаштовувати, не задовольняти. *Тубі вс'е хыбит, шчо бы йа не вчинив.*

ХЫЖА, і, жс. 1. Хата, будинок. *Його хыжа майфайна в сил'і. Мука в хыжи — голод на дур'і.* 2. Кімната. *А у с'ого свата серет хыжі йама, дайте, свату, паленочки, бо йа шче не п'яна.* ▲ **Крыга хыжа**, заст. — хата зі солом'яною стріхою. *У нас у сил'і вже доста давно неіе крытых хыж.*

ХЫЖИЩА [хыжишча], і, жс. Збільш. до хыжа. *У туй хыжишчи не доогничиши.*

ХЫЖКА [хышка], ы, жс. Зменш. до хыжа. *Бідн'ажви доста й хышкы.*

ХЫЖНЬЫЙ [хыжн'ый], а, е. 1. Хатній (що знаходиться в хаті, є її частиною). *Хыжн'і двір'і.* 2. Який тримається власного дому, рідко ходить до інших. *Ото хыжн'а жоно (кутка).* 3. Усі, хто живе в одній сім'ї. *Н'іко з хыжн'ых не муг украсити зроби с хыжі.*

ХЫРАВЕЦЬ [хыравиц'], вп'а, ч. Те саме, що хворяк. *Тот хыравиц'н ігда неіе здоровый.*

ХЫРАВЫЙ, а, е. Хворобливий, слабосилий. *Хыравый чулувік.*

ХЫРАВИТИ [хыравіти], ійу, ійеш, недок. Довго хворіти. *Тот чулувік, ут'куй го т'амл'у, усе хыравіте.* Див. ще хырати.

ХЫРАВКА, ы, жс. Жін. до хыравець.

ХЫРАНЄ [хыран'е], а, с. Тривала хвороба. *Год'і бы вта жоно с того хыран'а уйшла.* Пор. хырати.

ХЫРАТИ, айу, аш (айеш), недок. Те саме, що хыравіти.

ХЫРІНЄ [хыр'ін'е], а, с., зневаж. Міцний сон. *Уставай, Петре, бо с т'воього хырін'а хусну н'і'якого.* Пор. хыріти.

ХЫРІТИ [хыр'іти], ійу, ійеш, недок., зневаж. Спати міцно. *Уставай, шчо т'ул'ко хыр'іеш?*

ХЫРОШ, а, ч. Те саме, що хыравець.

ХЫРОШКА, ы, жс. Жін. до хырош.

ХЫТАНЄ [хытан'е], а, с. Гра з м'ячем і под. (кидання одним іншому). *Хытан'е л'оптув.*

ХЫТАТИСЯ [хы'татис'а], хы'тайус'а, хыта-с'а (тайес'а), недок. 1. Коливатися, хитатися. *Сис'агош хытац'а (хы'тайес'а).* 2. Гратися з м'ячем і подібними предметами, кидаючи руками. *Д'іти хытайуц'а л'оптув (писаньыми йайц'аму).* 3. Швидко працювати, проявляти енергійну діяльність, бути спритним, мотатися. *Олекса с'а хы-*

тат, та завто у'с'о майе в хыжи й коло хыжи. Див. ще игратися.

ХЫТРЫЙ, а, е. 1. Хитрий (лукавий, підступний). 2. Швидкий, енергійний, спритний. *Наш зат хут' до й'ак'ойі роботы хытрый.*

ХЫТРЯК [хытр'ак'], ка, ч. Спритний, енергійний, діяльний чоловік. *Тот хытр'ак н'ігде не пропада.*

ХЫТРЯЧКА [хытр'ачка], ы, жс. Жін. до хытряк.

ХЛАПКАНЄ [х'лапкан'е], а, с. Споживання їжі з характерним шумом, жадібно ковтання (про поросля). *Ут'ого хлапкан'а подмый с'а рузл'ітайут поза валовом.* Пор. хлапкати.

ХЛАПКАТИ, недок. 1. кат (кайе). Їсти з характерним шумом, жадібно глитати (про поросля). *Ото добре нурус'а, шчо хлапкат (х'лапкайе), бо берес'а на н'ого.* 2. перен. Так само споживати їжу людиною. *Йиш, хлопче, нурмажно, не хлапкай.*

ХЛЕП, у, ч. Ковток. *Колі клеи, тогды хлеп* ('Що заробив, те й проїв'). Пор. хліпати².

ХЛІПАНЄ¹ [хліпан'е], а, с. Те саме, що кыване 1. Пор. хліпати¹.

ХЛІПАНУТИ¹ [хліпан'е], а, с. Те саме, що сэрбанс. Пор. хліпати².

ХЛІПАТИ¹, айу, аш (айеш) недок., **ХЛІПНУТИ**¹, ну, неш, док. Те саме, що кывати 1.

ХЛІПАТИ², айу, аш (айеш), недок., **ХЛІПНУТИ**², ну, неш, док. Те саме, що сэрбати.

ХЛІПАТИСЯ [хліпатис'а], ац'а, недок., **ХЛІПНУТИСЯ** [хліпнутис'а], нес'а, док. 1. Те саме, що кыватися 1. *Зуб ми с'а хліпат (хліпайе).* 2. Іти п'яним, немічним чи дуже втомленим. *Іде п'яный й'ура, хліпайес'а (хліпац'а).*

ХЛІПНУТИ¹ див. хліпати¹.

ХЛІПНУТИ² див. хліпати².

ХЛЫЦЬКАТИ [х'лыц'кати], айу, аш (айеш), недок., **ХЛЫЦЬНУТИ** [х'лыц'нути], ну, неш, док., ірон. Пити напій малими ковтками, насолоджуючись ним. *Кул'ко будеш хлыц'кати ото вино?*

ХЛЫЦЬКОШ [х'лыц'кош], а, ч., ірон. Чоловік, що п'є напій малими ковтками, насолоджуючись ним. *Тот хлыц'кош ц'і'льий дин' бы хлыц'кав вино.*

ХЛЫЦЬКОШКА [х'лыц'кошка], ы, жс., ірон. Жін. до хлыц'кош.

ХЛЫЦЬНУТИ див. хлыц'кати.

ХЛІБЕЦЬ [хл'ібц'ь], хл'іпц'а, ч. 1. Зменш.-пестл. до хліб'хліб', хлібець. 2. перен., бот. Калачики непомітні (*Malva neglecta*).

ХЛІВІЦЄ [хл'і'вишче], а, ч., збільш. Великий хлів. *Тот учінив та'кый хл'і'вишче, май великий, ги хыжа.*

ХЛІВЧА [хл'і'в'ча], чати, с., змени. Хлівець. *У сил'і коло хыжі мусит быти й'акес'хл'і'в'ча.*

ХЛО! *невідм.* Хлопче, чоловіче (уживається тільки як звертання до незнайомого чи малознайомого простолюдина – чоловіка чи хлопця). *Чуйеи, хло! Пот' суды.*

ХЛОП, а, ч. Кремезний мужчина. *Отто хлоп, тот біруеи понести м'ного!*

ХЛОПІСКО, а, ч. Збільш. до **хлоп.** *Тот хлопіско двох л'уди нуд руками понесе.* Див. ще **хлоніше.**

ХЛОПІЩЕ [хлоп'ишче], а, ч., збільш. Те саме, що **хлоп'іско.**

ХЛОПОВАТЫЙ, а, е. Кремезний. *Хлоповатый чулувік.*

ХЛОПЧИЧОК, чка, ч., змени.-пестл. Хлопчик. *Уродиве 'а в'нийі 'дуже 'файный хлопчинок.*

ХЛОПЧИЩЕ [хлоп'чишче], а, ч. Те саме, що **легініще.**

ХЛОПЧУК [хлоп'чук], 'ка, ч. Великий хлопчик, підліток. *Хлопчуки казали, аш туды с'а стр'атала молодци 'а.*

ХЛЯПЛИЙ [хл'апльий], а, с. Непружний, в'ялий. *Хл'анпе стебло.*

ХЛЯПНУТИ [хл'апнути], ну, неш, *недок.* Перетворюватися з пружного в м'яке, зі свіжого в зів'яле і т.д.; никнути. *Хл'анпе 'лис 'ц'е на 'резнові уд великуйі 'спеки.*

ХМЫЛЬКАНС [х'мыл'кан'е], а, с. Охолодження приміщення в результаті частого відкривання зовнішніх дверей у морозну погоду. *Ис т'воим, 'Петре, хмыл'кан'ом у 'хыжи не' буде 'тепло.* Пор. **хмылькати.**

ХМЫЛЬКАТИ [х'мыл'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Часто відкривати зовнішні хатні двері в морозну погоду, вихолоджуючи в такий спосіб приміщення. *Ану не' хмыл'кай двєрима, бо 'устудиш 'хыжу.*

ХМУРАВЫЙ, а, е. Похмурий. *Хмурава жо'на.*

ХОВЗАНС [х'овзан'е], а, с. Ковзання по льоду, ковзанці або по іншій слизькій поверхні. *Ис 'ховзан'ом можє і 'ногы пола'мати.* Пор. **ховзати.**

ХОВЗАНКА [х'овзанка], *ы, ж.* Ожеледиця; ковзанка. *На 'ховзанц'і 'лехко в'пасти. Коли прийшла зима, та 'д'іти йдут на 'ховзанку.*

ХОВЗАТИ [х'овзати], айу, аш (айеш), *недок.* Ковзати по льоду, ковзанці або по іншій слизькій поверхні. *Не' 'ховзай но'гами, бо йа т'а не' в'держу, та в'надеи.*

ХОВЗАТИСЯ [х'овзатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Ковзатися; кататися на льоду, використовуючи тільки власне взуття. *Не' 'ховзайс'а, бо 'турвеш бо'кончикы.*

ХОВЗКИЙ [х'овскый], а, е. Слизький; ковзкий. *Ховска до'рога ('дошка).*

ХОВЗКО [х'овско]. Присл. до **ховзкий.** *На 'вулиці і 'дуже 'ховско.*

ХОДІТКИ, *незмін., док., дит.* Ходити.

ХОЖАІ [хожайі], у, *мн.* Стежки-доріжки. *Увун знайє туй 'ус і 'хожаіі. Ко знайє ййіі 'хожаіі?*

ХОЖІНС [х'ожин'е], а, с. Ходіння. *Шчо м'ін'і с т'воього 'хожин'а?*

ХОЛОД [х'олод(т)], 'х'ол'ду, ч. 1. Холод. 2. Те саме, що **закінь.**

ХОЛОДІНА, *ы, ж.* Холоднеча. *Не' 'было йа-'к'ойіс' 'великуйі 'холодины.*

ХОЛОШНІ [х'ол'шн'і], у, *мн., етн., заст.* Штани з грубого домотканого сукна.

ХОЛОШНЯ [х'ол'шн'я], і, *ж., етн., заст.* Одна штанина штанів з грубого домотканого сукна.

ХОЛОШНЯНИК [х'ол'шн'аник], 'ка, ч., *зневаж.* Хто все своє життя проходив у штанах з грубого домотканого сукна. *Шчо ты з 'н'ого 'хочеш, куй 'ото 'х'ол'шин'аник!*

ХОРОШАНС [х'ор'шан'е], а, с., *ветер.* Кастрація. *Х'ор'шан'е т'реба робити, бо 'инак с'вин'а б'іду 'робит і не' по'правл'ац'а.* Пор. **хорошаті.**

ХОРОШАНЫЙ, а, е, *ветер.* Кастрований. *Х'ор'шанє с'вин'а.* Див. ще **ухорошаний.**

ХОРОШАТИ, 'шайу, 'рошаш ('шайеш), *недок., ветер.* Каструвати. *Хорошайут май'буш 'вєприку.*

ХОРОШІЛНИК [хурушілник], а, ч., *ветер.* Кастратор. *Хурушілник у сил'і мусит 'быти.*

ХОСЕН, хус'на, ч. Користь, вигода. *Не'йє с 'того 'х'ол'ц'а н'й'якого хус'на.* Див. ще **п'ольза.** Пор. угор. haszon т.с.

ХОСЕННЫЙ [х'осен:ый], а, е. Корисний. *Бе-'р'имс'а до 'х'осен:уйі 'роботы.*

ХОСНОВАНС [х'основан'е], а, с. Використання, експлуатація, споживання. *Хоснован'є тил'ішкы, м'отыкы, бур'аку.* Пор. **хосновати.**

ХОСНОВАНЫЙ, а, е. Уживаний. *Есе відро вже хоснованє.*

ХОСНОВАТИ, 'нују, 'нујеш, *недок.* Використовувати, експлуатувати, споживати. *Мы брынзу хус'нујєме, куй не'йє молоко.*

ХОСНОВАТИСЯ [хосно'ватис'а], *недок.* 1. хус'нујус'а, хус'нујєс':а. Те саме, що **хосновати.** *Ты с'а хус'нујєш 'м'ойув 'к'ос'ов тай н'іч не' 'кажєш.* 2. хус'нујєс'а, *недок.* Використовуватися, експлуатуватися. *Йак с'а зимл'а хус'нујє, та т'реба йі гнујіти.*

ХОСНОВІТЫЙ, а, е. Корисний. *У таз'дустві ко'п'ака 'дуже хоснов'ита.*

ХОСНОВІТО. Присл. до **хосновітый.** *'Йісти ка'май буш 'моркви хоснов'ито.*

ХОТІТИ [х'от'іти], 'х'отчу, 'хочеш, *недок.* Хотіти. *'Хот'іла быт'а мама з 'Івана 'пана, та 'Іван не' 'хочє 'маму (жарт).*

ХОТЯ [х'от'а], *стол.* 1. *підр. допуст.* Хоч(а). *Йа 'зачел:а 'ичє во'ды, 'х'от'а у відр'і 'ичє 'было.* 2. су-

ряд. протист. Але. *Файна жона, хо́т'а не* ру́зум-на. Див. ще **ху́ть?**.

ХОТЯЧІЙ [хот'ачи], присл. Те саме, що **па́рбно**.

ХРА́МАНЄ [х'раман'е], а, с. Кульгання, шкандибання. *Храман'е на л'іву но́гу*. Пор. **хра́мати**.

ХРА́МАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Кульгати, шкандибати. *Ціл'о храма́є (хра́мат) на л'іву но́гу*. Див. ще **хро́міндяти**.

ХРАП', у, ч., *метеор.* Замерзла земля, яка перед тим була мокрою. *По храпу т'ашко ходити*.

ХРАП', у, ч. Хропіння. *У н'ого та́кий храп, и́чо й ме́ртового ру́збудит*. Пор. **храп'іти**.

ХРАП'ІТИ [храп'іти], пл'у, пиш, *недок.* Те саме, що **харчіи 2**.

ХРАПЛІВЕЦЬ [храп'ливиц'], вп'а, ч., *ірон.* Чоловік, що хропе або хрипить. *Та́кий храп'ливиц', и́чо не мош коло н'ого спати*.

ХРАПЛІВЫЙ, а, е. 1. Який хропе. *Та́кий му́й чулувік храп'ливый, и́чо не мош коло н'ого спати*. 2. Хрипкий. *Прусту́дивимс'а та ставим храп'лив-вым*. 3. Слабосилий, дуже кволий. *Та вто вже ста-рый, храп'ливый д'ідо*.

ХРАПЛІВКА, ы, ж., *ірон.* Жін. до **храплі-вель**.

ХРЭСНИК, а, ч., *наз. мн.* хресниково, 'кбву. Син хрещених батька або матері для їх хрещени-ка і навпаки. *Йурув отиц' ми́н' і батечко, та мы з Йурам хресни́кове*.

ХРЭСНИЦЯ [х'ресниц'а], і, ж. Жін. до **хрэ́сник**.

ХРЭСНИЧКА, ы, ж. Зменш.-пестл. до **хрэ́сниця**.

ХРЭСНЬІЙ, а, е. Хрещений. ♦ **Хресна до́ро-га** – життєвий шлях. *Така в ни́й хресна до́рога, та му́ст ус'е лу́те р'іти*. ▲ **Хресний лист**, юр. – свідощтво про народження. *Му́й хрес'ний лист за-губивс'а*.

ХРЕСТ, а, ч. Хрест. ♦ **Веречи на с'а хрест** – перехреститися. *Ты не хрис'ц'анин, бо бу́йс'а веречи на с'а хрест? Йак с хреста зн'атый* – переляканий; фізично й морально знесилений. *Ку́й по́нав Петро в д'вар'їу, та та́кий був, йак с хреста зн'атый; Бра́тис'а (у́з'атис'а) хреста – те саме, що ме́гати́ся; хреста ле́жати див. лежа́ти*.

ХРИСТЯНИ́Н [хрис'ц'анин], а, ч.; *наз. відм.* мн. 'ц'ане, род. відм. 'ц'ан. Християнин. *Хрис'ц'анин ма́є жыти за Хри́стовыми законами*.

ХРЫБЭ́Т, хрып'та, ч., *анат.* Хребет. *Ку́й не ма́є в ціл' адника здо́рого хры́пта, та т'ашко жыти*.

ХРІНЬ [хр'ін'], у, ч., *бот.* Хрін (*Armoracia rusticana*). *Та́кий не до́брый йак хрін'*. *Треба ми хр'ін'у*.

ХРІСНУТИ [хр'існути], *док.* 1. не. Зламатися, видаючи тріскучий звук (напр., про хворост під но-гами). *Шчу́с хр'існуло в н'а нуд но́гами*. 2. *перен.* Померти (про несподівану смерть здорової, міцної

людини). *Н'іко й не ма́в, и́чо тот чулувік бі-т'іжний, а в:ун н'іс'ого н'іс'того хр'існув*.

ХРОМАН, 'на, ч. 1. Чоловік, який кульгає, шкандибає. Див. ще **хро́міндьош**, **хро́міш**. 2. Пріз-висько.

ХРОМАНЯ [хро'ман'а], і, ж. Жін. до **хро́ман**. Див. ще **хро́міндьошка**, **хро́міндя**.

ХРО́МЫЙ, а, е. Кульгавий, хроми́й. *Хрома жо́на*.

ХРО́МІНДЬОШ [хро'мінд'ош], а, ч., *зневаж.* Те саме, що **хро́ман 1**.

ХРО́МІНДЬОШКА [хро'мінд'ошка], ы, ж., *зневаж.* Жін. до **хро́міндьош**.

ХРО́МІНДЯ [хро'мінд'а], і, ч., ж., *зневаж.* Те саме, що **хро́ман 1**.

ХРО́МІНДЯТИ [хро'мінд'ати], айу, аш (айеш), *недок.*, *зневаж.* Те саме, що **хра́мати**.

ХРО́МІШ [хр'оміш], а, ч., *зневаж.* Те саме, що **хро́ман 1**.

ХРУ́МКАНЄ [х'румкан'е], а, с. Те саме, що **хру́пкає**. Пор. **хру́мкати**.

ХРУ́МКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **хру́пкати**.

ХРУ́НЯВЫЙ [х'рун'авый], а, е. Хворобливий, слабкий. *Хру́н'авый ку́т*.

ХРУ́НЯВІТИ [хрун'авіти], віє, *недок.* Ста-вати паралізованим, не триматися на ногах (про домашніх тварин). *Не ма́ знати, чо́го на́ше свин'а хру́н'авіє*.

ХРУ́ПКАНЄ [х'рупкан'е], а, с. Хрумтіння. *Ут хру́пкан'а д'ітинів тр'іскача, бывало, і́а с'лину прожира́й*. Пор. **хру́пкати**.

ХРУ́ПКАНЫЙ, а, е. Такий, який хрумкають, хрумтять. *Хру́пканы́й д'ітинів цу́кор*.

ХРУ́ПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Хруматися, хрумтїти. *Вел'ам н'сови ку́ст'кы, та так с'мачно хру́пкат (хру́пкає)*.

ХРЯ́ШКА́ТИ [хр'аш'кати], *недок.* 1. 'кайу, 'р'ашкаш ('кайеш). Скручувати кому-небудь в'язи. *Не ма́ хр'аш'кай д'ітин'і шийу*. 2. 'р'ашкат ('кайє). Хворіти (про болі в кістках). *Шчу́с'н'а хр'ашкат (хр'аш'кає) в по́тириц'і*. Див. ще **хря́шковати**.

ХРЯ́ШКОВА́ТИ [хр'ашко'вати], 'куйу, 'куйеш; 3 ос. 'куйє. Те саме, що **хря́шка́ти**.

ХРЯ́ЩОК [хр'ашчок], хр'ашка, ч., *анат.* Хрящ. *У тил'ати хр'ашку ма́ного*.

ХУ́ДАТИ, дайу, дайеш, *недок.* Худнути.

ХУ́ДЛЯ [худл'а], і, ж.; *мн.* худл'і, у. Ходуля. *Давно́ д'іти чинили си́ худл'і ис'ыро́й'і фо́фкы*.

ХУ́ДНІК, 'ка, ч. ? *Прийшли мы в ка́сар'н'у, там ќличут стр'ойти́с'а на о́бід, а унесли там на худнік, та ка́ж'з'уму оден черпак*.

ХУДО́БНЫЙ, а, е, *рідк.* Бідний. *Худо́бный чу-лувік*. Пор. словац. chudobný т.с.

ХУДОЩАВЫЙ [худош'чавый], а, е. Сухорлявий. *Худош'чавый д'іт'вак.*

ХУТАРЬ [хутар'], а, ч., с.г. Велика площа сільськогосподарської землі. *Хутар і были у газду.* Пор. угор. határ 'межа'.

ХУТЬ¹ [хут'], хути, ж. Апетит. *Уже уздобр'яв'л'юу, бо йе в н'а хут'ду й'ды.*

ХУТЬ² [хут'], спол. 1. Те саме, що **вадь**. 2. Те саме, що **хотя**.

ХУТЬ³ [хут'], част. Хоч, хоча, хоча б. *Дай к'овдошови хут'мало соло'нини.*

ХУТЬ-ДЕ [хут'-де], присл. Те саме, що **варе-де**.

ХУТЬ-ЗАЩО [хут'-зашчо], присл. Те саме, що **варе-зашо**.

ХУТЬ-КО [хут'-ко], займ. неозн. Те саме, що **варе-ко**.

ХУТЬ-КОЛІ [хут'-колі], присл. Те саме, що **варе-колі**.

ХУТЬ-КОТРИЙ [хут'-котрий], займ. неозн. Те саме, що **варе-котрий**.

ХУТЬ-КУДЫ [хут'-куды], присл. Те саме, що **варе-куды**.

ХУТЬ-КУЛЬКО [хут'-кул'ко], присл. 1. Те саме, що **варе-кулько**. 2. Чимало, багато. *Наварилам хут'кул'ко в'с'акуйі й'ды.*

ХУТЬ-УДКЫ [хут'-удкы], присл. Те саме, що **варе-удкы**.

ХУТЬ-ЧИЙ [хут'-чий], займ. неозн. Те саме, що **варе-чий**.

ХУТЬ-ЩО [хут'-ш'чо], займ. неозн. Те саме, що **варе-що**.

ХУТЬ-ЯК [хут'-й'ак], присл. Те саме, що **варе-як**.

ХУТЬ-ЯКЫЙ [хут'-й'акый], а, е, займ. неозн. Те саме, що **варе-який**.

Ц

ЦАБАНЕ [цабан'е], а, с. Пересування в горизонтальному положенні. *Твоєє ц'абан'е, д'іт'ино, вже ми надуйіло, коли вже меш ходити?* Пор. **цабати**.

ЦАБАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Лазити рачки, пересуватися в горизонтальному положенні. *Не ходит, а ц'абайе.* Див. ще **цабатися**.

ЦАБАТИСЯ [цабатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Те саме, що **цабати**. *Шчо с'а ц'абаш (ц'абайеш) через'оболок, нашчо д'вир'і?*

ЦАБКОВАТИ [цапк'овати], куйу, куйеш, *недок.* Пересуватися рачки (про п'яну, немічну, втомлену людину). *Іде Йура с'корчмы та по'малы ц'апкуйе'вулиц'ув.*

ЦАЙГЕР, а, ч., *заст.* Годинникова стрілка. *Удломивс'а в'елький цайгер на нашуму часуни'кови.* Пор. нім. Zeiger т.с.

ЦАЙГЕРИК [цайгерик], а, ч. Зменш. до **цайгер**. *Такі малин'кі цайгерики в т'а на часуни'кови, шчо й не'в'итко й'х.*

ЦАПІСКО, а, ч., *зб'льш.* Великий цап. *Тоц'а цап'иско бо'де, йа го с'а б'ойу.*

ЦАПІНА, ы, ж., *лісор.* Лісорубський інструмент для переміщення колод (у вигляді держака із залізним гаком на кінці). *Цапін'ов'л'ехко пуд'важити хут'й'аке берве'но.* Пор. нім. Zapfen, італ. zarra, зарроне т.с.

ЦАПОК, п'ка, ч. 1. *змени.* Цапок, цапик. 2. *перен., буд.* Підставка на чотирьох ніжках, яку використовують на будівництві. *На цап'ках малтер'уйут, мур'уйут.*

ЦАРОК, рка, ч. 1. Відгороджене в хліві місце для свині, теляти, ягнят та ін. *Из ц'арка свин'а не'можє луйти.* 2. *перен.* Маленька кімнатка. *Та йсе в'ас не'х'яжа, ай ц'арок!*

ЦА-ЦА! Вигук, яким підзивають овець, кіз.

ЦВАК, ка, ч. 1. Кілок. *Забий два ц'вакы в з'имл'у тай зай'ажу на них ц'парту. Не'тер'нина, ай ц'і'льы ц'вак зай'ш'ов ми в'ногу.* 2. Великий цвях. *Йс'у'л'ац'у'т'реба при'бити ц'ваком.* Пор. нім. діал. Zwang 'стержень; ствол; жердина, тичка'.

ЦВЫРОК, рка, ч., *анат.* Сосок. *Д'ітина не'годна'с'ати ц'иц'ку, бо мал'ый на н'уй ц'вырок.*

ЦВІРІНЬКАТИ [ц'вір'ін'кати], ат (айе), *недок.* Цвірінчати (про птахів, цвіркунів, коників). *Ц'вір'ін'кат (ц'вір'ін'кайе) ц'вір'ін'ок, вурубиц'.*

ЦВІРІНЬОК [ц'вір'ін'ок], н'ка, ч., *ент.* Цвіркун (*Gryllus domesticus*).

ЦВІТ [ц'віт], у, ч. 1. *бот.* Квіт, цвіт. *Мало ц'віту на нашуй зруши.* 2. Колір. *Р'усул тако'го д'ужє ц'файного ц'віту быв.*

ЦВІТНИК [ц'віт'ник], ку, ч., *бот.* Ситник розлогий (*Juncus effusus*). *Ц'віт'ник л'убит рос'ти у м'очари.*

ЦВІТНИЙ [ц'віт'ний], а, е. 1. Прикм. до **цвіт**

1. **Ц'віт'на нид'і'л'а, ц'ерк.** – Вербна неділя. 2. Яскравокольоровий. *Ц'віт'н'і мал'унокы. Ц'віт'на скатир'т'.*

ЦВОНЦИК, а, ч. Що-небудь дрібне, що виступає, вип'ячується. *Шчо вто за ц'вонцик стыр'чит из'ручкы?*

ЦЕЛТА, ы, ж. Брезент, парусина. *Йс'целты'шили цилт'ан'ікы.* Пор. чєс., пол. celta, нім. Zelten т.с.

ЦЕЛТЯНИК [цилт'а'ник], ка, ч. Брезентовий плащ від дощу. *Наш цилт'а'ник с'а вже пур'вав.*

ЦЕЛТЯНИЙ [цилт'ан'ий], а, е. Брезентовий. *Цилт'ан'і на'г'авиц'і.*

ЦЕМЕНТ [цимент], у, ч., буд. 1. Цемент. 2. Те саме, що **бетон**. На *йс'і гарадичі треба вчинити май сильний цемент*.

ЦЕМЕНТОВАНС [циментован'є], а, с., буд. Бетонування. *Циментован'є – майте ашка робота, куй чин'ат хьжсу*. Пор. **цементовати**.

ЦЕМЕНТОВАНИЙ [циментований], а, е, буд. Бетонований. *Циментован'і гарадичі*.

ЦЕМЕНТОВАТИ [циментовати], туйу, туйеш, недок., буд. Бетонувати. *Циментуйеме фундамент*.

ЦЕМЕНТОВАТИСЯ [циментоватис'а], туйес'а, недок., буд. *Циментуйес'а фундамент, як с'а замечут шфлунки*.

ЦЕМЕНТОВЫЙ [циментовый], а, е. Бетонний, з бетону. *Циментові гарадичі, цементовый фундамент*.

ЦЕМЕНТЯК [цимент'ак], ка, ч. Асфальтована шосейна дорога. *Цимент'ак у нас їде попри села з Ужгуруду до Рахова*.

ЦЕМЕНТЯНИЙ [цимент'аний], а, е, буд. 1. Бетонний. *Цимент'аний фундамент*. 2. Асфальтований. *Цимент'ак – ото цимент'аний гор'сак*.

ЦЕНТЛИК, а, ч. Малий шматочок паперу. *Запиши ми твое нумеро хьжсі на с'ому центлику папір'а*. Пор. нім. Zettel т.с.

ЦЕНТРА, ы, ж. Центр. *Два тыжн'і до Йур'а, два тыжн'і по Йур'у – ото была сама центра весні*. *Ото была центра села, бо там с'а чил'ат сходила*.

ЦЕПНАРЬ [цепнар'], а, ч. Той, що відає спиртними напоями на весіллі або розливає їх гостям. *Олекса – скупный цепнар, не даст пидниц'ам напитис'а*. Пор. угор. діал. csaplár 'корчмар'.

ЦЕРО, ра, с. Ядро, середина, найкраща частина в зерні і под. *Файне цєро у с'уй тийниц'і*.

ЦЕРУЗА [ци'руза], ы, ж., заст. Те саме, що **клійбас**. Пор. угор., словац. ceruza т.с., лат. cerussa 'білило'.

ЦЕРУЗКА [ци'руска], ы, ж. Зменш. до **церуза**.

ЦЕРЬКУВ [цир'кув], церкви, ж., церк. Церква. *Ис'а стара цир'кув давно лиш і была в сел'і*.

ЦЕРЬКУВКА [цир'кувка], ы, ж. Зменш. до **цєрькув**. *Стара цир'кувка проти тийр'ишн'уйі дуже малин'ка*. Див. ще **цєрькувка**.

ЦЕРЬКУВНИК [цир'ку'ник], ка, ч., церк. Паламар, який також прислугує в церкві. *Наш цир'куник уже много году служит у церкви*.

ЦЕРЬКУВНИЧКА [цир'ку'ничка], ы, ж. Дружина паламаря.

ЦЕРЬКУВЦЯ [цер'кув'ця], і, ж. Те саме, що **цєрькувка**.

ЦИ. 1. част. *ит*. Чн. *Ци буде чын'і дошч?* 2. *спол. суряд. розділ*. Те саме, що **авадь**.

ЦИБУЛИСКА, а, ж., бот., збільш. Велика цибулина. Див. ще **цибульши**.

ЦИБУЛИЩА [цибулишча], і, ж., бот., збільш. Те саме, що **цибульска**.

ЦИГАНІН, а, ч. Циган. *Циганин приходив у село та продавав ц'івки на шпор, тийши – у с'ачино з бл'ахы*.

ЦИГАНИТИ, н'у, ниш, недок., зневаж. Безсоромно просити, клянчити. *Ма'р'іка хут'ку'ко циганила в н'а с'ій'нок, та мус'ілам йуй'дати*.

ЦИГАНКА, ы, ж. 1. Циганка. 2. *перен., зневаж.* Нахабна, безсоромна жінка. *Йу'лина – циганка, н'ікого с'а не' ган'бит*.

ЦИГАНСЬКИЙ [циган'с'кий], а, е. Циганський. ▲ **Циган'с'кі вуші**, бот. – те саме, що **стрілкі**; **циган'с'кий дошч** – дошч при сяючому сонці. *Кажут, коли циган'с'кий дошч, та гриби будуть*.

ЦИГАНЧА, чати, с. Маленька циганська дитина. *Диви, й'аке файне циган'ча!*

ЦИГАНЧАТКО, а, с. Зменш.-пестл. до **циганчя**. *Вулиц'ов ішла циганка з двома циган'чатками*.

ЦИГАНЧИЩА [циганчишча], і, ж. 1. Циганка кремезної статури. 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **циганка 2**.

ЦИГАНЧУК, ка, ч. 1. Хлопчик циганського роду. *Та не' біда, шчо м циганка, добре, шчо не' кур'у, прихылис'а, циган'чуку, най т'а пуц'ул'уйу*. 2. Будь-який чорнявий хлопчик. *У нашуйі Цил'і вродив с'а'файный циган'чук*.

ЦИГАНЧУЛЕ [циган'чул'є], а, с., зб. 1. Зб. до **циганін**, **циганка**. 2. *перен., зневаж.* Сім'я, що не дотримується загальноприйнятих норм побуту. *Та шчо з них хочеш, куй ото циган'чул'є!*

ЦИГАНШАК, ка, ч., зб., зневаж. Група людей або сім'я, що живе у сварці, антисанітарних умовах і т.д. *У туй хьжси та'кый циган'шак, шчо не' хочес'а зайти до шийі*.

ЦИГУЛЯНЕ [цигул'ан'є], а, с. Пиляння пилюю. *Цигул'ан'є суковатуйі колотвиц'і да'їес'а т'ашко*. Пор. **цигуляти**.

ЦИГУЛЯНИЙ [цигул'аний], а, е. Пиляний пилюю. *Цигул'ана тун'ов тил'ов п'лаха*.

ЦИГУЛЯТИ [цигул'ати], л'айу, гул'аш (л'айеш), недок. Пиляти пилюю. *Іс'і дры'ва с'а т'ашко цигул'айут*.

ЦИКО́РЯ [ци'к'ор'ія], і, ж., бот. Те саме, що **дєревінь**.

ЦИЛІН, а, е. Присв. прикм. до **Ціля**. *Циліне газ'дуство*.

ЦИЛІХА, ы, ж., рідк. Дружина Василя. *У мене те'татка – Ціліха*.

ЦИЛІШИН, а, е. Присв. прикм. до **Ціліха**. *Цілішиина свита*.

ЦІЛЬКА [Цил'ка], *ы, ж.* Зменш.-пестл. до **Ціля**. *Куды йдеш, Цил'ко?*

ЦИЛЬКО [Цил'ко], *ка, ч.* Зменш.-пестл. до **Цильб.** *Ци хоч (хочеш), Цил'ку, йіисти?*

ЦИЛЬБ [Цил'о], *л'а, ч.* Василь. *Мойого чулувіка брат – Цил'о.* Пор. рум. діал. Țiliu, Țilio т.с.

ЦИЛЮВ [Цил'ув], *л'ова, л'ово.* Присв. прикм. до **Цильб.** *Цил'ово с'іно.*

ЦІЛЯ [Цил'а], *і, ж.* Василина. *Наша Цил'а вже уд'апа.*

ЦІПІНЬ [ципін'], *пени, ж.* Холоднеча. *Прийшла на нас ципін', треба с'а читаво вд'івати.*

ЦИРКУЛЯ [циркул'а], *і, ж., тех.* Циркулярна пила. *У декотрых наших л'уди йе дома с'воїй циркул'і.*

ЦІЦА, *ы, ж., анат.* Грудь. *У тій жоні п'і ціцы, н'і гузицы.*

ЦІЦИК, *а, ч.* Що-небудь дуже кисле (зокрема шавель). *Таке йаблык квасне, ги ціцик.*

ЦЫБАНЕ [цыбан'е], *а, с.* Переношування якого-небудь важкого вантажу. *Ут цыбан'а міху з р'інув болит н'а попереk.*

ЦЫБАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* Важко нести що-небудь. *Два кілометры цыбалам есе беремено.*

ЦЫГАНЕ [цырган'е], *а, с.* Смикання. *Не буде добре з цырган'а мижчи тыми лит'інами.* Див. ще **тырганс.** Пор. **цыргати.**

ЦЫГАНЬИЙ, *а, е.* Грубо смиканий. *Цыганьий псом за нагавиц'і чулувік.* Див. ще **тырганьий.**

ЦЫРГАТИ, *ат, недок.* Грубо смикати. *Цыргав н'а пс за нагавиц'і.* Див. ще **тыргати.**

ЦЫРГАТИСЯ [цыргатис'а], *айес'а, недок.* Грубо смикати один одного. *Псы с'а цыргайут на кус'і.* Див. ще **тыргатися.**

ЦЫРМАНЕ [цырман'е], *а, с.* Смикання, сіпання, шарпання. *Мяр'ічко не кывай н'а, йа не л'убл'у цырман'а.* Пор. **цырмати.**

ЦЫРМАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* Смикати, сіпати, шарпати кого-небудь. *Йурику, не цырмай кота за хвуст.*

ЦЫРМАТИСЯ [цырматис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок.* Смикати, сіпати, шарпати один одного. *Кул'ко с'а буде'те цырмати?*

ЦЫТ! Вигук, яким забороняється говорити якій-небудь одній особі або заспокоюється дитину, щоб не плакала; *цить! Крестино, цыт!* Див. ще **чїть!**

ЦЫТКАНЕ [цыткан'е], *а, с.* Заклик до мовчання. *Из-за т'вогого цыткан'а не впувілам кумі, ичо м'ій хот'іла казати.* Див. ще **чїтькане.** Пор. **цїткати.**

ЦЫТКАТИ, *айу, аш (айеш), недок.* Закликати до мовчання, циткати. *Не цыткай н'а, йа з'найу, ичо кажу.*

ЦЫТТЕ! [цыт'е]. Вигук, яким забороняється говорити якій-небудь старшій за віком особі чи кільком особам або заспокоюється кількох дітей, щоб не плакали. *Цыт'е, д'іти! Мамко, цыт'е, бо не чууй, ко н'а кliche.* Див. ще **чїтьте!**

ЦІБЗЕР [ц'ібзер], *а, ч.* Застібка-блискавка. *Ск'зивс'а в н'а ч'ібзер на бл'ус'і.* Пор. угор. сір-zár 'застібка, застіжка'.

ЦІВКА [ц'івка], *ы, ж.* 1. Труба з бляхи, в тому числі й димохідна. *Треба замін'ати ч'івку на ш'ор'і, бо пругур'іла.* Див. ще **лўра 2. 2. ткац., заст.** Котушка у вигляді 20-сантиметрової трубочки для намотування ниток при тканні. *Нитка на ч'івку сукалас'а потоком.*

ЦІГАРЄТЛИК [цігар'етлик], *а, ч.* Цигарка. *Д'ідо цїгаретлики не курит, ай'іну.* Пор. угор. cigarette т.с. Див. ще **цігарєтля.**

ЦІГАРЄТЛЯ [цігар'итл'а], *і, ж.* Те саме, що **цігарєтлик.**

ЦІДОЛА [ц'ідола], *ы, ж.* Який-небудь незначний документ (квитанція і под.). *Дали ми на куї-тит'і ч'ідулу, та забувилам йї.* Пор. угор. cédula 'папірець; карточка; білет; записка'.

ЦІКУБАНІТИ [ц'ікубанити], *н'у, ниш, недок., зневаж.* Набридливо й довго говорити про що-небудь. *Не ч'ікубан'ми тул'ко про чужі д'іти, ай жу'рис'а с'воиыми.*

ЦІКУБАНІНЕ [ц'ікубанін'е], *а, с., зневаж.* Набридливе й тривале говоріння про що-небудь. *Ота Крестина дуже ми наду'їла ис'воиым ч'ікубанін'ом.* Пор. **цікубанити.**

ЦІКУБАНЯ [цікубан'а], *і, ж., зневаж.* Жінка, що захоплюється набридливим і тривалим говорінням. *Ота ч'ікубан'а хут'-куму може наду'їсти ис'воиыми бис'ідами.*

ЦІЛЕ [ц'іле], *присл.* Надто, дуже. *Тїпир у'же в'іжжу, ичо вто ч'іле дур'ний чулувік.*

ЦІЛІЙ [ц'ілій], *а, е.* Цілий.

ЦІЛКОМ [ц'ілком], *присл.* Цілком. *Ц'ілком чулувік здур'ів, куй му коло файнуїй жоні треба иче чужьих д'івок.*

ЦІЛУШКА [ц'ілушка], *ы, ж.* Зварена ціла (не розчавлена, не розрізана) картоплина, стручок тичної квасолі і под. *Йа л'убл'у р'іту йісти ч'ілушками.*

ЦІМБАЛАНЕ [ц'імбалан'е], *а, с.* Гра на губній гармошці. *Уд'овгого ч'імбалан'а губы бол'ат.* Пор. **цімбалати.**

ЦІМБАЛАТИ [ц'імбалати], *л'айу, л'алаш (л'айеш), недок., муз.* Грати на губній гармошці. *Тот чулувік н'іч не робит, лиш ч'ілій дин' ч'імбалат (ч'імбалайе) на ч'імбалах.*

ЦІМБАЛЫ [ц'імбалы], *у, мн., муз.* Губна гармошка. *Мбїй д'іти л'убили на ч'імбалах ч'імбалати.*

ЦІМБОР [ц'імбор], а, ч., **ЦІМБОРА** [ц'імбора], *ы, ч., мн.* ц'імборове, р'бву. Товариш; друг. Ц'імбор – майбуш ч'імбор, заки с'у'а хо'сен майе. Аж майеш вірного ч'імбору, та вто велике д'іло. Пор. угор. cimboга т.с.

ЦІМБОРА *див.* **цмбор.**

ЦІМБОРА́СТВО [ц'імбор'аство], а, с. Товаришування; дружба (між дівчатами, жінками). Див. ще **цмборство**. Ц'імбор'аство с'а не' забыват (забывайе).

ЦІМБОРА́ШИТИ [ц'імбор'ашити], шу, шиш, *недок.* Заводити дружбу (про дівчат, жінок). Їа ч'імборашу с'ку'м'ов. Пор. угор. cimborás 'друг, товариш'.

ЦІМБОРА́ШИТИСЯ [ц'імбор'ашитис'а], шу-с'а, шис'а, *недок.* Здружуватися (про жінок, дівчат). Мы ч'імбор'ашили з Гринув на скир'д'овц'і на Вкрайїні.

ЦІМБОРА́ШКА [ц'імбор'ашка], *ы, ж.* Товаришка; подруга. На ве'чур'ниц'і не' мож'было йти бес ч'імбор'ашкы. Див. ще **цмборка**.

ЦІМБОРА́ШСЬКИЙ [ц'імбор'ас'кый], а, е. Жін. до **цмборськый**. Ц'імбор'ас'ка п'омуч.

ЦІМБОРИК [ц'імборик], а, ч. Зменш.-пестл., поет. до **цмбор**. Де с'быв ч'імборику, куй н'а'били?

ЦІМБОРКА [ц'імборка], *ы, ж.* Те саме, що **цмбор'ашка**.

ЦІМБОРОВА́ТИ [ц'імборо'вати], бу'руйу, бу'руйеш, *недок.* Товаришувати; дружити (про чоловіків, хлопців). Їа ч'імборо'вав с'хлопц'ами на нашуй вулиці.

ЦІМБОРОВА́ТИСЯ [ц'імборо'ватис'а], бу'руйус'а, бу'руйес'а, *недок.* Здружуватися (про чоловіків, хлопців). Ц'імбу'руйус'а, сыне, с'пор'адными луд'ми, а не' з б'ітангами.

ЦІМБОРОЧКА [ц'імборочка], *ы, ж.* Зменш.-пестл., поет. до **цмборка**. Иге'й пле'т'ит, д'івкы, вінкы, до' вінку до'ходит, бо вже наша ч'імборочка из'нами не' ходит.

ЦІМБОРСТВО [ц'імборство], а, с. Товаришування; дружба (між хлопцями, чоловіками). Наше ч'імборство с'Тонійом'было лиш'д'оти, заки с'а в:ун не' вже'нив.

ЦІМБОРСЬКИЙ [ц'імборс'кый], а, е. Який властивий другові (товаришеві) або стосується його. У нас из'ним ч'імборс'кі рахункы.

ЦІМБОРУВ [ц'імбурув], рова, рово. Який належить другові (товаришеві). Ц'імборова хыжа (жс'на).

ЦІМБОРЧИН [ц'імборчин], а, о. Жін. до **цмборув**. Ц'імборчины д'іти.

ЦІМРЯ [ц'імр'а], *і, ж., заст.* Кімната. К'отр'і вже гут пр'ослужили, два'годы, три, оты в'одну ч'імр'у, а новачку у'другу ч'імр'у. Пор. нім. Zim-mer т.с.

ЦІНГÁШКА [ц'ін'гашка], *ы, ж., бот.* Первоцвіт весняний (Primula veris).

ЦІНТО́РИЯ [ц'ін'т'ор'ія], *і, ж., бот.* Золототисячник малий (Centaurium minus). Пор. пол. centa-uria, угор. діал. cinto'ria т.с.

ЦІН'Я́НКА [ц'ін'анка], *ы, ж.* Ложка (металева). Дав'но йїли й диривл'а'ными в'ещц'ами, а тупир'лиш ч'ін'анками. Пор. угор. cip 'олово'.

ЦІПА́НЕ [ц'іпан'е], а, с. Подавання звука "ціп-ціп" (про курчаток). Ме'не не'р'возит ч'іпан'е 'nit'am. Див. ще **цпкане**. Пор. **цпати**.

ЦІПАТИ [ц'іпати], ат (айе), *недок.* **ЦІПНУТИ'** [ц'іпнути], не, *док.* Подавати звук "ціп-ціп" (про курчаток). Ц'ит'ата фурт ч'іпайут. Див. ще **цпкати**.

ЦІПКА́ [ц'іпка], *присл.* Нерухомо. Мати с'а на'пудила: д'ітина не' вст'ає, ай ле'жит ч'іпка.

ЦІПКА́НЕ [ц'іпкан'е], а, с. Те саме, що **цпкане**. Пор. **цпкати**.

ЦІПКАТИ [ц'іпкати], ат (айе), *недок.* Те саме, що **цпати**.

ЦІПНУТИ' *див.* **цпати**.

ЦІПНУТИ² [ц'іпнути], ну, неш, *недок.* Ціпеніти. Їа йду до хыжї, бо вже ч'іпну.

ЦІРІПА́НЕ [ц'ір'іпан'е], а, с. Фальшива гра на скрипці. Ут:ого ч'ір'іпан'а вже н'а голо'ва бо'лит. Див. ще **црпкане**. Пор. **црп'ати**.

ЦІРІПАТИ [ц'ір'іпати], айу, аш (айеш), *недок.* Фальшиво грати на скрипці. Су'с'іц'ка д'івка ч'ілыми дн'ами ч'ір'іпайе на зус'л'ох. Див. ще **црпкати**.

ЦІРІПКА́НЕ [ц'ір'іпкан'е], а, с. Те саме, що **црпкане**.

ЦІРІПКАТИ [ц'ір'іпкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **црп'ати**.

ЦІРКУС [ц'ірк'ус], а, ч. 1. *заст.* Цирк. 2. *перен.* Диво, що-небудь незвичайне. Не' ч'іни ли туй'ц'ірк'ус, ай р'бї р'б'оту, як с'л'ит. Пор. угор. cirkusz 'цирк'.

ЦІТРО́НЬОВЫЙ [ц'ітрон'овый], а, е. Прикм. до **цтрунь**. Ц'ітрон'овый смак.

ЦІТРУ́НЬ [ц'ітрун'], рони, *ж., бот.* Цитрина, лимон (Citrus limon). Пор. угор. citrom т.с.

ЦІ́ФРА [ц'іфра], *ы, ж.* Елемент оздоблення на одязі, стіні, хаті і т.д. Х'отїла бы мал'овати в хыжї, айбо не'їе в н'а ф'айных ч'іфру. Пор. угор. cifra 'надто прикрашений; розкішно вбраний'.

ЦІФРОВА́НЕ [ц'іф'рован'е], а, с. 1. Оздоблення. Ц'іф'рован'е с'кін. 2. Навмисне ускладнювання справи. Уч'іф'рован'а того чулу'віка все лиш'мо'рока. Пор. **цфр'вати**.

ЦІФРОВА́НИЙ [ц'іф'рований], а, е. Оздоблений, оздоблюваний. Ц'іф'рован'і д'вир'і.

ЦІФРОВА́ТИ [ц'іфр'овати], 'руйу, 'руйеш, *недок.* 1. Оздоблювати. *Ц'іфруйу с'кіны.* 2. *перен.* Навмисне ускладнювати справу; морочитися. *Шчус' ты мно́го ц'іфру́йеш ис.им'д'ілом. Не' ц'іфру́й ты зб'мно́в'тул'ко, ай ч'іни, шчо т'а пр'ошу.*

ЦІФРОВА́ТИСЯ [ц'іфр'оватис'а], 'руйус'а, 'руйес'а, *недок.* Оздоблюватися; прикрашатися. *Ба'кул'ко с'а'іс'а'хыжа шче буде ц'іфр'овати?*

ЦІФРОВША́Г [ц'іфр'ов'шак(к)], 'га, ч. Надмірності в оздобленні; строкатість; барвистість. *Дуже великий ц'іфр'ов'шак ты вч'інила в с'уй'хыжи.* Пор. угор. cifraság т.с.

ЦІЦІ [ц'іц'і], *невідм., дит.* Те саме, що **ц'їця.**

ЦОЛ, а, ч. Дюйм (2,54 см). *Гвезд'ма́йе зай'ти в'дерево хут'на два'цолы, тогды'дошка'добре при'бита.* Пор. угор. col, нім. Zoll т.с.

ЦОЛÓВЫЙ, а, е. Прикм. до **цол.** *Цолова'дошка.*

ЦОЛÓВКА [ц'д'л'овка], ы, *жс., стол.* Дошка товщиною в один дюйм. *Ц'д'л'овка – вто ц'олова'дошка.*

ЦОЛШТОК, а, ч., *спец.* Складаний метр. *Цолшток бы'ва́йе диривл'д'ный і з'ил'ізный.* Пор. угор. colstok т.с., нім. Zollstock 'дюмова лінійка; дюймовий масштаб'.

ЦОМФІЛЬ [ц'омф'іл'], 'фл'а, ч. Льодова бурулька, що звисає зі стріхи. *Ц'омф'іл'і с'а'ч'ин'ат, к'д'ли зач'іна́йе б'рати мо'роз, а іс'т'р'іхы шче с'ц'іка́йе вода.*

ЦОМФЛАНЕ́ [ц'омфлан'е], а, с. Ссання, смоктання. *Цомфлан'е д'ітин'ов'цуц'лика, 'перста.* Пор. **ц'омфлати.**

ЦОМФЛАНЫ́Й, а, е. Ссанний, смоктаний. *Цомфланы́й'цукор.*

ЦОМФЛАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Ссати, смоктати. *Йули́нко, кул'ко меш'ц'омфлати тот'цуц'лик, куй у н'ум н'іч не'їе?*

ЦО́РКАНЕ́ [ц'оркан'е], а, с. Стукання по скляному, фарфоровому і под. виробу. *Ц'оркан'е скл'а'нок, пога'ру.* Пор. **ц'оркати.**

ЦО́РКАТИ, айу, аш (айеш), *недок., ЦО́РК-НУТИ [ц'оркн'ути], ну, 'цоркнеш, *док.* Стукати по скляному, фарфоровому і под. виробу. *Ц'оркнула но́жом у скл'анку.**

ЦО́РКАТИСЯ [ц'оркатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок., ЦО́РКНУТИСЯ [ц'оркнутис'а], нус'а, 'цоркнес':а, *док.* 1. Легко стукати своїм келихом (чаркою і под.) об інший на знак привітання, поздоровлення тощо; цокатися. *Ц'оркайуц':а пога'рами, куй с'а'г'б'с'ц'ат.* 2. *перен.* Сваритися. *Мы с'а'мало'ц'оркнули ж:д'но́в на'д'іт'ох.**

ЦО́РКНУТИ *див. ц'оркати.*

ЦО́РКНУТИСЯ *див. ц'оркатися.*

ЦО́РКОНІТИ [ц'оркун'іти], 'н'у, цорк'оніши, *недок.* 1. Бряжчати, брязкати. *Ц'оркун'іли купіи-*

кы в пога'рови. Див. ще **цоркотати.** 2. *перен.* Те саме, що **лопоніти.** *Ота Полан'а хут'кул'ко бы ц'оркун'іна, г'од'і'ї'услухати.*

ЦО́РКОТАЛО, а, с. Брязкальце, іграшка для немовляти. *Ку'п'ілам д'ітин'і ц'ор'котало.* Див. ще **троскотало 1.**

ЦО́РКОТАНЕ́ [ц'ор'котан'е], а, с. 1. Бряжчання, брязкання. *Лиш ц'ор'котан'ом мож'было'вту д'ітину'на'мало'загла'їти.* 2. *перен.* Базікання. *Перет ц'ор'котан'ом'т'ой'ж'оны'н'іко н'іч не'мож'же'вп'увісти.* Пор. **цоркотати.**

ЦО́РКОТА́ТИ, ц'ор'к'очу, ц'ор'кочеш, *недок.* Те саме, що **цорконіти 1, 2, троскотати 1.**

ЦУ́БРИТИ, 'р'у, риш, *недок.* 1. Те саме, що **волочі.** 2. *перен.* Красти. *Перед'Олексом'ус'о'т'реба'пр'атати, бо'в:ун'ус'о, шчо'в:идит, ц'убрит'д'уму.*

ЦУГ [цуг(к)], гу, ч. Тяга (повітря), напр., у димарі; протяг. *Туй'д'оста'ч'итавый'цуг, мош'прост'ыти.* Пор. нім. Zug т.с.

ЦУ́КАНЕ́ [цукан'е], а, с. Забавляння дитини підкидуванням її на колінах. *В'нук'ови с'а'д'уже'л'убит'д'ідово'цукан'е.* Пор. **цукати.**

ЦУ́КАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Забавляти дитину, підкидувати її на колінах. *С'ідай'ми, Мар'іч'ко, на'кул'іно, та'буду'т'а'цукати.*

ЦУ́КАТИСЯ [цукатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Підкидуватися на коліні в кого-небудь (про дитину). *Д'іти'л'ублац':а'цукати.*

ЦУ́КОР, кру, ч. 1. Цукор. 2. Цукерка. *Далам д'ітин'і два'цук'ры.*

ЦУКРЕ́НЫЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **цукр'іти.** *Цук'рена'каша.*

ЦУКР'ІТИ, 'р'у, 'риш, *недок.* Робити солодким, кладучи цукру, солодити. *Деко'л'убит'ус'аку'їйду'цук'рити.*

ЦУКРÓВКА¹ [цук'р'овка], ы, *жс., мед.* Цукровий діабет. *Т'ип'р'д'оста'мно́го'ч'ил'ади'бул'ї́е на'цук'р'овку.*

ЦУКРÓВКА² [цук'р'овка], і, *жс., бот.* Бегонія завждиквітуча (*Begonia semperflorens*).

ЦУ́НДРА, ы, *жс.* 1. *зневаж.* Зношений, порваний одяг. *Меч'ис':а'вту'с'бр'очку, бо'вто'вже'цундра.* 2. *перен., зневаж.* Те саме, що **цўра 1.** 3. *перен., вульг.* Те саме, що **цўра 2.**

ЦУ́НДРАВЫ́Й, а, е. Порваний; зношений. *Цундравый'кабат.* *Цундрава'машина.* Див. ще **цўравый.**

ЦУ́НДРЕ́ [цундр'е], а, с. 1. *зневаж.* Зб. до **цўндра 1.** 2. *перен., вульг.* Нікчемні люди. *Ис'тым'цундр'ом'л'іт'ше'н'іч'не'мати.* Див. ще **цўре 2.**

ЦУ́НДРОШ, а, ч., *вульг.* Те саме, що **ря́ндош.** *У'того'цундроша'н'і'ко́ла'н'і'дво́ра.* Див. ще **цўрош.**

ЦУ́НДРОШКА, ы, *жс.* Жін. до **цўндрош** (те саме, що **ря́ндошка**).

ЦУРА, *ы, ж.* 1. *зневаж.* Домашня тварина, що погано їсть і не приносить помітної користі. *Така в нас цура корова, шчо мусиме йї продати.* Див. ще **цўндра 2**. 2. *перен., вульг.* Нікудишня жінка. *Отю не жюна, а цура!* Див. ще **цўндра 3**, **цўрища**.

ЦУРАВЫЙ, *а, е.* Те саме, що **цўндравый**.

ЦУРАТЄ [цурат'є], *а, с., зб.* Старий, порваний одяг, взуття і под. *Ис'а вс'а ббув – цурат'є, лиш вверечи го.* Див. ще **цўндре 1**, **цўре 2**.

ЦУРАТІНА, *ы, ж.* 1. Бідна одежина. *Прийшла, не ббога, у й'акуйс' цуратин'і.* 2. Шматок дешевої тканини. *Кутилам цуратину на плат.*

ЦУРЄ [цур'є], *а, с., зб.* 1. Те саме, що **бдіж**. *Гванку, не рви на сьбі так цур'є, ай сокоти го.* 2. Те саме, що **цўндра 1, 2**.

ЦУРИЩА [цурища], *і, клич. відм. е, ж., вульг.* Те саме, що **цўра 2**. *Де с'а волочиш, ты цурищче вдна?*

ЦУРИГ [цур'іг(к)]. Вигук, яким спонукають коней, волів покотити віз трохи назад. Пор. нім. zurück 'назад'.

ЦУРІГАНЄ [цур'іган'є], *а, с.* Рух воза і под. назад. *Бес цур'іган'а ис'о:го двора не в'дас'а луйти.* Див. ще **цуріглованє**. Пор. **цурігати**.

ЦУРІГАТИ [цур'ігати], *гайу, р'ігаш (гайеш) і ЦУРІГЛОВАТИ* [цур'ігловати], *луйу, луйеш, недок., ЦУРІГНУТИ* [цур'ігнути], *вну, внеш, док.* Давати назад з возом і под. *Цур'ігати мало т хл'і'вови.*

ЦУРІГАТИСЯ [цур'ігатис'а], *гайус'а, р'ігас'а (гайєс'а) і ЦУРІГЛОВАТИСЯ* [цур'ігловатис'а], *луйус'а, луйєс'а, недок., ЦУРІГНУТИСЯ* [цур'ігнуτισ'а], *нус'а, нес'а, док.* Даватися назад з возом і под. *Туй мнозо цур'ігнуτισ'а не в'дас'а.*

ЦУРІГЛОВАНЄ [цур'іглован'є], *а, с.* Те саме, що **цуріганє**. Пор. **цурігловати**.

ЦУРІГЛОВАТИ *див. цурігати.*

ЦУРІГЛОВАТИСЯ *див. цурігатися.*

ЦУРІГНУТИ *див. цурігати.*

ЦУРІГНУТИСЯ *див. цурігатися.*

ЦУРОШ, *а, ч., вульг.* Те саме, що **ряндош**.

ЦУРОШКА, *ы, ж., вульг.* Жін. до **цўрош** (те саме, що **ряндошка**).

ЦУЦЛИК, *а, ж.* Дитяча соска – "пустушка". *Треба купити д'їтин'і н'овый цуцлик, бо сис' уже не добрый.* Пор. *сислі угор. т.с.*

ЦУ-ЦУ! Вигук, яким супроводжується підкидування дитини на коліні дорослого. *Цу-цу до д'їда – даст д'їдо пухл'їба, цу-цу до бабы – даст баба публаб (жарт).*

ЦЫКА [ц'ика], *ы, ж., дит.* Свиня, поросля.

ЦЫРЬКАНС [ц'ир'кан'є], *а, с.* Вихід молока тонким струменем з дїйка, груді. *Ц'иркан'ом мнозо моложа не надуйиш.* Пор. **цўркати**.

ЦЫРЬКАТИ [ц'ир'кати], *ат (айє), недок.* Виходити тонким струменем з дїйка, груді (про молоко матері). *Нашуу п'ервискын'і шче не прибыло моложа, шче лиш ц'ир'кают дуйкы.*

ЦЫ-ЦЫ! [ц'и-ц'и]. Вигук, яким підзивають свиню, поросля.

ЦЫЦЬКА [ц'иц'ка], *ы, ж.* 1. Сосок людини або тварини. *У тебе, хлопче, шчус' ц'иц'кы натучн' авили.* 2. Жіноча грудь. *У Йулины дуже мал' і ц'иц'кы. Дай д'їтин'і ц'иц'ку с'ати, бо г'длодна.* Див. ще **цўйця**. 3. *перен.* Прибуткова робота, справа, посада. *Не л'уб'иц'а Мигал'ови, бо вдорвали го уд'обруйі ц'иц'кы.* ♦ **Удбити уг' ц'иц'кы** – *див. удбити*.

ЦЫЦЬКАТА [циц'ката], *ж., у знач. ім.* Те саме, що **цўйця**.

ЦЫЦЯ [ц'иц'а], *і, ж., дит.* Те саме, що **цўйцька 1, 2**.

ЦЫЦЯНС [ц'иц'ан'є], *а, с.* 1. Ссання груді. 2. Ссання, смоктання. Пор. **цўйцяти**.

ЦЫЦЯСТА [ц'иц'аста], *тільки ж.* З великими грудьми. *Ц'иц'аста жюна.* Див. ще **цўйцьката**.

ЦЫЦЯТИ [ц'иц'ати], *айу, аш (айєш), недок.* 1. Ссати грудь (про дитину, маля тварини). *Шчус' доста погано ц'иц'айє наша д'їтина ц'иц'ку.* 2. Смоктати, ссати цукерку або що-небудь інше соломке, соковите. *Шчо ц'иц'аш (ц'иц'айєш)?*

ЦЬОПАНЄ [ц'опан'є], *а, с., пестл.* Цїлування; цьомкання; цьомкання. Пор. **цўопати**.

ЦЬОПАТИ [ц'опати], *айу, аш (айєш) і ЦЬОПІТИ [ц'опіти], *пійу, пійєш, недок., ЦЬОПНУТИ* [ц'опнути], *ну, ц'опнеш, док., пестл.* Цїлувати; цьомкати; цьомкати. *Оленко, ц'опнай банку.**

ЦЬОПАТИСЯ [ц'опатис'а], *айус'а, ас'а (айєс'а) і ЦЬОПІТИСЯ* [ц'опітис'а], *пійус'а, пійєс'а, недок., ЦЬОПНУТИСЯ* [ц'опнутис'а], *нус'а, ц'опнес'а, док., пестл.* Цїлуватися; цьомкатися; цьомкатися. *Оленко, ты с'а з банкув ц'опала?*

ЦЬОПІТИ *див. цўопати.*

ЦЬОПІТИСЯ *див. цўопатися.*

ЦЬОПКАНС [ц'опкан'є], *а, с.* Висмоктування поросятком молока, рідини з помий із залишенням гущі. *Уц'опкан'а по'ро'с'а ф'айным не у'росте.* Пор. **цўопкати**.

ЦЬОПКАТИ [ц'опкати], *ат (айє), недок.* Висмоктувати молоко, рідину з помий, залишаючи гущу (про поросятко). *Наше пац'атко лиш ц'опкає, а не йїст.*

ЦЮЛЬОВАНЄ [ц'ул'ован'є], *а, е.* Цїлування. *Ц'ул'ован'є, л'убован'є аж до рана.* Пор. **цўлювати**.

ЦЮЛЬОВАНЫЙ [ц'ул'ованый], *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **цўлювати**. *Ота д'ївка шче лєтін'ом не ц'ул'ована.*

ЦЮЛЬОВАТИ [ц'ул'овати], л'уйу, л'уйеш, *недок.* Цілувати.

ЦЮЛЬОВАТИСЯ [ц'ул'оватис'а], л'уйус'а, л'уйес'а, *недок.* Цілуватися.

ЦЮЦЬО [ц'уц'о], у, ч., *дит.* Цукор; цукерка. *Йурику, купи ти ц'уц'у?*

ЦЯ́ПАНЕ [ц'апан'е], а, с. Повільне (крапля за краплею) капання (про рідину). *Ц'апан'е ро'ны з гел'еты.* Див. ще **ця́пкане**. Пор. **ця́пати**.

ЦЯ́ПАТИ [ц'апати], ат (айе), *недок.*, **ЦЯ́ПНУТИ**, ну, неш, *док.* Повільно (крапля за краплею) капати (про рідину). *Ц'апат (ц'апайе) ви'но з гел'еты. Не' ц'апни ул'уй на с'катирт'.* Див. **ця́пкати**.

ЦЯ́ПКА [ц'апка], ы, *жс.* Крапля. *Н'іч им не' прул'а, лиш' пару ц'апок ц'атнуло на з'зимл'у.*

ЦЯ́ПКАНЕ [ц'апкан'е], а, с. Те саме, що **ця́пане**. *У п'тивниці ц'апкайе с'п'ода.* Пор. **ця́пкати**.

ЦЯ́ПКАТИ [ц'апкати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **ця́пати**. *Уже лиш' ц'апкайе ко'рова моло'ко.*

ЦЯ́ПНУТИ *див.* **ця́пати**.

ЦЯ́ТКА [ц'атка], ы, *жс.* 1. Крапка. *Йе'у ц'атку, Петрику, пок'лавис' не' добре.* 2. Крапля; дуже мала частину чого-небудь. *Дай ми лиш' ц'атку того до'брого ви'на.* 3. Мала пляма. *Ба уткы йс'і ц'аткы в мене на с'віт'і?*

ЦЯ́ТКАНИ́СТЫЙ [ц'атканистый], а, е. Різноколірний; у крапку (про тканину й под.). *Ц'атканисте полот'но.*

ЦЯ́ТОЧКА [ц'аточка], ы, *жс.* Зменш. до **ця́тка**.

Ч

ЧА! Вигук, яким спонукають волів, коней повертати направо. Пор. угор. csá 'направо!'

ЧА́БЫС, а, ч. 1. Те саме, що **са́бан**. 2. Прізвисько.

ЧА́БРИК, а, ч., *бот.* Чабрець звичайний (Thymus serpyllum).

ЧА́БУЛЬКАНЕ [чабул'кан'е], а, с. Ходіння по болоту, мокрому снігу і под. *Чабул'кан'е по бол'оту.* Див. ще **чал'япане**. Пор. **чабу́льки**.

ЧА́БУЛЬКАТИ [чабул'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Ходити по болоту, мокрому снігу і под. *Хлопчик не' ут'ходив бол'ото, ай' чабул'кав по н'ому.* Див. ще **чал'япати**.

ЧАД [чад(т)], ду, ч. Сажа, кіптява, кіпоть. *Замас'тилам' а ч'адам иш'пора. Та'кый ч'орный, г'ібы го ч'адам нама'стили.*

ЧА́ЙКА, ы, *жс.* Невеликий річковий човен. *Чайкув с'а'в'оз'ат'черес'Тису.*

ЧАКАТЛÓВИНА, ы, *жс.* Жердина. *Урубавим со'кырув чакат'ловину.*

ЧА́КЛЯ [чакл'а], і, *жс.* Багор. *Чакл'ув мош хут'-и'чо з г'луб'куйі во'ды'ут'анути.* Пор. угор. csáklya т.с.

ЧА́КУВ, кова, ч., *заст.* 1. Віл із загнутими назад рогами. Пор. угор. діал. csákó т.с. 2. Кличка такого вола.

ЧАЛАМА́ДА, ы, *жс.*, кул. Чоломада. *Чаламаду закл'ада'йеме на з'иму.* Пор. угор. csalamádé т.с.

ЧА́ЛІТИ [чал'іти], ійе, *недок.*, *недок.* Набувати синього кольору при дозріванні (про плоди винограду, сливи і под.). *Грезен'уже чал'ііе.*

ЧАЛÓВАНЕ [чалован'е], а, с. Обдурювання, обман. *Деко на'живац'а з д'ругого чалован'ом.* Пор. **чаловáти**.

ЧАЛÓВАТИ, л'уйу, л'уйеш, *недок.* Обдурювати, обманювати. *На баз'р'і м'ногі, и'чо прода'йут, чал'уйут л'у'ди.* Пор. угор. csal т.с.

ЧАЛÓВКА [чал'овка], ы, ч. Обманщик. *Чал'овка – ко л'у'ди чал'уйе, убман'уйе.* Пор. угор. csalóka 'який обманює, зраджує'. Див. ще **чалувнік**.

ЧАЛУВНІ́К, ка, ч. Те саме, що **чал'овка**.

ЧАЛУВНІ́Й, а, е. Який обманює, обдурює (про людину), показує неправильні дані (про ваги, годинник і под.). *Чалувна ж'о'на. Чалувн'і ваи'кы.*

ЧАЛ'Я́ПАНЕ [чал'апан'е], а, с. Те саме, що **чабу́лькане**. Пор. **чал'япати**.

ЧАЛ'Я́ПАТИ [чал'апати], айу, аш (айеш), *док.* Те саме, що **чабу́льки**.

ЧА́МПА, ы, ч., *жс.*, *вульг.* Клишава, неповоротка, незграбна людина. *Но вто вден ч'ампа!* Пор. угор. csámpás т.с. Див. ще **чампуляк**, **чаністра́к**.

ЧА́МПАВЫЙ, а, е. Прикм. до **чáмна**. *Чампавый чулу'вік.*

ЧА́МПАВО. Присл. до **чампавый**. *Ота ж'о'на так ч'ампаво ходит'!*

ЧАМПУЛ'Я́К [чампул'ак], ка, ч., *вульг.* Те саме, що **чáмпа**. Див. ще **чаністра́к**.

ЧАМПУЛ'Я́ЧКА [чампул'ачка], ы, *жс.*, *вульг.* Жін. до **чампуляк**. Див. ще **чаністра́чка**.

ЧАПІСТРА́К, ка, ч., *вульг.* Те саме, що **чáмпа**.

ЧАПІСТРА́ЧЕ, а, с., *вульг.* Зб. до **чаністра́к**.

ЧАПІСТРА́ЧКА, ы, *жс.*, *вульг.* Жін. до **чаністра́к**.

ЧА́ПКАЛО, а, ч., *зневаж.* Людина, що плямає голосно під час жування їжі. *Того ч'апкала далеко чути, куй йіст.*

ЧА́ПКАНЕ [ч'апкан'е], а, с. Плямкання під час жування їжі. *Його ч'апкан'е мене д'уже не'р'возит.* Пор. **ч'апкати**.

ЧА́ПКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ЧА́ПНУТИ**, ну, неш, *док.* 1. Чавкати, голосно жувати, прищмокуючи, плямаючи. *Так ч'апкаиш (ч'апкайеи), и'чо далеко т'а чути.* 2. Те саме про свиню. *Ви'пир'*

смачно *чаккат* (чаккайе). Сви́н 'а *чачнула* по́мый два раз, а пак їх *лішила*.

ЧАПЛОВАНС [ч'апл'ован'е], а, с. Шнурування взуття. *Не за́держуйс'я а с чач'лован'ом, ай под' гет.* Пор. **чач'ловіати**.

ЧАПЛОВА́ТИ, *л'уйу, л'уйеш, недок.* Шнурувати взуття. *Не л'убл'у чач'ловіати йс'і б'о́жнчі.*

ЧАПЛОВА́ТИСЯ [ч'апл'оватис'я], *л'уйус'я, л'уйес'я, недок.* Шнурувати власне взуття. *Йа вже чач'луйус'я, та йдеме гет.*

ЧАПЛУ́В, *лова, ч.* Шнурок до взуття. *Ур'вавс'я а в н'а чач'лув на полович'ках.* Пор. рум. діал. сіарл'ан т.с.

ЧА́ПНУТИ *див. ч'апкати.*

ЧАПНУ́ТИ, *ну, 'неш, док.* Хапнути; вкрасти. *Олекса так чач'нув уд н'а бал'тинку, шчо йа не заміти.* *Див. ще швакн'ути.*

ЧАПОВКА [ч'ап'овка], *ы, ж.* Міцна жердина, якою укріплюють кузов воза при перевезенні колод, дров і под. *Прине си ми чач'п'овку, най укр'ипл'у б'ірфы на в'б'з'і.* Пор. угор. ссар'о 'замикання'.

ЧАПУ́ТИНА, *ы, ж.* Хворостина. *Мало м с'а не зач'п'отала на чач'п'утину.*

ЧАПУ́ТИНС [чач'п'утин'е], а, с. Зб. до **чач'п'ути-на**. *Назбиралам чач'п'утин'а на вгин'.*

ЧАС, ч. 1. у. Час. *С'того часу минуло два годы.*

◆ **На тих час'іх** – от-от народить (маля). *Мар'іка вже на тих час'іх.* 2. а. Година (60 хв). *Не йе шче й часа, йак ис'ме зачали робити.* *К'ул'ко часу?*

ЧАСНИКОВЫЙ, а, е. Прикм. до **часно́к**. *Часни'ковий зап'ах.*

ЧАСНИ́ЧИТИ, *чу, чиш, недок.* Додавати до їжі часнику. *Ми́н і не д'уже час'нич й'ду.*

ЧАСНИ́ЧІНС [ч'ас'ничін'е], а, с. Додавання до їжі часнику. *Ут час'ничін'а й'да май'л'и́ша.* Пор. **часні'чити**.

ЧАСНО́К, *ніку, ч., бот.* Часник (*Allium sativum*). *Часни'ку сади́ме мно́го, бо л'убиме го.*

ЧАСТЫ́Й, а, е. Ча́стий. *Час'ц'і в'ний'д'іти.*

ЧАСТЬ [ч'ас'ц'і], *часты, ж.* 1. Частина. *Час'ц'і с'ого д'ерева вже здири'віла.* 2. Посаг, віно. *Ми́н і дали в час'ц'і к'ор'бу тай'ниву.*

ЧАСУВНІ́К [ч'асу'нік], *ка, ч.* Годинник. *Наш часу'нік д'уже точно х'одит.*

ЧАСУВНИКОВЫ́Й [ч'асуни'ковий], а, е. Годинниковий. *Часуни'ковий май'стер.*

ЧА́ХАНС [ч'ахан'е], а, с. Відривання, відламування листя, плодів, гілок способом відщеплювання їх від основи. *Ч'ахан'е чирі'шин'.* Пор. **чач'ати**.

ЧАХА́ТИ, *хайу, ч'ахаш (хайеш), недок.* Відривати, відламувати листя, плоди, гілки, відщеплюючи їх від основи. *Ч'ахалам лис'ц'і е с'п'ос'он'ашника, чирішин'і, та персты н'а бол'ат.*

ЧАХА́ТИСЯ, *ч'ахац'я (ч'ахес'я), недок.* Відриватися способом відщеплювання (про листя, плоди,

гілки і под.). *Ст'ручки под'екотрого ф'ил'у з'резну ч'ахайуц'і: а доста т'ашко.*

ЧАЧА́ТИ, *чайу, ч'айеш, недок., дит.* Те саме, що **сідк'ати**. *Див. ще чачк'ати.*

ЧАЧКА́ТИ, *кайу, 'кайеш, недок., дит.* Те саме, що **чач'ати**.

ЧВІРЬКАНС [ч'вір'кан'е], а, с. Сплювування кризь зуби. *Ч'вір'кан'е май'буш, куй'куруш'іп'у.* Пор. **ч'вір'кати**.

ЧВІРЬКАТИ [ч'вір'кати], *айу, аш (айеш), недок., ЧВІРЬКНУТИ [ч'вір'кнуті], *ну, неш, док.* Сплювувати кризь зуби. *Д'ідо ку'рив'іп'у тай'ч'вір'кав.**

ЧВІРЬКНУТИ *див. ч'вір'кати.*

ЧВІРЬКО́ [ч'вір'ко], *ка, ч., зневаж.* Той, що має звичку сплювувати кризь зуби. *Тот ч'вір'ко сид'ів на п'др'б'з'і, мув'чав і ч'вір'кав.*

ЧЕКА́ЛЬНЯ [ч'екал'на], *і, ж., заст.* Те саме, що **алом'аш**.

ЧЕКАНС [ч'екан'е], а, с. Чекання.

ЧЕЛЛЕНІ́ЦЯ [чел'єни'ц'я], *і, ж., с.з.* Неродючий верхній шар ґрунту. *На чел'єниці лиш гоз р'осте.*

ЧЕЛЛÉНЫ́Й [чел'єный], а, е. Червоний.

▲ **Чел'єна р'ужа, мед.** – хвороба шкіри рожа, бешиха. *Чел'єну р'ужу дох'отры с'а не берут л'ічи-ти, по с'елах йе такі ж'соны, шчо л'ічат йі.*

ЧЕЛЛЕНІ́ТИ [ч'ил'єн'іти], *н'ійу, н'ійеш, недок.* Червоніти. *Декур'і пар'диц'і вже чил'єн'ійут.* *Ган'б'лива д'івка, о́на хут'із-за ч'ого чил'єн'ійе.*

ЧЕЛЛЕНІ́ТИСЯ [ч'ил'єн'ітис'я], *н'ійус'я, н'ійес'я, недок.* Червонітися. *Здалеку с'а чил'єн'ійут чирішин'і.*

ЧЕЛЛЕНЮ́Н [ч'ил'єн'ун], *на, ч.* Здоровий чоловік з рум'яним обличчям. *У'того чил'єн'уна вун'лиц'я ч'укайут.*

ЧЕЛЛЕНЯ́ВЫЙ [ч'ил'єн'авый], а, е. Червонуватий. *Чил'єн'аве й'абылко.*

ЧЕЛЛЕНЯ́К [ч'ил'єн'ак], *ка, ч., бот.* Осиковик, підосиковик (*Boletus aurantiacus*). *Чил'єн'акы не такі д'б'бр'і з'рибы, гі біл'акы.*

ЧЕЛЯ́ДИНА [ч'ил'а'дина], *ы, ж.* Гарна жінка. *Игий пліт'іт, д'івкы, вінкы, бо вже біла д'нина, бо до с'ий'х'яжкі п'рийдє ч'ипна чил'а'дина.*

ЧЕЛЯ́ДНИК [ч'ил'адник], а, ч. Людина. *Чил'адник с'а все над'ійе на л'іп'ше.*

ЧЕЛЯ́ДЬ [ч'ил'ад'іт'], *ди, ж., зб.* Люди. *Йдеме на та'ниці не в клуб, а май'буш ходили до чил'а'ди.*

ЧЕМЕРГÉС, у, ч., *зневаж.* Саморобний спиртний напій сумнівної якості. *Чемерг'єс п'іут лиш п'іа'ниці'і.*

ЧЕМЕРІ́ТИ, *че'ме'р'у, чеме'риш, недок.* 1. Отруйувати. *Тьм чемерг'єсом лиш л'уди че'ме'р'ат.* 2. Викликати огиду до певної їжі, напою. *Нашчо чеме'риш д'ітину гарн'ятами.*

ЧЕМЕРІТИСЯ [чемеритис'а], че^ме^р'у^с'а, чемерис'а, *недок.* 1. Отруюватися. *П'є в'с'акі то-зы, та лиш чемериц'а.* 2. Гидувати. *Не^м чемерис'а ты тыв й'д'дв, бо й'йї мож й'їсти.*

ЧЕМЕРНІК, 'ка, ч., *бот.* Буркун лікарський (Melilotus officinalis).

ЧЕМЕРСТВА́, 'ы, *жс.*, *зб.* Гурт малих дітей. *О^мту чемерству не^м догодо^ввати: у^се бы й'їли.*

ЧЕ́МЕРЬ [чимир'], у, ч. 1. *бот.* Отруйна рослина чемериця біла (Veratrum album). 2. Отрута (будь-яка). *Наговори^в йї л'убас, абы дала чулу^вікови чимир'у.*

ЧЕМШІТИ, 'шу, 'шиш, *недок.* Іти швидко, часто ступаючи; чимчикувати. *Ба куды так чемшиши до д'нины?*

ЧЕПЕРА́К, 'ка, ч., *зневаж.* Плоскостопий і кривоногий чоловік, хлопець. *Т'ашко т'ому чепера^кови ме с'а ходити на старости.* Див. ще **чеперігош**, **чеперош**.

ЧЕПЕ́РАНС [чеперан'е], а, с. Ходьба, при якій людина перевалюється з однієї ноги на іншу. *Чеперан'е вто куй чил'адник не^мфайно ходит.* Див. ще **чеперіганс**. Пор. **чеперати**.

ЧЕПЕРА́НЯ [чеперан'а], і, *жс.*, *зневаж.* Жін. до **чеперак**. Див. ще **чеперігошка**, **чеперошка**.

ЧЕПЕ́РАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, *зневаж.* Ходити, перевалюючися з однієї ноги на іншу. *Т'оній у^же дис' чеперат (чеперайе).* Див. ще **чеперігати**.

ЧЕПЕРА́ТЫЙ, а, е, *зневаж.* Кривоногий, із розчепереними стопами. *Чеператый чулу^вік.* Див. ще **чеперігавый**.

ЧЕПЕРА́ТО, *зневаж.* Присл. до **чеператый**. *Чеперан'а – то вта жо^нна, шчо чеперато ходит.*

ЧЕПЕРІ́ГАВЫЙ, а, е, *зневаж.* Те саме, що **чеператый**.

ЧЕПЕРІ́ГАВО, *зневаж.* Присл. до **чеперігавый**, те саме, що **чеператый**.

ЧЕПЕРІ́ГАНЕ, а, с. Те саме, що **чеперанс**. Пор. **чеперігати**.

ЧЕПЕРІ́ГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, *зневаж.* Те саме, що **чеперати**.

ЧЕПЕРІ́ГОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **чеперак**.

ЧЕПЕРІ́ГОШКА, 'ы, *жс.*, *зневаж.* Жін. до **чеперігош** (те саме, що **чепераня**).

ЧЕ́ПЕРЫ, пер, *мн.*; *одн.* чепера, 'ы, *жс.*, *зневаж.* Криві й плоскостопі ноги. *Ба куды вже т'ыми чеперами Т'оній почеперитав?*

ЧЕПЕ́РОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **чеперак**.

ЧЕПЕ́РОШКА, 'ы, *жс.*, *зневаж.* Жін. до **чеперош**, те саме, що **чепераня**.

ЧЕПІ́ГА, 'ы, *жс.*, с.г. Чепіга плуга.

ЧЕРВА́ВЫЙ, а, е. Червивий. *Черваве йаблыкo.*

ЧЕРВА́ВИТИ, 'йє, *недок.* Червивити. *Ш'чус' дуже в нас червавіют с'ого г'ода йаблыкa на йаблын'ах.* Див. ще **червіти**.

ЧЕРВА́К, 'ка, ч., *зоол.* Черв'як.

ЧЕРВА́КОВАТЫЙ, а, е. З червами, червивий. *Черваковат'і з'рибы.*

ЧЕ́РВИТИ [чирвіти], 'йє, *недок.* Те саме, що **червавіти**.

ЧЕРЕ́ВА, 'рев, *мн.*, *анат.* Нижні внутрішні органи (кишечник та ін.). *Бол'ат го черева.*

◆ **Ідуг черева**, *мед.* – пронос. *У'м'ойойі в'нучкы'дуже йдуг черева, та'зараз йє з'мат:ерув у'болниці.*

ЧЕРЕВЕ́ЦЬ [чери'виц'], 'ві'у, ч., *бот.*; також *мн.* чери'виц'ата, ч'ат. Зірочник середній (Stellaria media). Див. ще **черець**.

ЧЕРЕВІ́СКО, а, с., *збільш.* Великий живіт. *Та'ке в'н'ого черевиско, г'ідийжа.*

ЧЕРЕВКО́, 'ка, с. Зменш.-пестл. до **черево** 'живіт'. *Болит'а, Мар'ічко, черевко?*

ЧЕРЕВНІ́К, 'ка, ч., *бот.* Престач прямостачий, або калган (Potentilla erecta).

ЧЕРЕ́ДА, 'ы, *жс.* Чередá (корів і т.д.).

ЧЕРЕДА́РИТИ, 'р'у, риш, *недок.* Те саме, що **пастырити**.

ЧЕРЕДА́РЬ [чере'дар'], 'р'а, ч. Те саме, що **пастырь**. *Йа'кый чере'дар', та'ка й череда. Не'йє чере'дар' а без бат'уга й бітар'а.*

ЧЕРЕДА́РІОВ [чере'дар'ув], 'р'ова, 'р'ово. *Йа'бы чере'дар'ова л'айка'силу'мала, череда дав'но бы позды'хала.*

ЧЕРЕ́П, а, ч., *буд.* Черепиця. *Дах ши ч'ерепа'дуже т'аш'кый.*

ЧЕРЕПА́НЯ [чере'пан'а], 'ы, *жс.* Кришка для горшка, каstrулі. *Ут'а'д'ни 'мало чере'пан'у з гор'шка, бо кы'тит.*

ЧЕРЕ́ПЛЄ [чир'пл'е], а, с., *зб.* Глиняний (керамічний) посуд. *Дав'но 'было в 'хыжы май'буш чир'пл'а: і бл'уда, і гурн'ата, й купан'і – у'с'ачино.*

ЧЕРЕПЛЯ́НЬИЙ [чир'пл'ан'ый], а, е. Прикм. до **череплє**. *Чир'пл'ане бл'удо, гурн'а.*

ЧЕРЕПÓК, 'пка, ч. 1. Шматок із розбитого глиняного посуду. *У'вирз' чере'пкы в с'м'т'е.* 2. *зневаж.* Глиняна (керамічна) посудина. *Чере'пок – ото хут'гурн'а, хут'бл'удо чир'пл'ане.*

ЧЕ́РЕС, а, ч., *заст.* Широкий шкіряний пояс у чоловіків. *У'ч'ересови чулу^вік май біро'вав.*

ЧЕ́РЕЦЬ [чир'иц'], 'р'ц'у, ч., *бот.* Те саме, що **черевець**.

ЧЕРЕШНА́ТЫЙ, а, е. Який має велику крону (про дерево), буйне листя (про будь-яку іншу рослину). *Черешната йаблун'а.*

ЧЕРЕШНІ́ [чир'ишн'і], 'шин', *мн.*, *бот.*, *помолог.* Черешні. ▲ **Зайайч чир'ишн'і див. зайайчый.**

ЧЕРІ́ТИ, чир'у, чериш, *недок.* Те саме, що **чемеріти** 1.

ЧЕРІТИСЯ [чер'ритис'а], чир'ус'а, чер'ис':а, *недок.* Те саме, що **чемерітися 1**.

ЧЕРНІТИ, н'у, ниш, *недок.* Бруднити сажею. *Не черни ручки, Петрику, бо замастиши софрочичку.*

ЧЕРНІТИСЯ [чер'нитис'а], н'ус'а, нис':а, *недок.* Бруднитися сажею. *Йди гет ут ш'нора, нашо ти с'а чернити.*

ЧЕРНІЦЯ [чер'ниц'а], і, ж., *бот.* Плід (ягода) ожини звичайної. *У хашич'а доста черниц'а.*

ЧЕРНІШНИК, а, ч., *бот.* Ожина сиза, або звичайна (*Rubus caesius*).

ЧЕРПАК, ка, ч. 1. Черпак. 2. *анат.* Жирове оточення шлунка свині (має вигляд черпака). *Черпак – ото таке, зі с'ітка с'ала.* 3. *риб.* Те саме, що **ч'рькало**.

ЧЕРЬКАНС [чир'кан'е], а, с. Те саме, що **фірканс**.

ЧЕРЬКАТИ [чир'кати], айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **фіркати**. *Нашо, Мигал'ку, чир'каш таку файну к'нишку?*

ЧЕРЬКАТИ [чир'кати], кайу, чир'каш (кайеш), *недок.*, **ЧЕРЬКНУТИ** [чир'к'нути], ну, неш, *док.* Тертям сірником об сірникову коробку викресувати вогонь. *Чир'кни с'к'ипкув та пус'віти ми.*

ЧЕРЬКАЧ [чир'кач], ча, ч. Один з боків сірникової коробки, тертям об яку запалюється сірник. *Не за'па'л'уйес'а с'к'ипка, бо с'ір'кач намочивс'а.*

ЧЕРЬКНУТИ *див.* **черькати**.

ЧЕСНИЙ, а, е. Спокійний, добрий, смирний. *Ото д'уже ч'есний чулу'вік, у'вун і муху не в'б'идит.* Антонім **неч'есний**.

ЧЕСНО. Присл. до **ч'есний**. *Ма'р'ічко, си'ди ч'есно, не р'оби б'іду.*

ЧЕСТОВАНС [честован'е], а, с. 1. Шанування. *Честован'е молод'ыми с'тарших.* 2. Пригощання. *Честован'е г'дс'ц'у.* Пор. **честовати**.

ЧЕСТОВАНИЙ, а, е. 1. Шанований. *Туй стар'иш'н'і добре, котра честована с'войыми д'іт'ми.* 2. Пригощений. *Честован'і г'дс'ц'і.*

ЧЕСТОВАТИ [често'вати], туйу, туйеш, *недок.* 1. Шанувати. *С'в'ойу стар'иш'ну т'реба често'вати.* *Честуй д'і'вц'і в'інок.* 2. Пригощати. *Честуй г'дс'ц'у, бо ви не ч'ас'ц'у і нас.*

ЧЕСТОВАТИСЯ [често'ватис'а], честуйус'а, честуйес':а, *недок.* 1. Шануватися. *М'ойі нивіск'ы м'ижи с'б'б'д с'а честуйут.* 2. Те саме, що **сановатися**. *Йура с'а д'уже зна'є често'вати.*

ЧЕСТЬ [ч'ис'ц'], чести, ж. ♦ **Дати ч'ис'ц'** – пошанувати. *Дай чулу'вікови ч'ис'ц'; Знати ч'ис'ц' – бути вихованим. *Тот хлоп'ч'ишче – ву'ц':уска д'і'т'ина, зна'є ч'ис'ц'.**

ЧЕТВ'ЕРО, чот'ыр'ох, числ. кільк., зб. Четверо.

ЧЕХІНЯ [чех'ян'а], і, ж. Чешка. *Унас чех'ян'а – жо'на Й'уры П'ийтеревого, о'на с' Ч'их'ій прийшла.*

ЧІБР'Є [ч'ибр'е], а, с., зб. Кухонний посуд. *Де дві газ'дын'і, там ч'ибр'е не м'ыте.* Пор. угор. діал. csöbör, cseber т.с.

ЧІВДІРІСКО, а, ч. Збільш. до **ч'ивдирь**.

ЧІВДІРЬ [ч'ивдир'], а, ч. 1. Племінний кінь, жеребець. *Тот чулу'вік здоро'вий, йак ч'ивдир'.* Пор. угор. csöbör т.с. 2. *перен.*, вульг. Здоровий, сильний, великого тросу, як правило, ледачий. *Тот ч'ивдир' р'обити не х'оче, лиш бы й'з'істи та у'т'ити.*

ЧІГА, ы, ж., *тех.* 1. Стальний трос. *В'іес'а йак ч'ига.* 2. Перекинутий через ріку стальний трос, за допомогою якого і блоків (роликів) курсує порон або човен. *Ч'игу нат'ігали, а'бы мух п'лавати г'ід'ош ч'ерес Т'ису, там, де не б'ыло м'оста.* Пор. угор. csiga 'блок, ролик'.

ЧІК, а, ч., іхтіол. Те саме, що **слиган**. Пор. угор. csik т.с.

ЧІКОЛОНОК, нка, ч., *анат.* Суглоб пальця руки. *Бо'лит н'а ч'иколонок на м'ізил'никови.*

ЧИМ, спол. підр. Як тільки. *Чим им прийшла, нараз ми дали р'об'оту.*

ЧИН'ЕНИЙ, а, е. Виготовлений, як правило, вручну. *І с'і ч'іежмы не купован'і, ай ч'ин'і.*

ЧИНІТИ, ч'ин'у, ч'иниш, *недок.* 1. Робити, виготовляти. *Л'етре, шчо ч'иниш?* 2. Те саме, що **стро'їти**. *С'ого л'іта ч'иниме х'ыж'у.* 3. *ткац.*, *заст.* Чесати волокно на спеціальній шітці (перед прядінням). *Йак к'д'ол'н'і нутрут, та ч'ин'ат по'віс'мо на ш'ч'ц'і.* ♦ **Ч'инити г'лайх** *див.* **г'лайх**; **Ч'инити д'і'ги** – робити жінку вагітною, запліднювати її. *Олекс'о, доки будеш жу'н'і ч'инити д'і'ти? Ч'инити дурн'а з кого – дурманити. Ты, Й'уру, з мене не ч'ини дурн'а; Ч'инити с':а дурн'а – придурюватися. Грина ч'инит ис':а дурн'а.* *Див.* ще **ч'инитис'а дурн'ом** (*див.* **ч'иніти**).

ЧИНІТИСЯ [ч'инитис'а], ч'ин'ус'а, ч'инис':а, *недок.* 1. Робитися, виконуватися. *Д'іло не ч'иниц':а так с'коро, ги с'а каже.* 2. *буд.* Будуватися. *Х'ыжа ч'иниц':а д'овго.* 3. Прикидатися, удавати, симулювати. *Полан'а ч'иниц':а бит'іж'нов, бо не х'оче р'обити.* ♦ **Ч'инитис'а дурн'ом** – те саме, що **ч'инити с':а дурн'а** (*див.* **ч'иніти**).

ЧІНОВАТИЙ, а, е. Густий. *Ч'иновате полот'но.* *Ч'иноват'і зуби.*

ЧИР, у, ч. 1. кул. Рідка страва з курудзяного борошна. 2. *перен.* Дуже каламутна рідина, болото. *Та в туй б'они не во'да, ай чир.*

ЧІРЬКАЛО [чир'кало], а, с., *риб.* Рибальська снасть у вигляді розп'ятої дерев'яними дужками сітки. *Иш ч'ир'калом х'од'ат на р'ыбу в п'отук.*

ЧІР'ЯНС [чир'ан'е], а, с. Черпання рідини. *Ч'ир'ан'е с'к'д'ол'д аз'а во'ды.* Пор. **чир'яти**.

ЧИР'ЯТИ [чир'яти], р'айу, чир'аш (р'айеш), *недок.* Черпати (рідину). *Ч'ир'ай в'оду в ко'рыто.*

ЧИРЯТИСЯ [чир'атис'а], р'айес'а, *недок.* Набиратися способом черпання (про рідину). *Куй с'а чистит кд'лбд 'аз та чир'ац':а з н'ого вода 'доти, 'заки с'а не' 'учир'ат.*

ЧИСТОТНИЙ, а, е. Який любить чистоту; охайний. *Чистотна жонна.* Антонім **нечистотний**.

ЧИСТОТНО. Присл. до **чистотний** (те саме, що **хárно**). *Доста в нийї чистотно в 'хыжи.* Антонім **нечистотно**.

ЧІТАВЫЙ, а, е. 1. Те саме, що **гд́ный** 2. 2. Значний, сильний. *'Читавый 'голос.* 3. Надійний, покладистий. *Ото читавый чулу'вік, мож на н'ого бізо'вати.*

ЧІТАВО, *присл.* Дуже сильно. *'Читаво го по'били.*

ЧІТАНС [читан'е], а, с. Читання.

ЧІХАНС [чихан'е], а, с. Чханья. *Прийшло на н'а чихан'е.* Див. ще **апчиханс**, **кыханс**. Пор. **чыхати**.

ЧІХАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ЧІХНУТИ**, ну, неш, *док.* Чхати. *Так чихат, шчо далеко го 'чути.* Див. ще **апчихати**, **кыхати**.

ЧІХАТИСЯ [чихатис'а], айес'а, *недок.*, **ЧІХНУТИ**, нес'а, *безос.*, *док.* Чхатися. *Ба ци не' прустудиламс'а, шчо так ми с'а чихат.*

ЧІХНУТИ *див.* **чихати**.

ЧИ-ЧИ! Вигук, яким підзивають або відганяють свиней.

ЧІЖЕМКЫ, 'мок, *мн.*; *одн.* чіже'мок, м'ка, ч. Зменш. до **чїжмы**. *Та йа у вты чїжемкы с'а вбув.*

ЧІЖМАРИТИ, 'мар'у, 'мариш, *недок.*, *шев.*, *рідк.* Те саме, що **шўстерити**.

ЧІЖМАРЬ [чїж'мар'], р'а, ч., *шев.* 1. *рідк.* Те саме, що **шўстер**. 2. Прізвисько.

ЧІЖМАРЬКА [чїж'мар'ка], ы, *жс.*, *рідк.* Те саме, що **шўстерка**.

ЧІЖМЫ, 'жем, *мн.*; *одн.* чіжем, жма, ч. Чоботи. *'Чїжмы у силї майбуш чїнив жит.* Пор. угор. csizma т.с. ▲ **Зазулинны чїжмы** *див.* **зазулин**; **С'ц'іган'і чїжмы** *див.* **стіганый**.

ЧКЎВ, 'кова, ч. Однорічне лоша. *Скаче йак чїкув.* *'Чїкова привы'кайут ходити з 'возом 'коло ко'былы.* Пор. угор. csikó т.с.

ЧІЛЛОГ [чїл'ог], а, ч. Зірка, зірочка. *'Чїл'огы у вінку моло'диц'і 'авад' на чул'і в кун'а.* Пор. угор. csillog т.с.

ЧІНГІТЛУВ, 'лова, ч. Великий дзвінок, який прив'язують неспокійній у череді корові. *Чінгїтлув прий'азуїут на шийу кд'рвї, вбы с'а не' загубила.* Пор. угор. csengetés т.с.

ЧІНОШНИЙ, а, е. Красивий; нарядний. *'Чиношина 'д'ївка.* Пор. угор. csinos т.с.

ЧІНОШНО. Присл. до **чіношний**. *'Чиношно с'а вд'їла Олена.*

ЧПІНДАВЫЙ, а, е, *зневаж.* Те саме, що **лопуглівий**. *Чпїндава жонна.*

ЧПІНДАВКА, ы, *жс.*, *зневаж.* Жін. до **чпїндало**. Див. ще **чпїндошка**.

ЧПІНДАЛО, а, ч., с., *зневаж.* Те саме, що **лопотень**.

ЧПІНДАНС [чпїндан'е], а, с., *зневаж.* Базікання. *Чпїндан'е т'ойї жонны не' мош переслухати.* Пор. **чпїндати**.

ЧПІНДАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, *зневаж.* Те саме, що **лононіти**. *Ота Йуліна чпїндавала бы хут 'кул'ко.*

ЧПІНДЛІВЫЙ, а, е. Те саме, що **лопуглівий**.

ЧПІНДОШ, а, ч., *зневаж.* Те саме, що **лопотень**.

ЧПІНДОШКА, ы, *жс.*, *зневаж.* Те саме, що **чпїндавка**.

ЧІПОК, пка, ч.; *мн.* чпїкы, у. Мереживо як прикраса одягу. *А чпїкы на свиту, на плат 'былы купован'і.* Пор. угор. csipke т.с.

ЧІТЬ! [чїт'], *виг.* Те саме, що **цыт!**

ЧІТЬКАНС [чїт'кан'е], а, с. Те саме, що **цытканс**.

ЧІТЬТЕ! [чїт'те], *виг.* Те саме, що **цытте!**

ЧІЧА, і, *жс.*, *дит.* Що-небудь дуже гарне.

ЧІЧАНЫЙ, а, е, *дит.* Дуже гарний.

ЧІЧІ! *присл.*, *дит.* Стояти на ногах! (стимулювання дитини під час її перших спроб стати на ноги). *Мар'ічко, чїчі!*

ЧІЧКА, ы, *жс.* 1. Квітка. *Нар'валам у д'орб'ц'і в'с'акых чїчок.* 2. *перен.*, *ірон.* Жінка, що дуже любить чепуритися, наряджати, часто змінювати наряди. *Диви, чїчка пуш'ла!* Див. ще **чїчуля**. 3. *перен.*, *дит.* Що-небудь гарне.

ЧІЧУЛИТИСЯ [чїчулитис'а], л'ус'а, лис'а, *недок.* Те саме, що **парадітися**.

ЧІЧУЛЯ [чїчул'а], і, *жс.*, *ірон.* Те саме, що **чїчка** 2.

ЧМЕЛИТИ, мил'у, меліш, *недок.* Те саме, що **голомшїти** 1.

ЧМОРГАНС [чморган'е], а, с. Човганья; тертя; дряпання. *Чморган'е чїжмами по подл'ашови.* *Уч:морган'а по с'кін'і уст'аїуц':а с'л'їды.* Пор. **чморгати**.

ЧМОРГАНЫЙ, а, е. Такий, по якому човгали, якого терли, дряпали. *Чморганый шїфон, чморган'і топанкы.*

ЧМОРГАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ЧМОРГНУТИ** [чморгнути], ну, чморгнеш, *док.* Човгати; терти; дряпати. *Не' чморгаї у с'кїну топанкы.* Див. ще **чомхати** 1.

ЧМОРГАТИСЯ [чморгатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.*, **ЧМОРГНУТИСЯ** [чморгнутис'а], нус'а, чморгнес'а, *док.* Човгатися; тертися; дряпатися. *'Йурику, соко'ти, вбы с'а лопта не' чморгала в плут.* Див. ще **чомхатися** 1.

ЧМОРГНУТИ *див.* чморгати.

ЧМОРГНУТИСЯ *див.* чморгатися.

ЧОВА́, ¹вы, *ж.* Віха; знак межі. *Треба позна-
чити човами наш горот.*

ЧОВКОЛА́ДА [човколада], *ы, ж.* Шоколад. *Давно човколады мы не куповали, а титир купу-
їеме д'їт'ом і човкаладуві йайц'а.* Пор. угор. csokoládé, діал. csókoládé т.с.

ЧОВКОЛА́ДОВИЙ [човколадовий], *а, е.* Шоколадний. *Човколадуві йайц'а.*

ЧО́ВОР, *а, ч., техн.* Великий металевий гвинт; болт. *Тоты д'вир'ї запирт'ї човором.* Пор. угор. csavar т.с.

ЧОКА́Н, ¹на, *ч.* Кирка. *Колї к'олл'ут у твердуй камн'ануй землі, беш чокана с'а не вбийти.* Пор. угор. csákány т.с. ♦ **Хут' бы чоканы з неба падали** – обов'язково, неодмінно. *Завтра йдеме на дрибы хут' бы чоканы з неба падали.*

ЧОКА́НЬОВА́НЕ [чокан'ован'є], *а, с.* Робота з киркою. *Чокан'ован'є – т'ашка робота.* Пор. чоканьовати.

ЧОКА́НЬОВА́НИЙ [чокан'ований], *а, е.* Копаний за допомогою кирки. *Іс'а зимл'а чокан'ована, бо туй був дур.*

ЧОКА́НЬОВА́ТИ [чокан'овати], ¹н'уйу, ¹н'уйеш, *недок.* Працювати киркою. *Туй така тверда зимл'а, шчо лопатув много не вкопнеш, треба чокан'овати.*

ЧОКА́НЬОШ [Чокан'ош], *а, ч.* Прізвисько.

ЧОКА́НЬОШКА [Чокан'ошка], *ы, ж.* Прізвисько.

ЧОЛОВІ́ЧИ́СКО [чулувічиско], *а, ч., збільш.* Чоловік кремезної статури.

ЧОЛОВІ́ЧОК [чулувічок], *чка, ч.* 1. *змени.* Щуплий, малого зросту чоловік. 2. *перен., анат.* Зіниця. *Білмо му застїлат чулувічок, та слабо видит на вто око.*

ЧОМУ́В [чумув], *чомова, ч.* Те саме, що **жмыток.** *У мене шче йє два чомовы догану.* Пор. угор. csotó 'вузол'.

ЧО́МХАНЕ́ [чомхан'є], *а, с.* 1. Те саме, що **чморганс.** *Чомхан'є топанку.* 2. Обривання. *Чомхан'є лис'ц'а с п'осбн'аинїка.* Пор. **чомхати.**

ЧО́МХАНИЙ, *а, е.* Дієприкм. пас. мин. ч. до **чомхати 1, 2.** *Чомханий вуйош. Чомхане лис'ц'є.*

ЧОМХА́ТИ, ¹хайу, ¹чомхаш (хайеш), *недок.* 1. Те саме, що **чморгати.** *Мвр'їчко, йс'ї топаночкы нид'їл'ашн'ї, не чомхай йїх.* 2. Обривати. *Не чомхай присатку, ай убыйди йї.*

ЧОМХА́ТИСЯ [чомхатис'а], ¹хайус'а, ¹чомхас':а (хайес':а), *недок.* 1. Те саме, що **чморгатися.** *Іс'ї чїжмы дуже легко с'а чомхайут, дуже йїх треба сокотити.* 2. Обриватися. *Гец':а чомхат уд м'отру йаблун'а попри вулиц'ї.*

ЧОПА́ТЫЙ, *а, е.* З обломленим кінцем. *Убло-
мивс'а мало руг у коровы та став чопатым.*

ЧОПÓК, *чуп'ка, ч.* Один з дерев'яних зубків у дерев'яних граблях для загрібання сіна. *Чупкы с'а на драбл'ох ламл'ут доста часто.*

ЧОПУТЛÓВАНЕ́ [чупутлован'є], *а, с.* Те саме, що **чупканс.** Пор. **чонутловати.**

ЧОПУТЛÓВАНИЙ [чупутлований], *а, е.* Те саме, що **чупканый.**

ЧОПУТЛÓВАТИ [чупутловати], ¹луйу, ¹луйеш, *недок.* Те саме, що **чупкати.**

ЧОПУТЛÓВА́ТИСЯ [чупутловатис'а], ¹луйус'а, ¹луйес':а, *недок.* Те саме, що **чупкатися.**

ЧОПУТЛÓУВ [чупут'лув], ¹лова, *ч., заст.* Засув дерев'яного замка.

ЧОРТИ́ЦЯ [чортиц'а], *ї, ж.* 1. *вульг.* Те саме, що **бісиця.** 2. Шкідлива тварина. *Чортиц'а мыши пруйїла мїх из мук'ов.*

ЧОРТОВА́ТИЙ, *а, е.* Те саме, що **заклятый.** *Чорт'овата д'ївка (тілиц'а).*

ЧОРТУ́СЬКИЙ [чур'тус'кий], *а, е.* Те саме, що **заклятый.**

ЧО́РЯ [ч'ор'а], *ї, ж.* 1. Корова чорної масті. *Ч'ор'а – чорна корова.* 2. Кличка такої корови. 3. *перен., зневаж.* Дуже смугла (чорна) жінка. *Тубї, Мїгал'у, вта ч'ор'а не пасуйє ж'д'нов'быти.*

ЧÓТЫ, ¹ч'оту, *мн.* Шпилька для волосся. *Дис:а загубили м'ойї чоты.* Пор. угор. csat 'застїбка'. *Див. ще ч'отлик.*

ЧОТЫРÉ, ¹р'ох, *числ. зб.* Четверо (тільки чоловіків, хлопців). *Чотыре с'ме прийїшли до т'ойї д'ївки. Там были чотыре катуне.*

ЧОТЫРИГÓДНИЙ [чотыригудн'ий], *а, е.* Чотирирічний. *Чотыригудн'а д'їтина.*

ЧОТЫ́РИСТО, *числ. кільк., невідм.* Чотириста. *Пуш'овим у заронки ис чотыристо рубл'ами.*

ЧОТЫ́РИ [ч'отыр'ї], ¹р'ох, *числ. кільк.* Чотири. *Чотыр'ї мїхы.*

ЧОТЫ́РКА, *ы, ж.* Четвірка. *Муй унук дус'тав нын'ї чотырку з мате'маткы.*

ЧОТЫ́РНАДЦЯТИЙ [ч'отырнат'ятий], *а, е.* Чотирнадцятий.

ЧÓТЛИК, *а, ч.* Те саме, що **ч'оты.**

ЧОТО́РНА́, *ны, ж.* 1. Дерев'яний жолоб, яким тече вода. *Ч'от'орнов'вода може те'чи ис кыр'ниц'ї.* 2. Ринва під стріхою хати. *Чоторны нут стр'їхув чин'ат из бл'ахы цигане.* Пор. угор. csatorna 'жолоб; ринва'.

ЧО́ЧИЙ [ч'очій], *а, ч., зневаж.* Дурень. *Шчо тот ч'очій робит у вас?* Пор. угор. csacsi 'ослятко; дурний'.

ЧУ́ВСТВО [чувство], *а, с.* 1. Відчуття. *Таке в н'а было чувство, шчо к'дс'їз-за плота за мн'ов с'а дивит.* 2. Почуття. *От'а д'ївка до того лїгн'а не майє н'їякого чувства.*

ЧУ́ВСТВОВАНС [чувствован'е], а, с. Почування. *Йаке вже чувствован'е в старого чил'адника, куй го все бо'лит?*

ЧУ́ВСТВОВАТИ [чувствовати], вуйу, вуйеш, недок. Відчувати. *Чувствуйу, шчо но'гы ми дир'івийут.*

ЧУ́ВСТВОВАТИСЯ [чувствоватис'а], вуйус'а, вуйес'а, недок. Почуватися. *Не'добре с'а вже чувствуйут'д'ідик.*

ЧУДИ́ЛО, а, с. Дивак. *Анц'о, не' дівис'а на вто чудило, бо забудес'а на н'ого.*

ЧУДИ́ТИ, д'у, д'иш, недок. Дивно поводитися. *Тот чулуйвіт усе чудит, йа с'а вже на н'ого і не' т'вор'у.*

ЧУ́ДО, а, с. Чудо, диво. ♦ **Чудо галиліийс'ке** – хтось незвичайно одягнутий. *Но ты вдно чудо галиліийс'ке, шчо так ис'а вд'іла.*

ЧУ́ЖА, невідм., дит. Чужа людина.

ЧУ́ЛКА, ы, ж. 1. Чуб; коса (дівоча). *У т'ойй'д'івкы чулка до по'яса.* 2. бот. Приймочка на кукурудзяному качані. *Чулка йе на ст'рукови мелайу.* 3. перен. Зав'язаний кінець мішка. *Бери міх за чулку, май'лехко понесеи.*

ЧУЛКОВА́НС [чулкован'е], а, с. Поява приймочки на качані кукурудзи. *Чулкован'е мелайу.* Пор. **чулкова́тися**.

ЧУЛКОВА́ТИСЯ [чулковатис'а], куйес'а, недок., с.г. Появлятися на кукурудзяному качані (про приймочку). *Уже с'а чулкуйе мелай.*

ЧУЛКОВИ́НС [чулковин'е], а, с. 3б. до **чулка** 2. *Усушене чулковин'е мелайу'д'обре на л'ікы.*

ЧУМАЙДА́Н, а, ч. Те саме, що **куфер**. *Чумайдан на'куфер'зачали казати, куй до нас'рус'кі прийй'ли.*

ЧУ́НІ [чун'і], у, мн. 1. заст. Дерев'яне взуття у вигляді черевиків. 2. перен. Гумове взуття, вище кісточки. *Учун'ах'ходиме в хл'ів.*

ЧУПЕЛЯ́К [чупи'л'ак], 'ка, ч., зневаж. Ніж з відламанною частинкою. *Тым чупил'аком'есе мн'асо не' пур'іжеш.* Див. ще **чупі́ль**.

ЧУПІ́ЛЬ [чупі'л'], 'л'а, ч., зневаж. Те саме, що **чупеля́к**.

ЧУ́ПКАЛО, а, с. Примітивний замок. *Треба ми вч'инити на йс'і двирц'і й'акес'чупкало, вбы йіх мош'чупкати.*

ЧУ́ПКАНС [чупкан'е], а, с. Замикання. *Чупкан'е двіри на хл'івови.* Див. ще **чопутл'ованс**. Пор. **чупка́ти**.

ЧУ́ПКАНЫ́Й, а, е. Замиканий. *Оты двирц'і в нас'чупкан'і.* Див. ще **чопутл'ованы́й**.

ЧУПКА́ТИ, кайу, чупкаш (кайеш), недок. Замикати. *Іс'і двирц'і не' чупкайу.* Див. ще **чопутл'овати**.

ЧУПКА́ТИСЯ [чупкатис'а], ац'а, недок. Замикатися. *Чулуйвіче, ци вже чупкайуц'а'наші'ворота?* Див. ще **чопутл'оватися**.

ЧУПКОВА́НС [чупкован'е], а, с. 1. с.г. Заміна зламаних зубців у дерев'яних граблях. *Чупкован'е*

з'рабил'. 2. шев., заст. Прибивання кожаної підошви на взутті дерев'яними гвіздками. *Чупкован'е чі'жем.* Пор. **чупкова́ти**.

ЧУПКО́ВАНЫ́Й, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **чупкова́ти** 1, 2. *Чупкован'і з'рабл'і.* *Чупкованы́й то'панок.*

ЧУПКОВА́ТИ, куйу, куйеш, недок. 1. с.г. Замінювати зламані зубці в дерев'яних граблях. *Каж'зый дин'мушу чупковати з'рабл'і.* 2. шев., заст. Прибивати кожано підошву на взутті дерев'яними гвіздками. *Давно'шустер'кожану'талу'прибй'вав чупками.*

ЧУР'Ю́В, 'гова, ч. 1. Дерев'яний жолоб, який стікає вода. *Треба ми пум'ін'ати чур'говы, бо гн'или.* 2. перен. Те саме, що **п'уца**. Пор. угор. csorgó 'жолоб; ринва'.

ЧУРЬ [чур'], ри, ж., с.г., заст. Приміщення для воза, сільськогосподарського реманенту, сіна. Пор. угор. csűr t.c.

ЧУ́ТИ, чуйу, чуйеш, недок. 1. Чути. 2. Відчувати. *Чуйу в зруд'ох не'добре.* *Далеко з'ниий'чути'п'орфіном.* ♦ **Рукы, погы не'чуті** – бути стомленим. *Так им с'а нарбила, шчо'рукы, ногы си не' чуйу.*

ЧУ́ТИСЯ [чутис'а], чуйус'а, чуйес'а, недок. 1. Бути чутним. *За'плотом'чувс'а'голос.* 2. Почуватися. *Мамка'чуйуц'а'доста'слабо.*

ЧУ́ТОРА, ры, ж., зневаж. Крива нога. *Не'сер'ди н'а, бо по'ламл'у'ти'чуторы.* Пор. угор. csutura 'мундштук'.

ЧУ́ХТАНС [чухтан'е], а, с. Чухання. *Ут'ого'чухтан'а в д'ітины с'а вч'инив'ст'рутик.* Пор. **чухтати**.

ЧУ́ХТАНКА, ы, ж. Сверхблячка. Див. ще **ш'упапка** 1. *Майже м'шчус'не'добре'йз'іла, шчо така на н'а'чухтанка на'пала.*

ЧУ́ХТАТИ, айу, аш (айеш), недок. Чухати. *Чухтай, чухтай н'а по'хрып'ту, бо свербит н'а.*

ЧУ́ХТАТИСЯ [чухтатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), недок. Чухатися. *Шчо с'а так'чухташ, а'чин'ис'вуйлива?*

ЧУ́ЧАТИ, айу, аш (айеш), недок., дит., поет. Спатки. *Чучай, л'ул'ай сам, Сын'Божый, бо йа бы вже спала* (із колядки). Див. ще **ч'учкати**.

Ч'У́ЧКАТИ, айу, аш (айеш), недок., дит. Те саме, що **ч'учати**.

Ш

ША́ВКАНС [шавкан'е], а, с. Видавання глухих звуків при надавлюванні (про мокре взуття, мокру землю і под.). *Шавкан'е с'а'чуйе куй'ідеш у'м'окруй'оббуви.* Пор. **шавкати**.

ША́ВКАТИ, ат (айе), недок., **ША́ВКНУТИ**, не, док. Видавати глухі звуки при надавлюванні (про мо-

кре взуття, мокру землю і под.). *Така мокра зм'яла, шчо аш шавкат (шавкайе).* Див. ще **шкап'іти**.

ШАВКНУТИ див. **шавкати**.

ШАЛ, а, ч. Шарф. У *шало*ви май тепло, ги без н'ого. Пор. нім. Schal т.с.

ШАЛАТА, ы, ж., бот. Салат (Lactuca sativa). Пор. угор. saláta т.с. ▲ **Талійан'с'ка шалата** див. **талійанськый**; **Полонін'с'ка шалата** див. **полонінськый**.

ШАЛКА, ы, ж. 1. Покришка на солдатському чи туристському казанку. У *війну к'туне йїли иш'алкы*. 2. Тарілка на терезах, шалька. *На ваи'ках йе дві шалкы*.

ШАЛУНОК, нка, ч., буд. Траншея під фундамент будинку. *Аш тверда зм'яла, та шалункы с'а т'ашко к'дпл'ут*.

ШАНТАЛЄБА, ы, ч., ж., зневаж. Кульгава людина. *Пуш'ов дулу 'вулиц'ув шанталеба, сит'н'аш*. Пор. угор. діал. sántaláb т.с.

ШАНЦ, ца, ч. Канава, рів. *Шан'цы т'реба чистити, бо чинак вода не" буде те'чи*. Пор. угор. sánc, нім. Schanze т.с.

ШАПКА, ы, ж. 1. Те саме, що **калап 1**. *Ото не" чулувік, шчо му ж'она носит шапку. На зл'одійови шапка го'рит*. 2. перен. Дах на оборозі. *Пручуравилас'а шапка на вб'ор'з'і*.

ШАПЦА, ы, ч., заст. Єврейське чоловіче ім'я. *Шапца робив у кал'г'оз'і 'вои'чиком, буш н'іко жс'їду в кал'г'оз'і не" робив*.

ШАРАНЦ, а, ч. 1. Те саме, що **агош**. *За'кукала зазулина та с'їла на шаранца, й'акі то'то парован'і Іван'ко тай Ан'ца*. 2. буд., заст. Один з вертикальних стовпів у стіні дерев'яної хати. *Шаран'цы 'держат п'лахы в с'к'ін'і*.

ШАРКА, ы, ж. Завіса для дверей чи вікон. *Без шарок с'а не" ул'х'од'ат н'і д'вир'і, н'і обол'окы*. Пор. угор. заст. sark, sarok т.с.

ШАРКАНТЬОВЫ [шаркант'овы], т'дву, мн.; одн. шаркант'ув, т'ова, ч. 1. заст. Шпори на чоботах у парубка. Пор. угор. sarkantyú т.с. 2. перен. Шпори на ногах у півня.

ШАРКАН [шаркан'], ни, ж. 1. Змій, дракон. *Шаркани с'а хут'ко бу'їт*. Пор. угор. sárkány т.с. 2. перен. Зла людина. *Йа до т'ойї с'а шаркани б'ойу пудый'ти*.

ШАФЛИК, а, ч. Бляшана посудина, куди зливають воду, якоюмили посуд. *Ул'ий з'мылкы иш'афлика*. Пор. нім. Schaffel '(невеликий) чан, шаплик, барило'.

ШАЦОВАНЄ [шацован'є], а, с. Приблизне оцінювання чого-небудь. *Шацован'є с'їна в об'ор'з'і*. Пор. **шацов'ати**.

ШАЦОВАТИ, цуйу, цуйеш, недок. Приблизно оцінювати що-небудь. *Шацуйеми ваш го'рот та мо'жеме с'а то'к'мити за ц'їну*. Пор. угор. sacco! т.с.

ШАШ, у, ч., бот. Очерет звичайний (Phragmites communis). *Шаш росте на б'д'л'от'і*. Пор. угор. sás 'осока (Carex)'

ШАШОВАНЯ [шашован'а], і, ж. 1. Те саме, що **корчага 1**. У *шашован'ах 'держиме вино*. 2. заст. Вулик, виплетений з очерету, осоки, соломи. Див. ще **куш' 3**.

ШАЯТЄЛНЬЙ [шайателный], а, е. Власний, власного виробництва. *Єсе вино мо'є, шайателне*.

ШВАБЛИК, а, ч., рідк. Те саме, що **скіпка**. *Треба купити иш'ваблику*.

ШВАКАТИ, айу, аш (айеш), недок., **ШВАКНУТИ**¹, ну, неш, док. 1. Бити, шмагати кого-небудь чимось гнучким (лозиною, батоном і под.). *Швак'нув н'а фу'рман'ош батуг'ом по хрып'ту, бо тыка'вим му б'їгар'у колесо*. 2. Відрізати одним махом. *Швак'нув ми 'вуйко д'аранчик м'н'аса. Не" швак'ни ми 'вух'о н'ож'иц'ами, ай стр'їжи сп'уж'и'но*.

ШВАКАТИ, 'кайу, 'вакаш (кайеш), недок. Швидко йти. *Ота ж'од'на по'сп'еред мене так иш'акала, шчо йа йї не" му'г д'уж'нати*.

ШВАКНУТИ¹ див. **швакати**.

ШВАКНУТИ², ну, неш, док. Те саме, що **чапнути**.

ШВЫДКЫЙ [швыт'кий], а, е. Швидкий.

ШВІТЬКАТИ [ш'віт'кати], айу, аш (айеш), недок., **ШВІТЬНУТИ** [ш'віт'нути], ну, неш, док. 1. Махати батоном, лозиною і под. *Не" иш'віт'кай 'коло н'а батуг'ом, бо 'очи ми 'уб'їеш*. 2. Шмагати тим самим кого-небудь. *Швіт'нув н'а батуг'ом*. 2. Різати чимось гострим (косою, серпом, ножицями і под.). *Швіт'кат (иш'віт'кайе) к'д'с'ов т'р'аву*.

ШВІТЬНУТИ див. **швітькати**.

ШЕВКЫНЯ [ше'вкын'а], і, ж., шв. Те саме, що **сабука**.

ШЕЛЕПІТЄ [шили'пит'є], а, с., зб., зневаж. Нікудишні люди. *Иш'шил'тит'ом не" варта н'їч'мати*.

ШЕМТІТИ [шимт'їти], тит (т'їе), недок. Шипіти (про те, що кисне). *Ви'но ише не" укысло, бо ише шим'тит*.

ШЕРБЛІК, а, ч. Нічний горщик. *Шерблик 'держат ма'льм 'д'їт'ом*. Пор. угор. діал. serbli, нім. діал. Scherbel т.с.

ШЕРЕВАРЫ, у, мн., заст. Штани домашнього виробництва, з домотканого полотна, пофарбовані в темний колір.

ШЕРЕГ [шерег(r)], га, ч. Ряд, натовп. *Зобрав с'а на П'їац'ку ц'їль'ий шерег л'уд'и*. Пор. угор. sereg 'військо; юрба, товпа'.

ШЕРПІНКА [ширпін'ка], ы, ж. Зменш. до **шерп'їня**. У *ширп'їн'ц'ї с'мажат м'н'асо, 'рыбу*.

ШЕРПІНЯ [ширпін'а], і, ж. Мілка каструля. *Насмаж'илам п'д'овну ширп'їн'у 'р'їты з 'зрибами*. Пор. угор. serpenyű 'сковорода; чаша терезів'.

ШЕШТЭРО, шіс'п'ох, числ. кільк., зб. Шештеро.

ШЕШТИНЕДІЛКА [шештинид'іл'ка], ы, жс.

1. Жінка в період шести тижнів після пологів. *Йа тожды была шештинид'іл'кув і не моглам н'їкуды йти. 2. перен., зневаж.* Лінива або немічна людина, що часто лягає серед дня в ліжку. *Ты шештинид'іл'ко, вст'вай та под'роби.*

ШЕШТЫЙ, а, е. Шостий. *Шесте від'ро поне-с'лам.*

ШЕТЕМІНС [шיתי'мин'е], а, с., кул. Те саме, що **кісто 2**. *На Руз'во не'чес'а ус'акого шити-мин'а.* Пор. угор. sütemény т.с.

ШЕФТ, у, ч. Дрібна торгівля. *З'мойого шефту малу п'ол'зу майу.* ♦ **Пуйти у шефты** – зайнятися дрібною торгівлею. *Йак пуйла Йулина в шефты, та май'л'іше с'а майе.* Пор. угор. фам., зневаж. seft 'афера; хитра угода'.

ШЕФТАРЬ, р'а, ч. Дрібний торговець. *Шеф-тар'с'а мусит ус'е крутити, аш'хоче шчус'м'ати.*

ШЕФТАРЬКА, ы, жс. Жін. до **шефтарь**. *Купи-лам си ут шефтар'кы шир'інку.*

ШЕФТОВАТИ, туйу, туйеш, недок. Займатися дрібною торгівлею. *Навчилас'а Йулина шефто-вати, та вже не'хоче йти т'ашко р'обити.* Пор. угор. seftel 'торгувати; спекулювати'.

ШІБАТИ, айу, аш (айеш), недок., **ШІБНУТИ**, ну, неш, док. Кидати. *А кун'с'б'б'в шибнув узат.*

ШІБАТИСЯ [шибатис'а], айус'а, ас'а (айс'а), недок., **ШІБНУТИСЯ** [шибнутис'а], нус'а, нес'а, док. Кидатися, метатися. *Йатбы м'с'а не'шибнув убук, та мотор бы н'а рузміс'ив.*

ШИБЕНЯК [шибен'ак], 'ка, ч., ірон. Шибеник. *У нас унук т'акый шибен'ак, шчо н'іч из ним не'мож у'радити.*

ШІБНУТИ див. **шибати**.

ШІБНУТИСЯ див. **шибатися**.

ШІЙТАЛОВАНЕ [шійталован'е], а, с. Ходіння без діла. *Шійталован'е лиш у'того, ко н'іч не'р'обит.* Пор. **шійталовати**. Див. ще **шпацірка**, **шпаціріванс**.

ШІЙТАЛОВАТИ, луйу, луйеш, недок. Гуляти, прогулюватися. *Бывало, в нид'іл'у шійта-луйеме по горса'тови.* Пор. угор. sétál т.с. Див. ще **шпаціровати**.

ШІКОВНА [шік'овна], нуйі, жс., у знач. імен. Прізвисько.

ШІКОВНИЙ [шік'овный], а, е. Спритний, енергійний, швидкий. *Шік'овна д'івка (ж'она).*

ШІКОВНО [шік'овно]. Присл. до **шік'овний**. *Йа'л'уб'л'у, куй чил'адник'р'обит р'оботу шік'овно.*

ШІКОВНЯК [шік'овн'ак], 'ка, ч. Спритний, енергійний, швидкий чоловік. *Ото т'акый шік'ов-н'ак, шчо вс'о в н'ого с'а р'обит с'коро.*

ШІКОВНЯЧКА [шік'овн'ачка], ы, жс. Жін. до **шік'овняк**.

ШІКОРА, ы, жс. Те саме, що **джоріна**.

ШІЛІХВУСТ, 'воста, ч. 1. зоол. Якась тварина. *Ходит, йак шіл'ихвуст, м'іс'ц'а йуй не'їе.* 2. перен., ірон. Непосида. *Тым шіл'ихвостом (д'іт-ваком) ус'уды п'овно.*

ШІЛІХВУСТКА, ы, жс., ірон. Жін. до **шіл'ихвуст 2**.

ШІЛЬЦЯТА [шил'ц'ата], п'ат, мн., бот. Подорожник ланцетолістий (Plantago lanceolata).

ШІН, на, ч., заліз. Рейка на залізничній колії. *Пбійд'іде по шін'ах.* Пор. угор. sín т.с.

ШІНГЛА, ы, жс., буд. Дранка, якою закривають зовні дерев'яні стіни хати замість штукатурки. *Шін'глы приби'вайут на с'к'іну, йак дра'ниц'і на да-хови.* Пор. нім. Schindel т.с.

ШІНГЛОВАНЕ [шін'глован'е], а, с. Покривання зовні дерев'яних стін хати, які не штукатурять, дранкою. *Шін'глован'е хыж'і.* Пор. **шінгловати**.

ШІНГЛОВАНЬЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин.ч. до **шінгловати**. *Шін'глована хыж'а.*

ШІНГЛОВАТИ, луйу, луйеш, недок. Покривати зовні дерев'яні стіни хати, які не штукатурять, дранкою. *Шін'глуйут дирил'ану хыж'у, вбы'была май'тепла тай май'файна.*

ШІПОРИНЕ [шипорин'е], а, с. Виконання хатньої роботи. *На шипорин'е йде м'ного часу.* Пор. **шіпорити**.

ШІПОРИТИ, п'р'у, пориш, недок. Виконувати хатню роботу. *Кул'ко бы чил'адник не'шипорив, а все'мало.*

ШІРІГЛЯ [ші'ригл'а], і, жс. Задня частина воза чи велосипеда у вигляді клітки для вантажу (багажу). *Нам'етавим у ші'ригл'у'мало'с'іна та п'уві'узим жу'ну у кор'газу.* Пор. угор. saroglya т.с.

ШІРІНКА [ші'ри'(і)нка], кы, жс. 1. Хустина. *Купилам си'файну ші'ринку.* 2. анат. Підгорля у великої рогатої худоби. *Ші'ринка в кор'овы вад'во-ла висит иш'ийі.*

ШІРІНОЧКА [ші'ри'(і)ночка], ы, жс., зменш.-пестл., поет. Зменш. до **шірінка**. *Вбер'імс'а, ц'імборочки, в біл'і ші'риночки, та'фбы нас поз-навали, чийі мы д'івочки.*

ШІРНЬОВКА [шірн'овка], ы, жс., заст. Те саме, що **гамбр'ела**. *Шірн'овка с'а хус'нује, куй дошч'наде.* Пор. угор. esernyő, нім. Schirne т.с.

ШІРОКЬЙ, а, е. 1. Широкий. 2. ого, у знач. ім., вес. Розпорядник на весіллі; тамада. *Ші'рокый с'а'дидит, абы'г'бс'ц'і'малі й шчо'упити, й шчо'йз'істи.*

ШІРОКО, присл. 1. Присл. до **шір'окый 1**. 2. перен. Самовпевнено. *Ші'роко вам гов'орити, бо вам с'ыны вс'о прив'езут, шчо вам заб'ажіц'а.*

ШЫША́К, ¹ка, ч. М'яка, нерозвинута головка капусти або такий же качан кукурудзи. *Шышакы дэ'йут 'марз'і й'з'істи.*

ШЫШЛИТИ, л'у, лиш, *недок.* Жувати що-небудь поганими зубами або беззубим ротом. *Доктра ко'рова 'был'е не' й'ст, лиш 'шышит.* *Вуз'ми уд'і'тини п'еленку, най'йі не' 'шышит.*

ШЫШЛІНЕ [ш'ышлін'е], а, с. Жування чого-небудь поганими зубами або беззубим ротом. *'Шышлін'е ко'р'ов'ов 'был'а.* Пор. **шышлити**.

ШІЛБА [шілба], ы, *ж.*, *військ.*, *заст.* Каска воїна. Пор. угор. *sild* 'козирок', нім. *Schild* 'щит; захист; козирок'.

ШІМІТЛОВА́НЕ [шіміт'лован'е], а, с., *заст.* Розгладжування, вирівнювання висушеного тютюнового листа. *Ото шіміт'лован'е м'ін'і здр'ов'л'е й'з'іло.* Пор. **шімітловати**.

ШІМІТЛОВА́ТИ [шіміт'ловати], луйу, луйеш, *недок.*, *заст.* Розгладжувати, вирівнювати висушене тютюнове листя. *Йа го'дами шіміт'ловала до'ган у кал'г'оз'і.* Пор. угор. *simit* 'гладити; вирівнювати'.

ШІПКА [шіпка], ы, *ж.* Кепка; пілотка. *'Шіпку в'з'імі не' 'нос'ат.*

ШІСТДЕСЯ́Т [шід'іс'ат], т'ох, *числ.* Шістдесят.

ШІСТО́ВКА [шіс'т'овка], ы, *ж.* Пасажирський поїзд, що відправляється о шостій годині. *Шіс'т'овка вже пушла.*

ШІСТЬГУ́ДНЫЙ [шіс'ц'гуд'н'ый], а, е. Шестирічний. *Шіс'ц'гудн'а 'д'і'вока.*

ШІСТЬМЕ́ТРОВЫЙ [шіс'ц'мит'ровый], а, е. Шестиметровий. *Шіс'ц'митрова 'дошка.*

ШІСТЬМІСЯ́ЧНЫЙ [шіс'ц'міс'ачный], а, е. Шестимісячний. *Шіс'ц'міс'ачна д'і'тина.*

ШІСТЬСТО [шіс'ц'сто], **ШІСТЬСТУ** [шіс'ц'сту], *числ.* кільк., *невідм.* Шістсот. *Збіралис'ме ко'лорац'кого жука иш'іс'ц'сто (иш'іс'ц'сту) во-шк'ол'ани'ками.*

ШІФА, ы, *ж.* Корабель. *'Шіфами да'вно п'лы-ли 'наші 'л'уде до 'Америку.* Пор. нім. *Schiff* т.с.

ШІФОН, а, ч., *стол.* Шафа для одягу. *'Шіфони ч'інів у с'е'л'і ост'олош.* Пор. угор. діал. *sifon* т.с.

ШКАПІ́ТИ, п'ит, *недок.* Те саме, що **шавкати**. *'Мокро, аш шка'пит зим'л'а.*

ШКАРАБО́НЬКА [шкара'б'он'ка], ы, *ж.* Зменш. до **шкарабоня**. *Ку'пилам шкара'б'он'ку 'буксы.*

ШКАРАБО́НЯ [шкара'б'он'а], і, *ж.* Бляшана банка, напр. консервна та ін. *Нал'ий у шкара'б'он'у ко'тови моло'ка.*

ШКАРАЛУ́ПША, і, *ж.* Шкаралупа яйця, горіха і под. *Шкара'лупшу 'мечеме 'кур'ом, аб'ы с'а в них май'с'коро ч'ініли ну'ві 'йайц'а.* *Типир на Ви-л'итдин' май'буш мал'уйут по'р'ожн'і 'йайц'а, шкара'лупшу.*

ШКАТУ́ЛЬКА [шка'тул'ка], ы, *ж.* Зменш. до **шкату́ля**. *Шка'тул'ка з л'і'ками.*

ШКАТУ́ЛЯ [шка'тул'а], і, *ж.* Шкатулка. *Шка-тул'а с'к'іпок.* Пор. угор. *skatulya* т.с.

ШКО́БЛАНЕ [ш'коблан'е], а, с. Те саме, що **дёрбанс**. *Ш'коблан'е по'п'укану'йі 'мали на д'вир'ох.* Пор. **шкоблати**.

ШКО́БЛАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **дёрбати**. *Д'і'тина ш'коблат (ш'коблаіе) 'пер-стиком с'к'іну.*

ШКО́БЛАТИ́СЯ [ш'коблатис'а], айус'а, ас'а (айес'а), *недок.* Те саме, що **дёрбатися**.

ШКОРОБЧИ́ТИ [шкороп'чити], *недок.* 1. шкороп'чу, шкороп'чиш, *недок.* Гризти з характерним звуком (про гризунів). *Шкороп'чит у ко'м'ор'і мыш.* *Ото йа шкороп'чив у 'д'б'ику.* ♦ **Шкороп'чити в жу'лутку** – відчувати сильний голод. *'Зачало н'а шкороп'чити в жу'лутку.*

ШКОРОБЧИ́ТИ́СЯ [шкороп'читис'а], шкороп'чус'а, шкороп'чис'а, *недок.* Проситися знадвору, шкрябаючи в двері (про людину, kota і под.). *Ба ко с'а шкороп'чит у д'вир'і?*

ШКРІ́БА [шкр'іба], ы, *ж.*, *зневаж.* Худа, але енергійна жінка. *Ба 'лутки в 'то'йі шкр'ібы 'тул'ко 'силы?*

ШКРОВФ [шкр'овф], а, ч., *тех.* Гайка. *Помо-жи ми най'ти шкр'овф, бо дис'уд н'а в'пав.* Пор. угор. просторіч. *szóf* 'гвинт, болт'.

ШКРÓВФИ́К [шкр'ов'фік], а, ч., *техн.* Зменш. до **шкровф**.

ШКРОВФÓВАНЕ [шкр'ов'ф'ован'е], а, с. Закручування гайки. *Уц'і'лоден:ого шкр'ов'ф'ован'а бо'лит н'а ру'ка.* Пор. **шкровфовати**.

ШКРОВФÓВА́ТИ [шкр'ов'ф'овати], фуйу, фуйеш, *недок.* Закручувати гайку. *Бе'ри кл'уч та по-малы шкр'ов'фуй.*

ШКРОВФÓВА́ТИ́СЯ [шкр'ов'ф'оватис'а], фуйес'а, *недок.* Закручуватися (про гайку). *Сис' шкр'овф ш'о'с'а 'т'ашко шкр'ов'фуйе.*

ШКРУ́МАНЕ [шк'руман'е], а, с. Гризіння чого-небудь хрусткого, переважно піджареного. *Шк'руман'а 'з'умеру.* Пор. **шкрумати**.

ШКРУМА́ТЕ [шкру'мат'е], а, с., *зб.* Дрібні частини з порваної речі, шматки. *Пур'вала м'с'виту на шкру'мат'е, лиш 'панк'лику з 'нійі 'вис'ат.*

ШКРУМА́ТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Гризти що-небудь хрустке, переважно піджарене. *Йа 'л'убл'у шкру'мати сухар'і.*

ШКРУМІ́НДЯ [шкру'мінд'а], і, *ж.*, *зневаж.* Малою зросту, худа дівчина, жінка. *Ото та'ка шкру'мінд'а, шчо 'н'ішчо йі 'в'ід'і'ти.*

ШКРУ́МКА, ы, *ж.* Підгоріла шкірка печеної картоплі. *'Л'убит ми с'а шкру'мка з о'лойом.*

ШКУДНЫЙ, а, е. Шкідливий; підступний. *Наш кут 'дуже шкудний, 'заб'іес'а хут'у й'дку й'ду.*

ШКУ́ДНО. Присл. до **шкудный**. *Дуже н'а шкудно вдарив Ціл'а.*

ШКУРЁ́НЬЙ, а, е. Такий, з якого зняли кору (про колоду). *Шкуруне берве'но.*

ШКУРИ́ТИ, р'у, рш, *недок.* Знімати кору з колоди. *Шкурути 'дереву треба 'файно, бо 'инак черва'кы го мут 'йити.*

ШКУ́РИНС [ш'кур'ін'е], а, с. Знімання кори з колоди. *Не" мож ли'шати 'дереву беш.'кур'ін'а.* Пор. **шкурути**.

ШЛАСР [ш'лайер], а, ч., *вес.* Фата. *Шлайер дл'а молодиц'і 'дуже 'важный.* Пор. нім. Schleier т.с.

ШЛЕЙ́ФЕР [ш'лейфер], а, ч., *залізн.* Шпала (в залізничній колії). *До шлейферу с'а прикр'ін'л'а-йт шінны.* Пор. нім. Schleifer 'дефібрер (машина целюлозно-паперового виробництва)'.
ШЛІ́ЙКА, *ы, ж.* Вузол; петля; зашморг. *Шлійку 'чин'ат, куй шчус' 'треба 'читаво зай'азати.* *Вішайуц':а шлійков.* *Най ти буде на шлійку!* 'шоб ти повісився (повісилася)!' (недоброзичливе побажання вимагачеві під час задоволення його вимоги).

ШЛІ́ЙКАНС [ш'лійкан'е], а, с. Те саме, що **взуліне**. Пор. **шлійкати**.

ШЛІ́ЙКАНЬЙ, а, е. Те саме, що **взулений**.

ШЛІ́ЙКАТИ, *кайу, шлійкаш ('кайеш), недок.* Те саме, що **взуліти**.

ШЛІ́ЙКАТИСЯ [ш'лійкатис'а], *шлійкап'а ('кайес'а), недок.* Те саме, що **взулітисся**.

ШЛІ́ЙКОВА́НС [ш'лійкован'е], а, с. Те саме **взуліне**. Пор. **шлійковати**.

ШЛІ́ЙКОВА́НЬЙ, а, е. Те саме, що **взулений**. *Шлійкований лан'чок ис пац'урок.*

ШЛІ́ЙКОВА́ТИ, *куйу, куйеш, недок.* Те саме, що **взуліти**.

ШЛІ́ЙКОВА́ТИСЯ [ш'лійковатис'а], *куйес'а, недок.* Те саме, що **взулітисся**.

ШЛЫ́К, *ка, ч., заст.* Зимова шапка із сукна. *Над'ін' шлык на 'гд'олву, бо студино.*

ШЛО́ЙМА, *ы, ч., заст.* Чоловіче єврейське ім'я.

ШЛЮ́ПОТА́НКА [шл'о'потанка], *ы, ж.* Болото з мокрого снігу. *У шл'опотанц'і скоро на'мокат (намо'кає) 'ббув.*

ШЛЮ́ПА́НС [шл'упан'е], а, с. Хлюпання. *Шл'упан'е в:д'д'і.* Пор. **шлюпати**.

ШЛЮ́ПАТИ [шл'упати], *айу, аш (айеш), недок., ШЛЮ́ПНУТИ [шл'упнути], *ну, неш, док.* Хлюпати. *Не" шл'упай на н'а 'вдду.* *'Камін' шл'упнув у 'вдду.**

ШЛЮ́ПАТИСЯ [шл'упатис'а], *айус'а, ас'а (айес'а), недок., ШЛЮ́ПНУТИСЯ [шл'упнутис'а], *нус'а, нес'а, док.* Хлюпатися. *Мал'і д'іти с'а л'убл'ат у вуд'і шл'упати.**

ШЛЮ́ПНУТИ *див. шлюпати.*

ШЛЮ́ПНУТИСЯ *див. шлюпатися.*

ШЛЮ́С [шл'ус], *незмін.* Те саме, що **фёртик**. *Зробиме йс'у рд'ббту, і шл'ус.* Пор. нім. Schluß 'кінець'.

ШЛЯ́К [шл'ак]. ♦ **Шл'ак бы графив кого** – уживається як лайка, що виражає недобре побажання кому-небудь. *Шл'ак бы графив таково чулу'віка, шчо лиш 'думат (думайе), йак бы с'а на'птити.* Пор. пол. szlak, нім. Schlag 'параліч'.

ШМІ́РГІ́ЛЬ [ш'міргіл'], а, ч. Наждачний папір. *'Жоны шміргіл'ом 'чис'у'ат шпор, а ост'лош – гд'т'ові д'вир'і, вболо'кы.* Пор. угор. smirgyl т.с.

ШМІ́РГІ́ЛЬОВА́НС [ш'міргіл'ован'е], а, с. Обробка чого-небудь наждачним папером. *Ут шміргіл'ован'а шпор забл'стит.* Пор. **шміргільовати**.

ШМІ́РГІ́ЛЬОВА́НЬЙ [ш'міргіл'ованьй], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **шміргільовати**. *Шміргіл'ованьй шпор (ш'ифон).*

ШМІ́РГІ́ЛЬОВА́ТИ [ш'міргіл'овати], *л'уйу, л'уйеш, недок.* Обробляти що-небудь наждачним папером. *Шміргіл'уйу д'вир'і.*

ШМІ́РГІ́ЛЬОВА́ТИСЯ [ш'міргіл'оватис'а], *л'уйес'а, недок.* Піддаватися обробці наждачним папером. *Дубові д'вир'і с'а 'т'ашко шміргіл'уйут.*

ШМІ́РГІ́ЛЬОВЫ́Й [ш'міргіл'овый], а, е. Прикм. до **шміргіль**. *Шміргіл'овый папір'.*

ШМОН́ДЯ [ш'монд'а], *і, ж., вульг.* Те саме, що **піння**.

ШМУ́ЙЛА, *ы, ч., вульг.* Те саме, що **балап'ак**.

ШМУ́ЛИГА́ТИ, *'гайу, 'лигаш ('гайеш), недок.* Терти чим-небудь по чомусь. *Д'ит'вак шмулітат (шмулі'гає) 'камін'ом по паланкови.*

ШМУ́ЛИГА́ТИСЯ [шмулі'гатис'а], *'лигац'а, недок.* Тертися об що-небудь. *Шмулі'гац':а в н'а 'чіжем у 'чіжем, куй 'хбжу.*

ШНІ́Г [шн'іг], а, ч. Відрізок колоди (завдовжки 25–30 см), який розколюють на поліна для пічки. *Удну колотвиц'у 'р'іжут на три–ч'отыри шн'іты.* Пор. нім. Schnitt 'надріз, різання, розріз'.

ШНІ́ЮПА́ВЫЙ [шн'упавый], а, е. Такий, який для виконання вимагає багато одноманітної праці. *Не" дубл'у йс'у рд'ббту, бо шн'упава.*

ШНІ́ЮПА́ВКА [шн'упавка], *ы, ж.* Те саме, що **бабр'ачка 1**.

ШНІ́ЮПАТИ [шн'упати], *айу, аш (айеш), недок.* Виконувати яку-небудь одноманітну роботу, що вимагає багато часу. *Ц'ілий дин' шн'упайу йс'ими ш'бул'аши, та н' 'йак не" 'кнчу.*

ШНЯ́ПКО́ [шн'ап'ко], *'ка, ч., зневаж.* Те саме, що **неваловш'няк**.

ШОВА́РЫ, *у, мн., одн.* 'шовар, а, ч., *бот.* Сорт яблук. *'Шовары – 'зими'і, 'дуже 'сбн'і 'йаблыкы.* Пор. угор. діал. sávári alma т.с. Див. ще **шоваркы**.

ШОВАРКЫ, |рок, мн., бот. Те саме, що **шб-вары**.

ШОВГОР [шбвгор], а, ч. Брат дружини, шу-рин. *Мы ш:овгором дуже с'а па'руйеме*. Пор. угор. sógor т.с.

ШОВГОРІНЯ [шбвгор'ин'а], і, ж. Сестра чоловікової дружини. *Моя шовгорин'а дуже на-ч:агошна*.

ШОВГОРУВ [шбвгурув], горова, горово. Який належить шуринові. *Шовгорова хыжа*.

ШОВДЫРЬ [шбвдыр'], а, ч., кул. Окіст, шинка. *У нас на Вилдидин'у кажэ Жуй хыжи ва'рат шовдыр'*. Пор. угор. sódar т.с.

ШОВКОВІНЬКИЙ [шбвков'ин'кый], а, е, пестл., ласк. Подібний до шовкового. *А одно по-лотно было май таке, ги шбвков'ин'ке было*.

ШОВКОВИЙ [шбвковий], а, е. Шовковий. **Шбв'кова т'рава**, бот. – хлорофітум чубкуватий (Chlorophytum commosum).

ШОЙТ [шбйт], а, ч., кул. Сальтисон. *Шойт – ото свин'с'кый жу'лудок, набитый туш'ным мн'асом ис'вин'с'куй' голо'вы, мало прибу'женный і ва'ренный*. Пор. угор. sajт т.с. (буквально 'свинячий сир').

ШОНКОЛА, |лы, ж., зневаж. Дуже класно вино. *Та в тебе, чулу'віче, не' вино, ай шонкола*.

ШОПА, |ы, ж. Те саме, що **колішня**.

ШОР, а, ч. 1. Ряд, шеренга. *Укопалам два шоры р'іны*. У нашуму шор'і вс'і д'івкы. 2. Черга. *Стан'у шор, йак ус'і*. 3. Шору. Порядок, лад, чистота. *У тойї жонї не'йе шору в хыжи*. Пор. угор. sor т.с.

ШОРИК, а, ч. Зменш.-ласк. до **шор 1**. *Посадилам ко'ло хыжї па'ру шорику р'іны*.

ШОРИТИ, |шор'у, шор'иш, недок. Упорядковувати, наводити порядок, лад, чистоту. *Ис'у хыжу треба д'двого шорити, вбы в н'уй був шор*. 2. Робити яку-небудь справу. *Шори си д'іло*.

ШОРИТИСЯ [шор'итис'а], |шор'ус'а, шорис'а, недок. Упорядковуватися. *Уже два дны шор'ус'а, тай кун'ц'а не' витко*.

ШПАЙС, а, ч., рідк. Комора. *У су'с'іда у шпайсови н'іч не'йе, там бы й мышї уздыхали з г'бл'ду*. Пор. нім. Speis т.с.

ШПАРГА, |ы, ж. Вирьовка, міцна мотузка, шпагат. *На шпарз'і с'а сушит р'ан'д'е*. Пор. угор. spárga т.с.

ШПАТАРЬ [ш'патар'], а, ч. Те саме, що **бігарь**. ♦ **Да'вати (дати) шпатар'а** – побити. *Не' будеи н'а слухатис'а, та йа ти дам шпатар'а*.

ШПАТНІЙ, а, е. 1. Бракований (про річ). *Купивис' шпатну табу на шпор*. 2. Хворий, хворобливий (про людину). *Не'добре с'а вже'нив, бо в'з'авис' шпатну д'івку*.

ШПАЦІРКА [ш'пац'ірка], |ы, ж. Те саме, що

шийталованс. *Пушла моя жонна на шпац'ірку*. Див. ще **шпац'ірованс**.

ШПАЦІРОВАНС [шпац'ірован'е], а, с. Те саме, що **шийталованс**. Пор. **шпац'іровати**.

ШПАЦІРОВАТИ [шпац'іровати], |руйу, |руйеш, недок. Те саме, що **шийталовати**. Пор. нім. spazieren 'гуляти, прогулюватися (пішки)'.
ШПЕКУЛАНТ [шпеку'лант], а, ч. Хитрун. *Ис тым шпекулантом н'іч не' уйграиш (уйграйеш)*. Пор. нім. Spekulant 'спекулянт'.

ШПЕКУЛАНТ [шпеку'лант], а, ч. Хитрун. *Ис тым шпекулантом н'іч не' уйграиш (уйграйеш)*. Пор. нім. Spekulant 'спекулянт'.

ШПЕКУЛАНЦІЯ [шпеку'лац'ія], і, ж. Хитрування. *Ми'гал' беишпекулац'ія не' годен жжити*. Пор. угор. spekuláció 'спекуляція'.

ШПЕКУЛОВАТИ [шпекуло'вати], |луйу, |луйеш, недок. 1. Хитрувати. *Не' шпекулуй ізб' мнов, ай ро'би по'чесному*. 2. Знаходити вихід із складного становища. *Ану шпекулуй, йак бы вто вч'инити*. Пор. угор. spekulál 'ламати голову над чим-небудь; спекулювати', нім. spekulieren 'спекулювати'.

ШПЕНТ. ♦ **До шпента** – повністю. *Не' х'дт'ів кут'їсти, а пак'із'ів до шпента*.

ШПЕЦІАЛЬНИЙ [шпе'ц'і'яльний], а, е. Спеціальний. *Абы ис'у ро'б'оту вч'инити, треба мати шпе'ц'і'яльну сер'саму*. *Шпе'ц'і'яльний нуи*. Пор. угор. speciális т.с.

ШПЕЦІАЛЬНО [шпе'ц'і'яльно]. Присл. до **шпекціальный**. *Йа шпе'ц'і'яльно прийшов до т'а, вбы с'ме с'а стокмили про ц'їну*.

ШПИЛЬКАТИ [шпил'кати], |кайу, ш'пил'каш (кайеш), недок. Черпати рідину малими порціями. *Шпил'кай скоро в'доду с ко'рыта*.

ШПІЛЬКА [ш'піль'ка], |ы, ж. 1. вес. Спеціальна приколка (прикраса) у весільному вінку молодої. *Ротик у тойї д'івкы, йак шпіль'ка*. 2. перен. Гарна дівчина. *Не' д'івка, ай шпіль'ка!*

ШПІНКАТИ, |кайу, ш'пінкаш (кайеш), недок. Те саме, що **адістеровати**.

ШПРІТУС [шп'іртус], у, ч., рідк. Спирт. *На'тивс'а шп'іртусу, та н'іаний*. Пор. угор. spiritusz т.с.

ШПЦ, а, ч. Підківка на передній частині підошви взуття. *Ии:п'іцями тална с'а не' схожовала*. Пор. угор. spicc, нім. Spitze т.с.

ШПОГ, а, ч. Кухонна плита. *Ты так куриш, йак шпор'чуравый*. Пор. угор. заст. spóg т.с.

ШПОТАНС [ш'потан'е], а, с. 1. Підніжка, зроблена кому-небудь, або зачеплювання ногою об щось. *Шпотан'е д'іда*. 2. Заважання кому-небудь у чомусь. *Вы ми'н'і, д'іти, лиш на ш'потан'е, н'іч им перед'вами не' годна робити*. Див. ще **шп'отанка**. Пор. **шп'отати**.

ШПОТАНКА, |ы, ж. Стан, при якому людина збивається за ніг, зачепившись ногою за що-небудь. *Шчо на т'а, Йурику, та'ка ш'потанка прийшла, шчо все лиш па'деиш?* Пор. **шп'отатися**.

ШПОТАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* 1. Робити підніжку. *Петрику, не шпотаї д'їтину, бо впаде та пубїес'а.* 2. *перен.* Заважати кому-небудь у чомусь. *Не шпотаї н'а, бо вчин'у не добре.* Пор. нім. spotten 'насміхатися, знущатися'.

ШПОТАТИСЯ [ш'потатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* Збиватися з ніг, зачепившись ногою за що-небудь, спотикатися, шпортатися. *Ба шчо с' тов жднїв їе, шчо так с'а часто шпотат (ш'потайе)?*

ШПУНКА, ы, ж. Петля для гудзика. *Ур'валас'а в н'а шпунка на 'рекликови.* Див. ще **шўпка**.

ШПУНКАНЄ [ш'пункан'є], а, с. Те саме, що **гїмбанє**. *Беш:шпункан'а'анцук не'файно с'а'видит.* Пор. **шпункати**.

ШПУНКАТИ, кайу, ш'пункаш (кайеш), *недок.* Те саме, що **гїмбати**.

ШПУНКАТИСЯ [ш'пункатис'а], кайус'а, ш'пункас':а (кайес':а), *недок.* Те саме, що **гїмбатися**.

ШПУРЕНИЙ, а, е. Кинутий.

ШПУРИТИ, р'у, риш, *док.* Те саме, що **вєречи**. *Шпурила в н'ого камїн'ом.*

ШПУРЬОВАНЄ [шпу'р'ован'є], а, с. Економія. *Ис т'воього шпу'р'ован'а не'великий хосен.* *Беш:шур'ован'а не' загазд'їйеш.* Пор. **шпурьовати**.

ШПУРЬОВАНЬИЙ [шпу'р'ован'ий], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **шпурьовати**. *Шпур'ована'р'їна.*

ШПУРЬОВАТИ [шпу'р'овати], р'уйу, р'уйеш, *недок.* Економити. *Аш хочеш шчус'матї, та на в'с'ому треба шпур'овати.* Пор. угор. фам., зневаж. srógol т.с.

ШПУРЮВНИК [шпу'р'ув'ник], ка, ч. Чоловік, який економить на всьому. *Їура – добрий шпур'ув'ник, зав'то ї'маїе.*

ШПУРЮВНИЧКА [шпу'р'ув'ничка], ы, ж. Жін. до **шпурювник**.

ШПУРЮВНИЙ [шпу'р'ув'ний], а, е. Економіний (про людину). *Шпур'ув'на жїна.*

ШРАЙБАНЄ [шрайбан'є], а, с. Те саме, що **фірканє**. Пор. **шрайбати**.

ШРАЙБАТИ, айу, аш (айеш), *недок.* Те саме, що **фіркати**. Пор. нім. schreiben т.с.

ШРАНГ, а, ч. Ширина розведення зубів пили (зуби розведені почергово в різні боки). *Беш:шранга пїла не' буде пїлти.* Пор. нім. Schrank т.с.

ШРАНГОВАНЄ [шран'гован'є], а, с. Розведення зубів пили. *Шран'гован'є так чин'ат, вбї не' пола'мати 'зубы на пїл'ї.* Пор. **шранговати**.

ШРАНГОВАНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **шранговати**. *Шран'гована пїла.*

ШРАНГОВАТИ, гуйу, гуйеш, *недок.* Розводити зуби пили. *Нуву пїлу мусай шран'говати.*

ШРІЙГОМ, присл. Косо. *Оден ку'ниц'їс'дїї л'ац'ї' треба р'їзати шрїйгом.* Пор. угор. srég т.с.

ШРІЙТ, а, ч. 1. *мисл.* Дріб, шріт до мисливського патрона. *Шрїйтами стр'їл'айут на вадас'ц'ї.* 2. *техн.* Кулька в кулькопідшипнику. *Унав ис ку'шарочки оден шрїйт.* Пор. угор. діал. srét т.с.

ШТАБЛОН, а, ч., *буд.* Бокова частина даху, причілок. *Маї дав'но штаблон чїнили з дош'чок, тїпир прич мурують ис тїлы.*

ШТАНГЛЯ [ш'тангл'а], і, ж., *спорт.* Один з двох вертикальних стовпів футбольних воріт. *Лопта с'а вдарїла в штанглю.* Пор. чєс. štangle, нім. Stange т.с.

ШТАЦІЯ [ш'тац'їя], і, ж. 1. *залїзн.* Залізнична зупинка, станція. *Чєкаї п'одїзд на штац'їїї, а не' дома.* 2. Одна із зупинок похоронної процесії по дорозі до цвинтаря. *Куї н'ан'ка везли нр'атати, та б'ыло шїс'ц' штац'її.* Пор. угор. stáció 'станція, стоянка; етап; зупинка'.

ШТЄМПЕЛЬ [ш'тїмпїл'], пл'а, ч., *заст.* Поштова марка. Пор. нім. Stempel 'штємпель'.

ШТЄМПЛИК, а, ч. Чарка. *Упївим шче вден штємплик зур'їлки та пушївїм думу.* Пор. угор. stampedli т.с.

ШТІЙСЛИК, а, ч., *спец. ?* *Їа в'ав, по'нашо'му з'вєс'а штїйслик, на'д'їв туды, по'л'їчїв, де 'д'їрочка, їа про'бїв 'наго'р'ачо.*

ШТИЛ, ла, ч. Ручка лопати, вил. *Треба ми набїти штил на лопату.* Пор. нім. Stiel т.с.

ШТИЛІПАНЄ [шти'л'їпан'є], а, с. Те саме, що **тормошїнє**. Пор. **штиліпати**.

ШТИЛІПАНЬИЙ [шти'л'їпан'ий], а, е. Те саме, що **тормошєний**.

ШТИЛІПАТИ [шти'л'їпати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ШТИЛІПНУТИ**, ну, неш, *док.* Те саме, що **тормосїти**.

ШТИЛІПАТИСЯ [шти'л'їпатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.*, **ШТИЛІПНУТИ**, нус'а, нес':а, *док.* Те саме, що **тормосїтися**.

ШТИЛІПНУТИ див. **штиліпати**.

ШТИЛІПНУТИСЯ див. **штиліпатися**.

ШТИМОВАНЄ [шти'мован'є], а, с. Упорядкування, приведення у відповідність. *Штї'мован'є дош'чок на подлаш.* Пор. **штимовати**.

ШТИМОВАНЬИЙ, а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **штимовати**. *Сис'реклик гїбы на тебе штї'мован'ий.*

ШТИМОВАТИ, муйу, муйеш, *недок.* Упорядковувати, приводити у відповідність, підганяти; підходити. *Штї'муй дош'кы так, абы не' б'ыло в штабїл'ови д'їр.* *Файно ти штї'муйє сис'кабат.* Пор. угор. stimmel т.с.

ШТИМОВАТИСЯ [штим'оватис'а], муйес'а, *недок.* Бути відповідним, підходити. *Штї'муйєс'а сис'реклик до т'воїых нага'вїц'ї.*

ШТЫК, ка, ч. Недокурок, недопалок. *Петре, лїши ми штык, бо 'дуже бы м ку'рїв.*

ШТЫ́КЛИК, а, ч. Зменш. до *птык*.

ШТІ́ГЛЕНЦ [шт'іглєнц], а, ч., *зневаж.* Маленького росту, шуплий, миршавий чоловік. *Тот шт'іглєнц дужє прукл'атый.* Пор. угор. діал. stig-linc 'щиголь'.

ШТІ́ЦКАНС [шт'іцкан'є], а, с. Різка штовханья. *Шт'іцкан'є вчуйєш у гл'от'і.* Пор. **шт'іцкати**.

ШТІ́ЦКАТИ [шт'іцкати], айу, аш (айєш), *недок.*, **ШТІ́ЦНУТИ** [шт'іцнути], ну, неш, *док.* Рірко штовхати. *Так ис н'а вчора шт'іцнув у ребро, ичю иче н'а й т'іпир бо'лит.*

ШТІ́ЦКАТИСЯ [шт'іцкатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *недок.*, **ШТІ́ЦНУТИСЯ** [шт'іцнуτισ'а], нус'а, нес':а, *док.* Рірко штовхатися. *Шчо с'а шт'іцкаш (шт'іцкайєш)?*

ШТІ́ЦНУТИ *див.* **шт'іцкати**.

ШТІ́ЦНУТИСЯ *див.* **шт'іцкатися**.

ШТОВЦ [шт'т'овц], ца, ч. Стос. *Шт'т'овц лис'у'а (кн'іжок).* Пор. угор. stósz т.с.

ШТОК, а, ч. Те саме, що **єт'аж**. *А т'іпир с'єло вжє т'ажє бо'гате – по на два-три шт'оки х'в'жї.* Пор. нім. Stock т.с.

ШТОКОВЫЙ, а, е. (Кілька)поверховий. *(Три)-штокова х'в'жжа.*

ШТОЛ, а, ч. У хліві канавка для стікання сечі. *Ал'бы с'у'й'кав сеч ис хл'їва, л'майє л'быти шт'ол.* Пор. нім. Stollen 'штольня; тунель'.

ШТРАМА́К, 'ка, ч. Дієздатний, здоровий, бадьорий, активний чоловік. *Стрый – иче л'добрый шт'рамак.*

ШТРАМА́ЧКА, ы, ж. Жін. до **шт'рама́к**.

ШТРЕК, а, ч., *залізн.* Залізнична колія; залізниця. *К'д'ли дав'но на шт'рекови робили, та д'дали йім н'о бухан'у і хл'їба.* Пор. нім. Strecke т.с.

ШТРЕКА́РЬ [шт'рекар'], р'а, ч., *залізн.* Те саме, що **вош'утош**. *Шт'рекар'і при ч'ехах л'добре с'а мали.*

ШТРЕ́МФЛИКЫ, у, мн.; *одн.* шт'ремфлик, а, ч. Зменш. до **шт'рімфлі**.

ШТРИ́МФЛІ [шт'римфл'і], у, мн.; *одн.* шт'римфл', фл'а, ч. Шкарпетки; панчохи. *Деко ис т'арых л'уди у шт'римфл'ах спит.* Пор. угор. заст., жарт. strimfli 'панчоха'.

ШТРОВФ [шт'р'овф], р'овфа, ч. Штраф. *Вел'и на н'а шт'р'овф за к'ор'ову, бо пуш'ла в кал'гозный лугер.* Пор. нім. Strafe т.с.

ШТРОВФОВА́Н [шт'р'ов'ф'ован'є], а, с. Штрафування. *За кал'гозу л'дужє л'убили шт'р'ов'ф'ован'є, хут' за ичю шт'р'ов'ф'овали.* Пор. **шт'р'ов'ф'овати**.

ШТРОВФОВА́ННИЙ [шт'р'ов'ф'ованный], а, е. Дієприкм. пас. мин. ч. до **шт'р'ов'ф'овати**. *Ціл'о наш ужє раз был шт'р'ов'ф'ованный за б'уйку.*

ШТРОВФОВА́ТИ [шт'р'ов'ф'овати], 'фуйу, 'фу-йєш, *недок.* Штрафувати. *Йак прийш'ли рус'кі, та зачали шт'р'ов'ф'овати ч'ил'ат' хут' за ичю.*

ШТРУ́ГАНС [шт'руган'є], а, с. Штурханья. *Ут шт'руган'а н'огами д'їтина с'а л'улуш'чила с'парны.* Пор. **шт'ругати**.

ШТРУ́ГАТИ, айу, аш (айєш), *недок.*, **ШТРУ́Г-НУТИ**, ну, неш, *док.* Штурхати. *Хлоп'чишче шт'ругнув н'а в ребро.*

ШТРУ́ГАТИСЯ [шт'ругатис'а], айус'а, ас':а (айєс':а), *недок.*, **ШТРУ́ГНУТИСЯ** [шт'ругнуτισ'а], нус'а, нес':а, *док.* Штурхатися. *Олексіку, кул'ко с'а меш шт'ругати в н'а н'огами, л'єжи т'и-хо.* *Шт'ругнулам с'а копачом у л'око.*

ШТРУ́ГНУТИ *див.* **шт'ругати**.

ШТРУ́ГНУТИСЯ *див.* **шт'ругатися**.

ШТРУКС, у, ч., *заст.* Вовняна рубчаста тканина з облямівкою. *Иш: т'руксу л'шили л'уц'кі бл'ус'кы, наг'д'виц'і.* Пор. нім. (австр.) Struck т.с.

ШТРУКСОВЫЙ, а, е, *заст.* Який виготовлений із вовняної рубчастої тканини. *Шт'руксовый ашук.*

ШУ́БЕРТ, а, ч. Засувка в димовій трубі кухонної плити, грубки. *Ут'крый шу'берт, бо дымит ипор.* Пор. нім. Schub 'тяга; зсув'.

ШУВА́Р, 'ра, ч., *бот.* 1. Аір звичайний (*Asopus calamus*). 2. Рогіз вузьколистий (*Turpha angustifolia*). *Шу'вар росте на мочарках.*

ШУГА, *присл.* Те саме, що **нігда**. *Шуга, н'їгда не л'прійду до вас!* Пор. угор. soha т.с.

ШУМЕЛІ́НА, ы, ж., *бот.* Один листок із обгортки кукурудзяного качана. *Иш: умелін ч'иш'лис'ме пом'д'чайкы, ма'чалис'ме н'ими в роскол'д'чене йай'це та ма'ст'илис'ме л'паску, за'гын'аникы.*

ШУМЕЛІ́НЄ [шумелін'є], а, с., *бот.* Зб. до **шумелі́на** (те саме, що **піре 2**). *Шумелін'є д'айут йіисти марз'і.*

ШУМЛІ́ЙДЕР, а, ч. Козирок кепки, кашкета. *Зло'мив'а в н'а шумл'ійдер на ш'ипц'і.*

ШУНДЬО́ВЛЯ [шунд'д'вл'а], ати, с. Зменш. до **шунд'юв**. *Куш'лам л'файне шунд'д'вл'а.*

ШУНД'Ю́В [шунд'д'ув], д'ова, ч. Однорічне поросля. *Здр'їзавим л'файного шунд'д'ова.* Пор. угор. діал. súdó т.с.

ШУ́ПАНС [шупан'є], а, с. 1. Чухання. *Шупан'є за вухом.* 2. Щупання, нишпорення. *Шупан'є в л'єжебах.* Пор. **ш'упати**.

ШУ́ПАНИК, а, ч., *зневаж.* Чоловік, який довго виконує яку-небудь роботу без помітних результатів. *Т'д'му ш'упаникови дужє не'с'поро ичус'робити.*

ШУ́ПАНИЧКА, ы, ж., *зневаж.* Жін. до **ш'упа-ник**.

ШУ́ПАНКА, ы, ж. Те саме, що **ч'ухтанка**. *Така на н'а ш'упанка прийш'ла, ичю не л'знайус'а, де л'їти.*

ШУ́ПАТИ, айу, аш (айєш), *недок.* 1. Чухати. *Не л'шупай н'а, й'уро: йа не л'йай'ч'ом!* 2. Щупати, нишпорити. *Кул'ко буд'єш, л'жєно, ш'упати по л'мойых л'єжебах?*

ШУПАТИСЯ [шупатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.* 1. Чухатися. *Що с'а шупаши (шупай-еш) за в'ишником?* 2. Шупати свій одяг, шукаючи щось. *Не шупайс'а, ай їди на р'оботу.*

ШУПНУТИ, ну, неш, *док.* 1. Подіти куди-небудь річ, забувши, де вона. *Дис'им шупнула кочало з нитками, та н'їйак го не найду.* 2. Устроїти (ніж і под.). *Шупнув бітанга нуже у чулу'віка.*

ШУРКАНЕ [шуркан'е], а, с. Штрикання. *Анц'ко, т'воє шуркан'е м'н'ї вже наду'їло.* Пор. **шуркати**.

ШУРКАТИ, айу, аш (айеш), *недок.*, **ШУРКНУТИ**, ну, неш, *док.* Штрикати. *Не шуркай н'а в'ногу, бо ско'мачис'а.*

ШУРКАТИСЯ [шуркатис'а], айус'а, ас':а (айес':а), *недок.*, **ШУРКНУТИСЯ** [шуркнутис'а], нус'а, нес':а, *док.* Штрикатися. *Шуркнувмс'а в'рану. Д'їтвакы шуркайу'а в'очі.*

ШУРКНУТИ *див.* **шуркати**.

ШУРКНУТИСЯ *див.* **шуркатися**.

ШУРКОНУЖ [шур'кѡнуж(ш)], *присл.* Лежати валетом. *Давно в стар'ых хы'жах на в'ликуй постели спало нас м'ного шур'кѡнуш.*

ШУРОВАНЕ [шурован'е], а, с. 1. Тертя, штрикання. *Шурован'е но'гами в'постели.* 2. Скребтання, чищення. *Шурован'е ш'пора.* Пор. **шуровати**.

ШУРОВАНЬКИЙ, а, с. Чищений (від бруду). *Шурован'ий гур'ниц'а*.

ШУРОВАТИ, 'руйу, 'руйеш, *недок.* 1. Терти чим-небудь об щось, штрикати в чомусь. *Ану, шуруй у туй 'лур'ї, бо не те'че по' н'уй вода.* 2. Скребти, чистити. *Шуруй'у лави'у, бо зама'стилас'а.* 3. *перен.* Забирати геть. *Шуруй'уц'ї, туй т'ї міста не'їе.*

ШУРЦ, ца, ч. Те саме, що **плат**. *У мене вже стар'ий шурц.* Пор. нім. Schürze т.с.

ШУРЦИК, а, ч. Зменш. до **шурц** (короткий фартух). *Файний у н'а шурцик.*

ШУСТЕР, тра, ч., *шев.* Швець. *Шустер чинит авад' ремун'туйе 'обув.* Пор. нім. Schuster т.с. *Див.* ще **чіжмарь**, **шустур 1**.

ШУСТЕРИТИ, 'тир'у, 'териш, *недок.*, *шев.* Займатися шевством. *Давно в нас у се'л'ї шустерили майбуш жи'ды.*

ШУСТЕРІНСЬКИЙ [шустер'ін'е], а, с. Заняття шевством. *Давно шустер'ін'а мож 'было файно жити.* Пор. **шустерити**.

ШУСТЕРКА, ы, *ж.* Дружина швеця. *Див.* ще **чіжмарька**, **шустурка 1**.

ШУСТЕРСЬКИЙ [шустерс'кый], а, с. Прикм. до **шустер**. *Шустерс'ка сер'сама.*

ШУСТУР, а, ч. 1. *шев., заст.* Те саме, що **шустер**. 2. Прізвисько.

ШУСТУРКА, ы, *ж.* 1. *заст.* Те саме, що **шустерка**. 2. Прізвисько.

ШУТЕР, тру, ч. Гравій, ринь з піском. *Шутер добрый циме'нтовати.* Пор. нім. Schutter т.с.

ШУТРОВАНИ [шутрован'е], а, с. Трамбування. *Шутрован'е до'рогы.* Пор. **шутровати¹**.

ШУТРОВАНСЬКИЙ [шутрован'е], а, с. Чищення драйнням. *Шутрован'е ш'пора.* Пор. **шутровати²**.

ШУТРОВАНИЙ¹, а, с. Трамбований. *Шутрован'ї шалункы, шутрована вулиц'а.*

ШУТРОВАНИЙ², а, с. Чищений драйнням. *Шутрований гур'ниц'а*.

ШУТРОВАТИ¹, 'руйу, 'руйеш, *недок.* Трамбувати. *Май л'їше шутруй шалункы.*

ШУТРОВАТИ², 'руйу, 'руйеш, *недок.* Чистити драйнням. *Шутруй добре гур'ниц'а*.

ШУТРОВИЙ, а, с. Який з гравію. *Шутрова до'рога.*

ШУТЬКИЙ [шут'ый], а, с. Шутий. *Шут'ый бык чолом б'є.*

ШУТЯ [шут'а], і, *ж.* Тварина, що втратила один чи обидва роги. *У нас 'была ко'рова шут'а.*

ШУФАЛЬОК [шуфал'ок], л'ка, ч. Жмут сіна, отави. *Далам шуфал'ок отавы т'їл'ати.*

ШУФЛЯ [шуфл'а], ы, *ж.*, вульг. Нікудишня жінка. *С тыв 'шуфл'ув не'їе шчо гово'рिति.* Пор. пол. szufła 'совок, лопатка'.

ШУХ, а, ч. Народна міра, що дорівнює довжині двох кулаків з розігнутими великими пальцями (приблизно 30–33 см). *Треба ми дошуку на вден шух шир'їны.* Пор. нім. Schuh 'черевик; ступня'.

ШУШНЯВИЙ [шушн'авый], а, с. Який пов'язаний з перебиранням чого-небудь дрібного. *Шушн'ава робота.*

ШУШНЯВКА [шушн'авка], ы, *ж.* Що-небудь дрібне. *Шушн'авку перебірайеш, перебірайеш, та 'одд'ї її перебрати.*

ШУШНЯТИ [шушн'ати], айу, аш (айеш), *недок.* Перебирати що-небудь дрібне. *Ци шче 'дво'во меш шушн'ати вту 'с'їйанку (ци'бул'ку)?*

Щ

ЩАВА [ш'чава], ы, *ж.*, *бот.* Щавель звичайний (*Rumex acetosa*). *Див.* ще **щавіль**. ▲ **Зайайча ш'чава** *див.* **зайайчий**.

ЩАВІЛЬ [ш'чавіл'], у, ч., *бот.* Те саме, що **щава**. ▲ **Кун'с'кый ш'чавіл'**, *бот.* – щавель кінський (*Rumex confertus*). *Кун'с'кый ш'чавіл' не'добрий їсти.*

ЩАВНИК [шчав'ник], 'ка, ч., *бот.* Щавель водяний (*Rumex aquaticus*). *Де росте шчавник, там не'добра зимл'а дл'а с'ївбы.*

ЩАСНИЙ [ш'часний], а, е. Щасливий. *Не^е родис'а красний, ай родис'а щасний.*

ЩАСНО [ш'часно]. Присл. до **щасний**. *Щасно с'а добрали думу. Мар'іка щасно вродила д'їтину.*

ЩЕЗНЄ [шчез'н'є], а, с. Щезнення; уживається тільки в прокльонах типу «Щезн'є му (їуй), богдай».

ЩЕННИЙ [ш'чен:ый], а, е. Надто чемний, делікатний, доброзичливий. *Ото та'ка щчен:а жона, хут'на хл'їб її мас'ти.*

ЩЕННО [ш'чен:о]. Присл. до **щєнный**. *Дуже щчен:о зб'їдів говорила кума.*

ЩЕТИНА, *ы, ж.* 1. Щетина, шерсть на свині. *Йак зар'їжст с'вин'а, та щчетину п'л'ат.* 2. бот. Бадилля картоплі. *Де велика щчетина, там велика р'їпа.*

ЩЕФАН [Ш'чэфан], а, ч., *рідк.* Степан.

ЩЕФАНИХА [Шчэфан'ниха], *ы, ж., рідк.* Дружина Степана.

ЩЕФАНИШИН [Шчэфан'нишин], а, о, *рідк.* Який належить чи властивий дружині Степана. *Щчэфанишин двур (гонор).*

ЩЕФАНКО [Шчэфан'ко], *ка, ч., рідк.* Зменш.-пестл. до **Щэфан**.

ЩЕФАНУВ [Ш'чэфанув], нова, ново, *рідк.* Степанів. *Щчэфанова х'х'жжа.*

ЩІКАНС [ш'чикан'є], а, с. Ікання. *Ба у'ч:ого та'ке щчикан'є в д'їтини?* Див. ще **щчиканка**. Пор. **щчикати**.

ЩІКАНКА [ш'чиканка], *ы, ж.* Те саме, що **щчиканс**. *Напала на н'а щчиканка.*

ЩІКАТИ [ш'чикати], айу, аш (айеш), *недок.*, **ЩІКНУТИ** [ш'чикнути], ну, неш, *док.* Ікати. *Ото не^е добре, куй чил'адник щчикат (щчикайе).*

ЩІКАТИСЯ [ш'чикатис'а], аг':а (айес'а), *недок.*, **ЩІКНУТИСЯ** [ш'чикнутис'а], нес'а, *док.* 1. Ікатися. *Ба у'ч:ого ми с'а щчикат?* 2. Думатися. *І не^е щчикало ми с'а, и'чо ты до нас п'рийдеш.*

ЩІНА [п'їчина], *ы, ж.* Сеча людини. *Куй щчична чиста, та чил'адник здоровий.* Див. ще **пїша**.

ЩО [ш'чо]. 1. займ. *тит., віднос.* Що. 2. *присл.* Чому. *Ба и'чо не^е п'риїшов Олекса?*

ЩОКАНС [ш'чокан'є], а, с. Багаторазове запитування. *Твоїе, Йулінко, щчокан'є мин'ї вже надуїло.* Пор. **щчокати**.

ЩОКАТИ [ш'чокати], айу, аш (айеш), *недок.* Питати багаторазово. *Кул'ко ми меш щчокати?*

ЩОМХАТИСЯ *див. изчомхатися.*

ЩОПІТИ [ш'чоп'ити], ш'чоп'лу, ш'чоп'иш, *недок.* Те саме, що **глондзати**.

ЩОПКЫ [ш'чоп'кы], *п'ок, ми.; одн* ш'чопка, *ы, ж., бот.* Насіння гарбуза. *Ус'ї л'убл'ат щчоп'ити и'чоп'кы.*

ЩОПЛІНЕ [ш'чоплін'є], а, с. Те саме, що **глондзанс**. *Ут двогого щчоплін'а болит й'азык.* Пор. **щопіти**.

ЩОПОВІНС [ш'чоповин'є], а, с. Лушпиння з насіння сояшника, гарбузів і под. *Із-за того и'чоповин'а в'ічно х'х'жжа не^еметена.*

ЩОРАЗ [ш'чораз(с)], *присл.* 1. Щоразу, весь час. *Кул'ко тот д'їт'вак не^езайде дох'х'и, и'чорас п'росит й'їсти.* 2. Аж надто. *Така ф'айна д'ївка, и'чорас!*

ЩУГЛЯ [ш'чугл'а], *і, ж.* 1. Милиця. *Цил'о вломив н'бозу та х'одит на и'чугл'ах.* 2. Двометрова міра в землеміра (у вигляді циркуля). *Щчугл'ув м'ір'аїут'їзми'л'у.*

ЩУГЛЯШ [Ш'чугл'аш], *чша, ч.* Прізвисько чоловіка.

ЩУГЛЯШКА [Ш'чугл'ашка], *ы, ж.* Прізвисько жінки.

ЩУКА [ш'чука], *ы, ж.* 1. *іхтіол.* Щука. 2. *перен., кул.* Смуга м'яса, вирізана з хребта свині. *Ии:чужы д'уже д'обре м'н'асо.*

ЩУНКА [ш'чунка], *ы, ж.* Те саме, що **шпунка**.

ЩУНКАНС [ш'чункан'є], а, с. Те саме, що **гомбанс**. *Н^е л'убит ота д'їтина щчункан'а, та все в ч'ний ш'иша г'оло.* Пор. **щчункати**.

ЩУНКАНІЙ [ш'чунканий], а, е. Те саме, що **гомбаний**.

ЩУНКАТИ [ш'чункати], *кайу, ччункаш (кайеш), недок.* Те саме, що **гомбати**.

ЩУНКАТИСЯ [ш'чункатис'а], *кайус'а, ччункас'а (кайес'а), недок.* Те саме, що **гомбатися**.

ЩУРИТИ [ш'чурити], р'у, риш, *недок.* Мружити. *Щчо и'чурити око?*

ЩУРИТИСЯ [ш'чуритис'а], р'ус'а, рис'а, *недок.* Мружитися. *Йуй саме с'а и'чурит одно око.*

Ю

ЮГ [йуг(х)], га, ч. Те саме, що **пулудне 2**. *Вітер дуїє з йуга.*

ЮГО-ВОСТОК [йуго-восток], а, ч. Південний схід.

ЮГО-ВОСТОЧНИЙ [йуго-восточный], а, е. Південно-східний. *Йуго-восточный вітер.*

ЮГО-ЗАПАД [йуго-запад], а, ч. Південний захід. *Вітер дуїє з йуго-запада.*

ЮГО-ЗАПАДНИЙ [йуго-западный], а, е. Південно-західний.

ЮЖНИЙ [йужный], а, е. Те саме, що **полудньобый**.

ЙУЙ [йуй], дав. відм. одн. займ. особ. онá. 1. Йй. *Давим йуй мало ковбаски.* 2. у знач. присв. займ. Йй. *Ота жѡна йуй ѡуина.*

ЮЛІНА [Йулина], ы, жс. Юлія. *Казала ми гуцулочка, гуцулка Йулина: «Туй, Петрику, добре спати, бо велика днина».*

ЮЛИНИН [Йулинин], а, о. Який належить чи властивий Юлії. *Йулинина свита. Йулинин гонор.*

ЮЛІНКА [Йулінка], ы, жс. Зменш.-пестл. до Юліна.

ЮЛІЙ [йулій], а, ч. Липень. У *йулійови май-тепло*. Пор. ст.сл. *ноуль, нюль*, гр. iouli(s), лат. iulius, угор. július т.с.

ЮНІЙ [йуній], а, ч. Червень. До *йуніія р'іна майе быти посажена*. Пор. ст. сл. *нюнь, нюнни*, гр. iouni(o)s, лат. iunius, угор. június т.с.

ЮРИК [Йурик], а, ч. Зменш.-пестл. до Юра; Юрко.

ЮРИКУВ [Йурикув], кова, ково. Який належить Юркові.

ЮРІХА [Йуриха], ы, жс. Дружина Юри.

ЮРІШИН [Йуришин], а, о. Який належить чи властивий дружині Юри. *Йуришин горот.*

ЮРЯ [Йур'а], невідм., церк. Християнське свято на честь святого Юрія (6 травня). *На Йур'а вже тепло.*

Я

ЯБЛЫКО [йаблыко], а, с.; мн. йаблыка, лок., бот., помолог. Яблуко. *Йаблыка дуже хосно'вит' і здбрѡл' у чл' адника.*

ЯБЛЫНЬКА [йаблын'ка], ы, жс., бот. Зменш. до яблыня. *На нашуму гѡрдд'і йаблын'кы с'а т'ашко прий'мают.*

ЯБЛЫНЬОВИЙ [йаблын'овий], а, е. Прикметник до яблыня. *Йаблын'овий ц'віт.*

ЯБЛЫНЯ [йаблын'а], і, жс., бот. Яблуня садова (Malus domestica).

ЯБЛЫЧКО¹ [йаблычко], а, с., бот. Зменш. до яблыко. *Із'істи йаблычко вз'імі – дуже хосно'вито.*

ЯБЛЫЧКО² [йаблычко], а, с., анат. Кадик. У *подакотрого чулу'віка дуже велике йаблычко.*

ЯГОДЫ [йагоды], йагѡд(т), мн.; одн. йагода, ы, жс., бот. Полуниця (Fragaria viridis). ▲ **Йагоды пис'ц'і див. песьцьый; йагоды хашчу'ві див. хашчовый.**

ЯГЕР [йагер], а, ч., ліс. Лісник. *Йагер до'зират хашчу.* Пор. н.в.нім. Jäger 'мисливець; стрілець'.

ЯГЕРОВАНЕ [йаг'єрован'є], а, с., ліс. Виконання обов'язків лісника. *Йаг'єрован'є – доста хосенна робота.* Пор. **ягерова́ти.**

ЯГЕРОВА́ТИ, 'руйу, 'руйеш, *недок., ліс.* Виконувати обов'язки лісника. *Увун йаг'єровав буи ги т'риц'ат'гѡду.*

ЯГ'ЄРСЬКИЙ [йа'гир'с'кий], а, е, ліс. Як належить або стосується лісника. *Йа'гир'с'ка хьжжа. Йа'гир'с'кий хутар'.*

ЯГРУВ [йагрув], ова, ово. Який належить лісникові. *Йагрово ну'міс'ц'є.*

ЯДЕРНИЙ [йадерний], а, е. Енергійний, бадьорий. *Йадерна жѡна (д'ївка, кутка, тєлиц'а).*

ЯДЕРНО [йадерно]. Присл. до **ядерний**. *Ота д'їтина дуже йадерно при'казує.*

ЯЄЧКО [йайечко], ка, с. Яєчко.

ЯЄШНИЦЯ [йайшниц'а], і, жс., кул. Яешня. *Йа л'убл'у йайшницу'у ис цѡбул'ув с'маженув.*

ЯЗАННИЙ [йазанний], а, е. *Йазаний міх.*

ЯЗАТИ [йазати], йажу, йажеш, *недок.* Зв'язувати, зав'язувати. *Йажи міх, бо вже по'вний.*

ЯЗАТИСЯ [йазатис'а], йажус'а, йажес':а, *недок.* 1. В'язатися. *Йаг жѡна вродит д'їтину, та йажес'а, абы йі не бул'іло тай абы с'а черево с'ц'аговало.* 2. с.г. Зав'язуватися, появлятися (про плодики, зав'язі на рослинах). *Уже с'а бѡуркы йажут, скоро будеме йісти.*

ЯЗЫК [йазык], ка, ч. 1. анат. Язык. 2. Мова. *Наш йазык рус'кий.* Див. ще **бєсіда 2.**

ЯЙЧИТИ [йайч'іти], чу, чиш, *недок., зневаж.* Скиглити, плакатися. *Не йайчи'тул'ко, бо вже н'а голова ут':а бо'лит!*

ЯКА́СЬ див. **якыйсь.**

ЯКЕ́СЬ див. **якыйсь.**

ЯКЫ́ЙСЬ [йакыйіс'], ч., **ЯКА́СЬ** [йакас'], жс., **ЯКЕ́СЬ** [йакес'], с., **ЯКІ́СЬ** [йакіс'], мн., займ. неозн. Якийсь, якась, яєсь, якісь. *Йакыйіс' хлѡпци'. Йакас' жѡна. Йакес' тил'а. Йакіс' н'ім'ата.*

ЯКІ́СЬ див. **якыйсь.**

ЯКМА́Й [йакмай]. 1. присл. Самий раз. *Сис' реклик мин'і йакмай.* 2. част. словотв. Щонай-, якнай-. *Убери ми йакмайл'ітїи йаблыка.*

ЯЛІТИ [йалити], лит, *безос., недок.* Відчувати біль у шлунку; млоїти. *Йалит н'а в жѡлу'ткови.*

ЯЛЫ́Й [йалый], а, е. Гарний, свіжий, з прекрасним виглядом. *Йала жѡна (свита).*

ЯЛО [йало]. Присл. до **ялый**. *Убралас'а Анц'а йало, та л'убо с'а на н'у по'никати.*

ЯЛОВИЦЯ [йаловиц'а], і, жс. Корова, що залишилася безплідною, ялівка. *Одна в нас б'ыла ко'рова і ета йаловиц'а.*

ЯМА [йама], ы, жс. 1. Яма. 2. Те саме, що **пласт 2.**

ЯМІ́ЩА [йамішча], а, жс. Велика яма. *Таку йамішчу урыв т'рактор на гѡрдд'і!*

ЯМКОВА́ТЫЙ [йамко'ватый], а, е. 1. Вафельний (про тканину). *Йамко'ватый от'тран'ик. Йам-*

ковате полот'но. 2. Укритий слідами від віспи (про обличчя). *Йамковате лице.*

ЯМОВАТЫЙ [йамоватый], а, е. Який має ями, з ямами. *Йамовата вулиц'а.*

ЯМЧИТИ [йам'чити], чу, ч'чиш, док. Робити в ґрунті ямки для картоплі при її садінні. *Ц'ілий дин' йамчилис'ме, садилис'ме р'іну.*

ЯНУВАР [йанувар], а, ч. Січень. *У йанувари бь'вайе майвелика зима.* Пор. гр. ianuarius, лат. ianuarius, угор. január т.с.

ЯРДА [йарда], ы, ж. Тротуар; бетонна доріжка в дворі. *У варе'чиі л'уде йардув'ход'ат. Запаскудиши ми'куру йарду в двур'і.* Пор. угор. járda т.с.

ЯРЄЦЬ [йариц'], р'ц'у, ч., бот., с.г. Ячмінь звичайний (*Hordeum vulgare*), який культивується переважно як ярий злак. *Йар'ц'ом с'а зве, бо с'і-йут го вйари.*

ЯРІЧ [йариц], ча, ч., зоол. Їжак. *Йариц'имн'ат (им'н'айе) мыші на опшар'у.*

ЯРМУЛЬКА [йармул'ка], ы, ж. 1. заст. Ярмулка, в якій євреї моляться. 2. рідк. Берет. *Де с'купила таку файну йармул'ку?*

ЯРОК [йарок], рка, ч. 1. Яр'ок. 2. Рівчак; потічок.

ЯРЬ [йар'], ри, ж., заст. Весна. *Есе зачнеме робити з йари.*

ЯРЬОВАТИ [йар'овати], р'уйу, р'уйеш, недок. Веснувати. *Йар'овати с'а л'уде вс'і пилуьут,*

бо, кажут, що вйари дин' гуд гудуье. Див. ще **ярьоватися**.

ЯРЬОВАТИСЯ [йар'оватис'а], р'уйес'а, недок. Те саме, що **ярьовати**. *Куй с'а йар'уйе, та буш н'іч'ишого с'а тог'ды'коло хьжи не'робит.*

ЯСІНЬ [йас'ін'], а, ч., бот. Ясен звичайний (*Fraxinus excelsior*).

ЯСІНЬОВЫЙ [йас'ін'овый], а, е. Ясеновий. *Йас'ін'ова дошка.*

ЯСЛІ [йас'л'і], 'сил', мн. Ясла. *Сидит Ва'сил' коло йасил', кор'овку гудуье. Дай му, Боже, зд'бр'вл'ічка, Йак'файно ц'ул'уйе.*

ЯСНА [йасна], ы, ж., анат. Права або ліва частина ясен. *Пр'аче ми в йас'н'і.*

ЯСТРЯБ [йастр'аб(п)], ба, ч., орн. Яструб (*As-tur palumbarius*). *Імив йастр'ап'ніт'а.*

ЯСТРЯБОВЫЙ [йастр'абовый], а, е. Яструбів. *Йастр'абове крыло дуже велике.*

ЯФИНЫ [йафины], фин, мн., бот. Чорниця (*Vaccinium myrtillus*). *Йафины рус'тут на полони'н'і.* Пор. рум. afin т.с.

ЯФИННИК [йафи'ник], ка, ч., зб. Зарості кушів чорниці на полонині.

ЯФИННИЧЕ [йафи'ниче], а, с., зб. Гілки з листям чорниці, використовувані для лікувального чаю.

ЯЧМѐННИК [йач'мен:ник], а, ч., мед. Ячмінь (хвороба очей). *Майже ти с'а, д'івко, на л'іву му'бц'і'чинит йач'мен:ик.*

ТЕКСТИ, ЗАПИСАНІ У ГОВІРЦІ СЕЛА СОКИРНИЦЯ ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ

Ці тексти записані на магнітофонну стрічку в селі Сокирниця протягом 2004–2005 років і передані тут спрощеною фонетичною транскрипцією, яка відрізняється від діалектних записів, поданих у нашому Словнику, лише деякими деталями. Так, якщо в Словнику м'якість і пом'якшеність приголосних передається знаком апострофа ('), то в нижченадрукованих текстах у такий спосіб відображено напівм'якість, а м'якість і пом'якшеність приголосних передається знаком '. Спеціальними графічними знаками позначено в текстах нескладові у та і (відповідно ў та ї). Переважна більшість поданих тут текстів публікується вперше. Тексти від “Спогади про весілля” й до останнього (с. 467–476) були надруковані раніше (див. [44, 340–352]). У нашому виданні вони подаються із незначними виправленнями.

Про сплавлення лісу плотами

даўно 'дерево рубали не" так / йак ти'пир / ко 'коли 'хоч'е / тог'ды і рубае // т'аг'нули 'кун'ми до р'і'кы / до во'ды // р'і'ка тирис'л'ан'с'ка / Тириб'л'анка // там на р'і'ц'і 'была з'роблена і"з 'дерева плотина // і там іш:'ивали // ц'і'ле 'дерево / йак 'было / так / йак го 'фаіно убру'байут у 'хашч'и / так 'кун'ми т'аг'нули там на 'в'оду // ўто 'было 'озеро / 'плотина 'была з 'дерева з'роблена / там іш:'ивали 'бокор // б'рали дере'вину 'д'оўгу та'ку / йа'ку йім 'треба / п'рим'і'ром / 'было / і 'каж'жу дере'вину свер'лили / о'то по'п'руга назы'валас'а // 'каж'жу дере'вину свер'лили / 'было г'рубе свер'ло / та'ке г'рубе / і 'каж'жу дере'вину на то'ту по'п'ругу приби'вали // о'то раз // а ў 'д'ругыі рас / ч'и'нили в'о'жд'оўку із 'дерева / і ў'с'і то'ты дере'ва пой'азали // но 'маібуш йа'зали і'з:аду в'о'жд'оўк'оў / а с'переду 'была по'п'руга / то 'было у'с'о пос'верлено / по'бито 'тыма / ч'о'пами 'тыма по'ш:'ивано // о'то ш:'ивали п'о 'д'дну / п'о дв'і / у д'оўжи'ну к'лали і три дере'вини / лиш йіх ро'з'д'і'л'али / таі быў д'рут / шч'о тым д'рутом і'з:аду йа'зали // на то'ту по'п'ругу / на пи'рид'н'у 'таблу / бо ўто назы'валас'а 'табла / на то'ту 'таблу к'лали сто'лиц' // та та'кыі / 'коли ве'лыкыі маі 'бокор быў / та к'лали по два стул'ц'і / на тот сто'лиц' к'лали / та ўто уби'рали т'он'ку дере'вину / та'ке / йак ко'зел типі'р'ішн'ыі / 'кажеме // на кун'ци ў 'н'ого 'была 'дошка / ўто 'было 'д'оўге / та'ке п'йат' / ш'і'с'ц' 'митру / а 'може / і маі буш / на кун'ци на 'н'о'му 'была 'дошка / ч'о'ло'в'ік упраў'л'аў ним / тым 'бок'ором // таг' быў і та'кыі 'бок'ор / шч'о к'лали по два / ўто назы'валос'а о'паіч'ина / так йі назы'вали // ўто 'было 'фаіно упст'ругано у кун'ци / ўбы ч'о'ло'в'ік 'годен і"мити / тым і керо'вали // 'меч'ут у сис' бук / у тот бук

іде / о'то быў рул' / керо'вали тым // но та ко'ли ўже то'то пош:и'вайут / у'с'о го'тово / то'гда то'ту пл'отину / там 'было 'м'істо / де ўткры'вали / і то'то с тыў в'од'д'оў т'і'кало на г'ол'д'у'ну в'оду / на 'Тису // но а ўже на 'Тис'і / на р'і'ц'і / та там у'же 'было / де йак по'пало // 'было так / шч'о ідут / с'танут / во'да ма'ла / с'тане / 'дале тры'ч'айут / с'тане 'бок'ор на б'р'од'і / де во'да 'м'ілка / с'тане // удры'вайут / ру'байут із од'ного 'б'оку од'ну дере'вину / та удры'вайут / 'ч'ин'ат с'а'к'і к'рыла / во'да ў то'то ўпи'райес'а / та л'уде тры'ч'айут / а во'да ў то'то ўпи'райес'а / і так по'малы 'зыіде с 'т'ойі гр'а'ды / йак ка'зали / ўто гр'а'да 'была // с'тало на гр'а'д'і // та ўто ру'мыны ішли / тирис'л'ан'с'к'і ішли / із 'Апш'і ішли / іс Се'р'ид'н'ого В'од'а'ного / 'маібуш' ут:ы та'і іс Те'рес'вы / та'і ішли і 'наш'і' уц':і / з Р'і'кы 'хус'к'ой / іс Те'ре'б'л'ан'кы // но і там 'была ўс'а ро'бота ійх // із:аду быў ч'о'ло'в'ік 'тоже іс та'к'оў о'паіч'ин'оў / но так іск'ладут п'о дв'і 'таблы / три 'ш:ийут / та там іде тры'йе ч'о'ло'в'ік цы ч'о'тыре ч'о'ло'в'ік ійх / і тым о'ни ўс'о о'то упраў'л'али тым 'бок'ором // там буш не" 'было н'іч' / лиш 'кажу / о'то ўже утпраў'л'али у 'Вуілок / там быў за'вод на д'руг'ому 'б'од'і у 'Венгр'ійі / 'Сегет / 'С'оўнок / о'то ўс'о ту'ды ішло / у 'Венгр'ійу / ту'і у нас 'было не" треба //

Про дитинство

дл'а д'іти вош'кола 'была лиш з'ім'оў / поч'ти дл'а ўс'іх // то ўже лиш 'дуже / к'от'р'і 'были та'к'і кул'турн'і / та лиш дл'а тых 'была і л'і'том // а дл'а остал'ных лиш з'і'ма 'была дл'а вош'колы // а ко'ли прійшла вес'на / шч'е с'н'іх лиш і'с'тайаў / та мы ўже бос'а'ка 'б'ігали і" ч'і'нили со'б'і д'о'р'огу 'попри шан'ца / п'іш'ком // і ко'ли прійшла вес'на / йак с'н'іг зы'ш'оў / ху'доба ў 'поле // там йе два / три / йак ка'зати / 'газде / шч'о пушч'али ту'ды ху'д'о'бу / там ішч'е 'двойе / 'тройе д'іти // там шч'о 'было / уд 'рана д'о 'б'і'да ху'доба 'пасла // на 'б'і'д ху'доба на сто'йанку / а д'іти у 'в'оду / ку'патис'а // аж не" ку'патис'а / та ішч'іс'ме по'малы на г'ос ко'ровам / на косте'реву // но а йак у'же пріхо'дила 'б'с'ін' / пушч'али ў 'поле ху'д'о'бу // л'уде зоб'ралис'а та ў 'поле / п'о п'ол'у / п'о л'уц'кых 'нивax / п'о л'уц'кых д'іл'ан'ках // шчо мы там не" ро'били! / 'мыш'і і'м'нали / за 'зайайч'иками 'б'ігали / та ў нас 'были к'ом'панійі // шч'о с'ме шч'е ро'били / йа'койі б'і'ды? // пріхо'дила е'лектрика 'п'оч'езез 'наше 'поле / а мы бере'ме / на'точ'іме п'о'с'дн'ашник / 'боты ўра'каш / і на то'ту е'лектрику за'в'іс'іме / накладе'ме п'от'б'му / на'меч'еме п'о'с'дн'ашник із г'лін'оў / кладе'ме до 'н'ого ма'і б'ліс'ко / і" так но'гоў тры'ч'айеш / і так 'фаіно 'в'идиш / йак е'лектрика іде ў 'з'ім'лу / та'к'оў 'з'мі'к'оў ут:ы // но та там / ко'ли л'уде ўже заб'рали ўро'жа'і / то там с'а і"схо'дило д'іти ма'і буш / та на'точ'іт нас с'а ц'і'ла л'инийа / ц'і'ла 'низанка д'іти // о'ден тор'кайес'а за тот п'о'с'дн'ашник / та сим ус'ім н'іч' не"йе / 'задн'ы' те'р'п'і'ў // тот 'задн'ы' / тот дуста'ваў ма'і буш // шч'о с'ме шч'е прі'думовали? // бере'ме п'о'с'дн'ашник / йак три 'д'руты ішли е'лектрикы / 'доти 'меч'еме / 'доки не" 'вержеме на два 'д'руты тот п'о'с'дн'ашник // к'о'ли 'вержеме / там заго'р'иц'а п'ла'м'я / зн'ач'ит у'с'о // ц'і'каво 'было / од'но / ма'шин 'было 'мало / а шч'о'бы 'в'і'д'іти ма'шину / та мы 'б'ігли уд Рос'то'кы к'іло'митер // 'йакис'ме ў'ч'ули / шч'о іде ма'шина с 'Хуста / та 'б'ігли к'іло'митер до до'рогы / ў'б'ыс'ме 'в'і'д'іли ма'шину // та мы ўже 'знали / шч'о ко'ли там заго'р'ілас'а е'лектрика / заго'р'і'ўс'а 'о'гін' / та мы 'знали / шч'о бу'де іти ма'шина / мы ўже ч'е'кали // а ко'ли 'в'і'д'іліс'ме / шчо іде ма'шина / та т'і'каліс'ме гет та'і

п'рагаліс'мес'а / бо мы ўже з'налі / шч'о ві'на на'ша / на нас бу'де ві'на // но та так і йе // а буш такога не" было н'іч' // 'веч'ером ху'доба ішла ду'му / д'л'а с'а'кых д'і'ти / йак мы / йа'к'і 'малі йа'кус' / з'ім'лу / ху'д'бу / д'л'а тых вош'кола 'была ліш з'і'моў // і" ўто / кот'рыі п'с'іш'ч'аў / та п'с'іш'ч'аў / кот'рыі не" п'с'іш'ч'аў / не" п'с'іш'ч'аў // п'р'і'д'ут до'му / з'в'і'да'йт / а ч'о'го не" быў у в'ош'колу? // 'каже 'мама / та пу'ш'оў у в'ош'к'олу // та не" быў у в'ош'к'ол'і // т'о'гды ўже 'мама з'на'ла / шч'о м не" быў у в'ош'к'ол'і // а йа на лед / та ту'ды го'р'і 'сімі моч'ар'камі / ту'ды 'была во'да го'р'і моч'ар'камі / пут 'саму ш'тац'і'ю // та ўже т'о'гды 'мама з'на'ла / та 'мусаі 'было і'ти ў в'ош'к'олу за 'зіму // но а п'р'і'ш'ла вес'на / та ў 'поле / уд 'рана до 'веч'ера // ку'л'ко там і'с'ме хо'д'ілі / та там у'ч'ілі п'ис'ати / ч'і'т'ати / рахо'вати // но / у'ч'ілі маі ку'л'туры 'мало / о'бы шч'о'с' д'і'ти р'о'зум'ілі / о'бы не" 'былі з'оў'сі'м та'кымі / йак іс 'ха'шч'і // шч'о'с' і'ш'ло там / і'ш'ло // у'ч'ілі / йак с'а по'вод'іти іс'тар'шым / йак с'а по'кло'н'іти с'тар'ш'о'му / то'то ў'с'о і'ш'ло п'о п'о'р'атку // у'ч'і'тил' о'ден Бу'ко'віц'к'ыі / йа'к'ыі у'ч'і'ў нас / йак т'р'еба іс'тар'шымі по'вод'іт'іс'а // йак т'р'еба і'ти 'коло с'тар'ш'о'го / ко'лі і'де і'іх д'во'е // аж і'де о'ден / о'ден і'де з 'л'і'во'го 'б'о'ку / аж іе два х'л'о'п'ц'і / то о'ден і'де з о'д'но'го 'б'о'ку / а д'руг'ыі і'де з д'руг'о'го 'б'о'ку // а так за 'тыж'ж'ін' п'р'і'ход'і'ў до нас с'аш'ч'ен'ік правос'лаў'ныі / та нас у'ч'і'ў мо'літ'іс'а / с'п'і'ва'ті // до ун'і'яц'к'ых п'р'і'ход'і'ў 'тоже раз у 'тыж'ж'ін' пуп / 'тоже 'са'ме то'то ў'ч'і'ў //

Як сушили сіно

зач'і'налас'а косо'віц'а маі 'пузно / йак у т'іп'і'р'і'шн'і ч'а'сы // і 'л'уде і'ш'лі о'ден д'руго'му по'ма'г'ати / бо т'равы 'былі пло'х'і / ўто не" удо'бр'алос'а / та і'ш'лі та по'ма'г'алі о'ден д'руго'му // но а ж'ізн' і'ш'ла / ко'сілі / о'ден д'руго'му по'ма'гаў // ко'сілок о'то не" 'было ў тот ч'ас' // та 'была та'ка т'ра'ва п'с'ач'ка / 'к'о'тру ліш 'дуже 'добрыі ко'сіі' / 'го'ден быў по'ко'сі'ті / і 'дуже 'д'об'р'оў ко'с'оў // так іі назы'валі п'с'ач'ка / о'на 'была 'курта т'рав'іч'ка / но пас'кудна / т'вер'да // а шч'е до 'ч'о'го д'і'ті до'ход'ілі // ўта т'рав'іч'ка 'была та'ка ў'редна / шч'о аж 'д'і'ті о'ден д'руго'го у'д'ур'і'ў / та по'клаў у рот д'і'тва'ч'ок ку'соч'ок 'т'о'йі т'равы // та 'убраті ўже іі 'было не" мож // йак 'ротом гово'р'і'ў / к'ываў і'азы'ком / так о'на т'і'кала ўзад 'дале і 'дале // а і'нак'ше / йак ка'з'ати / і'ш'ло ўто по'малы і по'малы / бо 'л'уде о'ден д'руго'му і'ш'оў таі по'ма'гаў / бо і'нак'ше не" ўхо'д'іло // а то'то ў'с'о 'было та'ке / б'і'д'но'та // 'л'уде 'ж'ілі т'ашко і 'б'і'дно // 'л'уде 'ж'ілі таі кор'мілі тым ху'д'бу / 'аі'бо р'езу'л'т'аты 'былі сла'б'і / 'мало 'было 'добрых т'раў // но а ўже п'р'і'п'о'с'л'і'тку 'л'уде нач'і'налі с'і'я'ті 'мало 'лугер / 'мало і'се / 'мало 'того / ж'і'т'е пу'ш'ло маі у'пе'ред // 'л'уде с'т'алі маі ку'л'тур'нымі / маі шч'о'с' у'же з'налі / йак до 'ч'о'го с'а ў'з'ати // но та туі буш п'р'об'лем у 'л'уді не" 'было / маі 'было п'р'об'лем іс'уш'і'н'ом // бо по'го'да 'была по'г'ана / 'дуже 'д'оўго т'р'еба 'было таі т'ашко // 'сонце за'г'р'і'ло так / йак т'і'п'ір / а 'ч'е'рез м'і'ну'ту пу'ш'оў до'ж'ж' // не" ўсп'і'ў ч'о'ло'в'ік то'то у'бер'ну'ті / ўже пу'ш'оў до'ж'ж' / намо'ч'і'ў // а на д'руг'ыі д'ін' уп'і'ят та'ка по'го'да / т'ашко 'было с'і'і'ном ро'б'іті / 'дуже т'ашко // о'то 'была 'мука / о'бы до'су'ш'іті / йак с'л'іт / та ўто т'а'г'ну'лос'а і 'тыж'ж'і'н' / і два // но та йак с'а не" 'муч'ілі / а ж'ізн' і'ш'ла / 'мусаі 'было / бо і'нак'ше не" ўхо'д'іло // ко'р'б'оўку т'р'еба 'было дер'ж'ати / а то'му т'р'еба 'было с'і'і'но // та ч'о'ло'в'ік 'муч'і'ўс'а / з 'йа'к'оў б'і'д'оў хо'д'і'ў / кру'т'і'ўс'а / а ста'раўс'а / о'бы ўто с'і'і'но 'было йа'кес' п'ут'хо'д'ашч'е д'л'а 'т'о'йі ху'до'біны // косо'віц'а нач'і'налас'а 'пузно / не" так / йак т'і'п'ір / бо вес'на нач'і'налас'а

пузно // н'іко не" зби'раў 'двыч'і / 'трич'і / йак ти'пир // рас поко'сиў ч'о'ло'в'ік то'то
 ста'ре / а 'уросло / та ў'то ў'же прихо'дила 'о'с'ін' / 'з'о'ў'с'ім у'же пу'сл'і'дн'і ч'а'сы 'лі'гн'і
 'муч'ила по'года // памн'а'тайу / туї / 'коло циминт'а'ка / та там су'шили май буш / ги два
 'тыжн'і / о'таву // на бере'жок йі 'укот'ат на о'ден бук / про'сохло 'мало // при'ш'о'ў дож'ж' /
 у'же кач'а'йут на д'ругыі / бо ту'ды во'да пу'шла // пруй'шли 'т'о'му го'ды / та по'года 'дуже
 зм'і'ни'лас'а на 'лі'пшу // ти'пир го'с у шан'цови ро'сте / тра'ва та'ка / йак на 'поли / шч'е
 'лі'пша 'зарас // тог'ды лиш о'ден дре'сен у шан'цови / та'кыі не"добрыі // таі о'то 'л'уде
 б'р'али та 'п'ол'зовали / п'ор'о'с'атам ва'рили з 'н'ого / не" 'было д'ругого 'выхода // туі 'л'уде
 у шан'цови 'к'о'с'ат / 'каж'ж'ыі 'коло с'в'ой'ойі 'хыж'і та'ку тра'ву / йак у 'поли / та'ку зд'ор'ову
 / д'обру // тот дре'сен про'паў / н'і'где го не" с'тало // та с'а'ка 'была по'года ў тот ч'ас //

Про обробіток землі

рахо'вали / два 'тыжн'і д'о 'Йур'а / два 'тыжн'і п'о 'Йур'у / о'то 'была 'сама 'центра
 вес'ны // сис' о'ден 'м'і'с'ац' д'о 'Йур'а ху'доба ішла 'пасти у 'поле // ко маў йа'кус' ху'до'бину
 / ту'ды га'н'али у'с'і // на 'Йур'а 'коло 'церкви 'укликали / ў'с'о / 'царина с'а за'кры'вае /
 'дале ху'доба не" іде // та 'были та'к'і 'газде / шч'о о'ден маў 'коника / таі ішч'е о'ден маў
 'коника та скла'дут по два 'коникы та так 'та'гнут // а 'были маі бо'гат'і / та 'мали с'в'ойі
 'пару 'коніку // тот су'б'і о'раў / во'лами о'рали / 'кун'ми о'рали // шч'о'бы шч'о'с' і'з'р'обити
 та с' 'кун'ми ішли та ноч'о'вали ў 'поли // 'рано ў'ста'йут та ідут гет / о'бы шч'о'с' і'з'р'обити
 / бо 'с'дн'іч' ко ў'гр'і'вало так / шч'о ў'же 'мало / йак пуд о'б'іт / та ху'до'бина ў'же маі 'та'шко
 о'рала // а сис'і 'л'уде / к'о'т'р'і 'мали во'лы / та ск'ладо'валис'а / о'ден д'руго'му по'ма'гаў //
 по два плу'гы / та о'д'н'о'му раз / д'руго'му раз // і йа сам с' 'кун'ми ноч'о'ваў / 'мавим дис'
 'дис'ат' 'го'ду / с'імди'с'ат' 'го'ду пруй'шло // ноч'о'валис'ме ў 'поли / соло'віі ти с'п'і'ват
 над го'ло'в'о'ў ц'і'лу нуч' // 'было і 'тепло / ко'ли мож 'было с'пати пуд 'возом / йа'когос'
 'рушч'а нала'мае там / го'лу'з'а // та мож 'было с'пати / не" 'было йа'к'ойіс' ве'ліко'йі
 холо'дины // но та 'рано тот соло'віі пр'обу'жайес'а / ў'ста'йеш гет // та йа во'диў 'к'он'і
 / о'ден 'держит за плуг / а 'другыі ве'де 'к'он'і // і во'лы тре'ба 'было во'дити / 'дуже ў'же
 'котра ро'з'умна 'была ху'доба / шч'о ў'же са'ма з'нала в уд'ну 'б'ор'о'зду 'фаіно заі'ти / і
 д'руго'ў 'б'ор'о'з'д'о'ў на'зад // 'было та'ке / приспо'суб'л'алис'а 'л'уде / і д'ап'ловами 'к'он'і
 га'н'али // но та ішло / уже 'к'он'і 'были наў'ч'ин'і // 'были плу'гы дириў'л'ан'і / 'были
 жи'л'і'з'н'і // а 'были і ти'л'ішка дириў'л'ан'а / і плуг дириў'л'ан'ыі // 'л'уде ў'ч'илис'а до
 'того / приспо'суб'л'алис'а // нала'дит со'б'і так 'фаіно плуг / о'бы 'фаіно стеліў 'б'ор'о'зды
 // таі то'то ішло не"по'гано / у тот ч'ас то'то ішло 'доста 'добре / бо ў тот ч'ас у'же 'л'уде
 прихо'дили маі до цив'ілі'за'ц'іі / маі до ро'з'умного // 'были бо'гат'і / 'мали 'к'он'і 'і'пн'і /
 'мали во'лы // а с'ак маі 'б'і'дн'і ск'ладо'валис'а по два'йе / 'цурав'і два 'коникы сла'бин'к'і
 / 'аібо т'а'г'нули / о'рали / 'кул'ко ў 'л'уди 'было / ус'п'і'вали по'о'рати // п'раўда / зимн'і
 не" 'было 'тул'ко м'ного / і на'р'о'ду не" 'было 'тул'ко м'ного у тот ч'ас / 'нын'і 'с'імди'с'ат'
 'го'ду // та 'л'уде ус'п'і'вали ўпор'атко'вати со'б'і то'то ў'с'о // у'же у тот ч'ас мы з'нали за
 плу'гом р'і'пу поса'дити / плуг іде / а нас д'воєе ци т'роєе // йак пере'верне 'б'ор'о'зду / там
 уста'йес'а 'ч'іста од'на сто'ро'на / і мы ў то'то р'і'пу за'шором / д'воєе ци т'роєе ч'о'ло'в'ік
 / о'бы ў'сп'і'вали / бо 'к'он'і ішли 'доста с'коро // іде плуг на'зад і пере'вер'тае 'глину //
 но ме'лаі не" мож 'было с' тым ро'бити / ішч'е не" 'было с'і'ял'кы / но ў'же ў с'ор'о'к'овум

году йа 'вид'іу 'кун'ску 'с'ійалку / широка 'така 'с'ійалка // но а тог'ды шч'е не" 'было такогo / 'л'уде 'с'ійали то'то ўруч'іну // 'л'уде 'были 'наўч'іні / по'с'ійали / 'ч'удо // тог'ды не" 'было во'рун / не" ішли во'роны / не" збі'рали ме'лаі // у'же ч'о'ло'в'ік / йак о'то пудрос'ло / 'никаў // ўс'о / мож упко'пати 'першы' раз // 'першы' раз і'дут / уп'ч'ис'ц'ат го 'мало уд 'гозу / по'ру'байут 'зарас / 'котры' не"т'р'ібны' // но шч'е ўсе лі'шали на д'ругу ко'паку // ў'же йак пудрос'таіе на 'сорок / п'яадис'ат 'центу / то ў'же д'ругы' раз ішли // но 'были та'к'і с'луч'айі / шч'о наш 'д'ідик на С'ату нід'іл'у у сукн'аных нага'виц'ах ко'паў / так 'было сту'дено // но / по'года / о'на шч'о 'хоч'е / ў'то із'робит // у д'ругы' раз о'то 'фаіно уб'робили / упко'пали / у'же лі'шили лиш о'то / шч'о т'реба / 'урубали гет / шч'о не"т'р'ібне // і так о'то 'л'уде штимо'вали / шч'о'бы пер'це до пир'ц'ати / ме'лаіч'ік не" глу'шив о'ден д'ругогo // а шч'о'бы то'то 'было 'доста 'іпно / 'л'уде ро'зум'ілі / аш шч'о куды / шч'о ут 'ч'огo // но а по'года 'была ко'лі йа'ка / 'было так / шч'о 'фаіны' уро'жаі быў // а 'было так / шч'о і ма'і по'ганы' уро'жаі быў // но / до 'того там к'лалі ме'лаіч'ік / к'лалі па'сулі / по'с'он'ашник / о'то ўс'о ішло ўра'каши // шор по'с'он'ашнику / о'то 'было кру'гом / а па'сулі к'лалі так / йак ти'пир у р'ад // 'жунка ішла і со'бі / так мо'тыкдў са'дила о'ты па'сулі за'шором / са'ма од'на // а на 'каж'ўі 'нів'і быў по'с'он'ашник / ту'і ко'лі за'ц'в'іло с'ак / та то'то та'ке 'было / йак бы го 'умал'оваў // а пак при'ходила 'дс'ін' / 'л'уде не" за'бі'рали так с'коро / ги ти'пир // то'то 'было в о'к'тдў'брі / і'дут х'л'дпц'і в 'арм'ію / п'яат'нац'аты' о'к'тдў'бер / та лиш тог'ды за'чін'алис'ме па'сулі б'рати / по'с'он'ашник ру'бати / а ме'лаі сто'йаў до' пус'л'ідн'огo // лиш тог'ды с'а начі'нала 'дс'ін' // а ти'пир у с'акы' ч'ас і поза'бы'вайут / шч'о ў'же пуў'бі'рали //

Записано 2005 р. від Монича Юрія Олексійовича, 1925 р.н., освіта 8 кл.

Приготування сиру

за'р'ізало'с'а ти'л'атко / 'убралис'ме кл'ак // тот кл'ак пок'лаліс'ме ў 'ч'істу 'бано'ч'ку / за'к'рылі / іс 'того по о'жици к'лаліс'ме у мо'ло'ко // мы то'то 'ч'ітаво рос'коло'тили / о'то с'а зі'міло / мы то'то с'ц'і'дили 'фаіно // йак с'а ў'же зоб'рало / 'лупустило 'в'оду / мы то'то пок'лалі у йа'кус' 'с'ітдч'ку / у 'мар'л'у / і ў'то стек'ло / і мы 'убрали с'т'ойі 'мар'лі та пок'лалі на 'ч'істе шч'дс' с'хнути / на йа'кус' 'тоже 'мар'л'у 'ч'істу // а тож іс'ме поресело'вали на ресел'дв'і / а йак іс'ме поресело'вали / посо'лили / і'ск'лаліс'ме ў 'банку // а на ў'то с'ме пок'лалі 'ч'істу 'мар'л'у на'зат та кам'і'ниц' / та при'тисли //

му'ку с'ме 'с'ійали / при'ч'іну роз'вели ў ко'рыт'і ци ў 'тазикові і" рос'коло'тили // а ў'же йак о'то 'лукы'сло / о'та при'ч'іна / а мы ў'то ў'з'али / тип'лін'к'ойі во'ды / 'соли добаў'л'али / зам'і'сили / 'мар'л'дў 'ч'істдў' при'к'рылі / 'д'ок'і не" 'лукы'сло //

Розповідь про воєнне лихоліття

ку'і 'была 'в'ойна / а мы не" 'мали шч'о 'йісти // та сол'даты нам кур'кы по'ме'тали / а вад' мы про'сили / та тым іс'ме с'а живо'тили // а с'луха'і іш'ч'е / шч'о 'было // і'шдў 'п'ойізд / а йа 'б'ігла за 'п'ойіздом // та 'луты / 'даіте ми ко'лач'а / та 'даіте / 'бут'те 'добр'і / бо ў'ми'раіеме з 'г'ол'ду // та ў'се ме'тали нам х'л'пц'а / 'дуже с'ме т'ашко 'жили // 'хышка

ў нас была дириўл'ана / у хыс'ці с'ме жили ўс'і // уд:алас'а сест'ра с'тарша / уд:алас'а
 йа / йа туі прійшла до с'вогo ч'о'ло'в'іка / хыжа ў н'ого была / та так і жилис'ме //

Про Великдень

а йак Ве"лигдин' у нас / та не" на од'нoму м'іс'ці / бо Ве"лигдин' пера'ходит //
 ти'пирка п'ятниц'а / субота / ісе ўже знайеме / аш у субoту в:и'ч'ир'і ўси'ношн'а у
 два'нац':іт' ч'асу / на воскре'сенійе // пo'тoму паску с'ат'ат / іде'ме паску с'атити // іде'ме
 на ви'ч'урн'у / там крас'но с'п'івайут // так першы' дин' / д'ругы' тoже так / утре"н'а /
 с'лужба / ви'ч'урн'а / іде'ме до ц'еркви / т'рит'ы' дин' тoже самoйе так //

Як пекли паску

мы печ'е'ме паску так // на'с'іе'ме муч'кы ў ко'рыто / тoг'ды на сири'дин'і йамку
 / там д'руж'і розведе'ме / та там o'бы укысло // йак o'то укысло / та мы теп'лoў вo'дoў
 розвели / посолили / та крас'но зам'ісили ў ко'рыт'і // йак o'та паска с тыў при'ч'инoў
 крас'но укысла / а мы тoг'ды кладе'ме ў те"п'ш'і / ч'иниме хрес'ты фаін'і на паску /
 кладе'ме і іде'ме с'атити // а ти'пир на ўту / шч'o буде'ме йісти со'б'і / велику / мы лиш
 кладе'ме с'ак хрест (показуе) // а на ўту / шч'o с'атити / лиш т'ри'рамен:ы' //

Як ходили колядувати

а йак ис'ме ішли ко'л'адо'вати / веселити пана г'азду // мы крас'но завеселили /
 а йак нас з'в'ідали / бо мы д'уже з'нали фаіно // а ч'ийі вы д'івоч'кы? // Ч'іжма'р'овы
 // но та шч'е нам так фаіно ко'л'аду'те / куі так фаіно ко'л'аду'єте // тoг'ды нам ішч'е
 плат'н'у да'ют // та з'найеш / шч'o нам да'ют? // бо тoг'ды не" было г'роши / йак ти'пир
 // напеч'ут д'ын'і ў блуде'р'і / а фанку / шч'o ў них йе / мы ти'пир ка'жеме пoнч'икы //
 а мы са'рак'і бере'ме / а де ўто складе'ме? //

Як жилося давно

йа ў вoш'кoлу хo'дила / йа с'а так дo'бре ўч'ила // н'ан'ка про'сили / ўбы н'а д'али
 ў г'ім'назіу / а ўни не" д'али н'а // мамка ўмел'и / н'ан'ко с'а ў'стали / та ў нас мач'оха
 была / мы ўже жили з мач'oхoў // а йа хo'дила с х'лoпц'oм / с такым / шч'o мы с'а
 зби'рали с'ватати // йак прійшли / но а ў нас мамкы не" было / лиш н'ан'ко // но шч'o
 йуі да'е'те? // но шч'o йуі да'ю? // г'роши не" майу / зимл'у да'ю // ти'пиркы мoгo
 ч'о'ло'в'іка хыжа / туі / на мoйу' зем'ли / а ісе ўже н'ан'ка зим'ла / тот кутик // там /
 де Крестина / o'то йа йуі д'ала туі хыжу пок'ласти / а за ниў ішч'е мoйа нива / тoже
 н'ан'кова зим'ла // а Крестинина нива была туі дo'ўга / но таі пуш'ла ў кал'гoс / а мoйа
 ус'талас'а ў гo'рд'і іс'а //

Про вечорниці

но та приїдемо на ве"ч'ур'ниці / по"с'ідаємо кру'гом на 'лавици // а х'л'ощі прийдут / каж'ьї / к'от'рїї д'ї'уч'ину пова'жайе / та коло 'т'ойі 'с'аде // а ко'ли х'от'ат / о'бы їм зач'и'нати с'п'ївати / та лиш / ты / Ма'р'іко / зач'и'наї / ты зач'и'наї / Ч'иж'мар'ко / бо ты маї 'фаїно з'наєш // но та йа їм зач'и'наю / а ўни за мн'о'ў у'с'ї // но и'се ве"ч'ур'ниці 'были 'наш'ї с'ак // но а 'куж'їт' пр'асти / а ли'т'їн' 'коло н'а с'идит // а йак у'же 'конч'или ве"ч'ур'ниці / то зач'ала йа х'одити по кра'їи // пуш'ла йа ў Со'логвину / там до йа'к'ойіс' ч'и'тати / 'аїбо не" ўт'ам'л'у // а там приш'ли / о'бы с'ме їм с'п'ївали / а Псаў'тыр'у ч'и'тали // но а мы Псаў'тыр'у поч'и'тали // а їсе о'ден ч'ех браў 'ут'ы / с Со'лотвины / д'ї'в'о'ч'ку / но та ко'ли се'се поч'и'тати / та т'реба ка'зати / і сохр'ани їх ут у'с'акого зла / і сохр'ани їїх / і поде"р'жи їїх у здрав'їїи і ве'селїїи на м'ногаїа і бла'гаїа л'їта // а тот ме"н'ї каже / но Ма'р'іко / Ма'рус'о в:ун ка'заў / ти'пир мы і ў Ч'ехосло'вак'їїи буд'е'ме сл'ухати / йак вы 'фаїно гово'рили / йак вы з'нає'те ўс'о //

Про колгосп

но а ў кал'тоз им х'одила / у парн'їкы / ш'їс'нац'а'того фебру'ара м нач'и'нала // но та там з'били 'л'уде та'к'ї кру'гом / ги 'лады / меле'ган'ї с'а з'вало / парн'їкы / но та к'лалис'ме на ўто г'н'ойу / а'тож из'ме к'лали там г'н'ойу та'кого су'хого // а ў то'то з'ме с'їйали / а то'то закр'ивали ск'ламы / ўбы на 'н'ого 'сонце с'в'їтило // йа проро'била д'ва-ц'їт' 'г'оду ў нас у парн'їках // а ко'бы ўто 'было так / ги ти'пир // а ўто 'было так / ч'їжмы гум'їй'ов'ї д'о'с'ї (показує) і н'їй'аких га'ти / лиш ч'їжмы гум'їй'ов'ї таї но'га 'гола // йа так дох'одила / шч'о йа за ч'о'тыри 'годы х'одила ў парн'їкы / йа ўже замер'зайу / йа ўже ўми'райу // не" б'їру'їу х'одити / б'їда ми'н'ї до меле'ган' //

Про похорон

у'мер ч'и'л'адник / за'кликали нас ч'и'тати // но / Псаў'тыр'ку поч'и'тали // н'їй'ак'ойї 'музи'кы / н'їй'ак'ойї н'їч' // іде'ме / поч'и'талис'ме Псаў'тыр'у в:и'ч'ир'ї / а ўдин' упру'вуд // йа ўпру'вуд з'наю і ти'пир на'памн'ат' // а та'к'ї / шч'о іде'ме за ним у teme'туў // іде'ме у teme'туў // ўс'ї с'п'ївайут п'їс'н'ї п'о'х'о'р'о'н'ї //

їду до г'р'оба 'темного смут'на /
 'буду споч'и'вати аж до 'судного дн'а /
 мн'ї 'сонце і 'м'їс'ац' не" 'будут с'в'їтити /
 де йа буду ў г'р'об'ї 'м'їстеч'ко 'вити //
 ої г'р'обе / муї г'р'обе / муї прек'расн'їй 'доме /
 ў 'т'об'ї споч'и'вати аж до ст'рашного дн'а //

но їсе п'о'х'о'р'о'н'ї п'їс'н'ї // но а ти'пир так ти 'буду ка'зати / м'ного м за'была / 'аїбо м'ного м і не" за'была //

Записано 2005 р. від Гички Марії Дмитрівни, 1925 р.н., освіта 8 кл.

Як проходили вечорниці

при'м'ірно уви'ч'ир'і у с'ім'ч'асу іс'хожовалис'а д'і'ч'атка / а ў'к'отр'ойі быў л'убас / та іш'д'у до 'нній' дум'у / так ішли на вич'ур'ниці // но 'тыж'ж'ін' про'былос'а ў'с'ойі д'і'ч'ины / у су'б'оту в:и'ч'ир'і ўже не" іш'лос'а / бо ўто не" мож 'было іти // д'і'ч'ина 'мала с'а 'мыти / г'олупці' ч'и'ннити // а ў'ни'д'іл'у на 'утре'н'у до 'церкви 'мала іти / і д'і'ч'ы / і х'лопці' / у'с'і // 'рано мы ўже с'а 'коло 'церкви с'хожовали / но та г'і у вас ти'пиркы // 'коло 'церкви ў'с'і / 'доки на нас с'аш'ч'ен:ик не" п'о'к'од'у'таў в 'оболок // і так там ста'вали 'коло 'церкви / 'банда / і'с'і вич'ур'ниці // та 'так из'ме 'коло 'церкви ста'вали / о'бы 'нараз за'хожовати до 'церкви / по 'партійох // із 'утрин'і йак из'ме уйшли / та 'д'ок'і до' с'лужбы іти / 'мализ'ме с'тати на штрек // іс'лужбы при'йти дум'у / п'о'й'істи і до 'т'ойі д'і'ч'ины на'зад іс'хожоватис'а / де 'были за 'тыж'ж'ін' вич'ур'ниці // х'л'опці' / д'і'ч'ы / л'уба'сы // ф'і'г'л'о'вали / с'м'і'й'алис'а // у'т'ойі д'і'ч'ины іс'х'ыж'і ішли на'зад на ве'ч'ур'н'у // по ве'ч'ур'ни на'зад на штрек / с'м'і'й'уч'ис'а / п'о'пуд 'руку / за 'руку // ц'і'ль'й ланц // 'через у'с'ы' гор'саг ішли / 'а'ібо так / у'пири'д'і / 'з'аду / 'доки 'банда д'о'с'і'г'ала // і 'ут:икы на'зад д'і'ч'а 'мала при'йти дум'у за д'нины // ли'г'ін' су'б'і'ци у'ста'ўс'а там 'пиво 'пити у 'жида / у 'к'орчм'і / бар по 'ваш'ому // но та х'л'опці' у'ста'лис'а 'пиво 'пити / но а мы ўже 'ут:ы / 'котра са'ма / са'ма / кот'ра не" са'ма / не" са'ма // но ко'ли 'лампа с'а 'мала запа'лити / 'Боже сох'ран' / о'бы не" при'шла дум'у / а там у'же 'банд'о'у ішли // у'же с'а ни'д'іл'а 'конч'ила / до д'руг'ойі д'і'ч'ины так 'само // а тож іде 'масниц'а / 'тыж'ж'ін' ц'і'ль'й // та 'каж'ж'ы 'ви'ч'ур' та'ниц' / у д'руг'у' х'ыжи нани'мали х'л'опці' / но та нани'мали та'ниц' 'коло 'х'ыж'і / ко' да'ваў // но а ве'ч'ур'ниці 'каж'ж'а 'мати 'мала да'вати / у 'к'отр'ойі д'і'ч'ина 'была // йа'кас' ото 'была о'бы'дена / шч'о не" ішла на ве'ч'ур'ниці // до 'нній' сох'то'вали і не" іти / бо ўна 'была вад' ма'і ста'ра / вад' ма'і йа'ка / 'а'ібо на ве'ч'ур'ниці ішла // і мо'л'од'і 'жоны шч'е ішли край'н'ан'с'к'і / ц'і'ль'й ра'каш / но ўто ўже д'руг'ы' шор // та іш'д'у ли'г'ін' / ото ве'л'ик'і х'л'опці' нани'мали та'ниц' / а ўден іш'д'у за ц'і'ль'ыми ве'ч'ур'ниц'ами та на тот та'ниц' вйух // та то'г'ды мож 'было іти і ўно'ч'и / бес ц'і'м'бо'рашкы / 'Боже сох'ран' / о'бы 'была ішла // уви'ч'ир'і д'і'ч'а са'ма не" 'мала іти / бо ўто о'пасно // 'мала іти з 'мат:ери'ў / а ват' с ц'і'м'бо'рашк'о'у / а ват' ис'тарш'о'у сестр'о'у / шч'о уд:ана // а запоз'ди'ўс'а му'і ли'г'ін' / а йа 'куж'іл' п'р'аду / а х'л'опці' н'а пуд':і'вайут та'й ц'і'м'бо'раш'кы / а йа / ўбы д'і'вок пу-д':іти / та с'п'і'вайу му с'п'і'ванку /

у'пало ўд н'а вер'етено /
зду'ми ми / Ми'гал'у /
'д'оки п'ри'іде му'і ми'лин'кы'
з г'о'р'ішн'ого к'райу //

а в:ун у'же при'ш'д'о'у / йа ўже наз'быт й'о'му // а в:ун п'ри'іде та'й ме'не на к'ол'і'на покла'де с ку'ж'і'л'к'о'у // а йа п'р'аду ў 'н'ого на к'ол'і'нах / но ісе ўже так / ко'ли л'уб'имо 'было // аш не" 'х'о'ч'у / та 'уб'іе вер'етено / бо ўто 'т'ашко п'р'асти на к'ол'і'нах / та'й н'і'где ми // а в:ун наз'быт 'уб'іе вер'етено / та т'реба го ц'ул'о'вати // аш 'кул'ко рас 'х'оч'е ц'ул'о'вати / два ци три рас // гоп / д'і'ч'ы / перевер'ну'ўс'а вус та потоло'ч'и'ў к'лоч'е / шч'о с'а п'р'ало так / п'о'в'іс'мо / к'лоч'е потоло'ч'и'ў // гоп / 'к'он'і / перевер'ну'ўс'а вус / 'каже // та ўс'і 'мали с'тати п'р'асти / бо ўто т'о'б'і вер'етено / та 'мали го ц'ул'о'вати

// іс'дйї зач'інати д'їўкы / шч'о лубиў веретено / а зашором у'с'і мали ц'ул'овати каж'жого лиг'ін'а // аїбо іс'а д'їўка / ў к'отрой лубиў веретено / перша мала ц'ул'овати // аїбо вус перевер'нуўс'а / та ўс'і мали іти вус пудни'мати тот / тот 'куж'іл' ме'тали посири'дин'і // но аж д'їўка с'а 'сердила / та тот 'куж'іл' потоп'тали посири'дин'і / ізлом'или // но а к'отра та маї была збы'тошна / а вад' не" х'от'іла ц'ул'овати лиг'ін'а / та 'мало с'а ў'тел:а ч'адом // а т'ог'ды о'гн'а у шпор с'а клало // та 'каже / й'ої / йак т'а 'дуже л'убл'у / наз'быт // аїбо пак 'была бита 'куж'іл'ом і ўна / йак ішла д'уму // ко'ли йак / йак лиг'ін' за н'у не" зас'таў //

Обряд сватання

но / 'кажеме / приїш'оў / догово'рилис'а / шч'о т'ог'ды таї т'ог'ды п'риіде муї н'ан'ко // но а з вуц'ом маў іти і й'о'го брат / тог'ды б'рали ч'улу'в'іка так / ги ти'пир / сватати / сватач' -бре'хач' // но а 'мого ч'о'лу'в'іка л'убиў стр'ій / та в:ун х'от'іў ст'р'ійа за сватач'а / бо стр'ій быў моло'д'ый // у'вун у п'яади'с'ат ч'о'тыри 'годы і ўмер / а т'ог'ды му 'было / 'може / 'сорок п'яат' // но та на Ве'лиг'дин' / на д'руг'ый ци т'рит'ый дин' приїшли / а Ве'лиг'дин' быў с'коро маї // студено 'было / а йа ўже пак ла'жус'а / обол'окы мас'тилис'а о'лойом таї с'ол'арк'оў / 'мало с'а помал'овали // п'оч'истилам то'то таї нама'стилам / о'бы с'а с'в'ітиў шпор / маї ч'орныі о'бы быў / бо ўто з бл'ахы быў шпор у'с'ыі // а 'бапка за'были та накл'али ўгн'а / йак сватач'і мали приїти // п'оўна х'ыжа д'ыму // ўто 'зач'ала г'о'р'іти сол'арка таї о'то // й'ої / а йа уїшла вон та 'зач'ала ре'вати // а же'них о'то в:ид'іў / та / проб'лем н'ийе / наї уїдут вон та пок'ас'куйут / а мы / 'каже / раз 'доти ги поговори'ме // но ай і так 'мала д'їўка ўп'ов'істи / аш так / ги ти'пир у 'церкви / шч'о ци 'хоч'е / ци не" 'хоч'е // х'от' бы н'ігда не" х'от'іла / а 'мала ка'зати / шч'о 'хоч'е // сватач' й'уї не" о'тиц' таї 'мати // но а йа с'тала так / та о'бо'йе ўрака'ши 'мали с'тати // так / ги у вас ти'пир на руш'ник / а так г'о'р'і пар'нами ставали / г'о'р'і п'ос'ц'іл'оў // ста'вайте вы там / 'каже сватач' / а'ну / м'ол'о'д'і / ци вы з'найте / шч'о мы приїшли // но а муї сватач' 'каже / сис' наш стр'ій / но / йа так не" буду так'і / ф'ігл'і / йа маї так'кыі сватач' / ме'не попро'сили / та йа приїш'оў так маї п'росто поговори'ти / аж не"д'оўго буде'ме гово'рити / о'бы вас не" за'держовати // ты 'хоч'еш за н'ого іти? // не лиш / ци 'хоч'еш / мы з'найеме / шч'о вы с'а л'убите // но а йа ган'билас'а маї ч'ита'во ка'зати / а ци мож / о'бы не" ка'зати? // а стр'ій 'каже / не"т // но та ўни с'тали 'радити / о'ни с'а ус'тали / а мы на вич'ур'ниц'і пуш'ли // та ўни с'а там д'о'г'ов'о'р'али / а мы с'а с'о'б'і д'о'г'ов'о'р'али / ко кум / ко ку'ма / йак с'а 'майе с'хожовати / йак то 'майе 'быти // у нас с'вал'ба 'была на С'а'ту ни'д'іл'у / 'дуже теп'ло 'было // но таї 'заўтра йа іду ро'бити р'іш'каш'і / ісе 'го'лупц'і ме'лаін'і / аїбо ўбы 'было і сваш'кам / та ўбы 'было пок'ласти 'го'лупц'і з р'іш'каш'і // таї 'дали ми таїст'рину / а йа таїст'рину за'губила з 'б'іцігл'у // та ти'пирка туб'і не" дам ги ч'ас'ц' // та х'от'іли н'а 'мамка по'бити / аїбо йа 'кажу / 'нын'і 'далам сватач'ови с'лово / таї по'бити ўже не" 'майте // но та пак мы з 'мойым жени'хом догово'рилис'а / бо ў н'ого м'ного ц'імбу'ру / а ў 'мене м'ного ц'імбора'шок по ве"чур'ниц'ах // та 'се'рд'ац'а / о'бы 'были дв'і ку'мы таї дв'і друш'кы // а ў нас н'і'йак не" мош / та 'мусиме б'рати маї буш дру'жок // а в:ун 'каже / з'найеш шч'о / буду'т ч'о'тыри дру'ж'овце // мы с'а ўсе з ним так 'радили //

Як проходило весілля

йа 'была ма'ла / лиш' сорок три 'к'іла 'важила // та три с'виты на н'а 'дали / с'пудниц'а ту'с'та / а т'риц'ат' граду теп'ла ў 'х'ол'д'і // то'г'ды граду'снику 'мало 'было / лиш' дис' // та ка'зали / о'быс':а 'в'і'д'іла ч'и'тава мо'лодиц'а / бо в'ун вы'сокы' быў / йа й'о'му пут пл'е'ч'е // в'інок / 'бундоч'ка та'ка б'ралас'а / по'кры'вало тож // іс'хожовалис'а х'л'опці ў жени'ха / ку'мове / друж'бове / ц'імбо'рове / та ішли до мо'лодиц'і с'у'ды // за 'тыми д'і'ў'ками / за ку'м'оў / за друш'ками / шч'о бу'дут до'гово'р'атис'а / йак 'заўтра с'вал'ба // до с'ашч'ен:ика зби'ратис'а / на с'іл'раду рос'писоватис'а / у ку'лко ч'асу о'то бу'де // п'д 'к'отру'і вулиці іти / бо за мо'лодиц'оў од'н'оў ішли / а ве'ли мо'лодиц'у д'руг'оў / о'бы не" т'і'кала до'му / йак йі бу'де 'бити ч'о'ло'в'ік // но та 'к'отр'оў вулиц'оў бу'дут іти / то мы с'а на гус'ках уви'ч'ир'і до'гово'р'али // та ішли с'у'ды д'о м'ол'д'иц'і // ту'і за сто'лом мо'лодиц'а сидит та 'ч'екат / у'же гуда'кы і'дут // ту'і ку'хар'кы ка'жут с'коро д'і'т'ом / й'о'і / п'р'ач'тес'а / п'р'ач'тес'а / у'же же'них та'і гуда'кы ў'дут // мо'лодиц'а 'д'о'ти г'остила са'мых д'і'вок // ли'т'ін' у 'себе г'остиў х'л'опц'у / тых / 'к'отр'і бу'дут до мо'лодиц'і іти // а мо'лодиц'а у 'себе г'остила ц'імбо'раш'кы / 'д'о'ки гуда'кы не" при'шли // та ў'с'ак'і с'п'і'ван'кы с'п'і'вали / 'мат:е'р'і / ву'ц':ови / д'і'ў'кам //

е'і да'і ми / 'л'уба 'мамко /
с'в'іт'ло'йі пале'ноч'кы /
на'і п'о'г'ошч'у ў 'п'о'с'л'і'д'н'ы' рас
с'в'о'йі ц'імбо'роч'кы //

там йа'к'о'с' 'было і ву'ц':ови / лиш' йа ў'же за'была // б'ратови / се"с'т'р'і / ги прош'ч'ал'ну // йак у'же ў'п'о'в'іли / аж гуда'кы і'дут / мо'лодиц'а с' ку'м'оў ішла с'а п'р'атати // із:а сто'ла вон ц'імбо'раш'ок та п'р'ататис'а // до' с'ус'іда / ци ў'к'ом'о'ру / 'к'отра де с'а сп'р'атала / 'было / шч'о іс'кали і ч'ас / і два // же'них і'ш'оў іс'кати / друж'бове ішли іс'кати / с'таршы' друж'ба та'і друж'бове ішли іс'кати мо'лодиц'у // та 'мали най'ти / аж бы йак // а о'ни да'вали д'і'т'ом 'цукру / та х'л'опч'у'кы ка'зали / аш ту'ды / ту'ды сп'р'аталас'а // а йа с'а сп'р'атала ў' с'ус'іды 'т'ойі / у 'Б'о'кш'і / у 'т'ойі 'ваш'о'йі ў'ч'ите'л'кы // о'ты при'шли / вер'нулис'а // а 'до'кы мо'лодиц'у най'шли / та там зас'і'дала д'руга мо'лодиц'а / д'ругу мо'лодиц'у к'лали // та пла'тиў с'тароста та'і кум / о'бы лиш' ут:ы ішла // а й'і'и при'брали у по'кры'вало 'цураве / у 'цуравы' в'інок / г'і пуд мо'лодиц'у / 'а'ібо та'ке / г'і ч'у'ч'ало // но а йа'г за'вели узуп'раўд'ну мо'лодиц'у / та вон із:а сто'ла // ка'же с'тароста / у та'ниц' / гуда'кы / гус'л'а'іте / а мы по'ника'йеме / ци не" х'рома ў нас мо'лодиц'а / ку'і ту'л'ко 'д'оўго йі не" 'было // та'і 'зашч'о йі сп'р'атали? // та'і 'мали же'них та'і мо'лодиц'а за'і'рати // жени'ховы к'ликали / мо'лодиц'а х'рома / а мо'лодич'ины к'ликали / же'них х'ромы' // но 'добре / ци х'ромы' / ци не" х'ромы' / за стул на'і с'і'да'іут // но а м'ол'д'і вон і'рати та'ниц' / 'лампу вон па'лили та 'в'ішали на 'х'ыжу // а х'л'опці к'ликали / Ма'р'іко / п'о'д' і'рати / та ту'ды д' 'лампи' ішли і'рати // тож у'же на в'і'нкы // та'і сис'і д'і'ў'кы / шч'о ту'і 'были / та'і ли'т'ін' маў за 'нима ду'му пу'іти // но / та'кы' о'быч'а'й быў / шч'о маў за ниў ду'му аж до 'х'ыж'і при'іти // іс' х'лопч'іку / 'к'отры' при'ш'оў до 'ни'йі до 'х'ыж'і / тот маў до жени'ха по'вести / до 'сам'ойі 'х'ыж'і на в'і'нкы // х'о'т' на тот та'ниц' так ве'ли / х'о'т' на сис'і в'і'нкы // о'ден муг д'руж'ба по'вести і 'дис'ат' д'і'вок / но 'а'ібо маў за 'каж'оў до 'х'ыж'і при'іти / 'упросити уд 'мат:ери та'і ву'ц':а // но а 'д'і'ў'ка ка'же / ме'не тот 'управіў // 'добре / 'добре / о'быс' здо'ровы' быў / рос'ти ве'ликы' / при'ч'е'ка'йеш кола'ч'а / на кун'ци в'і'нка // дустанеш

колач'а / шч'о нам прив'іух таку 'радус'ц' / 'мôлôд' / д'івоч'ок // д'івôч'кы / с'ідаіте / с'ідаіте / і на кôлл'іна 'хлôпц'і наі вас берут // кум маў два бе'рв'інкы ў'з'ати / перехрес'тити і по'дати кум'і / ци з'нала ўта кум'а в'інкы п'лести / ци не" з'нала // а тож у'же попро'сиў таку д'іўч'ину / шч'о з'нала // лиш 'мала нач'и'нати кум'а таі кум / таі с'п'івали с'п'іванку

добра д'ружб'і д'ружб'овати /
куі йе ў 'н'ого 'мати /
йе ко'му на в'іноч'кы
ра'нин'ко заг'нати //

з вы'сôкôйі поло'нины
солôма с'а 'суне /
в'іноч'кы с'а нач'и'найут /
'пôт'те с'у'да / 'куме //

ісе маў зас'п'івати с'тароста / маі с'коро / та браў бе'рв'інок таі да'ваў кум'і // е'се 'перша с'п'іванка // нач'и'налас'а / шч'о в'іноч'кы с'а нач'и'найут / 'пôт'те с'у'да / 'куме // но пак у'же с'п'івали ў'с'ак'і с'п'іванкы / і жени'хови / і моло'дици // но пак с'а рос'хожовали / шч'о догово'рилис'а / в'інкы с'а 'конч'или // не" к'лалас'а та'ка гôс'тина / ги ти'пиркы // а о'ты кны'ш'і / кôлач'і ка'зали / кôлач'і д'іў'кам // а на с'вал'бу тош так ішли // же'них ішôў до моло'диц'і // йак при'шли за моло'диц'ôў / моло'диц'а 'была лиш у в'ін'кови / с'вита 'б'іла ш 'ч'іпками / туі 'фыдры так'і таі 'ч'іпкы на рука'вах в'іс'іли / таі бундôч'кы / таі в'інок / 'аібо і покры'вало ўже // йак заішли до 'хыж'і / присох'товалис'а // вон гуда'кы иг'рали / а п'роступкы до 'хыжи // п'роступкы / йак с'а по'гостили / а тож ус'і ішли / і 'хлôпц'і / і д'іў'кы / і гуда'кы // і тог'ды ўже закры'вали моло'дицу // д'ружба дер'жаў покры'вало на тал'ір'ц'і // і 'хлôпц'і / і д'іў'кы ўра'каш ізог'нали // таі гуда'кы до 'хыж'і // а д'ружба ўже тым рôспор'а'жаўс'а / шчо с'п'івали //

при'ди / д'іўч'ино /
'пузно м до т'а при'шôў /
ци вы'сока поло'нина /
'закы м йі пе'ре'т'шôў //

но ісе с'п'івали // а д'ружба в'інок клаў із бе'рв'інку / бе'рв'інчаный // а тош то'то / но та так / шч'о ўже у'хожовали вон / та пôпут колач // такôі у'перед два 'хлôпц'і / гуда'кы гус'л'али / а ўни три рас та пôпут колач / у'с'а 'мôлôд' // і покры'вал'а / і с'тароста / і друш'кы / і кум'ове 'попут тот колач // і так до жени'ха моло'диц'у пове'ли // там йі у во'ротах стр'іч'али / так / ги ти'пиркы стр'іч'айут сваш'кы // к'лалі 'кожу таі 'тыч'ку / та 'котрый із лиг'ін'у уло'мнў / та то'то быў уважаны // ід'іт / ід'іт гора'гом ци 'дôлу 'вулиц'ôў / 'н'ібы не" пуш'ч'али у во'рота // а тош пак / йаг заішла моло'диц'а / та 'мати йі ушц'ôл'ôвала таі да'вала да'ры на пуд ме'тати / обы быў уро'жаі / таі так бы с'а дер'жала / ги хл'іп / так моло'диц'а до 'хыж'і / а то'ты иг'рати // 'доти туі моло'дици ла'диўс'а пруп'уі / 'л'уде / 'жоны мôлôд'і / таі да'ры // жебô'лôў'кы 'мали / два 'перцы / таі с'а пере'йазôвали нôв'і жебô'лôў'кы // та пôтôму так // маі мал'і 'перцы / дôпус'ц'ім / старым // та ўто ў б'ісагах 'несли // та ўты колач'і 'мала моло'диц'а 'нести 'кумов'і таі кум'і // таі да'ры 'мали 'нести матôч'кы там / ци 'вуіна / ци ни'в'іска йа'кас' моло'да // б'ісагы 'б'іл'і / 'б'іл'і 'мали 'быти / она з'бôку ішла 'попри шан'ца // ішли с'п'івайч'и / тож ўішли із 'музик'ôў // ў 'першум 'шôр'і 'мала маі ве'лика ро'дина йти / о'тиц' / 'мати / ст'рыіна // та моло'диц'а 'першы ланц' у'с'іх ц'у'ло'вала // тош так с'а кôнч'ала с'вал'ба // мôлôд'і буш на с'вал'б'і не" 'были / лиш кум таі кум'а // ўс'о / ко'лли прôпуі / о'то ўже по'над 'вийч'ур //

но та ўже та́ка / шч'о́ была рос'писа́на / та ўже с'войыма баг'ка́ми мо́гла с'а ўста́ти по́
 про'п'ойо́ви // но та то́гды ўже с'а с'хожова́ли г'о́с'ц'і до жени́ха // та́ ко́ли про'п'у́ї при'ш'о́ў
 / ци до про'п'ойу́ // у́же м і за́была / до про'п'ойу́ ма́йже роскры'вали // но а мо́лоди́ц'а ма́ла
 бы́ти до бра́на ў то́му в'іно́кви / до́к'і пу́с'лі́дн'і г'о́с'ц'і бы́ли / аж до с'ім ч'асу́ / мо́лоди́ц'а
 ма́ла си́д'і́ти ўбра́на ў то́му ўбра́н'ови // но а ў перш'у́ х'ыж'і / де же́них та́ мо́лоди́ц'а / там
 та́к'і г'о́с'ц'і / там ма́точ'ка / ба́теч'ко / ку́моме / ма́ти / о́тиц' // в од'ну́ х'ыж'і ісе́ бы́ли с'ак'і
 г'о́с'ц'і // бра́но / йак с'а ўс'і г'о́с'ц'і розы́ш'ли / ста́ра ма́ла п'лести́ п'леты́ / мо́лоди́ц'і к'ла́сти
 на г'о́л'ову́ п'леты́ // по с'вал'б'і́ / бра́но / ко́тры х'лопч'ик по́ ву́лиці ішо́ў / по́д' лиш с'у́ды /
 по́д' // та да́вали му по́да́рок / то́го ко́лач' а іс'вал'бы́ // то́т дин' мо́лоди́ц'у не" мож' бы́ло
 пу́с'тити / ні́гд'е не" ма́ла і́ти з дво́ра на́рас по с'вал'б'і́ // а в.и.ч' и́р'і г'о́с'тина́ бы́ла ў жени́ха //
 уви́ч' и́р'і же́них у́же без мо́лоди́ц'і х'о́диў к'лика́ти с'во́й г'о́с'ц'і / ку́ма / ма́т'і́р йо́го / т'утку
 ци с'тры́ну // не́в'елику та́ку г'о́с'тину́ / од'на х'ыж'а ма́ла бы́ти // у́же дв'і / то ўже б'і́тко бы́ло
 ў ко́го // а то́ж на д'руг'ы́ дин' / ко́ли с'онце ў́же за́йшло / та г'о́с'ц'і то́ты с'а ў́же по́гости́ли /
 но а́йбо ў́ни і так г'ости́лис'а до бра́на / а́йбо мо́лоди́ц'у та́ жени́ха пу́шч'а́ли ў́же до ма́т'е́-
 ри // ко́т'р'і бы́ли ч'и́с'н'і / та ка́зали / но / лиш' і́т си́с'і г'о́с'ц'і / на́ с'а г'о́с'ц'а́т / а вы мо́жете
 ў́же зб'і́гати / бо ў́же с'онце за́йшло // но а ме́не не" пу́с'тили / лиш на д'руг'ы́ бра́но // но та
 на д'руг'ы́ бра́но та до них / та ў́же с'а ра́д'ити / ку́л'ко там г'о́с'ц'у́ // но а си́с'і сва́то́ве і то́ты
 сва́то́ве ма́ли бы́ти і ту́ї / і там г'о́с'ц'і́ // но і с'ак с'а с'вал'ба́ за́конч'і́ла //

Весільна пісня

ку́ї за́плач'еш / мо́лоди́це /
 ў перш'ы́ по́не"д'і́лок /
 йак ти бу́ду́т зні́ма́ти
 з го́ловоч'кы в'іно́к //

йак за́плач'еш / мо́лоди́це /
 й у ч'и́т'вир' ч'е́т'верты́ /
 е"ї́ / Бо́же ми́лос'тывы́ /
 во́л'і́лам у'ме́рти //

ку́ї за́плач'еш / мо́лоди́це /
 й у д'руг'ы́ ву́торок /
 йак ти п'ри́де на г'о́л'оўку
 га́доч'о́к до с'оро́к //

йак за́плач'еш / мо́лоди́це /
 й у п'я́ату п'я́атни́ц'у /
 не" меш' го́дна ўсу́д'ити
 ис'ко́рч'мы п'я́ани́ц'у //

йак за́плач'еш / мо́лоди́це /
 й у т'ри́г'у с'ере́ду /
 йак т'а ў́да́рит твуй л'у́бишч'е
 по п'ы́ску с'п'ере́ду //

йак за́плач'еш / мо́лоди́це /
 й у ш'есту́ су'бо́д'у /
 не" меш' го́дна ўсу́д'ити
 б'і́ду на ро́бо́д'у //

йак за́плач'еш / мо́лоди́це /
 й у с'ему́ ни́д'і́лу /
 ма́мко ма́я со́лоди́н'ка /
 де с'а ти́пир д'і́йу //

та́ с'е́се на ка́ж'ы́ дин' йу́ с'п'і́вали / та́ ку́ї йі за́кры'вали / та так с'п'і́вали //

Записано 2005 р. від Петечел Марії Іванівни, 1943 р.н., освіта 7 кл.

Про важке життя

йак муї быў дома ч'о'ло'в'ік із в'ойны / та мы купили т'о'гу х'ышку / та там ис'ме ўч'инили // та пак у'же туї д'іти помоглі // д'іти пудрослі / та было ў'же добре ч'инити си'с'у / а там была б'іда // таї не'баї / у'с'е было добре / та Богу д'акуйу за ў'с'ач'ино / бо м'дуже т'ашко жила // кул'ко йа г'о'р'а пере'несла! / в'ойна была / та ў'йамы іде'ме с'а пр'атати / та б'іда была / бо йероп'ланы хо'дили ў'с'уды та бомбо'вали // ко'бы ти'пир вам 'добре было / о'бы вам ни было б'іды //

іс'а х'ышка / шч'о йа туї с'ижу / та з'вал'ку // а ўта к'ухн'а таї х'ышка та з'дерева // нач'инили вал'кы там д'іти / та ісе з'вал'ку од'на // л'ехко не' было / аїбо Богу д'аковати // ни была йа ў'болници і рас / і раз им ни была // и'с'у р'уку м' была изло'мила / та тог'ды ни'в'іска н'а по'везла // ў'болниц'у н'а пок'лалі / а йа ду'му пуш'ла // йа не' х'о'т'іла там бы'ти // і ў'ко'лоли н'а раз / а буш им не' х'о'т'іла // кул'ко йа д'іти пере'родила! // йа дома р'одила / у' болниц'у т'ул'ко с' Цил'о'ў н'а по'везли //

Про коноплі

была ў' нас і к'о'р'о'ўка / были і козы / д'іт'ом о'бы было моло'ко // т'уси ў' н'а были // но а не' было ч'им годо'вати / а парны т'реба было ч'инити д'і'ў'кам // б'ралис'ме к'о'л'о'пні б'ілі / мо'ч'илис'ме у' в'оду / ў'п'о'тук / ут'ы с'ме йіх уби'рали // ўто зи'лин'і к'о'л'о'пні / там было с'і'мн'е // ўто с'ме с'і'мн'е к'лалі / о'бы было на д'руг'і п'о'с'ійати // і то'ты с'ме / шч'о у' в'оду мо'ч'или / йак л'ухнут / та то'то п'олу'пати / по'терти то'то / поч'инити на шч'і'ц'і / п'о'в'іс'мо то'то // та на шч'і'ц'і п'о'ч'ин'у / та то'то лиш у'же пр'асти // о'то вер'е'тено было таї к'уж'іл' // та на то'то п'о'в'іс'мо на'вити таї пр'асти // о'ї / йа бы і ти'пир пр'ала //

Як малювали яйця

а йаїц'а с'а мал'о'вали / была та'ка фарба / та то'то худ'йак пи'сали йаїц'а / таї 'добре было // д'іти ў'з'али / та туї коло нас баў'лац'а тым / х'ытайуц'а / бо тог'ды туї не' было по'орато так / йак ти'пирка // таї были фаїн'і йаїц'а // тог'ды ч'о'ў'ко'ладу не' купо'вали / а ти'пир'кы ч'о'ў'ко'ладове йаїце // тог'ды так'і рад'і были йаїеч'кови //

йак им с'а ў'д'ала / пуш'ла на / ч'е'каї / кул'ко было / Т'о'ні / По'лан'а / Цил'о' / Й'у'лина / йа на то'ты ў'с'і пуш'ла д'іти / йак ме'не муї Іван ту'ды пув'йуг / до них у' Гур'ішн'ы Краї // но / таї 'добре было / йа жила // пак ис'ме купили х'ышку та ў'к'реме жили //

Записано 2005 р. від Сарвадій Василини Михайлівни, 1920 р.н., без освіти.

Про роботу в колгоспі

тис'ача диў'яц'от с'орок диў'ятого г'ода муї н'ан'ко быў п'ершы' голо'ва кал'г'о'зу ў' се'лі Со'кырниц'а // у'с'е орган'ізо'валос'а на руч'ных ро'ботах / гнуї р'о'зм'ітоваўс'а

ўруч'ну / во'зилос'а / о'ралос'а плу'гами / кун'ми / н'іко не" ро'біў механ'іч'но / а ўс'о
 было лі'шин' так // ро'билис'ме / са'дилис'ме / йам'чилис'ме р'іпу //

н'ан'ко с'а наро'диді 'тис'ач'а 'диді'ацто оди'н:ац':а'того 'года / 'сорок ди'ў'йа'того бы'ў
 г'ол'ов'оў // ис фа'мелий та'к'д'ойі 'б'ідн'д'ойі / бо ус'талис'а пак ус'і 'сироты // не" было ў них
 'родич'у / 'у'ішли ў 'л'уде // тот бы'ў г'ол'ов'оў / тот бы'ў бр'і'га'дир'ом у кал'г'оз'і // 'жоны
 ро'били на 'поли / но та л'у'били го / шч'е" і с'п'і'ванку за н'ого ск'лали /

Маруш'кийу бр'і'га'дир'у /
 пукру'ти си 'вуста /
 кал'гозники р'іпу кра'дут
 та не'сут ду 'Хуста //

йа п'я'ди'с'ат 'шестого 'года с'тала ланк'ов'оў // у три'нац':іт' г'оду йа ўже ро'била
 на 'поли / ус'о м ро'била ўруч'ну // было нас тог'ды по сто л'уди на 'поли // о'то
 са'дилис'ме ўруч'ну / не" было механ'і'зац'і'йі н'і'йак'д'ойі // ус'е нам ка'зали / шч'о п'р'і'де
 та'к'ы ч'ас / ко'ли гну'ї буд'ут р'оз'м'і'товати трак'торы // мы ўто не" 'х'от'іли 'в'і'ровати
 // ус'е мазол'і на ру'ках // кун'ми с'а о'рало / р'ат'кы ч'и'нили кун'ми // Ф'реч'ка Ци'ло
 во'зиў нас на 'в'оз'і / с'п'і'вали // бы'вало / і'дут 'жоны на 'в'оз'і / с'п'і'вайут // не" та'к'ы
 / г'і ти'пир' ч'ас / да'ўно было ма'ї 'весело // да'ўно ўз'мут 'жоны та м'іх пок'ладут / а
 на м'іх жо'на л'а'же / та бе'рут та ко'лышут йі // а по сто жун на 'поли / та йак 'у'ідут
 та 'зач'нут с'п'і'вати / та н'і кун'ц'а н'і 'крайу / так 'весело было // на 'поли т'ашко
 с'а ро'било / 'а'ібо 'весело было // хл'іб бы'ў мел'айн'ы / йі'да была пас'ул'і / не" было
 н'і'йак'ых мн'а'сот / 'а'ібо за'ўто ус'і 'были зд'ор'ов'і / ве"си'л'і / 'б'д'с'і / н'і ў 'кого не" было
 н'і ка'л'ошу / н'і 'тап'ч'ку / н'і н'іч' // ус'е было 'босе // м'іхы на п'лич'і / пуш'ли //
 ро'били / а в'и'ч'ир'і пуш'ли ду'му //

дис' / не" з'найу / йа'кого 'года / ў ш'і'ди'с'ат ч'ет'вертум г'од'і / Цезар' у нас бы'ў
 агро'ном / прив'іус са'жалку // пер'ша са'жалка была // мы ту'ї коло хамни'ка / на
 Ко'шарах 'зач'али са'дити ка'пусту // п'ос'і'дали 'жоны / не" р'оз'ум'і'ют / кладе'ме 'дуба
 // т'реба к'ор'ін'е с'ак к'ла'сти / 'лис'ц'а туды / мы наобо'рот о'то // ўто ч'удо было / ўто
 та'ке / г'і'бы не" з'найу / ко зы'ш'д'оў / іно'плани'т'ане ў'пали з 'неба // та'ке ч'уд'не было
 // п'р'и'ш'ло на'вис'н'і гну'ї р'оз'м'і'товати / п'р'и'ш'д'оў рос'кидовач' / 'зач'аў р'оз'м'і'товати //
 та ўс'о 'дыбом во'л'ос'е ста'вало / не" р'оз'ум'і'лис'а / шч'о ўто йе // ка'зали / не"ч'ист'ы'ї
 дух йа'к'ыйіс' // 'д'оти ўто ўс'о с'а ўруч'ну ро'било / а тош п'р'и'ш'ло ўс'е / у'же 'нач'алос'а
 п'ерехо'дити механ'і'зовано // 'ферма ту'ї была / та ўс'о ўруч'ну / кан'ты / моло'ко / ўс'о
 с'а ц'і'дило // моло'ко ве'зут / а мы ту'ї до'ган / до'ган бы'ў т'аш'к'ы на зд'ор'оў'ле // ро'бота
 была за'разна / та мы 'п'у'ідеме / та да'вали нам пу'літра моло'ка // о'бы с'ме 'у'пили
 моло'ка / та о'бы нам не" хы'б'і'ў до'ган // тог'ды са'дилис'ме т'ри'ц':ат' гек'тару до'гану
 // на'с'ін'е дер'жава да'вала / а мы сам'і с'і'йали / ро'саду сам'і с'ме у'рош'ч'овали // у
 парни'кы с'і'йали // 'были 'дуже тог'ды по'годы не"п'р'и'ят'н'і / 'дуже 'суша была // і мы
 'рано ўста'вали / ў ч'о'тыри ч'асы / б'ралис'ме 'в'і'дра во'ды / і ўсе с'ме ішли пол:'ивати /
 о'бы с'а п'р'и'яло //

но та йа ланк'ов'оў ро'била на дога'нови // ч'о'тыри 'годы на дога'нови проро'била
 / і ўсе йа 'кажу / йа не" 'х'оч'у ро'бити на дога'нови / бо ўто ў'редна ро'бота / йа 'х'оч'у
 на 'овоч'ах // і мы пуш'ли на та'к'і 'л'і'г'н'і з'бори ду 'Хуста / ў рай'он // 'ут':ыкы пуш'ли

мало лупити / зайісти ў рестора́н // і Бодът быў / агроном / у/з'аў н'а іґрати таі каже / но / Маp'іе Йур'іўно / вы ўсе хоч'ете быти на овоч'ах / типир / каже / іде́те вы на овоч'і робити / спецланка у вас буде // йа не хоч'у іти // н'ит / вы буде́те // йа пушла іс с'імдис'ат ч'етвертого года бp'ігадир'ом на овоч'і // овоч'і ўже / Боду даковати / ісе ўже пйадис'атый гуд мого с'тажу / йа нач'ала с пйадис'ат шестого / і до с'ого года то́то робл'у //

Записано 2005 р. від Майор Марії Юрїївни, 1943 р.н., освіта 7 кл.

Розповіді про нечисту силу

1. Про білого коня

ми'ні было дис' ш'іс'ц' году / може / с'емьї / коли н'ан'ко ішоў на рыбу / ўноч'и // каже мамці / йа їду у Галаш та наштаўл'у пал'ісок // н'ан'ко у/з'аў пал'ісок таі понад вийч'ур пушоў туды д'олу Куты // а ўто было дис' так увосе'ни / у но'вембру м'іс'аци / с'н'ігу не" было / айбо замороскы были // айбо і сонце было ўдин' / а ўноч'и было м'іс'ач'но // пушли н'ан'ко туды д'олу Куты / наставили пал'ісок // были там / може / до в'еч'ера / може / до диўйат' / до дис'ат' ч'асу в'ич'ир'і // кул'ко рыбу ўпало там / о́то ўни лубрала у таістрину таі думу // ч'асуни'ку не" было так / ги типир // а дис' так о'пнуоч'и к'огут зап'іў / о́то с'коро буде дин' // та н'ан'ко їдут гет туды / бо / може / уберут рыбу ч'у'ж'і л'уде // їдут н'ан'ко туды / д'олу Куты / там была во'зова до'рога / а м'іс'ач'но было // а дис' туды / йак была ч'ива / стуїит кун' б'ільй та ч'ыском туды / ід д'ор'оз'і // а н'ан'ко думаў / с'ирота кун' / у такум м'ор'оз'і / та пустили го пасти // а знаў / шч'о у ж'ида быў б'ільй кун' / а ў с'ил'і буш не" было б'ілого ку'н'а // тогды н'ан'ко їдут маі б'лиже ут к'он'ови / а кун' с'об'одў шиб'нуў узад // н'ан'ко в'ид'ат / ку'н'а ўже не"їе с'перед них / далеко кун' іе // н'ан'ко думайут / шч'о ісе за кун' // н'ан'ко пруїшли ку'н'а / а кун' с'а ўбер'нуў та туды / у габош / та так / ги к'дч'іа / ги мотор // но пушли н'ан'ко ў пал'ісок / ут'ы с'а вер'нули / не"їе ку'н'а // е'се од'но / шч'о н'ан'ко ка'зали ми'ні // но та ўже дома ка'зали / так / ги мы говори'ме //

2. Про босорканю

Йура Фанта / с'ийі наш'ойі секретарки / Маp'іі Іван'іўноўі / д'ідо / коло нас жиў // т'рит'а хыжа з:ад нас // у'се до нас ішоў / каж'ж'ый р'ано / бо куp'иў бы / а г'роши не"їе / а ў н'ан'ка доган быў // та на / беpи / Йуро / та крути // та к'рутит Йура / та куpит / та шч'о́с' г'ов'ор'ат там // а ч'емно ўноч'и // таі г'ов'ор'ат за не"ч'исте / а мы с'а так / д'іти / бо'їіме ч'ого // каже н'ан'кови / Ми'куло / йа босоркан'у імиў / йа в'ід'іў босоркан'у // йа вам ч'есно кажу / йа / каже / быў лиг'ін'ом // а де с' іі в'ід'іў? // а там / де жи'ве Маp'кунка типир / там // а там хыжу ч'инили / но'ва была хыжа // а в'ун тї дис' быў за шт'реком на вич'ур'ни'ах / Йура // кул'ко ч'асу было / у'вун не" ка'заў / бо ч'асуни'ка не" было // у'вун дис' ішоў уноч'и // диўл'ус'а / каже / д'іўка ў спудници ўб'рата / та заскоч'ила ў хыжу / у зруб // йа гадаў си / йа т'а тї іму / д'іўко // йа / каже / п'ос'п'ішиў / йа за ниў / а ўна там іе // йа заішоў / йа у'познаў / каже / д'іўку // а ўна каже / слухаї / шч'о с' в'ід'іў / ка'жи / айбо ко'го / не"т // о'быс' не" ка'заў / аш ко'го с' в'ід'іў / бо буде ти п'лохо //

3. Спогад про дитинство

п'о́тому йа служі́ў у жил'ізнодорожника / туї / на ТОВАРИЩ'ОХ / там ЁБЫЛА ЁХЫЖА // там не" ЁБЫЛО Н'ІКОГО / там д'ІТИ не" ЁБЫЛО / ОНИ ЁБЫЛИ М'ОЛ'ОД'І / ТОТ ЖИЛ'ІЗДОРОЖНИК ІЗ ЁВЫШКОВА / ЁМАД'АР / ТАЇ ОНА МАД'АРКА // ТА ЙА ТАМ БЫЎ / К'ОР'ОВУ М СОКО'ТИЎ / А ЁТО ЁЖЕ З ЁОСЕНИ / ПУЗНО // ТА ЛИШИЛИ МЕНЕ ЁДОМА / А ЁНИ ПУШ'ЛИ ДО ЁВЫШКОВА / ТАМ ДО РОДИНЫ // А ТАМ ЁБЫЛИ ДВА ПСЫ НА ДВ'ОР'І / ОДЕН БЫЎ ПРІЎАЗАНЫЎ / А ОДЕН Х'ОДИВ // А ЙА В:И'Ч'ІР'І К'ОР'ОВУ ПОШ'ОРИЎ / А Д'ІТ'ВАК ИМ БЫЎ / МЕ"Н'І ЁЖЕ ТОГ'ДЫ ЁБЫЛО ДВАЊАЦ'АТЫЎ ГУТ / КУЇ ЙА СЛУЖІЎ ТАМ // ЙА ПСЫ ПОШ'ОРИЎ / ПРІЎАЗАНЫЎ ПЕС / ЙА ЁСИЖУ Ё ЁХЫЖИ / ТЕПЛО Ё ЁХЫЖИ // Ч'АСУНИК ТАМ БЫЎ / МОГ'ЛО ЁБЫТИ ЁДИЎЯТ' Ч'АСУ В:И'Ч'ІР'І / ЁМОЖЕ / НЕ" ЁБЫЛО // Ч'УЙУ ЙА / ТАМ НА П'ОД'І ЁЇБО ЁСИЛНО Г'РИМНУЛО // ДУМАЙУ СУБ'І / ШЧ'О ТАМ ЁМОЖЕ ЁБЫТИ? // КУТ НЕ" УЇДЕ / БО ТАМ НЕ" МОЖ ЁБЫЛО КО'ТОВИ ЁЎІТИ // ПРІШ'ЛО МЕ"Н'І Ё Г'ОЛ'ОВУ / ТАМ СОЛОЊИНА ЁВИСИТ // А ЁМОЖЕ / УР'ВАЛАС'А СОЛОЊИНА / ІДУ ЙА ТА ЗД'ОЇМУ / БО ТАМ ПОТКАНЫ ЁМ'ОЖУТ ЗГ'РЫСТИ // ЙА ПУШ'ОЎ ВОН / УЗ'АЎ ЙА ЁЛУЎТРУ / ЗАЊУС ЙА ДОЁХЫЖ / УЗ'АЎ ЁЛАМП'ОШ / ЁЎІЗ Г'ОР'І НА ПУД // ТАМ НЕ"ЁЕ Н'ІКОГО / ТАМ Ч'ІСТО // ЙА ЁВИЖУ / СОЛОЊИНА ТАМ ЁВИСИТ / НЕ" ЁВИТКО ТАМ Н'ІКОГО // НО ТА ІДУ ДУ'ЛУ / ТА ЁЯК ИМ СТАЎ НА ЁПЕРШЫЎ Ч'УП / ТА ЁЗАЧ'АЛО МИ В'ОЛ'ОС'Е РОС'ТИ / ЗАЧ'АВИМС'А БОЁЯТИ // НО ТА ЙА ЗАПЕР ЗА С'ОБ'ОЎ Д'ВИР'І / ЗАШ'ОВ ИМ ДОЁХЫЖ / ЁЎН'УС НАД'ВУР ЁЛУЎТРУ // ЗАШ'ОВ ИМ ДОЁХЫШ / ПОМОЁЛИЎС'А / ЁЛУГ ИМ С'ПАТИ / НЕ" Ч'УЎ ЙА БУШ Н'ІЧ' / НО ЁСЕ ЁБЫЛО ТАК ЁІЗ'О МН'ОЎ //

4. Про ката

О'ТО ЁБЫЛО ДИС' У ТУМ Г'ОД'І / ЙА НЕ" З'НАЙУ / ЦИ ВЕС'НА ЁБЫЛА / ЦИ ЁЛ'ІТО // ЁКАЖЕ МЕ"Н'І О'ТА ПАН'ІЯ УВИ'Ч'ІР'І / ЁЖЕ ЁСОНЦЕ ЗАШ'ЛО / ЁТО ЁБЫЛО ЁЛ'ІТО / Б'ІЖИ / А ТУЇ БЫЎ МАГАЗІН / Б'ІЖИ У МАГАЗІН // ТА КА'ЗАЛА / ШЧ'О КУП'ИТИ // А ЙА НА ШТРЕК / ТА ШТРЕКОМ // ЙА ПРІБ'ІХ С'УДЫ / ШЧ'Е ЁБЫЛО УТК'РЫТО // ЙА ЗАБЫЎ / ШЧ'О ЙА ТАМ КУПО'ВАЎ / ЁДАЛИ МЕ"Н'І / ЙА НА ШТРЕК / ТА Б'ІГОМ // А ТАМ КУТ / ЁЯК ЙА ІДУ ШТРЕКОМ / А В:УН ІЗ'Б'ОКУ / ЁЯК ЙА ЁБ'ІЖУ / ТАК І ТОТ КУТ // НО А ЙА НА КО'ТА / ШЧ'О ТОТ КУТ ЗА МН'ОЎ ТАК Б'ІЖИТ? // О'ТО З'О МН'ОЎ ЁБЫЛО ТАК // НО А Ч'ИНШЕ / Х'ОДИВИМ ЁПОН'ОЧ'І / НО ЁЇБО НЕ" НАХО'ДИВИМ ТАКОГО СТРАШ'НОГО //

5. Пригода на кладці

А Х'ОЧ'У КА'ЗАТИ ЗА Т'ОГО ЁЖИДА / ШЧ'О С'ТРЫЙА С'А БЫЎ ІМІЎ // О'ТО Ё Н'АН'КА БЫЎ БРАТ / І В:УН БЫЎ ЁМАЇМОЛОЧ'ІЎ // ТА ЁНИ ЁЖИЛИ Ё СОЁЛОТВИН'І / НЕ" ТУДЫ / Ё Г'ОР'ОД'І СОЁЛОТВИН'І / А ТУЇ // ТА ТУЇ ЁГАД'АЧ'ОМ БЫЎ П'ІШАК / ПУГ' / УД ЁЗАЇДЫ ТА ТУДЫ НА ЁГАД'АЧ' // НО ТА ЁТО БЫЎ ЛІГ'ІН' // О'ТО ЁБЫЛО ПРІМ'ІРНО / ЙА ВАМ УП'О'В'ІМ / Ё ЁЯҚУМ Г'ОД'І / БО В:УН ПУШ'ОЎ НА ЁВ'ОЇНУ У Ч'ОТЫРНАЦ'АТУМ Г'ОД'І / КОЁЛИ ЁВ'ОЇНА С'ТАЛА // А В:УН БЫЎ НЕ"ЖЕ'НАТЫЎ // УЎВУН БЫЎ ЛЕ"Г'ІН'ОМ / А ПАК У КА'ТУНЫ ГО ЁЗ'АЛИ ЖЕ'НАТОГО / ТА В:УН Д'О ЁВ'ОЇНЫ БЫЎ УЖЕ'НИЎС'А // О'ТО ДИС' У ДВАЊАЦ'АТУМ Г'ОД'І МОГ'ЛО ЁБЫТИ / ТИС'АЧ'А ЁДИЎЯЦ'О ДВАЊАЦ'АТОГО / ПРІМ'ІРНО / ЙА ТАК ДУМАЙУ // ТА ПУШ'ОЎ НА ВЕ"Ч'УР'НИЦ'І / ЁЯК ЛІГ'ІН' ІДЕ // ТА ІДЕ ТУДЫ НА ЁГАД'АЧ' / А ТАМ ЁБЫЛА ТАКА БІР' ЧЕРЕС П'ОТУК // А В:УН ЁКАЖЕ / ІДУ ЙА / ЁКАЖЕ / ТУДЫ / ЁВИЖУ СТУЎІТ Ч'О'ЛО'В'ІК // ІДУ ЙА МАЇ Б'ЛИС'КО / Е / ЁДИЎ'ЛУС'А / ШЧ'ОС' Е'СЕ НЕ" ЁТО // ТА ЁЗ'АЎ НУЖ У ЁЛ'ІВУ ЁРУКУ / О'БЫ ЁБЫЛА ЁВ'ОЛНА П'РАВА // ТА ЁВИЖУ / УЎВУН СТУЎІТ НАБ'ОЦ'І УД ЁБЕРВИ // ТА ЙА / ЁКАЖЕ / Х'ОЧ'У ІТИ НА БІР' / А В:УН ПРІХОДИТ ІД ЁБЕРВИ // А ТОТ ЖИД ІМІЎ БЫЎ МУ С'А НА П'ЛИЧ'І // СИС' НЕ" НАП'УДИЎС'А / ТА Н'ОЖОМ ЁІЗ'АТ ЁСЕБЕ / ТАЇ ІМІЎ МУ ЁРУКУ / Т'ОМУ ЁЖИДОВИ // ТА ТОТ ПУС'ТИЎ ГО С'А ТА ІС'УНУЎС'А З Ч'ОГО ГЕТ // А СИС' ЛІГ'ІН' ПУШ'ОЎ ДУМУ / ТА ЁДОМА ПАК РОСКА'ЗАЎ // ТА В:УН КА'ЗАЎ / ШЧ'О О'ТО БАГ'ОЎШИЎ БЫЎ / УЎВУН ТАМ ЖІЎ / ДЕ МИГ'АЛ' КОЗАЧ'ОК // НО ТА

тогды в:ун пушоду до н'ого думу // та покло́ниўс'а / добрый р'ано // та каже / де йе тот ч'олов'ік / х'одч'у з ним гово́рители // а тот жид у'ч'уў / таі каже / наі іде с'уды // тот пушоду / а жид у постели пу'рубаны // таі каже му / тат' муг из н'а не" показити / таі не" кажи н'ік'ому // с'ак му ка'заў / таі го'тово // о'то стрый рос'казоваў н'ан'к'ови / а н'ан'ко рос'казаў нам // но та ў'то было даў'но //

6. Випадок на кладовиці

а Магні ме"н'і рос'казоваў / бо мы ку'мове были / а мы робили на ка'шиц'ах // пришоду / Йуро / ци ідеме на ве"ч'урниці? // бо цілы дин' робиме у с'н'ігови / та далеко нам іти // е / каже / не" ідеме на ве"ч'урниці // не"йе М'ігал'а / іду йа са'мый // пушоду на штрек / попри теме'това / с'уды штреком // каже / вижу йа там на штрекови / коло теме'това / два с'в'ітла // аібо так путс'какуйт / од'но перед 'одным / гур'і / ду'лу / гур'і / ду'лу // но та / гадаў си / ба шч'о ў'то за с'в'ітло? // та каже / пушоду йа іт' т'ому / а 'дале іти не" го'ден // о'то ме"н'і в 'оч'і / о'ты с'в'ітла // од'но перед 'одным / не"ве"лик'і / мигають та путс'какуйт / таі не" пушч'айут н'а н'ікуды // аібо йа пушоду // а то'то в'ід'іў Т'оду / та каже / Йуро / но ци ли'т'ін' ис' // но та у д'вац'іт' два го'ды та не" бо'йаўс'а тако'го //

7. Як мене водило

о'то было сорок д'ругого го'да / на Мико'лы / о'то де'цембра ш'естого // йа у ка'тун'ох служіў тогды // тогды на Мико'лы та'кы быў с'н'іх / та'кы быў се'рен / шч'о к'он'і дер'жаў // а йа быў ту'ды за Шарош'потоком / на с'елови с'ме были // там йа ў'д'іда быў на к'вартили // з'найеш / йак во'йин'і / по хы'жах ис'ме были // мы были м'іс'ац' / а там была д'івоч'ка та'ка / може / ч'о'тырнац'іт' го'ду // она была д'он'ч'ина туі баб'і / та ў'на у них росла // но та мы с' т'оду д'івоч'к'оў с'а пере'писовали // а маібуш із д'ідом с'а пере'писовали / таі баб'оду // та кажу / йа до вас / може / на Мико'лы пуіду на два дны / маі буш не" давали / бо ме"н'і далеко было думу іти / та думу н'е"т // йа пушоду на ра'порт р'ано / а тогды была ци су'бота / ци пуни'д'ілок // та дали ми на два дны // дали ми гр'ош'і на б'ілет / та йа пушоду до них // а темно было / м'рач'но было // с'іў йа на п'ойзд / а там при'ш'овим у'же пузно / мо'гло быти так / с'ім ч'асу / куі йа при'ш'оду на ш'тац'ійу // а темно было / не" так / ги ти'пир // а мо'я оста'ноўка была / та йа там ід' двир'ом / а п'ойзд рушиў / таі го'тово // та йа при'ш'оду // та кажут ме"н'і / слухаі / туі йе пудрага кіло'митра / туі д'руга оста'ноўка / там ізыйдеш / а там ту'б'і пудрага к'іло'митра / по'перек пуідеш ч'ерез о'то //

пришоду йа ту'ды на оста'ноўку / г'ібы туі у Б'ор'он'ав'і / там йа зы'ш'оду ду'лу // таі ізы'шли д'вое / ци ў'то жо'на была / ци ч'олов'ік / ци ли'т'ін' / ци д'іўка / йа не" з'найу // йа с'а покло́ниў / слухаіте / кажу / йа іду у Волос'ліску // е"ї / каже / та вам три к'іло'митры т'реба іти // а туі ід'іт ч'ерес пе'ре'їзд / туі пудрага к'іло'митра / таі вы ў' се"л'і буд'ете // йа там ч'ереш штрек / таі іду / вижу / бут'ка йе там / с'торош там тот / зил'із'нодо'рожник у шуб'і // йа заіш'оду / покло́ниўс'а // кажу / ку'ды ме"н'і туі по'пасти? // каже / ід'іт с'уды / нал'іво / туі блис'ко / може / к'іло'митер / та буд'ете там // йа луты л'уш'оду вон // іду / іду / йа так дуіш'оду / шч'о ў'же м'мокры / у ч'іжмах / йа коло бут'кы с'а ў'ка'заў // ку'ды йа іш'оду? // ку'ды ме'не во'дило? // йа д'буц'і / ід' т'ому ч'олов'ікови // кажу й'ому / так і так // не" може быти / ід'іт та лиш' дерш'тес'а нал'іво // думайу си

/ не"добре / іду йа направо / са"мый по со"б'і // пут'а ни"е н'і"якого // іду йа / іду таї
 'вижу / та'ка 'хышка ма'лин'ка / но та іду йа 'черес пото'ч'ок // 'вижу йа / невеликыї / у
 мене 'ч'іжмы 'добр'і //

йа забрыў там / уїшоў йа гу'р'і на 'берех / таї іду йа 'дале // 'аїбо ку'ды іду /
 не" з'найу / бо не" р'озум'ійу // 'диў'лу йа с'а / іде с'в'ітел'це / 'мигат // іду йа на с'есе
 с'в'ітел'це / а не" 'чути н'і пса / не" 'чути н'і'кого // 'темно / іду йа / іду йа / ідут два 'л'уде
 таї два бы'кы же'нут / ма'д'аре // йа пу'шоў ид ним / покло'ниўс'а // 'добрыї 'вий'чур /
 'кажу по-ма'д'арс'кы // 'кажу / йаг ме"н'і по'пасти ў 'Т'ортву? // 'каже / туї / с'у'ды 'ід'іт
 сиў д'ор'ог'оў / ку'ды мы іде'ме // туї / 'може / п'йат'сто 'митру // но та йа приїшоў там
 // 'може / шче 'было половина на ў'дин:ац':іт' уно'ч'и / бо до ў'дин:ац':іт' 'ч'асу 'были
 утк'рыт'і у'с'і заб'іг'аїлоўкы // а заїшоў у село / йа с'а там у'же ў'познаў / у с'елови // а
 ме"н'і шче т'реба 'было два к'іло'митры іти у д'руге с'іл'це / так г'і'бы с 'К'райникова
 до Да'нилова // йа заїшоў там у к'орч'му / там о'ден тот прода'виц' таї іш'ч'е о'ден
 ч'о'ло'в'ік / та кас'куйт // 'добрыї 'вийч'ур // 'каже в:ун ме"н'і по-ма'д'арс'кы / де ты /
 ка'туне / ідеш? // йа'кы ты б'і'зуный / но 'добре / но 'мало о'пасно туї ти'пир хо'дити / 'аїбо
 ты ли'т'ін' // на'л':аў ми по'гар ви'на дв'істагра'мовый / йа 'упиў / запла'тиў / по'д'аковаў //
 приїшоў йа там у то'то с'іл'це / у тот ма'д'арс'кыї двур / а там хы'ж'і 'д'оўгі так'і // заїшоў
 йа там / д'вир'і уд'омкне"н'і / там 'баба / 'д'ідо / 'д'івоч'ка там у них // пу'шла 'бапка /
 пу'т':агла 'лампу // й'ої / 'каже / йак ты приїшоў так 'пузно? // мы те'бе ч'е'кайеме маї
 с'коро // йа 'д'ідови рос'каз'оваў / ку'ды йа блу'диў // й'ої / йак н'а шкодо'вали! // а 'д'ідо
 ўстаў / ста'рин'кыї / такыї / ги йа ти'пир / та ў к'ом'ору / ви'на / та пок'лалі наг'р'іти //
 баба ўч'и'нила ме"н'і 'мало ви'ч'ир'і // йа там по'сид'іў / а там теп'ло ў 'хыжи / йа с'а
 розоб'раў // но та о'то ме'не ци во'дило / ци Бог го з'нае //

о'то ме'не і ти'пир во'дило / у'же же'натого / куї с'а Ма'р'іка у'д:ала Й'урова // та
 тогды 'были бун'ды ў мо'лодиц' // а 'была 'бунда у Крест'ины Мига'л'ов'д'ойі // 'каже /
 ко'бы вы / 'вуїку / ми'н'і дис' найшли 'бунду // йа пуїду до Мига'л'а 'нашого та упр'ошу
 'бунду ти // но / с'вал'ба с'а ми'нула / так о'то мо'гло 'быти по с'вал'б'і на д'ругыї дин'
 / ваг' т'рит'ыї дин' // о'ни при'несли 'бунду ме"н'і ду'му // 'несу йа 'понад 'вийч'ур у'ту
 'бунду // йа ішоў 'понаг штрек / а там быў п'ішак пут' // а 'было ўже 'лампу т'реба
 па'лити // заїшо'вим до Хрома'на // де ідеш / 'куме? // 'несу 'бунду // с'лухаї / йак с'а
 'вернеш / йа ти при'нус 'рыбы / та поне'сеш ду'му со'б'і 'рыбы // а вад' бе'ри с:о'б'оў //
 йа с:о'б'оў не" 'беру / де йа 'буду с тым хо'дити! // йа п'риїду / йак с'а 'верну // йа с 'хыж'і
 га вон / на го'род / а там быў п'ішак пут' / йа 'добре з'найу д'ор'огу // таї іду йа / таї іду
 / і н'і'где не" 'вижу н'і 'хыж'і / н'і н'іч' // та 'видит ми с'а та'ке / ги 'хашча // та 'думаю
 йа со'б'і / де йа іду? // с'лухайу йа / не" 'ч'ути н'і'где н'іч' / н'і с'в'ітла не" 'витко / н'і'где
 н'іч' // а казалі / аш т'реба с'істи // с'іў йа к'рехты / 'аїбо не" си'диц':а 'д'оўго / бо іти
 бы гет // та 'ч'уїу / г'оў / г'оў / г'оў / пес // га'даїу си / іду йа на 'того пса // іду йа іду /
 п'риїду йа т 'хыжи / Ма'р'іка Секере'шова де жи'ве / та йа ту'ды // Ма'р'іка уїшла вон та
 'каже / ко там? // Ма'р'іко / п'от' с'у'ды / п'от' // де ты ідеш / І'ване? // е"ї / даї ми 'п'окуї /
 гак і так / так і так // 'каже / тат' 'никаї / ди'ви / де ст'оў'пы друт'ан'і // ідеш ту'ды на'зад
 до М'ігал'а / до'лу шт'реком / та дер'жис'а дириў'л'ан'д'ойі 'хыж'і / а пак на'л'іво // тад' йа
 гу'ды і маў іти // та йа п'ом'іш 'тыма д'рутамі та пу'шоў / там / де 'была Федур'у'кова
 ста'ра 'хыжа / та на 'л'іву 'руку / та пу'шо'вим та у'д:авим 'бунду // но та с'ак'і д'і'ла ўто
 были з'о мн'оў //

8. Нічна пригода

йа быў у́же доста д'іт'вак великы́ / не" Буг з'на́йе йа'кы́ / мог'ло быти д'и́ўяг' г'о́ду / ва́д' в'ус'і́м г'о́ду // бы́ли ў́ нас к'о́н'і / но та н'ан'ко к'о́н'і погодо'вали та пуш'ли ў́ село // де ў́ни бы́ли? / доки ў́ни бы́ли? // но та ў́ни не" хо'дили по ве"ч'ур'ниц'ах / ку́й' л'у́де х'о́д'ат // но та ци бы́ло там д'и́ўяг' ч'асу в:и'ч'ир'і / ци д'ис'ат' / та іду́т ду'му // а с'у'ды ч'ерез го'роды п'іша'кы бы́ли / ў́то не" бы́ло в'улиц'ами // пуш'ли там ч'ерез быіў'ниц'у / а там Григорова х'ыжа / Мате"йова // а там бы́ла пу́стын'а х'ыжа / де Цил'а Гыч'кова жила // та н'ан'ко с'перет т'ойі пу́стын'і таі у́же на в'улиц'у // таі кажу́т / і'милос'а та'ке / ги м'оток / на п'лич'і // а доста т'аш'ке / а́йбо не" бы́ло / аш ч'о'ло'в'ік / ва́т' шч'о // та'ке / ги ч'ита'выі м'оток і'миў'с'а на п'лич'і // а н'ан'ко приішли ду'му та рос'казовали ма'мці' / йак о'то с'а ста'ло // та іду́т / но та йак т'а нести / та'ке т'аш'ке? // но а в'идит іш'ч'е с'в'іт'ло / там / де бы́ла х'ыжа и'с'а Мате"йова / шч'е ч'о'ло'в'ік не" спаў уви'ч'ир'і // но та іду до'хыш та по'к'о́ўтаіу // но та н'ан'ко ў́ д'вир'ці / йа'к'і ў́то д'вир'ці бы́ли даў'но / заішли уд'ну / по'к'о́ўтали / та д'ідо іде вон // а ў́то с' пле'ч'а с'а с'ца'г'ло / дис' ту'ды гет // но та ісе з' н'ан'ком та'ке бы́ло //

9. Про вовкуна

а бы́ло / з'на́йеш / йа слу'жыў у́ то'го п'ана / йа ў́ н'о'го ч'о'тыри го'ды быў // та у ч'е'т'верту́м го'дови мы пе"ре"ішли до Салдобоша ж'ити // у'вун быў стр'і'лоч'ником / тот ч'о'ло'в'ік // та там бы́ли стр'і'лкы / йак т'амиш / у́ тум кун'ці // ка'же ме"н'і о'та п'ан'іа уви'ч'ир'і / йаг йа приг'наў к'о'р'ову // Іване / зб'ігаі у́ село / у́ б'оўт / шч'о'с' т'реба ку'пити на ск'ору ру'ку // а там ч'ерес т'о'локу ме"н'і т'реба бы́ло пе"ре"іти / йак лу'ц'і до мене // ту'ды на го'роды таі у́ мага'зин // йа / ч'о'ло'в'іч'е / у'ту то'лоч'ку пере'б'іх / тым пу'т'ом приішоў на го'р'саг // а там быў мос'ток із д'ерева / йа'к'і о'то мос'ткы бы́ли // йа не" ўп'о'в'ім ти / шч'о ў́но та'ке бы́ло / бо не" пес / а́йбо і не" сви'н'а / йа'кес' та'ке лох'мате бы́ло // о'то / ч'о'ло'в'іч'е / і'скоч'ило із го'р'са'га та п'опут тот мос'ток пруб'ігло / та тым шан'цом // а́йбо шч'о ў́но бы́ло? // лиш йа с'а б'о́йаў ду'му іти // шч'о ў́то бы́ло? // і не" пес / і не" сви'н'а / ка'зали / воў'кун // а́йбо йа з'на́йу? //

10. Як відбирають у корови молоко

йа не" з'на́йу / йа ро'біў даў'но ме"жи л'уд'ми / та рос'казовали л'уде та'к'і д'і'ла // а́йбо йа та'ке не" стр'і'ч'аў таі не" з'на́йу // з'на́йу та'ке / шч'о йе ч'о'ло'в'ік ци жо'на / шч'о мо'же ска'зати худо'бину / мо'же по'п'равити худо'бину // ме"н'і рос'казаваў Іван Й'осипуў // о'то бы́ло при ма'д'арах у́ с'у́й' в'о́н'і // та ў́ни сто'й'али ту́ дис' / при с'у́й' р'і'ці' / на мос'тах // та там бы́ли ч'оты'ре ка'туне / м'і'н'алис'а ч'оты'ре // о'то бы́ло дис' ту'ды / ко'ло Бо'гдана // но та там йім да'вали йісти / та ў́ни с'уб'і ва'рили / шч'о йім да'вали // а там о'ден ка'же / Іване / іди ты лиш у́ ту'ту х'ыжу / та по'про'си / мо'же / ку'пили бы с'ме у жо'ны моло'ка / та за'варили бы с'ме / ка'же / т'о'ка'ну // та іду́ / та пуш'оў йа / ка'же / там по'кло'ниў йа с'а // с'лу'хаіте / ци вы бы нам моло'ка не" про'дали? / ту́ стоі'іме на мос'тови // ка'же / ч'о'ло'в'іч'ку / йа бы вам да'ла за'дар' моло'ка / а́йбо йа с'в'оіу к'о'р'ову так т'аш'ко д'оіу / так н'а б'іе // но та йа бы йі за'раз ізд'о́й'іла / та йа бы вам да'ла / і літер / і два / і три // но та йа пуш'оў там та ка'жу / о'на бы да'ла нам без г'роши моло'ка / а́йбо так йі т'аш'ко / так йі б'іе ко'рова // іду́ йа / ка'же тот ч'о'ло'в'ік // пуш'оў там / о'на до'ма йе / по'кло'ниў'с'а / о'то у вас ко'рова б'іе? // та'д' у́ мене // а де йе? // у хл'і'в'і // іду́ йа д'ну́й

// пушдѡу / каже / та уд головы зачаў гладити / гладити / до хвоста догладидѡу йи // каже газдын'и йи // ід'іт ід н'уї / о'на вас буш б'ити не" буде // а йа с'а бѡйу // ід'іт ід н'уї / о'на вас б'ити буш не" буде н'ігда // пушла жо'на / надѡйіла моло'ка // ч'о'уло'в'іч'е / каже / прихѡд'іт кажѡй дин' на моло'ко / йа вам буду да'вати без гроши // но та хѡч'у казати / шч'о йе ч'улу'в'ік / шч'о мо'же д'обре зрѡбити / а мо'же б'іду зрѡбити //

ка'заў ми Ду'пелник Ци'л'о / шч'о Лу'ка Ци'лишин / та о'то йѡму в'уїко быў / Ци'л'ови Ду'пелнику // но та там вер'ховин'ц'і у н'ого б'или / д'ерево во'зили // а б'ыла ў н'ого д'обра кѡрѡўка // та пушдѡу у хл'іу та дивит / та так йи ска'зав / шч'о не" муг йи буш дѡйіти н'ігда // і та'ке йе / бы'вае ў'с'ако ў жит'і //

Як я пас корів

йа служіў у П'етров'і / о'то даўно ка'зали по-ма'д'арс'кы П'іітерфѡўло // та йа у'же ган'б'іўс'а і'ти // ме'н'і быў у'же ш'іш'нац':ат'ыї ци с'ім'нац':ат'ыї гуд / а б'ідно с'ме б'или // пушдѡу зѡ мнѡў с'алдѡбѡс'кыї ѡден / увун у'же у'мер // та там служіў / маї моло'дыї быў уд мене // а ў нас кун' быў / та йа с кун'ом хѡд'іў / та та'кыї им быў рад'ыї / і с'іно м вѡз'іў ч'ил'ади і зарѡб'ивим гроши до'х'ыж мало // пушдѡу д'уму / а в:ун йе ў нас // кажут мамка / туї йе П'етро / пр'іішдѡу за тѡбѡў // там у П'етрово т'реба хлѡпц'а т кѡр'овам / мар'жины соко'тити / с'ім да'рабу мар'гы / п'яади'с'ат кѡрун на м'іс'ац' да'йут // кажут мамка / д'обре бы / не" б'оре / но та куї / мамко / д'обре йе / та лиш т'реба іти // но та йак буде'ме іти / та п'іш'ком? // н'ит / аї пуїдеме іт Т'ис'і / там б'окоры ідут / а с'адеме на б'окоры // а мы пуш'ли туї на Рѡс'тѡку / де мы соко'тили кѡровы // но та ідут на б'окорах та кажут / но / та мы вас повезе'ме / там пр'іідете та там си л'ускочите / у П'етрѡв'і //

с'іли мы пѡпѡлудн'у туї / на б'окорах // пусти'ли ўни / о'то т'аш'ка б'ыла рѡбота / йѡї! / о'то б'ыла б'іда // пр'іішли мы там / ч'ѡлѡв'іч'е / но та шч'е в'итко б'ыло / дис' п'онад в'іч'ур / а йа ішдѡу на тѡму б'окорѡви / де ішдѡу Лу'ка Мику'ланин // каже / Іване / йа вас пр'іт'агну іт Пѡт'ішови / а вы там л'ускоч'ите // і так і б'ыло / мы л'ускоч'или там вон ув'іч'ир'і / п'онад в'іч'ур / шч'е с'онце не" заіш'ло // е-е / йа кажу / йа ў с'уї х'ыжи с'лужу / і йа т'а п'оведу до т'ого ч'ѡлѡв'іка // тот у ц'ентру н'а пѡв'іуг / у П'етрово / у ц'ентру / де повер'тайе до'рога на Т'иво'дар таї на Б'отар' / таї на В'елику П'алад' / Нод' П'олад' // но та йа там служіў // а там / ч'ѡлѡв'іч'е / с'ім да'рабу мар'гы // а йа д'обре по-ма'д'арс'кы г'овѡр'іў / маї д'обре / йак ти'пир // аїбо йа кажу / не" ка'жи / шч'о йа з'найу по-ма'д'арс'кы г'овѡр'ити //

йа там соко'тиў кѡровы / ме'не там ч'есто'вали / йісти да'вали // йа і п'асоваў мар'жины / аїбо на йіх т'ер'итор'іі // а б'ыла там / до В'еликуї П'алади не" дѡх'уд'а / хашч'а б'ыла // та там быў ч'улу'в'ік / шч'о соко'тиў кѡровы / т'оже газдус'к'і // а там / де йа соко'тиў / там гра'нич'ила на'ша зе'м'л'а із йѡго тѡлѡкѡў / тот ч'улу'в'ік с'таршыї та'кыї быў / мо'же / с'орок / п'яади'с'ат гѡду / шч'о соко'тиў ѡты мар'жины // та быў у н'ого п'есик тот / малыї / куд'лат'ыї / шч'о соко'тиў кѡровы // та ка'же в:ун ме'н'і по-ма'д'арс'кы / пушч'аї / ка'же / на на'шу тѡлѡку / наї па'сут / ко йіх бу'де туї в'ід'іти // та в:ун кас'куе зѡ мнѡў по-ма'д'арс'кы // а мар'жины / а там б'ыло п'яади'с'ат і п'яат' да'рабу мар'гы у т'ого газ'ды / два бы'кы // а кѡлѡкул так / го'лом / го'лом / го'лом / го'лом / та

пушлô туды гет ид Великуї Палади // а пес йїх с'а лдивит та так / гаў / гаў / гаў // ей / кажу / йак о'ни далеко пушли // а тот каже / лзараз о'ни будут туї // лайбо ўже понад вїич'ур лбыло / лзаскоро буде'ме ўже ї думу їти // а в:ун каже по-ма'д'арс'кы / лер'їч'ок гôйт в'їс:о / лїди назад йїх убер'ни // а тот пес у'ч'уў / та с'а зобраў та туды // а ўта марга / йак у'в'їд'їла лтого лпесика / та так назаг т'їкала // та лкотре не" лдуже лт'їч'е / а в:ун на хрыбет скоч'ит' та грызе // кажу йа йôму / йак вы йїх йажете лдома / таї туї / ў горса'гови? // каже ї уд'но не" лпуїде з горса'га дôлу / тот йїх у'с'їх поже'не ў село // таї у хл'ї'в'ї тот йїх по'ставит лкаж'же на лм'їсто // таї каже / йа йїх пуш'ч'айу лпасти / в:ун йїх пô ўдну їс хл'ї'ва / о'бы с'а не" бог'ли //

та йа там быў два лм'їс'ац'ї / та не" лбыло ми по'гано / лайбо б'їда ў лтому / шч'о йа с'а ўже ган'бїў / ме"н'ї ўже быў с'їм'нац'атый гуд // а Мїгал' у'ч'їўс'а ў лХус'ц'ї у Беднарч'їка / у кова'ч'а // та в:ун у'же гут там про'быў / та каже / лїд'їт за лІваном / лт'реба ду лХуста / там / де Кера'м'їч'на лвулиц'а / хлôпц'а у'ч'їтїс'а // мамка за мнôў п'їш'ком пушли до лтого // та так ме'не лут:ы пу'стїли / дали ми г'рôш'ї / та йа пак лут:ы дôму / та ду лХуста // так йа с'а о'формїў у лХус'ц'ї ў'ч'їти // лтриц'ат' лсе'мого лгода їсе лбыло // та там им быў до соро'кового лгода / до де'цембра лм'їс'ац'ї йа с'а дôў'ч'їў //

Служба у війську

ме'не ў дїцїмбр'ї лм'їс'ац'ї заб'рали ў катуны ма'д'аре // а ў ма'д'ару пїят' лгôду / лдôки лвôїна не" с'тала // лбывим с'у'ды на Ук'раїн'ї лсорок лпершого лгода / туды на фронт'ови // мы душ'ли лбыли до Запôрôжїа // лч'ерес Кривый Руг Дн'їпро там лїде / там про'ходит ôст'рôў / по-ма'д'арс'кы лназвац'їа лС'їгет // та мы два ра'за пере'били ôст'рôў на тот бук / а два ра'за пере'били ў нас лрус'к'ї назад // а пôтôму / йак у'же лн'їмц'ї прїїшли таї ма'д'аре / та ў два лч'асы пôпуноч'ї / йак лзач'али стр'їл'ати / йак пере'били лч'ерез Дн'їпро / та пушли ўсе лдале та лдале // мы лмали по'тїр'ї лмного / та нас їзм'їн'али ў на'ч'ал'ї но'вембра лм'їс'ац'ї // бо їе лс'ато лМенден лсентег (угор.) / бо ўто йакого лчисла не"сут лкôсиц'ї ў теме'туў / на г'рôбы? // но та тог'ды нас їзм'їн'али / мы тог'ды пушли лут:ы ў Н'їрид'їгазу // та їшлиз'ме до З'наменкы // а лбыли ї ре'публ'їкан'с'к'ї о'ты пôїїзда / ї лбыли лрус'к'ї / о'ты шїрôк'ї // та їшли ї так'ї ї так'ї // та у З'наме'н'ц'ї нас завага'н'їровали та на лПôл'шч'у / та так у Ма'д'аршч'їну // ку'ды / йа не" з'наїу //

Про моє життя

1. Як я пастушич

ко'ли ме"н'ї лбыло с'їм лгôду / ме'не запис'али в:ôш'кôлу / у лпершыї клас // брат Цїл'о быў їс'їм'нац'атого лгода / в:ун быў маї мо'ло'д'їй / увун їшôў у лдругый клас // лайбо прїїшла лôс'їн' / не"їе ў шч'о с'а ўбрати // лмама ме"н'ї лш:їла їс лч'ôрнôїї лшпкы посто'лы / та ўбула н'а ў посто'лы / та в:ôш'кôлу // там / де тїпир клуп / та там лбыла вош'кола // йа пушôў у вôш'кôлу / а Цїл'о брат маў їти пôпôлуд'н'у у лдругый клас // йа лут:ы б'їжу лскоро думу / бо йôму лт'реба посто'лы лмôїї ў'бути / бо буш не"їе // так мы лжили ллехко // но а лдруг'ї лд'їти / так'ї / шч'о лбыли маї за'мôжн'ї / та ко'ли прїїшла зї'ма

/ та їдут на х'д'узанку / а йа не" годен іти / бо йа м'ушу ду'му їти / посто'лы давати гет // так йа жиў тог'ды // хо'дн'і йа ўс'о'го ч'о'тыри кл'асы // іс ч'о'тыр'ох клас ме'не ўписали із вош'колы / бо пу'ш'овим у на'ймы / служити // пу'ш'оў до жил'ізнодоро'жника / до ма'д'ара ко'ровы соко'тити / туї на ТОВАРИШЧ'Е / там у туту х'ыжу // но ме"н'і было там не"по'гано / йісти да'вали / д'іти там не" было // од'на моло'да ч'ил'ад' у н'ого / в:ун быў жил'ізнодоро'жник // йа там быў ч'о'тыри го'ды ў н'ого / но не" п'оўных / так шч'о 'была і пе'рерва // ме"н'і ўже было ш'іш'нац'іт' го'ду / у'же і ган'бивимс'а служити / а'ібо не" было де с'а д'іти // быў у нас о'ден кун' / та йа іс ку'н'ом хо'дн'і та зар'обиў на му'ку ци на шч'о // п'о'т'ому ўже ган'бивимс'а іти служити // при'ш'оў о'ден сал'д'о'б'о'с'к'ыі зна'комы х'л'о'пц' до нас / ме'не до'ма не" было / йа при'ш'оў іс ку'н'ом ду'му // Іване / п'о'т' / ка'же до П'ЕТРОВА / с'ело П'ЕТРОВО ма'д'арс'ке / Виног'раду'с'к'ыі рай'он / там бы т'реба ко'ровы соко'тити // ку'л'ко? / с'ім да'рабу / да'йе п'яди'с'ат ко'рун на м'іс'ац' // но / п'яди'с'ат ко'рун о'то п'яди'с'ат к'іл му'кы мож' было ку'пити ме'ла'йн'ойі / а х'о'т' п'яди'с'ат к'іл мела'йу // н'і ма'і мало / н'і ма'і буш / о'то та'кыі быў за'кон // йа бы м так не" іш'оў / у'же ме"н'і ш'іш'нац'іт' го'ду ми'нуло // ка'же ма'ма / не"боре / до'бре бы / п'яди'с'ат ко'рун! // а ме"н'і так о'б'ідно с'тало / та їду //

йа д'ругыі дин' на Т'ису / там бо'коры хо'дили / та при'ш'оў тот х'л'о'пц' іс Сал'добо'ша // та с'іли мы туї за Р'о'ст'о'к'оў на бо'коры / та мы с'а по'везли на бо'ко'рах до П'ЕТРОВА // а там у П'ЕТР'о'ві мы там ўс'кочили / та там у'же с'ело // при'в'уг ме'не тот х'л'о'пц' до т'ого п'ана ту'ды п'онад в'и'ч'ур // а йа то'г'ды ма'і до'бре зна'ў гово'рити по-ма'д'арс'кы / йак ти'пир // а'ібо йа не" х'о'т'іў гово'рити / га'даў с'о'б'і так / о'бым ч'у'ў / шч'о буд'ут ка'зати за ме'не // но / д'ругыі дин' пу'ш'оў йа с ко'ровами / ко'ровы при'в'уг іс п'о'л'а с'ыг'і // но / ка'же там п'ан'і'яа газ'дови / до'бре со'котит сис' х'л'о'пц' ко'ровы / с'ыг'і при'ш'ли // но йа там быў п'удрага м'іс'ац'а ў'с'ого // раз д'и'ўл'у йа с'а / о'то ма'йже была ни'д'і'л'а / в'и'ч'ур // при'ш'оў йа с п'о'л'а п'онад в'и'ч'ур / у'же тим'н'і'лос'а // д'и'ўл'у йа с'а / за'ходит ста'ра жо'на у двур // а йа на'по'ваў ко'ровы на ва'ловови // д'и'ўл'у йа с'а / а ўто ма'я ма'ма // по'кло'нилас'а т'о'му по-ма'д'арс'кы / о'на з'нала дис' п'о ў'дно с'лово по-ма'д'арс'кы // ка'жу / ма'мко / ци т'реба бы г'роши? // н'ит / ка'же / а'і йе у Хус'ц'і ма'істер / шч'о т'реба до н'ого л'уч'н'а / у'ч'итис'а на ко'ва'ч'а // с'і / та'і їду гет // а тот ка'же / а ко пу'іде заў'тра іс ко'ровами? // а там быў х'л'о'пц' о'ден іс Ч'ор'ного Ар'дова у д'ругого газ'ды // соко'тити заў'тра ко'ровы йа їду / ка'же / заў'тра пу'іду у Ч'ор'ныі Ар'дуў / йа при'веду х'л'о'пц'а ут:ы // так о'то і было //

2. Навчання ковальській справі

ма'мка т'ойі н'оч'і пуш'ла іс П'ЕТРОВА до Со'кырниц'і п'іш'ком / о'то буд'е буш йак п'яди'с'ат к'іло'митру // уви'ч'ир'і при'ш'оў х'л'о'пц' ут:ы / при'в'уг го // но / йа га'даіу їду гет // даў ми г'роши / п'яди'с'ат ко'рун / тот газ'да // йа р'ано ус'таў / іш'ч'е т'емно было / та п'іш'ком до Ч'ор'ного Ар'дова // а ў Ч'ор'нум Ар'д'о'в'і ўже іш'оў п'ой'їзд на Со'ро'лево та с'у'ды на Хуст // йа с'іў на п'ой'їзд / при'ш'оў йа ду'му у ву'торок п'онад в'и'ч'ур // у с'ере'ду / так / ги'куі ти'пир / ка'ж'жа суб'ота ба'зар / то'г'ды быў у с'ере'ду // быў у нас о'ден ко'ник / н'ан'ко без ру'кы / ста'рыі / за'п'рах ку'н'а / но та їде'ме ду' Хуста н'ан'ко с'а по'кло'ниў т'о'му ч'о'ло'в'і'кови // у'вун быў із д'и'ў'яй'ото'го го'да р'оженыі / уд мене быў на дис'ат' го'ду ма'і с'таршыі // ка'же / но / пан ма'істер / вам т'реба х'л'о'пц'а? т'реба // но а йак хоч'ете / на ч'о'тыри го'ды / ци на три? // ка'жу / йак їду / та на три /

я на ч'отыри не" їду // но / каже / яа т'а беру // буде'те за два го'ды пла'тити крам'касу / о'то по-нашому промсѳ'йус // т'рит'ый гуд бу'ду яа пла'тити // ѳд'їж да'дут ти з'дѳму / яа ти не" дам ѳд'їж / дам ти йїсти // та каже / м'їс'ац' ти'пир пѳбудеш у мене / аж бу'деш л'у'бити / та ўс'танес':а // аж яа бу'ду л'у'бити / та ўс'танес':а / а н'ит / та н'ит // а яа думайу суб'ї / но / та пѳпрѳўбуйу //

та яа м'їс'ац' там быў / іс'ек'тембра при'м'їрно пїат'нац':а'того яа пу'шѳѳу до н'ого // та до ѳктѳѳѳбра при'м'їрно пїат'нац':а'того яа майу быти там на прѳѳѳу // т'ашко ро'бити было / дуже т'ашко // каже там су'с'їд / ч'улу'в'їк с'таршы // у н'ого два хлѳпц'ї были // каже / Іване / ты туї не" будеш у Паўлы // кажу / зашч'о? // каже / туї быў іс Ч'у'мал'ова Іван Ч'їжмар' / аїбо ли'г'їн' / яа го в'їд'їў / у'вун / каже / пудрага го'да туї быў // ли'шиў у пудрага го'да / пу'шѳѳу гет // т'ашко туї быти // яа пудумаў суб'ї / та'д' яа с'лужу г'аз'д'ї / та даст ми йїсти / та бу'ду ро'бити туї // маї т'ашко не" бу'де // так яа / кажу / яа пѳпрѳўбуйу // прѳїшѳѳу м'їс'ац' / каже маїстер / но / йак / Іване / л'убиш туї быти? // кажу / хѳч'у // но та їде'ме зар'їг'їстро'ватис'а / та'кыї до'говор зро'бити // пу'шли мы на то'то / пу'шѳѳу н'ан'ко таї у'вун / са'м'ї //

запи'сали ўни ме'не ут пїат'нац':а'того не" сек'тембра / а ут ѳктѳѳѳбра / тот м'їс'ац' яа за'дар' быў там / на прѳѳѳу // за'кл'у'чили до'говор / їздѳму два го'ды пла'тити крам'касу / о'то по-нашому гово'р'ат промсѳ'йус // т'рит'ый гуд бу'де в:ун / п'лат'е з'дѳму / в:ун ме'н'ї лиш йїсти даст / буш н'їч' // а де с'пати? // у хл'їв'ї // было ў н'ого ѳдно ку'з'а / куї яа там пу'шѳѳу // яа не" знаў / шч'о там ку'ри спл'ат' у йас'л'ох / а яа у йас'л'ох л'уг // а ме'не там вуша'ловы йак у'блипли / у гѳлѳву / ўс'ады // яа р'ано ўстаў / о'ты вуша'ловы так по мин'ї л'їзайут / яа так с'а шупайу // а там ч'улу'в'їк при'шѳѳу / ѳбы шч'ѳс' ро'бити // в:ун каже / Іване / шч'о так с'а шупаш? // та яа кажу / вуша'ловы // в:ун каже / л'її во'ды у т'азик / та ѳни там у'падут у'с'ї // яа ўто не" знаў / та так і было // на'л':аў яа во'ды у т'азик / та ѳто по'падало у'с'е // не" їду яа ту'ды буш с'пати / а їду на ѳбѳр'ух с'пати //

ѳ'то там ро'биў доста т'ашко / а ру'кы р'ано пѳп'ухли ут кле'пач'а ве'ликого // на'машч'у ѳло'йом / та йак порозм'н'акнут / та то'г'ды нач'ну да'ле ро'бити // ѳ'то яа так три го'ды // но яа не" ба'ну'у / бо в:ун ме'не наў'ч'їў ж'ити / тот ч'улу'в'їк // у'вун быў не" пїа'ниц'а / тру'д'ага / їзма'гаўс'а // в:ун ку'пїў при' мин'ї за три го'ды / при'м'їрно / яа ти'пир' не" бу'ду ка'зати йак / но ѳколо д'вац':їт' пїат' с'оток зим'л'ї // та яа там ли'шиў два во'лы таї кѳрѳву у три го'ды // у них была ѳдна д'ївѳчка / ѳна была іс т'риц':ат' д'ругого го'да / йуї было пїат' гѳду / куї яа там пу'шѳѳу // та яа йї во'диў у д'їц'сад за ру'ку // прѳшлого го'да яа ў нийї быў до'ма // ч'улу'в'їк у нийї ўмер у'же / а мин'ї т'реба было шч'ѳс' йї за'з'в'їдовати // та яа йї ў Хус'ц'ї наїшѳѳу та кажу / їз йа'кого ты го'да? // а ўна каже / іс т'риц':ат' д'ругого //

но / та яа там быў три го'ды у них // яа кѳнч'їў сороко'вого го'да / ѳктѳѳѳбра пїат'нац':а'того // но / кажу / пан маїстер / їд'їм / ѳбы ми да'ли / шч'о яа ўже ни л'учин' / шч'о яа ўже по'моч'ник // а в:ун каже / но / пудїде'ме заўтра / по'заўтр'у // а мин'ї каже Олексик Хро'ман / пѳд' у Йас'їн'а ро'бити / там / каже / на ч'ас пенг'їву д'вац':їт' даїут // а в:ун каже / ро'би ў мене / яа ти даїу на т'ыж'їн' с'їм пенг'їву таї йїсти // с'їм пенг'їву / ўто были г'рѳш'ї // но / аїбо ўто лиш пенг'їў на дин' // а яа у Йас'їн'у ро'биў / та яа на ѳден ч'ас маў пенг'їву д'вац':їт' // а в:ун каже / но та їди са'мыї / аш хѳч'еш / бо яа їду ў поле // а яа то'то знаў / де ў Хус'ц'ї / там / де ти'пир Кѳр'уна йе / дис' там у тѳму м'їс'ц'ї // заїшѳѳу яа там / покло'ниў яа с'а / там быў заве'ду'їушч'ый / фа'мїлїя Бенч'

// у'вун знаў по-ук'раин'с'кы / по-мад'арс'кы гово'рители / по-'ч'ис'кы і пò-ру'мын'с'кы // в:ун быў заве'ду'йущ'ым тыў о'рган'ізац'ііоў // каже / шч'о ты при'шд'оў? // йа кажу / 'конч'иў 'нын'і с'лужбу / 'нын'і / кажу / п'яат'нац'ате ч'ис'ло // а де с'а луч'иш? // у О'лашина / у Паў'лы // а в:ун де йе? // а 'зашч'о не' при'шд'оў? // пу'шд'оў ла'мати ст'руч'е // а в:ун пòдумаў / пòдумаў / а там быў заў'хос / фа'милиа Борзо'лович' // каже в:ун йòму по-мад'арс'кы / ты бе'ри с'ого х'лòпц'а / іди до ма'истра М'йул'ера // та кажи / шч'о йа ка'заў / дò óб'іда на'і му даст рòбòту / та у'видит / шч'о в:ун бу'де з'нати // а пòпòлудн'у до П'іл'гович'а / там 'была 'куз'н'а // тот ме'не ўз'аў ч'улу'в'ік / пу'шли мы там пуд 'город / до ма'истра //

за'ішли мы там до ма'истра / а ма'исте'рс'ка ве'лика ў 'н'ого // там стòйала кòч'іа ро'зобрата / ўта / шч'о даў'но во'зила л'уді // йа с'а пок'лоніў / а тот каже йòму по-мад'арс'кы / ка'заў Бенч' / дò óб'іда да'і му йа'кус' рòбòту / бо в:ун кòнч'аіе 'нын'і с'лужбу // каже в:ун ми'н'і / де с'а луч'иш? / у Паў'лы // с'іда'і / каже // кас'куіе зò мнòў ч'òлòв'ік / ч'òлòв'ік рòзумный // о'ди'нац'іт' 'ч'асу ми'нуло // при'ходит тот Борзо'лович' / при'н'ус к'нишку гòтòву / шч'о йа ўже не' 'уч'ин' / шч'о йа ўже по'моч'ник // каже 'тòму / шч'о / каже / х'лòпц'і? // 'може 'быти / 'годен 'йіісти х'л'іба // на / каже / пут'пи'ши // в:ун уз'аў / тот ма'истер / пут'пи'саў // каже в:ун ми'н'і / на к'нишку / йа іду с'тòбòў до П'іл'гович'а / упòв'ім му / óб'ис' до 'веч'ера ў 'н'ого быў // 'добре // йа по'д'аковаў 'тòму ч'улу'в'ікови / ма'истрови // пу'шòвим // а о'то б'лис'ко / 'може / п'йади'с'ат 'митру / 'може / сто // а там два 'уч'н'і / о'ден по'моч'ник та'і ма'истер // ма'исте'рс'ка ве'лика // каже тот йòму по-мад'арс'кы / с'луха'і / каже / до 'веч'ера сис' х'лòпц'і у 'тебе бу'де / да'і му рòбòту / в:ун с'а увол'н'аіе 'нын'і // 'добре // а ма'истер рòзумный та'кы' / 'годный // каже / шч'о ты з'найеш ро'бити? // шч'о ми дас'те / пан ма'истер // каже / ўч'ини о'дну пут'кòву // 'ч'ин'у // а 'добре 'было ч'ин'ити пут'ковы / у мага'зин'і 'было пут'ковоч'не жи'л'ізо // каже о'днòму 'уч'н'ови / бу'деш му 'бити / бу'деш 'дути / в:ун / каже / йак ма'истер / бу'де 'коло ўгн'а // тот х'лòпц'і 'дуіе // йа ўч'иниў пут'кòву / так / йак йа знаў // наг'нувим шар'кы / йак 'маіе 'быти // кажу йа / пан ма'истер / по'никаіте // при'шд'оў / по'никаў / 'можеш х'л'іба 'йіісти / х'лопч'е / каже // но / каже / уч'ини шч'е о'ден ха'мут на штрапкòч'іу / шч'о 'мибл'і пере'возит / та'ка кòч'іа // а'га / 'ч'ин'у // йа ўз'аў / заг'нуў жи'л'ізо / проч'иниў / пок'лавім на 'м'істо / пок'лаў о'ден болт / закру'тиў // пу'шòв по'никаў / 'доста / каже // да'і с'у'ды к'нишку / на'і ти пут'пишу //

а ў 'мене 'было два 'пенг'івы / 'луткы о'ни ў 'на 'были / йа то'то і не' 'пòмн'у // йак о'то ўни ў 'мене там с'а пòйа'вили? // два 'пенг'івы / о'то 'были г'рòш'і // кажу йа йòму / пан ма'истер / 'пòт'те зò мнòў ту'і до По'ленч'ика / о'то ти'пир 'кажут за'кусоч'на / а то'гды 'была 'корч'ма / там / де ти'пир сут // там / на с'ум 'бòц'і / та там 'была 'хыжа / а там быў По'ленч'ик / йа не' за'быў о'то // та кажу / ід'ім до По'ленч'ика // а ўто 'было б'лис'ко / 'може / дв'іста 'митру ут 'куз'н'і // каже / 'маіеш 'д'аку / іде'ме // пу'шли мы там до 'того // а тот По'ленч'ик / о'то йо'го 'была 'корч'ма / сидит сòб'і ч'улу'в'ік / не' ста'ры' / не' мо'лоды' // пок'лоніўс'а в:ун йòму по-мад'арс'кы / а йа по-'нашòму // а тот ма'истер каже / ч'е'ка'і / йа бу'ду гово'рители // каже / ты йа'ке бу'деш 'пиво 'пити? // йа ч'е'л'ене / 'ч'орне / а ми'н'і / каже / да'і с'в'ітле 'пиво / ма'ле / а йòму да'і ве'лике // та'і мы гово'ри'ме // та йа 'хòч'у пла'тити / а в:ун каже / н'ит / йа за'плач'у // йак ты бу'деш та'кы' / ги йа / та бу'деш пла'тити // но / тот ч'òлòв'ік за'пла'тиў / йа пòд'аковаў // при'шд'оў йа гет до ма'истра / у'же с'онце за'ходит / о'то 'была с'у'бота 'ви'ч'ур //

їа приїшоў ду'му / таї жо'на приїшла / таї маїстер іс'п'ол'а / при'везли ст'руч'е //
 'каже в:ун ми'ні / но/ йак / 'пане по'моч'нику / не" 'каже луч'н'у / аї по'моч'нику // їа даў
 му к'нишку / 'нате / пан маїстер / пут'піш'іт // уз'аў к'нишку / не" ка'заў н'іч // 'аїно /
 'аїно / муг ис' так не" піло'вати // їа / 'кажу / іду ў Ёас'і'н'е заўтра // роби ў мене / дам
 ти с'ім п'енг'іву // 'д'акуйу / їа с'а не" ўстаїу // уже нуч' 'темна 'была //

3. Робота в лісі

їа нуч' переноч'оваў / 'рано із л'уд'ми устаў / та до Со'кырніц'і п'іш'ком ду'му
 // 'дома м нид'ілу перел'быў / а ў пони'д'ілок 'рано ў Ёас'і'н'е / на 'п'ойзд // пуш'ліс'ме ў
 Ёас'і'н'е / а там называлі У'колы / так с'а называла 'хашч'а // да'леко / о'то дис' д'вац'іт'
 і п'яат' к'іло'митру їа ішоў п'іш'ком ту'ды із Ёас'і'н'а / ту'ды пут' 'п'ол'с'ку гра'ниц'у //
 уви'ч'ір'і ту'да с'ме ду'шли / на 'м'істо р'оботы // а там быў о'ден маїстер із 'Вышкова
 // 'каже тот ч'ол'ов'ік й'о'му / со'кырніц'кыі / П'іітер О'лекса / туї при'в'ух ко'вач'а //
 'добре // а там не" 'было так / ги ти'пир жи'ч'а // ко'либа та'ка / та с'н'іх па'де ў н'у // а пуд
 'гол'ову там із їа'лиц'і 'того з'еленого / та п'ок'р'оўч'ик їа'кыйіс' у н'а быў // а 'серет 'того
 там о'гін' го'рит // та ў 'ногы г'р'іе / а с'у'ды / ў 'гол'ову / сту'дено // а там 'л'уде 'наш'і
 р'обили / їа їіх позна'ваў // їа 'рано ўстаў / пу'шоў їа там у 'куз'н'у // ма'д'аре / два'іс
 браг'а із 'Вышкова / а о'ден быў не" ко'вач' / лиш 'ц'імбора їім быў / а два 'были ко'вач'і
 // пі'саўс'а 'Г'оўд'і / о'ден быў 'Карол' / а о'ден быў 'Шандор // но / 'кажу їа / х'л'опц'і / їа
 приїшоў с'у'ды р'обити // мы туї три'іе / нам не" т'реба ч'ет'вертого //

а їа ду'лу // 'кажут ми'ні 'хус'к'і 'л'уде / 'мурнікы / шч'о ме'не ўпозна'вали
 // 'кажут / 'Іване / п'от' ты д нам р'обити / нам т'реба жи'л'ізо за'кладовати у 'бетон
 / таї про'ва'риш нам ло'паты / зубила // пу'шоў їа д 'л'уд'ом р'обити // 'р'об'лу їа до
 п'оп'олудн'у // приїшоў там тот маїстер / п'от' / 'каже / до про'фаба / та / 'каже / там
 жо'на му їе / а в:ун ма'д'ар із Буда'пешту / п'о-'рус'кы не" гово'рит / таї жо'на му лиш
 по-ма'д'арс'кы // м'ол'д'і / не" ста'р'і 'л'уде // п'от' / 'каже // а там 'хыжа 'была ч'и'нена
 іс' круг'а'ка / а там т'реба 'было 'мохом позаты'кати о'ты д'і'роч'кы // та поза'тыкаш /
 'каже / о'бы не" 'дуло до'хыш // пу'шоў їа там / там теп'ло ў 'хыжи // їа то'то заты'кайу
 / 'каже ўна ми'ні / а ты з'найеш 'добре по-ма'д'арс'кы? // з'найу / 'кажу / їа ма'лым
 слу'жыў / таї с'а наўч'іў // а коли с' приїшоў? // та перел'дуч'ора / їа приїшоў с'у'ды
 ко'вач'ом р'обити / їа с'а у'ч'іў на ко'вач'а / 'аїбо туї ме'не не" при'німа'ют іс'і /
 'кажут / мы три'іе / та нам ч'ет'вертого не" т'реба // а о'на н'іч' не" ка'зала // йак їуй
 пошо'р'іў о'то / о'на 'каже / нако'ли ми шч'е тр'і'сок // нак'ол'оў їа шч'е тр'і'сок 'пан'іі
 / дры'ва м за'н'ус до'хыш // та ўже 'зарас нуч' / іду їа ў ко'либу со'б'і // пу'шоў їа ў
 ко'либу //

а йак про'рап приїшоў ду'му / а ўта жо'на 'каже / туї х'л'опіц' приїшоў / три 'годы
 с'а ўч'іў / а там не" ко'вач' тот т'рит'ыі // та о'бы в:ун р'обіў 'коло 'мурніку / а в:ун с'а
 у'ч'іў три 'годы // а тот про'рап пу'шоў до 'того маїстра / та 'каже 'рано пове'деш го ў
 'куз'н'у / 'с'ого х'л'опц'а / Сабады'ша // тот 'рано 'каже / Сабадыш // їа // пот' ты з'о'мноў у
 'куз'н'у // їа 'кажу / іду // приїшоў їа там / 'каже 'т'ому с'тар'шому / шч'о за'виду'йушч'ыі
 быў // сис' туї буде р'обити з 'вами / а ты не" ко'вач' / та ты іди там у бр'і'гаду / із
 'мурнікы / но там їа с'а ўстаў // таку ме'н'і т'ашку р'об'оту там 'дали / свер'ло 'было
 двац'атка т'оўсте // їа бы м там у'же і не" р'обіў / т'ашко // ме'н'і 'было маї 'добре 'коло
 'мурніку / маї 'л'ехка р'обота // їа там дин' р'обіў так т'ашко //

а на д'ругый дин' у'паў с'н'іх / а там быў о'ден холос'ц'ак із Ёас'і'н'а / таі о'тиц' му / іс' кун'ми // та уло'мили 'тингил' на 'самум кун'ц'ови / шч'о 'колесо 'падало ду'лу // а в:ун во'зіў 'дерево // таі при'шоў там у 'куз'н'у / та 'каже / е'се 'треба ме'н'і наварити / йак 'маіе 'быти // 'добре / о'ты ў'з'али // Іване / іди розби'раі вуз // 'добре / йа пу'ш'оў розби'рати вуз // а о'ни ў'з'али / пок'лалі о'ни ўто в о'гин' / а йа с'а 'диў'лу / 'диў'лу йа с'а / не'добре / не' зварите вы ўто / а йа не' 'кажу йім / аж о'то не'добре // та ўни вар'ат та шти'мујут / йак о'то прива'рити // 'кажу йа т'о'му маі с'таршуму / а в:ун не' быў маі с'таршый го'дами / лиш с'таршый п'о р'о'б'о'т'і // 'кажу му / не'добре / так не' прива'рите / о'то 'інак 'треба // а ты з'робиш? // 'кажу / п'о'п'р'о'ў'бу'йу зва'рити // но / та іди ста'ваі 'коло ў'г'н'а // а в:ун 'каже б'ратови с'в'о'му м'о'л'о'ч':о'му / ты дуі / у'дариш йу'му / йак 'маіе 'быти / йа п'риіду подер'жати // йа с'о'б'і уру'бавим жи'л'ізо / йак о'то 'маіе 'быти / йа с'о'б'і уч'і'ниў // йа с'о'б'і думайу / г'о'дн'і с'те н'а убма'нути / йак буде'те 'бити // а йа 'кажу й'о'му / с'лухаі / йак йа буду ва'рити / о'быс' ми не' биў / д'о'кы йа ти не' буду ка'зати // а йак йа га'даў с'о'б'і / йа ма'лым клепа'ч'ом с'о'б'і прит'о'ўч'у / йак буду ва'рити / а п'о'т'о'му ты ме'н'і ў'дариш // 'добре // йа о'то си уч'і'ниў // а 'каже / ци 'треба ти б'о'р'о'ц'ку? // йа 'кажу / не' 'треба // йа 'зач'аў ва'рити / а 'вугл'е 'было 'добре / кокс называлос'а //

йа 'зач'аў ва'рити / а п'і'с'ком прит'р'асоваў 'мало // а 'зашч'о п'і'с'ком? // о'бы там не' по'паў шлак // та йак о'то 'зач'ало 'фаіно ва'ритис'а / а йа 'кажу / но / бе'ри вон / но о'быс' не' т'і'паў // йа пок'лаў на 'бапку / та к'о'ў / к'о'ў / к'о'ў / к'о'ў // но ти'пир / 'кажу / биі // а вун бех / бех / бех / бех // йа шч'е раз у о'гин' / ішч'е 'малин'ко зава'риў / уп'круглиў // но / га'даў си / йа п'роверч'у пус'тым / а 'дале / йа п'руб'іу д'іруч'ку // йа ўз'аў / по'нашо'му звес'а ш'т'ііслик / на'д'іў туды / пул'іч'іў / де д'і'роч'ка / йа пробиў 'наго'р'ач'о // о'то 'устыло / 'кажу / пома'гаі ми ск'ладовати вуз // іск'лалі ми вуз // йа буш не' ве'р'т'іў ру'ками / йа 'коло о'г'н'а ро'биў // бо йа с'а три го'ды ўч'іў на ўто //

но / йа там быў пудрага 'м'і'с'ац'а / йа быў но'вембер там / таі при'м'ірно 'первыі де'цембер іде // с'н'іг у'паў / 'кажут / ро'бота с'а закрываіе / 'дале не' мож ро'бити // даўно не' так / ги ти'пир / то'г'ды муро'вали 'л'і'гом / ко'ли быў на ўто сез'он / таі л'уб'і ро'боты // йа іду до глаўно'го інже'нера / а ў 'мене трудо'ва к'нишка йе / шч'о 'дали ме'н'і у 'Хус'ці / записати ме'н'і стаж ро'боты // а ме'н'і 'треба два го'ды мандро'вати / стаж ро'боты кова'ч'а // пу'ш'оў йа там у бере'гы / наішоў йа там 'хыжу // глаўный інже'нер із Будапешту // йа при'шоў / пок'ло'ниўс'а / 'кажу / пут'п'и'ш'іт ме'н'і // ко'ли с' при'шоў? // то'г'ды / то'г'ды // запи'саў / йак 'маіе 'быти стаж ро'боты / 'кул'ко йа там дну проро'биў // йа по'д'аковаў та пу'ш'оў ду'му // мы с'а зоб'рали п'і'ш'ком 'ут:ы до Ёас'і'н'а // 'йак ис'ме 'ут:ы 'рано 'урушили / при'ш'лис'ме уви'ч'ир'і / у'же 'было так / ізмир'калос'а / у 'Ёас'і'не // ч'у'йу йа / 'бубен б'іе / гусл'і гусл'айут / о'то 'было 'первого де'цембра // 'кажу йа / ти'пир г'о'в'і'не / а туі 'музика // 'кажут / див'ят'нац':атый 'роч'ник іде ў ка'туны // а йа диў'ят'нац':атый 'роч'ник //

4. Служба в угорській армії

на ш'тац'і'у пу'ш'овим у ч'ас п'о'п'уноч'и йе п'о'й'ідз / с'у'ды / на Хуст // йа п'о'п'уноч'и с'і'вим на п'о'й'ідз / при'ш'овим ду'му дис' у п'ят' 'ч'асу / шч'е 'было 'темно // но ў нас с'в'ітло 'было ў 'хыжи / бо 'коник быў / та 'мамка п'р'ала // 'каже / но / не'боре / пу'ш'ли ўч'ора х'л'о'пц'і / а ўже 'нын'і д'руге чис'ло // а йа і не' розби'райус'а / пу'ш'овим у с'ело / ку'п'ивим шч'і'т'кы / 'буксу / бо іду ў ка'туны / но таі брыч' ку'п'ивим // при'ш'овим ду'му

таї кажу / мамко / п'оп'олудну йа їду гет / бо о'то во'йен:е д'їло / там т'реба їти // таї Мигал' / Цил'о Р'апч'укуў / таї у'вун приїш'оў // мамка дала ми мало хл'їба у жeb / а шчо ми дадут дома // ўто не" так / ги тїпир / напеч'ут ў'с'ач'ино / а то'гды хл'їба мало ме'лаїного у жeb им пок'лаў // та приїшлис'ме туї на ш'тац'їю // а Цил'о брат каже / їд'їм туї лиш до П'їнкыса / а ў П'їнкыса к'орч'ма // даї / каже / три пудїц'ї // со'б'ї удну пудїц'у / ме"н'ї удну пудїц'у / таї Мигал'ови // о'то мы лупили / приїш'оў п'ойїзд / йа на п'ойїзд у Н'їрид'газу // а Мигал' до Ш'бпрони / Ш'бпрон' / о'то пуд н'їмиц'к'оў гра'ниц'оў // мы у Ч'о'п'ї с'а розыїшли / в:ун пуш'оў п'ойїздом да'ле тым са'мым / а йа до 'рана у Ч'о'п'ї / на ш'тац'її // йа 'рано там дис' у ч'о'тыри ч'асы с'їу на п'ойїзд до Н'їрид'газы // пуш'оў йа ў Н'їрид'газу на ш'тац'їю / а там у'же дї'журный во'йен:ый ч'екат та'ких / шч'о їдут у ка'туны / хл'о'пц'у // а йа с'куфром / пуш'оў йа там // ану даї с'уды бу'машку по'никати // у кавал'їр'їю / ў ч'ет'вертый полк // но / каже туї ста'ваї // а там шч'е два та'ких / ги йа // у'з'аў нас / може / ў с'їм ч'асу ў ка'сар'н'у //

перейшли ми ч'ереш штрек / та пушли у штаб до са'мого г'лаўного / до п'ол'к'оўніка // пушли мы там / йа по'быў там дис' два ч'асы / може / три / по'сто'йавим // каже тот / ве'ди го у куле'метну 'р'оту / ве'ди го ту'ды // о'то ўже 'было п'оп'олудну / пу'в'уг у'вун ме'не ту'ды / а там хл'о'пц'у не"їе / на с'їл'ч'а'кови сут // но там быў дне'вал'ный / а по ма'д'арс'кы кажут 'нопош // каже в:ун ме"н'ї / туї у си'с'у ц'їмр'у заїди / туї бу'деш ч'екати // пуш'оў там 'тот дне'вал'ный / каже / п'од' за мн'оў // да'ли ми ч'їжмы йа'к'їс' та'к'ї / йа'к'ї 'были / нага'вїц'ї / о'то ста'ре / йа'ке та'к'о'му даїут // на'да'вали ме"н'ї / йа не" рузу'м'їў / шч'о с' тым ч'їнїти // заїшли хл'о'пц'ї у пїат' ч'асу // а там быў о'ден ис'Т'ач'ова / у'же д'ругый гут слу'жиў / ма'д'ар // каже в:ун ме"н'ї / ти 'уткы? // йа з Ма'ра'мор'ша / ис' Со'кыр'ниц'ї // а йа / каже / с'Т'ач'ова // а в:ун с'а по'д'ивїў / каже / под' йа ти дам дв'ї 'гомбы / по'приши'вайеш со'б'ї // йа'к' ти шч'о'с' т'реба / кажи ме"н'ї / йа ти дам // о'то фаїно так / п'д' л'гу'ц'кы // йа си по'приши'ваў о'то / по'дїў'л'ус'а / не" по'знаї'ус'а ў цу'рат'у // но та приїшли хл'о'пц'ї уви'ч'їр'ї / но а ме"н'ї не" даїут шч'е 'їїсти / бо йа шч'е не" стаў на уч'от // аїбо каже дне'вал'ный / пот' / та наїдеме і ту'б'ї 'їїсти // не" їду / кажу / та йа ї не" го'лоден / та'кый им до'сад'ный / не" рузу'м'ї'ус'а // а там с'а ўс'ї переч'їнили / к'от'р'ї ўже гут пр'о'слу'жили / два 'годы / три / о'ты в о'дну ц'їмр'у // а та'ких новач'ку / шч'о лиш приїшли / у д'ругу ц'їмр'у // но / ты їди с'уды / ме'не пере'вели там у д'ругу ц'їмр'у // а там из рус'на'ку ва'т' пїат' / ва'т' ш'їс'ц' / ва'т' с'їм / таї ма'д'ару / таї два цїган'ч'укы / та'к'ї ста'р'ї / ги мы / з дїў'ят'на'ц'ї:а'того 'года //

каже ме"н'ї о'ден ис' Селишч' / 'уткы ты ц'їм'боре? // йа ис' Со'кыр'ниц'ї // а йа ис' Селишч' / При'гара Іл'ко // каже в:ун ме"н'ї / йа ўч'ора приїш'оў // но а йа 'нын'ї // не" б'їда / каже / б'їгати т'реба / аїбо маї до'бре / ги дома // у мене дома пїади'с'ат о'виц' / таї к'он'ї / таї во'лы / та с' тым т'реба ро'бити // а туї мало по'б'їгати // а йа га'даў си / но / у'т'їк бым у Ро'сїю / ме"н'ї так об'їдно с'тало там // но / перес'пали мы / а 'рано і йа у хл'їў с' хл'о'пц'ами // да'ли ми ку'н'а // йа с'а ку'н'а не" 'дуже 'б'оїу / бо йа ко'вач'ом быў / йа к'он'ї ко'ваў // там ме"н'ї по'мог'ли ку'н'а ўс'їд'лати / ўка'зали ме"н'ї йа'к // ус'їд'лаў йа ку'н'а / пу'муг ме"н'ї та'кый / шч'о ўдну 'лыч'ку маїе / ги'бы сер'жант // но та їдеме вон на с'їл'ч'ак // аїно / за'н'о'с'ат там 'рано 'кухар'ї 'кав'їл' / да'ли ме"н'ї гур'н'атко / та'ке 'б'їле / може / т'риста грам / на / туї гур'н'а маїеш // хл'їба ни'їе / йа тот 'кав'їл' упиў бес хл'їба // но / таї ку'н'а ўс'їд'лаў йа // к'лїч'ут / гет / вон / к'он'ї вон 'вести //

увели ми 'кѡн'і вон / а 'кѡн'і познайут мо'лод'у'ка ват' старо'го кату'ну // 'кѡн'і путе'какуйут // но / 'аїбо ме'не наў'чили на ко'н'а с'їдати / ў'казали ме'н'і йак / ко'манда с'їдати на 'кѡн'і // та їде'ме у йїздар'ну за'крыту / там / 'може / с'тане і дв'їста 'кѡн'у у то'ту йїздар'ну // а там по'сыпано ѡп'їлками / а 'кѡн'і путе'какуйут // но / а ко'манда ту'ды 'б'їгати / та 'б'їгайеме // а йа та'кыї 'радыї / а 'кажут ме'н'і / 'добре їдеш / 'добре // гадаў си / та 'добре / шч'о н'а хвали'те // наку'ниц' їде'ме у ка'сарн'і / 'кѡн'і рос'їд'лали / 'кѡн'і т'реба 'уч'їстити / бо 'кѡн'і 'мо'кр'і / 'маїе 'быти су'хыї кун' // но та приїшли іт пу'лудн'у / дали о'вес 'кѡн'ум / путст'єлили пут 'кѡн'і // 'кажут ст'рѡйїтис'а // по'ст'рѡйїлис'а мы / їде'ме ў ка'сар'н'у // недалекo / 'може / дв'їста 'митру іс хл'їва // приїшли мы ў ка'сар'н'у / о'б'їд 'унесли / там к'лич'ут / ст'рѡйїтис'а на о'б'їд // а 'унесли там на хо'д'ник // та 'каж'ж'уму о'ден ч'єр'пак / но / ўто го'р'ач'є // 'аїбо то'то їз'їсти т'реба скоро / та йа заїшоў уд'ну / 'с'ївим на 'куфер / таї 'мало хл'їба 'было ў н'а / йа ўто 'усербаў // к'лич'ут на д'ругу ст'раву // там на'зад 'дали / кул'ко 'дали // ме'н'і 'было 'доста / йа 'много не' йїў / йа не' го'лод'н'їў // 'были хл'ѡпц'ї / шч'о го'лод'н'їли // быў там ко'тел / де с'а 'мылис'ме / водос'т'ок та'кыї // о'то 'добре 'было там //

пѡпѡлудн'у їде'ме 'кѡн'і напо'вати / пушли ми напу'їли 'кѡн'і // но / пак хо'диў йа у 'левенты / йа ро'зум'їў ко'манду // о'то йа ду пу'лудн'а хо'диў на с'їл'чак на ку'н'ови / пѡпѡлудн'у на п'їшыї // а т'аш'кыї куле'мет / о'то т'реба розб'їрати наў'ч'итис'а // по'быў йа там 'м'їс'ац' // там уви'ч'ир'ї 'уч'їтали / Саба'дыш / пѡ ѡб'їд'ї будеш їти у 'куз'н'у ро'бити // но / та їду // пу'шѡў у 'куз'н'у / там нас пїат' 'было кова'ч'у // 'были та'к'ї / шч'о ўже трит'ыї гут слу'жїў / 'были та'к'ї / шч'о два / 'были / шч'о о'ден гут // а новач'ку ў нас 'было три // но та йа 'бити знаў клепа'ч'ом / там ме'н'і 'было не'по'гано / там ро'бота ішла / та не' мож 'было сїд'їти // по'р'адн'ї 'были 'л'уде / не' с'м'їшко'валис'а над 'нами // проро'бїў йа там йану'вар 'м'їс'ац' / таї 'начали мы фебру'вар // ме'не ўже з'н'али іс ку'н'а / бо ўже т'реба пут'ковы ро'бити //

5. Дорога на фронт

а ўже Г'їтлер по'ступїў на Йугослав'їю / на Ч'их'їю / а мы / ма'д'аре / 'были сѡйузники із н'їм'ц'ом // а ма'д'аре 'хѡт'ат їти на Йугослав'їю / на 'Бач'ку // 'зач'али приво'дити 'кѡн'у / мы 'кѡн'і переко'вали // у 'март'ї 'м'їс'ац'ї / 'сємого / мы переїшли 'сїрпс'ку гра'ниц'у // нас забрали та завагон'їрoвали на ш'тац'її / та повезли нас / йа не' ўпов'їм де // 'йак 'ис'ме пе'ре'їшли 'сїрпс'ку гра'ниц'у / заїшлис'ме ў 'горот 'Сомбор // іс 'Сомбора на 'Оїведїк / по ма'д'арс'кы на 'Оїведїк / із 'Оїведїку до 'Бач'кы // 'Бач'ка / о'то обласн'ыї 'горот / так / ги ў нас 'Ужгорот // приїшли мы над Ду'наї / с'єло называлос'а 'Воїско по' 'їйхн'ѡму // там тог'ды быў Ве'є'лїгдїн' на о'ден т'ыз'ж'ин' 'ран'ше уд 'нашого // приїшли мы там / таї 'дали нас по' хл'ївах 'л'уц'кых / у с'єлови // ме'не 'дали таї шче одного 'ма'д'ара / там 'была одна жо'на / а ч'о'ло'в'їк йуї быў на ф'рѡнт'ї / у 'сїрпс'кому ф'рѡнт'ї // о'на 'была та'ка / гї'кѡї н'їм'кын'а / о'на і по ма'д'арс'кы гово'рила / і по 'сїрпс'кы // 'каже о'на нам / буде'те у 'хыжи / хл'ѡпц'ї / с'пати / ци вы 'чис'ц'ї? // даїу вам теплу 'вѡду / ван'у / по'мыїтес'а / 'каже // йа 'кажу / їду іт 'кѡн'ом с'пати ў хл'їў // 'каже ўна / у 'хыжи буде'те с'пати / бо у хл'їв'ї ст'удено // 'кажу йа му / ты 'чнкаї / ци ты 'ч'їстыї ч'о'ло'в'їк / о'бы ў тебе ву'ши не' 'было / ват' ч'о'рт йо'го з'наїе шч'о // мы там перес'пали // 'рано / о'то 'была нїд'їл'а / йа не' знаў / аш о'то Ве'є'лїгдїн' наш // їде о'ден серп пїяный / таї с'п'їват по 'сїрпс'кы / Хрїс'тос Воскре'се // 'кажу / шч'о ўто с'п'їваш? // 'каже / сїрпс'кыї

Ве"лигдин' нин'і / о'та ма'дарка // мы 'были б'лиско над Ду'найом / над в'д'д'о'ю // мы там 'были два 'тыжн'і / а 'може / три / там у тум селови // рас при'шла ко'манда / іде'ме гет / іде'ме ў Н'ірид'газу / на'зад думу // о'то бы'ў у'же ма'і м'іс'ац' // 'зашч'о з'найу / бо н'імиц' п'оступи'ў у 'йуні'ўу м'іс'ац'и на Р'осі'їу / двана'ц'а'того 'йуні'їа / не" ўпу'в'ім вам і'ако'го ч'іс'ла / нам 'дали зб'р'о'їу / но'ве п'лат'е / п'ок'р'о'ўц'і / у'с'е обмунди'рован'е на 'к'он'і //

мы о'то 'к'он'і ўс'ід'лалі / на 'п'ой'їзд / завага'н'і'ровалі нас // іа іш'о'ў ч'е'рес Со'кыр'ни'ц'у // 'п'ой'їзд не" 'дуже іш'о'ў с'коро / а мы ішли у теге'ровых ва'гонах // при'шлис'ме до 'Салдоб'оша / о'то Стебл'і'ўка / мы там сто'їалі три ч'а'сы / 'може / ч'о'тыри // іа муг бы бы'ў ўте'ч'и думу 'мало / 'аібо де ўте'ч'еш? // то'то р'о'стр'і'л'айут / іак ты ўте'ч'еш з'о'ўс'ім // а іа с'а про'сі'ў думу // не" з'найеме 'кул'ко буде'ме ч'асу / ты не" ўс'тигнеш думу пуб'і'гнути та'і на'зат // так мы 'урушили в:и'ч'ир'і // при'шли мы до Барлеба'ша / Барлеб'аш / о'то Д'і'ло'ве // там нас р'озгру'з'или і в'ир'хом / та іак мы ішли ту'ды в Ру'мын'ї'їу? // при'шли мы на Іас'і'н'е на 'к'он'ох // із Іас'і'н'а / на Стан'іс'лаву / о'то т'і'пир Іван-Фран'к'і'ўс'к / на Коло'мыйу // лиш іа не" 'т'амл'у / ц'и ма'і с'коро Коло'мы'їа / а п'о'т'ому Стан'іс'лава // при'шли мы ту'ды / іа там стр'і'ч'а'ў 'Шапцу // 'кажу іа 'Шапцови / іак ты ту'ї? // іа / 'каже / у'же ту'ї два м'іс'ац'і / 'цурав'ї / го'лоден / 'сирота / они там ро'били / ст'р'о'ї'лі 'бункеры // іа 'тул'ко з'найу / шч'о до Івана-Фран'к'і'ўс'кого мы при'шли / ут Івана-Фран'к'і'ўс'кого мы ўже в'ир'хом ішли //

ку'ды мы ішли? // мы не" ішли горса'гами / мы ішли пол'ами / то'ї'ды 'была 'карта у па'ну // з'найу 'тул'ко / шч'о мы 'былі у 'Вин:и'ци / а ку'ды мы ішли / іа не" з'найу // із 'Вин:и'ц'і на К'і'рово'град / а ку'ды / іа не" з'найу // мы ішли на А'десу / а ку'ды / іа не" з'найу // 'кажу іа / іа'кы'ї то'то 'витко 'город? // Нико'лайово / 'витко го 'было так // но / 'ут:ы нас рузд'і'лили // ўже т'реба іти ў передо'в'у // 'тул'ко іа з'найу / шч'о 'былис'ме в О'р'і'хове / о'то Зап'ор'б'с'ка 'облас'ц' // о'ни назы'вали о'то по'с'олок О'р'і'хове / о'то т'і'пир' рай'он // нас рузд'і'лили / 'убрали нас на фронт у передо'в'у // а 'былі так'і / шч'о з б'і'т'і'ж'ны'ми 'кун'ми ус'талис'а ў'заду // 'тул'ко іа з'найу / шч'о іа там бы'ў в од'ного д'і'да та'і у 'бабы / 'може / бы'ў та'кы'ї стар'ї / ги іа / 'може / ма'і моло'ды'ї // іа там два д'ны бы'ў // 'ут:ы ме'не ўз'али у передо'в'у // при'шли мы не"далеко над Дн'і'про / мы там сто'їалі в О'р'і'хове // там 'была од'на ма'д'арка / ішч'е ут 'перш'о'ї'ї 'в'о'їны // о'на 'была 'родом із Ма'д'аршч'и'ны / а ту'ї бы'ў іа'кы'ї п'л'і'н:ы'ї // а ўна с'а уд'ала за 'того п'л'і'н:ого / та ту'ды о'на 'жила на Ук'раїн'і // о'на з'нала і по-ма'д'арс'кы гово'рити / і по ук'раїн'с'кы // а там о'ф'і'ц'і'ры 'наш'і казали іу'ї так / 'хоч'ете іти думу / мы вас утпра'ўл'а'їеме іеропл'аном // не" 'х'о'т'іла іти // 'каже / у 'мене там не"їе н'і'кого / ко ме'не там при'їме? // іа ту'ї іс ч'о'тырна'ц'а'того 'го'да // а ўна у д'і'ц'са'дови ва'рила 'ї'істи / 'повар'к'о'ў ро'била / но / та ўна не" 'была го'лодна //

6. На передо'її

но / та іа 'ут:ы іс 'того с'ела пу'ш'о'ў у передо'в'у уно'ч'и // мы ўно'ч'и в о'копах там сто'їалі / над Дн'і'про'м / бо переби'ралис'а 'рус'к'і 'ты'ми 'лотка'ми // та мы над Дн'і'про'м / наг'самым пу'т'ом // а 'тул'ко ву'ши у них 'было / у тых о'копах // а там лиш н'о'ч'о'ў при'несли нам 'мало 'ї'істи / не" мож 'было у'дин 'рушати'с'а // там с'т'о'їу уно'ч'и / 'ди'ўл'ус'а на Дн'і'про / та при'видит ми с'а / іде 'лотка // не" спиш / та па'ду / так бым спа'ў / а с'пати не" мож // іа там бы'ў два 'тыжн'і у тых о'копах // 'ч'е'рез два 'тыжн'і нас ізм'і'н'али / а при'шли на'зад у то'то с'ело / в О'р'і'хове // та дой'аркы 'дали нам в'і'дра / та іа цу'рат'е по'п'арі'ў уд ву'ши

/ таї там ішче хлѡпці / та на сонце / та путсушили мало та ўбралис'а // мы там были два тыжні // команда была / буде ме с'а перебирати через Дн'іпро // та йа таке н'ігда не стр'іч'аў // йак зач'али бити із у'с'іх ѡруж'іі // кажут / йак с'а устр'ілит ч'елленѡў ракетѡў / та тѡгды // та йак зач'али бити ч'ерез Дн'іпро тыми канонами // а на тум бѡіці село / йак зач'ало гуф'іти // наш'і с'а перебрали через Дн'іпро на лотках / на кѡн'ох //

малис'ме ўтраты кѡн'у / таї збрѡйі / таї л'у'ди // а нас ізм'ін'али / та йа там попаў до того д'ідика дохыш // та йа ў н'ого быў три ват' ч'ѡтыры дны // шч'ѡ йа уд н'ого пушѡў гет м'іс'ац' на'зад / у'вун мене ўпознаў / ѡта бапка с'ербанкы нава'рила // пот' / каже / сынок / йіш / та йа там заїіў гуф'ач'ѡго // мы ішли / т'іпир с'танц'іа Знаменка / а до с'танц'іа Знаменкы мы ішли вир'хом // а Знаменка / ѡто с'танц'іа та'ка вузлова / велика // а ўже ут с'танц'іа вузлѡвуі н'імці прит'агли т'рит'ыі шин / т'рит'ыі рил'с / шч'ѡ ўже ішѡў і республ'іканскыі пѡйзд / і рус'кыі ішѡў // нас там / у Знаменц'і заваган'іровали та на Пѡл'шч'у / ѡбы ішлис'ме до Кѡш'іц' // та лут'ы нас привезли / йа ти не ўпов'ім ко'ли // мы были у Кѡш'іц'ѡх / ко'ли тот дин' // шч'ѡ мертвым не'сут ко'сиці // уішлис'ме в ійуніу м'іс'аці / а у но'вембру м'іс'аці нас ізм'ін'али / п'ят' м'іс'ац'у м быў на фрѡнт'і //

7. Повернення додому

а сестра мала йак'іс' ч'іжмы с'ц'іган'і стар'і / та йа у ўты ч'іжем'кы с'а ўбуў // а Ціл'ѡ Мар'іч'ин ми даў нагавиці до церкви пуіти на першыі дин' / а ўже на д'ругыі дин' уз'аў уд н'а гет // та ўже на д'ругыі дин' йа не маў / у ч'ум пуіти // так йа лиг'ініў // а йак уже м зач'аў робити / та ўже м зарѡб'іў г'рѡш'і та мало с'а приўд'іў // но аїбо не было ко'ли фаіно хо'дити / бо ў катуны н'а ўз'али сороко'вого го'да / та пріішѡвим думу сорок п'ятого увосе'ни // йак уже вѡіна с'тала // та ко'ли было лиг'ініти // тул'ко добре / шч'ѡ йак им с'а ўже'ніў / та йа пр'ін'ус су'б'і ч'іжмы / ме'н'і хлѡпці ўч'ініли ў пл'інови / ѡты ма'д'аре // а йа быў дустаў кѡж'і та ўч'ініли ми // а там была н'імкы'а із Йугослав'іі таї д'ідо стар'ы / таї д'іўч'ина / п'ят'нац'іт' ци кул'ко йуі гѡду было // та ўни лишили были дома газдуство / бо не хѡт'іли / ѡбы ііх рус'к'і там імили были //

та ѡта жо'на дала ме'н'і полот'на на нагавиці таї реклич'ѡк // а там были сабѡвы ма'д'арс'к'і / та ішли ми реклич'ѡк таї ў тѡму м с'а ўжениў / у тых нагавич'ках таї у тых ч'іжмах / шч'ѡ м пр'ін'ус // а інак не было / шч'ѡ ўз'ати на с'а // ѡто лиг'інство было? // йаке ѡто лиг'інство? // а Ціл'а д'іўка / та газдус'ка была / та вуйѡш у н'ий быў / та'кыі сук'н'аныі / із б'ілого сук'на / бе'ж'ебу / без н'ічѡго // но та мати йі была сабука / та хѡт' ішла йуі там / таї ѡна знала по'малы ішити / а йа пак пр'ін'ус полот'на / дала ми ўта жо'на // та га'даў си / по'несу мамці на с'виту йакус' // а йак с'а ўжин'у / та буде і жо'н'і на с'виту // та пр'ін'ус им думу та ѡдно было маі с'в'ітле / а ѡдно было маі таке / ги шѡўко'вин'ке было // та Ціл'а су'б'і ішла удну с'виту таї мамці // так йа лиг'ініў // та ўто лиг'інство? // шч'ѡ не было ў шч'ѡ с'а ўбрати / та ўто не лиг'інство //

ѡто знайеш / ме'н'і тогды было дис' п'ят'нац'іт' гѡду / куі н'а ўз'али тогды служити до П'етрова // ш'іс'нац'ат'ыі гуд ми было // а туі у кѡрч'м'і та'ниц' / ѡто было л'іто / йа н'ігда не забуў // йаке ўто было с'аго / йа ти не ўпов'ім // а ў мене лаїбич'ѡк та'кыі / йак у хлѡпц'у / та'кыі ке'с'ерван'ѡвыі / со'роч'ка ў н'а / таї нагавич'кы ў н'а йак'іс' были / таї были ў н'а бо'конч'икы // ѡто жи'ды ч'ініли // і йа лиг'ін' // і д'іўкы-стоїат там на горса'гови // а йа га'даў / аж Ан'іа / ѡто су'с'іда блис'ка / з д'вац'іт' першого го'да

// та гадаў си / заклич'у су'с'іду іг'рати // кажу / 'Ан'ц'о / 'п'од'ме іг'рати / ўна не" іде //
но та не" іде / та шч'о з'робиш? // а йа пак зак'ликаў Ма'р'іку Ци'л'а Хрома'нового / о'то
су'с'іда не"далека // о'та приішла / о'та 'рада / шч'о йа йі зак'ликаў іг'рати // йа'кыі йа
лиг'ін' / та ўна та'ка 'была 'д'іўка //

о'то ішли го'ды / йак пу'ш'оў с'а ў'ч'ити // йа 'арм'іу 'услужіў ма'д'арс'ку / п'ят'
'году м быў у ма'д'арс'куі 'арм'іі // ме"н'і ўже 'было два'ц'іг' і 'ш'іс'ц' 'году // йа ўже
лиг'ін' // йак йа с'а / з'найеш / уже'ниў / а там / у хл'і'вах / гнуі там за'г'о'д'ў'л'али ў пар-
ни'кы // там і 'Ан'ц'а йе / 'д'іўка / не" ў'д:алас'а 'н'ігда // кажу йа / 'Ан'ц'о / ци не" ішла бы с'
ти'пир іг'рати д' мин'і / а ўна с'тала / йоі / 'Іванку / та ты не" за'быў? // йа 'кажу / йа ти не"
за'буду і ўми'рати буду // та / 'кажу / 'была бы приішла / йак п'о су'с'іц'ко'му / а ты ішла
ит:акым лиг'ін'ам / в'і'д'іц'кым // ти'пир і йа 'видиш 'йак'о'с' с'а ўже'ниў 'б'ідно / та'ку /
ги те'бе / ўз'аў // а ўна заган'билас'а / пушла / сирота / гет // а йа 'кажу / йа ти 'н'ігда не"
за'буду / 'н'ігда // о'на та'ка 'горда хо'дила / 'фаіна ўна 'была 'д'іўка / йа не" 'кажу // 'аібо ўна
'мала бы 'р'о'зум / та х'от' п'о-су'с'іц'кы // йа та'кыі быў лиг'ін' / ги ўна 'д'іўка //

Затисано 2005 р. від Сабадоша Івана Миколайовича, 1919 р.н., освіта 4 кл.

Про відпуст

даўно ішли до 'церкви / зби'ралис'мес'а // даўно ўто ка'зали в о'пацы // д'іўкы с'а
ўби'рали у в'іноч'кы так'і / та'к'і ш'і'р'ін'кы 'ч'ерес 'себе йа'зали // і мы с про'те"с'ій'оў /
па'в'ісы / хрес'ты / образы / іш'лис'ме на 'о'тпусты // до 'Ізы / до 'Нанкова / на п'разники
/ 'дуже 'фаіно // п'іш'ком ис'ме ішли / с'п'і'валис'ме п'іс'н'і так'і 'фаіні // 'може / ти
прус'п'і'вати? //

'Милостива / 'Мати 'Божа /
мо'лис'а за нас
і на суд'і не" ли'ши нас /
йак п'р'ііде тот ч'ас //

У не"д'іл'у 'рано
'сон'іч'ко іс'ходит /
а м'ного на'рода
до 'церкви не" 'ходит //

О Ма'р'іе / Ма'р'іе /
п'р'ііми г'р'ішных нас
і на суд'і не" ли'ши нас /
йак п'р'ііде тот ч'ас //

О 'душе г'р'ішна'я /
шч'о будеш д'і'лати /
йак т'а 'Ісус Хрис'тос
буде проган'ати //

А йак на нас п'р'ііде
пус'л'ідн'а го'дина
ўбыс' нас не" ли'шила
'Мати 'наша 'мила //

Йак п'р'іідеш до 'церкви
т'реба ск'ромно с'тати /
а сон нал'іга'е /
к'лонит у'же с'пати //

Анг'елы д'оў'кола
'около ол'тар'а /
йак крас'но с'п'і'вайут /
'Д'іву велич'айут //

У не"д'іл'у 'рано
ўже с'а с'лужба с'лужит /
а 'л'уде с'а с'х'о'дат
і друг 'друга 'суд'ат //

О / йаг на нас приїде
 пус'л'ідн'а го'дина /
 ўбыс' нас не" ли'шила /
 'Мати 'наша 'мила //

К'ликаў / 'радуїс'а / Мар'іе /
 'ангел'с'кым г'ласом /
 ты поро'дила Ісуса Х'риста
 на спа'сеніе 'л'уд'ом //

Перша 'ружа р'ос'ц'в'італа
 о'на на з'д'р'і /
 ко'ли ар'хангел Гаўри'йл
 к 'теб'і приле'т'іў //

'сонце 'ясно зас'в'ітило
 шче йас'н'іше уд з'д'р'і /
 'Мати 'Господа Ісуса
 На По'чайевс'куі г'д'р'і //

'рано с'ме ішли ў манаст'ыр' / 'там ис'ме ноч'о'вали / а ўноч'и нуч' не"
 с'палис'ме / ў манаст'ыри п'іс'н'і с'п'і'вали // на'пуноч'и ўс'і с'ме ішли / уп'хажовали
 манас'тыр' / с п'іс'н'ами 'дуже 'было 'фаіно // 'бат'ушкы 'были по т'риц'ат' // а т'ипир
 не" б'іруйеме п'іш'ком і'ти / мы бы шче ішли на п'разнікы / ко'бы нас у'же 'везли на
 аў'т'обус'і //

Як одягалися

даўно / ко'ли шч'е 'наша 'бапка 'жила / даўн'і 'л'уде но'с'или так'і само'р'обн'і
 сороч'кы / шили 'руч'но / п'р'али / т'кали // сам'і ро'били / а 'л'уд'ом шили так'і 'б'іл'і
 'гат'і / сороч'кы 'б'іл'і / 'фаїн'і / туі із 'гомбамы / 'д'оўгыі ру'каў // х'л'д'пц'і шап'кы но'с'или
 / так'і к'рысан'і / за к'рысан'амы ко'с'іц'і 'фаїн'і но'с'или // даўно х'л'д'пц'і і ўс'а 'м'ол'д'
 ішла на п'разнікы / а там прода'вали так'і 'мид'анікы // так'і / Прис'ату Д'іву / та'ке
 прода'вали // х'л'д'пц'і д'іў'кам купо'вали / ўто 'было інте'ресно // но а т'ипир у'же / ко'ли
 йа маі мо'лода 'была / 'б'іл'і у нас так'і 'были с'в'иты / п'латы так'і 'фаїн'і / шир'ін'кы
 'фаїн'і / ко'с'ич'ан'і / на шийу с'ме йа'зали так'і па'ц'ур'кы / так'і бундо'ч'кы 'были /
 так'і 'фаїн'і зил'ін'і / так'і т'ипл'і 'были / в'ол'ос'к'і // йа уд'авалас'а на С'ату не"д'іл'у і
 та'ка 'была с'пека / а йа ў 'ч'іжмах у'бута 'мус'іла 'быти / та'ка 'была з'вычка // а шч'е маі
 даўно 'наш'і бап'кы у п'е'теках // аж'бы 'л'іто ци йа'ка с'пека / 'мала б'рати мо'лоди'ца
 'петек // о'то та'ка 'была 'м'овда / о'то не" 'было даўно / йак т'ипир'кы / ш'лайеры // но
 / 'дуже 'было 'фаіно / 'фаіно і т'ипир / 'аібо і т'ог'ды 'была 'м'овда // 'мо'я ў'нука т'ипир
 іде уступати / та по'шилис'ме йуі но'ве / і плат / і с'в'иту // на Но'выі гуд і в'інч'о'вати
 хо'дили та ўб'ірайуд'а у та'ке / 'наше р'ан'д'е // а свал'бы йак 'фаіно ішли // даўно не"
 'было 'тул'ко 'йісти таі 'п'ити / н'іко не" ро'біў у 'барах свал'бы // хы'ж'і 'были мал'лі
 / 'аібо там ум'іш'ч'аўс'а на'род // а та'ка 'была с'вал'ба / шч'о там нава'рили р'іпы /
 'г'олуп'ц'у / ла'жок // а та'кыі быў з'выч'аі / шч'о мы у тайст'р'ы б'ралис'ме су'б'і йі'ды
 / ко шч'о 'дома напаро'ваў / 'воткы / 'п'ива / ко 'йаі'ца ўбіў / ко 'рыбы навп'ікаў //
 с'ілис'ме за стул / раз 'дали нам 'газде / шч'о 'было / а п'о'т'ому каж'ж'ыі с'во'е // так
 іс'ме с'а 'гостили / та'ка 'была с'вал'ба // не" 'было так / йаг у 'барах / ў'с'ач'ино 'йісти //
 інте'ресна 'была с'вал'ба / 'музыка / а 'гул'ан'е та'ке / шч'о 'Боже! // а не" 'пили / а т'ипир
 і п'ют / таі н'іко не" 'хоч'е с'п'і'вати / у'с'і м'оў'ч'ат / н'іко і не" с'п'і'ват // так'і т'ипир
 переро'билис'а по'р'аткы //

Про коноплі, прядіння, ткания

'с'і'ялис'ме кòлòпн'і / 'были б'іл'і таї зил'ин'і // маї с'коро дости'гали ўты б'іл'і / поми'жи зелеными б'іл'і с'ме ўби'рали // а пòтòму восе'ни / йак с тых зеленых ўже 'было на'с'ин'е / уби'рали с'ме // і мы то'ты кòлòпн'і мо'ч'или в:òду // 'неслис'ме ў пòтук / кам'ин'ом ис'ме при'т'асковали // там і два / і три 'тыжн'і 'мокли в:òд'і // пòтòму с'ме йіх уби'рали та йа'залис'ме так'і 'горсти мал'і // а пòтòму мы ўто су'шили на 'сòн'ц'і / 'были так'і 'тел:иц'і / шч'ò мы пак то'то 'тел:и на пòв'ісмо // 'были так'і шч'ит'кы зил'ізн'і / 'дергалис'ме / руску'бали так / ч'инили по'в'ісмо // і д'і'ўч'ата схо'дилис'а пр'асти / ц'ілу 'зиму пр'али // 'были вич'ур'ниц'і / х'лòпц'і ішли на вич'ур'ниц'і ид':і'ўкам // д'і'ўкы пр'али / х'лòпц'і пр'йдут / д'і'ўкы заган'айут / о'бы йіх цул'òвати ішли // а пòтòму та'ниц' ро'били д'і'ўкам / і пр'ад'ин'е гет поли'шайут / і ку'ж'іл' / бо ідут гет иг'рати // но / ро'били с 'того та'ке полот'но б'іле // с'нуїниц'а та'ка 'была / с'но'вали // ўто ўже 'жоны с'а тым зани'мали // к'росна / верс'таты так'і / т'кали // і пòтòму то'то полот'но / ко'ли с'ак на'висн'і / б'ілили / ішч'е 'было маї б'іле // од'но 'было маї то'нин'ке / шчо 'шили з н'ого сороч'кы // а од'но 'было / шч'ò м'іхы ро'били // к'лòч'е мы назыв'али / маї та'ке / та с 'того 'шили м'іхы // а с 'фаїного ро'били ў'с'ач'ино / 'шили // ішч'е не" 'было сумок та'кых / ги ти'пир // та 'шили так'і б'ісагы / од'на наўпе'ред / а од'на на'зад // іде жо'на на ба'зар / та не" ў сум'кы / а ў б'ісагы на'клала та'ке / шч'ò т'реба // пішкы с'а хо'дило / бо шч'е і 'вестис'а не" 'было йак // т'ашко с'а 'жило даў'но // а ко'пати кул'ко т'реба 'было / уруч'ну ўс'е / а 'муч'иўс'а на'род // но пудумаїте со'в'бі / кул'ко ўто т'реба с 'тými кòлòпн'ами поро'бити / дòки на 'себе по'шити сòр'òч'ку // та м'ного / 'сирота / на'род с'а 'муч'иў // тòгды 'было 'познати / 'котра д'і'ўка по'р'адна / бо зрòбила на со'роц':і ру'биц' // та котра 'была по'р'адна та та'кыї то'нин'кыї фаїныї уч'инила // а ти'пир пушла ў бовт та ку'пила / ти'пир у'с'і по'р'адн'і // не" т'реба н'і т'кати / лиш за грòш'і ку'пити / та ўс'і по'р'адн'і // ти'пир ни'йе роз'луку // а даў'но шч'е шч'ò 'было // даў'но бо'гатыї ли'г'ин' дò б'іднуїї д'і'ўкы де там! / бо'гат'і до бо'гатых ста'ралис'а // ти'пир хут' йа'кыї б'ідн'ак 'може їти до маї бо'гатуїї // і 'котр'і с'а л'убл'ат та ізби'райуц':а / та там ти'пир ни'йе руз'луку / аш ты маї б'ідна / а йа маї бо'гата // а даў'но 'было / о'то та'ка 'была б'іда // ка'зали / аш во'лы ид ву'лум 'рыч'ут / бо і ў н'ого во'лы / і ў 'нийї во'лы / та ўбы 'было маї бош урака'ши // та'кыї быў ч'ас //

Як хоронять померлого

йак ум'ре 'дако / зби'райемес'а в:ич'ир'і на псаў'тыр'у // 'читац':а псаў'тыр'а / а'каф'іст / молимес'а // 'бат'ушко парас'тас уви'ч'ир'і с'лужит // но 'дуже то'то інте'ресно // с'п'івайеме п'іс'н'і так'і 'коло т'іла / а пòтòму на д'ругыї дин' упру'вут // фаїно на упру'вут с'ходиме / та с'п'івайеме т'уды / до йа'мы / пав'іси с 'церкви бе'рут / хрест // бат'ушко / ўто ўс'е їде ў теме'туў // похорòн'айес'а шч'е фаїно / 'заки з мо'литвòў // уд'і'вайут то'то / ста'райуц':а / у дере'вишч'и фаїно у нас так 'шийут / у дере'вишч'е кла'дуд // ко'бы даў Бог / о'бы сис' с'в'іт быў о'бы нас 'вороны не" рузй'їдали / о'бы нас так охорòн'али // бо та'кыї ч'ас пр'иїде / так 'пише / шч'ò бу'де т'ул'ко т'рупу / ш'чо н'ікуму йіх бу'де ноло'жити ў 'зимл'у / шч'ò 'вороны йіх 'будут рузй'їдати // но / 'аїбо ко'ли ўто бу'де / ісе не"

ўказано / ко́ли тот ч'ас бу́де / с'перет стра́шнаго суда / на пус'т'п'ідн'ы́ ч'ас / так 'пише /
 ў'с'аку́йі б'іды́ бу́де // та́й йе б'іды́ / лиш о'то не" ўс'і 'хот'ат з'нати / о'та б'іда / шчо ти'пир
 с'а 'робит / землетр'а'сені́е / то'ты ў'с'ады 'повени / 'вбіны м'іс'тамі / о'то ў'с'о на'писано
 // ішч'е ў нас ту́і / 'Богу д'аковати / п'о с'у́і Ук'раїні' / ту́і 'Бога гн'і'вити 'н'ішч'о / бо шч'е
 іс'а Ук'раїна сп'у'ку́на / н'і л'у'ди не" заби'райут н'і'куды / шч'е ўсе тихо / 'фаїно //

Святкування Різдва

йак ис'ме даўно на Рудз'во / з'найеш / йак 'фаїно ко'л'адо'вали? // збере'мес'а на С'а'ты́
 'віч'ур / іде'ме по хы'жах / не" п'іе'ме / не" 'порз'нимес'а / с'к'ромно так / 'фаїно // іде'ме с
 'хыж'і до 'хыж'і ко'мпані́й'оў / ко'л'а'дуйе'ме ко'л'ат'кы // шч'о'с' іс'ме за'йілі та'ке пус'не //
 а до 'пуноч'и 'ходіме / а на'пуноч'и з'вонит до 'церкви ў два'нац'іт' 'ч'асу / нази'вайес'а
 Всі'ношне // мы іде'ме до 'церкви 'фаїно ўс'і до тр'ох 'ч'асу // у три 'ч'асы п'р'ііде'ме / 'мало
 л'аже'ме с'пати // у 'вус'ім 'ч'асу с'лужба / іде'ме ўс'і на с'лужбу // а п'о'т'ому за три дны
 ізб'ірае'мес'а 'б'андамі / бр'і'гадами / і іде'ме ко'л'адо'вати за г'р'ош'і на 'ц'ир'к'оў // бо церк'ви
 с'а ст'р'о́йат / у нас 'дуже 'фаїна у се"л'і 'ц'ир'к'оў ти'пир // мы так 'фаїно ко'л'а'дуйе'ме //

сы йа'зыче восплешч'іте ру'ками /
 йако Хри'стос ізба'вите"л' із 'нами //

да у'б'іют не"сквер'наго мла'днца /
 п'режде 'в'іка от ўс'іх т'варе́й п'ервенца //

В:ифле́йеми ійуді́с'кум ро'диўс'а /
 йако 'отрок / пеле'нами по'віўс'а //

вос'тан' скоро / Іо'сифе / і б'і'жи /
 ро'жен:ому с мат'е'р'і'юў п'ослуж'и //

пасты'р'і́е упу'ноч'и з'вір'айут /
 х'валу 'Богу ро'жен:ому воз'дадут //

да по'гыбнут во Й'египт'і болва'ны/
 п'режде 'быша дийа'волы созда'ны //

'мудр'і 'волхвы од Вос'тока п'р'іідоша
 з'лато / 'ливан со смир'но́йу п'р'іноша //

'сего 'радоснойе с'лово п'ред'в'іч'но /
 да сок'рушац'а:а і'долы ко'неч'но //

'ангел во сн'і Йосі'фови ска'зу́е /
 ўже с'а 'Прот со во'йінством г'о'ту́е //

да по'гыбнет 'сила йіх вопре'кы /
 да царст'вует Хри'стос / Бог наш вов'ікы //

Як святкували Великдень

сперед Ве"лік'о́дн'а / с'перет 'Паскы / у чит'вир' нази'вайес'а дин' ст'рас'ны́ // іде'ме
 до 'церкви у чит'вир' на ст'рас'ці' // а у п'іятниц'у / у два 'ч'асы п'о'п'олуд'ну зб'ірае'мес'а
 на плашч'е'н:и́ц'у // 'фаїно с'а с'лужит / у'н'ошуйес'а плашч'е'н:и́ц'а / 'бат'ушка у'носит
 гак на ру'ках вон // об'ходиц'а 'ц'ир'к'оў три рас / за'носит до 'церкви // плашч'е'н:и́ц'а
 фаїна ў нас / ти'пир но'ва / у'шивана / і о'ту плашч'е'н:и́ц'у п'о'т'ому ўс'і ц'ул'уйут /
 з'п'і'вайут // а у суб'о́ту печ'е'ме пас'кы / мал'у́е'ме йаі́ц'а // йаі́ц'а даўно мы пи'сали
 воском / назы'валос'а та'ке 'пишч'ок // а у 'фарбу ў'с'аку / б'л'іду / 'син'у / ко йа'ке л'убиў
 / фар'билис'ме / і 'фаїно уста'валос'а на 'т'ому / на йаі́ц'ови // та'к'і 'были йаі́ц'а 'писан'і /
 мы ка'зали даўно писан'кы // но а ти'пир 'маібуш мал'у́йут п'о'р'о'жн'і йаі́ц'а / шкара'лупшу

// но а п'б'т'ому їде'ме на с'лужбу / нап'аруйеме кошар'кы / п'аску / й'айц'а / к'оў'баскы / сыру / ў'с'ач'ино // ко шч'о м'аіе / ко шч'о м'оже // іде'ме до ц'еркви / р'ано в'у:с'ім ч'асу / несе'ме с'а'тити // пос'а'тит нам б'ат'ушка / іде'ме ду'му / й'і'ме / і добре бы пос'пати / о'бы к'ури не" греб'ли гр'ат'кы / о'бы дошч' не" п'адаў / й'ак буде'ме с'іно су'шити // но / та'ка к'аска // а п'б'т'ому д'і'ўч'ата / х'л'б'пц'і / у'с'і по горса'гови / к'ажут / б'лы'хы б'ити // нап'аруйут со'б'і так'і нас'м'іх п'рутыкы / та х'д'ат по горса'гови / пр'д'х'ожуйуц'а // та'кыі за'кон / ма'і даў'но б'ыло // а т'и'пир х'л'б'пц'і не" їдут б'лы'хы б'ити / н'і'е т'и'пир б'лох // д'уже б'ыло ф'а'іно // ф'а'іно с'п'і'вали / Хр'ис'тос воск'рес! // мы с'а утк'лан'овали / во'й'истин:о воск'рес! //

Хр'ис'тос Воск'рес'е із м'ертв'ых / с'мерт'і'ю см'ирт' поп'раў /
и с'ушч'ым во гр'об'іх жи'вот дар'оваў //

Про життя давнє й теперішнє

о'то б'ыло с'перет Рузд'ва // та быў та'кыі п'разник / назі'вали Анд'р'і'я // та д'і'ўкы хо'дили на в'ич'ур'ніц'і // та ў'їдут вон / та к'аж'жа д'і'ўка л'і'чила к'ул'е / даў'но б'ыли так'і пл'оты горо'жин'і / м'ало б'ыти до д'и'ў'ят' кулу // а д'и'ў'ят'ы кул й'ак'ыі по'паде / к'отрыі п'равыі / к'отрыі к'ривыі // та'ка б'ыла ко'мед'ія // о'і / ме"н'і не"ф'а'іныі / бо ме"н'і к'ривыі / а к'отруі ф'а'іныі по'паў // а д'і'ўкы / й'аг н'і'е х'л'б'пц'у / та їдут / та во'рожат там / та'к'і р'б'л'ат монды'гы / о'бы х'л'б'пц'і пр'іш'ли // там у ц'і'ўку б'іут / к'оў'тайут / к'личут / та'ку ф'і'гл'у ро'били //

не"л'ехко і т'и'пир / а'ібо і даў'но б'ыла не"л'ехка ст'р'о'іка // т'ашко с'а б'ыло ст'р'о'і'іти / гр'ош'і с'а т'ашко зар'б'л'ало на ст'р'о'ікы / а пак ст'р'о'і'іло с'а // с'пер'шу р'ыло с'а в зе"м'ни ф'ун'дамент / ша'лункы ко'палі с'а // на'і'малі с'ме за мага'р'ич / б'ыло ў'с'ако / за гр'ош'і с'а на'і'мало // ў'то ў'се б'ыло д'орого / ч'і'нілі с'а в'ал'кы / т'иглы не" б'ыло так / г'и т'и'пир / а в'ал'кы ро'білі с'а так'і із г'ліны // даў'но не" так / й'ак т'и'пиркы / м'ол'д'і с'а збе'рут та не" х'д'ат і'ти ж'ити до х'ыж'і / докы ц'і'лком не" заміб'л'овано / ў'бы не" с'тала уно'ч'и на г'ольі под'лаш // а мы даў'но до'хыж за'іш'ли / з'им'лу с'ме мас'тилі г'лін'оў // а та'ка б'ыла з'им'н'а / шч'о аж ис'а за'была та с'х'оў'злас'а // до нас пр'іш'д'оў с'у'с'іт / та та'кыі быў с'м'іх // й'ак стаў ко'ло д'ве'ри / та с'пер'с'а ко'ло л'ады / іс'х'оў'с'а // т'ашко с'ме ж'или // б'і'дныі даў'но т'ашко жиў / із'а'ропку с'а ст'р'о'і'іў //

даў'но так'і б'ыли хы'ж'і / із д'ерева // но / а'ібо ў'то б'ыли хы'ж'і ма'л'і // та'ка б'ыла х'ыжа / ч'о'тыри на ч'о'тыри к'омната / шч'о ў' н'у'ї ж'или // а д'але к'омната ма'і ма'ла / у туі к'омнат'і ко дер'жаў к'д'р'ову / к'ури // ў'то с'іні назы'вали / а туі ж'или в од'нуі к'омнат'і / а'ібо ў'с'і с'а там ум'ішч'али / п'ос'ц'і'л' та'ка б'ыла на ў'с'у х'ыжу // й'а'ка б'ыла д'оўга х'ыжа / так'і б'ыли на'б'і'г'і ко'лы / на ко'лах дошк'ы // з'б'і'райут восе'ни з мела'й'у шумел'ин'е / та шумел'ин'а там нас'тил'ат / пр'ик'ры'ют ве'ретами / та так с'а с'пало // а ко с'а не" вм'ішч'аў там на ў'ту п'д'с'ц'і'л' / та на зе"м'ли с'пали // на туі уд'нуі постели д'і'ліло с'а натройе / бо так б'ыло // та'і так ж'или / а т'и'пир х'д'ат ж'ити м'ол'д'і у х'ыжи двашт'о'к'овуі та'і т'ришт'о'к'овуі // а даў'но ж'или т'ашко / а'ібо зд'о'ров'і б'ыли // а х'л'і'ба не" б'ыло б'і'лого / х'л'і'б мела'іныі // у по'декого і на Ве"л'иг'дин' не" б'ыло п'аскы / а быў та'кыі б'і'дныі / шч'о мела'іныі сп'л'ук // о'то б'ыло ма'і даў'но / о'то б'ыло пр'и ма'л'д'арах //

у нас 'были ма'д'аре / ч'ехы // ч'ехы ў нас 'были двац'іт' г'оду / а 'тож уп'яат
'были ма'д'аре ш'іс'ц' г'оду // а утко'ли 'рус'кі заішли / мош ка'зати / шч'о при 'рус'кых
на'род за'жйў // бо пус'тили на'рода п'д с'в'іту // 'в'д'іна ўс'ады погу'била 'села / за'воды
'фабрыкы // наш на'род не"л'і'нивыі / ішоў туды / зар'об'ляў г'рош'і // у нас д'іти /
вошкол'ани'кы ш'е'стоіі к'ласы / йа с'в'д'іи дун'кы на ске"р'д'оўку б'рала ш'е'стоіі к'ласы
// у'же зар'обили т'о'ну 'зерна // тй'пир / утко'ли нас'тали 'рус'кі / на'рот с'а 'фаіно за'п'равиў
і п'ст'р'оййіўс'а не" так // і ў'же с'тало маі 'добре //

'была хво'роба / л'у'дина хво'р'іла // но / туберкул'ос соко'тили // бо ўто ўр'од'і за'разне
// аж 'были по ч'ил'адникиви йа'к'іс' ст'рупы // та знайеш / ч'им л'іч'или? // ў'били за'йац'і
'дик'і та б'рала з:айа'ч'ихи кыр'ви / та тыў к'р'овл'оў ма'сти'ли раны / та ўто пома'гало //
'масти не" 'было так / ги тй'пир / та не" куп'овали 'масти // а с'ак у па'тиках не" куп'оваў н'і'ко
'масти // не" 'было за шч'о // ў мага'зин'і ўс'ач'ино 'было / 'аібо не" 'было за шч'о куп'ити //
быў і го'лоден на'род / быў і х'ворыі / і ўс'акыі / бо не" 'было за шч'о куп'овати //

а ро'боты 'дома 'дуже м'ного / 'аібо о'на не"плач'ена // бо ч'о'ло'в'ік ж'о'н'і не" 'хоч'е
пла'тити / бо 'каже / шч'о ўто 'дома за ро'бота? // п'рйіде на'висн'і / т'реба весно'вати /
са'дити / ко'пати // с'і'на п'рйідут / ко'сити / су'шити / жо'на фурт у ро'б'от'і // ц'і'ле л'і'то
ў ро'б'от'і // а шч'е йе такыі ч'о'ло'в'ік зак'л'атыі / та 'каже / та шч'о ты 'дома ро'биш? //
не" ра'хуйе 'жунс'кыі трут // та тако'го ч'о'ло'в'іка 'мусай тир'піти //

а даў'но 'дуже м'ного зе"мн'і 'было / гектар'е // а тй'пир нй'е 'тул'ко зе"мн'і //
не" ро'били н'і'где даў'но л'уде / 'наш'і д'і'ды // на п'б'лі ро'били / па'сун' м'ного са'дили
'ст'руч'а // о'то ц'і'лу 'зиму су'кали ст'руч'е д'і'ды / 'жоны п'р'али // у 'хашч'у хо'дили /
бо даў'но не" 'было так куп'ити ма'шину др'оў / ги тй'пир йе // аі даў'но ішли ў 'хашч'у
с:ан'ками п'ішымы // ко на п'леч'ох / ў 'кого 'были саноч'кы / та луты т'а'гли зи'м'оў на
п'леч'ох та так с'а г'р'іли // а ў хы'жах так'і 'были пост'ил'і вы'сок'і на 'буж ги 'митер //
а п'иўниц'і не" 'было так / йак тй'пир / а 'попут то'ты пост'ил'і до 'самых дош'ч'ок р'і'пы
к'лали // о'ту р'і'пу за 'зиму ус'у п'ойі'дали // та на г'о'р'од'і загр'і'балис'ме ў 'йамы / там
накладе'ме 'фаіно г'н'ойу / упкладе'ме р'і'пу / та г'лин'оў тож за'меч'еме і не" 'мерзне // і
тй'пир у 'йамы с'а кладе р'і'па / о'на там так і стуйіт у 'йам'і / та'ка 'фаіна //

Про село Сокирница

Со'кырниц'а даў'но 'было ве'лике село / 'аібо 'мало на'рода 'было // хы'ж'і 'были
ма'л'і / де"ре"ўл'ан'і // там 'комнатка о'дна / с'і'ни даў'но ка'зали // лавиц'і 'были так'і
с'і'дати із 'дерева / постели не" 'было / аі с'пали на такых дош'ках / 'б'ідно 'жили / а
ч'ил'ади 'было м'ного // д'і'ти 'было м'ного даў'но / не" так / йак тй'пир / 'аібо ўс'і с'а
ум'ішч'али // а тй'пир село ў'же та'ке бо'гате / 'по на два-три ш'токы (ета'ж'і) хы'ж'і // но
заі шч'о / на'р'оду і так с'о'му тй'пир н'і'где / і сва'жайуц'а / і не" дос'тач'а / і зби'райуц'а /
ли'шайуц'а // тй'пиркы 'фаіне село / лиш бы 'жити / упст'роене // йе ў н'о'му мага'зины
з'с'ак'і / ўс'о на с'в'іт'і / лиш г'роши т'реба //

'цир'к'ов ў нас 'была / о'на ў'же тй'пир у му'зйіі / т'риста г'оду / маі буш 'маіе // 'коло
нйіі пост'р'ойіли но"ву // у нас у Со'кырниц'і дв'і церк'ви / на'рот с'а п'д'і'ліў / бо 'дуже
е'лике ў нас село // на'рот 'ходит о'дны в уд'ну / д'руг'і ў д'ругу 'цир'к'оў // а ўта старин'ка
цир'к'оў стуйіт на му'зеі // йі'йі пудремун'туйт / та шч'е ўсе о'на стуйіт 'фаіна //

ти'пир не" так с'ватайуц':а // хо'диў х'л'опиц' за д'і'ўк'д' / х'от'іліс'а зб'ирати // у'же догово'р'алис'а о'ни о'бойе / а д'і'ўка до ч'ного не" пушла н'і за й'ак'і г'р'ош'і // ўто 'была ган'ба йти д'о х'л'опц'а до 'х'ыж'і / д'оки йі не" браў // ти'пир 'того не"йе //

Як пекли хліб

даўно пе"кли хліб мелаіныі // ва'рили р'іпу / так'і 'были д'руцкала / фаіно м'ісили р'іпу та з му'к'д' мелаінд'у пе"ре"м'ішовали // а 'было таке / шч'о ў'літ'і к'лалі на 'ліс'ц'е / на ка'пусту // а ўз'і'м'і б'рали 'ліс'ц'е іс'т'руч'а / шумеліне // та на то'то к'лалі та так у п'іч' на ло'пату са'жали // а даўно 'б'ілого х'л'іба не" 'было / лиш на Ве"лигдин' // таі о'то / ко не" б'іроваў куп'ити му'кы 'б'іло'йі / таі не" 'было / а йілі ў'с'акы' х'л'іб' / і б'житн'ыі йілі / і мелаіныі йілі // а ти'пир х'л'іб 'добре пе'ч'и / хоч'е напе'ч'е / не" хоч'е / мага'зин / ге / шч'е і р'ізати не" т'реба // а мелаіныі х'л'іб? // ро'билас'а при'ч'ина / ко'ли д'руж'і / ко квас ро'біў та'кыі // му'ка с'а мелаіна ч'ита'во за'пар'овала ў гу'р'ач'у 'в'оду // за'парилас'а му'ка / простыло ўто / а п'о'т'ому / ко'ли к'істо 'зач'ало 'пукати / то'гда ме'тали ў те"п'ш'і // і ў п'іч' / в о'гін' к'лалі / заўто не" т'реба 'было м'ного 'кыснути да'вати / 'б'ілыі / з 'б'ілуйі му'кы / тош тот х'л'іп кыс маі д'оўго // з мелаіну'йі маі 'наскоро с'а ш'ук // таі 'добрыі быў / а ти'пиркы д'іти не" х'от'ат // та 'м'ойі д'іти ка'зали / йа не" 'х'о'ч'у с'о'го х'л'іба / бо ме'не ў рот 'коле //

Про їжу

йак с'а йісти даўно го'т'овило? // г'олупц'і мелаіні / р'іш'каш'і с'а не" купо'вало / бо не" 'было за шч'о купо'вати // о'лойом о'лойанили / шч'е і ци'бул'і // г'олупц'і о'лойанили / а п'о'т'ому йак йілі / та шч'е з'вир'ху о'лойанили до'машн'ым та'кым // й'д'і / й'ак'і 'были д'о'б'р'і // а маі буш с'а ва'рило па'сул'і с' ка'пуст'д' / ма'чати / с'ербати / р'іпы ц'і'ло'йі / й'д'і / й'ак'а 'была д'обра йі'да! // ти'пир із 'маслом / іс'ме'тан'д'у / і то'то не" 'дуже мо'ло'дым д'обре // а даўно 'была ўто д'обра йі'да / і здо'ровыі быў на'род // 'мало ко'го бо'л'іло / а ти'пир у'с'іх // с'ирота / бо'лит у'д'о'брого // галу'шок мелаіных та цукром п'ос'ол'д'ат / с'ербати ўто 'были галуш'кы // й'д'і / й'ак'і 'были д'о'б'р'і! //

Йак почалася в'ійна

даўно не" ч'ути 'было н'іч' / лиш рас при'шло / ро'биліс'ме / хо'дилис'ме / н'іко не" знаў / теле'в'і'з'бу не" 'было / не" з'найеме н'іч' / 'уткы / шч'о // лиш раз ізоб'рали уд гуда'ку 'бубны / та быў на ко'м'іт'ит'і та'кыі 'бубен / та 'зач'али по 'селах хо'дити 'бубнайуч'и // н'іко с'ела о'бы не" пуш'д'у / бо 'в'оіна с'а на'ч'инат 'заўтра // та с'ак іс'ме ўз'нали / шч'о 'в'оіна с'а на'ч'инат // та муі пуш'д'у ч' о'ло'в'ік іс'д'ому / та 'дома го не" 'было // а ўсе ішли 'бити 'карты ту'ды / Го'р'і'пото'кы / де Попадин'ці жи'вут // а ўсе су'с'ін'кыі ли'г'ін' там іш'д'у // а муі ка'заў / іду йа лиш там по'никати // а йа ка'зала / ди'вис'а / о'бы лиш ты с'а там не" присохто'ваў // та ўни там не" ч'ули н'іч' / йак ішли 'бубны по с'елови

та г'оїкали / о'бы н'іко не" іш'оў з'д'ому н'ікуды / бо в'оїна с'а на'ч'инат // а йа пуш'ла таї
 'кажу / так / не"бо'р'ата / вы с'а туї с 'картами иг'райте / а по с'елу та'кый страх // та шч'о
 з 'ними гово'р'ити // а тот / шч'о быў г'лаўный нат карт'аш'і / та 'каже / іди 'уц'і гет / бо
 йа то'б'і зарас та'ку в'оїну дам / шч'о ты л'у'ди пужайеш! // і ўни 'дале 'зач'али 'карты
 'бити / а муї 'нараз 'із'о мн'оў пуш'оў / бо в:ун не" іш'оў 'карты 'бити / лиш по'никати // но
 таї 'нач'алас'а в'оїна // та муї три раз іш'оў та ўсе с'а вер'таў // раз го вер'нули / приїш'оў
 на'мало ду'му // 'дале го вер'нули уп'йат / йа 'дуже с'а мо'лила / 'Господи / лиш ко'бы не"
 пуш'оў // а ў т'рит'ыі раз йак приїш'ло // таї лиш пуш'оў / таї ре'ви / не" ре'ви / таї мо'лис'а
 / не" мо'лис'а / і пуш'оў / і на д'нишн'ыі дин' // і 'нын'і ре'ву / таї ус'таламс'а / і шч'е ме"н'і
 за 'н'ого н'іч' і не" да'йут / бо в:ун пуш'оў при ма'д'арах / іш'ч'е ма'д'арс'ка влас'ц' у нас
 'была // а ўд:аваламс'а шч'е при ма'д'арох / а с'перед г'о'в'ін'а ўже 'рус'к'і заїш'ли // но
 та при ма'д'арах ус'тих пуїти // а в'оїна с'тала / та пуш'лам ў раїсо'без на 'п'інз'ію / а
 там 'каже / шч'о с'те приїш'ли // в:ун ма'д'арон та пуш'оў 'рус'кых 'бити та шч'е бы с'те
 'п'інз'ію уд 'рус'кых 'х'о'т'ілі // 'кажу йа / в:ун не" ма'д'арон / вун п'ростыі ч'о'ло'в'ік //
 но а наї ти'пир бу'де в'оїна / та йа'ка бы влас'ц' не" 'была / та ци мож о'то не" пуїти? //
 но / 'жунко / тат' мы не" вино'ват'і / е'се не" мы 'дали за'кон // тад' не" вы 'дали / 'аїбо вы
 на 'мене не" кри'ч'іт / бо н'іко на в'оїну не" 'раду'ес'а іти / аж:елут / та путч'ін'атис'а
 в'ласти т'реба? // та уд нас не" так м'ного і пуш'ло на в'оїну //

Моє життя

уд'нуі д'ітин'і быў 'годык / д'ругуі два // і ўс'таламс'а / і 'дуже быў великый 'голод
 і 'дуже м 'сильно б'ідо'вала // бо д'іти про'с'или 'йісти / ре'вали / зар'обити не" 'было де /
 б'іда 'была // і 'дуже м 'т'ашко переб'ідо'вала с 'тыми д'іт'ми / но йа 'йіх ізрос'тила // но
 а ти'пир / йак ка'зати / б'іды н'іе / і ро'боты н'іе / 'аїбо не" го'ло'удуйут ти'пир // там
 б'ідо'валам / хо'дилам у Со'лотвино / ішла на сул' / а ў Ма'д'арш'чину 'несла за ме'лаї
 м'ін'ати // хо'дилам іс 'хышкы до 'хышкы / де 'к'іло ўз'али / де дв'і // хо'дилам по хы'жах
 / 'т'ашко м 'д'іти год'овала / 'дуже 'было т'аш'ке жит'е //

йаг нас заб'рали 'рус'к'і / тог'ды мы ўже за'жили / бо ўже 'дали 'л'уд'ом ро'боты //
 'дали ро'боты і 'жонам // і ў кал'гоз ис'ме хо'дили / но 'аїбо т'ашко с'а хо'дило / 'доки с'а
 з 'рус'кыма за'жило // та тош п'о'т'ому 'было 'добре // таї і ти'пир ис'ме не" г'о'л'дн'і / лиш
 од'на б'іда / аж 'дуже ўс'е доро'ге / аж н'іе г'роши 'тул'ко //

Записано 2005 р. від Майор Марії Василівни, 1920 р.н., освіта 7 кл.

Спогади про весілля

йа ўже 'была велика / йа т'риц'ат' диў'ятого 'года 'рожена // йа ўже с'тала ро'бити
 на за'вот // п'іш'ком на з'м'іну с'ме хо'дили // 'пудрага ч'аса с'ме ішли п'іш'ком // аш
 о'то пак у 'мене наїш'оўс'а же'них / 'суженыі // п'йадис'ат п'йагого м с'тала на ро'б'оту
 / а п'йадис'ат в'о'с'мого ўже 'мо'я с'вал'ба 'была // а свал'бы 'были / шч'о в'інкы 'были
 / ко'сиці 'были 'б'ілі / по'шит'і / ши'р'ок'і // ут ч'о'ла нас пле'ли / с'ак ут ч'о'ла нас
 пле'ли / по'казуйу // а там в'інкы // ма'д'арс'к'і ф'і'леры 'были на'кладин'і так с'у'ды //

роспи'салис'мес'а на Івана Хрис'тите'ла / о'то 'было два'ц':а'того ў'з'ім'і / а два'на'ц':а'того
 'ма'я 'мо'я с'вал'ба 'была // тепло'та / тепло'та // но шч'о / ў'би'райут н'а так / у в'і'нок /
 с'вита ши'рока / плат ши'рокы' с 'панк'лика'ми / і 'ч'і'жмы іс тоў'с'тоў 'сар'оў / та'к'і / шч'о
 'лед'вы м у них і'шла // 'ч'і'жмы ч'і'ниў жит // ту'ї / де жи'ве і'с'а ти'пир'кы Ф'і'р'зан'а /
 шч'о ку'пила 'хы'жу / там 'были жи'дус'к'і хы'ж'і / а там у тых хы'жах жи'дус'кых 'были
 'корч'мы // йа / ко'ли с'у'ды при'шла 'жити / йа 'гуску йі'м 'несла прода'вати за г'р'ош'і / бо
 не" 'было г'рош'и // о'ни сто'й'али на горса'гови / та ко н'ус' / та ў 'того ку'пили // а йа йі'м
 са'ма по'несла / та запла'тили ми так / йак т'реба //

а с'вал'ба ў'л'і'т'і // та ў'б'рали н'а 'ч'і'таво // а же'них при'ш'оў іс кура'гоў'л'оў за
 мн'оў / д'ружба / та'ї кум / та'ї шч'е два ку'мове // при'шли х'л'о'п'ці' с'п'і'вайч'и // а
 'му'зика с'а'ка 'была / 'бубен та'ї 'гус'л'і / гар'мош'кы не" 'было // а да'й'ут ме"н'і ши'р'інку
 ў'ру'кы / та'ї м'о'й'ому жени'хови // а ў 'клуб'і пут сме'ре'ка'ми 'му'зика і'г'рала / а мы с'а ў
 'церк'ви в'і'нч'али // а тву'ї о'ти'ц' н'а рос'писа'ваў / тву'ї н'ан'ко быў голо'ва села тог'ды
 // йак мы с'а по'в'і'нч'али / мы пу'шли ду'му / до 'мене // а пак по'вели ме'не до ста'рых
 у'же ту'ды / до жени'ха // гус'кы 'были / ме'не му'ї же'них п'о'в'і'уг до 'себе на гус'кы
 // а 'Ан'ц'а Га'ў'ан'а та'ї д'руг'і 'жо'ны 'шили із бе'р'в'і'нку в'і'нч'і'кы ме"н'і / та'ї йо'му
 в'і'нч'і'к / та'ї на кура'гоў' // а на кура'гоў' д'оў'гы'ї т'реба / а мо'ло'д'і д'і'во'ч'кы не" з'нали
 'шити кура'гоў' на ко'си'ц'у // а йа ў'з'ала та са'ма м си / мо'ло'ди'ц'а / на'шила // та ў'то /
 'мо'же / і не" п'удло // за ў'то 'мо'же с'ме'с'а розо'мел'и / ко йо'го з'на'йе // а тож изы'шли'с'а
 г'о'с'ц'і в'и'ч'і'р'і у жени'ха // мо'ло'дич'ин та'ни'ц' / ми'н'і 'зач'али ме'тати ко'п'і'йоч'кы /
 д'ис'ат' ко'п'і'йок / п'ят'на'ц':і'т' 'рус'кых / та'ке наме'тали / та'зи'кы / гор'нич'кы / на плат
 по'лот'на // на сто'лах 'р'і'пка / г'о'лупч'і'кы / та'ї ко шч'о ч'і'ниў // та пок'ладут ск'л'анку
 'во'ткы на стул // а на'прим'і'р' / ты до 'мене при'шла с'во'й'ым ч'улу'в'і'ком на с'вал'бу /
 при'несла' 'во'ткы / за'куску / йа'й'и'шни'ц'у / йа'к'і'с' там коў'бас'кы // за с'то'ликом си'ди'те
 ч'о'тыри вас // та с'і'лис'те со'б'і' та 'лупи'ли // а до 'рана і'г'р'али / до 'рана // на'род не"
 п'і'яны' быў і с'п'і'ваў / і і'г'раў / і д'обре 'было // а ти'пир'кы с'а г'о'с'ц'ат у ри'сто'ран'і /
 бал'д'і'ют //

Післявоєнні роки

'а'ібо йа 'дуже м'но'го пере'жила / ко'ли 'была в'о'і'на / у 'сорок п'я'то'му в'о'і'на с'а
 'конч'іла // н'ан'ко ў 'арм'і'і служ'или ма'д'ар'с'ку'ї // а за х'л'і'б 'была к'р'і'за // а йа хо'дила
 п'і'ш'ком до' 'Хуста іс Со'кы'р'ни'ц'і / а ў 'Со'кы'р'ни'цы не" прода'вали // аш ко'ли на штре'кови
 ро'біли / та на штре'кови да'вали п'о'бу'хан'ці х'л'і'ба // а штрека'р'і тог'ды ма'ї д'обре с'а
 'мали / 'мали 'фа'йну плат'н'у // во / с'ак'і' б'ухан'кы н'ан'ко нам но'си'ў / 'каж'ў'і дин' йі'м
 дв'і б'ухан'кы х'л'і'ба да'вали // а ў'то нам 'мало / нас 'было шес'теро д'і'ти // а с'тигли бы
 н'ан'ко не" при'нести іш'т'ре'ка / та не" йі'ли бы с'ме'н'іч' // та 'мамка то'кан ва'рили із
 му'кы // х'л'і'ба пек'ли / ву'с'аны' х'л'і'б / 'р'і'пку с'а'ку ма'лу не" 'ч'і'стили / із лу'пин'оў 'мыли
 // та'ї мел'ай'ны' / та'ї у'с'акы' х'л'і'б быў // у'вун с'а і ти'пир'ц'і'нит // а'ібо даў'но йо'го пек'ли
 йак / но / 'фа'йны' быў // 'р'і'пкы на'м'і'с'ат / д'ын'і ту'ды / та'ї со'лоткы' // по'м'ыйут 'р'і'пу /
 по'ва'р'ат / п'о'т'о'пчут / та'ї так х'л'і'п да'вали йі'сти //

Як будували хати

даўно с'я т'оже с'тр'ойіло / та т'ашко с'я с'тр'ойіло // маі буш 'было хыж із 'вал'ку // о'то ўс'е т'реба 'было ч'инити // рас на'коплеме г'лину / во'ды на'л'еме / т'озу туды на'меч'еме // та да'ваі тог'ды і'граги / о'бы с'я фаіно 'уробила г'лина // та на'меч'ут у то'ты 'формы на 'вал'кы / та ли'ше'н' с'я пупут'і'гайе та ўс'танес'я 'вал'ок так / йак к'і'р'п'і'ч' // а йак п'р'исхне 'малин'ко удну / та скла'дут го так / йак к'і'р'п'і'ч' // убер'тайес'я / 'в'ігер го п'р'ув'і'е // 'аібо ўто хы'ж'і 'были т'ипл'і // і мы ч'инили хы'ж'і із ш'од'гором / у'вун быў 'маістер / та к'ликали го с'як робити // із'бере по п'ят'нац'і'т' жун / бр'і'гаду // та ўто у'вун нас уп'лач'оваў // а за ўты три рубл'і мож 'было ку'пити вус'ім'нац'і'т' бу'ханок хл'і'ба // а 'зач'али хо'дити на 'заропкы // і йа 'была в Ал'тайі / 'вал'кы м ч'инили і хл'і'вы м за ним ма'стила // та не лиш йа / бр'і'гада нас та'ка 'была // і к'рыш'і к'рыли іс'оломы // йа м'ного хо'дила / йа 'была два раз у Ал'тайі // і 'вал'кы с'ме ч'инили / но / шч'о нам 'было т'реба / і на к'он'ох с'ме м'і'сили то'ту г'лину // і сам'і с'ме во'зили туды со'б'і / кул'ок т'а'гли з 'йамы // і на 'санках та'ке с'я т'а'гло // бура'кы ко'пати / вос'ени с'тр'уч'а ла'мати / на бура'ках им 'была м'ного раз // лиш вус'ім'нац'і'т' раз им 'была у Жи'т'омир'скуі 'области // но / та кул'ко с'ме зароб'ля'ли? / т'ону 'зерна //

На вечорницях

даўно / куі 'были ве'ч'ур'ниц'і / та мы с'я схо'дили / ци п'ят' д'і'вок / ци ш'іс'ц' // а хл'опц'і нани'мали та'ниц' // сиді'ме со'б'і та плег'еме / п'ра'де'ме / ко шч'о // п'р'і'еде о'ден хл'опиц' / уби'ра'гес'я / 'каже / і'де'ме на та'ниц' // до 'кого / до М'ішкы / до Сур'ін'ца / не" ў клуб // 'было шч'о і ў клуб / лиш маі буш хо'дили до ч'ил'ади // нап'р'имі'р' / п'р'і'еде та 'каже / кул'ко 'хоч'е'ге / ци ди'с'атку / ци п'ят'нац'і'т' / ци д'вац'і'т' / та бу'де у вас та'ниц' // та пак там д'і'вок із ус'о'го с'ела і хл'оп'цу п'од'ўна 'хыжа // даўно 'было фаіно // ч'ул'в'ік да'ваў 'хыжу / а ўні йо'му пла'тили // по д'вац'і'т' ку'п'і'юк з'вел'и та 'дали два-три рубл'і таі ус'о // а ко'ли 'была Ф'томина не"д'і'ла / та коло 'Ан'ц'і Пан'кул'і / там быў та'ниц' ус'е // туі коло Анд'ра'ша быў та'ниц' / на т'ому п'я'цови / 'коло Пелеха'ча быў та'ниц' // о'то 'было с'ато та'ке //

а хл'опц'і до нас хо'дили / хл'опц'і уби'рали д'і'вок / ко'т'р'і йім с'я л'у'били // таі заі'дут до'хыж / мы так'і 'рад'і / д'і'ўкы / п'ра'де'ме со'б'і / ко'т'ра шч'о ч'инит // таі туі ле'г'і'н'і у п'ершо'йі заби'райут вер'етено / ц'ул'у'ют // а да'коли так с'я не" 'хоч'е ц'ул'о'вати / 'аібо 'мушу // ус'і ішли / бо ўні зл'омл'ят ку'ж'ілку / не" раз им п'р'і'шл'а із злам'лен'д'ў ку'ж'ілк'д'ў // таі 'была з нами од'на та'ка с'тарша д'і'ўка / 'Ан'ца Га'ж'ан'а // і'ду / 'каже / хл'опч'икы / 'буду вас 'зарас ц'ул'о'вати / і'ду лиш руч'кы по'мыти // а ўна поч'ер'нила руч'кы / поч'ер'нила // йоі / Ми'гал'у / золо'тин'кыі / йа'кыйіс' / фаіныі // 'уч'ер'нила од'ного / д'ругого / ус'іх пу'ўч'ирн'овала // а пак 'Ан'ц'ка ішла / пола'мали ку'ж'ілку / пола'мали вер'етено / с'ц'а'гли п'ра'жу з вер'етена / ус'о пола'мали //

Колядування

'м'ойі хл'опц'і хо'дили ў бет'ле'гены / ўні 'были пасты'р'і // даўно 'были вер'тепы / п'р'і'малис'ме ус'іх // п'р'і'йдут пуд д'вир'і та 'кажут / ци п'р'і'майете вер'теп // а даўно

і на Миколаї ішоў тот Миколаї на ко́ни // бывало Цил'о Фречка та на ко́ни // ко́н'а ўбирали фа́йна // з'далеку было чути / аш іде кун' с п'іўч'аниками // ко́л'адовати о́ни с'а ўч'или до́ма / ко за кым мае́ іти // ма́й скоро іде д'ідо / да́ле п'ри́де ўже жид / і ба́ба ўже была / і ч'орт // на ч'орта і по́хожы // т'ипир не зна́ю / йак / а́йбо то́гда та́кы́ быў неч'есны́ шч'о / у́вун лиш за ч'орта і х'о́т'іў і́ти // а Бокша Цил'о / тот лиш за б'жи́да / бо то́му жит штимоваў // а мы хо́дили / ко́л'адовали // а т'ипир шч'о ко́л'аду́ют / т'ипир с'п'івайу́т // с'тали там / зако́л'аду́ют / а с'адут с'а го́стити / та́й ус'о на то́му // та́й ко́л'ат'кы не д'уже зна́еме // «Ко́ли з'в'ізда йасна» зна́еме по́кол'адовати / та́й «Ро́ж'єств'о» / «Диўна́я но́вина» / та́к'і не ве́лик'і // а даўно і хор ту́й быў у Со́кырници // і ўс'і бы́ли ў та́кых ушива́нках / і ў пла́тах та́кых бы́ли // та́к фа́йна усту́пали шч'о // а т'ипиркы шч'о йе / мо́л'о́д' мо́гли бы ўч'іти на хор //

Проводи в армію

даўно х'о́т'іў і́ти х'л'о́пц' у 'арм'ію // ішоў та́кы́ / шч'о у́вун йі́х у нас у се́л'і п'удуч'оваў // ре́г'руты с'а называ́ли // ка́жут / і́дут ре́г'руты с'п'івайу́ч'и го́рса́гом // мы у во́ш'к'о́л'і сид'і́ли / а ў́ни со́б'і і́дут го́рса́гом / а по́стригли йі́х до́гола / йак ма́ли заўтра і́ти ў 'арм'ію // та го́лова бы́ла / йак у с'их ре́кету / а то́гда ка́зали ре́г'руты // а ў ко́го бы́ла л'убаска / та утк'лан'овалис'а / утпраў'л'ала го л'убаска // даўно ту́й го до по́йізда ўправи́ли / наре́ваўс'а / наг'ладиў д'іўку // та д'умаў / ци по́ч'екат го / ци не по́ч'екат го //

Записано 2004 р. від Варваринець Марії Іванівни, 1939 р.н., освіта 7 кл.

Як давно одягалися

даўно с'а б'жоны та́й д'іўкы с'ак уд'і́вали // плат та́кы́ у нас быў / та́к'і с' фы́драми фа́йн'і пла́ты // е́се быў ч'е́л'сны́ у ме́не // пла́ты шы́ла са́бука / та не́сли до нийі // та шч'е́ бы́ла бундо́ч'ка / у́плелам со́б'і та́ку ма́лу с па́цур'ка́ми // о́дна ў н'а бы́ла зе́лена / а о́дна ч'е́л'ена / у́плелам со́б'і // йа да́вала йі́ і д'ругым ма́нога / мо́лоди́ц'і ў то́му с'а уд'а́вали // та́й пла́ты бы́ли // на́прим'і́р' / уби́ралас'а в зе́лену бундо́ч'ку / поси́ридин'і та́кы́ панк'лик с' фы́драми // а ч'і́пкы бы́ли ку́пован'і / а панк'ликы с'ин'і / че́л'ин'і / кладе́ме іна́кы́ на плат // т'ипиркы та́кого ни́йе // а с'виты ў нас бы́ли ши́ро́к'і / фа́йн'і / б'і́л'і / с' ч'і́пкы / та́й к'лалис'ме на них на́шиты́ панк'лик // а х'л'о́пц'і о́д'і́вали нага́ви́ц'і п'р'іч'і́шні́ / у ла́йбиках хо́дили / со́роч'кы та́к'і до́машні́ т'кан'і // было́ б'і́зуно п'я́ди́с'ат го́мбич'о́к / о́дна до́ о́дн'ойі́ / о́дна до́ о́дн'ойі́ // а р'о́ты шы́ли йа́к'і даўно // і т'ипир у ме́не там было́ // т'ипиркы хо́дили мо́йі х'л'о́пц'і ў бетле́гены / ку́й бы́ли ма́л'і / та ў́се і со́рочка ў н'а бы́ла і д'во́е га́ти // о́то ў нас па́стыр'і́ бы́ли / а па́стыр'і́ з ве́ртепом хо́дили // у 'т'уткы шч'е́ бы́ла та́ка фа́йна бундо́ч'ка / зе́лена // та́к'і кы́тич'кы на н'у́й в'і́с'і́ли // 'т'утка дис' да́ла ў ста́ру це́р'к'о́ў / там быў та́кы́ / г'і́ му́зйі // а́йбо де то́то с'а д'і́ло / бо там т'ипир у́же ни́йе //

Коломийки

ку'пиў ми'н'і П'етрик 'реклик /
 о'б'ым го л'у'била /
 а йа 'реклик поно'сила /
 П'етру м не" л'у'била //

ої П'ет'рику / верти'тику /
 заже'ни бы'чата /
 йа'к'і ў 'тебе / так'і ў 'мене
 'ч'о'рн'і оч'и'н'ата //

ої ци 'доле не"шчас'лива /
 'де с':а / 'доле / 'д'іла /
 ци т'а 'в'ода приму'лила /
 ци 'рыпка т'а 'їз'іла //

ої ци 'иду гур'і / 'дулу /
 не" 'витко н'і'кого /
 'серце ми с'а ро'спу'кайе
 'ж:ал'у вели'кого //

йа не" п'іу пале'ноч'ку /
 лиш сту'дену 'в'оду /
 таї не" те'бе / 'д'і'ўко / 'л'убл'у /
 лиш тв'о'йу п'о'д'обу //

ої ци М'ігал'у / М'ігал'у /
 М'ігал'у б'і'лин'кыї /

ої ты 'мильї / 'черес 'тебе
 с'в'іт не"весе'лин'кыї //

'егеї 'уп'іу по'гар 'воткы /
 та 'пуїду ід'г'о'р'і /
 на 'паленку г'р'ош'і 'майу /
 а п'лич'і ў н'а 'г'о'л'і //

еї с'о'йі пале'ноч'кы
 ко'бы текла 'р'іч'ка /
 ко'бы ми с'а покло'нила
 б'і'лин'ка Ма'р'іч'ка //

напи'ламс'а пале'ноч'кы /
 на'пила / на'пила /
 не" ве"д'іт н'а 'понад 'р'іч'ку /
 ў'бы м с'а не" ў'то'пила //

не" ве"д'іт н'а 'понад 'р'іч'ку /
 'р'іч'ка студе'нин'ка /
 ш'кода ми с'а у'то'пити /
 йа шч'е моло'дин'ка //

Боро'наво / 'фаїне с'ело /
 лиш ко'бы не" ў 'йам'і /
 так'і ў н'о'му ле"г'і'ныкы /
 йа'к намал'о'ван'і //

Записано 2004 р. від Карабиньош Христини Юріївни, 1942 р.н., освіта 7 кл.

Весільні коломийки

еге"ї пле"т'іт / д'і'ўкы / в'інкы /
 бо ўже 'б'іла д'нина /
 бо до 'сийі 'хьж'і п'рїїде
 'ипна ч'ил'а'дина //

еге"ї пле"т'іт / д'і'ўкы / в'інкы /
 до в'ін'ку до'ходит /
 бо ўже 'наша ц'імбо'роч'ка
 із 'нами не" 'ходить //

ої ци / с'вату / пали 'хату /
 йа пал'у по'рогы /
 таї у'же ми до д'і'ўч'ины
 пус'л'ідн'і до'рогы //

еге"ї Йур'іу /
 Йур'іу / Йур'іу /
 не" п'іі 'в'оду студи'нин'ку /
 йа ти по'до'г'р'іу //

а у с'ого с'вата
 'серет 'хыж'і йама /
 'дайте / с'вату / пале'ноч'кы /
 бо йа шч'е не" п'яна //

ої вы не" 'думаіте / с'вату /
 шч'о нам м'ного 'г'іаа /
 лиш дв'і 'боч'кы пале'ноч'кы /
 а три 'печ'і хл'іба //

гу'цулка н'а поро'дила /
 гу'цулка ми 'мати /
 постел'ила ми пос'ц'іл'ку /
 л'ігаї / 'сыне / с'пати //

ка'зала ми гу'цулоч'ка /
 гу'цулка Йу'лина /
 туї / 'Петрику / 'добре с'пати /
 бо велика д'нина //

са'ма м тра'ву столо'чила /
 са'ма йі п'о'к'ошу /
 са'ма м л'упка ро'с:срдила /
 са'ма го п'п'р'ошу //

ўбе'р'імс'а / ц'імбо'роч'кы /
 ў 'б'іл'і шир'іноч'кы /
 та о'бы нас позна'вали /
 'ч'ийі мы д'і'воч'кы //

та не" б'і'да / шч'о м ци'ганка /
 'добре / шч'о не" 'кур'у /
 прихы'лис'а / ци'ганч'у'ку /
 наї т'а поц'ул'уйу //

ц'ул'уй / л'упку / 'лич'ко 'мойс /
 а йа 'буду т'вое /
 та 'будеме ц'ул'ован'і /
 'фаїный л'упку / ў'бойе //

та ци б'рыду р'іч'ку / б'рыду /
 'серед р'іч'кы с'тану /
 таї не" з'найу / л'уба 'мамко /
 де до 'леду с'тану //

і'ш'оў л'упко у ка'туны /
 на р'іц'і йа п'рала /
 'руч'к'оў мах'ну / 'т'ашко дых'ну /
 ўбы с' н'а / 'рыпко / ў'з'ала //

Як я до школи ходила

у вош'колу м ішла / у три к'ласы м хо'дила / аїбо то'то так им хо'дила // не" мож
 было / бо т'реба было 'дома 'дашч'о ч'инити // сест'ра с'а с'тарша уд:ала у ш'іш'нац'іг'
 'году / а ме"н'і ўже было 'мусаї 'дашч'о ч'инити / бо 'мамка сам'і с'а ўс'тали / а ў кал'гоз
 йіх запіс'али // а Бан'аска ста'ра ў'з'ала во'лы / а йа бы'кы во'дити ішлам у кал'гоз // а
 'мамка ўсе про'сили / Ма'р'іко / лиш не" ка'жи / не"бо'рач'ко / шч'о йа т'а застаўл'айу /
 бо тог'ды б'рали та судили / аж не" пушч'ати ў ш'к'олу // а бывало / сест'рин ч'о'ло'в'ік
 при'шоў та 'каже / Ма'р'іко / 'зарас туї за т'о'б'оў ц'і'ла с'вал'ба уч'ите'л'у // по т'риц':ат'
 два уч'ите'л'і // та у'вун при'іде та с'тане го'р'і ш'пором / о'то 'хыжа 'надвойе / о'то 'хыжа
 не"вс'лика // та 'каже / Ма'р'іко / 'зарас у'же туї // а брат быў при'ішоў / маї вс'ликий уд
 н'а на три 'годы / маї ста'рый // та с'тане / та йа 'никайу / та ци 'пишу там / за сто'лом // а
 йак о'ни при'ішли / а о'ден у нас міліц'ішта быў / та'кый быў / 'мало с'а зай'каў // та у'вун
 при'ішоў та 'каже / а ты шч'о за та'к'оў с'молаўк'оў 'ходиш // а у'вун 'каже / та 'зашч'о /
 бо йа йі'йі л'убл'у // а ўто брат / а ўни не" з'нали / аж о'то брат // а у'вун 'каже / 'никаї /
 бо 'зарас ти голо'ва в 'об'о'локу буде / а 'об'о'локу ў нас 'было три на с'к'ін'і у 'хыжи / а
 йа зр'с'вала / та 'зашч'о быс'те го / та ўто муї брат // при'ідут за мн'оў уч'ити'л'і / а йа з

мамку́ю іду́ ў хашч'у на дры́ва // Йосиф Андр'і́ювич шче то́гды хо́диў // Васи́лино / пушча́іте йі ў шкóлу // а ма́мка ка́же / не" пушча́йу / бо голо́ва йі бо́лит / та де пу́іде ў шкóлу // та́г у нас хы́жа одна́ была́ ве́лика / а лави́ці // а ў́ни п'ри́дут с'у́ды та в ободо́кы с'а чна́кайут / а йа с'а де пр'ачу́ / і ма́мка / сирота́ / а́ну / іди пуд лави́цу // но пак шч'о / та де пуд лави́цу / пу́іду / а уц'і́ н'а в'итко // а ў́ни пу́ідут та ко́рòву іс хл'і́ва роз'язовали // ка́же Ба́н'аска / кл'уч' да́ваі́те / про́сили / бо ў́ни с'а замќли / бо йа йі́х в'ижу // а йа ма́мку / сироту́ / ў́ д'ругу хы́жу поўтру́ч'айу / а са́ма то ту́і с'а пр'ач'у́ / то ту́і с'а пр'ач'у́ // а ў́ни й́мили та ко́ровы с хы́ж'і уд'язовали та ве́ли гет / бо ма́ска́ было́ йти́ // а йа не" хòт'і́ла хо́дити / заў́то м не" хòт'і́ла / бо т'реба́ было́ йти́ да́где ро́бити // а ма́мка ў́ т'риц'ат' п'ят' гòду устали́с'а ут ч'улу́в'і́ка / а нас ч'ет'ве́ро / а запи́сали йі́х на́раз у кал'гòз // а ме́не б'рала́ Л'ена ста́ра / П'і́терка ста́ра // Ма́р'і́чо / по́д' / будеш нам во́ды но́сити / а ў́ни й́шли ж'ати́ // а йа во́ды пак при́несу // та́і з'йажу́ / та́і у с'нопы з'но́шуйу́ / у ра́каш сќладуйу́ / так фа́іно / ў́бы было́ / ў́хрест о́то с'а сќладовало́ //

Про стару церкву

ту́і н'с'у ста́ру ц'ир'кòў у'с'ач'овали на Ми́колы / та там у с'у́і ста́руй ц'ерквы быў п'разник на Ми́колы // і́с'а ста́ра ц'ир'кòў даўно́ лиш і́ была́ / та там у'с'і хо́дили́ // не" з'на́ли / аж йа́ка ў́то // там была́ ма́лін'ка / ма́лін'ка была́ правослаўна́ ц'ир'кòў / ка́зали́ // і́ там й́шли до́ ц'ерквы і́ ту́і й́шли до́ ц'ерквы / не" было́ ро́з'лу́кы // за йа́іц'ом б'і́глам до́ маточ'кы і́ с'у́ды / і́ ту́ды // а́йбо ту́і у́же н'с'а ц'ир'кòў была́ / шч'о п'ерет сим // то́ўту ц'ир'кòў розве́лич'овали́ / к'і́рп'і́ч'ом упши́вали́ / о́на́ была́ ў́с'а і́з д'ерева́ // бо прушч'ун на́й бу́де му́і д'і́дик та ка́заў так / шч'о у́вун і́с хлòпч'і́камі с'вòйы́мі ма́лы́мі во́зіў д'ерево́ кун'мі і́с хашч'і́ на ў́ту ц'ир'кòў // а йа́г на́рода ў́же ма́і ро́змножилос'а / у́же да́вали на́ ц'ир'кòў ма́і буш г'роши́ / о́ни шч'о за́думали́ / бо не"слòббудно́ было́ д'ругу́ ц'ир'кòў ч'і́н'ити́ // та о́ни так у́з'али́ / шч'о ги́бы ре́монт ч'і́н'ат // та ў́то ў́сири́дин'і сто́йало́ / а о́ни к'і́рп'і́ч'ом упќладовали́ // да́ле на́ново штука́тури́лас'а / ў́то с'е́редины́ д'ерево́ поўб'і́рали́ / та о́на ў́ч'і́н'илас'а ма́і ве́лика́ // ми́н'і́ с'а в'идит / шч'о ў́на́ была́ ма́і ве́лика́ / г'і́ т'і́пир н'с'а́ // бо ў́сири́дин'і ма́і буш на́рода с'а ў́м'і́шч'ало́ / йа́к у си́с'у / бо о́на́ была́ ши́рока́ у'с'а ў́д'на́ка // а т'і́пирка́ д'уже м'но́го ч'і́л'ади́ і́дс / Бòгу́ д'аковати́ //

Як скубли пір'я

даўно́ было́ ма́і т'ашко́ ж'ити́ / а́йбо ма́і весело́ было́ мо́лоды́м // бо на в'і́нкы і́деме́ / с'вал'ба́ / на гус'кы́ / а т'і́пир н'і́где мо́лод'нік не" пу́іде // і́деме́ в'і́нкы плес'ти́ мо́лод'ніц'ам / ко́сниц'і́ на кура́гòў шийе́ме // та о́ни шийу́т і́ т'і́пир / і́ плетут / а́йбо не" с'п'і́вайут / о́ни пле́тут та с'ак при́казуйут / бо с'п'і́вати́ н'і́ко т'і́пиркы́ так не" з'на́е // о́то было́ с'ато́ / ко́ли п'і́рòскубы́ // а на с'ато́ в'і́ч'і́р'і́ к'лі́ч'еш п'і́р'е с'купсти́ // о́быс'мс прòсто́ так не" си́д'і́ли́ / та скубе́ме п'і́р'е // а йа́к у кун'ці́ та хòч'е́ме йти́ ду́му / та хлòпц'і́ п'ри́дут / та / бы́вало́ / та́к'і́ п'і́р'ан'і́ пу́ідут // но та п'ри́дут / по́сид'ат та т'ребу́ют / о́бы йі́м ч'і́н'ити́ фырч'а́кы то́ты // а мы набе́реме́ п'і́р'а то́н'і́н'кого́ / та

нач'иниме йім фыр'ч'ак та'кыі на с'к'іпку / ск'рутиме та кладе'ме кытич'ку та'ку / та туї за шап'ками но'сили // ўто та'ка м'овда 'была // та / 'може / йак пок'лаў со'б'і ле'г'і'н'ом / та но'сиў хут' 'д'ок'і // та'ке / йак у йа'рера //

Великдень

а паску с'ме на Ве'лигде'н' пек'ли / пек'ла 'мамка / не" йа пек'ла // у п'ятниц'у в:ич'ир'і с'а м'ісила / аж д'воіе су'с'іду пек'ли ў пе'ч'и // а тож 'дуже 'рано с'а'тили паску / а ўси'ношне кон'ч'али ў три 'ч'асы // та ко да'леко жи'ве / б'рала іс:д'б'д'ў 'нарас кошар'кы на ўси'ношне / та уста'валис'а паску с'а'тити // а мы / 'д'іти / та йа'іц'а нам маточ'кы 'коло 'церкви да'вали // а не" так / йак ти'пиркы // маточ'кы до'хыж і'дут та да'йут йа'іце / ч'д'ў'коладу // а да'ўно 'коло 'церкви се'се ро'били // а пак іп'лис'ме ду'му с 'паск'д'ў // но йак ис'ме 'мало по'й'іли / ко йайеч'ко / ко соло'нины / коў'баскы / 'шд'ўдыр' не" 'дуже быў / 'а'ібо мы шч'е і г'д'л'дн'і // а йа / 'мамко / пак 'даіте йа'іце / а йа'іце не" да'йут // а йа 'кажу / 'мамко / йа і'ду с'а хы'тати йа'іц'ом на мо'ч'арку // а 'мамка 'кажут / д'і'тино / тат' 'треба ме"н'і д'ругуі 'дати д'і'тин'і // а йа так бы 'х'д'іла / бо йак с'а йа'іце ска'зит / та 'мушу го і'з'істи // а пи'сали да'ўно йа'іц'а ў п'ятниц'у / плашч'е'н:иц'а 'была / а по плашч'е'н:иц'і пи'сали йа'іц'а / і ва'рили йіх / і пи'сали // о'то мы с'а ізый'шли / та там на с'в'іч'ку 'мач'кало с'а так // у'с'ак'і у'зорч'икы 'были / у'с'ак'і т'ул'панч'икы // а маі буш 'было 'гус'ач'ых йа'йиц' / 'гус'ач'і да'вали великым / а малым да'вали 'кур'ач'і // а на Ве'лигдин' / та не" так / йак ти'пиркы / по'й'іли та с'пати // а мы по'й'іли / там 'н'ан'ко нам по'д'ілили коў'басоч'кы / соло'нины 'мало / 'пасоч'кы // бо дв'і 'к'іла с'а купило му'кы / таі 'доста / бо так 'мало 'быти // а мы / д'і'воч'кы / ў'би'райемес'а тад' іде'ме іт 'церкви // а там 'коло 'церкви 'были так'і л'ішч'аны // а х'л'д'п'ц'і ч'и'нили со'б'і пишч'ал'кы із вер'бы / пишч'ал'лалі со'б'і / пишч'ал'лалі 'фаіно // та ў 'кого л'у'баска йе / та із ниў с'а пр'д'х'д'жуйут со'б'і п'д'т'ому // а ў 'кого ни'йе п'ішч'ал'кы / та 'в'д'з'ме п'рутик та іс п'рутиком // та 'фаіно 'было / а ти'пирка шч'о // а горса'гом і'дут / 'д'ок'и 'х'д'т'ат //

Записано 2004 р. від Марканчук Марії Василівни, 1937 р.н., освіта 7 кл.

Приготування до Пасхи

ку'пили нам дв'і 'к'іла му'кы б'і'лин'коўйі / та спек'ли 'пасоч'ку / таі соло'нинкы с'ак пок'лалі у то'то / таі коў'басоч'кы / у 'кого 'было // таі прий'шли ду'му с 'церкви / фаі'нин'ко пуд'і'лили нас / у'р'ізали нам п'д' н'д'рм'і // а д'ругыі быў 'ч'орныі х'л'іп / 'може / не" 'ч'орныі / 'може / ву'с'аныі х'л'іп / а 'може / ме'лаіныі // а ши'р'іноч'ка до 'церкви йти / та'ка ў нас 'была б'і'лин'ка / с косич'ками / п'роста / а 'мамка йі зафар'били / таі жд'ўт'ава 'была // еї / йа'ке 'было жи'т'е! // а йак ис'ме 'с'ого 'года 'фаіно пок'лалі то'ты кошар'кы / бо о'бы с'те з'нали / шч'о ўсе 'треба йти ста'вати на тот бук / а туї у'с'і і'дут на'п'д'сл'іт та тру'ч'айуц'а / 'л'д'мл'ац'а // а йа си на тот бук і'ду ста'вати // 'никалам / шч'о на д'ругыі гуд в ап'р'іл'у бу'де Паска // мы з 'Йуром 'никали / та / 'видит ми с'а / оде'н:ац'ато'го чис'ла там 'было на'писано // на два 'тыжн'і маі с'коро // но та бу'дут са'д'ити ти'пиркы р'іпу у 'мартови / бо до Ве'ликудн'а у'с'і 'х'д'ч'ут поса'д'ити //

Про післявоєнні роки

пушла йа на р'об'оту / ту'ды / до' Бушч'ина / на за'вот // там им р'обила п'ят' г'оду
ц'і'лых / а пушлам у дек'рет / у'родилам Цил'ку с'в'ойу // таї о'то щ'о / йа іш'ч'е та'ка
м 'была / йак т'урок // йа 'думалам со'б'і / та йа со'б'і буду гуд 'дома / а дек'рет быў
лиш ч'о'тыри 'м'іс'ац'і тог'ды // пушла йа звул'н'атис'а // а 'каже ми кадр'ова / Ма'рус'о
/ но ти'пир вас не" ізв'ол'н'у із р'об'оты / а йа 'кажу / 'Господи / тат' пус'ц'іт н'а // таї так
д'і'тину н'і на 'кого ли'шити // но так о'на ме'не ізв'ол'нила / та'ка 'была по'р'адна жо'на //
бо мы с'а з ниў 'дуже ро'зум'ілі / йа йуї о'тин' на'клала ў 'печ'ку хут' ко'ли // наї Бог йуї
даў зд'ор'оў'ла / о'на ўже ў'мел:а / бо о'на 'была ста'рин'ка і тог'ды // а ти'пиркы 'точ'но
ў'мел:а //

Випадок на весіллі

та маї с'коро прійш'ли за мн'оў // а 'мати таї о'тиц' с'а ўс'тали 'дома / бо д'руга
с'вал'ба // а т'реба 'было щ'е 'нести за со'б'оў да'ры // та то'то на'клалі йім у то'ты би'сагы
та по'неслі йім // а мы ішли ту'ды на грузо'вуї ма'шин'і / мо'лодиц'а сид'іла 'попри
шо'фера / та'кого замаш'ч'еного // а ўб'рата м 'была ў 'б'і'луму // о'та тра'диц'і'я 'была //
на ма'ш'ін'і з'вир'ху / ма'шина 'была к'рыта // а 'ут:ы ўже до'рога на Ко'пашново / а пак
'мостик быў / т'реба 'было п'іш'ком іти // а же'них не" б'ізо'ваўс'а мо'лодиц'у пере'нести
/ бо ма'лыї быў // а кум 'фаіныї быў // а у йо'то т'уткы быў сын / із Зо'лота'р'ова быў //
но та у'вун ме'не раз за'кликаў іг'рати // но а мо'лодиц'а / йак за'кликаў / та іде // с'вал'ба
/ а у'вун на 'первыї раз 'нараз ми ўпо'в'іў / йак вы та'ка 'фаіна 'д'і'ч'ина за та'кого іде'те
// а у'вун та'кыї / ги гор'шок у нас / ма'лин'кыї // а йа / но щ'о ка'зати / йак // но а тот
ме'не на'зат к'личе іг'рати / а же'них о'то 'в'ід'іў // таї 'того х'л'опц'а та'к'ої бы биў // а тот
іш'ч'е раз ме'не за'кликаў / на т'рит'ыї рас 'каже / з'найте / 'каже / щ'о / 'меч'те вы ўто
'цур'е та ўт'ікаіте // а йа 'кажу / та де т'і'кати / у 'мене ни'йе 'цур'а / а 'цур'е с'а ўс'тало у
Со'кыр'ниці // а у'вун 'каже / т'і'каіте ў 'с'о'му / но 'аїбо де йа буду ў 'т'о'му / г'і бо'сор'кан'а
// а у'вун сам р'обіў в Ір'куц'ку на сп'лав'і / там г'роши 'было п'д'ўно // а йа бы 'была ішла
/ 'аїбо йа не" рис'кнула / 'аїбо йа 'д'оўго бано'вала // йа.'т'ашко ўто пере'живала // таї так
о'то 'конч'илос'а //

Як одне одного налякали

а йак не"сут хл'іп 'н'ан'ко / 'мамка нас но'сили на 'с'іно с'пати // та ку'фаї'кы йак'іс'
на'мечут / та сп'іт / д'і'ти // а с'ак 'была 'лавич'ка / 'ме'б'лу не" 'было / а хл'іб быў на
'лавиц'і на туї // а мы со'б'і йак по'л'і'гали с'пати / 'думаю йа / 'с'агну та ў'л'ом'лу 'того
хл'іба // таї муї брат із'д мн'оў / Цил'о / таї мы 'разом до'с'агли // таї мы с'а о'ден 'одного
на'пудили / щ'о не"ч'истыї йа'кыйс' там // 'кажу 'рано му / Цил'ку / ци ты за хл'і'бом
с'і'гаў // йа / Ма'р'іко / с'і'гаў // но таї йа / 'кажу // та с'ак 'іс'ме 'были 'сыт'і //

Спогад про бабусю

йа дуже т'амл'у / йак ваша бапка / йака ўна была ф'іл'ар'ка // та'кыі у них р'озум быў / о'ни так з'нали то'то упо'в'істи фаіно // йа памн'атаіу / йак ваша бапка з д'ідом / йак прійшли до вас / та йак она ўсе на н'ого Петрику / Петрику // може / і покрич'ала дис' на н'ого / та так / ко'ли о'ни сам'і были // та'к'і ўні были дру'жні //

йа т'амл'у шч'е / бапка наша / та ўсе ў бапкы было наго'тоўлено // і суп там быў / ваг' суканиц'а / і о'но та'ке ме'н'і было д'обре / та'к им ут'аміла і'с'у суканиц'у // смач'на / а на са'м'ому мо'ло'кови // а то'кану з л'екваром ро'били / а з з'ам'оў / а з ро'солом ис'ме сербали // ко ўто н'ын'і бу'де йіісти // а йа шч'е т'амл'у тот ро'сул / шч'о та'кыі быў д'уже ч'ел'еныі / ги ви'но / та'кого д'уже фаіного ц'в'іту быў // а ў х'ыж'і даўно не" было т'епло / та ўно было та'ке / ги лет / сту'дене // тог'ды ўсе с'вое йілі / ўсе до'машн'е / і за хл'ібом / мош казати / не" ходили //

Записано 2004 р. від Молнар Марії Петрівни, 1936 р.н., освіта 7 кл.

Спогади про життя

ланк'овоў ро'билам за ч'о'тыри го'ды / а тож ро'билам два го'ды бр'ігадир'ом / а тош с'орок див'яатого го'да пуш'лам у кал'гоз до'йарк'оў / і до с'імди'с'ат п'яатого ду'йілам ко'ровы // у ш'ізди'с'ат див'яатому г'од'і кал'гоз сойе"ди'ниўс'а іс кал'гозом у Сте"бл'іўц'і / а д'оти была са'ма Со'кырниц'а // д'уже с'ме т'ашко ро'били / к'он'у ма'ло было / во'лы были // ру'ками с'ме ду'йіли до вус'імди'с'атого го'да / но'силис'ме гнуі / ко'ровам в'оду с'ме но'сили // у кал'г'оз'і мож' было жити пре'красно / не" х'ог'ілас' д'ома р'іпу са'дити / пуш'лас' со'б'і / зар'обилас' / х'ог'ілас' т'он'у / кул'ко с' х'ог'іла // а за ка'пусту / шч'о м йі ко'пала / дус'талам г'р'ош'і // а была вош'кола там / де ти'пир клуп // в уд'нум б'оц'і Саў'кулич' жиў / а ў дру'гум б'оц'і уч'иў д'іги // та та'ка была таблич'ка / та сим на'пишеме / сим іс'уч'еме / таі буг'те зд'ор'ов'і // а на то'ту таблич'ку г'р'іфлик быў // та напісали / таі іс'укали / таі ід'іт ду'му // не" было аж е'се до'машн'а ро'бота / а ісе та'ка // до' по'лудн'а по'былос'а у вош'к'ол'і / а пак ду'му на до'машн'у ро'б'оту //

Сільське весілля

а свал'бы были не" так / г'і ти'пир // д'іўку фаіно у в'інок уб'рали / мо'ло'диц'у / в'інчати'с'а до ц'еркви // а на дво'р'і хл'опц'і іграіут ц'ілыі дин' // а ўже йак пове'дут мо'ло'ду до жени'ха / там іграіут // а по д'вац'іт' дру'жок за жени'хом // г'олупц'і были / л'евеш / р'іпы не" было /

р'іпу ти'пир у'же ч'ин'ат / хл'іп // а на свал'бу до ро'дини не"слис'ме з'дому // не" да'рили г'роши / тан'зур / гор'ниц' / в'ідр'о / по'га'ры / та'ке // мо'ло'диц'у ве'дут / а та'к'оі за ниў ладу ве'зут / та на то'ту ладу кла'дут пар'ны таі ус'о / шч'о с'а напар'овало // уд'алас'а д'іўка / прійшоў же'них / у ста'руі х'ыжи б'жили / не" сва'жалис'а // а ти'пир х'ыж на'ч'ин'ат / та н'іко ў туі х'ыжи не" жи'ве / лиш потка'ны таі мыш'і //

Записано 2004 р. від Попович Юлії Юрївни, 1930 р.н., освіта 7 кл.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ПОБУДОВА СЛОВНИКА	7
Реєстр.	7
Структура словникової статті	8
ЛІТЕРАТУРА	11
Список умовних скорочень	14
<i>Додатки</i>	
ТЕКСТИ, ЗАПИСАНІ У ГОВІРЦІ	
СЕЛА СОКИРНИЦЯ ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ	430
<i>Про сплавлення лісу плотами</i>	430
<i>Про дитинство</i>	431
<i>Як сушили сіно</i>	432
<i>Про обробіток землі</i>	433
<i>Приготування сиру</i>	434
<i>Розповідь про воєнне лихоліття</i>	434
<i>Про Великдень</i>	435
<i>Як пекли паску</i>	435
<i>Як ходили колядувати</i>	435
<i>Як жилося давно</i>	435
<i>Про вечорниці</i>	436
<i>Про колгосп</i>	436
<i>Про похорон</i>	436
<i>Як проходили вечорниці</i>	437
<i>Обряд сватання</i>	438
<i>Як проходило весілля</i>	439
<i>Весільна пісня</i>	441
<i>Про важке життя</i>	442
<i>Про коноплі</i>	442
<i>Як малювали яйця</i>	442
<i>Про роботу в колгоспі</i>	442
<i>Розповіді про нечисту силу</i>	444
<i>Як я пас корів</i>	449
<i>Служба у війську</i>	450

<i>Про моє життя</i>	450
<i>Про відпуст.</i>	460
<i>Як одягалися</i>	461
<i>Про коноплі, прядіння, тканиня</i>	462
<i>Як хоронять померлого</i>	462
<i>Святкування Різдва</i>	463
<i>Як святкували Великдень.</i>	463
<i>Про життя давнє й теперішнє</i>	464
<i>Про село Сокирниця</i>	465
<i>Як пекли хліб.</i>	466
<i>Про їжу.</i>	466
<i>Як почалася війна.</i>	466
<i>Моє життя</i>	467
<i>Спогади про весілля</i>	467
<i>Післявоєнні роки</i>	468
<i>Як будували хати</i>	469
<i>На вечорницях.</i>	469
<i>Колядування.</i>	469
<i>Проводи в армію</i>	470
<i>Як давно одягалися.</i>	470
<i>Коломийки</i>	471
<i>Весільні коломийки</i>	471
<i>Як я до школи ходила</i>	472
<i>Про стару церкву</i>	473
<i>Як скубли пір'я</i>	473
<i>Великдень</i>	474
<i>Приготування до Пасхи.</i>	474
<i>Про післявоєнні роки</i>	475
<i>Випадок на весіллі.</i>	475
<i>Як одне одного налякали</i>	475
<i>Спогад про бабусяю</i>	476
<i>Спогади про життя</i>	476
<i>Сільське весілля.</i>	476

Наукове видання

САБАДОШ Іван Васильович

СЛОВНИК
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ГОВІРКИ
СЕЛА СОКИРНИЦЯ
ХУСТСЬКОГО РАЙОНУ

Редакція та коректура автора

Верстка та дизайн *Ренати Реци, Наталії Полянської*

Дизайн обкладинки *Степана Олага*

Здано до набору 25.10.2007 р. Підписано до друку 6.12.2007 р.
Формат 70x100/16. Ум.друк.арк. 38,7. Обл.видав.арк. 66,7.
Гарнітура Times New Roman. Замов. № 1834.

Поліграфцентр «ЛІРА»:
88000, м.Ужгород, вул.Митрака, 25.

Сабадош І.В.

С 12 Словник закарпатської говірки села Сокирниця Хустського району. – Ужгород: Ліра, 2008. – 480 с.

ISBN 978-966-2195-13-2

Словник уміщує понад 15,9 тисяч діалектних слів (не враховуючи переважної більшості фонетичних варіантів), записаних автором протягом останніх 20–25 років у говірці мараморського типу закарпатського діалекту. Більшість реєстрових слів супроводжується ілюстраціями із зв'язного мовлення, а також прислів'ями, приказками, загадками, уривками з народних пісень та зразками інших видів усної народної творчості. До Словника додані діалектні тексти, записані в говірці села Сокирниця на магнітофонну стрічку в 2004–2005 роках.

Для мовознавців, фольклористів, етнографів, учителів, письменників, журналістів і всіх, хто цікавиться живою народною говіркою.

**ББК 82.3(4УКР-43АК)
УДК 398.1(477.87)**

СЛОВНИК

говірки села Сокирниця

Іван Сабадош